

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

GRAMMATICI LATINI

EX RECENSIONE

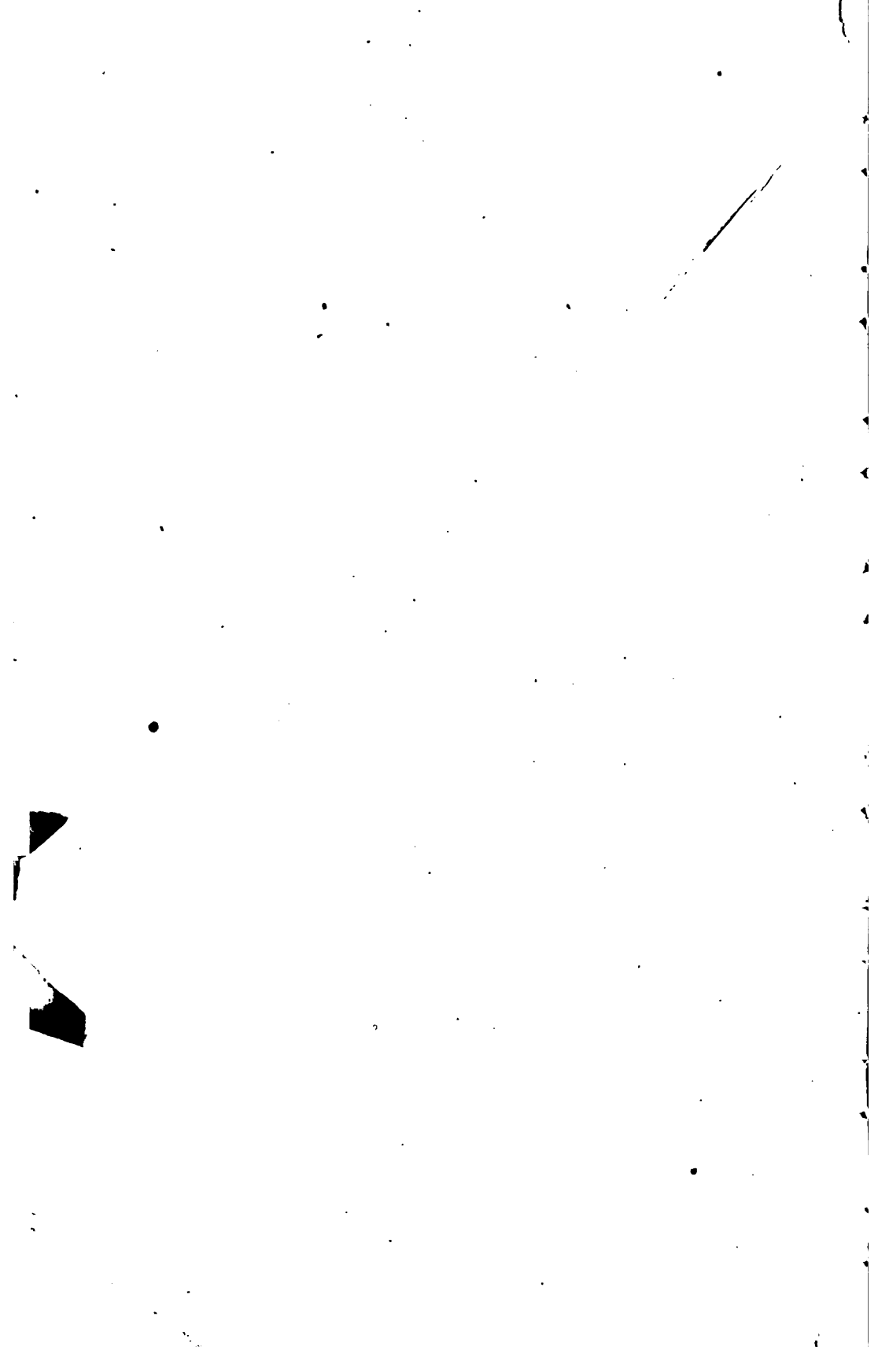
HENRICI KEILII.

VOLVMINIS II FASCICVLI

PRISCIANI INSTITVTIONVM VOL. I. PAG. 1—288

MARTINI HERTZII CONTINENS

EX RECENSIONE

GRAMMATICI LATINI

EX RECENSIONE

HENRICI KEILII

LIPSIÆ IN AEDIBVS B. G. TEVNERI.

Diu multorum desiderio efflagitatum est ut grammatici Latini egregio studio atque industria olim ab Helia Putschio editi nova editione repeterentur. Itaque cum Fridericus Lindemannus eam curam in se suscepisset, mox vero vix susceptum opus omisisset, iam maioribus copiis instructi novam grammaticorum Latinorum editionem, quae magis esset ad horum studiorum rationem adcommodata, de integro parare constituimus. Qua in re hoc nobis sequendum proposuimus, ut verba scriptorum non solum e libris manu scriptis accurate conlatis quam maxime emendata exhiberentur sed etiam discrepantia scripturae una cum emendationibus virorum doctorum adnotata commentario critico instruerentur, interpretatione autem rerum nos abstereremus. Praeterea singulis voluminibus prolegomena accedent, quibus et ratio, quam in textu verborum recensendo secuti sumus, explicetur et de ipsis scriptoribus deque conditione librorum exponatur. Indicem rerum et scriptorum suum cuique grammatico aut volumini parabimus, communem omnium grammaticorum indicem, quo magis commodo doctorum hominum consulatur, in fine universi operis addituri. Sed ut modicis finibus labor cohiberetur, nunc quidem ad eos tantum auctores, qui vel artes grammaticas composuerunt vel singularibus libellis partem artis

tractaverunt, qui olim a Putschio editi, postea cum ab aliis tum a Vin-
dobonensibus analectorum grammaticorum editoribus aucti sunt, ope-
ram nostram pertinere volumus: ex his quoque paucos, qui nullam
omnino utilitatem habere videntur, omitemus. Nova autem cura
et consilio, si res ita tulerit, his grammaticis scriptoribus postea et
Festi Nonii Isidori libri, qui minus quam reliqui a communi usu
inpediti sunt, et glossariorum Latinorum collectio diu desiderata
addentur. Eos igitur scriptores, quorum nunc editio paratur, ita
disponere visum est, ut his voluminibus distributi se excipiant:

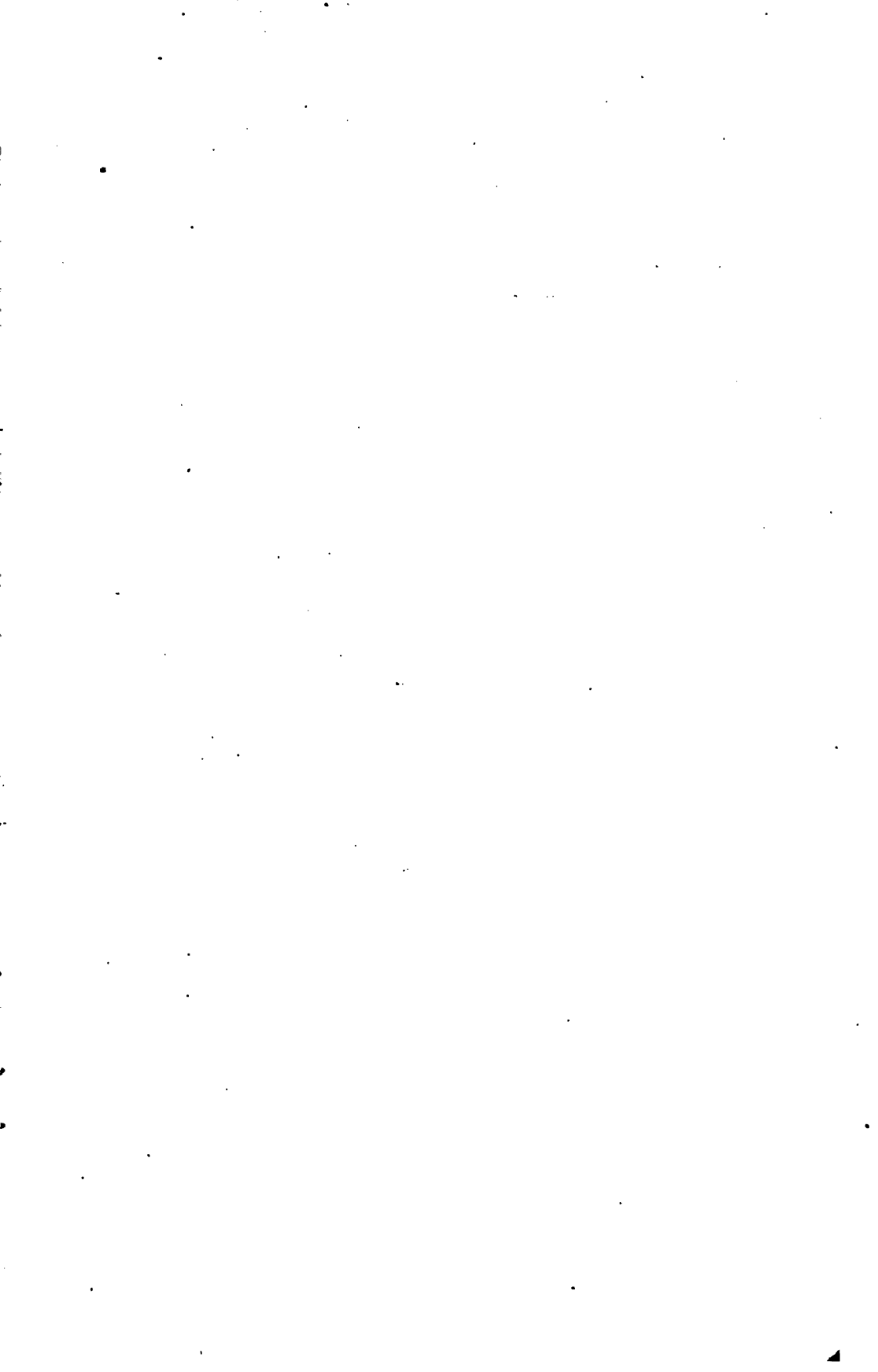
I. Charisius. Diomedes. Excerpta ex libris Charisii et Dio-
medis partim ab aliis edita partim nunc primum e libris
manu scriptis expressa.

II. III. Prisciani institutiones ex recensione Martini Hertzii. Eius-
dem scripta minora.

IV. Probus. Donatus. Commentarii in Donatum qui ferun-
tur Servii Sergii Cledonii Pompeii.

V. Claudius Sacerdos. Palaemon. Asper. Consentius. Pho-
cas. Euty chius. Macrobius. Incertorum auctorum frag-
menta et excerpta grammatica. Arusianus Messus. In-
certorum auctorum libri de differentiis verborum.

VI. Scriptores orthographiae et artis metricae, Velius Longus,
Caper, Agroetius, Terentius Scaurus, Cassiodorus, Beda,
Terentianus Maurus, Marius Victorinus, Plotius, Caesius
Bassus, Atilius Fortunatianus, Rufinus, Servius, Mallius
Theodorus; incertorum auctorum fragmenta.

GRAMMATICI LATINI

EX RECENSIONE

HENRICI KEILII

VOL. II

PRISCIANI

INSTITVTIONVM GRAMMATICARVM LIBRI I — XII

EX RECENSIONE

MARTINI HERTZII

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

A. MDCCCLV

PRISCIANI

GRAMMATICI CAESARIENSIS

INSTITVTIONVM GRAMMATICARVM

LIBRI XVIII

EX RECENSIONE

MARTINI HERTZII

VOL. I

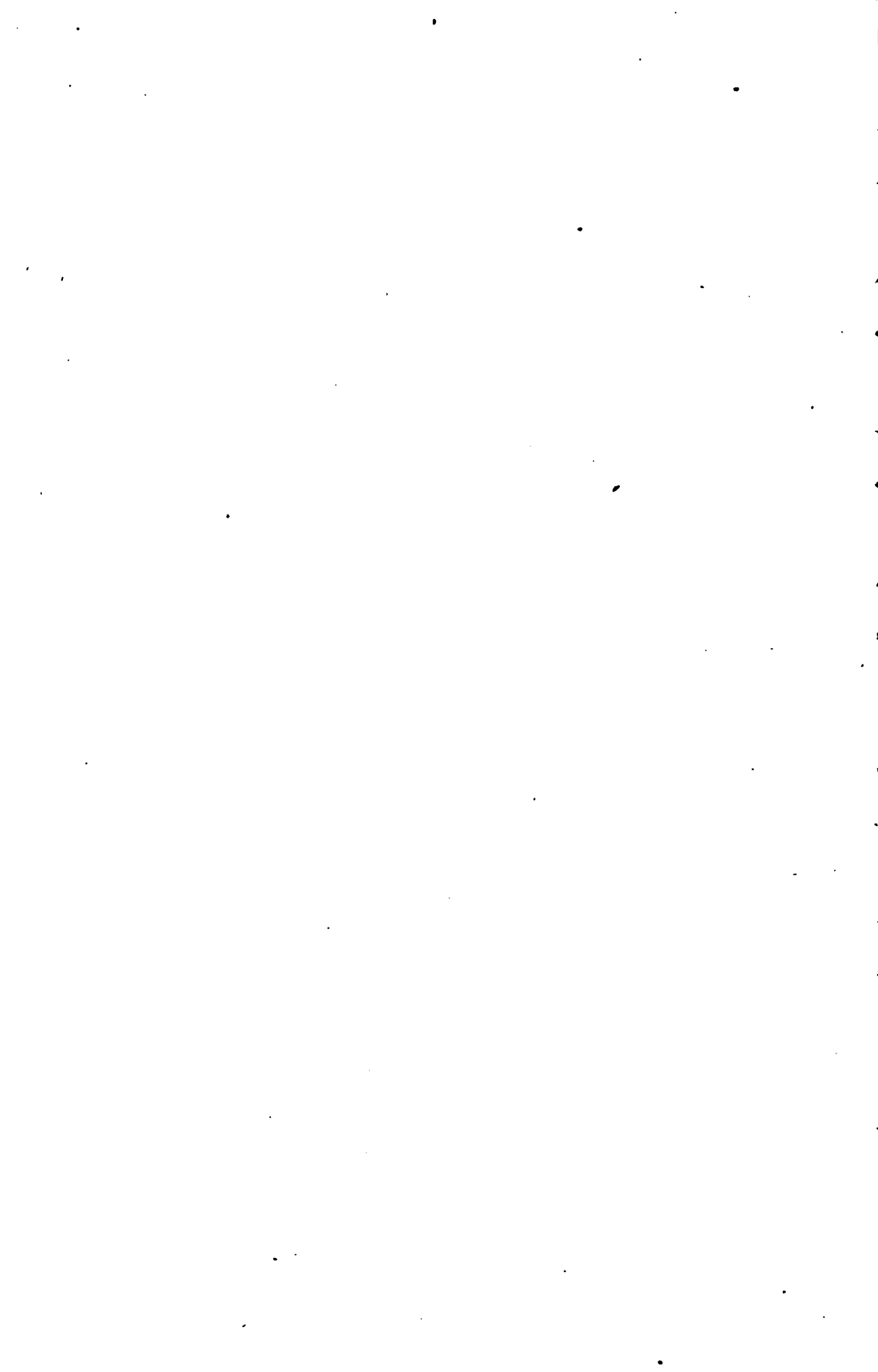
LIBROS I—XII CONTINENS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
A. MDCCCLV

AVGVSTO BOECKHIO

SACRVM

PRAEFATIO

Prisciani Caesariensis Mauri¹ aetas eo definitur, quod de laude Anastasii imperatoris anno fere p. C. n. 512² carmen composuit. et potuit certe ad eandem aetatem spectare Cassiodorus, qui, cum 'ad amantissimos orthographos discutiendos anno aetatis nonagesimo tertio'³, anno igitur fere 560⁴, pervenisset, iis de orthographia praeceptis, quae ex Prisciano excerpit, haec praefixit: 'ex Prisciano grammatico, qui nostro tempore Constantinopoli Romae doctor fuit, de libro ipsius ista collecta sunt'⁵. neque per se his obstat, quod Iustiniani temporibus 'apud Constantinopolim' eum 'grammaticae artis profunda rimatum esse' narrat Paulus Diaconus⁶. vereor tamen, ne haec sententia non nisi illo Cassiodori loco nitatur, cum uno Dionysio Exiguo interposito ipsi Cassiodoro Priscianum ibi Paulus adiungat. ceterum partim ipsum partim auctores ex ipso oriundos, ut alii ex aliis deinceps pendeant, secuti sunt adiecta passim accuratiore temporis nota, quam nullius momenti esse patet, fontes rerum Germanicarum: Ekkehardus in chronico et Virceburgensi et universali⁷ atque Sigebertus⁸, historia regum Franc. mo-

1 v. Niebuhrium in praef. corp. script. hist. Byzant. tom. I p. XXXIV 2 cf. Endlicheri ad huius carm. v. 289 sqq. annotationem p. 75 ed. suae 3 Cassiod. de orthograph. p. 227/s P. 4 cf. Mansonis Geschichte des Ost-Gothischen Reiches in Italien p. 332 sqq. 5 Cassiod. l. l. p. 2318 P. 6 de gestis Longobard. I 25. ita rem sese habere constaret, si affirmari posset, quod nonnulli contendunt, Iulianum consulem ac patricium, quo suasore institutionum grammaticarum libros Priscianus edidit cuique eos dedicavit, epitomes novellarum Iustinianearum Latinae circa annum 556 concinnatae (cf. Bienerum Geschichte der Novellen Justinians Berol. 1824 p. 74 sq.) esse auctorem. at is si summas dignitates amplius triginta annis ante (v. infra) obtinisset, haud ita nude 'vir eloquentissimus, antecessor civitatis Constantinopolitanae' in libris mss. nominaretur. qua vix certior videtur altera vv. dd. coniectura, eum Symmachum, cui opuscula de figuris numerorum et de nummis vel ponderibus, de Terentii metris et de praexercitaminibus rhetoricis in corpus aliquod redacta inscripsit Priscianus, fuisse consulem a. 485 7 monum. Germ. hist., ed. Pertzii scriptor. tom. VI p. 24, 32 (Iustiniani anno 20); 140, '7; 143, 24 8 ibid. 315, 53 (a. 528)

nast. S. Dionysii⁹, auctarium et Mellicense¹⁰ et Garstense¹¹, annales et Leodienses¹² et Admuntenses¹³ et S. Rudberti Salisburgenses¹⁴.

Omnibus vero his testibus haud maior auctoritas tribuenda est quam vel subscriptioni interpolatae codicis cuiusdam Leidensis¹⁵, quae Priscianum narrat obisse die kl̄ Oct̄b̄ indictione V Olybrio consule, vel Aldhelmi in epistula ad Acircium hariolationi¹⁶, quae Osanni de Prisciani aetate disputationem¹⁷ irritam reddidit. quamvis enim subscriptionis ipsius partem aliquam addat Aldhelmus¹⁸, tamen numquam, opinor, confectus est codex ille XVIII grammaticae Prisciani voluminum, quae 'propriis palmarum digitulis calce tenus digesta' descripsisse fertur Theodosius, imperator ille calligraphus, anno scilicet 450 mortuus. Theodori nimirum nomen Aldhelmo fraudi fuisse olim exposui¹⁹ idque et Bernhardii²⁰ et Iahnii²¹ assensu comprobatum est.

Fl. enim Theodorum Dionysii²² v. d. memorialem sacri scrinii epistularum et adiutorem v. m. quaestoris s. palatii manu sua in urbe Roma Constantinopoli Prisciani doctoris sui artem grammaticam per annos 526 et 527 descripsisse, docent subscriptiones codicibus Prisciani vetustioribus plerisque ad calcem librorum V. VIII. XII. XIII. XVI. XVII, uni alterive in ipso quoque initio additae²³,

9 *ibid.* IX 396, 16 10 *ibid.* 536, 32 (a. 536) 11 *ibid.* 563, 3 (a. 535) 12 *ibid.* IV 10 (a. 533) 13 *ibid.* IX 571, 14 (a. 535) 14 *ibid.* 767, 5 (a. 535) 15 *cod. Lat. Voss. F 36 v. Lindemanni ad Prisciani opp. min. praef. p. XV O. Iahnium Berichte der sächs. Gesellschaft der Wissensch. ph. hist. Cl. a. 1851 p. 359 cf. infra ann. 23 16 auct. class. ed. Maius V 598 Aldhelmi opp. p. 328 sq. ed. Giles. 17 Beiträge zur Griech. u. Röm. Litteraturgesch. II 147 sqq. 18 'ego' inquit 'Theodosius totius orbis imperator inter curas palatii hoc volumen propria manu descripsi' etc. 19 Monatsberichte der preuss. Akademie der Wissensch. 1847, 417 ein philolog. klin. Streifzug Berol. 1849 p. 22 sq.*

20 Grundriss d. röm. Litteratur ann. 502 p. 671 ed. alt. 21 *l. l.* p. 358 sq.

22 Dionysium ? v. Iahnium *l. l.* p. 357 23 in vetustissimis, quae nunc supersunt, exemplaribus hanc inscriptionem non inveni. ex *cod. Hamburgensi*, quem ad saec. XI vel XIII refert Petersenius *Gesch. der Hamburger Stadtbibliothek 1838 p. 206*, eam affert Fabricius *bibl. Lat. III 398 ed. Ern.*; equidem eam vidi in *cod. Turicensi C 37/280 saec.*, ut videtur, XI (cf. ann. 68. 110) et in *cod. bibl. publ. Leid. Lat. 92*, cuius saltem initium ad saec. pertinet XII. in illo sic legitur: 'incipit ars prisciani u. d. eloquentissimi gramatici caesariensis feliciter scripsi ego theodorus dionisii u. d. memorialis sacri scrinii ep̄farū et adiutor u. m. questoris in urbe roma constantinopoli die kl̄. octobris indī. V olibrio u. c̄', in hoc: 'incipit ars prisciani eloquentissimi gramatici caesariensis scripsi ego theodorus dionisii u. d. memorialis sacri scrinii ep̄farū et adiutor u. m. questoris in urbe romana constantinopoli die kl̄. oct̄b̄. indī. V. olibrio const. a b c d e f g h γ ceta'. uterque igitur parum differt ab *Hamburgensi*, nisi quod hic addit distichon, quod saepius alibi reperitur:

Me legat antiquas qui vult proferre loquelas;

Qui me non sequitur, vult sine lege loqui.

patet, ex ipso hoc titulo confictam esse subscriptionem *cod. Vossiani*, quam supra commemoravi

quas post alios²⁴ ediderunt et enarraverunt Osannus²⁵ et Lerschius²⁶, plenissime atque accuratissime Iahnus²⁷.

Studiorum in Priscianum collatorum et auctoritatis, qua statim usus est, testem praeter Theodorum et Cassiodorum tertium prode licet Eutychem sive Eutychem, qui summis eum extollens laudibus discipulum eius se esse profitetur art. de verb. I 1, 8²⁸.

Exemplar autem ex Theodori archetypo descriptum Aldhelmi († 709) aetate in Britanniam devenisse, non est quod miremur: vigeant enim ibi tum studia alibi fere intermortua, ut bibliothecae haud paucae libris Roma potissimum arcessitis compositae per saeculum septimum existerent²⁹. vix igitur addendum est, nec Bedam († 735) caruisse notitia Prisciani, quem in libro de orthographia bis nominatim antestatur³⁰, nec Alcuinum³¹, sub tempus mortis Bedae et ipsum in Britannia natum, et edoctum et postea docentem Eboraci, cuius bibliotheca secundum ipsius testimonium³² continebat praeter alia:

Quid Maro Virgilius, Statius, Lucanus et auctor
 Artis grammaticae vel quid scripsere magistri:
 Quid Probus atque Phocas, Donatus Priscianusve,
 Servius, Eutychem, Pompeius, Comminianus.

nec iuvat singula lectionis Priscianae per hanc et per proximam aetatem vestigia passim sparsa anxie colligere - verbo igitur sufficiat indicasse a Dungalò, de quo infra iterum dicendum erit³³, et ab Agobardo³⁴ singulos eius locos commemorari -; id enim potius spectamus, ut indagemus, quomodo haec studia continuo quodam vinculo inter se coniuncta in ipsos libros nostros manuscriptos radices egerint. magis propterea oculos nostros in se vertit Hrabanus

24 v. Iahnium l. l. p. 355 25 l. l. p. 147 sqq. 26 Museum des Rheinisch-Westphäl. Schulmänner-Vereins III 1845, 265 sqq. in commentatione: Römische Diorthosen vom ersten Jahrhundert vor Chr. bis zum sechsten nach Chr. p. 229 — 274 27 l. l. p. 355 sqq. in comm.: über die Subscriptionen in den Hss. röm. Classiker p. 327 — 372. similem ab eodem Theodoro operam navatam esse Boethio ibidem adnotatum est p. 354 sq. 28 p. 2154 P. cf. Osannum l. l. p. 162 sqq. 29 v. modo Heerenium Gesch. d. class. Litt. im Mittelalter I 100 sq. Frid. Monium de libris palimpsestis tam Latinis quam Graecis Carlsruhae 1855 p. 22 sq. coll. p. 9 30 p. 2347. 2350 P., unde sua hausit Alcuinus de orthographia II 311 et 312 opp. ed. Froben. 31 v. Alcuini grammat. p. 2088. 2106. 2111 P. (II 272. 281. 284 opp. ed. Froben.) cf. ann. praeced. 32 de pontiff. et sanctis eccl. Eborac. v. 1553 sqq. (II 257 opp. ed. Froben.) 33 Dungalus floruit circa annum 823 v. Muratorium antiqq. Ital. III 815 sqq. 824 sq. Baehrium Gesch. der röm. Literatur im karoling. Zeitalter p. 372 sq. quemque laudat Tiraboschium, quorum rationes frustra evertere conatur Peyronus de bibl. Bobiensi p. X. Priscianum laudat in libro responsionum contra Claudium Taurinensem episcopum (bibl. max. patr. Lugd. XIV 206 cf. Prisc. lib. VIII § 37) ipsumque Prisciani codices possedisse memoriae proditum est v. Muratorium l. l. p. 821 sq. et infra p. XVII 34 Agobardus († 840) contra obiectiones Fredegisi in bibl. max. patr. XIV 276 cf. Prisciani ad Iulianum ep. § 3

Maurus, qui Alcuini olim disciplina Turonensi usus³⁵ tanti Priscianum fecit, ut ex eo potissimum suos de arte grammatica libros duos exciperet, quibus in editione operum Hrabani Coloniensi vel titulus praefigitur: 'excerptio Hrabani Mauri de arte grammatica Prisciani'³⁶. haud igitur mirum, quod diligentem huic scriptori operam impendit Servatus Lupus, abbas Ferrariensis (natus circa annum 805, † non multo post annum 862)³⁷, qui ut a Hrabano erudiretur, Fuldae olim commoratus erat. quem doctrina Priscianeae penitus imbutum fuisse demonstrant eius epistolae ad Adalgardum et ad Altuinum monachum datae³⁸, quibus ad quaestiones grammaticas et prosodiacas ab amicis ipsi propositas Prisciani auctoritate ubivis fere adscita atque ipsis eius verbis allatis respondet. facile igitur fieri potuit, ut ipse, rei grammaticae et studiosus et satis peritus et in aliorum quoque grammaticorum operibus versatus³⁹, contextui eius operam navaret.

Hunc igitur Lupum arbitror designari ab accurato 1) codicis bibliothecae imp. Parisinae 7496 (R), qui et ipse ad saeculum nonum pertinet, emendatore aequali (r) ad lib. VI § 77. qui cum persaepe deleat glossemata iam tum inter ipsa Prisciani verba illata, alibi etiam inter lineas, 'magistri glosa'⁴⁰, 'vetere glosa'⁴¹ usus, interpretamenta addit, veluti l. commemorato verbis 'quomodo figuras et colores' superscribit: 'ideas ⁊ formas q̄ imprudentia mente diuina c̄stiter̄ quar̄ instar corpora firmarentur'. eadem tamen deinceps lineolis subductis notat, addens: 'sed lupus de suo istā glosam deleuit'. satis igitur est credibile, ad ipsum Lupum pertinuisse illum, quem saepius hic emendator excitat, librum 'vetustum'⁴². ipse vero ille codex, membranaceus, formae quadratae, foliorum 249, post Prisciani artis grammaticae libros XVIII continet eiusdem de figuris numerorum, de metris fabularum Terentii, de praeexercitaminibus rhetoricis libellos, tum Rufini Antiochensis opuscula metrica, carmen denique de ponderibus et mensuris ἀνέφα-

• 35 v. Kunstmannum Hrabanus Magnentius Maurus p. 36 sqq. 36 Hrabani Mauri opp. ed. G. Colvenerius Colon. Agripp. tom. I a. 1627 fol. p. 28. Priscianeis, ex quibus fere solis liber prior compositus est, passim ibi immixta inveniuntur alia. libri alterius caput primum 'de vi ac varia potestate metrorum' ad verbum ex Diomedis libro III desumptum est inserto fragmento Suetoniano ex Isid. origg. VIII 7, 1. 2 petito. sequuntur deinde glossae verborum in Donatum maiorem etc. 37 v. hist. litt. de la France V 255 sqq. 38 ep. VIII et ep. XXXIV in B. Servati Lupi opp. ed Baluzius p. 26 sqq. 69 sqq. ed. alt. Antwerpiae 1710. laudat Lupus Priscianum vel in opere quodam theologico, collectaneo de tribus quaestionibus, l. I. p. 235 39 veluti Caprum affert ep. XX p. 41, Donatum ep. V p. 22, Donati in Terentium commentum Roma a Benedicto papa expetit ep. CIII p. 155 etc. 40 v. lib. XIII § 2 41 sic ad 'cuspis' lib. VI § 66 add. 'uetus glosa summitas lanceae' 42 cf. lib. XIII § 25 XIII 21. 37. 'alter' commemoratur lib. I § 50, plerumque var. lect. r indicat nota 'At' vel 'At M', interdum etiam nota ^ v. lib. X § 28. 38 XI 2

lov⁴³. in margine superiore fol. 211 v literis fere detersis, ut non audeam affirmare, ipsum emendatorem supra commemoratum ea addidisse, quamvis mihi quidem ita visum sit, leguntur haec: 'Teotbt' monachus scripsit et supscripsit non fecit bene'. utrumque exemplar et scriptoris et emendatoris ex Theodoriana recensione profectum esse, docent subscriptiones. pleraque menda, quae corrector, homo diligens ac sollers, emendavit, primae manus negligentiae tribuenda sunt, quamquam non dubito, quin aliquotiens ex codice suo vetusto vitia ex ipso prioris scriptoris archetypo translata emendarit; ab arbitraria tamen correctione se fere abstinuit. variarum lectionum ab eo additarum in scriptore iam tum per scholas multifariam lectitatio, correcto, glossis instructo non semper eadem auctoritas: in universum tamen libro *R* recensione Theodoriana limpidiorem fontem inveni nullum, vetustiore uno tantum per exiguam operis partem uti mihi licuit.

Nam spes, quam Pertzio, viro illustrissimo, indice olim conceperam⁴⁴, fore ut inter grammaticorum Latinorum opera literis Merovingicis saeculo septimo scripta, quae bibliotheca monasterii S. Pauli in Carinthia custodit⁴⁵, inveniretur Priscianus, ea ad irritum redacta est, cum viro excellentissimo Prokeschio ab Osten, qui tum temporis legati Austriaci apud Borussorum regem vices obtinebat, sese interponente, codex eius bibliothecae, ut certe affirmabant monachi, Prisciani unus solus ad me delatus est saeculo duodecimo conscriptus, qui post opus aliquod liturgicum continebat libri septimi decimi artis Prisciani partem priorem satis vitiose scriptam⁴⁶.

Libri porro octavi fragmenta palimpsesta, quae inveniuntur sub foliis aliquot codicis 141 bibliothecae schol. med. Montepessulanae saec. VIII rescriptis⁴⁷, ipso codice, ut videtur, haud multo vetustiora, diligentius examinare mihi non licuit, per ferias bibliothecae autumnales a medico satis moroso, qui his thesauris praepositus est, non sine aliqua difficultate ad id admisso, ut festinanter codices nonnullos inspicerem.

Vsus vero sum frustulis Parisinis saeculo octavo scriptis, quae continet notabilis ille et spectatus 2) bibl. imp. Parisinae codex 7530, olim Tellerianus (*P*), edito inde carmine de figuris et sche-

43 cf. catalogus codd. mss. bibl. reg. part. III tom. IV p. 366. vv. II. locorum aliquot Graecorum a Prisciano citatorum ex hoc cod. edidit Theodorus Presselius *Revue de philologie* I 1845, 145 — 158 44 *Monatsberichte* I. ann. 19 I. p. 419 45 v. Pertzium *Archiv für ältere deutsche Geschichtskunde* III 78 cf. *analecta grammat.* ed. ab Eichenfeld et Endlicher p. XXIII sq. 510 sqq. 46 [ipsas has plagulas corrigenti afferebatur epistula Fridegari Monii me certiore facientis, se in illo monasterio vidisse codicem, saec. VIII Irice scriptum, quem inter 'tractatus diversos antiquorum grammaticorum' Prisciana quoque continere arbitraretur. at postquam librum a Monio indicatum liberalissime petenti mihi transmisit Ferdinandus Steinringerus, monasterii eius abbas reverendissimus, statim vidi, hanc spem iterum esse abiiciendam. de ipso codice alias agendi locus erit] 47 cf. *Libcius Journal des savans* 1842 m. Jan. p. 42 *Catalogue général des manuscrits des bibliothèques des départemens* I 337 sq. *Keilii Monatsberichte der preuss. Akademie* 1852, 159 sq.

matibus atque anecdoto de notis inprimis clarus ⁴⁸. legitur ibi a pag. 84 extr. — pag. 99 med. liber tertius ac deinde particula libri II (§ 22—26 init.), fol. 112r — fol. 117r ⁴⁹ inter excerpta ex Charisio et ex Diomede deprompta pars libri XVIII (§ 55—126). haec ἀποσπασμάτια sequuntur textum a codice *R* et reliquis eiusdem familiae libris haud longe recedentem atque, quamquam singularia quaedam continet, ex eodem certe communi omnium, quotquot inspexi, librorum fonte, exemplari a Flavio Theodoro confecto, derivandum, ita tamen, ut codex eorum archetypus glossis et additamentis minus inquinatus fuisse videatur. nam saepe quidem is, qui fragmenta ista compegit, cum ipsius Prisciani verba tum locos scriptorum ab eo allatos vel omisit vel in brevius contraxit, ut saepe anceps haereat iudicium, utrum singula ob ipsum hoc brevitatis studium eiecerit sedulus ille magister an in codice suo non invenerit: aliquotiens tamen mihi visus sum hoc alterum satis tuto posse affirmare, veluti p. 57, 9; 83, 22; 85, 1; 86, 24; 90, 4. vel additamentum genuinum servavit hic liber p. 57, 23; certam econtra interpolationis speciem et ipse praebet p. 87, 12 sq. et p. 94, 1, quo loco eadem eaque emendatiora addita sunt in 3) codice Bambergensi.

Huius codicis (*B*) lectionum specimen ab Antonio Linsmayero diligenter confectum ante aliquot annos mecum communicavit Carolus Halmius; totum vero librum ut ipse conferre potuerim, id Rau-meri, viri excellentissimi, ministri regii, comitati debeo, qua et hunc et Monacensem aestate proxima ad me transmittendos curavit. codex vero hic Bambergensis inter libros a me collatos proximum post *R* locum obtinet, ut aliquotiens vel solus genuinam scripturam servarit. est bibliothecae publ., olim bibl. eccl. cathedralis, Bamberg., signatus M. IV 12, membranaceus, formae maximae, foliorum 187, saeculo nono conscriptus ⁵⁰. fol. 1—182r continent Prisciani instit. gramm. lib. I—XVI, ut tamen uno quaternione deficiente incipiat demum a verbis ‘ov corripientes’ lib. I § 36; de aliis quibusdam lacunis cf. adnotationes ad lib. II § 38 III 2 VI 27 extr. VII 43. fol. 23v m. saec. ut videtur XI ad marginem ascriptum est: ‘IVBOLDVS. Vogo. Hicco. Rudgerus. & luizo. Adelg.’ extrema folia praebent tractatum quendam de schematibus, de tropis, de metaplasmo imperfectum: singula ibi secundum Donatum exposita inveni, additis exemplis ex sacra scriptura petitis.

Priscianus vero ‘Romanae lumen facundiae’, ‘communis hominum praeceptor’ ⁵¹, ‘Latinae eloquentiae decus’ ⁵², totiens per omne me-

48 de vario eius argumento cf. H. Kellium in anecd. Paris. rhet. ed. Fr. A. Ecksteinus p. III sqq. 49 per alteram codicis partem paginae, per alteram folia numeris signata sunt 50 cf. laeckii vollst. Beschreibung der öffentl. Bibliothek zu Bamberg I p. LII et p. 130 n. 1033 51 Eutychnus I. ann. 28 l. 52 Alcuinus grammat. p. 2106 P.

dium aevum descriptus est, ut nulla fere 'bibliotheca' eo aut olim caruerit aut nunc careat. pro certo equidem affirmarim, in universis Europae librariis institutionum grammaticarum ad mille codices servari. quorum quidem libros XVIII omnes pauci complectuntur, libros postremos duos XVII et XVIII 'de constructione' sive 'Priscianum minorem' itidem satis pauci, libros sedecim primores 'de octo partibus orationis' sive 'Priscianum maiorem' plerique. ipsa vero hac codicum mss. copia effectum est, ut cuius fere scriptori complures codices ad manum essent atque ut singuli et ab ipsis antiquariis et a doctoribus umbratilibus magistellisque scholasticis variis lectionibus, interpretamentis, additamentis instruerentur. singulorum inde codicum originem et nexum persequi non licet.

Ex omnium tamen ceterorum librorum farragine emergunt nonnulli, qui ad recensioem quandam singularem et ipsam ex communi Theodoriani exemplaris fonte profectam a monachis 'Scotis'⁵³ sive Hibernicis descripti sunt.

Trium vero huius recensiois veterum, quae mihi innotuerunt, exemplarium⁵⁴, saeculo nono meo quidem iudicio conscriptorum omnium, 4) unum (*L*) nunc Lugduni Batavorum adservatur in bibliotheca universitatis publica, cod. Lat. 67 fol.⁵⁵, membranaceus foliorum 219, ex Germania eo translatus. nam d. 3 m. Aprilis a. 1583 nomen suum ei inscripsit 'Lazarus Schönerus, scholae Corbachiensis in comitatu Walticeensi rector.' tum Iani Gruteri fuit, cuius manu haec addita sunt: 'Iani Gruteri est. Helias Putschius habuit hunc librum commodato sed negligentius eo usus est ob scripturae difficultatem. infinita enim emendatius hinc edi potuissent.' incipit codex a Prisciani interpretatione periegesis Dionysii anepigrapha, omissis primis quinque versibus, cui fol. 7v subscriptum est: 'finit periegesis Prisciani.

Dubthac^a hos uersus transcripsit tempore paruo

Indulge lector q̄ male scripta uidés.

tertio idús apriles	tribus degitis
tertio anno decenno cikli	tribus instrumentis
tertio die añ pascha	penna membrano
tertia decima luna incipiente	atramento "trice
tertia hora post meridiem	trinitate auxilia'.

quae si ad ipsum nostrum codicem et ad saeculum nonum spectant, anno p. C. n. 838 hunc librum assignare videntur secundum calculum a Ferdinando Piperio, viro eruditissimo, meo rogatu institutum. fol. 8 glossas aliquot rhetoricas Graeco-Latinas et disputa-

53 de nomine Scotorum cf. quae congegit Zappertus l. ann. 75 l. p. 100 sqq.

54 [quibus quartum accessurum esse cod. S. Pauli nuper credebam. at v. ann. 46] 55 catalogus librorum tam impressorum quam mss. bibl. publ. univ. Lugd. Bat. 1716 fol. p. 328

tionem de Prisciana vocis definitione continet, ab alia manu additas. fol. 9r incipiunt Prisciani artis grammaticae libri XVIII, variis manibus conscripti. nulla tamen lacuna inter scribendum relicta omissa est libri duodevigesimi pars satis ampla eaque Graecis maxime referta a vocc. ὑμᾶς ἐνεργεῖν § 164 usque ad 'aliquid facere' § 296. minores defectus notati sunt lib. III § 38 V 56 XVI 15 XVII 159. exemplaris Theodoriani duo hic liber continet vestigia satis detera in vocc. 'praeceptoris mei' et 'doctoris mei', quorum illa libri VIII, haec libri XIII subscriptio servavit. in fine m. recentiore saeculi XII adnexus est Prisciani de declinatione nominum libellus adiectis scholiis, ex quibus haec delibare placet: 'Prisciani proprium nomen est auctoris huius libri. Grammatici nomen est officii. Cesariensis dicitur a caesarea cappadociae regionis. Tres sunt Caesareae ex nomine Caesaris dictae. videlicet una est palestinae regionis. Alia philippi quam aedificavit ipse philippus suoque nomine et imperatoris imposuit ei nom. ut caesarea philippi; Tercia capadociae de qua iste dicitur cesariensis unde oriundus fuit et ibi multo tempore docuit. Postea ut quidam asserunt romae fuit. Vel secundum iohannem scottum cerariensis (i. Caesariensis) ideo dicitur propter dignitatem id est regalis.' talia atque his similia in aliis etiam libris passim leguntur.

5) Alterum horum exemplarium est codex bibliothecae Carolinensis 223 (K) membr., foliorum formae maximae 103⁵⁶, institutionum gramm. lib. I—XVI complectens. Theodoriani exempli memoria ad calcem lib. XII et XIII suscitatur. ex monasterio Reichenaensi codicem ortum esse, demonstrat titulus 'lib. Augie maioris'. cuius bibliothecae extat catalogus anno Ludovici imperatoris octavo, p. C. n. 822, confectus⁵⁷. duorum tamen qui ibi laudantur⁵⁸ 'de libris Prisciani' codicum institutiones continentium alter 'de litera de syllaba et de octo partibus orationis lib. XVI et de constructione lib. V (i. II) in cod. I', alter eosdem libros adiecto Pompeii in Donatum tractatu exhibebat. ad horum alterutrum pertinet fortasse Klockii ad Livium VII 3, 7 adnotatio, qui narrat apud Priscianum lib. V § 9 in 'Augiae vetustissimo ms.' 'nurano' legi pro 'Ruscino'. noster enim liber, qui, cum in fine mutilus non sit, ab illis certe diversus est, eo l. praebet 'nuscino'. crederem potius eum esse 'Prisciani de arte gramm. lib. I, quem Vragrat presbyter dedit'⁵⁹, Erleboldo abbate (a. 823—838) scriptum, nisi ibi potius unus ex duodeviginti artis gramm. libris quam unus codex sedecim librorum

56 cf. Zeussii grammaticam Celticam I p. XXXII sq.; scripturae specimen accurate depictum extat apud Silvestrium paléographie universelle tom. IV Paris. 1841 fol. tab. 10 57 ap. Neugartium episcopus Constantiensis Alemanicus p. I t. I typis S. Blasii 1803 4. p. 536 sqq. 58 l. l. p. 542 sq. 59 l. l. p. 545

designari videretur. at circa idem fere tempus ex uno fortasse alterove illorum codicum liber noster descriptus est. adfuerunt autem sive ipsius sive archetypi eius librario duo exemplaria, quorum alterum Romanum fuisse docent adnotationes ad lib. I § 2. 7 II 35. quod per se mirum non est, cum Scotos Romam saepe peregrinatos esse librosque inde asportasse constet. at nunc Romae tam reverendae vetustatis librum frustra quaesivi. omnium enim qui ibi servantur Prisciani codicum saeculo decimo, cui assignandus est Vaticanus 1480, vetustiore inveni nullum. at non patebat illo tempore bibliotheca Barberiniana, ubi 'vetustissimus' Prisciani codex dicebatur adservari⁶⁰. sed ne hunc⁶¹ quidem saeculum decimum excedere, postquam doctis bibliotheca illa reclusa est edoctus sum a Bethmanno, Brunnio, Ribbeckio, qui mea gratia eum inspererunt.

Codices aliquot Sangallenses, qui anno 925, ut ab Hungarorum incursionibus servarentur, Reichenaviam delati erant, redditos non esse, narrat Ekkehardus⁶². ad hos libros Caroliruhensem nostrum pertinere, demonstrari nequit. at 6) in bibliotheca conventus Sangallensis tertium exemplar eiusdem recensione extat, signatum numero 904 (G), membr., paginarum formae maximae 249. amplectitur Priscianum maiorem et minoris initium usque ad voc. 'naturaliter' § 67 p. 1068 P.⁶³ Theodori memoriam servat in subscriptionibus libri VIII et, ipso Theodori nomine addito, libri XII⁶⁴. variorum qui eum conscripserunt librorum unius nomen ascribitur in margine superiore pag. 157 a scriba illum excipiente: 'huc usque caluus patricius depinxit'. alterius librarii nomen coll. codicis pag. 194. 207 Zeussio fuisse videtur Dongus sive Donngus. ad hunc codicem et ipsum conscribendum duo exemplaria usurpata esse docet nota, quae pag. 89 legitur: 'I .i. in alia editione', quae ad additamentum libro V assutum videtur pertinere⁶⁵, eademque nota I^a etiam alibi in variis lectionibus adferendis adhibetur, veluti I 233. 513 II 21. 25 Kr. ipsum autem codicem nostrum non sine veri specie eum

⁶⁰ Blumii bibliotheca librorum mss. Italica p. 153: '1666. 1667. Prisciani grammatica. fol. cod. vetustissimus'. sunt autem libri duo, quorum hic ad saeculum XII pertinet ⁶¹ codicem 1666, nunc num. 97 signatum ⁶² Ekkehardi casus S. Galli ap. Pertzium monum. Germ. hist. II 105 ⁶³ de hoc libro accurate egit Zeussius l. I. I p. XIII sqq. cf. etiam F. Kellerum Mittheilungen der antiquar. Gesellschaft zu Zürich VII 81 sq. addito scripturae specimine tab. XI n. 2 ⁶⁴ libri XIII subscriptio deest. ⁶⁵ in fine libri V pagina dimidia abscissa est, p. 88 col. b et p. 89 col. a continens. in ima paginae 88 col. a et p. 89 col. b legitur encomium Guntarii episcopi. in ima pag. 89 addita est illa nota, quae, cum p. 90 ab ipsa lib. VI praefatione incipiat, ut ipsi Prisciani textui nihil desit, mihi videtur indicare, in parte folii amissa illud additamentum ex alio quodam libro adiectum fuisse

esse censet Kellerus ⁶⁶, quem inter libros ab abbate Grimoldo cum adiutorio Hartmoti praepositi sui per annos triginta et unum Ludovici Germanici et Caroli Crassi temporibus patratos laudat cod. S. Gall. 267 p. 27: 'grammatica Prisciani vol I' ⁶⁷. ipso enim hoc Grimoldo abbate Marcus, episcopus Scotus, eiusque nepos Moengalus Roma redeuntes monasterium Sangallense adisse ibique consedisse narrantur. pertinuerit igitur liber noster ad libros Marci, quos monasterio ab ipso donatos esse refert Ekkehardus ⁶⁸.

Hi tres codices *GLK* ita inter se conspirant, ut pateat, eos ex eodem fonte ductos esse, ita inter se dissentiunt, ut alius ex alio descriptus esse nequeat. *G* tamen et *L* artiore propinquitate coniuncti sunt, *K* ad alterius familiae codd. propius saepe accedit. insunt tamen recensio huic Scoticae hic illic genuinae doctrinae vestigia (v. modo lib. I § 7), saepe tamen communem exemplaris Theodoriani fontem, ex quo hos etiam libros manasse docent subscriptiones supra laudatae, relinquit. a Scotis vero scriptos esse hos libros demonstrant nomina scriptorum in *GL* commemorata, genus scripturae, glossae denique et interpretamenta Irica, quae iis ascripta sunt, ita tamen, ut Sangallensis copia eorum reliquos longe superaret ⁶⁹. tales libros etiam in ditissima monasterii Bobiensis a Columbano Hiberno conditi bibliotheca servatos fuisse constat ⁷⁰, quos 'pro va-

66 l. i. p. 82 67 cf. Ratperti casus S. Galli ap. Pertzium monum. Germ. hist. II 70 68 Ekkehardi casus S. Galli ap. Pertzium l. i. p. 78. certe cod. noster non is est, in fine mutilatus, qui in catalogo bibl. Sangallensis saec. VIII (cod. 728 p. 20) sic describitur:

'Libri prisciani de octo partibus XVI

Item eiusdem de constructione partium orationis libri II

Item ad Simachum de figuris numerorum liber. haec omnia in vol. I'.

ac similiter inde in cod. 267 p. 22: 'libri grammaticae artis XVI' etc. haec enim Weidmanni (Gesch. d. Bibliothek von S. Gallen p. 394 n. 548) sententia eo refutatur, recte adnotante Zeussio l. i. p. XIX, quod iste liber non in priorem illius catalogi partem inter 'libros scottice scriptos' receptus est. multo minus autem haec pertinent ad cod. Prisciani maioris Sangall. 903, qui quidem Ildefonso ab Arxio saeculum nonum superare, mihi autem non ultra saec. XI scriptus esse videtur. de omnibus his et de reliquis codd. Prisciani Sangallensium vicissitudinibus, quas hic perquirere longum est, cf. Weidmannum l. i. p. 394 sq. 421 429. 436. codices duos, qui inde ad Turicenses pervenerunt a. 1712, Turici vidi in bibl. publ., alterum libros XVIII complectentem saec., ni fallor, XI (C 37/280 cf. ann. 23), alterum, fragmentum libros III — X continens, saec. X; tertium quendam eiusdem bibl. Priscianum maiorem s. XII descripsit Fritzschi in ind. lect. acad. Turic. a. 1848 aest. p. 10 sq.

69 de his glossis cf. cum Pottius die keltischen Sprachen in Gödekii Deutsche Wochenschrift a. 1854 fasc. 15 et in Hall. allg. Lit. Zeit. Intell. Bl. a. 1846 n. 4, ubi cod. Leidensis glossas ex apographo meo edidit, tum Zeussius gramm. Celt. II. supra II. et p. 964 sqq. 1010 sqq., ubi copiae cod. Sangallensis, Carolinuhensis quoque libri ratione habita, in lucem prolatae sunt 70 v. inventarium saec. X infra laudatum apud Muratorium antiqq. Ital. III 819 coll. p. 871 et inventarii a. 1461

ria eorum antiquitate vel a D. Columbano ex Hibernia vel a Cumaniano ex Scotia aliisque anglis monachis allatos' censet Peyronus ⁷¹, eiusdemque bibliothecae catalogus saeculo, ut Muratorio visum est, decimo confectus inter libros a Dungalo 'praecipuo Scotorum' oblatos laudat Priscianum maiorem et duos Priscianos minores ⁷², quos suspiceris ex eodem fonte ductos fuisse, cui Scotici nostri *GLK* originem debent ⁷³. ubi autem et a quo haec recensio confecta sit, dicere nequeo. id unum addam, ne id quidem certum esse, num in ipsa Hibernia orta sit, cum natio Scotorum, 'quibus' ut ait vetus vita S. Galli ⁷⁴ 'consuetudo peregrinandi iam fere in naturam conversa est', Italiam, Galliam, Germaniam, Helvetiam istis saeculis peragravit indeque singula monasteria a Scotis passim obsessa commercio inter se non caruerint ⁷⁵.

Cum ad hanc recensionem pauci tantum ex reliquis libri sese applicent, plerique ad alteram familiam pertinent, quae Theodori exemplar fidelius sequitur cuiusque testes locupletissimos esse vidimus libros nostros *RB*, ita tamen, ut alii ex illa recensione plus minusve in usum suum converterint, alii variis modis temere interpolati sint, omnes corruptionis deinceps sese insinuantis permulta offerant vestigia. quos omnes conferre et inutile fuisset et spatium vitae uni homini datum fere excessisset. neque omnium, quos vel ipse evolverim vel aliunde cognoverim, manuscriptorum Prisciani codicum catalogum in lucem edere operae pretium est. id unum addiderim, praeter fragmenta Montepessulana pag. XI indicata ex iis libris, quos inspicere mihi non contigit, prae ceteris virorum

conscripti cod. 89 p. 26 ed. Peyron. pone Ciceronis orr. pro Scauro, pro Tullio et in Clodium fragmenta cum Peyroni adnotatione p. 188 sqq. 71 de bibliotheca Bobiensis comm. l. l. p. VI 72 v. Muratorium l. l. p. 821 sq. coll. ann. nostra 33

73 complures saeculo X monasterii Bobiensis bibliothecae codices Prisciani fuisse docet catalogus supra commemoratus, ubi, ut de solis instit. gramm. libris loquar, praeter libros Dungali p. 820 consignantur libri Prisciani minoris II; in brevi de libris Theodori presbyteri p. 822 Prisc. mai. lib. I, lib. I Ysidori... et Prisc. minoris; porro lib. Prisciani min., in quo Caper et Agroecius et Alchoin habentur p. 823; item ibidem de libris fratris Smaragdi lib. Prisc. mai. I 74 ap. Pertzium mon. Germ. hist. II 30 cf. etiam monachi anon. Ratispon. vitae Mariani Scoti (act. sanct. Febr. II p. 365 sqq.) caput I 'Hiberni ad fidem conversi eam alibi praedicant', cuius extrema verba sunt haec: 'postquam ardens flamma spiritus sancti populos Hiberniae temporibus primitivae ecclesiae efficaciter perflavit, peregrinationem cambientes pro patria, ita in transmarinas regiones se praecipitaverunt, ut diversas Europae partes semotas praedicando perlustrarent' 75 de his rationibus cf. act. sanct. l. l. p. 361 sq. Rettigium antiquiss. quat. evangel. cod. SGallensis Turic. 1836. 4. p. XLIV sq., cuius libri notitiam Bernhardio (Grundriss d. röm. Litt. ann. 250 ed. et alt. et tertiae) acceptam refero, Kellerum l. l. p. 61 sqq., Zeussium l. l. p. XVI sqq., Zappertum über das Fragm. eines liber dativus in act. consessuum acad. Vindob. class. hist. phil. XIII p. 97

doctorum cura dignos videri libros duos saeculo nono conscriptos, cod. mus. Brit. Harlei. 2674, membr., quondam S. Nicolai prope Cusam, Prisciani gramm. libros XVIII continentem in fine mutilos ⁷⁶, et bibl. seminarii Augustodunensis cod. ms. n. 40 ^{*}, qui libros sedecim priores complectitur ⁷⁷.

Cum igitur haud multum interesse viderem, quosnam huius familiae libros inter eos, qui et vetustate et bonitate proxime ad codd. *RB* accedunt, praeter hos ad sensim gliscentes corruptionis progressus demonstrandos conferrem, duos potissimum eam ob causam elegi, quod altero, Bongarsiano (*D*), praeter Gruterianum, quem et ipsum in usum vocaveram, usus olim erat Putschius, alterum Halberstadiensem (*H*), quem Lutherium perperam dixit ⁷⁸, ducem fere sibi elegerat Krehlius.

Eorum librorum 7) is, instit. gramm. libros complectens omnes, qui olim S. Basoli prope Remos fuit, tum Iacobi Bongarsii, nunc est bibl. Bernensis publicae cod. 109, membr., formae maximae. saeculo nono eum assignat Sinnerus ⁷⁹, equidem a variis manibus non ante saeculum X scriptum esse censeo. exciderunt quaterniones II et XVIII signati (cf. ann. ad lib. I § 33 XIII 31), quorum tamen hunc m. haud multo iunior ita instauravit, ut extremam pag. unam et dimidiam variis excerptis ex patribus potissimum Ambrosio, Augustino etc. Tironianis passim notis utens explerit; unum fol. m. rec. additum lib. VII § 85, adiecto altero, quod medicamentorum formulis etc. refertum est. item lib. XVIII § 31 post vocc. 'cassa fraude parat' maiori parti paginae varia de epactis et curiales quaedam nugae notis Tironianis hic quoque admixtis inscripta: pag. deinde sq. ab alia manu continuatur Priscianus. ipsis eius verbis iam iam glossemata haud pauca inserta sunt, quae a libris optimis absunt: ad emendandum et, ut vere fatear, saepe vel ad corruptendum librum alios codd. ad manus sibi fuisse testatur corrector ad lib. XVII § 72; alterius recensione eum non expertem fuisse docet praeter alia additamentum ad lib. I § 7.

Ipsi saeculo X assignandus mihi visus est 8) alter codex inst. gr. lib. I—XVI, codice *D* paulo purior, quem ad nonum vel decimum saeculum rettulit Krehlius ⁸⁰, ad nonum Hertzbergius ⁸¹. servatur in bibliotheca gymnasii Halberstadiensis, signatus M. 59, est membranaceus, formae quadratae mai., foliorum 261, satis accurate descriptus ab Hertzbergio ⁸². ecclesiae cathedralis Halberstadiensis

76 a catalogue of the Harleian mss. in the British museum II 706 77 catalogue général des bibliothèques publiques des départ. I 22 sq. 78 v. Hertzbergium Archiv f. Philol. u. Pädag. VII 235 79 catalogus codd. mss. bibl. Bern. I 583 sq. 80 Prisc. opp. I p. X 81 l. in ann. 78 laudato 82 l. l. p. 232 sqq.; ipsam cod. collationem, quatenus ibi publici iuris facta est, neglegentius instituit

eum olim fuisse docent haec verba in tertio a fine folio: 'hoc maius volumen prisciani artis grammaticae est beati stephani prothomartiris', cui teste eiusdem bibliothecae cod. 132⁸³ fol. 1 Priscianus cum aliquot aliis codd. 'ad eruditionem scoliarum' oblati sunt a Marcuardo diacono sancti Stephani in Halberstad. canonico, qui anno ab incarnatione domini M.C.XL.VII° apud trekas in burgundia VI idus aprilis de huius uite ergastulo ad requiem migravit et apud scm lupum fideliter requiescit'. hic illic exciderunt folia, a m. rec. partim suppleta⁸⁴.

His addidi eiusdem fere aetatis eiusdemque pretii 9) fragmentum bibliothecae publicae Amienensis (A), quod et ipsum in catalogo a Garnerio confecto saeculo nono tribuitur⁸⁵, mihi a variis saec. X et XI manibus concinnatum videtur. constat uno quaternione artis gramm. initium exhibente usque ad 'navita' lib. I § 52 et tribus quaternionibus d e f signatis, quibus insunt libri IIII V VI usque ad 'eiusdem significationis' lib. VI § 43, nisi quod quat. e fol. 4 a b amisso periit pars libri IIII (§ 36 — § 50). ultimum quat. f folium (fol. cod. 30) praebet 'glosas minoris Prisciani', libelli sc. de nominum declinatione, qui et ipse sic nominatus est. in quinto denique quaternione (sign. VI^h *** - liturae ni f. inest num. III - fol. 31 — 38) lib. VI finis inde a voc. 'gaudium' § 77 et initium libri VII usque ad 'idem in secundo georg' § 27 literis consignata sunt.

Hi tres codices ADH ad ulteriorem textus historiam repraesentandam videbantur plane sufficere. apposui igitur per libros XVI priores plenam codd. et RBDH et GLK et, ubicumque aderant, PA variam lectionem. at ex ipsis his codd. etiam paulo ultra magisteriorum operam in Prisciano sive emendando sive interpolando collocatam licebat persequi. nam nullus fere liber invenitur, quin a compluribus scriptoribus postea correctus, immutatus, interpolatus, variis lectionibus adiectis amplificatus sit. eorum igitur opera ut et ipsa dignosceretur ita effeci, ut literae minores singulis codd. notis respondentibus; de qua ante dictum, *bdhglka*, quibus perraro accedit *p*, has curas significarent. et *r* quidem ab emendatoribus recentioribus (*R m. rec.*)

Hertzbergius, quam decebat philologum ob eandem negligentiam Krehlium theologum adroganter et acerbe vituperantem 83. 'evangelia cum lectionibus per anni circulum ordinata'. quae inde supra relata sunt, ea humanissime mecum communicavit Theodorus Schmidius 84 v. Hertzbergium l. c. p. 233 sq.; addendum, quod etiam in fol. 1 r a m. rec. perscriptum est ep. ad Iulianum datae initium; m. pr. fol. 1 v incipit a verbis: '(vita)perandum me esse' 85 I. Garnier catalogue descriptif et raisonné des mss. de la bibliothèque communale de la ville d'Amiens, Amiens 1843 p. 347 sq.

ut discerneretur sedulo curavi; per reliquos libros singulos vastae huius farraginis auctores tuto seiungere non licuit.

Praeter hos codices multos etiam alios vel diligenter examinavi vel per aliquam partem contuli. nullum tamen inveni, qui genuinae lectionis fontem ab alterutra vetere recensione recedentem praebere. passim igitur tantum, ubi ex re videbatur, testium supra dictorum numerum per hos libros auxi unius alteriusve istorum codd. lectione addita, ubi is vel aliorum testimonium fulciret vel singulare quid et notabile afferret. quo praeter codd. Romanos et 1) Vaticanum et 2) Barberinianum supra commemoratos pertinent:

3) cod. Monacensis A, de quo cum maxime loquar pluribus.

4) cod. Darmstadiensis 2190, bibl. olim Coloniensis 200, membr., formae max., librorum XVIII omnium, saeculo VIII assignatus ab Hartzheimio⁶⁶; at hunc librum ex Caroli Lachmanni et Mauricii Hauptii, quos de eius aetate per dies conventus philologorum Darmstadiensis consulere licuit, consensu saec. demum XII tribuere non dubito. (*Darmst. a*)

5) cod. Darmstadiensis 725 (olim ³⁶³452) instit. gr. lib. I XVI, membr., formae quadratae, saec. XII, olim monasterii S. Iacobi Leodiensis. (*Darmst. b*)

6) fragmentum Darmstadiense 2172, olim Coloniense 202⁶⁷, membr., formae maximae, saec. XII, libros primores exhibens usque ad vocc. 'ut hic senatus' lib. VII § 91. initium et praefationis usque ad 'omnia fere' § 2 et libri I usque ad 'haec confutatione' § 4 deficit. (*Darmst. c*)

7) Caroliruhensis alter, 220, olim Reichenaviensis, membr., formae max., saec. XII. et huius et cod. K usum mihi paravit Baehris.

8) Coloniensis, bibl. Wallrafiana, cuius libri usum Heimsoethii inprimis comitati debeo, itidem membranaceus eiusdemque et formae et aetatis. hi duo libri eo conspicui sunt, quod loci auctorum a Prisciano citati ex ipsis horum scriptorum membranis haud raro videntur esse emendati.

Neque his frequentius Krehlii codices, quos in utriusque tomi ed. suae praefationibus enumeravit, in auxilium vel propterea vocavi, quod eos nec satis plene nec satis exacte contulit, id quod praeter alia multa me docuit iterata libri Halberstadiensis collatio, ex reliquis eius codicibus eminent, saepe cum r conspirans, liber 'imperialis monasterii S. Maximini' Trevis, quem Heidelbergensem vocavit⁶⁸. cuius notitiam haud paulo accuratior quam

⁶⁶ catalogus hist. crit. bibl. eccles. metropolit. Coloniensis Col. Agrapp. 1752. p. 160 ⁶⁷ cf. Hartzheimium l. l. p. 161, qui saeculo X hunc cod. tribuit ⁶⁸ v. Krehlii praefat. I p. XI sq. Reiffenbergium bulletin de l'acad. des sciences et belles

ex ipsa Krehlii editione petere mihi licuit ex collatione a Friderico Lindemanno, cui et ipsi a Friderico Creuzero codex transmissus erat, anno 1818 ad ed. Putschianam instituta, quam Henrici Keilii beneficio debeo. codex is membr., formae maximae, Halberstadiensi recentior⁹⁹, desinit in vocc. lib. XVI § 14 'nam equidem'.

Cum vero codd. supra memoratis ad recensendos libros priores sedecim apparatu large sufficiente instructus mihi viderer, secus res sese habebat in libris duobus de constructione emendandis, qui a vetustissimis et optimis libris saepe aberant, ut ex meis *R* et *D* soli plenos eos adderent, Graecis plerisque vel a *D* omissis. nam in *BHKA* libri illi omnino deficient, *G* ante librum XVII medium desinit, *P* particulam tantum libri XVIII eamque multis omissis imperfectam praebet, in *L* gravissima eiusdem libri pars intercepta est. alia igitur ad provinciam illam administrandam subsidia quaerenda erant, ex quibus verbis praesertim Graecis certum ubique medellae fundamentum substrueretur.

Nihil igitur exoptatus contingere mihi potuit, quam ut 1) in cod. bibl. Lugd. Bat. Voss. O (i. e. formae octavae, est autem potius quadr. min.) 12 (*V*)⁹⁹, membr., foliorum 72, saeculi VIII vel X ineuntis, reperirem gemellum codicis *R*, ipsi haud imparē. qui quamvis ab initio mutilus - incipit enim demum ab '(ἀνα)στραφείς εἶπεν' lib. XVIII § 92 vel, si laceras duorum foliorum particulas adnumeret, ab 'homines dicere' § 86 -, tamen per eam servatus est libri XVIII partem, quae Graecorum auctorum reliquiis scatet. tres praeter folia modo commemorata quaterniones perisse, ut ab initio lib. XVIII cod. olim orsus sit, docent notae singulis deinceps quaternionibus additae. finem lib. XVIII (fol. 50r) excipit carmen 'REMI FAVINI DE PONDERIBVS ET MENSVRIS' (fol. 50r — 52v) et 'FORMATA EPISCOPORVM' (f. 52v, 53r); praeterea insunt Prisciani de figuris numerorum, de metris Terentii et aliorum comicorum, de praeexercitaminibus rhetoricis libelli (f. 61v — 71r), Rufini denique in metra Terentiana commentarii initium usque ad verba 'ne forte impru(dens)' p. 2709 P.

Contuli praeterea ad eosdem hos libros recensendos 2, 3) libros duos in membrana formae maximae scriptos, qui olim monasterii Neapolitani S. Ioannis de Carbonaria, nunc inter bibl. palat. Vindobonensis codd. phil. Lat. numeros CCCXLVII (*S*) et CCCXLVIII (*N*) obtinent, ab Endlichero accurate descriptos⁹¹.

lettres de Bruxelles 1844, 387 sq. (ex schedis Wiethemii e soc. Iesu). Confluentiae, ubi cod. extare suspicaris - Goerriis enim fuisse dicitur - coll. Pertzio Archiv VIII 24, frustra eum quaesivi 89 iudice Krehlio l. l. p. XI 90 catal. bibl. Lugd. Bat. ann. 55 l. p. 386 91 catal. codd. phil. Lat. bibl. Palat. Vindob. p. 242 — 244 et p. 244 sq.

continet uterque Priscianum minorem saec. X descriptum, alter (*S*) post varias saec. X et XIII membranas conglutinatas f. 89r — 104, alter (*N*) post Prisciani volumen maius et ipsum saec. X. conscriptum f. 81v — 109v. deest tamen illi maior pars libri XVIII inde a vocc. 'clausus sit vel esto' § 74, hic per extremam partem inde a § 157 Graeca omnino omittit eo usque satis vitiose addita. utriusque libri lectiones, quamvis *N* singularia quaedam praebeat, corruptionis crescentis specimen potius quam emendandi instrumentum praebuerunt.

Aliquantulum maiore cum fructu usus sum 4) variis lectionibus ex cod. bibl. imp. Parisinae 7499 (*O*)⁹² a Theodoro Presselio enotatis mihi que concessis. hic enim liber, olim Puteaneus, qui praeter Prisciani de constructione libros saec. VIII scriptos habet Engelmоди episcopi carmina, Prisciani περιήγησις, Eutychem cum scholiis in fine mutilum, a puro et limpido fonte, ex quo *RV* manarunt, haud ita longe recedit.

Ex ipso illo fonte profluxisse 5) cod. Monacensem Lat. 280 *A* membr., foliorum formae max. 168, saeculi, ut equidem arbitror, XI⁹³, ipsum libri huius argumentum docere potest. duabus enim partibus codex constat: altera est Priscianus maior variis manibus conscriptus, altera eodem fere opusculorum corpore composita est, quod per optimos saeculi noni libros propagatum invenimus: continet enim Prisciani libros de constructione II (f. 107v — 160r), eiusdem de figuris numerorum, de metris Terentii, de praexercitamentis rhetoricis tractatus (f. 160r — 168v), in extrema denique pag. extremae parte initium commentii Rufiniani, in cuius vocc. 'Flavius Caper in artibus' p. 2707 P. desinit. ad Graeca sananda magnam eius esse utilitatem grammaticos docuerat Leonardi Spengelii 'index Graecorum locorum apud Priscianum quae extant ex codice Monacensi', quod pergratum 'supplementum editionis Krehlianae' Varroni suo adgregarat⁹⁴. ac revera ad librorum *RV* praestantiam prope eum accedere probatum est collatione ab Ottone Heinio meum in usum sollerter instituta.

Ex eadem vero Spengelii commentatione⁹⁵ edoctus 'hanc alteram Prisciani partem quattuor codd. collatam ab Anglis insertam extare novae Scapulae editioni' i. e. Oxoniensi a. 1820 in lucem datae, diu hunc librum apud nostrates frustra quaesivi. qua de re cum etiam Fridericum Ritschelium literis adirem, is mihi rescripsit, eius libri folia quae desiderarem ex Anglia a Iacobo Bernaysio asportata esse. qui postquam precibus meis facile obtemperans folia haec

⁹² catal. codd. mss. bibl. reg. part. III tom. IV p. 367 ⁹³ X saeculi secundum Spengelium l. ann. sq. l. p. 603 ⁹⁴ M. Terenti Varronis de lingua Lat. quae supersunt ed. p. 599 — 658 ⁹⁵ l. comm. p. 604

mihī permisit inscripta: 'E Prisciani libro XVIII sive de constructione excerptum. — Vsus Latinus Graeco in omnibus partibus collatus', vidi iis inesse extremam lib. XVIII partem inde a § 157 emendatam cum ad libros, quibus et ipse usus eram, Lugdunenses et Gruterianum et Vossianum, tum ad editionis Basileensis exemplum, 'quod cum ms. a Scaligero collatum nunc bibliothecam Bodleianam ornat.' quodsi editor Anglus 'Scaligeri librum' ait 'a Putschio adhibitum esse, certis quibusdam indicibus deprehendimus', adiciendum est, ipsum Putschium et in auctorum syllabo narrare, ex Iosephi Scaligeri libro Graeca pleraque in libris *περὶ συντάξεως* esse restituta, et uberius in epistula ad Iacobum Bongarsium ipsi Prisciano suo praemissa⁹⁶ exponere, in ipsis his libris sibi inprimis usui fuisse, quae ex illustrissimi Scaligeri codice transcripta ad se miserit Cornelius van Dale, cognatus suus carissimus. conspirat collatio haec Scaligerana (C) plerumque cum codd. *RVM* lectionibus. paucis denique locis editor Anglus varias lectiones ab anonymo quodam excerptas addidit.

Sic etiam ad libros de constructione ad constantem optimorum librorum normam exigendos lectissimo codd. *RVMODLNS* (*PGC*) apparatu ornatus accessi.

Vix igitur quisquam harum rerum peritus vitio mihi vertet, quod largissima optimorum librorum suppellectile fruens, editiones veteres eatenus tantum in usum vocaverim, ut, ubi quid citra libros mihi notos in iis emendatum viderem, id enotarem addito eius editionis titulo, ubi illam medellam scriptori primum invenirem adhibitam. non omnibus editionibus me uti potuisse, quarum plenus apud Schweigerum⁹⁷ extat catalogus, vix est quod doleam: sola fere ed. Romana s. l. et a. ab Vdalrico Hanio typis impressa et editione Iuntina aegre carui.

Ex altera codd. familia, cuius princeps nobis est *R*, priores editiones quotquot in notitiam meam pervenerunt fluxerunt omnes. ad manus vero beneficio praesertim et bibl. univ. Lipsiensis et bibl. reg. Berolinensis fuerunt hae:

1) ed. operum a. 1470 sine l. (Venet. ap. Vindelin. de Spira) fol., in qua instit. gramm. ex libro bono satis fideliter expressae sunt, Graecis tamen omissis (1).

2) editionem hanc presse plerumque sequitur Veneta altera a. 1472, (2) fol., ubi Graecorum magna pars ex libro satis bono, quamvis vitiosissime passim expresso, addita est. utramque Venetam commodavit bibl. Lipsiensis.

Haud longe certe ab iis recesserint edd. ibidem per proximos

96 grammat. Lat. auctores antiqui p. 53½

97 Handbuch der class. Bibliographie II 2, 822 sqq.

annos procuratae, ut primus Benedictus Bruagnolus aliquam operam in emendandis institutionibus posuisse videatur, qui rursus Venetiis a. 1485 in fol. Prisciani opera edidit eademque addito Ioannis de Aingre commentario 'summo studio et ingenti cura emendavit recognovitque' a. 1488. ex hac ed. ea expressa dicitur, qua uti mihi licuit, 3) Veneta a. 1492 fol. (3) et insequentibus nonnullae: in univ-ersum haec haud longe ab antiquioribus Venetis recedit, alia emen-data, alia pessumdata, Graeca passim iterum ommissa sunt.

Quid praestiterit deinde ed. Mediolanensis a. 1503 equidem nescio. Venetae vero a. 1509 secundum ea, quae de hac editione memo-riae tradita sunt, quin fidelem imaginem reddat 4) Mediolanen-sis a. 1511 fol. (μ), non dubito. atque harum quoque edd. a Da-niele Caietano Cremonensi procuratarum tituli omnibus accuratissime emendatis gloriantur, modestius tamen in epistula ad Andream Mo-cenicum patricium Venetum data Caietanus 'ego vero' inquit 'hoc de me duntaxat polliceri possum loca graeca quae minus intellecta esse perspexero pro mea portione enodare conabor.' et nonnulla revera haud imperite correctae invenies.

Alia haud pauca non sine libris emendavit 5) Parisiensis (π) 'maiore accuratatione in edibus Ascensianis | Ad idus Septemb. M.D. XVI' (fol. CXLIXv) monitu Petri Rosseti impressa in fol. min.: omnino tamen ne haec quidem a textu eo usque recepto longe re-cedit.

Nec Neapolitanae editionis a. 1520 nec Florentinae per heredes Phil. Iuntae a. 1525 in 4 impressae usus mihi concessus fuit. in hac secundum indicem 'omnia primum acri indicio Nicolai [Angelii] Bucinensis castigata mox ab Antonio Francino [Varchiensi] iterum recognita cum restitutione locis suis graecarum dictionum, quae an-tehac nunquam excusae fuerunt nunc primum in lucem edita addito indice copioso' ⁹⁸.

⁹⁸ cf. Bandinii Iuntarum typograph. annales Lucae 1701 II 199 sqq.; ex Antonii Varchiensi ad studiosos epistula editioni praemissa (ap. Bandinium l. l. p. 201 sq.) elucet, Nicolaum Angelium olim Prisciani praeceptionibus castigandis auctore Ber-nardo Iunta operam navasse, Graeca tamen omnia et Latina nonnulla omisisse 'exem-plariorum' ut videtur Antonio 'penuria'. id cum animadvertisset Iunta, 'paratis quot-quot habere potuit exemplaribus, tum hactenus excusis' ipsi Antonio eas dedit reco-gnoscendas. 'nos ergo', pergit ille 'collatis more nostro in unum his exemplaribus perlectisque multis et graecis et latinis exemplaribus quorum testimonio Priscianus utitur ad praecepta sua comprobanda in libris de octo partibus orationis, quamplurima, ne dicam omnia, tum graeca tum latina in pristinam integritatem restituimus, libros vero de Constructione, quos librarii fere omnes, omnesque excusores, nescio qua con-iectura, vel potius errore Prisciani cuiusdam minoris esse voluerunt, adeo inversos, typisque tam foede excusos, ut a barbaris haud facile quis dignoscat, et ob id nullus antehac legere sit ausus, quia sensus inde nullus eliceretur, ad eam formam redegi-mus, ut facile omnes bonarum litterarum studiosi tam graecarum, quam latinarum,

At his promissis eos non stetisse indicare videtur opp. Prisciani editionum omnium nitidissima, quae duobus annis post prodiit 6) Venetiis in aedibus Aldi et Andr. Asulani m. Maio a. 1527 in forma oct. impressa (α). ea enim singulis Prisciani operibus enumeratis addit haec: 'quibus omnibus ad suum decus restituendis quantam adhibuerimus diligentiam, facile cognosces, si hanc nostram editionem conferes non modo cum caeteris editionibus, sed etiam cum ea quae proxime Florentiae ante hanc nostram facta est. et omnes in primis locos ubi graecum quod deerat, restituimus. in illis enim, sed et in multis aliis tantam differentiam depraehendes inter hanc et illam, ut illud musicorum sis dicturus *δὲ διασῶν*. Vale.' atque hic revera membranarum optimarum fide cum Latina tum Graeca ex constanti artis norma emendata et haec praeterea saepius inde suppleta sunt. qua de re fusius agit editor praestantissimus Donatus Veronensis in epistula ad artis grammaticae studiosos data, quae folio ipsum titulum excipienti inserta est. 'magnam' ait 'mihi exemplarium veterum, quae conferre possem, copiam fecit Andreas Asulanus, cuius officina librorum, satis iam diu studiosis omnibus nota est. Ita illis conferendis nullā (sic) mihi maiori adiumento fuit quam quod olim e Gallia Aldus Manutius magno pretio redemptum attulerat. Tanta huius Codicis tamque egregia de octo partibus orationis deque earundem constructione dumtaxat bonitas atque integritas extitit, et alterius item vetustissimi de duodecim Aeneidos primis librorum carminibus, ut horum collatione tria haec sperem me ita restituuisse, ut vel ipsum Priscianum hoc tempore vix putem emendatiora daturum'. quae si nimis exaggerata videantur, nemo tamen negabit, Donatum optimarum membranarum pretio recte aestimato et textu ad earum fidem sinceriter expresso atque haud raro bene emendato inter omnes Prisciani editores palmam meruisse.

Iure igitur suo editores insequentis pedetemptim fere eius vestigia presserunt. ed. quidem Badii Parisinam a. 1527 exeuntis non novi; impudentissime vero factum est, quod 7) ed. Coloniensis (*), quae ipso anno proximo aere et impensa Godofredi Hyttorpii excusa est ab Euchario Cervicorno (MDXXVIII fol.) in ipso titulo sic sese iactaret: 'Iis omnibus quantum operae, et id quidem potissimum in graecis, quae fere deerant, restituendis adhibitum sit, tum liquido cognosces, ubi diligentius omnia haec introspexeris'. maximam vero bilem movet editoris Ar. [noldi] Vef. [aliensis] praefatio, qui 'videbis' ait 'plane nitidum, qui multis iam annis foedo neglectu squaluit, animadvertes castigatum, quem bis mille erroribus,

quum in his usus latinus elegantissime graeco collatus sit, hinc maximam utilitatem percipere possint'. anno 1554 Prisciani opp., anno 1529 'libri duo postremi Prisciani de syntaxi a Nicolao Angelo Bucinensi castigati' in typographia Iuntina recusa sunt.

atque eo amplius misere dilaniatum doluisti, experieris integritati, quoad fieri potuit, diligenter restitutum: à quo, luxatis sententiis, violata orationis sutura partim Graecis expunctis, partim ignoto characterè obrutis, vel crassa inscitia temeratis, manco, mutilo, discerpto, confosso atque plane exanguì hactenus abhorruisti. quae omnia secure translata sunt in 8) ed. Basileensem a. 1545. 8 (β), quae saepius deinde repetita est.

Octoginta demum fere annis post editionem Aldinam 9) Helias Putschius grammaticorum Latinorum corpori concinnando intentus criticam Prisciano operam admovit⁹⁹. qua in re praeter libros supra laudatos et ad nostram quoque editionem adhibitos, Gruterianum, Bongarsianum, Scaligeranum, cum aliis et Iani Gruteri et Iacobi Bongarsii tum Davidis Hoeschelii et Conradi Rittershusii libris adiutus est, quos tamen omnes illis inferiores fuisse, ex ipsis fere praefationis verbis apparet¹⁰⁰. his subsidiis non ea, quam speres, constantia usus est Putschius et ipse Aldinae potissimum editioni in-nisus, quamquam haud pauca, praesertim Graeca, emendavit. excusandus tamen est adulescens indefesso studio opus amplissimum moliens, quod singula non eadem ubivis accuratione et acrimonia administravit.

Krehlio igitur theologo, qui, postquam per duo amplius saecula iacuit Priscianus, eius edendi provinciam sibi imponi passus est, haud immerito succensens, quod severa et iniqua de Putschio iudicia plus semel protulerit¹⁰¹. cuius tamen superbiae satis superque poenas olim dedit vir reverendissimus. nam postquam 10) duobus voluminibus Lipsiae anni 1819 et 1820 Prisciani opera edidit, libris sat multis, bonis paucis, ea quae philologum decet diligentia nullo usus, censorem quidem nactus est clementissimum eundemque adversus I. G. Schneideri criminationes patronum in act. lit. Ienensibus a. 1822¹⁰², praeterea vero, quantum equidem scio, adversa-

99 Grammatici Latini auctores antiqui ... opera et studio Heliae Putschii Hano-viae 1605. 4 p. 520 sqq.; Prisciani inst. gramm. explant pagg. 533—1214 100 'Ex Iosephi Scaligeri libro graeca pleraque in libris *περὶ συντάξεως* sunt restituta, in quibusdam tamen nos magis iuvat liber clariss. Gruteri, reliqua sunt ex libris Bongarsianis. Quaedam tamen etiam ex clariss. Davidis Hoeschelii (sic) et Cunradi Rittershusii IC. libris emendata sunt. Lacunae aliquot restant, quas ut speramus ex P. Petavii Regio codice quem his excusis accepimus, in Notis explebimus'. Bongarsianus ipse Putschius Graecorum auctorum verbis carere queritur; alter, qui Bernae in bibl. publ. asservatur (n. 326 v. Sinnerum l. l. I 585 sq.) et mutilus est et nostro recentior; qui sint 'libri Cl. Gruteri', quos ibidem laudat, nescio: in praefatione certe de uno eoque nostro agit cf. p. XIII. notas quominus ederet praematura morte Putschium impeditum esse constat 101 Prisciani opp. I p. XV. 139. 157. 185. 283. 569 etc. 102 n. 234—236 p. 400—432, quae censura, literis D. E. signata, a Friderico Lindemanno profecta esse dicitur. atque id iudicii quidem nonnullis confirmatur cf. tamen n. 236 p. 426, ubi censor Lindemannianam aliquam coniecturam refu-

rios invenit multos eisdemque partim acerrimos, laudatorem nullum, patronum unum Reinholdum Klotzium¹⁰³. ego quae de libris a Krehlio ad editionem suam adhibitis dicenda erant, supra dixi, ubi recte in glossis praesertim non sine acumine indagandis et extirpandis rem administrasse visus est, eum, uti par erat, laudavi, litem intendere seni, qui haec studia diu reliquit, nec dulce mihi visum est nec utile¹⁰⁴. immo gratias ei agam, quod eius opera effectum est, ut Godofredi Hermanni de locis aliquot difficilioribus sententia cum orbe literato communicaretur.

At multo magis gratiae iis viris agenda sunt, qui vel iisdem vel similibus officiis in opere perficiendo mihi ipsi affuerunt. cuius suscipiendi cum ante hos undecim annos consilium agitarem, primum acerrimus suasor mihi extitit Carolus Lachmannus; tum cum aestate anni 1844 ad conferendum bibliothecae gymnasii codicem Halberstadium profecturus essem, literis commendaticiis ad Theodorum Schmidium datis humanissime me instruxit Ioannes Schulzius, qui studia mea per omnem hunc annorum decursum fovit et, ubicumque occasio offerebatur, adjuvit. literis autem illis viri summi traditis a Schmidio suavissimo hospitio exceptus sum, cuius gratissimam memoriam nec delevit tempus nec umquam delevit. per annos deinde 1845, 1846, 1847 patris dilectissimi beneficio mihi contigit, ut itinere per Germaniam, Hollandiam, Belgiam, Galliam, Italiam, Siciliam suscepto praestantissimas et ditissimas harum terrarum bibliothecas adirem. quarum praefecti ubi vis fere summa cum liberalitate thesaurorum suorum indagationem atque usum mihi concesserunt. nemini tamen horum magis obstrictum me esse confiteor quam Iacobo Geelio et Carolo Benedicto Hasio, qui qua comitate me exceperint, quantopere labores meos sustentarint, iam plus semel grato animo publice testatus sum, debitis laudibus praedicare non valeo. quo modo deinde praeter Raumerum et Prokeschium, viros excellentissimos, Baehrius, Bernaysius, Bethmannus, Brunnius, Halmius, Heimsoethius, Heinius, Keilius, Linsmayerus, Presselius, Ribbeckius, Ritschelius libris mss. procurandis, conferendis, inspiciendis sibi me devinxerint, id supra indicatum est.

Ita largissima ad Priscianum recensendum suppellectile praeditus id tamen in votis habebam, ut editione mea viris doctis simul de ea, qua ipse Priscianus usus esset, librorum penu iudicii ferendi facultatem praerberem. quamobrem locos scriptorum ab eo allatos cum ipsis eorum libris mss. ubicumque licebat ita conferre institui,

tare studet. nec variae lectiones a censore ad lib. VI § 20 allatas n. 235 p. 419 in collatione Lindemanniana adnotatae sunt 103 v. Archiv f. Philologie und Pädagogik VII 232 104 cf. quae humanissime hanc in rem dixit Spengelius l. l. p. 603 sq.

ut optimarum ex illis membranarum varias lectiones cum lectione Prisciana diligenter componerem ¹⁰⁵. quod uti in gravissimis saltem auctoribus plene officere possem, imprimis mihi datum est beneficio Friderici Ritschelii et suorum: Alfredum Fleckeisenum dico, Henricum Keilium, Ottonem Ribbeckium, Guilelmum Steinhartum. quorum ipse Ritschellius praestantissimorum Terentii librorum, Bembini ¹⁰⁶ et Basilicani, Calliopiana recensio- nis ducis alterius, varias lectiones excerptendas mihi transmisit, Kei- lius ceterorum grammaticorum lectiones, quibus et ob eandem ratio- nem et ob alias saepe indigebam, ex scriniis suis rogatu meo promp- sit, Ribbeckius, praeterquam quod comicorum suorum plagulas a prelo madidas mecum communicavit, lectissimi apparatus sui Vergiliani usum mihi concessit, ut accuratam optimorum codicum Palatini et Romani ac fragmentorum Vaticanorum (*Fr.*) et Veronensium (*Ver.*) notitiam ad Fogginianam Medicei memoriam adicere liceret, Steinhartus codd. Lucani Vossianorum *AB* ¹⁰⁷ varietatem lectionis diligentissime a se exscriptam mihi commodavit, Fleckeisenus denique, ubi ubi co- piae Ritscheliana nondum reclusae erant, Plauti Palatinorum noti- tiam plenioram, quam quae a Pareo olim publici iuris facta est, ex Schwarzmanni, quam possidet, collatione supplevit. at multo magis amicus integerrimus eo de opera mea meritis est, quod et, ut ante hos duos annos in Gellio, ita nunc etiam in Prisciano recensendo prudentibus consiliis et praeclaris emendationibus in veteris potissi- mum poesis Romanae reliquiis emaculandis mihi adfuit et plagula- rum a tyopthetae, sollertissimi ceterum hominis, mendis corrigend- arum laborem molestissimum indefesso studio et subtilissima di- ligentia mecum communicavit.

Grata etiam memoria cum Augustus Nauckius et Gusta- vus Wolffius tum Mauricius Hauptius et Augustus Mei- nekus prosequendi sunt, qui quotienscumque per totum laboris longinqui decursum eos adii vel libros vel consilia petiturus, eadem semper, sive amicitiae sive benivolentiae constantia votis meis satis- fecerunt.

Studiis autem meis in Prisciano positis id efficere conatus sum, ut, quatenus liceret, illud institutionum grammaticarum exemplar restituerem, quod ex idiographo doctoris sui exemplo descripsisse videtur Theodorus. illud autem festinantius quam voluisset sibi edendum fuisse, ob eos qui alienis laboribus insidiantes furtimque

105 Locorum a Prisciano saepius commemoratorum, ubi primum singuli leguntur, variae lectiones additae sunt; ubi memorabile quid allatum erat, loco iterum citato, lectores annotatione mea illuc ablegavi; de rell. index consulendus 106 notandum est, a Bembino maiorem Andriae partem usque ad act. III scen. 4 v. 48 abesse 107 cf. Steinharti de emendatione Lucani comm. Bonnae a. 1854 editam

et quasi per latrocinia scripta aliis subripientes, unius nominis ad titulum pertinentis infanda mutatione, totius operis in se gloriam transferre conarentur' conquestus est Priscianus ¹⁰⁸. ipsum autem hoc opus 'doctoris urbis Romae Constantinopolitanae' ex scholis de arte grammatica ab eo habitis ita profectum esse arbitror, ut ea quae in schedis adnotata haberet componeret, concinnaret, explicaret, augetet. quibus fortasse inter describendum alia ex iis, quae per scholas a Prisciano habitas notando olim consecutus erat, addidit Theodorus. ita oratio saepe adnotationibus et additamentis incisa, qualia nos in inferiores paginarum margines solemus conicere. praeter haec autem in libris nostris haud raro alia interposita inveniuntur, quae ex proximorum saeculorum studiis Priscianeis orta videntur, orationis interpretamenta et amplificationes, saepe vel eo deprehendenda, quod in uno alterove codice aut omnino omissa sunt, ut in marginem inferiorem inter adnotationes ea conicere liceret, aut inter lineas addita aut tamquam 'glosae' notata uncinisve inclusa. haec igitur ut a genuinis segregarem uncis quadratis, adnotationes illas uncis rotundis induxi, haud ignarus, omnia haec tam lubrica esse, ut, utrum quid ipsius orationis tenori inserendum an circumcludendum, utrum a Prisciano et ipso saeculi sexti scholastico eiusve discipulo profectum an a proximae aetatis doctoribus additum sit, saepe sensu magis quodam quam firmo stabilique iudicio possit discerni.

Praeter glossas, quae mature in ipsa scriptoris verba irruerunt, aliae ab his seclusae vel inter lineas vel in marginibus codicum remanserunt. at in omnibus his, quotquot inspexi, genuinae solidaeque doctrinae vestigia nusquam fere apparent, ut nugis his librum per se satis spissum onerare noluerim. talium scholiorum corpus ex interpretamentis Scotorum, Donato, Servio, Paulo, Beda, aliis consarcinatum ¹⁰⁹ extat in cod. monasterii Einsidlensis n. 32 saec. XI, membr., formae oct. tum in quaedam dicta Prisciani commentariolum ex Scotorum disciplina profectum laudatur auctore Sedulio Scoto, qui saeculi noni initio dicitur vixisse ¹¹⁰. similitum Ioannis Scoti studiorum memoriam supra p. XIII excitavimus.

108 ep. ad Iulianum § 3 109 v. modo schol. lib. II §. 58 (cod. p. 28): 'Lacuna. altitudo tecti l̄ et lacuna d̄f et contraria sunt lacui sic scotti. lacuna ·i· aq̄ a lacu diriuat̄ quā alii lanā alii iustrā dicunt. sic paulus' (p. 117, 8 Muell.) 110 v. Baehrium Gesch. d. röm. Lit. im karoling. Zeitalter p. 365 sq. coll. tamen Waitzio Gött. gel. Anz. 1841 p. 949. extat hoc commentariolum in cod. Leid. Voss. F 67 ex bibl. Scobing. profecto (cf. catalogum bibl. Leid. saepius l. p. 373). in inventario quoque bibliothecae Sangallensis a. 1461 apud Weidmannum l. c. p. 421 laudat̄ idem commentariolum A 23 ac schedula eiusdem titulum continens agglutinata est tegumento cod. Turic. C 37/280 (cf. ann. 23) ex bibl. Sangallensi profecto: ipsum tamen codicem perlustrans in hoc opusculum non incidit. - flores Prisciani servat libellus, quod 'scalprum' dicitur v. cod. bibl. publ. Leid. n. 154 catalog. l. p. 331 etc.

Ne saeculis quidem proximis haec studia deferbuisse praeter ingentem ipsorum librorum mss. copiam docet Ioannis de Garlandia (saec. XI) carmen de orthographia ex Prisciano petatum et Petri Heliae, quem postea ad usum suum adhibuit Vincentius Bellocacensis, expositio et compendium metricum ex Prisciano ducta¹¹¹, quae et ipsa ad saec. XI pertinent. saeculo insequenti ex fonte Prisciano hortulos suos irrigavit auctor novi thesauri Latinitatis Vaticani apud Maium class. auct. tom. VIII. quae studia ut aliis quibusdam exemplis prosequi liceat, Wigo decanus Feuchtwangensis sub finem saec. X maiorem librum Prisciani petit a scholastico Augustano¹¹², saec. XI initio Fulbertus Carnotensis Boniperto episcopo Hungarico scribit: 'significavit autem nobis ... Hilduinus ... unum de nostris Priscianis te velle, quem et per eundem libenter mittimus'¹¹³. in universitate Parisiensi usque ad saec. XIII Priscianum studiose tractatum esse cum alii narraverunt tum Fabricius¹¹⁴ ac Pragae Lipsiaeque exemplis satis probatur, eundem per Germaniam saeculis quoque insequentibus in scholasticae institutionis cursum fuisse receptum¹¹⁵. at Parisiis, ut eo revertamur, philosophiae studium illa aetate ita effloruit, ut artem grammaticam despicerent et contemnerent. iam igitur perspicuum est, cur in Henrici Andelitani, canonici Rotomagensis saec. XIII¹¹⁶, pugna septem artium liberalium¹¹⁷ Donatus et Priscianus pro schola Aurelianensi contra Parisiensium patronos Platonem et Aristotelem pugnent. apud alios quoque poetas scholasticos tamquam artis grammaticae princeps in ordinem ducitur Priscianus; sic in scriptorum principalium catalogo quodam ms. s. XII laudatur 'Priscianus primae artis restaurator strenuus'¹¹⁸, sic Goliae quae dicitur apocalypsis auctor¹¹⁹, duce Pythagora in terram quandam pere-

111 v., ne multus sim, Fabricium bibl. Lat. III 309 sq. coll. p. 392. 398 ed. Ern. Leyserum hist. poet. med. aevi p. 340 coll. p. 311 sqq. et p. 2067 (1167) sq. 112 Pezii thes. anecd. VI 115, quem locum mihi indicavit Guilelmus Wattenbachius 113 Fulberti Carnot. ep. 5 v. Wattenbachii ad mon. Germ. script. XI 238 annot.; eiusdem vol. p. 582, 53 in annal. Farfens. ad ann. 1121 fit mentio Prisciani 'valde boni' 114 l. l. p. 400

115 v. Drobischium Berichte d. sächs. Gesellschaft d. Wissensch. ph. hist. Cl. II 1849 p. 72. 100. 101. 103. utrobique Priscianus minor (cf. Fabricium l. l.) in grammatica per duos menses pro duorum grossorum minervali tractabatur. 'pro Prisciano breviori 2 menses, Pastus 2 gr.' secundum additamentum statutorum facultatis Lipsiensis a. 1410 l. l. p. 103 116 cf. de la Rue essais sur les bardes, les joueurs et les trouvères normands et anglonormands t. III Caen 1834 p. 33 sqq. 117 oeuvres de Rutebeuf recueillies par Jubinal Paris. 1839 II 415 sqq. 118 v. Ravaissonium rapport sur les bibliothèques des départ. de l'ouest p. 405 (Alençon)

119 est Gualterus ab Insula saec. XII poeta v. Giesebrechtium allg. Monatsschrift für Wissenschaft und Lit. a. 1853 m. April. p. 363 sq. cf. p. 345 sqq. et F. A. G. Müldeneri de vita mag. Philippi Gualtheri ab Insulis de Castellione diss. Göttingae a. 1854 editam

grinam delatus, una cum Cicerone, Ptolemaeo, Boethio, Euclide, Lucano, Vergilio, Statio, Ovidio, Terentio, Hippocrate conspicit Priscianum 'dantem palmis verbera' ¹²⁰, sic saeculo XIII exeunte poeta Adolfus Vlricum, scholasticum Vindobonensem, his praeter alia extollit versibus:

Nunc es Aristoteles vel nunc [*add. es*] Paulus, Helias,
Priscicus et Cicero, nunc es Apollonius ¹²¹,

sic in Antonii Beccariensis, medici Ferrariensis, carmine circa annum 1343 confecto de obitu qui perhibebatur Petrarchae inter artes lugentes prima grammatica prodit eiusque comitum ordinem ducit Priscianus ¹²². haud igitur mirum, etiam Italo eiusdem aetatis pictori sive Ioanni Campensi sive Iacobo Nipozzano, cum ecclesiae S. Mariae Novellae Florentinae capitulum Hispaniensium praeter alia multa quattuordecim virtutum et artium figuris exornaret iisque singulis singulos viros tamquam antistites adderet, iuri civili Iustinianum, arithmeticae Pythagoram, dialecticae Aristotelem, rhetoricae Ciceronem etc., Priscianum dignum visum esse, qui artis grammaticae vices ageret.

Sed missis his, quae augeri facile possunt, pauca de ipsa hac editione addenda sunt. cui praeter apparatus criticum amplos addere commentarios eo minus ex re visum est, quod ipsos reliquorum grammaticorum locos ad singulas materias a Prisciano tractatas spectantes indicabunt indices, quos singulis auctoribus per totum hoc grammaticorum Latinorum corpus addendos curabit Keilius,

120 v. the Latin poems commonly attributed to Walter Mapes ed. Th. Wrightius Londin. 1841 p. 3 cf. *ibid.* p. 171 carminis de concubinis sacerdotum circa annum 1215 compositi initium: Prisciani regula penitus cassatur, 'Sacerdos' per 'hic' et 'haec' olim declinabatur [*f. declinatur*]: Sed per 'hic' solummodo nunc articulatur, Cum per nostrum praesulem 'haec' amoveatur .121 Adolfus fabula XI ap. Leyserum hist. poet. med. aev. p. 2035 (1135), ubi pro 'Paulo, Helia' Petri Heliae nomen substituendum esse perspexit Guill. Giesebrechtius, cui huius loci notitiam debeo. idem me docuit Adolphi fabulas non ad annum 1315 pertinere, quae est sententia Leyseri p. 2007 et Bädingeri in comm. ex act. class. phil. hist. acad. Vindob. vol. XIII p. 314 sqq. seorsim expressa über einige Reste der Vagantenpoesie in Oesterreich, Vindob. 1854 p. 21, sed ad annum 1235. de Vlrico cf. eundem Bädingerum l. c. p. 22 sq., de Adolfo Leyserum p. 2007 sqq. Priscicus autem nemo est nisi Priscianus, qui alibi Priscius nominatur, veluti in Hugonis Trimbergensis registro multorum auctorum, ubi codicis periegesis Priscianae mentione allata, Prisciani a fide Christiana defectio depuratorum cf. Hauptium Berichte der preuss. Akademie der Wissensch. 1854 p. 147

122 v. le rime di F. Petrarcho ed. L. Carrerius Patavii 1837 II 691:

Grammatica era prima in questo pianto

E con lei Prisciano ed Vgoccione,

Papia, Grecismo e Dottrinale;

Dicendo: car figliuol, tu amasti tanto

La mia scienza fin picciol garzone

Ch'lo non troval a te alcuno eguale etc.

ipsis his et reliquis Prisciani libris addet Guilelmus Hirschfelderus. ubicumque tamen vel critica quaedam difficultas vel quaestio quaedam ad literas spectans interpretationem aliquam grammaticam vel historicam exigebat, verbis non anxius peperi, sed Syriae istius sententiae memor:

Semper vocis et silenti temperamentum tene addidi, quae lectorum commodis prospectura esse putarem. quae de scriptoribus a Prisciano laudatis passim adicienda erant, primo quoque, quo singuli nominantur, loco attuli. ad notas criticas intellegendas ne Oedipo opus esset, sedulo cavi. monendum tamen est, cum asteriscos totidem literas vel deletas vel erasas notare, literas inductas illis postpositas eas, quae ante emendationem vel lituram adfuerint, tum notam codicis alicuius addita nota manus secundae eiusdem libri denotare, ea, quae in lectione allata ex emendatione profecta sint, alteri manus debere, veluti ‘^oapponere *Rr*’ significat, pr. m. cod. *R* lectionem ‘^oapponit’ ab altera in ‘^oponere’ mutatam esse, ‘^oeius ^{dem} *Rr*’ pr. m. ‘^oeius’ praebere, alteram ‘^oeidem’ inde effecisse. ubi aptius videbatur, inprimis ubi alterutra manus cum aliis libris congruebat, discrepantes utriusque manus lectiones separatas posui. sic etiam in librorum compendiis vel depingendis vel plenis literis exprimendis quod cuius loco convenientissimum videretur repraesentandum curavi. ubicumque vero inter varias lectiones sola m. alicuius secundae nota comparet, prior cum lectione recepta congruit; ubi tamen illi vel ‘ex corr.’ vel ‘in litura’ additum est, quid pr. m. scriptum fuisset dignosci non potuit. uncin] nota post lectionem aliquam posita indicat, eam sic supra legi. quae lectio ita semper firmatur iis codd., quorum varia lectio addita non est, ut et litterae v in codd. plerumque per u vocalem expressae et literarum initialium maiorum minorumve ibi indicandarum rationem non habuerim. id etiam addendum est, in libris meis omnibus Graeca literis maiusculis sine accentibus scripta esse. itidem in Latinis, ubi ex sensu Prisciani addendae erant, tacite addidi et quantitatis et accentuum notas, quarum vestigia in libris raro apparent. paragraphi Krehlianæ servatae sunt, paginarum et Putschianarum et Krehlianarum numeris in superiore singularum paginarum margine adiectis: in ipso contextu hae simplici lineola |, illae duplici || distinctae.

Quod ad orthographiam denique attinet in scribendis locis scriptorum et a Prisciano ipso excerptis et ex aliorum grammaticorum artibus translatis orthographiae vetustioris vestigia, ubicumque ea offendebam, religiose servavi; per Prisciani verba regulas ab ipso satis plene propositas secutus sum, librorum varietate ubique indi-

cata. ubi tamen ille aut tacet aut sibi ipse non constat, ad optimarum et Priscianearum et reliquarum membranarum, quae illius aetatis usum scribendi repraesentant, fidem me applicavi, veluti vel tacite 'diminuo, diminutivum' scripsi propter lib. XIII § 54, non 'dimminuo' propter lib. I § 41; 'abicio, inicio' etc. coll. lib. X § 3, non 'abiicio, iniicio' ob lib. III § 17; neque ab ipso Prisciani usu me recessisse, quod m ante q scripserim non n, censeo coll. lib. I § 38, ubi Plinii ratio consuetudini videtur opponi. nonnullas et vulgares et frequentes discrepantias hic annotasse sufficet. sic 'litera' libris alteram scribendi rationem plerumque offerentibus dedi ob veriloquium lib. I § 3 XVII 2, 'Virgilius' illis fluctuantibus ex eadem ratiocinatione coll. lib. III § 31; tum semper scripsi 'Sallustius', 'Sulla', 'Titinius', 'neglego', 'intellego', 'epistula', 'quattuor', 'auctor', 'paene', 'paenultima', pro quo voc. codd. praesertim Scotici non tantum 'penultima', sed etiam 'peneultima' et 'peniultima' exhibent, variis lectionibus sollemnibus non minus notatis quam vel constanti aliquot librorum, inprimis *AD*, e pro ae usu vel codd. in vocabulis ad artem spectantibus sive rationibus sive erroribus sensitens. repetitis, quorum aliquotiens per initium exemplis propositis, tacite deinde exprimi iussi: 'diphthongus', 'patronymicus', 'syncope', 'apocope', 'synaeresis', 'synaloephe' 'elementum', 'syllaba', 'disyllabus', 'trisyllabus', 'genetivus', 'derivativus'. nec in ipsis Prisciani verbis codicum in praepositionibus per voces compositas sive integris servandis sive assimilandis inconstantiam nec Scoticorum inprimis librorum discrepantias in vocabulis aliquot frequentissimis per totum opus enotandas duxi, veluti 'dissino' ibi invenitur et 'dissino', 'accussativus', 'ussus', 'divissio' etc., 'possesivus', 'pasivum' etc., 'mutta', 'motare', 'sopinum', 'commone' etc., 'bocolico', 'longua', 'iunguo' etc., 'verbialia', 'participalia', 'semplex'. at vel his ita profligatis vereor, ne nimis anxie res pusillas constanti accuratione prosecutus sim. sed malo diligentia peccare quam socordia.

Scr. Berolini d. III m. Maii a. MDCCCLV

SVBSIDIORVM CONSPECTVS

I codicum

1 per libros I—XVI v. p. X — XVIII

- R* cod. bibl. imp. Paris. 7496
P " " " " 7530
B " " publ. Bambergensis
D " " publ. Bernensis, olim Bongarsianus
H " " gymn. Halberstadiensis, Lutherius Krehlii
A " " publ. Amienensis
G " " conventus Sangallensis
L " " publ. Lugd. Bat. olim Gruterianus
K " " Carolinhensis 223

de codd. praeterea in auxilium vocatis cf. p. XX sq.

2 per libros XVII et XVIII v. p. XXI — XXIII

RPDGL v. supra

V cod. bibl. Lugd. Bat. olim Vossianus

M " " Monac. 280 A

O " Parisinus 7499

N " bibl. palat. Vind. CCCCXLVIII

S " " " " CCCXLVII

C collatio Scaligerana

rpbdhaglkvm eorundem librorum manus alteras significant.

II editionum v. p. XXIII—XXVII

1 ed. (Veneta) a. 1470

2 ed. Veneta a. 1472

3 ed. Veneta a. 1492

μ ed. Mediolan. a. 1511

π ed. Ascensiana Paris. a. 1516

α ed. Aldina Veneta a. 1527

\ast ed. Coloniensis a. 1528

β ed. Basileensis a. 1545

Putsch. ed. Putschiana a. 1605

Krehl. ed. Krehliana a. 1819 sq.

de rell. notis ad comm. crit. adhibitis v. p. XXXII; de uncis et rotundis et quadratis p. XXVIII; signa codd. eorum auctorum, quorum apud Priscianum menti q̄ fit, ea elegi, quae a quovis harum rerum perito per se intellegi possent cf. p. XXVIII.

PRISCIANVS CAESARIENSIS GRAMMATICVS

IVLIANO CONSVLI AC PATRICIO.

p. 533/4 ed. Putsch.

p. 3. 4 ed. Krehl.

Cum omnis eloquentiae doctrinam et omne studiorum genus sapientiae luce praefulgens a Graecorum fontibus derivatum Latinos proprio sermone invenio celebrasse et in omnibus illorum vestigia liberalibus consecutos artibus video, nec solum ea, quae emendate ab illis sunt prolata, sed etiam quosdam errores eorum amore doctorum deceptos imitari, in quibus maxime vetustissima grammatica ars arguitur peccasse, cuius auctores, quanto sunt iuniores, tanto perspicaciores, et ingeniis floruisse et diligentia valuisse omnium iudicio confirmantur eruditissimorum — quid enim Herodiani artibus certius, quid Apollonii scrupulosis quaestionibus enucleatius possit inveniri? — cum igitur eos omnia fere vitia, quaecumque antiquorum Graecorum commentariis sunt relicta artis grammaticae, expurgasse comperio certisque rationis legibus emendasse, nostrorum autem neminem post illos imitatore[m] eorum extitisse, quippe in negligentiam ca-

Institutio prisciani de arte incip[er]e grāmatica . . . priscia caesariensis grāmatica iuliano consuli ac patricio *G* Incipit institutio prisciani viri disertissimi caesariensis doctoris urbis romae constantinopolitane iuliano consuli ac patricio de arte grammatica . . . *K* Incip[er]e prisciani uolum[en] maius *m. rec. (x)*, quae fol. 1^a conscripsit, in *H. inscriptio- ne carent A et, primo quaternione amisso, B, qui liber nunc inc. a verbis lib. I § 36* *ov* corripientes uel magis *v* grammaticus *L*

1 aeloquentiae *D* 2 deriuatū *ADGK et sic saepe libri* 3 caelebrasse *D* eorum *x* liberalibus *GK* consequutos *D* 4 nec in his solum *GL* nec solum in his *K* ea *om. ADHGLK* emendata in emendatae *corr. L* prolata] sic, in *margin. add.* uel stricta *R* scripta *rell.* 5 etiam deceptos quosdam *K* amore graecorum doctorum *GLK* deceptos *om. K* 6 maxime] maxime graeca *GLK* maxime graeca *d* uetustissima *R* ars] arte *RAD* num arte arguitur peccatum esse? 7 perspicaciores *ADL* et diligentia ualuisse *h. l. om. GL* et diligentia — eruditissimorum *om. D* diligentia *K* diligentia *x* 8 iudicio *A* confirmantur] a confirmatur *A* eruditissimorum et diligentia ualuisse *GL, restituit ord. l* quid Herodiani (*i. e.* quid enim rodiani) *ni fallor in loco valde detrito R* 9 Herodiani] d herodiani *D* certius *H* apollonii *L* apollonii *G* apollonii *D* scrupulosis] scrupulosis difficilibusque *K* scrupulosis difficilibus *G* scrupulosis difficilibusque *g* scrupulosis difficilibus⁹ *L* 11 Graecorum *om. ADx* gramatice comperio expurgasse *x* 12 comperio *R* rationis *ex* rationibus *corr. H* 13 exstetisse *G* extetisse *LK*

dentibus studiis literarum propter inopiam scriptorum, quamvis audacter, sed non impudenter, ut puto, conatus sum pro viribus rem arduam quidem, sed officio professionis non indebitam, supra nominatorum praecepta virorum, quae congrua sunt visa, in Latinum transferre sermonem, collectis etiam omnibus fere, quaecumque necessaria nostrorum quoque inveniuntur artium commentariis grammaticorum, quod gratum fore credidi temperamentum, si ex utriusque linguae moderatoribus elegantiora in unum coeant corpus meo labore faciente, quia nec vituperandum me esse credo, si eos imitor, qui principatum inter scriptores Graecos artis grammaticae possident, cum veteres nostri in erroribus etiam, ut dictum est, Graecos aequiperantes maximam tamen laudem sunt consecuti.

Exemplum etiam proponere placuit, ne pigeat alios etiam a me vel ignorantia forte praetermissa vel vitiose dicta, — nihil enim ex omni parte perfectum in humanis inventionibus esse posse credo, — sua quoque industria ad communem literariae professionis utilitatem congrua rationis proportione vel addere vel mutare tractantes. namque festinantius quam volui hos edere me libros compulerunt, qui alienis laboribus insidiantes furtimque et quasi per latrocinia scripta aliis subripietes unius nominis ad titulum pertinentis infanda mutatione totius operis in se gloriam transferre conantur. sed quoniam in tanta operis materia impossibile est aliquid perfectum breviter exponi, spatii quoque veniam peto, quamvis ad Herodiani scriptorum pelagus et ad eius patris Apollonii spatiosa volumina meorum compendiosa sunt existimanda scripta librorum.

Huius tamen operis te hortatorem sortitus iudicem quoque facio, Iuliane consul ac patricie, cui summos dignitatis gradus summa adquisivit in omni studio ingenii claritudo, non tantum accipiens ab excelsis gradibus honorum pretii, quantum illis decoris addens tui, cuius mentem tam Homeri credo quam Virgilii anima constare, quorum uterque arcem possederat musicae, te tertium ex utroque compositum esse confirmans, quippe non minus Graecorum quam Latinorum in omni doctrinae genere praefulgentem. || tibi ergo hoc opus devoceo, omnis eloquentiae

1 lytterarum *G* quā^{uis} audaciter *R* 3 offitio *A* 4 uissa *A* 7 elegantiora] d' elegantiora *AGDL* 8 quia *om.* *AL* *add.* l a perandum me esse *inc. fol. 1^b et man. ant. in H* me *om.* *GL* *add.* l 9 imiter *L* graios *ex* gratios *corr.* *R* grecos *D* grammaticae artis *GL* 10 ueteris *A* 11 aequiperantes *H* sunt laudem *ADH*

12 etiam] quoque *AD* 13 ignorantia *L* uel etiam uitiose *GL* nil *D* 14 credo esse inventionibus posse *ADH* 15 professionis *L* 16 motare *GK* *et sic saepe hi libri* festinatius *L* 17 aedere *G* libros me *GL* 18 latrocinia *H* surripientes *GLK* nominis unius *K* 20 quā *H* operis *add.* l materia] l materie *L* 21 erodiani *R* 22 pelages in pelagus *corr.* *D* paris d' appollonii *DHGK* appollinii *k* 23 si^{nt} *D* existimanda in *ras.* l 24 ortatorem *H*

25 adq̄ssluit *L* adq̄siuit *L* adquesiuit *K* 26 excipiens *G* 27 ꝑeci *R* praetii *A* praecii *H* 28 animo *GLK* 29 possederet *K* musicae, te tertium ex utroque] r musicae. Tertium in utroque *R* copositum *G* esse ego *ALK* 31 genere *om.* *H* *add.* h opus hoc *H* post opus *add.* quasi ad deum *GL* quasi Deo

p. 535/6 P.

p. 6-8 K.

praesul, ut quantumcumque mihi deus annuerit suscepti laboris gloriam, te comite quasi sole quodam dilucidius crescat.

Titulos etiam universi operis per singulos supposui libros, quo facilius, quicquid ex his quaeratur, discretis possit locis inveniri.

5 Primus liber continet de voce et eius speciebus; de litera: quid sit 5 litera, de eius generibus et speciebus, de singularum potestate, quae in quas transeunt per declinationes vel compositiones partium orationis.

Secundus de syllaba: quid sit syllaba, quot literis constare potest et quo ordine et quo sono, de accidentibus singulis syllabis; de dictione: quid 10 sit dictio, quae eius differentia ad syllabam; de oratione: quid sit oratio, quot eius partes, de earum proprietate; de nomine: quid sit nomen, de accidentibus ei, quot sunt species propriorum nominum, quot appellativorum, quot adiectivorum, quot derivativorum; de patronymicis: quot eorum 15 formae, quomodo derivantur, ex quibus primitivis; de diversis possessivorum terminationibus et eorum regulis.

Tertius de comparativis et superlativis et eorum diversis extremitatibus: ex quibus positivis et qua ratione formantur; de diminutivis: quot eorum species, ex quibus declinationibus nominum, quomodo formantur.

Quartus de denominativis et verbalibus et participialibus et adverbialibus: 20 libus: quot eorum species, ex quibus primitivis, quomodo nascuntur.

Quintus de generibus dinoscendis per singulas terminationes; de numeris; de figuris et earum compage; de casu. |

Sextus de nominativo casu per singulas extremitates omnium nominum, tam in vocales quam in consonantes desinentium, per ordinem; de 25 genitivorum tam ultimis quam paenultimis syllabis.

Septimus de ceteris obliquis casibus, tam singularibus quam pluralibus.

K aeloquentiae presul D 1 quantumcumque H deus mihi L suscepti laboris] h susceptoris H 2 sole quodam] l quodam sole GL delucidius GLK 3 subposui A quo] quos R quo et uel ut r 4 post inueniri: fuit pr. Incip cap add. g 5 huius GL eius peciebus H et quid GL 6 de huius G quae et in GLK 7 vel] et K 8 sillaba L et sic saepe codd. et quot K quot] quod R 9 ordine et quo sono A accedentibus L accentibus RD syllabis singulis K 10 defferentia K differentia sit ad L 11 quot] quod R quot sunt eius K et de GLK eorum H proprietate] proprietate hoc est praenomen cognomen et agnomen, add. gloss. ad vocc. sqq. quot sunt species propriorum nominum pertinente, R proprietate et ordinatione DL proprietate et de ordinatione GK 12 accedentibus L ei om. G eius AL quod R quod R appellativorum A 13 quot adiectivorum R quod R quot derivativorum om. H dirivatorum A patronimicis L patronimicis RADGKH et sic et similiter in libris saepissime est peccatum quod R 14 et ex AH et ex L 15 et eorum] sic in litura ni f. G et de g 16 et superlativis om. R 17 possitivis G firmantur K de diminutivis] h Diminutivis H diminutivis GL ex diminutivis corr. in L quod R 18 species A quibus primitivis declinationibus H 19 de om. R uerbalibus DH in uerbalibus corr. in H aduerbialibi quod R 20 speties. A 21 denoscendis K dinocendis D 22 casu om. R 24 disinentium G 25 genitivorum RDGLK et sic persaepe singuli libri penultimis G penultimis in penultimis corr. L 26 caeteris L obliquis in obliquis corr. G tam in GK quam in GK

Octavus de verbo et eius accidentibus.

Nonus de regulis generalibus omnium coniugationum.

Decimus de praeterito perfecto.

Vndecimus de participio.

Duodecimus et tertiusdecimus de pronomine.

Quartusdecimus de praepositione.

Quintusdecimus de adverbio et interiectione.

Sextusdecimus de coniunctione.

Septimusdecimus et octavusdecimus de constructione sive ordinatione partium orationis inter se. | ||

10

1 et de eius *H* accidentibus] *d* accedentibus *D* 3 post perfecto *add.* et praeterito perfecto primae et secundae coniugationis *h* 4 participatio *D* participio cum accidentibus *GL* 5 de pronomine et tertiusdecimus *R* 6 propositione *d* 7 interiectione *R* 9 ordinatione omnium partium *K* post inter se: explicativ .. *g*

LIBER PRIMVS.

p. 537 P.

DE VOCE.

p. 9 K.

Philosophi definiunt, vocem esse aerem tenuissimum ictum vel suum I 1
sensibile aurium, id est quod proprie auribus accidit. et est prior definitio
a substantia sumpta, altera vero a notione, quam Graeci *ἔννοιαν* dicunt,
hoc est ab accidentibus. accidit enim voci auditus, quantum in ipsa est.

5 Vocis autem differentiae sunt quattuor: articulata, inarticulata, literata,
illiterata. articulata est, quae coartata, hoc est copulata cum aliquo sensu
mentis eius, qui loquitur, profertur. inarticulata est contraria, quae a nullo
affectu proficiscitur mentis. literata est, quae scribi potest, illiterata, quae
scribi non potest. inveniuntur igitur quaedam voces articulae, quae pos-
10 sunt scribi et intellegi, ut:

Arma virumque cano,

quaedam, quae non possunt scribi, intelleguntur tamen, ut sibi hominum
et gemitus: hae enim voces, quamvis sensum aliquem significant proferentis
eas, scribi tamen non possunt. aliae autem sunt, quae, quamvis scribantur, 2
15 tamen inarticulae dicuntur, cum nihil significant, ut 'coax', 'cra'. aliae |

DE VOCE *RH* INCIPIT LIBER PRIMVS. DE VOCE *L* INCIPIT LIBER DE VOCE ET LITTERA
A INCIPIT. ARS PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS DE VOCE *D* INCIPIT ARS PRISCIANI GRAMMATICI
CAESARIENSIS LIBER PRIMVS DE VOCE ... *G* incipit ars prisciani grammatici caesariensis
liber primus de voce. *K*

1 definiunt *GLK* suum sensibile] sic ex corr. l sonum sensibilem *GK* et, ni
f., *L* 2 proprie] *r* propriae *R* definitio *GLK* 3 notione] l notitione *G* no-
tatione *LK* uel notatione *g* ennoian *A* hnoian *G* hnoyan *L* 4 accedentibus
L enim om. *DL* add. *dl* uox auditui ex corr. l ipso ex corr. l ipsa
est] *d* ipsa voce est *D* 5 differentiae *G* quatuor *G* 6 illiterata om. *R* inlit-
terata *Dr* 7 contraria uox quae *GL* 8 mentis proficiscitur *GL* Littera *H* quae]
d que *D* Inlitterata *RD* Illitterata *r* est que scribi *D* 11 *Verg. Aen. I* l

12 quedam que *D* quedam quae *d* scribi¹⁰ intelliguntur *Ll* post tamen add.
ab ipsis proferunt eas *R* del. *r* sibi *g* 13 hae enim] *r* Haenim *R* enim]
autem *G* significant *L* significant l 14 sunt uoces quae *K* 15 inarticulae]
r inarticulae *RH* dicuntur] sunt *GL* significant *GL* coax *cr*] *g* corax *cr* *GL*
cr] *dl* uel *crax d* *crax K* post *cr*. add. eas enim uoces quanquam (quam-
quam *K*) intelligimus de quo sint uolucere (uolucere l uolucrae *L*) profectae tamen in-
articulae dicuntur, quia uox ut superius (·i· dixi add. *g* diximus *K*) inarticulata
est quae a nullo affectu proficiscitur mentis *GL* et in schedula quadam codici insuta,

vero sunt inarticulatae et illiteratae, quae nec scribi possunt nec intellegi, ut crepitus, mugitus et similia. scire autem debemus, quod has quattuor species vocum perficiunt quattuor superiorum res differentiae generaliter voci accidentes, binae per singulas invicem coeuntes. 'vox' autem dicta est vel a vocando, ut 'dux' a duceudo, vel ἀπὸ τοῦ βῶν, ut quibusdam placet. 5

DE LITERA.

II 3 Litera est pars minima vocis compositae, hoc est quae constat compositione literarum, minima autem, quantum ad totam comprehensionem vocis literatae — ad hanc enim etiam productae vocales brevissimae partes inveniuntur — vel quod omnium est brevissimum eorum, quae dividi possunt, id quod dividi non potest. possumus et sic definire: litera est vox, 10 quae scribi potest individua.

Dicitur autem litera vel quasi legitera, quod legendi iter praebeat, vel a lituris, ut quibusdam placet, quod plerumque in ceratis tabulis antiqui scribere solebant. literas autem etiam elementorum vocabulo nuncupaverunt ad similitudinem mundi elementorum: sicut enim illa coeuntia omne 15 perficiunt corpus, sic etiam haec coniuncta literalem vocem quasi corpus aliquod componunt vel magis vere corpus. nam si aer corpus est, et vox, quae ex aere icto constat, corpus esse ostenditur, quippe cum et tangit aurem et tripertito dividitur, quod est suum corporis, hoc est in altitudinem, latitudinem, longitudinem, unde ex omni quoque parte potest audiri. 20 praeterea tamen singulae syllabae altitudinem quidem habent in tenore, crassitudinem vero vel latitudinem in spiritu, longitudinem in tempore.

Litera igitur est || nota elementi et velut imago quaedam vocis literatae, quae cognoscitur ex qualitate et quantitate figurae linearum. hoc ergo interest inter elementa et literas, quod elementa proprie dicuntur ipsae pro- 25

add. nota m. aequalis sed in libro romano non habetur *K* alia] *r* alia *R* .1 et
add. l illiterate *R* inlitterate *D* inlitteratae *d* que *D* quae *d* et sic saepe e in
codd. RD in ae corr. *rd* 2 ut strepitus *GLh* et mugitus *Gr* has] *r* as *R*
 quattuor *GK* 3 proficiunt *G* quattuor *GK* differentiae *G* accedentes *L*
 5 a duceudo] *r* adduceudo *R* quidam *A* 6 DE LITERA om. *H* Lyttera *G* Ly-
 tera *g* compositae *D* compositae *G* constat ex *A* compositione *D* 7 mi-
 nima est autem *L* ad totam *add. g* comprehensionem *D* adprehensionem *G* ap-
 prehensionem *g* 9 est om. *GL add. l* quae] qui *D* que *d* 10 non *add. k*
 diffaire *GLK* 12 vel om. *RA add. a* legitera] *k* legittera *R* ligitera *K*
 legendi] *g* legentibus *GL* prebeat *R* 13 antiqui in ceratis tabulis *DHr* cae-
 ratis *RALG* coeratis *K* 14 solebant] *g* volebant *G* solebant literas. Litteras *Dr*
 litteras *del. d* autem om. *G* yelementorum *G* vel elimentorum *g* elimentorum *K*
 et in *ras. L* uocabulo *ex* uocabula *corr. G* noncupauerunt *GL* noncipauerunt
K 15 yelementorum *G* elimentorum *LK* et sic saepe in hoc voc. peccatum est in
 libris enim *add. l* 16 hae coniunctae *DEGLK* 17 aliquid *A* componunt
DH uere (*ex* aere *corr.*) corpus est *G* est om. *L* 18 icto] *r* hicto *R* et

add. r tangit *K* 20 longuitudinem *LK* longitudinem *G* quoque om. *ADH*
 22 crasitudinem *L* uero om. *D* longititudinem *GLK* 23 est igitur *GL*
 nota est *K* elementi *LK* yementi *G* uelud *H* uelut quaedam *D* quaedam
 imago *d* 25 et] uel *GL* proprie] *rd* propriae *RDK* pronuntiationes] *d* pron-
 nuntiationes *D*

p. 539. 40 P.

p. 11. 12 K.

nuntiationes, notae autem earum literae. abusive tamen et elementa pro
literis et literae pro elementis vocantur. cum enim dicimus non posse con- 5
stare in eadem syllaba r ante p, non de literis dicimus, sed de pronun-
tiatione earum: nam quantum ad scripturam possunt coniungi, non tamen
etiam enuntiari, nisi postposita r.

Sunt igitur figurae literarum quibus | nos utimur viginti tres, ipsae
vero pronuntiationes earum multo ampliores, quippe cum singulae vocales
denos inveniuntur sonos habentes vel plures, ut puta a litera brevis quat-
tuor habet soni differentias, cum habet aspirationem et acuitur vel grava-
tur, et rursus cum sine aspiratione acuitur vel gravatur, ut 'hábeo hábe-
mus', 'ábeo ábimus'. longa vero eadem sex modis sonat: cum habet
aspirationem et acuitur vel gravatur vel circumflectitur et rursus cum sine
aspiratione acuitur vel gravatur vel circumflectitur, ut 'hámis hámorum
hámus', 'árae árarum ára'. similiter aliae vocales possunt proferri.

15 Praeterea tamen i et u vocales, quando mediae sunt, alternos inter 6
se sonos videntur confundere, teste Donato, ut 'vir', 'optumus', 'quis'.
et i quidem, quando post u consonantem loco digamma functam Aeolici
ponitur brevis, sequente d vel m vel r vel t vel x, sonum y Graecae vi-
detur habere, ut 'video', 'vim', 'virtus', 'vitium', 'vix', u autem, quam-
vis contractum, eundem tamen [hoc est y] sonum habet, inter q et e vel
20 i vel ae diphthongum positum, ut 'que', 'quis', 'quae', nec non inter
g et easdem vocales, cum in una syllaba sic invenitur, ut 'pingue', 'san-
guis', 'linguae'.

In consonantibus etiam sunt differentiae plures, transeuntium in alias
25 et non transeuntium, quippe diversae sunt potestatis. ||

Accidit igitur literae nomen, figura, potestas:

Nomen, velut a, h. et sunt indeclinabilia tam apud Graecos elemen- III 7

1 autem om. D abussive G tamen^{et} elementa Dd 4 coniungi GK
5 etiam om. AH pronuntiarum G postposita G 6 ante Sunt igitur *inscriptio-*
nem de sono uocalium *exhibent* RA De sono uocalium *questio* d XXIII r XXIII
R 8 plus (plures l) ut pote GL ut pote h lintera A 9 soni habet GL
et ante acuitur del. h 10 rursus D et acuitur L post uel grauatur om.
ut habeo — cum sine asp. acuitur uel grauatur R add. r, *quae m. et ipsa om.* uel
circumflectitur; *hoc a tertia quadam m. add., quae notas ad exempla ascripsit:* cum
aspiratione ante vocc. ut habeo habemus, sine aspiratione ad abeo abimus 11 lon-
gua G longua L habeat K 12 et post aspirationem del. h gratur H cir-
cumflectitur Lg et rursus — uel circumflectitur om. L in mg. add. l 13 et acui-
tur GK circumflectitur] d circumflectur D 14 similiter] d et similiter D Si-
militer — proferri ad marg. add. K aliquae G 16 Donat. art. gr. l 2, l p. 1735
P. optumus] d optimus ni f. in litura D quis om. L add. l 17 digamma]
uel ae
r digammae RK digammi L digammi G aeolic] r aeolice R aeolicae K eolicae G
18 uel t om. R add. r uidentur in uidetur corr. H 19 uir*** (tus) R
21 ae] e R dyptongon Rd dyptongum Dr ut que quis quae r ut quaeque R
22 sillaba — ut in marg. add. l pingue l et ex corr. r pinguae L 24 etiam]
nero l 25 potestates in potestatis corr. L 26 De accidentibus litterarum et cur
litterae non declinantur *inscr.* L De accidentibus litteris A de accidentibus litterarum
in marg. d post nomen: figura potestas. Nomen om. H Accidunt igitur litterae
tria nomen figura potestas. Nomen h 27 uelud H elementorum (ylemento-

torum nomina quam apud Latinos, sive | quod a barbaris inventa dicuntur, quod esse ostendit Varro in II de antiquitate literarum, docens lingua Chaldaeorum singularum nomina literarum ad earum formas esse facta et ex hoc certum fieri, eos esse primos auctores literarum, sive quod simplicia haec et stabilia esse debent quasi fundamentum omnis doctrinae im-
mobile, sive quod nec aliter apud Latinos poterant esse, cum a suis vocibus vocales nominentur, semivocales vero in se desinant, mutae a se incipientes vocali terminentur, quas si flectas, significatio quoque nominum una evanescit.

Vocales igitur, ut dictum est, per se prolatae nomen suum ostendunt, semivocales vero ab e incipientes et in se terminantes, absque x, quae ab i incipit per anastrophen Graeci nominis ξ̄, quia necesse fuit, cum sit semivocalis, a vocali incipere et in se terminare, quae novissime a Latinis assumpta post omnes ponitur literas, quibus Latinae dictiones egent (quod autem ab i incipit eius nomen, ostendit etiam Servius in commento quod scribit in Donatum his verbis: semivocales sunt septem, quae ita proferuntur, ut inchoent ab e litera et desinant in naturalem sonum, ut ef, el, em, en, er, es, ix. sed ix ab i inchoat. id etiam Eutropius confirmat dicens: una duplex ix, quae ideo ab i incipit, quia apud Graecos in eandem desinit), mutae autem a se incipientes et in e vocalem desinentes, exceptis q et k, quarum altera in u, altera in a finitur, sua conficiunt nomina. h | enim aspirationis magis est nota.

rum G) nomina tam apud graecos LG apud graecos H 1 quod barbaris Dd 2 verba quod esse — auctores literarum om. RADH in marg. add. d, in scheda ad § 2 laud. exhibet K, ut haec vocc. et ipsa a cod. Rom. ibi laud. videantur afuisse, om. edd.; ex L ed. Bondanus var. lect. II 13 p. 296, Walchius emendat. Livian. p. 172 sq. cf. Ritschetium de Varr. disc. libris p. 54 sq. mus. phil. VI p. 529 sq. 557 esse om. d post literarum: docens — literarum om. d 3 caldeorum GK 4 eos] eorum G simplitia hec A 5 et om. K immobile D immobile

G 7 disinant G dissinant K mutae L, qui in sqq. ubique fere mutus incipientes a se L 8 quas si] d quasi AD 9 evanescit una K 10 per se prolatae ut dictum est GL 11 et add. k quae sola ab GLK 12 anastrophen G apostrophen RAD semivocalis] r semivocales R 13 terminare] GK terminari k vel terminari g a Latinis om. h 14 assumpta] r assumpta R adsumpta ADH latine dictiones (dictiones r) R 15 huius GL Servius] r servus R 16 scribit H scipsit GLK Donatum] r Donato R uerbit. A pertinent haec Serviana ad Don. art. 1 2, 2 p. 1736 P. 5 L.: ad nos vero non propagatus est. nisi commentarius Servianus in Don. librum alterum, qui extat in gramm. vet. ed. Putsch. p. 1779 sqq.; similia, sed non prorsus eadem, praebet Sergius in comm. in lib. I Donati p. 1828 P. sunt] inquit sunt GL 17 desinant] r designant R disinant GL dissinant K 18 f. l. m. n. r. s. x R x h Sed x RGdh Eutropius] auctor breviiarii hist. R., quem praeter istum libellum καὶ ἄλλα' scripsisse tradit Suidas s. v., cf. tamen G. I. Vossian de hist. Lat. II 8 p. 198 ed. alt. et Tzschuckium in Eutrop. p. 23 ed.

a. 1796 p. XIX ed. a. 1804 ix] ex corr. r x GLKh 20 eadem R eam GL eandem l disinit GL dissinit K mutae et sic in sqq. fere ubique K 21 uocalem e GLKh uocalem desinentes e ni f. H disinentes GL 22 finitur] desinit L disinit G conficiunt A nomina ex omnia corr. R enim] autem GL 23 est magis GL

p. 540. 41 P.

p. 14. 15 K.

Figurae accidunt quas videmus in singulis literis.

Potestas autem ipsa pronuntiatio, propter quam et figurae et nomina facta sunt. quidam addunt etiam ordinem, sed pars est potestatis litterarum.

5 Ex his vocales dicuntur, quae per se voces perficiunt vel sine quibus vox literalis proferri non potest, unde et nomen hoc praecipue sibi defendunt; ceterae enim, quae cum his proferuntur, consonantes appellantur. sunt igitur vocales numero quinque: a e i o u. utimur etiam y Graecorum causa || nominum.

10 Consonantium autem aliae sunt semivocales, aliae mutae:

Semivocales sunt, ut plerisque Latinorum placuit, septem: f l m n r s x; sed f multis modis ostenditur muta magis, de qua post docebimus. z quoque utimur in Graecis dictionibus. hae ergo [hoc est semivocales] quantum vincuntur a vocalibus, tantum superant mutas. ideo apud Graecos quidem omnes dictiones vel in vocales vel in semivocales, quae secundam habent euphoniā, desinunt, quam nos sonoritatem possumus dicere, apud Latinos autem ex maxima parte, non tamen omnes, inveniuntur enim quaedam etiam in mutas desinentes. 'Semivocales' autem sunt appellatae, quae plenam vocem non habent, ut 'semideos' et 'semiviros' appellamus, non qui dimidiam partem habent deorum vel virorum, sed qui pleni dii vel viri non sunt.

Reliquae sunt mutae, ut quibusdam videtur, numero novem: h c d g l h k p q t. et sunt qui non bene hoc nomen putant eas accepisse, cum hae quoque pars sint vocis. qui nesciunt, quod ad comparationem bene sonantium ita sint nominatae, velut 'in|formis' dicitur mulier, non quae caret forma, sed quae male est formata, et 'frigidum' dicimus eum, qui non penitus expers est caloris, sed qui minimo hoc utitur: sic igitur etiam 'mutas', non quae omnino voce carent, sed quae exiguam partem vocis habent.

30 Vocales apud Latinos omnes sunt ancipites vel liquidae, hoc est quae facile modo produci modo corripri possunt, sicut etiam apud antiquissimos erant Graecorum ante inventionem η et ω , quibus inventis ε et o , quae

2 De potestate litterarum *inscr. A et in marg. d* pronuntiatio] *k* pronuntio *K*
 3 sed *add. l* 5 efficiunt *GL* vel] et *GL et in ras. H* 7 Caeterae *L* Caetere *R*
 quae] *d* qui *D* proferuntur] *d* profertur *D* 8 etiam] *d* autem etiam *AD* y uo-
 cali *DK* 10 sunt aliae *GL* 12 post *add. l* dicemus *A* 13 dictionibus] *r*
 dacionibus *R* 15 quidem *om. GL* 16 euphoniā *A* disinunt *G* dissinunt *K*
 posumus *L* 17 apud] *r* apud *R* ex *add. l* maxima ex *G* parte maxi-
 ma *K* 18 enim] *a* etiam *A* disinentes *G* 19 quae] quia *GL* 20 dime-
 diam *L* demediam *K* demediam vel dimediam *G* habent *om. K* 24 partes *GLKk*
 sint *LKk* comparationem *D* 25 velud *H* informis *K* non quae] *a*
 quae non *A* 26 est male *G* est *om. L bis et ante male et post male add. l* et] et
 sic *GL* et sicut *l* 27 caloris] *ak* calores *A* coloris *K* qui minimo] quinimo *A*
 utitur vel cocitur *GL* igitur *om. GL* 28 mutas] *g* mutas vel multas *G*
 vocis partem *K* 30 post vocales insertum sunt in *k*, quod *infra om. K* 31 apud]
r apud *R* sunt omnes *GL* 31 facillae *A* 32 graecorum erant *GLH in ras. et d*

ante ancipites erant, remanserunt perpetuo breves, cum earum productarum loca possessa sint a supra dictis vocalibus semper longis.

- 11 Sunt etiam in consonantibus longae, ut puta duplices x et z: sicut enim longae vocales, sic hae quoque longam faciunt syllabam. sunt similiter ancipites vel liquidae, ut l r, quae modo longam modo brevem post mutas positae in eadem syllaba faciunt syllabam. his quidam addunt non irrationabiliter m et n, quia || ipsae quoque communes faciunt syllabas post mutas positae, quod diversorum confirmatur auctoritate tam Graecorum quam Latinorum. Ovidius in X metamorphoseon:

Piscosamque Cnidon gravi | damque Amathunta metallis. 10
Euripides in Phoenissis:

† Ἰσότητ' ἔταξεν κάρθιμόν διώρισεν.

Idem in eisdem:

Ἀπωλόμεσθα, δύο κακῶ σπεύδεις, τέκνον.

invenitur tamen m etiam ante n positum, nec producens ante se vocalem is more mutarum.

Καλλιμάχος:

Τὼς μὲν ὁ Μνησάρχειος ἔφη ξένος, ὧδε συναινώ.

e et o] e et o RG H et ω e et o Dd 1 ante om. H perpetuo] H cum Heidelb. (perpetue teste Lind.) nonnullisque aliis codd. Krehlianis perpetue Dr perpetuae FAGLK 2 posesa G possessa ex corr. l possessaessa H sunt ADHGK longis] ξ longuis GELK 3 De duplicibus consonantibus inscr. L longae] d longae litterae D longuae ut pote GL ut pote Kh ξ et ζ L post z add. y enim onguae uocales sic hae quoque longam faciunt syllabam K 4 longuae G longam L longam faciunt om. R add. r faciunt longam syllabam g 5 De liquidis litteris inscr. A anticipes uelliquide A l et r GKd longam G β possitae G eadem] r aeadem R syllaba quidem faciunt D Hisdem addunt R quidam in marg. ascr. r quidam] d quidem D 7 irrationabiliter RADH quia et ipsae G communem faciunt sillabam L 8 possitae G 9 Ovid. metam. X 531 10 Cnidon] d, et sic aliquot libri Ovid., Guidon Ovid. rell. *non D Ngidon A cf. lib. II § 12 grauidamue v. l. libror. Ovid. amathunda R metallis in metallis corr. L 11 Eurip. Phoen. v. 542 Math. 552 Valck. cf. lib. II § 12 euripedes K Phoenissis] a phoenisis Ad phoenicis D phenissi G phenesi L 12 ἰσότης ἔταξε Euripides ICOTHTAT &ta l, en kaia PIONONAIOPICEN R ICOTN. TAT. ETAZENKAI APIOMON AIOPICEN A ICOTHTETAZEN KATAPIOMON AI+PICEN sic ni f. in loco

N I
passim corr. D *OTE. TATENTAZEN KAI APIOMON DIAPEPEN d OTB, TATNETA, ZEN KAI. APENO DIAPICEN G om. L OTETA, ONHTA, ZEINK, APIOMON DIAPICEN sup. lin. add. versu Lat. quando mortalia uiuere et numerum diuisit l ICOTHTA. TNETTA. ZENKATA. PIONON. DIOMCEN. K ICOTHTATETAZEN spatio duarum lin. rel. om. sqq. usque ad τέκνον H

13 Idem] r ΔEM R eisdem] d isdem D Eur. Phoen. v. 582 Math. 591 Valck. cf. lib. II l. l. 14 απωλομεσθα A απολομεσθα K απωλομεσθα (απολομεσθα

Y
d) ΔΙΑ ΚΑΚΟΠΑΥΔΕ ΤΕΥΣ (hoc voc. in litura) ΤΕΚΝΟΝ D ΑΠΟΛΟΜΕΘΘΑ ΔΙΚΑΚΟΠΕΤΟΥΔΕΙΚ ΤΕΚΝΟΝ G ΑΠΟΛΟΜΕΘΘΑΙ ΔΙΑ ΚΑΚΟΥΣ; ΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ; ΤΕΚΝΟΝ in lac. a pr. m. relicta add. versu perisse propter filios inseruit l σπεύδεις] απεικ R 15 In (Inuenitur g) tamen etiam .m. G positum G 16 mure A 17 Callimachus DHGLK in Αττίους lib. I § 30, in tertio Αττίων lib. II § 12, fragm. XXVII Bentl.

18 ΤΟC DKl ΤΑC G T+C L ΜΝΗCΑΡΧΙΟC A ΜΝΗCΑΡΧΙΟC R ΜΝΗCΑΡΧΙΟC D ΤΩCΜΕΝΟΜΝΗCΑΡΧΙ rell. om. H ΕΦΗ R ΕΦΕ GL ἔφη — συναινώ om. D ΕΦΗ ΧΗΝΟC ΟΔΗCΥΝΑΙΩ d ξένος] l ξένος L συναινώ] l CYNAINO L CYNAINO R CYNAINO A uerba sic ΤΟCΜΕΝ, Ο, ΜΝΗC, ΑΡΧΕΙΟC, ΕΦΕ, ΞΕΝΟC, ΩΔΕ, CYNAINO diuisa proprium (ΤΟCΜΕΝ scil.!) mneticus antiquus dicebat peregrinos hic proprium nomen (CYNAINO!)

p. 542. 43 P.

p. 16. 17 K.

Apud antiquissimos Graecorum non plus sedecim erant literae, quibus IIII¹² ab illis acceptis Latini antiquitatem servaverunt perpetuam. nam si verissime velimus inspicere eas [hoc est sedecim], non plus duas additas in Latino inveniemus sermone:

5 F Aeolicum digamma, quod apud antiquissimos Latinorum eandem vim quam apud Aeolis habuit. eum autem prope sonum, quem nunc habet, significabat p cum aspiratione, sicut etiam apud veteres Graecos pro φ π et ϕ, unde nunc quoque in Graecis nominibus antiquam scripturam servamus pro φ p et h ponentes, ut 'Orpheus', 'Phaethon'. postea vero in
10 Latinis verbis placuit pro p et h f scribi, ut 'fama', 'filius', 'facio', loco autem digamma u pro consonante, quod cognatione | soni videbatur affinis esse digamma ea litera. quare cum f loco mutae ponatur [id est p
13 et h sive φ], miror hanc inter semivocales posuisse artium scriptores: nihil enim aliud habet haec litera semivocalis nisi nominis prolationem, quae
15 a vocali incipit. sed hoc potestatem mutare literae non debuit: si enim esset semivocalis, necessario terminalis nominum inveniretur, quod minime reperies, nec ante l vel r in eadem syllaba poni posset, qui locus mutarum est dum taxat, nec communem ante easdem posita faceret syllabam. postremo Graeci, quibus in omnia doctrinae auctoribus utimur, φ, cu||jus
20 locum apud nos f obtinet, quod ostenditur in his maxime dictionibus, quas a Graecis sumpsimus, hoc est 'fama', 'fuga', 'fur', mutam esse confirmant. sciendum tamen, quod hic quoque error a quibusdam antiquis Grae-
25 corum grammaticis, invasit Latinos, qui φ et ϑ et χ semivocales putabant, nulla alia causa, nisi quod spiritus in eis abundet, inducti. quod si esset
25 verum, debuit c quoque vel t addita aspiratione semivocalis esse, quod omni caret ratione: spiritus enim potestatem literae non mutat, unde nec vocales addita aspiratione aliae fiunt et aliae ea dempta. hoc tamen scire

interpretatur l ὄδε συναϊῶ] ὄλεσεν ἀλγῶς de Pauw *Hephaest.* p. 103, at v. d'Orvilleum *vann. crit. c. X* p. 508 sqq. φγς συναϊῶ Blomfield *Callimach.* p. 180
1 De numero litterarum apud veteres *inscr. ADL* plus quam sedecim *ADGLK* litterae erant *D* 2 verissime *om. GL* 3 plus quam duas *ADGLK* 4 inveniunt *GLKH* inveniunt *D* 5 De *F* *inscr. AD* *F* eras. in *D* *F* est aeolicum *GK* *F* est aeolicum *L* apud *H* latinorum verius eandem *GL* 6 Aeolis] *r* aeoles vel coles *R* *rell.* habuit] *d* habuit *Φ* *D* cf. *Schneiderum Elementarlehre* p. 263 sq. habet *F* *rgl* significabat *K* 7 p cum aspiratione significabat *D* apud] *r* apud *R* 8 et ϕ] in *ras.* *r* et h *ADH* 9 p et h] *g* p & ^h in *ras.* *r* π et η *D* ph *GL* phaeton *H* pheton *R* phoeton *ADGLK* 10 pro] loco *G* π & η *D* factio *D* 11 digamma] *rd* digammae *RDGLK* uideatur *L* 12 affinis *D* digammae *RGLK* ponitur *AD* pro p *D* 13 et *om. G* *add. g* possuise *G* 14 litera (littera *L*) de semiuocali sono semiuocalis *GL* (semiuocalis *lin. subduct.* in *L*) saemiuocalis *A* quae] quod *L* 15 mutare] *d* motare *KD* litterae mutare *H* litterae motare *G* litterae *om. H* 16 esset *om. K* 17 reperies] *d* reperies *R* *LD* repperias *A* 18 duntaxat *GL* 19 omnia doctrinae *R* omni doctrina *rell.* cuius] *r* cui *R* 20 f. apud nos *G* optinet *HGL* maximae in his *D* dictionibus] *r* dictionibus *R* 22 sciendum est tamen *GLK* sciendum tamen est *D* 23 grammaticis] *L* vel grammaticos *l* inuassit *G* 24 in *om. ADG del. l* habundet *h* inducti in *marg. add. l* 25 aspiracione *K* semiuocalis] *rd* semiuocales *RDGL* quod] *h* quo *H* 26 mutat] *d* motat *GD* nec *om. H* 27 aspira *H*

dehemus, quod non fixis labris est pronuntianda f, quomodo ph, atque hoc solum interest.

X etiam duplicem loco c et s vel g et s postea a Graecis inventam assumpsimus.

K enim et q, quamvis figura et nomine | videantur aliquam habere 5 differentiam, cum c tamen eandem tam in sono vocum quam in metro potestatem continent. et k quidem penitus supervacua est: nulla enim videtur ratio, cur a sequente haec scribi debeat: 'Carthago' enim et 'caput', sive per c sive per k scribantur, nullam faciunt nec in sono nec in 15 potestate eiusdem consonantis differentiam. q vero propter nihil aliud scribenda videtur esse, nisi ut ostendat, sequens u ante alteram vocalem in eadem syllaba positam perdere vim literae in metro. quod si ideo alia litera est existimanda quam c, debet g quoque, cum similiter praeponitur u amittenti vim literae, alia putari, et alia, cum id non facit. dicimus enim 'anguis' sicuti 'quis' et 'augur' sicuti 'cur'. 15

Vnde si velimus cum veritate contemplari, ut diximus, non plus decem et octo literas in Latino sermone habemus, hoc est sedecim antiquas Graecorum et f et x postea additas, et eas quoque ab eisdem sumptas. nam y et z Graecorum causa, ut supra dictum est, ascivimus nominum, 16 h autem aspirationis est nota et nihil aliud habet literae nisi figuram et quod in versu scribitur || inter alias literas. quod si sufficeret, ut elementum putaretur, nihilominus quorundam etiam numerorum figurae, quia in versu inter alias literas scribuntur, quamvis eis dissimiles sint, elementa

aliae fiunt ex alia effiunt corr. R fiunt et aliae ea dempta] l fiunt et alia ea dempta g fiunt aliae dempta L fiunt alia dempta G eadem dempta A 1 pronuntianda] r pronuntianda RH, in quo voc. per c vel per t scribendo constantem atiquot codd. inconstantiam non amplius enotabo pronuntianda A pronuntianda est GL p et h Arg 2 interest pronuntiando (pronuntiando in marg. add. K) DKL 3 De X inscr. D a om. R add. r 4 adsumpsimus D 5 De K et Q inscr. D enim D etiam supscr. d figurae A 6 tam ex quam corr. L 7 continent potestatem D poenitus H est om. GL add. l 8 a haec sequente k scribi K haec (hec A) k scribi RA, haec del. r debeat] d debet D cartago Ar karthago H kartago DGL caput] r capud R kaput H 9 in potestate] dl in potestate in metro DGL 10 De Q inscr. D propter supscr. r 11 seques A sequentem G 12 positam] g positam G positum H 13 existimando. ** quā R 14 amittenti (amittenti L) u GL amittenti ex amittenti corr. DH ex amittenti A facit] r facit u R 15 enim om. K sicut G post sicuti vocc. quis et augur sicuti om. R add. r sicut iācur G qur A 16 plus quam GK decim a 17 octo] vii ex viii effecit l sedecem Kl sexdecem L 19 causa graecorum nominum ut supra dictum est ascivimus GL adscivimus RAD ascivimus rg 20 De H inscr. D autem] vero D adaspirationis H est om. GL nota est K 21 versu] r versus R elementum] r aelementum R elimentum LK yelementum G ut assolent 22 nihilominus RD nihil ominis H post figurae: λ. VI. BRISIN. Y. X. COPPE. Λ dcccc enachos ad marg. Noli scribere in textum A ut sunt ista λ erisena pro vi q coppe p xc pro dcccc Λ ennachos d cf. schol. cod. Vatic. 1480 s. X conscripti ad h. l. videlicet alfabeti. in eo enim tres scribuntur figurae significantes sex xc dcccc ita λ. q. Λ. quarum nomina haec eriseno. cofe. equofe. et iste siquidem dissimiles sunt litteris. quae figurae si minimae sunt adhibendae elementa sine dubio nec h elementum sed nota aspirationis quia] d qua D 23 dissimiles L dissimilesint K desimiles (uel dissimiles g) sunt G elementa] r helementa R

p. 544. 45 P.

p. 18. 19 K.

sunt habenda. sed minime hoc est adhibendum, nec aliud aliquid ex accidentibus proprietatem ostendit uniuscuiusque elementi, quomodo potestas, qua caret aspiratio; neque enim vocalis nec consonans esse potest. vocalis non est h, quia a se vocem non facit, nec semivocalis, cum nulla syllaba Latina vel Graeca per integras dictiones in eam desinit, nec muta, cum in eadem syllaba cum duabus mutis bis ponitur, ut 'Phthius', 'Erichthonius'. nulla enim syllaba plus duabus potest mutis habere iuxta se positus, nec plus tribus consonantibus continuare. auctoritas quoque tam Varronis quam Macri teste Censorino nec k nec q nec h in numero adhibet literarum.

Videntur tamen i et u, cum in consonantes transeunt, quantum ad potestatem, quod maximum est in elementis, aliae literae esse praeter supra dictas; multum enim interest, utrum vocales sint an consonantes. sicut enim, quamvis in varia figura et vario nomine sint k et q et c, tamen, quia unam vim habent tam in metro quam in sono, pro una litera accipi debent, sic i et u, quamvis unum nomen et unam habeant figuram tamen vocales quam consonantes, tamen, quia diversum sonum et diversam vim habent in metris et in pronuntiatione syllabarum, non sunt in eisdem meo iudicio elementis accipiendae, quamvis et Censorino, doctissimo artis grammaticae, idem placuit.

Multa enim est differentia inter consonantes, ut diximus, et vocales. tantum enim fere interest inter vocales et consonantes, quantum inter animas et corpora. animae enim per se moventur, ut philosophis videtur, et corpora movent, corpora vero nec per se sine anima moveri possunt nec animas movent, sed ab illis moventur. vocales similiter et per se moventur || ad perficiendam syllabam et consonantes movent secum, consonantes vero sine vocalibus immobiles sunt. Et i quidem modo pro simplici modo

1 habendae Ld 2 proprietatem R elementi] r elementi R 3 neque consonans Kr 4 h om. GL facit D habet *supscr.* d nulla *add.* d 5 per integras dictiones] in perfecta dictione GL uel per integras in *mg.* g dictiones] r dictiones R eam] rd eandem R eam non D dissinit K desinat DL dissinat G 6 mutis] syllabis A ut. ut Phatius (o) R pltheus GL PHTIÖC Dd Erichthonius] d erichthonius GD 7 sillaba enim L mutis potest ADHK potest habere om. GL iuxta se] g se iuxta LG 8 possitis G continuare] continuare potest GL autoritas D tam in *margin.* *add.* h 9 Varronis] *pertinere haec vel ad libros de antiquitate literarum vel ad opus de origine linguae Latinae, cf. Ritschellium de Varr. disc. libris p. 27. 54 sq. mus. phil. VI p. 529 macri et censorini GL teste in margin. l Macri] f. Pompei Macri, cui ordinandas bibliothecas delegaverat Augustus, v. Suet. Caes. 56. de hoc Macro cf. Welckerum *trag. Gr. p. 1329 sq. Meinekium act. menstr. acad. Berol. 1850 p. 255 sqq. vindic. Strab. p. 213 sq. Censorino] in op. inc. cf. O. Iahnii prolegg. in Cens. p. VII k] f K ante k unius tit., post q duarum tit. (ue ni f.) litura in R numero A 11 De I et V *inscr. A et in margin. Dr* 13 sint om. GL 14 et in-uario GL sint K 16 sic et i et GL habeant h. l. om. G habent HK *add.* g 17 consonantes habeant tamen G, diuersum] r adiuersum R 18 habent] l habeant L et pronuntiatione A eisdem] d isdem D hisdem GL iisdem l 19 Censorino] *cf. O. Iahnium l. l. 21 est om. GLK* deferentia (ef *in litura*) K 22 quantum R 24 nec] non GL possunt L possunt *corr.* D 25 et om. D et per se om. B 26 secum *add.* r 27 immobiles A immobiles G immobilesunt H**

pro duplici accipitur consonante: pro simplici, quando ab eo incipit syllaba in principio dictionis posita subsequente vocali in eadem syllaba, ut 'Iuno', 'Iuppiter', pro duplici autem, quando in medio dictionis ab eo incipit syllaba post vocalem ante se positam subsequente quoque vocali in eadem syllaba, ut 'maius', 'pei-us', 'ei-us', in quo loco antiqui solebant 5 geminare eandem i literam et | 'maius', 'pei-us', 'ei-us' scribere, quod non aliter pronuntiari posset, quam si cum superiore syllaba prior i, cum 19 sequente altera proferretur, ut 'pei-us', 'ei-us', 'mai-us'; nam quamvis sit consonans, in eadem syllaba geminata iungi non posset: ergo non aliter quam 'tellus', 'mannus' proferri debuit. unde 'Pompeii' quoque genitivum per tria i scribebant, quorum duo superiora loco consonantium accipiebant, ut si dicas 'Pompelli'; nam tribus i iunctis qualis possit syllaba pronuntiari? quod Caesari doctissimo artis grammaticae placitum a Victore quoque in arte grammatica de syllabis comprobatur. pro simplici quoque in media dictione invenitur, sed in compositis, ut 'iniuria', 'adiungo', 'eiectus', 'reice'. Virgilius in bucolico [proceleusmaticum posuit pro dactylo]:

Tityre pascentes a flumine reice capellas;

20 numquam autem potest ante eam loco positam consonantis aspiratio inveniri, sicut nec ante u consonantem. unde 'hiulcus' trisyllabum est, nulla enim consonans ante se aspirationem recipit.

De I *inscr.* AD simplici] g simplici G 1 accipitur H consonante om. L simplici] g d simplici G simplici habetur quando D ab eo] om. G ab ipso Lg ab ea DH 2 posito GL 3 Iuppiter] a Iupiter ALH dictionis R, in dictionis ut assolet corr. r eo] R ea rell. 4 se om. ADHGLK add. d subsequente] suquente A

quoque om. GL 5 eandem] eadem A 6 et] d ut D maius L maius peius eius R maius pei.us (om. ei.us) H scribere] d scriberent D 7 superiori GL cum sequente] d consequente D consequenti A cum sequenti a 8 proferretur] d proferetur DGL peius eius maius R peius maius eius D ei.us om. AHGLK

duo autem (et duo AD) i (ii DGL) pro duabus consonantibus accipiebant post maius add. ADGLK 9 sit i in Ad 10 quodque genitivum per tria iii (i d) in marg. add. D genitivum om. GL genitivum RKa et sic saepe libri 11 trea G iii AHLr

12 pompeii GLK i] d iii ADHr syllaba possit K Nam postremum i proicali est accipiendum post pronuntiari add. DGL 13 Caesari] g Caesari G inter C. Iulii Caesaris libri I de analogia fragmenta posuit Nipperdeus in ed. Caes. p. 754 placitum] placitum fuisse r a Victore] Hrd auctore RDA auctori GLK uel auctori pro v. l. spscr. d a Victorino Bondamus var. lect. II 13 p. 307, ut v. Osannum Beiträge zur griech. u. röm. Literaturgesch. II 377, qui C. Iulii Victoris rhetoris mentionem recte mihi videtur inieciisse. inter utramque sententiam fluctuatur Graefenhansius Gesch. d. Phil. III 103 14 quoque om. D add. d de] in G comprobatur AD

15 simplici] g simplici G compositis] a compositis A compositis G 16 adiungo G relectus DGK reice] h reice DGK Schneiderus Elementarlehre p. 278 reicere H ut Virgilius D Verg. ecl. 3, 96 bucolico] d bucolico D bucolico GK bocō L proceleusmaticum posuit pro dactylo post bucolico inserit r ibidemque haec leguntur in GH, post capellas eadem vocc. extant in R rell. proceleusmaticum RADgk proceleusmaticum K proclimatium G 17 possuit G dactilo ADHGLK 18 tityre AL tityre DKG tityre H reice] d reice DGLK reice Schneiderus Elementarlehre

p. 278 capellas K 19 Nunquam GL potest post aspiratio collocat D eam] i in titura A I litteram D consonantis positam G aspiratio H 20 De septem

p. 545. 46 P.

p. 20. 21 K.

V vero loco consonantis posita eandem prorsus in omnibus vim habuit apud Latinos, quam apud Aeolis digamma. unde a plerisque ei nomen hoc datur, quod apud Aeolis habuit olim *f* digamma, id est 'vau' ab ipsius voce profectum teste Varrone et Didymo, qui id ei nomen esse ostendunt. pro quo Caesar hanc ϝ figuram scribi voluit, quod || quamvis illi recte visum est, tamen consuetudo antiqua superavit. adeo autem hoc verum est, quod pro Aeolico digamma *f* u ponitur: quod sicut illi solebant accipere digamma modo pro consonante simplici teste Astyage, qui diversis hoc ostendit usibus, ut in hoc versu:

10 Ὀψόμενος ϝ ἔλεναν ἑλικώπιδα,

sic nos quoque pro simplici habemus plerumque consonante u loco *f* digamma positum, ut:

At Venus haud animo nequiquam exterrita mater.

est tamen quando idem Aeolis inveniuntur pro duplici quoque consonante 21 digamma posuisse, ut:

Νέστορα δὲ ϝ παιδός.

nos quoque videmur hoc sequi in praeterito perfecto et plusquamperfecto

potestatibus: u *inscr.* A de u. D 1 posita] g possita G prorsus L prorsus K
2 Aeolis] H Darmst. a m. pr. aeoles RDK eoles AGL habuit digamma Hr
3 Aeolis] Hr aeoles vel eoles R *rell.* habuit om. A abuit R olim] g ollim G F in
libra H, del. r 4 Varrone] cf. Cornut. ap. Cassiod. de orthogr. p. 2282 P. fr.
Varr. inc. p. 342 ed. Bip., ubi hic l. est addendus Didymo] g didimo RK dydimo
ADGL Didymo] Chalcentero, ut alii censent, Claudio iuniore, ut alii auctore Suida,
in opere περὶ τῆς παρὰ Ῥωμαίων ἀναλογίας s. de Latinitate cf. M. Schmidtum Did.
Chalc. fr. p. 345 sq., qui h. l. posuit *ibid.* fr. l p. 346 sq. id add. d esse nomen
et GL 5 esse] d vau esse D figuram ϝ AH (ϝ in litura in H) scripturam ϝ GL
scribere D 6 consuetudo antiqua] a antiqua consuetudo AK 7 dig (in fine
pag. abscissae amma F perit) R F digamma GL F in litura in H u om. H
ponitur u GL quod] d quod F D sicut *supscr.* in A 8 modo om. H
semplice G simplice g Astyage] astiage GLK cf. Suid. s. v., Eudoc. p. 64. M.
Schmidtum Zeitschr. f. d. Gymnasialwesen 1854 p. 127 9 ostendit versibus ut est in
GKL 10 ΟΥΟΜΕΝΟΣ RA ΟΦΟΜΕΝΟΣ G ΟΦΟΜΕΝΟΣ G ΟΦΟΜΗΝΥΣ D ΟΨΟΜΕΝΟΣ Put-

schium ο+ομενος ΕΛΕΝΗΝ ΕΛΙΚΩΠΙΔΑ *spscr.* aspiciens i. partim helenan circundo
puerum in litura l prima tantum et quattuor extremis literis graecis profectis ab L

F

FEANAN R FEANAN r FEANAN AH FEENAN HANKWTHAA D FEAN. MEAIKBI ΠEDA
G ΕΛΙΚΩΠΙΔΑ r ΕΛΙΚΩΠΙΔΑ A ΕΛΙΚΩΠΙΔΑ H ΜΕΛΙΚΩΠΕΔΑ K *Alcmanis versus*
esse videtur, cf. Ahrensius de dial. Aeol. p. 8. 31. Bergkium poet. lyr. gr. ed. alt.
fragma. adesp. 31 p. 1049 11 consonante simplici habemus plerumque K con-

sonante plerumque simplici habemus LH plerumque pro consonante simplici habemus
G plerumque L plerumque *rell., sup. lin. add. in R* loqvo ex loco factum in R
F *eras. in R, in litura H* 12 positum om. L ut] r vt R 13 Verg. Aen. VIII
370 at ex ad corr. AD ad Venus aut (haut Rom. m. alt.) Pal. Rom. haut GLK
14 *idem L* aeolis] r eolis H aeoles vel eoles R *rell.* inveniuntur] r F in-
ueniuntur R quoque om. L 15 F ante digamma in litura H, add. r digam-
ma add. k possuisse G 16 ΝΕΚΤΟΡΙΑΣ (Δ in litura r) ΔΕ ΟΨΥΙ ΠΑΡΑΟΣ R unde

ΝΕΚΤΟΡΙΑΣ ΨΥΙ ΠΑΡΑΟΣ effecti r ΝΕΚΤΙΑΣ ΦΩΠΠΑΡΑΟΣ A hectora ΔΕ+++F ΠΑΔΩC D
F

passim corr. a d hectorias ψυππαρος (F in lit.) H ΝΕΚΤΟΡΑ ΔΕ ΨΑΙ ΠΑΙΔΩC G
Fō Bergkium τὸν edd. om. L ΨΑΙ ΠΑΙΑ ΔΩC K F ΠΑ+++ΔΩC add. inter-
pret. totius loci proprium nomen (ΝΕΚΤΟΡΑ sc.) autem (tradens L *Alcmanis versus*
videtur, cf. Ahrensius l. l. et Bergkium l. l. fr. 32 17 perfecto add. r et] r

p. 546 P.

p. 21. 22 K.

tertia et quarta coniugationis, in quibus i ante u consonantem posita producit eademque subtracta corripitur, ut 'cupivi cupii', 'cupiveram cupieram', 'audivi audii', 'audiveram audieram'. inveniuntur etiam pro vocali correpta hoc digamma illi usi, ut *Ἀλκμάν*:

Καὶ χεῖμα πῦρ τε δάφιον, |

est enim dimetrum iambicum, et sic est proferendum, *f* ut faciat brevem syllabam. nostri quoque hoc ipsum fecisse inveniuntur et pro consonante u vocalem brevem accepisse, ut Horatius 'siluae' trisyllabum protulit in epodo hoc versu:

Nivesque deducunt Iovem, nunc mare nunc siluae:

est enim dimetrum iambicum coniunctum penthemimeri heroico, quod aliter stare non potest, nisi 'siluae' trisyllabum accipiatur. similiter Catullus Veronensis

Quod zonam soluit diu ligatam

inter hendecasyllabos Phalaecios posuit, ergo nisi 'soluit' trisyllabum accipias, versus stare non possit. hoc tamen ipsum in derivativis vel compositis frequenter solet fieri, ut 'volvo volutus', 'solvo solutus', 'avis auceps, auspiciū, augurium, augustus', 'lavo lautus', 'faevo fautor'.

Digamma Aeolis est quando in metris pro nihilo accipiebant, ut:

Ἀμὲς δ' Φειρήναν † το δε γαρ θετο Μῶσα λιγεια,

ut *R* plusquamperfecto] *r* plusquam *R* 1 consonante producitur *A* possita *G*

2 que *sup. lin. add.* *R* 4 usi] *l* ussi *L* Alcman *RADH* ακμαν *GKL* Alcma-

nis fr. 77 Welckeri, 75 Bergkii l. l. 5 καὶ. χεῖ. μα. πυρ. τελαφFION *Rr* κικεῖμ

πυρ τε λαφION *A* κικεῖμα πιρτε λαφION (*FαφION d*) *D* καὶ χεῖμα πιρ τε λαφFION *H*

καὶ χεῖμα πιρ τε α FION *Gg* καὶ χεῖμα πυρ τελαφFON *add. interpr.* et illa ignisque

R om. A est *om. GL* ut *om. AD add. d* 8 *Horat. epod. 13, 2* syluae

D 11 penthimimere *R* penthimimeri *r* pentemimere *H* pentememere *D* penthime-

nere *A* pentamemere *K* pentemere *G* pentime**re *L* heroicae *r* heroice *H* 12

catulus *K* *Catull. carm. 2, 13* Veronensis *L* 14 ligatum *G* 15 endecasylla-

bos *ADHK* endecasyllabos *R* endecas syllabas *L* endicas syllabas *G* phalecios *D*

phalegios *GLK* phaleucios *A* phalleucios *R* phalenicios *H* possuit *K* 16 non

posit *L* dirinatius *ADGK* compositis *G* 17 fieri solet *G* ut *om. A*

18 auspitium *D* augurium] *g* augorium *GK* agustus *H* latus *H* 19 di-

gamma] *R F* digamma *HKrg* digamma *F AD F GL* aeoles *KLr* eoles *G* pro

nihilo in metris *HGLK* 20 *AMEC* δε Φιρηναν το δε γαρ οετομωσα δαβρια *R* *AMEC*

οε Φειρηνα το δε γαρ *F*ετομωσα *λ*ατερ *r* *AMEC*. δεφει. *p.* ηναντοδε ταρετο μω-

σαλ¹τατα *H* *AMEC* δεφειρηναν το δε γαρ οετο μωσαλβρια *A* *AMEC* δε φειρηναν τοδε

**ετομωσα *D* *AMEC* φειρηναν ταδε τοιμωσαν *Faia d* *AMEC*. δεφει. *penn.* το δε

ερετο μωσα *λi* *Faia K* *AMEC* δεκειρηφητολσα *Faia G* *AMEC* [†]ειρηναντοδε του δεο

μωσαν *Faia* *supscr. interpret.* nos pacificauerunt ipsi iurauerunt semper *in lac. l* *Ἀμυες*

δ *Φειρήναντο θεοὶ τοὶ δ' ἄμωσαν φαίην α* *Ἄμυες δ' Φειρήναν τὸ δὲ τ' ἄρ* *θετο*

Μῶσα λιγεια *Putschius. ad Alcmanem versum hunc rettulerunt Welckerus ad Alcmanem*

fr. l. Ahrensius l. l. Alcmani vel Terpandro tribuit Bergkii l. l. fr. adesp. 33

Ἀμυες Bergkiius ἄμυες δὲ s. ἄμυι δὲ Dawesius misc. crit. p. 168 (p. 306 ed. Kidd.), at

p. 546. 47 P.

p. 22. 23 K.

est enim hexametrum heroicum. apud Latinos quoque hoc idem invenitur pro nihilo in metris, et maxime apud vetustissimos comicorum, ut Terentius in Andria:

Sine invidia laudem invenias et amici cós pares:

est enim iambicum trimetrum, quod, nisi sine invidia pro tribrachio accipiatur, stare [versus] non potest. sciendum tamen, quod hoc ipsum Aeolis quidem ubique loco aspirationis ponebant effugientes spiritus asperitatem, nos autem in multis quidem, non tamen in omnibus illos sequimur, ut cum dicimus 'vespera', 'vis', 'vestis'.

Hiatus quoque causa solebant illi interponere F, quod ostendunt et poetae Aeolide usi - Ἀκμάν:

Καὶ χεῖμα πῦρ τε δάφιον -

et epigrammata, quae egomet legi in tripode vetustissimo Apollinis, qui stat in Xerolopho Byzantii, sic scripta:

ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ ΛΑΦΟΚΟΦΩΝ.

nos quoque hiatus causa interponimus v loco F, ut 'Davus', 'Argivus', '23 pavo', 'ovum', 'ovis', 'bovis'. hoc tamen etiam per alias quasdam consonantes hiatus vel euphoniae causa solet fieri, ut 'prodest', 'comburo',

v. *Giesium de dial. Aeol.* p. 184 δ' *Φεργήναν* cf. *Giesium l. l.* p. 184 sqq., qui docet genuinam scripturam fuisse s. δ' Ἐφράναν s. δὲ Φράναν τὲ δέ, τὰ φροθε 'quamquam fortasse potius aliud oblitterati digamma exemplum latet, velut τὸ δ' Φίσιρ.' Bergkii *λίγεια* Bergkii *λίγεια* Davesii *l. l.* *λίγεια* Ahrensii *de dial. Dor.* p. 187: olim *perperam* *λίγαία*, *λίγαία*, *λίγαια*

1 exametrum *RAHK* exameter *D* exametry *d* heroicum exsаметrum *GL* apud *H* 2 antiquissimos *GL* veteres *K* ut *om. K* Terentius] *rd* terrentius *RADGL* et sic passim in *codd.* Ter. *Andr.* I 1, 39 in Andria *om. K* *versus accentus invidi secundum Prisciani sententiam, v. Bentletum ad h. l. et Ritschelium prolegg. in Plaut. p. CXLVII sq.* 4 sinⁱⁿ uvidia *K* inuenies *GLK* 5 enim metrum iambicum *H* trimetrum iambicum *DK* siue in sin *mut. L* tribrachio *D* accipietur *H* 6 uersus non potest *RAHGLK* non potest uersus *D* tamen *om. K* est tamen *L* tamen est *G* ipsum *F. GL* ipsum digamma *K* Aeolis] *H* aeolis in aeolis *corr. R* aeoles *iterum r* cum *rell.* 7 effugentes *H* effugientes (*K* fugientes *L* asperitatem spiritus *K* 8 non tamen *om. H* in omnibus tamen *GL* in *om. K* sequimur *add. k* 9 uesper *r* 10 interponere] intempore *A* *F]* digamma *F. RADH* *F.* digamma *r* et *om. H* etiam *D* 11 aeolidae *R* eolidae *GL* Aeolidae uti Aleman *Welckerus ad Alcman. fr. p. 71, Kiddius ad Davesii miscell. p. 206, ubi inde a p. 202 totus hic locus illustratur, Ahrensii de dial. Dor. p.*

41 aeolide usi***αφαΦων λαοκαΦων in lac. *ampliore d* Aleman *H* cf. § 21

12 κακεῖνα πυρτραΦων l και *ε***πιρτ***φιων L και χεμα πιρταλλφιων H

χεμα R χεμα K πυρ R πιρτηλαΦιον G τε om. A λαφιων R λαφιων A

13 epigrammata *A* tripone *A* trepode *G* tripodode^uo^tustissimo *K* uetustissimi

R uetustissimo *D* appollinis *RGL* appollinius *K* 14 Xerolopho] *r* cf. *Io. Bapt.*

Pii annot. post. c. 177 xerolopho *R* χερολοφο *L* χιρολοφι - zanti (*in mg.*

pho) *K* bizantii *RHGL* byzantii *A* 15 ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ ΛΑΦΟΚΟΦΩΝ] ΔΗΜΟΛΑΦΩΝ

ΦΩΝ ΛΑΦΕΚΑΦΩΝ *R* unde ΔΗΜΟΦΩΦΩΝ ΛΑΦΟΚΩΦΩΝ *effecit r* ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ *A*

ΔΗΜΦαΦωνλακαΦων *D* ΔΗΜαφαΦων. ΛΑΦΟΚαΦων. *H* ΔΗΜοφαΦων λακωΦων *K* ανφαΦων

proprium nomen

λαοκαΦων in *lit. l* ορφαΦονζαφα καΦων. *G* cf. *var. lect. lib. VI § 69* 16 Et nos

H hiatus ex hiatur *corr. R* loco digamme ut *K* loco digamma *F* ut *RADH*

17 etiam *om. K* 18 ut prodes prodest *D* comburo *A*

'sicubi', 'nuncubi', quod Graeci quoque solent facere: 'μηκέτι', 'οὐκέτι': sed tamen hoc attendendum est, quod praevaluit in hac litera [id est in u loco digamma posita] potestas simplicis consonantis apud omnium poetarum doctissimos.

In b etiam solet apud Aeolis transire F digamma, quotiens ab ϕ incipit dictio, quae solet aspirari, ut 'φήτωρ' 'βφήτωρ' dicunt, quod digamma nisi vocali praeponi et in principio syllabae non potest. ideo autem locum quoque transmutavit, quia b vel digamma post ϕ in eadem syllaba pronuntiari non potest. apud nos quoque est invenire, quod pro u consonante b ponitur, ut 'caelebs', caelestium vitam ducens, per b scribitur, quod u consonans ante consonantem poni non potest. sed etiam 'Bruges' et 'Belenena' antiquissimi dicebant teste Quintiliano, qui hoc ostendit in primo institutionum oratoriarum: nec mirum, cum b quoque in u euphoniae causa converti invenimus, ut 'aufero' pro 'abfero'.

V 24 Aspiratio ante vocales omnes poni potest, post consonantes autem quattuor tantummodo more antiquo Graecorum: c t p r, ut 'habeo', 'Herennius', 'heros', 'hiems', 'homo', 'humus', 'Hylas', 'Chremes', 'Thraso', 'Philippus', 'Pyrrhus'. ideo autem extrinsecus ascribitur vocalibus, ut minimum sonet, consonantibus autem intrinsecus, ut plurimum: omnis enim litera sive vox plus sonat ipsa sese, cum postponitur, 20

^{nu}
I hincubi *deinde* add. sum enim es est conuro quasi conuro debuit facere D quae del. d quoque add. k μηκέτι οὐκέτι sic in lit. I ΜΕΚΕΤΙ ΟΥΚΕΤΙ RD ΜΗΚΕΠΟΥΚΕΤΙ AH ΜΕΚΕ · ΦΙΟΥΦΕΤΙ · G μεκίΦιουφεσι K 2 sed tamen] *litura assumptionem* in R hoc expunxit r adtendum RADHK in ante u om. A 3 digammae GLK posito HGLKra, posito iterum del. et posita restit. est in R simplicis GK apud H omnium ap GL 5 apud aeoles solet K apud eoles h apud aeolis ni f. H Aeolis] Ar aeolenses D uel aeoles *supscr.* D aeoles uel eoles RGLK ab r. RAD 6 rhetor ΒΡΗΤΩΡ R rhetor ΒΡΗΤΩΡ A ΦΡΗΤΩΡ ΒΡΗΤΩΡ GL (OP in WP *utrobique* corr. l) pro ΦΡΕΤΩΡΦΡΕΤΩΡ K ut rhet. or br^h ethor^h Ρ ΗΤΩΡ F

PHΤΩΡ. H quod] ideo quod r 7 praeponi non potest et in principio syllabae (sillabae L). ap nos quoque GL, *vocc.* non potest. ideo usque ad pronuntiari non potest in marg. add. gl et in principio syllabae om. K add. k 8 transmu-

tauit] d transmutavit KD digamma] F. K . post r. AHgl post. Rr ut P *profectum videatur* ab r 9 apud H est inuenire quod add. d quoque inuenitur KI, *pro var. lect. supscr.* g est inuenire GL 10 caelestem K consonans u. K 11 uel briges *pro v. l. supscr.* g blena GLK 12 Quintiliano] g quintiliano AG cintilliano K Quint. inst. or. I 4, 15 institutionum libro GLK quoque add. d 14 ut om. RAH 15 DE H. ITERVM. *inscr.* AD Quot litteris aspiratio praeponi subponiue potest L Aspiratio quoque ante Adh omnes uocales GLK possunt

^{fortis}
A autem] uero K 16 p. t. GLK herenius HL 17 heros A haeros L hiems] r hiemps RA chremes ex chremes corr. R 18 thrasso GLK Philippus] g philippus G philosophus K phirrus GLK pirrus g *exemptis ab* habeo usque ad Hylas suo loco omisit ut chremes thraso philippus pirrus. Item in uocalibus ut habeo herennius ^{heros} hiemps homo humus. Ideo D Item—humus del., in marg. heros hiemps homo hilas add. d autem om. GL extrinsecus] extrin A ascribitur] i adscribitur RD ascribitur L 19 minimum L autem om. K plurimum sonet GLK 20 enim add. l sonat cum ipsa secum postponitur GLK sese] v. l. uel secum add. rd

p. 548 P.

p. 23—25 K.

quam cum anteponitur, quod vocalibus accidens esse videtur, nec, si tollatur ea, perit etiam vis significationis, ut si dicam 'Erennius' | absque aspiratione, quamvis vitium videar facere, intellectus tamen permanet. consonantibus autem sic cohaeret, ut eiusdem penitus substantiae sit, ut, si auferatur, significationis vim minuat prorsus, ut si dicam 'Cremes' pro 'Chremes'. unde hac considerata ratione Graecorum doctissimi singulas fecerunt eas quoque literas, quippe pro τϕ ϑ, pro πϕ ϕ, pro χϕ χ scribentes. nos autem antiquam scripturam servavimus. in Latinis tamen dictionibus nos quoque pro ph coepimus scribere, ut 'filius', 'fama', 'fuga', nisi quod, ut supra docuimus, est aliqua in pronuntiatione eius litterae differentia cum sono ph.

ϕϕ autem ideo non est translatum ab illis in aliam figuram, quod nec sic cohaeret huic quomodo mutis nec, si tollatur, minuit significationem. quamvis enim subtracta aspiratione dicam 'retor', 'Pyrrus', intellectus integer manet, non aliter quam si antecedens vocalibus auferatur, unde ostenditur ex hoc quoque aliqua esse cognatio r litterae cum vocalibus. ex quo quidam dubitaverunt, utrum praeponi debeat huic aspiratio an subiungi. unde Aeolis loco, ut diximus, aspirationis digamma ponentes in dictionibus ab ϕ incipientibus, solent loco digamma β scribere, iudicantes debere praeponi digamma quasi vocali: sed rursus quasi consonanti digamma in eadem syllaba praepone re recusantes, commutabant id in β, 'βρητωρ', 'βροδος' dicentes. sed apud Graecos haec litera, id est ϕ, multis modis fungitur loco vocalis, ut in declinatione nominum in ϕα et in α pyram desinentium, quae similiter a servant per obliquos casus, ut 'ωρα ωρας', 'σοφια σοφιας', apud Latinos autem non adeo.

(Quaeritur, cur in 'vah', 'ah' post vocales ponitur aspiratio, et dici-

1 accedens GL 2 ea om. H Erenius L absque] sine K 3 permanet integer. l permanet integer. K 4 eiusdem] l ex corr. huiusdem G substantiae A 5 pro Chremes H 7 quippe pro th ϑ pro ph ϕ pro ch χ D et in littera r τη AH πη AH κη A κ. η. H 8 antiquam add. k servamus GLK dictionibus om. K in marg. add. k dictionibus vel nothis GL 9 cepimus AD ut filius] r filius RA 10 fuga] fur K supra dictionibus litterae

mus HGK huius G eius differentia F cum ph. huius etiam ostendit ipsius palati pulsus et linguae et labiorum .F. cum sono F. η. A 11 differentia .F.

cum H differentia cum G differentia hoc autem ostendit etiam ipsius palati pulsus et linguae et labiorum .f. cum sono ph. D eadem ab hoc. — f in marg. inf. posuit l

12 ϕϕ] rh RD R. H. AH 13 mutis L 14 retor (add. k) K parrus DK pbirrus GL 15 integer GK manet integer D auferatur aspiratio D 16 ex hoc quoque om. K esse aliqua D r] ϕ K 17 an subiungi huic aspiratio D aspirationi A subiungi] g subiungi G 18 Aeolis] r aeoles R rel. ut diximus loco H digamma A digammae GKL 19 ϕ] .R. RADH b. AK

20 rur^{us} L 21 recusantes KL commutabant] d commutabant DGK commodabant K b. ut AHK βρητωρ βροδος] α brethor brodos RDK breter brodos AH brodos breter GL 22 .R. RADH 23 fungitur] g fungitur G ut est in GLK in ϕα et in α] α in ra et in a RDHGK in RA. et in .A. A in ra vel in a L 24 disinentium G obliquos] g oblicos G casus om. K 25 σοφια σοφιας D copta coptic L non. Ideo quaeritur L 26 vah nah ah GLK (ah ex

p. 548. 49 P.

p. 25. 26 K.

mus, quod apocopa facta est extremae vocalis, cui praeponeretur aspiratio; nam perfecta 'vaha', 'aha' sunt. ideo autem abscisione facta extremae vocalis || tamen aspiratio mansit ex superiore pendens vocali, quia suum est interiectionis voce abscondita proferri. itaque pars absconditae extremitatis videtur congrue interiectionis naturali prolatione remansisse: nec mirum, cum in Syrorum Aegyptiorumque dictionibus soleant etiam in fine aspirari vocales, — interiectionum autem pleraeque communes sunt naturaliter omnium gentium voces.)

- 26 Inter c sine aspiratione et cum aspiratione est g, inter t quoque et th est d et inter p et ph sive f est b. sunt igitur hae tres, hoc est b g d, mediae, quae nec penitus carent aspiratione nec eam plenam possident. hoc autem ostendit etiam ipsius palati pulsus et linguae vel laborum consimilis quidem in ternis, in p et ph vel f et b et rursus in c et ch et g, similiter in t et th et d. sed in levibus exterior fit pulsus, in asperis interior, in | mediis inter utrumque supra dictorum locum, quod facile dicitur, si attendamus in supra dictis motibus ora mirabili naturae lege modulantibus voces. tanta autem est cognatio earum, quod invicem inveniuntur pro se positae in quibusdam dictionibus, ut 'ambo' pro 'ἄμφω', 'buxus' pro 'πύξος' et 'publicus' pro 'puplicus', 'triumphus' pro 'θρόμβος', 'gubernator' 'κυβερνήτης', 'gobio' 'κωβίος', 'Caere' ἀπὸ τοῦ 20

ach corr. K) 1 apocope K apogope G apagope L 2 uaha naha aha GL uaha naha acha K sunt om. GL extremae facta L extrema G uocalis cui praeponetur aspiratio

tamen aspiratio ponebatur aspiratio mansit R corr. pr. m. 4 proferri abscondita L abscondita*(e) L

5 congruae G interiectionis] r interiectionis R in interiectionis HL in interiectionis G prolatione D. an prolationi? 6 syrorum R sirosum DGL aegyptiorumque G dictionibus] r dictionibus R 7 interiectionum] r interiectionum R pleraeque]

r pleraeque a pleraeque K plerumque RA sunt om. L 9 DE COGNATIONE CONSONANTIVM INTER SE inscr. AD et c cum G 10 th. d. HGL et ante inter om. GLK p et om. H tres om. H dg K 11 maediae R poenitiae H carent penitus D aspiratione in litura H 12 ipsius om. KL palathi GL et labiorum KL consimilis est GL 13 in ternis in] in ternis g internis K inter L et ni f. G internis in ph H in p] cognatio inter p D inter p A uel] et D

in c] g inter c DGL in c et ch] in ch H 14 in t] g inter t DGL

in t et th] in th H 15 utrumque L denoscitur G dignoscitur A 16 si ex sed corr. a adtentandus NG modulantibus G modulantibus K modulantia H edd. nisi quod modulantia 3 17 voces in marg. r 18 per se K possitae G ἀμφο GKL 19 πύξος AK πύξος H puplicus pro puplicus (φ in litura) K pro puplicos D et pro v. l. in marg. g pro πυβλικός G pro πυβλικός L pro τυβλικός H pro πούπλικός edd., nisi quod lac. Gr. voc. reliquit 1, pro πούπλικός 3: 'erträglichster wäre wenigstens Publicius pro Πουπλικός' Schneiderus Elementarlehre I 225

τρίμβος D τρεμβος K τριμβος G thriμβος L 20 κυβερνήτης R κυβερνήτης A pro κυβερνήτης in litura l pro κυβερνατός G pro κυβερνατός K puni-

ceus φωκενέως porpureū πυρφυρῶνων gubernator pro κυβερνήτης gobio pro κωβίος pro H

caera απω r του χαϊρη deus εως D κωβος RA κοβιος H pro κοβιος G pro κοβιος K pro κοβιος L caera KL coera G απο ου χαϊρη R χαϊρη K et in litura l

p. 549. 50 P.

p. 26. 27 K.

‘χαίρε’, ‘puniceus’ ‘φαινίκεος’, ‘deus’ ‘θεός’, ‘purpureum’ ‘πορφύρεον’.

Hoc quoque observandum est, quod ad comparationem aliarum consonantium, quae solent mutari vel abici per casus, immutabiles sunt apud nos tres, l n r: per omnes enim casus eadem permanent, ut ‘sal salis’, ‘flumen fluminis’, ‘Caesar Caesaris’. t quoque et c, quamvis in tribus solis inveniantur nominibus, quae possunt declinari, hoc idem servant, ut ‘caput capitis’ et ab eo composita ‘sinciput sincipitis’, ‘occiput occipitis’, ‘allec allecis’, ‘lac lactis’, in quo etiam t additur. quare a quibusdam non irrationabiliter nominativus ‘hoc lacte’ prolatus invenitur. reliquae vero consonantes mutantur vel abiciuntur: d, ut ‘aliquid alicuius’; m, ‘templum templi’, ‘Pelium Pelii’; s, ‘magnus magni’; x, ‘rex regis’, ‘nix nivis’.

In verborum quoque praeteritis perfectis solent omnes || modo mutari modo manere, | exceptis l p s x. hae enim numquam mutantur, ut ‘habeo habui’, ‘iubeo iussi’, ‘compesco compescui’, ‘dico dixi’, ‘ascendo ascendi’, ‘laedo laesi’, ‘lego legi’, ‘pingo pinxi’, ‘demo dempsi’, ‘premo pressi’, ‘moneo monui’, ‘sino sivi’, ‘nequeo nequivi’, ‘torqueo torsi’, ‘dissero disserui’, ‘uro ussi’, ‘verto verti’, ‘flecto flexi’. illae autem quattuor, ut supra diximus, numquam mutantur in praeterito perfecto: l, ‘caelo caelavi’, ‘doleo dolui’, ‘volo volui’, ‘mollio mollivi’; p, ‘turpo turpavi’, ‘stupeo stupui’, ‘scalpo scalpsi’, ‘lippio lippivi’; s, ‘quasso quassavi’, ‘censeo censui’, ‘arcesso arcessivi’; x, ‘nexo nexui’, ‘texo texui’.

1 ΦΙΝΙΚΕΟΣ R ΦΗΝΕΚΕΟΣ A ΦΕΝΙΚΕΟΣ H pro ΦΟΝΙΚΕΟΣ GL ΘΕ.ΩC ex ΘΕΩC η. f. effectum in G porpυreum pro πορφυρων G πορφυρον RH pro πορφυρον L
3 DE CONSONANTIBVS QVÆ MVTANTVR VEL NON IN NOMINIBVS *inscr.* A DE CONSONANTIBVS QVÆ MVTANTVR (MOTANTVR D) IN NOMINIBVS ET QVÆ (QVÆ L) NON. DL est om. H conparationem D 4 motari GK motari D abici G abici LK inmutabiles Ad inmotabiles D immotabiles GL sunt ut apud AD aput H 5 casus enim H eadem] dk eadem DGK remanent GL 7 inveniuntur K nominibus inveniuntur D possent R posunt LK ut om. HL 8 composita D ut sinciput. (sinciput k) tis K 9 hallec H alec alecis R hallec hallecis D hallec.is K *aspir. not. utrubique add. g*
t add. k t additur lact. D a add. dh 10 irrationabiliter RADK irrationabiliter H

11 abiciuntur uel motantur D abiciuntur uel mutantur H uel motantur uel abiciuntur G uel abiciuntur uel motantur K m ut templum DHGLK 12 poelium poelii L s ut magnus DHK r x ut rex DK 14 ante In uerborum *inscr.* DE CONSONANTIBVS QVÆ (QVÆ A) MVTANTVR (MOTANTVR D) IN VERBIS ET QVÆ NON. (ET QVÆ NON om. A) ADL motari DGK 15 exceptis quattuor l AD nunquam GLK

matantur R motantur et sic fere constanter DGK 16 iussi] k iusi LK compesco compescui] k compisco compiscui GLK compescui H 17 demsi H
praemo RA 18 minui D munui H 19 desero deserui GLK usi L flexo D 20 nunquam GLK l ut caelo DHGLK ut celo. celauit A 21 doleo dolui] r deleo dolui R 22 stupui L lippio lippivi] r lipio lipiui RAL quasso quassavi L 23 censui H arcesso D

28 Vocales quoque in eisdem perfectis, quae in principalibus syllabis inveniuntur verborum, modo ex correptis producuntur, modo mutantur in alias vocales, modo manent eadem. producuntur plerumque omnes, ut 'faveo fāvi', 'caveo cāvi', 'sedeo sēdi', 'lego lēgi', 'video vīdi', 'moveo mōvi', 'foveo fōvi', 'fugio fūgi'.

Mutantur a et e: a quidem in e modo productam modo correptam; productam, ut 'ago ēgi', 'capio cēpi', 'facio fēci', 'frango frēgi'; correptam, 'tango tētigi', 'cado cēcidi', 'parco pēperci'. e vero transit in i, ut 'eo' 'ivi' vel 'ii' - Solinus in collectaneis vel polyhistore: Tatius in arce, ubi nunc aedes est Iunonis Monetae, qui anno 10 quinto quam ingressus urbem fuerat, a Laurentibus interemptus est, septima et vicensima Olym|piade hominem exivit, 29 'queo' 'quivi' vel 'quii'. haec eadem vocalis paenultima in verbis secundae coniugationis saepe mutatur in u, ut 'doceo docui', 'moneo monui', 'doleo dolui'. quod similiter est quando in tertia vel quarta coniugatione pa- 15 titur i, ut 'rapio rapui', 'aperio aperui'.

U et o manent in principalibus syllabis positae immutabiles, temporum quoque in quibusdam, ut 'ruo rui', 'domo domui', 'doceo docui'.

Hoc quoque observandum est, quod numquam in supra dicto tempore potest geminari nec in principio nec in fine syllaba, nisi quae a muta in- 20 cipit, ut 'tondeo totondi', 'pendeo' vel 'pendo' 'pependi', 'disco didici', 'posco poposci', 'tundo tutudi', 'pedo pepedi', 'tango tetigi', 'caedo cecidi', 'cado cecidi', 'pello || pepuli', 'fallo fefelli', 'prodo prodidi', 'vendo vendidi', ex quo etiam apparet, f vim magis mutae obtinere, a qua inci- piens geminata est syllaba. 25

I DE VOCALIBVS QVAE (QVE A) MUTANTVR (MOTANTVR D) IN PRINCIPIO ET QVAE NON (VEL NON A) AD De uocalibus quae in p̄to ex correptis producuntur uel mutantur uel manent immobiles L isdem A hisdem HGKL 3 manent Eaedem producuntur H eaedem] g eadem GKL plerumque L 4 moneo moni (monui h) H 5 fugio fugi foueo foui K 6 post fugi inscr. DE A ET E AD Mutantur a et e om. A Mutatur (Motatur G) a quidem (a et e om.) GL 7 egi R caepi RD faeci R fregi et correptam D 8 ut tango K post peperci inscr. DE E AD 9 solinius K Solin. polyhist. I § 21 cf. lib. X § 50 collectaneis Rr in polyistore R in del. r polyhystore H

polihystores Tacius A polyistore Stadius K polihistorae stadius D poystorae. stadius G polystorae stadius L 10 aedes] h aedis H edis A 11 ingressus G 12 uicesima rd uigesima D uicesima KL uicissima G olimpiade KL olympiade D olimpiadae G olimpiade gl 13 uel qui D penultima l penultima G penultima L et sic fere constanter GL 14 minui D 15 tertia et quarta K 17 DE U ET O. inscr. A DE

O ET V. D O et u D immutabiles AH inmotabiles D 18 quibusdam sunt ut G 19 QVIBVS CONSONANTIBVS VERBA QVE SYLL. GEMINANT INCIPIANT A DE CONSONANTIBVS A QVIBVS VERBA QVAE SYLLABAM (sillabam L) GEMINANT INCIPIVNT DL nunquam G 20 ad utrumque nec in marg. af. neq. add. r muta] g mutia et sic saepissime GLK

21 pendo pependi uel pendo H 22 tutudi] r tutundi RH caedo cecidi post fefelli collocat H 23 caedo cecidi GL cado cecidi caedo cecidi K cado cecidi om. GL cano cecini post cecidi add. d 24 magis uim L optinere GL

p. 551 P.

p. 28. 29 K.

S ante mutam posita inveniuntur duo, quae geminant syllabam, 'sto VI 30 steti', 'spondeo sponondi'. antiquissimi etiam 'scindo' 'scicidi' dicebant, quod iuniores 'scidi' dixerunt, ut in praeterito perfecto verbi ostendimus. nec sine ratione ante mutas invenitur geminatum, cum s amittit vim suam plerumque sic posita ante mutam; unde nec in secunda syllaba repetitur.

M quoque geminatur - 'mordeo momordi' -, quae loco mutae in multis fungitur: nam et ante n posita communem facit syllabam, ut 'Ramnes Ramnetis', sicut 'Chremes Chremetis', - iambica enim sunt, quae sic declinantur, quod Callimachi quoque auctoritate confirmatur in *Ἀιτωίς*, sicut iam supra dictum est, hoc versu:

Τὼς μὲν ὁ Μνησάρχειος ἔφη ξένος, ὃδε συναίνῳ -

et numquam tamen eadem m ante se natura longam [vocalem] patitur in eadem syllaba esse, ut 'illām', 'artēm', 'puppīm', 'illām', 'rēm', 'spēm', 'diēm', cum aliae omnes semivocales hoc habent, ut 'Maecenās', 'Paeān', 'sōl', 'pāx', 'pār'. praeterea sola haec semivocalis post s ponitur, quod mutarum est, ut 'Smyrna', 'smaragdus', et ante liquidam, ut 'Samnis', et quod ante s posita in finali syllaba [nominis] more mutae interposita i facit genetivum, 'hiems hiemis', velut 'inops inopis', 'caelebs caelibus'.

Apparet igitur, quod elementorum alia sunt eiusdem generis, ut vocales et consonantes, alia eiusdem speciei, ut in vocalibus breves et longae et in consonantibus simplices et duplices, quae habent aspirationem et quae non habent et earum mediae. aliae vero sibi sunt affines per com-

1 DE .s. *inscr. AD* 2 Atiquissimi *A* scicidi *ex* scidi *effecit* *g* 3 ut] quod *GLK* 4 ratione* (*s ni f.*) *D* ratione *s* posita ante mutam in *litura* et *ad marg. g* ante mutas *s* posita invenitur geminatum (*ex geminata ni f. corr.*) *K* geminatum]

del. r geminatio in *litura g* amittit *G* amittit *L* 5 plerumque (plerunque *GL*) sic posita ante mutam uim suam *GLK* 6 repetitur] inuenitur *GL* 7 DE VOCALIBVS MUTATIS. DE M. *inscr. A* DE M. *D* ut mordeo *GLK* 8 n. m. posita *GL*

syllabam facit *DGLK* 9 declinatur *K* 10 Callimachi] *r* *challimachi R* *tallimachi K* *inaithc L* *aitioc K* *aithc G* *aetiois AH* *aeticis d* *haeticis ni f. D* *estiois R* 11 sicuti *ex corr. h* iam *om. AG* v. § 11 12 *TOC MENO. MNHCAP. XWCOCE. ΦΕΥΕΝΟCΑΩΛΖCΡΕΙΝΟ G* post *MNHCAPXE lac. reliquit H* *TOC DL* *MNAICAPXEIOOC (all. i ex corr. l) L* *MNHCAPXEIOOC K* *ZENOC Al* *ZENO K* *WAE A* *ras. in L* *CYNAINO K* et *ex corr. l* *CYNAINO R* *CYNAYNO D* 13 nunquam *GLK* longam uocalem] *h* longam *H* litteram longam (longuam *LK*) *GLK* 14 illam illam *D*

pupim GLK *pumpim H* illum] fructum *D* illum fluctum *cod. Vind. CCCXLVII* fluctum *plerique codd. Krehlii* rem *spem rem diem A* 15 om̄semiocales *H* ut *sol pean par mecenas pax D* *micenaz G* 16 haec sola *LK* 17 *smirna DK* *smaragdus] k* *smaracudus D* *smragdus L* *smargdas K* *scamnis H* 18 mutae more in finali syllaba. *nominis L* *nominis del. r* mutae more *G* interposita *G* 19 genitium *RGLK* ut *hiems G* *hiems] r* *hiemps R* uelut *R* ueluti *Ar* uelut est *GLK*

caelebs ex caelaebz corr. G *caelebz caelebis H* *caelebis L* *celebis RD*

20 DE VARIETATE (VARIETATE *D*) LITTERARVM *inscr. AD* Apparet *G* elementorum *ex* *aelementorum corr. G* *elimentorum LK* ut et uocales et (*prius et in litura G*) *GL* 21 longuae *GLK* 22 semplexes *A* semplexes *a* et duplices et *D* 23 Alia *D* Alie *d* sunt sibi *DH* affines *DH*

mutationem, id est quod invicem pro se | positae inveniuntur, ut breves et longae, quae habent aspirationem et quae carent ea, aliae autem per coniugationem vel cognationem, ut b p f nec non g c cum aspiratione vel sine ea, x quoque duplex, similiter d et t cum aspiratione sive sine ea et cum his z duplex, unde saepe d scribentes Latini hanc expriment sono, ut 'meridies', 'hodie'; || antiquissimi quoque 'Medentius' dicebant pro 'Mezentius'. quin etiam s simplex habet aliquam cum supra dictis cognationem, unde saepe pro z eam solemus geminatam ponere, ut 'patrisso' pro 'πατριζω', 'pytisso' pro 'πυτιζω', 'massa' pro 'μάξα', et Doris 'τύ' pro 'σύ', unde nos quoque 'tu' pro 'σύ' et 'te' pro 'σί', 10 Attici autem 'θάλαττα' pro 'θάλασσα' et 'Θρηττα' pro 'Θρησσα' et 'ήττον' pro 'ήσσον' et 'ξύμμαχος' pro 'σύμμαχος', Romani etiam 'Αιαx' pro 'Αίας'.

32 In vocalibus quoque sunt affines e correpta sive producta cum ei diphthongo, qua veteres Latini utebantur ubique loco i longae: nunc autem 15 contra pro ea i longam ponimus vel e productam, ut 'Νείλος Nilus', 'Καλλιόπεια Calliōpea' ('χορεία chorea', e paenultima modo correpta modo

2 longuae GLK quarent D post ea: DE COGNATIONE CONSONANTIVM INTER SE ITERVM. ^{ca} nel coniunctionem
(inert. D) inscr. ADL autem] uero G 3 coniugationem D coniunctionem GK nel] nel per GL et per K post cognationem add. cognatae (cognate A) literae pro (et pro D) se inuicem positae AD b f et p cum aspiratione aut sine ea D g et c D 4 uel] siue ADHLK^r siue] uel DHG et K 5 hanc z litteram exprimunt Dd 6 antiquissimi] d Antiqui D 7 medentius ex medientius corr. RDG medientius H DE S. inscr. D simplex G 8 geminatam solemus G ponere] proferre LK 9 πατριζω GL πατριζω A π^rυζω H πατριζω K patro+ζω (ω) R patrizo Dh pitisso DL petisso G patisso K ΠΥΤΙΖΩ pro ΠΥΤΙΖΩ H ΠΙΤΙΖΟ A ΠΙΤΙΖΟ L ΠΙΤΙΖΟ G ΠΑΤΙΖΩ K πυτιζο D pro maza RDH 10 dōres τυι pro cyi (ultra- que i erasa) L dori^{es} doris^e H doresti (in doristi corr.) pro cy (ty m. pr. add. ut legendum esse conicius: δωριστι 'τύ') Rr τυι pro cy A τυι pro cyi (cyi sup. lituram) G i pro s ponunt ty pro cy (partim in lit. et ad mg. h) H tu pro coy r τυ pro cy RH tu pro su K pro se RADHGK 11 Attici] Antiqui AGL autem pro G ΘΒΑΤΤΑ G ΘΕΛΑΛΑΤΑ H ΤΒΑΒΒΑ D ΘΑΛΑΒΒΑ H et om. L ΘΗΡΕΤΤΑ^{pro} ΘΕΡΕΒΒΑ R ΘΕΡΕΤΤΑ pro ΘΗΡΕΒΒΑ A ΘΗΡΕΤΤΑ pro ΘΗΡΕΒΒΑ H ΘΕΡΕΤΤΑ pro ΘΕΡΕΒΒΑ D ΘΕΡΕΤΤΑ pro ΘΕΡΕΒΒΑ K ΘΒΑΤΤΑ pro ΘΒΑΒΒΑ ex corr. l pro ΤΒΕΒΒΑ G et ΗΤΤΟΝ pro ΗΨΟΝ om. H ΗΤΤΩΝ R ΕΤΤΟΝ DK 12 ΕΒΒΟΝ AG ΗΒΒΩΝ K ΖΥΜΜΑΧΟΣ AG ΖΥΜΝΑΧΟΣ D ΖΥΜΜΑΧΟΣ H CΥΜΜΑΧΟΣ A CΥΜΝΑΧΟΣ D CΙΜΜΑΧΟΣ H etiam] quoque etiam G autem K 13 Αίας] 2 aias codd. lac. Gr. voc. reliq. 1 14 DE VOCALIBVS ΜΥΤΑΤΙΣ (motatis D) inscr. AD Et in K adfines Rōd siue] uel D 15 dypton- gon R dyptongo DDr dyptogo H diptongo AGK longuae GLK et sic saepe in his codd. autem] etiam GK 16 ΝΗΛΩC R Neilos K Νείλος D ΝΗΥΑΩC. ΝΥΑΩC H 17 ΚΑΛΛΙΟΠΕΙΑ l ΚΡΑΙΟΠΕΙΑ GLK ΚΑΛΥΟΠΕΙΑ H i in y mut. h kalliopeia D kaliopeia d Calliopea] l caliopea GLK kalliopea D kaliopea d ΚΑΛΛΙΟΠΕΙΑ R ΚΑΛΙΟΠΗΑ X CH (i in y mut. h) H ΧΟΡΕΙΑ. CΕΡΕΙΑ. Rr CHORIA. CHOREA A CHOPEIA (i in y mut. h) CHOPEA H CHOPEIA CHOPEA K CHOPEIA CΘOPEA G χορεία L e om. G producta

p. 532. 53 P.

p. 30—32 K.

producta); o brevis sive longa cum u, ut 'bōs' pro 'βοῦς', 'ebur' , 'robur' pro 'ebōr', 'robōr' et 'platanus' pro 'πλάτανος'; a quoque cum e et i, 'arceo coerceo', 'facio inficio', nec non aliae cum aliis. et quia frequenter hae in omnibus paene literis mutationes | non solum per casus vel tempora, sed etiam per figurarum compositiones vel derivationes et translationes a Graeco in Latinum fieri solent, necessarium est ponere earum exempla.

A correpta convertitur in productam, 'fāveo fāvi', in e correptam 'pārcō pepērci', 'ārmatus inērmis', productam, 'fācio fēci', 'cāpio cēpi', producta quoque a in e productam invenitur, 'hālitus anhēlitus'; in i correptam 'amicus inīmicus'; in o etiam, 'μάμαρον marmor'; in u, 'salsus insulsus', 'ara arula'.

E correpta transit in productam, 'lēgo lēgi'; in a, 'sōror satus', 'rēor ratus'; in i, 'monēo monitus', 'lēgo diligo'; in o, 'tēgo toga': antiqui quoque 'amploti' pro 'amplēcti' dicebant et 'animum advorti' pro 'animum advērti'; in u, 'tēgo tugurium': et apud antiquissimos, quotienscumque ad sequuntur in his, quae a tertia coniugatione nascuntur, loco ē u scriptum invenimus, ut 'faciundum', 'legundum', 'dicundum', 'vertundum' pro 'faciēndum', 'legēndum', 'dicēndum', 'vertēndum'.

I transit in a, ut 'genus generis generatim', 'paulus pauli || paulatim'; in e, 'fortis forte', 'sapiens sapientis sapienter'; in o, 'patris' 'patronus' et 'patro' verbum, 'olli' pro 'illi', 'saxi saxosus'; in u, 'carnis carnifex' antiqui pro 'carnifex', ut 'lubens' pro 'libens' et 'pessimus' pro 'pessimus'. sciendum tamen est, quod pleraque nomina, quae cum verbis sive participiis componuntur, vel nominativi mutant extremam syllabam in i correptam, - ut 'arma armīpotens', 'homo homīcida', 'cornu cornīger', 'stella stellīger', 'arcus arcītenens', 'fatum fatīdicus', 'aurum au-

modo correpta G 1 siue] uel D byc GL bys R boys Adrl ebur pro ebor
 robur pro robor K 2 πλάτανος] r ΠΛΑΤΑΝΟΣ R platanos K platanos L DE
 A. inscr. D 3 ut arceo A allis A allis a 4 paene] sepe K fere k 5
 uel per tempora DGL etiam — translationes a D om., add. d figurarum] singu-
 larum A compositiones H diriuationes ADGKr 6 ponere ex perconere corr.
 R earum ponere K 8 DE A. inscr. A DE VOCALIBVS MVTATIS D De mutatione uo-
 calis L ut faueo DGLK 9 ut parco LK inermis, in productam D ut facio
 K post cepi collocat in i correptam amicus inimicus D ord. restituit d 10
 quoque a in] d quoque in DGL e om. D add. d ut halitus G anhelitus] gh
 hanelitus GH 11 μάμαρον] marmoron R ut μαρμαρων K ut salsus K 13 DE
 E. inscr. AD E om. D add. d transit ex transiit corr. G ut lego DGL a corre-
 reptam seror DLh sero K 14 deligo GLK 15 animaduerti A et k in litura
 16 animaduerti ADK tugurium K tugurium ex tugorrium corr. G antiquos
 K quotienscumque GLK quotiescumque A 17 nd] r DN RAH secuntur RAH
 sequuntur K seq̄r G 19 pro faciendum legendum dicendum uertendum om. A
 20 DE I. inscr. AD ut om. GL paulatim] r paullatim R 21 sapiens om. L
 sapientis add. r o ut pater patris D 22 et om. L oli R 23 ut] et GL
 pessimus ex pessimus corr. D 24 excidit quatermio, ut omnia inde a sciendum
 usque ad terminatur in media lib. II § 11 om. D DE NOMINVM VLTIMA VOCALI MVTATA
 IN I CORREPTAM A Quod nomina cum uerbis siue participiis composita mutant extre-
 mam sillabam nominatiui in i correptam uel genitiui L est tamen GK seu K
 25 componuntur H 26 ut om. GL

p. 553. 54 P.

p. 32—34 K.

rīfex', 'causa causīdicus', 'luctus luctīficus', 'cornu cornīcen', 'tuba tubīcen', 'fides fidīcen' ('tibia' 'tībīcen' pro 'tibiīcen': 'tibia' enim a in i debuit mutare, ut supra dictum est, unde pro duabus i brevibus una longa facta est, quod in alia huiuscemodi compositione non inuenies), 'vulnus vulnīficus', 'magnus magnīficus', 'amplus amplīficus', 'fructus fructīfer', 'opus opīfex', - vel genetivi, ut 'vir viri virīpotens', 'par paris parrīcida', quod vel a 'pari' componitur vel, ut alii, a 'patre': ergo si est a 'pari', r euphoniae causa additur, sin | a 'patre', t in r convertitur; quibusdam tamen a 'parente' videtur esse compositum et pro 'parentīcida' per syncopam et commutationem t in r factum 'parrīcida'. 'lux' quoque 'lucis lucīfer', 'flos floris florīfer', 'sacer sacri sacrīficus', 'frater fratris fratricīda', 'soror sororis sororicīda', 'ars artis artīfex'. pauca sunt, quae hanc non servant regulam, ut 'auceps', aves capiens, 'menceps', mente captus, 'augustus' et similia et quae ex duobus nominativis componuntur. sed ea, cum de figuris dicemus, latius tractabimus.

O aliquot Italiae civitates teste Plinio non habebant, sed loco eius ponebant u, et maxime Umbri et Tusci. transit o in a, ut 'creo creavi'; in e, 'tutor tutela', 'bonus bene', 'γόνυ genu', 'πός pes', antiqui 'compes' pro 'compos', in quo Aeolis sequimur: illi | enim 'ἑδόντα' pro 'ὀδόντα' dicunt. convertitur o etiam in i, 'virgo virginis'; in u, 'tremo tremui', 'huc illuc' pro 'hoc et illoc' - Virgilius in VIII:

Hoc tunc ignipotentens caelo descendit ab alto -
et pleraque, quae apud Graecos nominativum in ος terminant, o in u convertunt apud nos, ut 'Κῦρος Cyrus', 'σπονδειός spondeus', 'Κύπρος Cyprus', 'πέλαγος pelagus'. multa praeterea vetustissimi etiam in principalibus mutabant syllabis, 'gungrum' pro 'gongrum', 'cunchin' pro 'con-

1 lutificus H 2 fides Rh fides fidicen om. ADGL post fidicen (post tubicen in ADGL): fides (fides fidicen sed fidicen expunct. L), cuius singulare fides est (est om. GK), unde et (et om. L) diminutivum (deminutivum L minutivum A) fidicula, fidicen (fidicen in litura K) add. codd. 3 i om. G 4 compositione huiuscemodi L compositione huiusquemodi G 6 DE VOCALI GENETIVI. inscr. A genitivi h. l. codd. cum A 9 tamen om. K videtur a parente GL 10 sincopam RH sincopem K sinagocopam G et per commutationem L et per commutationem G 11 quoque om. GL 13 non servant hanc K non servant ex conservant corr. A servant G auis GK menceps] R m. tert. (non r) h mens mentis RH Auctus auctus (m. tert.)

14 auctus (del. m. tert.) augustus R auctus augustus A augur ante augustus in litura h augustus om. G 15 componunt H tractabimus] l tractemus GL 16 DE o. inscr. A aliquot] r aliquod R ciuitataytes K Plinio] g plineo G Plin. de dub. serm. fr. IV ap. Lerschium Sprachphilos. der Alten t. II p. 180 sed in loco GL 17 o] R om. rell. 18 e ut tutor GLK tutela] g utella G ρονυ L ρονι R ρονω G πός] πωκ K pos GL cumpes A 19 Aeolis] r aeoles Rh eoles GLK ἑδόντα pro ὀδόντα] 2 cf. Greg. Cor. p. 597 ed. Schaef. ibique Boissonad. p. 598 Ahrenstam de dial. Aeol. p. 80 odunta pro edunta H odunta pro acdunta R odonte pro odonto L odonte pro odonto GK (pro edonto k) odunta edunta (ex edonta corr.) A pro ex utraque parte lac. Gr. voc. relicta 1 20 O conuertitur AHL o om. GK 21 et om. GLK Verg. Aen. VIII 423 22 tunc hoc GLK huc tum Pal. descendit GK 23 nominativum A 24 κύπος G syroc L cirus GK syrus L κύπος in cyrus corr. R κροναιβιός H κύπος cyprus A cyprus cyprus G cyprus KD 26 syllabis motabant K cungrum GL

p. 564 P.

p. 34. 35 K.

chin', 'huminem' pro 'hominem' proferentes, 'fuentes' pro 'fontes', 'frondes' pro 'frondes', unde Lucretius in libro primo:

Angustoque fretu rapidum mare dividit undis,
pro 'fretu'; idem in tertio:

Atque ea nimirum quaecumque Acherunte profundo,
pro 'Acheronte'; in eodem:

Nec Tityon volucres ineunt Acherunte iacentem,
quae tamen a iunioribus repudiata sunt, quasi rustico more dicta.

U quoque multis Italiae populis in usu non erat, sed e contrario o, unde Romanorum quoque vetustissimi in multis dictionibus loco eius o p^ouisse inveniuntur, 'poblicum' pro 'publicum', quod testatur Papirianus de orthographia, 'polchrum' pro 'pulchrum', 'colpam' pro 'culpam' dicentes et 'Hercolem' pro 'Herculem'. et maxime digamma antecedente hoc faciebant, ut 'servos' pro 'servus', 'volgus' pro 'vulgus', 'Davos' pro 'Davus'. Transit u in a, 'veredus veredarius'; in e, 'pondus ponde- ris', 'deierat' 'peierat' pro 'deiurat' 'peiurat', 'labrum labellum', 'sacrum sacellum', antiqui 'auger' et 'augeratus' pro 'augur' et 'auguratus' dicebant; in i, ut 'cornu cornicen', 'arcus arcitenens', 'fluctus fluctivagus', 'currus' vel 'cursus' 'curriculus' vel 'curriculum'; in o, 'nemus nemoris', 'ebur eboris', 'robur roboris'. ponitur haec eadem litera in Graecis nominibus modo loco ou diphthongi, ut 'Musa' pro 'Μοῦσα', modo pro o correpta, ut 'Homerus' pro 'Ὅμηρος', pro eadem producta, ut 'fur' pro 'φῶρ', sicut e contrario pro 'βούς' 'bōs', modo pro v longa, ut 'μῦς mus', modo pro correpta, 'πορφύρα purpura'. in plerisque tamen Aeolis secuti hoc facimus: illi enim 'θουγάτηρ' dicunt pro

congum A congruum K gonger scribitur etiam ap. Plin. nat. hist. XXXII 11. 53. 148 et in eod. Char. p. 12. 65 P. cf. infra lib. VI § 33 2 lucretius A Lucret. I 720 Lachm. primo libro K 4 Lucret. III 978 5 ne mirum GL quaecunq^{ue} GK acherunte pro acheronte profundo K pro acheronte profundo. Idem in H

6 Lucret. III 984 7 tizon G tytyon K acherunta G et ex corr. L 9 DE v. inscr. A populis om. GL add. l populus add. g e om. K sup. lin. add. k ex L e conrio A o add. g 10 dictionibus] r dictionibus R 11 poplicum pro puplicum G paperianus G Papirianus de orthographia] cf. Osannum ad Apulei. de orthogr. p. 30 sq.: in Cassiodori ex Papiriano excerptis p. 2290 sqq. P. haec non leguntur 12 orthographia AGLK polcrum pro pulcrum GL 13 ercolem pro erculeum AH 14 ut om. GLK 15 transit ex transiit corr. G u R om. rell. ueraedus H ueraedus ueraedarius (ae utrobique in e corr.) R pundus panderis L 16 degerat pegerat A 19 cursus uel currus GHk (uel currus om. K) uel

curriculum om. GL add. g slue curriculum add. l 20 ebor R 21 ou] y G uel oy in mg. g dytongo in dyptongi corr. R diptongo A moysa musa K pro Μοῦσα] om. EGL pro moysa Rgl 22 humerus K omerus pro omeros G pro Ὅμηρος om. RHK add. k pro homeros ALr 23 pro om. AH post βούς in mg. add. h βοϋς pro bos R byc pro bos G uel pro βοϋς bos g βοϋς pro bos L pro βοϋς bos l 24 ut ^{pro} μυς mys H μῦς] mys R pro y (oy l) correpta GLK ut πορ-

φύρα G porpura GL 25 Aeolis] H^a aeoles rell. sequi K Πⁱ Rr εουγαετρ^N τη^N

dicunt pro ευγαετρ. Rr τουγατηρ dicunt pro ευγηρ A τουγατηρ pro τυγατηρ dicunt L τουγατηρ pro ευσατρον dicunt G εουγατερ pro τυγατερ H τουκατερ pro τυκατηρ K

p. 534. 55 P.

p. 35. 36 K.

'*Θουγάτηρ*' ου corripientes, vel magis *υ* sono u soliti sunt pronuntiare ideoque ascribunt ο, non ut diphthongum faciant, sed ut sonum *υ* Aeolicum ostendant, ut:

Καλλιχόρου χθονός Ούριος Θουγάτηρ.

quod nos secuti u modo correptam modo pro|ductam habemus, quamvis ⁵ videatur ου diphthongi sonum habere. pro ο quoque ου solent frequenter ponere Graeci, 'ούρος' 'ούλος' pro 'όρος' 'όλος', 'νούσος' 'νόσος' dicentes, quod nos frequenter habemus in finalibus maxime syllabis, ut 'Priamus', 'Pylus', 'Pelium', u tamen corripientes. est quando amittit vim tam vocalis quam consonantis, ut cum inter *q* et aliam vocalem ponitur, sicut iam commemoravimus, | ut 'quis', 'quoniam'. hoc idem plerumque patitur etiam inter *g* et aliquam vocalem, ut 'sanguis', 'lingua'. s quoque antecedente et sequente *a* vel *e* hoc idem saepe fit, ut 'suadeo', 'suavis', 'suesco', 'suetus', quod apud Aeolis quoque *υ* saepe patitur et amittit vim literae in metro, ut *Σάπρω* ¹⁰

'Αλλά τυϊδ' ἔλθ' αἴποτα κᾶτέρωτα. ¹⁵

1 inde a vocc. ου corripientes inc. B ου] om. R add. *r* y G uel] *h* ut uel H u] o G oy KLy soliti sunt pronuntiare R soliti pronuntiare KLR soliti pronuntiare A solitos pronuntiare G 2 adscribunt RBHK ascribunt L scribunt ex ascribunt effectam in G diptongon GLK faciant] faciant ibi Hb υ in oy mat. K aelicum K aeolicae L 3 ut: Καλλιχόρου] ut καλλιχέρου 3 ut καλλιμαχους. χηρον π ut Callimachus καλλιχώρου α Alcaeo hunc versum tribuit Bentley ad Callimachi fr. CCLVIII; Alcmani Valckenaerius in Theocr. X idyll. comm. p. 279 C, Corinnae Welckerus ad Alcman. fr. CXXIX p. 83, assentientibus Schneidewino del. Cor. fr. 6, Ahrensis de dial. Aeol. p. 180. Corinnae heteroecis inseruit Bergkium Corinn. fr.

8 poet. tyr. Gr. p. 945 ed. alt. 4 ΚΑΛΛΙΚΟΡΟΥ vell. Gr. h. l. om. H ΚΑΚΙΚΟΡΟΥ
 ΚΑΘΟΝΟΣ ΣΥΡΕ. ΙΑC ΕΘΟΥΓΑΤΕΡ. Rr ΚΑΛΙΡΙΟΥ. ΧΕΡΟΣ. ΚΕΝΟCΕΟΥ. ΠΕΙΑ CΙΟΥ. CΑΤΕΡ G ΚΑΛΙΟΥΧΕΡΟΣ ΚΕΝΟCΕΟΥ **** ΤΟΥΓΑΤΕΡ L passim ab l reflectus, interpret. pulchri minoris hospitalis filia .i. uocatiuus qñ p e cor. scribitur add. l καλλιχώρω Schneidewinus κεονος B Ούριος] sic etiam Welckerus l. l. εύριος Krehlius ó Πεία Bentleyus l. l. ΘΟΥΓΑΤΕΡ ΒΑ ΘΟΥΓΑΤΗΡ Κ Θουγάτειρ Ahrensius l. l. p. 186. 278
 5 sequi K quam uideatur A 6 oy k y K pro o] r y pro o R ου] y GLK 7 ούρος om. B υροσίλος L υροσύλος. pro ουροκόλος G οροκοφάος in iitura h όρος om. B νυκος pro κοκος L nycoc pro nosos G pro nococ K

8 syllabis] literis G litteris L 9 priamus philus poelium G priamos (ex priamus corr.) u pro o ut priamus pilus pelium u (pro pelioa add. b) B pilus A tamen] r enim R 10 tam uocalis uim K ut in iitura GL 11 iam] etiam GL quis om. GL add. gl quoniam om. K plerumque GL 12 et aliam GL lingua om. K 13 antecedente u et B post fit: hic d. sup. lin. add. b; quo pertinere uidentur literae fere euasidae in una pag.: (d est quando uim?) u amittit tam uocalis quam consonantis ut om. GLK 14 suesco suauis K aeolis ex aeoles corr. R aeoles Leoles GK υ] y R u r 15 amittit G ut om. K σαφφο AG Sapph. fr. 1 v. 5 ed. Neuii cf. Schneidewinum del.

p. 290 Bergkium poet. tyr. p. 665 ed. alt. CΑΦΦΟΒΑΛΛΑΤΥΙΔΕΑΤ R CΑΦΦΟΒΑΛΛΑΤΟΥΔΕΛΘ B CΑΦΦΟΒΑΛΛΑΤΥΙ . d . εα . λ . πο2 . CATE . ΡΩ . ΤΑ . H CΑΦΦΟΝΟ ΑΛΛΑΤΟΥ .

d . ελαφνωσατερωτα. K CΑΦΦΩ ΑΛΛΑ ΤΥΙ, δελτο ΠΙΟΥΙCΑ Τ' ΕΡΟΤΑ L add. interpret. sed qid dilla facit que interroga l ΑΛΛ G αἴποτα κᾶτέρωτα] Is. Fossius αἴποτα κᾶτέρωτα cod. C Hephaest. p. 78 Gaisf. ΒΠΟΥCΑΤΕΡΩΤΑ R ΒΠΟΤΙCΑΤΕΡΩΤΑ ΒΑ

p. 565. 56 P.

p. 36. 37 K.

similiter 'πήλυι' disyllabum invenitur apud eosdem, cum *υ* non est diphthongus. est quando transit in consonantem u, ut 'nauta navita', 'gaudeo gavisus', sicut econtra a consonante transit in vocalem, ut supra diximus, 'caveo cautus', 'solvo solutus', 'volvo volutus', 'faveo fautor'. saepe interponitur inter *cl* vel *cm* in Graecis nominibus, ut 'Ἡρακλῆς Hercules', 'Ἀσκληπιός Aesculapius', et antiqui 'Ἀλκμήνη Alcumena', 'Ἀλκυαίων Alcumaeon'.

In consonantibus quoque multae fiunt similiter commutationes. L tri-VII 38 plicem, ut Plinio videtur, sonum habet: exilem, quando geminatur secundo loco posita, ut 'ille', 'Metellus'; plenum, quando finit nomina vel syllabas et quando aliquam habet ante se in eadem syllaba consonantem, ut 'sol', 'silva', 'flavus', 'clarus'; medium in aliis, ut 'lectum', 'lectus'. transit in *x*, ut 'paulum pauxillum', 'mala maxilla', 'velum vexillum'; in *r*, ut 'tabula taberna'.

M obscurum in extremitate dictionum sonat, ut 'templum', apertum in principio, ut 'magnus', mediocre in mediis, ut 'umbra'. transit in *n*, et maxime *d* vel *c* vel *t* vel *q* sequentibus, ut 'tantum tantundem', 'idem identidem', 'eorum eorundem', 'num nuncubi' et, ut Plinio placet, 'nunquis', 'nunquam', 'anceps' pro 'amceps'. 'am' enim praepositio *f* vel *c* vel *q* sequentibus in *n* mutat *m*: 'anfractus', 'ancisus', 'anquiro', vocali vero sequente incipit *b*: 'ambitus', 'ambesus', 'ambustus', 'ambages', nec non etiam in 'comburo combustus' idem fit. fina-

ἀποτικατεροτα G I ΠΕΛΥΙ R ΠΕΛΥΙ K pelii R dy^syllabum R dyssyllabum H disyllabum A desyllabum K vi] k y GK 2 consonantem id est u sau ut (u *eras*; gloss. id est uau ad consonantem u pertinet) R consonantem id est uau ut B consonantem idem uau ut A u] uau GLK ΝΑΥΤΑ B 3 gavisus L ut et contra A a in marg. add. g transit hic iterum et in sqq. saepius ex transit corr. G 4 uoluo uolutus add. b faueo fautor uoluo uolutus H 5 interponitur u

inter b uel] et L c et m B ΗΡΚΑΝC R ΗΡΚΑΝC AH ἩΡΕΡΚΑΝC G ΕΡΚΑΝC K ἩΡΚΑΝC ex corr. L iunonis gloria interpr. l 6 ercules R AHK ακαήτιος H ακαήτιος K dure faciens vert. l ΒΑΚΜΗΝΑ AHGLK ΑΛΚΜΕΩΝΑ ΑΚΜΗΝΑ B

7 ΑΛΚΜΗΩΝ RAH ΑΛΚΜΕΩΝ B ΑΛΚΜΗΩΝ G ΒΑΚΜΩΝ L ΑΛΚΜΗΝΕΝ ἀλκυμενον dicebant K Alcumaeon] 'viebmehr Alcumaeo' Ritscheliu mus. phil. VIII 476 8 in quibus

CON TRAN IN SEMIVOË SED PRIMV DE TRIPLI VIRTUTE . L . inscr. A De semiuocalibus in mg. g quoque] ** L multae] r mutae R Plin. dub. serm. fr. I p. 180 ap. Lerschium l. l. 10 metallus A 12 lectus lectum GL lectus lecta lectum b 13 uixillum L 15 de m. A dictionum] r dictionum] r apertum. In principio B 16 principio A mediocre L n maximae K 17 d c uel q uel t (uel t add. k) Kk ut om. L tantundem G post tantundem: tam tandem add. LK f. recte 18 eorum om. BH add. h num om. RBAHK Plin. dub. serm. fr. II ap. Lerschium l. l. p. 180 placet add. k 19 nunquis nunquam ex numquis nunquam corr. R nunquam nunquis K numquam] om. L nunquam post amiceps collocat G nunquis in nunquis corr. ibidem repetit L anceps] g auceps G amceps] plerique codd. Krehlii, edd. praeter Putschianam amiceps libri mei (amiceps H), Zwicc. I Erl. 2 Krehlii, Putschius amiceps Heidelb. teste Krehlio (?) 20 mutant H Vt anfractus B 21 incipit A ambessus K 22 combustus b combustus B combustus A.

p. 556 P.

p. 37. 38 K.

lis dictionis subtrahitur m in metro plerumque, si a vocali incipit sequens dicitio, ut:

Illum expirantem transfixo pectore flammam,
vetustissimi tamen non semper eam subtrahebant; Ennius in X annalium:

Insigneita fere tum milia militum octo

Duxit dilectos bellum tolerare potentes.

39 N quoque plenior in primis sonat et in ultimis partibus syllabarum, ut 'nomen', 'stamen', exilior in mediis, ut 'amnis', 'damnum'. transit in g, ut 'ignosco', 'ignavus', 'ignotus', 'ignarus', 'ignominia', 'cognosco', 'cognatus'; potest tamen in quibusdam eorum etiam per concisionem ad-¹⁰empta videri n, quia in simplicibus quoque potest inveniri per adiectionem g, ut 'gnatus', 'gnarus'. sequente g vel c, pro ea g scribunt Graeci et quidam tamen vetustissimi auctores Romanorum euphoniae causa bene hoc facientes, ut 'Agchises', 'ageps', 'aggulus', 'aggens', quod ostendit Varro in primo de origine linguae Latinae his verbis: ut Ion¹⁵ scribit, quinta vicesima est litera, quam vocant agma, cuius forma nulla est et vox communis est Graecis et Latinis, ut his verbis: 'aggulus', 'aggens', 'agguilla', 'iggerunt'. in eiusmodi Graeci et Accius noster bina g scribunt, alii n et g, quod in hoc veritate videre facile non est. similiter²⁰ 'ageps', 'agcora'. transit n etiam in l, ut 'unus ullus, nullus', 'vinum villum', 'catena catella', 'bonus bellus', 'catinum catillum'; simi-

1 dictionis] † dictionis R subtrahitur A incipiat K Verg. Aen. I 43 3 expirantem] g expirantem G Rom. flammis H 4 Veteres K detrahebant K Enn. ann. lib. X v. 23 sq. p. 139 E. S. fr. IV p. 51. LXVIII sq. Vahl. annali K 5 insignieita Vahlenius insignata HGL insignita RBAK 6 dux A dilectos] g delectos RBAH dilectus GLK tollerare GK 7 DE N. A in primis plenior G sonat syllabis et B 8 stamen ex stammem corr. A ut om. AH damnum] r dampnum R 9 g ut add. k gnosco K ignotus om. GL add. g 10 adeptata R 12 Et sequente BA r 13 tamen] etiam conti. Ritschelius mon. epigr. tria p. 24 vetustissimi A auctores K bene] f. nempse Ritschelius l. l., quod non probare se talem scripturam ostendat Priscianus lib. II § 8: at isto loco usum tantum 'cotidianum enarrare, non de eo iudicium ferre mihi videtur grammaticus hoc bene BA 14 ageps K post aggulus aggens vocc. a quod ostendit usque ad alterum aggulus aggens om. A 15 Varro] cf. Ritschelium l. cum maxime laudandis latinae linguae L post his uerbis vocc. ut Ion usque ad alt. his uerbis om. RBH edd., add. r; ex L primus ed. Iac. Gronovius in epistolis Livianis p. 20 (in Liv. Drakenb. XV 1 p. 245 sq. ed. Stuttg.), cf. praeterea Spengelium in ed. Varr. de l. L. p. 7 Muellerum ed. suae p. 261 Ritschelium de disc. libris Varr. p. 24 sqq. mus. phil. VI p. 529 sqq. mon. epigr. tria l. l., qui recte perspexit haec omnia usque ad voc. agcora ad Varronem pertinere, praeeunte vetere quodam in cod. Darmstad. 204 commentatore, qui ad vocc. ageps agcora 'adhuc inquit' sunt uerba uaronis continuata. non enim priscianus ex sua parte diceret similiter ageps agcora.' Ion] Chius sc., v. Schneidevinum mus. phil. VII p. 463 sq. 16 acripit r uicesima quinta r uigesima ex uicesima corr. g uicissima K litera est r 17 nulla, set uox Ritschelium mon. tria l. l. ut om. r 18 his in uerbis r aggula G uel aggilla g aggilla K agguilla L 19 huiusmodi GL huiusmodi K actius H de his Atti studiis cf. Ritschelium mon. tria p. 22 sqq. binam GLK g] b gg Bg .n.g. G 20 non facile L ueritatem facile uiderest, in illo non est Ritschelium mon. tria l. l. 21 etiam n B ut om. K nullus om. GLK 22 bonus bellus catinum catillum] catinum (catenum G) catillum

p. 566. 57 P.

p. 38. 39 K.

liter 'collega', 'colligo', 'illido', 'collido'. transit in m, sequentibus b vel m vel p, auctore Plinio et Papiriano et Probo, ut 'imbibo', 'imbellis', 'imbutus', 'immineo', 'immitto', 'immotus', 'improbis', 'imperator', 'impello', similiter in Graecis nominibus neutris in *ov* desinentibus, 'Παλλάδιον Palladium', 'Πήλιον Pelium'. transit etiam in r, ut 'corrigo', 'corrumpo', 'irrito'. hanc autem mutationem sciendum naturali quadam fieri vocis ratione propter celeriore motum linguae laborumque ad vicinos facilius transeuntium pulsus. transit supra dicta consonans n etiam in s: 'scindo scissus', 'findo fissus'; in t: 'canis catulus, catellus'; in c: 'ecquid' pro 'enquid'. expellitur a Graecis in *ov* desinentibus, cum in Latinam transeunt formam, ut 'Demipho', 'Simo', 'leo', 'draco', sicut contra additur || Latinis nominibus in o desinentibus apud Graecos, ut 'Κικέρων', 'Κάτων' pro 'Cicero', 'Cato'. transit etiam in u consonantem, ut 'sino | sivi', 'sterno stravi'.

15 R sine aspiratione ponitur in Latinis, in Graecis vero principalis vel geminata in media dictione aspiratur, ut 'rhetor', 'Rhenus', 'Rhodus', 'Pyrrhus', 'Tyrrhenus', 'Orrhoena', pro quo nunc 'Osrhoena' dicentes aspirationem antiquae servant scripturae. transit in l: 'niger nigellus', 'umbra umbella'; in s: 'arbos' pro 'arbor', 'odos' pro 'odor' - Plautus
20 in captivis:

Quorum odos subbasilicanos omnes †adegit in forum -, 'verror versus'; in duas s: 'uro ussi', 'gero gessi'; in u consonantem: 'tero trivi', 'sero sevi'; in n: 'aeneus' pro 'aereus'.

bonus bellus *GL* catillum] catillus *B* 2 auctore *H* et plinio et *BGL* *Plin. serm. dub. fr. III p. 180 Lersch.* paperiano *GK* papyriano *H v. Papir. ap. Cassiod. de orthogr. p. 2293 P.* Probo] *Berytio cf. ann. ad hb. V § 45; v. tamen Osannum Beitr. II 210 imbiuo (b) B* 3 immitto] *g* immitto *G* imperator impello *add. r* 4 in ante *ov om. RBA* in on *GLK* 5 ut palladion *K* Πήλιον] *r* ΠΑΛΙΟΝ *R* ΠΕΛΙΟΝ *K* pelson

L 6 corgigo *A* sciendum est *GLK* 7 caelioriem *H* laborumque *H*

8 facilior *H* transiuntium *K* 9 scindo scissus] *r* sciendo scissum *R* scisus

L fissus *L* fissus. In *B* 10 *ov*] 2 on *RBAH* on *GLK* lacuna in 1 disinentibus *GK* saepissime et sic et dissinere, aliquotiens etiam dessinere libri, praesertim *GLK*

12 draco *ex* drago *corr. R* 13 ut *om. GLK* Κικερων *B* κυκερον *HATON R* κικερων *Katon H* kiceron. katon *A* ciceron eaton *GLK* 14 ut *om. L* 15 *DE R* *inscr. A* principalis siffē prime ut geminata in *ras. B* 16 rhetor] *rg* rethor *R*

rhetor *G* 17 Pyrrhus] *r* pyrrus *R* phirrus *G* pirrhus *K* phirrhus *L* Tyrrhenus]

r tyrenus *R* thirrhenus *L* terrhenus *B* orrhena *RBG* horrhena *H* orrhea *L*

qua *HLK* osrhena *GLr* osrhena *g* osrhena similiter proprium *B* 18 aspirationem * post *R* antiquē *B* atiquae *H* seruat *B* 1 ut niger *GLK* 19 *Plaut. capt.* 815 (III 2, 35) odus *KL* odor *k* 21 sub basilica nos *RB* sub basilica

nos *GK* subbasilica .no⁸ *H* adegit] sic *Prisc. libri omnes abegit Vet. cum parte librorum Plautinorum, abigit al.:* abegit recte se habere 'et mihi Fleckeisenus persuasit et aliis olim probavit' - sunt verba Ribbeckii *trag. Lat. p. VIII cf. p. IX*

22 uerro *L* uersor *R* uersor *G* neror *B* ss *K*

S in metro apud vetustissimos vim suam frequenter amittit. Virgilius in XI:

Ponite spes sibi quisque.

Idem in XII:

Inter se coiisse virosque discernere ferro.

'ne' autem coniunctione sequente cum apostropho penitus tollitur, ut
41 'viden', 'satin', 'vin' pro 'videsne', 'satisne', 'visne'. nec non etiam
in Graecis nominibus as vel es terminantibus plerumque tollitur; cum sint
primae declinationis, ut 'Geta', 'Byrrhia', 'Phaedria', 'Chaerea', 'poeta',
'sophista' quoque, 'Scytha', 'citharista', in quibus etiam e producta in 10
a correptam convertitur. transit haec eadem in m, ut 'rursus' pro 'rur-
sus', 'diminuo' pro 'disminuo'. | Terentius in adelphis:

Dimminuetur tibi cerebrum.

in n mutatur s: 'sanguis sanguinis'; in r: 'flos floris', 'ius iuris', 'cur-
sus' 'curriculus' vel 'curriculum'; in x: 'Aiax' pro 'Αἶας' et 'pistris' 15
pro 'πίστρις', in quo sequimur Doris: illi enim 'ὄρνιξ' dicunt pro 'ὄρνιξ';
in d: 'custos custodis', 'pes pedis', 'praeses praesidis', 'palus paludis';
in t: 'nepos nepotis', 'virtus virtutis', 'Samnis Samuitis'; in u conso-
42 nantem: 'bos bovis'. saepe pro aspiratione ponitur in his dictionibus,
quas a Graecis sumpsimus, ut 'semis', 'sex', 'septem', 'se', 'sal': nam 20
'ἡμισον', 'ἕξ', 'ἑπτά', 'ἑξ', 'ἄλλο' apud illos aspirationem habent in prin-

I DE S. *inscr. A* apud *H* vetustissimos *A* antiquissimos *K* frequenter uim suam
G frequenter *add. h* ut uirgilius *GLK Verg. Aen. XI 309* 2 in *XI om.*
BAH 4 Item *A Verg. Aen. XII 709* 5 se *ex si corr. Pal.* coiisse]

Med. m. all. coiisse *RrGL* coiisse *BAK* colisse *Med. m. pr.* coiisse *Rom.* coiisse *Pal.*
uirosque *ex* uirosque *corr. R* uirosque discernere] uiros et decernere *HGK* *Hei-*
delb., sic et *ex corr. L* cum *Med. Rom. Pal. m. all.*: 'posteritas' teste *Servio* *ad*
Verg. l. l. uiros et cernere *Pal. m. pr. Sen. ep. 58 Serv. l. l.*: in *Ver.* in hoc ipso
uoc. lac. 6 coniunctione in coniunctione *corr. R* paenitus *H* penitus. S. tol-
litur *B* ut uiden** satin** uin** in *ras. B* 7 satin *H* 8 plerumque *GL*

9 Geta] r getha *R* byrria *RH* byrrhya *B* birra *L* *voc.* cherea *per* uidus *sup.*
lin. interpr. k 10 quoque *om. K* scitha *RAGLK* cytarista *R* cytharista *BK*
chitharista *G* e] es *AHL* producta es *K* 11 transit et iam haec *GLK*
eadem. s. in *B* pro rursus] prorsus *B* 12 diminuo] r diminuo *Ra* *Ter.*
ad. III 2, 32 adelfis *A* 13 dimminuetur (*sic Bemb.* deminuetur *Bas.*) tibi qui-
dem iam cerebrum *Terentius* dimminuetur] r dimminuetur *R* dimminuitur *GL* tibi *A*
cerebrum tibi *GLK* cerebrum *ex* celerum *corr. h* cerebrum sensus (sensus in

litura) *B* 14 mutatur s] *om. L* ut *GK* ut flos *K* 15 curriculos *A* uel curri-
culum *om. GL* *add. g* ΑΙΑΞ *B* pro aias *BKL* 16 πίστρις] *Hr* pistris *vell.* se-
quitur *A* Doris] r dores *RAK* ὄρνιξ] *ornix* *K* ὄρνιξ *G* ornix *L* pro ornix dicunt *G*

ΩΡΝΙΧ *R* ornix *L* 17 ut custos *K* custos *H* pales *R* 19 dictionibus] r dic-
cionibus *R* similiter saepe in *sqq. corr.* 20 quas acrecis *A* assumpsimus *K*
se] α se si libri si *ex lib. XIII § 24* illatum videtur (*v. infra*) sal]

sal uel *äi* *K* *scō* *G* 21 ΗΜΙC ΕΞ ΕΠΤΕΥΑΛ *R* ΗΜΙC ΗΞ ΗΠΤΑ *R.* Η. ΗΑΑ *r*
ΗΜΙC ΗΞ Ε. ΕΠΤΑ *A* *sup. lin.* ΗΠΙ. ΗΑΑ. *add. a* ΗΜΙΝC ΗΞΑ ΗΠΤΑ ΗΑΑΑC (*in mg.*
Η.Η.Υ.) ea *K* ΗΜΙC ΗΞΑ ΗΠΤΑ ea *G* et sic fere in *litura* (ΗΜΙC ΗΞ ΗΠΤΑ ΗΑΑΑC) *L*
ΗΜΙC ΗΞΑ ΗΠΤΑ ΗΕΤΙ ΗΑΑΑC / hemis hex hepta he hi (he heli 3) hals 1. 2. 3

p. 557. 58 P.

p. 40. 41 K.

cipio. adeo autem cognatio est huic literae [id est s] cum aspiratione, quod pro ea in quibusdam dictionibus solebant Boeotis h ponere, ‘muha’ pro ‘musa’ dicentes. huic praepositur p et loco ψ Graecae fungitur, pro qua || Claudius Caesar antisigma ϝ hac figura scribi voluit. sed nulli
 5 ausi sunt antiquam scripturam mutare, quamvis non sine ratione haec quoque duplex a Graecis addita videatur, nam multo molliorem et volubiliorem sonum habet ψ quam ps vel bs. hae tamen, id est bs, non alias debent poni pro ψ, hoc est in eadem syllaba coniunctae, nisi in fine nominativi, cuius genetivus in bis desinit, ut ‘urbs urbis’, ‘caelebs caelibis’, ‘Arabs
 10 Arabis’. sicut ergo ψ melius sonat, sic x etiam quam gs vel cs. et x quidem assumpsimus, ψ autem non; sed quantum expeditior | est ψ quam ps, tantum ps quam bs, ideoque non irrationabiliter plerisque videtur loco ψ ps debere scribi, quod de ordine literarum docentes plenius tractabimus.

X duplex modo pro cs modo pro gs accipitur, ut ‘apex apicis’, VIII 43
 15 ‘grex gregis’. transit tamen etiam in u consonantem, ut ‘nix nivis’ nec non in et, ut ‘nox noctis’, ‘supellex supellectilis’, sed haec contra regulam declinari videntur. subit etiam loco aspirationis, ut ‘veho vexi’, ‘traho traxi’; vertitur in f, ut ‘efficio’ ‘effero.’ et sciendum, quod, quotienscumque ‘ex’ praepositio praepositur composita dictionibus a voca-
 20 libus incipientibus vel ab his quattuor consonantibus, hoc est c p t s, integra manet, ut ‘exaro’, ‘exeo’, ‘exigo’, ‘exoleo’, ‘exuro’, ‘excutio’, ‘expeto’, ‘extraho’, ‘exsequor’, ‘exspes’, in quo videmur contra Graecorum facere consuetudinem. illi enim s sequente numquam x praeponunt, sed k pro ea, ut ‘ἔκστασις’. melius ergo nos quoque x solam ponimus,
 25 quae locum obtinet cs, cuius rationem non solum ipse sonus aurium iudi-

ἤμιν] B (cf. lib. XIII § 25) et sic coni. Fischerus ad Veller. I 247, Giesius dial. Aeol. p. 246 Γημικὴ ἢ Γημικύου ε. Γημικύου in ras. H Γεξ B Γι ex lib. XIII § 24 in libro illatum videtur: si enim, quod ei respondet in exemplis Latinis a Prisc. allatis coll. lib. XIII § 7. 24 locum habere nequit: utrumque igitur voc. quamvis patronum nactum Krehlii censorem Ienensem in I. A. L. Z. 1822 n. 236 p. 429 cum α delendum est. Γι certe in H sup. lin. add. ni f. h. si quis γ in RK iustae lectionis vestigia servare putet, is h. l. οὐ scripserit, si supra in sui commutato Γ^Α B οὐ κβ Putsch. Krehl. Γαλ. Γεξ H 2 Boeotis] r et in litura B boeotes RG boetii KL alias Prisc. more consueto Boeoti id est pro s ante h add. libri sc. gloss. ad pro ea loco suo motum 3 Huic s A psi post ψ add. Ar fungitur] fungitur L ponitur K

4 caessar G antisima R antisimma BKr antissimma G antisima L ϝc] r ϝc RAH
 ϝc
 x ϝc B c Schneiderus Elementarl. p. 5 sq. not. uolui B 5 aussi K haec] hoc B haec ψ a quoque om. H 6 videtur K molto A 7 sonitum BA HL p et s uel b et s A b et s A 9 arabs bis celebs bis K celebis L 11 assumpsimus R adsumpsimus B quam p et s A 12 ideo L inrationabiliter BAH 13 dicentes b 14 DE x. inscr. A 16 supellex supellectilis BGLK supellectilis H haec] r hae R 17 ut om. A ueho uehis uexi H 18 trahxi K 19 composita RH compositis g compositis h 20 quatuor K intigra G 22 expecto Kg exequor RA exspes om. K facere contra consue-

tudinem graecorum GL 23 s] c H s L 24 k] rk c RBAHK ut insertum in B

εσσῶεσις K ergo] enim K ponimus] b ponemus BK ponemus H ponamus L 25 optinet BAHGLK iudicio AH

cio possit reddere, sed etiam hoc, quod geminari s aliqua consonante antecedente minime potest: geminari autem videtur post consonantem, si x antecedente, quae loco cs fungitur, ipsa consequatur, ut 'exsequiae' 'exsequor'. quod si liceret, licebat etiam post bs vel ps, quas loco ψ duplicis accipimus, addere s, ut diceremus 'obsessus', 'abssectus', quod minime licet: | numquam enim nec s nec alia consonans geminari potest, ut diximus, alia antecedente consonante.

44 Nunc de mutis dicamus. || B transit in c, ut 'occurro', 'succurro'; in f: 'officio', 'sufficio', 'suffio'; in g: 'suggero'; in m: 'summitto', 'globus glomus'; in p: 'suppono'; in r: 'surripio', 'arripio'; in s: 'iubeo iussi'. nam 'suscipio', 'sustuli' a 'susum' vel 'sursum' adverbio composita sunt, unde 'subtinnio' et 'subcumbo' non mutaverunt h in s. 'suspisor' quoque et 'suspicio' a 'susum' vel 'sursum' componuntur, sed abiciunt unam s, quia non potest duplicari consonans alia subsequente consonante, quomodo nec antecedente, nisi sit muta ante liquidam, ut 15 'supplex', 'suffragor', 'sufflo', 'effluo', 'effringo', quomodo et apud Graecos 'συγγνώμη', 'φθέργμα'.

C transit in u consonantem: 'quiesco quievi', 'pasco pavi', 'ascisco ascivi'; in x: 'dico dixi', 'duco duxi', 'noceo noxa noxius'; in s: 'parco parsi' et 'peperci' dicitur; in g antecedente n: 'quadringenta', 'quin- 20 genta', 'septingenta', 'ango' quoque pro 'ancho'. et notandum, quod ante hanc solam mutam finalem inveniuntur longae vocales, ut 'hōc', 'hāc', 'sĭc', 'hīc' adverbium; nam ante t, si qua inveniatur, per concisionem hoc evenit, ut 'audīt', 'munīt', 'fumāt' pro 'audivit', 'munivit', 'fumavit'. nec non post s posita transit aliquando in t vel assumit eam, 25 ut 'irascor iratus', 'nanciscor nactus', 'paciscor pactus', 'nascor natus.'

1 posit L aliqua] alia GLK antecedente] r cedente R 2 post consonan-
tem uidetur K si om. GLK 3 c et s BAHGL fungitur GL ipsa K
exequiae ex exsequiae effecit r exquor ex exsqor ni f. effecit r exsecor A 5
accepimus H s add. r obsessus] rg obsesus G obsessus B absesus R
abssectus] r absectus R abssectus K 6 nec et s LK 7 ut diximus] r ut dici-
mus R om. AGLK consonante antecedente K consonante. B. Nunc B 8 DE
MUTIS IN QVIBVS CONSONANTES TRANSEVNT SED PRIMVM DE B INCIPIT. A De mutarum
transitu L dicemus K 9 sufflo om. H ut suggero K ut summitto K
summitto] g summito G 10 ut suppono K ut surripio K ut iubeo K
11 iusi L suspicio A susum] sum A 12 comsita K subtinnio] g sub-
tinnio G subcumbo] r subcumbo R succumbo Bh 13 susum] sussum K
sursum adverbio componuntur H 14 abiciunt GK post s: non dicimus suspicio
sed suspicio inculcavit b 15 nisi G 16 suffrago L suffragator A sufflo efflo
effluo (efflo fere eras.) G sufflo efflo K sufflo effluo] r suffluluo R et om.
G 17 сyтпoмe R сyтпyмoмн r сyтпoмн B oугнoмн K фoетгмa R фoептмa
K 18 DE C. inscr. A pascho A adscisco adscini RBHK 20 et peperci
dicitur om. K quingenta septingenta] l septingenta quingenta GLK 21 quoque
om. A anco AGLK notandum est quod BAHG 22 solam hanc L muta
A linguae GL 23 adverbium hic L aduerbia Gk inueniaⁿtur Rr inue-
niantur GLK inneniatur BH per] r pro R 24 uenit R 25 post] pot ~ G
post ~ g assumit] r adsumit BH assumit R 26 nasciscor in nanciscor corr. R

p. 339. 60 P.

p. 42—44 K.

D transit in c, ut 'accidit', 'quic|quam'; in g: 'aggero'; in l: 45
'allido'; in p: 'appono'; in r: 'arrideo', 'meridies'; antiquissimi vero
pro 'ad' frequentissime 'ar' ponebant: 'arvenas', 'arventores', 'arvoca-
tos', 'arfines', 'arvolare', 'arfari' dicentes pro 'advenas', 'adventores',
5 'advocatos', 'adfines', 'advolare', 'adfari', unde ostenditur recte 'ar-
cesso' dici ab 'arcio' verbo, quod nunc 'accio' dicimus, quod est ex 'ad'
et 'cio' compositum; 'arger' quoque dicebant pro 'agger'. transit etiam
in s: 'assideo', 'rado rasi', 'suadeo suasi'; in duas quoque s, ut 'cedo
cessi', 'fodio fossus'; in t: 'attinet', 'attingo', 'attamino'. haec eadem
10 tamen frequenter interponitur compositis hiatus causa prohibendi, ut 'red-
igo', 'redarguo', 'prodest'; subtrahitur etiam, cum se|quens syllaba ab
s et alia consonante incipit, ut 'aspiro', 'aspicio', 'ascendo', 'asto'.

F multis modis muta magis ostenditur, cum pro p et aspiratione, quae 46
similiter muta est, accipitur, de quo sufficienter superius diximus, quan-
15 quam antiqui Romanorum Aeolis sequentes loco aspirationis eam ponebant,
effugientes ipsi quoque aspirationem, et maxime cum consonante recusa-
bant eam proferre in Latino sermone. habebat autem haec f litera hunc
sonum, quem nunc habet u loco consonantis posita, unde antiqui 'af' pro
'ab' scribere solebant; sed quia non potest 'vau', id est digamma, in fine
20 syllabae inveniri, ideo mutata est in b. 'siflum' quoque pro 'sibilum'
teste Nonio Marcello | de doctorum indagine dicebant.

G transit in s: 'spargo sparsi', 'mergo mersi'; in x: 'rego rexi', 47
'pingo pinxi'; in ct: 'agor actus', 'legor lectus', 'pingor pictus'.

H literam non esse ostendimus; sed notam aspirationis, quam Grae-
25 corum antiquissimi similiter ut Latini in versu scribebant: nunc autem di-
viserunt et dextram eius partem supra literam ponentes psiles notam ha-
bent, quam Remmius Palaemon exilem, Grillius vero ad Virgi-

nactus (n) B paciscor pactus nascor natus] om. GL nascor natus paciscor pactus
BH paciscor pactus suo loco, nascor natus ante nanciscor add. l 1 DE P. INSCR. A
aggero] r aggeo R 3 ad. ar. frequenter GL ponebant ar L 4 arfari —
adfari] adfari R in arfari mut., dicentes — adfari add. r dicentes om. K 6 artio
H verbo] a uerbum A acci^o B actio H 7 et cio compositum] b **** B
compositum G compositum H 8 assideo ex assidio corr. K rasi ex rassi
corr. G suadeo suassi rado rassi K quoque add. sup. lin. K 9 fodior b
attingo] g attingo GL 10 frequenter tamen K interponitur frequenter GL
in compositis K compositis H 11 etiam consequens A 13 DE F. INSCR. A aspira-
tione ponitur quae similiter muta (muta g) accipitur GLK 14 diximus superius GL
15 Aeolis] r aeoles RAK eoies GL 16 quoque ipsi GL maximae K
recusabant] g recusabant GLK 17 in latino proferre GLK *autem litera (F
ni f.) H F sup. lin. add. A ad marg. h haec f litera om. K ad mg. add. k
18 antiqui] r antiqui romanorum R af] r ** R 19 id] hoc K 20 mutata est
.F. in .B. B siflaum (i?) R quoque om. GL post sibilum: dicebant erasum
in B 21 Non. Marc. s. v. siflare p. 531, 2 M. dicebant suo l. extat in B
22 ut spargo Ar 23 pinguo L pinguior L pinetus in pictus corr. K 24 DE
n. INSCR. A 25 similiter om. K autem] G 26 dexteram AHGLK
partem eius B supra .s. litteram B 1 sup. lin. add. a, ibidem et ad mg. b
27 qua A rennius L palaemon B palēmon A. de Remnio v. Suet. de ill. gr.
c. 23 coll. Baehrio in Pauly encycl. V 1068, Graefenhanio in hist. phil. III 72 sq.
Grillius] cf. Suringarium hist. schol. Lat. II 230 sq. Graefenhanio l. i. p. 131, qui

lium de accentibus scribens leuem nominat, sinistram autem contrariae aspirationis, quam Grillius flatilem vocat.

K supervacua est, ut supra diximus: quae quamvis scribatur, nullam aliam vim habet quam c.

48 De q quoque sufficienter supra tractatum est, quae nisi eandem vim haberet quam c, numquam in principiis infinitorum vel interrogativorum quorundam nominum posita per obliquos casus in illam transiret, ut 'quis cuius cui'. similiter a verbis q habentibus in quibusdam participiis in c transfertur, ut 'sequor secutus', 'loquor locutus'. transit in s, ut 'torqueo torsi', sicut et c, 'parco parsi'. similiter abiicit n in praeterito, ut 'linquo liqui', | ut 'vinco vici'. transit etiam in x, ut 'coquo coxi', ut 'duco duxi'. apud antiquos frequentissime loco 'cu' syllabae 'quu' ponebatur et e contrario, ut 'arquus', 'coquus', 'oquulus' pro 'arcus', 'cocus', 'oculus', 'quum' pro 'cum', 'quur' pro 'cur'.

49 T transit in s: 'verto versus', 'concutio concussus', 'ὄστᾶ' Graecum 'ossa'; c vero antecedente || in x: 'pecto pexui', 'flecto flexi'.

Y et z in Graecis tantummodo ponuntur dictionibus, quamvis in multis veteres haec quoque mutasse inveniuntur et pro v u, pro ξ vero, quod pro sd coniunctis accipitur, s vel ss vel d posuisse, ut 'fuga', 'murra' pro 'φυγή', 'μύρρα', 'Saguntum', 'massa' pro 'Σάκυνθος', 'μάζα', 'odor' quoque ἀπὸ τοῦ 'ὄζειν', 'Sethus' pro 'Σήθος' dicentes et 'Medentius' pro 'Mezentius'. ergo 'corylus' et 'lympha' ex ipsa scriptura a Graecis sumpta non est dubium, cum per v scribantur, ἀπὸ τοῦ 'καρύου' καὶ

praeceptorem Vergilii Grillium fuisse in animum sibi induxit. eiusdem in Cic. de invent. libros commentum in cod. quodam bibl. Bambergensis nuper reperit Halmius, cf. Linsmayerum in Halmii anal. Tull. II p. 1, quae erit 'Rethorica Grilli', qua in expositione in Valerium Maximam conscribenda usus est Fr. Dionysius de Burgo, v. Endlicherum catal. codd. Lat. bibl. Vind. n. CLXXVII gryllius H

1 accentibus] r accidentibus RALK accedentibus H sinistram] † sup. lin. add.

A sup. lin. et ad mg. b contrariae illi aspirationis dasiam quam edd. ab α ad

Putschium 2 fatilem Rr 3 DE K. ET Q. A 4 uim aliam G 5 DE Q. Q quoque A tractum H est add. k quae] r quod R eundem G 6 principio

H infinitiuorum AH 7 quorundam G illam c. A 8 cui qui K 10 ut parco GLK post parsi: et peperci Kl abiicit GLK sicut et c post praeterito repetit B 11 ut linquo GLK ut om. HK vici] r uinci R ut om. H sicut K ut c. coquo BA 12 quu loco cu sillabae G ponebatur loco cu sillabae quu L quu] qu R q. u. A Q H q & u B 13 et ex L ut arquus acus

oculus Rr oculus B 14 quum R quom BL quur Rr quor B cur dicebant K 15 DE T. A ut uerto GLK uerte H concusus LK ocae in ocae corr. R 16 antecedente t in R antecedente transit in B ut pecto GLK flexui L 17 DE Y ET Z. A 18 inveniuntur ex inveniuntur corr. A inveniuntur L et] ut L 19 pro om. G pro sd uel ss L uel ss] r om. R rell. possuisse K 20 ΦΥΓΑ AHr sacuntum GL ΣΑΚΙΝΘΟΣ G 21 ANTO B τοῦ] τοι G οζειν H ζεος GLK medientius RHK 22 pro mezentios

G pro mezentios K pro mezentios L corylus] rb cyrillus R corillus G coryllus Bg

cyrylus K a om. GL 23 sumpta G scribantur ex scribuntur corr. B

p. 561 P.

p. 45—47 K.

τοῦ 'νύμφη'. solebant enim vetustissimi Graecorum l pro n scribere, unde 'quinquaginta' quoque numeri signum, quod illi per n scribunt, nos per l more illorum antiquissimo scribimus.

DE ORDINE LITERARVM.

5 Ordo quoque accidit literis, qui quamvis in syllabis dinoscitur, ta-VIII 50 men, quia coniunctus esse videtur | cum potestate elementorum, non absurdum puto ei nunc illum subiungere.

Sunt igitur vocales praepositivae aliis vocalibus subsequentibus in eisdem syllabis a e o, subiunctivae e u, ut ae au eu oe. i quoque apud 10 antiquos post e ponebatur et ei diphthongum faciebat, quam pro omni i longa scribebant more antiquo Graecorum. invenitur haec eadem i post v in Graecis nominibus, ut 'Ἀρπυια': nam *vi* diphthongus est.

Sunt igitur diphthongi, quibus nunc utimur, quattuor. diphthongi autem dicuntur, quod binos phthongos, hoc est voces, comprehendunt. nam 15 singulae vocales suas voces habent et ae, quando a poetis per diaeresin profertur, secundum Graecos per a et i scribitur, ut 'aulai', 'pictai' pro 'aulae' et 'pictae'. Virgilius in III:

Aulai medio libabant pocula Bacchi,

idem in VIII:

20 Dives equum, dives pictai vestis et auri.

in Graecis vero, quotiens huiusmodi fiat apud nos diaeresis paenultima | syllabae, i pro duplici consonante accipitur, ut 'Μαῖα Maia', 'Ἄλας

τοῦ] r τοῦοῦ R καρύου] om. A κορυοῦ R καρυαοῦ r καρυ[^]οῦ K καρυα^{oC} L
 κариωс G карыωс g κορυнос H καλ] απο in litura H 1 νιμφη K νιμφη G
 νυμφη g ueteres K l] λ L λ pro n K 2 quinquaginta G per n K
 3 nos per] r nos quoque per RGL more] r mere R antiquissimo*(s) B
 4 DE ORDINE LITTERARVM SED PRIMVM DE PREPOSITIVIS VOCALIBVS A 5 qui in mg. add.
 h dinoscitur in syllabis R dignoscitur A 6 absurdum GK 7 illum ordi-
 nem subiungere GL subiungere K 8 praepositivae K sequentibus A eisdem]
 r hisdem RGL isdem K 9 subiunctivae K e u om. A e et u B ae. oe.
 eu. au. G ae. au. eu. oe. eu. A eu. eo. ei R eu. oe. (ei del. et ascr.: alter non ha-
 buit) r ae. oe. au. ei. L 10 antiquos] latinorum sup. lin. add. r dyptongon H
 faciebat L 11 lingua i K lingua GL longam B scribebant] ponebant
 GLK antiquorum K gregorum B Invenitur] r Inuentor R 12 arpia R
 ΑΡΡΥΙΑ B 13 quattuor] .u. GK quinque BL 14 pthongos RBAHK pthongos GL
 conphendunt AH comprehendunt B 15 ae diptongus GLK per diarisiu profer-
 fertur a poetis GL a poetis per diarisiu profertur l per] p R diheresi B die-
 eresin H diarisiu K 16 secundum]. Sed A aulae et pictae] b aulae pictae BG
 LK 17 Verg. Aen. III 354 (deficit Rom.) in III] om. H in sup. lin. add. h in
 III li K 18 aulai in medio Rbh Krehlii nonnulli aulai medio r cum rel., Med.
 Pal. cf. lib. VII § 3 lib. XVII § 8 pocula] r procula R bachi RBHLK
 19 Verg. Aen. VIII 26 VIII BG 20 equum] r eaqum R *equum (a) B equum G
 ecum Pal. picta Med. pictae (i) Pal. picta Rom. 21 q̄tiens G quotiens in
 huiusmodi k sput H diheresi RBA diarisiu GL diarissis K penultimae
 GH penultimae ex penultimae corr. L 22 Μαῖα Maia Ἄλας Aiax] l MAHA maia
 ANAC sira L MAHA. maia. AHAξ. aiax G maia maia^s AIAC aiax K maia. ma. i. a aia

51 Ajax'. transit in i productam, ut 'quaero inquirō, exquirō' - quamvis 'exquaero' Plautus dixit in aulularia:

I intro, exquaere, sitne ita ut ego praedico - 'laedo illido', 'caedo occido'. ponitur pro e longa, ut 'scaena' pro || 'σκήνη', et pro a, ut 'Aesculapius' pro 'Ἀσκληπιός', in quo Aeolis sequimur: illi enim 'νύμφαις' pro 'νύμφας' et 'φαιδίν' pro 'φασίν' dicunt. invenitur tamen haec diphthongus in media dictione correpta tunc, quando compositae dictionis antecedentis in fine est sequente vocali, ut 'praeustus'. Virgilius in VII:

Stipitibus duris agitur sudibusve praeustis. 10

Homerus:

Ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι.

sic etiam longae vocales solent corripī, ut 'dehisco'. Virgilius in V.:

Infundunt pariter sulcos totumque dehiscit

Convulsum remis rostrisque † stridentibus aequor. 15

52 Oe quoque idem patitur apud Graecos. Aeschylus:

Ἴστρος τοιαύτας παρθένους λοχεύεται.

unde quidam non sine ratione | unum semis singulas eas habere tempus dicunt, ideoque, si consequatur consonans, quae dimidium tempus habet, omni modo producuntur. 20

Au quoque videtur quasi pati divisionem, cum i post u addita transit

a . i . a aias B ΜΑΝΙΑ ΜΑΙΑΣ ΑΙΑ ΑΙΑΣ R ΜΑΙΑ ΜΑΙΑΣ ΑΙΑΣ ΑΙΑΧ r maia maia. aia. aiax. A maia maia aiax aias H 1 exquirō add. l 2 Plautus] r plauti is R plautis H Plaut. aul. III 10, 70 aularia KL 3 I] primo L i l **** (primo?) id G exquaere] sic Plauti libri aliquot dell. exquire Vet. 4 longua GL et sic saepe GLK ut add. r scaena pro σκηνά G σκηνή pro scaena RAL σκηνή pro B σκηνή scena H pro σκηνή scena h pro in litura K 5 ασκληπιος R ασκληπιος A ασκληπιος K Aeolis] r aeoles RL coles GLK 6 νυμφαις G νυμφαις K νυμφας G νυμφας R nimphas H φαιδίν] φαειν K φησιν L φασιν pro φαειν R φαυσιν pro φασιν r faesin pro fassin G φαυσιν pro phami H 7 haec om. G diphthongus haec K 8 compositae H dictionis] a dictiones A sequenti H praeustus] r praeustis RGLK 9 Verg. Aen. VII 524 in VII.] om. H in sup. lin. VII ad mg. add. h 10 stipidibus A 11 Hom. II, XVI 235 12 ανιπτοποδης R ανιπτοποδης B ανιπτοποδης GK ανιπτοποδης A ανιπτοποδης H αν+τ+ι+ποδης χαμαιειναι L corr. ab l χαμαιειναι G χαμαιειναι H χωμαιειναι K

13 etiam] enim L Verg. Aen. V 142 sq. in om. H 14 infundunt Med. 15 remis — aequor om. A postrisque L plostrisque l stridentibus etiam Rom. et m. alt. Fr. tridentibus Vergilius 16 DE OE. A apud H Aeschylus — λοχεύεται om. GL in mg. add. l, infra § 59 inseruit G oes.chyllus (o del. r) R oesyshylus A aescylus H aescilus K aeschilus l Aesch. fragm. 161 t. 1 p. 352 Herm. Niob. fr. II p. 74 Wgnr., ex Niobe petium teste Hephaest. p. 7 Gaisf. cf. Eustath. 1665, 38 et fragm. gramm. ad calcem lib. V positum 17 ΙΣΤΟΥ ΑΥΤΑΣ ΙΤΑΡΘΕΝΟΥΣ

δοκευεται R ΙΣΤΡΟΣ ΤΟ ΤΑΥΤΑΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥΣ ΔΟΚΕΙΤΑΙ r om. 1. 2 Ἴστρος] sic etiam Heph. codd. CMN Eustath. οἱ Ἴστρος 3a cum aliquot Heph. codd. et H infra l. l., praefert

Hermannus ΤΟΥΤΑΥΤΑΣ B ΤΟΙΤΑΥΤΑΣ L ΤΟΙΑΥΤΑΣ K τοιαύτης παρθένου aliquot Heph.

codd. παρθενους B παρθενοικ A παρθενοικ H παρθενοικ K δοκευεται H ΔΟΚΕΝΟΙΕΤΑΣ l μνηστεύεται Eustathius, prob. Herm. ister sū tales uirgines accepit suspectas interpret. l 18 et semis GLK 19 dimedium L demedium GK dimi-

p. 502. 63 P.

p. 46. 49 K.

eadem u in consonantium potestatem, ut 'gaudeo gavisus' et 'ναύτης na-
vita', 'ναῦς navis'; transit tamen etiam in b, ut 'aufero abstuli ablatus'.
et sciendum, quod pro 'ab' praepositione au ponitur in his verbis: 'aufu-
gio' et 'aufero'. ex contrario quoque frequenter solet fieri, ut anteceden-
te a et u loco consonantis sequente, si abiciatur vocalis posita post eam
[id est post u consonantem], au diphthongus fiat u redeunte in vocalem,
ut 'lavor lautus', 'faveo fautor', 'avis auceps, augurium, augustus'.
transit in o productam more antiquo, ut 'lōtus' pro 'lautus', 'plōstrum'
pro 'plaustrum', 'cōtes' pro 'cautes'; sicut etiam contra pro o au, ut
10 'austrum' pro 'ostrum', 'ausculum' pro 'osculum', frequentissimeque hoc
faciebant antiqui. in u quoque longam transit: 'fraudo defrūdo', 'claudio
inclūdo'.

Eu transit in e longam, ut 'Achillēs' pro 'Achilleus', 'Vlixēs' pro 53
'Vlixeus', quod ostenditur ex genetivo 'Vlixēi'. | Horatius in carmi-
15 num primo:

Nec cursus duplices per mare Vlixēi.

in u etiam mutatur: 'fugio' pro 'φεύγω'.

Oe est quando per diaeresin profertur in Graecis nominibus et Grae-
cam servat scripturam. per o enim et i ponitur, quae tamen, sicut supra
dictum est, locum duplicis ob|tinet consonantis, ut 'Troia' pro 'Τροία',
20 'Maia' pro 'Μαία'. in hoc quoque Aeolis sequimur; sic enim illi dividentes
diphthongum κόϊλον pro κοῖλον dicunt. apud Graecos tamen quoque i
sequente producere licet antecedentem brevem, ut Homerus in hoc versu:

Νέστορα δ' οὐκ ἔλαθεν λαχὴ πίνοντά περ ἔμπηγς.

tium B 1 ναυης R ναυης AGL in nauita desinit A, inc. iterum ab initio libri
quarti 2 et ναυς BHGLK tamen om. GL 3 sciendum est G aufero au-
fugio GL 4 et in litura R ex] EBrhl fieri frequenter solet G solet fieri fre-
quenter L 5 si om. GL add. l abiciatur GK 6 post consonantem BHGLK

7 augurium L augurium G agurium R 8 plostrum] postlix in postlix corr. H

9 contra] e contrario l au ex u corr. h 10 frequentissime (que om.) L
11 hoc add. h longum B ut fraudo K 13 longum BH achiles GLK
achilleus LK 14 Vlixēus] ulixes L ulyxēi H Horatius — Vlixēi post Vli-
xēi om. R in mg. add. r Hor. carm. I 6, 7 libro primo G primo libro L
16 cursus GL duplices libri Prisc. et hic et lib. VI § 92 cum parte codd. Hor. du-
plicis libri Cruquiani duplicis Horatius per ma**re (na) H 17 pro sup. lin. add.
k φεύγω] l φεγω GL φεγω oc | Est quando B 18 diheresin RBH diaeresin
L diaresin G dierissim K 19 sermant K per] pro RG 20 optinet L
τροια pro troia R troia pro troea corr. m. al., haud r Τροία] troea GL τροια sed i
in litura K 21 maia pro maia R Μαία] in litura K maia (moea g) GL

Aeolis] r aeoles R eoles GLK enim] etiam GL 22 κολον B κοια** (κοι-
λον r) pro κοϊλαον (e del. et canum sonus sup. lin. ascr. r) R κβιαον pro καθλων K
o quoque

pro om. L pro κοελαον GH quoque tamen G ** tamen L quoque]
* o(h) quoque R +o* quoque (h-c) B hoc quoque K 23 brenem. aeschilus κίρος
τοταυ. τας παρθεν. ικίλαοχειεται. ut homerus G cf. p. 38, 16 ut] teste B homero
ex homerus corr. B Hom. II. XIII l 24 νεστορα δουκ εβιαχη πινοντερεμτες
R νεστορα δουκ ελαφεν ιαχη πινονταμπερνεσ r ηηρτοραβι. σκλαοενια. χεπινον.
ταπερ. εμπερε. G versus ab L omissum, adi. interpret. nestorem uelis latere bache

aufertur ei [id est oe diphthongo] altera vocalis sequente e longa more Attico, ut 'poëta' pro 'ποιητής' et 'poëma' pro 'ποίημα', nec non pro *ae* diphthongo Graeca nos hanc [id est oe] ponimus, ut 'κωμῳδία' *co-* *moedia*, 'τραγῳδία' *tragoedia* dicentes: nec mirum, cum pro *ae* quoque habemus o et pro i e in diphthongo accipimus. hoc tamen quoque ad imitationem Boeotorum solemus facere. transit in u longam, ut 'Phoenices' 54 Pūnices, 'phoeniceon pūniceum', 'poena pūnio'. numquam diphthongus in praeterito perfecto mutatur, ut 'haereo haesi', 'audio audiui', 'moenio moenivi', excepto 'caedo cecidi'.

Ei diphthongo nunc non utimur, sed loco eius in Graecis nominibus 10 e vel i productas ponimus. et in priore sequimur Aeolis: illi enim τῷ 'Δημοσθένη' dicunt pro 'Δημοσθένει' et 'ἦπον' pro 'εἶπον'. et nos ple- rumque, cum ei apud Graecos sit pura paenultima, in illis maxime femi- ninis, quae per adiectionem assumunt a apud Graecos, mutamus ei in e productam, ut 'Δηϊόπη Δηϊόπεια' *Deiopēa*, 'Καλλιόπη Καλλιόπεια' *Callio- 15 pēa*. nam in illis, quae in ia solum desinunt apud Graecos, raro fit hoc, ut 'Argia', 'Alexandria', 'Nicomedia', 'Langia', 'Lampia'.

Staius in IIII:

Candensque iugis Lampia nivosis.

bibentē tenebras *add. l* δ' οὐκ *etc.*] νοῦσκοιλαθηνιακε K πινοητα B Περ l
 ἔμπης] εμπес H емнс K 1 ei] i G ^c i L uocalis(s) L uocali BG 2 at-
 tice] g antiquo G ποιητής] 2 ποιηта BHGL ποιета R ποηта K et om. K
 ποηηта K ωi m. tert. in litura R οi K 3 ut *add. k* κομοιαια RK κω-
 νωια a L κωμωιαα G pro *comodia* B *commoedia* R *comedia* K 4 ορα-
 τωιαια R τραγωιαα G τραγωια a L τραγοιαια trogoedia K pro *tragoedia* B
 5 accipimus H 6 imitationem GK boetorum RHGL boetarum h Phoenices]
 ποениκεс GL 7 roenices roeniceon K ποениκιον · punicium G phoenicion puni-
 cium L phoeniceon puniceum H 9 moenivi] r monui R cecidi GLKr
 10 diphthongoⁿ B 11 Aeolis] r aeoles R eoles GLK τῷ ΔΗΜΟΣΘΗΝΗ R TOI
 ΔΕΜΩΣΘΕΝΗ G τῷ ΔΗΜΟΣΘΗΝΗ H ΤΟΥ ΔΕΜΟΣΘΗΝΗ K TOI ΔΗΜΩΣΤΕΝΗ L de i *subscr.*
in Δημοσθένη om. cf. Ahrensium dial. Aeol. p. 99 12 dicunt] r ducunt R ΔΗΜΟΣ-
 ΘΗΝΗ R ΔΗΜΟΣ.ΘΝΕΙ H ΔΕΜΟΣΘΝΕΙ K demosthenei G demostenei L ΗΘΟΝ R ΕΠΟΝ
 B εἶπον L εἶ^{pon} Hh pon *et sqq. usque ad paenultima om. H add. h* et
om. GL 13 feminis Rr 14 adsumunt BH 15 ΔΗΙΟΠΗ***** R ΔΗΙΟΠΗ ΔΗΙΟ-
 ΠΗΙΑ deiopēa r ΔΗ ΟΠΕ · ΔΗΙΟΠΕΙΑ · ΔΗΙΟΠΙΑ · B ΔΗΙΟΠΗ ΔΗΙΟΠΕΙΑ ΔΗΙΟΠΕΑ L ΔΗΙΟ-
 ΠΗΔΗΙΟΠΗ ΔΗΙΟΠΗ H ΔΕΙΟΠΗ ΔΗΙΟΠΕΙΑ ΔΗΙΟΠΗΑ G ΔΕΙΟΠΗ ΔΕΙΟΠΗΙΑ ΔΕΙΟΠΕΑ K
 ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗΑ calliopea CΑΛΛΙΟΠΗΒ CΑΛΛΙΟΠΕΑ Rr ΚΑΛΛΙΟΠΕ ΚΑΛΛΙΟΠΕΙΑ Kαl-
 liopea B ΚΑΛΙΟΠΗ ΚΑΛΙΟΠΕΙΑ ΚΑΛΙΟΠΗΑ G ΚΑΛΛΙΟΠC ΚΑΛΛΙΟΠΕΙΑ ΚΑΛΛΙΟΠΕΑ H ΚΑ-
 ΛΙΟΠΕΙΑ ΚΑΛΙΟΠΕΙΑ ΚΑΛΙΟΠΕΑ K ΤΗΛΛΙΟΠΕΙ ΚΑΛΙΟΠΕΙΑ calliopea L 16 ia] rh i RH
 17 alexandria GK alexandria. dia nicomedia B Nicomedia] r nichomedia R
 nicomidia GL languia GL 18 Stat. Theb. IIII 290 VII K thebaidos *post*
 IIII *add. rh carminum* B 19 candensque] r cadensque RBK iugis L iuoris L

p. 563. 64 P.

p. 50. 51 K.

idem in eodem:

Haec quoque secreta nutrit Langia sub umbra.

idem in II:

Tunc donis Argia nitet vilesque sororis

Ornatus sacro praeculta supervenit auro.

'raro' autem diximus propter 'Medeam', 'Plateam'. nam quod Virgilius

Qui tela Typhoea temnis

e correptam protulit, Doricum est: illi enim solent ei diphthongo abicere i. in Latinis autem dictionibus difficile invenies i longam ante vocalem positam, nisi in genetivis in ius desinentibus, ut 'illius', 'solius', 'ullius', quae tamen licet et corrumpere, et in verbo 'flam fias fiat', quod ipsum quoque contra aliorum ejusdem coniugationis fit regulam verborum.

In masculinis quoque ei pura in e longam convertitur: 'Ἀχιλλεῖος' X 55 Achilleus, 'Ἀλφειός' Alphēus, 'σπονδεῖος' spondēus. non sine ratione tamen hoc fit, sed quia i pura paenultima ante us vel a vel um per nominativos non invenitur producta in Latinis dictionibus nisi in disyllabis et ipsis Graecis. nam in Graecis saepe invenimus, ut 'Chūs' et 'dia' et in uno trisyllabo, quod apud Statium legi, 'Lycūs'. Statius in X Thebaidos:

At patrias si quando domos optataque, Paean,

Templa, Lycie, dabis tot ditia dona sacratis

Postibus et totidem voti memor exige tauros.

in aliis vero consonante sequente pro ei diphthongo longam i ponimus, ut 'Νεῖλος' Nilus'.

In semivocalibus similiter sunt aliae praepositivae aliis semivocalibus in eadem syllaba, ut m sequente n, ut 'Mnestheus', 'annis', s quoque

1 idem ex id est corr. R Stat. Theb. IIII 717 2 nutrix B lingua GL
3 Stat. Theb. II 297 sq. 4 Tum Stat. Cass. al. 5 praeculta r procullo R percul-
ta tert. m. in R post auro: Virgi. dia camilla (Aen. XI 657) add. B 6 au-
tem ut G niceam post plateam add. GL et m. tert. in R Verg. Aen. I 665

7 tifoia R tiphoea L typhoia ex typhoea corr. Fr. lacuna in Pal. temnis Rr
tempnis B 8 correpta GL abicere G abicere K 9 autem] uero GL de-

ficile LK inuenis Rr inuenis BH 10 solius ullius] add. r ullius solius GL
11 ipsum ~ quoque L 12 aliorum contra GL coniugationis regulam uerborum
sit. G fit om. L regula B 13 puram B conuertitur ut BHGK ΚΑΛΛΙΟΠΕΙΑ
pro kalliopea ante Ἀχιλλεῖος add. B. αχιαειος achileus GK 14 achileus L

αλφειος
ααηθειος K ααφειος G αλφειος L αλφειος alf***us Rr αλφειος H σπονδαιος Rr
spondeios GL 16 dysyllabis G desyllabis K disyllabis L dissyllabis RBH 17 Chius]
dius GL dia** (et) ***** perchius arius. Statius L 18 in uno trisyllabo]
in paucis trisyllabis sperchius arius K in uno — legi] om. G lycius quod
apud statium legi K aput H legimus B lichius R licius perchius arius. G
Stadius om. K Stat. Theb. X 343 sqq. 19 tebaidos K 20 At] Ad

RBH Et GL quando se domos obtataque B 21 lyciae B lyciae H hichiae
R licie GL Stat. Cass. dicia H 22 Hostibus Cass. exiget auro G
23 longam] b longum B ut neilos L 24 pro nilus G 25 Quae de semiuo-
calibus aliis praepouatur ad mg. L uero similiter GL 26 n Mnestheus GL
Mnestheus] h mnesteus RH

p. 564. 65 P.

p. 51. 52 K.

sequente m, ut 'Smyrna', 'smaragdus': nam vitium faciunt, qui zm scribunt; numquam enim duplex in capite syllabae posita potest cum alia iungi consonante. Lucanus quoque hoc ostendit in X:

Terga sedent, crebro maculas distincta smaragdo.
nam nisi esset s ante m, subtrahi in metro minime posset nec staret versus; s enim in metro saepe vim consonantis amittit. in fine autem syllabae omnes liquidae solent ante s poni, ut 'puls', 'hiems', 'mons', 'ars'; similiter ante x, excepta m, ut 'falx', 'lanx', 'arx'. in mutis praeponuntur b et g sequente d, ut 'βδελυρός', 'bdellium', 'Abdera', 'abdomen', 'Mygdonides'. c vero et p praeponuntur sequente t, ut 'actus', 'lectus', 'aptus', 'diphthongus'. semivocalis nulla praeponitur mutis nisi s sequente b, ut 'asbestos', 'Asbustes', c vel q: 'scutum', 'sqalor', p, ut 'spes', 'sphaera', t: 'status', 'Sthenius', ante aliam autem nullam mutae vero semivocalibus praeponuntur liquidis absque m omnes paene omnibus: bl, ut 'blandus'; cl: 'clarus'; dl, ut 'Abodlas', nomina barbarum; gl: 'gladius', 'Glabrio'; tl: 'Tlepolemus', 'Atlas'; pl: | 'planus'; fl: 'flavus'; bn: 'abnuo', sed b magis superioris est syllabae; cn: 'Cnidus'; dn: 'Cydnus', 'Ariadne'; gn: 'Gneus'; tn: 'Aetna'; pn: 'Therapnae', 'Siphnus'; br: 'Brennus', 'umbrae'; cr: 'creber'; dr: 'Drances'; gr: 'gratus'; || fr: 'frater'; pr: 'pratium'; tr: 'tractus'. ante m²⁰ autem inveniuntur c d g t, ut 'Pyracmon', 'Alcmene', 'drachma', 'Dmois', 'Admetus', 'agmen', 'Tmolus', 'Isthmos'. tres autem consonantes non aliter possunt iungi in principio syllabae, nisi sit prima s vel c vel p,

1 ut om. GL smirna HGLK z ante m GLK^h z. et m. B 2 potest duplex in capite syllabae posita GL iungi G 3 Luc. Phars. X 121 hoc add. r in X hoc ostendit GL 4 sedent] l sedente GL maculas] sic etiam libri Luc. fere omnes cum utroque Voss. maculae RBH maculis codd. quidam Luc. smaragdo Luc. Voss. B 5 +asi (ni) B s] z b stare Rr 6 s — amittit in mg. add. g 7 ante s om. G mons sup. lin. add. L ars mons K 8 excepto B De mutis ante alias mutas in

mg. L 9 ΒΟΗΑΙΡΟC Rr ΒΑΕΑΙΡΟC BHK bdelyros L bdiellium G genus lapidis post bdellium libri: est gloss. ad abdira pertinens (sic enim libri, abdira H), quod pro abdir habuerunt, cum sit Abdera, quod restitui. Priscianus ubique scribit abaddir vel abaddir v. lib. II § 6. V 18. VI 45. VII 32 10 migdonides BHGL praeponuntur mutis (muttis L) GL 11 semiuocales in semiuocalis corr. BHG 12 ut om. H asbestos add. r asbutes RBHK uel add. r ut scutum B p spes GL 13 sphaera RB sphaera HGLK^r Sthenius] Putschius cf. lib. II § 50. 55 sthennius RBGK stennius HL 14 uero **** semiuocalibus B 15 pene omnibus absque m (om. omnes) GL penae H bl blandus GL ut clarus K ut ante Abodlas om. BGL 16 tl ut tleptolemus (sic) post clarus posuit K tleptolemus G atlas om. K 17 fl. flauus supra post barbarum exhibet H abnuo ex abuno corr. R est om. GL 18 cn cnius B cf. p. 57, 20 dn: Cydnus om. L cyd+anus (us) R quidnus K

hariadne B haridne H aethna R ethna r 19 therapnae r therapne B therapne HGL thaerapnae K siphnus H Heidelberg. sipnus rell. brenus L brenus G crebrum L dranges L 20 tractu B m autem add. h 21 autem sup. lin. k piracmon BG LK drachma] Schneiderus Elementarlehre I 239 dracma RH dragma BGL, h. l. om. K Dmois] r admois R 22 Admetus] admeais L admetus dragma agmen K istmos HGLK De tribus consonantibus pariter in eodem de consonantibus in quibus dictiones finiuntur inscr. L 23 posunt L iungi in principio add. g

p. 565. 66 P.

p. 52. 53 K.

secunda post s quidem c vel t vel p, post c autem aut p principales secunda t, tertia l vel r, sed l in solis illis quae ab s incipiunt, ut 'Asclepiodotus', 'scriba', 'stloppus', 'stratus', 'splendidus', 'spretus', 'victrix', 'sceptrum'. nam post pt vel et simul iunctas l non invenitur, ut ostendimus, ipsa soni natura prohibente. in fine vero dictionis contra invenimus primam liquidam, sequentem mutam, postremam s, ut 'urbs', 'stirps'. sin autem in duas desinit consonantes dictio, necesse est priorem liquidam esse et || sequentem s vel x, ut supra ostendimus, vel c vel t antecedente n, ut 'hinc', 'dicunt', 'amant', 'hunc', vel loco ψ Graecae bs vel ps scribere pro ratione genitivi, ut 'Arabs Arabis', 'Pelops Pelopis', 'caelebs caelibis', 'princeps principis'. quibusdam tamen, ut supra docuimus, non aliter videtur ψ Graeca nisi per ps scribenda. quamquam enim ratio genitivi supra dictam exigit scripturam, tamen cognationem soni ad hoc proclivorem esse aiunt. hoc tamen sciendum, quod principium syllabae omni modo pro ψ ps debet habere, ut 'psittacus', 'pseudulus', 'ipse'; 'nubo' quoque 'nupsi', 'scribo' 'scripsi' faciunt, quamvis analogia per b cogit scribere, sed euphonia superat, quae etiam 'nuptam', non 'nubtam', et 'scriptum', non 'scribtum', compellit per p, non per b, dicere et scribere. | ||

1 secundae K post s ut asclepiodotus stratus spretus quidem B subducta a b, quae infra lin. repetit post s quidem post s R post t uel p in marg. ut asclepiodotus stratus spretus add. r, eadem in litura h, ut asclepiodotus add. LG, cui sup. lin. stratus spretus adiunxit g 2 asclepiodotus(c) B 3 stloppus BGK s¹ opus L stratus] x prob. O. Jahnio ann. crit. ad Pers. sat. 5, 13, h. l. a libris omisum, qui inter spretus (spretus B) et victrix exhibent gloss. ad sententiam secunda quidem post s c uel t uel p pertinens: in graecis etiam (autem B) φ secunda (secundo R) ponitur (secunda ponitur φ H), quam nos per ph plerumque scribimus, σφραγίς
PARIC
 (cφparis Rr cφPARIC G cφPARIC H) 4 iuncta, sl. B ostenditur R in mg. af. ostendimus r 7 desinat B dissinat GK consonantes L 9 hunc amant GL
 10 celeps H celebs h celebis B celibis b 11 quibus H uidetur non aliter GL 12 per add. r p. et. s B 14 sciendum est BHGLK 15 psittacus] r psittactus R psitacus HGLK pseudulus L 16 et scribo r 17 scribere om. L non nubtam om. R add. r non nuptam B 18 non scriptum B compellat B

de littera

EXPLICIT LIBER PRIMVS, INCIPIT LIBER II DE SYLLABA. Rr EXPLĪ LIB. I PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS DE LITTERA. INCIP. LIB. II DE SYLLABA B lib. II custodis, ut vocant, loco H EXPLICVIT. LIBER. PRIMVS. DE. LITTEPA ... | INCIPIT LIBEP ·II· DE SYLLABA .. G explicit liber primus de littera incipit scds de syllaba L finit .. ~ | secundus liber de syllaba K

LIBER SECVNDVS.

p. 565. 66 P.

DE SYLLABA.

p. 54. 55 K.

I 1 Syllaba est comprehensio literarum consequens sub uno accentu et uno spiritu prolata; abusive tamen etiam singularum vocalium sonos syllabas nominamus. possumus tamen et sic definire syllabam: syllaba est vox literalis, quae sub uno accentu et uno spiritu indistanter profertur. a 5
singulis tamen incipiens, non plus quam ad sex literas procedere syllaba potest in Latino sermone, ut: 'a', 'ab', 'arx', 'mars', 'stans', 'stirps'.

Et sciendum, quod syllabae, quae ex singulis constant literis, non plures sunt quam ipsae vocales, ex quibus fiunt, quae autem ex amplioribus literis, paene innumerabiles. nulla syllaba tres vocales habet, unde u 10
et i non aliter iunguntur diphthongis nisi loco positae con|sonantium, u tamen etiam tum iungi potest diphthongo, cum amittit vim lite||rae, ut
2 'quae', 'linguae'. saepe inveniuntur pro duabus vocalibus iunctis, hoc est pro diphthongo, singulae vocales positae, ut 'plostrum' pro 'plaustrum' et 'inquirō' pro 'inquaero' et ubique pro ei diphthongo e producta vel 15
i, sicut supra dictum est; pro *ou* autem u in Graecis dictionibus ponimus, ut 'σπονδεῖος spondeus', 'Νεῖλος Nilus', 'μουσα musa'. quae singularum literarum sunt syllabae ex vocalibus, ut dictum est, constant, ut 'a', 'e', quae autem ex duabus constant, vel a vocalibus fiunt et invenitur diphthongus, ut 'au', 'oe', vel a vocali consonante antecedente vel sequente: an- 20
tecedente, ut 'da', sequente, ut 'ad'. non plus tamen quam tres consonantes antecedere nec rursus consequi nisi tres possunt. sed tamen hoc

2 comprehensio B comprehensio K litterarum R 3 etiam ** singularum (in B 4 diffinire GLK 5 quae ex qq. corr. L indistanter] b indistanter (ex indistinanter ni f. corr.) B Quot literis sillaba constare potest ad marg. L

a] k ab HLK 7 arx] ars GL stirps] r strips R 8 exingulis Bb constant] r constant R constat B 9 uocales sunt ex H quae autem quae ex Bb 10 innumerabiles sunt. b tres add. r i et u GL 11 iunguntur R 12 etiam om. H tum om. G tunc L amittit] r amittit R amittit G 13 quae et linguae b sepae R 15 productam RBK 16 sicut] ut GL pro y L ponimus in graecis dictionibus G ponimus dictionibus BHL 17 σπονδεῖος RK spondeios GL νεῖλος K neilos GL μουσα R moisa H moysa GL 18 sunt litterarum L 19 autem a duabus GL inueniuntur (un) B 20 oe] r eo R vocali] uocali et HGLK uocale et B antecedente uel sequente om. GL uel

et K 21 De consonantibus quot praecedere uel consequi possunt in eadem sillaba uocalem in mg. L consonantes tres K 22 antecedere] antecedere uocalem RLL antecedentes uocalem G uocalem antecedere h

p. 566. 67 P.

p. 55. 56 K.

notandum est, quod, si antecedant tres consonantes, non possunt nisi duae consequi vocalem, ut 'monstrans', nec iterum, si consequantur tres, possunt antecedere nisi duae, ut 'stirps'.

Si antecedens syllaba terminet in consonantem, necesse est etiam sequen||tem a consonante incipere, ut 'artus', 'ille', 'arduus', nisi sit compositum, ut 'abeo', 'adeo', 'pereo'. Herodianus tamen de orthographia ostendit, rationabilius esse sonoriusque quantum | ad ipsam vocis prolationem, in compositis quoque simplicium regulam in ordinandis syllabarum literis servare. obicitur tamen huic illud, quod oportet ergo 'oblitus', 'oblatus', 'obruo', 'abrado' et similia, si b transit in secundam syllabam more simplicium dictionum, primam communem habere in metris, ut possit etiam corripri: sed hoc nusquam invenitur. praeterea 'circueo' et 'circumago' et similia non paterentur elisionem m in pronuntiatione, si transiret in sequentem syllabam m, nec in 'perhibeo', 'exhibeo', 'inlumatus', 'anhelo', 'inhibeo', 'adhuc', 'abhinc' et similibus secundae syllabae principalis aspiraretur vocalis, si terminalis consonans praepositionis in eam transiret, quomodo in 'istic', 'istaec', 'istuc'. si in media dictione syllaba a vocali incipit, necesse est antecedentem quoque, nisi sit composita, in vocalem terminari, ut 'pietas', 'curialis', 'pareo', 'ruo', 'munio'. est tamen quando in compositis etiam subtrahitur consonans, ut 'coeo, cois'.

Principales syllabae, hoc est in principio dictionum positae, ab omnibus incipere literis, desinere tamen non in omnes possunt, sed in has: vocales quidem omnes, a quacumque consonante incipiat sequens syllaba, ut 'mare', 'genus', 'filius', 'votum', 'ludus'; in consonantes vero, si sequens syllaba a vocali incipiat, non possunt desinere, nisi, sicut supra dictum est, in dictionibus, quae ex praepositionibus in consonantes desi-

no	1	tandum Rr	2	ut] et K	si consequantur R	tres consequantur GK	
tres consequantur L	3	stirps] r	strips R	4	De litteris praecedentibus ac sequentibus inter sillabas. in mg. L	antecadens H etiam consequentem L	
5	incipire Rr	arcus Rr	compositum R	compositum H	6	pereo peroro B Herodianus de orthographia] cf. Graefenhanium hist. phil. III 91 ortographia GK ortographia L	
7	quantum quan H	8	prolationem Bb	compositis H	9	simplicium] g simplicium GK ordinandis] g orrandis GL obicitur GLK ergo om. GL	
10	oblatus] ablatu ablatu R	abruo K	11	habere communem G	12	nunquam L circueo GK	
13	circuago GK	14	transisset G	prohibeo H	15	inhibeo] abscissionem g pronuntiatione Rr	
16	aspiraretur H	consonans H	17	in ea B	istic] r	istic R	
18	nisi] nisi K	19	pietas] r pietas R	20	consonans] consonans. n. k	22	De litteris quibus principales sillabae incipiunt et de illis in quas desinunt. inacr. L
25	in consonantibus vero L	26	nec possunt GLK	possunt desinere Bb	dissinire L	superius GL	

mentibus vel aliis partibus orationis sint | compositae, ut 'abutor', 'oboedio',
 'subeo', 'aduro', 'ineo', 'exacuo', 'intereo', 'perago', 'transeo', 'prae-
 tereo', 'alterutrum'. nec tamen, si sequens a consonante incipit, licet an-
 5 tecedenti in quamcumque consonantem desinere; ergo per singulas conso-
 nantes, ut potero, id tractare conabor.

In b invenitur syllaba desinens, si sequens quoque ab eodem incipiat,
 ut 'Sabburra', 'sabbata', 'gibbus', 'gibberosus', 'gibber', 'obba'. com-
 posita quoque sunt a praepositionibus in b desinentibus et aliis dictionibus
 a b incipien|tibus, ut 'subbibō'. quae tamen consonans c sequente solet
 plerumque in eam mutari, ut 'occido', 'occumbō', 'succino', 'succido'. 10
 in quibusdam tamen pro 'ab' 'abs' praepositio cum dictionibus a c incipien-
 tibus componitur, ut 'abscondo', 'abscedo', 'abscido'. 'ob' quoque est
 quando assumit s, cum componitur cum dictione a c incipiente, ut 'obs-
 curus', 'obscenus'. f etiam sequente in eandem convertitur b vel in u vo-
 calem, ut 'officio', 'offundo', 'sufficio', 'suffero', 'suffio', similiter 'au- 15
 fero', 'aufugio', ne, si 'affero', 'affugio' dicamus, pro 'adfero' et 'adfugio'
 accipiantur. g quoque sequente in eam transit b, ut 'suggero', 'oggannio',
 nec non etiam m, ut 'summitto'. praeterea 'omitto' dicimus pro 'ommit-
 to'. Terentius in adelphis:

Omitte mulierem.

Horatius in secundo sermonum:

. Aut spem deponas aut partem inlusus omittas.

6 idem patitur p sequente, ut 'oppono', 'suppono'. r quoque sequente
 plerumque in eam convertitur, ut 'arripio', 'surripio'; in quibusdam au-
 tem manet immutabilis, ut 'abrogo', 'abrado', et puto differentiae causa, 25
 ne, si 'arrogō' et 'arrado' dicamus, dubium sit, 'ab' an 'ad' praepositio
 sit, quae mutavit suam consonantem in r. aliis autem quibuscumque literis
 sequentibus integra manet b, ut 'abdo', 'obdo', 'subdolus', 'abhinc', 'ab-

1 sunt R oboedio] obaudio. oboedio B abaudio in lit. k uel obaudio add. g

2 alterutrum transeo praetereo. H 3 De consonantibus antecedentibus atque se-

quentibus inter sillabas. sed primum de B dicendum est in mg. L incipiet GL in-

cipiat k antecedenti] r antecedente R 4 quancunque GL quacumque H

5 potuero GL 6 eadem BG incipiat. hoc tamen in barbaris nominibus ut B

7 sabirae Hh gibber gibberosus LKg gibber om. G obba] ex abba corr.

K uel abba add. g obba. In latinis uero si qua inueniantur composita quoque B

8 sunt om. H praepositionibus K 9 in eam solet mutari plerumque L

solet in eam motari plerumque G 13 adsumit B cum praepositur G 14 ob-

scenus B eadem Rr in ante u add. bh 15 afficio B suffitio H suf-

ferro R 17 ogganneo in oggannio corr. R 18 in m HK summitto L post omitto

octo fere lit. ras. in B pro ommitto dicimus BHGL 19 Ter. ad. II 1, 18

21 oratius K Hor. serm. II 5, 26 in .n. K sermonem R 22 partem]

artem g Carolinuh. alter cum Horatio illulus RGLK 23 oppono pro

obpono] suppono pro subpono R utriusque additamento glosa superscr. r plerun-

que sequente K 24 conuertitur b consonans R: sed b consonans praeposito .i. (id

est) glossema esse indicavit unciisque inclusit r autem] tamen rb 25 immutabilis

BH abrado] abrodo B causa add. k 26 et arrodo B an ab an ad R

28 abluo ex subluo corr. K

p. 568. 69 P.

p. 58. 59 K.

luo', 'sublatus', 'obloquor', 'abnego', 'obnitor', 'subnixus'. ergo nulla, nisi praepositio cogat, antecedens syllaba in b potest desinere, nisi consequens quoque a b incipiat, ut in supra dictis nominibus ostendimus.

In c quoque nulla syllaba superior desinit, nisi sequens quoque a c vel a q incipiat, ut 'bacca', 'bucca', 'soccus', 'ecquis', 'quicquam'. atque ex hoc quoque ostenditur, eandem vim habere c et q.

In d pariter nulla potest syllaba desinere praepositiva, nisi sequens quoque ab eadem incipiat in simplicibus dictionibus et in plerisque compositis, ut 'abaddir' vel 'abaddier', 'addo', 'reddo', 'redduco', quod etiam 'reduco' dicitur.

Virgilius in VIII:

Reddidit una boum vocem.

Terentius in Phormione:

Sectari, in ludum ducere ac reducere.

15 Horatius in epodo:

Deus haec fortasse benigna

Reducet in sedem vice.

Virgilius in III: |

Eiectam classem, socios a morte reduxi.

20 haec tamen ipsa conso[nans in 'ad' praepositione mutatur sequente c vel g 7 vel p vel t, ut 'accumbo', 'accido', 'aggero', 'applico', 'appello', 'atingo', 'attinet'; f quoque sequente rationabilis: 'affectus'; l: 'allido'; r: 'arrideo'; n: 'annuo'; s: 'assiduus'. subtrahitur etiam in quibusdam, cum sequens dictio a gn vel sp vel sc incipit, ut 'agnitus', 'aspectus', 25 'ascendo'. aliis enim sequentibus literis integra manet in compositione, ut 'adbibo', 'adhaereo', 'admitto', 'adquiro', 'advoco'. frequenter tamen invenimus f vel l vel n vel r vel s sequentibus d scriptam, ut 'adfaturn', 'adludo', 'adrideo', 'adnitor', 'adsisto', 'adsumo'. errore tamen scriptorum hoc fieri puto quam ratione: nam quae sit differentia euphoniae,

^a 1 obnego Rr nisi nulla prae***positio Bb 2 nisi cum sequens L 3 quoque syllaba
 .A.B. incipiat Bb ab b K in om. BH add. h 7 syllaba (sillaba L) potest GLK 8 ab eadem] ab eodem r ab eadem (n) B simplicibus] g simpli-
 cibus G in plerisque] r implerisque RBH 9 uel abaddier om. GL 10 reduco R 11 Verg. Aen. VIII 217 VIII] r VIII. RBHGK IX. L 12 bouum k Pal. uocem + (q.) Pal. 13 Ter. Phorm. I 2, 36 formione RGK 14 ludum canes ducere B ac] et Terentius redducere] rg Schneiderus Elementartehe p. 621 reducere RGH Ter. Bemb. Bas. reducere (c) L 15 Horatius—vice. om. GL add. g oratus K Hor. epod. 13, 7 sq. 17 redduc** (er) R redducet r Schneiderus l. l. sedeuce g vice] r uice* (m) B uiceret R 18 Verg. Aen. III 375 19 Eiectam ex v. 373 eiectum litore pettum est lectam GL amissam Vergilius classem] g clasem GL classam H socios ex sociis corr. B sociosq. G reduxit LK 20 Quibus litteris sequentibus ad mutetur uel integra maneat L praepositione b 21 aggero accido R 22 rationabilibus B ut affectus rk 24 cum consequens B cum subsequens H 25 intgra G 26 adbibo adhibeo adhero L admitto] g admitto G adquiro om. GL 27 uel r uel n K ut om. GL 28 adsisto om. RBH adsummo R 29 nam quae sit differentia r namque sit differentiae R euphoniae K

mentibus vel aliis partibus orationis sint | compositae, ut 'abutor', 'oboedio',
 'subeo', 'aduro', 'ineo', 'exacuo', 'intereo', 'perago', 'transeo', 'prae-
 tereo', 'alterutrum'. nec tamen, si sequens a consonante incipit, licet an-
 5 tecedenti in quamcumque consonantem desinere; ergo per singulas conso-
 nantes, ut potero, id tractare conabor.

In b invenitur syllaba desinens, si sequens quoque ab eodem incipiat,
 ut 'Sabburra', 'sabbata', 'gibbus', 'gibberosus', 'gibber', 'obba'. com-
 posita quoque sunt a praepositionibus in b desinentibus et aliis dictionibus
 a b incipien[t]ibus, ut 'subbibō'. quae tamen consonans c sequente solet
 plerumque in eam mutari, ut 'occido', 'occumbō', 'succino', 'succido'. 10
 in quibusdam tamen pro 'ab' 'abs' praepositio cum dictionibus a c incipien-
 tibus componitur, ut 'abscondo', 'abscedo', 'abscido'. 'ob' quoque est
 quando assumit s, cum componitur cum dictione a c incipiente, ut 'obs-
 curus', 'obscenus'. f etiam sequente in eandem convertitur b vel in u vo-
 calem, ut 'officio', 'offundo', 'sufficio', 'suffero', 'suffio', similiter 'au- 15
 fero', 'anfugio', ne, si 'affero', 'affugio' dicamus, pro 'adfero' et 'adfugio'
 accipiantur. g quoque sequente in eam transit b, ut 'suggero', 'oggannio',
 nec non etiam m, ut 'summito'. praeterea 'omitto' dicimus pro 'ommit-
 to'. Terentius in adelphis:

Omitte mulierem.

20

Horatius in secundo sermonum:

. Aut spem deponas aut partem inlusus omittas.

6 idem patitur p sequente, ut 'oppono', 'suppono'. r quoque sequente
 plerumque in eam convertitur, ut 'arripio', 'surrripio'; in quibusdam au-
 tem manet immutabilis, ut 'abrogo', 'abrado', et puto differentiae causa, 25
 ne, si 'arrogo' et 'arrado' dicamus, dubium sit, 'ab' an 'ad' praepositio
 sit, quae mutavit suam consonantem in r. aliis autem quibuscumque literis
 sequentibus integra manet b, ut 'abdo', 'obdo', 'subdolus', 'abhinc', 'ab-

1 sunt R oboedio] obaudio. oboedio B abaudio in lit. k uel obaudio add. g
 2 alterutrum transeo praetereo. H 3 De consonantibus antecedentibus atque se-
 quentibus inter syllabas. sed primum de B dicendum est in mg. L incipiet GL in-
 cipiat k antecedenti] r antecedente R 4 quancunque GL quacumque H
 5 potuero GL 6 eadem BG incipiat. hoc tamen in barbaris nominibus ut B
 u a
 7 sabirae. Hh gibber gibberosus LKg gibber om. G obba] ex abba corr.
 K uel abba add. g obba. In latinis uero si qua inueniantur composita quoque B
 8 sunt om. H praepositionibus K 9 in eam solet mutari plerumque L
 solet in eam motari plerumque G 13 adsumit B cum praepositur G 14 ob-
 N
 scenus B eadem Rr in ante u add. bh 15 officio B suffitio H suf-
 ferro R 17 ogganneo in oggannio corr. R 18 in m HK summito L post omitto
 octo fere lit. ras. in B pro ommitto dicimus BHGL 19 Ter. ad. II 1, 18
 u
 21 oratius K Hor. serm. II 5, 26 in .u. K sermonem R 22 partem]
 artem g Carolinuh. alter cum Horatio illulus RGLK 23 oppono pro
 obpono suppono pro subpono R utriusque additamento glosa superscr. r plerun-
 que sequente K 24 conuertitur b consonans R: sed b consonans praeposito i (id
 est) glossema esse indicavit unciisque inclusit r autem] tamen rb 25 immutabilis
 BH abrado] abrodo B causa add. k 26 et arrodo B an ab an ad R
 28 abluo ex subluo corr. K

p. 508. 69 P.

p. 58. 59 K.

luo', 'sublatus', 'obloquor', 'abnego', 'obnitor', 'subnixus'. ergo nulla, nisi praepositio cogat, antecedens syllaba in b potest desinere, nisi consequens quoque a b incipiat, ut in supra dictis nominibus ostendimus.

In c quoque nulla syllaba superior desinit, nisi sequens quoque a c vel a q incipiat, ut 'bacca', 'bucca', 'soccus', 'ecquis', 'quicquam'. atque ex hoc quoque ostenditur, eandem vim habere c et q.

In d pariter nulla potest syllaba desinere praepositiva, nisi sequens quoque ab eadem incipiat in simplicibus dictionibus et in plerisque compositis, ut 'abaddir' vel 'abaddier', 'addo', 'reddo', 'redduco', quod etiam 'reduco' dicitur.

Virgilius in VIII:

Reddidit una boum vocem.

Terentius in Phormione:

Sectari, in ludum ducere ac reducere.

15 Horatius in epodo:

Deus haec fortasse benigna

Reducet in sedem vice.

Virgilius in III: |

Eiectam classem, socios a morte reduxi.

20 haec tamen ipsa consollnans in 'ad' praepositione mutatur sequente c vel g 7 vel p vel t, ut 'accumbo', 'accido', 'aggero', 'applico', 'appello', 'atingo', 'attinet'; f quoque sequente rationabilis: 'affectus'; l: 'allido'; r: 'arrideo'; n: 'annuo'; s: 'assiduus'. subtrahitur etiam in quibusdam, cum sequens dictio a gn vel sp vel sc incipit, ut 'agnitus', 'aspectus', 25 'ascendo'. aliis enim sequentibus literis integra manet in compositione, ut 'adbibo', 'adhaereo', 'admitto', 'adquiro', 'advoco'. frequenter tamen invenimus f vel l vel n vel r vel s sequentibus d scriptam, ut 'adfaturn', 'adludo', 'adrideo', 'adnitor', 'adsisto', 'adsumo'. errore tamen scriptorum hoc fieri puto quam ratione: nam quae sit differentia euphoniae,

1 obnego ^aRr nulla ^{nisi}praepositio Bb 2 nisi cum sequens L 3 quoque syllaba .A.B. incipiat Bb ab b K in om. BH add. h 7 syllaba (sillaba L) potest GLK 8 ab eadem] ab eodem r ab eadem (n) B simplicibus] g simplicibus G in plerisque] r implerisque RBH 9 uel abaddier om. GL 10 reduco R 11 Verg. Aen. VIII 217 VIII] r VIII. RBHGK IX. L 12 boum .k Pal. uocem * (q.) Pal. 13 Ter. Phorm. 1 2, 36 formione RGK 14 ludum canes ducere B ac] et Terentius redducere] rg Schneiderus Elementarlehre p. 621 reducere RGH Ter. Bemb. Bas. reducere (e) L 15 Horatius—vice. om. GL add. g oratius K Hor. epod. 13, 7 sq. 17 redduc** (er) R redducet r Schneiderus l. l. sedeuice g vice] r uice* (m) B uiceret R 18 Verg. Aen. III 375 19 Eiectam ex v. 373 eiectum litore petitum est lectam GL amissam Vergitius classem] g clasem GL classam H socios ex socius corr. B sociosq. G redaxit LK 20 Quibus litteris sequentibus ad mutetur uel integra maneat L praepositione b 21 aggero accido R 22 rationabilibus B ut affectus rk 24 cum consequens B cum subsequens H 25 intigra G 26 adbibo adhibeo adhaereo L admitto] g admitto G adquiro om. GL 27 uel r uel n K ut om. GL 28 adsisto om. RBH adsummo R 29 nam quae sit differentia r namque sit differentiae R euphoniae K

p. 570. 71 P.

p. 62. 63 K.

R quacumque consonante sequente (excepta k) potest terminare priorem syllabam, ut 'morbus', 'parcus', 'ordo', 'perficio', 'Corfinium', 'margo', 'perhibeo', 'perlego', 'perluceo', 'interlita', 'interlunium', 'carmen', 'Sarnus', 'corpus', 'arquitenens', 'currus', 'morsus', 'artus', 'periuus', 'corvus', 'Xerxes'. in compositis tamen quibusdam inuenio r in l converti, ut 'intellego' et 'pellicio' pro 'interlego' et 'perlicio', 'pellego' pro 'perlego', 'pelluceo' pro 'perluceo'. Plautus in asinaria:

Agedum istum ostende quem †conscripsisti syngraphum

Inter me et amicam et lenam, leges pellegel .

Nam tu poeta es prorsus ad eam rem unicus.

idem in eadem:

Ita †. pellucet quasi lanterna Punica.

S terminante antecedentem syllabam hae solae inueniuntur consonantes assequentes: c in compositis, ut 'abscondo', 'obscurus', quia s terminalis est praepositionis, nam in simplicibus dictionibus necesse est s et c eiusdem esse syllabae, ut 'pascua', 'luscus'. m quoque sequente vel p vel t in simplicibus dictionibus, si antecedit s, eiusdem est syllabae, ut 'Cosmus', 'prospera', 'testis'; similiter terminat altera s sequente, ut 'cassis', 'cossus', i quoque loco consonantis in compositis sequente, ut 'disiectus', c etiam sequente vel p vel t, praepositione in s desinente anteposita, ut 'discutio', 'displicet', 'determinat', 'absterreo', 'distuli', 'asporto' pro 'absporto'.

11 T si superiorem finit syllabam, necesse est sequentem quoque ab ea incipere, ut 'mitto', 'Cotta', 'attinet', 'Atticus'.

con RHK hippocon G 1 excepta k om. RHK et fortasse ipse Priscianus et potest B 2 perfitio H Corfinium] k cornifum K 3 perlego] om. GL perligo K 4 sarnus ex sarnum corr. B 5 corvus] curuus GLK inuenio *** L 6 pro interlego et perlicio om., pro interligo et perlicio et in mg. add. K

perlicio ex perliceo corr. L pellego] pelligo GK 7 per lego Rr perligo K pelluceo pro perluceo] pellucio B Plaut. asin. III 1, 1 (746) sqq. assinaria BK 8 agedum (n) K conscripsisti] sic etiam libri Plaut. et Non. 225 16 M.; l.

conscripsisti singraphum RHGL 10 et lenam leges B lenam leges. Pellege R pellige GK 11 es istum prorsus LK eam] r eandem R unicum GL 12 in eadem] immo in autul. III 6, 30 13 ita is pellucet Plautus lanterna] sic etiam Vet. laterna R et vel sic vel lacerna cell. codd. Plaut. 15 adsequentes Rr

adsequentes BK assequentes L sequentes Dresd. Lips. 2 Krehlii obscurus] h obscurum H 16 in add. r dictionibus om. R add. r s add. r 18 s si antecedit GL 19 altera s] r altera s syllabam R s syllabam altera s Gk s sillacossus

bam alteram s L 20 casis casus cosus G cassis cassus cossus Lg cassis casus Kk cōpositis B sequente om. G sequente ut om. L 21 disiunctus GL etiam ut supra dictum est sequente GL etiam ut supradictum sequente K praepositione in s desinente] etiam dis praepositione GL 22 abstergo GLK distuli

absterreo B 23 obsporto Rr 24 T — incipere in mg. add. h syllabam finit K quoque om. GLk 25 mitto] mutta GLK Cotta] gutta GL

p. 571. 72 P.

p. 63. 64 K.

In x nulla syllaba terminat in media dictione nisi in compositis a praepositione 'ex', quae integra manere potest sequente c vel p vel q vel s, ut quibusdam placet, vel t, ut 'excurro', 'expello', 'exquiro', 'exsiccō', 'exsequor' - sic enim placet iis, qui de orthographia scripserunt, quamvis euphonia et ratio supra dicta de literis secundum Graecos abicit s antecedente x -, 'extendo'; l quoque sequente invenitur in nomine hoc: 'exlex'; f enim sequente in eam convertitur x, ut 'efficio', 'effundo', 'effero'; ceteris vero consonantibus sequentibus e, non ex, praeponi solet, ut 'ebibo', 'educō', 'egero', 'eludo', 'emineo', 'enitor', 'eruo', 'eveho'. ||

Z in peregrinis dictionibus semper in principio invenitur syllabae et, si antecedit alia syllaba, necesse est eam vel in vocalem desinere vel in n vel in r, ut 'gaza', 'μελάνζοφος', 'Ἀριοβαρζάνης'.

Sciendum autem, quod nulla diphthongus in duas consonantes potest desinere, in duplicem autem invenitur, ut 'faex faecis' et | 'faux faucis'.

Distat syllaba a dictione et sensu et accentu; nisi enim sciamus, quomodo posita sit syllaba in dictione, incertum est, quo accentu eam pronuntiemus: syllaba enim per se, nisi cum sit dictio, sensum habere non potest. invenitur tamen et plena oratio in una dictione, ut in verbis imperativis, 'curre', 'lege', et similiter plena dictio in una syllaba; ut 'ars', 'do', 'dic', 'i'.

Accidit unicuique syllabae tenor, spiritus, tempus, numerus literarum.

Tenor acutus vel gravis vel circumflexus. in dictione tenor certus, absque ea incertus, non potest tamen sine eo esse.

Similiter spiritus asper vel lenis.

Tempus unum vel duo vel etiam, ut quibusdam placet, unum semis vel duo semis et tria; unum, si vocalis est brevis per se, ut 'āmo', vel si eam una consonans simplex consequitur, ut 'caput', unum semis in communibus syllabis, de quibus multi docuerunt, ut 'lācrimae'. et sciendum,

1 terminatur K a dictione iterum inc. D 2 integra G 4 his libri orthographia BDHGLr orthographia K 5 abicit GLK abicit D 7 exlex] r explex R enim] r quoque R 9 ebibo educō] r ebido ceduco R 10 DE Z. D perigrinis GK 11 vocalem vel in n vel in r desinere GL 12 gaza HK μελαντοφος R zoφος

μηλανζωφος r μελαν.οφος K melanzophoc G melanzophos L αριωβαρζανec R αριωβαρζανec BDHK ariobarzanes GL 13 Quod nulla diptongus in duas desinit consonantes inscr. L DE DIPTONGO. D sciendum est autem DGK 14 facis Rr faecis faux GL 15 DE DIFFERENTIA SYLLABAE ET DITIONIS. D 16 sit] est RBDHK

doctione K quo* (d) B pronuntiemus] r pronunciamus R 17 cum om. H 18 ut imuerbis R inperativis B 19 plena add. k dictio una r et lege H 20 do] vel dos add. d i om. GLK 21 De accidentibus singulis syllabae K De accidentibus syllabae L DE QUATTVOR ACCIDENTIBVS SYLLABAE. D unifique H 22 acutus R circumflexus L certus add. k 23 ea] ea dictione BDGLK dictione H eo] d eo tenore D 24 lenis] r lenis RB vel lenis add. g 25 ut ** quibusdam (in) B 26 duo semis] r duo saemis R et] vel HGL trea G est om. B ut amo om. HGLK add. h 27 seam unam H consouians K communibus] r communis R 28 sciendum est G

p. 572. 73 P.

p. 64. 65 K.

quod non solum ante l vel r, sed etiam ante m, ut supra docuimus, et n positae mutae faciunt communes. *Εὐριπίδης* in Phoenissis:

Ἴσότητ' ἔταξεν ἀριθμὸν διώρισεν.

idem in eadem fabula:

Ἀπωλόμεσθα, δύο καὶ σπεύδεις, τέκνον.

Ovidius:

Piscosamque Gnidon gravidamque Amathunta metallis.

praeterea m ante n posita fecerunt quidam communes, ut Callimachus in tertio *Ἀίτιων*:

Τὼς μὲν ὁ Μνησάρχειος ἔφη ξένος, ὧδε συναινώ.

13 illud quoque non est praetermittendum, quod tribus consonantibus sequentibus potest fieri communis syllaba, quando in principio syllabae sequentis post vocalem correptam s et muta et post eam liquida sequatur, quippe cum s in metro subtrahi more soleat veteri, ut Horatius sermonum 15 libro primo:

Linquimus, insani ridentes praemia scribae.

in longis na||tura vel positione duo sunt tempora, ut 'dō', 'ārs', duo semis, quando post vocalem natura longam una sequitur consonans, ut 'sōl', tria,

l ut iam supra *BDHK* et n] n *K* uel n *k* 2 et faciunt *L* ΕΥΡΗΠΙΑΕΣ

DH euripides *GL* Eur. Phoen. v. 542 *M. v. lib. I § 11* phoenisis *B* PHONI·SIS (s) E
D phenisis *G* phoenisisis. οὐστὰ τὰτνετὰξην (haec in litura) *KAIPIOMON ΔΙΩΡΙCΗΝ*

K phenesis* ** (s ic) *ETETA THNTAZHNKAI PIOMON ΔIO PICHN. L* 3 *ICOTATETAΞEN*
ICAI APIOMON ΔIOPICEN R·ICOTHTATETAΞEN KAIPIOMON ΔIΩPICEN B *ICOTH. TATTHE TA-*
N Y I uel oiareisen

ZEIN KAI APIOMON ΔIAPICEN, al. m. in mg. R *ICOTNTA T·ETAZEN KAI APOMON ΔIΩPICEN*
Dd *ICOTETA TETAΞEN KAIPIE MON ΔIOPICEN G* *ICOTATETAΞEN. ΑΠΟΔΟΛΛΕCΘΑΛΥΟ. ΚΑΚΟC.*

ΠΕΥ ΔΕΙCΤΕΚ. NON (med. om.) H 4 *ibid. v. 582 M. v. lib. I § 11* 5 *ΑΠΩΛΟΜΕCΘΑ*

Dd *ΑΠΟΛΟΜΕCΘΑ GK* *ΑΠΟΛΟΜΕCΘΑ Ll* *ΔIO RG* *ΔΥO Dd* *ΟΥW K* *ΔΥα (a in litura l) L*
a Y Δ Y eif

ΔΥW B *ΚΚΩC Rr* *ΚΑΚΟC Dd* *ΚΑΚΟC K* *ΚΑΚΟC Ll* *CΠΗΥΑΕΙC Rr* *CΠΕΔΕΙC Dd*
*Πε***** L* *ΠΕΔΕΥΕΙC l* 6 *Ovid. met. X 531* Ovidius in decimo metamorphoseon *D*

7 *Gnidon] r cum parte codd. Ovid. gnidum R* *cnidon DGLKk v. lib. I § 11*
que] *r* quae *R* *amathuntha K* 9 *quidam] B Heidelb. Dresd. 2 Krehlii* *quidem rell.*
ut Callimachus] teste callimacho *B* Callimachus] *r* *cahimachus R* 10 *Ἀίτιων]*

ON
ACTIWN Rr *ACTIWN BDK* *ACTIWN G* *ACTIWN L om. H* 11 *ΤΩC ΜΕΝΟΜΗΝCΑΡΧΙ rell. om.*

in lac. inseruit h *ΤΟC GLK* *ΩC D* *ΜΝCΑΡΧΕΙΟC Rr* *ΜΝCΑΡ. ΧΕΙΟC G* *ΜΝΝCΑΡΧΕΙΟ*
D *εφε l* *εφο K* *εφι·ΤΕΝΟC R* *εφεΙΞΕΝΟC G* *εφΝΖΕΝΟC D* *οαε DK* *ωαC-*

CINAINW R *οαεICINAINW. G* *συναινώ] l* *CINAINW L* 12 *praetermittendum G*
potest sequentibus *GL* 13 *sequentis syllabae D* 14 *liquida * sequatur B*

sequatur] seruatur H 15 *soleat more GL* *ueterer Br* *ueterum DGK* *ueter* (e) H*
Horatius] *r* *oratus RK* *Hor. serm. I 5, 35* *sermonum om. L* *libro ser-*

monum K *in libro sermonum D* 16 *liber ·l· B* 17 *linquimur H* *insani] r*
ins·i R *reddentes G* *proemia B* 18 *do] 'complures ms.' Krehlii, Schneiderus*

Elementarlehre p. 662 do DGK* *dos RBHL* *duo et semis h* 19 *una* (m) B*
sequitur consonans ut sol] r *sequitur ut sol consonans R* *tria G* *et in tria*

corr. B

p. 573. 74 P.

p. 65. 66 K.

quando post vocalem natura longam duae consonantes sequuntur vel una duplex, ut 'mōns', 'rēx'. tamen in metro necesse est unamquamque syllabam vel unius vel duorum accipi temporum.

Numerus literarum accidit syllabae, quia, ut supra diximus, non minus quam unius nec plus quam sex literarum apud Latinos potest inveniri syllaba.

DE DITIONE.

Dictio est pars minima orationis constructae, id est in ordine compo-III 14 sitae: pars autem, quantum ad totum intellegendum, id est ad totius sensus intellectum; hoc autem ideo dictum est, ne quis conetur 'vires' in duas partes dividere, hoc est in 'vi' et 'res', vel quaedam huiuscemodi. non enim ad totum intellegendum haec fit divisio.

Differt autem dictio a syllaba, non solum quod syllaba pars est dictionis, sed etiam quod dictio dicendum, hoc est intellegendum, aliquid habet. syllaba autem non omni modo aliquid significat per se: ergo monosyllabae dictiones possunt quodammodo esse et syllabae, non tamen sincere, quia numquam syllaba per se | potest aliquid significare: hoc enim proprium est dictionis. unde si dicam 'a', per se scio esse syllabam, nec tempora tamen eius nec tenorem nec spiritum nec significationem agnosco, donec 20 cognovero dictionem, in qua ponitur. nam in 'ara' deorum 'a' paenultima producitur et circumflebitur in nominativo nec habet aspirationem, cum autem significat stabulum porcorum, eadem syllaba paenultima corripitur et acuitur et habet aspirationem; haec eadem 'a', quando est praepositio, gravatur et producitur et est sine aspiratione. vides ergo per se 25 ipsam syllabam deficere praedictorum ratione nec aliter posse examussim tractari, nisi posita sit in dictione. ||

DE ORATIONE.

Oratio est ordinatio dictionum congrua, sententiam perfectam demon-IV 15 strans. est autem haec definitio orationis eius, quae est generalis, id est 30 quae in species sive partes dividitur. nam oratio dicitur etiam liber rheto-

1 secuntur R 3 duum (or) BDK 4 quia om. GLK 5 nec] non GL
7 INCIĒ. DE DITIONE. G De ditione quid sit dictio L SYLLABA HIC FINIT DICTIO INCI-
PIT. D inscr. om. H 8 pars] d par D ordinem HGKd 11 post et res duodecim
fere litt. erasae in B 13 differ Rr d fert K defert k quod syllaba H
dictionis est K 16 sincere G sinceræ H 17 est add. h 18 scio eā eē B
temp**** tamen B tamen tempera D 19 agnosco] cognosco DK 20 paenultima
om. GL 21 circumflebitur L circumflex. H uel circumflebitur add. g nec habet
aspirationem in nominatio L minatio H 22 eadem a syllaba (syllaba G) BDH
GLK syllaba R penultima G penultima L ut assolent 23 quando est] r
quando R 24 sine aspiratione est D 25 ipsam] g ipsa G deficere GK def-
ficere k ratione ex rationē corr. B examussim] d examusim D examosim GLK
26 in ditione sit GL 27. DE RATIONE B INCIĒ DE ORATIO G om. inscr. H
28 congrua] d congrua RBD perfectam] d perfectamque Dr 29 definitio HG
LK generalis est G 30 siue in partes L seu in partes GK deiditur L
etiam liber rethoricus dicitur K rethoricus] r rethoricus RBDHGL

p. 572. 73 P.

p. 64. 65 K.

quod non solum ante l vel r, sed etiam ante m, ut supra docuimus, et n
positae mutae faciunt communes. *Εὐριπίδης* in Phoenissis:

Ἰσότητ' ἔταξεν ἀκριθμὸν διώρισεν.

idem in eadem fabula:

Ἀπωλόμεσθα, δύο κακῶ σπεύδεις, τέκνον.

Ovidius:

Piscosamque Gnidon gravidamque Amathunta me-
tallis.

praeterea m ante n posita fecerunt quidam communes, ut Callimachus
in tertio *Αἰτῶν*:

Τὼς μὲν ὁ Μνησάρχειος ἔφη ξένος, ὧδε συναινῶ.

13 illud quoque non est praetermittendum, quod tribus consonantibus sequen-
tibus potest fieri communis syllaba, quando in principio syllabae sequentis
post vocalem correptam s et muta et post eam liquida sequatur, quippe
cum s in metro subtrahi more soleat veteri, ut Horatius sermonum
libro primo:

Linquimus, insani ridentes praemia scribae.

in longis na||tura vel positione duo sunt tempora, ut 'dō', 'ārs', duo semis,
quando post vocalem natura longam una sequitur consonans, ut 'sōl', tria,

1 ut iam supra *BDHK* et n] n *K* uel n *k* 2 et faciunt *L* *εὐριπίδης*

DH euripides *GL* Eur. Phoen. v. 542 *M. v. lib. I § 11* phoenisis *B* PHONI**ISIS* (s)
D phenisis *G* phoenisesis. οὐστα. τὰτνετα.ξην (*haec in litura*) *ΚΑΡΙΘΜΟΝ ΔΙΩΡΙΣΗΝ*

K phenesis* ** (s) *IC* *ETETA THNTAZHNKAI PIONON ΔΙΟ PICHN. L* 3 *ICOTTTETAΞEN*
ICAI APIONON ΔΙΟΡΙCEN R *ICOTTTATETAΞEN KAIPIΘMON ΔIΩPICEC B* *ICOTH. TATTHE TA-*
ZEIN KAI APIONON ΔIAPICEC. al. m. in mg. R *ICOTNTA T.ETAZEN KAI APIONON ΔIΩPICEC*
Dd *ICOTETA TETAΞEN KAIPIE MON ΔIOPICEC G* *ICOTTTATETAΞEN. ΑΠΟΔΟΛΛΕCΘΑΛΥΟ. ΚΑΚΟC.*

ΠΕΥ ΔΕΙCΤΕΚ. NON (med. om.) H 4 *ibid. v. 582 M. v. lib. I § 11* 5 *ΑΠΩΛΟΜΕCΘΑ*

Dd *ΑΠΟΛΟΜΕCΘΑ GK* *ΑΠΟΛΟΜΕCΘΑ Ll* *ΔΙΟ RG* *ΔΥΟ Dd* *ΟΥΩ K* *ΔΥΑ (a in litura l) L*
ΔΥΩ B *ΚΚΩC Rr* *ΚΑΚΟC Dd* *ΚΑΚΟC K* *ΚΑΚΟC Ll* *CΠΗΥΑΙC Rr* *CΠΕΔΕΙC Dd*
*ΠΕC***** L* *ΠΕΔΕΥΕΙC l* 6 *Ovid. met. X 531* Ovidius in decimo metamorphoseon *D*

7 Gnidon] *r* cum parte *codd.* Ovid. gnidum R enidon *DGLKk v. lib. I § 11*
que] *r* quae *R* amathuntha *K* 9 quidam] *B* *Heidelb. Dresd. 2 Krehlii* quidem *rell.*

ut Callimachus] teste callimacho *B* Callimachus] *r* calhimachus *R* 10 *Αἰτῶν]*
on

ΑCΤΙΩΝ Rr *ΑCΤΙΩΝ BDK* *ΑCΤΙΩΝ G* *ΑCΤΙΩΝ L om. H* 11 *ΤΩC ΜΕΝΟΜΗΝCΑΡΚΙ rell. om.*

in lac. *inseruit h* *ΤΟC GLK* *ΩC D* *ΜΝCΑΡΧΕΙΟC Rr* *ΜΝΕCΑΡ. ΧΕΙΟC G* *ΜΝΝCΑΡΧΕΙΟ*
D *εφε L* *εφο K* *εφιπτενοC R* *εφειξenoC G* *εφνzenoC D* *ολε DK* *ωαC-*
ciNAINW R *ολεciNAINW. G* *συναίνω] l* *CINAINW L* 12 praetermittendum *G*
potest sequentibus *GL* 13 sequentis syllabae *D* 14 liquida * sequatur *B*
sequatur] seruat *H* 15 soleat more *GL* uetere *Br* ueternum *DGK* uetere* (e) *H*
Horatius] *r* oratius *RK* *Hor. serm. I 5, 35* sermonum *om. L* libro ser-
monum *K* in libro sermonum *D* 16 liber .i. *B* 17 linquimur *H* [insani] *r*
insani *R* reddentes *G* proemia *B* 18 do] 'complures mss.' *Krehlii, Schneiderus*
Elementarlehre p. 662 do* *DGK* dos *RBHL*, duo et semis *k* 19 una* (m) *B*
sequitur consonans ut sol] *r* sequitur ut sol consonans *R* tria *G* et in tria
corr. B

p. 573. 74 P.

p. 65. 66 K.

quando post vocalem natura longam duae consonantes sequuntur vel una duplex, ut 'mōns', 'rēx'. tamen in metro necesse est unamquamque syllabam vel unius vel duorum accipi temporum.

Numerus literarum accidit syllabae, quia, ut supra diximus, non minus 5 quam unius nec plus quam sex literarum apud Latinos potest inveniri syllaba.

DE DITIONE.

Dictio est pars minima orationis constructae, id est in ordine compo-III 14 sitae: pars autem, quantum ad totum intellegendum, id est ad totius sensus intellectum; hoc autem ideo dictum est, ne quis conetur 'vires' in 10 duas partes dividere, hoc est in 'vi' et 'res', vel quaedam huiusmodi. non enim ad totum intellegendum haec fit divisio.

Differt autem dictio a syllaba, non solum quod syllaba pars est dictionis, sed etiam quod dictio dicendum, hoc est intellegendum, aliquid habet. 15 syllaba autem non omni modo aliquid significat per se: ergo monosyllabae dictiones possunt quodammodo esse et syllabae, non tamen sincere, quia numquam syllaba per se | potest aliquid significare: hoc enim proprium est dictionis. unde si dicam 'a', per se scio esse syllabam, nec tempora tamen eius nec tenorem nec spiritum nec significationem agnosco, donec 20 cognovero dictionem, in qua ponitur. nam in 'ara' deorum 'a' paenultima producitur et circumflectitur in nominativo nec habet aspirationem, cum autem significat stabulum porcorum, eadem syllaba paenultima corripitur et acuitur et habet aspirationem; haec eadem 'a', quando est praepositio, gravatur et producitur et est sine aspiratione. vides ergo per se 25 ipsam syllabam deficere praedictorum ratione nec aliter posse examussim tractari, nisi posita sit in dictione. ||

DE ORATIONE.

Oratio est ordinatio dictionum congrua, sententiam perfectam demon-IV 15 strans. est autem haec definitio orationis eius, quae est generalis, id est quae in species sive partes dividitur. nam oratio dicitur etiam liber rheto-

1 secuntur R 3 duum (or) BDK 4 quia om. GLK 5 nec] non GL
 7 INCIP. DE DITIONE. G De dictione quid sit dictio L SYLLABA HIC FINIT DICTIO INCIPIT. D inscr. om. H 8 pars] d par D ordinem HGKd 11 post et res duodecim
 fere lūt. erasae in B 13 differ Rr d fert K defert k quod syllaba H
 dictionis est K 16 sincere G sinceræ H 17 est add. h 18 scio eā eē B
 temp**** tamen B tamen tempera D 19 agnosco] cognosco DK 20 paenultima
 om. GL 21 circumflectitur L circumflex. H uel circumflectitur add. g nec habet
 aspirationem in nominatio L minatio H 22 eadem a syllaba (syllaba G) BDH
 GLK syllaba R penultima G penultima L ut assolent 23 quando est] r
 quando R 24 sine aspiratione est D 25 ipsam] g ipsa G diffcere GK def-
 ficere k ratione ex rationē corr. B examussim] d examusim D examosim GLK
 26 in dictione sit GL 27. DE RATIONE B INCIP DE ORATIO G om. inscr. H
 28 congrua] d congruam RBD perfectam] d perfectamque Dr 29 definitio HG
 LK generalis est G 30 sive in partes L seu in partes GK dividitur L
 etiam liber rethoricus dicitur K rethoricus] r rethoricus RBDHGL

breviter dictum est, non incongruum esse arbitror, summatim de ceterarum quoque proprietate partium orationis percurrere.

- 20 Proprium est adverbii cum verbo poni nec sine eo perfectam significationem posse habere, ut 'bene facio', 'docte lego'. hoc ergo inter adverbium et praepositionem est, quod adverbium et sine casualibus potest 5 praeponi et postponi verbis et cum casualibus, ut 'pone currit' et 'currit pone', 'venit tempore longo post' et 'post longo tempore venit'. Terentius in adelphis:

post faceret tamen.

si igitur invenias cum nomine adverbium sine verbo, scias hoc per ellipsin 10 fieri, ut si dicam 'non bonus homo' pro 'malus', subaudio 'est'.

Praepositionis autem proprium est separatim quidem per appositionem casualibus praeponi, ut 'de rege', 'apud amicum', coniunctim vero per compositionem tam cum habentibus casus quam cum non habentibus, ut 'indoctus', 'interritus', 'intercurro', 'proconsul', 'induco', 'inspiciens'. 15

- 21 Proprium est coniunctionis diversa nomina vel quascumque dictiones casuales vel diversa verba vel adverbium coniungere, ut 'et Terentius et Cicero', 'vel Terentius vel Cicero'; 'et formosus et sapiens', 'vel formosus vel sapiens'; 'et legens et scribens', 'vel legens vel scribens'; 'et ego et tu', 'vel ego vel tu'; 'et facio et dico', 'vel facio vel dico'; 'et bene 20 et celeriter', 'vel bene vel celeriter'; quod praepositio non facit. interest autem etiam hoc,] quod praepositiones componi possunt cum verbis [coniunctio vero numquam], ut 'subtrahō', 'addico', 'praepono', 'produco', 'dehortor', coniunctio autem, licet sit praepositiva, in compositio||ne tamen non invenitur cum verbis, ut 'at', 'ast', 'sed', et quod praepositio ca- 25 sualibus separata praepositur semper, coniunctio vero omnibus potest dictionibus modo praeposita modo postposita coniungi.

DE NOMINE.

- V 22 Nomen est pars orationis, quae unicuique subiectorum corporum seu

2 proprietate] r proprietate R proprietate H partium proprietate GL 3 Proprium adverbii G perfectiam K 4 benefatio H 5 praepositionem interest D casualibus G 6 et praeponi et BDHL verbis add. k casualibus G, pone currit R 7 Ter. ad. I 2, 30 9 faceret] h facere HGL facere* (i) K cf. lib. XIII § 27 10 adverbium sine verbo cum nomine D scias tamen hoc D eclipsin RDH enlmsin G enlpsin K enlmsin L 11 si add. r subaudi** est (ii) b subaudi*** ** B

12 Praepositionis K proprium est autem praepositionis D proprium et sic saepe in hoc voc. H est om. HGL separati* l separatis L appositionem H etiam

14 quam cum L quam etiam cum non habentibus casus G ut doctus indoctus D 15 interitus L induco om. GL add. g inspiciens R insipiens KD vel insipientis d 17 coniungere G ut Terentius GL 21 vel celeriter D 22 autem om. GL add. g hoc inter praepositiones et coniunctiones quod D possunt ex possessis corr. R et coniunctio KL 23 nunquam G produco] praeduco G vel produco g praeduc L 24 dehortor] r deortor RHG 25 invenitur add. in marg. K ut at] r ut est at R ast at BDHGKL Sed et RL 26 separata add. h omnibus] r cum omnibus R rell. 28 haec usque ad voc. derivatiua § 26

p. 577. 78 P.

p. 70. 71 K.

rerum communem vel propriam qualitatem distribuit. dicitur autem nomen vel a Graeco, quod est 'νόμα' et adiecta o 'ὄνομα', dictum a tribuendo, quod 'νέμειν' dicunt, vel, ut alii, nomen quasi notamen, quod hoc notamus uniuscuiusque substantiae qualitate. et communem quidem corporum qualitatem demonstrat, ut 'homo', propriam vero, ut 'Virgilius', rerum autem communem, ut 'disciplina', 'ars', propriam, ut 'arithmetica Nicomachi', 'grammatica Aristarchi'.

Accidunt igitur nomini quinque: species, genus, numerus, figura, casus.

Species sunt tam priorum quam appellativorum duae, principalis et derivativa. principalis, ut 'Iulus', 'mons', derivativa, ut 'Iulius', 'montanus', sub qua sunt aliae multae.

Nam propria habent species separatim quattuor: praenomen, nomen, cognomen, agnomen. praenomen est, quod praepositum nomini vel differentiae causa vel quod tempore, quo Sabinos Romani asciverunt civitati ad confirmandam coniunctionem, nomina illorum suis praeponebant nominibus et invicem Sabini Romanorum. et ex illo consuetudo tenuit, ut nemo Romanus sit absque praenomine. et notantur vel singulis literis vel binis vel ternis. tum singulis, quando a vocali incipit praenomen, ut 'A.' 'Aulus', vel ab una consonante, ut 'P.' 'Publius', 'T.' 'Titus'; tum duabus, quando a duabus consonantibus incipit, ut 'Gn.' 'Gneus', 'Sp.' 'Spurius'; tum tribus, quando a consonante incipit prima syllaba et in consonantem desinit, si tamen alia quosque praenomina ab eisdem incipiunt consonantibus. || idque fit differentiae causa, ut 'Sex.' 'Sextus', 'Ser.'

p. 50, 10 continet P ITEM DE NOMINE PRIS. P INCIPIT DE NOMINE G 1 dicitur nomen vel greco quod est noma et adiectio onoma dr adtribuendo, vel ut P 2 νόμα] l noma RD ΝΑΩΜΑ (o?) G ΝΩΜΑ L adiecto H o RD ὄνομα] l onoma RD ΟΝΩΜΑ G L 3 ΝΗΜΕΙΝ G ΝΕΜΕΥΝ K nemein RD vel ut] b u** ut B hoc nomine notamus RBKd hoc notamus nomine DGL 5 ut Virgilius — propriam om. R add. r 6 autem om. G commune P propria ut arithmetica grammaticam.

Accidunt Pⁱ arthmetica Gg arethmetica K 7 nichomachi R necomachi K aristorchi G 8 DE ACCIDENTIIVS, DL Accidunt] g Accedunt G nomini] r nominum R numerus figura] k figura numerus RK 9 sunt P sunt communes rell. priorum] r propriarum R appellativorum P appellativorum (apellativorum D) nominum rell. 10 principalis] P primitiva RBHK principales primitiva G

principales (sic, pi in litura) primitiva L primitiva D dirivativa PGK principalis] P primitiva rell. dirivativa PGK 11 multae] h mutae H 12 DE PROPRIIS D habet P habent P 13 differentia L 14 quo tempore G saninos B* roma P adsuerunt P adsciverunt RBH asscuerunt K 15 illorum nomina P 16 sanini B illo tempore consuetudo B 17 ramanus L notantur singulis litteris P 18 Tunc singulis P 19 puplius GLK T. Titus om. P 20 duobus L quando a duabus] r quando duabus RG quando .ii. L Gn.] imno Cn. v. ll. u. a Schneidero l. l. p. 323 sq. Kempsto Val. Max. p. 747, quavis hic illic nota praenominis Gn. reperitur, v. modo Fabrettium inscr. ant. p. 28 sq. Schneiderum p. 234: et sic Priacianus, v. lib. I § 57 Gneus] r genus R Sp. om. L 21 tum a tunc libri a consonantibus P 22 desinit] d desinet D si tamen — differentiae causa

om. P incipiant DGL 23 idque] r idquae R sex. sexatus Rr Ser. Sergius] P, quod non eget mutatione, v. Borghesium in bull. dell' inst. archeol. 1845 p. 158 sqq., om. rell.

'Sergius', 'Tul.' 'Tullius', ne, si primam solam consonantem scribamus, 'T.' 'Titum' et 'S.' 'Sestium' significare putetur. unde in 'Marco' 'M.' solam scribimus, quamvis a consonante incipit syllaba et in consonantem 24 desinit, quia nullus error sit. nomen est proprie uniuscuiusque suum, ut 'Paulus' [proprium]; cognomen, cognationis commune, ut 'Scipio'; agno- 5 men est, quod ab aliquo eventu imponitur, ut 'Africanus', 'Isauricus'. invenimus tamen multa in his quattuor speciebus propriorum nominum invicem pro se posita, et quae in aliis personis sunt praenomina, haec in aliis loco nominis accipiuntur, ut 'Tullius Servilius': hic 'Tullius' praenomen est; 'M.' vero 'Tullius': hic nomen. similiter et in aliis loco 10 cognominis aliorum agnomina vel contra, ut 'Cicero', qui primus ab habitu | faciei nominatus est, agnomen hoc habuit, familiae vero eius cognomen fuit. similiter 'Caesar', 'Scipio'.

Hoc autem interest inter proprium et appellativum, quod appellativum naturaliter commune est multorum, quos eadem substantia sive qualitas vel 15 quantitas generalis specialisve iungit: generalis, ut 'animal', 'corpus', 'virtus'; specialis, ut 'homo', 'lapis', 'grammaticus', 'albus', 'niger', 'grandis', 'brevis'.

25 Haec enim quoque, quae a qualitate vel quantitate sumuntur speciali, id est adiectiva, naturaliter communia sunt multorum: adiectiva autem ideo 20 vocantur, quod aliis appellativis, quae substantiam significant, vel etiam propriis adici solent ad manifestandam eorum qualitatem vel quantitatem, quae augeri vel minui sine substantiae consumptione possunt, ut 'bonum animal', 'magnus homo', 'sapiens grammaticus', 'magnus Homerus'.

Proprium vero naturaliter uniuscuiusque privatam substantiam et qua- 25 litatem significat | et in rebus est individuis, quas philosophi atomos

1 primam solam consonantem] P primas solum consonantes *rell.* 2 titium
 P setium *GL* significare putemur .i. titum et .s. sestium *D* putetur] *R*
Heidelb. Krehlii putemur P putemur *rell.* 3 sola P solum *RBDH* scribimus
 quia nullus error sit quamvis a consonante incipiat. Nomen P 4 sit] fit *Gr* erit
RBDHLLK est *add.* h proprie] *rd* propriae *PRDH* 5 cognomen est *Dh* ,
 6 inponitur *PH* Africanus] *g* africanus *G* Isauricus] *d om.* P issauricus
GK et isauricus *D* 7 multa] *r* multam *R* 8 pro se posita] praeposita P pos-
 sita *G* sunt personis *D* praenomina] *r* pronomina *R* 9 nominis] P nomi-
 num *rell.* Servilius] *r* serbilus *B* sertulus *R.* immo Servius 10 M.] marcus *G* no-
 men hic *K* nomen est *D* et *om.* *G* 11 cognominis] P cognominum *rell.*
 agnomina] agnomina vel nomina *RBD* vel contra] *d* contra *D* primis P ha-
 bitu] *d* abitu *R* abitu* *D* 12 hoc *add.* *G* 13 caesar in *litura* *B* cesar P 14
 De differentia inter proprium et appellativum *DL* 15 naturaliter *add.* *d* neutrakter
 P est *om.* P quos una eadem *B* vel quantitas] seu quantitas *PGK* siue
 quantitas *DL* 16 specialis .ue. P uel specialis *rell.* iungat *Rr* 18 grandis]
 P magnus *rell.* 19 quoque *eras.* in *B* uel a quantitate *GL* sumuntur *adras.*
 in *B* sumuntur generali uel speciali *d* speciali *om.* *GL* speciali* *B* 20
 naturaliter] *rdh* nascuntur. Naturaliter quoque P nascuntur naturaliter quoque *BD* nas-
 cuntur naturaliter *RH* naturaliter quoque *b* modo a generali modo a speciali qualitate
 uel quantitate nascuntur naturaliter *GL* 22 propriis *K* adici *GK* 23 substan-
 tia] *k* stantiae *K* 24 magnus Homerus *om.* *PL* *add.* *l* 25 vero] *d* uero quod
D et qualitatem] uel quantitatem P qualitatemque *GLK* 26 individuis *d* induis *D*
 quae *BGKL* philosophi] *g* philosophi P philophi *G* philo. phi *H* atoma *PBHGK*

p. 578. 79 P.

p. 73. 74 K.

vocant, ut 'Plato', 'Socrates'. itaque caret communione naturali. cum igitur evenit, ut multi eodem nomine proprio nuncupentur, fortuito et sola voce, non etiam intellectu communis alicuius substantiae || vel qualitatis hoc fieri solet. et in proprio quidem etiam appellativa intellegi possunt, ut, si dicam 'Virgilius', intellegitur homo et poeta, in appellativis autem propria non intelleguntur, ut 'homo', 'vir', nisi per excellentiam loco proprii in quibusdam personis accipiantur, ut 'poeta' pro 'Virgilius' et 'urbs' pro 'Roma'.

Appellativorum multae sunt species, quarum quaedam communes inveniuntur cum propriis, sive sint primae positionis sive derivativa. sunt enim quaedam corporalia in appellativis, ut 'homo', sunt etiam in propriis, ut 'Terentius', alia incorporea in appellativis, ut 'virtus', in propriis, ut 'Pudicitia'. homonyma quoque tam in propriis quam in appellativis inveniuntur, ut 'Pyrrhus' filius Achillis et 'Pyrrhus' rex Epirotarum, 'nepos' filius filii et 'nepos' luxuriosus. inveniuntur tamen quaedam homonyma eadem propria et appellativa, ut 'Magnus Pompeius' et 'magnus civis'. synonyma quoque tam appellativa quam propria inveniuntur. sicut enim 'ensis', 'gladius', 'mucro' unum atque idem significant, sic 'Publius', 'Cornelius', 'Scipio', 'Africanus' unum atque idem significant.

Aliae fere omnes species in nominibus inveniuntur appellativis. sunt autem hae: adiectivum, ad aliquid dictum, quasi ad aliquid dictum, genitile, patrium, interrogativum, infinitum, relativum vel demonstrativum vel similitudinis, collectivum, dividuum, facticium, generale, speciale, ordinale, numerale, absolutum, temporale, locale. hae species communes sunt et

1 sacrates P communione naturali caret K commune P 2 nomine uocetur proprio fortuito P proprie r nuncupentur H nuncupentur K 3 . Communis P communis K haec P 4 propriis ni f. in loco fere evanido B quidem om. GL 5 virgilius L intellegitur homo et poeta] P intellego (intelligo) et (et om. GL) hominem (ex homo corr. R) et poetam rell. autem add. k 7 uer-

gilio RH uirgilio Kg 9 De appellativorum diuisionibus. DL multa. Rr species sunt G quorum quaedam P 10 prime P positionis K derivatiue, in quo voc. hoc frustulum desinit, P 11 in propriis etiam sunt GL uti H 12 alia incorporea] r aliam corporalia R uirtus] k uirtus. Communis H uirtus communis BK ut Pudicitia] Krehlius ut uirtus dea et pudicitia penelope GL ut

pudicitia penelope D ut uirtus dea ut (ut om. Hd) pudicitia (pudicitia Hr) penelopae (paenelope R paenelope B) uel ipsa dea RBHKd 14 pyrrhus] hr pyrrus RBH pirrhus D phirrhus GL post Pyrrhus: filius — Pyrrhus om. K add. k filii H achillis GLk pyrrus B phirrhus GL epyrotarum D 15 luxuriosus G

uel luxuriosus g luxuriosus K quaedam] d quaedam adiectiua D omonyma BDH

omonyma GLK omominima R 16 et eadem K pompeus H ciuir H 17 Synonyma B Synonyma DK Sinonima RGL propria quam appellatiua GLK 18 ensis] r ensus R mucro gladius G unum atque idem] k atque unum K post significant: sic — significant om. R add. r sic p. publius (c in litura) B corni-

lius GK 19 africanus K atque r 20 fere B appellatiuis inueniuntur DGL

21 autem om. GK 22 patrium GL pratrium D infinitiuum d 23 factitium RG factiuum H generale] r generalem R

'Sergius', 'Tul.' 'Tullius', ne, si primam solam consonantem scribamus, 'T.' 'Titum' et 'S.' 'Sestium' significare putetur. unde in 'Marco' 'M.' solam scribimus, quamvis a consonante incipit syllaba et in consonantem
24 desinit, quia nullus error sit. nomen est proprie uniuscuiusque suum, ut 'Paulus' [proprium]; cognomen, cognationis commune, ut 'Scipio'; agno- 5 men est, quod ab aliquo eventu imponitur, ut 'Africanus', 'Isauricus'. invenimus tamen multa in his quattuor speciebus priorum nominum invicem pro se posita, et quae in aliis personis sunt praenomina, haec in aliis loco nominis accipiuntur, ut 'Tullius Servilius': hic 'Tullius' praenomen est; 'M.' vero 'Tullius': hic nomen. similiter et in aliis loco 10 cognominis aliorum agnomina vel contra, ut 'Cicero', qui primus ab habitu | faciei nominatus est, agnomen hoc habuit, familiae vero eius cognomen fuit. similiter 'Caesar', 'Scipio'.

Hoc autem interest inter proprium et appellativum, quod appellativum naturaliter commune est multorum, quos eadem substantia sive qualitas vel 15 quantitas generalis specialisve iungit: generalis, ut 'animal', 'corpus', 'virtus'; specialis, ut 'homo', 'lapis', 'grammaticus', 'albus', 'niger', 'grandis', 'brevis'.

25 Haec enim quoque, quae a qualitate vel quantitate sumuntur speciali, id est adiectiva, naturaliter communia sunt multorum: adiectiva autem ideo 20 vocantur, quod aliis appellativis, quae substantiam significant, vel etiam propriis adici solent ad manifestandam eorum qualitatem vel quantitatem, quae augeri vel minui sine substantiae consumptione possunt, ut 'bonum animal', 'magnus homo', 'sapiens grammaticus', 'magnus Homerus'.

Proprium vero naturaliter uniuscuiusque privatam substantiam et qua- 25 litatem significat | et in rebus est individuis, quas philosophi atomos

1 primam solam consonantem] P primas solum consonantes *rell.* 2 titum
P setium *GL* significare putemur .t. titum et .s. sestium *D* putetur] *R*
Heidelb. Krehli putemus *P* putemur *rell.* 3 sola *P* solum *RBDH* scribimus
quia nullus error sit quamvis a consonante incipiat. Nomen *P* 4 sit] fit *Gr* erit
RBDHLK est *add. h* proprie] *rd* propriae *PRDH* 5 cognomen est *Dh* .
6 inponitur *PH* Africanus] *g* affricanus *G* Isauricus] *d om.* *P* issauricus
GK et isauricus *D* 7 multa] *r* multam *R* 8 pro se posita] praeposita *P* posita
G sunt personis *D* praenomina] *r* pronomina *R* 9 nominis] *P.* nomi-
nomen hic *K* nomen est *D* et *om.* *G* 11 cognominis] *P* cognominum *rell.*
agnomina] agnomina vel nomina *RBD* vel contra] *d* contra *D* primis *P* ha-
bitu] *d* abitu *R* abitu* *D* 12 hoc *add. G* 13 caesar in *titura* *B* cesar *P* 14
De differentia inter proprium et appellativum *DL* 15 naturaliter *add. d* neutra] *ter*
P est *om.* *P* quos una eadem *B* vel quantitas] seu quantitas *PGK* siue
quantitas *DL* 16 specialis .ue. *P* uel specialis *rell.* iungat *Rr* 18 grandis]
P magnus *rell.* 19 quoque *eras. in B* uel a quantitate *GL* sumuntur *adras.*
in B sumuntur generali uel speciali *d* speciali *om. GL* special* *B* 20
naturaliter] *rdh* nascuntur. Naturaliter quoque *P* nascuntur naturaliter quoque *BD* nas-
cuntur naturaliter *RH* naturaliter quoque *b* modo a generali modo a speciali qualitate
uel quantitate nascuntur naturaliter *GL* 22 propriis *K* adici *GK* 23 substan-
tia] *k* stantiae *K* 24 magnus Homerus *om. PL* *add. l* 25 vero] *d* uero quod
D et qualitatem] uel quantitatem *P* qualitatemque *GLK* 26 individuis *d* induis *D*
quae *BGKL* philosophi] *g* philosophi *P* philophi *G* philo. phi *H* atoma *PBHGLK*

p. 578. 79 P.

p. 73. 74 K.

vocant, ut 'Plato', 'Socrates'. itaque caret communione naturali. cum igitur evenit, ut multi eodem nomine proprio nuncupentur, fortuito et sola voce, non etiam intellectu communis alicuius substantiae || vel qualitatis hoc fieri solet. et in proprio quidem etiam appellativa intellegi possunt, ut, si dicam 'Virgilius', intellegitur homo et poeta, in appellativis autem propria non intelleguntur, ut 'homo', 'vir', nisi per excellentiam loco proprii in quibusdam personis accipiantur, ut 'poeta' pro 'Virgilius' et 'urbs' pro 'Roma'.

Appellativorum multae sunt species, quarum quaedam communes inve- 26
niuntur cum propriis, sive sint primae positionis sive derivativa. sunt enim quaedam corporalia in appellativis, ut 'homo', sunt etiam in propriis, ut 'Terentius', alia incorporalia in appellativis, ut 'virtus', in propriis, ut 'Pudicitia'. homonyma quoque tam in propriis quam | in appellativis inveniuntur, ut 'Pyrrhus' filius Achillis et 'Pyrrhus' rex Epirotarum, 'nepos' 15 filius filii et 'nepos' luxuriosus. inveniuntur tamen quaedam homonyma eadem propria et appellativa, ut 'Magnus Pompeius' et 'magnus civis'. synonyma quoque tam appellativa quam propria inveniuntur. sicut enim 'ensis', 'gladius', 'mucro' unum atque idem significant, sic 'Publius', 'Cornelius', 'Scipio', 'Africanus' unum atque idem significant.

Aliae fere omnes species in nominibus inveniuntur appellativis. sunt 27
autem hae: adiectivum, ad aliquid dictum, quasi ad aliquid dictum, genitile, patrium, interrogativum, infinitum, relativum vel demonstrativum vel similitudinis, collectivum, dividuum, facticium, generale, speciale, ordinale, numerale, absolutum, temporale, locale. hae species communes sunt et

1 sacrates P^o communione naturali caret K commune P 2 nomine uocetur proprio fortuito P proprie r noncupentur H noncupentur K 3 Communis P communis K haec P 4 propriis ni f. in loco fere evanido B quidem om. GL 5 virgilius L intellegitur homo et poeta] P intellego (intelligo) et (et om. GL) hominem (ex homo corr. R) et poetam rel. autem add. k 7 uer-

gilio RH uirgilio Kg 9 De appellativorum divisionibus. DL multa. Rr species sunt G quorum quaedam P 10 prime P positionis K derivativae, in quo voc. hoc frustulum destinit, P 11 in propriis etiam sunt GL uti H 12 alia incorporalia] r aliam corporalia R uirtus] k uirtus. Communis H uirtus communis BK ut Pudicitia] Krehlius ut uirtus dea et pudicitia penelopeae GL ut

pudicitia penelope D ut uirtus dea ut (ut om. Hd) pudicitia (pudicitia Rr) penelopeae (paenelope R paenelope B) uel ipsa dea RBHkd 14 pyrrhus] hr pyrrus RBH pirrus D phirrus GL post Pyrrhus: filius — Pyrrhus om. K add. k filii H achillis GLk pyrrus B phirrus GL epyrotarum D 15 luxuriosus G

vel luxuriosus g luxuriosus K quaedam] d quaedam adiectiva D omonyma BDD

omonyma GLK omonyma R 16 et eadem K pompeus H ciuir H 17 Synonyma B Synonyma DK Sinonima RGL propria quam appellativa GLK 18 ensis] r ensus R mucro gladius G unum atque idem] k atque unum K post significant: sic — significant om. R add. r sic p. publius (o in litura) B corni-

lius GK 19 africanus K atque r 20 fere B appellativis inveniuntur DGL

21 autem om. GK 22 patrium GL patrium D infinitivum d 23 factivum RG factivum H generale] r generalem R

p. 581. 82 P.

p. 77. 78 K.

Speciale est, quod a genere dividitur, ut 'homo', 'equus', 'vitis', 'laurus'.

Ordinale est, quod ordinem significat, ut 'primus', 'secundus', 'tertius'.

Numerale est, quod numerum demonstrat, ut 'unus', 'duo', 'tres'.

Absolutum est, quod per se intelligitur et non eget alterius coniunctione nominis, ut 'deus', 'ratio'.

Temporale est, quod tempus ostendit, ut 'mensis', 'annus'.

Locale est, quod locum significat, ut 'propinquus', 'longinquus', 'proximus', 'medioximus'. Plautus in *cistellaria*:

At ita me di deaeque superi ꝑ. inferi et medioximi. 10

32 Hae, ut diximus, species omnes fere communes sunt tam principajum quam derivativorum. seorsum autem derivativa species habent, quas memoravimus, de quibus singulis hinc tractabimus.

DE PATRONYMICIS.

Patronymicum est, quod a propriis tantummodo derivatur patrum nominibus secundum formam Graecam, quod significat cum genetivo primitivi filius vel nepos ['Aeacides', Aeaci filius vel nepos]. et hac forma poetae maxime solent uti, pro qua Romani cognominibus familiarum utuntur, ut 'Cornelii', 'Marcelli'; omnes enim ab illo, qui primus Cornelius et qui Marcellus nominatus est, hoc nomen habuerunt, quicumque eiusdem familiae sunt, sicut omnes minores Thesei 'Thesidas' Graeci appellant, quos solent poetae quoque nostri imitari, unde Virgilius secundum Graecam 33 formam 'Scipiadas' dixit. nec non etiam possessiva loco patronymicorum inve-

1 Speciale quod L genere] generali D *equus (a) R eqs G 3 primus] r prius R 5 absolutum RBDHK non eget ex eget non corr. H 6 ds + ratio B 8 significat locum GL longinquus] r longincus R longinquus L 9 medioximus pro- ximus K Plautus (s) RD Plaut. *cist.* II 1, 35 10 at ita me di deaeque exad

1 aequae
ita mediae et q Gg ex aditu mediae et q L medii B di* (i) K dii RDH superi atque inferi Plauti omnes et om. H medioximus GL vel medioximi g 11 Hae* (c) B

12 derivatiua R derivatiua* (e) D habent] d habentur RD 14 De patronimicis D De patronimicis KL DE PATRONOMICO H *inscr. om. RBGL* 15 Patronimicum RDGHK Patronimicum L. utrovīs modo et similiter saepe hoc in voc. peccarunt *librarū* 16 graecam formam D 17 filius vel nepos] d filius vel nepotes RD ut post nepos (nepotes) add. BD Aeacides Aeaci filius vel nepos] om. G eacides aeaci filius vel nepos R *uncinis inclusit i. e. gloss. esse indicavit r aiacides aiacis filius vel nepos add. g aiacides aiacis LK aeacides eaci H aeacides **** aeaci B haec (n) R poete H 18 uti solent D 19 cornilii K Cornelii Marcelli] r corneli marcellii R marcelli cornelii L marcelli cornilii G illo] eo GL*

Cornelius om. L cornilius GK 20 marcelles H quicumq; ex eisdem familia B familia H 21 sicut] sic H Thesei] d thessei DG tesei L Thesidas] d thessidas DG thesideas H tesidas L thesides B appellant Graeci K appellant] uocant DGL 22 poete H quoque poetae (poete D) DGLK imitari] g emitari G Verg. *georg.* II 170 *Aen.* VI 843 23 scipiades B dixit scipiades GL dixit scipiades K dixit] dixit ἀποτρωνυμιος scipionides dicere debuit D post dixit ad marg. pro scipionides mutata o in a et dempta ni add. d ἀπο τρωνυμιος. scipioni-

p. 382 P.

p. 78—80 K.

nimus apud Latinos usurpata, ut 'Aemilianus Scipio' pro Aemilii filius et 'Octavianus Caesar'. inveniuntur quaedam nomina formae patronymicorum significatione denomina[tiva, ut 'Euripides' non Euripi filius, sed ab Euripo sic nominatus (similiter 'Thucydides'). sunt autem alia, quae cum sint in aliis patronymica, in aliis accipiuntur propria, ut 'Timarchides' Timarchi filius et 'Timarchides' proprium. et in omnibus fere speciebus nominum invenimus eiusdem formae etiam propria, quae tamen amittunt appellativorum significationem, ut 'magnus' adiectivum et proprium, 'Iulianus' possessivum et proprium, 'Heraclides' patronymicum et proprium. sic in aliis quoque speciebus invenies.

Scire autem debemus, abusive etiam a matribus et regibus sive conditoribus et a fratribus etiam patronymica solere formari, ut 'Latoides', Ἀηνοῖς, id est Latonae, filius Apollo, et 'Iliades', Iliae filius Romulus. Ovidius in XIII metamorphoseon:

at corpora victa sopore

Invadunt portasque premunt, quas obice fultas
Clauserat Iliades.

similiter 'Coronides' a matre, Aesculapius - sic idem Ovidius in XV metamorphoseon:

des dici debuit *g* 1 usurpata *K* emelianus *LK* emilianus *DG* scipio *H*
emilii *DL* emelli *GK* 2 octavianus *G* Caesar] *g* cesar *G* pro octaviae filius
post Caesar add. *d* patromnicorum *H* 3 erypides *D* eurypides *Hdg* *eripides

L Euripides proprium non *RBDHLK* eripi *H* eurypi *g* eurupi *K* aeripi *L*
4 Euripo] *dk* eurupo *GK* euripa *D* aeripo *L* nominatus est. *GL* nominatus est.

Dicitur Euripides quia illo die natus est quo athenienses cum persis in euripa bellum commiserunt. *D* nominatus est quia dicitur euripides (aeripides *L*) qui in illo die natus est quo athenienses cum persis in euripo (sic ex eurupo corr. *K* aeripo *L*) bellum commiserunt. *K* ad marg. idem inde a quia in marg. *L* quia in illo die natus cum persis

est quo athenienses in eurypo loco bellum commiserunt ad marg. tamquam gloss. add. *g* similiter Thucydides om. *G* Similiter tucidides απο του ογκου του επονου add. *g* tucidides *K* tachydides *r* απο των οκωυ ερωνωυ post thucydides in textu *D*. idem (i. e. από του θάνατου, θρόνου s. secundum *g* του θρόνου) sic απο των ογκου ηρανου pro gloss. alia quaedam m. add. in *R* 5 in aliis sint *GL*

ut Timarchides] *r* ut imarchides *R* Timarchi] *r* thimarchi *RDH* 6 Timarchides] *rl* thimarchides *RL* 7 eiusdem dem formae *L* amittunt] *g* amittunt *G* 8 ut heraclides *L* Heraclides] *r* erachydes *R* haeraclydes *D* heraclydes *H* patrono-

micon *H* patromnicum *h* 10. speciebus *Rr* inuenimus *Rr* 11 DE ORIGINE PATRONOMICORVM. *DL* abussive *K* matribus uel ab auis maternis et regibus *GLK*

matribus^{et} ab auis maternis a regibus *D* siue a conditoribus *GL* 12 patrononica *H* Latoides] sic ex corr. in litura *H* la*ooides (e) *R* le*ooides (o) *B* letoides *D* uel latonides *d* latonides *GLK* *r* voc. filius post latonides collocatum, deinde vero verborum ordo restitutus in *K* 13 ΑΗΤΩΙΣ *R* ΛΑΘΩΝΟΙΣ *r* ΑΗΤΟΙΣ *B* ΑΗΤΩΥΣ *D* lato-

nois *GLK* ΛΑΤΟΥΣ (a in litura) *H* apollo (p) *G* appollo *LK* eliades *K* aliades *B* iliae ex eliae corr. *K* 14 Ovid. met. XIII 779 sqq. 15 at] ut *RDHK* et Ovidius 16 inuadunt ex inuadant, ut vid., corr. *L* inuadant *RBDH* portas ***

q; (quo) *B* quae (a) *R* premant *RBDHK* petunt Ovidius. premunt ex v. 779 initio ore premunt voces huc illatum ouice *B* obiece *G* obiece *Lg* obique *K* fultas] firmo et firma libri Ovidiani 18 coronides coronae filius *GL* aesculapius

p. 581. 82 P.

p. 77. 78 K.

Speciale est, quod a genere dividitur, ut 'homo', 'equus', 'vitis', 'laurus'.

Ordinale est, quod ordinem significat, ut 'primus', 'secundus', 'tertius'.

Numerale est, quod numerum demonstrat, ut 'unus', 'duo', 'tres'.

Absolutum est, quod per se intellegitur et non eget alterius coniunctione nominis, ut 'deus', 'ratio'.

Temporale est, quod tempus ostendit, ut 'mensis', 'annus'.

Locale est, quod locum significat, ut 'propinquus', 'longinquus', 'proximus', 'medioximus'. Plautus in *cistellaria*:

At ita me di deaeque superi †. inferi et medioximi. 10

32 Hae, ut diximus, species omnes fere communes sunt tam principalem quam derivativorum. seorsum autem derivativa species habent, quas memoravimus, de quibus singulis hinc tractabimus.

DE PATRONYMICIS.

Patronymicum est, quod a propriis tantummodo derivatur patrum nominibus secundum formam Graecam, quod significat cum genetivo primitivi filius vel nepos ['Acacides', Acaci filius vel nepos]. et hac forma poetae maxime solent uti, pro qua Romani cognominibus familiarum utuntur, ut 'Cornelii', 'Marcelli'; omnes enim ab illo, qui primus Cornelius et qui Marcellus nominatus est, hoc nomen habuerunt, quicumque eiusdem familiarum sunt, sicut omnes minores Thesei 'Thesidas' Graeci appellant, quos solent poetae quoque nostri imitari, unde Virgilius secundum Graecam 33 formam 'Scipiadas' dixit. nec non etiam possessiva loco patronymicorum inve-

1 Speciale quod *L* genere] generali *D* equus (a) *R* eqs *G* 3 primus] *r* prius *R* 5 absolutum *RBDHK* non eget *ex* eget non *corr.* *H* 6 d5 * ratio *B* 8 significat locum *GL* longinquus] *r* longinque *R* longinque *L* 9 medioximus proximus *K* Plautus (s) *RD* *Plaut. cist.* II 1, 35 10 at ita me di deaeque] *exad*

† aequae
ita mediae et q̄ *Gg* ex aditu mediae et q̄ *L* medii *B* di* (i) *K* dii *RDH* superi atque inferi *Plauti omnes* et *om.* *H* medioximus *GL* uel medioximi *g* 11 Hae* (c) *B*

12 derivativa *R* derivativa* (e) *D* habent] *d* habentur *RD* 14 De patronymicis *D* De patronymicis *KL* DE PATRONOMICO *H* *inscr. om.* *RBGL* 15 Patronymicum *RDGHK* Patronymicum *L*, utrovis modo et similiter saepe hoc in voc. peccarunt *librarii* 16 graecam formam *D* 17 filius vel nepos] *d* filios uel nepotes *RD* ut post nepos (nepotes) *add. BD* Acacides Acaci filius vel nepos] *om. G* acacides acaci filius uel nepos *R* *uncinis inclusit* i. e. *gloss. esse indicavit* *r* aiacides aiacis filius uel nepos *add. g* aiacides aiacis *LK* acacides acaci *H* acacides **** acaci *B* haec (n) *R* poetae *H* 18 uti solent *D* 19 cornelii *K* Cornelii Marcelli] *r* corneli marcellii *R* marcelli cornelii *L* marcelli cornelii *G* illo] *eo GL*

Cornelius *om. L* cornelius *GK* 20 marcelles *H* quicumq; ex eisdem familia *B* familia *H* 21 sicut] sic *H* Thesei] *d* thessai *DG* thesi *L* Thesidas] *d* thessidas *DG* thesides *H* thesidas *L* thesides *B* appellant Graeci *K* appellant] uocant *DGL* 22 poetae *H* quoque poetae (poete *D*) *DGLK* imitari] *g* emitari *G* *Verg. georg.* II 170 *Aen.* VI 843 23 scipiades *B* dixit scipiades *GL* dixit scipiades *K* dixit] dixit *απορωυμιος* scipionides dicere debuit *D* post dixit *ad marg.* pro scipionides mutata o in a et dempta ni *add. d* *απορωυμιος* scipionides

p. 382 P.

p. 78—80 K.

nimus apud Latinos usurpata, ut 'Aemilianus Scipio' pro Aemilii filius et 'Octavianus Caesar'. inveniuntur quaedam nomina formae patronymicorum significatione denominativa, ut 'Euripides' non Euripi filius, sed ab Euripo sic nominatus (similiter 'Thucydides'). sunt autem alia, quae cum sint in aliis patronymica, in aliis accipiuntur propria, ut 'Timarchides' Timarchi filius et 'Timarchides' proprium. et in omnibus fere speciebus nominum invenimus eiusdem formae etiam propria, quae tamen amittunt appellativorum significationem, ut 'magnus' adiectivum et proprium, 'Iulianus' possessivum et proprium, 'Heraclides' patronymicum et proprium. sic in aliis quoque speciebus invenies.

Scire autem debemus, abusive etiam a matribus et regibus sive conditoribus et a fratribus etiam patronymica solere formari, ut 'Latoides', Ἀητοῦς, id est Latonae, filius Apollo, et 'Iliades', Iliae filius Romulus. Ovidius in XIII metamorphoseon:

at corpora victa sopore

Invadunt portasque premunt, quas obice fultas

Clauserat Iliades.

similiter 'Coronides' a matre, Aesculapius - sic idem Ovidius in XV metamorphoseon:

des dici debuit *g* 1 usurpata *K* emelianus *LK* emilianus *DG* scypio *H*
emilii *DL* emelii *GK* 2 octonianus *G* Caesar] *g* cesar *G* pro octaviae filius
post Caesar *add. d* patronimicorum *H* 3 erypides *D* eurypides *Hdg* *erypides

L Euripides proprium non *RBDHLK* eripi *H* eurypi *g* eurupi *K* aeripi *L*
4 Euripo] *dk* eurupo *GK* euripa *D* aeripo *L* nominatus est. *GL* nominatus est.

Dicitur Euripides quia illo die natus est quo athenienses cum persis in euripa bellum commiserunt. *D* nominatus est quia dicitur euripides (aeripides *L*) qui in illo die natus est quo athenienses cum persis in euripo (*sic ex* eurupo *corr. K* aeripo *L*) bellum commiserunt. *K add marg. idem inde a* quia in *marg. L* quia in illo die natus cum persis

est quo athenienses in eurypo loco bellum commiserunt *ad marg. tanquam gloss. add. g* similiter Thucydides *om. G* Similiter tucidides ἀπο τοῦ ἑωκοῦ τοῦ ἐπονῶ *add. g* tucidides *K* tachydides *r* ἀπο τῶν ἑκῶν ἑρωνῶ *post* thucydides in *textu D. idem (i. e. ἀπὸ τοῦ θάκου, θρόνον s. secundum g τοῦ θρόνον) sic* ἀπο τῶν ἑκῶν ἑραῶν *pro gloss. alia quaedam m. add. in R* 5 in aliis sint *GL*

ut Timarchides] *r* ut imarchides *R* Timarchi] *r* thimarchi *RDH* 6 Timarchides] *rl* thimarchides *RL* 7 eiusdem dem formae *L* amittant] *g* amittunt *G* 9 ut heraclides *L* Heraclides] *r* erachydes *R* haeraclides *D* heraclides *H* patrono-

micon *H* patronomicum *h* 10. speciebus *Rr* inueniemus *Rr* 11 DE ORIGINE PATRONOMICORVM. *DL* abussive *K* matribus uel ab auis maternis et regibus *GLK*

matribus *et* ab auis maternis a regibus *D* siue a conditoribus *GL* 12 patrononica *H* Latoides] *sic ex corr. in litura H* latoides (*e*) *R* letoides (*o*) *B* letoides *D* uel latonides *d* latonides *GLKr* *voc. filius post latonides collocatum, deinde vero verborum ordo restitutus in K* 13 Ἀητωῖς *R* Ἀητωνοῖς *r* Ἀητοῖς *B* Ἀητωῦς *D* lato-

nois *GLK* Ἀητοῦς (*a* in *litura H*) apollo (*p*) *G* appollo *LK* eliaides *K* aliades *B* iliae *ex eliae corr. K* 14 *Ovid. met. XIII 779 sqq.* 15 at] *RDHK* et *Ovidius* 16 inuadunt *ex* inuadant, *ut vid., corr. L* inuadant *RBDH* portas *** *q; (quo) B* quae (*a*) *R* premant *RBDHK* petunt *Ovidius. premunt ex v. 779 initio* ore premunt *voce huc illatam* ouice *B* obiece *G* obiice *Lg* obique *K* fultas] *firmiter et firma libri Ovidiani* 18 coronides coronae filius *GL* aesculapius

Vnde Coroniden circumflua Thybridis alti
 Insula Romuleae sacris deiecerat urbis -
 et 'Maiades', Maiiae filius Mercurius. ab a||vis quoque maternis: 'Atlantiades', Mercurius, id est Atlantis natae filius. Ovidius in I metamorphoseon:

Sedit Atlantiades et euntem multa loquendo
 Detinuit sermone diem.

in eodem 'Inachides', Ionis filius Epaphus, quae filia fuit Inachi:

Non tulit Inachides 'matri' que ait 'omnia demens'.

35 A regibus sive conditoribus 'Thesidae', 'Cecropidae', id est Athenienses; 'Aeneadae', 'Romulidae', id est Romani. Virgilius in II georgicon:

Praemiaque ingentes pagos et compita circum
 Thesidae posuere.

idem in VI-Aeneidos:

tum pendere poenas

Cecropidae iussi.

idem in VIII:

H aescolapius K aescolapius L Ovid. met. XV 624 sq. 1 Vnde] VII (nū sc. invenerat) L cornidem R coronidam GL uel coroniden I coronidem HK cum aliquot mss. Ovid. coronyden B circumfluet R circumfluat Kr circumfluerat G circumflnerat L circumfluit H circumflua hg circumfluat thybydris B circumflnat hydridis D circumflua thybridis d thibridis GLK thibridis H alti] undis libri nonnulli Ovid.

2 insola GLK romulicae G uel romuliae g romyleae D sacri R deiecerat] libri Prisc. omnes, nisi quod deiicerat L adiecerat Erl. 2 Krehli, adiecerit plerique codd. Ovid., alii libri Ovidiani accerserit, accesserit, ascuerit etc. 3 et Maiades]

maiades G maiades maiades L mades H Maiae] r mæge R filius ex fluius corr. R mercurius K maternis quoque K post maternis: patronymicum fit ut add. R patronomicum BHK et tamquam gloss. ad atlantiades (sic) d ut G atlantiades BDLK adlantiades H 4 mecurius R mercurius K id est om. GL adlantis R athlantis BHLK Ovid. met. I 682 sq. in om. K metamorphoseon R mettamorphoseon D 6 Atlantiades] r adlanciades R athlantiades BDLK euntem] gl eundem GL multo BH 7 deiinuit] k ditinuit L ditenuit G detenuit HKg 8 Ovid. met. I 753 eodem sup. lin. add. k Ionis] sic in litura h iohis R ius r ius B ioyc D cod. G. I. Vossii, Vossius de anal. II 28 p. 692 Eckst. issis K nis Ionis GL epaphus filius ioyc D ** (nt?) epaphus R aepaphus

B epapus Hh Inachi. Idem in eodem: non tulit K 9 inachiades R enachides

B matriquae R 10 siue a GL condotoribus H thaesidae (i) R thesidae G cecropidae R cecropidae DK cecropide B atheniensis H athinenses K 11 Aeneadae] dg aneade D aeniadae GK id est add. r unde uirg. K Verg. georg. II 382 sq. in III H in III BK 13 proemia BD que om. Pal. quae RB ingentis Med. Pal. ingeniis Rom. competa DGLK 14 thesidae (i) R

thesidae G thesidae Med. imposuere K 15 Verg. Aen. VI 20 sq. 17 cecropi-

des B cecropide b cecropidae DGK iussit B insi K iussi om.; post Cecropidae: Idem in VIII. subitoque — seni In eodem: Aeneadae — cursu. A fratribus L post iussi: misef septena quot annis addendo versum Vergilianum integrum praebet G, in reliquis h. l. omnino conspirans cum L 18 Idem in VIII Aeneadae — litora cursu om., sed in membranula volumini illigata adicit K, addita nota: non sunt

p. 593 P.

p. 80. 81 K.

Aeneadae in ferrum pro libertate ruebant.

item in I:

Defessi Aeneadae, quae proxima litora, cursu.

idem in VIII:

5 subitogue novum | consurgere bellum

Romulidis Tatioque seni.

A fratribus 'Phaethontides', unde femininum 'Phaethontis'. Virgilius in bucolico:

Tum Phaethontidas musco circumdat amarae

10 Corticis;

'Phaethontidas' tamen dixit pro 'Phaethontidas' poetica licentia.)

Sunt igitur patronymicorum formae apud Graecos tres: in 'des', quae dicitur communis apud illos, quod in omni sermone possunt hac uti, qua sola Romanorum quoque poetae utuntur. nam aliis duabus non utuntur, id est in 'ων' terminata, quae est propria Iadis linguae - 'Πηλείων' pro 'Πηλεϊδης' -, et in 'αδιος', quae est Aeolica, ut 'Hyrradios', Hyrrae filius, Pitacus. de hac igitur forma dicendum est, qua utuntur nostri.

Si nominativus Graecus in 'ας' vel in 'ης' vel 'ιος' desinat, gene- VII 36
tivus vero in 'ου' diphthongum, a paenultima brevis ante 'des' invenitur in patronymico, ut 'Pelias Peliades', 'Aeneas Aeneades', 'Menoetios

haec in libro Romano *et ipse praebens* Idem in eodem *Verg. Aen. VIII 648*
in -VIII- aeneade. In ferrum *B* 1 Aeniade *K* ruebant] *h* rubant *H*
2 Idem *DGK Verg. Aen. I 157* primo aeneidos *D* 3 defessi] *d* difessi
D littora *GL* 4 *Verg. Aen. VIII 637 sq.* 6 Romulidis] *rd* romulidi *R*
romulidae *DGL* uel romulidis *g* "statioque" romulidae *K* Tatioque] *g* statioque
GL 7 post seni: Promethidae id est homines *add. tamen nota* 8 *K* phoethontides *R* phetontides *BGLK* phoetontides *DI* phoethontis *R* phoetontis *DL* phetontis *BGK*
Verg. ecl. VI 62 sq. Virgilius dixit in *D* 8 bucolico] *g* bucolico

GK 9 phoethontidas *R* phoetontidas *DL* phetontidas *G* phetontidas *K* circumdat *L* amaro *Rom.* 11 phoethontidas *R* phoetontidas *DL* phetontidas *BGK*
phoethontidas *R* phoetontidas *DL* phetontidas *BGK* phaethontides *H* liquentia
K 12 DE TRIBVS TERMINATIONIBVS MASCVLINORVM. *D* 14 quoque *om. L* nam

in aliis *G* 15 *ON Rr* terminatis *R* proprie *B* linguae Iadis *DGL* ΠΗ-

ΛΗΙΩΝ *R* ΠΗΛΗΙΩΝ *D* ΠΕΛΗΙΩΝ *GL* ΠΕΛΗΙΩΝ *K* pro *add. h* ΠΗΛΗΙΑΔΟΣ *Rr* ΠΗΛΗΙΑΔΟΣ *B* ΠΗΛΗΙΑΔΟΣ *H* ΠΕΛΗΙΑΔΟΣ *K* peliades *D* peliades *G* peliades *L* peleides *I*

INA
16 ΙΝΗΡΑΔΙΟΣ *Rr* inad ioc *H* αδιος] *I* αδιος *L* adios *DG* aeoloca *H* hrradius *R* pirrhadios *D* phirradios *G* pyrradios *BH* Phirradous *K* Pyrradios *Turre* in
litora *I* pyrrae *H* pyrrae *B* pirrhi *D* phirri *G* Phirri *ex* hirrae *corr. K* pittacus *R*
uel *pic*
pittacos *B* pyttacos *D* ptacos *Gg* pictacos *H* pitacus *L* *cf. Suid. et Hesych. s. v. 'Το-
πιδιος* *et* *U. a Bernhardio ad Suid. p. 1386 U.* 18 DE FORMATIONE MASCVLINORVM

ac EC IOC
IN ADES *DL* in as uel in es uel oc *Rr* ac uel oc uel oc *B* in ac uel i oc uel i
uel *es*
ioc *b* in as uel in es uel in ios *D* in as uel ios *Gg* in ac uel oc uel oc *K* ac
uel oc uel oc *H* in as uel in os *L* 19 uero desinit in *ou* *L* uero dissinit in

o
Y *G* oy dyp diphthongum *R* diphthongon *DK* des *R* 20 peleias *L* Pe-

Menoeliādes'; nam 'Aenides' magis contra regulam auctoritate poetica posuit Virgilius, e et a correptas in i productam convertens vel quasi ab 'Aeneus' 'Aenides', sicut a 'Peleus' 'Pelides', proferens in nono:

Sit satis, Aenide, telis inpune Numanum
Oppetiisse tuis.

In 'es' vero desinentibus, quorum genetivus Graecus in 'ov' desinit, tam in 'ades' quam in 'ides' inveniuntur apud auctores - 'Hippotes Hippotades', 'Butes Butades', 'Corynetes Corynetides' -, sed ratio[nabilius in 'ades'. 'Anchises' ergo 'Anchisades' vel 'Anchisides' debuit facere, fecit autem 'Anchisiades', quasi ab 'Anchisios' nominativo, quomodo 'Laertios Laertiades'. 10
numquam enim patronymicum superat primitivi sui genetivum nisi una syllaba.
37 Alia vero omnia in 'ov' apud Graecos terminantia genetivum vel in 'os' vel in 'ous' diphthongum vel 'os' mutant eas in 'ides' et faciunt patronymicum, ut 'Πριάμος Πριάμου Priamides', 'Nέστωρ Νέστορος Nestorides', 'Πλεισθένης Πλεισθένου Plisthenides', 'Πηλεὺς Πηλέως Peleides'; 15 et per synaeresin e et i in ei diphthongum proferunt paenultimam, nos autem pro ea i longam ponimus, ut Virgilius in V:

Pelidae tunc ego forti

Congressi Aenean.

Ovidius in I metamorphoseon:

lias Peliades] d peleas peleades D meo[hetias R meneetios r menoetias D moenctios GLK menetios h moenoctius (u ex corr.) B Menoetius Sturzius opusc. p. 9 1 menotiades B moenetiades GLK possuit K 3 aeneyc K aeneos D uel eneus d aensides (e) H Peleus] d pelevc K peleos D pelides (e) H Verg. Aen. VIII 653 sq. nono in Itura B .VIII. K 4 Aenide] sic etiam de XII vss. Aen. § 100; ex maenidem corr. in B acnides (m) RG aenide (e) H acnida L aenidae l cf. v. l. lib. VII § 6; aeneadae Rom. impune DHLr Numanum] b Pal. m. alt. nūmanum B numasum Pal. m. pr. 5 opetiisse K oppetisse Rom. et in oppetiisse corr. Pal. oppetisse tuis primam hanc tibi magnus apollo L 6 ab in es R ** .IN. HC. (AB) B INHC H uero add. r 7 ut hippotes D Hippotes] r hipotes R hippotaes B hippotes

ov L hipotades R 8 corinetes H coroyntes G coruyites L corinetides D coroyntides GL 9 ergo add. l anchisades D anchisoades d uel anchisides om. GL add. g 10 lertios DG uel lercios g lertiades DG 12 IN IDES inscr.

D 13 οyc ex ωyc corr. L οy-f. H diptongon DG vel ωc] om. R uel in ωc

Grd 14 ut Πριάμος — Peleides in Itura h ΠΡΙΑΜΩC K ΠΡΙΑΜΟC ΠΡΙΑΜΩY Rr priamos priamoy DGL priamos priamoi h Νέστωρ — Peleides in Itura r ΝΕCΤΩΡ GLK nestor D ΝΗCΤΩΡ h ΝΕCΤΩΡΟC B nestoros Dh 15 ΠΛΕCΘΗΝΗC r ΠΛΕΙCΘΗΝΗC B plecsthenes (i) D phlestenes GL ΠΛΗCΘΗΝΗC h ΠΛΗCΘΗΝΕC K plestenes l

ΠΛΕΙCΘΗΝΟΥC B p[lestenwyc (h) L ΠΛΗCΘΗΝΟΥC K plesthenoyc D phlestenoyc G

ΠΛΗCΘΗΝΟΥC h plistenides r plesthenides BDK phlestenides GL plestenides hl ΠΛΗCΘΗC ΠΛΗCΩC uel ΠΛΗΘΟC peleides r ΠΛΗΥC ΠΛΗΥC uel ΠΛΗΥC (sic) ΠΛΕΙΔΗC

B peleos pelevc pelides Dd pelevc pelevc pelides G ΠΗΛΗΥC ΠΗΛΗΥC uel ΠΗΛΗC pelneides K ΠΕΛΕΥC ΠΕΛΕΥC pelides L pe[as peleos peleides h 16 sineresin RHg sinheresin Br sinerisin G syneresin D sinarissin K synerisin L atque his omnibus modis in hoc voc. saepissime peccatum est 17 longum B Verg. Aen. V 808 sq. quinto aeneidos D .i. L 18 eago (r) RH 10 congressum G aeneam Rom. 20 Ovid. met. I 300 metamorphoseon. I. HLK

p. 584 P.

p. 82 83 K.

Inde Promethides placidis Epimethida dictis.

inveniuntur tamen poetae in quibusdam addentes quasdam literas vel adimenes: addentes, ut 'Peliades' pro 'Pelides' et 'Chalcodontiades' pro 'Chalcodontides', 'Atlantiades' pro 'Atlantides' - Ovidius in I metamorphoseon:

Sedit Atlantiades -;

adimenes, ut 'Deucalides' pro 'Deucalionides' et 'Scipiades' pro 'Scipionides' et, ut supra diximus, 'Aenides' pro 'Aeneades'. excipiuntur tamen haec, quae contra regulam paenultimas vocales producant: 'Aeclides', 'Demādes' per synaeresin pro 'Demeades', 'Codrides', 'Lycoorgides', 'Lagides', 'Belides', 'Euerides' etiam et 'Lycomedides', apud Graecos contra regulam paenultimam diphthongum habent, pro qua nos i longam ponimus.

Feminina vero patronymica vel in 'is' vel in 'as' desinunt vel in 'ne' productam. fiunt autem a masculinis subtracta 'de' in 'is' vel in 'as' desinentia, ut 'Priamides Priamis', 'Dardanides Dardanis', 'Peliades Pelias'. igitur 'Aeneades' quoque secundum analogiam 'Aeneas' debet facere, non 'Aeneis'. ergo quomodo auctoritas est, quod dixit 'Aenides' pro 'Aeneades', sic auctoritate usus est Virgilius in tituli descriptione, quo Aeneis inscripsit; quem Statius quoque secutus in fine Thebaidos ponit:

Vive precor nec tu divinam Aeneida tempta.

1 Inde] r Vnde RH prometides RB promethiades v. l. libror. Ovid. ephimethida R ephimethida BDH 2 poetae H quasdam add. g litteras d litteris D 3 chalcodontiades RB calcodontiades HGLr 4 chalcodontides RB cal-

codontides HGLr atlantiades R athlantiades BDLK pro atlantides add. r athlantides BDL Ovid. met. I 682 in I metamorphoseon om. GL 6 sedit] r sedid R atlantiades R athlantiades BLK athlantiades et untem multa loquendo

detinuit sermone diem D 7 diocalides pro diocalionides L deocalides pro deocalionides G 8 ut supra diximus et GL pro aeniades L 9 haec om. L producant penultimas vocales ut D producant ut BGL Aeclides] ex aeclides corr. in litura B f. recte: patron. sc. ab Aeolo, Eretriae conditore, quamvis exemplum desidero; aeclides D Hrabanus p. 33 oelides RHGLK; Anclides, Arati amicus, in mentem ve-

nit Augusto Meinekio, Cedides Fleckeiseno 10 demaades K synaeresim, pro aeoliades demeades α synheresin pro aeclides (ex aeclides corr.) pro demeades co-

drides locoorgides lagides ebelides (e a b insertum, belides in ras.) B 'demeades belides (ex pelides corr.) codrides H licoorgides Dr licorgides GL 11 Lagides] r largides R Belides h. l. om. H hellides R bellides r pelides K licomedides DGL 12 penultimam diptongum habent contra regulam D de toto h. l. praeter Sturziam l. supra l. cf. Lobeckium in paralipom. gramm. Gr. I p. 6 sq. 14 DE FEMINI-

NIS EODEM NUMERO D De femininis patronomicis L is] r his R is as D uel ne BH ucl in e K 15 is] r his R 16 peleades peleas G 17 aeneades quoque H 19 sic** (ut) B scriptione] R inscriptione rell. quod GLK 20 inscripsit] g scripsit G Stat. Theb. XII 816 tebaidos K 21 posuit GL 22 Viue** (re) B diuinam] G uel diuina g diuina L aenida G Aeneida tempta] r aeneidapta R

p. 84. 85 P.

p. 83. 84 K

notandum tamen, quod, si masculina i longam habuerint ante 'des' per synaeresin, apud nos in 'eis' diuisas tamen faciunt femini||na, ut 'Pelides' pro 'Peleides' 'Pelets', Thesides pro 'Theseides' 'Theseis': sic ergo 'Aenides' pro 'Aeneides' 'Aeneis'.

39 In 'ne' autem desinentia, quae sunt ladis linguae, patronymica eiusdem generis i longam habent paenultimam, si principale non habuerit eandem i vocalem, ut 'Adrestos Adrestine', 'Nereus Nerine'. si autem principale habuerit i, o producta ante 'ne' invenitur, ut 'Acrisios Acrisione', ex quo possessivum posuit Virgilius:

Acrisioneis Danae fundasse colonis,
ab Acrisione, id est Danae. et sciendum, quod inveniuntur multa eiusdem formae gentilia, ut 'Haemonis', 'Thessalis', 'Colchis', 'Argolis', 'Cyclas', 'Ias', 'Troas', alia vero propria, ut 'Bacchis', 'Doris', 'Pythias'.

DE POSSESSIVIS.

VIII 40 Possessivum est, quod cum genetivo principalis significat aliquid ex his quae possidentur, ut 'Euandrius ensis' pro 'Euandri ensis' et 'regius honos' pro 'regis honor'. hoc autem interest inter possessiva et patronymica, quod patronymica filios vel nepotes significant, possessiva autem non solum filios, sed omnia, quae possunt esse in possessione; et quod patronymica a propriis tantummodo derivantur, possessiva autem etiam ab appellativis; et quod patronymica a masculino descendunt plerumque genere, rarissime autem a feminino nec proprie, quando a matribus fiunt, ut supra ostendimus, possessiva autem ab omnibus nascuntur generibus; et quod patronymica ad homines pertinent vel ad deos, possessiva vero ad

1 notandum est tamen GL habuerunt G des] d H per add. r 2 sinarisin ei L nos] latinos GL post diuisas tamen duo folia desunt in B cf. § 50 Pelides] r pellides R 3 Thesides pro Theseides Theseis] d tesides pro tessei-

des tesseis r thessides pro theseides theseis GD aenides (e) H 4 pro acides Rr pro aeneades G 6 habuerit (n) D 7 ut om. G adrestinae r nereos RL nereios K nerinae r sin HK sin autem habuerit (n) principale D 8

acrisios H 9 possuit K Verg. Aen. VII 410 10 acrisionis Rr acrisionaeis H acresioneis K danç RH dane G danaa k danaac L 11 acrisionea Hr danaa RK danaa (a) DH dane G danaae L sciendum est DLK 12 themonis DGL hemonis d Thessalis] r thesalis RDGL cholchis DHK ciclas ias Ld ciclasias DGK 13 troias DHK bachis DHGLK pythias R pithias GLK 14 ex-

PLICAT DE PATRONOMICIS: INCIPIT DE POSSESSIVIS SE^D PRIMVM DE DIFFERENTIA INTER POSSESSIVA ET PATRONOMICA. D De possessionibus H de possessiuis incipi^t K De differ-

rentia inter possessiua et patronomica L DE POSS. l inscr. om. G 15 principalis] DGLK Lerschius Sprachphilos. II p. 124 principali RH 16 possidentur K Euandrius ensis] v. Verg. Aen. X 394 regius honos] v. Verg. Aen. VIII 814 sq. honor regius K 17 onos R honor Gh autem add. l 20 ab] et D ap ab^{ap} pellatiuis Rr 21 appellatiuis L descendunt GK plerunq^{ue} KK genere plerunq^{ue} G 22 rarissime H a add. r proprie] rk propriae RK 23 nascuntur ab omnibus D 24 ad] r a R homines tantum pertinent D uel ad deos pertinent GL uel add. r ad deos] d adeos D uero] autem GL res per-

p. 585. 86 P.

p. 84—86 K.

omnes res. fiunt igitur possessiva vel a nominibus, ut 'Caesar Caesareus', vel a verbis, ut 'opto optativus', vel ab adverbis, ut 'extra extraneus', et vel mobilia sunt, ut 'Martius Martia Martium', vel fixa, ut 'sacrarium', 'donarium', 'armarium'.

5 Possessiva autem dicimus non solum possessionem significantia, sed etiam quae formam habent possessivorum. sunt enim quaedam gentilia similem possessivis habentia formam, | ut 'Romanus' civis et 'Romanus' ager, quaedam autem et propria eadem et gentilia et possessiva, ut 'Latinus' filius Fauni et 'La|tinus' civis et 'Latinus' ager; alia tantummodo
10 propria formae possessivae, ut 'Quintilianus', 'Iulianus'; alia loco patronymicorum posita, quod supra quoque diximus, ut 'Aemilianus' Scipio et 'Octavianus' Caesar. ex eadem forma agnomina quoque multa invenies, 42
ut 'Africanus', 'Persicus', 'Gaetulicus', 'Creticus'. alia autem sunt eiusdem derivationis, quae ex materia principalium constare significantur, ut
15 'ferreus', ferro factus, similiter 'aureus', 'argenteus', 'marmoreus'; alia ex morbis, ut 'cardiacus'; alia a professionibus, ut 'mechanicus', 'grammaticus'; alia a disciplinis, ut 'Aristotelicus', 'Socraticus', 'rhetoricus'; alia, quae primitivorum similem possunt habere significationem, ut 'Thracius' pro 'Thrax'.

20 Sunt igitur formae possessivorum, quas a Graecis accepimus, haec: 43

In 'cos', quam mutamus in 'cus', antecedentibus a brevi vel i vel y, ut 'Bebriacus', 'Cypriacus', 'Italicus', 'Asiaticus', 'Libycus', quod solum y ante 'cus' habens invenitur [quod a principali accepit]. et sciendum, quod ea [id est in 'cus' desinentia], si a primitivis habeant c, pares habent
25 illis syllabas, ut 'Ithace Ithacus'. alia vero omnia a vel i ante 'cus' habentia, sive sint a nominativo seu a genetivo derivata, una syllaba vincunt ea, ex quibus derivantur, et si primitiva illa habuerint i paenultimam, haec

tinent. *RBHK* pertinent *uncis incl. r* 1 DE ORIGINE POSSESSIVORVM *DL* 2 optativus *H* 4 armarium donarium *GL* 5 Que nomina vocentur possessiva *ad mg. d*
7 civis et] cuius et *R* cuius gentile et *HG* cuius gentile et *L* cuius gentile. Possessivum ut *r* possessivum et romanus ager *H* et romanus ager possessivum *h*
ager possessivum *L* ager possessivum *G* 8 eadem propria *G* ut *add. k* 9 fauni proprium et *HGK* cuius *L* 10 quintilianus *K* alio *R* 11 quod] ut *L*
emelianus *K* 12 Octavianus] *r* hoc tavianus *R* Caesar] *g* caesar *G* 13

africanus *K* getulicus *libri* cretus *H* 14 derivationis ex terminationis *corr.*
L ex] et *L* 15 a ferro *DHGLKr* aureus] *d* aureus *D* 16 mechanicus] *r* chanicus *R* mechanicus *GL* grammaticus] *r* grammaticus rethoricus *R* 17 a *om. H*
ut *om. D* rethoricus *DGL* et in *titura h* rethoricus *K* 18 thracius pro thrax

r thartius pro trax *R* tracinus pro trax *GLK* tratinus pro trax *H* 19 trax *D* 20 grecis *h* greces *H* haec] *r* *add. k* ae *R* 21 DE TERMINATIONIBUS IN CVS. *DL* INCVS *l*
22 bebriacus (a) *R* breuiacus *GL* cypriacus *D* italicus cypriacus *L* italicus ciprius *G* italicus *DK* asiaticus *R* asiaticus *K* lybicus *R* lybicus *HKr* libicus in *titura g* 23 principali] *r* principalia *R* 24 id est *om. L* *causus* (ui) *R*

cum pares *H* pares (i) *R* 25 illis syllaba (u) *Rr* syllabas (syllabas *L*) illis habent *GL* habent illis syllabas *l* itace *R* omnia] nomina *G* 26 post sint derivata collocat *G* siue *GL* 27 derivantur primitiva et *K* primitiva illa] *l*

p. 566. 87 P.

p. 86. 87 K.

assumunt a, si o habuerint, tunc haec i habent ante 'cus'. et sciendum, quod non solum a primitivis, sed etiam a derivativis derivantur huiusmodi possessiva nomina, ut 'Troos Troicus', 'grammatos grammaticus', 'rhetoros rhetoricus', 'Persis Persicus', 'Asiatius Asiaticus', 'Creta Creticus', 'Afri Africus', 'Italus Italicus' - nam 'Italia' 'Italiacus' debuit facere -, 'Cyprius Cypriacus' - nam 'Cyprus' 'Cyprius' facit -, 'Ilium Iliacus', 'cardia cardiacus', 'mulio mulionicus'. Cicero pro Sestio: mulionicam paenulam.

- 44 In 'us' quoque puram desinunt possessiva tam Graeca quam Latina antecedente e correpta et producta, i correpta, o producta, ae vel oe diphthongo: e brevi, ut 'Caesareus', 'Romuleus', 'ferrus', 'aureus', 'argenteus', || 'vitreus', 'lignus', 'marmorus', 'illignus' (tamen et 'ilicis' dicitur: Terentius in adelphis:

Lectulos . . . filigineis pedibus.

Statius in sexto Thebaidos:

Ornique iliceaeque trabes metuendaque suco
Taxus.)

- 'marmorus' et fere omnia ad materiam pertinentia e brevem ante 'us' habent: 'plumbus', 'stagnus' - inveniuntur enim pauca sine e, ut 'querus', 'colurnus', 'abiegnus', 'oleaginus', 'faginus' -; e vero longam: 'spondus', 'Phoebus'; i brevem: 'Martius', 'Ariusius'; o: 'herous', 20
45 'Eous'; ae: 'Sabaeus', 'Cretaeus', 'Ptolemaeus' - haec autem ae diphthongum habent paenultimam, quae a femininis in e longam apud Graecos desinentibus vel quae a verbis Graecis derivantur circumflexis, ut 'Cretae Cretaeus', 'Ἰλῆ Hylaeus', 'Dionē Dionaeus', 'πτολεμῶ Ptolemaeus', 'τιμῶ 25

illa primitiva L i habuerint K i adsumunt RGH o] H, Krehlius o primum R o primam DGr et in litura L o primitiva edd. usque ad Krehlium non KI 3 possessiva add. g 4 rhetoros rhetoricus] r rethoros rethoricus RHGLK

rhetoros rhetoricus D perses GL persos K Asiatius Asiaticus] k assiatius assiaticus GK 5 Afri] DH uel afer d afer h afria sicus R affri affricus K Italia] r imitalia R Italiacus] r italicus r facere add. d 6 ciprius KLG ciprus

G cypriacus GLK ciprus cyprius DGLK cyprus H ilion G illium (ac) R 7 mulio mulionis mulionicus DG mulionicus ex mulionis corr. R Cic. pro Sest. 38, 82 Sestio] r sesio G setio L pessio R mulionicam] r mulioricam R mulioniam libri Ciceron. 8 paenolam G penolam L 9 IN VS ID EST IN EVS ET IN IVS. DL 10 et e producta G vel] dyphthongo H 11 cesareus (s) G 12 vitreus om. GL add. l marmorus om. GL add. l illignus G ilicis H iliceus(!) L 13 Ter. ad. III 2, 46: Lectulos in sole ilignis (sic Bomb. iligneis Bas.) pedibus faciundos dedit adelphis H 14 iligineis GL 15 Stat. Theb. VI 101 sq. tebaidos DLK. 16 iliceaeque L iliqueaeque K illicae equae (aequae r) R metuenda quae R 18 materiam DG habent ante us GL 19 blumbus K ut] Rl om. L rell. 20 abiegnus om. G 21 Phoebus] r foebus R phebeus H aruisius H areusius GL areusius K o productam r herous] r erous R aerous GL erus H 22 eous ex eous corr. H Cretaeus] r cretaneus R cretaeus H ptolomeus GLk ptolomeus RDK ptholomeus H 23 femininis] h feminis H desinentibus (disinentibus G) apud graecos G 24 circumflexis L Crete] g cretae DG craete H 25 hyle H hyle D hile(a) G hile KL hible k hylaeus H hilaeus GLK hilaicus k Dione] g dionae HGr ΠΤΟΛΟΜΕΩ K ΠΤΗΛΟΜΩ

p. 587 P.

p. 87. 88 K.

Timaeus' -; oe antecedente, ut 'Euboea', 'euroea'. et quia apud Graecos in multis ei diphthongus ante 'os' invenitur, scire debemus, quod solent Latini eam modo in e longam convertere, ut 'Πυθαγόρειος Pythagoreus', 'σπονδεῖος spondeus', 'Ἀλφειός Alphēus': nam possessivum quoque similiter ut primitivum proferri Virgilius ostendit, qui protulit:

Alphēa ab origine Pisae.

hoc autem facere solent Latini [id est ei in e longam convertere in paenul- 46
tima syllaba] 'us' pura sequente vel 'a' vel 'um', ut 'Ἀχιλλεῖος [possessivum
Graecum] Achillēus', 'Ἀχιόπεια Deiopeā', 'γυναικεῖον gynaecēum'. hanc
10 autem mutationem ei diphthongi in e longam faciunt more Ionio vel Attico
- illi enim 'ἦδην' pro 'ἦδειν' dicunt et 'μῆον' pro 'μείον' et 'πλήον' pro
'πλείον' - vel ideo, quia i paenultimam puram non producant Romani
nisi in 'fio' verbo et in genetivis in 'ius' desinentibus et in disyllabis
15 Graecis, quae apud illos quoque paenultimam longam habent, et in paucis
alii, in quibus auctores pro e | paenultima longa i longam posuerunt, ut
'Phthius Phthia', 'dius dia' et 'Chius', 'Arius', 'Lycius', 'Sperchius'.
Virgilius in XI:

Italides, quas ipsa decus sibi dia Camilla.

h MOY
H ΠΤΩΛΩ. Rr ptolomo G ptolome D ptolomeo Ld Ptolemaeus — apud add. r
ptolomaeus DGLK ptolomeus r ptholomaeus Hk ΤΥΜΩ K timo Grd time D

1 ut om. L eboea K Euboea, euroea] euoeus euoea euoeum G euoeus eu-
uoea (uel euroea l) euoeum L eyroea D IN EVS. D 3 ΠΥΤΑΓΩΡΕΙΩΣ Rr

ΠΥΤΑΓΟΡΕΙΟΣ K pithagoreios GL Pythagoreus] r pythagoreius R pithagoreus GLK
phythareus H phythagoreus h 4 ΣΠΩΝΔΗΙΟΣ H ΣΠΩΝΔΗΙΩΣ R spondeios GL
αλφειος RH αλφειος K alpeios GL alfens H 5 proferri] profertur ut GLK
Verg. Aen. X 179 6 Alpheā] alfea R alpheae Pal. alphaeae Rom. hos parere iu-
bent alpheā GLK Pisae] r pissae RGLK 7 autem] r tamen R solent facere
D solent latini facere G 8 sequentes R or Rr ut om. GL Ἀχιλλεῖος]

h AKYΛΛΗΙΟΣ Rr achileios GLK 9 achileus GLK ΔΗΪΟΠΕΙΑ R ΔΕΙΟΠΕΙΑ DGK
ΔΗΪΟΠΕΙΑ H ΔΕΙΟΠΕΙΑ in lit. l deiopeaa (i) K ΓΗΝΗΚΗΙΩΝ R ΓΙΝΕΚΗΙΩΝ r ΓΥΝΕ-
ΚΕΙΩΝ DH ΓΙΝΑΚΕΙΩΝ GL ΓΥΝΑΚΕΙΩΝ l ginaceum GL gynaceum l gineceus K 10
ionico rdh Attico] r atico R 11 ἦδην scripsi, cf. Eustath. ad Hom. Od. XXIII 220

Sturzium de dial. Gr. p. 64 C. ΗΑΗΝ H ΗΑ. IN Rr ΗΑΕ+Ν (i) D ΗΑΕΝ K eden GL ἦδειν
dicunt
scripsi ΕΙΔΕΙΝ R eid+V (i) D eiden HGLK dicunt — μείον] ΕΤΗΜΩΝ pro ΜΗΜΩΝ (in
ΜΗΜΩΝ corr.) in lit. r om. G et — μείον] om. L ΜΗΜΩΝ pro ΜΕΙΩΝ l ΜΕΩΝ D ΜΗΜΩΝ

HK meion DHK et om. L ΠΑΗΩΝ Rr ΠΑΗΩΝ D ΠΕΛΗΩΝ d ΠΗΛΩΝ GL
ΠΑΗΩΝ H ΠΑΕΩΝ K' pro om. D 12 ΠΑΕΙΩΝ ex ΠΑΕΙΩΝ corr. in lit. r πελείον ex
ΠΕΛΕΙΩΝ nī f. corr. d ΠΗΛΕΙΩΝ L peleion G pleion K peion H IN IVS. D 13
ΠΗΙΟ R uerbo flo GL dissyllabis r dissillabis K 14 penultima* (m) D e pae-
nultima (s. penultima) longa HGLKd et paucis Hh 15 possuerunt K 16 phtius
pethia (h) R phtius phitia H phtius phitia K ut dius H dius dia phtius phitia L
dius dia phtius phitia G [Chius] om. H conius et phtius et chius K post
Chius: chia langia add. rd langia D et chia L et cius G licius GK liccius L
Sperchius] h spergius GL spertius H 17 Verg. Aen. XI 657 XI ex XO corr. r
18 dia etiam Serv. et Med. m. rec. diua Med. m. pr. dura Rom. deficit Pal. ca-

idem in georgicon II:

Spercheusque, et virginibus bacchata Lacaenis.

Horatius in II sermonum:

Caecuba vina ferens, Alcon Chium maris expers.

nam primitivum 'Chius' corripitur - Lucanus in VIII: 5

Quas t̄sasine cautes, et quas Chius asperat undas -

'Lycius' apud Statium in X producta paenultima invenitur:

At patrias si quando domus optataque, Paean,

Templa, Lycie, dabis, tot ditia dona sacratis

Postibus et totidem voti memor exige tauros. 10

sed etiam 'Lyrceus', quod in quibusdam 'Lyrceus' reperitur codicibus scriptum, Statius in III:

Aret Lerna nocens, aret Lyrceus et ingens

Inachus.

sed et 'Argia' et 'Argian' et 'Langia' idem secundum Graecos producta 15
paenultima i | profert in II Thebaidos:

Nec mirum, nam tu infaustos donante marito

Ornatus Argia geris.

in eodem:

Egregiam Argian, nec formae laude secundam 20

Deipylon.

idem in IIII:

Vna tamen tacitas, sed iussu numinis, undas,

Haec quoque secreta nutrit Langia sub umbra.

Lucanus in III:

Substringens, Arimaspe, comas, hinc fortis Arius. 25

mella *G* kamilla *K* 1 idem — Lacaenis *add. d* Verg. georg. II 487 in *om. K*

II geor̄ *H* 2 spercheosq. *Med. m. pr.* spercheusq. *m. alt. Pal.* uel spergius

add. g baccata *D* bachata *GLK* 3 Horatius] *r* oratius *RHK* Hor. *serm.* II

8, 15 4 caecuba *L* alchon *HGLK cum codd. quibusdam Hor.* chion *Dr*

5 primitivum] *r* primitivum *R* Lucan. *Phars.* VIII 195 6 quassa sine in quas sa-

sine *corr. in RH* et sasine *g* asine *GL* sasinae *D* assinae *K* et sic sasinae *s. asinae*

(sic *Voss. uterque*) libri *Lucani fere omnes*, Samiae *Cod. Luc. Marpurg.* cautis

Voss. b m. alt. chios *HGL* *Voss. A* chias *K* 7 licius *GL* Stat. *Theb.* X

343 *sqq.* X. inphaustos *RDG* penultima producta *K* 8 ad *HKrd* patria *GL*

domos *Kd Stat. Cass. al.* 9 Lycie] *r* licie *RG Cass.* licia *L* licya *D* sacra-

tia *H* 11 lircius *l* licius *GL* in quibusdam] *l* etiam *L* lirceus *GL* lyrcaeus *H*

reperitur] *r* repperitur *RLg* 12 Stat. *Theb.* IIII 711 *sq.* III *K* UI *GL* 13

ar+et *G* Lerna] *r* lynna *RK* lima *D* lyrcus *R* lirceus *DGL Cass.* 15 Lang-

gia] largia *R* langia et largian *K* langia et largian *GL* statius idem *RHKd*

secundum *add. d* penultima i producta *D* penultima i profert producta *r*

16 i] hi *R* Stat. *Theb.* II 265 *sq.* tebaidos *GLK* thaeбайдos *H* 17 u] tum

Stat. *Cass.* inphaustos *H* donate *K* 18 argia *Cass.* 19 Idem in *DGr*

Stat. *Theb.* II 203 *sq.* 20 argiam *R* laudae *K* 21 deiphylen *R* Dey-

pylen *Cass.* 22 Stat. *Theb.* IIII 716 *sq.* tertio *GL* uel IIII *l* 23 tacitas] *r* ci-

tas *R* iusu *LK* 24 nutrix *HK* nutrix *D* largia *GL* 25 Lucan. *Phars.*

III 281 26 comas] *d* tomas *D* fortis] *Voss. b* sortis *Voss. B* Arius] *r* ar-

rius *R*

p. 568 P.

p. 89. 90 K.

inveniuntur tamen auctores frequenter in nominibus urbium in 'cia' desinen- IX 47
tium apud Graecos varia proferentes: 'Alexandria' et 'Alexandrēa' ['Nicia'
et 'Nicea'], 'Antiochia' et 'Antiochēa'. Cicero pro Deiotaro: spe-
ravit credo difficiles tibi Alexandriae fore exitus. tamen et
5 'Alexandrea' dicitur. Horatius in III carminum:

nam tibi quo die

Portus Alexandria supplex

Et vacuam patefecit aulam.

[in eodem: Niceam Ephesumque mittebat.]

10 Est autem quando abiectioe i e correptam | ponunt ante 'us', ut 'Hec-
torēus', 'Agenorēus', in quo similiter Ionas sequuntur: illi enim quoque
abiciunt i in huiusmodi nominibus, si non genitivus primitivi par sit no-
minativo possessivi, quare 'Ἀχιλλεῖος' dicunt, ne, si 'Ἀχιλλεος' dicant,
putetur primitivi genitivus. quos sequentes in hoc etiam pro ei diphthongo
15 e longam ponimus 'Achillēus' dicentes, unde Virgilius in III:

Stirpis Achillēae fastus,

quamvis reperitur etiam e correpta in huiusmodi derivativis, ut Virgi-
lius in I:

Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis.

20 sed dicitur et 'Typhoeus' et 'Typhos' et 'Typhon'. Lucanus in V:

Conditus Inarimes aeterna mole Typhoeus.

1 in eia in nominibus urbium disinentibus apud G in ia DH in a R desi-
uel um
nentibus LI 2 varia] r uariae RH uarie DGLK Alexandria — tamen et om. H

add. h alaxandrea GLk alaxandrea K et om. K alexandria Rr alaxandria

GLK nicia et nicea post Alexandria exhibent RD, nicea et nicia K, post Antiochea:
niceia nicia GL, evan. h 3 Antiochia et Antiochea] r antiochea et antiochia K au-
tiocheia et antiochea G antiocheia et antiocha L antiochia et antiochea R Cic. pro
Deiot. 9, 24 deitaro L deitaro(i) G 4 credo om. h alexandriae GK post
exitus versus supra omisum Idem in georgicon secundo sperchiusque et uirginibus bac-
cata lanceis ponit D del. d tamen et — aulam om. GLK in mg. add.-k et inde ab

Horatius l et om. D 5 alexandria Rr Hor. carm. III 14, 34 sqq. VII k 6
tibi] r tibia RD tibi a H die] r diae R 7 ab alexandrea DHrk 9 post aulam:

In eodem (Cicero in eodem G) niceam=(r niceam R niciam GL niceam K) ephesum-
que (ephesumque K) mittebat libri, qui locus ex eodem cap. nono or. Cic. pro Deiot.
§ 25 desumptus a lectore quodam, qui in cod. suo Niceam scriptum invenit, ex mg.
insertus est et vocc. Nicia et Nicea supra inculcandis ansam dedit 10 INEVS D

abiectioe Rr haectoreus RD 11 secuntur R enim om. R quoque om.
K 12 sit cum nominatiuo H 13 Ἀχιλλεῖος] l ἀχιλλεῖος R ἀχιλεις GL ἀχιλ-
λειος K achilleios H ne si in marg. add. K ἀχιλεος RL ἀχιλλεος DGI ἀχιλ-
λεος K achilleos H 14 genitiuus primitiui L 15 achileus G unde om. GL
Verg. Aen. III 326 III aeneidos D 16 achileae GLK 17 reperitur]
inueniatur DH Verg. Aen. I 665 18 primo aeneidos D 19 natae K
patria] Verg. Fr. ex corr. patres Fr. Rom. sumi R typhoea r thyphoea R tiphoea

GLK cf. lib. I § 54 tempnis H 20 et om. G t+p+pheus R thiphoeus G ti-
phoeus LH tiphous GLK typhon et typhos. D tiphon GL Lucan. Phars.
V 101 in] libro D in libro H III G 21 conditur DGL Inarimes] r inhari-
mes R Inarimes aeterna] l inare meae terna L mare mere terna G uel inarimere g

idem in VI:

Antraque letiferi rabiem Typhonis anhelant.

48 in||veniuntur tamen quaedam huiuscemodi, in quibus ei diphthongus in i longam convertitur sequente v loco digamma Aeolici, ut 'Αργεῖος Argivus' - dicitur tamen et 'Argeus'. Horatius carminum libro II:

Tibur Argeo positum colono -

quod in Latinis quoque derivationibus invenitur/[id est i paenultima longa ante u consonantem], ut 'nominativus', 'genetivus', 'dativus', 'accusativus', 'indicativus', 'imperativus', 'optativus', quorum alia a nominibus, alia a verbis derivantur. non solum autem in nominibus Latinis paenultima i pura ante 'us' vel 'a' vel 'um' non potest produci, sed etiam in verbis praeteriti perfecti temporis et plusquamperfecti corripitur i sive paenultima sive antepaenultima, nisi secuta fuerit u loco consonantis, ut 'audī audīsti audīit audīimus audīistis audīerunt, audīeram audīeras audīerat, audīisse': ubique corripitur i; sin autem assumat u loco consonantis, ubique 15 producitur, ut 'audīvi audīvistis audīvit audīvimus audīvistis audīverunt, audīveram audīveras audīverat, audīvisse'. invenitur tamen etiam ai diphthongus conversa in i longam, interposita similiter u pro consonante, ut 'Achivus' pro 'Αχαιός', cum contra soleant Doris ei in ai diphthongum convertere, ut 'αἶ κέ ποθι Ζεός' pro 'εἶ κε', et 'αἶθε' pro 'εἶθε'. 20 et eas quidem formas supra dictas a Graecis accepimus, in Latino autem sermone non solum his utimur, sed etiam propriis quibusdam Latinorum in 'us' vel in 'a' vel in 'um' puram antecedente 'ri', ut 'Caulinarius', 'hereditarius', 'legatarius', 'gladiatorius', 'uxorius', 'stlattaria', 'ptisana-

inaremes aeternae K tiphous G thyphous K 1 Luc. Phars. VI 92 in] libro r in libro D 2 anthraque K laetiferi HGLK loetiferi r Voss. B typhoenis H ti-
phonis GL Voss. B tiphonis K 3 in ivvs D iu huiuscemodi in HKr diptongon K

4 digamme Rr digammae GL dygamma D digammi K Aeolicij r aeolice R aeolⁱ
caae G eolicae L ut 'Αργεῖος] om. H ut argius h αρηιος Rr argeioe D argeios
GL 5 oratius GK Hor. carm. II 6, 5 in carminum DGL II] α III libri
6 positum K 7 est in paenultima (peneultima G penultima L penultima DK)

i DHGLK 8 consonantem u GL acs uoci ablat H 9 imperatiuis R
10 deriuantur (diriuantur G) alia a uerbis GB 11 pura i Dr etiam om. K
12 corripitur] r corrumpitur R 13 nisi] r sit, nisi RDHGLK 14 au-

disti RH audisse (i) R 15 i om. GL add. l assumat] r adsumat RDH
16 audiverunt] r audiuera R 17 audiueras add. d audiverat] r audie-
ram R om. H rat add. h etiam om. L ai] rdh ae RDH 19 Achivus] d achius
D 'Αχαιός] rd ακιος R ακιος D soleant] g solebant GL dori Gr dor. L
dores DK ei] i G uel es add. k ai] h ae Hg 20 Hom. II. I 128 etc. ut
αἶ κέ—εἶθε om. HGL add. g et om. vocc. ut et ποθι Ζεός hl αιη R αιει K

i eyc pro nyka et aien pro niēn
ποθι Ζεός] in ras. DK ποιει ziec G ποιει znic zeyc pro aike et aice Rr
eikei et aite pro eite K ai. oe pro ei. oe g aice pro eice D 21 has GL
quidem] r quidam R supra dictas] hr supradictis RH accepimus] l accipimus L
22 in rivs D quibusdam propriis GL 23 ut in us et in a et K uel a
uel um GL pura D catilenarius K 24 haeriditarius G heriditarius K le-

gatoarius R legatarius D legatorius K stlattaria] r stlattaria R stlattarias D stlattaria

p. 599. 90 P.

p. 92. 93 K.

rium'. et, quod iam supra diximus, sciendum, quod, quamvis forma sit possessiva hæc, quae in 'rius' desinit, tamen diversae significationis nomina in hac quoque inveniuntur: alia ab officiis, ut 'tabellarius', 'mercenarius', 'cerarius', 'sagittarius', 'tabernarius', 'ostiarus', 'argentarius', 'aerarius'; alia a dignitatibus, ut 'praefectorius', 'quaestorius', 'praetorius', 'censorius', quae tamen etiam possessivam habent significationem; alia ab aliis rebus, in quibus sunt vel de quibus vel quas habent: in quibus sunt, ut 'collarium', quod in collo est, 'plantarium', quod in planta est, 'mensarium', quod in mensa, 'motoria', quae in motu, 'palmarium', quod in palma est, hoc est in laude; de quibus sunt, ut 'frumentaria' est lex de frumento et 'agraria' de agris et 'nummaria' lex de nummis; ex his autem, quas continent, ut 'vinaria cella', quae habet vinum, et 'armamentarium', in quo arma posita sunt, sic 'violarium', 'aviarium', 'rosarium', 'viridiarium'.

In 'nus' quoque terminantium formae et significationes diversae inveniuntur, quibus Latini frequenter utuntur in significatione possessiva, ut 'Pompeianus', 'Caesarianus', 'Sullanus'. invenitur autem in quibusdam a longa ante 'nus', ut 'Romānus', 'Hispanus', 'Campānus', 'Stheniānus'; in aliis e longa, ut 'terrēnus', 'egēnus', 'aliēnus', 'Aviēnus', 'Rubrēnus', 'Aniēnus', unde Virgilius:

Aniena fluenta;

in aliis i longa: 'CamerInus', 'PerusInus', 'RegInus', 'vicInus', 'masculInus', 'feminInus'. invenitur tamen etiam brevis i g antecedente in his, quae ab arboribus derivantur, ut 'oleagInus', 'fagInus', et in his, quae ab adverbis nascuntur temporalibus, 'cras crastInus', 'horno hornotInus', 'diu diutInus'. u quoque longa ante 'nus', ut 'tribūnus'. r etiam e]l inveniuntur

GLKd ptisanarium] r tipsanarium d tisanarium RD rell. 1 sciendum] d sciendum est Dk 2 post desinit in mg. quod possessiva dicuntur non solum possessionem significantia sed etiam quae formam habent possessivorum. r 3 mercenarius RL mercenarius GK 4 caerarius RDHLK coerarius G sagittarius] k sagitarius LK ostiarus] r hostiarus RH 5 questorius H pretorius d precorius D 6 habent R habent formam et significationem K ab] r ante ab R 7 aliis longa rebus K vel de] et de L 8 planta est] l planta GL mensarium] dl et mensorium K mensorium RDHq mesarium GL 9 mensa] l mesa L mensa est DHKl et motuaria K motaria GLd quod GK motu est K motu est et GL 10 palma hoc G palma id est hoc est K frumentaria lex L 11 nummaria de G 12 quas] l q GL vinum habet GL armamentarium] g armentarium Gk armarium DI

13 qua K positi H aviarium] D om. GL apiarium l uel apiarium add. d 14 viridiarium DGK 15 DE NVS DI a nus quoque iterum inc. B v. § 38 et add. l 17 syllanus RBH sillanus DGLK inveniuntur H autem in litura d 18 stennianus campanus R sthenianus K stennianus L 19 longam B aegenus L

Avienus *Krehtius*, sibi ipse *diffidens* II 512 abiennus RBGLK *Heidelb.* *Krehtii* abienus(g) D abienus H nomen poetae *gloss. cod. Heidelb.* Rubrenus] poeta pauper *gloss. cod. Heidelb.*, *Rubrenus* sc. *Lappa*, poeta *tragicus*, v. *Iuv. sat.* 7, 72 *ibique*

schol. 20 *Verg. georg.* III 369 21 *anina Med. alena Pal.* fluenta D 22 *perussinus GK* 23 tamen om. B i brevis antecedente g GL 24 dirivantur add. k 25 ut cras D

tur ante 'nis', ut 'diurnus', 'nocturnus', 'hesternus', 'externus', 'hibernus', 'colurnus', 'quernus', 'ficulus', 'populus'. Plautus in *Casina*:

Sed manedum, num ista aut populna sors aut abi-
egna est tua?

Et quia diximus, diversas in his esse significationes, commodum | est
X 52 eorum exempla proponere. alia sunt possessiva, ut 'Caesarianus' miles,
'Pompeiana' domus, 'Tullianum' mancipium; alia et patriam significant et
possessionem, ut 'Romanus' civis et 'Romanus' ager. potest tamen et
hoc et paene omnes huiusmodi formae nominum propriorum quoque habere
significationes. 'Campanus' similiter et 'Hispanus' et 'Alexandrinus' et
'Placentinus' et 'Nolanus' et similia non solum patriam, sed etiam pos-
sessionem significant. sunt tamen multa supra dictae speciei, quae etiam
agnomina inveniuntur, ut 'Camerinus', 'Numantinus', 'Coriolanus'; alia
propria eiusdem formae nomina vel etiam agnomina, ut 'Adrianus', 'Mes-
salinus', 'Silvanus', 'Claudianus', 'Corvinus', 'Probinus', 'Rufinus', 'Ae-
milianus'; alia a locis, ut 'rusticanus', 'urbanus', 'oppidanus', 'Capito-
15 linus', 'Palatinus', 'Aesquilianus', 'Gallicanus', 'vicinus', 'externus'; alia
a temporibus, ut 'matutinus' a Matuta, quae significat Auroram vel, ut
quidam, *Λευκοθέαν*, 'hesternus', 'diurnus', 'nocturnus', 'meridianus',
'vespertinus', 'antelucanus', 'veteranus', 'diurnus', 'aeternus'; vel a dig-
20 nitatibus sive officiis, ut 'tribunus', 'antesignanus'; vel a generibus, ut
'masculinus', 'femininus'; alia a mutis animalibus, ut 'taurinus', 'porci-
nus', 'cervinus', 'anserinus'; alia a materia, ex qua constant, ut 'humani-
nus', 'terrenus'; alia a fortuna, ut 'libertinus', 'egenus'; alia a numeris
semper pluralia, ut 'bini', 'terni', 'deni' [sic ab omnibus numeris], quam-
25 vis poetica auctoritate etiam singularia inveniuntur. Lucanus in VIII:

Syrtribus hinc Libycis tuta est Aegyptus, at inde
Gurgite septeno rapidus mare | submovet amnis.

1 externus hesternus DG hybernus H 2 colurnus] g colornus G plaus-
tus Rr Plaut. Cas. II 6, 32 3 manedum K manedum num] g manet dam-
num L monedum num B manedum num GK manedum R monedum r ne dum
num Plaut. Vet. al. manedum, nondum, nundum al. libri Plaut. ista] Plauti om-
a istaec
nes stet Rr istaec BDHGL isthaec K; f. sta Fleckeisenus abiognast Plaut. Vet.
estua K 5 esse significationes in his GL 6 eorum om. L 7 et posesionem
significant K 8 ciues L tamen et hoc] l tamen hoc LK 9 poene R pene r
10 alexandrinus(a) G alexandrinus LK 11 nolanus et placentinus D nolanus
(i) K 13 adagnomina H adgnomina B Numantinus] h numatinus H cariola-
nus L 14 huiusdem L adgnomina B adgnomina H mesalinus GLK 15
corbinus K Probinus] h prouinus RBH aemilianus H 16 opidanus RHK
capitulinus BHK 17 extraneus B 18 temporalibus B ut om. BHKL auro-
rum significat GL 19 *Λευκοθέαν*] om. H *ΛηΥκοθηαν* R *λευκοθεαν* h haester-
nus BH heri hesternus K heri haesternus h nocturnus diurnus K 22 porcinius
cervinus anserinus porcinius L 24 terrenus add. k furtuna LK 26 poetica K
singularia D ut lucanus GL Luc. Phars. VIII 444 sq. VIII K 27 sirtibus
c
HLK hin Voss. A Libycis] g libicis RLLK lybicis BG lybycis DH aegyptus Voss. B
uel o
at] r ad R 28 rapidus L ra. pidus Rr summonet DK Voss. uterque amnis] r annis R

p. 591. 92 P.

p. 95. 96 K.

Virgilius in X:

It gravis Aulestes centenaque arbore fluctum

Verberat adsurgens, spumant vada marmore verso.

et sciendum, quod alia eorum a nominibus fiunt, a Roma 'Romanus', a 54
 5 Caesare 'Caesianus'; alia a verbis, ut ab *aegeo* 'egenus'; alia ab adverbis,
 ut 'infra infernus', 'supra supernus', 'hodie hodiernus'.

Conemur igitur, sicuti possumus, exponere rationem paenultimarum
 in supra dictis derivationum formis literarum.

In a desinentia antecedente aliqua consonante seu vocali producta ea-
 10 dem a et accepta 'nus' faciunt derivativum supra dictae formae, nisi sint
 mutorum animalium, ut 'Sulla Sullānus', 'Perpenna Perpennānus', 'Roma
 Romānus', 'silva Silvānus', 'Nola Nolānus', 'Suessula Suessulānus', 'Adria
 Adriānus', 'Compsa Compsānus'. excipiuntur 'Iugurthinus', 'Messalinus',
 'terrenus', quae quamvis a nominibus in a desinentibus consonan-
 15 cedente derivantur, non servaverunt tamen a. [de 'mustelino' et 'aquilino'
 paulo post tractabitur.] a pluralibus quoque in ae diphthongum desinen- 55
 tibus vel in a derivata similiter a habent ante 'nus' [vel 'na' vel 'num'],
 ut 'Acerrae Acerranus', 'Thebae Thebanus', 'Cumae Cumanus', 'Formiae
 Formianus', 'signa antesignanus', 'membra membrana' (quod est femini-
 20 num). possunt tamen haec et a singularibus esse ἀπὸ τοῦ 'signum' et
 'membrum', quod paulo post ostendetur. similiter a habent ante 'nus',
 quae derivantur a nominibus in 'ius' terminantibus vel ab adverbis in 'ie'
 longam, ut 'Pompeius Pompeianus', 'Sthenius Sthenianus', 'Titius Titia-
 nus', 'Tullius Tullianus', 'Fabius Fabianus', | 'Iulius Iulianus', 'Virgilius
 25 Virgilianus', 'Terentius Terentianus', 'Sallustius Sallustianus', 'cotidie
 cotidianus', similiter a 'meridie' 'meridianus'; 'hodie' tamen 'hodiernus'
 facit. similiter a habent ea, quae derivantur a nominibus in 'cus' vel in 56

1 *Verg. Aen. X 207 sq. cf. de fig. num. § 24* X] r XII R 2 auletes G ab
 arbore G fluctus Rom. 3 assurgens GKr marmora e uerso Med. uersu K
 post uerso repetunt sic ab omnibus numeris RDHK 4 ut a roma BDLr 5 uer-
 bis ab K *aegeo(a) G adverbis] g aduerbis G 7 DE FORMATIONE IN ANVS.
 inscr. DL possumus] r posuimus R possimus K posimus L 8 in supradictis
 penultimarum (penultimarum L) GL 9 aliqua om. L eadem a] r eadem ea
 R 11 mutorum] h mutarum LH silla sillanus RDGL sylla syllanus BHK per-
 uel n n
 perna perpernanus HL perpena perpernanus G 12 Suessula] d suesula DGLK Sues-
 sula Suessulanus] r sues sulanus sulanus R suesulanus GLK adria adrianus] r
 hadria hadrianus RBK 13 Compsa Compsanus] scripsi copsa copsanus RBDHK capsula
 capsanus GL iugurthinus R messalinus B mesalinus GL 15 deriuentur L diri-
 uentur DG mustelino K 16 quoque nominibus in B ae] r e R dyptongum R
 dyptongon r diptongon D 17 diriuata K diriuatiua Gk deriuatiua L om. H num
 acerrae DGH 18 tebae tebanus L Cumae] d cummae RD cu+manus(m) D
 formia B formia b 19 membra membrana H feminum K 20 ἀπὸ τοῦ om.

GL ανω τωι l τωι R 21 mēbruin H 22 apaduerbis Rr in e HGLK

23 sthennius sthenianus K stenianus H 24 fauius fauianus GL et in fabius
 fabianus corr. B 25 terentius — cotidianus in ras. b salustius salustianus HGLKb
 cottidie cottidianus H quotidie cotidianus GL 26 meridiē] r meridiaē R

27 tamen in *Itura ante a H*

p. 592. 93 P.

p. 96. 97 K.

'culus' desinentibus, quae sunt ultra duas syllabas, ut 'rusticus rusticanus', 'publicus publicanus', 'Saticulus Saticulanus', 'Tusculus Tusculanus'. excipitur a masculo, quod est diminutivum maris, 'masculus' factum: nam disyllaba in 'cus' desinentia sine a sunt, ut 'mancus Mancinus', 'lacus lacuna', 'porcus porcinus'. in 'um' quoque neutra consonante antecedente in derivativis a habent ante 'nus': 'oppidum oppidanus', 'Paestum Paestanus', 'Spoletum Spoletanus', 'Toletum Toletanus', 'castellum 57 castellanus', 'Beneventum Beneventanus'. similiter a habent paenultimam pleraque venientia a nominibus tertiae declinationis: 'Caesar Caesaris Caesarianus', 'fons fontis fontanus', 'mons montis montanus', 'urbs urbis urbanus', 'sol solis solanus' - ex quo 'subsolanus': ex eo tamen est etiam 'Solinus' -, 'Milo Milonis Milonianus', 'Piso Pisonis Pisonianus' - quamvis quidam et 'Pisoninus' et 'Miloninus' dici putaverunt. sed a propriis derivata plerumque i ante a habent: 'Iovis Iovianus', 'Caesaris Caesarianus'. possumus tamen dicere, quod a 'Caesarius' et || 'Milonius' et 'Pisonius' et 'Iovius' derivata sint 'Caesarianus', 'Milonianus', 'Pisonianus', 'Iovianus' -, 'lux lucis Lucanus' - ex quo compositum fit 'antelucanus': ex eodem tamen nascitur etiam 'Lucina' -, 'vetus veteris veteranus', 'limes limitis 58 limitanus', 'Ancon Anconis Anconitanus', 'Gades Gaditanus'. ideo autem diximus pleraque, quia a neutris in e desinentibus derivata i habent productam ante 'nus', ut 'mare marinus', 'Praeneste Praenestinus', 'Calathe Calathinus', 'Calacte Calactinus', et ab aliis, quae pares habent tam in nominativo quam in genetivo syllabas, 'Hercules Herculis Herculinus', 'Verres Verris Verrinus', 'collis collinus', 'follis follinus'. 'er' quoque desinentia, si sint secundae declinationis, et 'us' consonante antecedente 25

- 2 publicus publicanus GK publicanus ex publicus *perperam repetito corr.*
 D 3 Excipitur(un) B a masculino K est diminutivum l derivativum L
- 5 IN VM *inscr.* L 6 habent] r inter R ut oppidum Hl oppidum opidanus] r opidum opidanus RL Paestum — Spoletanus om. GL *add.* gl
 7 Toletum Toletanus] k om. K tolletum tolletanus GL 8 castellanus] r castellanus R beventum H Beneventum Beneventanus om. L *add.* l penultima B ante penultimā b 10 urbs urbis urbanus om. GL *add.* g 11 etiam om. G
- 12 solinus proprium BDHGLK solinus et miloninus deci Rr, Milo — et Miloninus, om. et Pisoninus, in *mg.* *add.* r pisso pissous pissonianus L pisso.nis pissonianus GK
- 13 pisonicus H pissoninus LK putaverunt dici K 14 derivativa plerumque (derivativa pleraque L) a propriis i habent ante a GL 15 quod a Caesarius] d quod caesarius D pissonius GLK 16 iovius(n) B sunt G caesarianus G pissonianus GLK 17 ex — antelucanus *add.* g compositum d sit K 18 vetanus K 19 anconanus G anconitanus ananitanus Dd anconitanus. Hoc tamen potest. et ab anconites esse quod paulo post ostendetur. B gadis RBDH gadis.tis K
- 20 a] om. D *add.* d ab BH 21 Calathe — Calactinus] *add.* gl calate calathinus g calate calatinus RBDH calatae calatinus K calete-nus l 24 a collis K colles L collinus] k collina GLK a follis K follina G vel follinus g follivus o
- σαρκος (i. e. ὁ θύλακος) D IN ER *inscr.* L In er GLK 25 post declinationis: et

p. 583. 94 P.

p. 97. 98 K.

eiusdem declinationis exceptis in 'cus' supra duas syllabas vel in 'culus', de quibus paulo ante docuimus, et in 'ium' propria, si faciant derivativa in 'nus' terminantia, i longam habebunt paenultimam, ut 'auster austrinus', 'adulter adulterinus', 'macer Macrinus', 'libertus libertinus', 'divus divinus', 'probus Probinus', 'rufus Rufinus', 'maximus Maximinus', 'Marcellus Marcellinus', 'carus Carinus', 'maneus Mancinus', 'Regium Reginus', ['Venusium Venusinus', 'Signium Signinus', 'Perusium Perusinus', 'Opitergium Opiterginus'], 'Canusium Canusinus'. excipiuntur ab 'humo' 'humanus' et 'mundo' 'mundanus' et 'priscus Priscianus', sed hoc magis a Priscio videtur esse derivatum; nam quod a Taurominio 'Taurominitanus' dicimus, sequimur Graecos, qui 'Taurominites' dicunt. gentilia enim apud Graecos in 'της' desinentia mutata 'es' in a accipiunt 'nus', cum in hanc formam veniunt: 'Μητροπολίτης Metropolitanus', 'Νεαπολίτης Neapolitanus'. item i servant omnia, quae a nominibus mutorum animalium, cuiuscumque sint declinationis, derivantur in hanc formam: 'aper aprinus', 'caper caprinus', 'cervus cervinus', 'porcus porcinus', 'taurus taurinus', 'ferus' vel 'fera' 'ferinus', 'canis caninus', 'lepus leporis leporinus', 'lupus lupinus', 'formica formicinus' - Plautus in Menaechmis: |

Atque eccum incedit; move formicinum gradum -,

20 'hirundo hirundinus' - idem in rudente:

— declinationis om. R add. r et in us Brl 1 declinationis G vel} et L
2 docuimus R faciunt D et in faciant corr. B 3 in us G habent^{bu} Rr

4 macrinus(e) RGL 7 uen^usium uenusinus^s(i-m) B Venusium — Canusinus om. L add. l Venusium — Opiterginus om. RG add. r Signium] d signum D perussium perussinus Kl 8 canusinus perussium perussinus uenusium uenusinus G Signium signinus opitergium opiterginus in marg. add. g post Canusinus ad marg.: Nota quod pedium (l. Pedum) non facit pedinus sed pedanus, ut ostendit oratius in principio IIII satyrae primi libri epistularum sic: Albi, nostrorum sermonum candidè iudex, Quid nunc te dicam facere in regione Pedana? Est autem pedium opidum inter tiburtum et praeneste. Item Salust. cuiusdam transpedani (immo Transpa-

dadi) supplicium iniustum. (Cat. 40, 2) h homo R 9 prisco] rh prico RH priscianus H hoc om. G 10 Priscio] r pricio R prescio gh esse add. l Taurominio] d tauromino D eandem voc. formam codd. praebent § 63 lib. VII § 14 XV § 15, Kr VII § 13; eadem eam servavi auctore Augusto Meinekio, qui de hoc voc. in altero Stephani Byz. volumine se dicitur esse pollicetur tauromitanus B 11 taurominites R tauromites H 12 tes GL muta^{ta} R 13 Μητροπολίτης] om. H μετροπολίτης B metropolites h metrapolites GL metrapolitanus GLK Νεαπολίτης] om. H ΝΕΑΠΟΛΙΤΗΣ RK ΝΗΠΟΛΙΤΗΣ B neapolites h neopolites neopolitanus GL neapolitanus. Id est servant i ante nus omnia B 14 Item] d Eadem D Idem GL servant longam omnia D cuiusque H 17 lupus lupinus add. l lupus lu-

pinus formica formicinus] g formica formicinus lupus lupinus G 18 forma^{ica} Rr Plautus — gradum add. gl Plaut. Menaechm. V 1, 7 (v. 888 R. V 3, 12 Par.) menechimis R menecimis r menechmes H men^{**} mes g 19 eccum in litura r et cum g incedit] rd indicit RBl indt D incendit H^{ty} move] sic omnes mei (mouet h teste Hertbergio ap. Ritschelium) 20 herundo herundinus Gg hyrundo hyrundi-ⁿⁱ ninus H hyrundo hyruudinus K herundo herundinus L hirundinus] r hirundinis R Idem — adorivier add. g Plaut. rud. III 1, 6 sq. (v. 598 sq.)

Ad hirundinum nidum visa est simia,

Ascensionem ut faceret, †adorier -,

‘aquila aquilinus’, ‘mustela mustelinus’, quamvis in a desinant, ‘leo leonis leoninus’, ‘ovinus’ quoque ab ove et ‘suinus’ a sue: nam ‘ovilla’ et
60 ‘suilla’ diminutiva sunt. in ‘nus’ enim desinentia vel in ‘na’ vel in ‘num’⁵ si faciunt diminutiva, abiecta n duas assumunt l: ‘unus ullus, una ulla, unum ullum’, ‘bonus bellus, bona bella, bonum bellum’, ‘geminus gemellus, gemina gemella, geminum gemellum’, ‘vinum villum’. sic ergo ‘suina suilla’, ‘ovina ovilla’. inveniuntur quaedam in ‘tinus’ paenultimam corripientia, sed quae a primitivis non habent t, ut ‘diu diutinus’,¹⁰ ‘cras crastinus’, ‘horno hornotinus’, ‘prius’ vel ‘priscus’ ‘pristinus’. nam ‘Constantinus’ et ‘Clementinus’ a primitivorum genetivis habent t et ‘matutinus’ a Matuta, quae Aurora intellegitur; ‘mediastinus’ autem a medio stando vel tenendo componi videtur. (‘fiscina’ corripit paenultimam, quomodo ‘fuscina’, cur ergo ‘piscina’ producit? quia hoc sine dubio derivatum est a pisce; | ‘fiscina’ autem a fisco, an fiscus a ‘fiscina’, an neutrum a neutro, dubium est. nam nec ‘fuscina’ a fusco nec ‘pagina’ a pago nec ‘Mutina’ a muto nec ‘Ariminum’ ab Arimo derivata, cum sint
61 primitiva, paenultimam corripuerunt.) sin autem in ‘er’ desinentia tertiae sint declinationis vel in ‘ius’ facientia genetivum, accepta ‘nus’ ipse nominativus facit derivativum, ut ‘pater paternus’, ‘mater maternus’, ‘frater fraternus’, ‘ver vernus’. ‘acer’ quoque, de cuius declinatione dubitatur, arbor, huius ‘aceris’, quod Solinus protulit in memorabilibus, ‘acer-nus’ facit, ‘alter alternus’, illa scilicet observata regula, quam superius diximus in mutis animalibus; ideoque ‘anser anserinus’ dicimus, ‘passer pas-
XI 62 serinus’. ab adverbis quoque venientia in ‘ra’ desinentibus ‘er’ habent

1 hirundinum *Hg* hirudinum *R* hirundinum *r* byrundinum *K* uasa *H* est simia] *sic etiam libri Plaut.* est mihi simia (symia *HK*) *RBHGLK* 2 adorier *L* adorier *K* adorier *rell.* admolier *Plauti omnes* 3 mustela mustelinus (l) *G* musthela musthelinus *K* desinant tamen non habent a. ante nus. Leo *B* 4 leoninus ueruecinus a ueruce et porcino a porco. Quinus *B* et *om.* *L* sue] *r* suae *R* et *om.* *HL* 5 post sunt: aliter *inscr.* *D* in *nvs* *itervm* *L* 6 faciant *H* assumunt] *r* adsumunt *RBH* ut unus *BDHKr* 9 post ovilla: in *nvs* *itervm* *inscr.* *D* 10 sed illa quae *B* 11 cras***** crastinus (tinus?) *B* horno hornotinus post pristinus *collocat GL ord. restit. l* 12 Constantinus et Clementinus] *l* clementinus *k* constantinus *L* t ut matutinus *LK* 13 mediestinus *BDHKr* vel mediestinus *k* 14 penultimam (penultimam *L*) corripit *GL* 15 post fuscina *voc.* cur — fuscina *om.* *R* *add. r* ergo] igitur *r* derivatum (diriuatum *G*) a pisce sine dubio *GL* derivatum *BDH* diriuatum *K* 16 ficina *H* ficus *H* 17 nam] Quomodo *B* pagana *R* 18 mutinum *R* arrinum (arrimum *l*) ab arrimo *L* arimum ab arrimo *G* vel arimum ab arimo *g* ab *add. k* derivatum (diriuatum *R*) *RBD* diruata *r* 19 corripuerunt *add. r* in *ernvs.* *DL* *er*] *r* *D* 20 sint declinationis] *r* declinationis sunt *R* ius] *rl* us *R* ris *GL* ipse nominativus] *l* nominativus ipse *GLK* 23 arbor *K* *Solin.* 33, 8 memorabilibus] *r* memorabilibus *R* memorabilibus *G* 24 post alternus: aliter *D* 25 in mutis animalibus diximus *GL* ideoque] *r* ideo quoque *R* ideo et *GL* ideoque et *l* dicimus *om.* *H* passer passerinus (paser passerinus *L*) dicimus *GL* et passer *B* 26 adverbis] *g* adverbis *G* *er*] *r* *RG*

p. 594. 95 P.

p. 99. 100 K.

ante 'nus', 'infra infernus', 'extra exter||nus', 'supra supernus'. ab aliis quoque adverbis temporalibus inveniuntur quaedam r ante 'nus' habentia, ut 'noctu nocturnus', 'diu diurnus', 'heri' alternitatis causa 'hesternus', 'semper sempiternus'. in 'teria' etiam desinentia faciunt derivativum similiter: 'Fabrateria Fabraternus', 'Sabrateria Sabraternus'; 'aetas' quoque 'aeternus'. antiqui tamen | 'aevitas' et 'aeviternus' dicebant ab aevo, unde Varro in Pseudaenea:

per
Aeviternam hominum domum,
Tellurem propero gradum.

10 'vetus' praeterea 'veternus' facit, non solum 'veteranus', sed diversas habent significationes. 'quercus' etiam 'quernus', 'corylus colurnus', 'tacitus taciturnus', 'mensis mensurnus': sic enim Cicero posuit pro 'menstruus' in primo rhetoricorum: pars quaedam aeternitatis cum alicuius annui, mensurni, diurni, nocturni, † vespertini certa
15 significatione. ab hieme quoque vel imbre 'hibernus' fit. in 'ia' desinentia n antecedente mutant 'ia' in 'us', et huiusmodi formae faciunt derivativa, a primitivis tamen habentia n, ut 'Hispania Hispanus', 'Lavinia Lavinus', 'Hircania Hircanus', 'Mauretania Mauretanus', 'Campania Campanus'; 'Dardanus' vero proprium est et primitivum ideoque a cor-
20 reptam habet: abusive tamen poetae pro 'Dardanio' ponunt 'Dardanum'. si vero ante 'ia' aliam habuerint consonantem, i longam habent ab eis derivata ante 'nus': 'Luceria Lucerinus', 'Nuceria Nucerinus', 'Placentia Placentinus', 'Anagnia' quoque quia g ante n habet, 'Anagninus': similiter 63

I ut infra K post supernus INVERNVS ET INERNVS. DL 2 adverbis] g adverbis G
3 diurnus K 4 INTERIA L tertia K similiter faciunt derivativum (derivativum K) BDHLK 5 Sabrateria] f. oppidum Africanum, quod v.g. Sabrata, a Procopio de aed. Iustin. VI 4 Sabaratha nominatur. an Sabrateria Sabraternus dittographia ortum? 6 dicebant] d dicebat D ab aevo dicebant GL 7 barre B Varr. sat. LXXV p. 199 Oehl. in Pseudaenea om. GL in pseudenia l pseudenea RDH pseudenia K Pseudena 1—π Pseudonea α Putschius Pseudoneo Ausonius Popma coniectaneorum in Varronis satyras p. 670 ed. operum Varr. ex offic. Plantin. a. 1601 versus glyconeos agnovit Meinekus in act. antiq. Marburg. 1845, 93, 740 8 hominum] h hominem H domus

h 11 coryllus K 12 Cicero de invent. I 26, 39. possuit K pro quam L 13 rhetoricorum libri 14 anni D mensurni] sic pauci ex codd. Cic. Oax. duo Med. ap. Orellium, R Baileri, G Halmii: 'cum antiquissimus codex V menstrui habeat, iam non adeo certa est lectio mensurni, ut Klotzio visa est in praef. p. XVI; saltem nullo codice apparatus Baileri praeter R, non ita bonum, confirmatur, vereorque, ne a Prisciano ex exemplari vitiatto allata sit' Linsmayerus in Halmii analect. Tull. fasc. II n. 63 nocturni diurni GL vespertini] ue spatii Cicero (mensurni vespertini nocturniue spatii cod. Cic. Med.) 15 significatione] l significatio L imbre] r hembre R IN ANVS ITERVM. D IN IA. IN ANVS ITERVM. L 16 n] *n H in us

—habentia n add. r 17 diriva^{ta} Kk n ante ia ut d et ni f. B, ubi post n sex fere lit. ras. 18 hircania hircanus GKd hircinia hircinus D mauritania mauritanus G 19 vero] quoque G 20 habent L abussive L abussive GK possuerunt GL dardanum(i) H 21 IN INVS ITERVM. DL aliam] aliam non B aliam non n Dl et in litura H aliam **** (non n) R aliam quam n K habuerint ex habuerunt corr. B habent H habuerint consonantem] l consonantem habuerint GL 22 nucerina H placentia D 23 habent D habent B

p. 595. 96 P.

p. 100. 101 K.

'Alexandria Alexan[drinus]', 'Numantia Numantinus', 'Aricia Aricinus'. quae vero apud Graecos a nominibus urbium derivata in τῆς desinunt, ea apud Latinos in 'tanus' plerumque efferuntur, sicut supra diximus, ut *Νεαπολίτης* | 'Neapolitanus', *Τριπολίτης* 'Tripolitanus'. similiter a Caralibus 'Caralitanus', a Salapia 'Salapitanus', a Gadibus 'Gaditanus', a Taurominio 5 'Taurominitanus', a Cephaloedio 'Cephaloeditanus', a Drepano 'Drepanitanus'. 'gnus' quoque vel 'gna' vel 'gnum' terminantia longam habent vocalem paenultimam, ut 'regnum', 'stagnum', 'benignus', 'malignus', 'abi-gnus', 'privignus', 'Pelignus'.

Inveniuntur tamen auctoritate veterum vel euphoniae causa et maxime 10 in propriis quaedam non servantia supra dictas regulas, ut 'Ligus Liguris Ligurinus', non 'Ligurianus', 'censor censoris Censorinus', non 'Censorianus'.

64 Quamvis igitur, sicut ostendimus, diversas habent significationes supra dictae formae nomina, tamen, quia maxima pars eorum apud Latinos possessorum habent demonstrationem, ideo haec quoque inter possessorum species posuimus. et sciendum, quod etiam in 'is' et 'er' terminantium derivatorum multa inveniuntur significationis possessivae apud nos, ut 'civilis', 'hostilis', 'caelestis', 'lunaris', 'castrensis', 'equester', 'pedester', 'paluster', quorum quia diversae et variae sunt formae et significationes, 20 postea eas cum reliquis speciebus denominativorum per ordinem tractabimus. nunc de comparativo videamus. [||

1 alexandria alexandrinus *KL* alexandria alexandrinus *G* Aricia] aricia *HR* aricina *ex corr.* *b* IN ANVS ITERVM. *D* IN TANVS [iterum *L* 2 in τῆς] *α* in tes *r* *rell.* ante nus *R* apud *h* apre *H* 3 ut *om.* *GL* *Νεαπολίτης*] *α* neapolites *RB* *DHK* neopolites *GL* 4 neopolitanus *GL* *Τριπολίτης*] *α* tripolites libri carilibus *GL* uel caralibus *gl* carilitanus *L* uel caralitanus *l* * caralitanus (*a*) *H* 5 post Gaditanus: a drepano drepanitanus *GL* 6 taurominitanus *H* tauromitanus *K* *cf.* § 59 a Cephaloedio — Drepanitanus *om.* *GL* a cephaloedio cephaloeditanus *add.* *l* cephaloedio *r* cephaloedio *D* cephaloeditanus *R* cephaloeditanus *D* drepanitanus (*a*) *H* drepanitanus (*n*) *R* drepanitanus *B* ALITER. *D* 7 In gnus *r* penultimam uocalem penultimam *R* 8 ut a regno regnum, a sto stagnum, a bene benignus, a male malignus *RBDHGLK* a regno, a sto, a bene, a male *del.* *r.* *om.* *Heidelb.*, ubi *add.* glossator *v.* *Krehtium* II 512 (*de gloss.* a regno *tacet Lind.*) 9 pignus *KL* paelignus *BHK* 10 ueterum *add.* *k* maximę *B* 11 quaedam nominibus non *B* non servantia *r* conseruantia *R* supra scriptas *D* 12 non ante Censorianus *add.* *l* 14 habet (*n*) *D* habeant *BHKL*. 15 pars maxima *H* 16 habet *L* 17 possumus *K* in *is*] *rb* in his *RB* et in *er* *GLK* *er* syllabam *H* deriuatorum *H* 19 aequester *K* 21 denominatiuorum speciebus *G* tractabimus *R* 22 comparativo] comparatiuis et superlatiuis et diminiutiuis *r* uideamus *om.* *R* *add.* *r* uideamus *K*

EXPLICIT LIB. II. INCIPIT LIB. III. DE COMPARATIONE *R* EXPL. LIB. II. INCIP. LIB. III. DE COMPARATIS ET SUPERLATIS. ET DIMINIUTIS. *B* INCIPIT LIBER III DE COMPARATIONE *H* PRISCIANI EXPLICAT LIBER SECUNDVS SED PRIMVS DE NOMINE. Tertius de comparatiuis et superlatiuis et eorum diuersis extremitatibus, ex quibus positiuis et qua ratione formantur, de diminiutiuis, quot eorum species ex quibus declinationibus nominum quomodo formantur. INCIPIT TERTIVS. *D* LIBER TERTIVS DE COMPARATIUIS *etc.* — formantur = *D* *K* EXTAVCVIT AIBER II INCIPIT AIB. III. DE COMPARATIUIS *G* explicit liber secundus. incipit tertius. de comparatione. *L* *Hic iterum ab inscr.* DE CONPARATIUIS. *inc.* *P*

LIBER TERTIVS.

p. 597. 98 P.

- DE COMPARATIONE.

p. 102. 103 K.

Comparativum est, quod cum positivi intellectu vel cum aliquo parti- I 1
cipe sensu positivi 'magis' adverbium significat: ut 'fortior', magis fortis,
'sapientior', magis sapiens, 'ulterior', magis ultra quam ille qui ultra
est, 'interior', magis intra quam ille qui intus est. hae autem compa-
rationes, quae ad personas vel res participes positivi fiunt, nascuntur a
dictionibus carentibus casu, id est a verbis, ut 'detero deteris deterior', et
ab adverbii sive praepositionibus, ut 'extra exterior', 'intra interior', 'ultra
ulterior', 'citra citerior', 'supra superior', 'infra inferior': nam 'supe-
rus' et 'inferus', quamvis videantur eorum [id est 'superioris' et 'infe-
rioris'] esse positiva, tamen in usu 'superi' pro caelestibus sive vivis, 'in-
feri' autem pro manibus accipi solent. adeo autem non ad ipsa adverbia,
sed ad personas vel res participes adverbiorum huiusmodi fiunt compa-
rationes, quod nascuntur ex his ipsis adverbia comparativa, quae cum 'ma-
gis' ipsum positivum adverbium significant, ut 'ulterius' 'magis ultra',
'citerius' 'magis citra', 'exterius' 'magis extra'. sic et similia.

Derivantur igitur comparativa a nominibus adiectivis, quae sumuntur 2
ex accidentibus substantiae nominum. accidentia autem sunt, quae ex qua-
litate vel quantitate animi vel corporis vel extrinsecus forte evenientium tra-
huntur, quae possunt incrementa vel diminutiones accipere, per quae compa-
ratio nascitur, sine quibus substantia intellegi potest: ea vero, nisi || prior
illa intellegatur, esse non possunt. si enim dicam 'homo' vel 'lapis',
substantiam demonstravi, cuius significatio nec augeri potest nec minui,

2 comparativum PH 3 sensus PRBDH possessivi G positivi* (s) B
significat adverbium P 4 sapiens, ulterior magis om. G ultra est — ille qui
om. P 5 ille] d illi D itus P haec] rb haec PRB, forma 'veteribus' usitata (v.
Fleckeisennum mus. phil. VII 271 sqq.) cf. v. l. lib. VII § 45. 83. 89 VIII 22 XVI 5. 11. 13
comparationes H 7 dictionibus B casu] r causa R 8 adverbii] g ad-
verbis G sive] uel K 9 infra inferior] b intra interior B superus] rh supe-
rius RH 11 possessiva G in ussu G insu P vivis] uis P 13 comparationes P
14 adverbia] d adverbii D comparativa PH 15 adverbio r adverbii b
significat B 16 magis extra] k extra magis K sic om. P 17 DE ORIGINE QVA
COMPARATIONES NASCUNTUR. DL Derivantur P comparativa PH 18 sunt ex LI
qualitate vel quantitate] g qualitate et quantitate P quantitate uel qualitate G
19 quantitate H animi D evenientium] k venientium HK trahuntur et quae
P 20 deminitiones B deminitiones b comparatio PH 21 potest subaccidentia.

Ea Bb 22 illa] P illa substantia vell. intellegatur] b intellegantur PB
possunt L

p. 598 P.

p. 103. 104 K.

sin aliquid accidens [homini vel lapidi] proferam, tunc habet locum comparatio, ut 'homo prudens' et 'prudentior', 'lapis niger' et 'nigrior'. quamvis enim non sit prudens, potest 'homo' intellegi, et lapis quamvis non sit niger, intellegitur 'lapis'. itaque adiectiva iure sunt appellata, quae illis nominibus, quae substantiam demonstrant, adiciuntur, quamvis anti- qui etiam in quibusdam gentilibus comparativis usi sunt, ut Punus Punior - Plautus in Poenulo:

nullus me est hodie Punus Punior -
et superlativis etiam in pronomibus, ut idem Plautus in trinummo:

† ergon ipse est? - Ipsissimus.

† Abhinc ab oculis?

Fiunt autem comparativa a nominibus, verbis, participiis, adverbis sive praepositionibus.

A nominibus, ut 'clarus clarior', 'felix felicior'.

A verbis: 'detero deteris deterior', 'potior potiris, hic' et 'haec potior' et 'hoc potius potioris' - possumus tamen hoc etiam a nomine 'potis' accipere, quamvis significatio alia esse videatur, unde Terentius in Phormione:

ubi tu dubites, quid sumas potissimum,
pro 'optimum' -

A participiis: 'indulgens indulgentior', 'amans amantior'. sed quando comparantur participia, transeunt in nominum significationem.

1 aliquod *RHK* homini vel lapidi accidens *P* accidens (accedens *GL*) homini vel lapidi *rell.* habet] habens *P* comparatio *P* 2 prudens prudentior *P* nigrior *P* 4 niger post (l. potest) lapis intelligi. Itaque *P* lapis *eras.* in *H* iure *eras.* in *B* appellata quia illis *HK* 5 nominibus adiciuntur quae substantia ostendunt. Antiqui etiam in pronomibus comparativis usi sunt ut plautus ergon *P* 6 comparativis *H* 7 *Plaut. Poenul.* V 2, 31 penulo *R* penula *EDLK* paenula *HG* 8 nullus me est hodie Punus Punior] *k* hodie punus punior nullus me est *K* hodie Punus Punior] *g* punior punus hodie *G* punus

add. r denus punior *Plaut. Pal. uterque* 9 in *om. K* pro nominibus *L*
Plaut. trin. III 2, 146 (v. 988 sq.) trinummo] *r* trinommo *R* 10 ergon] *d*
ergo *RBDHG* ergo ipsusnes *Plaut. Vel.* ergo ipsusne es *rell. libri Plautini*
est *om. P* 11 abhinc *libri cum optimis Plautinis* abi hinc *alii;* abin hinc *Guyetus*
ab *om. D* 12 comparativa *P* verbis vel participiis *B* a verbis a participiis ab adverbis *P* ab adverbis *BH* adverbis] *g* adverbis *G* 14 nominibus

d
relarur Rr felim *R* felix felicior *om. P* 15 ut detero *P* deteris *om. R*
potior *H* potiris] *bl* poteris *BGL* vel potiris *g* 16 et hoc potius *om. P*
potius potioris] *l* potius potius potioris *L* potioris potissimus possumus *RH*
GK potioris potissimus ** (ut) possumus *B* 17 post accipere: . Vnde terentius
— pro optimum *exhibet K* significatio altera videatur esse *P* videtur *H* videtur potio potior potissimus pro optimus. unde *DGLK* unde — optimum *om. P*

Ter. Phorm. II 2, 29 phormione *R* formione *K* 19 quid] *G* vel quod *g*
quod *K* sumas] *r* summas *R* positissimum *R* 21 participiis *R* participio ut
P indulgens. tior. Sed *K* in *margin.* tior. amans post indulgens *add. k* amans
amantior *om. P* post amantior in *margin.* vel res participes adverbiorum id est 'ulterior interior et similia dicuntur quia nascuntur ab adverbis localibus cum sint nomina comparativa *add. r* quando] *r* quanto *R* 22 comparantur *PH* nominum *ex*
nomina *corr. H*

p. 598. 99 P.

p. 104. 103 K.

Ab adverbii sive praepositionibus, ut 'extra exterior'. et sciendum, quod localia sunt haec adverbia sive praepositiones, ex quibus comparativa nascuntur nomina et paene haec: || 'extra exterior', 'intra interior', 'ultra ulterior', 'citra citerior' - vetustissimi tamen 'citer' protulisse inveniuntur. Cato de agna pascenda: citer ager alligatus ad sacra erit. 'citimus' quoque dicebant teste Capro. 'exter' quoque invenitur, ut Statius in XI Thebaidos:

Sed quid apud tales, quis nec sua pignora curae, |

Exter honos?

10 ex quo Virgilius in IIII:

et nos fas externa quaerere regna -,

'supra superior', 'infra inferior'; 'post posterior', 'prope propior', 'ante anterior', 'penitus penitior'. Apuleius in I Hermagorae: visus est et adulescens honesta forma quasi ad nuptias exornatus 15 trahere se in penitiorem partem domus.

Fit autem comparatio vel ad unum vel ad plures tam sui generis quam 5 alieni, quamvis Graeci honoris causa suae gentis quam ratione veritatis dicunt, non posse ad multos sui generis fieri comparationem. alii autem dicunt, haec esse rationem, propter quam non utuntur tali comparatione,

1 adverbii] *g* aduerbis *G* praepositionibus *D* extra, rior ultra -ior, citra or *K* post extra: ior. intra in marg. add. *k* post exterior: intra interior ultra ulteriof citra citerior add. *RH(Kk)* intra interior-ultra ulterior *BDGL* 2 sunt *Γ* et aduerbia *G* comparatiua *P* 3 nascuntur nomina] *k* nomina nascuntur *K* ultra ulterior] infra inferior *P* 4 tamen etiam citer *RBDGLK* 5 Cato — quaerere regna om. *P* Cato de agna [musta v. infra lib. VI § 73] pascenda: *Catonis or. 46 in orr. Rom. fragm. ed. Meyerus p. 83 ed. alt. alligatus] sic etiam R lib. XIII § 33 allegatus h. l. RH* 6 Teste capro. exter *B* Capro] v. etiam lib. XIII § 33. de ipso Flavio Capro, cuius testimonio sat saepe utitur Priscianus, conferenda inprimis commentatio Osanni de Fl. Capro et Agroecio grammaticis, Gissae MDCCCLXIX. 4. cuius tamen de acetate Capri sententia, quod alibi probabo, nimis infirmis nititur fundamentis. hunc locum eius libris enucleati sermonis potius quam de dubiis generibus operi assignaturus est Osannus p. 12. Priscianum vero etiam Capri de Latinitate opere usum esse libenter concedimus Graefenhanio hist. phil. IIII p. 99, cf. etiam Osannum l. l. p. 15 7 Stat. Theb. XI 428 sq. 8 apud *H* quis] *K*

Monac. qui h om. *H* vell. ne *Bb* pignore *Rr* cura *K* 9 exter honos] sic etiam 'duo optimi libri' Statiani teste Barthio Alternos Stat. Cass. et vel sic vel Externos 'optimi, immo fere omnes codd.' Statiani teste I. F. Gronovio externos Queckii omnes 10 Verg. Aen. IIII 350 IIII aeneidos *D* 11 fas est externa *DK* externa *Pal. m. alt.* 12 supra — inferior unciis inclusit *r* infra inferior h. l. om. *P* propior] *rh* propior *RH* 13 Apulius *K* Apul. fragm. 3 t. II p. 636 ed. Hildebrand.; de Hermagora cf. eundem t. I p. LVIII et O. Iahnium in act. soc. scient. Lips. class. hist. a. 1850 p. 283 Apuleius — domus om. *P* primo *DLK*

haermagore *H* ermagorae *G* ermogore *K* 14 et] *r* eius *R* ei *D* et *H* ei et

BGLK adolescens *Rr* ^{ad}ulescens *D* aduliscens *H* adoliscens *K* exornatus] *r* ex hornatus *RH* 15 se add. *d* penitiorem *B* 16 DE NUMERO CUI COMPARATIVVS-IVNGITVR. *DL* uel plures *P* generis add. *l* 17 greci *P* gentis] *d* gentes

D 18 a *R* fieri comparationem] *k* comperationem fieri *K* comparationem *PH* post comparationem: alii — rationem om. *G* add. *g* 19 comparatione *P*

p. 599. 600 P.

p. 105 — 7 K.

quod, cum ad plures sui generis sit comparatio, superlativo possumus uti, ut 'fortissimus Graiorum Achilles'. sed superlativus multo alios excellere significat, comparativus vero potest et parvo superantem | demonstrare, unde etiam diminutionem apud nos iure accipit: 'maiusculus', 'minusculus', 'tardiusculus'. quid autem, quod accidit inter tres vel quattuor vel plures, non tamen ad totum genus fieri comparationem et necesse est uti plurali suorum? ut si dicam 'fortissimi fuerunt Graecorum Ajax, Diomedes, Agamemno, Vlixes, omnibus tamen his fortior fuit Achilles'. Virgilius in I:

Pygmalion scelere ante alios immanior omnes,
ad omnes sceleratos conferens Pygmalionem comparativo est usus. Statius in VIII:

Et melior sis, quaeso, deis
Amphiarus dicit ad Plutonem.

6 Sunt igitur quae comparari possunt nomina vel secundae vel tertiae declinationis. et si sint secundae, mobilia sunt, id est, in a faciunt feminina et in 'um' neutra et vel in 'er' vel in 'us' desinunt et assumptia genetivo 'or' faciunt comparativa, correpta tamen paenultima i, ut 'tener [teneri] tenerior', 'niger [nigri] nigrior', 'clarus [clari] clarior', 'doctus [docti] doctior'. (notandum est, quod 'sinisterior' [quasi] a genetivo 'sinisteri' videtur esse factum, cum in usu 'sinistri' ubique reperitur.)

Inveniuntur quaedam, quae quamvis sint accidentia [id est adiectiva] et eorum significatio exigat, ut faciant comparativa, tamen non habentur in usu frequenti. sunt autem ea plerumque; | quae vocales ante 'us' habent, ut 'pius', 'arduus', 'egregius', 'dubius', 'stronuus', quamvis Plautus ex eo comparativum protulit 'strenuior' in Epidico:

1 pluresui P comparatio P possumus K 2 graecorum BGLK achilles P
achilles GLK sed om. P superlativus multos P 3 comparativus PH et
in marg. K paruo* (s) R superante P monstrare P 4 ut maiusculus
PK 5 autem est quod B inter ex in corr. H 6 comparatione P comparationem H
est] esse H 7 graecorum add. k diomides GK agamemnon PBh
agamemno K 8 eis H achilles P achilles GL Virgilius — Plutonem om.
P Verg. Aen. I 347 in primo aeneidos D 9 pygmalion BDHGK in-
manior DH omnes] add. r omnis Med. Pal. Rom. 10 pygmalionem RBDHG
Statius H 11 Stat. Theb. VIII 120 VIII ducens amphiarum dedit eloquentem et
melior B 12 quaeso K quesso G deis] r dehis R 13 Amphiarus] 3 affa-
racus RBHLKdg affaracus G affriacus D platonem (a) H platonem B 14 DE
NOMINIBVS QVAE COMPARARI POSSVNT IN SECUNDA DECLINATIONE D igitur om. K
comparari possunt omnia secundae P 15 sint] st P est a P feminina in B
16 adsumptia PRBDH or genetivo K 17 or ***** faciunt B paratiua P
corpta H paenultima P ut add. k teneri om. P 18 niger nigri ni-
grior om. P clari om. P doctus docti doctior om. P 19 sinisterior P sinisterior K

quamvis quasi Dd quasi om. P sinisteri] g sinisteri H sinisteri P sinisteri G se-
nisteri K videatur RBDHGK 20 usu (s) G ubique R repperitur PB

21 De adiectivis quae comparationem non habent L DE HIS QVAE COMPARATIVVM
NON HABENT. D accidentia G 22 faciat P comparatiua R habent DHG
23 usu (s) G us] v P 24 strenuus GLK post strenuus: plerumque (plerun-
que G) dixi (dixit BH) quia sunt et anomala quae non seruant in comparativis regu-
lam RBHGLK; post sordidae p. 87, 2 eadem ponit D: nondum extant in P Plaut. Epid.

p. 600 P.

p. 107. 108 K.

Nam strenuori deterior si praedicat

Suas pugnas, de illius †illae fiunt sordidae.

et puto, hanc esse rationem, quod oportet comparativum una syllaba vincere genitivum positivi, nisi sint anomala, ut 'teneri tenerior', 'docti doctior'.
 5 si ergo haec, quae ante 'us' vocalem habent, assumant genitivo 'or', necesse est inter duas vocales positam i transire in vim consonantis, quod in Latinis dictionibus semper fere patitur, cum inter duas vocales invenitur vim suam servantes. hoc autem [ideo] dixi, quod u post q vel [post] g
 posita saepe ante i hoc non facit, quippe amittens vim suam, ut 'nequior',
 10 'pinguor', quod nisi fiat, contingit, si in consonantem transeat i, pares esse syllabas genitivo positivi cum nominativo comparativi vel hiatus intolerabilem fieri tribus vocalibus per tres syllabas continue positus nulla consonante media, si dicamus 'piior', 'arduor'. quod ne fiat, non sunt usi eorum comparativis. plerique assumunt igitur 'magis' adverbium et usum
 15 comparativi complent, ut 'magis pius hic quam ille'; vetustissimi tamen comparativis etiam huiusmodi sunt [est quando] usi. Cato [dixit]: quod iter longius arduiusque | erat a curia. idem ad populum de triumpho: asperrimo atque arduissimo aditu. Pacuvius in Medo:

mulier egregiissima

Forma.

Iuvenalis in IIII:

III 4 (IIII 2) 10 sq. strenuor LK strenior. In P 1 Nam om. P strenuori GLK strenuor. Ideterior P 2 illae] sic Plaut. Vet. et Langiani ore

Plauti dett. illae ore Erl. 2 Krehtii illae Hh; Krehtius voc. ore etiam in Lips. 1 (alii?) ab interpolatore additum esse testatur ille PB sunt] h sunt RK sint H sordide PB 3 comparativum P 5 habent uocalem GLK adsumant PRBDH assumunt Kr 6 posita P uim] .um. P 8 ideo om. P quod] quia G.

uel g P₂ 9 amittens Rr uim suam amittens P 10 contingit L sin H consonante B 11 cum ** nominatiuo (in) B comparatiui PH hiatus intolerabilis fit D intolerabilem BGK 12 continue] r continuae PRBH consonante posita media P 13 piior arduor P quod uitiu ne B fiant P eorum comparatiuis non sunt usi D 14 comparatiuis H comparatiuis plerique adsumunt P com-

paratiuis plerumque adsumunt Rr comparatiuis plerique; Adsumunt B adsumunt DH

igitur] etiam D 15 comparatiui complent P maius R ille quam hic D 16 sunt] Dr

sunt est quando PRBKd est sunt quando G est quando L ** est quando (st?) H usi] usi ut arduor arduius Dr Cato] fr. inc. 20 ap. Meyerum, qui l. l. p. 148 'in Originibus' ait 'an in oratione quadam id dixerit, incertum' dixit om. P 17 inter P

longius G longuius LK a] k om. PK [de** (st) R Cat. ad pop. de triumpho: or. 5 p. 25 sq. ap. Meyerum 18 asperrimo atque] usque P aditu' D post] aditu: similiter inuenimus et apud eundem et alios doctores huiusmodi comparatiua et superlatiua ut gregisima mulier pertulis perpetuissimum strenuor omisa rel. huius § parte P Pacubius RBHGLK Pacuw. Med. fr. 3 Both. XII p. 88 Ribb. 19 Medo] r medio RLK mecho G 20 egregiissima (g) H egregiissima L egregi-

gisissima (sic) G 22 Inuenat H Iuvenalis sat. IIII 11, 12

p. 609. 601 P.

p. 108. 100 K.

Egregius caenat meliusque miserrimus ho||rum,
 pro 'egregius'. M. Cato in oratione, ne quis iterum consul fiat:
 imperator laudem capit, exercitum meliorem, industriorem
 facit. C. Gracchus contra Q. Aelium Tuberonem: utrum inimi-
 corum meorum factio an magis sollicitudo te impulit, ut in me
 industrior sis quam in te? idem Cato de Ptolemaeo minore de
 Thermi quaestione: quantoque suam vitam superiorem atque
 ampliorem atque antiquiorem animum inducent esse quam in-
 noxiiorem. idem Cato de Macedonia liberanda: idque per-
 petuius atque firmitus repsit. idem in Thermum: sed a bene-
 factis, ab optimis artibus fugit maxima fugella perpetuissimo
 curriculo. Lucilius in XVI ad Fundium:

Fundi delectat virtus te, vilicus paulo

Strenuor si evaserit.

II 9 Sunt autem et alia | in 'us' terminantia, ex quibus comparativa supra
 dictam regulam non servant et dicuntur inaequalia. quorum quaedam ha-

1 egregius (i) L cenat RBK miserimus R misserrimus L 2 egregius RDH
 egregius B egregius LI Cato ne quis iterum cos. fiat: or. 63 p. 113 sqq. M. 3

melioem om. L industriorem RDG industriorem BHL industriorem facit in lacuna k
 4 G. gracchus R G. gracchus r G. gracchus H C. gracchus L C. Gracchus contra Q.
 Aelium Tuberonem: or. 9 p. 240 sq. M. contra Q. Aelium] coll. Cic. Brut. 31, 117 Meyer-
 rus, quem praecisset Krehlius, 'si emendare liceret Codices vel Priscianum etiam ipsum'.

quintum
 contraq** (ne) aemilium Rr contraq. aemilium BD contr* emilium (q.) H contraq. emi-
 leum G contraq. emilium L contraq. humilium K 5 au] r ac R sollicitudo] solitudo
 BGLK sollicitudo patria D sollicitudo πατρία Darmst.^a sollicitudo πατρία Darmst.^c,
 ut πατρία videatur glossa ad factio ascripta, quae deinde varie corrupta et loco mota sit

post impulit: πατρία spscr. in Monac. solitudo ite i inpulit R (patriae m. quadam
 rec. add.) ut in me ut industrior R 6 industrior] gk industrior BDHGK
 sis add. r Idem — innoxiiorem om. R add. r Cato de Ptol. min. etc. or. 60
 p. 108 sqq. M. ptoleome DLK ptholomeo BHG tholomeo r 7 term** K

uitam suam h superiorem LI 8 ee inducent esse H inducentes quam B.
 quam om. G innoxiiorem] rk innoxiiorem RBHK 9 Cato de Maced. lib.: or.
 58 p. 101 sq. M. Macedonia] d macidonia DGL perpetuius] dh perpetuus DH

perpetuius L 10 adque firmus reprepsit Rr Cato in Thermum: or. 37 p. 72 sq.
 M. cf. lib. VIII § 12 Thermum] b termum K herum RBthernium G a] in

K 11 optimis R fugitq. GL fugit quae maxima D fugella] r cf. Lach-
 manni in Lucret. comm. p. 204 exigua fuga fugella R (exigua fuga spscr. glossa del.
 r) flagella GL et in litura h plagella K perpetuissimo R perpetuissimo rd 12
 Lucil. sat. XVI 5 Dous. Gerl. XVI mo. Ad B Fundium] dh fundidum RBDH

13 : Fundi] fundi B delectat Rr dilectat Dd dilectat G delectet v. Heusdius stud.
 crit. in C. Lucilium poetam p. 184 virtus te] d uirtute D vilicus] r uilic R

14 strenuor GLK strenuor Dd strenui ior R strenuor Hh si evaserit] r siue
 uasserit R si euaseris cod. G. I. Vossii, edd. ante α, G. I. Vossii de analogia II 27
 p. 690 Eckst. 15 DE SEX COMPARATIVIS INAEQUALIBVS DL autem et add. r
 et add. l alia nomina in B terminata P comparatiua PH 16 inaequalia P

p. 001. 002 P.

p. 100. 10 K.

bent i breuem vocalem ante 'or', sicut alia quaedam i loco consonantis, quaedam vero consonantem, ut 'bonus melior', 'iuuenis iunior' pro 'iuuenior', 'magnus maior', 'malus peior', 'parvus minor'. 'plus' quoque videtur comparativum esse multi, sed singularis nominativus non invenitur nisi 5 neutri generis, pluralis vero etiam communis, ut 'hi' et 'hae plures' et 'haec plura'. antiqui tamen etiam 'pluria' dicebant, unde Terentius in Phormione: compluria. superlativus tamen ab hoc ipso omnium generum invenitur, 'plurimus plurima plurimum'.

Quae vero tertiae declinationis nomina faciunt comparativa, vel com- 10 munia sunt in 'is' desinentia et faciunt neutra in e, vel in 'er' sunt masculina facientia in 'is' feminina et in e neutra, vel in 'er', 'es', 'ns', 'rs', x, communia vel trium generum, et assumunt 'or' dativo correpta i paenultima et faciunt comparativum, ut 'hic' et 'haec fortis' et 'hoc forte, huic forti, hic' et 'haec fortior' et 'hoc fortius'; 'hic acer haec acris hoc acre, huic acri, 15 hic' et 'haec acrior' et 'hoc acrius'; 'hic' et 'haec' et 'hoc pauper, huic pauperi, pauperior' et 'pauperius'; 'locuples, lo|cupleti, hic' et 'haec locupletior' et 'hoc locupletius'; 'hic' et 'haec' et 'hoc sapiens, huic sapienti, hic' et 'haec sapientior' et 'hoc sapientius'; 'hic' et 'haec' et 'hoc iners, huic inerti, hic' et 'haec inertior' et 'hoc inertius'; 'hic' et 'haec' 20 et 'hoc audax, huic audaci, hic' et 'haec audacior' et 'hoc audacius'.

Et sciendum, quod omnia in 'or' desinentia comparativa communis sunt 11 generis et mutantia 'or' in 'us' faciunt neutrum excepto uno, quod solum cum sit a positivo quantum ad suam vocem fixo, servavit eius genus, 'hic

inaequalia *K* 1 quaedam i] quaedam ante eandem i *P* quaedam eandem i *BDG*
 2 melior breuem i iuuenis *B* iuuenis — maior *add. k* iunior] iuuenior *P*
 iuuenior *H* 3 maior *L* 4 comparativum *P* esse comparativum *G* multi]
k multi *H* multi (s) *BG* multi id est multus multi *add. gloss. ad* singularis nominati-
 uis *pertinente D* nominatiuum *P* 5 neutris *B* generi *K* post vero: inueni-
 tur etiam communis ut hi in *litura b* ut hic et haec *P* haec] e *D* 6 antiqui-
 tatem etiam *P* post pluria: dicebant — compluria *om. P* *Terent. Phorm. III 3,*
 6 7 formione *Kr* complura *Bas. m. alt. ut vid. corr.* hoc *om. H* 9 DE
 HIS QVAE COMPARARI POSSVNT IN TERTIA *D* De his quae comparari possunt in tertia de-
 clinatione *L* 10 in e *add. H* post in er: sunt — in er *om. H add. H* 11
 facientia] faciunt *P* femina *D* desinentia et faciunt *Rr* et] *k om. PK*
 neutra in e *P* er uel s *k* er uel in es *GL* ns] * ns *P* uel ns uel rs uel x
GLk 12 communia + trium (i?) gerum *H* et *om. GL* adsumunt *PRBD*
 or in dativo casu. Correpta *P* dativo casu correpta *B* penultima *P* 13
 comparativum *P* foris *R* hoc forte] haec forte *P* 14 et haec acris *RHK* et
 haec agris *B* 16 pauperi hic et haec pauperior *BDGLKr* et hoc pauperius *BGL*
Kr hic et haec et hoc locuples *Gk* hic et haec locuples *B* locuples *P* locu-
 ples locupletis locupleti hic *H* 17 hic et haec et hoc sapiens sapientior hic et haec
 iners inertior inertius similiter audax. et sciendum *P* et hoc sapiens] sapiens et
 hoc *H* 18 hic et haec et hoc iners — inertius in *margin. add. k, eadem ante* hic et
 haec et hoc sapiens — sapientius *exhibet B* 19 huic inerti] ti *k* inertiior (i) *R*
 haec audax et hoc. huic *H* 20 audacior] r audacior *RDH* audacius] r auda-
 cius *RDH* 21 sciendum est quod *D* desinentia *om. GL* comparatiua *P*
 generis sunt *G* 22 faciunt *ex* faciant *corr. B* neutra *PD* 23 fixo] *K* fixum

p. 602 P.

p. 110. 11 K.

senex, huic seni, hic senior', quamvis hoc quoque vetustissimi commune accipientes 'hic' et 'haec senex' proferebant. Pompilius in epigrammate, quod M. Varro in libris qui sunt de lingua Latina refert:

tua amica senex.

invenitur etiam 'nequam', quod est indeclinabile trium generum, tam comparativum quam superlativum, ut 'nequam nequior nequissimus'.

Ab adverbis [vero] derivata in 'ra' desinentibus mutant 'ra' in 'er' et accepta 'ior' faciunt comparativum, ut 'extra exterior', 'intra interior', 'ultra ulterior', 'citra citerior', 'infra inferior', 'supra superior'. similiter in 'erior' faciunt. 'post' et 'ante' 'posterior' et 'anterior', 'prope' vero 'pro-
12 12 pior' facit et 'detero' 'deterior'. a 'saepe' adverbio positivum vel comparativum nomen non legi, superlativum posuit Cato nepos de actionibus ad populum, ne lex sua abrogetur: facite vobis in mentem veniat, Quirites, ex aere alieno in hac civitate et in aliis omnibus propter diem atque fenus saepissimam discordiam
15 fuisse.

'Prior' et 'primus' quaeritur an sit comparativus et superlativus: et dicunt quidam, quod, cum ordinis sunt, differentiam numeri significant; sicut enim 'alter' de duobus et 'alius' de multis dicitur, [sic] 'prior' de duobus [et] 'primus' de multis dici solet. invenitur tamen saepe 'prior' 20 pro 'melior' positum et tunc sine dubio habet vim comparativi, et 'pri-

GL uel fixo l eius] huius GL I huic seni* (s) L vetustissimi hoc quoque GL uetustissimi R 2 senex add r. Pompilius coll. Varr. de l. Lat. VII 93 et epigrammate ab eodem in sat. ὄνος λόγος prolo (v. Non. p. 88 M. et praeclaras Lachmanni in Lucr. p. 306 emendationes) eo confidentius quamvis dissentiente Ottone Ribbeckio com. Lat. rell. p. 215 scripsi cum Bergkio act. antiq. Marb. 1851, 29, 231, quod pomponius extat in P; pomponius rell. cf. Munkio de fab. Atell. p. 117. 163 sq. Papini ἐπιγραμματίου Varr. Flor. 3 Varr. de l. L. VII 28 p. 316 sq. Sp. in — Latina om. P 4 tua] r tu RB amica] amici Varr. Flor. senex] cum Varro-
ne P senex est rell. 5 inveniuntur H etiam et B a nequam RBDH
est om. GL comparativum P 6 superlativum habere ut GKL 7 AB ADVER-

8118. inscr. DL aduerbis G aduerberbiis R uero om. P diriuata P diriuata R in a er (v) B 8 comparativa P extra **** exterior (exter?) B 9 citra citerior] r om. GL cytra cyterior R post superior: Similiter — anterior add. r 10 post et ante faciunt D ut posterior anterior PB propior] rh prior RH 11 et detero et deterior G aduerbium P comparativum P 12 nomen non legi] k non legi nomen K nec GL uel non g Cato nepos de actionibus ad pop.: Lion Catonian. p. 109, orr. R. fr. p. 223 sq. M. cato nepos (catanepos G) dicens in mentem uobis ueniat GL cato saepissimam prior et primus P actionibus] r actionibus R 13 Ne H abrogetur K facile Lion et in utraque ed. (p. 116 ed. pr.) Meyerus 14 ex aere alieno om. GL add. l et in aliis omnibus om. GL add. l 15 om+nibus R per l diem atque om.

GL add. l foenus PDGLK sepsimam Gg 17 DE PRIOR ET PRIMVS. DL

18 qui+dam B
ordini P sint Gkb numerij] nomini P significant add. g 19 duobus ****

et B aliis Rr sic om. P 20 et om. P solet dici R solent D solent LK 21 positum pro melior D positus K

p. 602. 603 P.

p. 111. 12 K.

'mus' pro 'optimus' et tunc superlativi significationem obtinet. Virgilius in VIII:

primos iuvenum tot miserit Orco,

'primos' posuit pro 'optimos'. quidam autem non absurde con||firmant, 13
5 quod in numeris quoque potest 'prior' esse comparativus, unde ablativo
iungitur, et 'primus' superlativus, cum ad multos componitur et semper
genetivum sequitur, et quod 'prior', sicut omnes comparativi, vel ad sui
generis vel ad alieni aliquem comparatur etiam, cum numerum significat,
ut 'prior Turnus quam Aeneas movit bellum', 'primus' autem, sicut om-
10 nes superlativi, ad multos sui generis coniungitur, ut:

Primus se Danaum magna comitante caterva

Androgeus offert nobis

et, quod omnibus est rationabilius, in 'or' desinens commune in 'us' facit
neutrum, quod in nullis aliis nisi in comparativis invenitur. et videntur a 'pri-
15 dem' adverbio nasci, quod abiecta 'dem' accipit 'or' et facit comparativum
'prior', sed i corripuit, quia in nulla comparativo i ante 'or' produci po-
test; in superlativo vero servavit productionem accepta 'mus' 'primus', ex
quo aliud adverbium nascitur 'primo' vel 'prime', unde Terentius in
Andria compositum [dixit]:

20 Adprime in vita esse utile.

'Magnificentior' et 'magnificentissimus' et 'munificentior' et 'munificentis- 14
simus' cum videantur a positivo 'magnificens' et 'munificens' derivari, ut 'emi-
nens eminentior eminentissimus', haec in usu non sunt, sed pro his 'magnifi-
cus' et 'munificus', ex quibus comparativum et superlativum et ex similibus
25 secundum praedictam regulam derivari invenio apud vetustissimos. M. Cato

1 pro optimus — in VIII om. P obtimus R obtinet significationem ut D opti-
net BHL Verg. Aen. VIII 785 2 VIII RGL 3 et primos (in primus corr. B)
RBDHK iuvenum primos Vergilius 4 primus B pro optimos posuit DG autem
om. K absorde HGK 5 quod ieris P comparativum P 6 componitur P com-
paratur gloss. loco add. r 7 sicut] velut D comparativi P 8 alienis P compa-

ratur P 9 aenias K 10 multos H ut uirgilius secundo aeneidos. primus D
Verg. Aen. II 370 sq. 11 sed | anaum B 12 androgeos R adrogeus G; Rom.
Fr. hic deficiunt, in Pal. nomen et duae litt. voc. insequentis lacuna hausta offer
R 13 in ior d 14 neutrum] neum H nullis] illis P nullis aliis] k aliis
nullis K nisi inseruit b comparativis (et sic in sqq.) P uidetur GL 15

quod om. L abiecta] h adiecta BH 16 corripit RrD corripit GLK compara-
tuo H 17 servabit P productionem] r productionem R productionem i-
accepta GLK 18 aliud] aliquid in aliquid corr. P primo vel prime nascitur D
prime b unde apprime compositum est. Magnificentior GL unde — appri-
mae (sic), om. dixit, in marg. add. K Terent. Andr. I 1, 34 19 dixit om. P
f. compositum adprime: Adprime 20 Adprime b 21 DE HIS QVAE COMPO-
NUNTUR A VERBO FIO. D De his quae componuntur a uerbo facio. L 22 uidentur G
magnificaens K munificens et magnificens P magnificans et munificans G uel

magnificens et munificens g magnificans et munificans L ut eminens ut eminens
ut eminens eminentior (sic) R 23 pro ex per corr. B 24 et om. GL ex] E* (t)
R E BDEK comparativum uel superlativum RBDHGLK 25 supradictam GL

utetustissimos G ut M. GL M. Cato contra Thermum de Ptolemaeo: rege] sic

contra Ther|num de Ptolemaeo: rege optimo atque beneficis-
simo. Terentius in Phormione:

Quodnam arbitrare? - Nescio. - Atqui mirificissimum.

Accius in VIII didascalicon:

Et magnificissimei excelsissimeique honore.

Cum igitur comparativa proprie ad positivum fieri soleant, invenitur
tamen saepe comparativus pro positivo per se positus, ut Virgilius in V:
comites senioris Aestae,

pro 'senis'. est quando pro positivo positus minus eo significat et nulli
comparatur, ut:

Tristior atque oculos lacrimis suffusa nitentes,
'tristior' enim hic 'ex parte tristis' si|gnificat, et:

Iam senior, sed cruda deo viridisque senectus;

15 est quando ad contraria comparatur et minus positivo significat, ut: mare
Ponticum dulcius quam cetera. hic enim non ad dulcia, sed ad amara 15
facta comparatione ostendit, parvum aliquid dulcedinis | quam cetera ha-
bere Ponticum mare; est quando superlativo comparatur, ut 'Achilles for-
tissimo Troianorum Hectore fortior fuit'; est quando comparativus ad com-

recte distinxit Meyerus l. § 8 l. 1 contra quae thermum P: Q. inde Thermum legen-
dum videatur: at fuit Lucius praenomen Thermi contra Thermum] om. L add. l d̄

(i. e. dicit) G thermum B ptoleleo PGDLK ptolemaeo k ptholomeo RBH
ac L 2 therentius P terennius K Ter. Phorm. V 6, 31 in formione
add. l formione RK 3 quidnam RH quid enim K quodnam arbitrare nes-
scio om. GL adquin P atquin BGL anqu* (a) H atque K mirificissimum] rl
mirificissimum R mirificissimus H munificissimum GKL munificissimus h 4 actius
H VIII om. P in VIII mut. b diascalicon H didascalicon K dedascalicon GL
didascalon l 5 magnificissime libri, nisi quod magnificissime H, corr. h excel-
sissime] excellissime. excellissimique PR excellissime excellissimique B excel-
sissime excellissimique
excellissimique

sissime excellentissimique G excellissime D excellissime excellissimeque Hh excellissime
excellentissimique Ll excellissime excelsissimique K magnificissimi excelsissimi ho-
nore (om. et) Krehlius haud improbante Madvigio opusc. acad. I p. 93. trochaicis numeris:
magnificissimi | Excelsissimique honore inclusit God. Hermannus de L. Attii libris di-
dascalicon Lips. 1842. 4. p. 7. Sotadeum Et magnificissimi excelsissimique honore re-
stituit Lachmannus in ind. lect. Berol. hib. a. 1849 p. 6 sq. post honore ALITER in-
scr. D 6 ad positivum proprie P proprie] rk propriae RBHK 7 saepe]
r saepe R per se positus] ppositus P positivus G Verg. Aen. V 301 in
V om. P in V aeneidos D 8 omites P senionis L uel senioris l aceste
P aceste D achestae L acheste G 9 senis aceste D positio comparativus po-
situs RHGKl positio comparativus ponitur L positus et minus eo B eo] in
eo G 10 Verg. Aen. 1 228 11 tristior et lacrimis oculos DK cum libris Vergilia-
nis et sic Prisc. lib. XVII § 167 suffussa K sufussa G nitentis Med. Rom. Fr.
(deficit Pal.) 12 significat tristis GL significat. Ideo comparativus modo minus
positivo significat. Et D post significat: et — significat om. R add. r et: Iam]
Etiam B Verg. Aen. VI 304 13 cruda in litura b de eo B 14 comparatur
H mare etc.] Sall. hist. fr. III 51 p. 232 Kr. v. infra lib. XV § 18 quosque laudat
Kritzius l. c. 15 dulcius est R cetera (caetera L) maria GL ad dulcia] r
adulcia R dultia D sed amara H 16 comparatione D parvum] rb parum
R pa*** (rum?) B aliquid parvum P dulcedinis] b dulcedinis B cetera]
b ceter* (ū?) B 17 more P superlativo] P superlativo comparativus RBDHGLK
comparativus superlativo gk achilles P achilles GL 18 haectore PRDH
quando] quod P.

p. 604 P.

p. 113, 14 K.

parativum comparatur, ut 'fortior Achilles Hectore, fortiore Patroclo'. Homerus in alpha Odysseae:

*Εὐ κείνόν γ' Ἴθάκηνδε ἰδοίαιτο νοστήσαντα
Πάντες κ' ἄρησαίαι' ἔλαφρότεροι πόδας εἶναι
Ἦ ἄφνειότεροι χρυσοῖό τε ἔσθ' ἤτός τε.*

Cicero Philippicarum II: quis interpretari potest, impudentiorne, qui in senatu, an improbior, qui in Dolabellam, an impurior, qui patre audiente, an crudelior, qui in illam miseram tam spurce, tam impie dixeris?

Et sciendum, quod apud Latinos diminutionem quoque accipiunt quaedam comparativorum, ut supra diximus, quod apud Graecos non invenitur, ut 'grandiusculus', 'minusculus', 'maiusculus', 'meliusculus'. omnia tamen haec a neutro comparativi adiectione 'culus' invenio fieri: [ut] 'grandius grandiusculus', 'melius meliusculus', sic et cetera, quae sunt similia. 'Tam' et 'quam' adverbium tum comparativo vel superlativo adiciuntur, cum duo vel plures comparativi vel superlativi diversae significationis positi inter se aequantur vel idem geminantur, ut 'tam iustior quam felicior Aeneas Hectore'. Cicero pro Dejotaro: istam, inquam, dextram non tam in bellis neque in proeliis quam in promissis et fide firmiorem, bis enim 'firmiorem' intellegendum. 'minus' autem adverbium 17

1 achilles P achiles GL haectore PRDH fortiore et B patroclo
GL Homerus — impie dixeris om. P Homerus — ἔσθ' ἤτός τε om. GL in
primo itineralis
marg. add. l Hom. Od. I 163 sqq. 2 a OΔΙΣΙΑC l odysseae RB odissia*
Dd odysae K 3 El — ἔσθ' ἤτός τε lac. relicta om. H ΕΙ ΚΕΙΝΟΝ ΤΕ ΠΗΚΗ-
ΕΝΕΙΔΙΟΤΑΝΟC ΤΗΕΑΝΤΑ ΠΑΤΗΚΑΤΗC ΑΤΑ ΤΕΛΑΦΛΙΟΤΗΡΟ ΠΙΟΔΑC ΕΙΦΑΙΣΙΟΤΕΡΟΙ ΧΡΥ-
CΠΙΟ ΠΡΕC ΤΕ ΤΑΝΤΟC ΤΕ. R ΕΙ ΚΕΙΝΟΝ ΤΕΙΘΑΚΗΝ ΔΕΙ ΔΟΙ ΑΤΟ ΝΟCΤΗ ΕΑΝΤΑ ΠΑΝΤΕC.
ΚΑΡΗCΑΙΑ ΤΕΛΑΦΡΟΤΕΡΟΙ ΠΟΔΑC ΕΙΝΑΛΦΗΙΟΤΕΡΟΙ ΧΡΥCΟΙΟ ΤΕ ΕCΕΝΤΟC ΤΕ. B ΕΙ ΚΕΙΝΟΝ
Λ ΔΕ C Ε Ο ΝΟ C ΘΑΝΕΙΝΑΙΤΑΦΝΕΙΟ
ΤΕΙΘΑΚΗΔΕΙΟΙ. ΑΓΝΩΝ*** ΕΑΝΤΑ ΠΑΝΤΕC ΚΑΡΗCΑΙΤΗΕΛΑΦΡΟΤΕΡΟΙ. I***** ΟΤΕ
ΧΡΥCΟΙΤΕCΤΕΤΟΥCΤΕ illum q. ulixen deli insola uerō agone
POI ***** Dd ΕΙ ΚΕΙΝΟΝ ΤΕΙΘΑΚΗΝ ΔΗΛΟΥ ΔΕ ΑΓΝΩΝΟC ΕΑΝΤΑ (nomen herois
eante nomen proprium per arma prudentior
eas eantos eanti eanta ad marg.) ΕΑΝΤΟC ΚΑΡΗC ΔΙΑ ΤΗΛΑ ΦΡΟΝΩΤΕΡΟC ΥΙΘΑΗ (ΥΙΘΑΗC
esse ditiore auroq. pectoreq.
nom proprium ad marg.) ΕΙΝΑΙ ΑΦΝΕΙΟΤΕΡΟΙ ΧΡΥCΟΙΤΕ CΘΕΤΟΥCΤΕ add. infra talis semus
(?) ΚΑΡΗC prudentior marius eante ditiore auro et pectore quam ΥΙΑΗC. l ΕΙΚΕΙΜΟΝ
ΙΤΕΙΘΑΕΑΗC ΑΥΤΟΥ ΑΤΟΜΟC ΤΗΕ ΑΝΤΑ ΠΑΝΤΕC ΚΑΡΕΚΑΤΑΤΕΛΑΦΡΟΤΕΡΟΙ ΠΟΔΑC ΕΙΝΑΦΝΕΟΤΕΡΟΙ
ΧΡΥCΟΤΕΘΕCΕΤΟΥCΤΕ. K 6 Cicero Philipp. orr. II 38, 99 philipicarum G inter-
pretari] b interpretare BGLK impudentiorne RB impudentior nequis in GLK
in
7 an probior Rr improbior B et in litura h dolobellam RH dolobellum
BDGLKrh impurior patre GL 9 quam impie GK impie] r ipropriae R
dixeris] b dixerit B 10 DE DIMINUTIVIS. D deminutionem P 12 minusculus
manusculus maiusculus P minusculus minusculus GL minusculus om. K, post
meliusculus add. k Omni P 13 a add. d neutri comparatio GL compa-
ratiuo DK adiecta P ut om. PH 14 melius — similia om. P sic cetera.
DH quae *** sunt (in lit. non a b ut vid. add.) B 15 DE TAM ET QVAM IUNCTIS
COMPARATIVO (ET SUPERLATIVO D) DL superlativo] r superlaura R 16 significa-
tionis] h significaciones H 17 geminatur P Aeneas] k aenias K 18 haectore
PRDhb Cic. pro Dejot. 3, 8 iotaro P dei tauro GL deiotaro g dea taro K
dextram] d dextram DG 19 tam inbellis L proeliis] r pliiis P preliis R
promissis GK fidei P 20 intellegendum est. R DE MINVS. DL

est quando cum positivo iunctum contrariae significationis comparativum demonstrat, ut 'minus stultus' pro 'prudencior'. Terencius in eunucho:
hoc nemo fuit

Minus ineptus,

pro 'prudencior'. est tamen quando pro 'non' adverbio ponitur, ut || 5
'minus bonus' pro 'malus'. 'magis' quoque [adverbium] non solum positivo, sed etiam comparativo iungitur, quando ipse comparativus vel ad se vel ad alium comparatur, ut 'Achilles Aenea fortior magis quam iustior' et 'Aiax Vluxe fortior magis quam Diomede'.

Et comparativus quidem gradus ablativo casui adiungitur utriusque numeri, interdum tamen etiam nominativo, quando 'quam' adverbium sequitur, superlativus autem genetivo plurali vel singulari, quando ipsum nomen singulare multitudinem significat, ut: fortissime gentis. |

DE SVPERLATIVO.

III 18 Superlativum est, quod vel ad plures sui generis comparatum super- 15
ponitur omnibus vel per se prolatum intellectum habet cum 'valde' adverbio positivi, ut 'fortissimus Graecorum Achilles' id est 'fortis super omnes Graecos'; sin autem dicam 'fortissimus Hercules fuit', non adiciens quorum, intellego 'valde fortis'. tale est apud Ciceronem pro M. Marcello: simillimum deo iudico, pro 'valde similem deo'. 20

Et sciendum, quod ex eisdem formis sive terminationibus supra dictarum in comparativis partium orationis fiunt etiam superlativa. sunt igitur formae superlativorum octo: duae quidem, in quas pleraque desinunt superlativa, 'rimus' et 'simus', sex vero, in quas pauca desinunt, 'limus', 'ximus', 'timus', 'remus', 'flimus', 'nimus'. et omnia superlativa mobilia sunt, id est mutatione 'us' in a faciunt feminina et in 'um' neutra.

1 cum om. D cum positio r copositio R cum positium positio uel iunctum

P cum positio positum uel iunctum B significationis (e) D 2 Ter. eunuch. II 1, 20 sq. eunucho] h euncho H eunocho G iunacho K euchocho nemo P 5 estamen P 6 DE MAGIS IUNCTO POSITIVO ET COMPARATIVO. DL quoque add. k adverbium om. P 7 quando etiam ipse K quando etiam comparativus ipse G comparativus ipse L 8 alium sit comparatum P alium *** comparatur (fit) B achilles P achiles GL Aenea] k aenia K iustior fuit et P 9 ulixes P magis add. h diomide GLK 10 DE NUMERO CUI VERE COMPARATIVUS ET SVPERLATIVUS IUNGITVR. D cui casui comparativus et superlativus iunguntur. L Et comparativus — fortissime gentis. om. P iungitur L iungitur G utriusque numeri adiungitur D 12 adiungitur plurali K plurali adiungitur k singulari iungitur D singulari adiungitur (adiungitur G) GL 13 fortissimae G Verg. Aen. I 96 14 FINIT DE COMPARATIVO INCIPIT DE SVPERLATIVO. D DE SVPERLATIVIS LK 15 comparatum] rl comparatur R (L?) superponitur] r semperponitur R 16 valde] uel de P 17 ut fortissimus. ut fortissimus grecorum achilles P achiles G fortis ex fortes corr. H 18 hercolis K adiciens] l addens GL 19 fortis ualde K ualde forti ut apud P tale] b Tal.** B Cic. pro Marc. 3, 8 pro M. Marcello] om. PDGL pro marcello l Marcello] r marcellino R 20 simillimum illi deo L 21 sciendum est quod k hisdem GL

forme P 23 plerumque P pleraque ***** (multa) B 24 rimus] nomina rima in litura b rimua simus D simus et rimus GL pauca] h pauca H desinunt om. D 25 remus] b tremus PBGL 26 sunt per tria genera id est D mutationem P

p. 605. 606 P.

p. 115. 16 K.

In 'er' igitur desinentia positiva cum sint adiectiva sive secundae seu 19
 tertiae declinationis, accepta 'rimus' faciunt superlativum, ut 'pulcher pul-
 cherrimus', 'miser miserrimus', 'pauper pauperrimus', 'acer acerrimus'.
 excipitur 'dextimus' et 'sinistimus' pro 'dexterrimus' et 'sinisterrimus'.

5 Sallustius in Iugurthino: Sulla cum equitatu apud dextimos,
 in sinistra parte Mallius cum funditoribus.

In 'us' vero terminantia secundae declinationis assumunt genetivo s
 et 'simus' et faciunt superlativum, ut 'clarus clari | clarissimus', 'doctus
 docti doctissimus', 'perditus perditus perditissimus', exceptis anomalis, id
 10 est inaequalibus, quae sunt 'bonus optimus', 'malus pessimus', 'magnus
 maximus', 'parvus minimus', 'multus plurimus'.

Excipitur etiam 'maturrimus', cuius cum positivus 'maturus' sit, ta-
 men, quasi a nominativo 'matur', qui nunc in usu non est, nascatur, in
 'er' desinentium regulam servavit, id est in 'rimus' terminatur. invenitur
 15 tamen etiam 'maturissimus' secundum analogiam in 'us' terminantium. Ci-
 cero ad Herennium libro V: quibus virtutibus omnem tueri
 vitam possint, eas in aetate maturissima velint comparare.

'Nuperrimus' etiam proferebant antiquissimi, unde adverbium posuit 20
 Cicero in tertio ad Herennium: et quoniam nuperrime dictum

1 DE RIMVS. D ER. L igitur] l om. GL secunde P declinationis seu
 tertiae GL 2 superlativa B ut pulchre R 3 miser miserrimus om. P
 miserrimus] r miserimus R acer acerrimus miser miserrimus pauper pauperrimus
 GL pauperimus R acer acerrimus om. P acerimus R 4 Excipiuntur
 RBDH senistimus K dexterrimus] r dexterimus R sinisterrimus] r sinisterrimus R
 5 Sallustius] r et sic fere constanter, Sallustius hic et plerumque vell.
 equidem ubique illam scribendi rationem secutus sum Sallustius — funditoribus
 om. P Sall. Iug. 100, 2 in iugurthino add. gl iugurthino] r iugurthino R

sylla RBDHK silla G aequitatu HK aequitatu Rr dextimos D dextros, ex-
 tremos, extimos vv. ll. codd. Sall. 6 sinistra K parte L Mallius] sic etiam

§ 22 malleus K A. Manlius Sallustius com H fundatoribus G fundatoribus L

7 DE SIMVS. D vs. L uero add. gl assumunt] r adsumunt PRBH gene-
 tivo s et] r genetivos et R 8 simus faciunt PGL clari clarissimus clarus P
 doctus docti doctissimus om. P 10 DE INAEQUALIBVS DL optimus R 11 minimus]
 d minus D plurimus, haec enim inaequalia sunt. DE RIMVS ITERVM. D De rimus
 iterum L 12 Excipiuntur (un) B maturimus G cuius cum — in us terminan-
 tium in litura d cum add. r sit] fit GL 13 quasi] k quia quasi GLK
 nunc om. GL usu] -su. P u+su (s) G nascitur GL uel nascatur l in R. PK

in +r (e) B 14 seruabit R rimis Hh 15 etiam tamen GL maturissimus
 B maturism; secum. l. analogiam P ut cicero dicit ad K ut cicero dicit
 in aetate maturissima. Nuperrimus (Nuperimus G) GL ad Herennium — eas in marg.
 add. l Cicero — comparare om. P rhet. ad Herenn. III 17, 25. Priscianus
 huius operis in sex libros divisione utitur, cf. praef. ed. Kayserianae p. XII sq.

16 Herennium] d herentiam D libro in Dd uitam tueri libri rhet. ad Her. 17 po-
 sima uelint ra
 sint K aetate K maturis comparare Rr compare K 18 Nuperrimus] r
 Nuperimus R etiam superlativum proferebant B etiam a nuper adverbio profere-
 bant antiqui ut cicero quoniam nuperrime dictum est facile GL (ad Herennium lib.
 III. Et post cicero add. l) antiquissimi proferebant. Vnde cicero adverbium protulit
 nuperrime P antiquissimi (sic) a nuper adverbio. posuit K Vnde adverbium add. k
 19 rhet. ad Her. III 10, 18 ad Herennium add. k et om. rhet. libri Par.

p. 606. 607 P.

p. 116—18 K.

facile memoriae mandatur, qui superlativus magis ab adverbio in 'er' desinente videtur nasci. nomen enim positivum in 'us' | desinit, ut Capro videtur, 'nuperus', cuius accusativum Plautus profert in captivis:

Recens captum hominem, nuperum et novicium.

et bene: ut 'super superus', sic 'nuper nuperus' debet esse. Livius 5 in Odyssea:

Inferus an superus tibi fert deus funera, Vlives?

Tertiae vero declinationis nomina, quae habent superlativum, absque in 'er' desinentibus, de quibus supra dictum est, cetera genetivo assumunt 'simus', ut 'locuples locupletis locupletissimus', 'vilis vilis vilissimus', 'sapientis sapientissimus', 'iners inertis inertissimus', 'concors concordis concordissimus', 'audax audacis audacissimus'.

Excipiuntur haec: 'facillimus', 'difficillimus', 'gracillimus', 'humillimus', 'simillimus', 'dissimillimus', 'agillimus', quorum, cum in 'is' desinunt, 21 positivi abiecta 'is' et assumpta 'limus' faciunt superlativos. excipiuntur 15 etiam in 'bris' desinentia: 'ris' enim in 'er' mutant et accepta 'rimus' faciunt superlativum, 'salubris saluberrimus', 'celebris celeberrimus'. Cicero in II ad Herennium: locus quaeritur celebris an desertus. Ovidius tamen 'saluber' dixit et 'celeber' in IIII || fastorum:

7714 *Herbip. m. pr.* dictum est *k* reliqua *s.* reliquam ante quoniam *add.* *idem codd. rhet. praestantissimi cum aliis* 1 facillime *Erf.* *Leid.* 3 librorum *ad Her. cf. Halmium ad Cic. de imp. Pomp. or. p. 210 anal. Tull. l p. 25 memoria GL* 2 nasci videtur *P* positum *P* Capro] *cf. lib. XIII § 38 Osannum de Fl.*

Capro p. 12 3 uideatur (ba) *R* accusativum *R* *Plaut. capt. III 5, 60 (v. 718)* profert dicens captum hominem *GL* 4 nuperum *P* nuper *Plaut. Vcl.* et *om.*

Non. p. 143, 15 M. nuncium *P* novitium *RDH* novicium *Kk* 5 bene dixit. ut *K* esse *add. k* Livius] *r* Liu* (s) *R* Libius *BHGLK* Laevius *Osannus anal. crit. p. 38 cf. p. 33 sqq.* 6 in *om. P* odyssea *P* odissia *R* odyssea *BHLd* odyssea *D* odissia *G* odysia *K* 7 an *add. r* ulyxes *H* versus Saturnium constituit *Corssenius origg. poes. Rom. p. 202. idem metrum agnoverat God. Hermannus elem. doct. metr. p. 624, qui comparat Hom. Od. X 64; ad Od. XI 135 versus refert Düntzerus de versu Sat. p. 45. heroum esse post Merulam ad Enn. p. LXXXVIII sq. censuerunt alii, partim cum Merula ad ipsum Livium referentes (Bothius poet. scen. lat. V 1 p. 14 sq.), partim ad Laevium (Osannus l. l. Eggerus serm. Lat. vet. rell. p. 121). cf. etiam lib. VII § 57 lib. VIII § 60* 8 DE SIMVS ITERVM. *DL* 9. Cetera vero

genitivo *B* adsumunt *RBH* 10 locuples locupletis locupletissimos ex locuples etc. *corr. K* locuplex *H* locupletissimus *H* locupletissimus vilis vilissimus *PR*

BDH 11 inerti *P* 12 audax audacis audacissimus *om. P* audacissimus *G* 13 DE LIMVS. *DL* gracillimus simillimus difficillimus *K* homillimus in *margin. add. k* 14 dissimillimus] *g om. GLK* dissimillimus *l* cum *add. h* quorum — abiecta *is* in *titula D* in *i* desinunt *P* desinunt *om. R, post cum add. r* 15 adiecta *P* *is*] *r* his *R* adsumpta *P* addita *rell.* 16 etiam *om. P* DE RIMVS ITERVM. *D* accepta *K* 17 ut salubris *G* saluberrimos *P* celeberrimos *P* celeberrimus *R* Cicero — desertus *om. P* 18 *rhet. ad Her. II 4, 7* in *II add. k* ad Herennium *om. GL add. l* disertus *G* 19 celiber *K* in *III* — deorum *om. P* in *III* fastorum tolerari quidem *h. l. potest, equidem tamen crediderim haec verba vel post et p. 97, 2 transponenda vel tamquam insiticia unciis includenda esse factorum H* *Ovid. remed. am. 704*

p. 607 P.

p. 118. 19 K.

Phoebe saluber ades

et:

Circus erit pompa celebr numeroque deorum.

ergo magis secundum analogiam in 'er' terminantium faciunt superlativum.

5 Etiam 'veterimus' notandum, quod, cum in 'us' desinat eius positivus, tamen formam in 'er' terminantium servat in superlativo, 'veterimus' quasi a 'veter' positivo, quod Capri quoque approbat auctoritas et usus antiquissimorum. Ennius:

Cum veter occubuit Priamus sub Marte Pelasgo.

10 cuius etiam comparativum 'veterior' protulit Plautus in Bacchidibus:

Senem †tibi dedo illum veteriorem, lepide ut lenitum reddas.

In 'iximus' duo desinunt: unum anomalum a positivo in 'us' desinente IIII secundae declinationis, 'magnus maior maximus', alterum ab adverbio, 15 'prope propior proximus', quod tamen quando | pro 'cognato' accipitur, positivi significationem habet ideoque a legis latoribus etiam comparative profertur, apud quos saepe invenitur 'proximiores [id est propiores] cognati', ut Vlpianus libro XLVI ad edictum: si quis proximior cognatus nasceretur. Vegetius Renatus rei militaris libro 20 primo: sed latera eorum subducantur ab hostibus, ne possint vulnus accipere, et proximior dextra sit, quae plagam possit inferre. nec mirum, cum apud Graecos quoque inveniuntur

1 Phoebe] r foebe R phoephe K ades et] adesses K 3 Ovid. fast. IIII 391 celiber K celebris libri aliquot Ovid. 4 superlativum faciunt P 5 veterimus] k uterrimus K post veterimus: notandum — veterimus om. G add. g

desinunt P 6 terminantium in er K serva Rr seruant P veterimus P uterrimus K 7 positivo ueter GL Capri] cf. lib. VI § 80. ad opus de dubiis generibus utramque l. refert Osannus de Fl. Capro p. 11 adprobat PBRH auctoritas approbat GL 8 antiquissimorum K Ennius] r enius R Enn. ann. I 23

E. S. I 12 Ibg. I xvi p. 6 cf. p. XXIV Vahl. 9 uter P accubuit K Pelasgo] d pelasco D phelargo L 10 cuius] g cum GL anterior P veterior H Plautus B Plaut. Bacch. V 2, 30 (v. 1150) bachidibus RBDGLK 11 Senem tibi dedo illum veteriorem] sic libri Plautini ex Prisc. interpolati cf. Kb. VI § 80 senem illum tibi dedo ulteriorem Plauti libri opt. lepide] bd, Plautus lapide PBD lapide* (m) R lapidem GL lapidum K lenitum B 13 DE XIIVS. L 14 adverbium P 15 propior] r propior R quod tamen — sit superlativus p. 98, 2 om. P quando om. G 16 comparative] d comparativae BD 17 quos] h nos B propiores] r propiores R 18 Vlpianus — nasceretur om. GL add. l Vlpiani verba a Prisciano laudata extant etiam in dig. XXXVIII 8, 1, 8, inter Vlpiani fragmenta

ca posuit Dirksenius fragm. Ictorum Rom. p. 107 ut p̄ R vulpiannus r ulpi^{anus} D ulp H iannus in mg. add. h plinius l XI.VI] Putschius cum dig. l. l., quem numerum recte se habere docuit Dirksenius l. l. ann. 30. XXV ut RDKl XXVI B XXV H aedictum K si quis] sicque K 19 nasceretur] nasci speretur Vlpianus dig. l. l., et sic f. ipse Priscianus Vegetius] rh Vegetius R negetus GL Vegetus H Vigitus K Vegicius senatus B Veg de re mil. I 20 extr. primo libro GL 20 sed] ut et Vegetius ut codd. Veg. M et N ap. Stemechium 21 et] ut RH dextera G dextera sit add. r quae] rb quam RBD plaga B 22 inferre L cum om. G

est quando cum positivo iunctum contrariae significationis comparativum demonstrat, ut 'minus stultus' pro 'prudential'. Terentius in eunucho:
hoc nemo fuit

Minus ineptus,

pro 'prudential'. est tamen quando pro 'non' adverbio ponitur, ut // 5
'minus bonus' pro 'malus'. 'magis' quoque [adverbium] non solum positivo, sed etiam comparativo iungitur, quando ipse comparativus vel ad se vel ad alium comparatur, ut 'Achilles Aenea fortior magis quam iustior' et 'Aiax Vlix fortior magis quam Diomede'.

Et comparativus quidem gradus ablativo casui adiungitur utriusque numeri, interdum tamen etiam nominativo, quando 'quam' adverbium sequitur, superlativus autem genetivo plurali vel singulari, quando ipsum nomen singulare multitudinem significat, ut: fortissime gentis. |

DE SUPERLATIVO.

III 18 Superlativum est, quod vel ad plures sui generis comparatum super-
ponitur omnibus vel per se prolatum intellectum habet cum 'valde' adverbio
positivi, ut 'fortissimus Graecorum Achilles' id est 'fortis super omnes
Graecos'; sin autem dicam 'fortissimus Hercules fuit', non adiciens
quorum, intellego 'valde fortis'. tale est apud Ciceronem pro M. Mar-
cello: simillimum deo iudico, pro 'valde similem deo'. 20

Et sciendum, quod ex eisdem formis sive terminationibus supra dictarum
in comparativis partium orationis fiunt etiam superlativa. sunt igitur
formae superlativorum octo: duae quidem, in quas pleraque desinunt superlativa,
'rimus' et 'simus', sex vero, in quas pauca desinunt, 'limus',
'ximus', 'timus', 'remus', 'fimus', 'nimus'. et omnia superlativa mobilia
sunt, id est mutatione 'us' in a faciunt feminina et in 'um' neutra.

I cum *om.* D cum positio *r* copositio R cum positium positio vel iunctum
P cum positio positum vel iunctum B significationes (e) D 2 Ter. eunuch. II 1,
20 sq. eunucho] h enucho H eunocho G iunacho K euchochoc nemo P 5 est
amen P 6 DE MAGIS IUNCTO POSITIVO ET COMPARATIVO. DL quoque add. k ad-
verbium *om.* P 7 quando etiam ipse K quando etiam comparativus ipse G
comparativus ipse L 8 alium sit comparatum P alium *** comparatur (fit) B
achilles P achiles GL Aenea] k aenia K iustior fuit et P 9 ulixes
P magis add. h diomide GLK 10 DE NUMERO CUI VERE COMPARATIVUS ET
SUPERLATIVUS IUNGITUR. D cui casui comparativus et superlativus iunguntur. L Et
comparativus — fortissime gentis. *om.* P iungitur L iungitur G utriusque nu-
meri adiungitur D 12 adiungitur plurali K plurali adiungitur k singulari iungitur
D singulari adiungitur (adiungitur G) GL 13 fortissimae G Verg. Aen.
I 96 14 FINIT DE COMPARATIVO INCIPIT DE SUPERLATIVO. D DE SUPERLATIVIS
LK 15 comparatum] r comparatur R (L?) superponitur] r semperponitur
R 16 valde] vel de P 17 ut fortissimus, ut fortissimus grecorum achilles P
achilles G fortis ex fortes corr. H 18 hercolis K adiciens] l addens
GL 19 fortis valde K valde forti ut apud P tale] b Tal** B Cic. pro
Marc. 3, 8 pro M. Marcello] *om.* PDGL pro marcello l Marcello] r mar-
cellino R 20 simillimum illi deo L 21 sciendum est quod k hisdem GL
forme P 23 plerumque P pleraque ***** (multa) B 24 rimus] nomina rims in
litura b rimus simus D simus et rimus GL pauca] h paucae H desinunt *om.*
D 25 remus] b tremus PBGL 26 sunt per tria genera id est D mutationem P

p. 605. 606 P.

p. 115. 16 K.

In 'er' igitur desinentia positiva cum sint adiectiva sive secundae seu 19
tertia declinationis, accepta 'rimus' faciunt superlativum, ut 'pulcher pul-
cherrimus', 'miser miserrimus', 'pauper pauperrimus', 'acer acerrimus'.
excipitur 'dextimus' et 'sinistimus' pro 'dexterrimus' et 'sinisterrimus'.

5 Sallustius in Iugurthino: Sulla cum equitatu apud dextimos,
in sinistra parte Mallius cum funditoribus.

In 'us' vero terminantia secundae declinationis assumunt genetivo s
et 'simus' et faciunt superlativum, ut 'clarus clari | clarissimus', 'doctus
docti doctissimus', 'perditus perditum perditissimus', exceptis anomalis, id
10 est inaequalibus, quae sunt 'bonus optimus', 'malus pessimus', 'magnus
maximus', 'parvus minimus', 'multus plurimus'.

Excipitur etiam 'maturimus', cuius cum positivus 'maturus' sit, ta-
men, quasi a nominativo 'matur', qui nunc in usu non est, nascatur, in
'er' desinentium regulam servavit, id est in 'rimus' terminatur. invenitur
15 tamen etiam 'maturissimus' secundum analogiam in 'us' terminantium. Ci-
cero ad Herennium libro V: quibus virtutibus omnem tueri
vitam possint, eas in aetate maturissima velint comparare.

'Nuperrimus' etiam proferebant antiquissimi, unde adverbium posuit 20
Cicero in tertio ad Herennium: et quoniam nuperrime dictum

1 DE RIMVS. D ER. L igitur] l om. GL secunde P declinationis seu
tertia GL 2 superlativa B ut pulchre R 3 miser miserrimus om. P
miserrimus] r miserlimus R acer acerrimus miser miserrimus pauper pauperrimus
GL pauperimus R acer acerrimus om. P acerimus R 4 Excipiuntur
RBDH senistimus K dexterrimus] r dexterimus R sinisterimus] r sinisteri-
mus R 5 Sallustius] r et sic fere constanter, Sallustius hic et plerumque vell.
equidem ubique illam scribendi rationem secutus sum Sallustius — funditoribus
om. P Sall. Iug. 100, 2 in iugurthino add. gl iugurthino] r iugurtino R

sylla RBDHK silla G aequitatu HK aequitatu Rr dextimos D dextros, ex-
tremos, extimos vo. ll. codd. Sall. 6 sinistra K parte L Mallius] sic etiam

§ 22 malleus K A. Manlius Sallustius com H fundatoribus G fundiatoribus L
7 DE SIMVS. D va. L uero add. gl assumunt] r adsumunt PRBH gene-
tivo s et] r genetivos et R 8 simus faciunt PGL clari clarissimus clarus P
doctus docti doctissimus om. P 10 DE INAEQUALIBVS DL optimus R 11 minimus]
d minus D plurimus. haec enim inaequalia sunt. DE RIMVS ITERVM. D De rimus
iterum L 12 Excipiuntur (un) B maturimus G cuius cum — in us terminan-
tium in littera d cum add. r sit] fit GL 13 quasi] k quia quasi GLK
nunc om. GL usu] su. P usu (s) G nascitur GL uel nascatur l in R. PK

in er (e) B 14 seruabit R rimis Hh 15 etiam tamen GL maturissimus
B maturism; secum. I. analogiam P ut cicero dicit ad K ut cicero dicit
in aetate maturissima. Nuperrimus (Nuperimus G) GL ad Herennium — eas in marg.
add. l Cicero — comparare om. P rhet. ad Herenn. III 17, 25. Priscianus
huius operis in sex libros divisione utitur, cf. praef. ed. Kayserianae p. XII sq.

16 Herennium] d herentium D in Dd uitam tueri libri rhet. ad Her. 17 po-
sint K eate K maturis comparare Rr compare K 18 Nuperrimus] r
Nuperimus R etiam superlativum proferebant B etiam a nuper adverbio profe-
rebant antiqui ut cicero quoniam nuperrime dictum est facile GL (ad Herennium lib.
III. Et post cicero add. l) antiquissimi proferebant. Vnde cicero adverbium protulit
nuperrime P antiquissimi (sic) a nuper adverbio. posuit K Vnde adverbium add. k
19 rhet. ad Her. III 10, 18 ad Herennium add. k et om. rhet. libri Par.

p. 608. 609 P.

p. 121. 22 K.

Illud quoque sciendum, quod omnia et comparativa et superlativa duarum excedunt numerum syllabarum exceptis 'prior' et 'primus' et anomalis his: 'minor' et 'maior' et 'peior' et 'plus'. nec mirum, cum positiva quoque, ex quibus nascuntur, bisyllaba || sint vel eo plus [per genitivos] et vel unam vel duas assumptionem syllabas faciant supra dictos gradus: 'ditis 5 ditior ditissimus', 'clari clarior clarissimus', 'nigri nigrior nigerrimus', 'utilis utilior utilissimus', 'similis similior simillimus', 'infra inferior infimus'.
 25 superlativus vero comparativum est quando superat una syllaba, ut quando in 'simus' finitur, 'iustior iustissimus', et quando in 'rimus', si positivi nominativus et genitivus pares habeant syllabas, ut 'taeter taetri taetrior 10 taeterrimus', 'acer acris acrior acerrimus'; est quando par est, ut in 'limus' terminans, 'agilior agillimus', 'facilior facillimus'; est quando una vincitur syllaba, ut | quando in 'fimus' vel 'timus' vel 'remus' desinit, ut 'inferior infimus', 'ulterior ultimus', 'exterior extremus' vel 'extimus'.
 Varro in chorographia:

Ergo inter solis stationem et sidera septem
 Exporrecta iacet tellus. huic extima fluctu
 Oceani, interior Neptuno cingitur ora.

Plautus in truculento:

1 DE NUMERO SYLLABARVM. D De numero sillabarum L quoq; **** (quoq;) B sciendum] P notand B notandum *rell.* omnia est comparativa K 2 excepti P exceptis his prior D et anomalis — et plus om. P 3 mirum compositiva G 4 nascuntur comparativa et superlativa RBDHI bissyllaba PBH bissyllaba RGL byssyllaba Dd bisyllaba r bysylla K vel] l et L per genitivos om. P genitivos d nominativos D 5 duas summentia P adsummentia Rr adsummentia BH faciant *scripsi* faciunt libri supradicto P ut ditis D 6 clarus R et in clari corr. G nigerrimus] errimus nigrissimus (nigrissimus *igitur archetypus*) P 7 similior add. l similissimus] l similissimus PBL simillissimus G 8 uero om. GL add. l est quando comparativum D ut] r et in *litora* b aut R et GK ut ⁶ in *litora* l 9 finitur ut iustior D rimus superlativus finitur si RBHGLKd 10 nominativi Rr g-nitivi Rr partes R habent P ete eteri eterior eterrimus P taeter taetri taetrior taeterrimus Rr 11 acri B accerrimus L est quando — facillimus add. r at par est par est] pares PD pares r 12 terminans ut agilior D facillior B uicitur una K 13 quando infimus H timus] b in timus PBD remus] b in remus B in rimus D ut om. HGLK del. b 14 ulterior Rr 15 Varro — a uobis om. P chorographia] mg. D (v. *infra*) π Putschius. *Burmannus anth. Lat.* II p. 336 *prob. Wernsdorff poet. Lat. min.* V 3 p. 1405 *Meyero anthol. Lat.* I n. 78 corographia Evl 2 Krehlii cosmographia Zwicc. 2 et pro v. l. ab ipsa m. pr. *profecta teste Lind., Heidelb., Merkelius prohd.* ad Ibin p. 361 *Ritschelius quaest. Varron.* p. 24 *mus. phil.* VI p. 494. *inter utrumque titulum dubius haeret Wueltnerus de Varr. Atac. vita et scriptis* p. 24, 26. ortographia RBGL et Heidelb. teste Lind. hortographia K orthographia H orthographia D cuius *margini m. rec. adscriptum:* leg. Chorographia et est Varro Atacinus cf. v. l. ad lib. VI § 83; ipsi versus *inter Varronis reliquias leguntur apud Burmannum, Wernsdorffum* p. 1404 sqq. *Wueltnerum* p. 22. *Meyerum ll. ll.* 16 Ergo inter] k inter ergo K septem] r septem R 17 extimi Rr 18 cingitu hora Rr 19 Plautus] r Plaustus R *Plaut. trucul.*

p. 009. 10 P.

p. 122. 23 K.

Bona perdidit, mala repperi, factus sum extimus a vobis.

DE DIMINUTIVO.

Diminutivum est, quod diminutionem primitivi sui absolute demonstrat: V 26
 'rex regulus', id est 'parvus rex'. ideo autem positum est absolute, quia
 5 comparativa quoque non solum augent, sed etiam est quando minuunt vim
 primitivorum, sed non absolute. ad aliquid enim [omnimodo] fit compa-
 ratio, ut 'brevior' dicitur ad brevem [et] 'angustior' ad angustum. unde,
 quamvis in his quoque [comparativis] inveniantur quaedam diminutiva apud
 Latinos, ut superius docuimus, non possunt tamen esse absoluta, cum a
 10 comparativis sint derivata et ipsa quoque comparisonem significant, ut
 'plusculus', 'maiusculus', 'minusculus': necesse est enim, ad aliquid ea com-
 parari, ut Terentius in eunucho:

Thais quam ego sum maiuscula est,
 id est 'parvo maior quam ego'. || alia autem diminutiva, id est omnia, quae
 15 non a comparativis derivantur, ex sese habent diminutionem et nulli com-
 parantur, ut 'regulus', 'tantulus'.

Solent autem diminutiva vel necessariae significationis causa* proferri -
 ut Sallustius in Iugurthino: postquam reguli in unum | con-
 venire, id est 'parvi reges', - vel urbanitatis - ut Iuvenalis in satu-
 20 rarum IIII:

Vnde fit, ut malim fraterculus esse gigantum -
 vel adulationis, et maxime puerorum, ut 'Catulaster', 'Antonjaster', 'pa-

fragm. p. 432 Both. (vg. trucul. I 2, 61) 1 existimus L a vobis extimus

IM
 Bothius 2 DE DIMINUTIVO Rr DE DIMINUTIVO G INCIPIT DE DIMINUTIVO L DE DIMINUTIVIS PBK DE DIMINUTIVIS INCIPIT. D inscr. om. H? 3 diminutione P monstrat P 4 ut rex BDL id est rex id est parvus rex Rr rex parvus K post absolute: quia — absolute om. R add. r 5 est etiam P minuit B 6 absolute ***. ut maiusculus parvo maior quam ille. Ad aliquid D omnimodo om. P 7 et om. P 8 quoque in his r comparativis om. P 9 posunt G tamen possunt P 10 sunt Rr comparatione P ut maiusculus parvo maior quam ille maiusculus Gg 11 plusculus P plus cuius B om. rell. enim est K ea ad aliquid G 12 Ter. eun. III 3, 21 in iunucho (sic) add. k eunucho G 13 maiuscula*st Ter. Bemb. 14 parvus* maior (or) B alia] r Aliam R 15 non a om. B ex] quae ex K diminutionem habent P 16 ut regulus tantulus om. P 17 necessaria L 18 salustius etiam P Sall. Iug. 11, 2: postquam illi more regio iusta magnifice fecerant, reguli in unum conuenere (al. conuenierunt) iugurthino B eugurthino G ingurthino P postquam autem reguli R uno P conuenire PK conueniere L 19 id]. Reguli id RDHK reguli. Id B reges parvi K urbanitates Rr urbanitatis causa ut D Iuv. sat. I 4, 98 in saturarum IIII om. P saturarum Gg satyrarum R satirarum H saturarum Dd sagittarum B 20 III BHGLK tertio D num I? 21 malum Rr gigantum Prisc. cum codd. Iuv. interpolatis lgigantium P gigantium Dd gigantis Iuv. cod. Pith. et schol. ant. 22 et] ut P puerorum ut] puerum aut P catulaster id est a catulus Dd patrociolus H

huiuscemodi, ut Aristoteles ἀπὸ τοῦ 'ἔσχατος' 'ἔσχατώτατος' dixit, cum 'ἔσχατος' [id est 'extremus'] sit superlativus.

- 22 In 'timus' desinit unum anomalum, 'optimus', et ab adverbii sive praepositionibus derivata haec: 'intra interior intimus', 'ultra ulterior ultimus', 'citra citerior citimus' - Cicero de re publica VI: ex quibus erat ea minima, quae ultima a caelo, citima terris, luce lucebat aliena. Afranius tamen etiam positivum eius 'citer' protulit in patella teste Aruntio - et praeterea 'dextimus' et 'sinistimus'. 'extimus' quoque pro 'extremus' dicebant antiqui. Varro περὶ ἀφρέσεων: porro inde ab uno quoque compito ternae viae oriuntur, e quibus singulae exitum ac τέλος habent proprium. a primo compito dextimam viam munit Epicurus. Caelius in primo historiarum: dextimos in dextris scuta iubet habere. Sal-|| lustius in Iugurthino, ut supra diximus: Sulla cum equitatu apud dextimos, in sinistra parte Mallius cum funditoribus. Plinius in VI naturalis historiae: Dyrrachium, Canusium, Apuliae extima.

1 huiuscemodi om. K, post quoque p. 97, 22 add. k aristotelis Rr aristoteles H Aristoteles] ἔσχατώτατα iam dictum est Xenophonte hist. Gr. II 3, 49; in Aristotelis scriptis, quae nunc servata sunt, ἔσχατώτατος non legitur: ἔσχατώτερον dixit in metaph. VIII 4 ἀπὸ — ἔσχατώτατος om. H add. h ἀροσὸν ἢ ἔσχατος om. RDG add. r ἐσχατώτατος libri dicit LK 2 ἔσχατος id est om., exatos in marg. add. H id est cum extremus K 3 DE TIMVS. D TIMVS. L unum anomalum desinit (disinit G) GL optimus R adverbii] g aduerbis G 4 propositionibus P 5 ciciterior R Cicero — Aruntio et om. P Cíc. de re p. VI 16, 16 (somm. Scip. 3) re publica GK rep.*** VI R in VI D Ul. libro G VI

** (II) libro L .VI. K .VI. k 6 ultima a caelo] r ultima caelo R cum somni Bam-
 berg. al. citimū a GK citimum a L citimum a Dd 7 afranus K afranius G
 Afranius in patella: p. 181 Bohl. Neukirch. de fab. tog. p. 233 Patellae fr. IV p.
 165 Ribb. 8 patellea BDHGk patellèa d patellia L Patelia Ribbeckius l. l. pa-
 actra
 telle. atesa teste R Aruntio] arruntio BD, quae forma noninis plerumque a lapidi-
 bus usurpatur: at Aruntio praebent inscr. ap. Manutium orthogr. p. 78, 5 (inser.
 Neap. 475) et 6, Neap. 4357 al. grammaticus h. l. laudatus est Arruntius s. Aruntius
 Celsus, cuius testimonio plerumque cognomine adiecto utitur Priscianus, cf. ind. de
 quo homine v. Graefenhanium Gesch. d. Philologie III 166 et 307 sq. quosque laudat
 p. 307 n. 150: ad locum nostrum spectat Ritschellius parerg. I 368 .Praeterea
 P dextimus] r diximus R sinystimus P senistimus K 9 quoque om. G
 pro om. H extremo P Varro — Apuliae extima om. P Varro περὶ ἀφρέ-
 σεων: p. 300 ed. Bip. sat. LXVII 1 p. 188 Oehl.; versibus senarius h. l. describere
 conatus est Roepertus in philologo VIII 251 in hunc modum: porro inde ab unoquoque
 compitō viae | ternae exoriuntur, e quibus singulae exitum ac | telos habent proprium.
 a primo compitō viam | munit Epicurus dextimam ΠΗΡΙ R περὶ ἀφρέσεων
 om. H ΠΗΡΙ ΑΠΙΣΕΟΝ B ΠΗΡΙ ΑΠΡΕΣΕΩΝ K ἀπείσεον GL 10 quoque ab uno K
 uiae om. GL add. l uice K 11 ex HLK extume ad caelos codd. Nonii 94,
 29 ad caelos k ac telos K vell. 12 competo K munit. Epicurus caelius (coe-
 lius K) BDHK Caelius in I hist. p. 191 Kr. fr. 20 p. 316 Roth. Epicurium Cae-
 lian historicum ex h. l. elicit Falsterus mem. obsc. p. 52! 13 dextimos in add. k
 Sallustius in Iugurthino 100, 2; v. supra § 19 14 eugurthino G sylla RBDHK
 silla GL aequitatu HK 15 malleus K fundatoribus G 16 Plin. n. h. VI
 34, 39, 217 VII. b Dyrrachium] r dyrichium R dyrachium H dirrachium BDGL
 dyrracheum conuseum K 17 extimam RBD dextimam G

p. 666 P.

p. 120. 21 K.

In 'remus' - quae sola forma e habuit longam in paenultima, cum omnis forma superlativi i correptam habeat ante 'mus', ut 'pulcherrimus', 'doctissimus', 'sapientissimus', 'maximus', 'ultimus' - ab adverbis sive praepositionibus venientia desinunt haec: 'extra exterior extrēmus', 'supra superior 5 suprēmus', 'post posterior postrēmus'. ex quo apparet, neque a 'supero' neque a 'postero' fieri comparativos sive superlativos, sicut neque ab 'infero' 'infimus', quod solum in 'fimus' desinit, sed ab adverbio 'infra' 'inferior infimus'. nam si essent a [nomine] 'supero', 'postero', 'infero', servassent regulam in 'us' terminantium secundae declinationis, quae in 'si- 10 mus' faciunt superlativum.

In 'nimus' unum anomalum desinit, 'parvus minor minimus'.

In 'rimus' a verbo unum invenitur, 'detero deterior deterrimus' et unum anomalum, 'plurimus'.

In 'simus' etiam unum anomalum invenitur, 'pessimus'. nam 'novis- 15 simus' videtur [secundum analogiam] a 'novo' factum. ab eo autem, quod est 'ante anterior', superlativum [in usu] non inveni. a 'paene' autem adverbio superlativum in 'simus' protulit Plautus in mustellaria:

Ita mea consilia pervortit paenissime.

item ab eo, quod est 'penitus' adverbium, superlativo usus est idem in 20 Persa:

Furtivam adductam ex Arabia penitissima.

sciendum tamen, quod etiam nomen invenitur, 'hic penitus, huius peniti', ex quo magis superlativus gradus nascitur. Plautus in asinaria:

Etiamne? - Age quaeso hercle usque ex penitis faucibus.

1 DE REMVS D^m renus R logam H penultima syllaba communis (cum omnis b) forma B 2 formas perlativi P habeat correptam P ut om. RHGLK 3 sapientimus G sapientissimus maximus ultimus om. P siue praepositionibus add. r 4 venientia] desinentia P desinunt haec supremus extremus postremus. ab adverbis supra extra post. Ex quo D superior add. h 5 post] prae P 6 sive] vel DGL nec GL 7 DE FIMVS. D quod] quando D solum infimus H 8 nomine om. P inferos P 9 servassent K declinationis G 10 faciunt] P proferunt rell. post superlativum: et facerent superissimus inferissimus add. H et facerent superissimus inferissimus et cetera RBGK et facerent superissimus et inferissimus et cetera d et facerent superissimus inferissimus et caetera L 11 DE NIMVS ET ANOMALIS. D nimus inscr. L 12 rimus inscr. L a verbo] h adverbio H unum a verbo invenitur K unum invenitur a verbo GL uno P deterrimus K 14 simus inscr. L pessimus K nouissimus K 15 videtur post factum collocat K secundum analogiam om. P 16 ante add. d in usu om. P non inveni in usu K invenimus GL poene HK 17 adverbium P in simus add. r Plaut. mustell. III 1, 127 (v. 656) cf. lib. XV § 9 in mustellaria om. P in mustellaria K 18 pervortit] ~~et sic lib.~~ XV l. l. pervortit DGL perturbat Plautus penissimae D plenissime libri Plautini 19 item] l idem GL poenitus H adverbio RGLK idem] r Item RHKl om. L Plaut. Pers. III 3, 53 (v. 522) idem in Persa om. P idem usus est in ipsa furtivam BG impersa K 21 furtivam] h furtivam HLK adductam Prisc. cum plerisque codd. Plautinis AB . . . TAM Plaut. Ambros. aduectam Vet. penitissima K penitissima G 22 penitus huius. ti K poeniti H 23 magis] r maius R Plaut. asin. I 1, 28 (v. 42) assinaria G asenaria K 24 quaeso L quesso G quaeso K hercle] P cum Plaut. Vet. hercule RBDHGL ercule K peniti B

27 *triciolus*, '*Sergiolus*'. derivantur igitur pleraque ab appellativis, pauca etiam a propriis, et servant genera primitivorum plerumque et saepe inveniuntur diminutivorum diminutiva in diversas desinentia formas, ut '*homo*, *homuncio*, *homunculus*, *homullus*, *homullulus*'.

Sunt igitur formae diminutivorum masculini generis hae: '*culus*', '*ulus*' absque c, '*olus*', '*ellus*', '*xillus*', '*illus*' absque x, '*ullus*', '*cio*', '*aster*', '*leus*', '*tulus*': '*culus*', ut '*igniculus*'; '*ulus*' absque c, '*tantulus*'; '*olus*', '*Sergiolus*', '*capreolus*'; '*ellus*', '*agellus*'; '*illus*' x antecedente, '*paxillus*', absque x, '*codicillus*'; '*ullus*', '*homullus*'; '*cio*', '*homuncio*'; '*aster*', '*parasitaster*'; '*leus*', '*eculeus*', '*aculeus*'; '*tulus*', '*nepotulus*'. Plautus in *milite glorioso*:

Si te salvum hinc \dagger amittimus *Venerium nepotulum*. feminini autem generis hae: '*cula*', '*ula*' absque c, '*ola*', '*ella*', '*xilla*', '*illa*' absque x, '*ulla*', ut '*anicula*', '*silvula*', '*unciola*', '*capella*', '*maxilla*', '*anguilla*', '*una*' '*ulla*'. neutrorum quoque sunt formae hae: '*culum*', '*ulum*' sine c, '*olum*', '*ellum*', '*illum*' cum x et sine eo, '*ullum*', ut '*corpusculum*', '*corculum*' - Plautus in *Casina*:

Meum *corculum*, *melculum*, *verculum*, sine c, '*capitulum*', '*laureolum*', '*lucellum*', '*villum*', '*vexillum*', '*ullum*'.
28 Et sciendum, quod nomina tertiae vel quartae vel quintae declinationis pleraque, non tamen omnia, ut quidam putaverunt, diminutivorum masculina in '*culus*', feminina in '*cula*', neutra in '*culum*' terminant, a primae vero vel secundae declinationis nominibus nullum invenitur dimi-

1 derivantur — propriis] Pauca etiam a propriis pleraque ab appellativis derivantur D igitur] autem K 2 a om. P inveniuntur sepe P 4 homuncio R homuncio DH homuncius P homulus G homolus P homollulus P 5 DE VNDICEM FORMIS MASCULINORVM AC DE SEPTM FEMININORVM AC DE SEPTM SIMILITER NEUTRORVM. D De undecim formis masculinorum et de septem femininorum et de septem neutrorum. L masculi K heae P 6 absque c om. P absque x om. P post absque x: ullus — absque x om. R add. r 7 ut add. k 8 illus] xillus r x antecedente om. P paxillus GLr 9 absque x om. P codicillus P homullus] d homulus PD homuncio Hd 10 eculeus] r etuleus R aculeus H equuleus L equleus Gg aculeus equleus K aculeus om. PG nepotulus P 11 Plautus — nepotulum om. P Plaut. mil. gl. V 1, 20 (o. 1413) in milite] similis B 12 amittimus libri mittimus libri Plautini amittimus Plautus ex emend. Bothii et sic, teste Krehlio, cod. Prisc. Dresdensis 13 autem om. G heae P cula] cla P absque c om. P olla K ella xilla ella ut anicula P 14 ulla] uel n
u]a (l) Gg cula d anicula Gg anicula (n) L 15 anguilla L una om. HL una ulla om. P formae sunt GL heae P culum. ulum. ollum. ellum. | ellum. illum.
cum. xulum. ut P 16 siue R illum R ullum] ulum R 17 corculum] corculum (corculum P) melculum uerculum PGLK Plaut. Cas. III 4, 14 sq. casina melculum corculum uerculum. GL 18 corculum et melculum et uerculum. K melliculum libri Plaut. melculum uerculum sine c om. P uerculum] fer-
culum D uerculum uerculum B 19 laureolum R lauriolum K uexillum uillum PD ullum] om. K uelum ullum unum B del. b 20 nomina ex omnia corr. K 21 putaverunt] r putant R demittuorum L 22 femina L neutrum RB HG 23 uel add. k omnibus P

p. 610. 11 P.

nutivum in has desinens formas, nisi si a primitivo habeat c, ut 'Graecus Graeculus', 'furca furcula'. earum igitur [quoque] formarum, ut posim, regulas || coner exponere.

p. 124. 25 K.

Monosyllaba in s desinentia vocali antecedente, cuiuscumque sint generis, et in 'er' omnia, quae sunt tertiae declinationis, et in 'us' neutra nominativo assumunt in masculino 'culus', in feminino 'cula', in neutro 'culum', ut 'flos flosculus', 'mas masculus', 'mus musculus', 'plus plusculus', 'os osculum', quod quamvis sit formae diminutivae, tamen, quia aliam habuit significationem, fecit ex sese aliud diminutivum 'oscillum'.

10 Similiter faciunt in 'er' terminantia diminutivum: 'frater fraterculus', 29
| 'pater paterculus', quod et proprium invenitur, 'mulier muliercula', 'pauper pauperculus paupercula pauperculum', 'mater matercula'. Plautus in *cistellaria*:

Tunc tu igitur mea matercula.

15 excipitur 'venter ventriculus'. Lucanus in tertio:

Qua iam non medius descendit in ilia venter.

Iuvenalis in primo:

Infra ventriculum tenui distantia rima.

sic etiam in 'us' neutra: 'munus minusculum', 'corpus corpusculum', 'opus
20 opusculum', 'crus cruscolum'. Plautus in *cistellaria*:

Cum extortis talis, cum todinis crusculis.

1 in as ^h *Rr* iusns *P* si om. *RBDHGLK* add. *r* habeant *B* 2 forca ^u
^u forcula *Kk* DE CVLVS ET CVLA ET CVLVM A TERTIA (tercia *L*) DECLINATIONE SED PRIMVM A MONOSYLLABIS. (monosyllabis *L*) *DL* earum] *d* Eum *D* quoque om. *PG* formarum] regularum *P* possum *h* posim *K* 3 regulas om. *P* conabor *h* 4 sunt *K* 5 sunt] *h* sint *H* 6 assumunt] *r* adsumunt *PRRH* colum *P* 7 ut om. *GL* plus plusculus om. *PD* add. *d* plusculū *h* plusculus. la. lum. opus opusculum os *GL* 8 osculum *P* alia abuit *P* habuit aliam *D* 9 oscillum] *k* oscellum *K* 10 AB ER. *DL* in er terminantia faciunt *G* in er ** terminantia faciunt (de) *L* terminantium *r* ut frater *GLK* 11 ut pater paterculus quod et proprium invenitur frater fraterculus mulier *D* 12 paupercula pauperculus *P* Plautus — matercula om. *H* add. *h* Plautus — distantia rima om. *P* *Plaut. cist. fragm. ab editoribus Plauti ex con. Scaligeri perperam ad clitellariam relatum, (astrabae s. clitellariae fr. 19 p. 434 Both.), quam nullam fuisse demonstrarunt Ritscheltius parerg. I 159 sqq. et Ladewigius mus. phil. III 525 sqq., qui ad h. v. respicit ibidem p. 530* 13 *cistellaria ex cistillaria corr. B* 14 Tum tu *Dr* tun', tu ne *α f. tune, tu* Lucanus — venter om. *GL* add. *l* 15 *Luc. Phars. III 724* 16 Quia *H* descendit *K* discedit libri aliquot *Luc.* 17 *Iuv. sat. I 3, 97*

prima *Rr* 18 et tenui *Iuvenalis indeque Prisc. Caroliruh. alter* distantia] *r* descensu] *den* *R* 19 AB VS NEUTRALI. *DL* sic in us terminata neutra *P* ut munus *GL* minūs minusculum *P* corpus add. *r* corpus corpusculum om. *GL* add. *g* opus opusculum om. *GL* 20 cruscolum *G* Plautus] *r* *Vt* plautus *R* Et plautus *BH* Hec tamen et plautus *K* Plautus — similiter om. *P* *Plaut. cist. fragm. et ipsum perperam ad clitellariam relatum, v. supra; Both. astrabae s. clit. fr. 7 l. l. p. 433. ad Syrum (Both. l. l. p. 441) refert Festus p. 301. 352 (cf. p. 329 sq. Paul. p. 52. 353) M., quod alterum clitellariae nomen fuisse assecutus est Ladewigius l. l. p. 527, assentiente Ritscheltio parerg. I 164 coll. 206, qui de ipso hoc versu cf. ibid. p. 175 sq.* 21 ... talis cum sodellis cr... *cod. Festi p. 301 s. v. succrotilla cum extritis p. 330 s. v. schoeniculas talis cum todellis crus. . . p. 352 s. v.*

p. 616 P.

p. 123. 24 K.

27 triciolus', 'Sergiolus'. derivantur igitur pleraque ab appellativis, pauca etiam a propriis, et servant genera primitivorum plerumque et saepe inveniuntur diminutivorum diminutiva in diversas desinentia formas, ut 'homo, homuncio, homunculus, homullus, homullulus'.

Sunt igitur formae diminutivorum masculini generis hae: 'culus', 'ulus' absque c, 'olus', 'ellus', 'xillus', 'illus' absque x, 'ullus', 'cio', 'aster', 'leus', 'tulus': 'culus', ut 'igniculus'; 'ulus' absque c, 'tantulus'; 'olus', 'Sergiolus', 'capreolus'; 'ellus', 'agellus'; 'illus' x antecedente, 'paxillus', absque x, 'codicillus'; 'ullus', 'homullus'; 'cio', 'homuncio'; 'aster', 'parasitaster'; 'leus', 'eculeus', 'aculeus'; 'tulus', 'nepotulus'. 10
Plautus in milite glorioso:

Si te salvum hinc tamittimus Venerium nepotulum. feminini autem generis hae: 'cula', 'ula' absque c, 'ola', 'ella', 'xilla', 'illa' absque x, 'ulla', ut 'anicula', 'silvula', 'unciola', 'capella', 'maxilla', 'anguilla', 'una' 'ulla'. neutrorum quoque sunt formae hae: 'culum', 'ulum' sine c, 'olum', 'ellum', 'illum' cum x et sine eo, 'ullum', ut 'corpusculum', 'corculum' - Plautus in Casina:

Meum corculum, melculum, verculum, sine c, 'capitulum', 'laureolum', 'lucellum', 'villum', 'vexillum', 'ullum'.
28 Et sciendum, quod nomina tertiae vel quartae vel quintae declinationis pleraque, non tamen omnia, ut quidam putaverunt, diminutivorum masculina in 'culus', feminina in 'cula', neutra in 'culum' terminant, a primae vero vel secundae declinationis nominibus nullum invenitur dimi-

1 derivantur — propriis] Pauca etiam a propriis pleraque ab appellativis derivantur D igitur] autem K 2 a om. P inveniuntur sepe P 4 homuncio Rr homantio DH homuncius P homulus G homulus P homollulus P 5 DE VNDECIM FORMIS MASCULINORVM AC DE SEPTEM FEMININORVM AC DE SEPTEM SIMILITER NEUTRORVM. D De undecim formis masculinorum et de septem femininorum et de septem neutrorum. L masculi K heae P 6 absque c om. P absque x om. P post absque x: ullus — absque x om. R add. r 7 ut add. k 8 illus] xillus r x antecedente om. P paxillus GLr 9 absque x om. P codicilus P homullus] d homulus PD homuntio Hd 10 eculeus] r eculeus R aculeus H

equuleus L equuleus Gg aculeus equuleus K aculeus om. PG neptulus P 11 Plautus — nepotulum om. P Plaut. mil. gl. V 1, 20 (v. 1413) in milite] simili B 12 amittimus libri mittimus libri Plautini amittimus Plautus ex emend. Bothii et sic, teste Krehlio, cod. Prisc. Dresdensis 13 autem om. G heae P cula] cla P absque c om. P olla K ella xilla ella ut anicula P 14 ulla]

vel n
u. la (1) Gg cula d anicula Gg anicula (n) L 15 anguilla L una om. HL una ulla om. P formae sunt GL heae P culum, ulum, ollum, ellum, | ellum, illum.

cum, xulum, ut P 16 sine Rr illum Rr ullum] ulum R 17 corculum] corculum (corcolum P) melculum verculum PGLK Plaut. Cas. III 4, 14 sq. casina melculum corculum verculum. GL 18 corculum et melculum et verculum, K melliculum libri Plaut. melculum verculum sine c om. P verculum] fer-

culum D ferculum verculum B 19 laureolum Rr lauriolum K uexillum uillum PD ullum] om. K uelum ullum unum B del. b 20 nomina ex omnia corr. K 21 putaverunt] r putant R deminutivorum L 22 femina L neutrum RB HG 23 vel add. f omnibus P

p. 610. 11 P.

p. 124. 25 K.

nutivum in has desinens formas, nisi si a primitivo habeat c, ut 'Graecus Graeculus', 'furca furcula'. earum igitur [quoque] formarum, ut posim, regulas || coner exponere.

Monosyllaba in s desinentia vocali antecedente, cuiuscumque sint generis, et in 'er' omnia, quae sunt tertiae declinationis, et in 'us' neutra nominativo assumunt in masculino 'culus', in feminino 'cula', in neutro 'culum', ut 'flos flosculus', 'mas masculus', 'mus musculus', 'plus plusculus', 'os osculum', quod quamvis sit formae diminutivae, tamen, quia aliam habuit significationem, fecit ex sese aliud diminutivum 'oscillum'.

Similiter faciunt in 'er' terminantia diminutivum: 'frater fraterculus', 20 | 'pater paterculus', quod et proprium invenitur, 'mulier muliercula', 'pauper pauperculus paupercula pauperculum', 'mater matercula'. Plautus in *cistellaria*:

Tunc tu igitur mea matercula.

excipitur 'venter ventriculus'. Lucanus in tertio:

Qua iam non medius descendit in ilia venter.

Iuvenalis in primo:

Infra ventriculum tenui distantia rima.

sic etiam in 'us' neutra: 'munus minusculum', 'corpus corpusculum', 'opus 20 opusculum', 'crus crusculum'. Plautus in *cistellaria*:

Cum extortis talis, cum todinis crusculis.

1 in as ^h Rr iuans P si om. RBDHGLK add. r habeant B 2 forca ^u

forcula Kk DE CVLVS ET CVLA ET CVLVM A TERTIA (tercia L) DECLINATIONE SED PRIMVM A MONOSYLLABIS. (monosyllabis L) DL earum] d Eum D quoque om. PG formarum] regularum P possum h posim K 3 regulas om. P conabor h 4 sunt K 5 sunt] h sint H 6 assumunt] r adsumunt PRBH colum P 7 ut om. GL plus plusculus om. PD add. d plusculū h plusculus. la. Inm. opus opusculum os GL 8 oscolum P alia abuit P habuit aliam D 9 oscillum] k oscillum K 10 AB ER. DL in er terminantia faciunt G in er ** terminantia faciunt (de) L terminantium r ut frater GLK 11 ut pater paterculus quod et propriam iuuenitur frater fraterculus mulier D 12 paupercula pauperculus P Plautus — matercula om. H add. h Plautus — distantia rima om. P Plaut. *cist. fragm.* ab editoribus Plauti ex cont. Scaligeri *perperam ad clitellariam relatum*, (*astrabae s. clitellariae* fr. 19 p. 434 Both.), quam nullam fuisse demonstrarunt Ritschelius *parerg.* I 159 sqq. et Ladewigius *mus. phil.* III 525 sqq., qui ad h. v. respicit *ibidem* p. 530 13 *cistellaria* ex *cistillaria* corr. B 14 Tum tu Dr tun', tu ne a f. tune, tu Lucanus — venter om. GL add. l 15 Luc. *Phars.* III 724 16 Quia H discedit K discedit libri aliquot Luc. 17 Iuv. sat. I 3, 97

prima Rr 18 et tenui Iuvenalis indeque Prisc. *Carolinus. alter* distantia] r desinentia (non den) R 19 AB VS NEUTRALI. DL sic in us terminata neutra P ut munus GL minus minusculum P corpus add. r corpus corpusculum om. GL add. g opus opusculum om. GL 20 crusculus G Plautus] r Vt plautus R Et plautus BH Hec tamen et plautus K Plautus — similiter om. P Plaut. *cist. fragm.* et ipsum *perperam ad clitellariam relatum*, v. supra; Both. *astrabae s. clit. fr.* 7 l. l. p. 433. ad Syrum (Both. l. l. p. 441) refert Festus p. 301. 352 (cf. p. 325 sq. Paul. p. 52. 353) M., quod alterum *clitellariae* nomen fuisse assecutus est Ladewigius l. l. p. 527, assentiente Ritschelio *parerg.* I 164 coll. 206, qui de ipso hoc versu cf. *ibid.* p. 175 sq. 21 ... talis cum sodellis cr... cod. Festi p. 301 s. v. *succrotilla* cum extritris p. 330 s. v. *schoeniculas* ... tis talis cum todellis crus... p. 352 s. v.

similiter 'tus tusculum'. idem in aulularia:

Nunc tusculum emi hoc et coronas floreas.

Nec non et comparativa eiusdem generis et eiusdem terminationis similiter faciunt diminutiva, sed mobilia: 'maius maiusculus maiuscula maiusculum', 'grandius grandiusculus grandiuscula grandiusculum', 'celerius celeriusculus celeriuscula celeriusculum', unde Cicero adverbium 'celeriuscule' protulit ad Herennium tertio libro artis rhetoricae: strenue quod volumus ostendere factum, celeriuscule dicemus, sicut a 'saepius' comparativo 'saepiuscule' Plautus in Casina: ut nubat mihi,

Illud quidem volebam: nostro vilico. † Saepiuscule peccas. 'plus' quoque, quamvis a masculino vel feminino comparativo non veniat, facit tamen [ut superius ostendimus] 'plusculus pluscula plusculum', unde Terentius in hecyrā:

primum dies complusculos,

et in Phormione:

tum pluscula

Suppellectile opus est.

'tepus' quoque, quod || solum in 'us' masculinum sive epicoenum dissyllabum [Latinum] tertiae est declinationis, assumit nominativo 'culus' et facit dimi-

toti. Cum extortis talis cum todillis crusculis *Paulus sub eodem voc. p. 353* Extortis talis cum crocotillis crusculis *idem p. 52 s. v. crocotillum* cum extortis *om. GLI udiuis]* r totinis *RBI* todonis *D* totimis *K* tortis in *litura* h donis *G* et in *litura*,

liter
ni f., L 1 simitus *Rr* idem] Vt cicero *P* *Plaut. aulul.* II 8, 15 aulularia *P* aularia *HGK* 2 emi et hasce coronas libri *Plautini* foreas *P* 3 AB VS COMPARATIVO. *D* Nec non *om. K* comparatiba *B* terminationis et eiusdem liter
generis *K* simili faciunt *Rr* 4 mobilia id est masculina. fem. neū. ut maius *P* mobilia id est masculini et femini (*femini K*) et neutri generis. maius *rell.* maiusculum. similiter et his similia. Vnde nascuntur aduerbia ut grandiusculus, grandiuscula, celeriusculus, celeriuscule, Vnde cicero in libro de arte rethorica strenue *P* 5 grandius] grandis *B* celerius] *om. R* celer *superscr. r* caelerius *B* 6 caeleriusculum *B* *rhet. ad Her.* III 14, 24 7 protulit ut strenue *GL* aderenium *post* protulit *add. l* in tertio libro artis rethoricae ad herennium *D* III in libro artis rethoricae *HK* rethoricae *R* rethorice *B* 8 strenuae *R* strenuae *K* celeriuscule] *sic etiam lexicographus Vatic. (Mai class. auct. VIII 117: ostendere celeriuscule statim dicemus) et libri rhet. fere omnes celerius cod. rhet. Herbitotit.* 9 a *om. P* saepiuscule] *rd* saepiusculae *PRD* Plautus — peccas *om. P* *Plaut. Cas.* III 5, 58 sq. cassina *BH* 11 quidem] quid me *D* cum *post* volebam *add. PRHG*, non sed libri *Plaut.* saepiuscule] *sic etiam gloss. Plaut. ad calcem lib. XIII expressum saepiculae libri Plautini* peccas *K* 12-vel] *k* et *K*

comparatiuus *R* comparatiuus *H* 13 ut superius ostendimus *om. PD* plusculum. ideo enim mobile est quod et plus comparatiuum est. multi. multum. plus. unde *D* unde] ut *GL* unde — opus est *om. P* 14 *Ter. hec.* I 2, 102 hecy. *Rr* haecyra *D* hecyra *G* hecyra *H* hechi *L* echyra *K* echira *B* 15 primos dies complusculos *Bemb.* 16 *Ter. Phorm.* III 3, 60 sq. formione *RHGK* 17 tum *ez* *tm corr. B* tum autem pluscula *Bas.* 18 suppellectile *R* suppellectile *DHG Bas.* subpellectile *K* 19 masculinum siue epicoenum in *us P* epicoenum] *om. H* epicoenum *RGL* epicoenon *D* epichenon *h* epikoenum (*u in o mut. m. pr. ni f.) B*

dissyllabam *P* 20 Latinum *om. P* assumit] *r* adsumit *PRBH* facit dimi-

p. 612 P.

p. 126. 27 K.

nutivum, ut 'lepus lepusculus'. Cicero de signis: si minus eiusmodi quippiam venari potuerant, illa quidem certe pro lepusculis capiebantur.

Ad hanc formam etiam positiva in 'or' desinentia mutant 'or' in 'us' et 30
5 accepta 'culus' faciunt diminutiva, ut 'rumor rumusculus': Cicero pro Cluentio: qui imperitorum hominum rumusculos au|cupant, vel assumunt 'culus' vel 'cula', ut 'amator amatorculus', 'soror sororcula'.
Plautus in Poenulo:

Vix aegreque amatorculos invenimus.

10 idem in cistellaria:

germana mea sororcula.

In 'is' vero vel in e desinentia omnia vel in 'ns' monosyllaba vel in 'rs' dativo corripientia i assumunt supra dictas syllabas et faciunt diminutivum, ut 'ignis [igni] igniculus', 'testis [testi] testiculus', 'navis [navi] navi-
15 cula', 'cutis [cuti] cuticula', 'avis [avi] avicula', 'clavis [clavi] clavicula',
5 'rete [reti] reticulum', 'fons [fonti] fonticulus', 'mons [monti] monticulus',
'pons [pontii] ponticulus', 'lens [lenti] lenticula', 'pars [parti] particula', 'dul-
cis [dulci] dulciculus' et 'dulcicula dulciculum', 'securis [securi] securicula'.
Plautus in rudente:

20 Post altrinsecus est securicula ancipes.

Cicero in III Tusculanarum: dulciculae potionis aliquid videamus. similiter 'fidis [fidi] fidicula'. idem in II de natura deorum: si platani fidiculas ferrent numerosa sonantes. nam si

nutino *H* 1 ut *om.* *B* Cicero — capiebantur *om.* *P* Cic. in *Verr.* II 4, 21,
47 huiusmodi *K* 2 uen**ari (er) *D* 4 AB OR *DL* 5 ut *om.* *RHGLK*

romusculus *Gg* Cicero — aucupant *om.* *P* Cicero — culus post rumusculus *om.*
G add. *g* Cic. p. *Cluent.* 38, 105 6 imperitorum ex imperatorum corr. *B*

romusculos *g* aucupa* (n) *B* accipiant in aucupant corr. *K* aucupati Cicero

7 assumunt] *r* adsumunt *PRR* ut *om.* *RDHGLK* 8 Plautus — sororcula *om.* *P*

Plaut. Poen. I 2, 27 penulo *RDGLK* 9 egrique *GL* egr** *K* 10 *Plaut.*

cistell. fragm.: astrabae s. citell. fr. 20 p. 434 *Both. cf. ann. ad § 29 et Ladewigium*

l. ibi l. p. 530 cystellaria *K* 12 AB IS ET E ET NS ET RS MONOSYLLABIS. *D*

is] *r* his *R* *ns *P* uel rs *P* 13 i add. *r* assumunt] *r* adsumunt *PRBH*

supradicta *P* diminutiva *P* 14 igni *om.* *P* testi *om.* *PR* naui *om.* *P*

15 cutis (a) *K* cutis cuti cuticula *om.* *PD* add. *d* cuti *om.* *R* ani *om.*

P clavis clavi clavicula *om.* *P* post clavicula: dulcis — dulciculum. cicero

in tertio tusculanorum — uideamus add. eademque infra *om.* *D* 16 retis *LI*

uel rete

restis. ti. resticulum *Gg* rete. reticula. dulcis. dulciculus. dulcicula. dulciculum.

fons. fonticulus. lens. lenticula. pars. particula. securis. securicula. *P* 18 dulcicu-

lus dulcicula *l. l. D* dulcicala *H* dulcicula et dulciculum *GL* 19 Plautus — sed

fidicula p. 106, 2 *om.* *P* *Plaut. rud.* III 4, 114 (v. 1158) 20 abstrinsecus *GL* est]

uel anceps

* *H* ancipes *Dd* ancipies *H* 21 Cic. *Tusc.* III 19, 46 aliquid add. *gl*

uidemus *K* 22 idem] Plautus *spscr. m. rec. in H* Cic. *de nat. deor.* II 8, 22

23 platanus (n) *D* plantani *B* pantani *H* plantam *GLK* fidiculas] *r* fidiculus

RB ferrent] *r* terent *R* terrent *BdHGLK* nemorosa *K* numerose Cicero

esset 'fides' in hac quoque significatione, quomodo Servio placet, non
31 'fidi|cula' fecisset, sed 'fidecula'. et cum omnia huiusmodi diminutiva
tam paenultimam quam antepaenultimam corripunt, 'cuticula' i antepae-
nultimam producit. Iuvenalis:

Combibet aestivum contracta cuticula solem, 5
quod eum facere metri necessitas compulit: quattuor enim breves habens
dictio in heroico poni aliter non poterat, quamvis Virgilius huiusmodi
nomina soleat proceleumaticos ponere, ut

labat ariete crebro.

excipitur 'lapis', quod 'lapillus' facit diminutivum; etiam 'anguis' 'an||guilla', 10
'unguis' quoque 'ungula' facit, quae tametsi formam videantur habere di-
minutivi, significatione tamen non sunt diminutiva.

VI 32 Secundum supra dictam formam quartae quoque declinationis nomina
faciunt diminutivum. 'us' enim vel u nominativi in i convertunt correptam
et accipiunt 'culus' in masculino, in feminino 'cula', in neutro 'culum', ut 15
'currus curr|culus' - dicitur tamen et 'hoc curriculum' -, 'versus ver-
s|culus', 'artus art|culus', 'fluctus fluct|culus', 'anus an|cula', 'cornu
corn|culum', 'genu gen|culum'. *excipitur ab acu 'aculeus'.

In x omnia vel in | 'ns' supra syllabam vel in t desinentia genetivi ex-
tremam terminationem, id est 'is', in u convertunt et accepta 'lus la lum' 20
faciunt diminutiva, ut 'rex regis regulus', 'codex codicis codiculus' et ex

1 v. Servium ad Verg. Aen. VI 120 non fiducula H 2 fidecula ex fiducula
corr. B ALITER. inscr. D 3 pene ultimam P ut cuticula B 4 iuvenalis
P Iuv. sat. III 11, 203: Nostra bibat uernum contracta cuticula solem 5 con-
bibet PD cū bibet d ē bibet K aestivum] om. PK add. k aestium Rr contra

tacutilia P coticula K 6 metri necessitas facere G fecere Rr compulit P
habent P 7 aheroico G pone P non aliter poni K non aliter DHGLr
potuit P huiusmodi nomina] sic P in huiusmodi nominibus id est quattuor
breves habentibus RBDHGLK 8 proceleumaticos PBILL proceleumaticos R pro-
celeumaticos G proceleumaticos Dd ut genua labant (Verg. Aen. V 432 XII 905) et
labat D Verg. Aen. II 492 9 ariete PR 10 lapis lapillus quod lapidiculus

facere debuit diminutivum D lapillos P etiam om. K angis angilla ungis Kk
unguis unguila. anguis anguilla, quae tamen etsi D anguilla L 11 quoque om. K
unguila H facit om. K faciunt GLk tamen si PR tamen etsi BGLK post
formam duodecim fere litt. litura in D videantur] P uidentur vell. habere uidentur D
diminutivi et significationem. B 12 tamen significatione D diminutiva se-
cundum supradicta formam P 13 A QUARTA DECLINATIONE. D De quarta declinatione.
L quarteque declinationis P 14 diminutiva P u] o P conuertunt in i G
15 accipiunt cuiuscula. cuiusculum. faciunt diminutiva. ut fluctus. flucticulus.
uersus. uersiculus. anus. anicula. corni. corniculus. artus. articulus. genu P in
masculino culus D 16 hoc om. D 17 artus] d arcus D post articulus: do-

uel la
mus domunculū in litura B aanus aanicula (n-n) B .aniculus (n) G anicula ex
aniculus corr. L 18 post excipitur: a domo domuncula add. r domus domun-
cula DGLK 19 DE VLVS ET VLA ET VLVM AB X ET NS ET T. DL uel ns P
supra***** (dictam) B syllaba P in t] ti P genetivi ** H 20 is sup.
lin. B conuertunt in marg. add. L 21 diminutivum P codex] b codix B
et ex eo codicillus add. g

p. 613 P.

p. 129. 30 K.

eo 'codicillus', 'haec fornax fornacis fornacula', 'fax facis facula', 'cervix cervicis cervicula', 'adulescens adulescentis adulescentulus', 'caput capitulis capitulum'.

In 'es' productam desinentia [feminina] tertiae declinationis vel quintae 33
 5 abiecta s et assumpta 'cula' faciunt diminutiva et servant e productam, ut
 'vulpēs vulpēcula', 'nubēs nubēcula', 'diēs diēcula', 'rēs rēcula' - Plautus in *cistellaria*:

Siquidem imperes pro copia, pro recula -,
 'veprēs veprēcula'. Cicero pro Sestio: vepreculis extracta nitedula. excipiuntur 'mercēs', cuius 'is' genetivi in 'ula' conversa facit diminutivum 'mercēdula' - Cicero de oratore primo: infidi homines mercedula adducti ministros se praebent in iudiciis oratoribus - et 'apēs', cuius diminutivum pro e longa i habet 'apicula'. Plautus in *Curculione*:

15 Ego ꝑnam apicularum opera congestum non feram?

In 'us' terminans unum tertiae declinationis commune trium generum 34
 | abiecta s assumit 'lus' in diminutivo, ut 'vetus vetulus', femininum 'vetula', neutrum 'vetulum'. Persius:

Tun, vetule, auriculis alienis colligis escam?
 20 Iuvenalis in primo:

vetulae vesica beatae.

1 codicillus] *cudiculus R codicillus H* haec fornax fornacis fornacula *om.*, fornax fornacula *post facula add. P* fax *P* cervix cervicis cervicula fax facis facula

GLK facis *add. r* facu^ula *B* cervix *P* 2 cervicis *om. P* adulescens adulescentis *u*

u *centulus* *Rr* adulescens adulescentis adulescentulus *L* caput *ex capud corr. R*

4 DE CVLA AB ES PRODUCTA FEMININA TERTIAE ET QUINTAE (tercie et quinte *L*) DECLINATIONIS. *DL* producta *P* feminina *om. P* femina *Rr* uel quinte declinationis *P*

5 abiecta] *sic ni f. B* et uel abiecta *in litura b* et adsumta cula] *P* assumunt (adsumunt *RB*) cula et faciunt *rell.* servant] *r* seruent *R* 6 vulpes vulpēcula] *g* uolpes uolpēcula *G* uulpicula *B* nuues nuuecula *P* recola *P* *Plaut. cist. fragm. cf. § 29 (astrabae s. cistell. fr. 21 p. 434 Both.)* 7 *cistellaria] bl* *cistellaria K* *cistellaria B* *pistellaria G* *pistellaria L* 8 siquidem] *ex sequidem corr. K* si quid *PD* imperes] *k* *inperes H* *impares K* 9 *Cic. pro Sest. or. 33, 72*

DE

setio *GL* vepreculis *b* extracta. ALITER DE VLA ET VLVS VLA VLVM. Nitedula animal est quod in siluis inuenitur sicut ignis effulgens quod apud grecos $\lambda\alpha\mu\pi\upsilon\rho\upsilon\varsigma$ dicitur et non est diminutivum. Excipiuntur *D* extracta nitedula. DE VLVS VLA VLVM. Excipiuntur *d* nitedula (n) *K* 10 Excipiuntur *RBDHL* his *Rr* 11 Cicero — oratoribus *om. P* *Cic. de or. I 45, 198* oratore *K* infimi Cicero 12 iudicantibus *Rr* iudiciis *H* oratoribus *B* 13 i breue habuit *h* habet] *P* habuit *rell.* Plautus — feram? *om. P* *Plaut. Curc. I 1, 10 (v. 10)* 14 corculione *K*

15 ego non *k* ego nomen *D* egon libri *Plaut.* congestum opera *Fleckeisenus* congestam *h* coniestam (coniestam? *nam dignosci nequit, utrum ge an solam g supscr. i deleverit r*) *r* 16 *IN VS L* comune *P* 17 *s add. r* assumit] *r* adsumit *RBH* sumit *P* vetulus *K* feminum *L* 18 Persius — beatae *om. P* Persius] *dh* perseus *DK* persius *H* *Pers. sat. 1, 22* 19 tun *Carotiruh. alter h, Persius tunc Pers. cod. Vat. tunc BDGLK tun** *H* uetulae *HK* auriculis] *r* auriculus *R* aescam *G* aescas *K* escas *Heidelb. Krehlii, Persius* 20 *Iuv. sat. I 1, 39* 21 uessica *G* uessica (e) *D* uensica *K* beatae] *d* baetae *D*

'sus' quoque commune abiecta s et assumpta 'cula' facit diminutivum 'sucula'.
Plautus in rudente:

† Sucula. - Quin tu dierecta cum sucula et porculis.
in o desinentia si faciunt diminutiva, convertunt o in 'un' || et accipiunt 'cu-
lus' vel 'cula', ut 'tiro tirunculus' - Iuvenalis in III: 5

Nec frustum caprae subducere nec latus Aerae
Novit avis noster, tirunculus ac rudis omni
Tempore -

'latro latrunculus', 'carbo carbunculus' - Cicero ad Herennium III:
aut si Prometheus, cum mortalibus ignem dividere vellet, 10
ipse a vicinis testula ambulans carbunculos corrogaret -,
'pedo pedunculus', 'curculio curculiunculus' - Plautus in rudente:

curculiunculos minutos fabulare -

'virgo virguncula' - Iuvenalis in V:

tunc cum virguncula Iuno -

'ratio ratiuncula' - Terentius in Phormione:

erat ei de ratiuncula -

'offensio offensiuncula' - Cicero pro Plancio: ista in aedilitate
offensiuncula accepta -, item 'lorigo loliguncula' - Plautus in Ca-
sina: 20

Emito sepiolas, †lepidas, loligunculas -

1 et add. k assumpta] r adsumpta PRBH assumta L 2 Plautus in rudente
add. r Plautus — porculis om. P Plaut. rud. III 4, 126 (v. 1170): et sucula. - quin
tu i dierecta cum sucula et cum porculis Plaut. Pal. uterque Et suculast. - Quin die-
recta i tu cum sucula et cum porculis Fleckeisenus 3 Sucula om. RGL qui tu
GLK e die recta K diae recta R succula K porculis] b porculas B
4 DE CVLVS ET CVLA AB O. DL si om. P culus cula culam P 5 tyro ty-

runculus PHGK tyro tyrunculus Rr Iuvenalis — tempore om. P Iuv. sat. III
11, 142 sqq. 6 frustum BGL caprae] sic etiam Pith. Iuv. m. pr., caprae
h cum Pith. m. alt. schol. et codd. interpol. Iuv. subducere K 7 tyrunculus
BH GK 9 carbo carbunculus] b caruo caruunculus B Cicero — corrogaret om.
P rhet. ad Herenn. III 6, 9 10 si add. r promitheus K bellet B
ipse uellet K 11 testula] cum testula rhet. cod. Orit. cum testo codd.

aliquot rhet. praestantissimi, cum testa codd. rhet. fere omnes carbunculus
Rr corrogaretur D 12 pedo oφειρ GL curculio] r corculio RDHLK g
culeo G gorgulio h curculiunculus] r corculiunculus RDHLK gorguliunculus h
Plautus — fabulare om. P Plaut. rud. V 2, 38 (v. 1325) 13 curculiunculus] r
corculiunculus RDHLK et ex corebunculos ni f. corr. B gureculiunculos d gorguliu-
nculos h 14 Iuvenalis — Iuno om. P Iuv. sat. V 13, 40 V] scripsi II

do.
BHGLK II R secundo D 15 virguncula] h uirguncula H inno Rr 16 Teren-
tius — ratiuncula om. P Ter. Phorm. I 1, 2 formione RBK 17 esia de D
18 Cicero — loligunculas om. P Cic. pro Plancio 21, 51 plantio HGLK r blan-
tio R ista in] sic etiam Cic. Erfurtensis ista Par. pr. in ista rell. codd. ap. Win-
derum 19 offensiuncula K lolligo lolliguncula RDh lollico lollicuncula Hr lollico

lollicuncula B Plaut. Cas. II 8, 58 casina Rr 21 emitto BDEG Plaut.

Vet. saepiolas BH lepidas etiam Plaut. Vet. lapidas R lepadas con. Camerarius
lolligunculas Dhk lollicunculas RBH loginculas G lolligungas Plaut. Vet.

p. 614. 15 P.

p. 131. 32 K.

‘homo homunculus’ - Plautus in rudente:

Homunculi quanti estis, eiecti ut natant.

dicitur tamen et ‘homuncio’ et ‘homullus’ et ‘homullulus’. [similiter facit diminutionem ‘fur furunculus’.] | Cicero in Pisonem: [olim furunculus, nunc vero etiam rapax. idem in eodem:] homullus ex argilla et luto fictus -, ‘leno lenunculus’ vel ‘lenullus’. Plautus in Poenulo:

Sic dedero, aere militari tetigero lenunculum.

idem in eadem:

ita ut occepi dicere,

Lenulle, de illa pugna.

In ‘nus’, sive habeant ante n aliam consonantem sive non, et in ‘lus’, 35 si non habeant geminatam l, et in ‘er’ secundae declinationis nomina duplicant l ante ‘us’ [in diminutivis]: ‘asinus asellus’, ‘geminus gemellus’, 15 ‘bonus bellus’, ‘pugnus pugillus’, ‘agnus agnellus’ - quod ideo servavit n, ut sit differentia inter agri diminutivum, quod est ‘agellus’ - ‘anulus anellus’, ‘oculus ocellus’, ‘populus popellus’, ‘catulus catellus’, ‘tener tenellus’, ‘liber libellus’. et sciendum, quod omnia e habent paenultimam absque ‘pugillo’, nisi primitiva paenultimam habent natura productam 20 in omni genere. tunc enim servant primitivi vocalem, ut ‘ūnus ūna ūnum, ullus ulla ullum’, ‘vinum villum’. excipitur unum in ‘lus’ desinens, 36 ‘paulus’, quod non geminavit l in diminutione, nec mirum, cum au diphthongus post || se geminari consonantem prohiberet: facit igitur ‘paulus’ ‘paululus’, ex hoc ‘pauillus’, ‘pauillulus’, quas formas servant et semi-

1 Plautus — natant om. P

Plaut. rud. I 2, 66 (v. 155)

2 adiecti Rr

euecti G 3 homuntio DH et homullulus om. P. homullulus K post homullulus vocc. idem in eodem — de illa pugna collocat, infra om. D. quem ordinem cum tenerent edd. inde ab α, indicem Krehlianum sequens rudenti Plautinae fragmentum Homullulus fictus ex argilla et ex luto addidit Bothius (rud. fr. I p. 432). mihi totus hic locus ita interpolatus esse videtur ut lib. II § 47 faciunt diminutionem. Fur P 4 Cicero — fictus om. P Cic. in Pis. 27, 66 pisonem K ollim G 5 Cic. in Pis. 25, 59 eadem HG homillus Cic. cod. Vat. m. pr. 6 luto] l luto K luctu G uel luto g lenulus PBDHrglk Plautus — pugna om. P Plaut. Poen. V 5, 7 7 penulo RHGLK paenulo BD 8 si G aere]

Plautus (aerem Palatt.) e libri Prisc. tetigere Rr 9 Plaut. Poen. II v. 24 sq. eodem BDHK 10 occepi] r hoccepi d hoc ceopi B accepi GK ceopi H cepi R 11 lenule DHK lenulae K laenulae R laenule r illac Plaut. Vet. 12 DE ELLVS A SECUNDA DECLINATIONE (ellus secundae declinationis L) SED PRIMVM A NVS ET LVS ET ER. DL In us P 13 si add. r l ante us et in P er] o.r. Rr 14 in diminutiuis om. P ut asinus (assinus G) DGLK assellus RG 15 quod ideo — agellus om. P 16 differentia R 17 ALITER DE VLLVS VLLA VLLVM ET ILLVM. DL 18 quod nomina, e. habent ante penultimam P 19 pugillus D productam natura K producta D 21. ALITER DE VLVS VLA VLVM (ullus, la, lum L) ET XILLVS XILLA XILLVM. DL in om. P 22 quod non — pauillulum in litura k l] .i. P in add. h diminutione] P deminutio L diminutio rell. au** (tē) B 23 post se] posse B prohibet P paulus paulus ex P 24 et ex BGL pauillus et pauillulus BDHGLK pauillus ex pauillulus Rr seruat (n) B

ninum et neutrum eius ['paula paulula, pauxilla, pauxillula', 'paulum paululum, pauxillum, pauxillulum']. similiter 'velum' 'vexillum' facit diminutivum. et puto ideo haec assumpsisse x, quia haec in 'lus' vel 'la' vel 'lum' desinentium primitivorum facientium diminutiva paenultimam naturam longam habent, 'paulum pauxillum', 'volum vexillum'. ideo 'māla' quoque 5 [assumpsit x et] 'maxilla' facit et | 'tālus' 'taxillus'. Pomponius:

interim

Dum contemplor orcam . . . taxillos perdidit.

quae vero geminant l ante 'us' vel a vel 'um', in 'ulus ula ulum' faciunt iterum diminutiva, ut 'homullus homullulus', 'pauxillus pauxillulus, pau- 10 xilla pauxillula, pauxillum pauxillulum'.

- 37 Feminina quoque in 'na' desinentia, sive habeant ante n aliam consonantem sive non, geminant in diminutivis l ante a, ut 'catena catella', 'asina asella', 'gemina gemella', 'columna columnella'. excipitur 'rana ranunculus'. eandem formam in 'la' quoque desinentia vel 'ra' servant, ut 15 'fabula fabella', 'tabula tabella', 'libra libella', 'capra capella', 'umbra umbella', 'sacer sacra sacrum, sacellus sacella sacellum'. 'puer, puera' antiqui, ex quo 'puella'; 'tener tenera tenerum, tenellus tenella tenellum', 'miser misera miserum, misellus misella misellum'. excipiuntur in 'ra' desinentium, quae nec a masculinis in 'er' desinentibus fiunt nec habent ante 20 r aliam in eadem syllaba consonantem, ut 'ara arula', 'terra terrula', 'litera literula'.

- VIII 38 Neutra quoque in 'num' desinentia geminant in diminutione l ante 'um', et si g habeant ante n, in paenultima syllaba diminutivi i, non e, accipiunt, ut 'tignum tigillum', 'signum sigillum'. alia vero e habent in pae- 25 nultima, nisi sit, quod superius docuimus, paenultima primitivi naturaliter

1 paula — pauxillulum^a om. P 2 fecit Rr 3 adsumpsisset haec .x. P

adsumpsisse Rr adsumpsisse H assumpsisse G assumpsisse Dg haec d om. D **** R he P uel in la in litura b . 4 uel in lum B desinentia primitiva r priuitivorum faciunt P facientium R facientia r diminutiva* (m) B 5 habent longam K ideo, q. K 6 assumpsit x et om. P adsumpsit x et RBh adsumpsit x Hr assumpsit x D assumpta x LK assumpta x G taxillus K taxillus 70 quae uero P Pomponii fragm. inc. 6 p. 123 Both. p. 161 Munk. fr. inc. VII p. 214 Ribb. ad aleones refert Munkius p. 162 Pompeius lexicogr. Vat. in Mai auct. class. VIII 584 7 interim om. lexicogr. Vat. Interim, dum orcam contemplor, tax! taxillos perdidit Bothius Interim dum contemplor orcam, taxillos ego perdidit Munkius, ego lectione codicum servata in versu disponendo secutus sum rectum Ribbeckii iudicium 8 orcam] pugnam lexicogr. Vat. 9 DE DIMINUTIVIS AB ALIIS. DL 10 pauxilla — pauxillulum om. P 12 DE ELLA A PRIMA DECLINATIONE SED PRIMVM A NA ET LA ET RA. DL in .a. PBL 13 ut add. g

14 assina assella G ,gemina gemella om. P gemilla Gg columna cella (n) K columella (n) L 15 uel in ra D 16 libra libella tabula tabella GL umbella (r) B umbellas, acer P 17 antiq. DGL antiqui dixerunt B 18 tener — misellum om. P 19 misellus (s) misella (s) misellum H DE VLA IN RA D desinentia PDHK 20 masculini P 21 aliam add. r tula G 22 littera litterula P 23 DE ILLVM ET ELLVM A SECUNDA DECLINATIONE SED PRIMVM A NVM D in .um. PB deminutione P 24 habeant] om. L habent BH 25 Alii P e add. g paenultima P 26 nisi sit add. l docuimus in pae-

p. 615. 16 P.

p. 133. 34 K.

longa, ut 'bonum bellum', 'geminum gemellum', 'scamnum scamnellum'.
Apuleius tamen in I Hermagorae: verum infirma | scamillorum,
obice fultae fores.

Quae vero || in 'um' desinunt i paenultima antecedente, mutata i ultima
5 genetivi in o et accepta 'lum' faciunt diminutiva, ut 'negotium negotio-
lum'. Plautus in *cistellaria*:

datores

‡ Bellissimi vos negotioli, senicis, soletis esse.

Similiter in 'illum' vel 'ellum' faciunt diminutiva in 'lum' vel in 'rum'
10 desinentia: 'tantulum tantillum', 'lucrum lucellum', 'cerebrum cerebellum',
'flabrum flabellum', 'flagrum flagellum', 'castrum castellum', 'sacrum sa-
cellum'. et scire debemus, quod 'ellus' vel 'illus' desinentia diminutiva, si 30
a disyllabis derivantur, assumunt unam syllabam, ut 'agnus agnellus', 'li-
ber libellus', 'culter cultellus', 'paulus pauxillus'. similiter feminina 'ella'
15 vel 'illa' terminantia: 'capra capella', 'libra libella', 'umbra umbella', 'paula
pauilla'. sic etiam neutra 'ellum' vel 'illum' exeuntia: 'tignum tigillum',
'signum sigillum', 'lucrum lucellum'. excipiuntur a desinentibus in 'nus'
vel 'na' vel 'num', quae nullam habent consonantem antecedentem in eadem
20 syllaba ante n, venientia, ut a bono, uno, vino derivata. haec enim pares
habent syllabas primitivis: 'bonus bona bonum, bellus bella bellum', 'unus

nultima (al. penultima, poenultima) *RBDHI* in *del. r* penultima *P* 1 scamel-
lum *RDHGLK* 2 Apuleius — fores *om. P* Apuleius] *rd* Apud eius *R* Apuleus
DK *Apul. fragm. 4 t. II p. 636 ed. Hildebr.* ermagore *RH* hermagore *r* her-

mogore *K* Veram *Rr* infirma *Gg* scamillorum] *dglk* scamellorum *DGLK* scamel-
lorum *Schneiderus Elementari. p. 229* 4 DE OLYM AB IVM *DL* um] uno *P* muta
Rr 5 in o] *om. PRHK* *add. hk* in *r m. rec. in R* diminutivum *RBHGLK*
ut *om. G* ut pallium palliolium negotium *BD* negotium negotii negotiolium *GL*
negociolum *H* 6 Plautus — soletis esse *om. P* *Plaut. cist. fragm. cf. § 29,*
astrabae s. clitell. fr. 22 p. 434 sq. Both. cf. Ladewigium l. l. p. 530 et lib. VI § 94

cistellaria *K* 8 negotioli bellissimi *Bothius* bellissimi uos negotioli senecis *Rr*
bellissimos negotioli s *h* uel aenetes id est de aere *i*
negotioli s *phenices Gg* bellissimis negotioli phenices *Dd* bellissimo* (*s*)
negotioli s *aenetes Hh* belissim** negotioli ***** enices *L* bellissimos negotioli phe-
negotioli s *uenices*

nices *l* bellissimos negotioli phenices *Kk* bellissimos negotioli senecesso letis esse
B senicis] *v. Lachmannus ad Lucr. p. 56, f. seniceis' Fleckeisenus* 9 DE IL-
LYM ET ELLVM ALVM ET RVM. *DL* lum et in *D* uel rum *L* 10 ut tantulum *D*

tantollum *P* *r* uei cre *Rr* cerebrum *Gg* *uei cre* cerebellum *Gg* 11 frabrum *Rr* fa-
brum *P* 12 DE ELLVS ELLA ELLVM ET ILLVS ILLA ILLVM A DISYLLABIS. *D* quod in

ellus *DGK* uel in illus *D* 13 a dissyllabis *r* a dissyllabas *H* ad syllabis *PRB*
assumunt] *r* adsumunt *PRH* agnellus *om. R* 14 cultellus *ex* cultellum *corr. B*
femina *L* feminia *K* 15 uel *add. k* terminata *P* ut capra *BD* libella.
scientiam neutra excipiuntur (*med. om.*) *P* 16 sicut etiam *LK* neutra in ellum

DG vel] *d* ne *D* 17 sigillum *Ll* tignum tigillum signum sigillum *post* lu-
cellum *repetit D* ALITER A DISYLLABIS. *D* alt a dysyllabis. *L* 18 uel in na uel
in num *G* 19 a *om. P* uino uno diriuata, *P* 20 bellum. Similiter unus ul-

p. 616. 17 P.

p. 134—36 K.

una unum, ullus ulla ullum', 'vinum villum'. notandum etiam 'pannus', quod | 'panniculus' facit. Iuvenalis in II:

quarum

Delicias et panniculus † urit bombycinus.

A trisyllabis quoque venientia diminutiva, quae geminant \downarrow , pares habent [suis] syllabas primitivis, ut 'oculus ocellus', 'catulus catellus', 'geminus gemellus', 'fabula fabella', 'tabula tabella'. excipiuntur, quae in primitivis ante n aliam habent in eadem syllaba consonantem. haec enim [unam] addunt syllabam diminutivis, sicut etiam disyllaba eiusdem terminationis, ut 'columna columnella', sicut 'agna agnella', 'tignum tigillum'.¹⁰

In 'us' desinentia secundae declinationis nomina e vel i antecedentibus mutant 'us' in o et accepta 'lus' faciunt diminutiva, ut 'urceus urceolus', 'alveus alveolus', 'luteus luteolus', 'malleus malleolus', 'aureus aureolus'. Plautus in Epidico:

Lunulam atque anellum aureo||lum.

'capreolus' quoque videtur a nominativo 'capreus' esse, cuius femininum in usu est 'caprea'. nam 'capra' a capro fit, ex quibus 'capellus' et 'capella' fiunt diminutiva. i quoque antecedente: 'filius filiolus', 'gladius gladiolus', 'Sergius Sergiolus', 'Tullius Tulliolus', 'patricius patriciolus'. excipitur 'Antonius', quod 'Antonias' facit diminutivum. Cicero pro Vareno:²⁰ Lucius ille Septimius diceret, | etenim est ad L. Crassi eloquentiam gravis et vehemens et volubilis: Erucius hic noster⁴¹ Antonias est. feminina quoque e vel i ante a habentia in 'ola' fa-

lus. unum uillum. P I notandum — bombycinus om. P quod pannus B

2 quod add. r panniculus Rr Iuv. sat. II 6, 259 sq. 4 delicias G delicias Ll et] r etiam rell. bombycinus urit panniculus D bombycinus urit Iuvenalis bambicinus BGLK bombicinus g 5 DE ELLVS ET ELLA A TRISYLLABIS. DL 6 suis om. P syllabas suis K geminus — tabella om. P 7 ALITER A TRISYLLABIS. DL quae ex primitivis P 8 syllabo R in eadem syllaba ex syllaba in eadem corr. K 9 unam del. r add. k dissyllabam P eisdem R 10 columnella] r columella PRBL cf. § 37 11 DE OLVIS AB EVS ET IVS. D In olus L secundae] r secundum R 12 urceus urceolus] k arceus arceolus P orceus orceolus K Iuvenalis in primo. [sat. I 3, 203] urceoli (ucecoli Dd) sex. post

urceolus add. Dh 13 luteus om. D luteolus ανρωγν terin malleolus D aureus — aureolum om. P 14 Plaut. Epid. V 1, 34 epedeco B epitico K

15 lunulum B anellum Rr 16 insu est P 17 est ut caprea r capellus] r cappelus R 18 antecedente G ut filius D filioi P gladiolus. a propriis sergius D 19 Sergius Sergiolus] add. g serégius. iolus K Sergius — patriciolus om. P DE ASTER AB IVS. DL 20 Cicero — Antonias est om. P Cic. pro L. Vareno or. fragm. 8: Cic. ed. Orell. III 2 p. 443. de ipsa or. cf. Drumannum Gesch. Roms etc. V p. 234 sq., ad h. l. Petri Victorii var. lect. XIII 23 uarreno RGL uarrone h 21 lucilius. B septimus RBDEGA est alucii B Lucii Rr L. Gg crasi GL crasum g 22 uelimens GLK Erucius] d et sic etiam cod. Ambros. Quintil. inst. or. VIII 3, 22, ubi vocc. Erucius Antonias ex hac or. laudantur erucius D erucius BGL erucius g hirtius (ad marg. heri) r erucius k 23 est del. rdh DE OLA AB EA ET IA. D e] ei D

p. 617 P.

p. 136 K.

ciunt diminutiva: [ut] 'laurea laureola', 'uncia unciola', 'filia filiola', 'Tullia Tulliola', 'lutea luteola'. Virgilius in bucolico:

Mollia luteola pingit vaccinia calta.

Iuvenalis in primo:

5 Vnciolam Proculcius habet, sed Gillo deuncem.
neutra e vel i ante 'um' habentia in diminutivis o habent ante 'lum': 'luteum luteolum', 'pallium palliolium', 'laureum laureolum'. Iuvenalis in III:

Laureolum velox etiam bene Lentulus egit.

10 Alia vero omnia in 'us' terminantia supra dictae declinationis nomina abiecta s accipiunt 'lus' et faciunt diminutiva: 'servus servulus', 'ventus ventulus', 'Graecus Graeculus', 'paucus pauculus', 'parvus parvulus', 'tantus tantulus', 'primus primulus'. feminina quoque in a desinentia consonante anteposita et in 'um' neutra in 'ula' et in 'ulum' faciunt diminutiva, ut 'silva silvula', 'luna lunula' - Plautus in Epidico:

Lunulam atque anellum aureolum - ,

'rubicunda rubicundula', 'lingua lingula' et per concisionem 'ligula', 'puella puellula', 'serra serrula'. Cicero pro Cluentio: ex omni parte dentatam et tortuosam venire serrulam. 'aqua' similiter 'aquula'.

20 Plautus in Curculione: .

1 ut om. P laureola ex laureolus corr. D uncia — deuncem om. P unciola L 2 Verg. ecl. 2, 50 (deficit Med.) bucolico HGK 3 pangit B pingit G pingit Pal. m. alt. corr. uacinnia BDE uacinia Kd calta add. g

lis in primo

4 Iuv. sat. I 1, 40 Iuena unciolam Rr 5 proculus K sed] r * (& ni f.) R diuncem B post deuncem: Idem in eodem. [sat. I 3, 94 sq.] dorida (sic h dorido RH dorio GKl doridā B) nullo cultam (nullum culto k nullus cultum l) palliolo. In eodem (eolem R eadem Kl) [I 3, 203 cf. § 40] urceoli (urceolis l unceolis K urciolis G) sex add. RBHGKl del. r Idem in eodem. Dorida nullo cultam

sex d

palliolo add. d Idem in eodem urceoli doria nullā culto palliolo **** in e ** ē (ad L 6 DE OLYM AB EVM ET IVM. DL neutra] r Etiam neutra RBDHGLK habentia B habentia — palliolium om. P 7 post palliolum: Iuvenalis in prima. Dorida nullo (ex nulla corr.) culta palliolo. In eodem urceoli sex. add. r Iuvenalis in primo. Dorido nullam (Dorida nullo d) cultam palliolo. add. D ut laeum P Iuvenalis — egit om. P Iuv. sat. III 8, 187 8 in .Ul. K 10 DE LVS AB VS.

D De lus ab uns. L supra dicte P declinationis id est secundae nomina H

11 accipiunt K lus et] lu. P ut servus PB ut tantus tantulus ventus ventulus servus servulus parvus parvulus graecus graeculus paucus pauculus primus D graecus graeculus ventus ventulus K 12 post pauculus: et pauculus add. GL pauculus primus primulus tantus tantulus. P 13 DE VLA AB A ET DE LVM AB VM. D De ula ab a - L quoque om. P in add. r in a post desinentia repetit G

14 um add. r faciunt diminutiva om. L diminutivum GK 15 Plautus — serrulam om. P Plaut. Epid. V 1, 34 epidico DK 16 ariulium K 17 a rubicunda GLK rubicundula add. d post rubicundula: luna lunula repetit L

linga K lingua L [ligula] h lingula LH 18 puellula om. P seraa (r) serrula (r) G sera. la. K Cic. pro Cluent. 64, 180 dentium vel dentum codd.

Cic. perperam (deficit h. l. Cic. Lawr.) 19 serrulam G serrulam K similiter aqua r similiter aquula — animala similiter om. P aquula] l aqua GL acula BDK 20 Plaut. Curc. I 3, 2 sq. (v. 159 sq.) curculione HK

Ne quae hic agimus erus †perspiciet fieri, mea Pla-
nesium;

Mane, suffundam aquulam.

similiter 'anima animula', similiter 'equa equula' - Plautus in *cistellaria*: |

Adhinnire equulam possum ego hanc, si detur sola soli -,
'arca arcula', 'mensa mensula'. Plautus in || *mostellaria*:

Cedo †mihi speculum et cum ornamentis arculam.
idem in eadem:

Age accumbe igitur; cedo aquam manibus, puere, ap-
pone hic mensulam.

in 'ulum': 'primum primulum', 'tantum tantulum'. et haec tamen et in
'olus' desinentia una syllaba vincunt sua primitiva.

43 In 'ster' et 'cio' et 'leus' satis pauca in usu inveniuntur [diminutiva]
et fere haec: 'Antonius Antoniaster', 'surdus surdaster' - Cicero in *Tus-*
culanarum V: erat surdaster M. Crassus -, 'parasitus parasitaster',
'catulus catulaster', 'homo homuncio', 'senex senecio' - Afranius in
prodito:

Tu senecionem hunc satis est si servas, anus ..

[in 'leus:'] 'equus equuleus' - Cicero in *Verrem* de signis: equu-
leos argenteos nobiles, quique maximi fuerant, aufert -,
[haec] 'acus' [hic] 'aculeus', 'oculus oculeus'.

I Ne] om. RBDH Ne — Planesium om. K Neque GL quod Plautus erus R
herus Dr prospiciet L percipiat Plautus planetium RDHGL planeium B 3 sub-
fundendam R effundam L fundam B aquam G aculam BD acula H 4 animula
equa L aequa aequula P equa GK ecula BH Plaut. *cistell. (astrabae s. clitel-*
lariae: cf. § 29) *fragm.* 23 p. 435 Both. 6 equulam GL eculam BDH ego om L
7 mesa mensula L Plaut. *most.* I 3, 91 (v. 248) *mostellaria* BDHL *cistell* K
uel ei da
mu ** *stellaria* Gg 8 cedo mihi Rr mihi Prisc. *cum libris Plautinis.* I, mi
9 Plaut. *most.* I 3, 150 (v. 308) eodem D 10 accumbas K caedo L
puere] d puerae D puer L libri Plautini 11 ** hic K hinc RHG hic in

mensula L mensam (meam ex meam Vat. 3870) libri Plautini 12 in ulum]
enulleus K ulum] d et in litura h uleus BDGL et ni f. H culeus in litura r
tamen om. L in olus] iollus P 14 DE ASTER ET CIO. D De ster et cio et
leus L aster DGH cio] r scio R inveniuntur in usu PBD in usu om. L
usu G diminutiva om. P 15 Antonius om. P surdus — Crassus om. P
surdus surdaster] g sordus sordaster GL sordus. diaster K Cic. *Tusc.* V 40, 116
tuscularum L quinto tusculanarum B 16 surdaster] g sordaster GL sordiaster

K crassis Rr crasus GL parasiaster P 17 catullus catullaster r In cio
ante homo add. r homuncio] r homuncio R senecio RBGK afranus R af-
franius K Afran. in *prodito* fr. 2 p. 185 Both. 243 Neuk. 169 Ribb. Afa-
nius — leus om. P 19 senecionem G seruat D seruas sanus BI 20 leus]
in litura h eus GK ecus g eculeus RBHdg equleus K Cicero — aufert
haec om. P Cic. in *Verr.* II 4, 20, 42 Verrem] g uerem G eculeos
RBDHg equleus GK 21 nobiles — fuerant au in marg. add. k quique maxim]
sic etiam uterque Cic. *Guelferbyt.* quique maxime Paris. 7774 A. qui Q. Maximi La-
gom. tantum non omnes maximi ex maxime corr. H maxime K 22 hic] om. PD
add. d et oculus B oculeus G oculeus g

p. 418 P.

p. 137. 38 K.

Vsi sunt auctores etiam quibusdam Graecis diminutivis, ut Terentius:
Edepol, Syrisce, te curasti molliter.

Inveniuntur multa propria sive appellativa, quae cum non sint diminutiva, formas tamen diminutivorum habent, ut 'cuniculus', 'anniculus', 'Metellus', 'Camillus', 'Tibullus', 'frivulus frivola frivolum', 'Camilla', 'tabula', 'vinculum', 'periculum'. et sciendum, quod pauca inveniuntur diminutiva, quae non servant genera primitivorum, ut [haec] 'rana' [hic] 'ranunculus', [hic] 'canis' [haec] 'canicula', 'scutum' vel 'scuta' [id est rotunda forma] 'scutula', 'scutella' - Lucilius in V:

10

scutam

Ligneolam | in cerebro infixit -,
'hic qualus hoc quasillum', 'pistrinum pistrilla', 'haec acus hic aculeus',
et praeterea 'anguis anguilla', 'unguis ungula', 'nubes nubillum', quae
magis denominativa sunt existimanda quam diminutiva, quippe non habent
diminutivorum significationem, sed formam tantum. praeterea 'panus panucula'.
Lucilius in VIII:

Intus modo stet rectus . . subteminis panus.

Probus etiam ponit 'hoc glandium, haec glandula' [pars est in-

1 Vsi] r Vtsi R Vsi — molliter om. P in quibusdam L ut terentius add. l
Ter. ad. V 1, 1 2 edepol B sirisce DGK Bas. siri ce g siris cete L ae Rr
3 DE HIS QVAE FORMAM TANTVM DIMINUTIVORVM (DEMINUTIVORVM D) HABENT. DL
non sint appellativa formam tamen appellativorum habent ut P 4 habent diminutivorum
RBDHL cuniculus Gg anniculus] aniculus k samiculus l samiculus L anniculus
anniculus H metallus K 5 camillus] k camellus K camelus L camellus Gg tibulus
PGK tinolus Ll frivulus frivola frivolum RBDHG frivulus frivola frivolum L frivulus
D del. d tabula vinculum om. P 6 DE HIS QVAE GENVS (GENVM L) PRIMITIVORVM
NON SERVANT. DL 7 ut haec rana — aculeus. et praeterea] ut sunt ea quae
donatus (cf. Don. art. II 4, 3 p. 1747 P.) asserit, et cetera ut P ut rana ranunculus
DG hic om. BLK ranunculus] r rannunculus R 8 hic om. D haec om.
D canicula dies diecula scutum L rotunda K 9 et scutella Br Lucilius
Lucius RHK Lucil. sat. V 23 Dous. 28 Gerl. VI. B 10 scutulam
Dresd. Erl. 1 Krehlii scutellam | Ligneolam Corpetus Sat. de C. Lucilius p. 60
11 infixit L 12 calus K qualus oxoπίνος (i. e. ὀνόπιμος) L calus (qualus) g
oxoπίνος G cassillum G quassillum BH cassillum K post quasillum in marg.
oxoπίνος add. d haec ex corr. b sacus hic saculeus (c-c) B 13 anguilla K
anguilla K unguis] r anguis R unguis L nubis K 14 didiminutiva H
quippe cum non B 15 significationem deminutivorum P praeterea — glandium,
haec om. P panus] glk pannus GLK panucula] rik panicula P pannicula
K pannucula GL paenuncula R panucula Non. 140, 23 16 Lucilius] r Lucius R
Luc. sat. VIII 13 Dous., VIII 1 Gerl., VIII 17 Schmidt. Lucilius in VIII: subteminis
panus. cod. Charisii p. 59 P. Lucilius lib. VIII: foris subteminis panus est.
Non. l. l. VIII* (I) B 17 Intu' modo stet rectu', foris subtemini' panust Schmidtus
C. Lucil. sat. quae de libro nono supersunt p. 40 Intu' modo, stet rectu' foris,
subtemini' panus Corpetus l. l. p. 70 subteminis] r subtermiis R subtemines h subteminis
K panus] l pannus GL 18 Probus ex Probum corr. B probi G cf. anal.
Vindob. p. 80 et ann. ad lib. V § 45 glandium] d glandulum D pars est intesti-
8*

p. 618 P. testinorum], 'ensis ensiculus, ensicula', praeterea 'haec beta', 'malva', 'hic betaceus', 'malvaceus'. | ||

p. 128 K.

norum om. P 1 ensis ensis ensiculus R ensis—malvaceus] hensiculus abet—abetaceus
 malua maluaceus. P ensicula] b et ensicula BDL 2 hic betaceus maluaceus
 add. l betaceus] b betacius B be^ctaceus (a) Dd beataceus K

EXPLICIT LIB. III. DE DIMINUTIVIS. INCIPIT LIB. IIII DE DENOMINATIVIS. R EXPLIC.
 LIBER TERTIVS | INCIP. LIB. IIII DE NOMINATIVO. B EXPLICAVIT LIB. III. DE DIMINUTIVIS. |
 INCIP. LIB. IIII. DE DENOMINATIVO G explicit liber III incipit quartus L de denomina-
 tivis add. l finit k | Liber IIII. de denominativis et uerbialibus et participialibus et
 adverbialibus. quot eorum species. ex quibus primitiis quomodo nascuntur. K EX-
 PLICAT TERTIVS LIBER PRISCIANI: . | Quartus de denominativis et uerbialibus et parti-
 cipialibus quot eorum species ex quibus primitiis quomodo nascuntur. | INCIPIT LI-
 BER QVARTVS. D inscr. caret H IIII. lib. m. rec. in H. hic desinit P; A inde ab
 initio libri IIII iterum inc.: INCIPIT LIBER QVARTVS DE DENOMINATIVIS. A

LIBER Q V A R T V S.

p. 619 P.

DE DENOMINATIVIS.

p. 139. 40 K.

Denominativum appellatur a voce primitivi sic nominatum, non ab ali- I 1
qua speciali significatione, sicut supra dictae species. habet igitur gene-
ralem nominationem omnium formarum, quae a nomine derivantur. nam
5 et patronymica et possessiva et comparativa et superlativa et diminutiva
praeter verbalia et adverbialia et ea, quae ex praepositionibus fiunt, ex ma-
xima parte denominativa sunt, id est a nominibus derivantur. unde in
illorum formis quoque sunt quaedam, quae, cum non habeant significatio-
nem eorum, denominativa iure appellantur, ut 'Timarchides' proprium,
10 'Aemilianus' quoque, 'Nobilior', 'Maximus', 'Catulus'. haec enim deno-
minativa sunt dicenda, cum significationem suarum non servant formarum,
etsi sint propria. de quibus tamen sufficienter, | cum de iis tractabatur,
monstravimus.

Habent igitur denominativa formas plurimas et diversas significationes.
15 quae quia late sunt confusae, generali eas nominatione artium scriptores
nuncupaverunt denominativa. et quia multae inveniuntur formae commu-
nes tam denominativis quam verbalibus nec non etiam participialibus et ad-
verbialibus, non incongruum esse exstimo, de his quoque in loco una
tractare.

20 Sunt igitur formales denominativorum terminationes sive verbalium hae:

2 appellatur *AK* sic] sui *G* 3 significatione — nominationem *add. r*
4 formarum *et in sqq.* nam — possessiva, erlativa — praeter *macula teguntur in A*
5 nam patronimica *H* 6 ** praeter *H* propter *BL* verbalia] *rd* uerbalia *RBD*
et sic persaepe libri et ea] ** ea *G* ex ea *g* x ea *r* ea — fiunt in *litura ex*
corr. A et maxima *RG* 7 post derivantur: sed tamen specialem significationem
habent *add. ADLr* sed speizalem habent significationem *k* und.] Deinde *D* uel
Vnde *d* 8. quoque formis *G* habent *L* 9 eorum sed denominativa *B* iure
appellatur denominativa *D* appellatur *A* timarchides *G* thimarchides *AH*
forma patronimicorum post timarchides *add. L* forma patronimicorum post proprium
K 10 aemilianus *A* Catulus] *d* catullus *D* denominativa *Dd* 11 suarum
non servant
formarum ∴ et sint *Dd* servant *BAHGKd* formarum *add. r* 12 etsi] *B* et *rell*
sunt *K* his *RBHGLK* tractabitur *B* 13 Nonstranismus (*sic*) *A* 15 latae
sunt et confusae *GK* latae sunt confuse *A* sunt et confusae *hl* 16 noncupauerunt
G noncupauerunt in *litura K* communes *K* 17 participialibus] *g* participialibus
GK 18 existimo] *r* existimo *R* una in loco *B* in loco uno *LK* in uno loco
G 20 MULTIPLES ET VARIAE TERMINATIONES DENOMINATIVORVM NOMINVM INCIPIUNT. *D*
Variae terminationes denominativorum *L*. *singulas detnde terminationes in marg. ap-*

p. 619. 20 P.

p. 140. 41 K.

'ia', ut 'durus duritia', 'prudens prudentia', 'sapiens sapientia'; a consonante antecedente: 'cantus cantilena'; e: 'cubo cubile', 'sedeo sedile'; i: a fruge || 'frugi', a nihilo 'nihili' - quae tamen magis obliqui sunt supra positorum nominativorum, ut de nominativo et genetivo tractantes docebimus in sexto libro -; o, [ul] 'cicer Cicero'; u: 'tono tonitru'; 'al': 'cervix cervical', 'tribunus tribunal'; 'il': 'vigilo vigil', 'pugillus pugil'; 'ul': 'exulo exul', 'praesulo praesul'; 'am': 'nequis nequam'; 'um': 'oliva olivetum', 'rosa rosetum', 'tendo tentorium', 'sto stabulum', 'praesideo praesidium'; 'en': 'solor solamen'; 'ar': 'lacus lacunar', 'calx calcar', 'caedo Caesar'; 'er': 'eques equester', 'macies macer'; 'or': 'senatus senator', 'amo amator'; 'ur': 'satio' vel 'satur satur', 'murmuro murmur'; 'as': 'primus primas', 'optimus optimas', 'civis civitas', 'probus probitas', 'Arpinum Arpinas'; 'es' correptam: 'pes pedēs', 'equus equēs', 'tego tegēs'; 'es' productam: 'pauper pauperiēs', 'acus aciēs', 'saepio saepēs', 'struo struēs', 'sterno stragēs'; 'is': 'aedis aedilis', 'rex regalis', 'amo amabilis', 'penetro penetrabilis', 'Athenae Atheniensis', 'Sicilia Siciliensis'; 'os': 'lepus lepos', 'custodio custos'; 'us' puram: 'occido occiduis' et 'assideo' (vel ab asse, ut quibusdam placet) 'assiduis'; 'us' diversis consonantibus antepositis: 'saxum saxosus', 'spuma spumosus', 'vito vitabundus', et a participiis: 'versus', 'saltus', quando quartae sunt declinationis, et ab adverbis: 'supra' vel 'super superus', 'infra inferus', 'extra externus', 'hodie hodiernus'; in x: 'fur furax', 'capio capax', 'audeo audax', 'verto vertex'; in duas consonantes, ut 'Picenum Picens', 'Tiburtum Tiburs'.

3 Ergo in a desinentia denominativa i habent brevem ante a vel i vel as

ponit L, numeris additis distinguit D 1 ia] IN. IA. B in^{ia} Rr prudens. tia Kk
 2 ut cantus A ut cantus ACMA D cubile κυφω κωφη D 3 i ut a fruge in litura r i ut fruge B afruge afrugi A frugi et nichilo R obliqui sunt magis L oblici GK uel obliqui g obliqui casus sunt D 4 nominativorum] add. g nominativorum nominum L tractantes add. k in sexto libro docebimus DGLKr 5 o cicer Cicero] k om. RBAHGLK o ut cicer cicero Dh in o cicer cicero r et subitus subtel si dixisset in altero marg. add. k u tono tonitru] K in u tono tonitru H ut in u est terminans tono hoc tonitru RB In al R 6 uigilio Rr pugil add. d 7 exulo] d exulo AD exul] g exuls ADG post exul in litura ni f. praesideo in L 8 tendorium k praesideo] l praesideo L

9 en solor solamen om. RHGLK at v. § 16 en ut solamen h calx] clax B

10 caessar Gg equus ni f. in l. evanido B equus Hh equis K aequester Rr
 11 scacio AH mormuro mormur K 12 post primas duo quaterniones desunt in B cf. lib. V § 56 optimas ex iterato optimus corr. in A ciues K probitas, Arpinum] h probitas. as. Arpinum AH 13 arpinum arpinas. arrinum arrinas. es R correpta DK equus K 14 es] h er ni f. HK producta DK ut pauper RAG 15 aedes Adh 16 penetro penetrabilis amo amabilis D penitro penetrabilis K Athenae] r athene R athenensis K siciliensis K 17 pura

RD purum L 18 et ab assideo DLk 20 et participiis Rr 21 aduerbis Gg infernus G 22 *x D audeo] h aud+o (i?) H 25 DE a INCIPIT. DL a add. r

p. 620. 21 P.

p. 141. 42 K.

n vel r, ut 'sapiētia', 'acrimonia', 'cautela', 'suadela', 'tonstrina', 'armatura'. inveniuntur tamen in verbalibus etiam alias consonantes ante a habentia, sed quas a verbis accipiunt, ut 'scribo scriba', 'convivo conviva', 'colligo collega'.

5 Secundae igitur declinationis nomina in 'us' desinentia c antecedente quotcumque sint syllabarum - nisi sint regionum nomina, quae derivantur ex his -, alia vero quacumque consonante ante 'us' posita tantum disyllaba et quae in 'is' | desinentia tertiae declinationis similem habent nominativo genitivum: quae secundae quidem sunt, genitivo, quae vero tertiae, dativo assuntunt 'tia', ut 'amicus amici amicitia', 'inimicus inimici inimicitia', 'pudicus pudici pudicitia', 'laetus laeti laetitia', 'durus duri duritia', 'maestus maesti maestitia', 'stultus stulti stultitia', 'segnis segni segnitia', 'tristis tristi tristitia', i tam paenultima quam antepaenultima ubique correpta. alia vero supra dictis casibus assumunt a, paenultima i ubique in his quoque correpta: con-
15 troversus controversi controversia, 'ignavus ignavi ignavia', 'violentus violenti violentia', 'superbus superbi superbia', 'modestus modesti modestia'. 'miser' quoque, quanvis in 'er' desinat, 'miseri miseria', 'astutus astuti astutia'. similiter regionum nomina pleraque: 'Italus Itali Italia', 'Gallus Galli Gallia', 'Sicanus Sicani Sicania', 'colonus coloni colonia',
20 'Hispanus Hispani Hispania', 'Dardanus Dardani Dardania', 'Tuscus Tusci Tuscia', 'Graecus Graeci Graecia', 'Teucus' vel 'Teucer Teuceri Teucra'. similiter faciunt tertiae declinationis nomina sive participia, quae una syl-
laba vincunt genitivo nominativum: assumunt enim dativo a, paenultima i ubique, sicut supra dictum est, correpta: 'neglegens neglegenti neglegen-
25 tia', 'prudens prudenti prudentia', 'misericors misericordi misericordia', 'iners inerti inertia', 'inops inopi inopia', 'ius iuri iniuria', 'nomen nomini ignominia', 'Caesar Caesari Caesaria'. inveniuntur tamen quaedam,

2 uerbialisbus Kk	3 uiuo cumuiua Dd	4 colligo colliga ALk	6 quotcumque] rdh quodcumque RDH quocunq[ue] numero HL et in litura k nomina et quae G	7 uero nomina quacunque L	8 is] r his R	9 de reg in ia in marg. d	10 amicus amicia amicitia A inimicitia A	11 pudicitia A								
metus RAGL	metus Dd	metus . ti . tia K	mesti mestitia RADGL	12 segnes A	14 in his quoque correpta corr. ex correpta in his quoque A	his] is r	ut controuersus AD	controuersus controuersi controuersia GL	15 uiolentus . ti . tia K	16 superbi add. r	18 astutia] h astuttia H	Italus om. D				
gallia	19 gallus gallia A	sycanus sycani sycania H	colonus coloni colonia (l) D	colonus — Hispania in marg. add. K	21 graetia Rr	Theucus uel teucer theuceria R	teucus uel teucer theucra r	teocrus uel teocer . ri . teocria K	Teuceri om. L	22 De nominibus uel participiis in marg. d	23 genetiua] d genetiuum D	enim in dativo A	24 ut neglegens D negligens G	negligens . ti . tia K	neglegenti (c) D	26 inersti D

p. 621. 22 P.

p. 142. 43 K.

quae in 'monia' desinunt, a nominibus sive | verbis derivata, 'castus casti castimonia', 'parco parsi parsimonia', 'queror querimonia', 'acer acri acrimonia'. Cicero in Verrem primo: quare si Glabrionis patris vim et acrimoniam.

Consonante vero antecedente in a desinentia || denominativa seu verbalia formas habent tres: 'la', 'na', 'ra'.

'La' e longa antecedente: 'cautus cauti cautēla', 'tutus tuti tutēla', 'acutus acuti acutēla', 'custos custodi custodēla', 'mandatum mandati mandatēla', 'cliens clienti clientēla'. et nota, quod omnia extremam vocalem genetivi, si secundae sint, sin tertiae, dativi in e longam convertentia assumunt 'la', quae vero a verbis fiunt secundae coniugationis a secunda persona abiciunt s et assumunt 'la': 'candeo candes candēla', 'suadeo suades Suadēla'. Horatius in epistularum I:

Ac bene nummatum decorat Suadela Venusque.

'Na' vero desinentia denominativa sive verbalia, de quibus iam diximus, cum de possessivis 'nus' vel 'na' vel 'num' desinentibus tractabamus, omnimodo longam habent paenultimam vel natura vel positione: 'officium officina', 'medicus medicina', 'rex regis regina', 'leo leaena', 'doctrina doctrina', 'tonstrix tonstrina', 'cocus cocina' et 'culina', 'cantus cantilēna', 'far farina', 'luceo lucerna', 'lux lucina', 'lateo latēna'. nam 'Mutina', 'sagina', 'pagina' non videntur esse derivativa. ['sagana' enim et 'saga' idem significant.]

'Ra' autem terminantia omnia participiis femininis futuri temporis similem habent formam, unde paenultima quoque u sine dubio producitur:

1 monia] r Nomina R monia (e?) A monia (i?) H ut castus AD

2 queror] r quaeror RAH queror queri querimonia (queri *postea al. m. del.*) Dd q̄ror. emonia K quaerimonia H acer acri *add. g* 3 Cic. in Verr. I 17, 52 Cicero — acrimoniam in marg. *add. t* primo] in D si Glabrionis Cicero si .G. glabrionis H sig. glabrionis R sigglabrionis A significat glabrionis DGKI 4 um Hh acrimonia A 5 De formationibus tres la. na. ra d tres habent D 7 De la D cautella K 8 acutus acuti acutela] r Lips. 1 Erl. 1 2 Dresd. et sup. lin. al. m. Heidelb. Krehlii, cf. Lachmanni in Lucr. comm. p. 204, om. RH cutis cuti cutela ADGKI cutis cuti cuticula L mandataela R 9 cliceus clicenti clicentela a dicens dicenti dicentela A 10 sunt A

tertiae declinationis dativi A .i. dativi L 11 fiunt H saecundae R 13 Oratius AGHK Horat. epp. I 6, 38 aepistolarum K primo epistolarum D .i. epistolarum A 14 hac D nam, at, et codd. nonnulli Horat. nummatum r nummatim RAHGLK 15 ve na in mg. d In na ADGLKr seu K 16 in nus GLK 17 ut officium D 18 laeena A doxtris A 19 cocus] r cocos R

coquus Gd cocus cocina Kk cocina] G uel coquina g coquina d culina] D uel colina d colina G cantelina G uel cantelena g 20 farina K lucerna. lux facit. lucis Aa lux Lucina] R lux lucis Lucina rell. lanterna g 21 sagana] sagina K uidetur A deriuata Hh sagana — significant del. d Saga enim et sagana L 23 De ra in marg. d terminantia] desinentia K

p. 622. 23 P.

p. 143—45 K.

'scriptūra', | 'censūra', 'tonsūra', 'usūra', 'litūra', 'natūra', 'armatūra'.
et sciendum, quod supra dictae omnes formae [id est in a desinentes] proprie sunt feminini generis. inveniuntur tamen pauca verbalia, ut supra dictum est, masculina sive communia consonantes verborum servantia, ut
5 'scribo, hic scriba', 'lego, hic collega', 'fugio, hic' et 'haec perfuga',
'assequor assecula', 'advenio advena', 'convenio convena', 'vivo conviva'.

In e desinentia derivativa neutra sunt, ut 'sedile', 'monile', 'cubile', II 7
'utile', et quia pleraque a communibus in 'is' terminantibus nascuntur, melius cum illis tractabuntur.

10 In i duo sunt denominativa, ut plerisque videtur, indeclinabilia, 'frugi' a fruge, 'nihili' a || nihilo. quidam enim figurate 'frugi' dativum et 'nihili' genitivum, ut ante dictum est, cum aliis omnibus coniungi casibus non irrationabiliter dicunt, sicut 'mancipi' et 'nec mancipi' et 'cordi' et 'huiusmodi' et 'illiusmodi' et similia.

15 In o masculina quidem et communia pauca inveniuntur derivativa, ut a cicere 'Cicero', ab eo quod est 'catus' 'Cato' et a capite 'Capito', a labe 'Labeo', a latendo 'latro', a leniendo 'leno', a comedendo 'comedo', a palpando 'palpo', ab epulando 'epulo'. Cicero de oratore: tres viros epulones.

20 Feminina vero plurima derivativa inveniuntur modo in 'io' modo in 'go' modo in 'do' desinentia, et paene omnia rerum sunt incorporalium.

In 'io' igitur terminantia plerumque a participiis fiunt praeteriti temporis, quorum genitivus assumpta o et correpta i facit huiusmodi nomina: 'oratus orati oratio', 'accusatus accusati accusatio', 'status stati statio', 'datus dati datio', 'nexus nexi nexio', 'abolitus aboliti abolitio',

I ut scriptura creatura tritura censura D tonsura censura H natura cultura armatura D creatura tritura cultura post armatura in marg. add. h 2 in a] rh in ca R in +a H propriae HL 3 tamen add. r 4 sive] uel DG seruantestia

H 5 scrobo hic scraba Rr colliga AK collega, hic et haec perfuga a fugio uerbo. D perfuga] k profuga K 6 assequor assecula] r adsequor adsecula RAD adsequor adsaecula (u) H assequor assecula GL adsequor adsecula K conuenio conuena add. k vivo] conuiuio Lh 7 In e ac similiter deinceps per singulas terminationes inscr. DL deriuata Hh munile RG 8 in his A 10 denominatiua sunt K a fruge frugi a nihilo nihili D fugi Rr 12 ge] enitiuum L cassibus G 13 inrationabiliter RADH et nec mancipi] l et nec mancipii K et mancipi L et mancipii G et haec mancipi A huiusmodi] r huiusmodi R 14 similia] rh similibus RADGHLK 15 deriuata Hh 16 a cicero cere * Dd est om. L capite Rr 18 epulando] h epulendo HL Cic. de or. III 19, 73 tris v. l. codd. Cic. 20 deriuata Hh inueniuntur deriuatiua L ios Rr 21 poene H 22 participis Gg 23 assumpta G et om. G huius modi G 24 accusatus accusati accusatio (s) A acusatus acusati acusatio G acussatus . ti . accusatio L status stati statio] satus . ti satio L stati om. K 25 nexi om. K abolitus H abolitus aboliti abolitio] g abolitus aboliti abolitio GL

p. 623. 24 P.

p. 145. 46 K.

'auctus aucti auctio', 'lectus lecti lectio', 'perfectus perfecti perfectio',
'munitus muniti munitio', 'haustus hausti haustio'; 'internectus' autem 'in-
ternecti internecio' fecit euphoniae causa abiecta t.

9 In 'go' vero desinentia, sive sint derivativa seu primitiva sive composita, paenultimam producunt vel natura vel positione: 'virāgo', 'compāgo',
'Carthāgo', 'sartāgo', 'caligo', 'uligo', 'rubigo', 'ferrūgo', 'aerūgo',
'virgo', 'mārgo'; excipitur unum 'ligo', cuius paenultima corripitur, nec mirum, cum sit masculinum et solunt disyllabum vocalem ante 'go' habens.

In 'do' desinentia derivativa tam a nominibus quam a verbis vel parti-
cipiis veniunt. haec quoque modo e longam vel i modo 'tu' habent ante
'do', ut 'acris acrēdo', 'dulcis dulcēdo', 'intercapio intercapēdo', 'torpeo
torpēdo', 'libet libīdo', 'cupio cupīdo', 'formido formidas formīdo formi-
midinis', quod ideo fecit simile nomen verbale primitivo verbo, quia ipsa
positio verbi talem habuit formam. in tudo: 'fortitūdo', 'magnitūdo',
'habitūdo'. et sciendum, quod e productam || ante 'do' habentia, si a
nominibus derivantur, extremae syllabae terminationes in e convertunt et
accipiunt 'do', ut 'dulcis dulcēdo', 'acris acrēdo', sin a verbis, secunda-
rum terminationes personarum in e productam similiter vertunt et accepta
'do' faciunt supra dictae formae derivativum, ut 'intercapio intercapis inter-
10 capēdo', 'torpeo torpes torpēdo'. similiter i ante 'do' habentia extremas
syllabas secundae vel tertiae personae in i longam convertunt et accipiunt
'do': 'cupio cupis cupīdo', 'libet libīdo'. excipitur 'formīdo' propter supra
dictam cau/sam. in 'tudo' vero desinentia, si a nominibus veniunt secun-
dae declinationis, non participiis vel participialibus, genetivo, sin tertiae,
25 dativo assumunt 'tudo' i antepaenultima correpta, ut 'amplius ampli am-
plitudo', 'magnus magni magnitudo', 'firmus firmi firmitudo', 'longus

1 aucti ^v Aa autio R. lecti] ex lectio corr. A 2 autem om. GK
add. k 3 internecio] rh internectio RH internecio L facit GK eupho-
niae Rr euphoniae A eufoniae K abiecta t om. G t primitiui. In L 4
primitiua uel composita HK 5 ut uirago Dh uirgo L 6 kartago RDK
chartago H kharthago L sartago] add. l sarthago GK rubigo] h robigo All
uir rubigo genus uitii quo culmi periunt sed abusive rubigo dicitur nam rubigo nitium
obscae liuidinis uel obsceni liuoris ut uarro (cf. Ritschelii quaest. Varr. p. 53) ait,
quod uillous (sic ni f.; l. uleus) uocatur in marg. ex Servio ad georg. I 151 add. K
7 Excipiuntur A unum om. G 8 uocalem i L 10 derivativa] h deriuata
KH 11 longam modo i modo D uel i modo tu add. g 12 acredo — formidas
add. g dulcis (sic) H ***** dulcis (dulcis) L 14 facit R quia] quod AGLK
16 e productam H 19 conuertunt D accepta] ex accepto corr. A accepto L
20 diriuatium Rr diriuationes A deriuationes D 22 accipiendo Rr 23 ut
cupio DG Excipitur formido in mg. add. H 25 non a participiis D 26 i pene-
ultima L ut amplius H amplitudo Dd 27 longus — fortitudo in marg.
add. d

p. 624. 25 P.

p. 146. 47 K.

longi longitudo', 'celsus celsi celsitudo', 'multus multi multitudo', 'solus soli solitudo', 'similis simili similitudo', 'suavis suavi suavitudo', 'fortis forti fortitudo', si a participiis vel participialibus in 'tus' desinentibus derivantur, abiecta s assumunt 'do': 'habitus habitudo'. a testa quoque sive
 5 testu 'testudo', quod est corporale. nec non omnia in 'do' desinentia, quamvis non sint derivativa, paenultimam u habentia produciunt eam natura vel positione, ut 'hirundo', 'harundo', 'hirudo'.

In u derivativa pauca invenio: 'specus specu', 'pecus pecu', 'testa 11 testu', 'tonitrus tonitru', 'cornus cornu'. nec interest aliquid inter primitivorum et derivativorum significationem, ideoque dubium, an sint derivativa dicenda.

In 'al' desinentia denominativa, si primitiva [eorum] paenultimam natura vel positione habuerint productam, ea quoque longam habent paenultimam: 'cervix cervicis cervical', 'tribūnus tribūnal', 'vēctus vectigal',
 15 'lupērcus lupērcal', sin illa brevem, ea quoque correptam: 'tōrus tōral', 'animus' vel 'anima animal'.

In 'il' vel 'ul' desinentia, sive a nominibus seu a verbis derivata sint, fiunt abiectione extremarum vocalium sive syllabarum primitivi, ut 'pugillus pugil', 'vigilo vigil', 'consulo consul', 'exulo exul', 'praesulo
 20 praesul'.

In 'am' unum invenitur trium generum commune, quod derivatur a 'nequeo' vel 'nequis', 'nequam'.

In 'um' desinentia derivativa sive etiam composita diversas habent 12 formas: quaedam enim vocalem habent e longam vel i correptam ante
 25 'um': e, ut 'olivētum', 'vinētum', 'corylētum', 'rosētum', 'dumētum', 'quercētum', 'aesculētum', 'myrtētum' - quamvis feminino genere Plautus in vidularia hoc protulit:

1 caelsus. caelsi caelsitudo L caelsus .si. caelsitudo G celsi om. d 3 Si a

Rr vel] siue L participialibus R 4 ut abitus Dd habitudo haec testa et hoc testu A testa R haec — testu unci incl. r a om. AK siue a testu D
 5 desinentia in do K in add. d 6 derivativa] h deriuata H deriuata G
 uel
 eam uel natura nel D 7 et positione Kk herundo Ld hyrundo H arudo (h) Gg
 uel erudo s. emblema erudo K arundo HGLr hyrudo H herundo K hae-
 rundo G 8 hoc specu Rr pecus pecu] d pecu pecus D 10 dubium est an
 H dubium es an D dubium non sunt L 12 eorum om. D 13 habuerunt L
 14 haec ceruix R ut ceruix ADh et ceruix L 15 lupercus appellatur locus ubi pan-
 deus colitur in marg. k ut torus Dh 17 vel ul] r uel in ul rell. 18 extri-
 marum K 19 uigolo K exulo exul (s) D 21 commune om. L deri-
 uatur D 22 uel del. h 23 composita* (e) L equidem per totum hunc locum
 librorum tantum non omnium consensus secutus ipsum sive Priscianum sive Theodorum
 aequae lapsus esse arbitror atque infra § 15, ubi derivativa in 'monium' tractantur,
 quae huc pertinent 24 Quaedam enim uocalem i habent ante tum (uocalem habent ante
 um 3 μπ) quaedam consonantes. I (1 om. μ) ut augurium — habent formas. Quae-
 dam enim e longam habent (habent e longam edd.) ante tum ut oliuetum — id est πει-
 κτωνά cod. Lips. 2 teste Krehlio, eianque ordinem sequuntur edd. ante α, Krehlius. Quae-
 dam enim uocalem habent e longam ante tum, quaedam i correptam ante um: e, ut
 oliuetum etc. αβγ Putsch. 25 olenetum G coriletum HGKr 26 aesculetum R mir-
 tetum RAGHK femino K Plaut. vidul. fr. 2 p. 441 Both. 27 in vidularia]

Nescio qui servus e myrteta †prosiluit -,
 quae sunt continentia vel comprehensiva, id est περιεκτικά. i, ut 'augu-
 rium', 'solarium', 'pomarium', 'solacium', 'savium', 'basium', 'odium',
 'remedium', 'concupium', 'Palladium', 'officium', 'conubium', 'convivium',
 'exilium', 'consilium', 'indicium', 'meritorium', 'municipium',
 'praesidium', 'domicilium'.

Consonantes quoque ante 'um' habentia [derivativa] diversas habent formas.

- 13 Alia enim in 'bulum' desinunt, quae forma assimilis est diminutivis, et veniunt a nominibus vel a verbis, ut 'cuna cunabulum', 'Vesta' vel 'vestis vestibulum', 'tus turis turibulum', 'voco vocas vocabulum', 'concilias conciliabulum', 'stas | stabulum', 'pasco pabulum', 'prosto prostibulum', 'patior' vel 'pateo patibulum'. et attendendum, quod paeuultima in omnibus corripitur, antepaeuultima vero, si i habeat, corripitur: 'vestibulum', 'prostibulum', 'patibulum', sin vero a, producitur: 'cunabulum', 'vocabulum', 'conciliabulum', 'pabulum'. excipitur 'stabulum', quod corripit a; nec mirum, cum verbum quoque 'stabulo stabulas' eandem corripuit syllabam et 'stabilis' et 'status' et quaecumque a verbo 'sto stas' derivata fuerint. (excipitur 'stamen' et 'statura', quod tam nomen quam participium est. Lucanus in III: 20

lassant rumpentes stamina Parcas.

idem in II:

Vanaque percussit pontum Symplegas inanem
 Et statura redit.

om. L ^{aulu} uicularia Rr utularia AH uidulario K 1 quis LKdh mirteta HK
 mirtea Gg myrtheta A prosilit Bothius 2 contentia G comprehensia DHL περιεκτικά] 2 (voc. Gr. lac. rel. indic. 1) περιεκτικά Monac. m. alt. periecti** H periectia RDGLKk Monac. vel proiectia d proiectia A περιληπτικά vertit Prisc. lib. V § 55 i om. RAD augurium L 3 solatium AH suanium ALK et in litura h hodium K 4 convivium] conuicium L 7 deriuatua om. D 9 adsimilis GH similis D 10 uel uerbis LK 11 uoco om. G concilio concilias DL concilio. as K 12 sto stas DL sto. as K pabulum] r papulum R paulum K 13 uel pateo patibulum ex patibulum uel pateo restit. K attendendum RA in nominibus G in ***** omnibus (ultima) L 14 corripitur turibulum vestibulum h ut vestibulum D vestibulum: patibulum A 15 ut cunabulum A abulum G 17 *oque Dd corripit Rh 18 stas nomina deriuata ADGL 19 et stamen et A stamen statura H 20 est om. A Luc. Phars. III 19 III scripsi VI (sexto D) libri; scribendum quis suspicetur Lucanus in VI (v. 777): Tristia non equidem Parcarum stamina, dixit, idem in III: lassant etc. 21 lassant] Lucanus lazant R laxant r rell. cum nonnullis codd. Lucani, quod a Prisc. archetypo alicum fuisse ex cod. R lectione colligas ^{uel ao} parcas Gg parcae LK 22 Id est A Luc. Phars. II 718 sq. II scripsi VII (septimo D VII r) libri 23 Vanaque] uanaquae A uanaque G et, in uanaque corr., Luc. Voss. B una L percussit] d percussit DGK simplegas D symlegas K symflegas k 24 statura] r sat tura R

p. 626. 26 P.

p. 148. 49 K.

'stāturus' quoque et 'stāturum' producuntur, quamvis 'stātus stāta stātum' corripiuntur. idem in X:

zephyros quoque vana vetustas

His adscripsit aquis, quorum stata tempora flatus.)

5 inveniuntur etiam quaedam in 'culum' desinentia, quae a secunda deri-III14
vantur persona, ut 'devertis deverticulum', 'verris verriculum', 'perior per-
riris' (unde 'peritus') 'periculum', 'oras oraculum', 'propugnas propugna-
culum', 'obstas obstaculum', 'miraris miraculum', 'perpendis perpendi-
culum'. a simplici quoque, quod in usu non est, 'specio specis specu-
10 lum' pro 'speciculum' per syncopam 'ci' euphoniae causa. similiter a 'fero
fers' 'ferculum'.

Alia vero in 'mentum' desinunt, quae plerumque a verbis veniunt:
'vestio vestis vestimentum', 'hortor hortaris hortamentum', 'orno ornas
ornamentum', 'sacro sacras sacramentum', 'fundo fundas fundamentum',
15 'moneo monitus monimentum', 'alo alis alimentum', 'increSCO incremen-
tum'. | et sciendum, quod antepaenultimam productam habent vel correptam, 15
prout sint paenultima syllabae praeteriti temporis eorum verborum,
ex quibus derivantur: 'ornāvi' vel 'ornātus ornāmentum', 'monui monitus
monimentum', 'alui alitus alimentum', 'incrēvi' vel 'incrētus incrēmentum',
20 'munivi munitus munimentum', 'fulcivi fulcimentum'. in 'monium'
etiam inveniuntur derivativa, i correpta antecedente, ut 'patri patrimon-
nium', 'matri matrimonium', 'testi testimonium'.

Sunt alia in 'um' participiis similia, ut 'factum', 'tectum', 'dictum',
'visum', alia quae a verbis derivantur o in 'um' convertentia: 'regno reg-
25 num', 'velo velum', 'stagno stagnum', 'vado vadum'.

In 'en' desinentia derivativa m antecedente paene omnia verbalia sunt 16
et neutra, et si sint a prima coniugatione, a longam habent paenultimam,

2 corripiuntur] *k* corripiantur *DHK* et ex corripuntur *mut. A* corripitur *G* [•] *Luc.*
Phars. X 239 sq. 3 zephyros *ADHL* et sic *Luc. Voss. uterque sephiros G* se-
pheros *K* 4 ascripsit *DGLKr* ascripsit *Luc. Voss. B* ascribit et ascribit *aliquot*
codd. Luc. aquis *om. Luc. Voss. B, add. m. alt.* stata ** *K* 5 quaedam
etiam *K* 6 persona] uerborum persona *RDLK* devertis deverticulum] *d* di-
uertis diuerticulum *ADGh* verris verriculum] *ex* uerriculum uerris *restit. L* uerti-
culum *A* peris periculum ante perior *add. K* perior — periculum] peris *D*
peririris *R* perieris ***** uude (periculum) *L* 7 oro. as *K* 8 perpendi-
colom *Aa* 10 pro ^{ci}speculum *Aa* syncopam abiecta *ci L* euphoniae causa *ab-*
iecta. similiter *K* 13 ut uestio *G* horno hornas hornamentum *Dd* 14 fundis
Rr 15 monitus] *r* mones *R* alio *Rr* alimentum *Dd* 18 ut ornaui *h* ut
ornaui (h) *D* ornementum *Hh* moneo monitus monimentum] *ex* monimentum mo-
neo monitus *corr. L* uel monitus *D* 19 monimentum] *k* monumentum *K* uel ali-
tus *D* 20 moniui monitus *Kk* uel munitus *D* falciui falcimentum *Kk*
21 diriuata *A* 23 participiis *Gg* dictum tectum *G* 24 ut regno *A* 26 de-
sinentia *om. A* uerbali *Hh* 27 coniugatione *G* habent longam *R*

ut 'solor solaris solāmen', 'foro foras forāmen', 'curvo curvas curvāmen', 'oblecto oblectas oblectāmen', 'purgo purgas purgāmen', 'irrito irritas irritāmen', 'ligo ligas ligāmen', sin a secunda vel tertia, i habent correptam, ut 'moneo mones monīmen', 'rego regis regīmen', 'tego tegis tegīmen' et per concisionem 'te||gmen', a 'specio specis' vel 'specie specimen', vel u productam, si in 'uo' desinit verbum: 'acuio acūmen', 'fluo flūmen', 'nuo nūmen' ('numen' enim est dei nutus. unde Virgilius:

meo sine numine, venti,

id est sine meo nutu), 'luo lūmen' (quo omnia abluuntur, id est purgantur a tenebris). a verbis vero quartae venientia i productam habent: 'munio munīmen', 'lenio lenīmen', 'molior molīmen'. pauca inveniuntur in 'en' derivativa generis masculini: a pectendo 'pecten', | a filo 'filamen', quod per syncopam i 'flamen' dicimus. et a canendo tamen composita masculina sunt, quae in 'cen' desinentia i correptam habent paenultimam: 'tubicen', 'cornīcen', 'fidīcen'. excipitur unum 'tibīcen', quod ideo solum i productam habuit paenultimam, quod synaeresis facta est duorum i brevium in unam longam. debuit enim i geminari, quia solet plerumque in compositione a in i converti, ut 'cado incido', 'facio inficio', 'iacio iniicio, reiicio', 'amicus inimicus', 'tuba tubicen'. sic ergo 'tibia' 'tibiicen' faciebat, ex quo factum est 'tubicen'. (nec solum i, sed aliae quoque vocales in multis dictionibus sic solent ex duabus syllabis in unam longam transire, ut 'biūgae bīgae', 'quadriūgae quadrīgae', 'biuni bīni'. et ex contrario una longa in duas breves saepe solet tempo-

3 sin a K 4 monimen*** (tum) H monimen et monumentum LK rego regis om. L
regimen et regimentum GL regimen regimentum K tegō . gis . men . mentum K
5 tegimen et tegimentum et GL concisione R concissionem AL tegmen] teg-
mina L a specio. specis vel specie] r aspicio aspicias uel a specie R aspicio aspi-
cies uel species L a specie A 6 ut acuio AD 7 est om. G dei] g dici

ni f. G notus quare numen dicitur Rr Verg. Aen. I 133 post Virgilius: in i

add. G in primo aeneidos D 10 sine nutu Gg 11 uero om. A ut munio Dr

munio munio munimen lenio lenio lenis lenimen molior molimen L .munio . is

munimen lenio .is. lenimen molior .ris .līmen K 13 deriuata L ut a ADH
hic pecteu Rr 14 i om. G flamen] r flamen hoc R composita R 16 tu-

bicen liticen cornicen AD 17 in penultima K sinhaeresis Rr sinhaeresis ADH
sinarisis GK sinhaeressis L 18 duorum ii RH duorum si (i) D quia] quod K

20 iacio ex gatio corr. r iniicio reiicio] r inicio reiicio RD iniicio reiicio H

t i subacen Rr tubicen Hh post tubicen: sic ergo — tibicen om. L
add. l 21 tibiicen] r tibicen RA faciebant R et in faciebat corr. H

23 post transire: ut biūgae .ii. excluditur et duo ii in unam longam con-
uertuntur. add. H biūgae] bīgae GK quadriūgae] quadrīgae GK

biuni] bi-uni h bis unī ADr et ni f. in litura H In b's unī R 24 e r una
in marg. add. H

p. 627. 26 P.

p. 150. 51 K.

ribus dividi: 'admittĭer' pro 'admittĭ', 'fĭeri' pro 'firi' vel 'fire', quod magis analogum est, unde Virgilius in III georgicon:

At suffire thymo cerasque recidere inanis
Quis dubitet?)

5 In 'ar' desinentia derivativa si consonantem habeant ante 'ar', paenultima syllaba producitur, sin vocalem, corripitur, ut 'caesus Caēsar', 'lācus lacūnar', 'lupa lupānar', 'laqueus' autem 'laquēar'.

In 'er' derivativa a nominibus pleraque s et t habent ante 'er': 'eques equester', 'pedes pedester', 'silva silvester', 'campus campester', 'apium 10 apiaster', 'olea oleaster'. et sciendum, quod a habent ante 'ster', cum in nomine primae positionis nulla sit consonans inter vocales paenultima et ultimae syllabae, ut 'apium apiaster', 'olea oleaster'. || diminutiva quoque huiuscemodi formae, de quibus iam diximus, a habent ante 'ster': 'parasitaster', 'Antoniaster', 'Catulaster'. alia vero omnia e habent ante | 15 'ster' excepto 'paluster'. et haec quidem denominativa sunt. sunt autem verbalia, quae verborum consonantem servant ante 'er': 'rubeo ruber' - Horatius in I sermonum:

Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus -,
'piget piger', 'macero macer'.

20 In 'or' et in 'ur' a verbis invenio fieri abiectioe o, ut 'coloro color', 'laboro labor', 'honoro honor', 'decoro decor', 'adoro ador', 'murmuro murmur', 'auguro augur', 'saturō satur': hoc tamen facit et femininum 'satura' et neutrum 'saturum'. alia vero in 'or' desinentia assumunt verbo r: 'amo amor', 'furo' (unde 'furens') 'furor'; alia a nominibus 19 25 vel participiis in 'us' desinentibus fiunt mutatione 'us' in 'or': 'senatus senator', 'dictatus dictator', 'tonsus tonsor'.

In 'as' pleraque denominativa sunt, quorum primitiva, si sint secundae declinationis, genetivo, sin tertiae, dativo assumunt 'tas', i paenultima

1 ut admittier *D* ut admittier *K* amittier *Rr* amittier pro amitti *L* amittier pro amitti *Gg* uel frae *K* 2 analogum (u) *R* analogia *A* analogiae *h* est *om.* *G*
Verg. georg. III 241 *sq.* cf. *lib.* VIII § 83 et X § 50 3 At] *h* *Ad* *H* *Aut* *Med.* At

suffire *add.* *r* sufferre *Rom.* suffire thymos *Med.* suffere fauos thymo *Pal.*
thymo *AD* timo *GL* tymo *K* caerasque *G* coerasque *K* cerasque *L* recedere
GLK inanes *ADHGLK* *Med.* 5 habent *D* 6 ut *om.* *LK* caesus *G*
8 ante *r.* *A* ut eques *D* 9 capester *A* apium apiaster *his scr.* *H*
10 olea *ex* oleum *corr.* *K* post ster: i e In primitivo *R*, quod gloss., ad *sqq.* in

nomine primae positionis *pertinens*, *uncia inclusit r* 12 et ultimae *add.* *g* ultima
Rr 13 forma *L* post ante ster: parasitaster — ante ster *om.* *R* *add.* *r* 14 parasitasunt (parasitast pro parasitast legens) *A* parasitaster surdaster antoniaster
Dh catullaster *r* habent *add.* *k* ante *add.* *l* 15 denominativa Sunt autem
L 16 ut rubeo *A* Horatius] *r* Oratius *RR* *Hor. serm.* I 8, 5 18 que
om. *L* inguine] *g* unguine *GK* iungine *L* 20 in ur] *h* ur *HL* 21 labor
roboro robor (robur *k*) honoro *K* decoro decor** (or) *H* odoro -or *K* mor-
muro mormur *G* 22 mormur *K* facit femininum *D* 24 ut amo *ADr* ferens
A 25 ut senatus *D* 26 questus *post* senator *add.* *L* certus certor questus
-or *add.* *K* dicatus dicator *A* dictator *add.* *r* 28 datiuo *A* tas] *d* as *D*

p. 628. 29 P.

p. 151. 52 K.

tima ubique correpta: 'probus probi probitas', 'novus novi novitas', 'honus boni bonitas', 'mendicus mendici mendicitas', 'asper asperi asperitas', 'prosper' vel 'prosperus prosperi prosperitas', 'integer integri integritas', 'sincerus sinceri sinceritas', 'sedulus seduli sedulitas', 'timidus timidi timiditas'. et notandum, quod, quae in genetivo duplicant i, extremam earum mutant in e euphoniae causa, ut 'pius pii pietas', 'medius medii medietas', 'anxius anxii anxietas', 'socius socii societas'. 'liber' quoque excipitur, quod nominativo assumpsit 'tas', non genetivo: 'libertas'. tertiae vero declinationis nomina dativo, sicut superius diximus, assumunt 'tas': 'capax capaci capacitas', 'tenax tenaci tenacitas', 'rapax rapaci rapacitas', 'procax procaci procacitas', 'felix felici felicitas', 'affini affinitas', 'infideli infidelitas', 'celeri celeritas', 'auctori auctoritas'. excipiuntur pauca, quae b vel p sine s habent ante 'er': haec enim nominativo assument 'tas', ut 'puher pubertas', 'uber ubertas', 'pauper paupertas'. sed hoc possumus etiam in secundae declinationis nominibus observare, ut supra dictum est. unde 'liber' 'libertas' facit, 'asper' autem et 'prosper', quia s habent ante p, 'asperitas' et 'prosperitas' faciunt. 'saluber' et 'salubris' facit nominativum ideoque 'salubritas' et 'celeber' vel 'celebris' 'celebritas'. 'vetus' quoque, quod unum trium generum in 'us' desinens invenitur, nominativo assumit 'tas': 'vetustas'. excipiuntur etiam haec, quae in 'or' desinentia mutaverunt 'or' in 'es' et assumpserunt 'tas': 'maior maiestas', 'honor honestas'.

IV21 Sunt alia in 'as' denominativa, quae plerumque similia sunt accusativo plurali primitivorum suorum et sunt communia, ut 'primas', 'optimas', 'Ravennas', 'Capenas', 'Arpinas', 'Crotonias', 'Pontias', 'Larinas',

1 ut probus *Dh* 2 mendicus mendici mendicitas] medicus medici medicitas *G*
^{asperitas}
 asperitas] Prosperus *R* 3 vel prosperus] *om. K* uel us *add. k* integer *G*
 intiger -ri-tas *K* intigritas *G* 4 sincerus sinceri *G* sincerus -ri-tas *K*
 sedulus -li-tas *K* timidus -di-tas *add. k* timidi] *h* timidi *H* 5 quodq.
 in *H* quae *om. G* 6 euphoniae *R* -pietas *Rr* post pietas: ab eo autem
 quod est pietas compositum dixit ovidius et (ad *K*) consanguineas compositum ut
 sanguine leni adumbras impietate pia. (*metam.* VIII 476 sq.) *add. LK* 7 me-
 diaetas *R* anxietas *R* socius socii *A* socius socii societas *om. L* socia-
 etas *R* 8 nominativo] *h* nominativum *H* assumpsit *G* assumit *Kr* ut liber-
 tas *RADGLK* ut liber libertas *r* 9 adsumunt tas sicut supra diximus *AH*
 supra *DLK* 10 tas auctori auctoritas capax *K* 11 affinis affini affinitas *DG* ad-
 fini adfinitas *AHLK* 12 infidelis infideli infidelitas *D* infidelitas *G* celer
 celeri celeritas *D* caeleritas *R* auctor auctori auctoritas *D* auctori *om. K* 13 ab(a.)
H p— enim in *littera l* sine *L* ante er habent *Kl* ante .r. *A* 14 peber *H*
 pauper -tas. puher -tas. uber -tas *K* 16 liber *add. g* quia] quae *L*
 17 asperitas] *K* non asperitas *add. k* 18 ideoque et salubritas *K* caeleber
 caelebris caelebritas *H* caelebrita* .r. uetus (*) *A* 19 unum *add. r* 20 ue-
 tus uetustas *L* 21 or in es mutaverunt *D* assumpserunt *A* ut maior *KL*
 magestas *Rr* 23 accusatio *AL* acusatio *G* 25 Ravennas] *rdh* rabennas *Ak*
 rabennas *R* rebennas *DH h. l. om. G* capennas *H* arpinas rabennas crotonias *G*
 Crotonias] *h* crotenius *A* crotunias *H* larimas *Rr* larinas *H*

p. 629 P.

p. 182—84 K.

quae | ideo in fine habent circumflexum accentum, quia per syncopam proferuntur. perfecta enim eorum inveniuntur apud antiquissimos in 'tis' desinentia, 'hic' et 'haec primatis', 'optimatis', 'Arpinatis', unde neutra quoque eorum in e desinunt: 'primate', 'optimate', 'Arpinate', et ablativus in i, more eorum, quae in 'is' desinentia, cum sint communis generis et faciant in e neutrum, in i terminant ablativum: 'a primati', 'optimati', 'Arpinati'. et testis eius Caper, qui diversorum de huiusmodi nominibus ponit usus auctorum, confirmans tam in 'is' quam in 'as' huiusmodi nomina solere proferri. Cato Censorius in I originum: sed
 10 lucus Capenatis. in II: si quis mortuus est Arpinatis, eius heredem sacra non secuntur. ibidem: lucum Dianium in nemore Aricino Egerius Baebius Tusculanus dedicavit dictator Latinus. hi populi communiter: Tusculanus; Aricinus, Lanuvinus, Laurens, Corantis, Tiburtis, Po|metinus, Ardeatis,
 15 Rutulus, 'Ardeatis' dixit pro eo, quod nunc dicimus 'Ardeas'. Titinius in psaltria:

Ferentinatis populus res Graecas studet,

pro 'Ferentinas'. non est igitur dubium, quod - cum in omnibus, quae 22 paenultimam habent circumflexam, si patiantur syncopam, servamus eun-

I habent in fine D circumflexum L accentum add. k 2 antiquos LK desinentia L.
 3 primatis et optimatis LK optimatis] ex optimus corr. A obtimatis R unde et

neutra K 4 ablitivus A ablativum G ablativi L 5 com A cum ** sint H
 6 faciant] 1 faciunt libri obtimati R 7 Caper] in libris enucl. sermonis

ponit
 secundum Osannum de Capro p. 13 8 nominibus auctorum exemplis usus est Kk
 in his Rr in has A 9 Caton. orig. I fr. p. 105 Kr. fr. 25 p. 274 Roth.
 fr. XXVI p. 31 sq Wagener. iterum laudatur lib. VII § 60 10 in] Idem in ADh
 Caton. orig. II fr. p. 107 Kr. fr. 67 p. 278 R. fr. LVII p. 42 sq. Wr. cf. Prisc. l. supra l.

II. R U G. ad lib. I refert Prisc. l. l. esset r est et ADG est^{et} K eiusdem A
 non uel non

11 haeredem G non sequuntur AG sequuntur L consequuntur D cf. Godeschalkii ICTi apud Krehlium annotationem, quemque l. Savinium in Zeitschr. f. gesch. Rechtswissenschaft II p. 366 (verm. Schriften I p. 155 sq.) Caton. orig. II fr. p. 106 Kr. fr. 64 p. 277 sq. R. fr. XXXVII p. 36 Wr. inde a vocc. populus (sic) communiter — Ardeatis hoc fragm. rursus laudat Prisc. l. supra l. cf. Lorenzium de dict. Lat. et mun. I 1841 p. 24 sqq. 30 sqq. dianum H 12 aricino G egregius L Baebius] G Wagenerus, bebius K breuius L laebius H lebius RAD. Laebius defendit Grotefendius zur Geogr. u. Gesch. von Attitalien fasc. III p. 14, coll. Slabiis, Osco nomine. at id non Laebium, sed vel Labium vel Labertium significare iure suo suspicatur Mommsenius unterital. Dial. p. 295. num Laevius? dedicabit L dicator R 13 latinus hi A latinus hii G latinus in populi commoniter K Aricinus] d arricinus K

aricinus GD lanuvinus ex languinus corr. A lanubinus L lanubinus K 14 tiburt' D Ardeatis, Rutulus] Ardeatis Rutulus Klausenius Aeneas und die Penaten p. 810 n. 1502 d, Rutulus in f. sententiae infra l. l. a Prisc. omissum, h. etiam l. interpretamentum esse censet Lorenzium l. l. p. 38 15 quod est nunc ardeas K Titinius scribendum esse post alios docuit Neukirchius de sab. tog. R. p. 97 titinius H titinnius rell. et sic fere ubique libri Prisciani Tit. psaltr. fr. 1 p. 66 Both. fr. VI p. 121 Neuk. psaltr. s. Ferentinatis fr. 1 p. 125 Ribb. cf. lib. VII § 60 16 psaltria] r psalteria RG saltria K 17 res Graecas] lib. VII § 60 graeca h. l. libri studet. ferentinatis pro ferentinas L 18 ferentinas arpinatis pro arpinas. non K 19 circumflexam L patiantur R patientur K

dem accentum in ultima, ut 'prodūce prodūc', 'audvit || audit', 'cupvit cupit', 'fumāvit fumāt', 'illice illic', 'istice istic', idque omnibus placet artium scriptoribus, qui de accentu scripserunt - debeant haec quoque idem servare, cum 'ū' subtracta paenultima vocalis, quae circumflectebatur in dictione perfecta, (id est a) invenitur ultima in concisione habens eundem accentum. Inveniuntur tamen etiam propriae differentiae causa in fine circumflexa, ut 'Lenās Lenatis', 'Menās Menatis', ne accusativi plurales menae [genus est piscis] et lenae [femininum est lenonis] esse putentur.

In 'es' correptam pauca inveniuntur denominativa: 'equus equēs', 'pes pedēs', et verbalia: 'tego tegēs', 'mergo mergēs'.

In 'es' productam verbalia reperi a praesenti vel praeterito tempore; a praesenti: 'saepio saepēs', 'luo luēs', 'struo struēs', 'macero maciēs', 'luxurio luxuriēs', 'illuo illuviēs'; a praeterito: 'rupi rupēs'.

23 In 'is' denominativa sive verbalia multas et diversas habent formas. alia enim in 'alis', alia in 'elis', alia in 'ilis', alia in 'ulis' finiuntur, ut 'curialis', 'fidelis', 'docilis', 'virilis', 'curulis', alia vero in 'ris' a longa antecedente: 'Apollināris', 'scholāris', alia in 'ensis': 'Atheniensis', 'Catinensis'; alia duas consonantes habent ante 'is': 'agrestis', 'caelestis', 'salubris', 'muliebris', 'Sannis', 'insignis'.

Ergo in 'alis' desinentia vel 'ale', si sint a nominibus primae declinationis, assumunt nominativo primitivorum 'lis' vel 'le' et produciunt a paenultimam - ut 'curia curiālis', 'memoria memoriālis', 'pluvia pluviālis', 'mensa mensāle', 'via viālis' -, sin secundae, extremam in genitivo, sin tertiae, 'is' mutant in a longam et assumunt 'lis': 'Mercurius Mercurii Mercuriālis', 'fluvius fluvii fluviālis', 'neuter neutri neutriālis', 'liber liberi

1 accendū A fumavit fumat cupiuit cupit audiuit audit produce produc D 2 illicce ADHLr uel illic A isticce DHLr sticce A idque] rk Id quoque R ideoque H idē. que h id K omnibus quoque placet (placet in mg. add.) K 3 accentibus G debeant] d quod debeant R debent DLa 4 servare] observare LK observaret l circumflectebatur L 5 eundem accentum ex accentum eundem revoc. K 6 accen-

dum A in fine om. H circumflexa g 7 leenas leenatis AG menatis om. G accusatiuus L plurales] h pluralis H plurales - luo luēs līn. 12 in lītura l 8 menae q̄ genus GL menae quod est genus K genus est piscis Hh laene

RL leenae G leene A quod femininum est de nomine leonis Hh lenonis] a leon-

nis RGL laenones A 9 denominatiua inveniuntur K equus G 10 merges merges Dd 11 producta R reperi uerballa G a praesenti reperi D uel praeterito tempore add. d 12 praesenti sup. līn. add. in D uo luo uo luēs K luēs] h luos H 13 luxurio luxuries] h luxurio luxories H illaes GK

14 formas] significaciones Dd 15 alia in ulis om. GL add. l u. lis (l) H 16 docilis add. k uirilīs docilis D curulis om. GL add. l 17 ut apollinaris D apollinaris GL scholaris] k scholaris RDLK Atheniensis] om. R athenensis K athenensis G ut atheniensis Dh Atheniensis Catinensis] corr. ex r catinensis atheniensis

r m. pr. catinensis R catinensis K 18 Alin. (m) K dua Rr abent Rr ut agrestis DK agraestis A 20 ale] alae r a nominibus sint G 21 primitiuorum add. k 23 mensalae A 24 mutant is K a longam A et assumunt līs add. d *lis (A) H ut mercurius D 25 fluius flualis K neutrum

p. 630. 31 P.

p. 185—57 K.

liberālis', 'theatrum theatri theatralis', 'iudicium iudicii iudicialis', 'Martius Martii Martialis', 'fatum fati fatalis', 'genitus geniti genitilis', 'caput capitis capitalis', 'virgo virginis virginalis', 'cardo cardinis cardinalis', 'hospes hospitibus hospitalis', 'navis navalis', 'dos dotis dotalis', 'flos floris florialis', 'corpus corporis corporalis', 'caelebs caelibis caelibalis', 'mors mortis mortalis', 'iuvenis iuvenalis' (invenitur et iuvenilis), 'princeps principis principalis', 'municeps municipis municipalis', 'crinis crinalis', 'vox vocis vocalis'. sin a quartae declinationis nominibus deriventur, abiecta s, sin a quintae, 'es' ex nominativo assumunt 'alis': 'manus manūalis', 'census censuālis', 'species speciālis'. verbalia quoque a prima V 24 coniugatione inveniuntur in 'alis': 'penetro penetrālis'.

In 'elis' pauca invenio denominativa: 'fidus fidi fidēlis', 'crudus crudi crudēlis', 'patruus patrum patruēlis', 'frater fratris fratruēlis'. et nota, quod omnia extremam i genetivi in e productam mutantia assumpserunt 15 'lis', 'frater' vero 'fratris' 'is' in u conversa assumpsit 'elis'.

I longam habent omnia in 'ilis', quae a nominibus derivantur, nec non in 'ile' neutra, sive ex eis fiant sive non habeant aliud ante se genus, sed a quacumque parte orationis nascuntur, ut 'aedis aedilis', 'senex senilis', 'anus anilis', 'puer puerilis', 'vir virilis', 'scurra scurrilis', 20 'civis civilis', 'servus servilis', 'quintus Quintilis', 'sextus Sextilis', 'gens gentilis', 'hostis hostilis', 'subtel subtilis'. 'exilis' etiam a Graeco ἐξίλητος factum denominativorum servavit regulam. similiter neutra produ- 25 cunt paenultimam: 'ovile', 'monile', 'cubile', 'sedile'. nam in 'ilis' desinentia verbalia sive participialia corripiunt eandem i paenultimam: 'fero fertilis', 'utor utilis', 'futio (ex quo compositum effutio) futilis', 'volo volatilis', 'textus textilis', 'altus' vel 'alitus altilis', 'fictus fictilis'. a pare etiam derivativum, quod a verbo 'paro' nascitur (unde comparo compa-

AHL 1 Thæatrum R teatrum teatthri teatralis D theatrum theatthri theatralis GL teatrum .ri .alis K iuditium iuditii A 2 Martii I marti L

marcialis A factum .ti fatalis (c-c) K genitus — capitalis om. L caput Rr 3 uirgini^s Hh 4 hospes hospitibus hospitalis] g ospes ospitis ospitalis G hospis .itis .alis K navis navis navalis DGL 5 celebis L 6 iuvenilis] iuvenilis r iuvenalis R 8 deriventur] r deriuantur RHGK 9 es] s R abiecta es Hd ut manus D 11 ut penetro D ut penitro K 12 ut fidus AD fidi add. h 13 nota] r noto R 15 conuersa et assumpsit L 16 quae in ilis h 17 eis] eis in ilis ADHrg eis in illis R se in mg. add. H 18 aedes A 20 ciues L

quintus quintilis sextus sextilis servus servilis LK 21 subtilis G post subtilis: Excipitur par paris parilis. Ouidius add. R Excipitur par paris parilis DGLk Excipitur parilis Kh Ouidius quod et ipsum ad parilis spectat A cf. § sq. eastr. ἐξίλητος] gk ἐξίλητος R ηξίλητος r ἐξίλητος A ἐξίλητος D ἐξίλητος G ἐξίλητος K 22 seruabit A seruat L 23 ut oliue r oliue A monile] r munile RAG illis Rr 24 participialia] g participialia G i paenultimam in litura g ut fero D 25 futio RH fucio A futio in litura g futio futilis ex quo compositum effutio effutillis uolo LK ex—effutio om. G compositum H effutio] r effutio H effucio RA futillis] r futillis RH 26 uolatilis uictus uictillis textus K textus — altilis om. L add. l textilis G fictus fictilis om. K 27 diriuatum K

p. 631. 32 P.

p. 157. 58 K.

ras. proprie enim pares sunt, qui inter se possunt comparari) verbalium regulam servavit, 'parilis'. Ovidius in VII metamorphoseon:

Arte suum parili revirescere posse parentem.

26 cetera quoque omnia i paenultimam corripunt et, si sint a verbis primae coniugationis, a longam habent antepaenultimam, ut 'amo amas amābilis', 'penetro penetras penetrābilis', 'paro paras parābilis', 'praedico praedicas praedicābilis', 'lacrimo lacrimas lacrimābilis', 'quasso quassas quassābilis', 'laudo || laudas laudābilis', 'tracto tractas tractābilis', 'aequo aequas aequābilis', 'miror miraris mirābilis'. excipitur 'stābilis', quod solum antepaenultimam a corripuit. Lucanus in V:

Quam non estābili, tremulo sed culmine cuncta
Despiceret.

27 quae vero a verbis secundae vel tertiae vel quartae coniugationis nascuntur, si habeant antepaenultimam i, eam quoque corripunt: 'doceo docēbilis', 'credo credēbilis', 'utor [utilis] utībilis', 'sentio [sensi] sensībilis', 'audio audībilis'. sciendum tamen, quod plurima nascuntur ex his coniugationibus, quae antepaenultimam i non habent, ut 'docilis', 'habilis', 'flebilis', 'nubilis', 'volubilis', 'utilis', et quod quaedam ex praesenti, quaedam ex praeterito, quaedam ex futuro derivantur; ex praesenti: 'doceo docibilis', 'habeo habilis', 'volvo volubilis', 'utor utilis' et 'uti|bilis'; ex praeterito: 20 'plausi plausibilis', 'sensi sensibilis' vel 'sensilis' - Lucretius in II:

Ex insensilibus ne credas sensile nasci -;

ex futuro: 'flebo flēbilis', unde e ante b productam habuit.

In 'aris' desinentia derivantur a nominibus sive verbis, quorum extrema syllaba incipit ab l vel alia consonante vel a vocali aliqua pura. 25 fiunt autem a genetivo nominum sive a positione verborum sic: quaecumque litera sive literae sequantur l vel aliam consonantem, ex qua postrema

1 proprie] r propriae RH posunt K 2 regulam om. R, post servavit add. r servavit] r servabit RAH Ovid. metam. VII 305 in VII metamorphoseon om. K 3 reu-

uiscere Rd et sic 'multi ex vetustioribus scriptis' Ovidianis teste N. Heinsio uiuiscere g rerescere K iuuenescere libri aliquot Ovidiani 5 ut om. GLK 6 penetro .tras .lis K tracto tractas tractabilis laudo laudas landabilis aequo aequas aequabilis praedico praedicas praedicabilis lacrimo lacrimas lacrimabilis quasso quassas quassabilis miror miraris mirabilis R 9 miraris] miras A et in miraris corr. H 10 Luc. Phars. V 250 sq. 11 e] HK Luc. Voss. A B et sic vel ex libri Luc. fere omnes, est rell., om. codd. lib. VIII § 38 est abili Luc. Guelf. 2, corruptelae originem demonstrans

stabilis Rr cunc^{la} Rr 12 dispiceret HGK 13 saecunde R 14 ut doceo AD 15 utilis] om. DK add. d, lis add. k sensio G sentio — nunc ergo dicamus, § 30, uno folio exciso deest in H sensi] sentis R om. K sensibilis] r sensibilis R 16 hisdem K 17 habilis] r abilis R 18 volubilis om. L 19 derivantur] nascantur L ex] om. DG & A presentis A docilis (bi) G docibus in docilis corr. A docilis D 20 habeo add. d 21 ut plausi A Lucr. II 888 in -ll- add. l 22 insensilibus] cum libris Lucretianis DGr insensibilis A et ni f. in litura R insensibilibus L insensibili K sinsile A nasci] gigni Lucretius 23 producam Rr 24 siue a uerbis K quorum etiam extrema L 25 uel alia consonante om. L 26 uerborum sit quaecumque A sic add. r

p. 632. 33 P.

p. 158. 59 K.

incipiat syllaba genetivi, transeunt in a longam et assumunt 'ris' vel, si a vocali incipiat, ipsa extrema mutatur in a longam, et assumunt 'ris': 'populus populi populâris', 'singulus singuli singulâris', 'Apollo Apollinis Apollinâris', 'consul consulis consulâris', 'miles militis militâris', 'schola scholae scholâris', 'Latium Latii Latiâris', 'familia familiae familiâris', 'peculium peculii peculiâris', 'molo molis' vel 'mola molaē molâris'. sic etiam neutra in 'are' finita: 'velum veli velâre'. Iuvenalis:

Et pegma et pueros inde ad velaria raptos.

In 'ensis' desinentia, si sint a nominibus primae vel secundae decli- 28
 nationis, mutant extremam || partem nominativi singularis vel pluralis in 'en'
 et assumunt 'sis': 'Cirta Cirtensis', 'Olbia Olbiensis', 'Sardinia Sardinien-
 sis', 'Hispania Hispaniensis', 'Catina Catinensis', 'Enna Ennensis', 'Min-
 turnae Minturnensis', 'castrum castrens', 'forum forens', 'Ilium Ilien-
 sis', 'Locri Locrensis', 'Vtica Vticensis', 'Cremona Cremonensis', 'Ostia
 15 Ostiensis' ('Athenae Atheniensis' euphoniae causa i habuit antepaenulti-
 mam et 'Halice Haliciens'); sin vero tertiae sint declinationis, abiciunt
 extremam s genetivi et assumunt 'ensis': 'pistor pistoris Pistoriensis',
 'Carthago Carthaginis Carthaginiensis'. quae vero duas consonantes ha-
 bent ante 'is', vel a nominativo fiunt primitivorum vel a genetivo. et a
 20 nominativo quidem derivata abiciunt extremam literam et assumunt 'bris':
 'salus salubris', 'mulier muliebris'; a genetivo vero, mutata extrema eius
 parte in e et assumpta 'stis' vel 'stris': 'ager agri agrestis', 'caelum
 caeli caelestis', 'terra terrae terrestis'.

In 'tis' quoque inveniuntur denominativa, sed antique prolata, pae- 29
 25 nultimam natura vel positione longam habentia, ut 'Samnitis' pro 'Sam-

2 incipit *AG* extre^{ma} *Rr* assumit *d* Vt *populus D* 3 *populi* *r* *populis R*
appollo *appollinis* *appollinaris GL* *appollo* *appollonis* *appollinaris K* *appollinis R*
 4 *milis .tis .taris K* *scola* *scolae* *scolaris RDL* 5 *scolaris A* 6 *molaris*,
 sicut etiam *G* 7 *Iuv. sat. l 4, 122* 11 ut *cirta DG* *cirta Rr* uel *cyrta in*
 marg. l *Olbia Olbiensis] Zwicc. 2 Krehlii oliua oliuensis RADl* *oliua oliuensis GLK*
Sardinia — Hispaniensis add. d 12 *catena G* uel *catina g* *minturnae (min-*
turna L) *minturnensis enna ennensis GLK* 13 *utica uticensis cremona cremonensis*
ostia ostiensis castrum castrens forum forens ilium iliensis locri locrensis D
 14 *hostia hostiensis L* 15 *Athenae Atheniensis] g athinae athinensis G* 16 *Halice*
Haliciens] sic, m. pr. in halice haliceus corr., K alicie alyciensis R halyce halyciensis
ADL Heidelb. halyce (a) haliciensis G. de Halice cf. Paus. II 36, 1 Curtius Pelopon-
nesos II 461 sq. cum libri optimi Halicyarum incolae Halyciensis nomen (fr. Vat.
rescr. et cod. Lagom. 29 ap. Cic. in Verr. II 2, 28, 68) et Haliciaenses (Riccardian.
Plin. nat. hist. III 14, 91), coniciat quis Halicyae Haliciensis legendum esse sunt D
 17 ut *pistor DK* 18 *charthago charthaginis charthaginiensis R* *karthago kar-*
taginis karthaginensis Gg *cartago cartaginis (h) cartaginiensis Ll* *karthago .nis .ien-*
sis K *carthaginensis Dd* uero in duas *K* 20 *diriuata Aa* *deriuatiua K*
 21 ut *salus AD* parte eius *R* 22 *stris] g* *tris AG* ut *ager GK* *agris Rr*
 24 *antiqua Rr* 25 *i* uel *e post* *paenultimam add. L et in litura K* pro
samnis add. r

nis', sicut 'Laurentis' quoque pro 'Laurens', 'Tiburtis' pro 'Tiburs' teste Capro. sic 'Quiritis' pro 'Quiris' et 'Caeritis' vel 'Caerētis' pro 'Caeres', qui tamen nominativi nunc in usu non sunt. unde Virgilius in X: Qui Caerete domo, qui sunt Minionis in arvis. inuenitur tamen et correptam i habens paenultimam apud eundem Virgilius:

Est ingens gelidum lucus prope Caerētis amnem,
et Horātius similiter in primo epistularum:

Quid deceat, quid non obliti, Caerēte cera
Digni, remigium vitiosum Ithacensis Vlixis,

nisi pro 'Caerete', quod est nomen oppidi, e paenultima in i conversa protulerunt. | Livius ab urbe condita XLI: Lanuvini Caeritesque anguem iubatum apparuisse nuntiarunt.

In 'os' tam denominativa quam verbalia pauca inveniuntur: 'Iepus lepos', 'competo compes' et mutatione e in o 'compos', 'custodio custos', 'do dos'. ||

30 In 'us' terminantium diversae sunt formae tam denominativorum quam verbalium, ex quibus multas iam diximus, cum de possessivis tractabamus, id est de his, quas a Graccis accepimus, formis possessivorum et Latinis VI in 'ius' vel 'nus' desinentibus. nunc ergo dicamus de reliquis in 'us' ter-

1 sicut] sic AD . tyburtis pro tyburs Rr . Teste capro sic A
2 Capro] inter librorum enucl. sermonis rell. h. l. posuit Osannus de Capro p. 13 sq.
uel ceris uel ceritis uel i
et ceritis Kk et ceris uel ceretis pro ceres G et caeris uel caerētis pro caeres g

3 post non sunt: Alpheus (l. Alphius: corr. Bondamus apud Burmannum l. infra l.) tamen Auitus in i (Io E) excellentium Curis posuit pro Quiris: Marite, si sanguis Curis, Sabina si caedes (Bondamus cedes D^a sedes E) placet, In me, oro, conuertas manus. unde Virgilius de Sabinis loquens: priscique (p̄ssique D^a) Quiritis [Aen. VII 170] pro Curites. a Curibus enim urbe Sabina est deriuatum. add. Darmst. ^a m. alt. et Erl. 2 Krehlii, cui tamen desunt extrema verba inde ab a Curibus, et partim, verba sc. ab Alpheus — excellentium et ab unde — Curites eiusdem Krehlii Dresd. Alphii Aviti, de quo cf. Wernsdorfum poet. Lat. min. III p. XXXI sqq., hos versus ex cod. suo Prisc. in anth. Lat. recepit Burmannus add. t. II p. 730 (n. 125 v. 9—11, t. I p. 46 Meyer.). quorum inmemor videtur fuisse Lachmannus in Ter. Maur. praef. p. XII

Verg. Aen. X 183 4 cerete Gg cherete Med. minionis GK 5 Verg. Aen. VIII 597 uirḡ in VIII est G 7 lucus add. r cheritis Med. 8 Oratius K Hor. epp. I 6, 62 sq. similiter om. K 9 Quid deceat] r Quidē] ciet R quod non D ceriti D caerite Rr caera RL coera G 10 rumigium L

uitio sumit hacensis GL uitio sumit ithacensis K Itacensis ADr olivis Kk ulixei D et ipse Prisc. lib. VI § 92 cum parte libr. Horat.; et vel sic vel Vlixii Hor. praestantiores fere omnes, Vlyssēi Vlixis Vlyxis al. 11 pro **** L caeretae R caerite in litura g 12 Libius L Liv. ab u. c. lib. XXXXI 21, 13: et faces eadem nocte plures per caelum lapsae sunt in Lanuvino; Caeritesque anguem in oppido suo iubatum, [aureis vel flavis edd. f. ravis] maculis sparsum apparuisse adfirmabant, ubi ex Prisciano sunt. Lanuvini Caeritesque scribendum esse con. Sigonius Lanuuii L caeritisque G 13 angem L uibratum GK nuntiarunt] rk nuntiarunt R nuntiauerunt GK 14 ut in os AD 15 ante compos: competo repetit A 18 iam multas R possiuis R 19 accipimus Rr 20 uel in ius uel K nus] nus Rr in nus A ergo] uero G a uoc. de reliquis iterum inc. H cf. § 27

p. 634 P.

p. 100. 61 K.

minantibus, quae diversas, sicut dictum est, habent formas. alia enim in 'ius' exeunt, ut 'nuntius', 'patricius'; alia in 'uus' divisas: 'arduus', 'vacuus'; alia in 'bus': 'probus', 'orbis', 'superbus'; alia in 'cus': 'acus', 'lucus', 'arcus', 'parcus'; alia in 'quus': 'aequus', 'obliquus'; alia in 'dus': 'providus', 'invidus', 'lividus', 'vividus', 'praedābundus', 'furibundus', 'loquendus', 'sequendus'; alia in 'lus': 'patulus', 'anniculus', 'bibulus', 'credulus'; alia in 'rus': 'sonorus', 'honorus'; alia in 'sus': 'cursus', 'usus', 'spumosus', 'saxosus'; alia in 'tus': 'togatus', 'palliatu^s', 'metas', 'motus'; alia in 'stus': 'venustus', 'angustus', 'quaestus'.

10 In 'ius' desinentia, sive a nominibus sive a verbis derivata, servant 31 ante 'ius' primitivorum suorum consonantes, ex quibus incipiunt ultimae vel paenultimae syllabae, sed tum paenultimae, cum et ipsa paenultima in vocalem desinit et ultima a vocali incipit, ut 'servus servi Servius', 'servilis Servilius', 'agellus agelli Agellius', 'silva Silvius', 'virgula Virgilius', 'Mars Martis Martius', 'nuntio nuntius', 'saucio saucius', 'scio scius' - sic Apuleius in primo Hermagorae et Pacuvius in Teucro:

Postquam defessus †. perrogitando advenas

De gnatis neque . . quemquam invenit scium.

unde 'nescio' quoque 'nescius' -, exceptis in 'icius' desinentibus: illa 20 enim assumunt, si sint nomina ex quibus derivantur vel participia secundae declinationis, genetivo, sin tertiae sint, dativo 'cius', i tamen tam paenultima quam antepaenultima correpta, ut 'adventus advecti advecticius', 'commendatus commendati commendaticius', 'faber fabri Fabricius', 'pigneratus pignerati pigneraticius', 'tribunus tribuni tribunicius', 'pater patri patricius', 'aedilis aedili aedilicium', 'gentilis. gentili gentilicium'. inveniuntur ta-

1 dictum est] diximus GK formas habent L 2 patricius] r patritius RH diuisas ex diuersas corr. A deuisas L ut arduus LK 3 post uacuum: alia in quus aequus obliquus add., eadem infra om. D ut probus K orbis probus A alia in cus add. g 4 locus] k lacus LK alia — obliquus praeter D om. G add. g quus] cus R ut aequus K 5 prohibus L lividus] h libidus GLK liuidus H uiuidus

om. GK uiuidus — loquendus in mg. add. A 7 honoros A 8 metas] d maestas Ah mestus RDGk maestus H 9 uetustus H augustus K angustus mestus quaestus h questus RDGLK 10 deriuatiua K 11 ultimae syllabae uel paenultimae A 13 Servius] r seruus R 14 seruulis Rr agelli] agelli** L

Silvius] r siluauus R uirga G uirgula Dd 15 marti L nuntio] r nuncio RA nuntius] r nuncius R saucio saucius] h sautio sautius RH sautio sautius socio socius A 16 epuleius G epuleus K Apul. Hermag. I fr. 5 t. II p. 637 Hild. ermagorae G ermagore R ermogore K pacubius RDGLK Pac. in Teucro fr. 11 p. 145 Both. II p. 98 Ribb. 17 defessus] dg difessus D defesus D defessus est G. I. Vossius castigat. et not. p. 108 defessus fuit Ribbeckius 18 neque eorum quemquam G. Hermannus opusc. VII 382 quemquam] r quenquam GL quemquem RA 19 in cius GK h 21 tamen om. RADL paenultima R 22 antepaenultimam Rr adfectus adfecti adfecticius A adfecticus] r aduecti-

tius RH commendatus -ti commendaticius Kk 23 commendatus Rr commendaticius H tribunus tribuni tribunicius pigneratus -ti pigneraticius L 24 pigneratus H 25 aedilis ex aedilus corr. A aedili om. R gentilis A gentili

p. 634. 25 P.

p. 161. 62 K.

men quaedam a primae quoque declinationis nominibus eiusdem formae, quae a habent || ante 'cius': 'gallina gallinacius', 'membrana membranacius', 'chartina chartinacius'.

- 32 In 'uus' divisas tam a nominibus quam a verbis derivata secundum in 'ius' terminatorum reglām mutatione extremarum literarum vel literae s in 'uus' solent fieri, ut 'pater patri patruus', 'annus anni annuus', 'perspicio perspicuus', 'ambigo ambiguus', 'rigo riguus', 'ardeo arduus', 'vaco vacuus'. notandum inter haec 'menstruus', quod euphoniae causa assumpsit t et r.

In 'quus' quoque desinentia similiter fiunt: 'aequo aequus', 'obliquo^u obliquus'; sed magis ab his nominibus verba quam a verbis nomina sunt derivata. 'longus longinquus' ideo assumpsit n ante 'quus', quia aliter euphoniae satisfacere non poterat.

In 'bus' vel 'cus' desinentia a verbis b vel c ante postremam vocalem habentibus derivantur mutatione o et, si ante eam alia sit vocalis, eius quoque, in 'us', ut 'probo probus', 'orbo orbus', 'superbio superbus', 'parco parcus', 'luceo lucus', 'arceo arcus'.

- 33 Inveniuntur pauca a nominibus vel verbis in 'ulcus': 'sus subulcus', 'bos bubulcus', 'peto petulcus'.

In 'dus' tres sunt formae:

- Vna quae servat consonantem, ex qua ultima vel paenultima primitivi incipit syllaba | - sed tunc paenultima, si non intercedat consonans inter ultimae et paenultimae syllabae vocales -, et reliquam eiusdem syllabae vel syllabarum partem mutat in i correptam et assumit 'dus', ut 'herba herbīdus', 'turba turbīdus', 'uva uvidus', 'vivo vividus', 'rabies rabīdus', 'u-^u meo tumīdus', 'timeo timīdus', 'areo arīdus', 'squalo squalīdus', 'ferveo fervīdus', 'invideo invīdus', 'frigeo frigīdus', 'valeo valīdus'. excipitur al-

om. R 1 quoque om. L 2 ut gallina AD^a gallinacius Kk gallinacius AH membranacius] r membranacius RA 3 chartina] r carthina RD epistola e charta quae a carpando dicitur gloss. cod. Heidelb. carthinacius RA carthinacius r

5 extremarum] r extremum R 6 in uis add. d patrius A perspicio perspicuus ambigo ambigis ambiguus L 7 post ambiguus: pigo pignus add. RH pigeo pignus AD piget pignus h rigo riguus post uacuu collocant RAH vaco] uacuo ADGLK 8 assumit R assumpsit G 10 fiunt ut AD obliquo] g oblico G 11 uerba fiunt quam LK sint AL deriuata sint K 12 deriuatiua A loginquus G 14 postremam uocalem] 1 postremam: K postremam uocalem uocales A postremam uocalem uel uocales k rell. 15 o in us et h eam in marg. add. l sit alia H eiusq. in G 16 post quoque: scil. mutationes sup. lin. add. r, mutatione in mg. l post probus: turbo turbus add. ADHGLK post orbis idem add. r. de turbus = turbo cf. Ducangii gloss. med. et inf. Lat. s. vv. turbus et turbinus t. VI p. 700 ed. Henschel. 18 uel a uerbis LK ut sus D 19 bobulcus DGLK boculcus A 20 sint A 21 penultima* K 22 intercedat H 24 motant K dus] r d̄s R ut om. L 25 uīdus Rr uiuo uiuidus om. DL rabies rabies A 26 timeo timidus om. G areo aridus] rk hareo haridus RAK squalo squalidus] k scaleo scaldus GK 27 frigio Rr alternitas Hh

p. 635. 36 P.

p. 162. 63 K.

ternitatis causa, quam Graeci ἐπαλληλότητα vocant, unum 'pando pandus', ne, si 'pandidus' dicamus, male sonet alterna d in utraque continua syllaba, quod in multis solent tam Graeci quam nos evitare. (non dicunt illi 'Χαρυβδιδος', quamvis exigat regula, sed 'Χαρυβδεως'. et Romani quoque illos secuti non dicunt 'huius Charybdis' sed 'huius Charybdis'. eiusdem vitii causa non dicimus ab eo, quod est 'mane', 'manunine', sed 'matutine', 'vitis vinetum', non 'vii|tetum', quod tamen etiam a vinea videtur esse derivatum. praeterea 'meridies' pro 'medidies' a medio die. sed non tamen in omnibus hoc valet. nam 'candeo candidus' facit, 'sordeo sordidus', 'madeo madidus', nisi quod haec secundae coniugationis in 'deo'; illud unum, id est 'pando', tertiae in 'do' desinens habuit huiusmodi formae nomen.) et haec quidem in 'dus' supra dictae formae nomina demonstrant habere ea in se, ex quibus derivantur, ut 'herbidus', qui habet herbas, 'turbidus', qui habet turbam, 'timidus', qui habet timorem, 15 'ravidus', qui habet rabiem, 'invidus', qui habet invidiam.

In 'bundus' vero desinentia similitudinem habere significant, | ut 'vi- 35 tabundus' similis vitanti, 'praedabundus' similis praedanti, 'errabundus' similis erranti, 'moribundus' similis morienti, 'furibundus' similis furenti. et sunt paene omnia huiusmodi formae nomina verba et, si a verbis 20 primae coniugationis derivantur, a habent longam antepaenultimam, ut 'causor causaris causabundus', 'vito vitas vitabundus', sin ab aliis, i correptam, ut 'ludis ludibundus', 'furis furibundus', 'moreris moribundus'. excipitur alternitatis causa 'rubicundus', quod in paenultima syllaba pro b c habuit, ne sit absonum, si 'rubibundus' dicamus.

25 Tertia forma in 'dus' terminantium est participialis, id est quae terminationem habet participiorum futuri temporis passivorum, et significat

1 ἐπαλληλότητα] om. H ΕΠΑΛΛΕΛΟΤΗΤΑ Rr ΕΠΑΛΛΕΛΟΤΕΤΑ DL ΕΠΑΛΛΕΟΤΗΤΑ G
 ΑΛΛΟΘΕΤΑ h pondo Rr 2 sonat G sonant A alternam RAGL alternum r
 continua] r continuatam R continuans L continuans** K 4 ΧΑΡΥΒΑΙΔΟΣ Gg
 carybidos RK Χαρυβδεως] scripsi ΧΑΡΥΒΑΕΟΣ ADGr χarybdeos K carypdeos R
 ΧΑΡΥΒΑΙΟΣ L ΧΑΡΙΒΑΙΟΣ H rumani K 5 Charybdis] g χarybdis K charib-
 didis L carybdis DGr carypdis R caribdis A sed huius Charybdis om. G
 sed huius charubdis g χarybdis K charibdis L carybdis Dr carypdis R caribdis A
 6 uicii A 7 non vitetum] h nouitetum H tamen a uinea etiam uidetur
 deriuatum L 8 miridies K pro] non D me**didies K medio et die h
 9 tamen non D 10 sordidus] sordidus facit RH mandeo mandidus H
 quod in mg. add. h coniugationis sunt in ADr et sunt in litura H in deo; illud]
 ideo illud GLK ideo. Illud H . Ideo. illud h. 12 demonstrantur H 13 ea
 habere D herbas habet G 14 herbas — ravidus qui habet in marg. add. r
 turbam] rabiem Aa turbam Gg timidus — rabiem om. A 17 uitandi A
 moribundus similis morienti (et H) errabundus similis erranti AH 18 furienti L
 19 poene Rr nomina formae G 21 caussaris Rr post uitabundus: mo-
 rior moreris moribundus add. A siⁿ Kk 22 ut ludo ludis DHL laudis lau-
 dibundus furis furis furibundus K 24 obsonum Dd 25 terminantium participialis L

dignum esse aliquem eo, quod demonstratur, ut 'laudandus' laude dignus, 'amandus' dignus amari, 'curandus' dignus cura, 'ornandus' dignus ornari, 'ordinandus' dignus ordinari, 'legendus' dignus legi, 'loquendus' dignus de quo loquantur homines.

In 'lus' desinentium formae similes sunt diminutivis: 'pendulus', 'credulus', et veniunt tam a nominibus quam a verbis, ut 'annus anniculus', 'pateo spatulus', 'credo credulus', 'pendo pendulus', 'bibō bibulus'. extremas partes syllabarum finalium sive extremas syllabas, si sint purae, in 'ulus' vertunt, excepto anniculo differentiae causa: nam 'annulus' diminutivum est. ('novacula' a 'novo novas' derivatur.)

37 In 'rus' denominativa sive verbalia pauca inveniuntur, quae paenultimam producunt: 'honor honorus', 'odor odorus', 'decor decorus', 'cano canorus', 'sono sonorus', quorum regula in promptu est: nam nomina 'us', verba 'rus' assumunt.

In 'sus' duplicem habent formam: vel enim participialia sunt, id est in participiis praeteriti temporis similia, et res incorporales significant et sunt quartae declinationis, ut 'usus', 'cursus', 'lusus', 'versus' - quod ab incorporali re ad corporalem quoque adductum est, quae est in literis -; aut mobilia sunt et secundae, ut 'lassus', 'fessus', 'cassus'; vel o productam habent ante 'sus' et significant plenum esse aliquem eius, quod significatur, ut 'saxosus' plenus saxis, 'spumosus' plenus spuma, 'ventosus' plenus ventis, 'harenosus' plenus arena. fiunt autem a primitivis suis hoc modo: mutant extremam partem syllabae vel syllabam, si pura est, in quam terminat genetivus, in o productam et assumunt 'sus': 'saxi saxosus', 'curiae curiosus', 'herbae herbosus', 'scelus sceleris scelerosus', 'numeri numerosus', 'oneris onerosus', 'perfidiae perfidiosus'. notandum, quod a metu 'meticulosus' fit. Plautus in mostellaria:

Nescis, quam meticulosa res sit ire ad iudicem.

1 eo quod] eoque *k* dignus laude *DL* 2 dignus amore *L* curari *Gh*
 orandus *L* orari *L* 3 ordinari] *ah* ornari *AH* 4 loquantur] *rdh* loquen-
 tur *RADHGL* 5 pendulus credulus *om. A* post credulus: et veniunt — cre-
 dulus *om. R* add. *r* 7 credo credulus *Hh* pseudo *Hh* pendo pendulus *om. A*
 8 sillabarum partes *L* 9 conuertunt *AD* anniculus *DH* annulus] *gk*
 anulus *AGr* anulum *K* 10 Et nouacula *AD* 12 honorus *A* honoris *K* 13 quo-
 rum — assumunt *in mg.* add. *g* in promptu est regula *K* promptu *R* prumptu *L*
 prumptum est. Nannomina *A* 14 rus accipiunt uel assumunt *g* 15 sus] *h*
 cus *H* 18 re. Ad *H* quoque add. *k* addictum *Rr* 19 lassus fessus cas-
 sus] *g* lassus fesus cassus *l* lassus fesus casus *GLK* 20 habent *om. L* aliquem
 esse *D* eius rei quod significantur *H* 21 saxus *Rr* spumis *K* ventuosus *K*
 22 arenosus *D* arena *Dr* arenae *H* 23 in qua *L* terminatur *D* termi-
 natus *A* terminet *H* 24 et *om. K* assumit *R* ut saxi *D* 25 haerbae haer-
 bosus *H* scelus *om. DL* scelus sceleris scelerosus *R* perfidiae perfidiosus
 numeri numerosus oneris onerosus *D* 26 oneris onerosus (h-h) *L* post one-
 rosus: ponderis ponderosus add. *r* 27 metuculosus *DHGLKr* planustus *A*
 Plaut. most. V 1, 52 (v. 1101) mustellaria *ADHGLK* 28 metuculosa *RDGLK*

p. 637. 38 P.

p. 164. 65 K.

In 'tus' si sint participialia aut denominativa, vel incorporalia et fixa 38 sunt, ut 'motus', 'tumultus', 'sonitus', 'habitus', 'cultus', 'consulatus', 'tribunatus', vel mobilia, ut 'togatus', 'palliatu', 'loricatus', 'tunicatus', 'gratus', 'laetus', 'mutus'; et sciendum, quod, si a primae declinationis nominibus derivantur, a habent paenultimam productam, ut 'barbātus', 'stellātus', 'trabeātus', 'purpurātus'; sin a secundae vel tertiae, in quibusdam a, in aliis i productam, ut 'pallium [pallii] palliātus', 'anulus anulātus' - Plautus in Poenulo:

quia incedunt cum anulatis auribus -

10 (excipitur 'manuleātus', quod quamvis a paenultimam productam habet, tamen a quarta declinatione derivatur: 'manus manuleātus'. Plautus in Pseudulo:

manuleatam tunicam habere hominem adde||cet, id est manicatam), 'grates' vel 'gratiae grātus', 'avitus', 'maritus', 'cerritus', 15 ab avo, mare, Cerere. excipiuntur 'vetustus' et 'libertus', in quibus nominativi primitivorum 'tis' assumpserunt. a quartae declinationis nominibus derivata u productam habent ante 'tus': 'cornūtus', 'verūtus', 'astūtus', 'versūtus'.

In 'ctus', 'ptus', 'xus' participialia sive verbalia inveniuntur: 'amicthus', 20 'sanctus', 'acceptus', 'sumptus', 'aptus', 'captus', 'raptus', 'flexus', 'laxus', 'fluxus', 'luxus', 'nexus'; haec enim omnia, cum non significant tempus, nomina sunt.

cum Plaut. Vatic. et Decurt. corr. metucolosa H, Plaut. Decurt. m. pr. ft G iudicium K 1 participialia] gk participialia GK et om. H 2 post fixa sunt: et quarte scilicet declinationis sunt et non sunt uerbialia Rr et quartae declinationis ADI et quartae declinationis et sunt uerbialia d et quartae scilicet declinationis H et non sunt uerbialia GK et in litura L et secundae sunt scilicet declinationis et non sunt uerbialia g consolat^u K tribunatus et quartae declinationis add. GLK et iterum A, del. l tribunatus et secundae uel mobilia sunt et haec secundae declinationis et non sunt uerbialia ut togatus Rr 3 post mobilia: et secundae declinationis add. H et secundae scilicet declinationis (sunt D) et non sunt uerbialia AD et sunt secundae declinationis et non sunt uerbialia l palliatu togatus tonicator loricatus K tonicatus AGL 4 laetus] latus GLK si add. h 5 a habent] sic, habent in mg. add., d + D scellatus G 6 purpuratus] k porpuratus AGK parpuratus H sin autem a G post sin a unius folii iactura deficit L usque ad vocc. ut Glycerium p. 142, 23 hic est defectus unius folii in mg. inf. m. rec. 7 pallium om. RAHGK pallii om. D annullus Rr Plautus A Plaut. Poen. V 2, 21 8 paenulo AH penulo DGK pamulo R paerulo r 9 quia] 'qui G. Hermannus in Iahnii ann. XXXV 191 f. recte' Fleckeisenus 10 manulatus GKd manuliatu A productam paenultimam G 11 manulatus GKd manuliatu A plautus A Plaut. Pseud. II 4, 48 (v. 738) 12 Pseudulo] k p̄seudulo RrH psedulo DGK 13 manuliatam A manulatam GK tonicam GK addecet] sic etiam Plaut. Ambros. Addecet H adiecit GK decet codd. Plaut. praeter Ambr. 14 gratis K productum i avitus] productam -i. auitus G auitus Kk cerritus] r ceritus RHd ceriritus k 15 Cerere] dk cererae D ***ere K cerre A nominatio k 16 t^{us} Kk quartae quoque declinationis h 21 nexus fluxus luxus D non sint significant H

p. 638 P.

p. 165 K.

In 'stus' a nominibus vel a verbis nascuntur extremam partem con-
vertentibus in 'stus' e vel u antecedentibus, ut 'honor honestus', 'mae-
ror maestus', 'modus modestus', 'scelus scelestus', 'robur robustus',
'ango angustus', 'augur augustus'. praeterca 'Venus venustus', 'ius iustus',
'onus onustus', quae, quomodo 'vetus vetustus', assumpta 'tus' faciunt s
derivativa et omnia una vincunt syllaba primitiva absque maesto.

In 'ax' plerumque verbalia inveniuntur ab omni coniugatione: 'voro
voras vorax', 'audeo audes audax', 'teneo tenes tenax', 'emo emis emax',
'fallo fallis fallax', 'capio capis capax', 'pellicio pellicis pellaX', 'sagio
sagis sagax'. 10

In 'ex' correptam similiter a verbis: 'lateo lates lateX', 'verto vertis
vertēX', 'vomo vomis vomēX'. in 'ex' productam similiter: 'rego regis
rēX', 'lego legis lēX'.

40 In 'ix' feminina inveniuntur a masculinis verbalibus sive denomina-
tivis in 'tor' desinentibus defigurata, quae mutant 'or' in 'rix', ut 'victor 15
victrix', 'senator senatrix', 'cultor cultrix'; 'nutritor' quoque 'nutritrix'
debit facere, quod euphoniae causa sive alternitatis mediam syllabam con-
cidit: 'nutrix' enim dicimus.

In 'ox' verbalia vel denominativa: 'voco vox', 'velum velox'.

In 'ux': 'luceo lux', 'duco dux'. 20

In 'nx' et 'rx': 'coniungo coniunx', 'arceo arx'.

In duas consonantes inveniuntur participialia: 'sapiens', 'amans', cum
sint sine tempore; inveniuntur et denominativa: 'principium princeps',
'municipium municeps'. ||

1 uel uerbis DG	2 ut om. GK	meror mestus RDGK	3 scelus scelestus add. r
robor K	4 anguo K	5 onestus Rr	assup:a A asumpta G
6 de- ruiatium D	maesto Rr	mesto GK	mestus D maestu ^u H
7 ut uoro ADG			
8 uoras om. G	tene ^a Rr	emis] om. G	.is in mg. g emes Hh
9 fallis] om. G .is g	capis] om. G .is g	pellicis] om. G .is g	pelax A
10 sagis] om. AG .is g	11 ut lateo D	lates om. G	uertis om. G
12 uomis om. G	regis om. G	13 legis om. G	15 motant ^e or K
16 nutritor (o) Kk	17 euphoniae K	ephoniae H	19 ut uoco G
20 lucio Rr	21 nx] unx r	coniungo] h coniungo RH	23 sunt DKh
24 sine tempore sine mut. K			sine tempore] ex

DE

Explicit lib. III. DE NOMINATIVO. INCIPIT LIBER V DE GENERIBVS R EXP
LIB. QVARTVS | INCIPIT LIB QVINTVS DE GENERIBVS A fuit liber quartus | INCIP LIB. V.
de generibus G INCIPIT LIBER V DE GENERIBVS H fuit | Liber quintus de generibus
dinoscendis per singulas terminationes. de numeris. de figuris et earum compage.
de casu. K PRISCIANI LIBER .IIII. ID EST .III. DE NOMINE EXPLICAT. Quintus de gene-
ribus dinoscendis per singulas terminationes. de numeris. de figuris et earum com-
page. de casu. INCIPIT. D

LIBER QVINTVS.

p. 639. 40 P.

p. 166. 67 K.

DE GENERIBVS.

Quoniam de speciebus sive formis nominum, quantum potuimus, supra I 1 tractauimus, nunc de generibus quaerere conemur.

Genera igitur nominum principalia sunt duo, quae sola novit ratio
 5 naturae, masculinum et femininum. genera enim dicuntur a generando
 proprie quae generare possunt, quae sunt masculinum et femininum. nam
 commune et neutrum vocis magis qualitate quam natura dinoscuntur, quae
 sunt sibi contraria. nam commune modo masculini modo feminini signi-
 10 ficationem possidet, neutrum vero, quantum ad ipsius vocis qualitatem,
 nec masculinum nec femininum est. unde commune articulum sive arti-
 culare pronomen tam masculini] quam feminini generis assumit, ut 'hic
 sacerdos' et 'haec sacerdos', neutrum autem separatum ab utroque ge-
 nere articulum asciscit, ut 'hoc regnum'.

Epicoena, id est promiscua, vel masculina sunt vel femioina, quae
 15 una voce et uno articulo utriusque naturae animalia solent significare.
 dubia autem sunt genera, quae nulla ratione cogente auctoritas veterum 2
 diverso genere protulit, ut 'hic finis' et 'haec finis', 'cortex', 'silex',
 'margo'. similiter 'grus', 'bubo', 'damma', 'panthera' in utroque ge-
 nere promiscue sunt prolata. || sunt alia communia non solum masculini et
 20 feminini, sed etiam neutri, et sunt adiectiva, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc
 felix', 'sapiens'. sunt quaedam tam natura quam voce mobilia, ut 'natus

2 formis in *litura* g 3 tractabimus R de geribus A 4 DE DIVISIONIBVS GENE-
 rum *inscr.* D 6 proprie] rd propriae RADH posunt G 7 communia et neutra G

naturae AH denoscuntur G 8 commune K feminiⁿⁱ H 9 ad] et Rr *****
 ad (ptinet ?) K ad ipsius in *litura* H 11 feminini] h femini HK 12 separatim K
 ETIKOINA

13 asciscit R adasciscit H adascisit A ut horegnum R 14 epicoena R
 EΠΙΚΕΝΑ GK ΠΥΥΧΗΝΑ in *lac.* h uel masculina uel feminina sunt K 15 anima-

lia] om. H add. h animalium Rr 18 margo om. K, ante silex add. k post
 bubo in *marg.*: Ouidius. Iedaque fit uolucris, uenturi nuncia luctus (?), Ignauus bubo,
 dirum mortalibus omen. (*metam.* V 549 sq.) Solaque carminibus (l. culminibus) ferali
 carmine bubo (?). (*Verg. Aen.* III 462) add. h dama g panthera damma D
 pantera r 19 promiscue] rg promiscuae RGD promiscua D sunt promiscue A
 sint prolata G communia R 20 femini R foemini H 21 mobilia natus HG

p. 640. 41 P.

p. 167. 68 K.

nata', 'filius filia'; sunt alia natura et significatione mobilia, non etiam voce, ut 'pater mater', 'frater soror', 'patruus amita', 'avunculus mater-
 3 tera'; sunt alia voce, non etiam naturae significatione mobilia, ut 'lucifer lucifera', 'frugifer frugifera': sive enim de sole sive de luna sive de agro sive de terra loquar, nulla est discretio generis naturalis in rebus ipsis, 5 sed in voce sola; sunt alia quasi mobilia, cum a se, non a masculinis feminina nascuntur, ut 'Helenus Helena', 'Danaus Danaa', 'liber libra', 'fiber fibra'. unumquodque enim eorum propriam et amotam a significatione masculini habet demonstrationem et positionem; sunt alia, quae differentiae significationis causa mutant genera, ut 'haec pirus hoc pirum', 10 'haec malus hoc | malum', 'haec arbutus hoc arbutum', 'haec myrtus hoc myrtum', 'haec prunus hoc prunum'. et hoc in plerisque invenis arborum nominibus, in quibus ipsae arbores feminino genere, fructus neutro proferuntur vel ligna, ut 'haec buxus' arbos, 'hoc buxum' lignum. Virgilius: dant arbuta silvae, cruentaque myrta, cerea pruna, 15 volubile buxum.

De singulis igitur terminationibus quomodo possint comprehendere genera, prout valeam, hinc tractare incipiam.

4 Masculini generis terminales inveniuntur literae septem: a, o, l, n, r, s, x, ut 'scriba', 'Cicero', 'sol', 'flamen', 'Caesar', 'bonus', 'rex'; feminini quoque eadem, ut 'Roma', 'virgo', 'Tanaquil', 'Siren', 'mater', 'civitas', 'pax'. in e quoque productam inveniuntur || feminina, sed Graeca dumtaxat, ut 'Taygete', 'Euterpe', et in 'um', sed figurate, ut 'Glycerium mea' et 'Dorcium' et 'Philotium'. communia in eadem literas desinunt, quas et masculina, ut 'hic' et 'haec advena', 'homo', 'vigil', 'tibicen', 25 'fidicen' - ut quibusdam placet, nam usus eorum feminina in a terminat, II 5 'fidicina' et 'tibicina' -, 'hic' et 'haec pauper', 'civis', 'dux'. neutrorum duodecim inveniuntur terminales literae: a, e correpta, i, u, l, m, n, r, s, c, t, d, ut 'poema', 'mare', 'gummi', 'cornu', 'mel', 'regnum', 'numen',

1 alia mobilia natura et significatione D 2 post mater: non enim fit a patre patra add. D 8 unumquodque G propria R propria et amota A 9 habent G positionem] significationem R 10 differentiae] h differentia H differentiae significationis ex significationis differentiae corr. G et hoc pirum D 11 haec malus Dd myrtus] k mirtus K 12 myrtum] k mirtum K implerisque AD

13 genere om. AHGK add. h ^{utro} necuero A 14 arbor ADK Verg. georg. II 520 georg. I 306 ecl. 2, 53 Aen. VII 382 15 arbusta Rom. arsuta Pal. sylvae R

cruentaque myrta ex myrta cruentaque corr. D coera Gg cerea Kk 17 DE TERMINALIUM LITTERARVM NUMERO IN VNOQUOQUE GENERE. D comprehendere A comprehendende Dd praehendi H 19 litteras inveniuntur D 21 eadem AG syren H

22 productam quoque G producta R productam sed graeca dumtaxat inveniuntur ut D femininae H 23 taygete ADHK taigete G eyterpe HK euterpe G eyterpe feminina D figuratae A glicerium ADK gligerium G 24 a mea et Dorcium iterum inc. L, v. lib. III § 38 p. 139, 7 Dorcium] r dortium RA philocium RH post Philotium: sicut dicam ossa mons D del. d desinunt litteras AH 25 quas] in quas ADK 26 femina L 27 fidicina tibicina G 29 nomen, sed

p. 641 P.

p. 106. 69 K.

'tuber', 'sidus', 'lac', 'caput', 'aliud'. communia trium generum desinent in i, m, r, s, x, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc frugi', 'nequam', 'par', 'prudens', 'audax'.

In a igitur desinentia vel masculina sunt vel feminina vel communia vel neutra. masculina sunt, quae cum sint propria apud Latinos a terminantia, apud Graecos assumunt s, ut 'Catilina', 'Sulla', 'Fimbria', 'Aquila', *Κατίλνας, Σύλλας, Φιμβρίας, Ἀκύλας*; vel contra apud Graecos in 'as' desinent[ia vel in 'es', apud nos in a terminant, ut *Μαγούσας, Σωσίας, Βυρρίας, Χαιρέας, Τυρίας, Βαγράδας*, 'Marsya', 'Sosia', 10 'Byrria', 'Chaerea', 'Turia', 'Bagrada', *ποιητής, κθαριστής, σοφιστής, Σκύθης, Μελικέρτης, Λεπτάστης*, 'poeta', 'citharista', 'sophista', 'Scytha', 'Melicerta', 'Leptata'. Sallustius in II historiarum: quem ex Mauritania rex Leptasta proditionis insimulatum cum custodibus miserat. excipitur 'haec charta' et 'haec cataracta', 'margarita', 6 15 'catapulta', quae, cum sint masculina apud Graecos, apud nos etiam genus cum terminatione mutaverunt. quod autem 'Tuffia' et similia fluminum nomina masculina sunt, ostendit etiam Sallustius in 'am' terminans eius accusativum in II historiarum: inter laeva moenium et dextrum flumen Turiam. nam si esset neutrum, similis esset accusativus nominativo. illa quoque in a desinentia, quae officiorum sunt ad viros perti-

in mg. pr. ni f. m. numen K 1 capud Rr ⁱ apud Gg ^k aliud Rr ^d 2 nequam] r nequar R 4 DE QVINGVE GENERIBVS IN A SED PRIMVM DE MASCVLINO DL sunt add. r 5 quae cum] h quaecumq. H 6 catillina ADH catilena LK katilena G uel katilina g sylle+a H gilla vell. 7 *Κατίλνας*] r *ΚΑΤΙΛΑΙΝΑC* AD *ΚΑΤΙΛΗΝΑC* G catilinas RK cantilenas L *Σύλλας*] r sillas RLK *Φιμβρίας*] r *ΦΥΜΒΡΙΑC* AHG 8 desinentia om. G fimbrias RLK *Ἀκύλας*] in mg. r *ΑΚΙΑC* A aquilas R aquilas LK 9 terminantur DK *ΜΑΡCΙΑC* Arg *ΜΑΡCΙΑC* G marsas L marsias RK 9 *Σωσίας*] r *CΩCΥΑC* DH *COCΙΑC* G sosias LK sosyas R *Βιπρίας* AG *Βιρρίας* r *byrrias* RL *birrias* K *χερεας* HGr *chereas* R *caereas* LK *Τυρίας*] *tyrias* K *τυρΰαC* H *turias* RL *θοιρίας* r *Βαγράδας*] r *ΒΑΡΡΑΔΑC* A *bagradas* RL et ex bragadas corr. K *marsia* ADHGK *Sosia*] r *sosya* RD 10 *birria* AGK *birrhia* H *cherea* RADHG *turia caerea* LK *Turia*] d *tyria* AD *bagrada* ex *bragada* corr. K *poetes* (*poetas* L). *citharistes* (*cytharistes* K). *sophistes*. *scythes* (*schites* R *schithes* K). *melicerites* (*milicertes* L *milicertes* K). *leptastes*. RLK *ποιητης*. *κθαριστης*. *σωφιστης*. *κθιτης*. *μεικερθς*. *λεπτακτης* r *πωροεε*. H *κθιης* *κθαριστης* G *κθαρισθεε* H *σωφιστης* A *σophictec* H 11 *κθιης* G *κθιτης* A *ckyθec* H *ckyθης* post *ckyθec* add. D *μεικερθς* A *μεικερθς* H *λεπτακτης* H *ληρακτης* A ^h *citarista* Rr *chitharista* A *cytharista* HK *schita* R *scitha* GK *schyta* H *scniph* post *scytha* add. D 12 *militerta* L *Sall. hist.* II 31 p. 144 *Kritz.* 13 *Mauritania*] r *mauretania* RA *prodicionis*] r *prodicionia* RA 14 *misserat* GL *Excipiuntur* LK *charta* R *cartha* A *carta* GLK *cataracta* GK *catharecta* A *margarita* *cataracta* D *margareta* GgK 15 *genus* etiam G 16 *tyria* Dd *tyria* G et in *litura* L 18 *accusatiuum* (*accussatiuum* A) *dicendo* in AD *Sall. hist.* II 24 p. 136 *Kritz.* cf. *lib.* VI § 9 19 *Turiam*] d *tyriam* AD *esset* et *accussatiuus* L *nonominatiuo* H

p. 641. 43 P.

p. 109. 70 K.

nentium, masculina esse nulla est dubitatio: 'scriba', 'lixa', 'collega'. quae vero, cum apud Graecos communia sunt vel mobilia, apud Latinos in a desinentibus tantum nec ex masculinis in 'us' desinentibus transformantur, communia tantum et paene omnia a verbis sunt composita vel derivata, ut 'hic' et 'haec agricola', 'caelicola', 'advena', 'parricida', 'Grauigena', 'conviva'. Pomponius in auctorato:

conveni omnes convivas meas.

Horatius in sermonum I:

ut conviva satur.

7 Alia vero omnia propria sive appellativa in a desinentia feminina sunt, ut 'Musa', 'curia', 'Roma', 'Ilia'. in promiscuis tamen invenimus quaedam auctoritate veterum secundum genus masculinum prolata. Virgilius in georgicon I:

Aut oculis capti fodere cubilia talpae.

idem in bucolico:

Cum canibus timidi venient ad poculla dammae.

Horatius tamen feminine hoc idem protulit in I carminum:

Et superiecto pavidae natarunt

Aequore dammae.

item Horatius in II epistularum:

Si foret in terris, rideret Democritus, seu

Diversum confusa genus panthera camelo

Sive elephas albus vulgi converterit ora.

et magis in quadrupedibus hoc invenis: nam in aliis animalibus, si sint

I ut scriba AD colliga GK uel cenniga k 2 ·II· DE COMMUNI GENERE DL uero om. L sint communia G sint H et apud h 3 nec add. r 4 communia sunt tantum ADHGLK poene AH sunt om. H 5 agricola LK caelicula K parricida A 6 Pompon. auctor. fr. 2 p. 105 Both. p. 139 Munk. fr. II p. 193 Ribb. postquam conuenio omnes conuiuas meas cod. Char. p. 37 P. postquam conueni omnis conuiuas meas Donatianus ex ed. Mediol. a. 1504 expressus ap. Gaisfordum script. Lat. rei metr. p. VIII Postquam convivas omnes conveni meas Bothius postquam conveni convivas omnes meas Munkius. at codd. scriptura proba: postquam conveni omnes convivas meas. et sic etiam Ribbeckius in add. r

7 meos GL 8 oratius K Hor. serm. I 1, 119 sermone D I scripti II RLK do II r secundo ADHG 9 uti Horatius 10 ·III· DE FEMININIS. D ·III· de feminino L femina R 11 Illia] illia H allia h ·III· DE PROMISCO GENERE DL quaedam inuenimus K 12 prolata ut D Verg. georg. I 183 13 ·I· (primo D) georgicon AD 14 capti (?) H capti Med. foedere A 15 Verg. ecl. 8, 28 bocolico AGK 16 timidi] sic etiam Pal. m. alt. timidae Med. timide Pal.

m. pr. ueniunt L damae l damnae Med. 17 Hor. carm. I 2, 11 sq. feminine] r femininae RH protulit hoc idem in I epistularum. Et L 19 damae gl 20 Idem horatius G Idem L Horatius] r oratius RHK Hor. epp. II 1, 194 sqq. aepistularum K 21 foret] l forte L ridet] r irrideret r ridet Gk ridere demotritus A et seu GLK uel heu specr. l 22 diuerso GK confusa L panthera RH camelo] h camello RHK 23 siue om. L elifas RG elifas r eliphans K converterit] cf. infra § 23; probat Bentleius ad Hor. l. I. conuerteret Ad cum codd. Horatianis hora RD post hora: Hanc confusionem in a desinentia add. R, unci inducit et glossa fuit superscr. r 24 quadrupedibus] r quadrupedibus RHK

p. 642. 43 P.

p. 170. 71 K.

promiscua in a, feminini articulos assumunt. in a neutra non inveniuntur 8
Latina, sed Graeca, ut 'poema', 'schema', 'emblema', 'toreuma', 'peripe-
tasma', nisi tria monosyllaba Latina eiusdem generis literarum nomina indeclinabilia: a, ka, ha. omnia enim nomina elementorum propria neutra
sunt tam apud nos quam apud Graecos et indeclinabilia. (numerorum vero
nomina, quae declinantur, mobilia sunt vel per tres vel per duas termina-
tiones, ut 'unus una unum', 'duo duae duo', 'tres tria', 'ducenti ducentae
ducenta'; indeclinabilia vero communia sunt trium generum: 'hi' et 'hae'
et 'haec quattuor', 'quinque', 'sex' et deinceps usque ad 'centum'. 'mille'
10 quoque trium est generum, quia est indeclinabile.)

In e correptam neutra sunt omnia, ut 'marē', 'sēdilē', 'monilē'. in
e productam Graeca feminina, ut 'Euterpē', 'Libyē'.

In i neutrum, 'hoc gummi', et a genetivis composita communia trium
generum, 'eiusmodi'. nam 'nihili', 'frugi', 'mancipi' obliqui sunt casus
15 figurate cum omnibus casibus adiuncti. | ||

In o, i antecedente, quando non sunt verbalia sive participialia, mas- 9
culina sunt, ut 'hic stellio', 'gurgulio'; quando sunt verbalia sive partici-
pialia, feminina sunt, ut 'oratio', 'actio', 'coniugatio', 'coniunctio', 'inter-
iectio'. g quoque vel d antecedentibus, si mutant o in i in genetivo,
20 feminina sunt, ut 'virgo virginis', 'Carthago Carthaginis', 'uligo uliginis',
'dulcedo dulcedinis', 'acredo credinis', 'cupido cupidinis', quod tamen et
masculinum est, quando proprium est ipsius Amoris dei. excipiuntur supra
dictae declinationis masculina haec: 'hic ordo ordinis', 'cardo cardinis'.
'margo' quoque auctoritate poetica non solum feminini, sed etiam masculini
25 generis invenitur. Statius:

Solverat Hesperii devexo margine ponti.

1 DE NEUTRO D De neutro in a. L 2 scema DGLK 3 trea G ge-
nera A 4 k Lr ha] r a R h L 5 nos] Latinos L 6 mobilia sunt] g
mobilia G uel per duas uel per tres G uel per duas terminationes uel per tres L
uel i h h
7 trea G 8 i et ae Rr 10 trium generum G quia] quod GL inde-
clinabile est G 11 DE NEUTRO ET FEMININO IN E DL monile sedile L mu-
nile Ar 12 euturpe GL lybyae R lybye HKr lipie Li libiae A 13 DE
NEUTRO ET COMMUNI IN L. D ut hoc L 14 ut eiusmodi AD huiusmodi GL ni-
hili fugi R nichili frugi r 15 figuratae AH cum] com A 16 DE TRIBUS
GENERIBUS IN O. DL quando] r q G quando si RG *** si L quando non] qñ in
si
q ñ corr. in K vocc. quando — gurgulio gloss. visa Krehlio, quo teste in marg. add.
Zwicc. 1, 2 Lips. 2 et m. rec. in Dresd., uncis inclusit Erl. 2 post verbalia siue
participialia vocc. masculina — verbalia siue participialia om. HK 18 ut oratio —
feminina sunt add. g actio] r accio R interiectio coniunctio R 19 emutant
Rr 20 Carthago] r karthago AG kartago a charthago R chartago HL
karthago .nis K Carthaginis] r karthaginis G kartaginis H chartaginis RL
uel o
cartaginis a uligo .nis Kk 22 Amoris om. AD add. d diei AD supra-
ductae A 25 Statius] r stadius thebaidos (tebaidos R) libro RAHGLK stadius in
libro thebaidos D stadius thebaidos libro III h Stat. Theb. III 407 26 his-
perii G diuexo L

p. 643 P.

p. 171. 72 K.

propria quoque inveniuntur feminina, quae apud Graecos in ω vel in ων
desinunt, ut 'Manto', 'Dido', 'Sappho', 'Ruscino', 'Bubo', et unum Latinum
10 'Iuno' et appellativum in 'ro' unum, 'caro'. alia vero omnia masculina
sunt, ut 'stellio', 'Anio', 'Cicero', 'Milo', 'Apollo', 'mango', 'praedo',
'ligo', 'carbo', 'sermo', 'quaternio', exceptis paucis communibus, quae 5
communia esse tam ipsa natura quam exempla Graecorum nobis demon-
strare possunt, apud quos vel communia vel mobilia haec inveniuntur, ut
'hic' et 'haec homo', ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ἄνθρωπος, 'hic' et 'haec latro',
ὁ ληστής καὶ ἡ ληστής. inveniuntur tamen ex his quaedam in a facientia
femininum, ut 'leno lena'. Iuvenalis in II: 10

Aut apud Isiacae potius sacraria lenae. |
'caupo' quoque 'caupona' facit, quod est tam taberna quam mulier, et ad
imitationem Graecorum: 'leo leaena' vel 'lea', 'draco dracaena', 'strabo
straba'.

In u neutra sunt: 'cornu', 'genu', 'gelu'.

In e duo sunt neutra: 'hoc lac lactis' et 'altec allecis'.

In d neutra sunt: 'quid' vel 'quod' et 'aliud' - haec enim ratio no-
mina esse ostendit - et 'Bogud', nomen barbarum, quod Livius in cen-
tesimo quarto decimo declinavit Bogudis.

1 ων] r ON R ωN A 2 mantuo Rr sapho GLK nuscino K uibo
L uel bubo l bibo RDH Bito Sturzius opusc. p. 44. at Bubo, quae est librorum AGK!
lectio, mutatione non eget: est enim haec urbs Lyciae 3 ** iuno K unum in
ro L uero om. G 4 appollo AHGL appallo K margo L 6 natura ipsa D
nobis demonstrant apud L 8 ω ANTPΩITΩC H O ANTPΩITOC AK O ANTPOTOC GL

ο Π Η Θ ΟC
ANTPΩITΩC KAI NANETPΩITΩ Rr ANPOTOC K ANTPOTOC GL ANPOTΩC H 9 ANCTHC
DGK ANTEC A ANCTHC H AECTEC L O ANCTHC KAI HNCTHC Rr ANCTHC D AECTEC L
ANCTEC G ANCTIC K ANCOEC A ANCTHC H quaedam feminina in a ut D 10 Iuv.
sat. II 6, 489 11 Aut] ut A isiacae RDH istiacae A ipsiacae GLK uel isiacae g

sacrariae K laena r 12 tam add. h 13 emitationem K leaena Rr
leena GL lena K draco . na Kk dracena RAH dracena uel draca GL 15 DE . v. D

In V L -ut cornu D genu genu H genu gelu ueru D gelu genu ueru A

16 DE C. D(L?) Sunt duo in e D duo sunt K neutra sunt L ut hoc D
haltec AHG haltec . cis K hallectis DG halletis A haltec * is (1) H 17 DE
NEUTRO ET MASCULINO IN D. et sic per sqq. terminationes titulos add. DL d duo
neutra AD quid et quod G 18 Bogud] scripsi bogud bogudinis RAHGK bogud
bogudis DLK Livius] r libius RAHGK libyus D liuyus d Livii fragm. libro
CXIII secundum Prisciani edd. assignavit Drakenborchius, Liv. t. XIV p. 795 ed.
Stuttg., libro CXII coll. Prisc. lib. VI § 22 Weissenbornius t. VI p. 12 ed. Teubn.
hoc loco centesimo (centesimo GK) quarto decimo (quartadecimo L XIII K) literis
exaratum tantum non omnes libri praebent; fragmenta infra laudata ad librum CXII
pertinere et ipsa eorum argumenta et libri docent. Bogudis vero nomen etiam per a.
46 vicissitudines in libro CXIII a Livio commemorari potuit, ut in variis fontibus utrum-
que numerum Prisc. invenerit 19 bogudis declinavit K Bogudis] d bogudis D

p. 643. 44 P.

p. 172. 73 K.

In 'al' Latina neutra sunt omnia: 'tribunal', 'cervical', 'vectigal'.
excipitur unum monosyllabum masculinum, 'hic sal sa||lis'. Terentius
in eunuchō:

† qui habet in se salem.

5 Sallustius in Iugurthino: neque salem neque alia gulae irri-
tamenta. inveniuntur tamen vetustissimi quidam etiam neutro genere hoc
protulisse. barbara in 'al' desinentia masculina sunt: 'Hannibal', 'Hiemp-
sal', 'Hasdrubal'.

In 'el' correptam neutri sunt generis, 'mēl', 'fēl', 'subtēl', τὸ 11
10 κοῖλον τοῦ ποδός.

In 'el' productam barbara masculina inveniuntur: 'hic Michaël',
'Gabriēl', 'hic Abēl'.

In 'il' unum masculinum, 'pugil', unum femininum, 'Tanaquil',
unum commune, 'vigil', unum neutrum indeclinabile, 'nihil', quod per
15 apocopen, id est abscisionem extremae syllabae, ab eo, quod est 'nihil-
lum', factum est 'nihil'.

In 'ol' unum est masculinum, 'sol solis'.

In 'ul' quoque unum reperitur masculinum Latinum, 'consul', duo
communia, 'praesul', 'exul', et barbara, 'Suthul', 'Muthul'; et sunt pro-
20 pria, quae ideo quidam neutra | esse putaverunt, quod appellativis neutris
sunt coniuncta: 'oppidum Suthul'. sed melius est figurate sic esse appo-
sita dicere, ut si dicam 'mons Ossa' vel 'Tiberis flumen', quam quod

1 latina neutra sunt latina omnia L ut tribunal D
cervicel K 2 Excipiuntur H Ter. eun. III 1, 10: Verbis saepe in se
transmonet qui habet salem (qui sal habet *Bentleius*) 3 euncho K 4 in
se] ipse Li 5 Sall. Iug. 89, 7 eugurthino G irritamenta gulae cum
libris Sallustianis GK 6 tamen] om. G tamen et AH uetustissimi (sic) H
neutra K 7 protulisse G ut hannibal AD annibal Rr hiemsal AL
8 Hasdrubal] rd hastrubal D hastrubas R 9 correpta RH supitel DL sabelt K
post subtel: subtilis sed non in usu. add. A ow R eo Hr 10 κοῖλον] r κοι-
ΑΥΝ RDGL ΚΟΙ. ΑΥΝ A ΚΟΛΟΝ H ΚΟΥΛΟΝ K ΤΟΙ G ΤΟΙ Rr οὖν H 11 pro-
ducta RA masculina barbara HL masculina inveniuntur barbara D inveniuntur
masculina K ut est hic D ut hic G michel Kk michael RHH 12 hic ga-
briēl D gabrihel RA grabrihel H hic Abel] hic abiel G abiel K ab*el (i) L
***el H raphael k nechabel R nectabel r, cf. lib. VII § 30 13 ut pugil L
15 acopen A apacopen LK est per abscisionem D est per extremae syllabae
abscisionem K abscissionem g extramae D nihilum R 16 factum nihil D
17 unum masculinum L ut sol A 18 reperitur] r repperitur RAHL
latium masculinum reperitur D 19 ex*ul (s) DG mathul K muthul R
20 neutri Rr 21 oppidum] r opidum RL ut oppidum A 22 si om. R
osa L tyberis R tibris Kk flulium (flumen in mg.) K quam dicere quod
10*

p. 644. 45 P.

p. 173. 74 K.

neutri generis in 'ul' terminantia sint, et maxime, cum lingua Poenorum, quae Chaldaeae vel Hebraeae similis est et Syrae, non habeat genus neutrum.

In 'am' unum invenitur commune trium generum et utriusque numeri, 'hic' et 'haec' et 'hoc nequam'.

In 'im' quoque unum neutrum proprium, 'Cim', nomen vici, ut dicit Celsus. et barbara indeclinabilia non solum in 'am' et in 'im', sed in alias quoque literas terminant, in quas Latina vel Graeca nomina non solent desinere, ut 'Abraham', 'Ioachim', 'Loth', 'Ruth', 'Iacob', 'David', 'Balac'. sed haec nomina nulla regula Latina vel Graeca sunt moderanda, nisi si transferantur in aliquam declinabilem formam, quod quidam historici fecerunt, ut 'Abrahamus Abrahami'.

III 12 In 'um' neutra sunt omnia: 'templum', 'regnum', 'tectum'. inveniuntur tamen || apud comicos feminarum quoque propria, quae in hanc terminationem diminutionis sive adulationis amatoriae causa proferuntur, ut 'Glycerium', 'Philotium', 'Dorcium', 'Sophronium', 'Abrotonum', quae quamvis articulos habeant femininos, declinationem tamen et formam tam apud Latinos quam apud Graecos servant neutrorum.

In 'en' correptam a canendo composita masculina | sunt, ut 'cornicēn', 'fidicēn', 'tubicēn', 'tubicēn', quorum feminina quae sunt in usu a genetivo figurantur mutata 'is' in a: 'fidicinis fidicina', 'tubicinis tubicina'. alia vero omnia in 'en' desinentia correptam neutra sunt, ut 'hoc numēn', 'stamēn', 'solamēn', 'semēn', cuius nominativum etiam 'hoc seminium' antiqui protulisse inveniuntur. Plautus in milite glorioso:

ADGKr 1 sint K maximae H paenorum RG 2 chaldaeae (a) R chaldaeae HAGL caldae DK uel add. k vel Hebraeae] uehebraeae A hebraeae DH ebraeae GLK et Kk sire R sirae r syre A syrae G siriae in sirae mut. K 4 commune inuenitur AH trium generum commune G 5 ut hic K 6 quoque om. H vici] cui A 7 solum et in K 8 aliis quoque litteris D quoque litteras ex litteras quoque mut. R nomina add. l 9 solum R habraham A iochim L ioacim GK iocob L 10 Balac] h balach D et in littera ni f. H nomina om. L 11 si] r om. RADHLK transferentur Rr formam declinabilem D 12 istorici Rr storici A abrahamus Rr habrahamus A habrahamus a abraami Rr 14 tamen add. k feminearum L 15 diminutionis in marg. add. l sive] aut L adulationis GL et amatoriae L amatoriae G 16 Glycerium] h glycerium DL gligerium G clycerium AH flotium R filocium AHR dorcium philocium D Dorcium] r dorcium RA sofronium A sophronium Hh Abrotonum] h abrotonium RH afrotonum r abrotanum A abrotonium Kk abrothionum G habrotonum L 17 feminos L tamen et] g tam et G 18 grecos quam apud Latinos D 19 ut om. DL 20 tubicen tubicen fidicen D tubicen liticen quorum A 21 genitiuis A figurate (figurantur d) a genitiuis D a ut tibicen tubicina tubicinis (tubicinis tubicina d) fidicen fidicinis fidicina D fidicenis fidicena tibicenis tibicena K tibinis Hh 22 correpta RA 23 stamēn L seminum RrAD seminum G 24 ut antiqui G Plaut. mil. glor. III 2, 87 sq.

p. 645 P.

p. 174. 76 K.

verri adfertur merces,

Non hic suo seminio quemquam †procule nam impertituru
 rus est.

excipitur 'flamēn' [sacerdos Iovis] et 'pectēn', quae sunt masculina.

5 Trogus in XXII femininum a flamine protulit, 'haec flaminica': †Papicio
 flamen propter mortem flaminicae flaminio abiit.

In 'en' producta Latina generis sunt masculini: 'liēn', 'riēn' vel 13
 'rēn' et 'splēn splenis'. Graeca vero in n desinentia eadem servant
 genera, quae habent apud Graecos: 'hic Tījtān', 'haec Siren'.

10 In 'ar' Latinum unum dumtaxat proprium masculinum disyllabum in-
 venit, hic 'Caesar', et monosyllaba masculina, 'Lar', 'Nar' - Vir-
 gilius:

Sulphurea Nar albus aqua -,

barbara vero plura: 'Aspar', 'Bostar', 'Hamilcar', 'Arar', quod etiam
 15 'Araris' dicitur. Lucanus in VI:

(v. 1059 sq.) 1 uerīafertur L uerrias fertur A uerriant fertur, uerreat uť tu etc.

libri Plautini affertur RADGK merces] h mercis AHKr Plaut. Vet. 2 se-
 mino GLK quenquam GL q'quam K procule nam] R porculenam r et sic apud
 Plautum Ge. Merula porculae. nam H porulāe nam ADK porculāenam L proculē
 et proculem libri Plaut. opt. porcellam corr. Reizius impertiturus est] h impertitu-
 rus est r imperiturus est K imperiturus est H impertiturus est Palat. decurt. et
 Vat. impertitust Vet. 5 Trog. Pomp. fragm. hist. Philipp. lib. XXII v. Iustin. ed.
 Bongars. Paris. 1581 init. fol. 6 v., ed. Dübner. t. II p. 221, ubi perperam lib. XXI asig-
 natur. Pompei Trogi fr. ed. Bielowskiius fr. 25 p. 21 sq. feminini A a fla-
 men flaminica protulit L flaminea RDH flaminca K Papicio] papitio AH Pa-
 pirus Bongarsius, Falsterus amoen. philol. III 238 Papisius s. Papirius A. G. Cra-
 merus in ann. ms. ad Gell. noct. Att. X 15, 22 6 flamen propter mortem] L, om.
 rell. propter mortem a flaminice H flamenice A flamincae K flaminea D fla-
 minio (m) R flamonio AGk abiit] L et sic Bongarsius, Falsterus, Cramerus,
 Krehlii censor Ten. I. l. p. 418 obiit libri rell. 7 produciam DL Latina om. L
 8 ren splen L spleuis] h et splenis AH spleuis om. DL in +n (?) R

in en h 9 Graecos] illos G ut hic TITAN D titan Kk sirien A 10 unum
 add. h dumtaxat unum A duxtaxat H 11 monsyllaba L nar lar K
 Verg. Aen. VII 517 in post Virgilius add. H in VII. Drh 13 sulphurea G
 sulphorea HL sulphuria A sulphuria K sulphurea Med. Rom., defcūt Pal. alius L
 post aqua: Lar quando significat κατοικίδιον θεόν, laris facit genitiuum, sin
 autem imperatorem Veientorum, Lartīs, quem mactauit Cossus. et testis Ouidius in
 epigrammatis [i. IIII p. 164 ed. Burm. cf. intpp. ad Quint. VIII 3, 70]: Larte fe-
 rox caeso Cossus opima tulit. Liuius in IIII ab urbe condita: Larte Tolumnio rege
 Veientum [cf. Liv. IIII 17, 1: ad Lartem Tolumnium Veientum regem]. GLk (Lar om. L
 quando] quod G quoque k ΚΑΤΟΥΚΑΙΑΙΟΝ ΕΩΝ G ΚΑΤΙΚΑΙΩΝ**** L ΚΑΤΟΥ-

ΚΑΙΑΙΟΝ ΕΩΝ k imperatorem] regem k uientorum L ueentorum k quem
 quem k mactauit L cosus k cesso L cosus k Lipyns L Lypyns G

Lippius tulit in k uientum L uientum Gk). eadem continet cod. Monac., ubi
 m. all. verbis a Lar — opima tulit inductis spscr. glossa ē usque huc. tamquam gloss.
 haec ascripta in D: Lar quando significat ΚΑΤΟΥΚΑΙΟΝ id est habitaculum deorum larīs

facit gen̄t sin autem imperatorem uegentorum lartīs. quem mactauit cossus et testis
 est ouidius dicens larte ferox cesus cossus opima tulit. Lar domus mulierum quia
 ignis in ea semper custodiebatur Nam lar ignis a greco κατοικεο id est uro. 14 ut
 aspar A amilchar RG hamilchar HLK etiam add. l 15 Lucanus om. L Luc.

Rodanumque morantem

Praecipitavit Arar.

Virgilius vero in bucolico:

Aut Ararim Parthus bibet aut Germania Tigrim
 accusativum in 'im' protulit, qui a nominativo est in 'is' terminante, 5
 'hic Araris'. unum etiam commune trium generum eiusdem ex||trematis
 invenitur: 'hic' et 'haec' et 'hoc par' et quae ex eo componuntur, 'im-
 14 par', 'dispar', 'compar', 'separ'. alia vero omnia in 'ar' desinentia
 Latina neutra sunt, ut 'hoc laquear', 'lacunar', 'lupanar', 'instar', 'far',
 'columbar', quod significat genus vinculi. Plautus in rudente: 10

Nam †in columbari collus haud multum post erit.

In 'er', si sint secundae declinationis, masculina sunt: 'sacer', 'ager',
 'Auster', 'beber', 'puer', 'oleaster'. sin vero tertiae sint declinationis in
 'er' desinentia, b vel u loco consonantis quidem antecedente, neutra
 sunt, nisi sint adiectiva, ut 'tuber', 'cadaver', 'suber', 'ver', 'uber', 15
 quod significat τὸ ὄνθαρ. Virgilius in VII:

non vobis rege Latino

Divitis uber agri Troiaeve opulencia deerit.

excipitur 'hic imber', quod videtur a Graeco esse ὄμβρος et illius genus
 15 servasse, et ex eo composita: 'September', 'October', 'Mulciber'. terrae 20

Phars. VI 475 sq. cf. *lib.* VII § 50 VII H 1 Rodanumque] r *Luc. Voss. B*
 rodanunque R rhodanumque *Luc. Voss. A* 2 praecipitavit H aras A *Verg.*
ecl. 1, 63 (*deficit Med.*) 3 uero om. G bucolico GA bocō K bucolicis L
 4 ararem Pal. bibet] libet A 5 qui a nominativo] h quia nominatio AH
 quia nominativus in is terminatur D 6 cummune L 7 et ab eo composita
 impar D impar RH In-par. A 8 compar R semipar GL et ex separ mut. K

9 ut om. L laquear H lupinar L instar Hh post far: farris diffe-
 rentiae causa asciscit alterum r in genetiuo D 10 columbar] D uel collumbar d
 collumbar k columbar L *Plaut. rud.* III 6, 50 (v. 888) rudente* (m) H

Nā in A columbariā Rr columbari Kk collus] colus L collum *Zwicc.* 2
Krehlii cum libris Plaut. eius collum *Pareus* collum eius *Fleckeisenus*, qui nunc sic
 potius scribendum esse censet: Nam collus in columbari hau multo post erit haud] r
 haut K aud RH aut (ā G) GL multo libri *Plautini* post terit R poterit H

12 In °r Rr si sunt H ut sacer r 13 beber] *Krehlius in annot. cf. schol.*
Iuv. 12, 34 beuer rd plerique libri *Krehl.* pedur (ni f. in voc. lituris ab r sere di-
 ruto) R puer ADH fiber h glossatores in nonnullis *Krehlii codd.* castor gloss. in
Erl. 1 *Krehlii om. GLK* sunt H in R R 14 *** neutra H 15 adiectiva ex

deiectiva corr. A cuber Rr suber add. h ver] uerber GL uber K

16 TOYTAP Rr TO OYTAP A 60 OYTAP H TO OYEPAP K TO OPEAP G *Verg. Aen.*

VII 261 sq. 18 diuiter Hh. troiaequae ex troiaeve corr. Pal. derit AH cum

Pal. Fr. (deficit Rom.) deerit *Ver.* derit *Med.* 19 hic add. h uidetur et a DH

YMBPOC esse Kk ὄμβρος] μ om. RH IMBPWC r OIMBPWC GL OYMBPOC H
 OYMBPOC D OYMBPOC A ὄ ὄμβρος 2 ὄ ὄμβρος π et sic (?) *Krehlii Lips.* 1 ante
 esse seruasse genus R 20 seruare K october L Terrae — passer

p. 646. 47 P.

p. 176. 77 K.

quoque fetus, si sint in 'er' desinentes tertiae declinationis, neutri sunt generis: 'siler', 'papaver', 'laser', 'cicer', 'siser'. excipitur 'haec acer', quod 'huius aceris' facit genitivum: nullum enim femininum in 'er' desinens secundae potest inveniri declinationis. Ovidius:

5 Et platanus genialis acerque coloribus inpar.

Solinus in memorabilibus de arbore turis: palam fieret, intorto eam esse vimine, ramis ad aceris qualitatem. 'iter' | quoque vel 'itiner' vetuste neutri sunt generis et 'spinter', quod ἀροχέριον aut fibulam in umeris aut armillam significat. Plautus in Menaechmis:

10 †lubeas spinter novum reconcinnarier.

idem in eadem:

Mihi tu dederis pallam et spinter? numquam factum reperies.

alia vero omnia masculina sunt, ut 'hic pater', 'frater', 'asser', 'passer', 16
15 'cancer' (vetustissimi etiam 'hoc cancer' de morbo protulerunt), 'hic agger', 'anser', 'carcer' (et 'hoc carcer' quidam protulerunt, quos non sequimur), 'hic equester', 'paluster', exceptis duobus, quae ipsa natura defendit feminino generi, 'mater' et 'mulier', ('linter' quoque, || quod apud Graecos masculinum est, ὁ λουτήρ, apud nostros femininum est. Livius in VI:

Iam in altum expulsa lintre)

et adiectivis, quae si non in 'is' facient feminina, necessario communia

p. 151, 14 in *litura* g Terrae enim quoque A 1 quoquo R foetus Lg
si om. L in r R desinentia D declinationis om. L 2 ut siler D
piper arbor
cicer Hh acer Rr arbor acer A 3 aceris add. l facit in genitivum A
in r ALg 4 Ovid. *metam.* X 95 5 genialis K genialis Lg cum *libris*
aliquot Ovidianis impar ADGLK 6 Solinus in *memorabilibus* 33, 8 cf. *lib.* VI
§ 44 *memoralibus* Lg admirabilibus *lib.* VI l. l. 7 ad] l aceris in
litura l Inter Rr 8 itener DK itiner d vetustae A spinter g aut
fibulam] *naufroualam* L 9 humeris ADHg Plaut. *Menaechm.* III 3, 4 (v. 527)
menechmis g menecmis RD megms A menegms H minethmis K nicenis L 10
inbeasque *libri Plautini* spinter g reconcinnarier g 11 Plaut. *Menaechm.* III
3, 9 (v. 683) eadem] d eodem DL 12 tu] g tu si R tum AD ut tu Plauti
Vet. tu ut Plauti *Decurt. Vat.* .deris g palam Kk et om. RAH
add. r spinter g tu nūquam L reperia] r reperia RAH releceris (rele-
geris, redixeris) *libri Plautini* repereris Ritschelius 14 masculini K sunt in r
ut A hic add. l aser L paser g 15 cancer sup. lin. add. al. m. in R
vetustissimi — carcer om. R add. r hoc de morbo L hic agger — protulerunt
post protulerunt om. G add. g 16 agger] h anger AHKrd ager Dg anser cancer
et hoc carceri A 17 sequimur] r sequitur RA aequistri L 18 diffendit G
generi] k genere LK al' genere^M in mg. r mater mulier K mulier mater L 19
maseulinum] l femininum L ελωτήρ Rr ολωτήρ GL ολωθέρ H Libius LK
Livius in VI] Livius sc. *Andronicus* in *Odyssea*, quae iam *Merulae* erat ad *Ennium*
p. CCXVI *sententia*. est enim prius versus *Saturnii hemistichium* 20 VI] VII H
Dread. 2 *Krehlii* III *spscr.* in Lips. 1. 30 (i. e. 3°) Lips. 3. *numerus videtur corrup-*
tus esse 21 expulsam lintrem A lynire DH 22 et ** adiectivis (ab) D
in at ^M
et adiectivis Rr non is G faciunt AKH faciant L necessario R commo-

p. 647 P. sunt (ut 'celer' masculinum 'celeris' facit femininum, cuius neutrum in e invenitur. Ovidius metamorphoseon VIII: p. 177. 78 K.

praedaeque potita nefanda

Fert secum spoliū celeris progressaeque porta.

Terentius in Phormione:

†Nullus es, Geta, nisi | aliquid consiliū celere repereris):

'pauper', cuius femininum in a quoque vetustissimi proferebant - Plautus in vidularia:

Paupera haec res est.

Terentius tamen in Andria:

quam honeste in patria pauper vivere -, 'degener', 'uber' - ὁ εὐθαλής καὶ ἡ εὐθαλής καὶ τὸ εὐθαλής, Lucretius in VI:

sequitur gravis imber et uber.

Cato in II originum: itaque res uber fuit, antequam legiones ..

17 'Acer' et 'alacer' et 'saluber' et 'celeber', quamvis 'acris' et 'alacris' plerumque faciant et 'salubris' et 'celebris' feminina, in utraque terminatione communis etiam generis inveniuntur prolata. Virgilius in VI: 20

nia L 1 **** celer L celer celeris masculinum celeris H masculinum — femininum om. DL add. d 2 inuenitur om. G Ouidius — porta om. L X in mg. l Ovid. metam. VIII 86sq. in VIII. metamorphoseon D metamorphoseon K VII A 3 Preda quae Rr 4 spolia K sceleris libri Ovidiani plerique.

hunc versum in cod. Marciano m. rec. ad marg. adscriptum spurium esse censuit Nic. Heinsius, eiecit Merkelius progressaeque R progressaeque GL 5 Ter. Phorm. I 4, 1 cf. lib. VII § 57 formione HLK 6 Nullus es] - Nullus Bentleius Nullus — nisi] nisi es geta nihil G aliquid d iam aliquid Prisc. infra l. l. cum Ter. Bemb. Bas. et Donato aliquid iam Bentleius cum cod. C. C. Terentii et codice quodam vetusto Prisciani lib. VII tibi consiliū libri Terentiani celere consiliū L caelere Rr reppereris] HGr et lib. VII l. l. fere omnes repereris Ld et ex veterrimis suis libris Terentianis Bentleius reppereris RA repereris D Lachmannus in Lucr. p. 210 repperis K cum Bas. repper*** (iat, t ut vid. m. ant. in s corr.) Ter. Bemb.

8 protulerunt L Plaudus Rr Plaut. vidul. fr. 3 p. 441 Both. cf. Lindemann ad Prob. inst. II 1, 34 p. 116 ann. 2 9 uitularia L 10 paupera] r pauper R 11 Ter. Andr. IIII 5, 3 cf. lib. XVI § 9 tamen in ex in tamen] corr. L

in at ^M 12 honeste Rr in patria honeste Ter. Bas. pauper in patria L pauper* **uere K paupere uiuere k uiueret Ter. Bas. et sic ex codd. duobus Ter. Bodleianis Bentleius 13 ὁ εὐθαλής] ο εὐθαλής L ο εὐθαλής καινὺθαλήκαίθουστθαλή Rr ο εὐθαλής καινέυθθαλή. κἀουε. θαλή A ο εὐθαλής κἀινὺθαλή κἀουε-

θαλή H ο εὐθαλής καὶ ἡ εὐθαλής καὶ τὸ εὐθαλή Kk τὸ εὐθαλή] τὸ εὐθαλή DG Lucr. VI 290 III K Cato origg. II p. 107 Kr. fr. 36 p. 274 R. fr. LX p. 43 Wr. 16 uirginum Ll legiones] s. accederent gloss. cod. Heidelb. nastassent (uestassent μ) regiones edd. ante α nastassent legiones edd. inde ab α usque ad Putschianam 18 Acer uel et K Alacer et acer D caeleber r alacris et acris D faciant plerumque L 19 faciunt K 20 etiam generis inueniuntur etiam prolata. Virgilius etiam in K Verg. Aen. VI 685 in VI om. L

p. 647 P.

p. 178. 79 K.

alacris palmas utrasque tetendit.

idem in V:

Ergo alacris cunctosque putans excedere palma.

Te|rentius in eunucho:

quid tu es tristis? quidve es. alacris?

Naevius in carmine belli Punici:

fames acer

Augescit hostibus.

Ennius in XVI:

Aestatem autumnus sequitur, post acer hiems.

idem in XII:

Omneis mortaleis victores cordibus vivis

Laetanteis vino curatos somnus repente

In campo passim mollissimus perculit acris.

18 frequentior tamen usus in 'er' profert masculina et in 'is' feminina, quorum neutra semper in e finiuntur. ('hic volucer' et 'haec volucris' et 'hoc volucere' facit. Horatius in IIII carminum:

Inclusit volucris dies.)

In 'ir' masculina sunt, ut 'hic vir', 'levir', 'Trevir', 'abaddir'. unum

1 Anchises alacris RAD Achises alacris H alacris ex corr. Pal. post tetendit: de anchisa dicens add. RGL et in litura H de anchisa dicit AD de anchissa dicitur K. gloss. ex lib. VI § 40 ortum esse vidit et expunxit Krehlius, duce cod. suo Lips. 3 palmas alacres L 2 Verg. Aen. V 380 in V aeneidos Da

v
in georgicon III alaëris L 4 Ter. eun. II 3, 13 euncho L post eunucho: parmeno dicit ad chaeream (cheream GHLK^r ceram R) add. GRHLK^d haec

parmeno dicit ad chaeream (cheream D cheriam A) add. AD 5 quidnes Bemb. m. alt. corr. es om. Bas. 6 Neuius libri Naevii bell. Pun. V 1 p. 202 E. S. p. 71 Klussm. inc. IX p. 18 Vahl. cf. lib. VI § 40 7 acer haec fames L 8 angessit A angescit K 9 Enn. ann. XVI 34 E. S. XVI fr. XII p. 61 et p. LXXVI Vahl. 10 hiems] r hiemps RAD hiems fit Serv. ad Aen. VI 685 hiemps sit Serv. cod. Cassell. 11 Enn. ann. XII 3 sqq. E. S. XII fr. utic. p. 55 cf. p. LXXI sq. Vahl. v. etiam lib. VI § 40 12 omnes RD omnis AHGLK^r mortales RADh mortalis HGLK^r vivis] hulus RHG 'An hibus (hiuus) latet?' Vahentius 13 lactantes G lactantis K laetantes rell. uiro A curatos ex curantes corr. A 14 in — mollissimus om. L † in mg. l mollissimos d 15 proferre L 16 hic uolucer — dies supra post perculit acris collocant libri. est adnot. archetypi marg., quae loco alieno in verba scriptoris illata est 17 facit om. G Oratius RLK Hor. carm. IIII 13, 16 19 DE MASCULINO ET NEVRO IN IR. D ut uir H uir duumuir leuir et ad mg. duumuir a uiro est compositum, leuir enim dicitur ΟΑΝΔΡΟΑΝΕΛΦΟΣ treuir est gens gallica hic K leuir dnumuir a uiro est compositum. leuir enim dicitur ΟΑΝΑΡΑΔΕΛΦΟΣ (ΟΑΝΑΡΑΔΕΛΦΟΣ D) treuir enim gens gallica (gallia ex gallaa corr. A) treuir (hic treuir Dd) abaddir AD treuir (hic L) duumuir a uiro est compositum (hic G)

abaddir GL post abaddir: deus esse dicitur hoc (uel hoc A) nomine (nomen K) lapis ille (lapis ille lapis L /lapis ille **** l) quem Saturnus uorasse (deuorasse H) traditur pro ioue (pro ioue uorasse traditur D) quem graeci βαίτυλον (sic r, ΒΑΤΥΤΥ-

H
ΛΩΝ R ΒΑΤΥΤΑΟΝ GK ΒΑΥΑΟΝ H ΒΑΤΥΟΝ in litura l ΒΑΤΥΤΑΙΟΝ A ΒΑΕΛΑΙΟΝ D uel ΒΑΝΤΥΤΑΙΟΝ d) uocant add. libri; in marg. relegavit Krehlius, cf. lib. VII § 32 et unum L

p. 647. 46 P.

p. 179—81 K.

proprium civitatis invenitur 'Gad||dir' - quod quidam femininum esse putaverunt, sed Sallustius neutrum esse | ostendit in II historiarum accusativum nominativo similem ponens: ut alii tradiderunt, Tartessum, Hispaniae civitatem, quam nunc Tyrii mutato nomine Gaddir habent; nam si esset femininum, 'Gaddirem' dixisset - et unum neutrum indeclinabile, 'hoc ir'.

III 19 In 'or' comparativa quidem communia sunt: 'hic' et 'haec clarior', 'felicior', 'melior', 'minor', excepto uno 'hic senior'; alia vero omnia masculina sunt, ut 'hic orator', 'cursor', 'furo', 'doctor', 'horror', 'labor', exceptis femininis quidem tribus, quorum duo ipsa natura alterius esse generis prohibet, 'uxor' et 'soror'. 'arbor' etiam, quod iure inter feminina connumeratur, quod 'mater' quoque dicitur proprii fetus unaquaeque arbor auctore Virgilio, qui in II georgicon hoc ostendit dicens:

Parva sub ingenti matris se subicit umbra.

unde specialia quoque uniuscuiusque arboris nomina feminina sunt, excepto 'oleastro', quod tam forma terminationis quam declinatio prohibuit esse femininum. nam 'siler' non est inter arbores ponendum, sicut nec 'rubus'.

20 neutra quoque in 'or' desinentia quattuor inveniuntur: 'marmor', 'aequor', 'ador', 'cor', praeterea communia, quae etiam apud Graecos communia sunt: 'memor', 'immemor', et | a decore vel corpore vel colore composita, 'hic' et 'haec indecor', 'dedecor', 'bicolor', 'tricolor', 'discolor', 'concolor'. 'auctor', quando ἀὐθέντην significat, commune est, quando αὐξητήν, 'auctrix' facit femininum, sicut omnia verbalia in 'or' desinentia.

In 'ur', si sint propria vel deorum vel gentilia vel appellativa avium

1 invenitur civitatis D gadir D 2 Sall. hist. II 32 p. 144 Kr. cf. lib. VI § 45 3 similem nominatio A tartessum LK 4 civitatem Hispaniae L tyri L titii AGK 5 Gaddir] d gadir D Gaddirem] d gaddirem DH
6 post neutrum: TO HNAP add. A TW HNAP D post ir: TO TENAP THC NIPOC (i. e. τὸ θένεαφ τῆς χερσός) G TO SENAP THC NIPAC L TO TENAP THC NIPOC K 7 DE QUATTYOR GENERIBVS IN OR. D quidem om. L communia ex commodia corr. L comunia K 8 uno om. H 9 ut om. HGK honor D uel horror d 10 quidem tribus ex tribus quidem corr. K generis esse AHGLK 11 et] R om. rel. 12 connumerat Dd connumeratur L quodque dicitur proprii R foetus ALKr 13 Verg. georg. II 19 14 parvae L subigit Med. 15 specialia H 16 aleastro K tamen A declinatio Hh 17 ponendum] numerandum L 18 quattuor in or desinentia D desentia A ador aequor G 19 ador Rr cor ador D cor] color l praeter L 20 inmemor Ha corporae A colore uel corpore L uel colore add. h 21 hic et haec et hoc GL
dedetor* H tricolor] r tripolor R 22 quando om. A ΑΥΘΗΤΗC Dd ΑΥΘΗΤΗΝ A ΑΥΘΗΝΘΗΝ R ΑΥΘΗΤΗΝ H ΑΥΘΗΤΗΝ L ΑΥΤΗΤΗΝ K commune quando est K est om. G ΑΥΞΗΤΗ^N Rr ΑΥΞΗΤΗΝ (HT) D ΑΥΧΗΤΗΝ L 23 auctrix Rr antrix A antrix DH 24 DE TRIBVS GENERIBVS IN VR. D ir Rr ur desinentia si AD sint propria] Krehlius in ann. sint nomina propria H sint nomina hominum propria Rr sint hominum propria ADGK sint hominum uel deorum propria L alium Rr

p. 648. 49 P.

p. 181. 82 K.

vel f ante 'ur' habentia, masculina sunt: 'Anxur', 'Astur', 'turtur', 'vultur', 'furfur'; verbalia vero, quae hominibus imponi possunt, communia sunt, si sint tertiae declinationis, ut 'augur', 'fur'. Horatius in I sermone:

5 Iulius et fragilis Peditia furque Voranus.

unum secundae invenitur masculinum, 'satur', cuius femininum in a terminat. alia vero omnia eiusdem terminis nationis nomina neutra sunt: 'murmur', 'guttur' (quod etiam masculino genere protulit Plautus in aulularia:

Etiame obturat inferiorem gutturem,

10 Ne quid tanima forte amittat dormiens?),

'sulphur', 'Tibur', 'robur', 'iecur'.

In 'as' Latina, si sint patriae, communis sunt generis, 'hic' et 'haec Arpinas', 'Sufenas', 'Capenas', quorum ideo extrema syllaba circumflectitur, quia per syncopen 'ti' syllabae, sicut saepe diximus, prolata sunt. antiquissimi enim 'hic' et 'haec Arpinatis', 'Sufenatis', 'Capenatis', proferre solebant. alia vero omnia in 'as' desinentia feminina sunt, ut 'pietas', 22 'probitas', 'auctoritas', excepto uno proprio, 'Maecenas Maecenatis'. (est etiam 'Laenas', quod differentiae causa in fine circumflectitur. Iuvenalis in I:

20 Quod captator emat Laenas, Aurelia vendat.)

inveniuntur tamen alia quoque propria in formam gentilium prolata, ut 'Antias' historicis, et monosyllaba: 'as assis', 'mas maris', 'vas' masculinum 'vadis', neutrum 'vasis', et 'hoc fas', 'nefas', 'nugas' etiam, omnis 23

1 x uel f (x in litura) L x uel t uel f dh et m. rec. in R ut anxur AD
 n axur Ll tuatur Rr 2 hic furfur R inponi AH inpossunt Dd 3 fur
 augur D oratius K Hor. serm. I 8, 39 sermonum] rd sermone RD

5 peditia R peditia A pedatia H pudiatia K uoronus R foranus G furanus K

6 secundae declinationis AD inveniuntur A inuenitur declinationis masculinum l masculinum inuenitur D ut satur r femininum satura D terminatur D terminat satura K terminatur satura GL 7 murmur GK uel murmur g

guttur om. G quod — dormiens notam sc. archetypi marginalem ad guttur pertinentem post vocc. sulphur — iecur exhibent libri Plaut. aulul. II 4 (III 1) 25 sq.

aulularia L 9 etiam nec GLK obturat] d obdurat ADGL guttorem LK

10 anima] animae libri Plaut. animai G. I. Vossius Arist. IV 3 p. 546 ed.

uel o

Eckst. amittat G 11 sulphur (ph in litura) G solfur K sulphur πωκικ Dd

iecur est iecoris uel iocineris Dd 12 DE .S. SED PRIMUM DE V GENERIBVS IN AS, D

communis] h communi AH 13 suphenas R suffenas r cupenas H tapenas G

ideo om. H circumflectitur Lg 14 saepe] r sepae R 15 enim quoque

hic D suffenatis RA post Sufenatis: Capenatis — Maecenatis om. R add. r

capinatis A 16 omnia om. L femininam A 17 probitus H auctoritas A

maecenas mecenatis GKr moecenas maecenatis A Maecenatis om. L 18 etiam]

enim K lenas DHK g leenas AGd deferentiae K circumflectitur Lg Iuv. sat.

I 5, 98 20 captor L Laenas] L leenas d lenas rell. cum codd. Iuv. auri-

lia Kk aurelea G 21 formam] d forma ADh prolata add. r 22 hystoricus H

monosyllabis RAHK monosyllabis GL asis GL 23 uassis AK omnis] d

generis, quae sunt indeclinabilia. Graeca vero tam in 'as' quam in -alias quascumque syllabas terminantia eadem servant apud nos genera, quae habent apud Graecos, si eandem servant terminationem etiam apud Latinos, quam habent apud illos. in multis enim videmus commutatione terminationis genera quoque esse conversa, ut ὁ κρατήρ 'haec cratera', ὁ χάρτης 'haec charta', ὁ κηρός 'haec cera', ὁ ἀμφορεύς 'haec amphora', ὁ πάνθηρ 'haec panthera'. Horatius in II epistularum:

Diversum confusa genus panthera camelo

Sive elephas albus vulgi converterit ora.

24 In 'es' correptam [si sint apud Graecos] communia vel mobilia, quae illi *τριγενῆ* vocant. hoc autem etiam ex ipsa rerum significatione potest cognosci in omnibus appellativis, utrum possint necne femininorum quoque esse adiectiva vel etiam neutrorum. quod si ipsa exigat significatio, in 'es' desinentia communia sunt, ut 'hebēs' tam de mære quam de femina dicitur - significat enim tardus et tarda -, 'milēs' quoque 'hic' et 'haec | milēs'. Ovidius in II metamorphoseon de Callistone loquens:

Miles erat Phoebes, nec Maenalon attigit ulla

Gratior hac Triviae: sed nulla potentia longa est.

similiter 'praepēs', qui et quae in altum volat, 'terēs' quoque rotundus et rotunda, 'comēs' a comitando, quod tam ad mares quam ad feminas pertinet, et omnia similiter utrique generi convenientia: 'divēs', 'superstēs', 'quadrupēs', 'inquiēs', 'sospēs' etiam et 'hospēs'. Lucanus in V:

omnis commune *DGL* omnis commune *K* omnis communis *RA* et in *litura* *h* 1 sunt *add. k* 2 genera *add. d* 4 multis *add. h* commutationem *L* commo-

tationem *G* 5 ΚΡΑΤΗC Kk ΚΡΑΘΗ H haec cratera, ὁ χάρτης *om. A* 6 ΧΑΡΤΗC Rr ΚΑΡΤΗC D ΚΑΘΕC H charta] *k* cartha *RA* carta *DHK* ΚΗΡΩC G ΚΕΡΟC AK coera *G* 7 ο ἀμφορεύς haec amphora ο κηρός haec caera *L* ἀμφορεύς r ἀμφορείC *DGK* ἀμφορείC R ἀμφορείC AH 7 ΠΑΝΤΗΡ A ΠΑΝΘΕΡ K panthera] *d* pantera *RDH* Oratius *GK* Hor. *ep. II* 1, 195 sq. cf. *supra* § 8 aepistoliarum *LK* epistularum sermonum *Rr* epistularum sermonum. si foret in terris rideret demoērit. seu diuersum *A* epistolarum si foret in terris rideret democritus seu diuersum *D* 8 confussa *GL* pantera *E* camello *RAHGK* 9 elefas *RG* eliphas *K* aluus *L* conuerneret *H* hora *RDK* 10 communia *K* 11 ΤΡΙΓΕΝ ** *D* ΤΡΙΓΕΝΑ *d* trigenam *R* trigenem *AH* trigeni *GL* uel trigena *g* trigena *K*

12 femininorum] *r* femininarum *RDL* feminarum *HGKd* 13 si *add. h* ratio significatio *G* 14 communia *K* haebes *K* tam] quam *G* 15 tardus uel tarda *G* tardus tarda *L* 16 *Ovid. metam. II* 415 sq. calistone *DGL* calystone *A*

17 erit *A* phebes *D* menalon *AHLK* menalaon *GK* attigit *Rr* 18

hac] hac *Rr* et *DGL* riuiae *Rr* potentia longa est (*sic Ovidius*). similiter] in *libris post* potentia *add. gloss.* formae *s.* forma in *hunc modum*: potentia formae. Longa est similiter *Ar* potentia formae. Longae similiter *R* potentia forma (forme *d*) longa est.

Similiter *D* potentia forma long est. Similiter *K* potentiae formae longa. Similiter *H* potentia formae. Similiter *GL* 19 in *om. RADLK add. rk* volat] *r* uolet *R* 20 et rotunda et rotundum *g* comes quoque a comitando *hic et haec Dd*

21 similiter *om. GL* utroque *K* hic et haec diues *ADGK* 22 hospes] *rhg* hopes *R* ospes *HGk* opes *K* *Luc. Phars. V* 11

p. 650 P.

p. 183 K.

Hospes in externis audivit curia tectis.

Frequenter tamen haec duo in genere feminino a terminant auctores,
ut Virgilius in III:

bellum, o terra hospita, portas.

Lucanus in III:

tunc obtulit hospita tellus

Puppibus accessus facilis, legere rudentes,
et 'Sospita' Iuno. Ovidius in II fastorum:

Principio mensis Phrygiae contermina Matris

10 Sospita delubris dicitur aucta novis.

invenitur etiam 'antistita' pro 'antistēs'. Cicero de signis: postri- 25
die sacerdotes Cereris atque illius fani antistitiae, maiores
natu, probatae ac nobiles mulieres, rem ad magistratus
suos deferunt. neutris quoque coniuncta haec (id est in 'ēs' communia)
15 inveniuntur, ut Virgilius in VII:

sed haec tereti mos est aptare flagello.

Iuvenalis in V:

nec umquam

Depositum tibi sospes erit.

20 Lucanus in V:

rerum nos summa sequetur,

Imperiumque comes.

1 ospes GK Hos ^{pes} Luc. Voss. Bb externis] sic etiam lib. VII § 35. 65 extre-
mis K et aliquot libri Luc. ^u cyria A 2 tamen om. D haeduo A duo
om. G femino H auctores a terminant L 3 ut om. DHL Verg. Aen. III
539 .III. aeneid'. A tertio aeneidos et pater anchises bellum D 4 hospita] g
ospita GK 5 Luc. Phars. III 43 sq. III G 6 optulit Luc. Voss. AB
hospita] g ospita GK 7 pupibus GL accessus GL accessum facilem Luc.
Guelf. 2 facilis] RK faciles rell. cum Luc. Voss. AB legere rudentes] om. RK
add. r legerer et Lk rudentes] om. AH add. dh r. G et in litura D 8 iono A
Ovid. fast. II 55 sq. 9 menses A phrygiae G frigiae L frugiae K matris]
libri Prisc. et hic et lib. VII § 86, cod. Heins. chart. Ovid. matri Ovidii tantum non
omnes 10 novis] k nobis AK 11 antistita] d antestita AK antesta G uel an-
testita g antistā DL antestes AGK uel antistes g Cic. in Verr. II 4, 45, 99
postridie ex postridue corr. H post tridie L postridiāe R 12 ceris Dd fani Kk
antistitiae: sic etiam Gell. XIII 21, 22, Charis. p. 77 P. et pars librorum Cic. an-
tistites etc. al. antestitiae K antestite A antestae G antistae L 13 probatae agnobiles
A nobiles K 14 defferunt G differunt L idem Rr in es add. k com-
munia K 15 ut om. K Verg. Aen. VII 731 post VII extremam versus praec-
cedentis partem huiusque initium: teretes (terites L) sunt aclydes (aclides L) illis tela
(taela G) add. GL 16 tereti] lento cum Verg. GL cf. lib. VII § 35. 65 mol Med.
17 Iuvenalis — erit om. D Iuv. sat. V 13, 177 sq. II GL III in litura h
18 nec umquam] sic etiam lib. VII § 35 numquam lib. VII § 65 cum Iuven. 20 Lu-
canus in V] r In eodem R Luc. Phars. V 26 sq. 21 sequitur RADG et ni f.
K 22 imperumque Luc. Voss. Bb

Sallustius in I *historiarum*: nobis primae dissensionis vitio
humani ingenii evenere, quod inquires atque indomitum sem-
per in certamine libertatis aut gloriae aut dominationis
V 26 agit. alia vero omnia, id est quae nullam significationis naturalem com-
munionem habent cum femininis, masculina sunt, ut 'gurgēs', 'tramēs',
'stipēs', 'limēs', 'poplēs', 'fomēs', 'caespēs', exceptis in 'gēs' desinenti-
bus, quae in genetivo e servant - sunt enim feminina duo: 'segēs segetis',
'tegēs tegetis' - et uno arboris nomine, quod ratione supra dicta femininum
est, 'abiēs', || et 'compēs compedis'. Terentius:

habendae compedes.

In 'es' productam, si sint quintae declinationis, feminina sunt. excipitur
unum 'diēs', quod tam masculini quam feminini generis in singulari nu-
mero invenitur (ex quo et diminutio fit, 'diecula'. Terentius in *Andria*:

Eho inprudens, non satis test, quod tibi dieculam addo?
pro dilatione aliqua temporis), in plurali vero semper masculinum inveni-
tur: non enim incertum tempus videtur significare, quod plerumque in fe-
minino genere invenimus numeri singularis. ideo autem diximus 'plerum-
que', quod invenitur in usu et pro certo tempore femininum et pro incerto
masculinum e contrario. Virgilius in II:

Venit summa dies et ineluctabile tempus

Dardaniae.

Lucanus in III:

non usque adeo permiscuit imis

Longus summa dies, ut non, si voce Me|telli

uel nobis
1 *Sall. hist.* I 8 p. 6sq. *Kr.* istoriarum A nobis] nuper Dd nuper A
primae om. GL dissensiones RH discessionis r disensionis L desensiones K
2 evenere] r euenire RK retinere A quod] quoque GL dindomitum H
3 ut gloriae Dd 4 post agit: Iuuenalis — erit, quae supra om., exhibet D sig-
nificationes natularem Aa commonionem K 5 feminis Kk ut om. L.
6 stipes] r stirpes A stipes stipitis RH cespes ADHG cispes LK 8 te-
gitis Gg 9 *Ter. Phorm.* II 1, 19 10 ha]habendae A aries, et paries, masculina
(mascula A) e servant in obliquis casibus post compedes add. AD 11 excipiatur (un) H
13 quo diminutio K quo etiam diminutium (deminutium G deminutium g) GL
Ter. Andr. III 2, 27 14 eho] d hoc * R al' hoc correctum M r haeho A h K
eo GL o D eho tu Terentius impudens RDHGL est] habes Terentius prop-
ter delatione. A propter delationem Dd 15 pro — temporis] om. Lips. 3 *Krehlii*,
pro dilatione aliqua *Dresd.* pro dilatioe sed aliqua Lips. 2 *Krehlii* 16 plerum-
que feminino Rr 17 inuenitur A numero Rr singularis numeri K 18
post femininum: et pro incerto tempore femininum add. R del. r 19 e contrario] r
et quontrario R om. GL *Verg. Aen.* II 324 sq. II aeneidos (eneid' A) AD
20 in .e. luctabile H 22 et lucanus AH *Lucan. Phars.* III 138—140 III] L
VII r VI R *rell.* 23 notusque A usuque L promiscuit L 24 sic uoce A
uoce] k uocem GLK

p. 651. 52 P.

p. 185. 86 K.

Servantur leges, malint a Caesare tolli.

Stattus in I:

longumque in saecula digne

Promeriture diem.

5 ex eo quoque compositum semper masculinum est, 'hic meridiēs', certum enim significat tempus diei. Terentius in adelphis:

† ipso meridie stipulam colligendo.

alia vero in 'es' productam desinentia, quae sunt propria, masculina inveniuntur, ut 'Herculēs', 'Vlixēs', 'Persēs', 'Achillēs', 'Verrēs', 'Chremēs', 10 'Lachēs', excepto uno feminino, 'Cerēs Cereris'. appellativa vero, si sint ad homines pertinentia, quae apud Graecos communia vel mobilia, apud nos communia sunt, ut 'herēs', 'locuplēs', quod et neutrum est. alia vero omnia feminina sunt, ut 'caedēs', 'stragēs', 'struēs', 'vulpēs', 'apēs', 'luēs', 'labēs', 'cladēs', 'nubēs'. excipitur 'hic verrēs' appellativum, 15 cum porcum significat.

In 'is' finita nomina, si sint adiectiva vel derivativa appellativa, communia sunt, et si ad homines proprie solos pertinent, non faciunt ex se neutra, ut 'hic' et 'haec civis', 'hic' et 'haec hostis' - Stattus in V Thebaidos:

20 Turbidus incertusque oculis vigilantibus hostem

Occupat amplexu,

cum de uxore Hellymi Gorge loquitur -, 'hic' || et 'haec Samnis' ('aedilis', quia dignitatis est ad viros pertinentis, masculini generis est); sin tam ad homines quam ad alias res dici possunt, in e faciunt neutrum: 'hic' et 25 'haec suavis' et 'hoc suave', 'hic' et 'haec dulcis' et 'hoc dulce', 'hic' et 'haec regalis' et 'hoc regale', 'hic' et 'haec amabilis' et 'hoc amabile'. alia vero in 'is' desinentia, n vel duas consonantes in eadem syllaba 28 vel duplicem consonantem ante 'is' habentia et quae paenultimam syllabam

I servantur] seruentur *pars codd. Luc. cum Voss. B* malent GLK mallent *codd. aliquot Luc.* a Caesare] accesserae A 2 Idem stattus GL Stat. Theb. I 638 sq. in I] om. GL li. I. K I tebaid' A primo thebaidos D 3 longumque] d si longumque DG secula AD dignae AH 4 promeriturae HLK 6 tempus significat D Ter. ad. V 3, 62: meridie ipso faciam ut stipulam colligat; et sic lib. VII § 92 in adelphis om. L 7 meridiae Rr 8 productam] r producta R 9 achiles G laches uerres chremes D 10 Appellativa A 11 pertinentia om. L communia K mobilia sunt apud A 12 communia K 13 stages A vulpes Gg 14 clades pubes nubes K 16 DE TRIBVS GENERIBVS IN is. D communia K 17 proprie] r propriae RAHK soli^{os} D 18 cuius et hic K Stat. Theb. V 212 sq. in om. D V libri mei omnes, Erl. 1, 2 Krehlii, et sic iam restituit I. F. Gronovius ad Liv. XXX 14, 2 secundo codd. ante Krehlium 19 tebaidos AG et in thebaidos corr. D 20 turpidus Rr incertumque Stattus 21 amplexam R 22 helymi DL elymi AG liquitur Dd sammis r ammis R 23 quia quia A pertinentis] rd pertinens RAD 24 neutrum ut hic DGL 28 syllabam in unam H

p. 652 P.

p. 166 K.

una ex liquidis terminant, masculina sunt, ut 'panis', 'funis', 'amnis', 'ignis', 'piscis', 'fascis', 'fustis', 'postis', 'vectis', 'axis', 'ensis', 'anguis', 'unguis', 'collis', 'follis', 'mensis', 'corbis', 'orbis', 'torquis'. excipitur 'haec bipennis', quod ideo femininum est, quod quasi adiectivum est securis, vel quod a penna, quod ipsum quoque femininum est, componitur. sed magis adiectivum hoc esse Virgilius ostendit 'ferro bipenni' ponens in XI:

ferro sonat alta bipenni

Fraxinus.

29 excipitur etiam 'canis' commune, quod et natura sic esse ostendit. 'fnis' quoque et 'clunis' tam masculini quam feminini generis usurpavit auctoritas in una eademque significatione. Iuvenalis in III:

Ad terram tremulo descendant clune puellae.

Horatius in I sermonum:

Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix. multa tamen et in hac et in aliis terminationibus confudisse genera inveniuntur vetustissimi, quos non sequimur, ut 'haec amnis', 'funis', 'anguis'. composita sive ex masculinis sive ex femininis, si adiectiva fuerint, communia sunt, ut 'hic sanguis', 'hic' et 'haec exanguis' et 'hoc exan-

1 terminant] *d* terminantur RAD amnis] *r* amnis R anuis A 2 ignis amnis L fustis] fastis G axis H post axis: $\Theta\omega\beta\alpha\kappa\omega\upsilon\eta$ add. R unc. incl. r TOBAKAON A T***** mensis D ensis unguis anguis K 3 post collis: $\kappa\omicron\phi\upsilon\alpha\omicron\varsigma$ add. $\kappa\omicron\phi\iota\lambda\omicron\varsigma$ RA follis H post follis: ****oc D mensis in litura R, h. l. om. D corbis K corbis H corbis $\kappa\omega\phi\iota\eta\omega\varsigma$ D. curbis $\kappa\omicron\phi\iota\eta\omega\varsigma$ L curuis $\kappa\omicron\phi\iota\eta\omega\varsigma$ G corbis orbis] orbis R corbis r 4 Excipiuntur GL bipinis G bipinnis g pipennis H post bipennis: $\pi\eta\alpha\eta\kappa\iota\eta\eta$ add. D $\pi\eta\alpha\eta\kappa\iota\eta\eta$ GL $\pi\eta\alpha\eta\kappa\iota\eta\eta$ A 5 $\pi\eta\alpha\eta\kappa\eta\omega\varsigma$ securis GL $\pi\eta\alpha\eta\eta\eta\omega\varsigma$ K ord. deinde mut. in G securis H post securis: $\pi\eta\alpha\eta\eta\eta\omega\varsigma$ add. Dd $\pi\eta\alpha\eta\eta\eta\omega\varsigma$ A quod appenna H quod est apinnis K pinna GLr 6 Verg. Aen. XI 135 sq. post ostendit: ferro — ostendit om. R add. r ferro bipinni (sic) h. l. collo cat l, post fraxinus posuerat L bipiani GLr uel bipenni g 8 alta Prisc. et hic et lib. VI § 83 VII § 62 cum Verg. Med. Pal. Rom. acta et icta v. l. codd. Verg. bipenni] k bipinni GLKr uel bipenni g 10 cummune K esse om. G ostendit esse L 11 masculina H femini L ususurpauit R 12 Iu. sat. III 11, 164 III] scripsi VII AD VI RGLK III H quinto (V, 5) edd. 13 descendant] k cum Iuvenale descendunt ADH Serv. ad Aen. II 554 descendunt GL descendit K clunae r 14 oratius K Horat. serm. I 2, 89 sermonem Rr 15 pulchrae GK pulchre lunae R pulchres clune A clunis K caput] r capud RH post ceruix: in una eademque (eadem L) significatione add. RADHLK 16 confudisse] rk confudisse RLL 17 sequitur A anguis funis K 18 fuerint] fiant ADGL et in litura H uel fuerint l 19 sanguis L hic et haec — animus om. R add. r et hic et haec H exsanguis LK ex-

p. 662. 53 P.

p. 186. 87 K.

gue'; 'animus', 'hic' et 'haec exanimis' et 'hoc exanime'; 'cuspis', 'hic' et 'haec tricuspis'. invenitur tamen hoc etiam neutro adiunctum, sed 30 per obliquos casus. Ovidius in I metamorphoseon:

positoque tricuspide telo

5 Mulcet aquas.

'pestis' etiam et 'neptis' et 'vestis', cum duas consonantes ante 'is' habent, feminini sunt generis, et 'vallis', 'turris', 'pelvis', 'pellis', quam-|| vis paenultima syllabae liquidis terminantur, tamen feminina sunt. illa quoque masculina sunt, quae una syllaba crescunt in genetivo, ut 'hic lapis 10 lapidis', 'pulvis pulveris', 'sanguis sanguinis', 'vomis vomeris', 'cinis cineris'. excipiuntur 'haec cuspis cuspidis', 'cassis cassidis', quorum extremae syllabae amborum ab s coeperunt, quod in eiusdem formae masculinis non invenies, 'lis' quoque 'litis'. alia vero omnia in 'is' desinentia feminina sunt: 'haec avis', 'classis', 'puppis', 'cutis', 'securis', 'messis', 15 'bilis', 'strigilis', 'vis'. Graeca vero eandem habentia terminationem ge- 31 nera quoque, quae apud Graecos habent, servant etiam apud Latinos, sicut et alia paene omnia, quod iam superius diximus, ut 'Paris', 'Tibris', 'tigris', 'Thetis'. 'molaris' a mola derivatum potest esse commune, cum adiectivum est, sed quia plerumque ad dentem vel lapidem refertur, usus 20 frequens masculinum hoc profert. Statius in V Thebaidos:

vastaeque sudes fractique molares.

In 'os' terminantia feminina tria inveniuntur: 'cos cotis', 'dos dotis', VI 32 'glos gloris'; communia quinque: 'custos', 'sacerdos', 'bos', 'compos', 'impos'; neutra duo: 'os oris' et 'os ossis'. alia vero omnia masculina 25 sunt: 'mos', 'ros', 'flos', 'lepos', 'nepos'.

In 'us' correptam secundae vel quartae declinationis, si sint arborum nomina, feminina sunt, propria quoque vel appellativa Graeca 'os' in 'us'

anguis (s) ^{ex} G sanguis A exsanguis K exanguae A 1 animus — exanime
in marg. K exanimae RH cuspis] haec cuspis GLK 2 ** neutro H

3 Ovid. metamorphos. I 330 sq. 4 taelo LK caelo G 6 Pettis H
post uestis: febris add. k habent ante is K habeant L 7 pelvis pel-
lis] pellis peluis D pellis Rr 10 sanguis L 11 haec add. r cassis cassi-
dis] gl casis casidis GL 12 ceperunt K 13 non om. DG add. d invenies] R
inuenimus Rr inueni vell. 14 classis] g clasis GLK pupis G messis] g mes-
sis GK 15 uis om. R Grega A uero spscr. in K uero in eandem R

terminationem id est in is A 16 quae om. R aput latinos R 17 alii Rr
poene ADH tiberis Dd thibris Rr tybris AG thybris H tigris tibus K ty-
gris GL 18 thethis DL tetis A tithis G thithis k commune K 20 Stat. Theb.
V 386 21 uastaeque Stat. cod. Par. 8055 usteque eiusdem Rehdig. uaste sudes G

22 DE QUATTOR GENERIBVS IN OS. D tria feminina D trea G trea H
dos dotis glos gloris cos cotis D 23 et quinque communia D commonia K
quinque om. G add. g compis Dd 24 inpos R ossis] g osis RG 25 ut
mos D mos moris flos floris ros roris Rr 26 DE QVINQVE GENERIBVS IN VS. D
correpta RA 27 quoque] uero L Graeca] graeca quae apud graecos femi-

conuertentia, quae apud Graecos feminini sunt generis, ut 'haec cupres-
sūs', 'myrtūs', 'laurūs', 'cornūs', 'quercūs', 'fagūs', 'pirūs', 'platanūs',
'Scyrūs', 'Berytūs', 'Pylūs', 'Iliūs', 'Arctūs' (appellativa vero, ut 'crys-
tallūs', 'costūs', 'phaselūs'). alia vero omnia eiusdem terminationis
supra dictarum declinationum masculina sunt, ut 'hic clarūs', 'magnūs',
'animūs', 'ventūs', 'sommūs', 'lacertūs', 'cursūs', 'metūs', 'sexūs' -
quamvis Plautus etiam 'hoc sexus' neutro genere protulit in rudente:

Virile sexus numquam ullum habui - ,

33 'fluctūs', 'artūs', || 'portūs', 'acūs', unde 'aculeus' diminutivum teste
Probo. sed in usu frequenter 'haec acus' invenimus. Lucanus in X: 10

Quod Nilotis acus compressum pectine Serum.

Iuvenalis in I:

Ille supercilium madida fuligine tinctum

Obliqua producit acu.

idem in II:

Emerita quae cessat acu.

invenitur etiam 'hoc acus huius aceris', quod Graeci σκίβαλον dicunt, id
est purgamentum frumenti. Varro rerum rusticarum III: acus sub-
sternendum gallinis parturientibus. acus in area excutitur.

nina sunt *G* graeca quae sunt feminina apud graecos *L* 1 conuertentia *A*
quae apud Graecos *om. GL* graecos feminina sunt feminini sunt generis *L* ge-
neris sunt *G* post generis: apud nos quoque femina sunt in *marg. h* cypres-
sus *R* cupresus *GLK* 2 laurus pyrus cornus *D* fugas *A* pirus *hic om. D*
3 scirus *K* cyrus *GL* beritus *HK* uerytus *L* Pylus *l* pilus *HLK*
illius *supscr. in D* iulus *L* Aretus *om. HGLK* arcus *A* appellativa — phaselus
om. RADH in mg. add. d cristallus *coms* phaselus *add. h* cristallus *GLKdh* 4
passellus *GK* phasellus *Ld* post phaselus: arcus nam duae (due d duo *L*) arci
sunt (sunt arci *h*). Alia (uero *d et spscr. L*) graeca (*greca d*) communia, quae apud
nos quoque communia sunt φιλόσοφος (philosophos *Ld* φιλοσωπαιος *h*) philosophus,
φιλόκαλος (hic et haec philocalos *d* hic et haec philokalos *L* φιλοκαλος *K* φιλο-

καλος *h*) hic et haec (hec *d*) philocalus. *add. GLKdh* 5 supradictarum *Hh*
declinationem *A* 7 *Plaut. rud.* I 2, 19 (v. 107) hoc protulit *K* 8 uirile
secus numquam *Plauti ed. Gronoviana* uirile numquam secus *Bothius* sexus numquam
ullum etiam *Pal. uterque* ulum *Hh* habui (t) *H* habuit *LK* 9 artus] ortus *A*
10 *Prob. inst. gramm.* II 1, 41 p. 1463 *P.* frequenti *L* *Lucan. Phars.* X

142 11 nihilotis *Rr* nilotis *K* compressum *ex corr. D* compresum *GLK* com-
pressum *H* cumpressa *A* et in *litura f. D* percussum *Voss. A m. pr. aliique codd.*
Lucan. ferrum *GLK* saerum *Luc. Voss. B* 12 *Iuw. sat.* I 2, 93 sq. 1]
Carotiruh. alter et sic lib. VI § 75 codd. II (secundo *D*) *h. l. rell.* 13 supercilium *H*

madidam *K* fugine *Rr* fuligine *H* tinctum *h. l. libri cum Iuw. Pith. m. alt. al.*
tactum *codd. Iuw. interpolati plerique et sic lib. VI l. l. tactum cod. Pith. m. pr.*

14 procutit *L* 15 *Iuw. sat.* II 6, 498 II] II *Hh* U. *G* eodem *D* (A?) 16
emeritaque *A* quae *Rr* 17 Graeci *spscr. K* CICYBAΛON *Rr* CKIBAAON *G*

CKYBMON *H* KYBAALON *L* 18 frumenti] *spscr. k* frumenti. *Hh* *Varro r. r.*
III 9, 8: cum parturient [gallinae sc.], acus substernendum. *cf. gloss. in coroll.*
Müll. Fest. p. 380: acus substruendum parturientibus, quam ex ipso Prisciano desump-
tam esse perspexit *P. Wesselingius observat.* I 20 III] in *A* substernendum *A*

19 acus in area excutitur] *sic etiam gloss. l.;* 'non inveniuntur, sed simillima' I 52'

p. 654 P.

p. 189—90 K.

idem in I: argillam mixtam acere. excipiuntur secundae declinationis haec: 'humūs', 'alvūs' - Virgilius in II:

In latus inque feri curvam conpagibus alvum.

Accius tamen masculinum hoc protulit annali I:

5 Maia nemus retinens gravido concepit in alvo - et 'domūs', 'colūs', quae tam secundae quam quartae declinationis inveniuntur; quartae vero: 'anūs', 'nurūs', 'socrūs', quae ipsa natura feminarum esse ostendit, et praeterea 'manūs', 'tribūs', 'porticūs', et neutra 'pelagūs', quia et apud Graecos eiusdem est generis, et 'vulgūs', quod 10 tam masculini quam neutri generis invenitur. 'virūs' quoque neutri est generis, sicut 'pus', quod est indeclinabile. 'penūs' invenitur et masculinum et femininum et neutrum. Virgilius in I:

Cura penum struere.

Terentius in eunucho:

15 Cum in cellulam ad te patris penum omnem congregabam clanculum.

Horatius in I epistularum:

Annontae prosit, portet frumenta penusque.

In 'us' correptam tertiae declinationis nomina neutra sunt, ut 'munūs', 'opūs'. excipitur 'hic leptūs', 'haec Venūs', 'hic' et 'haec Ligūs', 'hic' et 'haec' et 'hoc vetūs', et 'pecūs', quod femininum 'haec pecus pecudis' declinatur, teste Capro neutrum: 'hoc pecus pecoris'.

In 'us' productam, si sint monosyllaba, neutra sunt, ut 'rūs', 'crūs', 35 'iūs', 'plūs', 'tūs'. excipiuntur 'hic mūs muris', 'hic' et 'haec sūs

Müllerus l. l. area] d aeraea D scutitur RG ^{ex} scutitur Hh I Varro r. r. I 57, 1: ex argilla mixto acere. gloss. l.: argillam mixtam acere ex Prisciano myxtam D 2 Verg. Aen. II 51 3 iniquae AH ferit Med. conpagibus]

H Med. conpagibus rell. 4 accius Rr actius AH Attii ann. lib. I fr. ap. Krausium fr. hist. R. p. 177. at cf. Non. p. 193, 25 Accius annalibus: ut quam fragilissimus aluos. et alius auctoritatis obscurae: Maia nemus retinens gravido concepit in aluo annalium primo R in primo annali D I. ni tueremus retinens L 5 mala G et Leid. Non. Maia nemus] mala manu Scaliger in Priap. LXXV (append. Virg. p. 470 ed. 1573 anth. Lat. t. II p. 544 Burm.) mala sinu Vngerus de C. Valgio p. 47

concepit Rr cepit L 6 sac Hh 7 femininarum Rr feminina DKh 8 esse spscr. in D ostendit. praeterea L neutro A neutrum K 9 pylagus K quia ^{et} Dd quod et H generis neutri libri neutri unciis inclusit i. e. gloss. esse indicavit r 10 est om. A 11 sicut et AL paenus r 12 Verg. Aen. I 704 primo aeneidos D I. eneid. A 13 curā poene struere A post struere: et flammis adolere penates in mg. add. h 14 Ter. eun. II 3, 19 eunucho K 15 celulam G poenum A omne Bas. ^{con}geregiam K congregabam D 17 oratius K Hor. epp. I 16, 72 aepistolarum K 18 Annontae]

om. L anūne GK porcet Rr poenusque A penumque libri nonnulli Horat.

19 nomina om. L manus K 20 haec lepus (ae) Rr haec et hoc ligus L

21 femininum A femininum est K 22 pecus ex peculdes corr. A pecudis G declinantur A 23 ut trus A

p. 634. 55 P. p. 190. 91 K.
 suis', 'grūs gruis'. supra syllabam autem feminina sunt, ut 'servitūs',
 'iuventūs', 'senectūs', 'salūs', 'palūs', 'tellūs'.

In 'ax' desinentia, si sint adiectiva, communia sunt trium generum,
 ut 'hic' et 'haec' et 'hoc capax', 'audax', 'contumax', 'pervicax', || 'ra-
 pax', 'fallax'; alia vero, etiamsi interposita sit alia consonans, feminina 5
 sunt, ut 'fornax', 'pax', 'fax', 'lanx', 'arx', 'calx', 'falx'. propria
 Graeca et barbara masculina sunt: 'Aiax', 'Pharnax', 'Atax'.

In 'ex' monosyllaba masculina duo inveniuntur: 'rex', 'grex'. alia
 vero omnia monosyllaba in x quacumque vocali sive consonante antece-
 dente feminina sunt, ut 'lex', 'faex', 'crux', 'lux', 'merx', 'nix', 'pix', 10
 36 'nox', 'calx'. excipitur unum commune 'hic' et 'haec dux'. in 'ex'
 supra syllabam i antecedente in paenultima syllaba feminina sunt: 'haec
 ilex', 'silex' - auctores tamen et 'hic silex' inveniuntur proferentes. Iu-
 venalis in secundo:

Nec melior, pedibus sili|cem quae conterit atrum. 15
 Ovidius in VII metamorphoseon:

Aut ubi terra silices fornace soluti.

Virgilius autem in VIII:

Stabat acuta silex praecisis undique saxis -
 'paelex' quoque ad mulieres pertinens femininum est, nec non etiam 'ca- 20
 rex'. Virgilius in georgicon III:

et carice pastus acuta.

alia, nisi sint adiectiva, masculina sunt: 'hic vertex', 'culex', 'pollex',
 'codex', 'murex', 'cortex'; hoc tamen etiam feminini inveniuntur. Vir- 25
 gilius in VII:

1 suis om. D grus om. H add. h gruis om. RADK add. k
 seruitus seruitutis L 2 senectus uirtus salus Dh senectus uirtus incus sa-
 luss edd. ante Krehlium senectus incus salus Krehlius, de tibris suis non satis
 accurate testatus tellus palus D tellus incus. In ax K 3 DE X SED
 PRIMVM DE TRIBVS GENERIBVS IN AX D 4 et hoc om. A audax contumax in mg.
 add. K rapax sabax fallax A 5 uero omnia etiamsi G uero omnia si A etiam
 omnia si (om̄a in litura) H inposita Aa 6 fax pax DL arx R ars K
 falx. alia uero etiam propria uero graeca G 7 ut aiax HK Pharnax] π farnax
 RDHGLe fornax AKr 8 DE TRIBVS GENERIBVS IN EX D 9 in x monosyllaba K
 monosyllabam L 10 nix pix nox crux lux calx merx D 12 in penultima sil-
 laba antecedente L ut ilex L 13 Iuv. sat. II 6, 350 14 U·K 15 silicem
 pedibus Iuuenalis post sili duo folia desunt in A v. § 50 quae Rr quem H que h
 arum Rr 16 Ovid. metam. VII 107 17 siciles H fornacae Rr for-
 nac
 me Dd fornace+ K 18 Verg. Aen. VIII 233 autem om. H 19 silix Rom.
 undique (a) R 20 paelex] D cf. Halmium emendat. Valer. p. 6 pelex HL
 BOTOMON
 pellex R GK nec no R carex] H (R?) carex BOYTOMON GL carex K carex et
 uibex D carex supellex et ad mg. et uibex et supellex h cf. § 39 21 Verg. georg.
 III 231 23 Alia uero LK nissi G ut hic uertex D uertex H 24 co-
 dex] RD at correctum M Cordex ·r fidicen qui cordas componit r cordex d
 K cortex] d corex D ·Verg. Aen. VII 742

p. 635. 56 P.

p. 191. 92 K.

raptus de subere cortex.

idem in bucolico:

Tum Phaethontidas musco circumdat amarae

Corticis atque solo proceras erigit alnos.

5 'vervex' etiam, cuius finalis syllaba naturaliter producitur, masculinum est. Iuvenalis in I:

et elixi vervecis labra comedit.

adiectiva vero omnia in x desinentia, siue e siue quacumque vocali alia an-VII 37 tecedente, communia sunt trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc simplex', 'artifex'.

In 'ix', si paenultima brevis est, masculina sunt: 'hic cālix', 'hic vārix'. excipitur 'haec sālix' et 'haec filix'. Virgilius in II georgicon:

Et filicem curvis invisam pascit aratris.

15 alia vero feminina sunt: 'haec mārix', 'cōrnix', 'lōdix', | et omnia ver- balia, ut 'victrix', 'nutrix', 'meretrix', 'natrix' - quod tamen, cum spe- ciem anguis si||gnificat, masculini quoque invenitur. Lucanus in VIII:

Et natrix violator aquae.

potest tamen hoc et figurate ad serpentem videri redditum, quod etiam fe- minino genere profertur, ut idem:

20 hinc maxima serpens

Python,

sicut:

Praeneste sub ipsa -,

1 aptus Med. 2 Verg. ecl. 6, 62 sq. cf. lib. II § 35 bucolico GK 3 phetaentidas R phoentontidas DGL circumdat L circumdat amarae] r circumdata mare R 4

ei cortis Gg proceras] d proceres D proceruas K erigit] g eregit G 5 ver- vex] g uerbex GL natura L masculini LK est om. G 6 Iuv. sat. I 3, 294 7 vervecis] h ueruicis Kr uerbecis G cum Iuv. cod. Pith. uerueotis H

uerbicus L a
 libra G libra K i
 9 simplex G 10 et artifex G 11 DE TRIBVS
 GENERIBVS IN IX D ut hic calix uarix D 12 post uarix: radix add. GL Similiter
 radix claxendix quod significat concham (concam H) qua signum tegitur. Plantus in
 uidularia, opposita est claxendix at ego signi dicam quid sit. Excipitur haec salix
 HK Similiter — quid sit post pro obstitrix in fine paragr. collocat h; v. Plaut. vidul.
 fr. 5 p. 442 Both., qui recte siet scripsit. de voc. claxendix cf. Müllerus ad Paulum p. 46,
 16 excipitur — lodix in lit. d et om. L Verg. georg. II 189 13 felicem
 Med. post aratris: clasendix (similiter clasendix L) quod significat concham
 (concha L), qua signum tegitur. Plantus (in uidularia add. g). opposita est clasen-
 dix at ego (at uero G) signi dicam quid sit GL 14 post lodix: Similiter radix cla-
 xendix quod significat concam qua signum detegitur. Plantus in uidularia, opposita
 est claxendix at ego signi dicam quid sit. in litura d, Eri. 2 Krehlii, Krehlius, et huc
 quidem recte haec pertinent, quae ex marg. archetypi passim addita esse in codd. recte
 statuit Krehlius 15 nutrix uietrix D meretrix GL 16 masculinum D ut
 lucanus D Luc. Phars. VIII 720 VIII. K 17 violator aquae] d uiola-
 tur aque D 18 Potes Rr hoc tamen D ** hoc (et) H et hoc L 19 Lu-
 can. Phars. VI 407 sq.: hinc maxima serpens | Descendit Python 20 hic L Lucan.
 Vatic. 4 apud Cortium 21 python R phyton DK Luc. Voss. A phiton H phi-
 thon L pithon G, num in h. l. pro gloss. ad maxima serpens illatum est hoc voc.?
 22 Verg. Aen. VIII 561

38 'obstetrix' quoque pro 'obstitrix'. excipitur 'hic fornix', quod quamvis paenultimam positione longam habuit, tamen masculinum est. adiectiva supra dictam servant generum regulam: 'hic' et 'haec' et 'hoc pernix', 'felix'. sciendum tamen, quod in verbalibus in 'trix' terminantibus invenimus obliquos casus coniungi solere etiam neutris, ut 'victrici signo', unde:

victricia tollite signa,

quamvis 'hoc victrix' non meminij me legisse, etsi analogia declinationis exigat.

In 'ox' omnia adiectiva sunt: 'velox', 'pernox', 'ferox', excepto uno 'celox' (species est navis) et monosyllabis, de quibus supra dictum est: 'haec vox', 'nox'.

In 'ux' supra syllabam masculina sunt propria: 'Pollux', 'Volux'; unum commune, quod n habet interpositam in nominativo et eam in obliquis casibus amittit, 'hic' et 'haec coniunx coniugis'. sunt tamen, qui nominativum | quoque putant sine n scribendum.

39 In 'yx' Graeca sunt et servant eadem apud nos genera: 'Phryx', 'Eryx', 'Styx', 'sandyx'.

Breviter quoque de generibus in x terminantium sic possumus dicere, quod in x desinentia adiectiva communia sunt trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc audax', 'artifex', 'felix', 'velox', appellativa vero ad utrumque sexum hominum pertinentia communia utriusque, ut 'hic' et 'haec coniunx, dux', quae autem ad solos mares pertinent, masculina, et quae ad feminas, feminina, ut 'hic rex', 'haec paelex'. Graeca vero sive notha eadem servant et apud nos genera, quomodo et barbara, ut 'hic Phaeax',

1 obstetrix] r et in litura D obstitrix R obstitrix] r et in litura
ni f. L uel obstitrix d obstitrix Gl obstetrix R 3 servant supradictam G ut
hic D pernix] r pronix R 5 casibus R coniungi GL salere Rr

7 Luc. Phars. I 347 8 vitrix Dd 9 exiguat K 10 DE COMMUNI ET FEMININO IN OX D ut uelox h ut pernox ferox uelox D 11 caelox RL monasillabis L 12 haec uox nox de quibus supra dictum est. D his de quibus sudiximus
pra haec nox uox. Ll 13 DE MASCULINO ET COMMUNI IN VX D supra add. l
ut pollux D pullux L Volux] h uelux DKrg et in litura ni f. H 14 et unum

commune hic et haec coniunx, n. habens interpositum D et eam] quam D 15 hic et haec] ut D 16 nominativum] d nominativus D 17 DE MASCULINO ET FEMININO IN YX. D eadem om. K genera apud grōs L Phryx] h phyx HG 18 erix R epyx G uel eryx g styx om. L scandyx Rr 19 DE RECAPITULATIONE IN X. D quoque om. H in *x terminantium H 20 in ex desinentia r desinentia add. l 21 Appellativa Hh ad ** utrumque (ne?) H utrūque GL
22 nominum K nominum R communia sunt utriusque generis G utriusque generis L et, gen in mg. add., K 23 et dux D masculina sunt Gh 24 feminas] feminas H feminina] femina R sunt femina. K femina sunt G rex et haec H paelex RDH pellex GK 25 phaeax Rh paeax DGLK peax H

p. 666. 57 P.

p. 193. 94 K.

'Aiax', 'calix' (ἀπό τοῦ κύλιξ), 'Pollux', 'Atax', 'Volux', 'haec Sphinx', 'nox'. reliqua supra syllabam, nisi sint fetus terrae, e ante x habentia masculina sunt, ut 'hic cimex', 'vertex', 'apex', 'vervex'. excipitur 'supel||lex'. alia vero omnia in x desinentia feminina sunt, ut 'haec pax';
 5 'nux', 'crux', 'ilex', 'salix', 'carex', 'filix' ἄρχωσις, 'fornax', 'vibix' μώλωψ, 'celox'. excipiuntur 'hic grex', 'varix', 'fornix', et 'hic' et 'haec cortex', 'silex'.

In t neutra sunt, ut 'caput', 'sinciput', 'occiput', 'git' μελάνθιον, 40
 'Nepet', oppidi nomen.

10 In duas desinentia consonantes, si sint adiectiva, communia sunt trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc expers', 'prudens', 'inops', 'insons'. in his sunt ponenda et illa omnia, quae apud Graecos vel communia sunt vel faciunt ex se feminina: 'princeps' - ὁ ἀρχηγός και ἡ ἀρχηγός. Virgilius in X:

15 Tu mihi nunc pugnae princeps, tu rite propinques
 Augurium Phrygibusque adsis pede, diva, secundo -
 'municeps' - ὁ συντελεστής και ἡ συντελέστρια ἢ ὁ πολίτης και ἡ πολι-
 τισ. Iuvenalis in quinto:

municipes Iovis advexisse lagoenas -

^T
 1 απω R απο του Dd ου H ουυ RLg και H και H K Atax] supra post
 Aiax ponit D atax R Volux] ²io ni f. in litura H uelux h uelux RDGK spinx RHL

sphinx D sphix G 2 Reliquas K e ante x habentia masculina sunt nisi sint
 foetus terrae L fetus] r phetus R foetus Gdk 3 uertex apex culex cimex
 uerbex L post apex: exlex add. RDHK del. h vervex] g uerbex G Exci-

piatur (nn) haec lex uibex μολωι supellex Dd 4 suppellex HGLK pax for-

^{PI T}
 nax ilex carex salix filix αφ+σις (uibex μολωι add. d) celox nux crux D 5 crux
 nux R post crux: lux add. h uel e filix Gg filix ew felix corr. K αφροσις Rr

αφροσις K αφρους L αφροικ G αφροικ H ubix Rr 6 μώλωψ] om. H μο-
 λωψ K μολου RG μολωψ Lr caelox RL hic om. L grex calix uarix D

uarix grex uarix ^{calix} fornix Hh fornix hic G 8 DE NEUTRO IN T. D. senca-

^H
 put K occiput om. HGLK add. h μελάνθιον] om. H μελανθιον Rr 9
 neret L oppi+di H 10 DE TRIBVS GENERIBVS IN DVAS CONSONANTES D 12

uel omnia
 illa nomina Gg illa nomina K 13 ut princeps D αρχητος R αρχητος r αρχευος
 GK et ex αρχητος mut. L και K αρχητος R αρχητος r αρχευος GLK Verg.

Aen. X 254 sq. 15 Tu] ^{dea} diua tu Dd Tu^{dea} Rr Tu diua HK diua del. h

^V
 16 augurium G phrygibusque RDG et in phrygibusque corr. L assis GLR

^{Y H Y N PO O H}
 peditina secundo L 17 O CINTHAECTHC KAI N CINTHAECTHIA O ΠΩΛΙΤHC KAI N ΠΩΛΙ-
 TIC Rr O CYNTHAECTHC KAI H CYNTHAECTHC (HC in litura) O ΠΟΛΙΤHC KAI H ΠΟΛΙ-
 TIC H O CYNTHAECTHC KAI H CTHAECTRIA OΠO** (in mg. add. 21) THC KAI H ΠΟΛΙΤHC
 (IC ex EC corr.) K CYNTHAECTEC GL ONOΛITEC KAI H ΠONTIC G H ΠOΛH-
 TIC L post ΠOΛIΤHC in mg. prudens k 18 Iuv. sat. V 14, 271 quinto] V
 Kretzius t. II p. 571 IIII RBGL quarto DK 19 municipes] rd municipes k muni-
 ceps RDBGK lagoenas] sic etiam Pith. m. alt. et al. Iuv. codd. lagoenos Rr lagae-

p. 687 P.

p. 194. 95 K.

'parens' - ὁ γονεὺς καὶ ἡ γονεὺς -. quae quamvis possint figurate neutris quoque adiungi, in plurali tamen numero deficit eorum secundum neutra terminatio, et fortassis quia aliud significant 'principia', 'municipia', 'parentia'; nec apud Graecos tamen habent neutra γονεὺς nec πολέτης, quae
 41 non sunt adiectiva. alia vero, si sint monosyllaba, feminina sunt: 'ars', 5
 'fors', 'gens', 'mors', 'lens', 'frons', 'mens', 'pars', 'sors', 'scrobs'
 - Ovidius in VII metamorphoseon:

Haud procul egesta scrobibus tellure duabus.
 et masculino tamen genere invenitur. Plautus in Amphitruone:

Ibi scrobes effodito tu plus sexagenos in dies -, 10
 'ops', 'stips', 'trabs', 'stirps', quod etiam masculinum invenitur et maxime in arboribus, 'urbs', 'puls', exceptis 'mons', 'fons', 'pons', 'dens', 'Mars'. quae vero supra syllabam sunt, si sint propria vel in 'ps' desinentia, masculina sunt: 'Arruns', 'Vfens', 'Cinyps', 'Mavors', 'manceps',
 'adeps' τὸ λίπος, 'forceps', 'auceps', quae tamen veteres etiam feminino genere 15
 protulerunt. Varro in II rerum rusticarum: adipe suilla. Marsus:
 adipis pondo triginta vetustae.

Novius in lignaria:

H TO
 nas H lagonas cod. Iuv. Pith. 1 O TONEIC KAI N ΠΩNEYC Rr O YONIC. KAI. H ΠONEIC G O GONEIC KAI H GONEIC D O TONHIC KAI H TONHIC H O GONOC (in litura l) KAI H TONEYC (Y in litura l) L O TONYC KAI H GONEYC K 2 adiungui L deficit] d deficit LKr deficiit D diffeicit G saecundum H 3 fortassis GL significat DHG ut principia D 4 tamen apud graecos neutra habent G γονεὺς nec πολέτης] add. inde a 3 (nisi quod γονεὺς 3 ποιότης μ) TONHYC NEC ΠOΛAITIC R CONEIC NECTONTIC. G GONEIC NEC ΠONTIC K APKHFOI GONEIC NEC ΠOΛAITIC D

THC
 APKHFOC CYNTHAHC * H GONEYC *** ΠOΛAITIC L GONEYC KAI H ΠOΛAITIC I OΥX ἔχουσιν οὐδέτερον 2 quia non sint K 5 non add. r uero omnia si HK ut ars D 6 frons lens L mens om. L scrobs L 7 Ovid. metam. VII 243 VI RHGL sexto D metamorphoseon H 8 haut K^h aud R ant GL haud H eiecta permulti codd. Ovid. scrobibus L 9 inueni h Plaut. Amph. fr. 11 p. 422 Both. cf. lib. VII § 40 Non. p. 225, 6 Serv. ad Verg. georg. II 288 Prob. p. 1462 P. ibi-

que Lindemannum 10 scrobes K effodito tu plus] scripsi effodi duplus Rr effo-
 uel effodi
 dito plus GLK effodi duplos HI effodito plus Dd fodito Nonius sexagenos] l sexagenus K et ni f. L indiges Rr 11 ante ops: neiporea add. R ΝΕΙΠΟΡΕΝΑ r ΝΕΥΠΟΡΙΑ G ΝΕΥΠΟΡΝΑ K **ΠΟΡ**** L ΗΥΠΟΡΙΓΜΗ l ΝΕΥΠΟΡΙΠΝΕ (ITNE in litura d) ΚΗΡΕΑ D [i. e. ἡ εὐπορία (καὶ ἡ Πεία)]. lacunam reliquit H traps L atyrps H inuenitur ex maxime K 12 post fons: sons nocens add. r pons om. L 13 sunt et si h 14 aruns DGLk uffens L cinyps RK cinips G cynyps HL

II
 15 ΤΟΝ ΣΙΠΟΣ adeps L τὸ λίπος] α ΤΟΝ ΛΙΤΟΣ Dd ΤΟΝ ΤΙΠΟΣ RH ΤΟΝ ΤΙΠΟΣ K ΤΟ ΝΣΠΟΣ G 16 Varro r. r. II 11, 7 adipe suilla] I. G. Schneiderus in scr. r. r. I 2 p. 487 coll. p. 431 adipēs illa libri cf. lib. VII § 41 pro adeps quod in libris post adipēs illa sequitur est gloss. ad vitiosam hanc lectionem pertinens post Marsus: poeta antiquus R unciis incl. r Domitii Marsi fr. VII ap. Weichertum poet. Lat. rell. p. 269, qui 'ceterum' ait 'haec ex quo pedestris orationis opere hausta sint, supersedeo quaerere' Marsus — vetustae add. g 17 adipis L pundo L triginta] Fleckeisenus ueginti g uiginti rell. 18 Novius] g Neuius Lr **uius G Nonius D Nouis K lignaria] lignariae s. ligartacae fr. 2 p. 48 Both. Liciniariae fr. p. 172 Munk. lignariae fr. II p. 220 Ribb. nomini fabulae turbas mouerunt vo. II. codd. Gellianorum XV 13, 4, quas v. ap. Ribbeckium l. l. cui id tantum addo, ligna-

p. 637. 86 P.

p. 196. 86 K.

Signare oportet frontem calida forcipe.

cetera || vero feminina sunt: 'hiems', 'cohors'.

In 'aus' feminina sunt: 'fraus', 'laus'.

VIII 42

In 'aes' diphthongum unum masculinum: 'praes praedis', et unum
5 neutrum: 'aes aeris'.

Sciendum tamen, quod vetustissimi in multis, ut diximus, supra dic-
tarum terminationum inveniuntur confudisse genera, nulla significationis dif-
ferentia coacti, sed sola auctoritate, ut 'hic' et 'haec aspergo', 'alvus',
'arcus', 'adeps' vel 'adipes', 'charta', 'cardo', 'cinis' vel 'ciner', 'cer-
10 vix', 'collis', 'cruis', 'calx', 'cupressus', 'platanus', 'populus', 'laurus',
'aquila', 'crinis', 'carbasus', 'colus', 'hic' et 'haec cassis', 'clunis',
'hic' et 'haec conscia', 'callis', 'fornax', 'frutex', 'grex', 'frons fron-
tis', 'hic' et 'haec humus', 'imbrex', 'limus', 'latex' - Accius:

non calida latice lautus-

15 'lembus', 'linter', 'lepus', 'agnus', 'leo', 'pampinus', 'perdix', 'hic' et
'haec palumbes', 'hic' et 'haec faex', 'rudens' ὁ πρότονος, 'socrus',
'supparus' περιώμιον et 'hoc supparum', 'se|nex', 'stirps', 'torris'
ὁ δαλός, 'tiaras', 'Tibris', 'amnis', 'torquis', 'trames', 'vesper', 'hi' et
'hae vepres'. in multis aliis etiam confudisse genera vetustissimi inveniun-
20 tur sive in eisdem terminationibus seu immutantes eas. neutra quoque

riae nomen Gellio et ipse restitutum esse a Lambecio, Liciniariae nomen Spengelium ad
Varr. p. 616 debere margini cod. Magliabecchiani. eius enim codicis, olim S. Marci
Flor., collatione, quamvis ipse eius rei nescius, usus est vir doctissimus, cf. R. Schnei-
derum in krit. Jahrb. f. deutsche Rechtsmissensch. VIII 1844 p. 267 1 oportet et r

2 caetera Hr femina R hi+emps Rr hiemps L choors GLK 3 DE
TRIBVS GENERIBVS IN DIPTONGON D ut fraus GL 6 DE INCERTO GENERE IN ERRORE

VETERVM INTER MASCVLINVM ET FEMININVM D 7 terminationem Rr 8 post aspergo:

ME
H ΝΟΡΟC PANTICIC add. D H ΠΡΟCΡΑΝΤΙCIC d H ΠΡΟΤΕΡΡΕΜΕCIC ni f. literis fere eva-

nidis in mg. l ΝΙΤΡΟCΡΑΝΤΙCIC cod. Par. 7497 Darmstad. a alvus Ll 9 char-

tha Rr cardo] h carto H 10 cupressus D cypresus L cupraesus K polulus L

11 carbasus K carbasus arbutus colus L caassis (!) H casses clunes R in
cassis clunis mut., in marg.: at ē ē correctum habuit add. r 12 hic et haec] om. G
conscia] libri et sic 1, 2 cōscia 3 cōsia μ concia π concha α et sqq. (hic et haec

concha uicis inclusit Krehlius) conchis Krehlii censor Ien. p. 430 frontis Rr
13 unus L actius H Attii fab. inc. fr. 14 p. 251 Both. fr. XII p. 189 Ribb.

14 non calide laticē (sic) add. g calida] r callida RD laticē (laticae r).
nel e

Laurus lembus R laurus K 15 limbus Ll limbus G linter DHK lupus
GDLK hic et haec palumbes] in litura h hunc et hanc palumbem RGLK

16 prudens GL et in litura K ὁ πρότονος — senex in litura d ὁ πρότονος
— torris om. R add. r ὁ πρότονος] lacuna rel. om. H ο ΠΡΟΘΝΟC r 17

supparus GL περιώμιον] lac. rel. om. H ΠΗΡΤΟΜΙΟΝ GLK ΤΙΝΠΙΟΜΙΟΝ R
et hoc supparum ΠΕΡΙΟΜΙΟΝ D supparum H supparum GL torrius L

18 ὁ δαλός] lac. rel. om. H tiara h tiberis DHG tiberis K torques Rr
tramis L hi — inueniuntur add. r 19 INTER MASCVLINVM ET NEVTVM D 20

hisdem GL isdem D isdem K siu Rr inmutantes HK innotantes G cas]

quaedam solebant etiam masculino genere proferre vel ex contrario: 'hic' et 'hoc guttur', 'murmur', 'globus', quod etiam 'hoc glomus' dicitur 'glomeris'. 'hic fretus' etiam et 'dorsus', 'huius fretus, dorsus' pro 'fretum freti' et 'dorsum dorsus' dicebant, 'hic gelus' pro 'hoc gelu', 'Histrum' pro 'Hister', et 'Rhenum', 'Tanagrum', 'Metaurum', 'Iberum', 'Vulturum', 'Oceanum' (hoc tamen, quotiens 'flumen' sequebatur, solebant facere). 'iubar' quoque tam masculinum quam neutrum proferebant - Ennius in annalibus:

Interea fugit albus iubar Hyperionis cursum.

Calvus in epithalamio:

Hesperium ante iubar quatiens

'hoc iubar' dixit: si enim esset masculinum vel femininum, 'iubarem' dixisset -, 'hic' et 'hoc liquor', 'hic' et 'hoc papaver', 'hic' et 'haec' et 'hoc penus' et 'hoc penum' - Plautus in Pseudulo:

† Nisi mihi || annuus penus hic ab amatoribus congeratur, is

† Cras populo prostituam vos, o puellae.

Lucilius:

Magna penus parvo spatio consumpta peribit

Plautus in captivis:

† Dicam seni curet sibi aliud penus.

Caesar Strabo in oratione, qua Sulpicio respondit: deinde propinquos nostros Messalas domo deflagrata penore volebamus privare. Afranius in talione:

Lr eas terminationes *Rl* *rell.* 1 in masculino *GLk* genere *om.* *G* e *K*

ut hic *D* 2 mormur *G* glomus] globus *Rr* huius glomeris *D* 3 hic fretus et dorsus *L* dorsus pro] r dorsum pro *R* 4 hic gelus uel gelum *RDHGK* gelu uel gelum dicebant et histrum *K* 5 hiberum *DLr* hooceanum *H* 6 sequabatur *D* 7 *Enn. ann.* X 31 *E. S. inc. sed.* LXXXIII p. 80 *Vahl.* 9 hisperionis *L* 10 *C. Licinii Calvi fr.* 10 *Lachm. fr.* VIII *Weich. poet. Lat. rell.* p. 143 epithalamio *L* ephitalamio *H* 11 Hesperium] α Hesperum *DHLKr* Vesperum *RG* quatiens] *rhl om.* *RHLDGK* 12 dixit protulit *Hh* dixit protulit *Kk*

dixisset] *r* dixisset quatiens *R* dixisset quotiens *GLK* dixisset quotiens hoc iubar dixit *H* 13 et hoc liquor] *d* et haec liquor *D* et hoc papaver] *d* et haec papauer *D* INTER MASCULI ET FEM ET NEUTR *D* 14 poenus *K* paeuum *R* poenum *K* *Plaut. Pseud.* I 2, 44 sq. (v. 177 sq.): Facite hodie ut mihi munera multa huc ab amatoribus conueniant [Nam nisi penus annuus hodie conuenit cras populo prostituam uos (prostiuauos *Vet.*) libri *Plautini. de his versibus ope Prisciani (coll. lib. VI § 76) emendandis cf. ann. Ritschelii, qui eos sic constituit:*

Facite mi hodie ut munera multa huc ab amatoribus conueniant (*s.* amatoribus congerantur).

Nam nisi mi annuos congeretur (*s.* annuos conueniet) penus, cras populo prostituam uos.

pseudolo *G* et in litura *d* psedolo *L* 15 ab *om.* *DL* add. *d* congeretur *D* congeritur *GK* 17 *Lucilii fr. inc.* 65 *Dous.* 64 *Gert.* 18 parvo] per uos libri *Noniani* 219, 29 peribit *K* 19 *Plaut. capt.* III 4, 12 (v. 920): Dicam ut sibi penum aliud ornet 20 plenus *Rr* 21 Caesar Strabo in or. qua Sulpicio respondit] Caesar Strabo contra Sulpicium tribunum plebis *lib.* VI § 76, ubi idem *fragm. l.*, v. *Meyerum* *orr. R. fr. p.* 334 *sq. ed. alt.* sulpitio *H* deinde *om. lib.* VI l. l. 22 *Messalas] rdk, quam scribendi rationem, etsi minus rectam, in Messallas mutare dubitavi, cf. Lachmanni ad Lucr. comm. p. 204 messales RD messalas K maesalas L deflagrata] dh defragrata H flagrata DG conflagrata L poenore *H* 23 affra-*

p. 659 P.

p. 187 K.

Vos quibus cordi est intra tunicam [manus] laeva,
dextra intra penum

Erile -, .

'hic' et 'haec' et 'hoc pecus' - Ennius in Nemea:

5 Pecudi dare viva marito.

potest tamen figurate hoc esse prolatum, ut si dicam 'aquila maritus' vel
'rex avium' -, 'hic' et 'haec retis' et 'hoc rete', 'hic' et 'hoc sexus', 'hic' 45
et 'haec' et 'hoc specus', 'hic' et 'hoc sal'. Cato in II: ex sale, qui
apud Carthaginienses fit. Afranius in Compitalibus:

10 ut, quicquid loquitur, sal merum est.

etiam 'hoc sale' Ennius protulit in XIII annalium:

Caeruleum spumat sale conferta rate pulsum

Per mare.

Supra dictorum tamen nominum usus et apud Caprum et apud Pro-
bum de dūbiis generibus invenis.

nus *GL* *Afran. talion. fr. 1 p. 191 Both. p. 257 Neuk., qui sic l. constituit:*
uos, quibus cordi est intra tunicam | Manus laeva, dextra in penum herile s. Vos,
quibus cordi est intra tunicam laeva, dextera in penum herile. *fr. univ. p. 176 Ribb.*
qui sci: Vos quibus cordi est intra tunicam manus laeva, at dextra in penum | Erile

iv

taliane *R* taleone *DHLK* 1 tunicam *Gg* tunicam *L* manus del. *Neukirchius*

2 dextra *Rr* intra] *L* in *rell.* 3 erile] *cf. lib. VI § 76, h. l. herile G* he-
rile *rell.* 4 hic et haec et hoc specus hic et haec et hoc pecus *D* *Enn. Nem.*
fr. 2 p. 57 Both. (pecudi dare | Viam marito) p. 42 (cf. p. 252) Ribb., p. 133 Vahl.
nemia L neinea *G* 5 pecudi ex peculi *corr. K* peodi *G* dare uiuā in *lit. h*
viva] *Dresd. 1. 2. Erl. 1. 2. Lips. 2 Krehlii uiuam mei omnes, ut tamen in D* ex
uiua *corr. videatur a d, quid H praebuerit dinosci nequeat. uiuam etiam Heidelb. teste*
Krehlio t. II p. 514, uiua ex silentio Lindemanni 6 maritus *add. r* uel am *Rr*

7 INTER MASCVLINŪ ET NEVTRŪ ITERVM *D* et hoc sexus] *r* et haec sexus *RL*

hic et haec et hoc specus *h. l. om. D* 8 et hec sal *Rr* *Caton. orig. lib. II p. 107*
Kr. fr. 38 p. 275 R. lib. V fr. CIII p. 65 Wagen., recte ut opinor numero II (se-
cundo D III L), de quo iam Krausius dubitauerat, in V mutato. idem fragmentum, nec
titulo nec numero libri addito, ap. Alcuinum legi in gramm. p. 2091 P. fugit editores

9-carthaginienses *Rr* kartaginensēs *G* karthaginienses ex karthaginiensis *corr. H*

cartaginienses *L* chartaginensis *K* affranus *GL* *Afran. Compit. fr. 1 p. 162*
Both. fr. V p. 185 Neuk. fr. III p. 144 Ribb., quibus et ipsis addendus l. Alcuini l.:
Africanus (*l. Afranius*), quod loquitur sal merum est competalibus *GL* 10 ut
quicquid] *sic et Barb. m. alt. ap. Ribb. Et quod Barb. m. pr. ut quid L* merum. est
etiam *G* 11 *Enn. ann. XIII 6 E. S. XIII, I p. 57. LXXIII Vahl. cf. Gell. n. A.*
II 26, 21 XIII] sic etiam Gell. l. l. XVII G annalium] *h* annali *H* 12 spu-
mant *R* sale] mare *Gellius* pulsum per mare ex per mare pulsum *corr. K*

13 par *Dd* Per mare ad *fragm. Enni pertinere perspexit Krehlius t. II p. 515*
pro mare (ne) *HL* 14 Supra dictorum *K* Caprum] *de dub. gen. fr. p. 12*
comm. Osanniana, cf. lib. VI § 76 Probum] *Valerium Probum Berytium ut arbitrōr v.*
Graefenhamium hist. phil. III 154 sq. coll. O. Iaknio prolegg. in Pers. p. CXXXIX.
huius Probi auctoritate usus est Caper teste Charisio p. 94 P. et ad eundem Caprum,
hoc Prisciani de Probo testimonium referendum esse censeo, cf. etiam lib. VIII, § 26,
lib. VIII § 54 lib. X § 7. 21. 45. 46. sic etiam aliis quibusdam locis, ubi cum vetus-
tioribus plerumque grammaticis Probus a Prisciano citatur, non pleniore aliquam Probi
iuuoris institutionum editionem intellegendam esse puto, quae Osanni est sententia, Bei-
träge etc. II 210 sqq.; sed ipsum illum Berytium, cuius mentionem ubique ni f. aliunde
hausit Priscianus, cf. lib. I § 39 VIII, 97. VIII 34 X 11. 38, 49. 52. iuuoris vero Probi operi-

DE NVMERIS.

VIII 46 Numerus est dictionis forma, quae discretionem quantitatis facere potest. est autem vel singularis vel pluralis, nam dualis apud Latinos non invenitur. singularis est, ut 'homo', pluralis, ut 'homines'. et sciendum, quod in uno proprie numerus non dicitur, sed abusive, quomodo nominativus casus non est, sed abusive casus dicitur, quod facit alios casus, quamvis multi de hoc dicant, quod ideo casus sit dicendus, quod a generali nomine cadant omnium specialium nominativi. sed si ob hoc casus est dicendus, omnes partes orationis possunt videri casum habere: et verbum enim et adverbium et coniunctio a generali verbo et adverbio et coniunctio-
 47 tione cadunt in speciales positiones singularum. alii autem dicunt, quod ipsa terminatio nominativi cadens in alias diversas terminationes non incongrue casus nominatur, cum nominaturam habeat, ut cadere possit et cadendo faciat omnes casus; quippe si casus dicitur non solum illud, in quod cadit aliquid, sed etiam ipsa res, quae cadit. unde aptota dicunt illa nomina
 15 doctissimi artium scriptores, quae nominativum tantum habent casum, in quo refutatur illorum ratio, qui ideo putant eum casum nominatum, quod a generali nomine cadat. possumus autem et a maiore et frequentiore parte casuum, qui sunt obliqui, hunc quoque accipere nominatum, quomodo et syllabas ex singulis vocalibus dicimus. ergo singularis quoque numerus
 20 bene dicitur, quod ipse geminatus et multiplicatus facit omnes numeros et quod omnes numeri ex ipso componuntur et in ipsum dissolvuntur.

48 Et singularis quidem numerus finitus est, pluralis vero infinitus. cum enim dico 'homo', certum est de uno dicere, cum vero 'homines', incertum est, de quot, nam a duobus usque ad innumerabiles extenditur significatio. itaque natura numerorum quoque certorum invenit nomina, quibus

bus usus est qualia hodie leguntur. Probi iunioris opusculis librum de generibus s. de dubiis generibus annumerat Eichenfeldius anal. p. XX cf. Pompeium ad Don. p. 156 L. Osannum Beitr. II 259 sq. inuenies rdl 1 DE NVMERO G EXPLICAT DE GENERIBVS .: INCIPIT DE NVMERIS. D expl. de generibus inc. de numero L de numeris

incipit *K* *inscr. om. H* 2 dictionis *Rr* dictionis *H* post potest: dictiones possunt dici omnes partes orationis *add. D del. d* 4 DE CASV *D* sciendum est *Gk* 5 propriae *RK* et in proprie *corr. H* non dicitur numerus *G* quomodo] quoniam

DL nominativus non *Dd* 6 est *add. l* 7 multi] *l* multi *L* dicunt *D*
 8 cadunt *HGL* ob *DHGLK* *add. h* 9 habere casum *D* 10 coniunctione *R*
 11 cadunt et in *k* 12 incongruae *Rr* 14 faciet *r* facit *L* si *om. D del. h*

illum *Rr* quot *R* quo *Gr* post in quod: id est obliqui casus *add. H del. h*
 cadit] *d* cadat *DGLK* 15 post aliquid: id est obliquos casus *add. r* id est

obliqui casus *D del. d* cadat *D* aptato *H* 16 quae] qui *L* 17 qui ex quae
corr. H nominativum *L* 18 autem *om. H* et a frequentiore *H* 19 olli-
 qui *R* nominativum (tu) *D* 20 syllabas et singulis *K* 21 DE NVMERIS *D*
 22 in ipsum ex in ipso *corr. H* dissolvuntur] *r* disoluntur *L* desoluntur *G*
 dissolvitur *R* 23 quidem ex quoque *corr. R* 24 dicere] dici *r* 25 innum-
 26 numerorum] *g* uerborum numerorum *G* inuenit certorum *L*

p. 608. 61 P.

p. 198. 99 K.

adiunctis nihil ultra citraque intellegere liceat, ut 'homines duo', 'centum' vel 'mille'. ergo dubitationem pluralium discutit adiunctio eorum nominum, quae singulis numeris sunt propria suae cuiusdam positionis, quippe cum sint pluralia non a singularibus nata. |

- 1 Numeros autem hae habent dictiones, quae personas quoque habent vel finitas vel infinitas, id est nomina, verba, participia, pronomina. unde si deficiat personis verbum, deficit etiam numero, qualia sunt infinita, impersonalia, gerundia vel supina. adverbium vero, quamvis saepe demonstrat numerum ad significationem nominum numeralium, non tamen quasi accidentem hunc habet: accidentia enim generalia fere sunt ad omnes species partium perfectarum. quod enim dicas singularis numeri adverbium vel quod pluralis? cum similiter omne adverbium tam singularibus quam pluralibus verbis adiungitur, etiam || numerale quemcumque numerum significet - ut 'singillatim circumeo' et 'singillatim circumimus', 'pluraliter loquor' et 'pluraliter loquimur', 'saepissime dico' et 'saepissime dicimus' -, quod in nulla parte alia numerum possidente potest contingere nisi figurate, ut, cum sint numeri singularis, plurali addicantur vel, cum sint pluralis, singulari. praeterea nomen et pronomen et verbum et participium declinantur in numeros. adverbium autem quicquid significet et quemcumque numerum, indeclinabile manet. hoc tamen interest inter numerorum nomina, quae sunt indeclinabilia, et inter adverbia, quod ea licet tam singularibus adiungere, ut praedixi, quam pluralibus, ut 'milies dixi' et 'milies diximus', illa vero non nisi pluralibus, ut 'mille homines diximus'. nec praepositio igitur nec coniunctio nec interiectio numerum habent, quippe nec personas significant.

Inveniuntur quaedam nomina, quae utrumque numerum eadem voce

1 contraque *Rr* .-x. post duo add. *K* 2 adiunctio] l adiunctio *L* adiunctio *H*
 3 singularis] *rh* in singularis *R* singularis *H* numeris] *h* numeri. *H* suae] *r*
 sine *R* 4 post nata: Omnia enim a se nascuntur. nam duo non est ab uno derivatum (derivatum *Gk*) nec tres a duobus nec quattuor (quattuor *Gh*) a tribus add. *DGLhk*
 5 DE PARTIBUS QVE HABENT NUMERVM ET QVE NON. *D* Numeros ex
 Numeris corr. *L* 7 deficit] *g* defecit *GK* sunt infinitiva *D* impersonalia *H*
 8 adverbium] *d* Inde adverbium *D* demonstrat *HL* 9 nomina] *r* numerum *R*
 numeralium *Hh* 10 accidentem *GK* accidentia *g* 11 quod] *l*
 cum *L* 12 quod om. *L* 13 post adiungitur: ut male fecit et fecerunt add. *h*
 significet] *dg* significat *DGL* 14 singillatim *L* singillatim *G* circueo *HL*
 circueo et singillatim] om. *DK* circueo singillatim in marg. add. *k* circueo add. *d*

singillatim *L* singillatim *G* circumimus *HGL* 16 in nulla *Kk* possidente *L*
 17 addicantur] *R* adiungantur *DLGrh* adiunguntur *HK* 19 significet et] *α*
 significet *codd.* significat uel *edd.* ante *α* quemque *D* quenquam; *G* 20 a manet
iterum inc. *A* cf. § 36 hoc tamen] hoc autem *Dresd.* *Krehlii* (*R?*) 21 ea]
 ea adverbia *Ar* sea (*a*) *H* 22 milies] *h* millies *KH* millies *K* 23 nisi *G*
 nisi pluribus *A* 24 habet *L* 25 nec add. *k* post significant: In uerbis nulla
 vox eademque apud Latinos singularis et pluralis est id quod apud Graecos interdum
 inuenitur ut *HAHTON* *HITO* *HAHTWN* *KHNW* *G* cf. § 52; in *L* hoc l. *duarum* fere *lin.*

liars 26 numerum *Kk*

p. 661. 62 P.

p. 199—201 K.

demonstrant, ut in prima declinatione singularis genitivus et dativus et pluralis nominativus et vocativus, 'huius' et 'huic poetae' 'hi' et 'o poetae'. 51 et in mobilibus trium generum omnibus singularia feminina et pluralia neutra eandem vocem habent: 'haec prima' ἡ πρώτη καὶ τὰ πρώτα, 'sacra' ἡ ἱερά καὶ τὰ ἱερά, 'maxima' ἡ μέγιστη καὶ τὰ μέγιστα. in secunda quoque declinatione genitivus singularis et nominativus et vocativus pluralis idem est: 'huius docti' et 'hi docti' et 'o docti'. in tertia omnium in 'es' productam terminantium, cum pares habeat nominativo syllabas genitivus, nominativus quoque pluralis et accusativus et vocativus idem est, ut 'hic verres' 'hi' et 'hos' et 'o verres', 'haec caedes' 'hae' et 'has' et 'o caedes'. in quarta etiam genitivus singularis et nominativus et accusativus et vocativus pluralis idem est, quippe in omnibus his casibus producit 'us': 'huius fluctus' 'hi' et 'hos' et 'o fluctus'. in quinta quoque declinatione omnis nominativus et vocativus singularis et nominativus et accusativus et vocativus || pluralis idem est, ut 'haec' et 'o res', 'spes', 'facies', 'facies', 'hae' et 'has' et 'o res', 'spes', 'facies'. nec solum in nominibus, sed etiam in pronomibus invenies quaedam communia utriusque numeri, ut in his, quae genitivum vel dativum singularem in i terminant et similiter nominativum pluralem: 'mei', 'tui', 'sui', 'nostri', 'vestri', 'illi', 'isti', 'ipsi', 'ei'. 'qui' quoque tam singularis est nominativus quam pluralis. 52 in participiis quoque mobilibus idem fit, quod in nominibus. nam in verbis nulla vox eadem apud Latinos singularis est et pluralis.

Sunt quaedam | nomina semper singularia vel natura vel usu: natura,

1 in *add. k* 2 nominativus et vocativus *A* hi et o poetae *add.*
^N
h 3 Et immobilibus *Rr* Et immobilibus *H* omnibus] *l* nominibus
LK singulariam *Rr* 4 ut haec *ADh* πρώτη] *l* προ.τη *A* πρώη *r*
 προ.τη *L* ἡ *r* προ.τα *A* πρώ.τα *r* πρώ.τα *D* 5 *hnpa Rr* ἡ *hpa r*
 ἡ] *om. R* μετ.κτη *R* μετ.κτη *r* μετ.κτη *G* μετ.κτη *AL* ἡ *r* μετ.κτη *R*
 μετ.κτη *r* μετ.κτη *AL* μετ.κτη *K* 6 pluralis *ni f. in lit. H* plurales *h* 7
 idem] id *H* ut huius *r* et hi] hi *HG* docti *om. GL* ἡ *Rr* omnium] *r*
 omnia *rell.* uel nomina *add. k* 8 terminantium] *r* terminantia *RAHLK* disinen-
 tia *G* nominativum terminantia *D* habeant *H* 10 has] as *A* 11 etiam decli-
 natione genitivus *A* 12 vocativus. Idem est pluralis quippe *A* idem est] *h*
 id est *ni f. in lit. H* quippe] *k* quoque *K* 13 *ho* fluctus *H* 14 vocativus *Rr*
 singularis — pluralis *in mg. add. r* et ante accusativus *add. h* 15 idem] *h*
 id *H* est ***ut *H* ut *om. L* o res] ores *A* 16 o res] ores *A* species *G* nec] *N G*
 nominibus] *h* omnibus *H* 17 etiam pronomibus *A* 19 ut mei *AL* 20 ei
 — tam *in litura g* singularis quam pluralis nominativus. In *L* 21 nominibus]
 omnibus *G* et in nominibus *corr. in K* 22 Latinos *** singularis *H* et pluralis
 est *D* post est a *D*, post pluralis ab *ALh add.* quia id (idque *L*) apud grecos
 interdum invenitur ut ἡθον εγω ἡθον εκεῖνοι (*sic L* ueniebam ego ueniebant illi
 e
add. l ἡθον. into ἡθον. κηῖνοι *A* ἡθον ἰτω ἡθων κηῖνοι *D* ἡθων ἰτω.
 ἡθων ἰτω *H*, *litteras extr. in litura add. h, cf. § 50* 23 DE HIS QVAE DEBENT ESSSE
 SEMPER SINGULARIA *D* semper *om. G* singularia semper *K* Natura au-

p. 662. 63 P.

p. 201. 202 K.

ut propria, quae naturaliter individua sunt: 'Iuppiter', 'Venus', 'Ceres', 'Achilles', 'Hector', 'Sol', 'Luna', 'Italia', 'Sicilia', 'Cilicia'; usu, quae singulariter proferri tradidit usus, ut 'sanguis', 'pulvis'. in his tamen ipsis est quando vel eventus vel partitio regionum vel diversae opiniones vel auctoritas veterum cogit vel quando pro appellativis quoque proferuntur, ut etiam plurali numero proferantur: eventus, quod evenit saepe eodem proprio nomine duos vel plures nuncupari, ut 'Aeneas' Anchisae filius et Silvius 'Aeneas', 'Pyrrhus' filius Achillis et 'Pyrrhus' rex Epirotarum, 'Ajax' Telamonius et 'Ajax' Oilei filius. haec enim non naturaliter communia 53 sunt, quippe nullam qualitatem communem significant, sed casu diversis contigere personis. idem facit partitio regionum, ut 'Gallia' citerior et 'Gallia' ulterior, diversae opiniones, quod quidam multos soles et multas lunas esse putaverunt ('terra' quoque, 'virtus', 'pietas', 'iustitia', 'probitas' et similia, quando deas significant, propria sunt, quando vero partes vel 54 in hominibus sitas res, appellativa sunt. itaque si sint propria, non habent pluralem numerum, sin appellativa, habent); auctoritas, ut 'mella', 'frumenta', 'ordea', 'farra' plurali numero protulit Virgilius, cum in usu frequentiore singularis numeri sunt, sicut alia quoque plurima, ut 'sanguis', 'pulvis', 'pax', quae tam singulariter quam pluraliter prolata idem 20 possunt significare. sed pluraliter non utimur eis, quia auctoritas deficit, | cui si collibuisse, quomodo 'cruores', dicere 'sanguines', vel quomodo 'ci-

tem propria A I nataliter K ut iuppiter DGKh iuppiter L 2 achilles G
sol luna italia sicilia cilicia hector achilles L haector RA sicilia italia cilicia
sol et luna D Sicilia Cilicia] r sicilia RH scilicia A usque quoque quae H 3
ut
et sanguis K In is Rr ipsis propriis est A 4 partitio] r partio R partitio
A participatio (ip) K opiniones] g openiones G oppiniones H 6 in plurali Rr
proferuntur K DE NATURA D proprio] r propriae R 7 uel plurales A
nuncupari G nuncupari in litura k silivius eneas K 8 pyrrus RAK pirrus H
pirrus DG phirrus L achillis GL pyrrus RAHK pirrus DG phirrus L
epirotarum rex LK epyrotarum rex H epyrotarum RA 9 tellamonius, add.
thelamonius G olei DG 10 nullam in mg. l ad nullam qualitatem, add.
nota v, haec in mg.: Non ideo eodem nomine nuncupati sunt quod aliqua qualitate
similes fuerint si duo nigri uel duo formosi. add. r cf. infra significat A

contigere diuersis A 11 contigere] rh contingere RHL contigere K personas K
post personis: Non enim ideo eodem nomine nuncupati (nuncupati k) sunt quia
qualitatem similem habent id est quod (quae A) duo albi essent uel duo nigri (nigri
duo GLk) uel (et k) duo formosi (formosi duo GLk) ADGLhk, quae merito exulare
iussit Krehlius cf. supra r galli Rr oterior A 12 opiniones] g openiones G
oppiniones H 13 putauerunt uel quando. Terra Rr uirus A piaetas Rr pie-
tas (n) H 14 sunt propria A 16 post appellativa, habent: quando partes uel in
hominibus sitas (sitas A) res significant. repetunt AD del. d 16 DE vsv. D ut om.
AGL add. l 17 hordea DL Plurali H Vergilius mella protulit ecl. 3, 89
4, 30 georg. I 131 III 35 etc. cf. ind. Erythraei s. v., frumenta georg. I 150. 189.
315 etc. cf. ind. l. s. v., hordea (sic Med.) ecl. 5, 36 georg. I 210. 317, farra
georg. I 73. 101. 219 III 127 18 fr. q. tiore L sunt Rr plurima **** (sunt) D
pulvis sanguis L 19 pax lux euae k tam] k om. G tamen Hg 20 defecit
GLK 21 collibuisse D quomodo Rr sanguinis A 1 inpediret H

neres', sic 'pulveres', nihil impediret. sciendum tamen, quod metallorum vel seminum vel umidorum ad mensuram vel ad pensum pertinentium ple-
raque semper singularia inveniuntur, ut 'aurum', 'argentum', 'aes', 'plum-
bum', 'stannum', 'vitrum', 'orichalcum', 'electrum', 'triticum', 'ervum'
ὄρουζα, 'faba', 'lens', 'pisa', 'conchis', 'acetum', 'liquamen', 'mulsum',
'oleum'. adeo autem haec usus, non regula prohibet etiam pluralia ha-
bere, quod quidam propria confisi auctoritate plurali quoque, ut dictum
est, haec protulerunt numero, ut 'ordea', 'frumenta', 'fabae', 'vina', 'mella'.
55 similiter sunt quaedam semper pluralia vel natura vel usu: natura, ut 'Ge-
mini', proprium in signo caelesti, et 'Pisces', usu, ut 'manes', 'arma',
'moenia', 'Floralia', 'Saturnalia', 'nundinae', 'Kalendae', 'Nonae', 'Idus',
'Compitalia', 'Neptunalia' et omnia paene festorum dierum nomina. sunt
quaedam singularia voce, intellectu pluralia, quae etiam comprehensiva di-
cuntur, id est περιληπτικά, ut 'populus', 'exercitus', 'legio'; alia contra
intellectu singularia, voce pluralia, ut 'Athenae', 'Thebae', 'Mycenae', 'Mae-
nala', 'Gargara', 'Tartara', 'Dindyma', 'Bactra'. inveniuntur tamen in his
quaedam etiam singulariter prolata idem significantia. Virgilius in V:
Argolicove mari depressus et urbe Mycena.

Status in VIII Thebaidos:

Vive superstes, ait, diraeque ad moenia Thebes

metallorum vel seminum] r metallorum seminum R 2 umidorum] R humido-
rum r rell. psium H 3 aes auricalcum ***** vitrum plumbum stagnum triticum D
plummum L 4 stannum] π stagnum libri orichalcum] nonnulli Krehli codd., ut vid.,
π oricalcum RAH auricalcum Kr auricalcum DG auricalcum L ^{uel a} triticum Kk
ervum] herba L herba G 5 OPIZA ADH obriza L ab riza G pissa G pis+a H
^{um}
cannabis
conchis Hh concis L ^aacoetum Rr 7 quidem Rr ^aconfussi G confusi π
^{uel a}
f. in litura L confisa, l confusi Kk 8 ordea] in litura h hordea ADKl faba
Rr 9 DE HIS QVAE DEBENT ESSE SEMPER PLVRALIA D sunt add. r pluralia]
plura R pluria D gemini et castor et pollux proprium D 11 menia Hh compi-
talia neptunalia id est festae per quatuor dies factae nundinae kalendae nonae idus D
calendae L 12 compitalia GK compistalia H poene AH ^{dam}DE HIS QVAE
VOCEM HABENT ET INTELLECTVM E CONTRARIO. D 13 quaedam] alia D quae L
voce singularia L plulalia H comprehensiuu ADH 14 περιληπτικά] 2
ΠΕΡΙΑΕΜΤΙΚΑ
ΠΕΡΙΑΗΗΠΤΙΚΑ Rr ΠΗΡΙΑΗΜΠΤΙΚΑ A ΠΕΡΙΑΗΜΤΙΚΑ GL ΠΗΡΙΑΗΜΤΙΚΑ K ΠΕΡΙΑΗΜ-
*ΤΙΚΑ (A-Π) D ΠΗΡΙΑΗΤΙΚΑ H ΠΕΡΙΑΗΜΤΙΚΑ dicuntur L sunt alia AD contra] d
contraria AD 5 voce pluralia intellectu singularia D singularia sunt h
Athenae] d athanae A athene D tebae A micenae RL mecenae G mycene D
mychena HK menela K menala rell. 16 tartara Rr dindima AG dyndima L
dyndyma K in his quaedam ex quaedam in his corr. G 17 Verg. Aen. V 52
18 argoliquoue AK depressus] RADHK cum libris aliquot Verg. dett. deprens-
sus 1 Vergilius dephensus GLk urbe] sic etiam Pal. m. alt. arce m. pr.
^{emi}
urbicena Rr micena L mececa G Mycena libri aliquot Vergil. deteriores Mycecae
Med. Pal. Mycenis Rom. 19 Stat. Theb. VIII 294 sy. IX L VIII rell.
Thebaidos] r tebaidos RG 20 uiuae Rr uiuere GK semperstes A diraeque]
q G thaebes r taebes R thebis G

p. 663. 64 P.

p. 202. 203 K.

Solus abi.

'Maenalus' quoque dicitur et 'Tartarus' et 'Gargarus'. Virgilius in bucolico:

Maenalus argutumque nemus pinos|que loquentes

Semper habet.

idem in VI:

tum Tartarus ipse

Bis patet in praeceps tantum tenditque sub umbras. ||

DE FIGVRIS.

10 Figura quoque dictionis in quantitate comprehenditur: vel enim sim-XI 56 plex est, ut 'magnus', vel composita, ut 'magnanimus', vel decomposita, quam Graeci παρασύνθετον vocant, id est a compositis derivata, ut 'magnanimitas', quae rationabiliter separatim accepta est figura a Graecis. neque enim simplex poterit esse, quae a composita derivatur dictione, neque
15 composita, quia, quod suum est compositorum, non habet, id est ut ipsa per se ex diversis componatur dictionibus separatim intellegendis sub uno accentu et unam rem suppositam [id est significandam] accipiat, ut est 'respublica', 'iusiurandum' et talia. una est enim res supposita, duae vero voces diversae sub uno accentu prolatae, quas invenis separans composi-
20 tum, etiamsi sit a corruptis compositum, ut est 'parricida'. hoc enim ipsum per se compositum quaerentes ex quibus dictionibus est, invenimus divisione facta eas per se intellegendas: dicimus enim a parente et a verbo 'caedere', quae utraque per se integra sunt et intellectum habent plenum, quod in decompositis fieri non potest. si enim dicam 'mag-
25 nanimitas compositum est a magno et animitate', nihil dico, 'animitas'

1 abe Rr abii LK habii G 2 menalus libri Verg. ecl. 8, 22 sq.
bocolico AGK 4 menalus DHGLK argutumque] ra argutum quae RA
loquentes etiam Ver. loquentis LPal. 5 semper] r om. L siper R 6 Verg. Aen.
VI 577 sq. - 8 patet add. r intenditque R tendit quae A 9 DE FIGVRIS in-

cipit LK EXPLICAT DE NVMERIS INCIPIT DE FIGVRIS D inscr. om. AH 10 compre-
henditur AD simplex G 12 παρασύνθετον π ΠΑΡΑΣΥΝΘΕΤΟΝ L ΠΑΡΑΣΥΝΘΕΤΟΝ
G parasyntheton H parasinetheton K parasindeton Rr parasinetheton D parasinteton A
est de compositis GL a magnanimus magnanimitas A magnanimitas a magnanimus D

13 post magnanimitas unum folium deest in L, inc. iterum ab initio § 68 Dest u duo m.
rec. in mg. 14 simples A simplex G posit Kk dirinuantur A 15 id est
ex ut est corr. A ut ipsa ut ipsa H 16 intellegendo Rr 17 subpositam

RHK 18 res puplica G talia] d talia K alia GD enim est ADGK sub-
posita REK 19 diuersae uoces D 20 siet (n) D compositum om. D

parricida Rr ab hoc enim iterum inc. B cf. lib. III § 2 22 post enim: diuisione
facta add. D et sup. lia. Ah 22 parens A 23 et uerbo G a caedo uerbo D
caedo A utraque add. h per se prolata intigra G per se integra Kk 25 com-
positum est] r com R magnus et animitas A animitate ex animante corr. H

p. 664. 65 P.

p. 203. 204 K.

enim per se non dicitur. necesse est ergo dicere, quod 'magnanimus' quidem compositum est a magno et animo, quae sunt intellegenda per se, a magnanimo autem derivatum est 'magnanimitas': quamvis inveniuntur multa dubia, utrum decomposita sint an composita, ut 'impietas', 'infelicitas', 'perfectio'. quae si ab impio et infelice et perfecto dicimus derivata, decomposita sunt, cum autem in duo separatim intellegenda possint dividi, videntur esse composita, quomodo etiam participia, quae a compositis verbis derivantur, ut 'perficiens', 'neglegens', 'circumdans', 'anteveniens'. sunt tamen quaedam, quorum simplicia in usu frequenti non sunt, ut 'defensor', 'repleo', 'compleo', 'suppleo', 'deleo', 'releo', 'defendo', 'offendo', 'respicio', 'aspicio', 'suspicio', 'despicio'. quod autem rationabiliter simplicia quoque horum possunt dici, ostendunt nomina ex eis nata: 'plenus' quasi a 'pleo' verbo, 'letum' quasi a 'leo' verbo et 'leor'. 'specto' etiam verbum quasi a verbo 'spicio' natum est frequentativum.

58 Componuntur autem nomina modis quattuor: ex duobus integris, ut 'tribunusplebis', 'iusiurandum'; ex duobus corruptis, ut 'benivolus', 'pennirapus'; ex integro et corrupto, ut 'inimicus', 'extorris'; ex corrupto et integro, ut 'efferus', 'impius'. et sciendum, quod omnes partes orationis habent composita absque interiectione et plerisque participiis. interiectiones enim semper simplices sunt, participia vero vel simplicia vel decomposita plerumque [id est a compositis verbis derivata] sunt: per se enim

2 quidem *om. K* est *om. GK* magnus et animus *A* anima *R* 3 magnonimo *Rr* magnanimus *ADK* autem *sup. lin. add. in K* quamvis tamen inveniuntur (*ex inveniuntur corr.*) *B* 4 impietas *R* 5 perfectio *Rr* sibi ab *Rr* impius et infelix et perfectus *D* 6 derivativa *B* 7 possint] a possunt *BA* a *om. A* 8 proficiens *A* circumdans *g* 9 eveniens *Kk* tamen *om. K* quaedam composita quorum *A* simplicia *G* 10 defensor] *h. l. om. D add. d* defendo *D* 11 suspicio] *om. K ante aspicio in mg. add. k* suspitio *H* dispicio *GK* 12 simplicia *G* 13 ple+o (n) *B* et laetum *K* laetum *RAH* laetum *rd* quasi] *h* quas *H* loeo *H* uerbo leo *D* 14 leor *H* spicio] specio *GK* spitio *H* 15 frequentativum] *b* frequent**** *B* 16 quatuor modis *GK* duobus *K* duobus modis integris *A* integris *G* 17 tribunus plebis *ex* tribunus. plenus *corr. B* duobus *K* ut *ante* benivolus *om. RBHK* benevolus *H* pennirapus *Rr* pennirapus *D* pennireptus *Gg* pennereptus *K* post pinnirapus: Nam si non cessent composita femininum in ae dyptogon fecissent si quae nequae uti quis facit femininum. *H cf. § sq. extr.* 18 intigro *g* ut *om. G* extorris *Rr* 19 intigro *G* DE PARTIBVS QVAE COMPVNTVR ET QVAE NON. *D* et sciendum est *D* 20 habent *add. r* interiectiones *R* Interiectionis *A* 21 simplices *G* simplicia *G* simplicia sunt *A* decomposita id est a compositis uerbis plerumque sunt derivata *K* 22 a *add. r* sunt *om. DG*

p. 205. 66 P.

p. 204. 205 K.

raro componitur participium. nam si quis dicat, | 'faciens' participium compositum fieri 'efficiens', sciat hoc minime potuisse fieri, nisi prius verbum compositum fuerit, ut est 'facio efficio', et ex hoc verbo nasci participium 'efficiens'. quae enim participia per se componuntur, pleraque amittentia vim participii transeunt in nomina, ut 'potens impotens', 'doctus indoctus'. ideo autem diximus 'pleraque', quod illa participia videntur a simplicibus suis esse composita, quae non verborum sui temporis, sed participiorum simplicium regulam servant, ut 'contigi contactus' a simplici 'tactus', 'coegi coactus' a simplici 'actus', 'contuli collatus' a simplici 'latus'.

Nomina vero componuntur vel cum aliis nominibus, ut 'omniparens', XII 59 'paterfamilias', vel cum verbis, ut 'armiger', 'lucifer', vel participiis, ut 'senatusdecretum', 'plebissciturum', vel pronominiibus, ut 'huiuscemodi', 'illiusmodi', vel aduerbiis, ut 'satisfactio', 'beneficus', 'maledicus', 'causidicus', vel praepositionibus, ut 'impudens', 'perfidus', vel coniunctionibus, ut 'uterque', 'quisque', 'nequis', 'siquis', quae composita esse ostenduntur a femininis in a desinentibus, ut 'siqua', 'nequa' quomodo 'aliqua'. et 60 componuntur vel a duabus dictionibus, ut 'septentrio', 'semivir', vel a

1 a faciens *Krd* facien *Rr* participio *Ar* compositum participium *G* cōpos
 partē *K* 2 sciet *R* hoc fieri *A* minime potuisse fieri] *Dr* cum quinque *Krehli-*
 nis in paucissimis (ex pocissimis corr. *R*) fieri *RBH* et in ras. *K* in paucis fieri potuisse *G* 3 fuerit] in *litura* *K* fuisset *ADG* ut est] id est *DG* et] atque *DHGL* aequae *K* ex om. *DGK* add. *dk* 5 amittentia *G* amittentia *K* inpotens *RBADH* 6 dicimus *A* pleraque corr. ni f. ex plerūque *H* 7 a] ex *A*
 simplicibus *G* composita esse *K* tem *Rr* 8 simplicium *G* contigi] *rd*
 contingi *RAD* contactus *Rr* contractus *A* contactus *H* 9 coegi coactus in *litura* *H* simplici et sic fere ubique *G*, h. l. et aliquotiens *K* conlatus *BHGK*
 11 uero om. *A* omnipotens *GK* 12 Lucifer *A* uel cum participiis *BADG*
 13 senatusdecretum] *h* senatusdicretum *K* senatus *H* plebissciturum] *rd* plebisciturum *RADHGK* uel pronominiibus] *R* at cum in *mg.* *r* uel cum pronominiibus
G huiusmodi *Bb* 14 illiusmodi (ce) *K* uel praepositionibus — perfidus ante uel aduerbiis — causidicus collocat *D* uel cum aduerbiis *G* satisfactio *A* beneficus maledicus causidicus] om. *H* add. *h* maledicus *K* malificus *G* maleficus *h*
 causidicus] om. *D* causedicus *RrA* causidicus uel casidicus *K* decem fere *lit.* *lac.* in *B*
 15 uel cum praepositionibus *G* impudens *AHK* uel cum coniunctionibus *G* coniunctionibus *R* 16 siquis nequis *D* esse om. *G* ostenduntur esse *K*
 17 aliqua . *Kk* post aliqua: Nam nisi (si *A* si non *H*) essent composita (composita *D*) feminina (femininum *AR* m. rec. *b*) in ae diphthongum (dyptongon *D* diptongon *Ab* dytongū *R* m. rec. dyptongum *H* diptongum *K* diptō *g*) fecissent: siquae, nequae, uti (ut *Kb*) quis femininum quae facit (fem quae fa: in *litura* *h* facit femininum quae *Kg*) add. *ADKg*, *H* iterum (cf. § 58) et m. recentior (non *r*) in *R*,
 om. etiam *Heidelb.* cum duobus aliis *Krehlii* 18 uel duobus *Rr* duabus] *b* duobus *B* semiuir septentrio dicitur plaustrum id est arcton quia septem stellas habet. *triones* enim quasi *teriones*. *D*

p. 606. 67 P.

p. 206. 206 K.

tribus, ut 'imPERTerritus', 'inEXpugnabilis', 'inEXtrICabilis', vel } amplioribus, ut 'cuiuscumquEModi', quae tamen solent ex iam compositis secundam compositionem accipere. primo enim compositum est 'PERTerritus', 'EXpugnabilis', 'EXtrICabilis', et post 'imPERTerritus', 'inEXpugnabilis', 'inEXtrICabilis', similiter 'imPERfectus', 'inELuctabilis' et similia. est ergo illud quoque attendendum, quod separata composita non solum in simplices resolvuntur dictiones, sed etiam in ante compositas, sicut sunt ea, quae a tribus vel amplioribus componuntur. ipsa tamen quoque ante composita necesse est in duas intellegibiles dictiones resolvi. componuntur tamen etiam quaedam ex decompositis: 'potens' a verbo 'potes', quod est compositum. ex hoc componitur 'imPotens', 'omniPotens', 'igniPotens', 'viripotens' ex simplici et decomposito. et est sciendum, quod, si duo sint nominativi, ex utraque parte declinatur compositum, ut 'respublica reipublicae', 'iusiurandum iurisiurandi', quod Graeci numquam faciunt in compositis. dicunt enim, oportere compaginem, qua cohaerent in compositione dictiones, immobilem manere. hoc igitur non servant [Latini] divisorum quidem utimur declinatione, accentu tamen compositorum. in omni enim casu sub uno accentu ea proferentes composita esse ostendimus, et possumus dicere, per singulos casus ea componi. quod dicentes non videmur contra supra dictam Graecorum de compagine rationem facere. nec mirum apud nos per singulos casus nomina componi, cum apud illos quoque inveniuntur etiam verba quaedam, quae per diversa tempora componuntur, ut *καταγράφω κατέγραφον, ἀναγινώσκω ἀνεγίνωσκον*. nam si a praesenti *καταγράφω* dicam nasci *κατέγραφον*, incipit labefactari || compago

1 a tribus] h tribus ADH trium B tribus dictionibus K inPERTerritus BAH
 inEXtrICabilis add. b 2 ex iam] etiam A etiam ex GK 3 est] esse K
 4 postea Ab inPERTerritus RA 5 inPERfectus B 6 adtendendum RBADH
 addendum K seperata G 7. Sicut D eas quae A quae in tribus G 8
 componuntur sup. lin. add. K quoque tamen B 9 ditiones R 10 quod est.
 uerbum compositum AD compositum **** K 11 hoc enim componitur D
 componitur om. H 12 et decomposito est. Et sciendum K DE DECLINATIONE
 COMPOSITORVM NOMINVM, D Et is est A est om. HK sciendum est D
 nominativi sint D 13 res publica rei publicae G 14 iurisiurandi] a ius. iurandi A
 15 compaginem AH choherent A 16 immobilem BH diuersorum
 H 18 es ostendimus Rr esse — dicere in marg. add. K 19 dicere G

Δ π. rec.

Υ

21 nec] b nec B 23 ut *καταγράφω* — nasci *κατέγραφον* add. h ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ
 Υ
 ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩ ΑΝΕΓΙΝΟΣΚΩΝ Rr ΚΑΤΥΓΡΑΦΩ, ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ, ΑΝΑΓΙΝΟΣ.ΚΟ
 ΑΝΕΓΙΝΩΣΚΟΝ B ΚΑΤΑΤΡΑΦΩ ΤΕΓΡΑΦΟΝ ΑΝΑ ΓΙΝΟΣΚΟ ΑΝΑΓΙΝΟΣ. ΚΟΝ. A ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑ-
 uel anc
 ΤΕΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΩ ΑΝΕΓΙΝΩΣΚΩΝ D ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΤΗΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΓΙΝΑΣΚΟ. ΕΓΙΝΟ-
 ΣΚΩΝ Gg ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ, ΑΝΝΙΝΩΣ. ΚΩΑΝΝΙΝΩΣΚΩΝ h ΚΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΚΑΤΕΓΡΑ-
 Υ
 ΦΟΝ ΑΝΑ ΓΙΝΟΣΚΟ ΕΤ ΓΙΝΟΣΚΩ Κ ΚΑΤΕΓΡΑΦΩ Rr ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ A ΚΑΤΑΓΡΑΦΟ G ΚΑΤΑ-
 ΓΡΟΦΟ K ΚΑΤΑΓΡΑΦΟ h 24 dicamus h nasci A ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ BADr ΚΑΤΑΓΡΑ-
 ΦΩΝ R ΚΑΤΗΓΡΑΦΟΝ GK h labefactari R compago AB

p. 667 P.

p. 206—208 K.

compositionis, quod recusat ratio. | unum apud Latinos invenitur nomen, 62
 quod quamvis ex duobus sit nominativis compositum, non ex utraque parte
 declinatur, id est 'alteruter alterutrius', quod tamen ipsum non absque
 ratione non declinatur. nam cum duae contra se pugnant regulae, ut
 5 unam servet, necessario perdidit alteram. omnia enim nomina vel pro-
 nomina, quae genetivum in 'ius' terminant, debent hunc communem habere
 trium generum: 'unus unius, una unius, unum unius'; 'solus solius,
 sola solius, solum solius'; 'ille illius, illa illius, illud illius'. cum igi- 63
 tur femininum et neutrum supra dicti nominis ex corrupto et integro sint
 10 composita hiatus causa et euphoniae - 'alterutra' pro 'altera ultra' et 'alter-
 utrum' pro 'alterum utrum' -, et necessario extrinsecus habuerint declina-
 tionem, id est 'alterutrius'. unde Cicero pro M. Marcello: quod
 si in alterutro peccandum sit, malim timidus quam parum
 prudens videri. itaque masculinum quoque eorum est declinationem
 15 secutum propter rationem supra dictam in 'ius' terminantis genetivi, qui
 communis trium vult esse generum. nec solum tamen in declinationibus
 nominum hoc contingit, sed etiam in accentibus, ut 'utérque utrâque
 utrâque', 'plerâsque plerâque plerûmque': femininum enim, quamvis
 paenultima brevis sit, accentum tamen in ea habuit acutum, sicut mascu-
 20 linum et neutrum: 'que' enim, nisi separata sit, si Graecos sequimur, 64
 coniunctio enclitica esse non debet, nisi illud dicamus, quod 'que', quando
 cum integris componitur dictionibus, quamvis significationem suam amittat
 [id est coniunctionis], tamen enclitici vim servat: 'plerâque', 'ubique',
 'utrâque', exceptis differentiae causa 'itaque', 'utique'; in his enim non
 25 solum coniunctio, sed etiam praeposita ei adverbia vim propriae significa-

1 recusat R ratio recussat G invenitur nomen apud latinos D 2 dua-
 bus nominativis sit A fit K ultra quae R 3 declinatur (n) B 4 regulae
 ex regulam corr. A regulae (r) H ut *** Bb (** in mg., f. unâ a b et add. et
 eras.) 5 unam] alteram BDHGK necessario GK perdit BHRd alteram per-
 didit K enim add. h 6 ius] h us H hunc in mg. add. K habere] om. K

post generum add. k 7 una unius unum unius] una unus Rr 8 solum solius
 om. H 9 supradicti nominis ex nominis supradicti corr. K intigro G 10

altera ultra R 11 pro alteruterū utrum Rr et del. h necessario GK ha-
 buerunt ADKh 12 Cic. p. Marcello 7, 21: ut, si in alterutro peccandum sit,

malim videri nimis timidus quam parum prudens cf. lib. VI § 35 pro marcello
 A M. om. H 13 alterutro (l) R peccantium A peccatum BHGK sit add.
 g Malym H timidus] h timidū ni f. in lit. H 14 declinationem secutum
 est K 17 contingit G accentibus K ut add. r 18 utrunque (sic) add. g

19 preuis Rr sit] ex fit corr. K accentum K in a habuit r 20 que]
 ex que corr. B Quae Rr q̄. H 21 coniunctio R enclitica] rak enclitica RB

ADH enclitica K quod que que quando A 22 intigris GK amittat] g ami-
 tat G 23 coniunctionis R enclitici Ahr ut pleraque BADh plerâque
 ubique utrâque R accentus om. rel. h. l. et in sqq. omnes 24 declinationem secutum
 K 24 deferentiae K itaque] cf. tamen de accent. § 10 post itaque utique
 non est sed

in ras. ΔΙΑΤΟΤΤΩ ΤΟΙΝΥΝ. Itaque καιοσπερ B 25 coniunctio etiam Kk proposita B

p. 667. 66 P.

p. 206 K.

tionis convertunt composita. vetustissimi tamen et 'altera utra' et 'alterum utrum' et 'alterius utrius' solebant proferre et 'plerus plera plerum' absque 'que' additione. - Cicero in Protagora: quae igitur potest esse indignitas voluptatis ad molestiam, nisi in magnitudine aut longitudine alterius utrius posita? Cato de ambitu: sed sunt partim, qui duarum rerum alterius utrius causa magistratum petunt. idem in I originum: agrum quem Volsci habuerunt campestris plerus Aboriginum fuit. Pacuvius in Duloreste:

Pater Achivos in Caphereis saxis pleros perdidit. idem in Teucro:

Periere Danai, plera pars pessumdata est.

Asellio in III historiarum adverbialiter sine 'que' extulit: ut fieri solet plerum, ut in victoria mitior mansuetiorque fiat. - ergo nihil aliud est in his nominibus 'que' nisi syllabica epectasis, quomodo 'ce' in quibusdam pronomibus et adverbis, ut 'hisce', 'hosce', 'illice'. nam et 'plerus plera plerum' et 'plerusque pleraque plerumque' idem significant. 'uter' vero et 'uterque' diversas habent significationes. 'uter' enim, πότερος, dividuam vim habet, 'uterque', ἐκότερος, collectivam; 'ubi', πού ἢ ὅπου, 'ubique', πανταχοῦ. in his ergo et similibus 'que' si conjunctionem accipiamus, composita sunt, sin syllabam, derivativa. similiter

1 vetustissimi K tamen altera B 3 absque quae A que om. H additione] rh additione RH Cicero in Protagora: l. III 2 p. 477 Or. cf. lib. VI § 35 pitagora R protogora K 4 voluptatis] sic ex Plat. Protag. p. 356 A tacite P. Victorius var. lect. lib. XVIII cap. VIII voluntatis libri Prisc. utroque loco in add. r 5 ant in longitudine G Cato de ambitu: Meyerus l. l. p. 88 sq., cf. lib. VI l. l. 6 partium Kk qui partim G 7 magistrum B Caton. orig.

lib. I fr. p. 98 Kr. fr. 10 p. 269 R. fr. V p. 17 Wr. in om. H post originum: agrum — Aboriginum om. GK add. g quem] r que R quaemulsci A 8

Volsci] H vulzi g unsci rell. habuer Rr habuerint A plenus Rr ab origine g pacubius BDHKr Pacuv. Dulorest. fr. 2 p. 117 Both. fr. XVI p. 78 Ribb. cf. Stieglitzium de M. Pacuvii Duloreste p. 78 sq. fr. V 9 doloreste r doloseste A dolores te pater GK 10 Achivos] r acheus R acheos BAD achaeos GK achaios H Caphereis] r capherei ADHK caferei G caperei R prodidit G uel perdidit g 11 Pacuv. Teucr. fr. 22 p. 147 Both. fr. VI p. 98 Ribb. theucro B 12 periere ex perere corr. B perire G paessundata est K pessumdatur

Festus s. v. plera p. 230^b M. eique obtemperans Ribbeckius 13 Asellio] r asellio G asellius RBA Sempr. Asell. hist. l. III p. 218 Kr. fr. 4 p. 324 R. tertio D VI GK 14 plerum* ut (q.) B plerum in GK 15 nominibus que] r nominibus quae RA syllabica] rh syllabice R et in litura ni f. H syllabicae pictassis (pectassis b) B epectasis] d epectasis RDH epactasis K 16 ut om. AH

h isce osce Rr illice K illicce libri rell. 17 plerusque pleraque plerumque] r plerusque et pleraque et plerumque RBAH 18 uter enim — πανταχοῦ om. H add. h 19 ποῦνος r πωτηρως D habent B uterque uero K uterque utrique B λεκατερος in litura r ηκατηρως D collectivam habet D 20 πουνουρω R

πουνουρω AD πουνουρω G πονοπου B ΠΑΝΤΑΧΩ Rr ΠΑΝΤΑΧΩ B que] rad que RAD coniunctionem R 21 accipia Kk sin] si H se A sin autem G

p. 668. 69 P.

p. 208—10 K.

'undique', 'denique', | 'itaque'. sin vero ex utroque casu obliquo sint 66 composita nomina, manent indeclinabilia, ut 'huiusmodi', 'istiusmodi', 'illiusmodi', 'cuiusmodi', 'eiusmodi', 'cuimodi'; sin ex nominativo et obliquo vel obliquo et nominativo, nominativus tantum declinatur, ut 'praefectusurbis', 'senatusconsultum'. et invenimus per omnes fere casus composita, ut 'iurisperitus', 'legislator', 'praefectusurbis' et 'praefectusurbi', 'tribunusplebis' et 'tribunusplebi', 'agricola' [agrum colens], 'caelicola' [caelum colens], 'macte' id est magis aucte - antiqui tamen et 'mactus' dicebant -, 'mentecaptus'. et singularia cum pluralibus componuntur, ut 10 'orbisterrae' et 'orbisterrarum', 'paterfamilias' et 'paterfamiliarum', 'armipotens armorumpotens', 'magistarmilitum', 'asecretis', 'acalculis', 'aresponsis', 'abactis'. possunt tamen haec eadem etiam separata esse, si diversos 67 accentus his dederis vel interponas coniunctiones, ut 'resque publica', 'populusque Romanus', 'tribunusque plebis'. 'siquis' ad imitationem εἴτις 15 Graeci enclitice prolatum quidam putant, ut 'numquis', 'nequis'. ostenduntur tamen ea sine dubio composita tam a feminino singulari quam a neutro plurali in a desinentibus. compositio enim, non enclisis, corrumpere dictiones solet: dicimus enim 'siqua', 'nequa', ut 'aliqua'. |

DE CASV.

30 Casus est declinatio nominis vel aliarum casualium dictionum, quae XIII 68

1 itaque utique ADH sin] Quae B oblico Rr snt D Hrb 2 manent
manent A illiusmodi istiusmodi D 3 cuiusmodi om. RH add. r eiusmodi
cuiusmodi K eiusdemmodi B cuimodi] add. k cuicumodi B et obliq. uel
obliquo A 4 . Vt praefectus urbi H 6 praefectis urbis H praefectus. ubi. A
7 tribunusplebis et tribunusplebi] r tribunus plebi R agrum] id est agrum ADH

8 id est caelum RHGK mactend est Rr macte est per uocatum id est D

est om. G aute Rr auale ex auale corr. A 9 mentecaptus] cf. Krehlii cens.

lex. l. l. p. 431 menceps mente captus HKg id est mente captus B mentecaptus
menceps per ablatium

Dd compluralibus A 10 orbisterrae orbisterrarum G orbisterrarum] h orbis-
terrorum ni f. in lit..H armipotens ex corr. h 11 et armorumpotens D post
uel o

militum in litura: quidam composita haec existimant B a secretis Kk a calculis K a calculis k rell. cf. Ducangii gloss. med. et inf. Lat. s. v. calix 1 t. II p. 34 ed. Henschel. uel qualiculis superscr. g Iste est a calculis, iste solet propinare imperatori: pincerna uidelicet. batus est certa mensura. Iste assignat certam mensuram batis, quae batis continetur. gloss. cod. Heideb. apud Krehlium, ubi alia his similia ex aliis libris proferuntur 12 ab actis AK uel abbatis uel abathis in mg. k abatis RBDH ('abatis ad cenam dat equis abbatis avenam' cf. Ducangium l. l. s. vv. abatus et batus 1

t. I p. 8. 626 ed. Henschel.) ab atis G Posunt K Possumus A seperata G 13
interpones D publica G publica K 14 imitationem] g emitationem GK εἴτις
greci enclitice (sic) add. h εἴτις in litura r εἴτις G εἴ. TIC. εἴ. TIC. A ε* TIC D
†

εἴ TIC K 15 encliticae D enclitica A 16 tamen ea om. A ea tamen K com-

posita esse K quam a neutro] h quam neutro BAHK 17 nonn, enclisis Rr
enclisis A enclissis K 18 ut om. H. 19 De casu incipit GK EXPLICAT DE FIGURIS INCIPIT DE CASIBVS D inscr. om. A. hic a uocce. Casus est iterum inc. L

p. 600. 70 P.

p. 20 K.

fit maxime in fine. nominativus tamen sive rectus, velut quibusdam placet, quod a generali nomine in specialia cadit, casus appellatur - ut stilum quoque manu cadentem rectum cecidisse possumus dicere [vel abusive dicitur casus, quod ex ipso nascuntur omnes alii] -, vel quod cadens a sua terminatione in alias facit obliquos casus.

Quaeritur autem, quid sit inter indeclinabilia et aptota et monoptota? et sciendum est, quod et aptota et monoptota indeclinabilia sunt: similiter enim non variant terminationem, sed immobilem eam servant. aptota tamen sunt proprie dicenda, quae nominativum solum habent, qui plerumque et vocativus invenitur et non accipitur etiam pro obliquis, ut 'Iuppiter', 'Diespiter': non enim licet eodem pro genetivo vel alio casu obliquo uti (ideo dixi 'proprie' dicenda, quia inveniuntur antiqui aptota pro monoptotis et monoptota pro aptotis posuisse). neutrum vero si sit aptotum, necessario etiam pro accusativo et vocativo accipitur eius nominativus, quod generale est omnium neutrorum, ut 'fas', 'nefas', 'ir', 'pus'. monoptota vero sunt, quae pro omni casu una eademque terminatione funguntur, qualia sunt nomina literarum et numerorum a 'quattuor' usque ad 'centum'. 'mille' quoque indeclinabile est et si qua inveniuntur similia, ut 'hoc a huius a', 'hoc alpha huius alpha', 'hi quattuor horum quattuor', 'hoc gummi huius gummi', 'hic' et 'haec' et 'hoc nequam huius nequam', 'hi quot, tot, horum quot, tot' et barbara plurima, sed magis omnia, nisi si ea ad Graecam vel nostram regulam flectamus vel ab auctoribus flexa inveniamus. in his ergo, id est carentibus declinatione finalium syllabarum, quae monoptota nominamus, videntur casus fieri non vocis, sed 71 significationis dumtaxat. itaque articulis diversis utimur pro varietate significationis nec non etiam structurae rationem servamus, sicut in declinabilibus per [sex] casus.

1 maxime (af) K Nominativus R velut] Br velud R uel ut rell. 2 a
 add. h generali] r genelari R stilum (l) L 4 alii casus uel AD et casus
 sup. lin. add. K 5 faciat B oblicos H 6 sit indeclinabilia B inter add. h
 aptotota L 7 sciendum est] h sciendum DHGLK quod aptota BAHGLK
 8 seruant eam K 9 sunt proprie ex proprie sunt mut. K proprie] r proprie
 RA solum nominativum H habeant K post habent: ut hic iuppiter add. D
 et per hoc intelligitur quod nōms non est casus ut hic iuppiter A 10 inveniuntur
 Rr iupiter HLK 11 liquet G 12 ideo — posuisse om. BHGK add. h
 Ideo autem h propria A inuenitur Dd 13 sint A 14 eius accipitur D
 16 unaedemque B 18 est om. K inueniantur BHGL similia. inueniantur K
 19 post huius a: huic a add. D ut hoc alpha K alfa L alfa L hi] r hit
 R horum quattuor Rr 20 huius gummi add. r huius nequam in mg. add.
 et haec et haec et harum
 L huius huic nequam D hit quot Rr hi quot Kk 21 horum quot Kk
 plurima] nomina A nisi ea K 22 agreca Bb 24 monoptota] non aptota A
 25 dumtaxat ex duxtatat corr. H uariaetate R uaritate K 26 sicut declinabilibus GLK sicut indeclinabilia A 27 sex add. r casus seruamus.

p. 670. 71 P.

p. 210. 11 K.

Velut autem una voce diversas possunt habere significationes tam declinabilia per quosdam casus quam indeclinabilia per omnes casus, sic e contrario diversis vocibus saepe invenimus unam eandemque fieri significationem, ut 'labor' et 'labos', 'honor' et 'honos', 'huius cornus' et 'corni', 'pinus' et 'pini', 'huius quaestus' vel 'quaesti', 'ornatus' vel 'ornati', 'tumultus' vel 'tumulti', 'Achillis' vel 'Achilli', 'aulai' et 'aulae', 'a felice' vel 'felici', 'deis' et 'diis', 'sapientium' et 'sapientum', nec solum in nominibus, sed etiam in aliis partibus, ut 'amaverunt' vel 'amavere', 'amaveram' vel 'amaram', 'ei' vel 'ii', 'eis' vel 'iis', 'nimium' et 'nimis', 'satis' et 'sat'.

Est autem rectus, qui et nominativus dicitur. per ipsum enim nominatio fit, ut 'nominetur iste Homerus, ille Virgilius'. rectus autem dicitur, quod ipse primus natura nascitur vel positione et ab eo facta flexione nascuntur obliqui casus. genitivus autem, qui et possessivus et paternus appellatur, genitivus vel quod genus per ipsum significamus, ut 'genus est Priami', vel quod generalis videtur esse hic casus genitivus, ex quo fere omnes derivationes et maxime apud Graecos solent fieri; possessivus vero, quod possessionem quoque per eum [casum] significamus, ut 'Priami regnum', unde possessiva quoque per eum casum interpretantur. quid est enim 'Priameium regnum' nisi 'Priami regnum'? paternus etiam dicitur, quod per eum casum pater demonstratur, ut 'Priami filius', unde patronymica pariter in eum resolvuntur. (quid est 'Priamides' nisi 'Priami filius?') post hunc est dativus, quem etiam 'commendativum quidam nuncupaverunt, ut 'do homini illam rem' et 'commendo homini illam rem'. quarto loco est accusativus sive causativus: 'accuso hominem' et 'in causa

Velut *A* 1 Velut *D* 2 ^{qu}cosdam *Rr* casus *om.* *A* 3 eandemque] *rh*
eandemque *RH* 4 onos *Rr* 5 quaestus et quaesti *K* questus uel questi *RDHG*
questi uel questus *A* hornatus *Rr* ornati uel ornatus tumultus uel tumultus *D*
6 achillis uel achili *GLK* et achilli *D* uel aulae *Kr* felice *b* 7 uel
a felice *GLK* deis (h) *D* deis diis *K* sapientum et sapientium *A* so-
lum] non *A* 8 amaram uel amaueram *H* amaueram uel amaueram *B* 9 iis]
is *A* uel nimis *BAHKr* 10 uel sat *BAHKr* 11 DE NOMINATIONE CASVVM. *DL*
post dicitur: Ille virgilius *B del. et suo l. inseruit b* 13 natura in *mg. add.*
L nascitur natura *D* et habeo *R* 14 autem *om.* *A* qui *del. r* 15 ge-
netivus] *om.* *A* genitivus est *K* per ipsum genus *AL* 16 quod *sup. lin. add. K*
generale *G* uideatur (n) *B* esse uidetur *DL* 17 omnes fere *B* 18
casum *om.* *B* 19 possessiva per *K* 20 Priameium] priamum *D* et in priameium
corr. L priamium in priameium *corr. K* nisi *add. h* 21 quod] quia *D*
demonstratur et ut *k* 22 pariter *sup. lin. add. R* in eum pariter *A* Quid
enim est *K*. Quid est enim *BAGL* *B* Priamides. Priami *H*
23 etiam quidam mandatiuum *A* commendativum] *d* commendatiuum *B* mandati-
uum *DGLK* quidem *Rr* noncupauerunt *G* noncipauerunt *k* 24 nullam *Rr*
et *om.* *L* homini *om.* *G* rem. aufero tibi eripio tibi. Quarto *B* 25 accu-
satiuos *Hh* sine causatiuus in *mg. add. L* ut accuso *A* post accuso homi-
nem: siue causatiuus *repetit D* et] ut *D*

73 hominem facio'. vocativus etiam saluatorius vocatur, ut 'o Aenea' et 'salve Aenea'; ablativus etiam comparativus, ut 'aufero ab Hectore' et 'fortior Hectore'.

Multas tamen alias quoque et diversas unusquisque casus habet significationes, sed a notioribus et frequentioribus acceperunt nominationem, sicut in aliis quoque multis hoc invenimus, ut 'patronymica' vocamus non quod omnia, sed quod pleraque a patribus derivantur, 'neutra' dicimus verba, non quod solum ea in hac specie inveniuntur, quae neutram habent significationem [id est nec activam nec passivam, absolute dicta], sed quod ex maxima parte, 'syllabas' nominamus, non quod omnes comprehensione literarum constant, sed quod pleraque: sic ergo etiam casus ab aliqua notabiliore significatione sunt nominati.

74 Ordo quoque naturalis eis datus est: quippe nominativus, quem primum natura protulit, ipse primum sibi locum defendit, unde verbis quoque intransitive iste quasi egregius adhaeret. genitivus secundum locum sibi defendit: hic quoque naturale vinculum generis possidet et nascitur quidem a nominativo, generat autem omnes obliquos sequentes; dativus, qui magis amicis convenit, tertium, et quod vel eandem habet vocem genitivo vel unius abiectioe vel mutatione literae ab eo fit; qui vero magis ad inimicos attinet, id est accusativus, quartum; extremum apud Graecos obtundit vocativus, quippe cum imperfectior ceteris esse videtur: nisi secundae enim personae coniungi non potest, cum superiores quattuor omnes personas possunt complecti figurate adiuncti pronominiibus, ut 'ego Priscianus scribo', 'tu Priscianus' vel 'Prisciane scribis', 'ille Priscianus scribit'; 'mei Prisciani eges', 'tui Prisciani egeo', 'illius Prisciani eget'; 'mibi

1 enea *A* 2 saluae *BDH* enea *A* etiam dicitur comparativus *K*
 hectore] *h* hextore *H* ectore *K* haectore *b* 3 fortior * haectore (*s*) *R* haectore
Hb 4 tamen *om. A* ** alias (et) *L* quoque alias *A* casus *om. A*

habet *sup. lin. add. K* 5 sed donatoribus *Rr* acceperunt *R* acciperunt *L*

9 dicta sed] dicta verba neutra sed *D* 10 comprehensione *BH* 11 pleraque] *l*
 pleraque *RBL* ergo] igitur *K* causus *Rr* ab ab *K* ab aliqua notabiliore

ex corr. H 12 notabiliora *A* notabiliori *k* 13 DE ORDINATIONE CASVVM. *DL* eis
 datus *ex* datus eis *corr. K* quippe *L* 14 ipse sibi primum *K* defendit locum *D*
 15 intransitive] *b* post adheret (*sic L*) in marg.: quia non est alia persona
 cuius opus indicat verbum et quod nominat (*l. nominatur*) nominativus. *L* 16 po-

sedet *G* posidet *g* 17 genera *Rr* omnes casus obliquos *D* 18 amicis magis
L convenit] *r* conuertit in *litura R* tertium *L* vel tertius *l* tertium locum
 tenet et *D* uocem habet *B* uocem cum genitio *r* 19 fit] *r* sit *R* 20 ad-
 tinet *H* quartum tenet. *K* Extremum locum apud *DGL* obtinuit *G* obti-
 nuit locum uocativus *K* 21 quippe *L* imperfectior *BDHr* imperfectior *R* car-
 teris *K* 22 coniungi *G* adiungi *BK* omnes .iiii. *K* omnes .iiii. *k* 23 con-
 plecti *D* figurate] *r* figuratae *R* adiuncti] *d* adiunctae *GLb* adiuncte *BD*
 e-go (*r*) *H* 24 Priscianus] *p*scianus et sic per *rell. casus K* uel pris-
 ciane] *b* uel *p*sciane scribis *ex* scribis uel *p*sciane *mut. L* mei *p*sciani et

sic in seqq. GL 25 illius priani eges *Rr* illius priani eget *H*

p. 671. 72 P.

p. 213 K.

Prisciano das', 'tibi Prisciano do', 'illi Prisciano placet'; 'me Priscianum || videt', 'te Priscianum video', 'illum Priscianum videt'. similiter ablativus tribus adiungitur personis: 'a me Prisciano accipis', 'a te Prisciano accipio', 'ab illo Prisciano accipit'. non egent autem nomina pronominibus, 5 quamvis omnes circumeant personas, si cum vocativis aut substantivis verbis coniungantur, ut 'Virgilius nominor' vel 'sum', 'Virgilius nominaris' vel 'es', 'Virgilius nominatur' vel 'est'. igitur ablativus proprius est Ro- 75 manorum et, quamvis ipse quoque tribus sociari potest, ut diximus, personis, tamen, quia novus videtur a Latinis inventus, vetustati reliquorum 10 casuum concessit, quamvis hunc quoque a vetustissimis Graecorum grammaticis accepisse videntur, qui sextum casum dicebant 'ούρανόθεν', 'έμέθεν', 'σέθεν', 'ξθεν', qui profecto ablativi vim possidet: nam etiam praepositionem assumit, ut έξ έμέθεν, έξ ούρανόθεν Homerus. ('Εξ έμέθεν γάρ φασι κάκ' έμμεναι.)

15 Sunt igitur formae casuales sex:

XIII 76

Monoptota, quae una terminatione pro omni casu funguntur, ut supra dictum est, ut 'nequam', 'gummi', 'alpha', 'beta', 'cornu', 'quattuor',

1 placeo R me priamum R 3 tribus*** (uis ni f.) B adiungitur L personis ad-
iungitur D accipio] r accipit R 4 ab illo Prisciano accipit add. r 5 cir-
cumeant G si vel cum GLL si vel cum vel K substantivis R a verbis A
6 sum **** uergis H 7 uel es. uirgilius nominatur add. g proprius] h pro-
priū H 8 ipse tribus quoque personis sociari D sociare A et, in sociari corr.,
B 9 litinis Ll 10 casuum om. A concessit L hunc sup. lin. add. L
hunc quoque sup. lin. add. K a om. GL uetustissimis A 11 accepisse uidetur

uidetur Hh sexum Rr Graeca in mg. exhibet r, in litura ΟΥΡΑΝΟΘΗΝ ΕΜΕΘΗΝ
ΕΘΗΘΗΝ, ni f., R; om. H add. h ΟΥΡΑΝΟΤΕΝ A ΟΥΡΑΝΟΘΗΝ GK ΟΥΡΑΝΩΘΗΝ D
ΟΥ
*ΡΑΝΟΘΗΝ L ΟΥΡΑΝΟΘΕΝ|ΕΝΕΜΕΘΗΝ B ΕΜΕΘΗΝ G ΗΜΗ*ΘΗΝ D ΕΜΗΘΗΝ K
12 σέθεν] om. GK σθην sup. lin. add. D σεν h ξθεν] om. A* εθην DG
a me a te a se supscr. l ablativi vim] ex corr. L ablatiuum BL 13 assumit
ex assumunt corr. L ut add. h del. r έξ έμέθεν έξ ούρανόθεν. Homerus h. l.
H HNH ut
om. B εξ ΕΜΕΘΗΝ ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ Homerus. (έξ — έμμεναι om.) Rr εθξήμη.μηθην.

ΗΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ. ut homerus ΕΞ ΗΜΗΘΗΝ.ΓΑΡ ΦΑΣΙ ΑΥ ita ^M ΚΑΚΛΕΜΜΕΝΑΙ in mg. r ΕΞ
ΕΜΕΘΗΝ.ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ. homerus. ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ.ΚΑΕΜΜΕΝΑΙ G. Graeca om.
lacuna rel. (ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ.ΓΑΡ ΦΑΣΙ.ΚΑΕΜΜΕΝΑΙ.ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ. in lac. h), post lac. Ho-
merus posuit H ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ homerus. ΕΞ ΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ ΙΘΑ (Α*ΕΜΕΛΥ-
a me
του add. l) L ex me me enim dicunt similiter a me ipso spscr., in marg. iterum ΕΜΕΘΗΝ
a te a se ex me ipso enim dnt similiter a me ipso
σθην ΗΘΗΝ. ΗΘΗ ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ.ΙΘΙΩ ΕΜΑΥΤΟΥ posuit l ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ.ΕΞ ΕΥΡΟ-
*ΘΗΝ homerus ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ.ΚΑΕΜΜΕΝΑΙ. K ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ. ΕΞΟΥΡΑΝΟΤΕΝ. ΓΑΡ
ΦΑΣΙ.ΚΑΚΛΕΜΜΕΝΑΙ. A ΗΞ ΗΜΗΘΗΝ ΕΞΟΥΡΑΝΩΘΗΝ Homerus ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ*** *****
(in litura ΙΘΙΩ. ΕΜΑΥΤΟΙ Δ). D εμεμεθεν ΓΑΡ B εμμαναι ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ homerus
οιονεωσ εξουρανοθεν (Il. XVII 548). Sunt B Hom. Il. I 525 τούτο γάρ έξ
έμέθεν γε μετ' άθανάτοισι μέγιστον Od. I 33 έξ ήμεων γάρ φασι κάκ' έμμεναι

15 DE SEX FORMIS CASUALIBVS. DL Igitur formae casuales sunt D casuales R
casuales G 16 post ut: supra dictum est ut om. A 17 cummi B alfa L

p. 672. 73 P.

p. 213. 14 K.

'quinque', 'sex'. his quidam addunt illa, quae tam voce quam significatione unum casum habent, ut 'huiusmodi', 'istiusmodi'. |

Diptota sunt, quae duos diversos casus habent tantum, ut 'verua veribus' - nam 'veruum' in usu non invenimus - et 'fors forte' - Terentius in Phormione: 5

O fortuna, o fors fortuna.

Virgilius in I:

Forte sua Libycis tempestas appulit oris -,
'tabi' et 'tabo'.

Alia triptota, qualia sunt omnia neutra secundae declinationis in singulari numero, ut 'templum templi templo', et in plurali tam in secunda quam in tertia et quarta, id est omnia neutra pluralia, ut 'templa templorum templis', 'sidera siderum sideribus', 'cornua cornuum cornibus'.

Alia tetraptota, qualia sunt omnia in r desinentia secundae declinationis: 'puer pueri puero puerum'. 15

Alia pentaptota, qualia sunt omnia masculina vel feminina secundae declinationis in 'us' terminantia: 'doctus docti docto doctum docte', 'Virgilius Virgilio Virgilium Virgili'.

77 Hexaptota sunt, quae sex diversos casus habent, qualia sunt masculina in 'us' desinentia, quae secundum declinationem quorundam pronominum in 'ius' efferunt genetivum: 'unus unius uni unum une ab uno'. ('unus' quia de vocativo quidam dubitant, Caper, doctissimus antiquitatis perscrutator, ostendit hoc usum Catullum et Plautum. Catullus:

Tu praeter omnes une de capillatis,

Celtiberosae Celtiberiae filii,

Plautus in frivolaria: 25

alphi ^A Dd 2 ut eiusmodi B histiusmodi Rr 3 ueru* a R ueru h
ueru|aueribus A ueru a ueribus LK ueru a.ueribus G ueru et a ueribus D 4

^{uerua}
nam ueruam Hh nam uerua et ueruam D nam uerum K post ueruam: genituum pluralem add. R del. r inuenimus, ut fors B Ter. Phorm. V 6, 1 5 formione RBGK 6 fortuna, o om. K fortuna K 7 Verg. Aen. I 377 primo Aeneidos D

l. eneid A 8 libicis RAGL libicis K apulit H apulit horis K 9 tabi et tabo] r tabo et tabi et tabo R tabo et tabi A et tabi et tabo BGL et ex et tabo et tabi corr. K 10 sunt om. A saecundae Rr 12 et in quarta GL 13 tempisplis H 14 tetraptota D in ^{ra} A 17 terminantia om., desinentia in mg. add. L docto doctum] docto Rr 19 Exaptota RBDHGK xaptota spatio ad E rel. A habent casus G masculina add. d 20 quorundam B 21 in

ius] corr. ex in us H ^{alius} (unus) cuius in mg. add. r Cuius Dh 22 Caper] in libris enucl. serm.? his h. l. tribuit Osannus de Capro p. 14 23 ostendit esse hoc k

catulum K catulum L catulus K catulus L Catull. carm. 37, 17 sq. 18v

24 une in mg. L decapillatis Dd 25 celtiberosae] sic etiam lib. VII § 22 cuniculosae Catullus indeque infra l. l. cod. Darmstad. caeltiberose r celtibero seu GL caeltiuerosae H caeltiberosae (a) K caeltiberiae HK filii K 26 Plaut.

p. 673 P.

p. 214. 15 K.

o amice ex multis mi une Cephalio.)

'sole' quoque antiqui. Tcidas in hymenaeo:

Felix lectule talibus

Sole amoribus.

5 Sunt alia, quorum nominativus quidem in usu non est, obliqui autem sunt, ut 'Iovis Iovi Iovem a Iove', quamvis vetustissimi nominativum quoque 'hic Iovis' proferebant, sicut de nominativo tractantes ostendemus. sunt alia, in quibus tres obliqui inveniuntur, 'precis precii prece', 'frugis 78 frugi fruge' - vetustissimi tamen et 'frux' et 'fruges' nominativum protulerunt -; alia, in quibus duo: 'vicem vice', 'tabi tabo'; alia, in quibus unus, ut 'sponte', 'laterem' - quamvis et ablativus eius et nominativus et accusativus plurales inveniuntur. Plautus in *truculento*:

Quid maceria illa ait, in horto quae est, quae in noctes singulas

15 Latere fit minor, qua is hoc ad vos damni permensus viam est? -

Nil mirum, vetus est maceria, veteres si lateres ruunt. -

frivol. fr. 7 p. 438 Both. fribularia BGL fribolaria *rell.* 1 Omice K mi
Bothius mihi libri cefalio A chephalio K 2 antiqui. Tcidas] *scripsi* attiquidas G Cati quidas L Atticidas *historicus* Rr Atticidas BDH Attidicas A Aticidas K
 Vt Tcidas *Weichertus poett. Lat. rell. p. 361 C.* Tcidas 'sive quod aliud fuit huic viro
 praenomen' *Casaubonus ad Suet. de ill. gr. c. 11* in Hymenaeo] *om. A* ⁱⁿhime-
 neo L ⁱⁿhymeneo K 3 talibus] lectabilib; B 5 DE DEFLECTIONE (DIFFLECTIONE
 D) CASVALIVM DL quidem nominativus HK quidem *om. A* obliqui ex oli-
 qui *corr. L* 6 ab ioue BD hic Iovis nominativum quoque (nominativum
 ex nominativus *corr.*) L 7 hic ex hoic *corr. H* ostendimus B 8 obli-
 t p̄ci

qui casus D ut precis D praecis praeci praee H p̄ter eis cem ce Ll precis
 p̄eci p̄eçç b frugis frugi fruge] R fruge in frugem *mut. r* frugi frugem fruge

(frigi .gem .ge K.) *rell. frugem fruge agnoscunt Charisius p. 23 P. et inc. Vitajob. de art. gr. § 142 p. 98 sq. Eichf., solum ablativum* (haec fruge *cod. Gud.* ab hoc frugi *cod. Goth. et edd.*) *Phocas p. 1709: ipse Priscianus frugis lib. VI § 93, frugi saepius, ut lib. V § 8 lib. VI § 12, cogitet quis frugis frugi frugem fruge scribendum et totam sententiam a frugis* — protulerunt *supra post* tractantes ostendemus *collocandam esse* 9 tamen frux G et frux in *mg. L* et frux et in *mg. K*
 singularem

nominativum Kk protulerunt] h proculerunt H 11 sponte sua RBGL

singularis ablativus Rr ablativus eius singularis ADH 12 accusativus] abfs A inue-

niantur Rr *Plaut. trucul. II 2, 48 sqq.* 13 Quod K qui in maceria Pal.

uterque ait *sup. lin. add. A aut Vet.* ait aut in orto K inhoato quae in

noctes singulas laterè *f.mina* (famina b), quamvis hoc Bb hortoq. est G et ex horto q̄ est *mut. L* quae est *om. K* 15 lateri *Pall.* qua is] quā his R quā is in quamvis *mut. D* quap is HL quā in his A qua isti uos *Pall.* hoc *om. G* damni] r dampni R cum *Dec.* permensus tuum Non mirum *Vet.* permensus tuam

uomirum *Dec. leg. cum edd.* permensus uiam. Non mirum 16 uiam esse Hh 17

Nihil libri uetus es maceria K maceria Rr maceriae ueteteres B macere

Ain tu . . . veteres lateres ruere? . . .
 'fas', 'nefas', 'caepe'. illud quoque non est praetermittendum, quod
 quibusdam septimum casus esse videtur ablativus, quando sine praepositione
 profertur, quod satis irrationabile videtur; minime enim praepositio addita
 79 vel detracta mutare valet vim casus. neque enim, cum accusativo casui
 multae praepositiones solent adiungi, alius est, quando habet eas, et alius,
 quando absque his profertur. quis autem dubitat, quod omnes praeposi-
 tiones vel accusativo vel ablativo apud Latinos iungi solent? ergo si ad-
 iunctae || vel non ablativo mutant eius vim, accusativo quoque adiunctae vel
 non debent similiter mutare casum. denique in comparationibus absque
 praepositione solet proferri ablativus, nec tamen dicit quisquam, septimum
 tunc esse casum, sed ablativum, cum dico 'fortior Achilles Hectore'. in
 quo omnes artium scriptores consentiunt et sex esse casus conflentur,
 non septem. uno enim, non duobus, Latini casibus superant Graecos.
 supervacuum faciunt igitur, qui septimum | addunt, qui nulla differentia
 80 vocis in ullo nomine distet a sexto. sciendum tamen, quod hic casus [id
 est ablativus] est quando pro genetivo, est quando pro dativo accipitur
 Graeco: pro genetivo, quando praepositionibus vel adverbis ablativi casus
 subiungitur, ut 'ex illo', 'de illo', 'ab illo', 'pro illo', 'coram illo', 'cum
 illo', et quando comparatur, 'fortior illo', et quando nominis et participii
 ablativus verbo et nominativo alterius nominis cum transitione personarum
 adiungitur, ut 'sole ascendente dies fit' et 'Traiano bellante victi sunt
 Parthi'. hac autem utimur constructione, quando consequentiam aliquam
 rerum, quae verbo demonstrantur, ad eas res, quae participio significan-
 tur, ostendere volumus. quid est enim 'Traiano bellante victi sunt Parthi'
 nisi quod secuta est victoria Traianum bellantem? et 'sole ascendente fac-

lateres si veteres ruunt Ain (am Dec.) tu male lateres veteres vere *Pall.* veteris *K*
 1 antu *RADH* ainitu *L* aintus *K* Namtu *B* ain tu mala *Camerarius* 2 cepe
RA coepe *DG* DE ABLATIVO. *D* De septimo casu *L* p̄mittendum *G* 3 quando *R*
 4 irrationabile] *L* irrationabile *rell.* 5 detracta] *R* subtracta *rell.* 6 ad-
 iungui *LK* est] est casus *R* casus est *AHGLKb* eas] *h* eas praepositiones
RBGLK 7 dubitat *Hh* 8 Latinos iungi solent] *k* iungi solent Latinos *K*
 iungui *L* soleant *A* adiunctae *Rr* 9 huius *K* 11 praeposit^{ione} *Rr* tamen
add. h tunc septimum *A* 12 sed *Hh* ut cum *b* achiles *L* achillis *GK*
 haectore *RHb* 13 omnes *Hh* 14 superant casibus *A* 15 igitur faciunt *GLK*
 differentia *K* 16 in nullo *BA* distet *ex* distat *corr. in B* distat *ADHGLK*
 17 accipitur *om. R* 18 ***** progenitivo quando (quando) *B* aduerbis *Gg*
 19 subiungitur *L* ab illo *om. K* post ex illo in *mg. add. k* pro illo *om.*
A 20 comparantur *RrL* 22 adiungitur *L* sole* *H* troiano *GL* et
 in traiano *corr. K* 23 Parthi nisi quod secuta est victoria. *G* parthi et memet le-
 gente potior. Hac *B* constructione *Rr* 24 demonstratur *AD* demonstrantur *Hh*
 demonstratur *K* 25 enim est *G* troiano *G* 26 victoria secuta est *D* tro-
 ianum *L*

p. 474—76 P.

p. 216 K.

tus est dies' nisi quod ascensionem solis secutus est dies? inveniuntur tamen etiam nomina loco participiorum in huiusmodi elocutione posita, ut Virgilius in VII:

non vobis rege Latino

5 Divitis uber agri Troiaeve opulencia deerit,
'rege Latino' pro 'regnante Latino', quamvis in huiusmodi quoque constructionibus subauditur participium substantivum. Graeci autem in huiusmodi constructione solent pro genetivo participii etiam infinitum verbum ponere, ut 'ἐν τῷ βασιλεύειν Τροϊανόν' ἀντὶ τοῦ βασιλεύοντος Τροϊανού'.
10 etiam tunc pro genetivo ponitur Graeco, quando per participium 'habens' et accusativum interpretamur eum, ut 'pulchra forma mulier', id est 'pulchram formam habens', 'magna altitudine domus', id est 'magnam altitudinem habens'; pro dativo quoque, quando cum 'in' vel 'sub' praepositionibus iungitur, ut 'in illo', || 'sub illo', et quando ipsum ablativum interpretatur per accusativum et praepositionem 'per', ut 'vinco te manu', id est 'per manum', 'video te lumine', id est 'per lumen'. || |

1 nisi] om. H nissi G 2 elocutione L locutione D 3 Vergilius Aen. VII 261 sq. 4 post Latino: diuitis — rege Latino om. D 5 opulencia] r

opulencia G opulencia R opulenti aderit H opulencia derit h derit R
desit Kk cf. lib. V § 14 6 queque Rr 8 constructione Rr infinitium

AB 9 ut om. GL ut—Τροϊανού] om. H add. h EN TE BACIAEYEIN Rr
ON

EN TO BACIAEIE. IN TROIANO. NANTI A EN TO BACIAEYE. IN TIANO NANTI h EN TW BACIAEICE.

IN TROIANO. NANTI B EN TW BACIAEYE IN TIANO NANTI (ENANTI d) D EN T BACIAEYE IN TIANO. NANTI G HTO BACIAEYE IN TIANO. NANTI K EN TO BACIAEYEIN TPΩIANΩY ** EN TO BACIAEYONTOC TPΩIANΩY L partim in litura mut. ab l BACIAEYON-

TOC h BACIAEYONOC BACIAEYONOC SPAIANOY Rr BACIAIONTOC TPANOY B TPA-TAKOY GK 10 ponitur ablativus graeco Rr greco ponitur D 11 et in accusativum B pulchra K pulchram K 12 formam habens ex habens formam mut. K habens spscr. in L 13 dativo grece quoque ponitur Rr dativo quoque graeco (greco D) ponitur DG quoque ablativus ponitur quando B quoque quando Hh 14 iungitur L interpretamus Rr 15 et per praepositionem per AHGLr per ut] g *** ut G

Explicit li[ber V. prisciani] grammatici de generibus de numero de figuris de casu. (quae uncis quadratis inclusi macula hausta sunt. Incipit lib vi feliciter add. in marg. r) sequitur deinde ἀποσπασμάτων infra positum: hoc penum — τὸν δὲ τῶν ἀριθμῶν. Artis prisciani caesariensis viri eloquentissimi grammatici incipit liber vii de nominatio ex genetivo casu. (PROEPIUM LIBRI SEQUENTIS ad initium epistulae in mg. add. r) R EXP. LIBER. V. PRISCIANI GRAMMATICI. DE GENERIB; DE NVMERIS. DE FIGVRA. DE CASV. INCIPIIT. LIBER VI. FELICITER. Hoc paenum — ἀριθμῶν. INCIPIIT LIB. VI. FELICITER. SCRIPSI EGO THEODORVM DIONISII. V. D. MEMORIALIS SACRI SCRINII EPISTOLARVM ET ADIVTORVM QVESTORIS SPALENSIS [inno: SPAL] VRBE ROMA CONSTANTINO-POLIO LIBRIO. VCC. CO^{MM}. B Hoc penum — quaero a te Graecis in f. omissis sine subscr. add. H INCIPIIT LIB VI. h EXPLICVIT LIB. V. PRISCIA GRAMMA DE GENERIBUS DE NUMERIS DE FIGURIS DE CASU | INCIPI VI. DE NOSTINO ET GENITIVO. G EXPLICVIT LIB V PPECKVA TPAN AB GENE AB NUM DE FIGURA DE CASU INC VI ARTIS PRISCIAE CAESARIENSIS VIRI ELOQUEN-

tissimi grammatici de nominatio et gen̄. *L* fuit. | Hoc penum — τὸν δὲ πὺν ἀριθμὸν. fuit. | expli. lib. v. prisciani gr̄a. de generibus de numeris de figuris de casu *K* sextus de nominatio casu per singulas extremitates omnium nominum tam in uocales quam in consonantes disinentium per ordinem de genetiurum tam ultimis quam penultimis syllabis *k* Artis prisciani grammatici caesariensis uiri eloquentissimi liber quintus id est quartus de nomine EXPLICIT ARTIS PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS VIRI ELOQUENTISSIMI LIBER SEXTUS ID EST QUINTUS DE NOMINE FELICITER INCIPIT SCRIPSI EGO THRVM (sic) DIONISII VIRI DISERTISSIMI MEMORIALIS SACRI SCRINII EPISTOLARVM ET ADIVTORVM VIRI MAGNI QVESTORIS SACRI PALATII IN VRBE ROMA CONSTANTINOPOLI. V. C. 38 *D subscr. om. A* (cf. ad calcem epistulae lib. sq. initio r)

[Hoc penum peni, hoc penus penoris, hic penus penus, haec penus penus, hoc penu penu; hoc specus specoris, hic specus specus, haec specus specus, hoc specu specu; algor algoris, hic algus huius algus. Plautus in vidularia (v. lib. V § 46): Inopiam, luctum, maerorem, paupertatem, algum, famem. idem in rudente (II 7, 24 v. 582, v. lib. VI § 46):

Tu vel suda vel peri algu vel fetiam aegrota vel vale.

Optimates sunt qui defendunt senatores, populares qui defendunt populum. ex asse heredem fecit id est ex duodecim uncis.

A mobilibus fixa derivata sunt: clarus claritas, magnus magnitudo, latus latitudo, altus alta altitudo, pius pietas. item a fixis mobilia derivata: Iuno Iunonia Iunonium, aequor aequoreus aequorea aequoreum, marmor marmoreus marmorea marmoreum, sanguis sanguineus sanguinea sanguineum, clarus clari claritas, ambiguus ambiguus ambiguitas.

Oe et ne diphthongi longae sunt. inde Virgilius (*Aen.* III 211):

Insulae Ionio in magno

dixit. oe autem diphthongus apud Graecos etiam in principio dictionis pro brevi accipitur:

Οἷστρος τοιάσδε παρθένοὺς λοχεύεται. (*Aesch. Niob. fragm. v. lib. I § 52*)

aliter enim iambus stare non potest.

R et s litteras Graeci vim paene litterarum vocalium habere affirmant. unde r quoque aspiratur sicut aliae vocales apud Graecos: rhetor, Rhodanus, Byrrhia, Pyrrhus. et s similiter vim vocalis habere dicunt. et hoc ex Latina lingua maxime intellegere possumus, cum s littera in metro et amittitur et synaloepham facit, ut:

Ponite spes sibi quisque, (*Verg. Aen.* XI 309)

Aut ovium fetus aut urentes culta capellas, (*Verg. georg.* II 196) et aspirationis loco fuugitur. pro ξξ enim, ἐκτά, ἡμῖν, ἔκτον, sex, septem, senis, sextum dicimus.

RBHK hanc praebent varietatem lectionis: paenum (et sic fere ubi vis h. l.) *B* poeni et sic in sqq. oe pro e *H* hoc specus specoris om. *R* add. r [algor] algus *K* hic algus huius algus add. r [lucrum] *BK* merorem *RHK* moerorem *B* vale] valde *K* id est] r idem *R* a* (b) *R* diriuata *K* diriuatiua *R* latudo *K* alta altum om. *H* del. r [diriuata] *R* deriuatiua *B* diriuatiua *K* marmor] *k* mamor *HK* sanguinea sanguineum add. r [clarus] om. *R* clari om. *H*

diphthongi *RB* dyptongi *H* diptongia lonḡ *K* longae] r longi *B* a long. *R* * longi (a) *H* uergt *H* insulae] r insule *R* iusule *H* insolae *K* [onio] r iunio *R* diphthongus *RB* diptonḡ *K* dyptongus *H* Graecos] r grecos *RH* breni in

litura b ICTPOC *K* ICTPOC *Rr* ΠΕΡΟΣ *B* ΤΟΒΑΡΕ *Rr* τοιάυτας lib. II. I. ΛΟΧΕΥΕΤΑΙ *R* ΑΟΧΕΥΕΤΑΙ r ΑΟΧΕΥΕΤΑΙ *K* Graeca lac. rel. om. *H* R et s r S et r *RK* penae *R*

adfirmant *BH* uo[u]ocales *R* grecos *RH* rhetor *K* byrrhia pyrrhus *Rr* byrrhia byrrhus *H* birrhia, pirrhus *K* intelligere *K* et om. *K* amittitur *R* synalipham *RB* sinalpham *HK* ponit *R* foetus *BH* turentes *Rr* culta

**** capellas *H* capelras *Rr* ξξ — moderor tibi spatio rel. om. *H* ἔξα *K* εξ *B* ΗΠΤΑ ΗΜΙCΥ ΕΚΤΟΝ *R* ἑπτα ἑμικ ἑκτον r ἑπτα ἑμικ ἑκτον *B*

Gerro, οὐδαμνός, ἀπὸ τοῦ γέρον.

Βούειν Μένανδρος τὸ μεθύειν ἐν τῇ ἀσπίδι, unde Romani ebrius dicunt.

Καὶ οἱ Ἕλληνες ἔχουσι ἀπρόσωπα ῥήματα, γρή με, δεῖ με, πρέπει με.

Moderor tibi Sallustius in Catilinario (51, 25): tempus, fortuna, cuius libido gentibus moderatur. moderor te Lucanus (*Phurs.* X 199):

Sideribus quaecumque fugam moderantur Olympi.

Quaero te. quaero a te.

Διὰ τοῦτο οὐ λέγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ πρὸ β' Καλανῶν ἢ πρὸ β' Εἰδῶν, ὡς μὴ ἔχοντες τὸν δυνικὸν ἀριθμὸν.]

Gerro, οὐδαμνός, ἀπὸ τοῦ γέρον.] *scripsi ex emendatione A. Nauckii* Gerro ^{auctor}
ΟΥΔΑΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΓΕΡΩΝ R ΓΕΡΤΟΥ ΔΑΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΕΡΩΝ K ΟΥΔΑΜΕΝΟΣ B

ΠΙΔΙ

ΓΕΡΩΝ B ΜΕΘΕΙΝ R ΜΕΘΕΙΝ BK Th K ΑΣΤΗ+di Rr ΑΣΤΙΑΔΙ B unde

— dicunt om. RHK addendum est voc. βούειν *rell. huius comoediae apud Metastekium*
com. Gr. vol. IV p. 91 sq. fragmentis ebrius Rr; ad h: pro digamma add. r

Η

ΕΛΑΝΝΕC Rr ΕΛΑΝΝΕC K ΕΚΟΥΣΙΗΝ ΡΟCΩΠΑΡΕΜΑΤΑ ΧΡΕΜΕ K ΔΠΡΩΑ

ΠΗ

Rr ΑΠΡΟCΟΠΑ ΡΕΜΑΤΑΙ B ΧΡΗΜΗ R ΠΡΗ Rr ΠΡΕΠΗ B ΠΡΕΝΕΙ K salus-

tius BHK catillinario B sideribusque cum quod K quaecumque] *cf. lib.*
XVIII § 143 Olympi] r olyp pi R olimphi HK olympi B in quaero a te *desi-*

I

πι H ΔΥΑΤΟΥΤΟ*(Υ) Rr ΟΥΑΕ ΓΟΥCΕΙΝΟΙ ΡΟΜΑΙΟ ΠΙΟ ΠΡΟ b ΚΑΛΑΝΑΩΝ hi ἰ ΒΕΙΑΩΝ

Υ Υ

I

Δ ΝΟΜ ΠΡΟ ΒΕΙΑΩ. ΝΩCΜΗ ΕΧΟΝΤΕC

ΩCΜΗ K ΟΥΑΕΤΕΥCΕΙΝ ΟΙ ΡΩΜΑΙΟ ΤΟ ΠΡΟ ḅ ΚΑΛΑΝΑΩΝ Η ΗΩΜΑ ΗΕΧΟΝΤΟC

ΤΟΝ ΔΥΚΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ.

ΤΟΝ ΔΥΚΟΝ ΑΡΤΕΜΟΝ. Rr ΛΕΓΟΙCΕΥΝΟΥ ΡΟΜΑΙΟΙ B ΚΑΛΑΝΑΟΝ B ΔΥΚΟΝ B

LIBER SEXTVS.

p. 675/6 P.

p. 217. 18 K.

DE NOMINATIVO ET GENETIVO CASV.

Breviter regulas tibi me iussisti, Iuliane consul ac patricie, nominum colligere, quibus Latina utitur eloquentia. quod suscepi non tam rei facilitate vel ingenii confidentia, quam ne quid tibi, cui omnia debeo, prorsus negarem et quoniam ornamentum te esse Latinorum non minus quam Graecorum studiis gaudebam. igitur excusatio mihi sit audacis incepti difficillima recusatio tuae iussionis.

Nunc de nominativo et genetiv^o singulari, quibus inventis alii casus tam singularis quam pluralis numeri facile dinoscuntur, pleraque quidem a doctissimis viris, pauca tamen et a me pro ingenii mediocritate inventa exponam. et haec modo compendii causa, postea vero deo vitam praebente de accusativo et ablativo singulari et genetivo plurali tertiae declinationis, cum de obliquis tractaver^o casibus, multo labore inventa et diverso auctoritatis usu approbata subiungam. de verbi quoque praeterito perfecto, cum de eius temporibus disseram, explanabo, in quibus vos dubitare dicitis: nec mirum, cum etiam ipsi probatissimi artium scriptores non omnino certis haec regulis disseruisse noscuntur.

2 Breviter — disseruisse noscuntur.] *om. A in mg. inf. add. a* iusisti *Gg*
 iusisti *L* patriciae *Rr* patrici^a (e?) *Bb* 4 facilitate] *in litura bh* facultate *ni f.*
BH quit *Rr* prorsus *K* 5^a "Latinorum non minus quam "Graecorum (*in*
mg. aliter Graecorum non minus quam Latinorum) *K* 6 studiis **** gaudebam
L gaudebam] *bh* gaudebamus *BHGr* excussatio *L* mi sit hi sit *H* 7 re-
 cussatio *L* iusionis *Gg* iusionis *L* 9 denoscuntur *K* quidem] quedam *a*
 10 a doctissimis *R* pauca *GL* 11 exponamus *G* exponam** (us) *HL* expo-
 namus *K* 12 plurali tertiae *Kk* 14 auctoritatis *a* ^uasu *r* ussu *G* ussu *L*
 subiungam *G* subiungam *L* ^{uel u} 15 nos *Kk* 16 dicitis dubitare *GL* 17 om-
 ni^{no}** *L* certis heregulis *a* diseruisse *L* post noscuntur: LIB INCHOAT *Rr* in-
 cip^{illus} LIB VI *et in mg.* Scripsi ego theodorus dionisii v^o d^o memorialis sacri scrinii episto-
 rum et adiutor v^o m^o questoris s. PAL. urbe roma constantinopoli olibrio v^o cc. r
 REGVLAE NOMINVM PRISCIANI GRAMMATICI. INCIPIT LIBER VI. DE NOMINATIVO ET GENETIVO CAS-
 VVS. *B* REGVLAE NOMINVM PRISCIANI GRAMMATICI INCIPIVNT DE NOMINATIVO ET GENETIVO
D incip^o de nto et guto *L*

p. 675/6. 77 P.

p. 218. 19 K.

Quoniam in superioribus libris de literis et syllabis et accidentibus I 1
nomini et de omni derivativorum specie nominum quantum potui dili-
genter exposui, nunc de regulis in hoc quidem libro nominativi et gene-
tivi, in sequenti vero ceterorum casuum tractare incipiam, nec me pigeat,
3 dum vivo, et haec et quaecumque scripsero vel mea diligentia vel amico-
rum monitu vel invidorum vituperatione, si iusta fuerit, emendare. solacio
enim mihi ipse esse possum, qui veterum scriptorum artis grammaticae
vitia corrigere, quamvis audacissime, sed maximis auctoribus Herodiano
et Apollonio confisus ingredior, si quid in meis quoque humani erroris
10 acciderit scriptis, quod sit emendandum. ||

Quattuordecim sunt literae terminales nominum, quibus Latinus utitur 2
sermo: vocales omnes, semivocales similiter omnes absque z et f, quam
magis mutam esse, cum de litera tractabamus (in primo libro) ostendimus,
praeterea mutae tres c t d, ut 'sophista', 'mare', 'gummi', 'Cicero', 'cornu',
15 'sol', 'templum', 'numen', 'Caesar', 'virtus', 'pax', 'lac', 'aliud', 'Bogud',
'caput'. | in Graecis autem invenitur etiam γ, ut 'Dory', nomen oppidi
Pontici, et 'Aepy'. Staius in quarto Thebaidos:

et summis ingestum montibus Aepy.

In a desinentia nomina sive Latina seu Graeca, masculina vel feminina
20 vel communia, addita e faciunt genitivum in 'ae' diphthongum, ut 'hic
scriba huius scribae', 'haec Musa huius Musae', 'hic' et 'haec auriga
huius aurigae'. inveniuntur tamen quaedam ex communibus etiam neutro
generi adiuncta, sed figurate per ἀλλοιότηα, ut 'advena', 'mancipium'.
Valerius autem Maximus in II memorabilium ponit alienigena

1 Q appinzit, uoniam — libris pingenda reliquit A accedentibus nominis K
nominis accidentibus GL 2 nomini] om. AG deriuatiuatiuorum K speciae Rr

diligente Rr deligenter G 4 sequente AH uero superscr. L caeterorum r
me add. g 5 deligentia G 6 invidorum vituperatione] b inuidiorum uita-
peratione B solacio] ry solatio RAG 7 enim add. g grammaticae] r
gramaticae R 8 haerodiano R 9 appollonio RDGL appollonio K confisus g

ingreditor Rr quit Rr 10 accederit LKg 11 REGVLAE NOMINVM PRISCIANI
GRAMMATICI R DE NOMINATIVO ET GENETIVO in mg. add. r incipit de nominatio et ge-
nitio G DE OMNIBVS TERMINALIBVS LITTERIS NOMINVM. DL Quattuordecim L Qua-
tuordecim K 12 similiter omnes] in litura et ad mg. g omnes similiter A absce

K 13 ostendamus K 14 cummi B 15 numen] nomen A lax Rr bu-
gud GK bagud k 16 caput] r capud RK autem om. K γ. UT ΔOPY R

doroy L 17 epy AG aepy g aery L Staius L Stat. Theb. IIII 180 IIII D
III A thebiados R tebaidos AHL 18 epy A aepy Gg ery L 19 DE NOMI-
NIBVS IN A IN PRIMA DECLINATIONE. DL siuellatina Rr 20 in .e. Rr h+c

scriba b hec scriba B 23 ΒΑΑΘΕΤΑ G ΑΑΑΘΤΑ L alloeoteta RDHK alloeotheta A
alloeota B alloteta h 24 Val. Max. II 1, 10 ponit cum sit alienigena *****
(cū duorū in lit. b) generum et tamen ille adiungit ad neutrū per transfigurationem.
Alienigena B alienigena R

studia, quod prima declinatio non habet: nullum enim neutrum nec primae nec quintae declinationis potest inveniri, nec idem esse singularis 3 nominativus neutri generis in a desinens et nominativus pluralis. sed antiquissimi 'hic alienigenus' et 'haec alienigena' et 'hoc alienigenum' dicebant, ex quo potest hoc esse plurale. nec non cetera similiter a genere 5 composita proferebant, 'caprigenus', 'terrigenus', 'taurigenus', idque usus confirmat. Pacuvius in Paulo:

Qua vix caprigeno generi gradilis gressio est.

Cicero in prognosticis:

Caprigeni pecoris custos de gurgite vasto. 10

Virgilius in III:

Caprigenumque pecus nullo custode per herbam.

hoc tamen potest etiam per syncopam accipi pro 'caprigenarum', sicut idem in VIII:

Optime Graiugenum, cui me Fortuna precari, 15
pro 'Graiugenarum'. Accius in Ioe:

Ex taurigeno semine ortam fuisse an humano.

illud etiam observandum, quod octo sunt nomina in a || desinentia feminina, quorum masculina in 'ius' plerumque terminant genitivum et in i dativum more quorundam pronominum. itaque feminina quoque nec non etiam 20 neutra eosdem habent genitivos et dativos, unde quidam decepti inter pronomina posuerunt ea. sunt autem haec: 'unus una unum unius uni', 'ullus ulla ullum ullius ulli', 'nullus nulla nullum nullius nulli', 'solus sola solum solius soli', 'totus tota totum totius toti', 'alius alia aliud alius alii',

1 prima ***** B 2 quintae] secundae A 4 aligenigenus A alenigenus L

aligenigena A alenigena L aligenigenum A alenigenum L 5 potest esse hoc
Rr caetera r 6 capri***genus L 7 pacubius BADGLK paccubius H Pa-
cuv. Paul. fr. 2 p. 137 Both. fr. IIII p. 74 sq. Neuk. fr. IV p. 236 Ribb., quocum
secutus sum egregiam Hermanni (opusc. V 264) emendationem. quamvis caprigeno
pecori grandior gressio est libri Macrob. Sat. VI 5, 14, ubi cf. Ianum, quae via | Ca-
prigeno generi gradibilisque gressio est Neukirchius. Qua via vix caprigeno gradibilis
generi gressio est cont. Flecketsenus in Paco (s. in Pacv?) A 8 Qua] Quia RB

DHG que h vix] uia H rell. tua h genere A gradibilis libri gresio RL
9 Cicero prognost. fr. 6: IIII 2 p. 556 Or. 10 peccoris D peccoris H

11 Verg. Aen. III 221 III] r, IIII RBH III aeneidos D III. aenidos G IIII
eneidos L 12 herbam ex herbas corr. L herbas Med. Pal. (deficit Rom.) cf. lib.
VII § 9 14 Verg. Aen. VIII 127 15 Optime — pro Graiugenarum add. r
optimae G optime K Med. cf. lib. VII § 9 furtuna HGL praecari H precari b

16 Accius H Att. in Ioe fr. 2 p. 211 cf. p. 220 Both. Minois sive Minotauri
fragm. unic. p. 166 cf. p. 302 sq. Ribb. in .I. oe D Minoe Dresd. Krehlii in
Minotauro: Taurigeno semine ortum fuisse an humano? Macr. Sat. VI 5, 14 17 hortam
D ortam ***** fuisse H an humano] R Macrobius eam an humano L au hu-
mano eam r rell. an humano cluam? Bothius 18 DE OCTO NOMINIBVS IN DECLINATIONE
PRONOMINVM. D De VIII nominibus pronominum. L Illud quoque etiam L octo]
Kr uel VII k hocto R 19 in us A in usu plerumque terminant genetiium in
ius L et in i in lit. b 20 quorundam] r quorundam RB quofdam G nec-

non et neutra AG necnon neutra K 22 ea posuerunt K 23 nulli Rr

p. 679 P.

p. 220. 21 K.

'uter utra utrum utrius utri', 'alter altera alterum alterius alteri'. similiter 4
 ab eis composita: 'uterque utraque utrumque utriusque utriquē', 'alteruter
 alterutra' vel 'altera utra alterutrum' vel 'alterum utrum alterutrius'
 vel 'alterius utrius alterutri' vel 'alteri utri' - utraque enim declinatio in
 5 usu veterum est -, 'neuter neutra neutrum neutrius neutri'. sed in hoc
 nomine ex contrario aliis; quae simili forma declinantur, frequentior est
 usus genitivi in i et dativi in o terminantis in masculino et neutro, in
 feminino vero in 'ae' diphthongum: 'hic neuter' et 'hoc neutrum huius
 neutri huic neutro haec neutra huius' et 'huic neutrae'. et sciendum,
 10 quod, quotiens superiora masculina in i desinunt in genitivo et in o in
 dativo - hoc enim quibque rarior habet usus et vetustior -, necessario femi-
 nina in 'ae' diphthongum supra dictos terminant. casus. itaque non solum 5
 'una unius uni', sed | etiam 'huius' et 'huic unae', et similiter 'ullae',
 'nullae', 'solae', 'totae', 'aliae', 'alterae' in usu antiquiore invenimus.
 15 Cicero pro M. Tullio: hoc iudicium sic expectatur, ut non
 unae rei statui, sed omnibus constitui putetur. idem ad He-
 rennium VI: non res tota totae rei necesse est similis sit.
 Terentius in heautontimorumenon:

haec ipsa in itinere alterae

20 Dum narrat, forte audiui.

idem in eunucho:

Numquam edepol quicquam iam diu, quod magis vel-
 lem evenire,

2 composita. ut ius terminant genitium et datium in .i. uterque B 3 uel altera
 utra *add. g* 5 hoc (hac h) nomine neutrum RH hoc neu^u neut^f nomine G
 hoc neutro nomine ADK hoc neuter nomine Lk 6 ex econtrario L aliisq; su-
 pradictis simili B usus est GL 7 in Dd datjui ex datiuo corr. R 8 femi-
 nino D hic] hi+c(n) B 10 quod] r quot R desinant A disinant LG desin-
 entia B in o in dativo] g in datiuo in o GL in o datiuo RADHK 11 quoque
 144 ^{marco} m. L ^v iudicio D ^c si Rr exspectatur G expectatur (ba?) L ex-
 pectabatur K 16 unae rei Rr rei om. L rhet. ad Herenn. IIII 48, 61
 herrennium L 17 VI om. A non enim res rhet. ad Her. tota totae ex-
 totae tota corr. K tote tota Rr ^a ^o ^{est} necesse sit similis L necesse * sit similis (≈ ni f.)
 G est ut similis BH sit similis K 18 Ter. heautont. II 3, 30 sq. heau-
 tontimorumenon BH eautontimorumenon RD euatontimor^v non G eutontimor^v N L eau-
 tontimorumenon A . eauton^v N haec K 19 haeg] hoc Bemb. Bas. ex duo codd. Ter.
 Bentleiani ^{ui} itinere GL itinire K 20 audiendi uel audientem Hh audientem B
 audienti. In eunucho R 21 idem] unde GLK Ter. eun. V 6, 1 sqq. iu-
 nacho GK 22 iandiu GK uelle me uenire GLK

†Mihi evenit, quam quod modo senex intro ad nos
venit errans.

Mihi solae ridiculo fuit, quae quid timeret †sciebam.
Caelius: nullae nationi tot, tantas, tam continuas victorias
tam brevi spatio || datas arbitror quam vobis. 5

6 Eiusdem [id est primae] declinationis femininorum genitivum etiam in
'as' more Graeco solebant antiquissimi terminare, unde adhuc 'paterfam-
lias' et 'materfamilias' solemus dicere et frequens hoc habet usus. Li-
vius in Odyssea:

Atque escas habemus mentionem, 10
'escas' pro 'escae'. ibidem:

Nam diva Monetas filia docuit,
'Monetas' pro 'Monetae'. in eodem:

Mercurius cumque eo filius Latonas

pro 'Latonae'. Naevius in carmine belli Punici I: 15

Inerant signa expressa, quo modo Titani,
Bicorporos Gigantes magnique Atlantes,

1 Mihi pro Mi etiam Bemb. Bas. evenit quicquam quod B quam quod] r
quod quam R senex] b sex B 2 venit Kk erans Rr erans L 3 ridicu-
lum Bas. fuitq. quid GLK fuit quig, quid A sciebam pro scibam etiam Bemb.
Bas. 4 Caelius] cod. Vat. 1480 s. X m. pr. Caecilius Vat. m. alt. RBDHK Ceci-
lius A Cicilius GL. inter Coelii Antipatri fragm. h. l. merito collocant Curtius fragm.
hist. p. 40, Krausius p. 194, qui tamen potius cum Ruhnkenio ad Vell. II 68, 1 ex
M. Coelii Rufi ad Quirites oratione sumptum censet, Rothius, et ipse dubitans, p. 317
fr. 29, cf. etiam Nautam de L. Coelio p. 14 sq. Groenium v. Prinsterer de eod. p. 76
Vtrictium Charakteristik d. ant. Historiographie p. 115 n. 6; M. Coelii Rufi ex or. inc.
fragmentis l. assignat Ellendtius protegg. in Cic. Brut. p. 129 ed. alt. eiusque reli-
quis inseruit Meyerus l. l. p. 469, quamquam Laelio potius legendum putavit

nationi ex natione corr. B 5 arbitros K 6 DE GENITIVO MORE VETERVM DL
feminoꝝ BG genitivum ***** etiam K more graeco solebant antiquissimi
in as A 8 et om. K materfamilias pro familiae r fell. mater pro familiae fam-
ilias R, quod vocc. pro familiae interpretamento originem debere ostendit Libius
DHGK Iybius L 9 odissia BHK odyssea R odissia GL 10 atque escas | Habe-
mus mentionem God. Hermannus elem. doctr. metr. p. 621, qui coll. Hom. Od. IIII
213 coni. habeamus adversante Düntzero de versu sat. p. 45, qui l. Od. X 177, unde
f. habebimus scribendum est aescas RG mentionem habemus L 11 aescas
pro aescae RG ibidem] In eodem GL 12 diuina GLK diua k diuam vel diuae
Merula ad Enn. p. ccccxlviij filia Scaliger ad Paulum s. v. corniscarum (Fest. p. 393
ed. Lind.) assentiente Hermanno l. l. p. 624 coll. Od. VIII 480 sq. filiam libri
13 Monetas om. D in eodem] cf. Hermannum l. l. p. 623 sq. vel potius epit. d.

m. p. 223 sq. ed. alt. coll. Od. VIII 322 sq. 14 latinas pro latonas A 15 Ne-
vius ADHGLKr Nouius R Naev. b. P. I 13 p. 45 Kl. I, xviii p. 12 Vahl. cf. G.
Hermannum l. l. p. 630 Od. Müllerum ad Fest. p. 397 Corssenium origg. p. 198 sq. 201
v. infra § 26 1] om. R I add. r prim. G primo g 16 expsa GL expressa b

tritani Rr tytanii D titani L 17 bicorporos] r bicorpore RBAHGLK
magni+que L que del. Hermannus Atlantes] g athlantes BADHGL
adquelantes R

p. 679 P.

p. 221. 22 K.

Rhuncus ac Purpureus, filii Terras

pro 'Terrae'. in eodem:

Ei venit in mentem hominum fortunas

pro 'fortunaē'. Ennius in XVII annali:

dux ipse | vias

pro 'viae'. Cicero in IIII Verrinarum: liberos, matres familias, bona fortunasque omnes. dicitur tamen et 'pater familiae' et 'patres familiae' et 'familiarum' et 'familiarum'. Marcus Brutus de officiis: itaque patres familiae domini sumus. Sallustius in Catilinario: sed filii familiarum, quorum e nobilitate maxima pars erat, parentes interficerent. Cicero in frumentaria: itaque ex his scribis, qui digni sunt illo ordine, patribus familiis, viris bonis atque honestis, percontamini.

Neutra eiusdem terminationis Graeca sunt et addita 'tis' faciunt generum, ut 'hoc peripetasma huius peripetasmatis', 'hoc poema huius poematis'. haec tamen antiquissimi secundum primam declinationem saepe protulerunt et generis feminini, ut Plautus in Amphitrione 'cum servili schema' pro 'schemate':

Nunc ne hunc ornatum vos meum admiremini,

Quod ego huc processi sic cum servili schema.

1 rhuncus R rumchus BH rhu^m.cus L Runcus Vahlenius Rhuncus atque Purpureus Bentleius ad Hor. c. II 19, 23 Purpureus atque Runcus Fleckeisenus ac] Müllerus atque libri, om. Hermannus Purpureus] b porpureus GLK purpureus BH pur pro fortunae R pureus — fortunas in mg. add. r fili L 2 Naev. b. P. I 7 p. 42 KI I, iv p. 10 Vahl. 3 Ei om. GL Ei venit] d euenit Lg uenit D mente BADGLK hemonum Klusmannus fortunas GL 4 fortunae GLK • Ennius in XVII ann.] VII 46 E. S. XVII, III p. 63. LXXVIII Vahl. annalium A

6 Cic. in Verr. II 2, 54, 136 III A lib^{eros} L 7 bona* B bonas b fortunasque GL tamen spscr. in K 8 patres in patris mut. B M. Brutus de officiis: περὶ καθήκοντος Sen. ep. 95, 45 cf. Drumannum hist. R. IIII p. 38,

qui perperam laudat Charisium p. 83 P. a Fabricio interpolatum de officiis L 9 patres familiae] d patrifamiliae D Sall. Cat. 43, 2 10 Catilinario] rh catillinaro

RBDDLK catulinario H filii familiarum Hh ex Caroliruh. alter cum libri Sallustianis 11 interfecerunt h Cic. in Verr. II 3, 39, 183 12 iis Lambi-

bi scriptis L digno R 13 familiis] sic etiam codd. Cic. praestantissimi fere omnes familias codd. Cic. rell. familiae ** H percontamini] g percunctamini AGd cum Cic. palimps. Vat. 14 DE NOMINIBVS NEVT IN TERTIA DECLINATIONE. D De nominibus neutris in .a. in .III. declinatione. L terminationis] k terminis K 15 huius peripetasmatis] g .tis GL huius poematis] .tis GL 16 Haec neutra tamen

GLK saecundum Rr saepe protulerunt om. A 17 protulerant Rr Plaut.

Amphitr. prol. v. 116 sq. amphitrione G amphitrione D 18 seruuli B

schema] g schaema r scema BDGLK scema H schemate] g chemate R chae- mate r scemate GLKd 19 hunc ornatum] prologi poeta ornatum hunc libri Prisc. amiremini L 20 huc ego B huc] r hunc R procesi K sic om. A scema DGL schaema r

Valerius in Phormione:

Quid hīc cum tragicis versis et syrma facis?
pro 'syrmate'. Plautus in Persa:

†Theatrum lepida condecorat schema.

Caecilius in hypobolimaeo:

Filius in †me incedit satis hilara schema.

Pomponius in satura:

Cuiusvis leporis liber diademam dedit,
pro 'diadema'. Laberius in cancro:

nec Pythagoream dogmam doctus.

Plautus in milite glorioso:

Glaucumam ob oculos||obiciemus eumque ita
Faciemus, ut quod | viderit ne viderit.

1 Valerius *G* et in Valerius corr. *H*, del. et Terentius in *mg*. ascr. h Valerius in *Phormione* p. 72 Ribb.; idem locus l. infra § 73, ubi l. *Laberianus praecedit*; recte igitur, cum iam de *Laberii* nomine inferendo non possit cogitari (intuitu tamen *Barthius aduers.* III 5), *Falsterus mem. obsc.* p. 117 *Valerium Valentinum poetam videtur intellegere*, cuius mentionem serauerunt *Val. Max.* VIII 1 abs. 8, *Fest.* p. 363 *M.* et *f. anon. Hauptii* p. 76, 8 (p. 33, 85 ed. Otto): *Valentinus* 'nullus mea carmina laudat'. haec quidem verba leguntur in *Symposii aenigm.* 19 *Wsdf.*: at is dictum *Valentini* in usum suum convertere potuit. tamen probabilior *Hauptii* est sententia, qui post *Valentini* nomen et eius versum et nomen *Symposii* excidisse censet; ipsam vero *Symposium Valentino* substituendum esse vix cuiquam, opinor, persuadebit *Guil. Paulus* noster in *docta de Symposii aenigmatibus* diss. part. I p. 17 sq., ubi ad *Symposium* haec pertinere scite observavit. 'fortasse *Valerius Aedilius*, de quo *Gell.* XIX 9, 10' *Ribbeckius* l. l.; cum eiusdem denique *Laberii* mentione coniungitur *Valerius* quidam, *Atellanarum*, ut vid., vel *mimorum scriptor* apud *Cic. epp. ad fam.* VII 11, cf. *Ribbeckium* l. l. p. 257 sq.

formione *RBAGLK* 2^h ic *Rr* uersibus *K* sirma ex firma corr. *K* facis add. *g* 3 sirmate ex firmitate corr. *K* *Plaut. Pers.* III 2, 2 (v. 463) Tiara ornatum lepida condecorat tuum libri *Plautini*, unde *Prisciano* in *opem vocato* Tiara tuum lepida lepide decorat schema *Palmerius* Tiara ut lepidam lepide condecorat schemam *Acidalius* Tiarae ornatum lepida condecorat schema *Lipsius* Theatrum lepidum lepida condecorat schema *Guil. Canterus* nov. lect. 3, 18 *Persa* α *Persis libri* 4 teatrum r teathrum *G* theathrum *LK* condecorat] *blk* cum decorat *BL* *decorat (γ ni f.) *K* schema] *g* scema *DGLK* 5 *Caecilius* — hilara schema] *h. l. om.*, post pro diadema inserunt *GL* *cecilius RAD* *cicilius GLd* *hypoboli-*

maeo] *Rob. Stephanus, Meinekius Men. et Phil. rell.* p. 172 *hippo BADH* ¹ *ppo Rr* lupō *GL* *eppo K* *hypobol.* fr. 8 p. 138 *Both.* p. 29 *Spgl.* fr. II p. 40 *Ribb.* 6 in me in me *A* me] libri med *Bothius* incendit *H* satis] libri sat *Ribbeckius*

hilariā (non hylariā) *Rr* hilari *BA* schaema *R* scema *DGLK* 7 *Pomponius*] r *Pompinus RH* *Pomponii satur.* p. 158 *Munk.* fr. I p. 211 *Ribb.*

satura *Rr* satira *b* 8 culuisuis] cū sui *A* leporis *A* deiadimam *G* deademam *L* 9 deiadima *G* deadema *L* *Laberius*] *Heidelb.* (et sic π *Putschius*), *Liberius rell.* *Laber. cancr.* p. 209 *Both.* p. 239 *Ribb.* cancro *A* cancro nec] cancrone *GL* 10 *pythagoream Rr* pithagoream *DH* pithagoreā *AL* pithago-

riam *K* 11 *Plaut. mil. glor.* II 1, 70 sq. (v. 148 sq.) 12 *glaucumam Rr* *glaucumam BGL* *glauculos A* *glaucuma libri Plaut. opt.* ob] r ab *R* ab oculis abi-

cimus *K* oculo *L* ocul** *H* oculis *h* obicemus *Gg* abiciemus *H* 13 ne uideat *RBAD* non uiderit libri *Plautini, Prisc. Vat.*, non in ne a m. all. corr.

p. 688 P.

p. 223. 24 K.

quidam autem in 'um' etiam teste Celso huiusmodi nominum protulerunt nominativos: 'hoc emblematum huius emblematis', 'hoc toreumatum huius toreumatis' declinantes. unde frequens usus eorum dativos et ablativos plurales in 'is' terminat: 'his' et 'ab his schematis', 'emblematis', 'peripetasmatis', 'toreumatis', quibus frequenter casibus in Verrinis utitur Cicero.

Nam a et h et k nomina literarum indeclinabilia sunt, sicut aliarum quoque omnium literarum nec non numerorum a 'quattuor' usque ad 'centum', sed etiam 'mille': nam a 'centum' compositi numeri declinantur, ut 'ducenti ducentorum ducentis' et similes. et literarum quidem nomina neutri generis sunt, numeri vero, qui sunt indeclinabiles, omnis sunt generis, hoc est et masculini et feminini et neutri. 'Mulucha' flumen et 'Turia' et siqua similia inveniuntur, magis figurate masculina cum neutris iunguntur, ut si dicam 'Tiberis flumen' vel 'Hister flumen'. quod autem non sunt neutra 'Turia' et 'Mulucha' et similia, ostendit etiam natura ipsius sermonis Punici, in quo omnia nomina vel masculina sunt vel feminina. ergo 'Capsa' quoque et 'Thala' oppidum et 'Tirimida' similiter figurate feminina | neutris sunt coniuncta. unde Sallustius in II historiarum: inter laeva moenium et dextrum flumen Turiam, quod Valentiam parvo intervallo praeterfluit, 'Turiam' dixit, qui accusativus masculini est, non neutri. plurima tamen non solum in Africa, sed in aliis etiam regionibus nomina fluviorum in a inveniuntur desinentia. Lucanus in II:

I DE NOMINIBVS IN VM IN SECVNDA DECLINATIONE DL etiam om. A teste add. h huiuse uel e

modi Gg 2 ut hoc BDh emblimatum Gg emblaematum H huius emblematis] .ti. GL 3 huius toreumatis] .ti. GL ablatiuos plu G ablatiuos in is termina+et plurales (n) L 4 plurales] h plures H in his Rr terminant AD terminant plurales G scematis BDGLK schaeomatis r. 5 peripetasmatis K toreumatis peripetasmatis GL toreumatis R cicero casibus in uerinis

utitur K uinis G 6 Cicero in Verrinis: cf. lib. VII § 82 7 DE NOMINIBVS LIT- TERARVM ET NVMERORVM DL a et h et k] rh a h k A A.&.KA. B a et k HGLK et ak R litterarum R 9 sed] sic HL sicut K 10 similia A 11 generi R sunt indeclinabiles sunt omnis sunt A generis sunt GL 12 est et mascu-

h] h] M est masculini DHGL DE NOMINIBVS FLVMINVM D Mulucha] h mulucca R Muluccha BDH Mulcha GLK 13 inueniuntur similia A inueniantur g figu- rata G figurate b 14 tyberis GL 15 tyria G teria L Mulucha] h muluccha BDH mulcha GLK natura] b neutra ni f. in ras. B 16 in quo] h in qua RBADHL

nomina om. B sunt om. GL add. l 17 tala H tala h oppidum G tirimada H tirimada h Thirimida, Tirimida etc. libri Sall. Iug. 12, 3 18 figuratae G coniuncta sunt. DGK Vnde et GL Sall. hist. fr. II 24 p. 136

Kr. cf. lib. V § 6 19 manium Rr dexterum K tyriam Gg tiriam L

20 praefluit L tyriam Gg tiriam L 21 est masculini g 22 affrica R affrica Hr etiam in aliis LK post regionibus: nomina add. sed ipsa del. l fluuio- rum in a inueniuntur nomina GL 23 Luc. Phars. II 426 sq.

nullasque vado qui Macra moratus

Alnos.

in eodem:

Senaque et Adriacas qui verberat Aufidus undas,
qui sunt Italiae. similiter 'Himella' et 'Allia'. Virgilius in VII: 5
prope flumen Himellae.

idem in eodem:

et quos infaustum interluit Allia nomen.
Sallustius in II historiarum: nisi quia flumen Clurda Tauro
10 monte defluens. nec non etiam Graeca nomina tam fluviorum quam 10
aliorum || in 'as' apud illos desinentia, quae in *ov* faciunt 'genetivum Grae-
cum, nostri absque s solent plerumque proferre, ut 'Marsya', 'Geta',
'Chaerea', 'Sosia'. Lucanus in III:

Qua celer et rectis descendens Marsya ripis
Errantem Maeandron adit. 15

Hoc etiam sciendum, quod omnis nominativus in a desinens corripitur,
quamvis sit apud Graecos productus, ut 'Lydiā', 'Syriā', 'Phrygiā',
'Italiā', 'Hispaniā'. unde accentus quoque cum tempore mutatur. in
paucis tamen inveniuntur poetae Graecis servasse morem Graecum; Sta-
tius in IIII Thebaidos: 20

Non Teigéa, non ipsa deo vacat alite felix
Cyllene.

idem in VI:

te plangeret Argos,

1. moratur *r cum aliquot libris Lucani* 3 Idem in *DL Luc. Phars. II 407* 4 saenaque
RBDK senaquae *H* adricas *Dd* adriacas *L* adriacas *K* 5 qui sunt — Himel-
lae *add. d* italia *G* allia *A* *Verg. Aen. VII 714: Casperiamque colunt*
Forulosque et flumen Himellae (et flumen sup. lin. add. Med.) 6 himelle *HL*
7 *Verg. Aen. VII 717: Quosque secans infaustum interluit Allia nomen* 8 quos] *b*
quod *B* Allia] *h* alia *H cum Rom.* 9 *Sall. hist. fr. II 38 p. 147 Kr.* qua
Prisc. Vat. Clurda] *d Vat. m. alt.; idem fluvius l. videtur apud Plin. nat. hist. V*
29, 108: fuit in eo tractu et Maeandropolis, est Eumenia Cludro flumini adposita. clurdia *D*
clu-a *Vat.* lurda *Bh* durda *A* et aliquot *Krehlii* et sic *ni f. ante corr. H* monte tauro *L*
10 DE NOMINIBVS GRECIS IN SECUNDA DECLINATIONE *D* De nominibus grecis in
declinatione *L* 11 in *γ K* 12 solant (*u ni f.*) *B* solint *b* marsia *RBAHGLK*
9 cheria *L* cherea *rell. Luc. Phars. III 207 sq.* .UI. *G* 14 Qua] in
litura *h* quae *BAD* quem *GL* caeler *R* celer et] *hl* celeret *HL* rectis] *b*
ripis *A* descendens] *h* descendens *HGLK* marsia *RBAHGLK cum utroque*
Voss. ripis *ex* rupis *corr. K* 15 meandron *RAHGL cum Voss. B* 16 omnis
add. d corripitur apud latinos quamvis *B* 17 apud graecos sit *GL* produc-
tos *Dd* lidia *HGLK* siria *AGK* phrigia *ADHGLK* 18 quoque cum tem-
pore accentus *GL* quoque cum tempore motatur accentus *K* 19 seruare *GK*
Stat. Theb. IIII 287 sq. 21 tegeo *H* tegeae *Cass.* uocat *RAGK* 22 cylleneae
H cum Cass. cylene *K* cyllene (1) *G* cyllaene *A* cilleneae *R* cellene *L* 23 *Stat. Theb.*
VI 515 sqq. VI *ex VII corr. L*

p. 681 P.

p. 225 K.

Te Neméa, tibi Lerna comas Larissaque supplex
Poneret.

In e correptam Latina sunt neutra, quae e in 'is' conversa faciunt 11
genetivum, ut 'hoc marē huius maris', 'hoc monilē huius monilis', 'hoc
5 mantelē huius mantelis' - Ovidius in IIII fastorum:

Dixerat. a dextra villis mantele solutis

Cumque meri patera turis acerra fuit -,
'hoc Soractē huius Soractis'. Horatius in I carminum:

Vides, ut alta stet nive candidum

10 Soracte.

Virgilius in XI:

sancti custos Soractis Apollo.

excipitur unum indeclinabile in singulari numero, 'hoc cepē huius cepe'
- Apuleius in medicinalibus: cepe sucum melle mixtum -,
15 quod in plurali numero femininum est primae declinationis, 'hae cepae
harum cepearum', quamvis antiquissimi in a quoque singulare feminino ge-
nere hoc recte protulisse inveniuntur. Naevius in Apella:

Vt illum di ferant, qui primum holitor cepam protulit.

Lucilius in saturarum VI:

20 Lippus edenda acri adsidue ceparius cepa.

1 Nemea *ex libris suis, ut vid., Queckius* nemea lerneae Cass. Lerna] h
***erna H laris aquae R larisaque HGLK^r supplex] g suplex RG 3 DE
NOMINIBVS IN E CORREPTAM DL quae in R 4 muuile A monilis] d muni-
lis AD 5 mantele] in litura h mantile ADGLK huius mantelis] is G lis L
huius .lis K mantelis] in litura h mantilis AD Ovid. fast. IIII 933 sq.
III BAH^r 6 a dextra scripti cum libris Ovidianis opt. et plurimis at dextra BHL^r
cum aliquot codd. Ovid. ad dextra RA cod. fastor. Berol. olim Reland. ac dextra
GK ad dextram D mantile ADGLK 7 mera A acersa Kk acersa in li-
tura g ruit h et sic multi codd. Ovid. ex praestantioribus 8 soracte ex socrate
corr. L huius soractis g .tis. GL oractis Rr Hor. carm. I 9, 1 sq. 9
uide* (t) L niuum Rr candidem R 10 soractae Rr saracte H 11 Verg.

Aen. XI 785 12 appollo RHGK 13 indeclinabile om. A caepe Hb cepe G
coepe BL caepe BH coepe GL 14 Apoleius L Apoleus G Apuleius in
medicinalibus] Apul. fr. 15 t. II p. 638 Hldbr. cf. O. Iahnium in act. soc. sc. Sax.
class. ph. h. a. 1850 p. 285 caepe B coepe GL cepae Apuleius scripsisse videtur
C. L. Schneidero gramm. Lat. II 1, 366 15 haec Rr heae in litura h cepae] g
coepe ni f. G cepe B coepae L 16 coeparum L cepearum B ceparum D
singulari BL 17 Neuius libri appella BADHGLK Naev. Apell. fr. 1 p. 12
Both. p. 138 Ktussm. fr. II p. 7 Ribb. 18 di fer** D dii ferant rd differant RBAHG

differant L defferant K dii terant α primus Bothius holetur R holitus D holi-
or HA olitr B olit A cepam B 19 Licilius GL VI] libro V Non. p. 201, 9
Luc. sat. V 12 Dous. V 13 Gerl. 20 edendo R agri A acria H assi-

dua B adsidue Rr adsiduae DH assidue AG assiduo Nonius ante ceparius: κρομ-
μοπωλής (sic recte librorum scripturam expressit π: ΚΡΟΝΟΥΠΟΛΗΣ B ΚΡΟΝΟΥΠΟΛΗΣ D
.i. coepa
ΚΡΟΝΙΠΩΛΗΣ A) add. BAD ceparius B coepa ΚΑΡΩΝΥΠΩΛΗΣ L cepa lacrimosa No-
nius cepa id est κρομμυποωλής homo Paul. Leopardius emendatt. XIV 14 1 coepe L

frequentior tamen usus 'hoc cepe' protulit. Naevius in Apella:
cui cepe edundo oculus alter profluit.

Novius in eculeo:

oleas, cepe, ficus.

Varro de actionibus scenicis III: multifariam in patellis 5
coquere cepe. Caper tamen et 'cepicius' et 'cepicium' veteres dixisse
ostendit.

III 12 In e productam Graeca sunt | feminina et vel Graece declinantur, ut
'Libyē Libyes', vel mutata e in a et accellpta e faciunt in ae diphthon-
gum genitivum, ut 'Helena Helenae'. 10

In i Latina sive Graeca inveniuntur et neutra sunt vel omnis generis
et aptota: 'hic' et 'haec' et 'hoc frugi', 'nihili', 'mancipi', 'huiusmodi',
'nauci' quoque, quod putamen nucis significat et pro nihilo accipitur.
Plautus in mustellaria:

Qui homo timidus erit in rebus dubiis, nauci non erit. 15
idem in truculento:

tympanotribam amas, hominem non nauci?

quibusdam autem non irrationabiliter genetivi vel dativi casus isti sunt
existimati, qui figurate cum omnibus aliis casibus et generibus possunt
adiungi. nam 'frugi' dativus est a nominativo 'frux' vel 'fruges' et 'man-
cipi' a 'manceps' et 'nihili' genitivus a nominativo 'nihilum'. 'hoc

cepe B Neuius libri apella 1 appella libri Naev. Apell. fr. 2 p. 12 Both.
p. 139 Kl. fr. I p. 7 Ribb. 2 cepe Gg coepe L cepe B edendo RBAD et ex
edundo mut. LK oculos GK 3 Neuius RBAH eculeo] r aculeo R

Nov. ecul. p. 44 Both. p. 169 Mk. p. 217 Ribb. 4 olea Rr caepe RB coepe L
ficos AGLK 5 Varro de act. scen. III: Varr. ed. Bip. p. 251 cf. Rüsche-
lium mus. phil. VI 517 sq. 556 sq. p. 180. 321 de Varr. logist. p. IX sq.
actionibus] r accionibus RH III] r I ni f. in lit. R multiphariam H
6 quoquere R caepe BAH coepe GL Caper] de dub. gen. v. Osannum de

Capro p. 12 cepi^{ci}us Dd coepicius G cepiti^{ci}us et cepiti^{ci}um Kk coepici^{ci}um G

dixere L 8 IN E PRODUCTAM GRECA NOMINA. D In e productam GR L et
om. K 9 lybiae RB lybie GLr libie in lybie corr. K Libyes] d lybies RBHL
libies G libyas D libies in lybies corr. K et accepta] d * accepta D excepta GL
genitium in ae diptongum (dyptongum L) GL 11 IN I PRODUCTAM LATINA

ET GRAECA ET BARBARA D In i productam lat. gr. ac barbara L neutri Kk

12 ut hic ADb mancipi nihili GL 13 putamen] l putamus GL nuas Rr

14 Plaut. mostell. V 1, 1 (v. 1041) 15 dubii^{us} Plauti Vet. m. pr. dubiis
(dubii sis, dubiis is) rell. libri Plautini 16 Plaut. trucul. II 7, 49 sq. 17 tym-
panotribam K tympano.tribam H tympano tribam D tipano tribam G tympano tribum
(tribum in tribam corr.) L tymphano tribam Vet. lympho notribam Dec. 18 au-
tem add. h inrationabiliter RBDHGLK in racionabiliter A sunt] r ^{ci} sunt R
19 existimati (h) D figurate ex fugarate corr. K aliis omnibus GL

possunt RAHGL 20 adiungui LK adiungi G post nominatio: frux — nomina-
tio om. D frux — nominatio nihilum in mg. add. d et mancipi — nihilum] in
litura g et genitiuus est nihilo a nominatio nihilum et mancipi a manceps L et

p. 682 P.

p. 226. 27 K.

'gummi', 'hoc sinapi' magis peregrina sunt, quamvis quidam 'haec sinapis' dixerunt, ut Plautus in Pseudulo:

Teritur senapis scelera, cum illis, qui terunt,

Priusquam triverunt, oculi ut extillent facit.

inveniuntur et barbara, ut 'Iliturgi' oppidum. Livius in XXIII ab 13 urbe condita: Iliturgi oppidum obpugnabatur. Traianus in I Dacicorum: inde Berzobim, deinde Aizi processimus. Herodianus 'gummi' quoque et 'piperi' barbara dicit esse, sed nostri 'piper piperis' declinaverunt, ut Persius:

Et piper et pernae.

idem:

Rugosum piper,

et Iuvenalis:

solvite funem!

15 Frumenti | dominus clamat piperisve coemptor.

De 'huiuscemodi', 'istiusmodi', 'illiusmodi' et aliis talibus multi dubitaverunt, utrum composita sint an non: sed ea composita esse ipse accentus docet, qui in fine praecedentis dictionis poni non posset, nisi essent composita. ideo autem indeclinabilia sunt, quia utraque pars genitivum casum habet. quomodo igitur, si uterque sit nominativus in compositis, uterque declinatur, sic in his, quia uterque genitivus est, mansit indeclinabilis.

In o correptam, quam tamen veteres frequenter producunt, Latina 14

hoc gummi G 1 cummi B hoc om. G add. g perigrina LK haec
in littera d sinapis] hg senapis HGB 2 Plaut. Pseud. III 2, 28 sq. (v. 817 sq.)
phendulo H seudulo Bd seudolo D psedulo L 3 teritur R senapis Rb
cum Palatt. Plaut. sinapis r rell. scelera] r et sic Charistis et Servius cf. Ritschellii

ana. scelera L celera libri Plaut. plerique sclerata RADH Plaut. ed. princ. cum]
sic etiam libri Plautini praeter palimps. Ambros. Q. (que i. e. quae) Ambros.
tearunt (r) L 4 exstillent A extillant (a in ae et ras. iterum in a mut.) Bb ex-

tillant Hh exstillante G extillante (e) L extillante K facit** (ur?) B 5 et] ut
Rr barbara in i L iliturgi (l) D liturgi A opidum G post oppidum:
Livius — oppidum om. D Libius B liusius GLK Liv. ab u. c. lib. XXIII 49, 5:
Iliturgi oppidum ab Hasdrubale ac Magone et Hannibale Bomilcaris filio ob de-
fectionem ad Romanos oppugnabatur 6 Iliturgi D opidum G obpugna-
batur R oppugnabatur rell. troianus K de Traiani Dacicis, quae alibi non commem-
morantur. cf. Vossium de hist. Lat. lib. I cp. XXX p. 161 sq. ed. alt. Franckium zur
Gesch. Trajans p. 670 sq., qui de l. nostro disputat p. 105 sq. ed. alt. Quedlinb. et
Lips. 1840 in .I. specr. in L 7 docicorum GLK unde B berzobim A
berzobini K bertobuni GL Aizi] azi A aiti GL Aixi edd. procesimus K pro-

procesimus G Horodianus Rr utrunque voc. una tractavit Herod. in catholicis v. Arcad.
118, 18 Choerobosc. in Theod. can. p. 373, 8 sqq. Gsf. 8 cummi B barbara add. d
dicunt esse barbara A dicunt B 9 Pers. sat. 3, 75. 5, 55 12 rugosum G 13 Iuv.
sat. V 14, 292 sq. 15 fruniti L piperis siue r coemptor] sic etiam libri Iuv. dett.
coempti cod. Pith. coemtor Gg coemptor Caroliruh. alter. 16 huiuscemodi] g huius-
modi GL 18 praecedentis GLK non posset poni K posset] r possit R pos-
sint B 20 casum om. A sit add. h 21 declinantur Rr declinat*ur (u) D
quia uterque] dk quia igitur uterque. ADK indeclinabile A 23 IN O CORREPTAM

p. 683 P.

p. 227. 28 K.

sunt et, || si feminina fuerint g vel d antecedentibus, mutant o in i et accepta 'nis' faciunt genetivum, ut 'haec Carthago huius Carthaginis', 'haec virgo huius virginis', 'haec dulcedo huius dulcedinis', 'alcedo alcedinis' - Plautus in Poenulo:

Quam mare olim est, cum ibi alcedo pullos educit suos -;

alia vero omnia producant o in genetivo, ut 'hic Cicero Cicerōnis', 'caupo caupōnis', 'haec Iuno Iunōnis', 'Castulo Castulōnis', 'Ruscino Ruscinōnis' - 15 nomina sunt urbium Hispaniae, 'hic' et 'haec bubo bubōnis'. excipiuntur haec, quae in genetivo non servant o: 'hic cardo cardinis' - quidam tamen veterum etiam feminino genere hoc protulerunt. Gracchus in Atalanta:

O grata cardo, regium egressum indicans -, 'ordo' etiam 'ordinis', 'homo hominis', quod est commune - Cicero pro Cluentio, cum de eius matre loqueretur, ait: cuius ea stultitia est, ut eam nemo hominem appellare possit, et Lucanus in V de Phemonoe:

atque hominem toto sibi cedere iussit

Pectore.

Virgilius in I:

nec vox hominem sonat,

de femina loquens. vetustissimi tamen etiam 'homo homonis' declinaverunt. Ennius:

Vulturus in silvis miserum mandebat homonem,

LATINA D 1 femina H 2 chartago. huius chartaginis B karthago huius karthaginis H kartago huius .nis K cartago .nis G kartago .ginis L chartago. chartaginis. dulcedo. dulcedinis. uirgo. uirginis. alcedo. alcedinis. A 3 huius uirginis] .nis GL huius dulcedinis] .nis GL 4 Plaut. Poen. I 2, 143 Paenulo RB Penulo ADGLK 5 mare] b mari B olim est etiam Pal. uterque alcyo Vet. pullos ex pollus corr. B pullos edocet ex edocet pullos mut. K educat ADL educet BH seducit Pall. 6 suos] pios G 7 o add. r ut hic] h om. AHGLK 10 o non seruant GL post hic duodecim fere literarum litura in L cardo cardinis in litura g 11 etiam om. K femino A haec A Gracchus] 1 graccus RBHL grachus ADG gracus K Gracch. Atal. p. 272 Both. p. 196 Ribb. 12 atalanta RD atlanta GL atalanto BK 13 egressum G 14 ordo etiam ordinis in mg. add. L ordo — commune in litura g homo quod est

commune .nis L commune* (s) B communi Dd Cicero pro Cluent. 70, 199 cuius ea stultitia est, ut eam nemo hominem, ea uis, ut nemo femina, ea crudelitas, ut nemo matrem appellare possit procul cluentio H 16 hominē* H appellare ex appellari corr. H Lucan. Phars. V 168 sq. 17 Phemonoe] d phemone Adb phomone RG phomoneo Lg phomoneo H phomone* (o) B 18 hominem sono toto A toto] r om. G to***to (tos) R iussit K iussit Luc. Voss. b in ras. pectore iussit h 20 Verg. Aen. I 328 . in I Aeneidos DH 22 femine K uetustissimi D uetustis^{simi} in litura g etiam om. A hominis] r, m. rec. in B hominis R (B?) 23 Enn. ann. II 33 E. S. II 16 p. 23. XL Vahl. cod. Charis. p. 120 P. Vulturus. Ennius: Vulturus in spineto supinum mandebat homonem. Serv. ad Aen. VI 595 Ennius: Vulturus (al. uulturis) in campo (al. siluis) miserum (al. supinum s. supinum miserum) mandebat homonem 24 uulturis RH uultaris A silvis] spinis H. A. Kochius exerc. crit. p. 12 sq. miserum ex

p. 683. 84 P.

p. 228. 29 K.

Heu quam crudeli condebat membra sepulchro
(nam et 'vultur' et 'vulturis' et 'vulturius' dicitur) .. 'nemo' quoque, sive
ex hoc compositum, ut quibusdam videtur, seu non, communis est generis
et similiter o in i convertit in genetivo: 'nemini' - Lucilius
5 in XXX:

Nemini ingenio quemquam confidere oportet.
Plautus in captivis:

nemini

Misereri certum, quia mei miseret †nemo.

10 Titinius:

quod rogas,

Neminem decet bonam.

Terentius in Andria:

Hoc ego scio unum, neminem peperisse hic.

15 nec solum de hominibus dicitur: Virgilius:

16

Turne, quod optanti divum promittere nemo ..,
'turbo turbinis', quando de vi ventorum loquimur - nam si sit proprium,
servat o in genetivo, 'hic Turbo (nomen proprium gladiatoris) Turbonis'. |
sic Horatius in II sermonum:

Corpore maiorem rides Tur||bonis in armis
Spiritus ..,

miseris corr. A mandabat A 1^h eu R m̄bra A sepulero AHGK 2
vulturis] uulturis RAH uulturius d et uulturius dicitur. Nemo quoq; ad mg. et in
ras. B uulturius (o) L uulturis d Nemo in litura g 3 opossitum Gg non
add. r 4 et add. h nemini] nemo nemini g^{ut nemo} nemini L ut nemo ne-
nemini BDHKra ut nemo nemis R ut nemo nemonis A Lucil. sat. XXX 35 Douc.
33 Gerl. Non. p. 143, 19: Lucilius lib. XXX. Nemini ingenium tantum confidere
oportet 5 XXXmo B 6 quemquam spscr. in A quemqom Dd 7 Plaut.
capt. III 5, 107 sq. (v. 764 sq.) 9 misereri ex miserere corr. R certum
ex certum corr. B certum est libri Plaut. mei in Vet. Plaut. m. rec. sup. lin. add.,
unde mis scriptum fuisse cont. Fleckeisenus miseret mei A nemo mei miseret
Dg neminem Plautus 10 Titinius libri Titin. fr. inc. 20 p. 76 Both. XVIII
p. 151 Neuk. III p. 133 Ribb., qui l. sic constituit: quod rogas, neminem | Decet
bonam. equidem h. l. Bothium et Neukirchium secutus sum uel quod 11 quid Gg quid L
12 neminem] d nominem D dicet Rr bonam] d bon** D bonum LK 13
Ter. Andr. III 2, 26 14 nominem Rr 15 nec solum de hominibus] in marg.
sed etiam de diis add. k Verg. Aen. VIII 6 post Virgilius: in VIII add. B
in VIII. r 16 optandum Bb dñū Dd promitteret K nemo auderet GK
nemo^{auderet} L 17 b in voc. turbo abivis ex p corr. in D uicentorum Rr
loquitur A 18 o add. g Turbonis nomen proprium gladiatoris AGL 19
Horatius] ex corr. in H oratius GDHLK Hor. serm. II 3, 310 sq. sermonem Rr
20 maiorem] r maiore REDGLK maiori A 21 spirituum A

p. 684 P.

p. 229. 30 K.

'Anio' etiam 'Anienis' - quod antiqui secundum analogiam 'Anien' nominativum proferebant. Cato contra Veturium: aquam Anienam in sacrarium inferre oportebat. non minus XV milia Anien abest. Ovidius:

quaque Numici 5

Aut Anienis aquae cursuque brevissimus Almo.

Cicero pro Cornelio in I: trans Anienem. Horatius in I carminum:

Et praeceps Anio ac Tiburni lucus -
'Apollo Apollinis'. praeterea 'cupido cupidinis', quod masculino quidem genere deum significat plerumque et est proprium, feminino vero ipsam rem. itaque feminini praevaluit declinatio. 'margo' quoque 'marginis' notandum, quod tam masculini quam feminini generis invenitur. Statius Thebaidos libro III:

Solverat Hesperii devexo margine ponti. 15

Iuvenalis in primo:

aut summi plena iam margine libri ..

Excipitur etiam 'caro' femininum 'carnis'. vetustissimi tamen etiam nominativum 'haec carnis' proferebant, qui magis rationabilis est ad genitivum. Livius Andronicus in Odyssea: 20

Carnis, ait, vinumque, | quod libabant, anclabatur.

et Titus Livius XXVI ab urbe condita: Latinaeque instaura-

1 etiam] autem *L* nominatio *D* 2 Cato contra Veturium] 'or. in *L. Veturium de sacrificio commissio* v. Meyerum l. 1. p. 62 sqq. or. 28, ibique l. nostrum p. 65; 'de sacrificio commissio' infra § 40 'de Lucio Veturio' lib. VIII § 12 'de Veturio' X 17 cf. Brillenburgium de Cat. p. 75 G. E. Weberum Cat. mat. p. 31 Veturium] b veturium *B* Anienam] *Lipstus var. lect.* III 11 cf. *Krehlium* II 516 sq. anienem *g* anienem *rell.* *Klotzius* in *Tahni* ann. XL 390 sq. 3 in sacrarium in sacrarium *A* autem post oportebat add. *BAHKg* (. Oportebat autem *B* et sic *Vat.*), post non *LG*, post minus rd

nel habemus

4 abest *Gg* Ovidius ait *L* *Ovid. metam.* XIII 329 sq.: quasque Nu-

mici | Quas Anienis aquae etc. 5 quoque *BGLK* 6 alma *R* alno *A* 7
trans Anienem extat in *Cic. pro Corn. or.* I fr. 23, t. III p. 450 sq. *Cic. ed. Or.*,
servato ab *Asconio* *ibid.* V 2 p. 75 sq. cornilio *G* anienem *H* oratius *GLK*
Hor. carm. I 7, 13 in -I- add. *D* 9 ac] et aliquot libri *Hor.* lucus

Brg locus *rell.* 10 Apollo] *d* appollo *DGL* appolli
(sic) *spscr.* in *L* femino *H* uero add. *b* 12 femini *A* 13 quam add. *d*

femini *A* *Stat. Theb.* III 407 14 tebaidos *K* primo *L* III] *h lac.*
rel. num. om. D num. om. BHK II *A* primo *G* I, b 15 hisperii *GL* diuxo *L*
16 *Iuv. sat.* I 1, 5 Iuvenalis — libri in marg. *K* 17 pleno *pars codd.*

Iuv. dett. 18 femininum caro *D* caris *Dd* uetustissimi
tamen *spscr.* in *L* 19 ad add. *r* 20 libius *GLK* odissia *RBH* odysia *G*
odisia *L* *Liv. in Od.: libro XXIII coll. Hom. Od.* XXXIII 304 sq. assignavit *G.*
Hermannus elem. doct. metr. p. 627: carnis autem | Vinumque, quod libabant, antla-

batur 21 libant *L* ante anclabatur: εἰς ἄντια το add. *g* εἰς ἄντιαντον *A* εἰς ἄντιακτον *Dd*
antlabatur (ante labatur 3, μ) *edd. ante α at v. Muellerrum ad Paul. s. v. anclare*
p. 11 22 libius *BADHGLK* *Liv. ab u. c. XXXVII* 3, 4 XXVI libri, quod

p. 694. 85 P.

p. 230. 31 K.

tae, quod Laurentibus carnis, quae dari debet, data non fuerat. itaque eius, quod est 'caro', diminutivum 'caruncula' est, ut 'virgo virguncula', 'ratio ratiuncula'. Varro in *andabata*: sed quidvis potius homo quam caruncula nostra. ab eo autem, quod est 'carnis', 'carnicula' debet esse, ut 'canis canicula'. -

Et sciendum, quod quinque inveniuntur in o terminantia, quae faciunt in a feminina: 'leo leaena' vel 'lea', 'draco dracaena', 'leno lena', 'caupo caupona', quod significat tam ipsam tabernam quam mulierem. Lucilius in III:

Caupona hic tamen una Syra.
'strabo' etiam 'straba' facit. Varro de *nomismatis*:
non haec res de Venere paeta
Strabam facit.

In o productam desinentia Graeca sunt feminina et vel Graece decli-III 18 nantur, ut 'Manto Mantus' - Virgilius in X:

Fatidicae Mantus et Tusci filius amnis -,
vel || addita 'nis' faciunt genitivum, ut 'Dido Didonis'. Accius: |
Custodem adsidium Ioni adposuit virgini.

Pacuvius:

filios

mutare dubitavi cf. § 96 1 carinis *Liv. cod. Bamb.* darit B 2 eiusdem quod
est *Rr* eius quod eius caro A est caruncula A 3 *Varro in andabata*:
sat. VII fr. 8 p. 96 Oehl.; *andabata haec satura vocatur etiam lib. X § 38, andabatae*
epud Nonium Sed quidvis potius homo quamde caruncula nostra vel Sed quidvis
potius, mi homo, quam caruncula | *Nostra temptat Fleckeisenus* 4 autem om. AL
5 carnicula] r corniculas ni f. in *lit. R* caruncula A 6 inveniuntur nomina
in o GL 7 feminina in a G ut leo ADK uel lea *spscr. in L* * leno (a) R
a leno BAHK a lenolena L 8 cauponia K a tabernam Rr Lucius G
Lucil. sat. III fr. 33 Dous. Gerl. fr. 10 Varges C. Lucilli sat. ex libro tertio q. s.
p. 5 10 tamen hic A tantum L sira GL syria H 11 straba ex strabo
corr. B Varro de nomismatis: sat. LXI (octogessis, πσλ νομισμάτων) fr. 4
p. 174 *Oehl.*; *iambos agnovit Fleckeisenus* nomismatis k 12 peta BAGLKr peca R
petas b peta *μετωροφθαλμοι D* μετοροφ.θαλμος. strabo uel straba in *mag. d*
μετωροφθαλμοι in mg. g μετωροφθαλμοι i. suspice. μετωροφθαλμος suscep strabo
uel straba in *mg. l* 13 fecit D 14 in o productam graeca D et om. GK

15 mantos AD mantos Lh mantys Kk *Verg. Aen. X 199* 16 mantos GL
mantos D manto in *littera h* mantys K Tusci filius amnis] r tuscilius mannis R

amni Hh 17 ut Dido Didonis om. A post Didonis: Calipso calipsonis io
ionis idque usus antiquorum comprobatur add. h Accius in ioae D Att. Ion.
fr. 4 p. 211 Both. 1 p. 157 Ribb. v. p. 210, 12 18 ad custodem in *mg.* argus aristot-
ris *fls. L* adsidium] *DH cod. Char. p. 47 P. 35 L.* assidium *rell.* ioni in
littera h Inoni *cod. Char.* adposuit *cod. Char.* apposuit *cod. h. l. cf. infra l. l.*
apposuit virgini *spscr. in L* 19 Pacubius AKg Paucubius DH Paucubius GL
Pacuvii fr. inc. 4 p. 148 Both. XL p. 110 Ribb., ad niptra a Delrio relatum
essentente Ribbeckio p. 287 20 Filius K. filios | Tris sibi Ribbeckius Fi-
lios sibi procreasse per Calypsonem autumant *Bothius.* 1 procreasse eundem] *Cha-*
ris. I p. 47 P. procreasse dicitur eundem, *gloss. ad autumant pertinente in verbo-*

†. sibi procreasse [dicitur] eundem per Calypsonem autumant.

Plautus in aulularia:

Quos si Argus servet, qui oculus totus fuit,

Quem quondam Ioni Iuno custodem addidit.

quod autem 'Ionis' et 'Calypsonis' et 'Didonis' dicitur, ostendit hoc etiam Caesellius Vindex in stromateo his verbis: Calypsonem. ita declinatum est apud antiquos. Livius:

Apud nympham Atlantis filiam Calypsonem.

Ennius in VIII:

Poenos Didone oriundos.

Accius in Ione:

Custodem adsiduum Ioni instituit virgini.

19 In u Latina sunt generis neutri et aptota in singulari numero, non etiam in plurali, ut 'hoc cornu', 'genu', 'tonitru', quae tamen antiquissimi inveniuntur in 'um' quoque proferentes in eodem genere et in 'us' genere proferentes masculino et quartae declinationis, ut Lucanus in VII:

cornus tibi cura sinistri.

idem in eodem:

Seu tonitrus ac tela Iovis praesaga notavit.

Cicero tamen in Arato 'hoc genus' pro 'genu' protulit:

rum ord. perperam illato codd. Prisciani per in litura H calipsonem BHGLK
autūnant AK 2 post autumant: calypso calypsonis io ionis idque usus antiquorum com-
probat (conprobat D) add. RBADH, del. h calipso.onis io.ionis (nis G) idque usus
antiquorum confirmat GL 3 Plaut. aulul. III 6, 19 sq. aularia LK 4
Quod G seruet Rr ser Bb oculus Plaut. Vel. 5 ioni* (o) B addi-
dit in litura b 6 quod autem] h Quod hec H et didonis calipsonis K calip-
sonis HGL Didonis] ex didonius corr. D dydonis RA dicitur om. A del. g
ostendit post his uerbis collocant GL 7 cesellius K celsius GL Caesellius
Vindex in stromateo] cf. Graefenhanium hist. phil. III 68 sqq. calysonem Rr ca-
lipsonem GLK 8 est] esse ADHGL Lius Rr libius G lybius L Liv. Andr.
Odyss. fr. cf. Hom. Od. III 557 V 14 XVIII 143 v. Hermannum elem. doct. metr.
p. 621 sq. coll. tamen epit. doct. m. p. 223 sq. ed. alt. postremam thesin suppressam
perperam censet Corssenius origg. p. 199 9 nympham H nimeam G nimeam K nimiam L
athlantis BADHGLK calipsonem HGLK 10 Ennius in VIII] r In VIII. ennius
RAHK Enn. ann. VIII: VII 11 E. S. VIII inc. 1 Hug. VIII, xxiv p. 45. LXV Vahl.
11 penos RAHGK phoenos L 12 Alcuis GK Actius h Attius ni f. in lit. H Att. in Ione:
v. supra p. 209, 17 Ione] 1 ioe libri cf. lib. X § 51 13 adsiduum] D assiduum vell.
instituit] opposuit G apposuit L et libri supra cf. Ritschelum monum. epigr. tria p. 7
14 IN V PRODVCTAM D neutri generis GL monoapta h in om. GLK
non] lk nec non BGLK 15 in plurali] r plurali RGL plurali ex plurale
corr. B pluralia (a) L quae nomina tamen B tamen] etiam RL antiquissimi
Gg 16 proferentes in um quoque G proferentes in um L 17 ut om. GL
Lucan. Phars. VII 217 VIII r 18 cornus] b curnus B cornu codd. nonnulli
Luc. cum Voss. A m. pr. tibi] r tibe R sinistri R 19 idem in eodem] r
Idest eodem R Lucan. Phars. VII 107 20 tonitrus AD nouitavit H 21
Cic. Arat. fr. XIX (Cic. ed. Or. III 2, 522) sive v. 149 (p. 527) arato (u) L arto K

p. 685 P.

p. 231. 32 K.

Tertia sub cauda ad genus ipsūm lumina pandit.
in eodēdem:

At propter laevum genus omni ex parte locatas
Parvas vergilias tenui cum luce videbis.

s in eodem:

Haec genus ad laevum nixi delapsa resedit
Atque inter flexum genus et caput alitis haesit.

Accius in Prometheo:

profusus flamine hiberno gelus.

illud etiam notandum, quod, cum plerumque composita simplicium declina- 20
tionem servant, 'capricornus' secundae invenitur. Cicero in Arato:

Corpore semifero magno capricornus in orbe.

item in eodem:

Tum magni curvus capricorni corpora propter
Delphinus iacet, haut nimio lustratus nitore.

Ovidius in II metamorphoseon:

dextra cornum tenet.

idem in V:

flexile cornum.

20 Lucretius similiter in VI:

Propterea fit, uti, quae semina cumque habet ignis,
Demittat, quia saepe gelum, quod continet in se,
Mittit.

pro genu sicut hoc virus protulit R protulit pro genu GL 2 Cic. Arat. v. 261
(27) sq.; v. l. conegit Mosevus ad Cic. de nat. deor. II 44 p. 387 ed. suae, ubi add.
cod. Prob. inst. p. 46 Lind. (1392 P.): Hac propter laevum genu omni parte locatus
3 ad BAG propter] g pro G 4 vergilias] g uirgilias BGr cum tenui
GL 5 Cic. Arat. v. 279 (45) sq. 6 Hoc A Quae et Quod v. l. ap. Cic.

genu Dd nixi] h nisi H delapse D 7 flexum] r ex fluxum corr. B flexum R
kaput K haesit] om. A haesit L haesit (s) G 8 Actus H Att. Pro-
meth. fr. 1 p. 239 Both. fr. unic. p. 158 Ribb., cui potius ad Io fabulam Prometheus
Attiana referenda videtur p. 300 sq. 9 tum profusus Non. p. 208, 1 flaminæ

hiberno K genus (n) L 10 notantum Rr nota tandum (n) D simplicium G

11 capricornos A saecunde R inuenitur declinationis D Cic. Arat. v.
293 (59) 13 Idem ADGK et sup. lin. L Cic. Arat. v. 332 (91) sq. cf. §. 26
uel curvus

14 curvus] bh coruus BHGLK r cornus A cornus Dd capricornii r 15 del-
phinos B delphinus G dephinus H aut R haud BADH nitore] in orbe L
16 Ovid. metam. II 874 17 dextera (e) B dextera K cornum] sic etiam cornū,
ut tamen de lineola superducta possit dubitari, Ovid. Laur. (Med. I et exc. Calandr.
l. Heinsius); cornu libri Ovid. plerique cum Marciano tenet cornum h 18 Ovid.
metam. V 383 19 flexibile B cornu cum Laur. et Marc. codd. Ovid. ut vid.

omnes 20 Lucr. VI 876 sqq. 21 proptere Rr utiquae semina H utique se-

mina RBADGLK utique semina b cumquae r quaecunque GL cūque Hh
ignis] r in se (ex v. sq. etiam huc relatum) R rell. 22 demittat] r Heidelb. Kreh-
lii teste censore eius Ienensi l. l. p. 419 cum libris Lucretianis emittat R emittat (e) B

mittat ADLK mitat G mittat in litura h quia] sic etiam Heidelbergensis m. alt. quasi
Lucretius qua Heidelbergensis m. pr. 23 Mittit] Heidelbergensis cum Lucretio emit-

Accius ve||ro in Troadibus:

sed utrum terrae motus sonitusne inferum

Pervasit auris inter tonitra et turbineis.

In c duo sunt generis neutri: 'lac lactis', quod antiquissimi etiam 'hoc lacte' protulisse inveniuntur teste Capro, apud quem exempla invenis (Plautus in Menaechmis:

Neque aqua aquae neque lacte est lacti, crede mihi, usquam similis),

et 'allec allecis'. sic Martialis:

Capparin et putri cepas allece natantes,

Et pulpam dubio de petasone voras.

Horatius in II sermonum:

Pervellunt stomachum siser, allec, faecula Coa.

- 21 (est autem 'allec' genus piscis.) inveniuntur tamen quidam veterum etiam 'haec allec' femipino genere protulisse, quod Caper ostendit de dubiis generibus, Verrium Flaccum posuisse allecem hanc dicens. non

tit *RBAHLK* emittit *Dd* emitit *G* 1 Actius *H* *Au. Troad. fr. 3 p. 248 Both. fr. II p. 108 Ribb., qui Troades Neoptolemo coniungit p. 320 sq.* uero *om. ADHGL*
add. dg troiadibus *L* droadibus *G* 2 sed *in litura h* utrum dubium est terrae
 motus *H* sonitus netii ferrum *L* inferum] *d* infernum *ADG* inferum *in litura h*

3 persuasit *BDALK* peruassit *G* auris] *in mg. add. L* aures *Rr* inter]
in L tonitr* (a ni f.) *H* tonitr** *B* tonitrua *b* tonitru h turbineis] turbines
BADHGLr turbinis *RK* 4 DE NOMINIBVS IN c. *D* neutri *om. BH*, ante generis
add. h et in mg. B 5 Capro] *cf. Capr. p. 2241 P. coll. Osanno de Capro p. 12 sq. 18*
inuenies exempla GL 6 *Plaut. Men. V 9, 30 (v. 1089)* me-

nechmis *DAHGK* et *ex memichmis corr. B* menethmis *Rr* mechenis *L* 7 Ne-

que — neque *Prisc. cum Vet. Plaut.* Nec — nec *rell.* nequae lacta *Rr* lacte
 est lacti *Prisc. cum Plauti libris opt.* lacte lacti deteriores lacte lactis *Ritschelius v. mus. phil. VII 584 sqq.* mihi crede *cum Lingio Ritschelius* 8 usquam] *r*
 usquequam *R* similis] *Ritschelius* 9 et allec allecis] *om. G* et hallec hallecis

DHKg et hallec halecis *Rr* et hac (i) allec huius hallecis *L* et hallec hallecis *B*
 Martialis] *r* marcialis *RHL* *Mart. epigr. III 77, 5 sq.* 10 Capparin] *sic etiam*
Mart. T al. ap. Schneidevinum caparin *GK* cappari *Ar* campari *R* capparin *Mart. P*

capparis *codd. Mart. permulti* putri] *b* patri *B* patri *G* pri *L* caepas *B*
 allec] *ce A* hallece *DGLK* 11 dubio] *r* debeo *R* 12 oratius *K* *Hor. serm. II 8, 9* 13 Peruellunt] *om. RAH* *add. h* Per *BD* stomachu *H* siser] *r* cicer

(*in mg.* siser) *h* herba .i. pastinax *σταφιαηνος in mg. l* *σταφταινος D om. RBAHGLK*

hallec *DGK* allec *L* faecula *Rr* foetula *G* foetula *L* fetu laeca *K* fetula

coa *k* post coa: piper allece (hallece *BDGLK* halete *H*) non sine aceto *add. libri del. rh* Hoc magis ulla mali ut [*l. ullum aliut*] pipere albo non sine aceto (*eiusd.*

serm. v. 49) *in mg. r* 14 autem *om. G* allec *R* hallec *BDHGLK* tameu
sup. lin. add. L quidam *ex* quaedam *corr. H* 15 allec *AG* hallec *BDLK*
 femino *HK* genere *add. h* 16 Verrium Flaccum] *v. Muellerrum ad Fest. praef. p. XV*

flacum *K* posuisse *G* allecem *A* hallecem *BDHGLK*

p. 696. 87 P.

p. 233. 34 K.

habet plurale nec hoc nec 'lac'. nam 'hae lactes' partes sunt intestinorum a Graeco γαλακτιδες dictae et servaverunt apud nos quoque idem genus, cuius singulare 'haec lactis' est. Titinius in Ferentinati:

Farticula, cerebellum, lactis agninas.

5 Pomponius in Lare familiari:

oro te, vaso, per lactes tuas.

In d quoque duo sunt neutra, quae a masculinis nascuntur in s desinentibus, 'aliud' et 'quid' et ex eo composita, ut 'aliquid', 'siquid', 'nequid', quorum genetivus in 'ius' profertur, ut 'alius' et | 'cuius' et dativus in i, 'alii', 'cui', secundum quorundam pronominum declinationem; unde quidam indocti pronomina esse putaverunt. sed ipsa significationis ratio et omnes Graecorum doctissimi haec nomina esse comprobant, Probus etiam 'alius alia aliud' inter nomina posuit. latius autem de his in pronomine disseremus. inveni tamen apud Livium in CXII ab urbe condita in 22 d desinens barbarum nomen regis Maurorum 'Bogud', cuius genetivum secundum tertiam declinationem 'Bogudis' protulit, ut: castra quoque diversis partibus Cassius et Bogud adorti hau multum afuere, quin opera perrumperent. in eodem: quo tempore firmandi regni Bogudis causa exercitum || in Africam traicere

I pluralem B nec non lac G i nec hoc nec lac in mg. g neque lac D
intestinorum] r intestinarium R intestinalium bd 2 ΓΑΛΑΚΤΙΑΕΣ L ΓΑΛΑΚΤΙΑΕΣ B

A ΘΙΑΕΣ
ΓΑΛΑΚΤΙΑΕΣ D ΓΑΛΑΚΤΙΑΕΣ Gg ΛΑΚΤΙΑΕΣ K ταλακτυαεσ dictae in lac. h quoque
spscr. L 3 singulare] h singu H Titin. Ferentinat. p. 60 (cf. psaltr. fr. 3 p. 66)
Both. psaltr. fr. III p. 119 sq. Neuk., psaltr. s. Ferent. fr. IV p. 125 Ribb.; Nonius
331, 26: Lactes dicuntur intestina. Titinius psaltria: Farticula (farticula cod. Leid.),
cerebellum, lactis agninas in Ferentinati in litura B 4 Farticula] Nonius cf.
Omensium noct. Hagan. 113 p. 78 craticula RHK craticula BADGL lactis agninas]
Nonius cf. Ritschelium mus. phil. VII 606 sqq. lactis agnina libri Prisc. 5 Pomp.
Lar. fam. fr. p. 109 Both. p. 144 Mk. p. 198 Ribb. lacare (e) B 6 vaso] Rib-

beckius baso BADHK bas* (e ni f.) L basso G base R basse Heidelb. Lips. 1 Erl.
l Krehlii 7 DE NOMINIBUS IN D. D quoque spscr. L in s desinentibus nas-
cuntur A 8 et ex] bd ex BD nequid siquid AGL 9 ut] et RB ut alius
et cuius] l alicuius G et in litura L dactivus R 10 i] r ***** R alii cui]

hgl alicui AHGL alii et cui D corundam Rr declinationem pronominum DL
11 esse] ea esse BHR esse ea D esse aca A ea GL esse putauerunt ea K
putarunt L post esse: putauerunt — nomina esse om. R add. r 12 compro-

bant B Probus his G Probus: cf. lib. VII § 1 13 alius] aliud H pro-

nomina GLK 14 diseremus L Inuenitur h apud Rr lauium G lauium L
lanium K Liv. lib. CXII ab u. c.: t. XIII p. 795 Drb. ed. Stuttg. t. VI p. XII
Wsb. 15 desinens add. r 16 bogudis Rr protulit: Vt castra H 17

casus GL adhorti RB adorati (a) L adorati K haud DHR aut AGLK

18 afuere ADGLK abfuere h Livius l. l. 19 in] ad H africā (f) G affri-
cam HK traicere g traicere BG nelociter traicere (traicere h) HK velociter

mittere gloss. add. r nelociter M d

p. 687 P.

p. 734. 25 K.

conatus sit. idem in eodem: Cassius gessisset cum Trebonio bellum, si Bogudem trahere in societatem furoris potuisset. idem in CXIII oppidi nomen in d Mesinens per accusativum casum neutro genere protulit: et ipse circa Pulpud oram tuebatur.

In 'hoc caput capitis' invenitur et ex eo composita, 'sinciput sincipitis', 'occiput occipitis'. 'git', μελάνθιον, et 'Nepet', nomen oppidi Italici, indeclinabilia sunt.

In 'al' Latina et barbara inveniuntur et sunt masculini generis vel neutri, quae addita 'is' faciunt genitivum, ut 'hic sal huius salis', 'Hannibal Hannibalis', 'hoc tribunal huius tribunalis', 'cervical cervicalis'. sed neutra a producunt in obliquis casibus.

V 23 In 'el' desinentia correptam Latina sunt neutra et addita 'lis' faciunt genitivum, ut 'mél mellis', 'fél fellis'. in 'el' productam, quae sunt barbara, vel 'il' vel 'ol' vel 'ul' desinentia, cuiuscumque sunt generis, Latina seu barbara, addita 'is' faciunt genitivum, ut 'hic Daniél huius Danielis', 'haec Tanaquil huius Tanaquilis', 'hic sol huius solis', 'hic consul huius consulis', 'hic' et 'haec exul huius exulis'. 'nihil' indeclinabile est, quia per apocopen ab eo, quod est 'nihilum', prolatum est, sicut etiam apud Graecos 'κρί' et 'δῶ' et 'κνκεῶ' pro 'κρίθην' et 'δῶμα' et 'κνκεῶνα'. quidam tamen adverbium esse putant, quod nomen esse adiectivum quantitatis ipsa ostendit constructio. quomodo enim dicimus 'multum bonum'

1 Livius l. l. Idem *supscr.* in L, add. b casius GL gressisset Rr
 gessisset G gesisset L tribonio GL tremonio A 2 societatem H furoris ex
 furores corr. A 3 Liv. ab u. c. lib. CXIII u. supra u. in om. H CXIII] bh
 CXIII BHGL casum om. HLK 4 ipsa GL circa * pulpud H pudpud
 B horam R 5 DE NOMINIBVS IN T. D capud Rr kaput kapitis K capitis.
 Inveniuntur ex A sincipud Rr senkiput .lis K 6 occipud Rr ockiput .lis
 K git. ΓΙΤ ΟΣΜΝΕΙΟΤ ΤΟ ΜΕΛΑΝΘΙΟΝ B ΜΕΛΑΝΘΙΟΝ in *litura r* ΜΕΛΑΝΤΙΟΝ D
 ΜΗΜΗΕΙΑΝ G ΜΗΜΗΙΟΝ L ΜΕΜΝΕΙΝ K et]. En B neppet GL 7 et sunt inde-
 clinabilia A 8 IN L SED PRIMVM IN AL. D generis masculini D masculini vel
 neutri generis GL 9 huius om. GL 10 tribunal **** huius tribunalis (huius)
 B huius om. GLK ceruica+lis (l) L 11 producunt a DGL 12 IN EL
 CORREPTAM D correpta RA et neutra et Db 13 ut] om. G ** Hh IN EL
 PRODVCTAM ET IL ET OL ET VL. D producta RA 14 sint generis BADHLrg
 sint
 generis K 15 siue R? daniel R danihel BADG danihelis RBAD .lis G
 16 tanacil. huius .lis Gg hic sol] sic sol H huius solis om. GL huius
 consulis om. GL 17 ex+ul (s) D exsul. +is G exsul huius .lis K quia]
 quod BGK 18 apagopen GK apocopam H sicut] g sed G 19 κρι — κνκεῶνα]
 lac. rel. om. H non solum istud sed etiam alia quedam in lac. inseruit h et ΔO
 et Rr et da et kikea K ΔΩ. ΚΥΚΕΩ B κνκεῶ] l KIKEO AGL ΠΡΟ ΒΑ
 ΘΕΝ a w
 ΠΡΩΚΡΥΤΗΝ ET ΔΩΜΑ ET ΚΥΚΕΜΝΑ Rr ΚΡΙΤΕΝ Al ΚΡΙΤ+Ν L et dama et kikeana K
 vel tituae
 ΚΙΚΕΩΝΑ DG 20 tamen] autem H adiectivum Kk quantitatis adiectivum
 GL 21 constructio ostendit GL

p. 337. 38 P.

p. 335 K.

et 'boni, bonorum' et 'nimium lucrum' et 'lucri, lucrorum', sic 'nihil malum' vel 'mali' vel 'malorum'. Terentius in *Andria*:

†Nihil horum egregie praeter cetera

et Cicero de signis: nihil minus ferendum pro 'nihil intolerabilius'.
5 potest autem etiam loco adverbii accipi, quomodo 'multum' et 'primum'.
'nihil' autem vel 'nihilum' a 'non' et 'hilum' est compositum, quod sine
dubio nomen est: 'hilum' enim pro 'ullum' vetustissimi proferebant. Lu-
cilius in XIII:

Naumachiam licet haec, inquam, alveolumque putare et
10 Calces. delectes te, hilo non rectius vivas. ||

In 'am' unum desinit generis omnis indeclinabile, 'hic' et 'haec' et 24
'hoc nequam'.

In 'im' quoque unum indeclinabile, 'Cim' (nomen est vici), ut dicit
Celsus.

15 In 'um' Latina seu Graeca, apud Graecos in *ov* desinentia, neutra
sunt et mutata 'um' in *i* faciunt genitivum, ut 'hoc templum huius templi',
'hoc Pelium huius Pelii', 'hoc hostorium huius hostorii' [lignum, quo mo-
dius aequatur]. inveniuntur tamen apud comicos multa huiuscemodi neu-
trorum formam habentia mulierum nomina, quibus articulos feminini ge-
neris necessario significationis gratia praeponere solent, ut 'ἡ Δόρκιον
20 haec Dorcium', 'ἡ Γλυκέριον haec Glycerium', 'ἡ Χρύσιον haec Chrysi-
um',

1 et bonorum et *AHL* nimium] *R* ^mminium *K* minimum *rell.* lucrum *lucri L*

et lucrorum *BA* 2 uel mali malorum *D* ^{uel} mali malorum *L* et mali et malorum *A*
Ter. Andr. I 1, 31: Horum ille nihil egregie praeter cetera 3 Nihilorum
egregiae *Rr* egregiae *R* 4 *Cic. in Verr.* II 4, 38, 83 nihil minus feren-
dum in *litura B* nihil minus *om. codd. Cic. dett.* pro] *r* quod *R* intollera-
bilis *R GK* 6 a non et hilum *om. B* est compositum quod] *h* est compositum.
est hilum quod *G* est compositum. hilum est quod *L* est compositum. hilum quod
RAHL est compositum et non et nilum hilum quod *B* 7 pro] quod *A* ue-

tustissimi *G* uetustissimi proferebant] dicebant antiqui *A* Lucius *Kk* *Lucil.*
sat. XIV 4 *Dous. Gerl.* 9 naumachiam] *d* naumachum *D* haec licet *K* al-

beolumque *GL* potare et calces *Rr* 10 dilectes *GL* uiuas. Nullum autem
alteri plus potest contrarium et oppositum repperiri quam nihil ad aliquid et aliquid
ad nihil. In *am B* 11 in *am D* 13 in *im D* unum cim nomen uici in
declinabile est ut *GL* est *om. K* 14 celsius *A* cellusus *K* 15 in *vm D*

Graeca *om. K* in *on* apud *gēos GK* in *on* desinentia apud graecos *L* on *DH*

16 sunt *supscr. in L* um in *Bb* templum .li *GL* 17 hoc *om. L* pe-
lium .lii *L* pellium .lii *G* hoc *om. L* ostorium huius ostorii *R* ostorium .rii *L*

ostorium .rii (*h*) *GL* hostrium huius hostrii *H* lignum commodius aequatum
G quo in *litura* (com?) *l* quo modius] *h* quomodo dius *H* 18 multa apud
comicos multa *R* cōmicos *GL* 19 articulos *ex* articulus *corr. B* femini *K*
20 gratiam *Rr* gracia *H* causa *L* uel gratia *l* ἡ] *h* in *litura rh om. BK*

ΔΟΡΚΙΩΝ *RGL* ΔΟΡΚΥΩΝ *DH* 21 dortium *A* dorthium *r* ΔΩΡΚΙΩΝ *R* ἡ *om. BK*
Γλυκέριον] *l* ΓΛΥΚΕΡΙΩΝ *R* ΓΛΙΚΕΡΙΩΝ *BA* ΓΛΙΚΟΝΙΩΝ *G* ΓΛΙΚΙΩΝ *K* ΓΛΙΚ***** *L*

glycerium *BH* et in *litura l* ^g ^h glycerium *Rr* grecerium *A* glyconium *G* gleconium *K*

p. 688 P.

p. 235. 36 K.

‘ἡ Ἀβρότονον haec Abrotonum’, ‘ἡ Λεόντιον haec Leontium’. hoc autem solet fieri adulationis causa sive diminutionis aetatis.

25 In ‘an’ aut in ‘in’ aut ‘on’ aut ‘yn’ desinentia Graeca sunt masculina vel feminina et producuntur omnia et vel Graece declinantur, ut ‘Pan Panos’ - Virgilius in VIII:

Parrhasio dictum Panos de more Lycaeī -, vel ex genetivo Graeco fit Latinus, mutata os ultima in ‘is’, ut ‘Titan Titanos’, ‘Titan Titanis’; ‘delphin delphinos’, ‘delphin delphinis’. dicitur tamen et ‘delphinus delphini’. in multis enim invenimus | a genetivo Graeco factum Latinum nominativum - ut ‘elephas elephantos, hic elephas huius elephantis’ et ‘hic elephantus’, a genetivo Graeco ‘elephantos’, ‘huius elephantis’. similiter ‘hic abacus huius abaci’ a genetivo Graeco ἄβακος; ‘Ἀραψ Ἀραβος’, ‘Arabs Arabis’ et ‘Arabus Arabi’; ‘Τιτάν Τιτάνος’, ‘hic Titanus huius Titani’ - Plautus in Menaechmis:

Barbatum, tremulum †Titanum qui lucet Cygno patre -, 15

ἡ om. R ἡ Χρύσιον haec Chrysum] om. H ἡ Χρύσιον — Leontium] om. G

in litura scripsit l *PICION R XPICION r XPICION B Chrysum] b chryseum B
chrisium RADl 1 ἡ om. R ἡ Ἀβρότονον — Leontium] om. K ΒΡΥΤΩΝΟΝ

R ΑΒΡΩΤΩΝΟΝ r brotonium Rr ab rotonnium H abrotunium h ΛΗΟΝΤΙΟΝ R
ΛΕΟΝΚΙΟΝ H Haec autem solent H 2 adulationis GLK 3 IN N SED PRIMVM
IN AN ET IN ET YN ET ON GRECA PRODVCTA. D an aut in on aut YN B an *** yu G
an ā in ā on yn g an aut in aut on aut yn L aut in on aut in yn K aut in yn
aut in on D yn] *n H en h gca disinentia L 4 post omnia: in an terpi-
nantia, et uel graece declinantur in litura b omnia uel GK panos add. r
5 Verg. Aen. VIII 344 6 Parrhasio] H Med. Pal. parrasio BLrd parnasio RADGK

cum Vergiliū Romano. sic igitur f. s. Priscianus s. Theodorus dictam Med. Pa-

nos] panpanos B *** panos (pan?) K lycei ADK licei GL licei Rr 7 gco ge-
nitiuo GL o* R oc r os BDGL his Rr tytan tytanos (tytanos d) tytan
tytanis D 8 delphian B delfin delfinos G delphian delphianos uel K delfin del-
flnis RG delphiais ex delphinos corr. H 9 et om. G delfinus delfini G
graeco genitiuo GL 10 nominatiuum add. h ut] hic GL hellefas hellefantos

Rr elifas elifantos GK elefas elefantos DH elefas *elifantos L elephans B ele-
fas RDH elifas GLK 11 elefantis RDH elifantis GLK elifantos huius elifanti
GK elefantos huius elifanti DDr huius elifanti elifantos L 12 abacus a genitiuo
graeco abacos huius abaci K huius] huic R abaei] abacos BA ἄβακος] ΑΒΑΚΟΣ abaci
A abakos RH abacos abacis G abacos abaci L 13 Ἀραψ Ἀραβος] om. RHGLK
ΑΡΑΒ. ΑΡΑΒΟC. in mg. r arabs arabos Ah hic arabs arabos B hic arabs arabis
BDrh *** arab* arab** R arabos arabis GLK Τιτάν Τιτάνος] om. H ΤΙΘΑΝ ΤΙ-
ΘΑΝΟC r titam titanos R titan titanos BADGLK 14 tytanus D huius om. GL
nec

tytani D Plaut. Menaechm. V 2, 101 (v. 854) megmis Rr menecmis B me-
nechis G menegmis AD minechinis L mechenis K 15 tremulum titanum] l tita-
num tremulum L Titanum] sic etiam libri Plautini tytanum D Tithonum Mew-

sus qui lucet (lucit K) cygno (cyno Rr cyno K cyeno H .CVC.NO B cigno G cigno
ADL]) cygno prognatum testantur libri Plaut. opt. mosco prognatum Ritscheli Lips.
Cygno qui cluet Palmerius l. ms. Berchemi et Colerus l. Prisciano antiquissimo et Con-
stantinopoli olim scripto, quorum illud qui cygno lucet, hic cygno qui lucet offerebat
patri A

p. 686. 89 P.

p. 236 K.

nec non et ab accusativo: 'panthera', 'creterra', quod Graeci quoque in 26 multis fecere, quos in hoc quoque sequimur, qui saepe et genetivo et aliis casibus pro nominativo sunt usi: 'ὁ μάγρυς τοῦ μάγρυτος, ὁ μάγρυτος', 'ὁ ἰκτις τοῦ ἰκτινος' καὶ 'ὁ ἰκτινος' - Virgilius in VII:

5 Hircanisve Arabisve parant seu tendere ad Indos,
qui est a nominativo 'hic Arabus'. idem in VIII:

Omnis Arabs, omnes vertebant terga Sabaei.

Lu||cilius in IIII 'Aethiopus' dixit pro 'Aethiops':

Rinocerus velut Aethiopus.

10 'Titanus' quoque pro 'Titan' dicebant; unde Naevius in carmine belli Punici primō:

Inerant signa expressa quo modo Titani,

Bicorpores Gigantes magnique Atlantes.

Lucanus in VIII:

15 Nec tutus spatio est elephas.

Iuvenalis in IIII:

Rursus ad Aethiopum populos aliosque elephantos.

Virgilius in VIII:

pantherae terga retorquens.

20 Cicero in Arato:

1 et om. B pantera B cratera ADK et in litura H cratera (a) L et cratera G quoque om. A 2 fecere] b facere B facere H quo* L saepe ex

L 3 usi ut ADHG ω R ΜΑΡΤΥΡ BGLK et in litura H ΜΑΡΤΙΡ Ad ΜΑΡΤΙ*

D ΤΩΥ R TOI G ΜΑΡΤΙΡΟΣ AGd ΜΑΡΤΙΡΟΝ D post μάγρυτος; N (i. e. ἦ) super-
scr., καὶ in mg. add. r καὶ etiam BA KIAI D ὁ μάγρυτος om. G add. g ΜΑΡΤΙΡΟΣ

ADR 4 ἸΚΤΙC D ΙΚΤΥC RH ΤΩΥ ΙΚΤΙΝΟC Rr ΝΟΥ. ΤΟΥ. ΙΚΤΙΝΟC A ΤΟΥ ΙΚΤΙΝΟC

K ΤΟΥ ΙΚΤΙΝΟC G ΤΟΥ ΙΚΤΥΝΟC H ΤΟΥ ΟΙΚΤΙΝΟΝ B ΙΚΤΙΝΟC A ΙΚΤΥΝΟC R DE

EXEMPLIS D Verg. Aen. VII 605 5 hircanisuae Rr hircanisue BAHGLK hircanisue Verg. Fr. 6 hic om. L Verg. Aen. VIII 706 7 om̄s arabs G terga

Sabaei] r tergas abaei R tergebant ei A 8 licilius L Lucil. in IIII: III 21

Dous. Gerl. 18 Varg., his verbis a Dousa compositis cum fragmento libri III a Nonio 25, 28 citato: Bronchus Bovillanus (?) deute adverso eminulo, hic est | Rinocerus

VII L VIII K 9 renocerus K ueluti B uelud A 10 ***** dicebant pro

titan (pro titan) B tytan D neuus libri Naev. bell. Pun. I v. § 6 11 pun̄ci.

Primo inerant BA 12 signa] b signu* B exp̄sa GLK titani ex titanu*

corr. K 13 bicorpores] b bicorpore* Dd bicorpore B gygantes RD atlantes

R atlantes BADGLK athlatentes H 14 lucanus ex lucantes corr. D Lucan.

Phars. VIII 732 15 totus Dd elephas] b elephans B cum Luc. Voss. B eliphas K elefas RH elifas GL 16 Iuv. sat. IIII 10, 150 17 aliosque Prisc. cum

Iuv. libris dett. aliosque Iuv. cod. Pith. elifantos GL aeliphantos K 18 Verg.

Aen. VIII 460 19 pantherea Pal. 20 Cic. Arat. v. 332 (91) sq. cf. supra

§ 20

p. 689 P.

p. 236. 37 K.

Tum magni cūrvus capricorni corpora propter
Delphinus iacet; haut nimio lustratus nitore.

Horatius in II carminum:

Nec curat Orion leones

Aut timidos agitare lyncas.

27 (et notandum etiam de genere, quod masculino genere protulit Horatius,
cum Virgilius feminino in III georgicon:

Quid lynces Bacchi variae?)

Horatius in II carminum:

nulla decempedis

Metata pri|vatis opacam

Porticus excipiebat Arcton,

'haec decempeda' ab accusativo Graeco [ἀπό τοῦ 'δεκάποδα']. idem:

Diversum confusa genus panthera camelo.

'cassida' quoque accusativus est Graecus, ab eo quod est 'cassis', quo
usus est pro nominativo 'cassis' Virgilius:

aurea vati.

Cassida.

Stattus vero 'cassis' protulit in II Thebaidos:

Bellipotens, cui torva genis horrore decoro

Cassis et asperso crudescit sanguine Gorgon.

quod autem Graecum est hoc nomen, ostendit etiam Probus in libro, qui
est de catholicis nominum. Persius:

1 Tum] cum G coruus BGL cornus Dd cornus H corbus K propter]
pro G 2 delphinus Dd delphinus G haud BADHr aut K nitore G uel in ore
g nitorie H 3 oratius LK Hor. carm. II 13, 39 sq. carminum secundo L
5 timido R lyncas HGLr et in litura d linguas K lynces RBA 6 etiam
om. GLK oratius GL 7 cum] r cur R Verg. georg. III 264 III] d
III ADHGLK quarto R III h 8 Quod AHK lynces Med. lynces bachi
RADHGL linquis bachi K bachi B 9 oratius K Hor. carm. II 15, 14 sqq.
sermonum B 10 Nullam R decempedis] d decimpedis GD 11 metata] ex
mutata corr. H metat Dd meta B 12 arton D 13 decimpeda Dd id est
ΑΠΟ Β ἀπό τοῦ δεκάποδα] om. H id est ΑΠΟ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΟΔΑ Dd ΑΠΩ ΤΩΥ ΔΕ-
ΚΑΠΩΔΑ R ΑΠΟ ΤΟΙ ΔΕΚΑΠΔΑ G ΘΟΥ ΔΕΚΑΠΟΔΑ h idem] r In eodem RBAHGL Idem
in eodem D In eodem quoque K Hor. epp. II 1, 195 14 confussa L
camelo] r camello RHGLK 15 casida GK graecus est L casis K 16 nomi-
natiui Rr casis G cassis K post cassis: Virgilius — cassis om. G add. g
Verg. Aen. XI 774 sq. 17 auria K 18 casida K 19 Stat. Theb. II 716
sq. casis K tebaldos K 20 bella potens Gg bellapotens LK torba G
turba RBLK genis] h genus H decoro] g Stattus decore GDHLK dedecore
RBA decoros r decora h 21 casis K asperas K asperso k 22 Prob. de
cathol. nom. p. 1473 P. 130 Lind. 23 Persius] versus conflatus ex Pers. sat. 2,
52 sqq.: Si tibi creterras (sic Montepess. Vat. crateras rell. tantum non omnes) ar-

p. 689. 90 P.

p. 237 K.

Creterram argenti sudabit praetrepidum cor.
luvenalis in I:

Lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex
Ornamentum abaci.

sidem in IIII:

Quanto delphinis ballaena Britannica maior ..

Et sciendum, quod omnia in 'in' desinentia etiam in 'is' productam 28
finiuntur: 'Arin' et 'Aris', 'delphin' et 'delphis', 'Eleusin' et 'Eleusis',
'Trachin' et 'Trachis'. et notandum, quod auctores Graecorum in 'is'
magis terminatione sunt usi, nostri vero frequentius in 'in', quamvis Ci-
cero pro Scauro: cum dare nollet, inquit, Aris, clam ex Sardi-
nia est fugere conatus. in eadem: Arinis uxorem pelicatus
dolore concitatam.

In 'yn' quoque terminantia addita 'is' || faciunt genitivum: 'Adramyn
(nomen herois) Adramynis', 'Phorcyn Phorcynis'. unde Lucretius libro VI 29
VIII:

Squalebant late Phorcynidos arva Medusae.

nam 'Phorcys' per s 'Phorcysis' declinatur, non 'Phorcynis' facit.

genti incusaque pingui Auro dona feram sudas et pectore laevo Excitiat guttas
laetari praetrepidum (praetepidum *Mp. Vat.*) cor 1 creterram] *R (B?) crateram*
rell. arguenti K sudavit K praetrepidum] r praetepidum R pertrepidum
DL 2 Iuv. sat. I 3, 203 sq. 3 Lectus] in litura h letus R porcula A pro-
cula K procul amior orceolis exornamentum B orceoli D urceoli sex] r
orceoli sex h orceolis ex RHGLK 5 Iuv. sat. IIII 10, 14 .VIII. G 6 quan-
tum B quando D quod K delphinis GL ballena libri britannica RBAH bri-

tinnaea *Gg britannica h britanica LK post maior: deest unum fol. in B v. § 32*
7 in in GRECA D in yn K disinentia in in GL is] rd his RD pro-
ducta D 8 aryn K post Arin: est add. A proprium nomen DHGLK delphin

L delphyn K delphis GL delphinis Rr eleusyn K 9 trachin K hys Rr
10 usi sunt GL vero] l quoque L frequentius g frecentius GK Cicero
pro Scauro I 7 (II extr.: class. auct. II p. 286 Mai.). servavit solus Priscianus 11

Scauro] d saturo D nollet] r nolet RK quid inquit Gg inquit K inquit Aris] r
inqui taris R ex Sardinia] rd exardinia RDGK 12 est fugere] effugere K
figure D fugere d Cic. pro Scauro II 9 (VI l. l. p. 292 M.) eodem L pel-

licatus DGL pelecatus K paclicatus a dolore Cic. Mediolan. 13 dolore Dd
dolo RA? 14 terminantia] disinentia GL genetium R adramoyr K 15
herois Rr heroys AL haeroys G adraminis Rr adraminis H adrammis K

phorshin (p) phorchinis R porcyn nis G Luc. Phars. VIII 626 16 VIII
AGK VII L 17 squalebat G scalebat L scaliebat K phorchinidos R porcynis

G porcynis L phorcynis K phorcinidos Luc. Voss. A medussae G 18 phorcis
RD porchis r porcys G porcis L phorchyis R porcys Gg phorciss (i) H porcis L
phorcis K phorcinis R porcynis G porcynis L forcinis K facit om. HK

- 'Euan Euan^{tis}' notandum, quod t^o assumpsit in genetivo. Ovidius in IIII metamorphoseon:

Nycteliusque Eleleusque parens et Iacchus et Euan. Statius in V:

et a summis auditus montibus Euan.

Virgilius in VI:

Illa chorum simulans | Euan^{tis} orgia circum;
quidam tamen participium accusativi casus pluralis hoc magis esse volunt, ne sit communis extrema syllaba: 'euan^{tis} Phrygias' pro 'bacchantis'.

In 'on' quoque genetivi Graeci supra dictam servant regulam, paenultima secundum Graecos manente producta vel correpta: 'Μέμνων Μέμνωνος', hic Memnon huius Memnōnis', 'Σίνων Σίνωνος', hic Sinon huius Sinōnis', 'Λαοκόων Λαοκόοντος', hic Laocoon huius Laocoōntis'. haec tamen antiqui solent ablata n^o proferre et secundum Latinorum regulam in o terminantium, quod ubique Terentius facit, declinare, ut 'hic Antipho huius Antiphonis', 'hic draco huius draconis', 'hic leo huius leonis'; si enim 'leon' dicas, necessario servas, ut genetivus quoque secundum Graecos t^o habeat: 'leontis'. unde Cicero in libro Verrinarum, qui est de suppliciis, proprium nomen 'Leon Leontis' declinavit: quid? in Leonte Imacharensi non idem fecisti? idem in frumentaria: tum iste

1 Euan — in genetivo om. H in *mpg.* add. h^v eyn eyntis G euy^vn euyntis LK
notan^{dum} H te Rr Ovid. *metam.* IIII 15 2 IIII] α V libri 3 Nycteliusque]
Ovidius, Putschius Nysteliusque Rh nicleusque G Nisteliusque A Nystelliusque H
Nyprostelius D Nystelius d¹⁰ Nisteliusque Ll Nycteliusque Eleleusque] "eleusque" mo-
telligusque K Eleleusque] Ovidius μ eleusque RAHL eliusque Dd leneusque G
iachus HGLK machus D Iachus euan A et euyⁿ in *litura* g euyⁿ LK Euan
han Ovidii Marci^{anus} 4 Stat. *Theb.* V 94 5 Et assuminis G summis] r
sumis R euyⁿ LK eyn G euan Stat. *Cass.* 6 Verg. *Aen.* VI 517 7
euyntis G euyntis LK euhantis Pal. Rom. Fr. euanthis Med. . horgia G orgia
Med. 9 euyntis GLK phrygias AGLK frigias HG phygias D bacchantis
Rr bacchantes D bachantes Gh bachantis AHLK^g 10 IN YN GRECA h. l. D
11 saecundum D Μέμνων — Laocoontis] in lac. h MEMNON RADG uel MEM-
NWN g MENNON h ΜΗΜΝΩΝ K MEMNWNOC L MENNONOC h ΜΗΜΝΩΝOC K MNONOC D
12 mennon mendoⁿis h CINON RAKh cinon D CINONOC RAGK^h uel cin^onoc g
cinonoc D huius om. HGL 13 ΛΑΟΚΟΩΝ G ΛΑΟΚΩΝ ΛΑΟΚΩΝΤΟΣ Rr ΛΑΟ-
ΚΩΝ ΛΑΟΚΩΝΤΟΣ D ΛΑΚΟΩΝ ΛΑΚΟΩΝΤΟΣ AK ΛΑΚΩΝ ΛΑΚΩΝΤΟΣ H ΛΑΚΟΩΝ ΛΑ-
ΚΟΩΝΤΟΣ L Iacoon RAR huius om. G Iacoonis AHR Iacoonis R 14 sole-
bant AD^BL 15 declinare facit GL ut om. L antipho (h) L huius om.
GL 16 huius om. GL Iacoonis H huius om. GL 17 leo H seruas Hh
t] om. K t* (e) D 18 DE EXEMPLIS. D Cic. in *Verr.* II 5, 7, 15 uerrinarum
libro GL uerrinarum (i) R suplicis L suplicis K 19 Quod A Leonida
Cic. libri opt. 20 Imacharensi] r in imacharensi L imacharen⁺⁺⁺ R innacherensi
K; libri Cic. varie corrupti Cic. in *Verr.* II 3, 22, 55

p. 600. 91 P.

p. 238. 39 K.

Veneriis magna voce imperat, ut Xeno audiret, pro 'Ξένων' Graeco. idem de suppliciis: Dexo Tyndaritanus homo nobilis, pro 'Dexon'. idem pro Murena Zeno pro 'Zenon' profert. idem pro Fundanio: essetne id, quod Meno nuntiasset, pro 'Menon'. Statius in I Achilleidos:

Conclamant Danaï stimulatque Agamemno volentes.

Horatius in III carminum:

diffidit urbium

Portas vir Macedo et subruit aemulos.

10 In 'en' desinentia correptam Latina sunt masculini vel neutri generis, 30 quae mutant e in i et addita 'is' faciunt genetiuum, ut 'hic flamēn huius flaminis', 'hoc numēn huius || numinis'.

In 'en' productam Latina et Graeca generis sunt masculini vel femini et accepta 'is' faciunt genetiuum, ut 'hic liēn huius lienis', 'riēn riēnis' vel 'rēn renis - Horatius in II sermōnum:

Quod latus aut renes morbo temptantur acuto - ,

'splēn splenis, | 'Damēn', nomen proprium historici Graeci, 'Damenis', similiter 'Sebēn', nomen herois, socii Vlixis, qui habitavit Temesae, 'Sebenis', 'Hymēn Hymenis', 'haec Sirēn huius Sirenis', 'haec Troezēn huius 20 Troezenis'.

I Veneriis] d ueneris DKh magna (al. maxima) uoce Veneriis codd. Cicero nis audiret] adesset Cic. palimps. Vat. Ξένων] Krehtius (Ξένων 2 Ξένων π) XENON A xenon RDHGLK 2 Idem — pro dexon om. A Cic. in Verr. II 5, 42, 108 supliciis RLK dexon Rr dexto AD dexto tib. Cic. deti. dextotin

dardanus G dexo tindardanus g tyndaridapus DH tindaridanus RALK nobilis-

simus Cicero 3 Cic. pro Mur. 29, 61 mureno Dd munera R zteno pro zteno non K profert] r profertur RL Cic. pro Fundanio: fr. II p. 445 Or. 4 fundario A quod] r quae R Parmeno Ruhnkenius ad Iul. Rufinian. de sig. sent.

§ 2 nuntiasset K Stat. Achill. I 553 5 achilleidos G achilleidos LK

6 denai K stimolatoque GL stimolataque K agimemno GL 7 oratius K Hor. carm. III 10, 13 sq. carminum III G carminum tertio L 8 defidit Gk di-

fidit l deficit L defecit K 9 portas spscr. in L inacedo D subruit Gg

10 IN EN CORREPTAM LATINA. inscr. D corrept disineu G correpta disinentia L correptam] d correpta RAD 11 mutant add. h ut om. L hic * flamen R

flamen .nis L flemen .nis G 12 hoc numen huius numinis] flemen .nis K huius om. GL post numinis: flamen .nis add. G femen feminis D flemen

.nis L 13 productam] r producta R latina* (m) D sunt generis GL vel] et R 14 is] rd his RD ut om. GL 15 oratius K Hor. serm.

II 3, 163 16 temptantur L temptentur (tententur) pars codd. Horat.

17 Damen] scripsit Argolica teste Herodiano π. μον. λέξ. p. 32, 9 cf. Lehrsius

Herod. scripta tria p. 108 h historici R 18 Seben] 'Σέβην Σέβηνος' ἔστι δὲ ὄνομα ἡρώος' Choerobosc. ad Theodos. p. 69, 22; 276, 22 Gaisf. heroys GL habita-

bit K temesae Rr temisse G 19 imen Rr himen G himenis G syren R

siren (i) G sirien I huius om. GL si*renis (re) G Troezen] 1 trizen

RADHGL τρυξέν K 20 Troezenis] 1 trizenis RADHGL τρυξένis K

31 In 'ar' Latina et Graeca inveniuntur et barbara generis masculini vel neutri vel omnis, quae accepta 'is' faciunt genitivum, ut 'hic Caesar Caesaris', 'hoc nectar nectaris', 'hic' et 'haec' et 'hoc par huius paris', 'hic Aspar huius Asparis', 'Bostar Bostaris'. sed neutra, si derivativa sint, producunt a in obliquis casibus: a lupa 'hoc lupanar huius lupanāris', a lacu 'lacunar lacunāris', a laqueo 'laquear laqueāris', a calce 'hoc calcar huius calcāris'. Horatius in II epistularum:

et vatibus addere calcar.

Virgilius in VI:

Seu spumantis equi foderet calcāribus armos.

'Nar' quoque 'Nāris' monosyllabum similiter producit a in genetivo et est proprium fluvii. nam si nasum velimus significare, 'haec naris huius naris' similem genetivo nominativum proferimus, sicut frequenter Ovidius ponit, ut in III metamorphoseon:

panda . . .

Naris erat.

idem in VI:

Defluxere comae, cum quis et naris et aures.

Lucanus in II genetivum protulit:

Hic aures, alius spiramina naris aduncae

Amputat.

'far' etiam 'fārris' positione habuit paenultimam longam, quod solum r literam geminavit, et puto differentiae causa, ne verbum esse putetur secundae personae 'for faris fatur'. et sciendum, quod 'pār' et 'Nār' producitur in nominativo, ut Lucanus in III:

1 IN AR *inscr. d* et Graeca *om. A* masculini et neutri *K* 2 omnis generis quae *L*

is] *rd* his *RD* ut *om. L* huius caesaris *Kr* 3 hic *L* huius nectaris *RDHK*
par. ris *G* par. is *L* 4 aspar. ris *GL* hic bostar *LK* bustar *G* huius. ris
K deriuata *G* 5 obliquis] *g* oblicis *G* a lupa *om. LK* a lupa hoc *om. G*
huius *om. GLK* 6 hoc laquear *K* huius laquearis *RDHK* calce *D* 7

calcar. ris *GLK* ^h Oratius *R* oratius *K* *Hor. epp. II 1, 217* epistularum] *RH*
epistularum *rh* *rell.* 8 Si munus apolline (apollini *l*) dignum vis complere libris
ante: et vatibus *versu Hor. praecedente assumpto addunt DH* 9 *Verg. Aen. VI*
882 III. *RAHGL* II. *K* 10 Seu spumantis equi *om. DGLK* aequi *H*

foderat *K* foederet *Verg. Fr.* 11 monosyllabam *G* 12 fluii *G* nassum *GK* 13
genitivum nominativum *L* genitivum nominativum *G* proferemus *AHGK* *Ovid. me-*
tam. III 674 sq. Panda loquenti | Naris erat. 14 III *om. GLK* manet *metamorphoseon D*

metā *K* 17 *Ovid. metam. VI 141* VI *Rr* 18 comme cum *R* ^{uel quibus} quis *Ll*
nares *G* nares *LK* auris *v. l. libror. Ovid.* 19 *Lucan. Phars. II 183 sq.*

U. *K* protulit *om. K* 20 spiraminaris *Dd* 22 faris *Rr* longam penultimam habuit *GL* literarum *R* 23 differentiae *L* deferentiae *K* causa. Nec
verbum *D* putaretur *K* putaret *L* saecunde *R* saecundae *r* 24 for] a for *G*
aut for *L* faris] far *A* producitur] *r* producit *RD* producuntur *AGLKD*
25 *Lucan. Phars. III 482* III. *D*

p. 691. 92 P.

p. 239. 40 K.

Pār animi laus est, et quos speraveris annos.

et Virgilius in VII:

Sulphurea Nār albus aqua.

sed 'Nār' servavit a productam etiam in obliquis - Ennius in VII annualium:

Sulphureas || posuit spiramina Nāris ad undas -,
 'pār' corripuit. | - Virgilius in bucolico:
 numero.deus impāre gaudet.

32

Lucanus in VIII:

10 Ergo pāri voto gessisti bella, iuventus

[et:

pāribus se sustulit alis] ..

similiter 'Lār Lāris'. Virgilius:

Pergameumque Lārem et canae penetralia Vestae.

15 Plautus:

Ego sum Lār familiaris.

In 'er' correptam desinentia s et t antecedentibus, nisi sint possessiva, quorum in 'is' desinunt feminina, 'er' in 'ri' mutant et faciunt genitivum, ut 'hic Austēr Austri', 'hic oleastēr oleastri', 'hic apiastēr apias-tri'. excipitur 'sequestēr, sequestris', quod duplici ratione compellitur secundae esse, quoniam et 'st' ante 'er' habet nec est possessivum et quod in a facit femininum [id est 'sequestra'] - Virgilius in XI:

et pace sequestra -;

tertia tamen invenitur declinationis apud plerosque - Cicero in II Ver-rinarum: aut sequestres aut interpretes corrumpendi iudi-

1 anima ⁱ H speparaueris H seperaueris G seperauis k sepera***** K
 saeparaueris R separaueris ADL superaueris Luc. cod. Remensis 2 et om.
 L Verg. Aen. VII 517 3 sulphurea DK solphurea G solphorea L
 4 seruauit seruauit A obliquis] obliquis casibus GL Enn. ann. V
 4 E. S. VII inc. 11 Hug. VII, XIX p. 40. LXI Vahl. 6 Sulphureas — un-

das add. r sulphureas Dd solphureas G solphoreas L nāris L 7 Par. H
 Verg. bucol. 8, 75 bucolico GLK 9 Lucan. Phars. VIII 256 VIII]
 IX 1 VIII RADHK VII GL 10 gessisti bella iuventus] r om. K G. B. i. R
 g. b. i. Lg et sic, ni f., H gessisti bella iuventus in mg. L Verg. in IX in litura h
 11 Verg. Aen. VIII 14 12 post alis: uif add. g 13 similiter Lār Laris post
 Virgilius — Vestae posuit LK, ord. immut. k similiter — familiaris in litura g
 et canae penetralia Vestae om. R, add. r Plautus — familiaris ante Virgilius col-
 locant Rh, ord. immut. r Verg. Aen. V 744 Verg. in V H 14 pergameumque K
 amen

pergreumque Dd pergaeumque H penitralia LK 15 Plaut. aulul. prol. v. 2 16 sum
 om. G sum Lar] sic etiam Prob. p. 1455 P. lar sum codd. Plautini familiaris K
 17 IN ER COŃ. inscr. A 18 feminina] r femina RH 19 ut om. GL hausti H austri
 oleaster GK hic oleaster oleastri in mg. add. r oleastri apiaster GL * apias-
 ter H 20 sequester] dicitur qui certantibus medius interuenit spscr. k seques-
 tri A 21 et st] t s L t et s d et s et t HK er] r D 22 id est] om. GL
 id K Verg. Aen. XI 133 In XI. uif GL 24 Cic. Verr. I 12, 36 II] fo
 (i. e. secundo) L uerrinarium R uerrenarum G 25 ab aut sequestres iterum inc. B

v. § 27 extr. p. 219, 6 corripendi H

cii -. sed Plautus hoc quoque secundum analogiam declinavit, ut in vidularia:

Animum advortite, amabo, sultis, vidulum hic apponite;
Ego servabo, quasi sequestro detis, neutri reddibo,
Donicum res iudicata erit haec.

in eadem:

Haut fugio sequestrum.

- 33 In 'er' desinentia Graeca quoque masculina supra dictam servant regulam. quae in ρος apud Graecos finita, antecedente alia in eadem syllaba consonante, mutant ρος in 'er' apud Latinos, ut 'Μένανδρος, Menander Menandri', 'Μελέαγρος, Meleager Meleagri', 'Ἀλέξανδρος, Alexander Alexandri'. excipitur 'congrus' - quamvis 'conger' dixit Plautus in Persa:

Memini: ut muraena et conger ne calefierent -,
'Codrus', 'hydrus', 'Petrus', 'scombrus', 'Hebrus', 'amphimacrus', 'Locrus', quae o in u mutant, non 'ros' in 'er': quamvis antiqui etiam in aliis nominibus eiusdem terminationis est quando sic protulerint nominativos, ut Virgilius 'Teucus' et 'Euandrus' protulit in III:

Teucus Roeteas primum est advectus in oras.

idem in VIII:

Rex Euandrus ait non haec sollemnia nobis.

in eodem:

1 *Plaut. vidul. fragm. 5 p. 442 Both.* analogiam L 3 advertite AGLK *amabo R
amabo GK et videte A ambo α sultis] *Bothius, Struvius lat. Declinat. p. 151* si vultis
libri vitulum RBADHLg vitulum G opponite K 4 servabo ex servauro corr. B

sequestri Non. p. 508, 9 neutri om. G reddibo] cf. § 35 ***ibo (red?) L
redde ibo Gg reddibo Hh s̄ ibo K uel donec
5 donicum Gg donecum H iudicata] re iudicata Rr re iudicata BDHr diiudicata g et codd. lib. XIII § 11 diiudicata A erit]
sit codd. lib. XIII l. l. erit haec] d erit. Haec D erit GK haec om. etiam lib. XIII
idem
l. l. erit. hic in L 6 In eadem Hh 7 haud RBADH 8 IN ER. GR.

quoque
inscr. d disinentia graeca LI masculina in ras. b se**** B serbant b
9 ros LKr alia spscr. K 10 ros GLK ΜΗΝΑΝΔΡΟΣ GK ΜΗΝΑΝΔΡΩC L
menandros RB ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ — ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ (sic) in litura h 11 ΜΕΛΕΑ-
ΓΡΟΣ K ΜΗΛΕΑΓΡΩC G ΜΗΛΑΓΡΩC L meleagros R ΜΕΛΕΑΓΕΡ B Meleager Mele-
leagri] meleager .ri L ri K ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ A ΑΛΗΧΑΝΔΡΟΣ K formosus uir et su-
perbus spscr. k alexandros Rg alaxandros G 12 gongrus RBd et in litura h gong-
gus D grongrus A gonger RBAH Plaut. Pers. 13, 30 (v. 110) 13 mu-
raena] * murena libri gonger RBADH 14 hidrus GLK scombrus RDHGLK
Hebrus] scripti ebrus libri amphimacrus DHGKr 15 ρος BAH, 16 nomi-
nibus K terminationis] r terminationibus RA protulerunt BAGK .Vt b
.V* B 17 teucus GL in] ut in BAD Verg. Aen. III 108 18 teuchrus D

teucus GL rotheas Rr rhoetheas B rotheas D rotheas GL ritheas AK rytheas H
rhoetheas Med. Fr. - - heas Pal. primus Med. in] sic Pal. Fr. (Rom. h. l.
deficit) ad Med. in oras] b *n oras B horas D Verg. Aen. VIII 185

VIII* R 20 sollemnia Rr sollemnia DG sollemnia ELK sollemnia Med. 21
Verg. Aen. VIII 558

p. 692. 93 P.

p. 241. 42 K.

Tum pater Euandrus dextram complexus euntis.

idem in X:

Pallas, Euander, in ipsis

Omnia sunt oculis.

5 illa quoque Latina || nomina, quae femina in a faciunt, 'er' in 'ri' mu-VII 34
 tant in genetivo, ut par sit syllabis suo nominativo, ut 'ater atri', facit
 enim 'atra', 'niger nigri nigra', exceptis illis, quae s vel 'sp' vel n ante
 'er' habent, et a ferendo vel gerendo compositis, quae accepta i faciunt
 genetivum una syllaba vincentem suum nominativum, ut 'miser miseri',
 10 'prosper prosperi', - Donatianus in senatu pro se: ut prosper
 dicendi successus ostenderet, et auditorum benivolentia|
 crescere dicentium facultatem; Cicero tamen 'prosperus' protulit
 in VI de re publica: deinde est hominum generi prosperus
 et salutaris -, 'asper asperi' - nam 'aspri' per syncopam dicitur -, 'lu-
 15 cifer luciferi', 'corniger cornigeri', 'tener teneri'. 'liber' quoque, quando
 ingenuum significat, 'liberi' differentiae causa declinamus, ne, si 'libri'
 dicamus, aliud significare putetur. 'dexter' similiter et 'dextri' et 'dexteri',
 etiam 'adulter adulteri'. et notandum, quod tot syllabarum est genetivus
 masculini, quot sit nominativus feminini. excipiuntur 'alter' et 'uter' et 35
 20 ex his composita, quae pronominum declinationem sequuntur: 'alterius'
 enim et 'utrius' faciunt genetivum. ex quo quidam errantes ea pronomina,
 sicut supra diximus, voluerunt esse. ex eis compositum 'alteruter' quam-
 vis in masculino ex duobus sit nominativis, tamen, quia in feminino 'al-

1 complexus D

2 Vergil. Aen. X 515 sq.

4 omnia sunt ex

sunt omnia corr. G 5 faciunt in a femina A 6 syllabas Hh ut

om. G spscr. in L 7 negra Dd n] r en R 8 er] r RBHG gerendo] r
a gerendo R 9 genetivum om. A vincentem] r uicente R miser (s) Gmiseri (s) g 10 Donatianus D donatius G Donatianus f. est ille, cuius tam-
quam grammatici mentio habita est supra ad lib. V § 7 Domitianus 3 Meyerus l. l.
p. 606 dubitante Westermanno hist. eloq. R. p. 270 n. 23, improbante Lerschio act. ant.

Marb. 1844 p. 447 senatu. Pro se ut et Hh 11 docendi L successus L

succensus G succensus K ostenderet] sic ni f. H ostendet et in litura h et om.

RADGK add. r auditorum] r adiutorum RHK adiutorium BADGL boniuolen-
tia Dd benivolentiae BK 12 dicentia Hh Cic. de re p. VI 17, 17 (somn. Scip.

4. 2) in litura g 13 V. II. A 'rep. R re. p. K re publica G RB. A

14 asperi in litura g nam aspri add. r aspri] bg as*** G as**ri B 16 di-
ferentiae L ne si] h nisi H 17 putetur] d potetur D putentur K similiter
dextri BH et dexteri] d et dextri D 18 est syllabarum G est om. L

masculini genetivus (s. genitivus) BADH 19 quod BH nominativus ma femi-

nini. K 20 ex eis in litura g is R eis A his composita ex compositis his

corr. H secuntur R sequuntur DK, 21 quodam K, 22 quamvis] quavis (s) D

23 in ante masculino spscr. in K

p. 693. 94 P.

p. 242. 43 K.

terutra' et in neutro 'alterutrum' ex corrupto et integro est, ex altera parte plerumque declinatur (id est exteriore) 'alteruter alterutrius', ut sit genitivus et dativus trium generum similis, quod proprium est omnium in 'ius' terminantium genitivum. Cicero pro M. Marcello: quod si in alterutro peccandum sit. Lucanus in VI:

placet alea fati

Alterutrum mensura caput.

inveniuntur tamen et 'altera utra' et 'alterum utrum' | protulisse veteres et ex utraque parte declinasse. Cicero in Protagora: quae igitur potest esse indignitas voluptatis ad molestiam, nisi in magnitudine aut longitudine alterius utrius posita? Cato de ambitu: sed sunt partim qui duarum rerum alterius utrius causa magistratum petunt. || 'neuter' tamen plerique 'neutri' declinauerunt. sed Plautus in vidularia:

neutri reddibo

dixit dativum, cuius genitivus 'neutrius' sine dubio est, quamvis vetustissimi soleant omnium in 'ius' terminantium genitivum et in i dativum etiam in i genitivum et in o dativum in genere masculino et neutro, in feminino 36 vero secundum primam declinationem in 'ae' diphthongum proferre. M. Cato in censura de vestitu et de vehiculis: nam periniurium 20 siet, cum mihi ob eos mores, quos prius habui, honos datur, ubi datus est, tum uti eos mutem atque alii modi sim, pro 'alius modi'. Caelius in V: nullius alius rei nisi amicitiae

1 correpto *A* integro *GK* altera] *d* altare *D* 2 sit *superscr.*
in L 3 proprium omnium *G* 4 cecero *G* Cicero pro *Marc.* 7, 21
cf. lib. V § 63 M. om. *AGK* alterutro *ex* alterutrum *corr. A* 5 peccandum *G* peccatum *rh* sit et lucanus *K* Luc. Phars. VI 7 sq. 6 alia *b*
 7 mensura *ADGLKb* caput] *d* et ex cap. *corr. L* capud *D* kaput *K*
 8 alterutra et alterutrum *G* neteresex *K* 9 extraque *H* declinasse *RB* ea declinasse *b* *rell.* Cicero in Protagora: v. lib. V § 64 protogora *L* pratagora *K*
 10 voluntatis libri modestiam *BADr* 11 aut in longitudine *GL* Cato de ambitu: v. lib. V l. l. 12 quae *L* uarum *Rr* 13 declinauerunt neutri *G* neutri declinauerunt non neutrius. Sed *B* 14 Plautus in vidularia: v. § 32 uitularia *L* 15 neutri reddibo] redde neutri ibo *GL* redde ibo *K* reddibo *Hh* 16 dativum ex dativo *corr. K* neutris *Rr* uetustissimi *A* uetustissimi soleant in litura *g* 17 solebant *AD* solent *L* omnium — in i dativum *om. GL* omnium — genitivum *add. l* terminantium *Dd* 19 M. *add. r* Marcus *B* M. Cato in censura de vestitu et de vehiculis: Meyerus l. l. p. 75 sq. v. infra § 82 et lib. XIII § 12 20 de vestitu] *b* deu& titu *B* ueiculis *BK* ^{per} friiniurium *Rr* per iniuriam *GL* 21 si et *GLK* si *D* ab *B* 22 datus] *r* datum *R* est *om. A* tum] . Tum *Hd* . Dum *D* 23 pro alius modi] *r* pro alium modo *R* Caelius] *d* Caelius *AHr* aelius *BD* elius *RGLK* Caelii Antipatri *annal. lib. V fr. ap. Krausium l. l. p. 192, apud Rothium l. l. fr. 46 p. 319 v. infra § 82 lib. VII § 20 lib. XIII § 12* alii libri plerique § 82, *L* lib. XIII l. l. aliae *K* ex *corr. § 82 G. I. Vos-*

p. 694 P.

p. 243. 44 K.

eorum causa. G. Licinius in II: perversum esse alii modi postulare. Caes̄ar in Anticatone priorē: uno enim excepto, quem alius modi atque omnis natura finxit, suos quisque habet caros. 'uni' pro 'unius' Titinius in barbato:

quod quidem pol mulier dicit,

Namque uni collegi sumus.

'ipsi' pro 'ipsius' Afranius in homine:

Ipsi me velle vestimenta dicitō. |

'toti' pro 'totius' idem in suspecta:

Adeo ut te satias caperet toti familiae.

'soli' pro 'solius' Cato in I originum: nam de omni Tusculana civitate soli Lucii Mamillii beneficium gratum fuit. idem 'nulli' pro 'nullius': qui tantisper nulli rei sies, dum nihil agas. potest tamen hic datus accipi: 'nulli rei' pro 'nulli utilitati'. Terentius in Andria:

quandoquidem tam iners, tam nulli consili.

'ulli' pro 'ullius' Plautus in truculento:

sus de analogia IIII 6 p. 177 ed. 1635 amittitiae Rr 1 G. om. G G. Licinius] Glicinnius BH licianus L licinnus ADG C. Licinii Macri ann. lib. II p. 238 Kr. fr. 22 p. 367 R. v. infra § 82 lib. XIII § 12 2 postolare L Caes̄ar] Cato A Caes. Anticat. prior. fragm.: Caes. ed. Nipperdeius p. 764 cf. Prisc.

ll. ad Caetii fragm. ll. anticatone (n) D anticatione K . Priore uno H

uno] r Vni R 3 oms G 4 habere BADHGL karos K casus A tintinianus G Titin. barb. fr. 9 p. 60 Both. fr. VI p. 103 Nk., qui verum asynartetum censent. at v. G. Hermannus opusc. V 267, Ribb. fr. V p. 116 cf. § 82 5 dicit] v. librorum § 82 scripturam dicit h. l. libri 6 pronunius uni Hh post uni: pro unius add. RBGLK del. et subauditur spscr. r collegi] Bothius colligi G

§ 82 colligii RG collegii BADHLKr 7 ipsi quoque pro K affracius L Afranius in homine] Afranii omnis fr. 9 p. 180 Both. fr. X p. 231 Nk. fr. IX p. 164 Ribb. homine] omine Bothius l. l. p. 179 8 ipsi] r ipse R uacestimento Dd 9 toti] libri totae G. I. Vossius l. l. Krehlius Afran. suspect. fr. 10 p. 191 B. p. 257 Nk. fr. IX p. 174 Ribb. cf. § 82 10 utesatias A sacies H

capere** L toti] totae libri Krehliani omnes praeter Heidelb. teste Krehlio, cui fidem non esse habendam docet H toti exhibens. ex meis totae Darmst. tote Caroliruh. alter, rell. cum Heidelb. Vind. CCCXLVII Darmstad. tota, infra § 82 totae K cum Caroliruh. altero, Darmstad. tote Darmstad. rell. omnes toti, quod nec Ribbeckius mutare ausus est coll. Friderici Haasii ad Reitsigii schol. gramm. Lat. ann. 215 11 Cato orig. I p. 106 Kr. fr. 32 p. 274 R. fr. XXXI p. 35 Wr. cf. infra § 82 12 solii L

Lucii] libri § 82 lucilia Rr lucillii rell. mamillii G beneficium K idem] inter libri orig. II fragmenta exhibent Krausius p. 108, Rethius fr. 40 p. 275, Wagenerus fr. LVIII p. 43, at infra § 82 idem in II sine librorum mss. auctoritate per editiones tantum propagatum est. ad incertae igitur sedis fragmenta locus hic delegandus est 13 nullae Krehlius nullae G. I. Vossius l. l. Krehlius ex nonnullis libris, si fides h. l. ei habenda, cod. Luth. (H) sies exhibere dicenti, cum praebet i. e. est cum rell. sies libri § 82 est h. l. omnes mei 14 accipi om. G nullae rei

Krehlius utilitate Rr Ter. Andr. III 5, 2 15 adria G 16 iners quam K nulli consilii libri Prisc. et h. l. et lib. XIII § 11 nullius consilii sum Ter. Bas. nulli consilii sum Bentleius 17 ullius] r illius R Plaut. trucul. II 2, 37 sq.

quasi vero corpori reliqueris

†. potestatem coloris ulli capiendi, mala.

'illi' pro 'illius' Cato in Marcum Caelium: ecquis illi modi esse vult? idem de moribus Claudii Neronis 'isti' pro 'istius': pecunia mea rei publicae profuit quam isti modi uti tu es. et sciendum, quod in 'ius' terminantium genitivus producit paenultimam, nisi poetica auctoritas eam corripiat, excepto 'alter alterius', quod ideo magis correptam habuit paenultimam, quod duabus syllabis vincit genitivus. quod igitur crevit syllabis, hoc minuit tempore. Terentia||nus tamen invenitur huius etiam paenultimam produxisse in trochaico metro, quod est ex septem pedibus et syllaba:

Sescuplo vel una vincet alterius singulum.

sextus enim pes vult a longa incipere. propria eiusdem (id est in 'er' terminationis) nomina si sint appellativis similia, eorum sequuntur regulam, ut 'Asper' proprium 'Aspri', appellativum 'asper' et 'aspri' per syncopam, 'liber' proprium et appellativum 'liberi', 'caper' [nomen proprium] similiter 'capri'.

Reliqua vero omnia in 'er' correptam sive productam tertiae sunt declinationis Graeca sive Latina cuiuscumque sint generis. et t antecedente 'er' in 'ris' mutantia faciunt genitivum, ut 'pater patris', 'mater matris', 'equester equestris'. excipitur 'hic later lateris', praeterea 'Iuppiter', cuius genitivus ad aliud nomen transit, dicimus enim 'huius Iovis', et 'hoc

troculento B 1 corporis B relinqueris L 2 Tuo potestatem *Plautus*
colloris K 3 illi] illius A Caelium] caecilium (cecilium *BAH* cecilium

GLK) libri. at recte Meyerus l. l. p. 135 ad *Catonis or.*, si se *M. Caelius tribonus plebis appellasset*, haec verba videtur rettulisse. cf. *O. Muelléri ad Paul. s. v. ceteria in ed. Festi p. 59 sq. ann.* ecquis *BH* *Heidelb. teste Lind., Paris. 7497 teste Duebnero in ed. Paris. fragm. or. R. p. 177* Haec quis *R* et quis *ADGLK* 4 *Cat. de moribus Claudii Neronis or. fragm. p. 68 ap. Meyerum l. l.* *eronis *R* cum glosa uiri

fortis *At* claudii heronis *ME* i ad *mg. m. ant. in R* heronis *AGLK* Paecunia *D*
5 rei publicae *GK* ti tu es] *inmerito haec vocc. Meyerō videntur esse cor-*

rupta 7 poetica etiam auctoritas *L* autoritas *D* ea *A* 8 penultimam
habuit *K* penultimam habet *GL* post genetiūns: nominatiūm *add. RAD* 9 crea-

uit *K* hoc *spscr. in L* Terentiū *Rr* Terrentianus *GA* Terrentianus *L*
Terentian. Maur. v. 1352 p. 2412 P. 10 * etiam *H* i etiam *RBDK* etiam i *AH*

produxisse *G* trochaico *Rr* trochaio *H* trochiaco *LK* trocheaco *G* ex *om. L*
12 sescuplo in sexcuplo *mut. A* vincit *r* singulum] *b* singul*** *B* 13
eiusdem in est in er terminantibus non *Gg* (eiusdem — terminan in *litura g*) ter-
minationis in er *L* 14 secuntur *BA* sequuntur *K* regula *A* 15 *Aspri*] *asper*
GK proprium et appellatiūm *A* et in *litura h* Apellatiūm *D* *aspri* et *asper*
A *asper* et *asper* *B* *s*ncopam *r* sint copam *R* 16 apellatiūm *D* nomen
om. L nomen proprium et appellatiūm similiter *dh* similiter nomen proprium et
appellatiūm *A* 17 in er omnia *GL* productam] *r* producta *R* declinationis
sunt *L* 18 sive] seu *A* uel *H* 19 er] *r. H* mutantia] motantia *spscr. in K*

20 equestri *Hh* hic] *r* hac *R* huius lateris *GLK* iuppiter *LK*

21 genitivus] nominatiūm *A* ante et: expitur in *litura h*, iuppiter *H?*
et *spscr. in K* post hoc iter: dicimus — hoc iter *om. R* *add. r*

p. 685. 96 P.

p. 245. 46.K.

iter', dicimus enim 'huius itineris', quamvis antiqui et 'hoc iter iteris' et 'hoc itiner itineris' dixerunt. Plautus in mercatore:

quin tu ergo itiner exsequi meum me sinis.

Naevius in Lycurgo:

5 Ignoti iteris sumus, tute scis,
 quae sunt nunc heteroclitā. inveniuntur tamen apud vetustissimos haec 39
 ancipitis genetivi: 'hic accipiter huius accipiteris' et 'accipitris', 'Opiter
 Opiteris' et 'Opitris', 'Maspiter Maspiteris' et 'Maspitris', 'Diespiter Dies-
 piteris' et 'Diespitris'. sic etiam 'Iuppiter Iuppiteris' et 'Iuppitris', ut
 10 Caesellio Vindici placet, debuit declinari. nam 'Iovis' nominativo
 quoque casu invenitur. Caecilius in epistula:

Nam novus quidem deus repertus est Iovis.

Accius in Epinausimache:

Lucifera lampade exurat Iovis.

15 Arietem.

ex quo etiam pluralem numerum Plautus protulit in Casina:

Repente ut emoriantur humani Ioves.

c quoque antecedente supra dictam servant regulam, id est 'er' in 'ris'
 convertunt in genetivo, si sint communia vel in 'is' facientia feminina, ut
 20 'alacer | alacris', 'acer acris'. et sciendum, quod in utraque terminatione 40
 utriusque generis inveniuntur haec. [Virgilius in VI de || Anchisa dicens:

l iter huius ***** (itineris add. b) non iteris vel itris quamvis B dicimus enim huius
 om. H iteris G iter huius iteris G 2 itineris] huius itineris L huius iteneris GK
 Plaut. mercat. V 2, 88 v. 929 3 tu non Rr tu ego iter exsequi G

itiner D iter Plaut. Vet. exequi ADLK meum] nm (i. e. nostrum) K

senis Rr 4 Neuius RBAHGLK Neuius D Leuius r Lycurgo] α lugurco Rr
 ligargo BADHLK legurgo G Naev. Lycurg. fr. 8 p. 87 Both. fr. 21 p. 123 Kl.
 fr. X p. 9 Ribb. 5 ignotae Non. 124, 28 tutescis B 6 quae] quot K
 nunc om. K eteroclitā RBH eterodita D etheroclitā A caetero clita GLK ue-
 tustissimos A 7 antipitis H ancipiter huius ancipiteris et ancipitris (ancipiteris
 et
 ex an+cipiteris corr. d) RBDHK 8 opiteris Bb 9 iupiter (et D) iupiteris et

iupitris DLK 10 cesellio RADGK cessellio BH cellio L debuit Bb decli-
 in
 nari] r declinare RA nominatio Hh 11 casui L caecilius AH cecellius G
 cicilius L aepia D aepistola K Caecil. epist. fr. 2 p. 133 Both. p. 18 sq. Sp. fr. II p. 34
 sq. Ribb., qui baccheos cum creticis effecit hos: nam nobis quidem Deus repertus

lovis 12 novus] RBHd (non 'vulgus') nobis ADGLK reppertus G repertus L
 est om. BADGLK supscr. Hb 13 actius H Attii Epinausim. fr. 8 p. 202 Both.

fr. XVII p. 151 Ribb. epinausimachae H epinausimache (sic) Ll 14 lucifer. a. L
 lucifer alampade K lampade B exurat Iovis arietem add. r 16 plū
 numero L Plaut. Cas. II 5, 25 cassina R cassinā A 17 repente L io-

ues R at iouis M correctum in mg. r ionis Dd 18 regulam servat K 19 com-
 monia G feminina add. h ut] aut D 20 agris D Potest tamen et alacris
 (sic r alacri R) esse accusatiuus pluralis post acris add. RBADH, cf. Bondami var.
 lect. II 12 p. 310 sq. sciendum tamen quod GL in spscr. in K 21 inveniuntur
 spscr. in L Verg. Aen. VI 685

alacris palmas utrasque tetendit.]

Naeuius in carmine belli Punici:

fames acer

Augescit hostibus.

Ennius in XII:

Omneis mortaleis victores cordibus vivis

Laetantes, vino curatos somnus repente

In campo passim mollissimus perculit acris.

alia vero omnia, cuiuscumque sint generis, accepta 'is' faciunt genetiuum una syllaba abundantem, ut 'aer aeris', 'carcer carceris', 'mulier mulieris', 'suber suberis', 'Mulciber Mulciberis' et 'Mulcibris', ut Caesellius in stromateo docet — quod si est a mulcendo imbri compositum, ut plerisque videtur, melius simplicis declinationem servat —, 'celer celeris', 'agger aggeris', 'Liger Ligeris', 'vomer vomeris', 'degener degeneris', 'pauper pauperis', 'cadaver cadaveris', 'cicer cicericis'. excipitur 'imber imbris' et ab eo composita, ut 'September Septembris', 'October Octobris', quod similis est numerus syllabarum tam in nominativo quam in genetiivo. vetustissimi tamen genetiivo quoque similem nominatiuum eorum proferebant. Cato de sacrificio commisso: mense Octobri fecimus, Novem-
VIII
bris reliquus erat. et omnia, quae faciunt feminina in 'is', sic solebant etiam in masculino proferre, 'hic equester' et 'equestris', 'alacer' et 'alacris', 'celeber' et 'celebris', 'hic campester' et 'hic campestris'. Cato in I originum: agrum quem Volsci habuerunt campestris plerum Aboriginum fuit. [Virgilius in VI de Anchisa:

Isque ubi tendentem adversum per gramina vidit

Aenean, alacris palmas utrasque tetendit.]

haec etiam contra rationem supra dictarum regularum declinantur: 'puer

2 Naeuius libri Naeuius in carm. bell. Pun.: v. lib. V § 17 p**unici (ec) D
4 augescit] b augesc** B 5 Ennius ann. XII: cf. lib. V l. l. 6 Omnis HL
Omnes rell. mortalis DGLKr mortales RBDH vivis] h huius r et ni
f. H 7 repente L 8 kampo K mollissimus R molissimus DG 9 nero
om. AK is] his D 10 abundantem] r abundante RLKb habundante ADH

ut om. GL 11 suber] r subber R uttesellius H caesellius D caesellius K
cesilius GL 12 stromateo BAHGLKr stromataeo D et imbri HL 13 sem-
plicis L simplicis G seruat ex seruet corr. D celer celeris ex caeler caeleris
corr. D 14 Vomer vomer uomeris A 16 et habeo D ut om. BGL octu-
ber octubris B 17 tamen in A tamen ** (in) D 18 eorum spscr. in L 19

Cato de sacrificio commisso: Meyerus l. l. p. 64 cf. supra § 16 commisso G

octubri B 20 reliquus Rr reliquus G femininum AD 21 etiam spscr. in L
proferre. est hic G 22 celebris campester et campestris A hic kampester

hic et campestris K campister G Cato orig. I: v. lib. V § 65 23 Volsci] H uulsci
rell: kampestris K plenus L 24 ab origine GL Verg. Aen. VI 684 sq.

25 isque (H) D Isque — Aenean] dicens G dcs L om. K ibi R

26 detendit G 27 ratione D regulam Rr i femininum in a puera GL

p. 696. 97 P.

p. 247. 48 K.

pueri', cuius femininum 'puera' dicebant antiquissimi, unde et 'puerpera' dicitur, quae puerum vel pueram parit, id est puellam, quod est diminutivum puerae, ut 'capra capella', 'tenera tenella', 'umbra umbella'. Ovidius etiam hoc approbat, qui in V metamorphóseon de puella Proserpina narrans dicit:

Tantaque simplicitas puerilibus || adfuit annis,
quod derivativum non pertineret ad feminas, nisi etiam 'puera' esset dictum. quod tamen comprobatur etiam Suetonius diversos ponens usus in libro, qui est de institutione officiorum. Livius in Odysia:

Mea puera, quid verbi ex tuo ore supera fugit?
idem alibi:

Puerarum manibus confectum pulcherrime. 42
non est tamen ignorandum, quod etiam 'hic puerus' et 'hic' et 'haec puer' vetustissimi protulisse inveniuntur et 'puellus puella'. Lucilius in XI:

Inde venit Romam tener ipse etiam atque puellus.
Caecilius in Imbris:

Age age i, puere, duc me ad patrios fines decoratum opipare.

Afranius in incendio:

O puere puere, sine prospicere me mihi.

Plautus in lenonibus geminis:

Dolet hic puellus sese venum | ducier.

Lucilius in IIII:

et *spscr.* r 2 quae puerum que puerum uel *Rr* ^{hoc} id *L* puella *D* 4 *Ovid.*
metam. V 400 hoc etiam *GLK* adprobat *B* metamorphoseos r 6 *sem-*
plicitas *G* affuit *RAHGLK* 7 ad femininas *BD* 8 conprobat *B* *suae-*
tonius R Sueton. lib. de institutione officiorum: Suet. fragm. vol. III p. 65 Wolf.
hic liber alibi non commemoratur 9 constitutione *L* offitiorum *H* Libius *K*

Lybius *Dd Liv. Andr. in Odysia: Hermannus elem. doct. metr. p. 618 (cf. Hom. Od. 164 etc.) Charis. p. 64 P.* Mea puer, quid uerbi ex tuo ore audio? odissia *RBK* odissia
GL 10 puera teste *Charisio Varro* mea puera mea puera *edd. ante Krehtium* mea

puera | mea puera *Hermannus l. l. supra]* *Fleckeisenus supra libri supra fuit L*
supra fuit ADH subterfugit Hermannus 11 idem] Id est RK Liv. Andr. in Odys-
sia: G. Hermannus l. l. p. 623 (cf. Hom. Od. VII 235). 'redintegrandus hic versus videtur
addito hercle vel ecce vel simili vocula' Fl. 12 Puerarum] k puera K pulcherri-
mæ R pulcherrime K 13 etiam puerus GLK 14 puella] et puella BG Lu-
cil. sat. XI 10 Dous. Gerl. 16 Cecilius AHGL Imbris] Meinekius ad Menand.
et Philemon. rell. p. 89 cf. var. lect. lib. X § 21 umbris libri Caecil. Vmbrorum s.
umbrarum fr. 1 p. 148 Both. Imbrior. fr. 6 p. 30 sq. Spgl. fr. VI p. 44 Ribb.
17 age age i. cod. Vind. CCCXLVII age agei GLK age age RBADII puerae L
*puere **** (puere) D duc] unus e codd. Spengelii et sic emend. Bothius duce mei*
omnes deduc thes. nov. Latin. in A. Maii auct. class. VIII 390 et 407, gloss. Osborni a
Spengelio l. decoratum D 19 Afranius B Afran. incend. fr. 7 p. 177
Both. p. 222 Nk. fr. III p. 160 Ribb. 20 sine me prospicere memet. plautus GL

me *add. r* 21 *Plaut. lenon. gem. fr. p. 439 Both. neonibus Rr lenoni-*
nibus L leones geminos fabulam nominant libri Gelliani III 3, 9 atque sic inscriptam
fuisse censet Lachmannus in prooem. ind. lect. Berol. hib. a. 1849 p. 6 22 odiet]
holim cod. Festi s. v. puelli p. 249 Muell. olim Vrsinus huic puello Fest. l. l.

23 *Lucili sat. IIII 22 Dous. 18 Gerl. IIII etiam Nonius 158, 16 VII. G*

Cumque hic tam formosus homo ac te dignus puellus.

Livius in *Odysia*:

Sancta puer Saturni filia regina.

Naevius in II belli Punici:

Prima incedit Cereris Proserpina puer.

Varro in *satura*, quae inscribitur 'ἄλλος οὔτος Ἡρακλῆς':

Gravidaque mater †. . peperit Iovi puellum.

- 43 'liber' quoque excipitur 'libri', 'fiber fibri', quae etiam rationabiliter videntur esse secundae declinationis. habent enim feminina in a desinentia quantum ad vocem, 'libra' et 'fibra', quamvis non sint eiusdem significationis, sicut apud Graecos quoque multa inveniuntur feminina a masculinis derivata non eiusdem significationis, ut ἄκων ἄκαινα non similem habent significationem, sicut δράκων δράκαινα, λέων λέαινα, regulam tamen eandem servant. item excipiuntur 'culter cultri', 'cancer cancri', quod neutrum etiam invenitur, sed quando morbum significat. Claudius in III his-

^h I iclā G tam om. A homo] tibi Non. 158, 17 ac te] ante D acte dicitur (sic) puellus in *litura* b pyellus H 2 Lividius B Libidius K Liv. Andr. in *Odysia*: ad libr. III coll. Hom. Od. III 513 πότνια Ἥρη referenda haec putat Hermannus elem. doct. metr. p. 821, qui versum dirimit: sancta puer Saturni, filia, regina odysia D odissia HK odisia GL odissea B 3 regna A 4 Neuius libri Naev. bell. Pun. II fr. 12 p. 52 Kl. II vi p. 13 Vahl. II] VI in Prisc. exemplis mss. invenit Scriverius et sic Nestor Novariensis cf. Vahlenii ann. 5 incedet GL ceteris R caeteris r cereris grauida proserpina G proserpina H puer proserpina L 6 Varr. sat. ἄλλος οὔτος Ἡρακλῆς: sat. V fr. 2 p. 94 Oehl. ionicum metrum restituit Lachmannus ad Lucr. III 1275 p. 276: Gravida-

que mater álvo peperit Iovi puellum satira h ἄλλος G ἄλλος.OC d ἄλλος
sed non sic hercules
οὔτος Ἡρακλῆς] om. H ΛΟΚΟΥΤΟΣ ΕΡΑΚΑΣ Ll ΛΑΛΟΥΚΟΥΤΩΣ ΗΡΑΚΗΣ in mg. l

HPAKHC K ΕΡΑΚΑΣ G 7 Gravida quas Rr Grauidae quae D 8 libri fibri fiber fibri R 9 enim] etiam B enim in Rr 10 ad add. D sint] r sunt R
inde a significationis deficit A usque ad verba quomodo metus § 77 11 multa add. h inveniuntur multa BG derivatiua H 12 masculinum post significationis add. GLK, post ἄκων R, del. r ut ακων ακαινα in lac. h ἄκων ἄκαινα pro Λάκων Λάκαινα, quod edd. praebent, coniectura assecutus erat Augustus Lobeckius pathology. serm. Gr. prolegg. p. 47 sq. ann. 55 AKON. AKAYNA G

AKON AKANA (in mg. telum) Ll AKON AKAINA K non similem — δράκαινα post ἄκαινα om. R add. r 13 APAKON D APAKON APAKAYNA in lac. h dracon dracaina G uel dracena

dracon dracana L dracon dracaina K dracon dracena B λέων λέαινα] π (λέων
λεαινα 2) ΛΕΟΝ ΛΕΑΙΝΑ Dr ΛΕΟΝ ΛΕΜΝΑ in lac. h leon leaina RG leon leana L leon uel leena
leaina K leon leena B 14 servavit RBHK item] Inde GL uel Item l faber fabri post cultri add. h cancer] ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ cancer B etiam neutrum GL
15 ad Q. Claudii Quadrigarii histor. lib. III cum edd. haec rettulerunt fragmentorum editores Krausius p. 256 et Rothius fr. 35 p. 345, recte ad hunc, non ad Claudium imp. ea referentes, quae sententia erat Casauboni ad Suet. Claud. 41 Claudius III historiarum litteris ad senatum: ut uiderent ne res sinerent (vel paterentur) uermicare: quod uermicatum. ne ad cancer perueniret I. F. Gronovius ad Suet. l. l. ne respueret uermicare ad ulceris (ulceris ad cens. Krehlii Ien. p. 419) eliuu, cis quod uermicatum ne ad cancer perueniret God. Hermannus apud Krehlium. f. ne res publica uermicaret

p. 907. 96 P.

p. 248. 49 K.

toriarum: ut viderent, †ne respueret verminaret litteris addivalis quod verminatum ne ad cancer pervenerit. eius genitivus 'canceris' esse debet, ut 'cicer ciceris'. praeterea notandum 'socer soceri', cuius femininum cum secundum analogiam 'haec socera' esse deberet, 'haec socrus' in usu est. Iuvenalis in II:

Desperanda tibi salva concordia socru.

vetustissimi tamen commu|niter 'hic' et 'haec socrus' proferebant. Accius 44 in Atreo:

Simul et Pisaea praemia arrepta a socru

possedit suo.

'gener generi' differentiae causa, ne si 'generis' dicamus, aliud significare putetur. 'aper apri', cuius femininum veteres protulerunt 'apra', ut Plinius Secundus in I artium. 'coluber' etiam 'colubra' facit. haec acer arbor acri dicit Servius in commento Virgilii, cum nullum in 'er' femininum secundae inveniatur. Ovidius nominativum protulit:

Et platanus genialis acerque coloribus impar.

Solinus vero rectius 'aceris' protulit in admirabilibus de arbore turis: palam fieret intorto eam esse vimine, ramis ad aceris qualitatem. (quaeritur, 'Hiber Hiberi' an 'Hiberus Hiberi' melius dicatur. Lucanus enim utrumque protulit, in VI:

Si tibi durus Hiber, aut si tibi tērga dedisset,

et in IIII:

litteris adulatis, quod verminatum ne ad cancer perveniret [respueret] respuerorum

Carotiruh. alter ⁿ ^ū *vermiaret R* *minaret (t) L* *litteris G* *litteris addivalis] la-*
teris ulcus in alis Casaubonus l. l. 2 *haddiualis B* *adiualis H* *cuius] huius GL*

3 notandum quod *socer BK* 4 cum *om. L* **** *haec socera L* hoc *socera D* esse deberet *haec socera G* esse deberet *om. L* 5 *usu* D* *Luc. sat. II 6, 231* 6 *desperanda G* *salva concordia socru corr. ex saluā concordia socru D* *socru r et ex corr. H* *socrus R* *socrum BGLK et H ante corr.*

7 *vetustissimi in litura g* *tamen add. g* *commoniter Gg* *socrum K*
actius H *Aut. Atrei fr. 5 p. 185* *Both. fr. II p. 136 Ribb.* 8 *atrieo G* *atrio*

L numeros ordinavit Ribbeckius 9 *pissaea R* *pisea Br* *pisae ā K* *pissae ā GL*
^{uel u}

proemia B *erepta RDGLK et arrepta in mg. r* *socru] h* *socro Gg* *socro*
BLK *socr* (o?) H* 11 *differentiae G* *diferentiae L* 12 *apri] r* *apre R*

protulerunt G 13 *plinius ex plinius corr. B* *plenius Gg* *Plin. art. lib. I: fr. XVIII*

lib. dub., serm. apud Lerschium Sprachphl. d. Aten I 183 cf. 179 *facit, ut aper apra, haec*
B 14 *acri] acri*(s) H* *acri h* *Dicit H* *apud Servium in commento Vergilii*
acri non invenio: aceram ad Aen. II 16, acere ad Aen. VIII 88 cf. Seyferti gramm. Lat.
V 53 15 *in er secundae declinationis inuenitur femininum GL* *saecundae R*
secundae declinationis h *Ovidius v. supra lib. V § 15* 16 *genialis* (q.) L*
impar RDH 17 *Solinus v. lib. V l. l.* *uero add. rd* *in ammirabilibus L* ^m

memoralibus Carotiruh. alter *in memorabilibus lib. V l. l.* 18 *ranis Rr* 19
Quaeritur an hiber K *hiberius hiberi B* 20 *Lucan. Phars. VI 258* *VI] I*
V libri 21 *dedisset etiam Luc. palimps. Vindob. (ann. lit. Vindob. Anz. Bl.*
XXVI 24) dedissent Cortii Guelf. 4, mg. Heins. 22 *et] Idem D* *Lucan. Phars.*
III 23 cf. lib. VII § 12

p. 696. 69 P.

p. 249. 50 K.

Qui praestat terris, aufert tibi nomen Hiberus.

ergo vel differentiae causa fluvii et gentis apocopa usus est, quomodo Arar dixit pro 'Araris', vel more suo abutens diversis terminationibus, quomodo Achillam et Achillea. nam proprie 'Hiberes' sunt gens ab Hiberis profecta, qui ultra Armeniam habitant, quorum singularis nominativus 'hic Hiber huius Hiberis' facit, et apud Graecos Ἰβηρ Ἰβηρος. nam alterum Ἰβηρος Ἰβήρον dicunt.)

VIII 45 In 'ir' desinentia masculina accepta i faciunt genetivum, ut 'vir viri', 'levir leviri', 'Trevir Treviri'. unum invenitur, ut quibusdam videtur, femininum tertiae declinationis, 'Gaddir Gaddiris', nomen est civitatis - sed Sallustius neutrum esse ostendit in II historiarum accusativum nominativo similem ponens: ut alii tradiderunt, Tartessum, Hispaniae civitatem, quam nunc Tyrii mutato nomine Gaddir habent. nam si esset femininum, 'Gaddir' dixisset accusativum, non 'Gaddir', et unum neutrum 'ir', quod est indeclinabile, quamvis quidam, ut Charisius, 'ir iris' declinaverunt. 'abaddir' quoque ('abaddier', ὁ βαίτυλος), declinatum non legi.

46 In 'or' desinentia Latina, si sint masculini generis aut feminini vel communis, accipiunt 'is' et producta o faciunt genetivum, ut 'hic orator oratoris', 'salinator salinatoris', 'haec | uxor uxoris', 'soror sororis', 'hic' et 'haec auctor auctoris', 'pallor palloris', 'pudor pudoris', 'stridor stridoris'

1 terris aut fert B tibi] in litura h sibi Voss. B cum al. libris Lucan. hiberus fluvius BLK 2 deferentiae G diferentiae L fluii G gentis] rh gentilis RBDHGLK 3 Arar v. Luc. Phars. VI 476 laud. lib. V § 13, lib. VII § 50 achille
 *abutens (h) D 4 achillam et achillea Rr achillem et achillea D anchillam et anchilleam GLK Achillam Phars. X 350 Achillea Phars. X 523 v. § 92
 proprie] rd propriae RBD hiberesunt B ad D 5 armeniam H armoeniam D armenia B 6 Ἰβρ R .L. Ἰβρ D Ἰβηρ Ἰβηρος L Ἰβηρ Ἰβηρος K Ἰβηρ Ἰβηρος (f ex h corr.) G *Ἰβηρος B Ἰβηρος H . 7 Nam alterum Ἰβηρος (sic) in mg. add. g Ἰβηρος Ἰβηρος LK Ἰβηρος G 8 ut hic uir G 9 quidam L feminū D 10 ut gradir gradiris GL gadir gadiris DHK gaadir gaadiris (r-r ni f.) B gaddirris R 11 salustius BDHGLK Sall. hist. II v. ad lib. V § 18 II] primo GLK similem nominatio LK 12 Tartessum] b tartes***m B tartessum L 13 nunc motato nomine gadir motato nomine tirii habent G nunc mutato nomine gradir tirii habent L tirii K gadir BDHK 14 gaddirim DHK gradirem GL dixiset G 15 gadir DHK gradir GL quidem DL
 16 carisius R charissius G Charis. inst. gramm. lib. I p. 27 P. p. 22 L. irris H abaddier] in mg. add. L et abaddier D uel abaddier H ὁ βαίτυλος] α (ὁ βαίτυλος μ) ΟΒΗΥΑΛΟC Rr ΟΒΕΥΑΛΟC GLK ΟΒΕΥΑΛΟC D ΟΒΕΛΙΤΟC (Λ in litura) B ΟΒΗΥΑΛΟC h graecae H 18 IN OR inscr. d latina spscr. in L uel in litura b aut GLK 19 communis Gg producunt K hic om. K 20 horatoris Rr salinator salinatoris add. g

p. 689 P.

p. 280 K.

ris', 'calor calōris', 'umor umōris', 'macor macōris' [pro 'macies'], 'marcor marcōris' [ipsa res], 'fervor fervōris', 'rubor rubōris', 'mador madōris' - Sallustius in IIII historiaram: munimenta madore infirmarentur -, 'algor algōris', quod etiam 'hic algus huius algus' dicitur.
 5 Plautus in vidularia:

Inopiam, luctum, maerorem, paupertatem, algum, famem.
 idem in rudente:

Tu vel suda vel peri algu vel tetiam aegrota vel vale.

excipiuntur corripientia o etiam in genetivo haec: 'hic' et 'haec' et 'hoc' 47
 10 memor memōris', 'immemor immemōris', quod a verbo 'memoro' natum
 paenultimam eius servavit syllabam (vetustissimi tamen similem genetivo
 protulerunt eius nominis nominativum. Caecilius in epiclero:

Itane Antiphō t̄inventus profluvia fide?

Itane est inmemoris, itane est madida memoria?

15 et hoc solum in 'or' desinens habuit comparativum 'memorior'), 'indecor
 indecōris' - Virgilius in XI:

Non tamen indecorem tua te regina reliquit.

idem in XII:

Nec genus indecores; sine me haec haut mollia fatu.

20 invenitur tamen etiam simplex 'decor decōris' paenultima correpta apud
 vetustissimos, quando pro 'decorus decora decorum' accipitur. Naevius
 in carmine belli Punici:

Magnamque domum decōremque ditē vexerant,

calor caloris humor humoris stridor stridoris G 1 umor d humor humo-
 ris BHLK 3 Sall. hist. III 26 p. 216 Kr.; plenius idem fragmentum extat ap.
 Non. p. 138, 3 IIII etiam libri Noniani III Kritzius cum antiquis Non. edd.
 madore] d ore D 4 dicitur om. GLK . 5 Plaut. vidul. fragm. 6 p. 442 Both.

vidullaria R vidularia Dd 6 merorem RDGL moerorem H memorem K

7 Plaut. rud. II 7, 24 (v. 582) 8 perialgo Dd etiam] sic etiam additam. ad

calcem libri V. tu Plautus egro Bb 9 etiam eras. in B haec ante hic om.
 R haec ut H 10 inmemor inmemoris BH inmemor ris K 11 paenulū-
 correptā

mam eius Hh servant K 12 eius] huius G Cecilius RGL Cicilius K
 Caecil. epicler. fr. 1 p. 132 Both. fr. 2 p. 17 sq. Spgl. fr. 1 p. 33 sq. Ribb. cf.
 lib. VII § 78 13 inuentus libri et mei et Krehliani, si silentio eius fides, utroque
 loco omnes inuenitur 'quod duo codd. altero exhibent loco' Spengelius esse inuentus

Bothius proflu+ua R profluuiua G profluvia H profluuiua Ll profluvia Ribbeckius

14 est om. L immemoris DLK ita est Rr madida] rb medida RB 15
 in or (h) D 16 Verg. Aen. XI 845 XII. LK 17 relinquit R relinquet cum
 Pal. D 18 Verg. Aen. XII 25 19 haud RBH auc in aud corr. D ā (i. e. aut)

sup. lin. K aut Med. fatau Med. 20 Inueniuntur RB etiam simplex tamen

GL etiam simplex ex simplex etiam corr. K aput H 21 decoris (u) D
 accipiat GLK Neuius libri Naevius bell. Pun. III 4 p. 60 Kl. inc. II p. 17 Vahl.:
 que

Magnamque domum decōremque ditē uexerant 23 Magnamque] rb magnam
 magna quae R magnam BG ditē om. B te in mg. b uexerant in uexerant

p. 699. 700 P.

p. 230. 51 K.

aliter enim iambus stare non potest. Sallustius in III: equis et armis decoribus cultus. in eodem: dedecores inultique terga
48 ab hostibus caedebantur. quae ab eo derivata vel composita, quod est 'decus decoris', illius declinationem servant, sicut a corpore quoque composita eius declinationem servant, 'bicornor bicornoris', 'tricornor tricornoris', ut Ac|cius in Eriphyla:

Pallas bicornor anguim spiras trahit.

Virgilius in VI:

Gorgones Harpyiaequae et forma tricornoris umbrae. |
'haec arbor' quoque 'arboris', quod a robore derivatum illius declinationem servans corripuit paenultimam genetivi, et a 'puero' composita, 'Publipor Publiporis' et 'Marcipor Marciporis' (sic Probus; ita enim antiqui pro 'Publii puer' et 'Marci puer' dicebant), quae o non producant in obliquis casibus: unus constitit in agro Lucano gnarus loci, nomine Publipor (Sallustius in III historiarum hoc protulit). 15

49 Neutra quoque et Graeca omnia correpta o, addita 'is' faciunt genitivum, ut 'hoc marmor marmoris', 'aequor aequoris', 'hic Hector Hectōris', 'Actor Actoris', quando est nomen proprium Graecum. Virgilius:

Actōris Aurunci spoliū, quassatque trementem.

ab eo autem, quod est 'hoc ador', genitivus in usu frequenti non est, 20 cuius derivativum o productum habet contra rationem aliorum, quae ex neutris eiusdem terminationis derivantur. Virgilius in VII:

mut. H uexarant 'plures librorum' Krehlian. duxerat lexicogr. Vat. class. auct. VIII p. 165 ed. Maius 1 Sallustius] RH salustius vell. Sallustii hist. III 11 p. 208 Kr., a quo fragmento recte nunc, quamvis adversante Linkero C. Sall. Cr. hist. prooem. p. 28, seiunctae videtur (fr. inc. 53 p. 384.) verba Sallustiana a Servio ad Verg. Aen. X 539 prolata: equo atque armis insignibus IIII D in in equis K

equus B 2 cultis Rr Sall. hist. III 91 p. 298 Kr. dedecores] r decores RK multique RDK multi*** (que) H 3 ostibus D quae habeo R que ab eo r 5 eius] illius Dg 6 actius RH Attius in Eriphyla (i. e. Epigonis v. Welckerum trag. Gr. p. 269 sqq., Ribbeckium l. l. p. 316 sq.) p. 205 Both. p. 149 Ribb.

aeiphila Rr eryphyla H heriphila G heripila L ariphyla K riphyla B 7 angium L **spiras (su) B 8 Verg. Aen. VI 289 9 Gorgones] rdhk delphituli marini
nes RBHG et in litura DK delphinus L ***** D Harpyiaequae] π, Vergilius har-

pyaeque 1 cum Med. arpyaeque H arpiaequae DGLK aspyiae quae (a) in forma Rr aspriaequae et forma* (e) B 10 quod om. GLK a robore] b a robore (r?) B 11 corripit GLK et om. G puplipor pupliporis GLK 12 Probus de

cath. nom. p. 1457 P. 116 L. 13 puplii GLK oblicis Gg 14 Sall. hist. III 79 p. 271 Kr. unus — Publipor post Sallustius — protulit collocant BH consistit K 15 puplipor GL 11 GK 16 omnia] nomina GLK o et addita G *is (h) D 17 marmoris om. H hicctor hectoris B hiector hectoris L haector haectoris R haector hectoris D hiector.ris G 18 actor quoque.ris GL Virgilius in

XII rh Virgī ***** in .XII. B Verg. Aen. XII 94 19 aactoris (u) B Aurunci] d arrunci R arunci DHGLK et sic f. scripsit Theodorus cum libris quibusdam Vergilianis *runcis (auruncis b) | polium B quassatquae Rr 20 habeo Rr hoc] r om. H *** D hic R ad*or (h) D quod est genus frumenti post ador add. R ussu G 21 productum] r productam RL 22 terminationis R Verg.

p. 700. 701 P.

p. 251. 52 K.

adōrea liba per herbam

Subiciunt epulis.

et puto ideo produci, quia a verbo derivatur producente o paenultimam, id est 'adōro'. ergo 'ador' quoque, cum ab eodem sit verbo, necessariq, si declinaretur, produceret o in genetivō, quod rursus prohibebat regula neutrorum in 'or' terminantium. duabus igitur sibi adversis regulis repugnantibus mansit indeclinabile, quamvis inveniatur huius quoque apud quosdam veterum genetivus, modo produciens modo corripiens paenultimam secundum supra dictas diversas rationes, ut G. Annius in I:

10 Hic adoris dat primitias, ibi sanguine libat.

idem in II:

Illam sponte satos adoris stravisisse maniplos.

idem in III:

Emicat | in nubes nidoribus ardor adoris.

15 excipitur etiam 'hoc cor cordis', quod assumit d in genetivo. ut breviter 50 igitur supra dictam colligamus regulam: in 'or' desinentia neutra et Graeca et quaecumque derivantur vél componuntur a primitivis paenultimam corripientibus, ea genetivi paenultimam corripiunt, ce||tera producunt exceptis 'cor' et 'ador'.

20 In 'ur', cuiuscumque sint generis, accepta 'is' faciunt genetivum, ut X 51 'hic vultur vulturis', 'turtur turturis', 'hoc sulphur huius sulphuris', 'hic' et 'haec fur huius furis'. excipitur 'hic satur huius saturi', unde Lucanus:

saturum tamen obsidet hostem,

Aen. VII 109 sq. 1 adorea] Et adorea *BDHKr* orea *Rom.* herbam] h erbam
RD 2 subiciunt *GK* aepulis *H* subiciunt epulis et adorea liba per herbam
integro versu restituito *k* 3 producitur *L* producentem *G.* 4 uerbo

derivatam necessario *R* 5 in genetivo o *H* gaenetino *D* ^{rursus} *** *Rr* ru-

sus *H* prohibebat] d prohibeat *DLKg* prohibent *G* 6 Duabus igitur *Rr*

aduersis sibi *H* aduersis ex aduersus *corr. B* 7 inueniantur *K* 8 genetivus] rd genetivo *RD* genitivo *B* corripens *G* 9 G. Annius] sic vel potius *C.* Annius *Huschkius de C. Anno Cimbro p. 12* Gannius *libri Ennius Bergkius in ind. lect. Marb. hib. 1847 p. V, cf. Falsteri mem. obsc. p. 36 sq. et Muelleri ad Paul. p. 369 s. v. veteratores annotationem. Gannium a Paulo laudatum C. Fannium, M. f., oratorem esse censet Bergkius H. A. L. Z. 1842 n. 106 p. 240, Granium post alios A. G. Cramerus opusc. p. 141 10 post adoris: dat — satos adoris om. *R* add. r dat] f. dant *Bergkius in ind. Marb. l. l.* primicias *D* , ibi] *Bergkius* sibi*

libri f. libant *Bergkius* 12 ad+oris (h) *D* adores *GL* strabisse *B* ^p manipulos *Rr*

manipulos *D* 13 IV libri nonnulli dett. *Krehlii* 14 doris *Rr* a+doris (r) *D*

15 cordis *spscr. in L* adsumit *B* 16 igitur om. *L* desinentiam *Rr* 18 ce-

laera *R* 20 In ur *inscr. add. d* his *Rr* 21 huius vulturis *b* sulphur sol-

phuris *L* solphnr.ris *GK* 22 fur.ris *GL* et unde *L* *Lucan. Phars. VI 117*

24 satur ^{*} (fuit satur i. e. saturum) *G* satur ^{** (um)} *Luc. Voss. B*

p. 701 P.

p. 252 K.

quod ideo est secundae declinationis, quia facit femininum in a desinens, id est 'haec satura' - Terentius in hecyrā:

Sed cum tu satura atque ebria eris, puer ut satur
sit, facito - ,

quod a Probo praetermissum doctissime attendit noster praeceptor
Theoctistus, omnis eloquentiae decus, cui quicquid in me sit doctrinae
52 post deum imputo. excipiuntur etiam in neutris haec, quae pro u o cor-
reptam habent per obliquos casus, ut 'hoc robur huius robōris', 'ebur
ebōris', 'femur femōris'. Horatius:

femur, Cerinthe, tuum.

10

Virgilius in X:

ocius ensem

Aeneas viso Tyrreni sanguine laetus

Eripit a femore.

dicitur tamen et 'hoc femē feminis', cuius nominativus raro in usu est, 15
'iecur iecoris' vel 'iocineris', qui genetivus videtur a nominativo 'iocinus'
venire, qui in usu non est. Persius:

et quae semel intus

Innata est rupto iecore exierit caprificus?

In 'as' desinentia Latina masculini generis sunt vel feminini vel 20
communis et ablata s, addita 'tis' faciunt genetivum, ut 'hic Maecenas
Maecenatis', 'haec civitas civitatis', 'hic' et 'haec Arpinas huius Arpinatis'.

1 saecundae D id est quia L 2 post satura: Terentius — satura om. G add. g
Ter. hec. V 2, 3 h aecyra R haecyra D ecyra K echira B hecusa G hecussa L
3 tu om. GLK ebria (h) D haebria R eris] l ris R 9 (i. e. eius) GL
ut] et K 5 a Probo praetermissum] v. Prob. de cath. nom. p. 1458 P. 117 L.
praetermissum Gg praetermissum K adtendit RBH addendit K 6 Theoctistus] cf.
Osannum Beiträge zur griech. u. röm. Literaturgeschichte II 161. 342 theuctistus r
theotistus D theostistus GLK thecotistus H fit K 6 eum G inputo D
haecq. pro D correptum R 8 roboris L post roboris: fulgur fulguris add. D
ebur] h eb** H 9 oratius K Hor. sat. I 2, 81 libris: Sit licet hoc
(s. o) Cerinthe tuum - non tuo - tenerum est femur aut crus praebentibus usus
est Priscianus 10 cherinte R cherinthe DH cerinthae GL chirinthae K 11
Verg. Aen. X 786 sqq. XII RBDGLK 12 otius D occius GLK ense K
aeneas ensem L 13 Aeneas — hoc femē add. d visso G tyreni Rr tirreni
GLK tyrheni Pal. tyrreni Med. Rom. 14 femore] sic libri aliquot Verg. deu.
femine Med. Pal. Rom. 15 feminis] h femenis G femininis DH 16 iocineris]
iecineris GLK iocinoris b **qui (ut) R uidetur spscr. in L iecinus GLK
17 quia R ussu G Pers. sat. 1, 24 sq. 18 et om. G quae] d qui D
19 caprificos GLK 20 In as inscr. d masculini] ex masculina corr. B
uel masculini G 21 commō G s et addita Kh faciunt genitium sup. lin. K
mecaenas RD mecenas HGL mecenas pro mecenatis B mceenas (sic) .tis K
22 maecaeenatis R mecaeenatis D mecenatis HGL huius maecaeenatis r huius ci-
uitatis BDH ar pinas Rr

p. 701. 702 P.

p. 252. 53 K.

excipiuntur monosyllaba 'hic as assis', 'hoc | vas vasis', quod in singulari numero tertiae, in plurali secundae declinationis est, 'hic vas vadis', 'hic mas maris' et 'hoc fas nefas' et 'hic' et 'haec' et 'hoc nugas' indeclinabilia. Graeca vero eiusdem terminationis nomina *ov* vel *α* desinentia in 53 genetivo Graeco primae sunt declinationis, ut 'Λυσίας Λυσίου, Lysias Lysiae', 'Ἄντας Ἄντα, hic Antas huius Antae'. huiusmodi nominativum nominum frequenter sine *s* terminali solent Romani proferre, ut 'hic Geta', 'Byrria', 'Mar||sya'. in *ος* autem terminantia genetivum Graecum *ο* in *i* mutantia faciunt genetivum Latinum, ut 'Κάλχας Κάλχαντος, hic Calchas 10 Calchantis' - quamvis 'hic Calchas huius Calchae' antiqui declinabant. Plautus in Menaechmis:

Novistin illum? - Novi cum Calcha simul - ,

'Πάλλας Πάλλαντος, hic Pallas Pallantis', 'Παλλός Παλλάδος, haec Pal- las Palladis'. et sciendum, quod in 'as' desinentia masculina, si 'nt' ha- 54 beant in genetivo, vocativum in 'an' volunt terminare more Graeco vel similem hunc nominativo servare, ut 'o Calchan' vel 'o Calchas' et 'o Pal- lan' vel 'o Pallas'. Virgilius tamen auctoritate poetica 'o Palla' protu- lit in XI:

salve aeternum mihi, maxime Palla.

in eodem:

Quin ego non alio digner te funere, Palla,
in hoc quoque Graecorum poetas secutus. Homerus in *Μ' ξαψωδία*.

1 Excipitur, un *ad mg. add.*, *H* asis *G* uassis *D* 2 est *om. G*
vadis] *r* uasis *R* uadis uadum *B* hic *om. GLK* 3 mars *R* nefas
hic *B* 4 *ov* vel *α*] in *ov* uel in *α* *G* in *ov* uel *α* *HL* uel in *α* *B*
5 *ft* lysias lysioy lysias lysiae *D* ut *ΛΙΣΙΑΣ ΛΙΣΙΟΥ* lysias lysiae *GLK* ut hic
lysias lysioy lysias lysiae *R* ut hic lysias. lysioy. hic lisyas. huius lisyē *B*
6 Lysias lysou (uel lysia' in *mg. h*) hic lysias lysiae *H* 6 antas anta *K* antas.
antoy. uel anta. *B* antas antay *R* antas an. nomina propria sunt grecorum *Dd* antas
antoy *H* nun' Ἄνθας Ἄνθα (*Pausan.* II 30, 8) hic Anthas huius Anthae? hic *om.*
K cantas *R* huius *om. K* 7 nominum *H* ut geta *G* 8 byrrhya *B*
birria *K* marsia *DHGLK* In. os *inscr. d* oc] *r* ωc *R** oc *H* os *DLK* 9
h *h* *h*
ΚΑΛΧΟΣ ΚΑΛΧΑΝΤΟΣ *L* calcas calchantos *K* ΚΑΛΧΑΝΘΟΣ *H* calcas *Rr* 10 cal-
cantis *R* huius calchantis *GLK* calcas *R* uel huius *B* kalchae *R* 11 Plau-
stus *D* platus *G* menegnis *RBDH* menichenis *G* menichinis *L* minechinis *K*
Plaut. Men. V 1, 48 (v. 748) 12 novistin illum] *k* nouisti nullum *GLK* nouistin
in illum *Plautus* noua *R* calca *R* chalcha *K* Calchante *testantur librorum Plau-*
tinorum scripturae 13 ΠΑΛΛΑΝΤΑΣ ΠΑΛΛΑΝΤΟΣ *K* ΠΑΛΛΑΝΘΩC *R* ΠΑΛΛΑΝΘΟΣ *H*
l ΠΑΛΛΑΣ ΠΑΛΛΑΔΟΣ ΠΑΛΛΑ
palmis *Rr* huius pallantis *G* pallas pallados *Rr* ΠΑΛΛΑΣ. ΔΟΣ *Dd* ΠΑΛΛΑΣ
ΠΑΛΛΑΘΟΣ *K* haec *om. GLK* hic *B* 14 in *ac* *K* in genetiuo ut habeant *GLK*
15 *post* genetiuo: uocatiuum — nominatiuum *om. R add. r* 16 nominatiuum
B calcan *R* kalchan *L* chalchan *K* calcas *R* chalchas *K* 17 *Verg. Aen.*
XI 97 19 saluae *H* maxima *Med.* Pallas *Rom.* 20 *Verg. Aen.* XI 169
21 ego (*r*) *H* digner] *g* degener *G* dignem *v. l. ap. Serv. ad h. l. laud.* 22 quo-
que] ergo *G* *Hom. Il.* XII 231 *cf. lib. VII § 54* *M* in *litura* *H* φανφοδία

p. 702 P.

p. 263. 54 K.

Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκέτι μοι φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις.
Πουλυδάμα dixit pro Πουλυδάμαν. Menander quoque in Dardano:

Δρία καὶ, δειπνοποιεῖσθαι τί δεῖ;
καὶ Δρία dixit pro Δρίαν.

55 In 'es' correptam Latina masculini vel communis generis cum sint, mutant e in i ablata s et addita 'tis' faciunt genetivum, ut 'hic milēs huius militis', 'trames tramis', 'termēs termitis', 'mergēs mergitis', 'hic' et 'haec sospēs sospitis', 'pedēs peditis', 'equēs equitis', | 'hic' et 'haec superstēs huius superstitis', 'gurgēs gurgitis', 'hic' et 'haec divēs divitis'. excipiuntur haec, quae habent paenultimam ae diphthongum vel a verbis 10 derivantur in paenultima syllaba e habentibus brevem, quae e servant in genetivo, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc praepēs praepetis', 'tēro teris, hic' et 'haec' et 'hoc terēs teretis', 'hebēo hebes, hic' et 'haec' et 'hoc he-

om. H ΠΑΥΛΑΙΑ R ΠΑΥΛΩΝΑ K ΡΑΔΙΑ L ΑΡΑΙΑΙΑ G I ΠΟΥΛΑΥΔΑΜΑCΙΜΗΝ ΟΥΚΕΤΥ-
ΜΩΥ ΦΙΛΑΘΟΥΓΩΡΕΥΕΙC R ΠΟΥΛΑΥΔΙΑΜΑCΙΜΕΝΟΥ. ΚΕΤΙΜΟΥΦΥΛΑΤΑC. ΤΑΤΟΡΕΥΕΙC G ΠΟΥ-
ΑΥΔΑ (I) ΜΑCΙΜΗΝ ΟΥΚΗΤΙ ΜΟΥ ΦΛΑΤΑCΤΑΤΟΡΕΥΕΙC Ll (in H ΡΑΦΩΔΙΑ. ΠΟΥΛΑΥΔΑΜΑ
tu quidem nunquam mei custodes tales comparas
ΣΥΜΗΝ ΟΥΚΗΤΙ ΜΟΥ ΦΥΛΑΤΑΥΤΑ Τ' [T' pro τα in mg.] ΑΓΩΡΕΥΕΙC. ΠΟΥΛΑΥΔΑΜΑ dē pro ΥΠΠΩΥ-
ΑΥΔΑΜΑ ad calcem pag. I) ΠΟΥΛΑΥΔΑΜΑCΥΜΕΝΟΥ. ΉΕΤΙΜΟΙ ΦΙΛΑΤΑCΤΑΓΟΡΕΥΕΙC K om. H
οὐκέτι μοι] scriptis ΟΥΚΕΤΙ ΜΟΥ B ΟΥΚΗΤΙ ΜΟΥ D οὐκέτ' ἐμοὶ edd. Hom. ΤΑΥΤΑ B
*ΤΑΥΤ. ΓΟΡΕΥΙΕ*** Dd 2 ΠΟΥΛΑΥΔΑΜΑ R ΠΟΥΛΑΥΔΑΜΑ D ΠΟΥΛΑΜΑ H ΙΠΟΛΟΜΑ G*
*ΠΟΥΛΑΥ * * * ΔΑΜΑ (ΥΠΟ?) L ΠΟΥΛΟΥΔΑΜΑ ΠΡΥ ΠΑΥ ΠΟΥΛΑΔΑΜΑΝ. Kk pro ΥΠΠΩΥ-*
ΔΑΜΑΝ R ΠΡΟ ΥΠΟΛΑΜΑΝ G PRO ΠΟΥΛΑΥΔΑΜΑΝ D PRO ΠΟΥΛΑΜΑΤ H PRO ΥΠΟΛΑΜΑΝ L
*ΠΡΟ ΥΠΟΛΙΑΔΑΜΑΝ B Menander] b *andar B Menander in Dardano fr. III: IV*
100 com. Gr. ed. Mein., p. 887 ed. min.: Δρία καὶ dardanio L 3 nonne Δρία?
ΑΡΙΑ ΠΑΥ (Υ ex I fact.) ΔΕΙΠΝΟ ΠΟΙΕΙC. ΘΑΙΤΙ ΔΕΙΑΡΙΑ dixit pro drian B ΔΡΥΑ ΠΑΔΙ-
*ΔΙΠΝΟ. ΙCΙCΘΑΙ ΤΙΑΔΙΟ ΔΙΑ dixit pro dian Rr ΔΑΡΙΑ ΠΟΥ ΔΟ*ΠΝΟΗCΤΑΙΤΙΑΔΕΙ ΑΡΙΑ διχ*
pro drian D ΑΡΙΑ ΠΑΙΑΠΙCΘΟ ΠΟΥΕΙΤΙΑ ΤΙ ΔΕΙ dria διχ pro drian G ΑΡΙΑ dixit pro
ΑΡΙΑΤ. H ΑΡΙΑ ΠΑΙ ΛΙΠΝΟ ΠΟΥ ΕΙ ΘΙΑΤΙΑΔΕΙ ΔΡΙΑ dē pro ΔΡΙΑΝ L ΔΡΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΙΠΝΟΙC
scito quid oportet
ΙCΘΑΙ ΤΙ ΔΕΙ I ΑΡΙΑ ΠΑΙΜΠΝΟΠΟΥΕΙΘΑΜ ΔΕΙΡΙΑ dē pro drian. K Δρία, Δρία καὶ,
δειπνοποιεῖσθαι τί δεῖ; integro senario restituto ex librorum Bavar. vestigiis eruit
Spengelius Caecil. Stat. fr. p. 5 5 In es cor̄ inscr. d correpta R correp̄ G
masculina D communis G 6 et ablata Gh s addita B post tis: faciunt
— tramis om. G add. g 7 hic trames huius tramis hic termes huius termitis B
hic] et hic G 8 acques acquitis D. 9 huius om. H 10 quae uel ae diptongum habent
penultimam (peneultimam G) GL uel ae dyptongum H uel ae dyphogum B uel
quae a GL 11 breue GL 12 huius praepetis RDH post praepetis: hic et haec
et hoc perpes huius perpetis 'ex melioribus libris, quos in bibliotheca Leidensi votui'
add. Lindemannus Prisc. opp. min. p. 355; libri et Krehliani et mei omnes hoc addita-
mentum om. 13 teritis D haebéo(a) R hebeo rb haebéo H haebéo habes D
hoc hebes b hebes hebetis Rr habes habetis D 1 hebetis. geno. genis. quod pro

p. 702. 703 P.

p. 264. 55 K.

bēs hebetis', 'indigēo indiges, indigēs indigetis', 'impēto, impēs impetis' -
Ovidius in III metamorphoseon:

Impete nunc vasto,
pro 'impetu'. similiter Statius in VII Thebaidos:

aurigamque impete vasto,

Amphiarae, tuum - ,

'interp̄retor, interp̄rēs interpretis'. sic declinantur etiam i ante e haben- 56
tia, ut 'hic pa||riēs parietis', 'hic ariēs arietis', 'hic' et 'haec' et 'hoc in-
quies' quoque 'inquiētis', quod quamvis in nominativo e correptam habeat,
ut Probo videtur, in genetivo tamen eandem producit secundum geneti-
vum 'quies quiētis' principalis. sic etiam feminina servant e, ut 'haec
seges segetis', 'teges tegetis'. illud quoque notandum, quod a pede vel
a sedendo composita per 'dis', non per 'tis' efferunt genetivum. et a
pede quidem composita servant e, a sedendo vero mutant e in i, ut
15 'hic' et 'haec' et 'hoc quadrupes quadrupedis', 'bipes bipedis', 'compes
compedis' - Iuvenalis in IIII:

Squalidus in magna fastidit compede fossor - ,
'hic' et 'haec obses obsidis', 'deses desidis'. excipitur 'haec apēs huius. 57
apis', quia hoc solum a pede compositum, ut quibusdam videtur, e lon-
gam servavit neque ulla crevit syllaba in genetivo, quamvis et alia compo-
sita ab eo, quod est 'pes', auctores producant, ut Virgilius:

Stat sonipēs ac frenā ferox spumantia mandit.
idem in X:

Tollit se arrectum quadrupēs et calcibus auras
Verberat.

Horatius sermonum I:

Omnia magna loquens, modo: sit mihi mensa tripēs et
Concha salis puri.

gigno antiqui dicebant. egeo. indiges, indigetis. B 1 indigeo om. K add. k

indi egeo Hh indigeo indiges Dd indegeo indeges G indegeo indeges L

indiges indigeo indigetis Rr indeges indegetis GL impes] h impe* H 2 Ovid.
metam. III 79 IIII. D meta-morphoseon L 4 Statius Theb. VII 585 sq.
stadius in VII. thebaidos in libris b VI. L 5 v. 585 initium Transiliunt cam-
pos add. r aurigamque D aurigaque GLK 6 amphiare DGLK am-

phisee H amphiorae h amphiaretuum B 7 inpretor G interpraes tis inter-
p̄ris Rr 9 quoque om. D 10 Prob. de cath. nom. p. 1460 P. 118 L. 11
principalis quies quiētis BL 12 tegitis B uel sedendo L 13 . Vt a pede R
15 et hoc om. RBDHK quadrupetis H 16 Iuv. sat. IIII 11, 80 17

s. qualidus D scalidus K compedie K fosor LK 18 obsides Dd excipitur
apes D 19 quia] quod K a pede] b ape B. 21 habeo RrD *pes (s) D
Verg. Aen. IIII 135 23 Verg. Aen. X 892 sq. XI. B 24 arreptum L
aures D 26 oratius K Horat. serm. I 3, 13 sq. sermonium H ser-
monum I om. GLK 27 sit B. 28 concha RBDHK

Probus tamen inter correpta haec ponit. Ovidius tamen nominativum 'haec apis' protulit in XIII metamorphoseon:

Non apis inde tulit thos sedula flores,
quod etiam diminutivum ostendit 'apicula', quomodo 'fidicula' docet, primitivi sui nominativum 'fidis', non 'fides' esse, quod Servio placet [des cithara].

XI 58 In 'es' productam Latina i antecedente ablata s, addita i faciunt genetivum, ut 'hic meridiēs huius meridiēi', 'hic' et 'haec diēs huius diei', 'haec aciēs huius aciei'. excipitur 'haec quiēs quietis'. vetustissimi tamen hoc quoque secundum supra dictam proferebant declinationem. Afranius in emancipato:

sollicito corde corpus non potitur nunc quie.

Laevius in Protesilaodamia:

Complexa somno corpora operiuntur ac suavi quie
dicantur.

iure igitur compositum quoque ex eo 'requiēs', quod in eodem genere mansit, tam quintae quam tertiae invenitur. Virgilius in IIII:

Tempus inane peto, requiem spatiumque furori.

Cicero in dialogo de senectute: ut meae senectutis requiem oblectamentumque noscatis. nam 'inquietis', cuius extremam corripit dicit Probus, 'inquietis' declinatur, quod trium factum est generum, ut supra ostendimus. cuius etiam simplex in usu invenitur trium generum. Naevius in carmine belli Punici II:

1 Probus de cath. nom. p. 1470 P. 127 L. correptā D 2 apes Dd protullit G
Ovid. metamorph. XIII 928 XIII] Erl. 2 Krehlii XVIII. R XVII BDGLK XV. H XIII
Carotiruh. alter 3 os R collectos ex Ovidio Carotiruh. alter 5 sui] h s** H non
fidis Rr Servio] v. lib. III § 30 6 cythara DK 7 In es pro inscr. d
8 ut meridiēs L post meridiēi: hic — diei om. Bd 9 acies aciei DH
aciei G haec om. G quies huius quietis Drb tamen superscr. in L 10 Afranius K
Afran. emancip. fr. 19 p. 168 Both. XXII p. 199 sq. Nk. fr. V p. 149
Ribb. 11 in emancipato GL in I emancipato K 12 Sollicito corde corpus non
potitur quie Bothius potitur] h poti*** H 13 Laevius] Osannus anal. crit.
p. 54 sq., Krehlius cf. Weichertum poet. Lat. rell. p. 80 sqq., cui hic l. est fr. XIII
p. 78 sq.; inter Naevii fragmenta edd. ante Krehlium secutus perperam posuit Bothius fr.
trag. p. 91: Protesilai s. Laodamiae fr. 3 Neuius d rell. Neuius D Protesilaodamia] Put-
schius protesilao. Laodamia Rr protesilao. laudamia BDH protesilao laudamia G protesilao.
laodomia L prochessilao laodamia K 14 metrum tambonicum agnovit Fleckeisenus;
Complexa somno corpora | Adoperiunturac quie | Suavi dicantur Osannus quie Dd

16 compositum ab eo L 17 permansit B tertia Rr Verg. Aen. IIII 433

19 Cic. de senect. 15, 52 me D requietem] sic etiam Cic. Erf. m. pr. cum aliis praestantioribus requiem vel quietem alii 21 corripit (1) B Probus; v. § 56 est est R tractauimus

22 ostendimus Rr etiam om. K simplex G 23 Neuius R neuius BDHGLK Naevii bell. Pun. II 6 p. 49 Kl. II 1 p. 13 Vahl. carminū K

1. BDHK i. h

p. 704. 705 P.

p. 265. 56 K.

Iamque eius mentem fortuna fecerat quietem. |

Licinius Macer in I annali: non minimo opere milites quietes volebant esse. Sallustius in II historiarum: quia corpore et lingua percitum et inquietem nomine histrionis vix sani Burbuleium appellabant. alia vero eiusdem terminationis nomina e in i mutata faciunt genetivum, ut 'hic verres huius verris', 'haec caedes huius caedis'. excipiuntur 'hic pēs pedis', 'haec Cerēs Cereris', 'mercēs mercedis', 'hic' et 'haec herēs heredis', 'locuplēs locupletis' et tria quintae declinationis e corripientia tam in genetivo quam in dativo, 10 'fidēs fidēi', 'rēs rēi', 'spēs spēi'. invenitur etiam 'plebēs plebēi'. Sallustius in I historiarum: plebēi tribuniciam potestatem (nam 'plebs plebis' facit genetivum). et 'famēs famēi' dicebant veteres, unde adhuc 'famē' producitur in ablativo. Virgilius in VI:

Melle soporatam et medicatis frugibus offam

15 Obicit: ille famē rabida tria guttura pandens,
Iuvenalis in V:

inde autem cum se matura levavit

Progenies stimulante famē, festinat ad illam,

Quam primū praedam rupto gustaverat ovo,

20 idem in eodem:

Membra aliena famē lacerabant, esse parati

Et sua

1 eis Bb mentem ^{fecit} furtuna fecerat quietem L [fortuna] r furtuna GK
fortunam R 2 Licinius] r Licinius RBDHGL Macer] r marce R Licin.
Macer. ann. lib. I p. 237 Kr. fr. 8 p. 365 Roth. milites G 3 Sall. hist.
II 45 p. 149 Kr. quia] Qui L Quem Colerus ad Val. Max. VIII 14, 5
4 inquietem k quietem K 5 burbulegium RBH burbuleum GLK appel-
labant] R appellabat r rell. e nomina L 6 mutantia BDHLr motantia GK

7 post cedis (sic): excipiuntur — Cereris om. R add. r pes L pe++s (de)
D Ceres] add. g caeres K caereris DK 8 locluples Rr 9 trea G trea K
tam add. h 10 spes spei K spes L Inveniuntur BD plebis

plebi D Sall. historiarum I verba desumpta sunt ex L. Philippi contra Lepidum
oratione: I 51 § 14 p. 78 Kr., qui recte statuit cum Orellio plebei h. l. dativum esse:
qui placere ait . . . concordiae gratia plebei tribuniciam potestatem restitui, ex qua
omnes discordiae accensae 11 II GLK historiorum H tribunitiam H tribu-
neciam K tribu++iam B tribunaciam b 12 et] r ut R 13 adhē g adhō ni f. G
aduc H in ablativo producitur B Verg. Aen. VI 420 sq. U. GL VII. K

14 Melle ex Mille corr. H saporatam B medicantis G 15 obicit Gy
rabida] r et sic Med. Pal. Rom. Fr. rapida RDK cum aliquot libris
Vergilianis dett. trea G guttura G pandens]: b pandans B 16 Iuv. sat.
V 14, 83 sqq. ad Iuvenal in V: ponitur in mg. add. h 17 se om. Iuv. Pith.
m. pr. ^{uel m} natura L levavit] leuaret cod. Pith. leuarit vel leuabit libri Iuven. dett.

19 gustaverat] Br cum Iuvenale gustauerat L gustauerit RDEHGK 20 Iuv. sat. V
15, 102 sq. 21 membra DH lacerantibant H

p. 704. 705 P.

p. 256. 57 K.

60 quasi quintae declinationis produxerunt ablativum. Graeca eiusdem terminationis, in ους vel ος vel εος genetivum Graecum terminantia, ου vel ο vel εο in i commutantia faciunt genetivum Latinum, ut 'Παλαμήδης Παλαμήδους, Palamedēs Palamedis', 'Ἐτεοκλῆς Ἐτεοκλέος, Eteoclēs Eteoclis', | 'Χρέμης Χρέμητος, Chremēs Chremetis' et 'Chremis'. Terentius in Andria:

etiam puerum inde abiens conveni Chremis.
idem in eadem:

egomet continuo ad Chremem.

Μένδης Μένδητος nomen est urbis Aegyptiacae, cuius mentionem Pindarus facit; 'Mendēs Mendetis' et 'Mendis'. sic quoque 'Ράμνης Ράμνητος, Rhamnēs Rhamnetis' et 'Rhamnīs' - quōd Graecum esse ostendit aspiratio post r posita, quod in Latinis nominibus non fit -, 'Λάχης Λάχητος, Lachēs Lachetis' et 'Lachis'. sic et similia in τος terminantia genetivum Graecum. nec mirum duplicem declinationem haec habuisse apud Latinos, cum apud Graecos quoque multa inveniuntur huiuscemodi ancipitem habentia declinationem teste Herodiano: Γύγης [nomen Gi-

1 allatī L terminationis] *hk et in lit. g* declinationis *RBHK* * 2 ους] ου *K* εος] θεος *D*
terminantia genetivum graecum *L* 3 uel ο uel ο *DD* ΠΑΛΑΜΕΔΕΣ *GL* 4 ΠΑΛΑΜΕΔΟΥΣ *G*

^B ΠΑΛΑΜΕΔΟΥΣ *L* ΠΑΛΑΜΗΔΗ *Rr* ΠΑΛΑΜΗΔΩΟΥΣ *H* palamides palamidis *G* ΕΤΕΟΚΛΗΣ
^{EO} ΕΤΕΟΚΛΗΟΣ eteocles eteoclis *Rr* et ΘΕΟΚΛΗΣ ΘΕΟΚΛΕΟΣ. theocles. theoclis *G* ΘΕΟΚΛΗΣ
et ΘΕΟΚΛΕΟΣ theocles theoclis *L* ΕΘΕΟΚΛΗΣ ΕΘΕΟΚΛΗΟΣ etheocles etheoclis *H* et ΕΘΕΟΚΛΗΣ
^{el} ΕΘΕΟΚΛΕΟΣ etheocles etheoclis *K* & ΕΘΕΟΚΛΗΣ *B* eteodes eteodis *D* 5 ΧΡΕΜΕΣ

^T ΧΡΕΜΕΩΣ *Rr* ΧΡΕΜΗΣ ΧΡΕΜΗΤΟΣ *H* ΧΡΕΜΕΣ ΧΡΕΜΕΤΟΣ *L* ΧΡΕΜΕΣ ΧΡΕΜΗΤΟΣ *K* ΧΡΕΜΕΣ ΧΡΕΜΗΤΟΣ *G* ΧΡΕΜΕΟ ΧΡΕΜΗΤΟΣ *B* cremes *B* ++chremes et chremetis *H*
et] uel *GL* cremis *D* Ter. Andr. II 2, 31 7 puerum etiam *GLK* abiens] *d* habiens *RD* habens *GL* conuenit *B* Chremi Ter. Bas. 8 Ter. Andr. II 2, 24 in eodem *RGL* 9 egomet] sic etiam Donatus; cf. Al. Richterum Donati comm. quem usum habeant ad illustrandam singularum Ter. vocum corruptelam. Bonnae 1854 p. 26 sqq. ego me libri Ter. cremē r cremen *RD* chremen *K* cum Bas. 10

^{TO} ΜΗΝΔΗΣ ΜΗΝΔΗΩΣ *Rr* ΜΕΝΔΕΣ ΜΕΝΔΕΤΟΣ *G* et, ΜΕΝΔΕΣ in ΜΕΝΔΗΣ corr., *L* ΜΗΝΔΗΣ
ΜΗΝΗΤΟΣ *K* aegyptiacae *K* egyptiacae *G* aegyptiacae *L* mentionem *K* pindarus *Rr* Αιγυπτίαν Μένδητα, πὰρ κρημὸν Θαλάσσης, | Ἐξατον Νέλου κίρκας, αἰγυβίαται | Ὅθι τράγοι γυναίξιν μίσγονται Pindari fr. 215 Böckh. 184 Bgk. ed. alt. servatum a literato quodam Strabonis geograph. XVII p. 802 C lectore 11

^H mendetis ex menditis corr. *B* ΠΑΜΝΕΣ ΠΑΜΝΕΤΟΣ *G* ΠΑΜΝΗΣ ΠΑΜΝΗΤΟΣ *D*
^h ΠΑΜ+NEC ΠΑΜ+NETOS *L* 12 ranes *H* ramnes ramnetis *D* ramnis *DL*
ostenditur aspiratione *H* 13 hominibus *R* 14 lachis sic et similia. In tos *D*

et] sī *GL* tos *RDGL* *oc *H* 15 duplicem] *d* publicem *D* 16 inveniuntur multa *H*
17 Theste *Rr* Herodiano] cf. schol. A Hom. II. XV 302, Iliacae prosodiae fragmentis insertum a Lehrsius Herod. scripta tria p. 290 sq.; ad totum h. l. cf. praeterea Choerobosc. in Theodos. can. p. 139, 10 sqq. Gaisf. ΓΥΓΕΣ *L* ΓΙΓΕΣ *G* ΓΙΓΗΣΣ *K* gyges *RD* gigea *BH* gygantis *RD*

p. 705 P.

p. 287. 58 K.

gantis] *Γύγου* et *Γύγητος*, *Κόμης* [proprium] *Κόμου* et *Κόμητος*, *Μύκης* *Μύκου* et *Μύκητος*, *Μύνης* *Μύνου* et *Μύνητος*, *Ποδῆς* *Ποδοῦ* et *Ποδῆτος*, *Μέγης* *Μέγου* et *Μέγητος*, *Πύδης* *Πύδου* et *Πύδητος*. similiter 'Thales', 'Apelles', 'Menes', 'Ageles', 'Calles', 'Dares' varie decli- 61
nantur. unde Virgilius duplicem accusativum Graecum protulit in V: Daretā et Daren, illos secutus, qui *Ποδῆτα* et *Ποδῆν*, *Μέγητα* et *Μέγην* protulerunt, ut:

Praecipitemque Daren ardens agit aequore toto,
in eodem:

10 Sed finem inposuit pugnae fessumque Daretā.
sin in *ou* terminent genitivum Graecum, primae erunt declinationis, ut 'Αχάτης' *Αχάτου*, Achates Achatae', 'Αγχίσις' *Αγχίσιου*, Anchises Anchisae'. saepissime tamen huiuscemodi nomina antiqui et secundum tertiam protulerunt declinationem, ut 'Orontes Orontae' et 'Orontis', 'Timarchides Timarchidae' et 'Timarchidis', 'Herodes Herodae' et 'Herodis'. Horatius in II epistularum:

1 ΓΙΓΗΟΥ *H* ΓΙΤΙΟΥ *G* ΤΥΙΟΥ *K* ΓΙΓΟΥ *in litura* γ γΥΓΟΥ *l* ΓΥΤΕΩΣ *Rr* ΓΙ-
ΓΗΤΟΣ *B* ΓΥΓΕΤΟΣ *DL* ΓΙΤΕΤΟΣ *G* ΓΙΓΗΙΟΣ *H* ΤΥΙΗΤΟΣ *K* ΚΩΜΕΣ *DHG* ΚΩ-
ΜΗΣ *R* ΚΩΜΟΥ *RBH* ΚΩΜΗΤΟΣ *D* ΚΩΜΕΤΟΣ *HG* ΚΩΜΗΤΟΣ *R* 2 ΜΕΥ-
ΚΕΣ *G* ΜΥΚΕΣ *L* ΜΙΚΗΣ *K* ΜΥΚΩ *B* ΜΥΚΟΥ ΜΥΚΕΤΟΣ et ΜΥΚΕΤΟΣ *G*
et ΜΥΚΕΤΟΣ
ΜΙΚΟΥ et ΜΙΚΗΤΟΣ et ΜΥΚΗΤΟΣ *K* ΜΥΚΕΤΟΣ *L* Μύνης Μύνου et Μύνητος
om. *GLK* et om. *D* ΜΥΝΗΤΩΣ *R* ΜΥΤΟΣ *D* ΠΩΛΗΣ. ΠΩΛΩΥ ET ΠΩΛΗΤΟΣ *R*
ΠΩΛΕΣ ΠΩΛΟΥ et ΠΩΛΕΤΟΣ *GL* ΠΩΛΕΣ ΠΩΛΟΥ ET ΚΩΜΗΤΟΣ ΜΕΤΟΥ ET ΜΕΤΕΤΟΣ ΠΥ-
ΛΗΣ *f*. Similiter sales *K* Ποδῆν *Hom. II. XVII 590 Plut. symp. quaest. VIII 13, 2; Πο-*
δῆτα non novi 3 ΜΗΤΗΣ. ΜΗΤΟΥ et ΜΗΤΗΤΩΣ *R* ΜΗΓΗΣ. ΜΗΓΟΥ. et ΜΕΓΕΤΟΣ *D* ΜΕΓΕΣ ΜΕΓΟΥ

et ΜΕΓΕΤΟΣ *GL* ΜΗΓΗΣ ΜΗΓΟΥ et ΜΗΤΟΣ *H* ΠΥΑΣ. ΠΙΑΟΥ. ΠΥΑΣΤΟΣ *G* ΙΤΙΑΗΣ ΙΤΙΑΟΥ
et ΙΤΙΑΗΤΟΣ. *H* ΠΥΑΩΥ. et ΠΥΑΤΩΣ *R* 4 tales *R* ΘΑΛΗΣ *Dr* ΘΑΛΕΣ *Gg* ΘΑΛΕΣ *L* ΘΑ-
ΛΕΣ *l* sales *K* appelles *RDHGLK* *b* et *ni f. B* (nunc appelles) *pr. m. et ipsa appelles*
Menes] *r* manes *RBGLK* Ageles] 'plerique codd.' Krehlii agelles *RBDHLLK*

agelles *G* Calles] sic etiam *Phot. bibl. 228^b, 26 Bekk.*, plerumque Cales; callos *Rr*
varie] *r* uariae *RBDHGK* 5 in V om. *LK* in V. aeneidos *G* 6 daretā in
litura *h* darem *Rr* dare *Hh* illosecutos *Bb* secutos *DLK* qui om. *GLK*
ΠΟΔΕΤΑ *D* ΠΟΥΔΕΤΑ *GL* ΠΙΟΔΕΤΑ *K* ΠΟΥΔΕΝ *L* ΠΟΙΔΕΝ *G* ΜΕΓΕΤΑ *G* ΜΗ-

ΓΗΤΑ *H* megeta *L* ΜΕΓΕΤΑ ΕΜΕΤΗΝ *K* 7 ΜΗΤΗΝ. *Rr* ΜΗΓΗΝ *H* megen *L* Verg.
Aen. V 456 8 darē *D* 9 Idem in eodem *B* Verg. *Aen. V 463* 10

impo *Rr* inposuit *L* inpossuit *G* impossuit *K* fessumque *L* daretā *Rom.*
11 terminant *GK* erunt om. *K* erunt declinationis] decli declinauerunt *G* decli-
nationis erunt *L* sunt declinationis *b* 12 ΑΧΑΤΕΣ *GLK* ΑΓΧΙΣΕΣ ΑΧΙΣΟΥ *R*.

ΑΓΧΥΧΗC
ΑΓΧΥΧΟΥ *Dd* ΑΓΧΥΧΗΣ ΑΓΧΥΧΟΥ *K* agchises agchisoy *L* anchisoy *B* 13 tiqui *Rr*
et om. *HL* *add. h* 14 Orontes Orontae] *d* orontes oronte *h* orentes orentae
(orente *H*). *DHg* timarcides timarcidae et timarcidis *GL* 15 et *add. h* erodes
erodae et erodis *G* et ex herodes herodae et herodis *mut. L* et *del. r add. h*
oratus *K* *Hor. epp. II 2, 184* 16 epistularum] historiarum *GLK*

Praeferat Herodis palmetis pinguibus, alter.

Cicero IIII Tusculanarum: non sine causa, cum Orestis fabulam doceret Euripides. Sallustius in II historiarum: eam deditionem senatus per nuntios Orestis cognitam adprobat. idem in III historiarum: namque primum Iasonem novo itinere maris Aeetae hospitis domum violasse. Agellius noctium Atticarum VIII: historia ex libris Heraclidae Pontici iucunda memoratu et miranda. sciendum tamen, quod frequentissime tertia utuntur declinatione in propriis, quae formam habent patronymicorum, et in barbaris, ut 'Thucydides Thucydidae' et 'Thucydidis', 'Mithridates Mithridatae Mithridatis', 'Tigranes Tigranae Tigranis'. huiusmodi enim nomina Parthica etiam Graeci ancipiti terminant genetivo: modo *ov* modo *ovs*, 'Τυγάρης Τυγάρου' καὶ 'Τυγάρους' vel 'Τυγάρεος'. Virgilius in XII:

nec Drancis dicta refellam.

et sciendum, quod in huiusmodi nominibus, quando tertiae sunt, frequentissime veteres | dativum proferunt pro genetivo, 'Aristoteli', 'Demos-

I proferat BK preferat b erodis GL pingibus G pingibus alter. Cicero] Caroliruh. alter pingibus. aliter cicero R alter om. BDDHGLK 2 Cic. Tusc. IIII 29, 63

III] scripti in I libri nisi quod in II pr. m. B tusculariarum Rr Orestem fabulam diceret codd. Cic. opt. 3 Sall. hist. II 84 p. 187 Kr. 4 dedicio-

nem D oretis Dd agnitam G approbat GLr 5 Sall. hist. III 21 p. 326 Kr.

III] ubi fere ipsum argumentum collocari iubet RBDHGL et sic etiam Vind. CCCXLVII Caroliruh. alter Darmstadini, IIII K edd. nanque K 6 itinere GL

itenire K ***** (acceptae nif.) Rr aetae BDDHGLK ospitis GLK Agellius]

servavi hanc scribendi rationem ob lib. IIII § 31 agellius Rr agellius G Gellii noct. Att. lib. VIII fragm. t. I p. 232 ed. Teubn. 7 acticarum BK VIII H et Darmstadini * et ° (cf. de Cincius p. 82) VIIIH rell. et sic f. ipse Priscianus eodem errore deceptus, qui libros nostros inde a lib. VIII occupavit cuiusque vestigia ne in priorum quidem librorum subscriptionibus omnino desunt, cf. etiam § 75 haeraclidae R Pontici] 3 (pōtici), poetici libri 8 iucunda] r iocunda RBDHG memeratu H

tamen add. l 10 tuchydides B tuchididaes et tuchididis Rr tuchydides tu-

chydidae et thucididis D thucidides et thucididis uel thucidide H tuoidides tuclididae et tuclididis GLK 'hoc in prima adiuuat arte' in marg. L 11 metridates

metridatae et metridatis LK et methridatis H Tigranes Tigranae Tigranis] d tigenes tigenae tigenis D et tigranis GLKh 12 enim add. b 13 modo in ov GL modo in ovc G Τυγάρης] add. d ΤΥΓΑΝΕC G ΤΥΓΑΝΗC K tigranes tigranoy

καὶ tigranois uel tigranos L ΤΙΓΑΝΟΥ Rr ΤΥΓΑΝΟΥ K καὶ] γ καὶ RH TI-
Y uel tigraneos

ΓΡΑΝΟΙC Dd ΤΥΓΑΝΟΥC uel ΤΥΓΑΝΟC K uel ΤΙΓΑΝΟC G uel ΤΙΓΑΝΗΟC H uel ΤΙΓΠΙΝΕΟC B 14 Verg. Aen. XII 644 15 dictam Rr 16 frequentissime]

g frequentissimi G 17 pro in litura H aristoteli L demonsheni D demosteni H

p. 796 P.

p. 260 K.

theni', 'Thucydidi', 'Euripidi' pro 'Aristotelis', 'Demosthenis', 'Thucydidis',
'Euripidis' ponentes. Virgilius in I:

Praecipue pius Aeneas nunc acris Oronti,

Nunc Amyci casum gemit.

idem in eodem:

Troas, reliquias Danaum atque inmitis Achilli,

in II:

quis talia fando

Myrmidonum Dolopumve aut duri miles Vlxi.

10 Terentius in heautontimorumeno:

Archonidi . . filiam

pro 'Archonidis'. Cicero in IIII Verrinarum: in Timarchidi potestate sociorum populi Romani antiquissimorum atque amicissimorum liberos, matresfamilias, bona fortunasque omnes

15 fuisse. idem in eodem dativum similiter protulit: neque in praesentia 63

Timarchidi quid responderet habuit. et magis secundum tertiam ea proferunt nominatissimi auctores. (idem in Arato:

Sub pedibus profertur . . finita Booti,

Spicum inlustre tenens, splendenti corpore virgo,

20 pro 'Bootis'.) Terentius in hecyrā: Callidemidem, hospitem Myconium. Cicero in Protagora: quid tu, unde tandem appares, o

I thucici H thucididi R thucididi GLK thucidi D eripidi D eripidi G
 erupidi H erupidi L aristotilis D aristotelis H demosthenis K thucididis H thucididis R thucididis GLK 2 erupidis G erupidis L Verg.
 Aen. I 220 sq. 3 praecipuae Rr - pius (r) D agris Rr orienti g
 oronti (s) Rom. 4 Amyci] Vergilius (sic etiam Med. m. alt.), amici libri
 Prisc. cum Med. m. pr. 5 Verg. Aen. I 30 cf. lib. XVII § 161 6 reliquias
 G reliquias Med. immitis RDLK Med. achilli GLK achillis Rom. 7 Verg.
 Aen. II 6 sq. 9 myrmidonum RDG myrmidonum LKq dolopumve manus
 aut B 10 Ter. heautont. V 5, 21 Archonidi huius filiam Ter. Bem. Archonidis
 filiam Bas. heautontimorumeno] b heautontimorumenon B eautontimorumenon
 RDHG etaitentimorumenon L ea eauton K 11 fibam Gg 12 **archonidis K
 Cic. in Verr. II 2, 54, 136 uerinarum G thimarchidi RD timarchidi GLK Timarchidis
 codd. Cic. 13 sociorum Rr atque amicissimorum add. d 14 fortunasque HGLK
 15 idem spacr. in L Cic. in Verr. II 2, 28, 60 16 timarchidi LK timarchididi G
 17 nominatissimi] nomina uetustissimi GL nomina antiquissimi in
 litura K Cic. Arat. fr. XV v. 5 p. 522 (v. 100 p. 525) Or. 18 fertur (p) D
 fertur H booti ^{siguum} L 19 Spicum inlustre (inlustrae Rr illustre GL) tenens, splendent
 corpore virgo] *versum ex Cic. de nat. deor.* II 42, 110 *et Servio ad georg.* I 111
notum et cum praecedente coniunctum libri exhibent ad finem huius paragraphi post
Arachne; totus hic locus ad seriem exemplorum praecedentem pertinens ad marg. archetypum
adscriptus, dein diuulsus et sic textui insertus esse videtur 20 Ter. hecyr. V
 3, 3: Myconium hospitem dum exspecto in arce Callidemidem in hecyrā B in
 hecussa L inecussa G in hecira K Callidemidem] h callide BDHG calide K ospitem
 D ospitem G hospitem L Myconium libri 21 Cic. Protag. fr. I Cic. ed. Or. IIII 2 p. 477 o] r a RBH

Socrate? an quidem non dubium est, quin ab Alcibiade? Trogus Pompeius in libro VI: inde Scepsim petit, quo se Midias interfecta socru contulerat. is a Derculide petito colloquio. M. Velleius Paterculus libro I: nec minus clarus ea tempestate | fuit Miltiadis filius Cimon. Plinius in II naturalis historiae: ab Euclide, in III: Thucydide, Calliphane, in IIII: Philistide, Anticlide, Philonide, in V: Sotade, in VI: Simonide minore, in VII: Agatharchide, Apollonide, Duride, Heraclide Pontico, || Asclepiade, in XI: Heracleote, in XII: Mneside, in XV: Commiade, in XXXVII: Euripide. possunt tamen ea, si producte proferantur, dativi esse Graeci pro ablativis, quomodo Virgilius: uno comitatus Achatē.

Iuvenalis:

Penelopē melius, levius torquetis Arachnē.

XII 64 In 'is' desinentia longam cuiuscumque sint generis Latina ablata s, addita 'is' faciunt genetivum, ut 'haec lis litis', 'hic' et 'haec dis ditis' - unde 'hi' et 'hae dites' et 'haec ditia', cuius nominativum singulare in usu non inveni. debet tamen secundum analogiam 'hoc dite' esse. nam in 'is' finiri neutrum non potest. Lucanus in VIII:

1 an] at conī. *Krehlius* an id quidem *Ernestius* at id quidem *Orellius* non dubium non dubium *LK* 2 *Trog. Pomp. hist. lib. VI fr.:* *Iustin. init. fol. 6 v. ed. Bongarsius Par. 1581, t. II p. 221 ed. Dübnerus; ap. Bielomskium Trog. fr. 14 p. 11 VI libro R' in ms. Prisc. leguntur haec ex libro 3' *Bongarsius* *Indiscepsiu B* *Indicepsin H* n uel sceptrum*

scepsim *Rr* scepsim *Dd* sceptrum *G* septrum *L* Midias] scripsi medias *RDG* media *BL* madia *H* e media, ea k ni f. inserta, *K* e Media *Bongarsius* 3 contuleratis ab *G* is add. r a Derculide] a Dercyllide conī. *Krehlius*, cf. *Bongarsii*

not. in *Iust.* p. 30 ad herculide *R* ab herculide *BGLK* *r* ab erculide *H* decruldide *cod. Tegerns.* uerculide *cod. Monac.* 280 l. *Fröhlichio* in *act. doct. Monac.* 1843 n.

25 p. 205 sq. ab herculi depetito *D* peti *Monac. a m. alt. corr.* petit colloquiom. *Velleius perperam Fröhlichius* colloquio *GLK* 4 *Velleius Paterculus*] α uellius pater cuius libri liber .I. *RBL* *M. Vellei Pat. hist. lib. I fr., p. 30 ed. Kritzianae* 5 *Miltiadis*] x milciadis *Dr* milchiadis *RBHLK* milchiadis *G* illius. *Cimon (Cimon L)* plenius *BGL* *Pliniana haec nomina ex indicibus auctorum libro primo naturalis historiae congestis desumpta sunt* 6 ab add. *Priscianus* *Euclidide]* r eoclide *RB* III] IIII *L* thucudide *RDH* tucidide *GLK* thucidide *Bh* Calliphane] *Plinius* caliphadae *R* chaliphade r caliphade *GLK* califade *D* chalipade *BH* calpane *Plin. Leid.* 7 philistidae *R* Anticlide *om. R* Philonide *om. HGLK* V] II *K* 8 *Agatharchide]* α, *Plinius* agathargide *B* agathargide *rell.* appollonide *HGL* appollinide (sic) — asclipiade (sic) in *mg. add. K* 9 eraclide *R* asclipiade *R* asclipiade *BDHr* Heracleote] *Krehlius*, libri *Pliniani* in *ind. lib.* VIII herocleate *RBDH* herocliade *GL* herocleade h heraciate *K* heracliensi, heracliensi, heraclieni libri *Pliniani* in *ind. lib.* XI inneside *B* lu neside r 10 XV] α XIII *RBDHK* XVI *GL* Euripide] *Erl.* 1 cum al. *Krehlii* neurapide *D* neuripide *d rell.* 11 productae *BHG* datui] b datium *B* ablatius *B* *Verg. Aen.* 1 312 12 uno add. r uno graditur comitatus *Vergilius* et sic lib. VII § 8. 71 achatae *B cum Med. Rom.* 13 *Iuv. sat.* I 2, 56 cf. lib. VII § 8 14 p_a enelope *Rr* penelo+pe (lo) *B* melius, liuius *G* melius. *Liuius L* leuius huius *K* arachnae r aragne *R* de *versu Ciceronis hic in libris collocato* cf.

ann. ad p. 247, 19 15 IN IS PROD *inscr. d* generis sint *H* 17 unde et hi et *L* 18 ussu *G* nam is *GLK* 19 his *Rr* *Luc. Phars.* VIII 515 sq.

p. 707 P.

p. 280—82 K.

Non illic Libycae posuerunt ditia gentes

Templa —,

‘hic’ et ‘haec Samnis huius Samnitis’. sic | Caesar de analogia. Lucanus in II:

Romanaque Samnis

Ultra Caudinas speravit vulnera furcas.

huius neutrum Naevius Samnite protulit in carmine belli Punici, ad cuius similitudinem debet etiam ‘hoc dite’ dici. excipitur ‘hic glis gliris’, quod pro tr habuit, et ‘haec vis huius vis’, cuius plurale similiter ‘vis’ tam Lucretius, quam Sallustius protulerunt. Lucretius in II:

Sed quam multarum rerum vis possidet in se

Atque potestates.

Sallustius in III historiarum: male iam adsuetum ad omnis vis controversiarum.

15 Illa quoque tam in ‘is’ quam in ‘er’ finita nomina regulam servant 65 in ‘er’ terminatorum, id est accepta ‘is’ faciunt genetivum, ut ‘hic pulvis’ et ‘pulver pulveris’, ‘hic cucumis’ et ‘cucumer cucumeris’, ‘hic cinis’ et ‘ciner cineris’, ‘hic vomis’ et ‘vomer vomeris’. praeterea Caesar declinat ‘pubis puberis’; quidam, ut Probus, ‘pubes puberis’, quidam ‘puber 20 puberis’. ex hoc tamen compositum invenitur similem habens nominativum genetivo, | ‘hic impubis huius impubis’. Virgilius in V:

inpubis Iuli.

ab eo neutrum ‘impube’ Horatius protulit in epodo:

Vt haec trementi questus ore constitit

1 illic Libycae] sic etiam Hb. VII § 61 illi Libyae v. l. ap. Lucanum Libycae RDGL

libycae HK cum Luc. Voss. A possuerunt K ditia Dd 3 sic] r Sin R
Caesar] g cessar G Caesaris de analogia lib. II fragmentis inseruit Nipperdeius
ed. suae p. 755 cf. p. 753 de analogia caesar K Lucan. Phars. II 137 sq.

uel e

6 caudinas Gg speravit] sic etiam Voss. uterque et al. libri Luc. spiravit
Weissenb. Berol. sperabat, superavit alii codd. Luc. 7 Neuius RBHGLK
Naev. bell. Pun. III 7 p. 63 sq. Kl. fr. inc. XIII p. 19 Vahl. 8 etiam hoc dite debet
GL ομοῦχος hic glis B 9 cuius] Cuus R 10 Lucr. II 586 sq. 11 Et
quae cumque magis vis multas possidet libri Lucretiani possidet] g possedet GL
13 Sall. hist. III 84 p. 293 Kr. assuetum RHGL omnes BDHGLK^r

14 contraversiarum G controuersarium K 15 is] rd his RD in R. finita
Rr fenita B nomina] omnia GLK 16 terminatorium Dd 17 cucumis
haec cucumer B *cucumeris (&) H et cucumeris BD 18 *cineris (&) DH
*uomeris (&) DH et uomeris B Caesar] g cessar G Caes. de analogia
lib. II p. 755 sq. Nipperd. declinavit K 19 post puberis: quidam — puberis om. R
add. r Probus de cath. nom. p. 1461 sq. P. 120 L. 20 hoc in litura H
21 hic inpubis (sic) add. r hic et haec impubis L hic et hoc impubis G Verg.
Aen. V 546 22 impubis RBDHLK impubis ex inuppis corr. Med. inpubes Pal.

23 habeo Rr *oratus (h) D oratus K hepodo Rr *epodo (h) D
hepodo K Hor. epod. 5, 11-sq. 24 quaestus D hore Rr consistit L con-
stituit K

puer,

Inpube corpus.

Cicero tamen in IIII invectiviarum: filiumque eius inpuberem, legatum a patre missum. idem in II de oratore: quod nisi puberem te iam, inquit, haberet. alia || vero omnia eiusdem terminationis correptae similem habent genitivum nominativo, ut 'hic collis huius collis', 'haec puppis huius puppis', 'hic' et 'haec suavis huius suavis', 'hic' et 'haec civis huius civis'. excipiuntur 'hic lapis huius lapidis - vetustissimi tamen etiam 'huius lapis' protulerunt. Ennius in XV annali:

Obcumbunt multi letum ferroque lapique - ,

'hic sanguis huius sanguinis', quod veteres 'hoc sanguen' dixerunt - Cicero in Hortensio: ut ait Ennius:

refugiat timido sanguen atque exalbescat metu.

idem in II annali:

o genitor, o sanguen dis oriundum - ,

'haec pollis pollinis' - sic Charisius; Probus autem et Caesar 'hoc pollen pollinis' declinaverunt - , 'haec cuspis cuspidis', 'semis semissis' - Apu-

1 Insignibus raptis puer *Horatius indeque interpolatus Caroliruk. alter*

puer *Rr* 2 impube *RBHGLK* 3 *Cic. in Catil. or. III 6, 13* impu-
berem *RBHLK* 4 missum] *g* misum *GK* *Cic. de orat. II 55, 224* in
in II *H* dehoratore* (m) *B* orotore *G* Quod si impuberem iam In quid *H*

5 inquit iam libri *Cic.* inquit] *r* inquit *RDK* 6 correpte *Rr* genetiuo
nominativum *Hr* hic add. *h* collis] follis *D* 7 follis *D* hic follis
huius follis in *mg. add. h* puppis] *gk* pupis *GLK* puppis] *gk* pupis *GLK*
cuius

sauvis *B* huius suavis add. *r* suavis] *b* sauvis *B* 8 haec huius *Rr*

huius huius *H* Excipitur *Bb* 9 Vetustissimi *D* etiam *om. H* lapi* (s)

B protullerunt *G* *Enn. ann. XV 9 E. S. XV II p. 59. LXXIV Vahl. cf. infra*
§ 95 *V. B* 11 obcumbunt *v.* § 95 occumbunt *h. l. libri* loetum *RK* lac-
tum *BG* laeto *L* laetum* (q.) *H* lapique] *b* lapide *ni f. in litura B* 12 san-
guinis (s) *H* sangen *L* *Cic. Hortens. fr. 35 opp. t. III 2 p. 483 Or.* 13 Horten-
sio] *d* ortensio *RBDLKg* ostensio *HG* Ennius] *Alcum. fr. 3 p. 32 Both. II p. 15*
Ribb. p. 96 Vahl. Alcumaeonis hoc esse fragmentum docent loci Ciceroniani de or. III
58, 218 et de fn. III 23, 62 inter se collati 14 Quin refugiat Ennius *ap. Cic. de*

orat. l. l. refugiat] *h* refu*** *H* refugeat *G* timedo *Gg* timida *K* tumido
B sanguen] sangen *L* sanguis libri *Cic. de fn. V 11, 31* sanguen *tamen*
ipsam h. Ciceronis l. laudans, Nonius p. 224, 19 et sic Avrinc. et duo Erlang.
in l. Cic. de or. l. sanguine reliqui libri ibidem exalbescat *ex* exaluescat *corr.*
B 15 *Enn. ann. I v. 181 E. S. fr. 54 Iberg. LXXII p. 19. XXXVIII Vahl.*

I Colummae 'pervetustum exemplar' 16 o genitor] O pater o genitor Ennius *testibus*
Cic. de rep. I 41, 64 et Lactant. inst. div. I 15, qui numeri nota carent sangen

L diis *DHGLrk* 17 post pollinis: sic — pollinis *om. R* add. *r* sichari-
sius *Hh* siaharissius *D* siccharissius *d* *Charis. p. 27 P. 22 Lind. Probus de*
cath. nom. p. 1448 P. 108 L. et *om. K* *Caesar de anal. II p. 756 Nipp.*

18 haec in *litura b* semisses *Rr* semissis *GLK* apuleus *K* *Apul. in epi-*
toma: fr. Apul. 12 t. II p. 638 Hlbb. idem opus esse videntur epitomae historiarum
de XII vss. Aen. §99 laudatae, quem locum neglexit Hildebrandus l. l. et t. I p. LVII

p. 706 P.

p. 263 63 K.

leius in epitoma: sed tum sestertius dipondium semissem, quinaris quinquessis, denarius decussis valebat ..., 'haec cassis cassidis', quod etiam 'haec cassida cassidae' declinatur, ut Virgilius in XI:

aurea vati

Cassida.

a sanguine compositum non servat simplicis-declinationem, 'hic' et 'haec' 67 exsanguis huius exsanguis', a cuspe servat, 'tricuspis tricuspidis'. Ovidius in I metamorphoseon:

positoque tricuspide telo

Mulcet aquas.

invenitur etiam | 'haec capis capidis', cuius diminutivum est 'capidula'. Arruntius: capis, vasis genus pontificalis, diminutive capidula. Lucilius in VIII:

Hinc ancilia, ab hoc apices capidasque repertas.

et vide, quod magis Graecum ostenditur, cum in 'as' protulit accusativum pluralem. 'hic' et 'haec potis' et 'hoc pote' nomina esse, ostendit comparatio 'potior' et 'potissimus'. sine verbis autem raro invenis ea vel obliquo casu prolata. Persius:

Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi, calve,
Pinguis aqualiculus protento sesquipede extet.

Virgilius in III:

Nec potis Ionios fluctus aequare sequendo.

1 dum HL dupondium BHGLK semisem LK semesem G 2 quinquessis] K
Heidelb. quinquensis RBDLh quiquensis H quincensis G denariis Dd decussis GL

3 casis cassidis Gg casis casidis K casida . ae Gg cassidae] r. casidae
RK 4 Verg. Aen. XI 774 sq. 5 vasti H 6 casida Gg 7 compositum G
8 exsanguis G exanguis RB huius exsanguis om. R add. r exsanguis G
exsanguinis Dd cuspe Dd tricuspis R Ovid. metamorph. I 330 sq.

9 metamor. in. I G metamorphoseon .I. L 10 possitoque K telo] kb *lo B tolo GK
11 aquas in litura L 12 capis capidis] d caspis caspidis RD est om. GK
caspidula D 13 harruntius RD haruntius GLK aruntius Hr capis] r caspis Rd
vasis (di) D vasis genus ex genus vasis corr. L diminutivae rg diminutivae R
diminutivae BDHK capidula diminutivae GL capidula D 14 Lucillius D Lucilis H
Lucil. sat. VIII 27 Dous. 22 Gerl.

15 hinc] i in G et in litura L hi (hinc k) | mancellia K annocilia (l) D capices K
caspidasque D 16 ostenditur] esse ostenditur DL protulit in as GL 17 et haec pote nomina B
18 inuenies K 19 Pers. sat. 1, 56 sq. 20 tibi

*L 21 protenso Pers. Montepess. Vat. propenso rell. libri Persiani protento sesquipede] h protentoses quipede H propontoses quipede G proponto.
sesquipede L proponto sesquipede K exstet K ex*at G exstat L cum ali-
quot libris Persianis 22 Verg. Aen. III 671 III K 23 potes ionios

fluctu (lu) Fr. flutus H

idem in XI:

At non Euandrum potis est vis ulla tenere.

XIII In 'is' desinentia Graeca, si in genetivo Graeco consonantem habuerint ante *ος*, o in i mutant et faciunt genetivum Latinum: 'Σιμόεις Σιμόεντος, Simois Simoentis'; 'Ἄδωνις Ἀδωνίδος, hic Adonis huius Adonidis'; 'Εὐπόλις Εὐπολίδος, Eupolis Eupolidis'; 'Δωρίς Δωρίδος, Doris Doridis'; 'Θέτις Θετίδος, Thetis Thetidis' - quamvis ablativum eius 'ab hac Theti' Plautus protulit in Epidico:

tum ille prognatus Theti

Sine perdat: alia adportabunt ei Nerei filiae -;

'Εὐχαρίς Εὐχαρίδος, Eucharis Eucharidis'; 'Ἐπιχαρίς Ἐπιχαρίδος, Epicharis Epicharidis'. sin in *ος* puram Graecus desinat genetivus, similis erit nominativo apud Latinos: 'Ἄδωνις Ἀδωνίδος, hic Adonis huius Adonidis'; 'Νεάπολις Νεαπόλεως, haec Neapolis huius Neapolis'. sin apud Graecos in *εις* diphthongum terminant, 'nt' habent in genetivo: 'Σιμόεις Σιμόεντος, hic Simois huius Simoentis'.

1 Verg. Aen. XI 148 2 non | non in L non in K 3 is add. h
si graeca si G 4 post Latinum: hic adonis huius adonidis add. R del. r

Σιμόεις] 2 ΣΙΜΟΙΣ RBDH ΣΙΜΟΥΣ G simois L ut CYMOIC K CIMOENTOC Hr CIMOENTOAC (i) uel CIMOENTOC B CIMOENTOC uel CIMOENTΟΥC H CIMOYNTOC G CY-

MOENOTOC K symoyntos L 5 simoentis G simoyntis L ΑΛΩΝΝΙC ΑΛΩΝΙΑΩ R ΛΑΟΝΕΙC ΑΔΟΝΙΑΟC G adonys adonydos L ΑΔΟΝΙΑΩC H post Ἀδωνίδος: ΒΑΩΝΟΙΑΙC add. K hic Adonis huius Adonidis h. l. om. R add. r Adonidis] hκ adonis HK 6 ΕΥΠΩΛΙC R ΕΥΠΟΛΥC G eypolis L Εὐπόλιδος — Εὐχαρίς om. D Εὐπόλιδος — Doridis et ni f. Εὐχαρίς add. d Θέτις — filiae add. m. tertia (δ) ΕΥΠΩΛΙΑΩC R eypolidis L ΔΟΡΙC BHGD ΔΩΡΥC K dorys L ΔΟΡΙΑΟC RBHGd ΔΩΡΥΔΩC K dorydos L Doris Doridis] r ΔΩΡΙΑΙC R 7 dorisdis K Θέτις —

filiae om. GL, Θέτις — Theti add. g ΘΕΙC.ΘΕΙΔΙΟC ΘΗΘΕΙΑΩC R haec thetis huius thetidis B haec tetis huius tetidis RHδ haec tethis huius tethidis g 8 teti RHδ tethidi g Plaut. Epid. I 1, 33 sq. in epidico protulit B epidigia H 9

tunc Hr illo D teti R teti Hδ tethi r g 10 apportabunt Lrδ adportabant H ΠΙΑΟC eucharis eucharidis X ΔΟC epicharis

11 Εὐχαρίς — Epicharidis] ΕΥΧΑΡΥC ΕΥΧΑΡΥΔΟC K eycharys eycharydos L ΕΥΧΑΡΑΟC Gg epicharidis BD eucharis L Eucharis — Ἐπιχαρίδος om. K add. k Eucharidis] d eucharitis Dg ΗΠΙΧΑΡΙC ΕΠΙΧΑΡΙΤΟC D epicharis epicharidos L ΕΠΙΧΑΡΙΤ ΕΠΙΧΑΡΙC ΔΟC Gg Epicharis Epicharidis] epichari epicharitis B ΗΠΙΧΑΡΙΤΙC Dd epikaris epikaritis **** Hh 12 epicharitis g Si L os DHL 13 ut ΑΔΟΝΙC DH adonis GL ΑΔΩΝΙΩC R ΑΔΟΝΙΟC D ΑΔΟΝΙΔΟC (Δ) H adonioc G adonios L huius Adonis add. r 14 ΝΕΑΠΩΛΙC R ΝΕΑΠΟΛΙC H neapolis L ΝΕΑΠΩΛΕΩC R ΝΕΑΠΩΛΕΟC B ΝΕΑΠΟΛΕΟC DG ΝΕΑΠΟΛΕΟC HK neapoleos L hic B neapolis huius neapoleos K 15 hic Rr οΥ Gg οΥC L οΥC K terminent DL terminentur d terminent nominatum n et t H n. & t. B in om. LK CIMOEIC CIMOENTOC R CYMOIC CYMOENTOC D CYMOYC CYMOYNTOC GL CYMOYC CYMOENTOC K 16 simohis R simois (h) D symoyntys G symoyntis g simointis L

p. 709 P.

p. 284 K.

In 'os' masculina ablata s, addita 'ris' faciunt genetiuum, ut 'hic lepos leporis', 'ros roris', 'mos moris', 'flos floris'. excipitur 'nepos nepotis', quod quidam commune putaverunt, quamvis femininum sit 'nep-tis'. alia vero omnia in 'tis' desinunt, ut 'hic' et 'haec sacerdos sacerdotis', 'hic' et 'haec compos huius compotis'. Livius in XXVI: profecto satis compotem mentis esse. o tamen in hoc solo corripitur. Seneca in Phaedra:

Hippolyte, me nunc compotem voti facis.

in eadem:

Compote voto,

et est Adonium. eius contrarium 'impos impotis'. Accius in I didascalicon:

falsidica, audax,

Gnati mater pessimi, odibilis, natura impos,

Excors, ecfera.

similiter 'haec cos cotis', 'haec dos dotis'. excipitur 'hic' et 'haec bos 69 bovis' - quod ideo assumit genetiivo u loco digamma, quia Aeolis quoque solent inter duas vocales eiusdem dictionis digamma ponere, quos in multis nos sequimur, 'ὄφις ovis', 'ἄφος Davus', 'ἰόνιον ovium' (unde in nominativo quoque huius nominis illos sequimur. nam et Aeolis et Doris βῶς dicunt pro βῶς, ov diphthongum in o longam vertentes. et quod hoc verum est, ostendunt epigrammata vetustissima, quae literis antiquissimis scripta in multis tripodibus legi et maxime in tripode Apollinis,

1 In os *inscr. d* os] *add. h* hos *Rr oc K* ablata] *h* oblata *H* 2 leporis] huius leporis *GLK* 3 neptis *b* nepos *B* 4 uero *om. GLK add. l* ut *om. G* sacerdotis] huius sacerdotis *GL* 5 compos compotis *DHGK Liv. ab u. c. lib. XXVI 15, 13 XXVI] Krehlius XXV libri profectos LK* 6 mentis esse] *Dukerus ad Liv. l. l. secundum verba Livii* menti, esse *B* menti messe *R* menti inesse *GLb* menti. inesse *D*

menti in. esse *H* menti in esse *K* o] *r* hoc *R* sole *Rr* 7 Seneca] *rd* si-necha *D* senica *GL* neneca *R* in pendra *K* in phedra *reliqui Sen. Hippol. 710* 8 hippolyte *B* ipollite *rell.* me nunc *ex* nunc *me corr. H* nunc *me edd. Sen.* uotis *B* facias *HK* 9 in eadem] *immo in Agamemn. 365 cf. Welckerum*

uel adonium 11 adonium *Kk* Ei *r* actius *H* *trag. Gr. p. 1448 not. 47* eodem *H* 13 falsidica, audax, gnati mater pessimi, ['Odibilis, naturaque impos, excors et fera *G. Hermannus de L. Attii libris Didascalicon p. 5. Sotadeos restituit Lachmannus in ind. lect. Berol. hib. a. 1849 p. 5* falsidica] *bd* falsifica *BDGL* saluifica *K* 14 ignati *GL* ignoti *K* odibilis] *b* odeuilis *B* 15 ecfera *Lachmannus l. l. et fera libri* 16 haec cos *om. R* cotis haec *om. K* hic et haec *add.*

k et hoc bos *B* 17 boui*(t) *L* adsumit *B* digammae *GLK* quia eolis *H* quiaeolis *R* quia eoles *GLKh* quiaeoles *D* 19 oic *RBDH* oyc *K* ΔΑΥC *R* senex 20 eius ΔΑΥC *DHr* ΔΑΥC *K* dauus *Hh* won *Rr* won *DH* ofon *GL* oyon *K* 21 boc *B* bos *RDHK.* *GL* eolis *K* aeoles *K* eoles *DGLKh* dores *DHGLK*

pro *buyc K* pro *bo+ic (h) D* vertentes] *r* conuertentes *R* 22 quod] *r* quomodo *R* hoc *add. d* 23 ligi *Rr* apollonis *Rr* apollinis *GLK*

qui est Constantinopoli, in loco quem | Xerolophum vocant. sunt autem scripta sic: || ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ pro Δημοφών, ΛΑΦΟΚΟΦΩΝ pro Λαοκώων), 'haec glos gloris', 'hoc ὄs' correptum 'ossis' - Ovidius in V metamorphoseon:

Qui posquam cecidit ferrumque ex osse revulsum est. s quidam tamen veterum et 'hoc ossu' et 'hoc ossum' proferebant, unde Pacuvius in Chryse:

ossuum inhumatum aestuosam

Aulam.

Accius vero in annalibus:

Fraxinus fissa ferox, infensa infinditur ossis.

Cato tamen 'os' protulit in IIII originum: si quis membrum rupit aut os fregit, talione proximus cognatus ulciscitur -, 'ὄs' productum 'oris'. 'hic' et 'haec custos custodis' ideo in 'dis' desinit, quia venit a verbo 'custodio'.

70 Graeca eiusdem terminationis genitivum Graecum sequuntur 'os' finali in 'is' conversa: 'Χρυσέρωσ Χρυσέρωτος, Chryseros Chryserotis'; 'ἦρωσ

- 1 Xerolophum] b exorolophum B xerolophum G 2 ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ etc.] cf. lib. I § 22
 Ε Ο ΟΦ Ο ΟΦΟ Ω Α
 ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΗΜΑΦΩΝ ΛΑΦΩΚΑΦΩΝ PRO ΛΑΟΚΩΩΝ Rr ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΗΜΟ-
 Α
 ΦΩΩΝ ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ PRO ΛΑΟΚΑΩΝ Dd ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΕΜΟΦΩΩΝ. ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ PRO ΛΑΟ-
 ΚΩΩΝ. B ΔΑΜΑΦΩΝ. PRO ΔΑΜΑΦΑΩΝ. ΛΑΟΚΟΦΩΝ. PRO ΛΑΟΚΟΩ. G ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΑ-
 ΜΑΦΑΩΝ ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ (A in Δ mut. h) ΛΑΦΟΚΩΩΝ (ΔΑΦΟΚΑΩΩH) H ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΑ-
 ΜΑΦΑΩΝ ΛΑΟΚΟΦΩΝ PRO ΛΑΟΚΩΩΝ L ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΗΜΟΜΩΦΩΩΝ ΛΑΟΚΟΦΩΝ PRO ΛΑΩΚΩΩΝ
 (ΛΑΩΚΑΩΩΝ k) K 3 hoc] r oc R correptam H ossis] os ossis B Ovid.
 metamorph. V 39 5 posquam Rr postquam rell. caecidit D hoste v. l. ap. Ovid.
 revulsum Rr 6 ossi et hoc ossuū ex ossu et hoc ossū ni f. corr. in B 7
 Pacubius GLK chrisse G chrise L chrisse K chyse D Pacuv. Chrys. fr. 17
 p. 115 Both. XV p. 74 Ribb. 8 ossuum, quod coniectura assecutus erat Ribbeckius,
 uel actuosam
 B ossum reliqui inumatum G aestuosam D 9 aulam] Ribbeckius auram li-
 bri 10 actius H Attius in ann. ap. Krausium fragm. hist. Lat. p. 177 11 Fraxi-
 nus Hh fissa] sic in litura b fisa Gg fixa LK ferax H infinditur infinditur
 L 12 Catonis orig. lib. IIII p. 109 Kr. fr. 89 p. 282 R. fr. LXXVI p. 48 Wr.
 mbrum D 13 ulciscitur B 14 horis Rr 15 custodio uerbo H 16 grecum
 genitivum H secuntur R sequuntur K oc r 16 ut xpyceros L xpycepoс
 0 0
 RBD xpycepoс G xpycepoс H xpycepωс K xpycepωτωс Rr xpycepoтoс B xpyce-
 poтoс D xpyceyтoс G xoicepoтoс HK xpycerotos L chrisseros chrisserotis Rr
 chriseros G chriserotis add. g criseros chriserotis H chriseros chriserotis BL xrisseros
 chrisserotis K ἦρωс] om. R ηpoс Br nepoс D hηpoс H heros L ηepωс K
 H.
 1 ηpoωс B nepωс D hηpoωс H herowс L ηepowс K heros] hero R aeros K

p. 710 P.

p. 265, 66 K.

ἥρωος, heros herois'; 'Μίνως Μίνως, Minos Minois'. Sallustius tamen 'Minonis' protulit genitivum in II historiarum: Daedalum ex Sicilia profectum, quo Minonis iram atque opes fugerat - nec tamen hoc sine exemplo apud Graecos quoque invento. Syracusii enim ἥρων pro ἥρωος dicunt. sic Sophron παρ' ἥρωνέσσει pro ἥρωσι dixit. similiter ergo et Μίνων pro Μίνως. Romani autem plerumque solent in 'on' terminantia etiam abiectioe n proferre per o, ut 'leo', 'draco'. sic ergo | 'Mino', 'gobio' quoque dicunt pro καβίως abiecta s, et, quod mirabilius est, 'Athos Athonis' protulit Cicero in III de republica: [quid ergo illa sibi vult absurde exceptio?] nisi si quis Athonem pro monumento vult funditus efficere. quis enim est Athos aut Olympus tantus? sed hoc in 'us' correptam dehinc Attice prolaturum est, quomodo Ἀνδρόγεος pro Ἀνδρόγεως.

In 'us' correptam desinentia masculina Latina s vel t vel x antecedentibus, si sint rerum incorporalium vocabula, quartae sunt declinationis, ut

eros ^{uel h} G aerōs g herois d heros D eroys G aerōys g hero+s (y) L aerōis K ΜΙΝΟC RBDH ΜΥΝΟC G minos L Μίνως] add. r ΜΙΝΟΥC BHK minōws L ΜΥΝΟΥC G miuō+s (y) L minoys G Sall. hist. II 5 p. 125 Kr. 2 V K edd. inde ab α 3 fugerat iram atque opes Dr. iram fugerat atque opes H iram atque fugerat opes LK iram atque fugerat G 4 hoc om. H apud H inuenta B siracusī R siracusii HG siracusī L syracoīī K siracoīī B 5 ἥρων pro ἥρωος] Bondamus var. lect. p. 311 sq. heron pro heros BDH heron pro hero R eron pro eros G aerōn pro aerōs g erōn pro eros L Sophronis frustulum om. et Blomfeldius (mus. crit. Cant. VI 340 sqq. VIII 559 sqq.) et Ahrensius sophoron L sorophon

ΠΑΡΕΡΟCΙΝ non herosi N on K ΗΡΩΝΕCΙC pro ΗΡΩCΙ Rr ΠΑΡΗΡΩCΙ ** ΝΟΝΗΡΟCΙΝ Dd ΠΑΡΕΡΟΝ ΟΙΝΕΝΟΝΗΡΟCΙ B ΠΑΡΕ ΡΟΝΕCΙΝ, ΟΝΕΡΟCΙ G παρερον ** ενον H pro enoc add. h pareron (eron in litura l) i. nocens HO si non erosi Ll ΠΗΡΕΡΟΝΕCΙ ΝΩΝ ΡΩCΙ K ἥρωνέσσει non ἥρωσι Bondamus l. l. ex cod. Dorvill. cf. Koenium ad Greg. Cor. p. 621 Sch. 6 minon pro minos RBHGLK 7 post terminantia: apud graecos add. R unciis incl. r subiectioe GL uel abiectioe l proferre add. r 8 gabio Dd cobio b quocumque Dd κωβροC

Rr κοβιοC H κωβρωC K cobios B gobios GL 9 est, Athos om. D add. d Cic. de rep. III xxxvi (49) IIII Heidelb. re Rr reῖ DK re publica G repullica H

10 illi Dd absurde] absorde GLK absurda edd. excepto K excepto L si om. L 11 Athonem] edd. athonis l athon RBDHK atho GL alterutra lectio scholastici blemmōit monumento G munimento L efficere] offerri Erl. l Dresd. 12 est om. L

olymphus B olympus H olimpos Dd olimpus LK olipus G tantum BDr tanto GLK sed et hoc Hh hus Rr γC GL oc K 13 actice Rr aticae K Ἀνδρόγεος pro Ἀνδρόγεως] Heidelb. teste Lind. androgeuc pro andporoic D αναπογεoc pro αναπογεoic B αναπογηωC pro αναρωγοic Rr andporoic pro αναπογεoc G αναπογεyc pro αναπογοvc H androgeys pro androgeos L αναπογεoc pro αναπογεoic K 14 in us cor̄ inscr. d us in litura H 15 uocula Dd

p. 710. II P.

p. 246. 67 K.

'hic nisūs huius nisus', 'hic casūs huius casus', 'hic sitūs huius situs', 'hic positūs huius positus', 'hic partūs huius partus' - quamvis 'haec partio huius partionis' antiqui protulisse inveniuntur. Plautus in *truculento*:

Horresco † miseram mentionem, quotiens fit, partionis, 'hic sexūs huius sexus', 'hic luxūs huius luxus'. similiter quartae sunt, quae rerum vocabulis homonyma inveniuntur, ut 'magistratūs', ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ ἄρχων, 'huius magistratus', 'hic saltūs', ἡ πῆδησις καὶ ἡ νάπη, 'huius saltus', 'hic versūs', ἡ στροφὴ καὶ ὁ στίχος, 'huius versus', 72 'hic exercitūs', ἡ γυμνασία καὶ ὁ στρατός, 'huius exercitus'. 'fastūs', quando a 'fastidio' est verbo, quartae est, quando vero pro annali accipitur, a fastis et nefastis diebus sic dictum, frequen[tius] secundae est. invenitur tamen et quartae. Lucanus in X:

Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus,
quod tamen errore Lucani prolatum dicit Servius in commentario tertii libri Virgiliani, cum antiquiores quoque similiter idem protulisse inveniuntur. [Ovidius fastorum inscripsit libros.] nam apud Horatium duplicem invenio scripturam et 'fastos' et 'fastus' in III carminum:

Per memores genus omne fastos
et 'fastus' in aliis codicibus. Varro in *ephemeride*: postea honoris virtutum causa Iulii Caesaris, qui fastus porrexit, mensis Iulius est appellatus. 'senatūs' quoque ideo quartae est, quod

3 *Plaut. truc.* I 2, 93 Horresco misera, mentio quotiens fit partionis (horrisco misera sentio quod diis fit parationis *Pall.*) 4 miseram (s) G sit GL 6 omonyma *BDH* omonima *RGLK* ut] ut hic ἑπάρχων G ἑπάρχων K saltus] b salustius B

ἠπάρχων B ἠπάρχων κἀνᾶπῃ Rr H. ἠπάρχων. κἀιο. νᾶπῃ. G ἠπάρχων κἀνᾶπῃ Dd ἠπάρχων κἀιοᾶπῃ H ἠπάρχων κἀιοᾶπῃ L ἠπάρχων κἀιοᾶπῃ K 8 ἡ στροφὴ

καὶ ὁ στίχος] om. D add. d ἠστρωφῆ κἀιοστῖχος Rr ἠστρωφῆ κἀιοστῖχος Ll ἠστρωφῆ κἀιοστῖχος (1 in *litura*) K στροφι H στικός B 9 ἡ γυμνασία καὶ

ὁ στρατός] om. D add. d γυμνασία κἀιοστρωφῶν Rr γυμνασία HGK gymnasia L 10 uerbo est GL 12 *Lucan. Phars.* X 187 13 edoxi K eduxi L an-

nis H annis B 14 *Serv. ad Aen.* III 326 commentariis GLK 16 inscripsi

Rr oratium RD oratium BHGK 17 scripturam inuenio L - fastos et fastos H *Hor. carm.* III 17, 4 III carminum in *litura* B 19 omne] b omnes RBD

om̄ Hh 20 in aliis codicibus] eadem lectionis discrepantia etiam nunc invenitur: fastus ex libris *Bentleianis Graevianus et Reginensis a pr. m.*, ex *Orellianis Sangall.*, *alii. Blandini*, si *Cruquii* silentio fides habenda, videntur fastos habuisse, et sic legit *Acro Varro in ephemeride: Varr. fr. p. 252 ed. Bip.*; ad *ephemeridem Varro-nis rusticam s. agrestem haec referenda esse docuit Bergkii in mus. phil.* I 369 sq. cf. *Ritschelum* *ibid.* VI 533. 554. concidunt inde quae de hoc l. disputata sunt a *Krahnro in comm. de M. Terenti Varr. antiquit. libris* p. 26 ephemeride] h ephemeride BH ephemeride D ephemeride K epimeride GL honoris] blk onoris GLK horis ni f. in ras. B 21 caessaris G quia *Zwiccav.* 1 *Krehlii* correxit *Aus. Popma in Varr. fragm. p. 222 ed. a. 1601, Th. Reinesius ad mg. ed. Putsch. in bibl. scholae Cizennis*

teste *Krehlio* 22 appellatus est *BDHGL* Sanatus Rr

p. 711. 12 P.

p. 267. 68 K.

a vocabulo 'natus' componitur. et si ante 'tus' alia sit sub eadem syl- 73
 laba consonans, etiam corporalia quartae sunt declinationis, nisi sint pro-
 pria vel mobilia, ut 'hic fluctūs huius fluctus', 'hic caestūs huius caestus',
 'hic rictūs huius rictus', 'hic victūs huius victus'. excipitur 'hic lectūs',
 ἢ λήρη, 'huius lecti', quod tamen etiam 'huius lectus' antiquissimi pro-
 tulerunt. Cornificius in I de etymis deorum: ipsis vero ad Ce-
 reris memoriae novandae gratiam lectus sternuntur. Plau-
 tus in Amphitrione:

Quam lectus ubi cubuisti concaluit locus.

10 'mustūs' quoque 'musti' excipit Probus, quod tamen mobile videtur, | cum
 veteres et feminino et neutro genere inveniuntur hoc protulisse pro 'novus
 nova novum'. Martialis in I:

Quid te, Tucca, iuvat vetulo miscere Falerno

In Vaticanis condita musta cadis?

15 Ovidius in XIII metamorphoseon:

Ter centum messes, ter centum musta videre.

Cato Censorius de agna musta pascenda: musta agna pro
 'nova' dixit. inveniuntur tamen antiquissimi multa ex supra dictis in ge-
 netivo etiam i terminasse. Terentius in Andria:

20 Nil ornati, nil || tumulti,

pro 'ornatus' et 'tumultus'. idem in adelphis 'fructi' pro 'fructus':

Nunc exacta aetate hoc fructi pro labore ab iis fero.
 'quaesti' pro 'quaestus'. idem in hecyrā:

1 alia sit ante tus L 3 ut fluctus Rr hic ante caestus om. D hic
 caestus huius caestus Rr hic questus huius questus H hic q̄stus huius q̄stus L hic
 questus huius tus GK caestus huius caestus hic questus huius questus D hic quaestus.
 huius questus. hic caestus. huius caestus. B 4 hic rictus. ctus hic uictus. tus G
 Excipiuntur RBDH 5 ΚΑΙΝΗ RD ΚΑΙΝΗ H ΚΑΘΝΕ K ΚΑΙΝΗ B etiam om. G
 etiam huius lectus] r huius lectus etiam R protulerunt G proferebant
 tulerunt L 6 Cornificius de etymis deorum: v. Bergkium in ind. lect. Marburg. aest.
 a. 1843 p. 1V, post cuius elegantem disputationem haud licebat scribere homini caddam

docto 'aetas huius grammatici incerta est' etoemis BDEGLK et in litura r etho-
 mis h ***rum R de]rum r quereris memoeriae K 7 nouande gratie B
 gratia DLK gratiae G Plaut. Amph. I 3, 15 (v. 513) amphitrionae K 9 Prius
 abis quam lectus ubi cubuisti concaluit locus Vet. Plaut. (lecti ubi concubuisti al. ubi
 cubuisti, lectus Boethius, lecti ubi cubuisti Fleckeisenus) senarium iamb. proculdit Prisc.

cubuisti (s) B 10 mutus Hh excipiunt (unt) R Probus de cath. nom. p.

1475 P. p. 131 L. mobilia B 11 feminino Hh inueniuntur om. H 12 Mar-
 tialis] r marcialis RD. Martialis epigr. I 18, 1 sq. 14 ualerno GK 15 Ovid me-

tamorph. XIII 146 16 meses G meses H musta] r mustum R uideret B
 17 Catonis Censorii de agna musta pascenda or. fr. v. ap. Meyerum l. I, p. 83 19 etiam
 in i GL terminasse L Ter. Andr. II 2, 28 adria G 20 nil] L nihil ce-
 teri cum Ter. Bas. nil] L nihil ceteri cum Ter. Bas. 21 Ter. adelph. V 4, 16
 adelfis L 22 eateate G fructi ex fructu corr. B ab offero GL aliis fero H
 iis] r is D his Rd cum Ter. Bas. eis Benleius 23 quaesti pro quaestus] r
 questi pro quaestus RBHG quaesti pro quaestus D Ter. hecyr. V 3, 38 ecyra
 D hecira GLK echira B hecyrā numquam] h hecyrānum quam H

p. 712 P.

p. 268. 69 K.

Numquam animum quaesti gratia ad malas adducam
partes.

'adventi' pro 'adventus' idem in Phormione:

patrem ut extimescam, ubi eius adventi venit in
mentem.

'senati' pro 'senatus' Sallustius in Catilinario: senati decretum
fit, sicut ille censuerat. 'versi' quoque pro 'versus' Laberius in
lacu Averno:

versorum non numerum numero studuimus.

Valerius in Phormione:

Quid hic cum tragicis versis et syrma facis?

Laevius in polymetris:

Omnes sunt denis syllabis

Versi.

'hic victus huius victi' Plautus in captivis:

Proin tui tu cotidiani victi ventrem ad me adferas.

idem in aulularia 'huius gemitu' dixit:

Tantum gemitu et malae maestitiae mihi hic dies obtulit,
Famem et pauperiem.

74 alia omnia eiusdem generis Latina in 'us' desinentia secundae sunt decli-
nationis, ut 'hic Virgilius huius Virgilio', 'somnia somni', 'lacertus lacerti',
'numerus numeri', 'sanctus sancti', 'ventus venti', 'cibus cibi', quamvis et
'huius cibus' antiqui protulisse inveniuntur. Plautus in captivis:

1 quaesti] r questi RBDGK malam Ter. Bemb. a m. rec. corr. ducam Ter.
Bas. 2 partis Ter. Bemb. 3 Ter. Phorm. I 3, 2 formione DGLK phormione.
patrem in litura b ut om. GLK ex+timescam (is) R existimescam BGLK cum
Ter. Bemb. cum eius aduenti mihi uenit in mentem libri Prisc. lib. XVII
§ 160 ubi ueniat (a m. rec. del.) in mentem eius aduenti Bemb. ubi in mentem eius
aduentu (spscr. m. alt.) uenit Bas. adventi] sic etiam Donatus ad h. l. 6 Sall.
Cat. 53, 1 Catilinario] d catilinaria GLK catilinaria RBH catilinario Dr

senati] sic Sall. Paris. A Einsidl. Bern. 1 alti; senatus al. Senat+ (us) Rr
6 sit GLK Laberius] r Lauerius RBDHGLK Laber. lac. Avern. fr. 3
p. 212 Both. fr. I p. 244 Ribb. 8 lacu LK 10 Valerius in Phormione: v. su-
pra § 7 ualirius G Terentius R Terrent H formione GLK 11 Quid+ K
quod D hic ex huc corr. K tragicis] bdh graticis B traicis DH sirma Lk
firma GK 12 Laevius] sic tacite Reinesius var. lect. II 1 p. 126 ed. Altenburg. a.
1640 Leuius RBDHGLK Linius r Laev. fr. VI ap. Weichertum poet. Lat. rell. p.
61 polymetris] 3 polime+tris K polimentris RD polometris r polimenstris BHD poli-
mentis g polimerris G polimernis L Polymenis s. Polumenis Reinesius 14 uersi+ (s)
B 15 Plaut. capt. III 2, 75 (v. 855) 16 tu tui Plautus cottidiani H coc-
tidiani Vet. Plaut. afferas GLKr 17 idem] Plautus BDHK huius gemitu D

Plaut. aulul. III 9, 11 sq. 18 gemitu (ti) B male RGL mali Vet. Plaut.,
Nonius p. 487, 22 malai recte Hermannus elem. doct. metr. p. 412 mestitiae RDHG
mesticiae Hg mistitiae K maestitiaequae Vet. Plaut., sed que m. rec. add. mihi sup.
lin. add. K hic] r haec R mihi hic dies hic optulit (prius hic in lit.) B hic

dies mihi optulit libri Plaut. 20 eudem R sint R declinationes Dd
22 post uenti: colus .li add. K, litura extat in B, ubi ni f. uentus uenti repetitum sui

23 cibus antiqui] cibi uetusti H protulisse Gg Plaut. capt. III 2, 46 (v. 826)

p. 712. 13 P.

p. 280 K.

Tantus ventri commeatus meo adest in portu cibus. excipitur 'arcus', quod differentiae causa quidam tam secundae quam quartae protulerunt. de caelesti enim [id est de Iride] Cicero dicens in III de deorum natura in i finivit genitivum: cur autem arcus species non in deorum numero reponatur? invenitur tamen apud veteres etiam feminini generis, secundum quod bene quartae est declinationis. Ennius in XV annali:

Arcus aspiciunt, mortalibus quae perhibentur.

'acus' etiam quartae est, quod tam masculinum quam femininum invenitur - Lucanus in X:

Quod Nilotis acus compressum pectine serum.

Juvenalis in I:

Ille supercilium madida fuligine tactum

Obliqua producit acu.

idem in II:

emerita quae cessat acu.

diminutio tamen a masculino fit 'aculeus' teste Probo, quomodo ab equo 'equuleus' -, et 'lacus' et 'hic specus', quod tam masculinum quam neutrum invenitur. - Horatius carminum libro III:

Quo me, Bacche, rapis tui

Plenum? quae nemora et quos agor in specus?

sed 'hoc specus' melius dici in singulari, in plurali 'hi specus', Servio placet. feminino tamen hoc nomen quoque genere invenitur. Agellius noctium Atticarum V: sole medio, inquit, et arido et flagranti,

1 tantus] r densus tantus R comeatus DHLK 2 Excipitur Dd
differentiae G 3 Dae D Cicero de nat. deor. III 20, 51 dicens] r dicit R
de deorum natura in III. K 4 finivit] g finiunt G finit H Cum Gy atem
B arcus] sic etiam codd. Cic. opt., arqui, arcui, arcus al., arcuis cod. Charistii I p. 93
nel cur

P. 67 L. 5 reponatur L 6 Enn. ann. XV 2 E. S. v p. 59 Vahl.
8 Arcus aspiciunt] scripsi arcus ubi aspiciunt libri arquam ubi adspiciunt Merula
arquis ubi adspicitur Columna perhibetur H cum Carolinuh. alt. et Darmst.²⁰
9 masculini D feminini D 10 Lucan. Phars. X 142 cf. tib. V § 33 XIII L
XIII. o. G 11 nihilotis R compressum RDHLK compsum G ferrum GLK
12 Iuv. sat. I 2, 93 sq. 13 supercilicium D mandida D tactum]

cum plerisque codd. Iuv. interpolatis RBDGL tatum H tinctum cum Pith. m. alt.
(tatum m. pr.) et aliis nonnullis Iuv. et libris Prisc. lib. V § 33 K Vindob.

CCCXLVII Carolinuh. alt. 14 oblica R 15 Iuv. sat. II 6, 498 U. K 16 eme-
ritaue cessat BHD 17 Probus de cath. nom. p. 1463 P. 121 L. aequo RK

18 aculeus Rr aculeus H aequuleus D equuleus G equuleus est. Lacus K aculeus sic ab
acu aculeus et lacus B 19 oratius K Hor. carm. III 25, 1 sq. 20 bache BK
rapis bache GL 21 et] aut libri Horatiani meliores tantum non omnes et sic, ut asso-
let docte interpolatus, Carolinuh. alter 22 Serv. ad Aen. VII 568, ad georg. IIII
418 23 quoque tamen genere hoc nomen G tamen genere hoc nomen L genere
add. h Aggellius RBDHK A. gellius r agellicis G cf. § 61 Gell. noct. Att. V 14,
18 24 Atticarum] r anticarum R acticarum D V] Krehlius VI RBDHLK III G
fortasse numerus VI retinendus erat secundum ea, quae supra l. i. disputavimus
iniquid DH et arido] rapido libri Gelliani

specum quendam nactus remotam latebrosamque, in eam me penetro et recondo. Ennius in XVII annalium:

Tum cava sub †monte late specus | intus patebat.

Pacuvius in niptris:

advenio in scruposam specum.

76 dicebant tamen et 'hoc specum' et 'haec specu'. Cato: specu prosita, quo aqua de via abiret. sed Livius etiam singulari numero hoc ponit masculinum in Iab urbe condita: lucus erat, quem medium ex opaco specu fons perenni rigabat aqua. similiter Ovidius in III metamorphoseon:

Et specus in medio virgis ac vimine densus.

idem in VII:

specus est tenebroso caecus hiatu.

idem in XI:

Et specus in medio, natura factus an arte, Ambiguum. -

penus quoque et masculini et feminini et neutri invenitur teste Donato et Capro. Plautus in Pseudulo:

†Nisi mihi annuus penus ab amatoribus congeratur.

Lucilius:

1 nactus LKrd in eam me om. libri, addidi ex Gellio 2 penitro
RL Enn. ann. XVII 3 E. S. 11 p. 63. LXXVIII Vahl., qui plenam lectionis
varietatem ex Festo p. 343^a, 31 Muell., Nonio p. 222, 33 M., Servio ad Aen.

VII 508 petitam affert 3 caba D monte] libri cum Festo et Servio montis
Nonius monte] Od. Muellerus ad Fest. l. l. montem Columna montis latere
Fruterius latet Nonius alte Festus altae Servius specus late L 4 pa-
cubius GLK Pacuv. niptr. fr. 3 p. 134 Both. VI p. 91 Ribb. Non. p. 223, 1
Accius niptris: Inde aduenio montem Aetam scruposam specum, unde Ribbeckius l. l.
Inde Aetnam aduenio montem (s. Aetnam inde montem aduenio) in scruposam spe-
cum 5 scruposam Nonius (B ante tit.?) scrupulosam RDH et in litura b scrupulosam

GLK scrupulosam Darmst.^b, quod addo Ribbeckii causa, quem ceterum ubivis fere reli-
giosissima accuratone schedis meis usum esse inveni 6 et hoc specu h haec ex
hoc corr. B Caton. fr. inc. p. 87 Lion.; ad originum libros videtur pertinere
prosita] M. Hauptius coll. Paulo p. 226, 5 Muell.: 'prosita proposita', pro siti RBDGL
ppositi H ppsita h propositi K apposita edd. ante Krehlianam posita ex codd. suis
Krehlius 7 devia RADHG habiret D Leuius GLK Livius ab u. c. lib. 1
21, 3 9 perhenni R rigebat B Ovidius similiter L Ovidius Rr Ovi-
dus metamorph. III 29 11 Et] Est v. l. codd. Ovid. medio K Ovidius media libri
Prisc. rell. ac vimine] a cuimine H acumine GK densis libri aliquot Ovid. 12
Ovid. metamorph. VII 409 13 caecus] d specus D 14 Ovid. metamorph. XI 235 sq.
XII D 15 Et libri Prisc. cum Ovid. Basileensi Est Ovidius, Lips. 2 Krehlii

media Rr 16 ambiguum est libri aliquot Ovid. 17 Plenus Rr quoque masculini
GL et feminini om. R Teste B Donatus p. 1747-P. 12 L. penus laudat
inter nomina incerti generis inter masculinum et femininum. nam ibi penus pro pinus
legendum esse, quod Lindemannus suspicatus est, docet Cledonius p. 1895 sq. P.
18 Capro] de dub. gen. ap. Osannum de Fl. Capro p. 11 cf. lib. V § 45 Plautus
am. GL add. y Plaut. Pseud. 1 2, 45 cf. lib. V § 44 pseudolo L pseudulo
G pseudulo D pseudulo B 10 annus G congeritur RBHGLK 20 Lucilius]
cf. lib. V § 44

p. 713. 14 P.

p. 271. 70 (270. 71) K.

Magna penus parvo spatio consumpta peribit.

Horatius in I epistularum:

Annonae prosit, portet frumenta penusque,
cuius neutri genetivus est 'penoris', ut 'pecus pecoris'. Caesar Strabo
5 contra Sulpicium tribunum plebis: propinquos nostros Mes-
salas domo deflagrata penore volebamus privare ('hoc penum'
etiam Afranius protulit:

in penum erile).

etiam 'hic ficus', vitium corporis, quartae est. Martialis in I epi-
10 grammaton:

Cum dixi ficus, rides quasi barbara verba

Et dici ficos, Caeciliane, iubes.

Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci:

Dicemus ficus, Caeciliane, tuos.

15 ex quo ostendit, et vitium et fructum posse quartae esse declinationis, ge-
nere autem differre. 'vultus' praeterea quartae est, quod quasi rei est vo- XV 77
cabulum a 'volo' verbo, quomodo a 'colo cultus' et ab 'occulo occultus',
ab 'ulciscor ultus'. nec mirum, cum Aristoteles species incorporales
erga corpora vult esse, 'vultum' || in facie intellegi, voluntatis enim signi-
20 ficat affectum, quomodo 'metus', 'gaudium', 'laetitia', 'tristitia', quae om-
nia rerum incorporalium sunt vocabula. iure igitur quartae est. similiter

1 consumta L persibit (h) D 2 Oratius D Oratius HK Horat.
epist. I 16, 72 aepistolarum K 3 anno ne L anno ne K annone b oportet r
4 genetivi RD Caesar] g Cessar G Caesaris Strabonis contra Sulpicium

Rufum tribunum plebis or.: v. Meyerum l. l. p. 334 sq. cf. lib. V § 44 5 tribuno Rr
tribunus GK tribunus L propinquos] b propinquos B messales R messisa-

las L mesis alas GK 6 ponere Rr nolenamus pribare B 7 afranius HK
Afranius in talione, v. lib. V § 44 8 paenum R erile] RHK, unde et hic et
lib. V l. l. restitui, cf. Ritschelium prolegg. in Plaut. p. XCVIII Wagneri orth. Verg.

p. 433. om. G aerile g erile D herile BL haerile r 9 uicium H Martial.
epigr. I 65 epigrammaton K 11 babara H 12 dici] dixi R cum Mart. Paris.
8284 et pr. cod. Leid. Voss. 121 ficus K et ex ficos corr. B cecciliane RHGL

et ex corr. K cecciliane ex ceciliane corr. B 13 dicemus ficos Rr dicemus Gg
ficus] sic etiam nonnulli codd. Martialis ficos codd. Mart. plerique 14 ceciliane
BDHL ceciliane GK 15 quo* ostenditur H ostendit vitium uel fructum K
genera H 16 differre L deferre G praeterea] quoque L 17 oculo ex' acculo

corr. K ^{oc}cultus D 18 et ab ulciscor (ulciscor b) B ultus] rd uultus RD
mirum quoque cum H Aristoteles] g maristoteles R aristoteles GK v. Aristotelem

de anima I 1, 9 sqq. p. 403 Bk. 19 ergo Dd erga Kk in facie intellegi h. l. om.
DH faciae Rr quomodo colores et figuras cum sint incorporales post intellegi
add. GLK quoque quomodo colores et figuras cum sint incorporales RH et eadem
post uultum BD uolumptatis K significant Rr Ll 20 affectum in facie (fa-
ciae Rr faciae H) intellegi quomodo (. Quo modo H) libri a voc. gaudium ite-
riam inc. A v. § 43 laetitiae Rr letitia* (m) B tristitiaq. omnia G 21 Iurae
Rr est similiter b

p. 714 P.

p. 270 (71). 72 K.

'artus'. hoc enim quoque, cum neutro etiam genere 'hoc artu' veteres proferebant, bene secundum quartam declinatur. omnia enim masculina, quae neutra quoque in u desinentia inveniuntur, eiusdem sunt declinationis, ut 'hic tonitrus hoc tonitru', 'hic cornus hoc cornu'. ergo similiter 'hic artus hoc artu'. Plautus in Menaechmis:

Ita mihi imperas, ut ego huius membra atque ossa atque artua

Comminuam.

illud etiam possumus dicere, quod a verbo 'arto artas' rei vocabulum fit 'artatus' et per syncopam 'artus', quomodo a 'poto potas potatus potus'. ideoque nomen etiam, quod significat ἄρθρον, id est 'artus', quia vocabulum rei est simile, et eandem servavit declinationem quomodo 'exercitus', 'saltus', 'magistratus'. et forsitan ideo etiam 'acus' ab acutu, 'portus' a portatu, 'lacus' a laqueatu, 'sinus' a sinuatu, 'currus' a cursu, 'gradus' a gressu nata primitivorum servant declinationem, quomodo univoca fixa. a portu compositum tam masculini quam neutri generis invenitur et secundae declinationis, 'hic anguiportus' et 'hoc anguiportum, huius anguiporti'. sic Plinius Secundus in I artis grammaticae. Terentius quoque in adelphis:

Id quidem anguiportum non est pervium.

idem in Phormione:

Sed hinc concedam in anguiportum hunc proximum.

'gradus' quoque quartae est, ut ostendimus, et 'sinus'; dicitur tamen 'hoc sinum' i producto et significat vas. Varro de vita populi Romani

2 declinatur] rh declinantur R (H?) declinationem BK 3 desinentia] r
desi R 4 tonitruus G hoc ante tonitru in lit. b 5 hoc ante artu in lit. b
Plaut. Menaechm. V 2, 102 sq. (v. 855 sq.) menechmis RBH meneche-
nis GK mechenis L menechmis (i) D 6 mihi imhi imperas R mbra D ossa
artua GLK 9 possimus D rei d ei D 10 et add. r . Quomodo H 11 ἄρ-
θρον] in litura ἰ ἀρθρων R apepo GK in uocabulum Aa uocabulo BDGL uoca-
bulo (a) H a uocabulo K 12 similem GLK (R?) et om. BD del. a exerti-
uel acus acutu
tus H 13 etiam om. G arcus Gg arcitu Gg acuto RD portas Dd 14 la-
queatu D 15 gresu G nata add. k nata aequiuoca ***** primitiuorum (cyn-
onyma) B declinationem add. r quomodo exercitus G ONONYMA post uni-
uoca adras. in B 16 et fixa H generis quam neutri GL 17 anguiportus Rr
anguiportum Rr huius anguiporti] a huius anguiportis K his anguiportis RBADHGL
at huius anguiporti r 18 plenius GK saecundus R II. K Plinius Secundus
in art. gramm. lib. I ap. Lerschium Sprachphilosophie der Alten I p. 183 primo h
prima H Ter. adelph. III 2, 39 19 quoque om. L adelphis GL 20 Id] i. K
***iportum H agguiportum h post anguiportum: non est — anguiportum om. R
add. r, non om. D 21 Ter. Phorm. V 7, 8 formione AL 22 hic Bas. conce-
nos transire
dam in Hh concedam transire uos in B hunc etiam duo codd. Ter. Bentl. hoc
Bemb. Bas. proximum] b ***imum B 23 . Et sinus H tamen et hoc ADHr
24 signum D i producto in neutro gen. in masculino corp. et H Varro de
vita p. R. lib. I p. 239 ed. Bip. cf. Non. 547, 21 v. etiam Varr. de l. L. V § 123

p. 774. 15 P.

p. 272. 73 K.

libro I: ubi erat vinum in mensa positum aut galeola aut sinum. Virgilius in bucolico:

Sinum lactis et haec te liba, Priape, quot annis.

sed hoc etiam masculino quidam protulerunt. Plautus in Curculione:

hic cum vino sinus fertur.

forte igitur etiam differen[t]iae causa hoc secundae, illud quartae declinaverunt. 'currus' similiter excipitur, quod quartae est declinationis, ut ante docuimus. et possumus non inverisimilem de his omnibus rationem, ut superius demonstravimus, reddentes dicere, quod ea, quae a participiis derivantur in 'us' desinentia, si sint fixa, quartae sunt: | 'portatus portus', 'artatus artus', 'arcuatus arcus', 'laqueatus lacus', 'acutus acus', 'sinuatus sinus'. a cursu quoque vel 'curro currus', a gressu vel 'gradior gradus'. adeo autem cognatio est currus ad cursum, quod diminutivum 79 pro cursu accipitur. Cicero pro Marcello: nec fas esse ducebam, versari me in nostro vetere curriculo. quomodo igitur, si essent participiis similia, fixa quartae proferrentur declinationis, sicut omnia quae similia sunt participiis non mobilia, sic etiam per syncopam prolata vel mutatione consonantium ante 'us' positarum eandem tamen declinationem servaverunt. nec mirum in nominibus hoc fieri, cum etiam ipsa participia inveniuntur est quando per syncopam prolata, ut 'potus' pro 'potatus', 'cretus' pro 'creatus', 'dictus' pro 'dictatus', 'saucius' pro 'sauciaus', 'truncus' pro 'truncatus', 'lassus' pro 'lassatus'. 'tonitrus' quoque et 'cornus', quando sint masculina, notantur, quod quartae sunt. nam plerumque neutra inveniuntur, 'hoc tonitru', 'hoc cornu', de quibus

ibique Od. Muellerm 1 mensam libri Non. galleola Rr galeola(?) L 2 sinu et senu libri Non. Verg. ecl. 7, 33 bucolico A bucolico K buco G buco L 3 te] sic etiam Ver. tibi GL lib⁺⁺⁺ (us) Pal. Priape a pia quadam animu

eras. in H quot annis] dk quod annis DK cotannis Rr 4 quidam] r om. L quidem R Plaut. Curc. I 1, 82 (o. 82) gurgulione l 5 f. eine, unde incipit versus Plantinus, excidit post Curculione fertur forte igitur K fertur forte, igitur G 6 differentiae L deferentiae G 8 non inverisimilem] AH ex corr. non inueniri similem RDGL et AH pr. uerisimilem dh et in mg. r ***** (ñ inueniri) similem K *** inueniri similem (non) B 9 quae ea participiis Rr 10 us in litura h portatus add. r portatus portus] ex corr. G portus portatus LK et G pr. 11 artatus artus] ex corr. G artus artatus-LKr et G pr. arcuatus] rh arcitus RADEGLK

12 gresu GL 13 post diminutivum: curriculus add. R currus BADG currus Kk currus id est curriculum H currus curriculum vel currus, curriculum edd. ante Krehlium 14 Cic. pro Marcello 1, 2 nec fas] nefas r ne fas B 15 uestro o. l. librurum Cic. uertere Rr ueteri plerique libri Cic. curriculo pro cursu. H 16 pro-

ferrentur] rah proferrentur H proferentur RBAD proferuntur L proferuntur K sicut] sic D 17 quae spscr. in K participiis similia sunt GL mobilia ut est

nisus sic B sic] sin Dd sicut H 18 mutationem ante B 19 nominibus] rh omnibus RBH cum K partitipia R 20 est quando inueniuntur h est quando inueniuntur K 21 pro dicatus K sautius pro sautiatius D 22 lasus pro lasatus L

tronitrus L 23 sunt AGLKd masculina sint Hh quod in litura g 24 inueniuntur neutra GL

p. 715. 16 P.

p. 273. 74 K.

supra quoque docuimus. quomodo autem quaedam quartae declinationis nomina etiam secundae regula protulisse superius vetustissimos ostendimus, sic ex contrario, quae debuerunt secundae esse, quasi quartae est quando declinaverunt, ut 'hic sibilus huius sibilus', 'vadius', 'vulgus', 'fretus'. Sisenna in XII historiarum: procul sibilu significare consulis coepit. excipitur etiam 'lepūs leporis', quod solum in 'us' correptam desinens masculinum tertiae declinationis invenitur. nam 'vetūs veteris' commune est trium generum et 'Ligūs' quoque 'Liguris' commune. Sallustius in II historiarum: sed ipsi ferunt taurum ex grege, quem prope litora regebat Corsa nomine, Ligus mulier. invenitur tamen etiam in 'ur' desinens, 'Ligur', ut Lucanus in I:

Et nunc tonse Ligur, quondam per colla decore
Crinibus effusis toti praelate Comatae.

quamvis 'veter' etiam analogia exigit, ut bene sit dictum. Accius in Hecuba:

Veter fatorum terminus sic iusserat,

pro 'vetus'. quod Capro quoque prudentissime videtur, cum comparativus 'veterior' et superlativus 'veterrimus' 'veter' desiderent positivum. Cato in I originum: Antemna veterior est quam Roma. Plautus in Bacchidibus:

1 supra quoque] *G ex corr.*, quoque supra *GL* post quoque: et cornus
add. *R unci incl.* r 2 in regula *B* ostendimus] docuimus *g* ducimus *G*
3 ex contrario] *L* secundae debuerunt *GL* est quando in *mg.* add. *A*
declinaverunt *H* 4 hic add. *h* huius] in *litura k* haec ni *f. K* huius sibilus
add. r Sisenna in XII hist. p. 315 *Kr.*; p. 377 *R.* 5 XV. *GL XI B* histo-
riarum] b histo*** *B* sibilu] *D Vind.* CCCXLVII *h* ('unus' *Krehtli*) *Roithius*

sibilus *RBAHGLd* sibilus *K* 6 caepit *GLK* solam *D* correptum *L* 8 et
li
gus *Rr* ligus oris commune est quoque *Gg* ligus ligoris commune quoque est *L*
ligoris quoque *K* et ex liguris quoque *corr. B* commune est *D* *Sall.*
hist. II 13 p. 129 *Kr.* cf. *Isid. origg.* XIII 6, 41 9 in *om. GLK* ferrum *K*
10 quam *K* littora *L* Corsa] *d* causa *D* nominiae *B* Ligur et Ligurum
vv. ll. edd. Isid. 11 ut in *mg. K* *Luc. Phars.* I 442 sq. 12 tonsa *Hh* decore]
plerique *codd. Lucani cum utroque Vossiano* decora alii; decora decore libri; decore
decora
del. *rhl*; decore archetypus *Prisciani* 13 effusis] b effusi *BL* effussi *GK* toti *Lu-*
anus totis libri *Prisc.* (sic ni *f. in litura etiam H*) praelate comate, a p. c. *AD*
plate comatae
t sic *f. in litura H* * * (p. c.) *Rr* p̄cum *GLK* p̄lata cōmata ad *mg. l* .poc. *B*

comete *Luc. Voss. A* 14 quamui* (s) *L* etiam ueter *BGL* Accius] b *Ac-*
tius *BH* Attius *L* *Att. Hecub.* p. 210 *Both.* p. 168 *Ribb.*, qui *Hecubam ex solo*
Prisciano cognitam ad Neoptoleum referendam esse censet p. 321 *hecuba R* *hecuba B*

becula *GLK* 15 Veteter *B* iuserat *L* iuserat *K* 16 Capro: cf. lib. III § 21

prudentissime ex prudentissimo *corr. A* prudentissimo *K* 17 ueterimus *Gg* posi-
tivum] b possessivum *B* *Cato origg. lib. 1 p. 99 Kr. fr. 13 p. 270 Roth. fr. XXI*
p. 28 sq. Wr. 18 Antemna] v. l. a *g ascripta* 'uel antemna', Antemna *Lips.* 2
antes ante a
Krehtli, Antemnantia mei omnes, quod *f. vel ex gloss.* ueterior vel ex Antemna ortum est,
ut ante a. (ante amnem) fuerit a sciolo quodam appositum, cf. *Varronem de l.*
L. V § 28 et Paulum, si dis placet, Silentiarium s. v. amneses p. 17 *M. et Serv. ad*
Aen. VII 681 Antemnatium con. *Roithius* ueterior *spscr. r* *Plaut. Bacch.* V 2, 30
(v. 1150) cf. lib. III § 21 bachidibus *RBA* bacchilibus *L* bachilibus *GK*

p. 716 P.

p. 274. 75 K.

Senem †tibi dedo illum veteriorem, lepide ut lenitum reddas.

Monosyllaba quoque in 'us' omnia, cuiuscumque sint generis, tertiae XVI 81 sunt declinationis, quae et producuntur. est autem masculinum unum a Graecis sumptum μῦς, 'hic mus muris', quod per obliquos casus producit u, 'mūris mūri', ideoque assumpsit r, quia non poterat u vocalis paenultima produci vocali altera consequente. itaque nominibus monosyllabis u longa est per omnes casus et similis declinatio supra dicti nominis, ut 'mūs mūris', 'plūs plūris', 'iūs iūris', 'tūs tūris', 'crūs crūris', exceptis 'grūs' et 'sūs', quae sola in monosyllabis communia inveniuntur et in nominativo producuntur, in obliquis vero corripuntur, quod apud Graecos quoque οὔς productum in nominativo reliquos casus corripit. et u paenultima ante vocalem posita longa non invenitur apud Latinos, ut 'ardūs', 'sūa', 'fluctūi', 'rūo'. sunt autem nomina in 'us' desinentia communia quattuor, duo in 'us' productam monosyllaba et duo disyllaba in 'us' correptam, de quibus supra diximus, 'hic' et 'haec sūs suis', 'grūs gruis'. Virgilius:

Strymoniae dant signa grues.

Horatius sermonum libro II:

discerpta ferentes

Membra gruis, sparsi sale multo non sine farre.

'vetūs' etiam 'veteris' et 'Ligūs' (quod in 'ur' terminat nominativum 'Ligur', ut supra dictum est) 'Liguris'. praeterea 'unus', 'ullus', 'nullus', 'solus', 'totus', 'alius' quamvis verissima ratione nomina esse ostendantur, ||

1 lepide] r lapide Rh lapidem GLK 3 cuiuscumque B 4 est] sunt r sunt
autem. Unum masculinum (. Unum in litura g) graecis G sunt autem unum masculi-
num a graecis LI a om. K 5 sumptum] g sumtum GL μοις GL 'hic
mus] k humus H? quod et per BAH oblicos B 6 u ut muris GL
Ideoque Rr assumpsit] g adsumpsit B adsumsit D sumpsit GL 7 proci* (t) Dd
sequente GLK nominibus] in omnibus Arhl in nominibus DH 8 u] rdh
us RBADEL 9 crus curis R 10 sus et grus GL quae** sola monosyllabis Hh
monosyllabis] b monosyllabis B communia G 11 post nominativuo: producun-
tur — nominativuo om. R add. r 12 produc in Rr reuos Kk 13 non invenitur
longa GL apud ex apud corr. B 14 fluctui Dd ruo] suo G suo LK
nomina] ex corr. L omnia GK et L pr. communia G cummunia K 15 duo
di
syllaba Rr 16 gruris B 17 Vergy. Aen. X 265 post Virgilius: in X. D in I
georgicon L (cf. georg. I 120 Strymoniaeque grues etc.) dicit K in III add. r
18 strimoniae AGd strimonie D istrimoniae R strimoniaeque L strimonia K
sygna D 19 Hor. serm. II 8, 88 sq. sermonem liber .II. R in sermonum libro II r
in sermonum lib II AG sermonum I, L 20 discerta B 21 mbra D 22 quod et in B
terminat nominat nominativuum Rr 23 est om. I. Praetere R ullus
add. d, post nullus repet. A 24 ostenduntur Rr

p. 717 P.

p. 275. 76 K.

ut in pronomine docebimus, tamen pronominum sequuntur declinationem illorum, quae in 'ius' terminant genitivum, quamquam inveniantur apud veteres et nominum modo declinata, id est genitivum in i et dativum in o desinentia, nec solum haec, sed omnia, quae simili declinatione proferuntur, sicut iam in superioribus ostendimus. Titinius in barbato: 5

quod quidem pol mulier dicit,

Namque uni collegi sumus,

'uni' pro 'unius'. Afranius in suspecta:

Adeo ut te satias caperet toti fami|liae,

pro 'totius'. Cato in I originum: nam de omni Tusculana civitate soli Lucii Mamiliii beneficium gratum fuit, 'soli' pro 'solius'. idem: qui tantisper nulli rei sies, dum nil agas, 'nulli' pro 'nullius'. Plautus in truculento:

quasi vero corpori reliqueris

†.potestatem coloris ulli capiendi, mala, 15

'ulli' pro 'ullius'. 'alius' quoque tam 'huius altus' pænultima circumflexa quam 'alii' genitivus invenitur apud veteres. Caelius in V: nullius alii rei nisi amicitiae eorum causa, 'alii' pro 'alius' dixit. Caesar in Anticatone priore: uno enim excepto, quem alius modi atque omnis natura finxit, suos quisque habet caros. 20 M. Cato in censura de vestitu et vehiculis: nam periniurium siet, cum mihi ob eos mores, quos prius habui, honos detur, ubi datus est, tum uti eos mutem atque alii modi sim. G. Licinius in II: perversum esse alii modi postulare.

1 pronominae B docebimus] l doceuimus B docuimus GL tamen] h tantum H secuntur B D H r sequuntur G g declinationem sequuntur K 2 ius] us B d apud veteres inveniuntur GL 4 sed et omnia L 5 iam] etiam GK in add. r superioribus H Titinius in barbato: v. § 36 6 pol mulier ex mulier pol corr. K dicit A H K r et libri § 36 7 namque] L pr. namque K et L ex corr. colligi G colligii R collegii B A D H L K 8 afranius GK Afranius in suspecta: v. § 36 spectia B 9 satias] r satis R H G L K totae K et quos praeterea l. § 36 10 Caton. orig. lib. I: v. § 36 tu]seculana D d 11 soli*(i) L mamellit G mammilii K 12 idem] Idem in secundo s. Idem in II. edd. Cat. fr. inc. v. § 36 tantis pro B nullae sed ni f. corr. ex nulli K nihil B nulla iterum, ut videtur, correctum ex nulli K 13 Plaut. trucul. II 2, 37 sq. v. § 36 14 corporis H corporis (s?) L 15 Tuo potestatem Plautus capiendam Vet. Plaut. 16 ulli pro in lit. et ad mg. b circumflexa L et ex circumflexa mut. G 17 Caelius] d § 36 Cecilius R B A D G L K Caecilius H Caelius in V: v. § 36 18 alius D H aliae ex alii ni f. mut. K alii] hic etiam D H et ex eodem voc. ni f. aliae corr. K 19 Caesar (s) G Caesar in Anticat. priore: v. § 36 Cesar inticatone D 20 om̄s D G L K a 21 M. Cato in censura de vestitu et vehiculis: v. § 36 vehiculis] h ueiculis A a uehiculis G L K uehi**** H per iniuriam B periniurium GK 22 si et L K ob] r b ab R B eas A a quos et prius L 23 tum ex cum corr. K mutiem A motem (r ni f.) L motem K G. Licinius] Glicinnius H licinnius R B A L C. Licinii Macr. ann. lib. II: v. § 36 24 .V. K

p. 717. 18 P.

p. 276. 77 K.

Feminina eiusdem terminationis correptae, si sint arborum nomina, 83
 secundae erunt declinationis, ut 'haec ornūs huius ornī', 'haec fagūs fagi',
 'haec pīrūs piri', 'haec cupressūs cupressi'. excipiuntur 'quercūs', 'laurūs',
 'pinūs', 'cornūs', 'fictūs', quae tam secundae quam quartae inveniuntur.
 5 Cicero in chorographia: ibi quercorum rami ad terram ia-
 cent, ut sues quasi caprae ex ramis glande pascantur. Virgi-
 lius in VIII:

Arma sub adversa posuit radiantia quercu.

Statius in VII Thebaidos:

10 cornu depressus Achiva.

Virgilius in XI:

ferro sonat alta bipenni

Fraxinus, evertunt altas ad sidera pinus.

Cicero in II de oratore: cum familiaris || quidam quereretur, |
 15 quod diceret uxorem suam suspendisse se de ficu, amabo te,
 inquit, da mihi ex ista arbore, quos seram, surculos. Marti-
 alialis in epigrammatibus:

Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci.

sin vero in productam 'us' terminentur, ablata s, addita 'tis' faciunt geneti-
 20 vum, ut 'haec servitūs huius servitutis', 'virtūs virtutis', 'salūs salutis',
 'senectūs senectutis', 'iuventūs iuventutis'. excipiuntur 'tellūs telluris', 'pa-
 lūs paludis', quae duo non habuerunt t in genetivo. 'palus' tamen etiam
 correpta 'us' invenitur apud Horatium de arte poetica:

1 Feminina — cupressi in mg. add. g 2 secundae G erunt] sunt K
 haec cornus huius corni BHk huius ornī] horni A .ni L fagi in lit. b huius
 fagi R 3 haec om. DGLK add. g huius pyri R haec om. GLK cupressus
 D cupressus cupressi L cupressus .si K cupressu cupressi B huius cupressi R Exci-
 piuntur DGL 5 Cic. in chorographia: Cic. ed. Or. III 2, 493 chorographia]
 sic RAD ortographia GLK hortographia BHd cosmographia (sed os in litura) Car-
 olinuh. alter chosmographia Zwicc. 2 chronographia Zwicc. 1 Krehlii cronographia

Darmst.* cf. v. l. ad lib. III § 25 ubi Rrⁱ ibi quercorum] d ibiq; uercorum D
 quercorum R 6 ramis (t) R glande] h clande D grande K glade H
 Verg. Aen. VIII 616 7 VIII*(1) A 8 radiantia] r radientia RK cum aliquot
 libris Vergil. cf. lib. XIII § 50 9 Stat. Thebaid. VII 647 III D tebaidos K

10 deſpus GLd dſpos D deſpensus Vind. CCCXLVII cum Statio achiva Rr^h
 11 Verg. Aen. XI 135 sq. XII BGLK 12 Ferro ex Ferre corr. A alta] icta
 Carolinuh. alter cf. lib. V § 28 bipinni DHR bibinni K 13 altas] sic etiam non-
 nulli libri Vergil. ex dett. actas Med. Pal. Rom. pinos Med. 14 Cic. de orat.
 II 69, 278 qdam G quereretur] r queretur RK quaeretur Da quaereret B

15 ursorem A 16 inquit] ah inquit ADHK ex] de codd. aliquot Cic.

hista H ea Cic. codd. Lagom. 2 et 36 ex praestantissimis surculos] l serculos A
 sarculos GL Martial. epigr. I 65, 3 17 grammatibus L 18 in spscr. Ab
 19 productam] b producta B us productam gl terminantur HGK 20 serui-
 tus. tis K uirtus uirtutis om. B 23 oratium RD oratium BAK Horat. de
 arte poet. v. 63 sqq.

Debemur morti nos nostraque: sive receptus
Terra Neptunus classes aquilonibus arcet,

Regis opus, sterilisque diu palūs, aptaque remis.

84 alia nomina eiusdem generis [id est feminini] in 'us' correptam desinentia quartae sunt declinationis, ut 'haec nurūs huius nurus', 'haec tribūs huius tribus', 'haec manūs huius manus' - ex quo compositum eius declinationem sequitur, 'hic centimanūs huius centimanus'. Horatius in II carminum:

Testis mearum centimanus †gygas
Sententiarum - ,

'haec anūs huius anus'. nam Terentius contra hanc regulam in heautontimorumenon dixit 'anuis' more antiquo:

ipsam offendimus

Mediocriter vestitam veste lugubri,

Eius anuis causa, opinor, quae erat mortua.

excipitur 'haec alvūs huius alvi', quod veteres frequenter masculino genere protulerunt. Accius in annalibus:

ut quam fragilissimus alvus.

Cato ad filium: ex dolore, ex feбри, ex siti, ex medicamentis bibendis, ex cataplasmatibus, ex alvo lavando. Cinna in Smyrna: 20

1 debemus *ADHLK* nostra quae siue *BK* nostraque sive receptus] *a*
nostra quaesiuere ceptus *A* nostra quesiuere ceptus *H* 2 clases *GL* classis *v. l. ep. Hor.*
3 sterilisque *BH* sterilisque *pars codd. Horat.* 4 nomina] omnia *BHK* 6 declinationem eius *L* declinationem in marg. add. *k* declinationem sequitur *G* 7 sequimur *H* huius centimanus *om. D* oratius *K* *Hor. carm. III*
4, 69 sq. 9 gygas] *R* gigas *ADLK* et libri lib. XVII § 152; atque sic gygas vel gigas libri Horatiani fere omnes et h. l. et carm. lib. II 17, 14; al. Gyges et, quod apud Hor. recipiendum est, Gyas. Prisciani vero codex et ipse s. gygas s. gigas praebuit. gigans *BH* II libri f. carm. II 17, 14 memores carminum II *K* 11 Ter. heautontim. II 3, 44 sqq. eautontimorumenon *R* ea-utontimorumenon *A* eautontimorumenon *DH* eutantamor G eutantamor L ea-utontamoromeñ *K* 13 offendimus
Rr 14 ligubri *K* 15 casa *H* casa *K* 16 huius *om. G* 17 protulerunt (1) *G*
protulere] *A* accius *Rr* actius *H* *Att. annal. p. 177 fragm. hist. Rom. ed. Kr. cf. Non. 193, 25* 18 fragillissimus *HG* alvus (i) *A* post aluus: Persius [sat. 1, 17] liquido cum plasmate *B*, quod est glossa. ad cataplasmatibus, lin. 20. pertinens 19 Cato ad filium] Cato in epistula ad filium: ex dolore — bibendis. lib. VII § 59. epistularum fragmentis haec inseruit *Lion* p. 49, at v. O. Iahnium in act. soc. scient. Saxon. cl. hist. phil. a. 1850 p. 267, qui docet referenda haec esse ad isagogen commentarii. 'quo medeatur filio, servis, familiaribus' ap. *Plin. nat. hist. XXVIII* 8, 15, ipsum vero hunc commentarium partem effecisse eorum librorum, 'quos scripsit ad filium': cf. *Böckhium* in act. acad. Berol. mensr. a. 1854 p. 280 *Fleckeisenum* *Caton. poes. vell. p. 14*, qui prudenter nostro loco pedestrem orationem vindicaverunt feברי *Rr* mendica-
mentis *D* 20 cataplasmatibus *H* caplasmatibus *L* al-uo *L* leusndo *R* labando *B*
C. Helvii Cinnae ex Smyrna fr. I ap. Weichertum poet. Lat. vell. p. 187 sq. smirna LK

p. 718. 19 P.

p. 277. 78 K.

At scelus | incesto Cinyrae crescebat in alvo.
itaque secundum hoc genus bene declinatur 'alvus alvi'. Virgilius tamen
femininum hoc protulit in II:

In latus inque feri curvam conpagibus alvum.

5 'humūs·humi': hoc etiam neutrum in 'um' desinens invenitur apud veteres, 85
secundum quod oportune hanc declinationem servavit Laevius in Adone:

Humum humidum pedibus fodit.

Gracchus in Thyeste:

Mersit sequentis humidum plantis humum.

10 'domūs huius domi' et 'domūs huius domus'. Terentius in eunucho:
domi focique fac vicissim ut memineris.

Virgilius in VI:

Hic labor ille domus et inextricabilis error.

Ovidius in IIII metamorphoseon:

15 domui communis utrique.

'colūs colī' et 'colus'. Virgilius in VIII:

Cui tolerare colo vitam tenuique Minerva.

Stadius in VI:

sed huius

20 Extrema iam fila colu, datur ordo senectae.

'Vendūs Veneris' quoque excipitur, quod solum proprium femininum in- 86
venitur Latinum in 'us' desinens correptam. et forte ideo sic declinatur,
ne, si 'Venus Veni' declinaretur, dubitationem haberet genitivus cum 'veni'
verbo imperativo. 'incus' etiam 'incudis', quod ponit Nonius Marcel-

10
I incesto A incesto Kk incestum turpe cod. Char. p. 61 P., quod ex in-
cesto cinure corruptum videtur Lindemann ed. suae p. 44 not. 21, incestum 'turpi coni.
Weichertus Cinyrae] α cinnae libri nisi quod Cirenae unus Krchtli Smyrnae Bur-
mannus ad Ovid. metam. X 298 craescebat D 2 Verg. Aen. II 51 3 II Ae-
neidos G 4 iniquae D ferit Verg. Med. compagibus RADGLK 5 in

um disinens (dissinens K) neutrum GLK ures L 6 oportunae BA Laevius]
ex cod. suo G. I. Vossius castig. et not. p. 1 cf. bibl. crit. nov. II 32 sq. Weichertum l. l. p.
41 leuius BDGLK liuius RAH Laevius in Adone: v. Weichertum l. l. p. 53 sq.
Livii Andronici dramatum reliquiis post alios inseruit Bothius l. l. p. 7. cf. Klusmannum
Liv. Andr. dram. rell. p. 5 adonae A andone G 7 humi+dum H post hu-
midum: pedibus— humidum om. R add. r 8 Gracchus rh gracus H gratus BDGLK
grachus A Gracchi Thyest. fr. p. 272 Both. p. 196 Ribb. cf. Weichertum de L.
Varro et Cassio Parm. p. 170 sq. in tithes temer sit L in tithestener. sit G in thi-
thes temersit K thieste R 9 humidum] rh humidum RHK plantas
Benleius ad Hor. art. poet. v. 260 10 domus post et om. K Ter. eunuch.
IIII 7, 45 eunacho L enuchū D iunacho G iunacho K 12 Verg. Aen.

VI 27 13 lauror K inextricabilis B 14 Ovid. metamorph. IIII 66

15 communis Gg communis utrique ex utrique communis corr. A 16
Verg. Aen. VIII 409 VII GL 17 tollerare G tenuique ex tenui quae
corr. A minierum Hr 18 Stat. Theb. VI 379 sq. 10 Sed eius L 20
extraema A fl. a (i) A flsa Stat. Cass. colo Stat. Cass. al. 21 exci-
piunt spscr. in B 23 Veni spscr. in L genitivus spscr. in K 24 impe-
rativo L Nonius] r Nouius RBALK Nonnius H marcellius B Nonius
Marcellus de doctorum indagine (id est operis de compendiosa doctrina cap. XII) p. 523,

lus de doctorum indagine: massa malleis cuditur, unde etiam incus est appellata. cuius quia et genetivi paenultima 'cu' et in verbo 'cudo' eadem syllaba producitur, debet quoque in nominativo produci. 'pecus' quoque femininum 'pecudis' facit, quod etiam neutrum est, 'hoc pecus pecoris'. Caesar in auguralibus: si sincera pecus erat. 5
Virgilius in I:

Ignavum fucos pecus a praesepibus arcent.
vetustissimi | etiam 'hoc pecu', unde 'haec pecua' plurale, dicebant. Hos-
tius in I annali:

Saepe greges pecuum ex hibernis pastibus pulsae. 10
Plautus in mercatore:

Nec pecua ruri pascere nec pueros nutricare.
item in truculento:

Pecua ad hanc collo in crumina ego obligata defero.
idem in rudente: 15

Non vides referre me uvidum rete sine squamoso pecu?
et Solinus in memorabilibus de Britannia dicit: ita pabulosa,
ut pecua, nisi interdum a pastibus arceantur, ad periculum

31: Stricturae dictae sunt, quae de ferro candenti micant, cum massa malleis cuditur, unde et incus est appellata 1 massa] massa ferri R ferri massa

GLK 2 peneultima genitui G penultima genitui L 3 cudem Rr in no-
minatio quoque R 4 femininum Kk pecudis Gg 5 est pecus GLK
minora animalia
maiora

hoc
est pecus Kk caesar (s) G Caesar in auguralibus] corr. ex cesa in aguralibus A ad L. Iulium Caesarem haec auguralia pertinere coll. Prisciani lib. VIII § 15 docuit Nipperdeus in ed. C. Iulii Caesaris p. 785 sincera] d sincera GL sin-
II
ceras D 6 Verg. Aen. I 465, versus repetitus ex georg. IIII 135, unde f. in II A in IIII georgicon k Vind. CCCXLVII 7 praesepibus a 8 pecu] L ex corr. pecus GK et L pr. unde om. GLK et haec BHR paecua D Hostius] I. A. Fabricius bibl. Lat. med. et inf. Latinitatis lib. VIII s. v. Hostilius t. III p. 281 sq.

ed. Mansi, cf. Weichertum. l. l. p. 16 sqq. Hostilius BGLK Ostilius RD Ostilius AH
10 pastibus] r partibus RK pulsus AHK 11 Plaut. merc. III 1, 11 (v. 509)
12 pecua] sic etiam Ambros. Plauti peculia Vet. pecula Decurt. al. 13

Idem BLd iterum GK Plaut. trucul. V (1) 64 14 adhuc G adhuc L ad hanc ego in crumina obligata Pall. Plaut. collo in crumina] collo in crumena Camerarius collo in R collo nerumina A collone rumina GDK colone rumina L collo neruina Br collo neru*** H collo neruant h defero] d deforo D difero G difero L 15 Item A Plaut. rud. IIII 3, 5 (v. 942) cf. lib. VII § 55 16 Non vides] Nam vides Plaut. Vet. cf. Fleckeisenum in Iahnii ann. LXI 40 sq. referre G proferre lib. VII l. l. codd. fere omnes uvidum GLK rete] rk cum Pall. Plaut. recte R rectum GL restem K retem

lib. VII l. l. siues | quamoso B qua scamoso (quod ex scamoso archetypi scriptura ortum esse patet) G 17 Solinus in memorabilibus 22, 2 me-

morabb. A memorabilibus DGK memorabilibus L britania Rr britannia KDD britannia

Aa britannia BH britannia L 18 pecua ibi, nisi Sottini edd. partibus DdK
d
apericulum Rr

p. 219. 20 P.

p. 279. 20 K.

agat satias. praeterea invenitur apud vetustissimos 'intercus intercutis', 87 et proprie 'intercus aqua' dicitur, quam Graeci ὕδρωπα nominant. Plautus in frivolaria:

Is mihi erat bilis, aqua intercus, tussis, febris.

5 Cato autem quasi adiectivo eo est usus, dicens intercutibus stupris obstinatus pro 'inteslinis', ut sit secundum eum 'hic' et 'haec' et 'hoc intercus', id est 'qui' vel 'quae' vel 'quod intra cutem est'. || nec mirum declinationem simplicis sui id quoque servare, quamvis nominativi terminatione mutata, quod in omnibus paene fieri compositis invenimus: 'hoc cor huius cordis, hic' et 'haec' et 'hoc concors concordis'; 'hoc caput huius capitis, hic' et 'haec' et 'hoc triceps tricipitis'; similiter 'hoc corpus corporis, tricorpor tricorporis' et omnia talia. excipitur 'exanguis', quod, quia commune est in 'is' brevem desinens et in e brevem facit neutrum, parem habuit nominativo genetivum 'huius exanguis', quomodo omnia similia.

15 Graeca, quae apud Graecos in oς desinentia mutant o in u, secundum XVII 88 dae sunt declinationis, ut 'Κῦρος Cyrus Cyri', 'Πύλος Pylus Pyli', 'πέλαγος pelagus pelagi' (sic 'Χάος Chaus Chai'. Ovidius in XIII metamorphoseon:

1 satias] r Solinus satietas BAGK sacietas RDH satietatis L apud] d apud D vetustissimos] b vetustissimos A vetustis+++ B intercutis H 2

ri
propriae RBH prope Dd γΑΡΟΤΤΑ GLK sordida aqua quae inter corium et carnem sit gloss. in K Plaut. frivolar. fr. 2 p. 438 Both. Plautus in frivolaris: Is mihi] erat bilis querque[ra tussis] Fest. p. 257^b, 31. Plautus: Is mihi erat bilis querqueratus. Paulus p. 256, 12 3 frivolaria RADG frivolaria H frivolaria

a
BK 4 eras RBADK et in litura H equa Rr tussis Rr febris A febris querquera Priscianum scripsisse ait Ant. Augustinus ad Fest. l. l. 5 Cato in oratione in Q. Thermum de decem hominibus: v. Fest. p. 193^a, 10: Cato in Q. Thermum de x. hominibus: rumorem, famam flocci fecit intercutibus (capitas cod.) stupris obstinatus, insignibus flagitiis, cf. Bergkium H. A. L. Z. 1842, 105, 232 Meyerum

l. l. p. 42 6 eum intercus hic Gg 7 intra] int L 8 nominatiui ex no-

i. cutis
minutiui corr. L nominatiui Kk terminationem Rr 9 poeve B 10 hic et haec concordis B hic et haec et hoc concors. dis supscr. in K et hoc om. L 12 tricorpor] hic et haec et hoc tricorpor L quod non servat simplicis declinationem sicut supra dictum est gloss. in K exanguis] g exanguis DHGKL 13 commune

m
G 14 gento A exanguis BDGLK exanguis (in) H post exanguis: quae faciunt masculinum et femininum in .is. et neutrum in .e. nomit. et gent. aequales s

l quō
add. D del. d 15 quae] qq A os RBADHGK saecundae RD 16 Kῦ-

cyrus cyri
ros] l κῦρος in litura g κυρος L hyros A κύρος κύρυ Rr cirus ciri GL πυ-

pylus pyli amor
λος, πῦται, Rr πῖλος. philus. li G φίλος philus phili L πῦλωσ pilus. li et in mg. pila arma divina, pilae silvae montuosae, pilus de capite Kk πῖλαγωσ R pelagos L

mors
17 χαῶσ EK chaus chai in litura et ad mg. r Ovid. metamorph. XIII 404 sq.

XVII GK VII L metamorphoseo Rr

Et Noctem Noctisque deos Ereboque Chaoque
Convocat,

id est 'ab Erebo' et 'a Chao', sicut 'a pelago'), absque illis, quae in *ος* desinentia antecedente alia sub eadem syllaba consonante *ος* in 'er' vertunt plerumque, ut 'ἀγρός ager', 'Μένανδρος Menander', de quibus supra docuimus. si eiusdem sint et apud Graecos terminationis, in 'is' faciunt genitivum Latinum, ut 'Οἰδίπους Οἰδίποδος, Oedipus Oedipodis' - quamvis Plautus ablativo casu 'ab Oedipo' dixit pro 'Oedipode' in Poenulo:

Nam isti quidem hercle orationi †.Oedipo

Opus [est] coniectore, qui Sphingi interpretis fuit -, ¹⁰
'Μελάμπος Μελάμπος, Melampus Melampodis'. 'Panthus' enim et 'Eunus' et 'Antinus', quae per synaeresim in *ους* diphthongum apud Graecos proferuntur, cum apud illos secundum integrorum regulam declinantur - id est in *ος* desinentium: in *ου* enim diphthongum terminant genitivum -, apud nos quoque debent secundae esse declinationis, sicuti si integra eorum ¹⁵ inveniantur, necesse est ea declinare. 'Πάνθος Πανθήου, Πάνθους Πάνθου'.

1 Erebonque Chaoque, Erebumque Chaoque, Herebumque Chaosque, *vv. ll. dett. codd.*

^{profunditas}
Ovidianorum chaoque *Kk* chaoque ***** convocat *L* 2 convocant *B* 3 herebo *A*
eribo *G* herebo *b* a *om.* *BGK* add. *b* *πω* *R* ros *GK* *ros (e) *L* post *ος*: desinentia — *ος om.* *R* add. *r* 4 ros *GL* conuertunt *BADGK* 5 ἀγρός *R* agros *L* ager] pro
ager *RBAK* et in *litura* *H* ager. *ri G* ΜΗΝΑΝΔΡΟΣ *G* ΜΗΝΑΝΔΡΩC *R* menandros *L*
promenander *A* menander. *ri G* supra *spscr.* in *K* 6 sin eiusdem *BADH*

genitivum latinum faciunt *GLK* 7 ut *om.* *L* ΟΥΔΙΠΩΥC ΤΟΥΔΙΠΩΔΟC *Rr*

^Y ^e ΟΙΔΙΠΟΙC. ΟΙΔΙΠΟΔΟC *D* ΟΕΔΙΠΟΥC. ΟΕΔΙΠΟΔΟC. *G* οεδίπουc οedypodos *L* οοδιπυc ο-

^{AI}
διπώωC *K* οίποδοC *H* Oedipus Oedipodis] *om.* *R* oedippos huius oedippodis *r*
oedipus oedippodis *D* oedippus oedippodis *AH* odipus. odipodis *GL* 8 *Plaut. Poenul.* 1 3, 34 *sq.* casu *B* cassu *G* Oedipo] *b* **dipo *R* oedippo *AHrd* oedypo

^{ol}
L *dipo *B* edippode *Rr* eodippode *H* oedypode *L* oedippo, dein *Aa* penulo
libri 9 hercle *R* herode *G* herodae: *L* herodiae *K* ercleo, rationi *Aa* oedippo
R oedippo *ADHr* cum *Vet. Plaut.* oedypo *L* 10 es *RGL* coniectura *AK* con-
iacturae *R* coniecturae *HGLra* quis phingi *r* cum *Vet.* quis pingui *R* quis fingi
AHQ quis fingui *K* qui spigis *h* fingi ^{quis} *L* spingi ^{quis} *l* scribendum cum *Bothio*: ora-

tionis est Oedipo | Opus coniectore 11 ΜΕΛΑΜΠΟΙC *Dd* Μελάμπος Μελάμπος] *r*

^{pro}
Melampous melampodos *RL* Melampus] *h* melampus *B* melampois *H* Panthus
Kk Pantus *D* Phantus *BH* 12 eunuchus *H* et antius et alcius *A* ooc in *ουc*

^c
K ooc in *ουc* (*sic*) — declinantur in *mg.* add. *h* oys *Rr* 13 proferantur *Dd*
integrorum *GK* 14 id est in *oc* in *litura* *h* hoc *Rr* ooc *d* post desinen-

tium: in *ου* enim diptongum, apud graecos proferuntur cum apud illos secundum in-
tegrorum regulam declinantur. id est in *oc* desinentium repetitit deinde *del.* *A* 15 et
sicuti *Ah* sicut *r* et *sic f.* in *litura* *H* intigra *GK* in**tegra *L* 16 Πάν-

^{oo} ^o ^o
θος] *a* ΠΑΝΘΟΥC *A* ΠΑΝΘΩC ΠΑΝΘΩΥ ΠΑΝΘΟΥC ΠΑΝΘΟΥ *Rr* panthoos panthooy
panthoys panthooy *H* Πανθήου] ΠΑΝΘΟΥ *BD* ΠΑΝΤΟΥ *K* ΠΑΝΤΟΥC *H* Πάνθου]
ΠΑΝΘΟΥ *D* ΠΑΝΘΟC *B*

p. 720. 21 P.

p. 290. 81 K.

et nos ergo 'Panthous Panthoi, Panthus Panthi'. Horatius 'Alcinous Alcinoi' declinavit in I epistularum: ||

Nos numerus sumus et fruges consumere nati,
Sponsi Penelopae, nebulones, Alcinoique.

apud Virgilium tamen nominativus et vocativus secundum Graecorum regulam invenitur prolatus in II Aeneidos:

Panthus Othryades arcis Phoebique sacerdos.

in eodem:

Quo res summa loco, Panthu? quam prendimus arcem?

Neutra eiusdem terminationis, si sint monosyllaba, producuntur et ablata s, addita 'ris' faciunt genetivum, ut 'hoc ius iūris', 'tus tūris', 'rus rūris', 'crus crūris'. alia vero d vel l vel n ante 'us' posita mutant 'us' in e correptam et accepta 'ris' faciunt genetivum, ut 'hoc pondus huius pondēris', 'vellus | vellēris', 'holus holēris', 'munus munēris', 'onus onēris', 'scelus scelēris', 'genus genēris', quod Latinum esse ostendit et declinatio et verbum 'genero generas'. excipitur 'fenus feneratoris' - Iuvenalis in IIII:

aere paterno

Ac rebus mersis in ventrem, feneratoris atque

Argenti gravis et pecorum agrorumque capacem - ,

quod tamen antiqui 'feneratoris' dixerunt, unde et 'fenerator' verbum et 'fenerator' -

1 panthoys^u panthoy Rr phanthous phanthoi phanthus phanthi^B phanth^h phanthi^H Oratius HGK Hor. *ep.* I 2, 27 sq. alcinous^{pro} Kk
2 alcinoy HG 3 numerū LK numeros BA numero Dd sumus A consummere G 4 penelope RHGLK Penelopes^d *codd. aliquot Hor. dett.* nebuloneis G nubulones K alcinoique Rr 5 apud Dd nominativum Rr et vocativus^{ci} add. r gregororum D 6 Verg. *Aen.* II 319 (*deficit Rom.*) in II (p) L aeneidos R aeneidos G 7 panthoys GL phanthus Hh phanthus B panthoy atriades Kk othriades^o D athryades Med. artis Rr archis A Med. foebique^h
AD poebique d pebique H 8 Verg. *Aen.* II 322 (*deficit Rom.*) 9 summam G loca A pantu R panthoy GLK phantu H phanthu B 10^{mono} syllaba Rr 11 s et addita h tus] hoc tus B 13 ris add. r pundus L punderis L 14
1. leris Dd olus oleris Rr holus holēris A olus oleris B onus oneris h. l. om. B onus — sceleris h. l. om. H oneris (h) D scelus sceleris] l solus soleris DGK et in *littura* L 15 post sceleris: olus oleris (*ad mg.* solus soleris) add. A monus moneris RDGLK (*supscr.* monitio in K), del. et olus oleris *spscr.* r 16 post generas: onus oneris scelus sceleris manus maneris (o - o in u - u ab h mut.) add. H onus oneris holus holneris monus moneris add. B foenus feneratoris Rr faenus faeneratoris BDH foenus foeneratoris GK fonus foeneratoris L fenus feneratoris in foenus foeneratoris hic et similiter per totum h. l. mutavit A Iuv. *sat.* IIII 11, 39 sqq.
18 faeneratoris RBDH faeneratoris K 20 antiqui fuer' feneratoris A feneratoris] r faeneratoris RBDH foeneratoris K et unde et verbum et foenero L et unde verbum foenero K verbum et fenerator G fenerator h. l. A foenero D foenero K fenerator B foenerator K

p. 721. 22 P.

p. 261 K.

et 'pignus pignoris' et 'pigneris', unde 'pignero pigneras'. Lucanus in II:

Pignora nulla domus, nulli coiere propinqui.

Iuvenalis in III:

viginti milia fenus

Pigneribus pōsitis.

alia omnia mutant 'us' in o productam quidem, si sint comparativa, et accepta 'ris' faciunt genitivum, ut 'hoc melius huius meliōris', 'hoc felicius huius feliciōris', correptam vero, si non sint comparativa, ut 'hoc decus huius decōris', 'hoc stercus stercōris', 'hoc pecus pecōris', 'hoc frigus frigōris', 'hoc tergus tergōris', 'hoc nemus nemōris', 'hoc corpus corpōris', 'hoc tempus tempōris'. excipiuntur ea, quibus verba adiacent e habentia in paenultima syllaba: 'ulcus ulceris ulcero', 'opus operis operor', 'latus lateris latero', 'viscus visceris viscerō', ex quo compositum 'eviscero'. Ovidius in VI metamorphoseon:

E quibus una trahens haerentia viscere tela.

et alia tamen paene omnia e habentia ante 'ris' in genetivo habent similiter huiuscemodi verba, ut 'pondus ponderis pondero ponderas', 'sidus sideris sidero sideras', unde compo||situm 'considero' et 'desidero', 'munus muneris munero muneras', 'genus generis genero generas', quae pro o e habent in paenultima syllaba. breviter igitur possumus colligere regulam et sic dicere: omnia neutra supra syllabam in 'us' desinentia, si habuerint verba in 'ero' exeuntia, per 'eris' faciunt genitivum, ut 'pondus ponderis pondero ponderas', 'ulcus ulceris ulcero ulceras', 'latus lateris latero lateras', 'holus holeris holero holeras' - Gn. Mattius:

Meos hortulos plus stercoreo quam holero ;

1 et pignoris et G Luc. Phars. II 370 3 Pignera Voss. B al. Luc.
coire BADHGK 4 Iuv. sat. III 9, 140 sq. 5 XX L et in litura G faenus
BDE foenus GK 6 pigneribus etiam Pith. pignoribus libri Iuv. dett. 7 Alia
uero omnia K quidem si] k si quidem K sint add. k 8 genitium add.
k hoc melius melioris B hoc felicius huius felicioris] hoc facilius huius .ris

K 10 huius stercoreis BAHK huius stercoreis L huius pecoris AHGLK
11 huius frigoris LK huius tercoreis LK huius nemoris GK huius corporis
GLK 12 huius temporis LK adiacent A 13 syllaba om. K ulcus *****
ulceris L opero A 14 compositum] r compositor R 15 Ovid. metamorph. VI
290 metamorphoseon R 16 viscere] r viscera RGLK viscera telo, viscera
ferro, viscere telum libri aliquot Ovid. tela ex tale corr. A taela L 17 poene
RH pene r e om. B 18 huiusmodi H 19 compositium H et desi-

dero] b ****sidero B 21 collegere G collegere K 23 eris faciunt in litura r
et ut Rr 25 olus etc. ra gn. mattius b Cn. Mattius G. I. Vossius de anal.

l 43 p. 494 ed. Foertsch. gn. martius B gn. n. actius D N. n. actius H Gñ. n.
accius A gn. martius GLK accius R C. Matius Wernsdorffus poet. Lat. min. IIII 569 sq.
Auberti de Matio comm., quae Christianiae a. 1844 prodit, inspicere mihi non licuit
'quidam poeta' in thes. Lat. Mai auct. class. VIII 394. 518: meos hortulos plus
olero quam stercoreo; 'Caecilius' ibid. p. 274: meum hortulum plus holero quam stercoreo
cf. Iac. Beckerum philologi IIII 81 sq. Cn. Mattii mimamb. fr. 3 in comic. Lat.

p. 772 P.

p. 281. 82 K.

alia vero o habent paenultimam correptam, | nisi sint comparativa: 'tempus temporis', 'litus litoris'. excipitur 'virus', quod quidam indeclinabile, quidam secundae declinationis esse voluerunt secundum Lucretium, qui sic protulit:

5 Liquit enim supera taetri vestigia viri.

idem:

Concoctosque suo contractas perdere viro.

'vulgus' quoque excipitur, quod tam neutri quam masculini est generis et secundum regulam masculini declinatur. similiter 'pus' non habet in usu genetivum, ne, si 'puris' diceretur, esset quantum ad eandem scripturam dubitatio, utrum dativus esset pluralis a puro 'puris', an genitivus singularis ab eo quod est 'pus', quod indeclinabile est.

In 'ys' Graeca sunt tantummodo et tertiae declinationis. mutant enim XVIII 92 oq genitivi Graeci in 'is', ut 'Phorcys Phorcys', 'Erinyes Erinyes', 'amphibrachys amphibrachys', 'chlamys chlamydis'. sed haec Graecae quoque prolata inveniuntur.

In 'aes' diphthongum duo inveniuntur: 'hic praes huius praedis', 'hoc aes huius aeris'.

In 'aus' desinentia feminina sunt et ablata s, addita 'dis' faciunt genetivum, ut 'haec laus laudis', 'haec fraus fraudis'.

fragn. ed. Both. p. 267 meas Rr hortulos A hortolos H plus stercoro in
litura B sterco^o(e) L holero AG olero D 2 Excipiuntur AD 3 decli-
 nationes Rr voluerunt esse GL lucretium R Lucr. II 476 5 Liquit] ra
 Liquid RA inquit (i. e. linquit) libri Lucretiani linquit Prisc. Dresd. teste Krehlio
 supera] Lucretius supra codd. Prisc. tetri RAGLK diri Prisc. de XII vs. Aen. § 144
 vestigia] primordia Priscianus l. l. cum Lucretio 6 Lucr. II 853 7 Concoctosque]
 Lucretius contractosque libri contractas] R libri Lucr. H. A. Kochius mus. phil. VIII 305 sq.
 contractans GKd Lachmannus contractos BAL om. HD 8 neutrius r masculini add. bd
 generis est LK 9 abet R usus Rr ussu G 10 dicerentur Rr diceretur K
 esset in *litura* d tantum K 11 pluralis esset A 12 indeclinabile] d indeclinabi-
 lis D est indeclinabile BGL 13 In is (sic) in mg. inscr. d tertiae sunt de-
 clinationis G 14 in ys R ut om. H ut ** L por ut porcis porcys R porcys
 h porcys A porcys porcys DE phoreys phorcys h phorcis phorcis L phorcys
 phorcis K Erinyes] om. G ernys g ΕΡΥΝΥΣ ΕΡΥΝΙΣ R erinyes erinis L erynys
 diaphis erinis Kk eriny erinyis B erinyos h erinyis — amphibrachys om. G add. g
 amphibrachys amphibrachys D 15 amphibrachys] amphibracheis Rr amphibrachys
 H amphibrachis LK amphibrachios amphibrachis h chlamis chlamydis Rr clamis
 clamidis DG clamys clamidis (in clamydis corr. a) BAL clamys clamiis K gręcę
 B quoque graecae GLK 17 In aes dipt. in mg. inscr. d duo om. G
 praes] praes fideiussor A huius om. L praesidis H 18 huius in *litura* L
 19 In aus in mg. inscr. d femina A feminini K post genetiium: ut haec
 — genetiium om. R. add. r 20 huius laudis BADEH haec ante fraus om. H
 huius fraudis BAdr fraudis — genetiium in *ina* pag. abscissum in H

p. 722. 23 P.

p. 252. 33 K.

In 'eus' Graeca sunt et 'us' in i mutantia faciunt genetivum: 'hic Tydeus Tydei'. in huiusmodi tamen terminatione quaedam inveniuntur mutatione 'eus' diphthongi in 'es' longam prolata, ut || 'Ἀχιλλεύς Achilles', 'Περσεύς Persēs', 'Ὀυλιξεύς Vlixēs', in quo Doris sequimur, qui pro Φυλεύς Φύλης, pro Ὀρφεύς Ὀρφηῆς et Ὀρφηνη dicunt, pro Τυδεύς Τύδης. sic Antimachus in I Thebaidos:

Τύδης τ' Οἰνείδης,

et vocativum in e productam:

Τὸν καὶ φωνήσας προσέφη, Οἰνήϊε Τύδη,

teste Herodiano, qui hoc ponit in I catholicorum. similiter Ibycus¹⁰ ὀνομακλυτὸν Ὀρφηνη

1 In *eus* in *mg. inscr. d* et *om. BDGLK* hic] ut hic *A* et hic *B* ut *GL* tytheus tythēi *K* tithēus tithēi *G* thitheus thitheī *L* 2 tīdey *A* huius tydei *B* 3 *eus*] eius *BK*
 ΑΧΙΑΛΕΙC *Dd* ΑΧΙΑΛΕΙC *Hh* ΑΧΙΑΛΕΥC *K* ΑΧΙΑΛΕΙC *G* ΑΧΙΑΛΕΥC *Rr* achileys *L*
 achiles *GLK* 4 Περσεύς] *h* ΠΕΡCΕΥC *BA* (*H?*) persecoys *R* peraseys *L* Ου-
 λιξεύς] *scripsi cum Hrabano opp. I 37 a ed. Colon. (cf. Οὐλιξου Plut. Marc. 20)* ΟΥΑΙ-
 ξευC *G* ΟΥΑΙCΕΥC (*o*) *H* ΟΥΑΙCΕΥC *L* ΟΥΑΙCΕΥC *BAD* ΟΥΛΙΞΕΥC (*y*) *Rr* ΟΥΑΙCΕΥC *K*
 Ὀδυσσεύς 2 (*in 1 lac.*) ulixes *L* olixes *B* dores *AGLk* Φυλεύς
 Φύλης] *Schellenbergius Antimachi Col. vell. p. 56* phyleys phyles *BD* phyleyc philes
K phileis phyles *H* phileis pyles *Rr* phileys philes *AL* ΠΕΛΕΥC philes *G* Φυλεύς:
 Φύλης π 5 *pro om. R* ΟΡΠΕΙC orphes et ΟΡΠΕΝ *G* orpheus orphes et orphen *BH*
 orpheys orphes et orphen *L* orpheus orphes et orpen *R* horfeus orfes et orfeu *A* or-
 phaeus orphaes et orphen *D* ΟΡΠΕΥC orphes et or|thydic thideis (thideys *k*) *Kk*
 ΤΙΑΙC tithes *Gg* thydeus *Rr* tydeus tydes *A* tydeys tydes *H* tydeis tydes *B* thy-
 deis thydes *Dd* tithēys tithes *L* 6 *Si A* sicut *BH* anthimachus *H* Antimachus
in I Thebaidos: fr. V p. 56 ed. Schellenb. p. 38 ed. Stoll. thebaidis *H* theibaidos *D*
 7 ΤΥΑHC *A* ΤΟΑEC *Gk* ΤΟΑEC *K* ΤΥΑHC ΟΙCΙΝΙCΕC (*alterum voc. in litura h*) *Hh* thies
 (in *litura l*) teonides *Ll* tydys teonidys ΤΥΑHC ΤΕΟΝΙΑHC *B* τ' Οἰνείδης] *Schellen-*
 bergius *l. l. τε οἰνείδης α* ΤΕΟΝΙΑHC *AD* ΤΗΩΝΙΑΩC *Rr* ΤΕΟΝΙΑEC *GK* 8 in *ne B*
 9 *Antimachi Theb. fr. VI p. 56 sq. Schellenb. p. 38 Stoll.* ΤΑHC *Rr* ΤΟΝΚΑΙΤΟΝ *H* ΤΩΝ-
 ΚΑΙΦΩΝΙCΑC *B* ΦΟΝΗCΑC *K* ΩΩΝΗCΑC *A* ΦΟΝΕΑC *G* ζωγγήσας 2 (*in 1 et 3 lac.*) μακβ
Schellenbergius ΠΡΩCΕΦHC *Rr* ΠΡΟCΕΦHC *D* ΤΙ. ΡΟCΕ. ΘHC *A* ΠΡΟCΕΦΕCΟ *in* *me K*
 ΠΡΟCΕΦΕCΟ. *INNIE G* ΠΡΟCΕΦΕC ΙΝΗΥΘΙΑHC *in lac. l* ΟΙΝΗΝ *R* ΟΙΝΗC *H* Οἰνείδη *cum*
edd. inde ab α Schellenbergius ΤΥΑHC *B* ΤΥΑC *A* ΤΥ *D* ΤΙΑΝ *GK* 10 haec *BHGL*
 *bycus (*y*) *L* ibicus *D* ybicus *HG* Ibyci *Rhegini fr. XXII p. 160 sq. ed.*
Schneidew. 9 ap. eund. in del. p. 341, 10 ap. Bergkium lyr. Gr. p. 764 ed. all. 11
 ὀνομακλυτὸν] *Schellenbergius l. l. p. 56* ΟΝΟΜΑΚΑΙΤΟΝ *B* ΟΝΩΜΑΚΑΥΩΝ *Rr* ΟΝΟΜΑΚΑΥ-
 ΤΟΝ *D* ΟΝΟΜΑΚΑΙΤΟΝ *AHG* ΟΝΟΜΑΚΑΥΤΟΦΗ *K* ΟΝΟΜΑΚΑΙΩΦΟΡΗ *in litura l* ὀνο-
 μάκλυτος Ὀρφηνη *coni. Bergkium ὀνομακλυτός Ὀρφη Schneidewinus p. 162* ΟΡΦΗ
Rr ΟΡΦΗΝ *D* ΟΡΦΕ *G*

p. 723 P.

p. 283. 84 K.

dixit. et quia Graeci ab huiuscemodi nominativis [id est quae 'eus' in 'ēs' vertunt] vocativum in e longam terminant: ὦ Τύδη, ὦ Ὀρρη, in eo quoque casu aliquando illos sequuntur Latini: 'Achillē', 'Persē'. Ovidius in XIII metamorphoseon:

5 Tuque tuis armis, nos te poteremur, Achille.
ab 'Vlixēus' quoque nominativo proferunt in 'ei' genitivum - Horatius in carminum libro I:

Nec cursus duplices per mare Vlixēi.
idem in I epistularum:

Caerite cera

Digni, remigium vitiosum Ithacensis Vlixēi.
Ovidius in XIII metamorphoseon:

Neritius Macareus, comes experientis Vlixēi -
et ab 'Achilleus' accusativum Graecum protulit Lucanus in X:

famulumque tyranni

15 Terribilem iusto transegit Achillea ferro.
ex quo apparet, | Latinos quoque tam in 'eus' quam in 'es' haec nomina solitos esse proferre. econtra tamen in quibusdam 'es' productam terminantibus fecerunt Graeci poetae 'eus' pro 'es' proferentes: Ἀντιπατέως pro Ἀντιπάτης, Γηρουνεύς pro Γηρόννης, Ἀρεύς pro Ἄρης, ut Sappho:

I quia] k qui LK nominativis] r denominativis RBGLK eus(i) A 2 conuertunt G longum A ΟΥΓΑΗ ΟΡΡΗ L ΟΥΓΑΗ. ΟΟΡΡΗ G ο τυδε ο ορρη RADh (opheH) ΟΥΓΑΕ ο. orphe K ΟΥΓ deō. orphe B 3 latini illos sequuntur Gg latini illos sequuntur L secuntur

RBDE sequuntur K achile GL ut achile Kk Ovid. metamorph. XIII 130 4 XIII G XIII B 5 armis in litura h poteremur ex pateremur corr. K potiremur RADLh cum codd. plerisque Ovid. cf. lib. VII § 6 achile GL 6 ab add. r quoque om. K profert GL oratius K Hor. carm. I 6, 7 7 II r 8 duplices v. lib. I § 53 per mare] k permanere GK 9 idem — Ithacensis Vlixēi in mg. add. in K Idem — Vlixēi post Ovidius — Vlixēi scrips., ord. dein corr. A Hor. epp. I 6, 62 sq. aepistolarum K 10 cerite RAGL ce-

ritae D cepi te K caera H coera K 11 uiciosum Dd uitio sumit acensis GK Ita censis A Vlixēi] cf. v. l. lib. III § 29 12 Ovid. metamorph. XIII 159 13 Neritius] k Neritus Kb rell. Neretus B machareus AH macarius L macareus libri Ovid. Vlixēi] Vlyssēi, Vlyssis, Vlixis etc. vv. II. libr. Ovidianorum 14 Achilleus] k achileus GK Luc. Phars. X 522 sq. 15 tyranni RGLK tyranni D 16 terribile R iusto] Lucanus, Putschius iusso B iussu RADHG iusu

L in usu K uisu edd. ante Putschium achilleo Rr achilea GLK 17 eius A noā. H 18 solutos Rr proferre add. h econtra] b econtra A et contra B ceteri producta L 19 eus] eius R antiphateus BAHLK antipatheus R antiphateus D antifateus G 20 antiphates RBADHLK antifates G geryoneus

RBGLK geryoneus D gerioneus AH geryones BLK geriones RDHG geriones A

apeys pro apes B apeys pro apes Rr apers pro APHC A dapeys pro dapes G dareus pro dares L pro APHC H 21 Sappho] l sapho GLK Sapph. fr. 88 Neui 35 Schndw. Atr. 66 Bergk. tyr. Gr. ed. alt. p. 681

‘Ο δ’ Ἄρευσ φαῖσι κεν Ἀφαιστον ἄγην βίᾱ.

93 In x desinentia, si a verbis sint in ‘go’ desinentibus, ablata x, addita ‘gis’ faciunt genetivum, ut ‘grego grex gregis’ - Statius in I Achil- leidos:

Qualiter Idaliae volucres, ubi mollia frangunt

Nubila, iam longum caeloque domoque gregatae -, ‘remigo remex remigis’, ‘lego lex legis’, ‘rego rex regis’, ‘coniungo con- iunx coniugis’, quod etiam in genetivo differentiae causa n amittit, ne, si ‘coniungis’ dicamus, verbum putetur. nec mirum: Graecos enim in omni- bus fere imitati Latini in hac quoque regula sequuntur. apud illos enim 10 si in x desinentia nomina habeant verba cum g, nominum quoque geneti- vus per g declinatur, λέγω Λέλεξ Λέλεγος unde ‘frux’ etiam ‘frugis’ facit genetivum, quia ἀπὸ τοῦ ‘φρύγω’ Graeco verbo nascitur. - Ennius in XVI annali:

Si luci, si nox, si mox, si iam data sit frux.

idem in VIII pro ‘frugi homo’ ‘frux’ ponit, quod est adiectivum:

Sed quid ego haec memoro? dictum factumque facit frux.

id est ‘frugi homo’. -

Alia vero omnia Latina ablata x, addita ‘cis’ proferunt genetivum, ut 20 ‘fallax fallacis’, ‘lux lucis’, ‘vox vocis’, ‘nex | necis’. Cicero pro Milone: insidiatori vero et latroni quae potest inferri iniusta nex?

1 ó δ’ Ἄρευσ] *Neutius* ΟΔΑΡΕΥC BDK odareyc RA odareus G odareys H ^{BYC} *ωΔΑΡ* in *littera l*

· ΦΑΥC·ΕΙΚΗΝΑΦΗCΤΩΝ ΑΓΗΝΒΙΑ Rr ΦΑΙCΕΙ·ΚΕΝΑΦΕCΤΟΝ ΑΓΕΙΝ ΒΕΙΑ B ΦΑΙCΕΥ·ΚΕΝΑ ΦΕCΤΟΝΑ· ΤΕ inbia A ΦΑΙCΕΙΚΕΝΑΦΕCΤΟΝΑΤΕΙΝ (ΑΤΕΜ) K BIA, DHK ΦΑΙCΕΥ·ΚΕΝΑΦΕC·ΤΟΝΑΤΕ ΙΠ ΒΙΑ G ais venit sine eum casie uita ΦΗC, ΕΙΚΕΝ, ΑΦΗC, ΤΟΝ, ΑΓΗΝΕ, ΒΙΑ in *littera l* φαῖς, εἶκεν Ἀφαιστον ἄγην βίᾱ God. Hermannus apud Krehlium φαῖσι, κεν Ἀφαιστον ἄγην βίᾱ Ahrensius de Gr. ling. dial. 1 263 φαῖ σέ κεν Ἀφαιστον ἄγην βίᾱ idem in add. II 544 φαῖσι κεν Ἀφαιστον ἄγην

βίᾱ Bergkii l. l. 2 si] siue L sint om. R denentibus H allata A

3 tinum — Qua ult. pag. in. abscissa in H Stat. Achil. 1 372 sq. achilleidos

GLK 5 id aliae L 6 caelaque Rr 7 renauitormex A remigis ex re- megis corr. K regis] b reges B 8 coniugis (n) K differentiae G diferen-

tiae L ammittit H amittit G amittat K 9 coniugis LDH coniunguis G 10 iamitati H emittat GK Latini om. RBADHGK sequuntur B sequuntur L 11 si x H habent D 12 post genetiuis: per g — genetiium om. D add. d de-

clinatur per g GL ^E ΑΗΓΩ Rr ^{EΛΕ} ΛΕΓΟ GK ^{E E} ΛΕΞ. Rr ΛΕΓΕC BK ΛΒΑΗΤΩC Rr

^O ΛΕΛΕΥC D ΛΕΛΕΓΕΤΟC K 13 ΛΟΠΩ Rr a. ποτου H φρύγω] in mg. add. g φριγω BH Ennius ann. XVII 7 E. S. XVI fr. xviii p. 62. LXXVII Vahl. 14 XVII LK anali R annalium K 15 nox] h mox ni f. H solis nox GLK 16 Enn. ann. VIII 8 E. S. fr. inc. 6 Hug. x p. 48. LXVII Vahl. pro frugi] profugi BA 17 factumque r fructumque K 20 ablata sup. in. in R proferunt] faciunt r ut om. GL

21 Cic. pro Mil. 4, 9 milione Rr melone L 22 pot K inferi Hh
iniuxta B iuxta DLK r usta A iuxta (in) in littera h nex iuxta G

p. 724 P.

p. 285 K.

nota tamen, quod, si e habeant correptam ante x positam, si non sint monosyllaba vel ab illis composita, mutant e in i correptam per obliquos casus, ut 'apēx apīcis', 'vertēx vertīcis', 'remēx remīgis'. similiter in 'ix' 94 desinentia masculina tantum Latina corripunt i paenultimam in obliquis, ut s 'hic fornix fornīcis', 'calix calīcis', 'varix varīcis'. barbara quoque in x magis corripunt paenultimam: 'Volux Voltūcis', 'Pharnax Pharnācis'. Lucanus in II:

Tigranemque meum; nec Pharnacis arma relinquant.

alia vero in x desinentia omnia per obliquos casus longam habent paenultimam natura vel positione, exceptis 'grex grēgis', 'crux crūcis', 'fax fācis', 'nux nūcis', 'pix pīcis', 'dux dūcis', 'trux trūcis', 'coniunx conitūgis', 'salix salīcis'. excipiuntur ea quoque, quae nec g nec c habent ante 'is' in genetivo: 'nix nivis' - antiqui tamen etiam 'ninguis' dicebant, unde Apuleius in I Hermagorae: aspera hiems erat, omnia ninguē canebant -, 'supellex supellectilis' - vetustissimi tamen etiam 'haec supellectilis' nominativum proferebant. Cato adversum Tiberium Sempronium Longum: si posset auctio fieri de artibus tuis, quasi supellectilis solet -, 'senex senis', quamvis Plautus genetivum eius 'senecis' protulit in cistellaria:

1 Notandum tamen *GLK* e om. *G* habent e *A* habent *H* habeant correptam e *L* correptam *K* positum *K* sint om. *L* 2 correptam per obliquos casus] *b* per

obliquos casus correptam *GLK* corre per obliquos casus *ni f. in ras. B* oblicos

Dd 3 x *L* 4 obliquis casibus *GL* 5 fornix ^{lapis uictoriae} in *mg.* lapis mollis unde

erigitur signum triumphale *K* fonicis *Rr* hic calix *BADHK* hic uarix *BADHGLK* 6 uelux cis *GL* farnax *R* farnacis *RD* *Lucan. Phars. II* 637 7 II] 1 IIII. *RABDHK* VII. *GL* 8 tygranemque *B cum Luc. Voss. A* Tigranemque *Voss. B* *aliqui multi libri Luc.* nec] *sic etiam Voss. uterque non vel ne alti codd. Luc.* Pharnacis] *r* farnacis *R* 9 omnia in x (ix l) desinentia (disinentia *L*) *GL* habent penultimam natura longam *K* 10 positione *K* *gregis* grex gregis *Hh* gregis dux ducis crux *L* crux crucis] dux ducis *H*

11 post dux ducis quod h. i. in *HL* iterum extat trux—excipiuntur, *ult. pag. lin. ab-* ⁿ *scissa* in *H* flex. filicis. uibex. uibicis. carex. caricis. *sup. lin. h* conlux *Dd*

12 in genitio ante is *GL* 13 ^{ut} nix *Hh* ningis *GL* appolleius *GL* *apoleius K* 14 ermogorae *L* ermogore *G* *Apul. fr. 6 l. II p. 637 Hildebr.*

hiems] *r* hiemps *RD* ninguē] *d* ninge *DLG* canebat *Dd* 15 suppellex

RBDHGLK supellectilis *BDHGLK* ^{ores} *Vetustissimi Rr* *Vetussimi A* ^{til} *sup-* *pellectis Rr* supellectilis *BDHGLK* 16 nominativum in *mg.* *add. K* Cato *adversum Tiberium Sempronium Longum*] 'contra Tiberium exulem' *Gellius noct. Att. II*

14, 1 *cf. Meyerum l. I. p. 137 sq.* tyberium *D* simpronium *R* 17 longam *Dd* *uuccio R* actio *Hr* suis *K* 18 supellectilis *RBDHGLK* *Plaut. cistell. fr.*

cf. lib. III § 38 19 senecis] *sic etiam lib. III l. I. cum R scribere debebam* ^{ec} *senetis* *Hh* *senices* *RBAD* in cistellaria protulit *GL* cistillaria *B*

datores

†Bellissimi vos negotioli senecis soletis esse.

'nox' quoque 'noctis' secundum Graecos, qui *νύξ νυκτός* declinant. Graeca enim eiusdem terminationis illam servant in genetivo ante 'is' consonantem, quam in Graeca declinatione ante *ος* habuerunt, ut '*Φαλαξ Φαλακος*' 5 Phaeax Phaea|cis', '*Σφίγγξ Σφινγγός* Sphinx Sphingis', '*ὄνυξ ὄνυχος* onyx onychis' [genus est lapidis]. composita simplicium declinationem sequuntur: 'pernox pernoctis', 'exlex exlegis'. Cicero pro Cluentio: non quod illi aut exlegem esse Sullam arbitrantur.

95 In 'bs' vel 'ms' vel 'ps' desinentia interposita i faciunt genetivum, 10 ut 'urbs urbis', 'hiems hiemis', 'inops inopis'. notandum hic quoque, quod, si e ante 'ps' vel 'bs' sit et non sint monosyllaba, mutatur e in i, ut 'princeps principis', 'municeps municipis', 'caelebs caelibus'. a capite solum composita ablata s et mutata e in i et addita 'itis' faciunt genetivum, ut 'anceps ancipitis', 'praiceps praecipitis', 'biceps bicipitis'. anti- 15 qui tamen 'ancipes' et 'praecipes' et 'bicipes' proferebant in nominativo, et sic secundum analogiam sequebatur genetivus 'ancipes ancipitis', ut 'sospes sospitis'. Plautus in commorientibus:

salam in puteum praecipes.

idem in rudente:

20

2 negotiori A negotioli L senecis] h senecis BGLK et ni f. H soletis] h
solitis ni f. H 3 Nox noctis quoque K secundum] s ap GLK qui
om. GLK NYE in litura a NIE B NOYOS NOYCTOC. G NOYX NOYCTOS (*; et in
lit. l) LI NYKTHWC Rr NYTOC K declinantur H 5 OS H ut ΦΑΙΛΞ
ΦΑΙΑΚΟΣ pheax pheacis CΦΙΓΞ CΦΙΓΓO
ΦΗΞ ΦΗΞΙC CΦΙΞ CΦΙΤΤWC Rr ΦΑΞΑΞ ΦΑΞΑΚOC G ΦΑΞΞ ΦΑΞΚOC L ΦΕΛΞ ΦΕΛ-
ΚWC K ΦΑΙΑΞ
ΦΑΙΑΚOC.ΦΗΞ pheacis Dd 6 pheax pheacis BAK ΦΑΗΞ pheacis H
phaex phaecis L CΠΙΞ CΠΙΓOC H CΠΙΝΞ. CΠΙΓOC h CΦΙΓΓWC K sphinx Dd
spinx spingis G spinx spinguis K ONIX. ONYXOC. D ONIX ONIXOC G ONIX ONI-
XOC L ONYX ONYKOC ONYXONYX hic genus Rr onix onichis ADGL onix onie-
cis (y-h?) H onix onixis K onix onychys B 7 secuntur RBDH sequuntur K
8 Cicero pro Cluentio 34, 94: non quod illi aut exlegem esse Sullam aut
causam pecuniae publicae contemptam atque abiectam putarent culentio Rr
9 quod] sic etiam patimps. Taur. Cic. quid K quo rell. lib. Cic. Non. p. 10, 28
autem Rr syllabam Rr syllam BADHK dux de troianis spscr. k sillam GL
arbitrentur Vind. CÚXLVII m. alt. arbitrentur Garatonius ad Cic. l. l. t. III p. 376
ed. Neap., Krehli cens. Ien. p. 420 10 dissinentia uel ms uel ps K i add. r
11 hiems] r hiemps RB 12 sint] r sit R mutantur BD post e in i:
ut princeps—e in i et om. R add. r 13 municeps municipis om. GLK caelebs]
h caeleps H celebs L om. r 14 s mutata A mutant Dd itis] dh tis
RBDK (H?) 15 uelox praiceps A 16 ancipes ex anticeps corr. A 17 ana-
logiam seegrue proferabatur quebatur Aa sequabatur K ancipes ancipes anci-
pitis K 18 Plaut. commorient. fr. p. 437 Both. 20 Plaut. rud. III 4, 114

p. 725. 26 P.

p. 286. 87 K.

Post altrinsecus est securicula ancipes, itidem aurea. idem tamen vetustissimi etiam 'praecipis' genitivum, qui a nominativo 'praiceps' est, secundum analogiam nominativi protulerunt. Laevius in lone:

Seque | in alta maria praecipem impos, aegra sanitatis Herois.

Ennius in XV annali:

Obcumbunt multi letum ferroque lapique

Aut intra muros aut extra praecipem casu.

In 'ns' vel 'rs' vel 'ls' desinentia ablata s, addita 'tis' proferunt genitivum, ut 'mons montis', 'sapiens sapientis', 'cohors cohortis', 'ars artis', 'pars partis', 'haec puls pulvis'. excipiuntur duo differentiae causa: 'frons frondis', quando de arborum foliis loquimur - nam 'frons frontis' ad capitis partem pertinet -, et 'lens lendis' animal - nam 'lens lentis' legumen est - et 'glans glandis'. sic Ovidius in XIII metamorphoseon:

ut lata plumbea funda

Missa solet medio glans intabescere caelo.

similiter Lucretius protulit et Livius in XXVII: et est non simplicis habenae, ut Balearica aliarumque gentium funda, sed triplex

(v. 1158) cf. lib. III § 30 redente *Aa* 1 securiculam *B* item libri *Plaut.*
 utidem auream *B* aurea — qui a in ult. lin. absciss. *H* 2 vetustissimi *A*
 etiam om. *G* quia a *B* nomio *A* 3 Laevius] *cod. G. I. Vossii v. Voss.*
castigat. et not. p. 8 leuius *BGLK* liuius *RADH* ad *Laevii Ionem rettulit Ios. Scaliger*
ad Festum s. v. rediviam p. 637 ed. Lind., quem sequitur Weichertus poet. Lat. rell. p. 71
sq. Laev. fr. VIII; de variis vv. dd. sententiis v. Klusmannum Liv. Andr. dram. rell. p. 19
sq. coll. tamen Ribbeckio trag. Lat. rell. p. 244 sq. in lone] α lone cod. Vossii inoe R
in ioe AKr et in litura h in inoe BDG in inoe L in odyssea (odissia) edd. ante a
5 versus ord. Fleckisenus satinitatis *A* 6 heroaris (r) *D* aeroes *G* ae-
 rois est *K* Seseque in alta maria praecipem misit | Inops et aegra sanitatis He-
 rois *Scaliger ad Fest. l. l. et sic antea, nisi quod praecipitem perperam ibi typis*
expressum est, ad Verg. cirin v. 302 app. in P. Virg. Mar. opp. Lugd.
ed. 1573 p. 329, ubi Lelio poetae veteri hos versus ascripsit. seque in alta
maria praecipem | Ino aegra sanitatis herois dedit G. I. Vossius l. l. p. 9 Seque in
 alta maria praecipem inops herois sanitatis *Bothius fr. trag. p. 12* 7 Ennius — casu
 om. *GLK add. k* Ennius in XV annali: v. 9 sq. *E. S. fr. II Vahl. cf. § 66* 8 oc-
 cumbunt *RBk* loetum *RADH* laetum *B* 10 uel ls om. *K* et addita *H*
 proferunt] faciunt *GL* 11 choors choortis (.tis *G*) *GL* pars partis ars ar-
 tis *R* 12 puls ex plus corr. *AD* pulpultis *Bb* differentiae *L* 13 de add. *d*
 arborum] *d* arboribus *BD* arboris *GLb* folis *Gg* 14 pertinet] *d* retinet *D*
 pertinet *KONIAION* et *B* len-dis(s) *H* animal et *KONIAION*. nam *D* ligu-
 men *G* 15 Sic add. *d* *Ovid. metamorph. XIII 825 sq. III. L. 16 ut] sic*
etiam lib. VII § 38 cum libris Ovid. tantum non omnibus; ceu Ovid. Neap.
 plumbea *L* 17 missa *GLK* 18 *Lucretius: VI 179. 306* leuius *GLK Liv.*
ab u. c. XXXVIII 29, 5 sq. XXVII RBADHGK cf. supra § 17 XXIII L
 non est *BHra* 19 habaenae *Rr* baliarica *Dd* ualearica *B* aliumque *Rr* alia-
 ram *L* gentium om. *K* gloss. corium fundae in qua petra iacet ante scutale
 inseruat, sed postea del. *A*, in mg. add. *d*

scutale crebris suturis duratum, ne fluxa habena volutetur in iactu glans, sed librata cum sederit, velut nervo missa excutiatur. nam quod apud Virgilium in IIII georgicon invenitur, 'glandis', in dubium venit, utrum nominativus sit an figurate genetivus:

Nec de concussa tantum pluit illice glandis; potest enim 'tantum glandis' intellegi τσοῦτον βάλανον, ut 'hoc regni' et 'tantum lucri'. a pendendo quoque compositum 'libripens libripendis'. Gaius in I institutorum: adhibitis non minus quinque testibus, item libripende. in eodem: qui libram aeneam teneat, qui appellatur libripens. a corde quoque composita ablata s, addita 'dis' faciunt genetivum, ut 'vecors vecordis', 'discors discordis', 'concors concordis'. antiquissimi tamen solebant genetivo similem proferre in his nominativum. Caecilius in Cratino:

Modo fit obsequens, hilarus, comis,

Communis, concordis, dum id quod petit potitur.

Pomponius in satura:

Blanda, fallax, superba, inpotens,

Discordis. || |

1 scutale Rr sutale H scrutrale A scutellae GLK scutalae k suturis] μ, Livius sutoris RBDH scutoris A scotoris Gg scutoris LK duratum] r duarum R 2 iniacta GLK acta Rr librata] r liberata RDGLK misa GLK 3 Verg. georg. IIII 81 III. DHGLK inveniuntur G 4 sit] sit R 5 concussa G conclusa K illice D glandis — tantum ante glandis om., dein in mg. add. K 6 τσοῦτον] r τωκυττον R

TO*COYTON L BAAANWY Rr BAAAANOY A hoc regni] memor videtur Verg. Aen. 1 78, quem v. l. lib. XVII § 160. 189 7 et om. GLK 8 Gai inst. I § 113 institutorum ex institutorum corr. D constitutorum GLK Institutionum α bitis non manu quam V testibus civibus Romanis puberibus item libripenda cod. Gai 9 Gai inst. I § 119 quid Rr aeneam teneant A 10 ante libripens: stateram tenens A et addita H 11 ut om. G uaecors uaecordis AD discordis add. a concors concordis add. r 12 tamen solebant etiam GL in is B in *is(h) D in iis H 13 Cecilius RAHGLK Caecil. Charini fr. 3 p. 131 Both. Karines fr. 3 p. 14 sq. (cf. p. 5) Spgl. III p. 45 Ribb, crastino A crastino G (cratino, non crino, etiam H) Carine Meinekus Men. et Phil. rell. p. 91, quam fab. l. Fest. p. 281*, 28; 317*, 10. Charino Bothius l. l. p. 131, eundem titulum perperam Festo obtrudens cf. Muelleri suppl. ann. ad Fest. p. 404 14 hilaris RAGh hilares L hilarus K comis] k comes LK

15 communis G 16 Pompon. sat. fr. ap. Munkium l. l. p. 158 fr. II p. 211 Ribb. nius — discordis ult. huius pag. lin. vix arrosa in H 17 balanda D fallax] l fallax A fa**ax L inpotens BADGL

REGVLAE PRISCĀ GRAMM DE NOMĒ ET GENTĒ CASV. EXPLĒC LIB VI. INCIPIT DE CETERIS CASIB; LIB. VII. R EXPEIT. LIBER VI DE NOMINATIVO ET GENITIVO CASV. INCIPIT LIBER. VII. DE REGVLIS CETERORVM CASVVM. B REGVLAE PRISCIANI GRAMMATICI DE NOMINATIVO ET GENTĒ CASV. EXPLICIT LIB. VI. INCIPIVNT DE CETERIS CASIBVS REGVLE LIB. VII. FELICITER D INCIPIT LIBER PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS VII. A et ad mg. LIB. VII. a INCIPIVNT REGVLAE DE CETERIS CASIB; LIBER SEPTIMVS FELICITER H regula p̄stia de nōtā et genī explīc lib̄ vī incipiunt de cetis casī regulae. lib̄. vii. G De nominatiō et genitiuō casu explicuit liber vi. de caētis casib; viī incipit lib̄. L regula p̄sciāni de nominatiō et genitiuō casu. explī lib̄. vi. incipiunt regulae de ceteris casibus. vii. K

LIBER SEPTIMVS.

p. 727 P.

p. 289. 00 K.

DE CETERIS CASIBVS.

Terminales sunt nominum literae apud Latinos, ut supra quoque do- I 1
 cimus, quattuordecim: vocales quidem quinque a e i o u, consonantes
 vero novem, semivocales sex l m n r s x, mutae tres c d t. vocales, ut
 5 'poeta', 'monile', 'gummi', 'frugi', 'virgo', 'cornu'; semivocales, ut 'sol',
 'templum', 'flamen', 'Caesar', 'civitas', 'Pollux'; mutae, ut 'lac', 'caput',
 'aliud' - hoc enim nomen esse, et Probus in institutis artium os-
 tendit et ratio ipsa, de qua in pronomine latius tractabimus. ostendit
 autem Probus his verbis: hoc unum nomen tantum, id est alius,
 10 quam maxime propter structuras genetivo et dativo casu
 numeri singularis, sic anomale confirmatum sit declinari:
 hic alius, huius alius, huius alii. inveniuntur etiam in y desinentia
 Graeca: 'hoc Dory', 'hoc Aepy', nomina civitatum. Statius in IIII
 Thebaidos:

15 Quos Thrion et summis ingestum montibus Aepy.

Igitur masculinorum nominum finales sunt literae septem, a o l n r 2
 s x, ut 'hic scriba', 'Cicero', 'consul', 'Paeon', 'pater', 'Priamus', 'rex';
 femininorum quoque eadem nec non etiam e produ|cta in Graecis et m.
 figurate in comicis nominibus, ut 'haec Aurora', 'Iuno', 'Tanaquil', 'Siren',

2 litterae R quoque om. HL 3 quidem] d autem D 4 t d K 5
 munile AGLK cummi B frugi om. G 6 flumen BGLKr pullux GLK

capud Dd 7 Probus in instit. art.: Maii class. auct. V p. 221^b, art. min. § 366
 anal. Vindobon. p. 306 sq. v. Osannum Beiträge zur gr. und röm. Literaturgesch. II
 207 sqq. cf. lib. VI § 21 in ante institutis om. RBDH add. rd, in cōmoniciob;
 spscr. h 8 & ratio Rr 9 his] add. g in his B uerbls his LK unum (i)

K 10 quam] quod HLLKr propter structuras Ll 11 numeris B confir-
 matum G declinare GLK 12 inveniuntur] dl Inuenitur DL 13 hordory A

doroy K epy RA epy B aery GL nomina] r nominum R ciuitatum
 BAHGLK post ciuitatum: sunt add. RBADH unde GL Stat. Theb. IIII 180
 14 tebaidos K 15 Thrion] α, Statius trion AD tryon RBHGK tityon r strion
 L et summis] h et in summis DHG in summis LK uel congestum g
 epy BD aery L 16 lyterae R r add. r 17 ut om. L 18 Fe-
 minorum B caedem] r +caedem B eadem RGK caedaem A 19 in comicis no-
 minibus figurate L tanaquil ex tanaquid corr. B tanacil G syren BDH sriren
 GLK

p. 727. 28 P.

p. 290. 91 K.

'mater', 'virtus', 'lux', 'Taygetē', 'Glycerium'; neutrorum vero duodecim, id est omnes absque o et x - per se enim neutrum in eas literas nullum desinit -, ut 'hoc poema', 'sedile', 'gummi', 'cornu', 'tribunal', 'saxum', 'numen', 'marmor', 'tempus', 'lac', 'caput', 'aliquid'; communium vero masculini et feminini sex, a o l r s x, ut 'hic' || et 'haec advena', 'homo', 'vigil', 'auctor', 'custos', 'coniunx'; communium trium generum quinque, i m r s x, 'hic' et 'haec' et 'hoc frugi', 'nequam', 'par', 'vetus', 'felix'. et hae quidem generales sunt nominativi terminationes, de quibus in nominativo latius tractatum est. nunc vero de genetivo et aliis casibus obliquis per singulas declinationes doceamus.

10

DE OBLIQVIS CASIBVS PRIMAE DECLINATIONIS.

II 3 Prima declinatio habet terminationes in nominativo tres, 'a as es': in a tam Latinorum quam Graecorum, tam masculinorum quam femininorum et communium, in 'as' vero et in 'es' Graecorum tantum et masculinorum, ut 'hic scriba, poeta', 'haec Roma, Musa', 'hic' et 'haec advena', 'hic Aeneas', 'hic Anchises'.

Eius genetivus et dativus in 'ae' diphthongon desinit. et pares habent syllabas nominativo, ut 'hic poeta huius poetae huic poetae', 'hic Aeneas huius Aeneae huic Aeneae', 'hic Anchises huius Anchisae huic Anchisae', nisi divisio fiat in genetivo poetica, qua frequenter veteres Romanorum 20 poetae utuntur, 'Aeneai' et 'Anchisai' et 'pictai' et 'aulai' pro 'Aeneae, Anchisae, pictae, aulae' dicentes. | Virgilius in III Aeneidos:

Aulai medio libabant pocula Bacchi.

1 taigetae Rr taigete L Glycerium] r clycerium RH glicerium A gligerium
 GL glygerium g gliggerium l cligerium K nero add. l 3 paema A sedille A
 cummi B saxsum H 4 nomen GLK capud Rr aliquid] aliud GLh
 aliud uel aliquid K 5 feminini generis sex L ut om. K 6 trium trium L
 8 et hac] r aethae R 9 tractatum] a tractum AK 11 DE OBLIQVIS CASIBVS
 eras. ante PRIMAE DECLINATIONIS in H de .i. decli K 12 III. in * a (a) H 13
 quam ante fem. om. GLK feminorum RB 14 et post femininorum om. GLK et es
 Bb masculinorum K 15 hic om. L poeta roma A 16 aenias et h^o
 aeniae huic aeniae hic G anchies Dd 17 cuius K habet L 18 h in h^o
 mut. d huius petae Rr huic poetae om. ADG add. a aenias Gg aeneas .ae
 .ae L eneas huius .nae huic .nae K 19 et huius aeniae Gg huic Aeneae om. D aeniae
 Gg hic anchises huius sae huic sae in mg. add. K anchies Dd anchises .ae ae L
 huic Anchisae om. D 20 Nisi diuisio D 21 poetae] r pete R aneai D Anchisai
 et pictai] b anchisai pictai BGL picta. i. R et om. G aula. i. G pro
 aenea anchise et picta et aula B pro aenea et anchise et pictae et aulae b 22
 Verg. Aen. III 354 cf. lib. I § 50 23 aula. i R aulai (ex aulae corr. A)
 in ADHGK et in litura b aulai in L pocula Rr bachi HGLK

p. 728. 29 P.

p. 291 K.

idem in VIII:

Dives equum, dives pictai vestis et auri.

Cicero in Arato:

Atque oculos urget pedibus pectusque nepai,

5 pro 'nepae', id est 'scorpii'. in eodem:

Seriùs haec obitus terrai visit equi vis.

Lucretius in I:

Effice ut interea fera moenera militiai.

idem in eodem:

10 Aulide quo pacto Triviai virginis aram,
Iphianassai turparunt sanguine foede. ||

DE ACCVSATIVO SINGVLARI PRIMAE DECLINATIONIS.

Accusativus 'ae' diphthongum genetivi sive dativi mutat in 'am', ut 4
'poetae hunc poetam', 'Musae hanc Musam'. frequentius tamen invenimus15 in Graecis nominibus 'as' et 'es' terminantibus accusativum Graecum pro-
ferre-auctores, 'hunc Aenean' et 'Anchisen'. Virgilius in V:

Aenean credam quid enim fallacibus austris?

et in VI:

Isque ubi tendentem adversum per gramina vidit

20 Aenean, alacris palmas utrasque tetendit.

idem in III:

Anchisen facio certum remque ordine pando.

Romanae tamen declinationis ratio exigit 'hunc Aeneam' et 'hunc Anchi-
sam' dicere. Horatius in II sermonum:

25 et scribere fortem

Scipiadam, ut sapiens Lucilius,

1 Verg. Aen. VIII 26 cf. lib. I l. l. 2 *equum(a) A equum K picta i R
 3 Cicero D Cic. Arateor. fr. XIV p. 521 (v. 90 p. 525) Orell. cf. Cic. de
 nat. deor. II 41, 109 4 urget RBDH surget K nepai L 5 Cic. Arat. v. 291
 (57) p. 532 Orell. 6 haec ex corr. k hoc ni f. K *obitus (h-) A obitus K
 terrae peruisit Cic. cod. Leid. terrai iussit equinis Cic. edd. vett. uissit K
 iussit Gh equi] a aequi ADLK 7 Lucret. I 29 8 ut om. D interrea R
 fera BAHGLd moenera K cum Lucr. munera k rell. militia Lucr. oblong. pr. m.
 9 Lucret. I 84 sq. 10 aulidae rd Aulide quo] Aliud equo B pacto] g
 pictai G Triviai] r triuiagi R 11 iphianasai RHL niphianassai K niphiauas-
 sai k iphianassaitur parunt Gy sanguinae D poedi (in mg. At foede R ni f.
 [non r], quae est lectio genuina librorum Lucretianorum) R phoede Heidelb. poedi GLK
 phoedi BAH poedi D 13 e Rr geneti*** Eh mutant A 16 anchisen
 Rr Verg. Aen. V 850 V aendiis D 17 Aeneam Rom. austris Prisc. cum
 Donato, et sic auri ex corr. Pal. auris Med. Rom. Servius 18 Verg. Aen. VI
 684 sq. VII r 19 hisque Rr gramina] a garmina A 20 aadaenae Rr
 delendit G 21 idem spscr. L Verg. Aen. III 179 22 "facio" certum-
 que remque G rem q K 23 ratio in mg. add. m. rec. in H exigit add. r
 24 oratus LK Hor. serm. II 1, 16 sq. 26 Scipiadam] sic etiam codd. Hor.
 tantum non omnes (Scipiadam Drpsd. 3) et Kirchneri cod. ms. schol. Porph. (Scipia-
 dem edd.) excipiadam Rr Lucillus] add. a Luciliusq; K

p. 729 P.

p. 291. 92 K.

'Scipiadam' dixit, non 'Scipiaden'; cuius nominativus in 'es' desinit secundum formam patronymicorum, quae est Graeca 'hic Scipiades', quamvis antiqui huiuscemodi quoque nomenclaturam, id est in 'as' vel in 'es' terminantium primae declinationis, nominativos etiam in a finiebant, ut est 'Geta', 'Sosia', 'Byrria', 'Chaerea', 'Marsya'; similiter 'poeta', 'sophista', 'Scytha'.⁵

Terentius:

Poeta cum primum animum ad scribendum appulit.

Lucanus:

et iuncto Sarmata velox

Pannonio.

Terentius in adelphis:

Geta autem hic non adest.

in eodem:

hic Geta

Praeterea, ut captus est servorum, non malus

Neque iners.

idem in Andria:

aut tu aut hic Byrria.

idem in eunucho:

hic Chaerea. -

Qui Chaerea?

Iuvenalis in III:

Occurris fronte obducta ceu Marsya victus.

5 oportet tamen scire, quod in femininis a terminantibus Graecis, etiam si producta sit apud illos a finalis, plerumque corripunt eam Latini: omnis enim nominativus Latinus a terminalem corripit. est tamen quando ser-

1 excipiadam Rr scipiaden ex corr. r (syciaden R?) sciaden L 3 quo-
 que om. H 4 nominatio Rr etiam in a] in lit. b in a^{etiam} K fineiebant A
 gesta D 5 Byrria] d byrria B burria DG et vel hanc formam vel Birria
 praefert Ritschelius ind. Bonn. hib. a. 1843 p. VI ann* burrea L cherea BDGLKk
 cherra ni f. H marsia libri sophista RD scitha GL scita K scyta D schyta A
 schita BH 6 Therentius D Ter. Andr. prol. v. 1 cf. de metr. Ter. § 11
 7 animum ad scribendum appulit] B animum asa ADGL ad scribendum appulit h
 appulisset ad scribendum r a sa R assa Kk a* H 8 Lucan. Phars. III 94 sq.
 9 et] nec Lucanus iuncto] AH cum Luc. cuncto DGa cuncta L cuncto sar-
 mata rk cunctos armata RK cunctos armata et B 11 Ter. adelph. III 1, 4
 adelphys Rr adelfis DL 13 Ter. adelph. III 4, 33 sqq. num eadem? 14
 Geta — iners. idem in mg. add. r 15 servulorum Bas. malum Bemb. 17
 Ter. Andr. II 1, 33 adria G 18 tu] sic etiam de XII vs. Aen. § 99 cum libris
 Ter. tute Benleius birrya G birria LK 19 Ter. eun. V 1, 7 sq. iunucho K
 iunacho GL enucho Hh 20 hic] iste Terentius cherea RBDH coerea G 21
 qui? Bas. qui coerea G del. g ch*erea(r) R cherea BADH 22 Iuv. sat.
 III 9, 2 III B 23 occurris H occurras cum Iuv. (ocouras Pith.) Heidelb. Ca-
 roliruh. alter fronte] h in fronte BAHGLKr caeu R Marsya] B marsia vell.
 of. de XII vs. Aen. § 99 victus] rdh uirtus RADHGLKb 25 latini eam GLK

p. 729. 30 P.

p. 292. 33 K.

vant eam productam, sed raro. ergo quando corripiunt eam secundum Romanam consuetudinem, accentu quoque Latino pronuntiat, ut in his: 'Italiã, Phrygiã, Lydiã, Syriã, Troiã': haec enim antepaenultimam habent acutam, quia a finalem corripiunt, quamvis apud Graecos sit producta.

5 Horatius in I carminum:

Lydiã, dic, per || omnes

vocativum, qui similis est in hac terminatione nominativo, corripit: est enim choriambus et bacchius, ex quo ostenditur correpta in nominativo quoque 'Lydiã' finalis a. Virgilius in V:

10 Troiã Criniso conceptum flumine mater

Quem genuit.

apud Statium vero 'Nemeã', quia servavit a productam, accentum quoque Graecum servavit, id est paenultimam acutam, in V Thebaidos:

Nec facilis Nemeã latas evolvere vires.

15 accusativum | quoque Graecum in femininis invenimus a poetis proferri, sed raro. idem Statius in VII:

Namque ferunt raptam patriis Aeginã ab undis.

DE VOCATIVO CASV PRIMAE DECLINATIONIS.

Vocativus casus primae declinationis in a correptam effertur, ut 'poetã, 6
20 Musã', nisi sit Graecum et apud Graecos producens a servet eandem etiam apud nos productam, ut 'Aeneã'. Virgilius in X:

vigilasne deum gens,

Aeneã? vigila.

est tamen quando in 'es' productam terminantium Graecorum vocativus in

2 accentu *D* quodque *Rr* pronuntiantur *B* ut in in his *K* in in li-
tura *B* 3 phrighia *BD* frighia *G* fryghia *LK* lidia *K* siryã *Rr* troya *L*
antepeneultimum (antepaenultimum, antepeneultimum) *RADGLKbh* 4 acutum
RBADHK quia] quae *B* corripuit in litura *B* sit] *r om. L* sid *R* 5
orpius *K* *Hor. carm. I 8, 1* in carminum lib. I. *GL* 6 lidia *R* 7 uoca-
tius *b* 8 coriambus *GLKr* bachius *RGLK* correpta in *ng. K* 9 lidia
RK *Verg. Aen. V 38 sq.* *V end. D* 10 troga *Rr* troya *L* Criniso] *sic*
etiam libri Verg. fere omnes cum Med. Pal. Rom. crinisso cum nonnullis Verg. GK
Crimiso Verg. Par. 10 Pott., Heynius 11 quem ex qui *corr. L* 12 uero in
lit. B 13 seruant *Kk* paenultimum *BD* penultimum *AK* penultimum *L* ***ulti-
mum (pen) *H* acutum *BADHKr* acutus *R* *Stat. Theb. V 44* 14 Nemeã] *sic*
etiam § 7 nemeã Stat. Cass. Nemeã Stat. edd. lates *Rr* 15 quoque *om. K*
feminis R proferre *B* 16 stacius *A* *Stat. Theb. VII 319* 17 patris *K*
eginã GL ab undis] habundis *DK* ab aruis *Stat. Cass.* 18 *inscr. om. AK*
CASV *om. HGL* DECLINATIONIS SINGE. *H* 19 effere *Rr* profertur *K* 20 Grae-
cu(s) *K* a *spscr. r* servet] seruat *HGL* 21 nos] latinos *GL* aenea uigila
Hh *Verg. Aen. X 228 sq.* in X *add. l* X] *gh I RBHGK* 22 uige-
lasne *G* genes *Rr* 23 uigela *Gg* uigilia *K*

p. 730 P.

p. 293 K.

e longam exit secundum Graecos vel communiter vel poetice, ut 'Achatē',
'Anchisē', 'Politē', 'Laertiadē'. Virgilius in I:

quis iam locus, inquit, Achatē?

idem in III:

Coniugio, Anchisē, Veneris dignate superbo.

idem in V:

tua clara, Politē.

Progenies.

Horatius in II sermonum:

O Laertiadē, quidquid dicam, aut erit aut non.

Virgilius in VIII:

Sit satis, Aenidē, telis inpune Numanum

Opetiisse tuis.

nec solum in his, quae sunt primae, sed etiam in illis, quae tertiae, id est in omnibus Graecis 'es' producta finitis, similiter invenis vocativum in e productam proferri, ut 'Chremē', 'Lachē', 'Achillē' - Terentius in Andria:

Immo ita volo itaque postulo ut fiat, Chremē.

idem in eadem:

o Chremē,

Pietatem gnati! nonne te miseret mei?

idem in hecyrā:

A Myrrhina haec sunt mea uxore exorta omnia.

Mutatio † est. - ea nos perturbat, Lachē.

1 e] ae D longam] *bd* logam H longum BAD exiit K poeticae A
 achate B 2 lertiade RBHGL Verg. Aen. I 450 III. G 3 inquit Dd
 Achate] *add. h om. H, ni margini ascripserat, qui nunc abscissus est* 4 Verg. Aen. III
 475 5 Anchisae Med. m. pr. (cf. Wagneri ann. crit. ad Aen. VIII 653) Anchise
 Pal. Anchisa Med. ex corr., deficit Rom. 6 Verg. Aen. V 564 sq. 7 Tu L
 cara Pal. polyte R polites Med. m. pr. Pal. m. pr. Rom. polite Med. m. alt.
 Pal. m. alt. 9 Oratius BK Hor. serm. II 5, 59 II sermonum] α II. carmi-
 num RBADHK carminum II GL 10 lertiade HGLK lertiade B quidquid] R
 cum libris Hor., si Kirchneri silentio fides, omnibus quicquid rell. dico libri aliquot
 Hor. 11 Verg. Aen. VIII 653 sq. cf. lib. II § 36 VIII] IX Krehlius VIII
 libri 12 inpune RALK **manum (nu) B 13 oppetiisse] r oppetisse R
 P
 opetiisse Dd ô petiisse L duls Dd tuis primā hanc tibi magnus appollo L 14
 *is (h) D primae sunt B quae sunt tertiae K 15 in e productam uocatum
 L 16 proferre RAGLK ut om. L creme D lache chreme L lache
 creme G achile GLK Ter. Andr. III 3, 18 sin Rr 17 adria G 18
 imo K postolo L faciat Rr chraeme R creme D 19 Ter. Andr. V 2,
 27 sq. 20 chraeme R creme D 21 pietatem R pietate H ^snati L mis-
 seret GK 22 Ter. hecyr. III 4, 10 sq. ecyra AK echyra RBH echira DGL
 23 mirrhina A myrrina BHGLK cum Bas. myrrhina Rr mea uxo ^{ro} b **** B
 exorta] ex Bemb. 24 est] *eras. in H sit Terentius* lachae RB Laches
 Bas.

p. 730. 31 P.

p. 292. 94 K.

Ovidius in XIII metamorpho|seon:

Tuque tuis armis, nos te poteremur, Achille.

idem in XII:

Armiger ille tui fuerat genitoris, Achille.

5 nec mirum, cum Graecorum || quoque poetae similiter inveniuntur protulisse
vocativos in supra dicta terminatione. Ἀνακρέων.

Ἥλιε καλλιλαμπέτη

posuit pro καλλιλαμπέτα, Ἰππῶναξ.

Εὐθηδες κριτή

10 pro 'κριτά', et Apollonius Argonauticorum in III:

Αίγητη, κελύην μὲν ἄφαρ διέχευαν ἄελλαι

pro Αίγητα, in eodem:

Αίγητη, σχέω μοι τῶδε στόλῳ, οὔτι γὰρ αὐτως.

[in femininis etiam] Alcaeus Nḗghē pro Nḗghēs posuit et Theopomp-

1 Ovid. metam. XIII 130 cf. lib. VI § 92 XIII. K 2 poteremur] L Caroliruh. alt. m. pr. et sic, ni f., H et Krehlio teste Heidelb. poteremur RADGKbh Caroliruh. alt. m. all. poti*** B achille B achile GLK 3 Ovid. metam. XII 363
4 genitoris R achille B achilē GLK achilles v. l. libror. Ovid. 5 similiter — αὐτως scriptura pr. m. passim servata in rasura l inueniuntur Kl 6 uo-

catium Kl supradicte Rr anacreon H ANAPEON G ANKEWON L Anacr. fr. 25 ed. Bgk. fr. 27 poet. lyr. Gr. p. 782 ed. alt. Bgk. 7 ἦλε] om. l. HZ G nne K
KAMIAAMΠHTH R KALHAAMΠETH D KAAHAAMΠHTH H KAAHAAMΠETH l KAMAAMΠETE

GK 8 possuit GK pro RDK KAAIAAMΠHTAIΠHTA R KAAHAAMΠETA D
KAAHAAMΠHTA H KAAHAAMΠETA l KAMAAMΠETA l G KANYAAMΠETA K [Ἰππῶναξ]
ΠΩΝΑΞ R ΠΠΩΝΑΞ AD ΠΠΩΝΑΞ B ΠΠΩΝΑΞ K [Ἰππῶναξ: εὐθηδες] πρὲς εἰρητες G
ionis nala

pro ZEYΓHNTHC ZEYΓHNHTA L Hippon. fr. LXXXVI p. 100 Welck. fr. 118 poet. lyr. Gr. ed. alt. p. 612 Bgk. 9 εὐθηδες] Krehlius om. H ευνητε R ευντες AD εγτες
B εἰρητες K [fort. εὐγενες κλέπτῃ] Bergkiius KAPHH RBADHL capite GK
summa spscr. l 10 pro RD KAPHTA RBADL kapita H capita GK appollo-
nius AGL .III. ex .IIII. corr. B Apoll. Rhod. Argon. III 320 in III.

ΑΙΝΤΗ ΕΚΕΙΝΗ ΜΗΝ ΦΑCΙ ΕΧΕΥ ΑΙΝΤΗ
ΑΙΝΤΕ ΚΑΙΝΗ ἸΝΗΝ ΑΦΑ ΔΙΕ ΕΥΑΝΑΞ ΕΜΗ Ll 11 ΑΙΝΤΗ RBAHL ANTE G ANTH K
ΚΕΙΝ.ΗΝ ΑΚΕΝ R ΚΕΙΝΟΝ Η ΚΑΙΝΗΝ Κ ΚΑΙΝΗΥΗ. ΗΑΦΑΡ ΔΙΕΧΕΥΑΝ ΕΛΛΗ G ΜΗΝ R

ἄφαρ — Αίγητα] ΑΦΑΡΑΙ ΡΡΟ ΑΙΝΤΑ Η ΑΦΑ. ΠΡΙΕΧΕΥΑΝ Dd ΔΙ.ΕΧΕΥΑΝ R
ΗΑΛΑΙ Α ΔΕΜΜΗ K 12 ΑΙΝΤΑ RBAKl ΑΙΝΤΑΙ b sinita L in eodem — αὐ-

τως om. H Apoll. Rhod. Argon. III 386 13 ΑΙΝΤΗ AK ΑΙΝΤΕ D αιντε R
ΑΙΝΤΙ B ΑΙΝΤΕC.ΧΜΟΥ ΤΟΥΒΕCΤΟΛΑΥ G κεο Rr CKEOY l χρεός Apoll. Guelferb.

ΚΕΟ ΝΟΥ ΤΟΥΑΞ CΤΟΛΩΙ K ΤΩΙΑΗ CΤΩΛΟΙ R ΤΩΛΟ l CΤΟΛΩΙ D ΟΥΤΕ l
ΑΥΤΟC R ΑΙΤΩC G ΑΙΤΟC B 14 in femininis etiam glossatori debetur, cui NHPHC pro
NHPHC positum videbatur cf. Choerobosc. in Theodos. can. p. 172, 28 Gaisf. alceus
LK alcheus R alcheuus B Alcaei fr. CXX p. 68 Matth. fr. 145 poet. lyr. Gr.

ed. alt. p. 733 Bgk. Nḗghē] scripsi NHPH B NEPE AD NEPE H nepe LK nephe
κηγη κηγηs

Rr nepe nō G nepe pro nepes 'an excellent ms' l. a Kiddio in R. Porsoni tracts
p. 295 sq. unde coni. νηγή pro νηγηs vel νηγηts Nḗghēs] scripsi NHPHC B NEPEC

AD NEPEC H nepes GL nephec Rr nepet K possuit GK theompompus L
Theopomp. com. fab. inc. fr. XXII com. Gr. t. II p. 821 ed. mai. fr. XXI p. 455 ed.
ma. Meinek.

p. 731 P.

p. 294. 95 K.

pus *Χάρη* pro *Χάρης*. Latina vero proportio in a correptam vult vocativum primae declinationis, sicut supra dictum est, terminari etiam in Graecis. unde Horatius in II sermonum:

Ne quis humasse velit Aiacem, Atrida, vetas cur?
feminina quoque Graeca est quando apud poetas Graecum vocativum servant in a. vel e productas desinentem secundum proprium nominativum, ut 'Taygetē', 'Nemeā'. Virgilius in VIII:

Vos, o Calliopē, precor, adspirate canenti.
Stattius 'Nemeā', ut ostendimus, a producta protulit more Graeco.

DE ABLATIVO CASV SINGVLARI PRIMAE DECLINATIONIS. 10

- 8 Ablativus huius declinationis in a productam desinit: 'ab hoc poetā', 'ab hac Musā', 'ab hoc' et 'ab hac advenā'. est autem quando hunc quoque poetae e producta terminant in Graecis nominibus, quae dativum Graecum in η finiunt. Virgilius in I:

uno graditur co|mitatus Achatē
[pro 'Achatei']. Ovidius in VIII metamorphoseon:

Cumque Pheretiadē et Hyanteo Iolao.
Iuvenalis in I:

Penelopē melius, levius torquetis Arachnē.
et hoc vel metaplasma est dicendus, qui fit more poetico mutata a longa in e productam, vel potius dativus Graecus pro ablativo positus, qui quamvis apud Graecos i habeat post η, tamen apud Latinos secundum eorum

- 1 chare pro chares *RBDHGLK* uero *om. D* 2 praedictum *BAD* predictum *H* 3 . unde *om. D* oratius *HK* *Hor. serm. II 3, 187, ubi cf. Bentleius*
- 4 humanasse *A* uellit *G* Aiacem] *b* aiace *K* acie *G* aia^{ia}am *B* Atride *codd. aliquot Hor. dett.* uetus *Rr* uetus *LK* 5 est] sunt *K*. uocativum graecum *GL* 6 uel in e *AGLKr* productam *HK* 7 taigete *R* taigetae *A*
- taigyte *G* ta^ygyte (*y*) *L* tangete *K* *Verg. Aen. VIII 525* VIII] *B* VIII *b* *rell.*
- 8 Calliope] sic etiam *Pal. Rom. Fr.* caliope *HGLK Med.* praecor *BDH Med.* aspirate *R* aspirate *A* aspirate *GLK* 9 *Stattius v. § 5* post Graeco: nec facilis nemea *add. h* 10 DE ABLATIVO SINGVLARI *A* De ablativo casu prime declinationis *D* De ablativo casu primae decli *L* De abla^l sing^g primae de^e *G*; *ex HK hic et in sqq. inscr. non satis diligenter enotavi* 11 ut ab hoc poeta *R* 12 et a hac *L* et hac *G* 13 productam *Rr* 14 in I⁺ faciunt *A* η] *BHGL* si(h) *D* ut ante Virgilius *add. BADHGLK* *Verg. Aen. I 312* 15 ipse uno *L* gradi^{ei} tur *add. r* 16 Achatei] (*i.e.* ΑΧΑΤΗΙ) *K* achata *L* achate^s (*s*) *G* achati *R* achata *BAD* achata uel achata in litura *h*; *v. l. videtur prodere gloss.* *Ovid. metam. VIII 310* VII. *Uel methamorphoseon R metamorphosaeon D* 17 pheregiade *B* feretiade *K*
- pheritiade *L* feritiade *G* et *add. k* etyante o ioleo *Rr* hyantaco *D* phyante^o *K* hyanthe oio lao *B* iolao *ni f. H* iolao *h* 18 *Iuv. sat. I 2, 56 cf. tib. VI § 63* 19 Paenelope *RAH cum Pith.* penolope *L* levius torquetis] *I* leuius in *I* torquetis *GL* leuius .i. torquetis *K* arache *GL* 20 uel *om. B* mero *A*
- 22 η] α * *Rr* m et a *G* η. et. a. *Dd* a. *A* ητα in lit. *I* η etā in lit. *b*

p. 731. 32 P.

p. 285. 96 K.

consuetudinem scripturam servavit, apud quos i scribi post vocalem et non pronuntiari solet. hoc et ex aliis possumus conicere, quae quamvis Graece proferantur, scripturae tamen Latinae rationem servant, ut Virgilius in bucolico: ||

5 Orphi Calliopea, Lino formosus Apollo.
nam cum sit dativus Graecus pro *ei* diphthongo, i longam habuit more scripturae nostrae. illud miror, quod Iuvenalis 'Calpe' ablativum corripuit, cum sit simile hoc nomen 'Penelope', 'Arachne', 'Calliope', quorum ablativus numquam in e correptam terminat. Lucanus in I:

10 Tethys maioribus undis
Hesperiam Calpēn summumque inplevit Atlanta.
Iuvenalis in V:

15 nec Carpathium Gaetulaque tantum
Aequora transiliet, sed longe Calpē relicta
Audiet Herculeo stridentem gurgite solem.

DE NOMINATIVO PLVRALI ET VOCATIVO PRIMAE DECLINATIONIS.

Nominativus et vocativus pluralis primae declinationis similis est gen-III 9 tivo et dativo singulari. nam in | 'ae' diphthongum profertur, ut 'hi' et 'o poetae'; sed in his non potest divisio fieri, sicut in illis.

20 DE GENETIVO PLVRALI PRIMAE DECLINATIONIS.

Genetivus pluralis eiusdem declinationis fit addita ablativo singulari

i scribi i H solet et non pronuntiari in litura h non pronuntiari non solet
AGLd 2 pronuntiari] r pronuciari RK possimus Dd posumus GL con-
icere G quamuisuis R graecae RK graecae D 3 Verg. ecl. 4, 57 cf. § 14
(deficit Med.) 4 bucolicho Rr bocolico A bocō G bucō L bco K 5 ut orphi

RADH orphei Pal. calliopea Rr caliopea LK caleopea G caliope. H caliopea
Pal. calliope a lino B lieno Rom. appollo GLK 6 sit add. h ei] ei
H i] r in ni f. R 7 illud autem miror H calphe B corripit K 8 poe-
nelope R paenelope A paenelope DH penelopae K arache G arache L caliope
GLK 9 ablativus in e nunquam in e K terminatur AD Luc. Phars. I
534 sq. 10 Tethys] Ag theth** R thetys BD tithys K tichis G tichys L thetis r
thetis Voss. A thethis Voss. B 11 hisperiam GL hesperium libri nonnulli Luc.

calpen A calpe*(u) K calpe HGL sum^m_numque Rr impleuit RADHLK
Atlanta] g atlanta R athlanta BAGL 12 Iuv. sat. V 14, 278 sqq. 13 carpa-
thium A carpathium B charpathium R carrathium DL carathium G carpathum Hh
getulaque RDGLK et sic Pith. getula quae B 14 transsiliet G relicta*(s) L
15 erculio GL erchuleo K in herculeo h solemus Gg 16 DE PLVRALI NOMI-
NATIVO ET VOCATIVO PRIMAE DECLINATIONIS. B; de HK nil annot. 17 pluralis add. b
pluralis Rr 18 ut Rr in] Kl et eras. in B om. RHGL per Adrh ae] e R
ae(h) D proferetur H 19 o] ho A se Rr diuisi Rr 20 PLVRALI
om. R add. r 21 eiusdem] RK Heidelb. eius ADHG primae L

p. 732. 33 P.

p. 296 K.

'rum' syllaba, ut 'ab hoc poeta, horum poetarum'; 'ab hac Musa, harum Musarum': producitur enim a tam in ablativo singulari quam in genetivo plurali. et notandum, quod omnes casus tam singularis quam pluralis numeri pares habent numero syllabas in hac declinatione, excepto genetivo plurali; hic enim abundat una syllaba. est autem quando hunc quoque per concisionem proferunt, et maxime in compositis et patronymicis, ut 'Graiugenum' pro 'Graiugenarum' Virgilius in III:

Graiugenumque domos suspectaque linquimus arva.
in eodem:

Caprigenumque pecus nullo custode per herbam
pro 'caprigenarum'. idem in VIII:

Optime Graiugenum, cui me fortuna precari.
in eodem:

Omnigenumque deum monstra et latrator Anubis.
sic 'caelicolum' pro 'caelicola||rum' et 'trinundinum' pro 'trinundinarum' -
Cicero pro Cornelio I: ex promulgatione trinundinum dies
ad ferendum potestasque venisset -, 'amphorum' pro 'amphora-
rum'. 'Aeneadum' quoque pro 'Aeneadarum' Lucretius in primo versu:

Aeneadum genetrix, hominum divumque voluptas.
similiter 'Dardanidum' pro 'Dardanidarum' Virgilius in II:

O patria, o divum domus Ilium et inclyta bello
Moenia Dardanidum.

idem in XI:

variusque per ora cucurrit

Ausonidum turbata fremor.

I hab D paeta R ^{ac} ho musa Rr 4 nume ^{ro} syllabas. In ^h ac Rr 5
*abundat(h) A habundat RDHG 6 in ante patronymicis add. HGK 7 Verg.
Aen. III 550 8 domos R Heidelberg. cum Med. Pal. (deficit Rom.) domus ADHGLK
cum nonnullis libris Verg. dett. 9 Verg. Aen. III 221 cf. lib. VI § 3 10 nulo
Rr 11 Verg. Aen. VIII 127 cf. lib. VI § 3 VIII. RBADH 12 optime
RBADHLk cui] cū L fortuna GLK praecari R 13 Verg. Aen. VIII

698 14 omnigenumque] cf. Lachmanni ad Lucr. V 440 sqq. comm. ^{om} nigenumque

Med. latratorā nubes GL anubes K anobis Med. pro omnigenarum post
Anubis add. BADHGLK 15 celicolarum Rr trinundinum] hl trinum nundinum
DHGLK trinundinarum] hl trinarum nundinarum BADGLK trirū nundinarum H
post trinundinarum: Cicero — trinundinum om. R add. r 16 Cic. pro Cornel.
or. I fr. 30: t. III 2 p. 451 Or. cornilio GK cornelio primo. Ex B cornelio
trinum nundinarum

proximo ex H promulgatio ūG trinum nundinum BADGLK trinum nundinum H
dies afferendum B 17 venisset amphorum. Aeneadum D amphorum R

^{ra}
amphorum GL amphorum Rr amphorarum GL 18 pro eueadarum D Lucr.
I 1 19 genitrix GL gnenetrix H 20 Verg. Aen. II 241 sq. 21 inclita
BDGLK incluta Med. incluta Pal. (deficit Rom.) 23 Verg. Aen. XI 296 sq.

24 hora Rr 25 fremor] rl cum Med. Pal. Rom. fremor G tremor L frenur
BD inurmur fremor R tremor et frenur vv. ll. aliquot codd. Verg.

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRALI PRIMAE DECLINATIONIS.

Dativus et ablativus supra dictae declinationis mutat a extremam ablativi singularis in 'is' productam, ut 'a poeta, his' et 'ab his poetis' et 'Musa, his' et 'ab his Musis'.

Inveniuntur tamen quaedam pauca feminini generis, quae ex masculinis transfigurantur non habentibus neutra, quae et animalium sunt demonstrativa, naturaliter divisum genus habentia, quae differentiae causa ablativo singulari 'bus' assumptia faciunt dativum et ablativum pluralem, quod nulla alia habet declinatio in 'bus' terminans supra dictos casus, ut a longam in eis paenultimam habeat, ut 'his natibus', 'filiabus', 'deabus', 'equabus', 'mulabus', 'libertabus', 'asinabus'. M. Cato in originibus: domes filiabus suis non dant. et 'filiis' tamen in eodem genere dictum est. Ennius in Andromeda:

filiis propter te obiecta sum innocens

Nerei

[id est Nereidibus]. Plautus in Stichio:

ego ibo intro et gratulabor vestrum adventum
filiis,

pro 'filiabus'. idem:

qui talis est de gnatabus suis.

Ovidius posuit in XIII metamorphoseon:

I PLVRALI] *om.* D CASV PLVRALI B 2 supradictae primae G mutant B 3

is] r his RG ab poeta Kk 5 feminini *add. d* 6 habentibus neutra] l ha-

habentibus autem neutra GLK post habentibus neu unum folium deficit in H usque ad Tydei, cuius § 13 7 differentiae L deferentiae G ablativo casu singulari B 10 habeat] hebeat D deabus filiabus GL aequabus RK 11 mulabus] r nulabus R M. Caton. origg. lib. inc. fr. p. 124 Kr. fr. CXVI p. 68 Wr.; inter libri VII fragmenta l. Strab. geogr. III 4, 18 p. 165 Cas. posuit Rothius fr. 122 p. 287 originalibus K 13 Enn. Andromed. fr. 5 p. 38 Both. fr. III p. 23 Ribb.

fr. VII p. 106 Vahl. andromeda Rr andromedia GK 14 obiectu in abiecta

na
itabus
mut. B 16 id est Nereidibus] id est nereidibus Dd id est natis tamen pro natibus.

id est nereidibus A idem natis tamen pro natibus. idem nereii natibus. Rr id est (id L) natis pro natibus id est (id ** L idem tamen ad mg. l) nereii filiabus GLK natis pro natibus id est postea del. G id est natis tamen pro natibus id est Nerei natibus teste Lindemanno Heidelb. Id est nereidibus. Idemque talis est gnatis tamen pro gnatabus. Id est nereii natibus. B Id est filiabus. natis tamen pro natibus edd. usque ad Krehitium id est filiabus. Idem: Nerei natis pro natibus Krehitius, unde Nerei natis inter Enn. trag. inc. nom. rell. fr. XIV p. 54 recepit Ribbeckius eoque (p. 261) suasore Enn. Andromedae fragmentis inseruit Vahlenius (Andr. fr. III p. 106). at videntur varia glossemata ad h. l. pertinentia in aliis codd. alio modo confusa et

confata esse Plautus Dd stico R stico D Plaut. Stich. III 1, 61 (v. 567).

19 Plaut. fr. com. inc. 58 p. 447 Both. 20 qui] quin GL Quintalis K

21 Ovid. metam. XIII 660 sq. possuit G XII D metamorphoseon Rr

Euboea duabus

Et totidem natis Andros fraterna petita est.

Cicero pro Cornelio I: ut ab Iove optumo maximo ceterisque diis deabusque omnibus opem et auxilium petam. 'eabus' etiam pro 'eis' differentiae causa in feminino Emina protulit in IIII annualium: scriba pontificius, qui cum eabus stuprum fecerat; dicit enim de Vestalibus.

Multa || tamen alia quoque contra regulam vitiose et in his et in aliis casibus vetustissimi protulisse inveniuntur, in quibus non sunt imitandi. 'ambae' etiam et 'duae', quamvis nulla simili differentiae causa cogente, 10 similem habent dativum 'ambabus', 'duabus', quamquam genetivum 'ambarum' et 'duarum' faciunt.

DE ACCVSATIVO PLVRALI PRIMAE DECLINATIONIS.

Accusativus quoque pluralis fit addita s ablativo singulari. producitur enim, ut 'hos poetās', 'has Musās'.

15

DE OBLIQVIS CASIBVS SECVNDAE DECLINATIONIS.

IIII 12 Secunda declinatio terminationes habet nominativi sex: in 'er', in 'ir', in 'ur', in 'us', in 'eus', in 'um'.

In 'er' masculinorum tam Latinorum quam Graecorum, ut 'caper capri', 'Alexander Alexandri'. 'Hiber' etiam 'Hiberi', quod per apocopam extremae syllabae prolatum solum in hac declinatione producit 'er', et ab eo compositum 'Celtiber Celtiberi'. dicitur tamen et 'Iiber Hiberi' pro 'His-

1 +boea R Eboea uel oboea r Ebea GL Eboea g oboea K Euboea duabus] deae duabus A De aedeus D duabus] B Darmstad. c, Ovidius diabus G deabus RL duobus codd. aliquot Ovid. 2 natis Ovidius latis libri Prisc. petita K Ovidius potita libri Prisc. rell. 3 Cic. pro Corn. or. 1 fr. 28: opp. IIII 2 p. 451 Or. cornilio GK 1 om. GLA

optimo K optimo RA obtimo D 4 deabusque ex diabusque corr. L deabusque Gg deabusque Rr poetam Rr peteam D petamus K uel eabus deabus G eabus (d) L 5 eis (d) L deis G differentiae L deferentiae G in om. L Emina] sic hanc vocem a Prisciano scriptam fuisse praeter locos fere omnes, ubi Cassius laudatur (cf. ind.) testatur etiam cod. Bob. in carm. de pond. et mens. v. 68. eandem formam Persio in sat. 1, 130 ex optimis membranis restituit O. Iahnus hemina B et sic Paulus Festi p. 100, 9 Cass. Hemin. ann. lib. IIII p. 163 Kr. fr. 32 p. 293 Rth. III K 6 pontificius D pontificibus K eabus (d) L deabus G strupum B 7 de add. b 8

quoque] q̄ L 9 uetustissime Rr imitandi ex emitandi corr. K 10 differentiae L deferentiae G casa B cogentes Rr 11 dativum et ablativum d 12 et

om. GL 13 accusatiuo L 14 pluralis prime declinationis fit R 15 petas Rr 16 De obliquis casibus secunde decliō de tminiō D 17 Secunde Rr 18 um] r. m. R 20 alexander B alexander alexandri G alexander. ri K extraemae D 21 producta K er] r R 22 Celtiber om. R ut celtiber Br ispanus G

p. 734. 35 P.

p. 298. 99 K.

panus' et 'Hiber Hiberis', quando de illa gente loquimur, quae est iuxta Armenios, et 'Hiberus Hiberi' fluvius. unde Lucanus in IIII:

Qui praestat terris, aufert tibi nomen Hiberus.

In 'ir' et 'ur' Latinorum tantum masculinorum, ut 'vir viri', 'satur s saturi'.

In 'us' et Latinorum et Graecorum masculinorum et femininorum neutrorumque, ut 'hic clarus huius clari', 'hic Homerus huius Homeri', 'haec cupressus huius cupressi', 'haec platanus huius platani', 'hoc vulgus huius vulgi' (dicitur tamen et 'hic vulgus'), 'hoc pelagus huius pelagi'.

In 'eus' Graecorum tantum masculinorum: 'hic Tydeus huius Tydei', 'hic Orpheus huius Orphei'.

In 'um' neutrorum tam Latinorum quam Graecorum et figurate femininorum apud comicos, ut 'hoc regnum huius regni', 'hoc Pelium huius Pelii', 'haec Glycerium || huius Glycerii', 'haec Sophronium huius Sophronii'.

(Panthus' per synaeresin pro 'Panthous', quomodo 'Alcinus' pro 'Alcinous' prolatum est. unde Horatius in I epistularum:

Nos numerus sumus et fruges consumere nati,

Sponsi Penelopae, nebulones Alcinoique.

Virgilius in georgicon II:

Pomaque et Alcinoi silvae.)

DE GENETIVO SINGVLARI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Genetivus secundae declinationis in omni nomine i | longa terminatur, 13 sed in quibusdam pares habet syllabas nominativo, ut 'niger nigri', 'magnus magni', 'templum templi'; in quibusdam una syllaba abundat: 'tener

1 loquitur *LK* 2 Armenios] *r* armoenios *RG* fluvius *G* *Lucani*
Pharsal. IIII 23 *cf. lib. VI § 44* 4 masculinorum tam *K* 6 us et] *b* us
BGLK feminorum *Bb* 7 hic clarus *Rr* clarus.ri hic homerus homeri *L*
8 cyressus huius cyressi *B* cyressus huius cyressi *K* cupressus huius cupressi *G* cupressus huius cupressi *si*
L 9 hic vulgus ** hoc *B* pelagus huius. *gi* *K* 10 ut hic *B* tytheus
K titheus *GL* tythei *K* tithei *GL* 11 hio *A* horpheus *D* 12 um] *r*
m.R figurate *B* 14 glycerium *A* gligerium *GK* gliggerium *L* Glycerii] *r*
glycerii *RA* gliggerii *L* rii *K* 15 Panthus] *b* pantus *BD* panthoys *K* panthoys
b panthoys *B* Alcinus *add. r* Alcinus pro *add. d* alcini *D* alcinoys *K*
16 oratius *D* et, in *mg. add., K* *Hor. epp. I 2, 27 sq.* 17 numeros *Bd* 18
penelope *RADGLK* nebulones *G* alchinoique *Rr* alcinoique *D* alcinoique *K* al-
cinoique plure *G* 19 *Verg. georg. II 87* II georgicon *Br* georgicon V *RD*
20 romaque *Rr* alcini *Dd* alcinoys *K* post silvae: idem (id est *r*) horatius (ho-
rationus *A*) alcinoique (*r* alchinoique *R* alginioique *Dd* alcinoique *K*) plures (plure
GLK plurae *Rr*) *add. libri, quod ortum est ex gloss. ad* Alcinoique *voc. in versu*
Hor. cummaxime laudato pertinente 21 SINGVLARI] *CABV B* 22 Genetivus] Genitivus
singularis *GLK* 23 pares] duas *R* duas *DGL* nominativo] *rl* nominativus
RG et *ni f. L* nominativus et genitivus *D* 24 abundat (h) *A* habundat *RD*

teneri', 'vir viri', 'satur saturi', 'Tydeus Tydei'. cuius rationem quamvis in libro, quem de nominativo exposuimus et genetivo, latius tractavimus, nunc quoque quantum possumus breviter percurramus.

In 'ir' et 'ur' et 'eus' desinentia semper una syllaba vincunt in genetivo, quae paenultimam brevem habent, ut 'Trevir Treviri', 'satur satūri', 'Oileus Oilēi', nisi si poetica productio fiat in Graecis, ut 'Tydēi'; in 'us' vero et in 'um' desinentia pares habent, ut 'primus primi', 'Virgilius Virgilii', 'templum templi', 'Taurominium Taurominii'. frequenter tamen invenimus veteres in huiusmodi genetivis, id est geminantibus i, subtrahere alteram ex eis. Virgilius in I:

Hic tamen ille urbem Patavi sedesque locavit,
pro 'Patavi'. idem in bucolico:

Nec spes libertatis erat nec cura peculi,
pro 'peculii'. in eodem:

Pauperis et tuguri congestum cespite cūlmen,
pro 'tuguri'. idem in IIII georgicon:

florentem studiis ignobilis oti,
pro 'otii' et Iuvenalis in IIII:

Antoni gladios potuit contemnere, si sic,
pro 'Antonii'. hoc autem faciunt metri causa, numquam enim minores vult habere syllabas genetivus nominativo.

In 'er' igitur tantum desinentia ancipitem habent regulam genitivi; in aliis enim abundat, in aliis non abundat. abundat quidem in huiusce-

- 1 uir *add. r* inde a rationem quamvis iterum inc. H cf. § 10 4 et in ur *GLK*
et in eus *GK* eus] eī (i. e. eius) D in genitivo *Bb* 5 quae] qui *AD*
habet D 6 oleus olei *K* si om. *BHK* productio poetica *B*. 7 um] r
m. R habet (n) *B* primus. mi *K* priamus priami *L* Vergilius Vergilii *D*
Vergelius Vergilii *H* 8 Taurominium] *Kr v. lib. II § 5* tauromoenium *A* tauro-
menium *rell.* Taurominii] r tauromenii *Aa .nii K* tauromenii *rell.* 10 *Verg.*
Aen. I 247 11 urbem ille *H* petavi *G* paetaui *K* sedemque *G cum exc.*
Burm. Verg. loquavit *G* 12 petavii *G* paetauii *K* *Verg. ecl. 1, 33*
14 *Verg. ecl. 1, 69 (deficit Med.)* 15 tugori *GK* tugurii *Rom.* congestum *D*
cespite *G* cespite *K* caespite *Pal. Rom.* 16 tugorii *GK* *Verg. georg. IIII 564*
17 illo uirgillum me tempore dulcis alebat | Parthenope (parthinope *G*) studiis flo-
rentem ignobilis oti, addito v. 563, *GL* studiis florentem *Vergilius* igno-
bilis ex ignobiles *corr. Med.* 18 otii] *rb* ocii *Rr .ii B* *Iuv. sat. IIII 10, 123*
19 gladius *RGLK* gladius (g) *A cf. lib. XII § 22* potui *Hh* "contempnere
si sic" potuit *K* contempnere *BDG et p. eraso A* 21 nominatio *H* 22 desinentia
tantum *GL* dissinentia tantum *K* 23 abundat (h) *AD* habundat *B* habundat *RH*
aliis enim non *H* abundat] in *mg. add. K* abundat (h) *AD* habundat *RH*
Abundat (h) L Habundat *R* quidem om. *GLK* huiusmodi nominibus *L*

p. 796 P.

p. 299. 300 K.

modi: 'lucifer luciferi', 'armiger armigeri', 'tener teneri', 'miser miseri', 'prosper prosperi'; pares autem habet in huiusmodi: 'Menander Menandri', 'sacer sacri', 'ater atri', de quibus [supra dictum est], cum de nominativo et genetivo tractabatur, sufficienter exposuimus.

5 ('Androgeo' | Virgilius in VI genetivum posuit Atticum:

In foribus letum Androgeo; tum pendere poenas.)

DE DATIVO ET ABLATIVO SINGVLARI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Dativus et ablativus singularis huius declinationis fit a genetivo mutatione extremae i in o productam, ut 'huius luciferi huic' et 'ab hoc lucifero', 'huius sacri huic' et 'ab hoc sacro', 'huius viri huic' et 'ab hoc viro', 'huius saturi huic' et 'ab hoc saturo', 'huius Priami huic' et 'ab hoc Priamo', 'huius Taurominii huic' et 'ab hoc Taurominio', 'huius Typhoei huic' et 'ab hoc Typhoeo'. Virgilius in VIII:

Inarime Iovis imperiis inposta Typhoeo.

15 idem in eodem:

Nec Clytio genitore minor nec fratre Mnestheo.

est tamen quando etiam Graeco dativo in huiusmodi nominibus, id est 'eus' finientibus nominativum, uti solent antiqui. idem poeta in bucolico:

20 Orphi Calliopea, Lino formosus Apollo.

Et oportet scire in hac declinatione, quod omnes obliqui casus tam singulares quam plurales eundem numerum syllabarum servant, quem ge-

1 licifer Rr 2 habent L 3 alter H supra] ut supra Ar sicut iam supra
BD est et cum G 5 Androgeo pro androgei h in om. GL VI spscr. in
L aticum G aticum K Verg. Aen. VI 20 6 laetum RB laetum Aa loetum
GK Androgei Med. Pal. Rom. cf. Wagneri not. crit. ad Aen. II 371 andro-

geot' pendere D tum] H et plerique codd. Krehltiani, ut videtur, cum libris Vergilianis tunc RBAGLK Zwicc. 1 Krehltii et Lindemanno teste Heidelb. paenas H

7 SINGVLARI om. G 9 extreme Hr extrema RB i extreme K 10 inde ab
huius sacri et huius et huic et ab hoc per sqq. exempla usque ad Priamo om. L add.
l. inde ab huius uiri eadem om. G huius uiri eras. in B 12 Taurominii cf. lib.
II § 59 et ab hoc add. l a B huius add. l Typhoei] a typhoei A tiphoei

GL typhoei b 13 huic et ab hoc add. l Typhoeo] a typhoeo AD^{tipho} eo Gg tiphoeo in lit. l post Typhoeo: Virgilius — Typhoeo om. GLK add. glk Verg. Aen. VIII 716 14 in arime Dd inarimae Rom. in, arimae, i_ouis (a) Rr imposta
HKg imposita (i) R inposita A inpostaque Rom. tiphoeo g tiphoeo L typhaeo Med.

15 idem in eodem immo X 129 eadem Dd 16 clitio GL Mnestheo] sic
Med. Pal. Rom. menestheo RD menestheo L minestheo K 17 graeco etiam GL

in om. BHLK spscr. hk 18 e.us Hh uti (h?) D Verg. ecl. 4, 56 cf. § 8

20 orphy A orphi L caliopea HK caliopea L caleopea Gg caliope_a, lino

phormosis Rr phormosus H a.pollo (p) G appollo LK 21 scire infra lin.

add. K 22 post plurales: nec non etiam nominativus uel uocativus pluralis R del.
eundem A

p. 736. 37 P.

p. 300. 301 K.

netivus singularis, absque genetivo plurali, qui una syllaba vult superare, nisi per concisionem proferatur. unde 'dii' et 'diis', cum pro monosyllabis ponuntur, per synizesin sunt accipienda sive magis per synaeresin e et i in unam syllabam. veteres enim in finalem, quae est longa, per 'ei' diphthongum scribebant, longas autem vocales vetustissimi etiam geminare solebant. 15 quae vero secundum analogiam proferuntur, id est 'dei' et 'deis', disyllaba sunt. Lucanus in || II:

O utinam caelique deis Erebi que liceret.

idem accidit etiam in pronomine 'ei' et 'ii', 'eis' et 'iis'. e quibus | illud apparet, quod vetustissimi, ut supra diximus, pro una longa vocali solebant duas scribere. ecce enim vestigium antiquitatis in his adhuc servatur, cum duae i pro una longa ponantur tam in supra dicti nominis quam pronominis ternis casibus: 'hi dii his diis ab his diis', 'ii iis ab iis'. nam si dicas 'dei deis a deis', 'ei eis ab eis', disyllaba sunt, sicut ostendimus. Iuvenalis in V: 15

Implet et ad moechos dat eisdem ferre cinaedis.

pūto autem, quod in his quoque differentiae causa servata est geminatio i, ne; si 'di' et 'dis' et 'i' et 'is' dicamus, dubitatio fiat significationis; nam 'di' etiam praepositio est et 'dis' et praepositio est et 'i' et 'is' verba. in pluribus autem invenis, differentiae causa huiuscemodi quasdam fieri syllabarum vel literarum additiones vel ademptiones vel accentuum mutationes; itaque in compositione 'idem' et 'isdem' per unam i scripsisse, quia nulla confusio fit significationis, inveniuntur pro 'eidem' et 'eisdem'. et quia diximus, omnes obliquos casus genetivum sequi, sciendum, quod vo-

1 uul B. 2 Vnde et dii L 3 synizesin] uel sinizesin B sineresin D sineresin R sinheresio H sineresin A sinerisin GK sincrysin L syncrisin l sinaeresin A sineresin RD sinerisin GLK sinheresii H e et in i in K 4 finalem (n) L 6^{di} syllaba D 7 Luc. Phars. II 306 8° utinam Rr coelique K^{et eis} eribique GL herebique D liceret cf. lib. XV § 2 lueret G liqueret L 9 ei et ii eis **** (et iis in litura h) H "eis et "iis Rr ei et iis B 11 duascrere K 12 duo i H ii B 13 Vt hi A et his B ab his diis] om. R et ab his diis B, add. r ii is Aa 14 dicamus B a deis add. r eis add. b 15 Iuv. sat. V 14, 30 16 et admethos H moechos] libri Iuv. praeter Pith. et Prisc. h. lib. § 21 lib. XIII § 15 XVIII § 288 medios G (L?) moechas A mechos K et in litura l moechum Pith. cinedis RBHL cum Iuv. Pith. cynedis D 17 in is Dd^{est} deferentiae G diferentiae L servata Rr geminatio i] b gemi**** B 18 i] id est RDLK^o et i om. R dicam B significationis A 19 et ante dis om. BHK et post dis om. BAHGL est et i] r est et diues i RBADGL (H?) est et diuis. i. K est et nom i in lit. h et is] autem et is L 20 pluribus (al) R pluralibus BD deferentiae G diferentiae L literarum uel sillabarum G literarum et syllabarum L 21 uel ademptiones uel accentuum mutationes add. a^u ademptiones Gy ademptiones K accentum K accentum D 22 in commutatione Rr^{positione} 23 confusio L pro eid eisdem H pro eidem et eisdem] d pro idem D 24 casus obliquos GL sciendum est G

p. 737. 38 P.

p. 301. 302 K.

cativus nominativum suum sequitur, de quo mox docebimus: sed prius de accusativo tractemus.

DE ACCVSATIVO SINGVLARI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Accusativus quoque a genetivo fit mutatione i in 'um', ut 'huius Priami v 16 hunc Priamum', 'luciferi luciferum', 'Tydei Tydeum'. in huiuscemodi tamen nominibus, id est in 'eus' desinentibus, Graeco magis accusativo utuntur auctores. Virgilius in I:

Ilionea petit dextra laevaue Serestum.

idem:

et amicum Crethea Musis,

Crethea Musarum comitem.

Stattus in | I:

nec non et viribus infra

Tydea fert animus.

invenitur tamen in usu etiam in 'um' accusativus huiuscemodi nominum. Cicero de natura deorum III: Theseum, Hippolytum. Livius in XL ab urbe condita: odio, cui Perseus || indulgeret. in eodem: Perseo sese adiungunt. in eodem: totus in Perseum versus. in eodem: ad Perseum misit. in eodem: transgressus Perseum filium. in eodem: Perseum Amphipolim mittit. idem in XXXVIII: Areus et Alcibiades. in eodem: quod Areum et

1 suum nominativum GL docebimus] r et in lit. h doceamus RBD (H?) dicemus GLK
sed] si GLr 3 SECVNDE DECLINATIONI D. 4 i in um mutatione (motatione G) GL

um] m. Rr huius spscr. L 5 tithei titheum GL 6 eaus(i) R 7 Verg. Aen. I 611 in I spscr. in L 8 ilioneae D ilionaea d leuaque libri Serestum] Sergestum, Segestum, Serestrum vv. ll. librorum Verg. 9 Verg. Aen. VIII 774 sq.

10 Cretea B Med. chrethea GK chretea L Crethea Musis om. A 11 Cretea B Med. chrethea GLK 12 Stattus Theb. I 415 sq. 13 nec] sed Stattus 14 tithea GL feret A fertur GLK 15 ussu G um] r m. R 16 Cycero D

Cic. de nat. deor. III 31, 76, ubi tamen Theseus Hippolytum perdidit (Theseus ibid. etiam 18, 45) deorum add. l vi K tesium GL hippolitum B hippolitum A hipollitum GLK ypolitum in litura h lenius GLK Liv. ab u. c. XL

5, 5 17 in] r om. RADGLK odio in Romanos cui Livius perseus (seus ex eius corr.) L Liv. XL 5, 5 18 Perseo sese] d Perseum ad sese AD se libri Liviani adiungit G adiungit L Liv. XL 5, 9 post in eodem: totus — misit. in eodem om. R tutus K Perseum] sic Liv. Lou. 3 Persea rell. libri Liviani 19 Liv. XL 56, 11: misit ad Perseum ad spscr. in L ad Perseum] a ad persea BADHr misit G in eodem: transgressus Perseum filium] haec vocc. spectare videntur ad Liv. XL 22, 12 sq.: in Maedicam regressus... Perseum filium cum modica manu circummisit in eodem transgressus Perseum filium post Amphipolim mittit ponit H transgressus GK Liv. XL 24, 3... Demetrium mittit, ... Perseum misit

Amphipolim 20 Perseum amphipolim mittit Rr Perseum misit. amphipolim mittit. H

Perseum misit amphipolim B anhipolim DK amphipholim G mittit G Liv. XXXVIII 35, 7: Areus etiam et Alcibiades in om. GK 21 XXXVIII libri aureus B areum et alcibiadē Da calcibiades GLK Liv. XXXVIII 36, 2: quod Areum et Alcibiadem. ibid. § 12 quod cum alii laudent, reprehendere ne Lacedaemonii quidem possint cf. Dukerum ad § 2 aureum B

Alcibiaden ne Lacedaemonii possint reprehendere. Statius
Thebaidos II:

Pentheumque trahens nondum te Phaedimus aequo,
Bacche, genus.

Plautus in vidularia:

Eiusdem Bacchae fecerunt nostram navem Pentheum.

DE VOCATIVO SINGVLARI SECVNDAE DECLINATIONIS.

- 17 Vocativus huius declinationis, quando in r vel in m finitur nominativus, similis est ei, ut 'hic lucifer o lucifer', 'hic sacer o sacer', 'hic vir o vir', 'hic satur. o satur', 'hoc templum o templum', 'haec Glycerium o Glycerium'. Virgilius cum paulo ante 'Thymber' nominativum protulit, mox vocativum 'Thymbre' posuit in X:

Dacia, Laride Thymberque simillima proles,

et:

Nam tibi, Thymbre, caput Euandrius abstulit ensis. sed non est vocativus a nominativo in 'er' desinente, sed in 'us' accipiendus: 'hic Thymbrus o Thymbre'; solent enim poetae huiuscemodi saepe nomina tam in 'er' quam in 'us' proferre: 'Teucer' et 'Teucrus', 'Euander' et 'Euandrus'. in X:

Pallas, Euander, in ipsis

Omnia sunt oculis.

in VIII:

Tum rex Euandrus Romanae conditor arcis.

1 alcibiadem *AH* calcibiadem *GLK* nec *D* lacedemonii *RADHGL* lacedimonii *K*
posuit *GL* *Stat. Theb.* II 575 *sq.* 3 tephedimus *H* thephedim *D* thephaedimus *A* thebae dn̄s *GL* tebae dn̄s *K* phedimus *RB* aequae *A* 4 bache *BGK* et
superscr. in *L* 5 Platus *K* *Plaut. vidul. fr.* 7 p. 442 *Both.* 6 bacche *AD* bache

BHGLK nastram *Kk* penteum *K* 7 SECVNDE *BD* SAECVNDE *R* 8 ar *H*
am *H* finitur] disinit *GL* 9 hic air o uir hic sacer o sacer *GL* 10
glycerium *R* gligerium *GK* gliggerium *L* 11 Glycerium] rd glycerium *RD* gligerium
GK gliggerium *L* paulo *spscr.* *K* anthe *D* thyber *R* t̄yber r timber *GLK*
similia extant in codd. Verg. 12 thybre *R* tymbre *Br* timbre *GLK* *Verg.*

Aen. X 391 13 dacia *K* laeride *H* larida *L* lar^{ae} *Aa* tymberque *RBAK*
timberque *GL* 14 et *om.* *GLK* *Verg. Aen.* X 394 15 tymbre *RB* timbre
GLK capud *D* abstulis enses *Med.* ensus *Dd* 16 hic uocatiuus *BADGLK*

17 tymbrus *DKr* timbrus *GL* tymbre r timbre *GLK* ∞ donatum in *mg.* 1
v. Donat. art. gr. III 1, 2, qui barbarismum fieri ait 'per transmutationem literae,
sicut Euandre pro Euander' solent enim poetae] *R Zwicc.* 1 *Krehtii* solet enim poeta *rell.*

sepae *D* 18 et *om.* *GLK* teucrus *Rr* teuchrus *D* 19 et *om.* *DGLK* Virḡ in *X.*
B uir in *X G* *Verg. Aen.* X 515 *sq.* 20 et euander *B* 22 *Verg. Aen.*
VIII 313 VIII *ADH* IX *L* nono *K* 23 Tunc *BH* Euander *Pal.*
artis *Rr*

p. 736. 39^b.

p. 302. 303 K.

sed de his latius de nomina|tivo tractantes disseruimus. notandum tamen,
quod Plautus a 'puer' nominativo vocativum 'puere' dixit in mercatore:
egomet me, moror. tu, puere, abi hinc intro ocus.
idem in Curculione:

5 Cedo, puere, sinum. - Quid facturus? - Iam scies,
quod quibusdam a nominativo 'puerus' rectius esse videtur.

Si vero in 'eus' desinat nominativus, magis Graecum servamus voca-
tivum. Horatius in I epistularum:

Pentheu

10 Rector Thebarum.

Stattius in VIII Thebaidos:

vade, o primis puer inclyte bellis

Arcas, et Argolicae Capaneu iam maxime turmae.

Probo tamen et quibusdam aliis artium scriptoribus et 'o Penthee' et 'o 18
15 Tydee' et 'Ilio|nee' posse dici secundum Latinam analogiam placet, quod
in usu non inveni.

In 'us' vero terminantia, si sint propria, i ante 'us' habentia, abiecta
'us' faciunt vocativum, ut 'hic Virgilius o Virgili', 'hic Sallustius o Sal-
lusti', 'hic Pompeius o Pompei'. haec tamen eadem etiam int e profere-
20 bant antiquissimi, 'o Virgilie', 'Mercurie' dicentes. Livius Andronicus
in Odissia:

Neque tamen te oblitus sum, Laertie noster.

1 discernimus K deseruimus GL 2 nominatio puer L Plaut. merc. V.
2, 89 (v. 930) 3 egomet me moror] Bothius egomet memor libri ego me moror
libri Plautini puer Plaut. Vet. abi B abii huic K Intro spscr. r otius
DGLK 4 Plaut. Curc. I 1, 75 (v. 75) gurgulione L 5 caedo GLK
quod GLK facturus es AD facturu's Fleckeisenus 6 reccius Rr 7 in us
Rr 8 oratius K Hor. epp. I 16, 73 sq. I epistolarum r sermonum I. R
sermonum I. ADK I. sermonum BGL I. sermonum II 9 petheu Rr pentheu(s)
H Stat. Theb. VIII 744 sq. 12 vade, o primis] Vade inclita optimus H Vade o
primus b inclyte] b inclyte B inclite AGLK 13 artas Rr archas BDH capaneu
ex capanau corr. L capaneu B maximae R 14 Probo] iuniori in artis minoris § 43
ed. Mau' auct. class. V 218 sq., § 354 sq. ed. Vindob. anal. gramm. p. 303 quibus
A scriptoribus artium L Penthee] ra penthe RBA penthen Hh panthe K
15 Tydee] ra tyde RBAK tide Hh tydiee L tithee G et o Ka
Ilionee] ah ilione R ilione BAHK ilione r yllionee D ilinee L 17 terminantia]
desinentia G dissinentia L sin Rr 18 guocatum K hic om. H spscr. L
uirgilius o uergilli D uirgilli H gili — salusti in lit. angustiore b Sal-
lustius o Sallusti] r salustius o salusti R rell. 19 haic B eandem A etiam
eandem K 20 uergilliae Rr uergille H Mercurie] rd mercuriae RD leuius
GLK 21 odisia GL odysia g Livii Andron. Odissene lib. I cf. Hom.
Odys. I 65 Hermannum elem. doct. metr. p. 618 22 tamen Rr enim
ADHGLK tam ted oblitus cont. Fleckeisenus post tamen decem fere literae
erasae in B Laertie] ra laertiae RAA tertie BLK o laertiae D

Laevius in Sirenocirca:

Nunc, Laertie belle, para ire Ithacam.

'Laertius' enim pro 'Laertes' dicebant, quomodo et Graeci *Λαέρτιος* pro *Λαέρτης*. Sophocles in Aeante mastigophoro:

Ἄελ μὲν, ὦ παῖ Λαέρτιον, δέδορκά σε.

juniores autem gaudentes brevitate per abscisionem extremae literae protulerunt pro 'Virgilie' 'Virgili' et pro 'Mercurie' 'Mercuri'. Horatius in I carminum:

Mercuri, facunde nepos Atlantis.

in eodem:

Multis ille bonis flebilis occidit,

Nulli flebilior | quam tibi, Vergili;

unde accentus perfecti vocativi in his servatur. si enim non esset abscisio, debuerunt huiusmodi vocativi (id est qui in i desinentes paenultimam correptam habent) antepaenultimam acuere, ut 'Virgili', 'Mércuri', quod minime licet, nam paenultimam acuimus. in abscisionibus enim, si ea vocalis, in qua est accentus, integra manet, servat etiam accentum integrum, ut 'audivit audit', 'nostráti nostrás', 'illíce illíc'. de 'Pompei' et 'Vultei' et 'Gai'

1 lenius RBGLK Iulius AH pro Iulius in Sireno, quod apud Putschium legebat, non minus Serenus con. Kordeus in ann. ad Eberhardium über den Zustand der schönen Wissenschaften bei den Römern p. 28, Septimii Sereni rurlia intellegens! Sirenocirca] scripsi, Sireno RADHG siræno (i) L syreno B sereno K Sirene Delrius synt. trag. Lat. I 163 Vossius de art. gr. III 5 p. 562 ed. Eckst. G. Hermannus l. l. p. 619 Weichertus Laev. fr. XVIII l. l. p. 82 sq., a circa (cura *edd. ante Krehlium) dein cum libris versum ordientes omnes 2 Nunc] ne 1 2 laertiae Rr A

lartiae Dd lertiae HK lertie BLk belle] B uelle rell. vela Hermannus parare

L Ithacam] ex ithacum corr. L^{uel a} ithacam G itacham D 3 laetius R Lertus BHLK lertes BHLK et om. G et lertios greci pro B laertios R lertios HL 4 ΛΑΕΡΤΕC D laertes RA ΛΕΡΤΕC G ΔΕΡΤΕC K lertes BHL Sophocles]

sic in litura l Soph. Atac. v. 1 sophodes in ae sophodes ante G ae

ante RBALK .e. ante D eanti H mastisophoro ADHK mastisophoroe h mastisophoroea ΛΕΙΜΗΝ R mastisophoroeae. MEN G mastisophoroe ΔΕΙΜΗΝ L (ΔΕΙΜΗΝ in litura l) 5 Ἄελ μὲν] ΛΕΙΜΗΝ B ΛΕΛΛΕΝ K Ἄελ — σε] om. H ὦ παῖ] ΑΤΑ G ΩΤΑΙΡ in litura l Λαέρτιον] Sophocles ΡΑΗΡΙΟΥ R ΛΑΕΡΤΙΟΥC AD ΛΕΡΤΙΟΥ G ΔΕΡΤΙΟΥ L ΕΡΤΙΟΥ K ΛΑΕΡΤΙΟΥ B et sic Theodorus videtur scripsisse ΔΒΛΩΡΚΑ R ΙΔΕΔΟΡΚΑ A oportet quidem o puer lertie uidi te spscr. l 6 "gaudentes" breuitate Rr breuiate gaudentes B abscissionem in litura g concisionem L extraemae D 7 uirgiliae Rr uergilie uergili H uirgilie mercurie uirgili et mercuri GL mercuriae Rr

oratius K Hor. carm. I 10, 1 9 facunde (e) Ll focunde K athlantis HL athlantia (a) B 10 Hor. carm. I 24, 9 sq. eodem in litura h 12 Vergili] H cum

parte codd. Hor. uirgeli Gg uirgili ni f. rell. omnes 13 esset ex corr. a abscissio G 14 *debuerunt (ñ) K. paenultimam correptam habent] add. gl correp̄ (sic) add. k

15 habent antepenultimam acuere in mg. add. k uirgi K 16 liquet G 17 ut om. H 18 nras illicce illic in litura b illicce ADHLKrg De in litura h pompeii d ultei D uultei d gail d

p. 730. 40 P.

p. 304. 306 K.

et similibus vocativis, quae i loco consonantis ante 'us' habent in nominativo, dubitatur, utrum i extrema pro vocali an pro consonante sit accipienda, quomodo in aliis casibus, quod magis more antiquo rationabilius esse videtur. nam solebant illi non solum in principio, sed etiam in fine syllabae ponere i loco consonantis, idque in vetustissimis invenies scripturis, quotiens inter duas vocales ponitur, ut 'eius', 'Pompeius', 'Vulteius', 'Gaius', quod etiam omnes, qui de litera curiosius scripserunt, affirmant. nec non etiam metra ostendunt quod dicimus et regulae ipsius ratio in supra dicto vocativo. omnis enim vocativus in i desinens una syllaba minor debet esse suo nominativo, ut 'Sallustius o Sallusti', 'Virgilius o Virgili', 'Terentius o Terenti'. ergo si 'Pompeius' et 'Vulteius' trisyllaba sunt in nominativo, necessario in vocativo disyllaba esse debent, quod non potest fieri, nisi i loco consonantis accipiatur. unde illud quoque possumus scire, quod bene 'cui' pro monosyllabo accipiunt metrici et 'huic'. omnis enim genitivus in 'ius' desinens una vult syllaba superare suum dativum: 'ille illius illi', 'ipse ipsius ipsi', 'unus unius uni', 'alter alterius alteri'. 'aliius' quoque per duas i debuit esse genitivus dativi, qui est 'alii', sed vel hiatus causa vel quia inter duas vocales i vocalis esse non poterat, dativus autem loco consonantis eam accipi prohibebat, quam ipse duplicat vocalem - et credo differentiae causa, ne 'ali' verbum infinitum esse putaretur -, ideo plerique recusaverunt eum frequenti usu proferre. vetustissimi tamen similem genitivum nominativo posuisse inveniuntur, sed accentu differt, quippe circumflectitur in genetivo paenultima. Caesar in Anticatone priore: uno enim excepto, quem alius modi atque omnis natura finxit, suos quisque habet caros. Caelius in V: nullius alius rei nisi amicitiae eorum causa. 'ei' quoque cum rationabiliter monosyllabum esse deberet, cum genitivus 'eius' sit disyllabus, per diae-

1 quae] qui *in litura* H ^{con} 2 souante K sit] b sic B 4 uidebatur GLK 6 ei
 ii i i i i i i i i i i
 pompe. vultef. gaius Dd eius pompeius vulteus gaius G eius pompeius vulteus gaius L
 * (i) i u i i i i
 eius (i) pompeius vult eius gaius H ð (i. e. eius) pompeius vulteus gaius K 7 lyttera Rr
 adfirmant RBDHL 8 ostentunt G 9 minor debet esse *in litura* b 10 esse debet A salustius AGLK salusti ADGLK uergilius o uergilli H o om. K
 i
 uirgillii Rr 11 vulteus Dd trisyllabi DLr trisyllabi G 12 disyllaba L
 i
 dyssyllaba Dd dyssyllabi R disyllabi Gl 13 fieri add. d accipitur K 14 monosyllaba D enim enim R 15 in us B 16 alius libri 17 duas ii B dativi] causa
 h
 dativi alk qui] quod AK uel om. GK hiatus R 18 causa est AK uel
 add. k 19 quam] quia LK duplicat H 20 infinitum uerbum GL 21 recessauerunt LK 22 genitium l genitium L deffert G difert L differunt K
 23 Caesar in Anticat. priore cf. lib. VI § 36 24 enim om. GLK add. gl quem]
 k quemquem BH quanquam G. quenquam K alius alius K omis G 25 Caelius RBD Caelius in V cf. lib. VI § 36 Nullus H 26 monosyllabum rationabiliter GL 27 disyllabus sit GL

p. 740. 41 P.

p. 305 K.

resin a poetis proferri invenitur differentiae causa, ne, si monosyllabum sit, interiectio esse putetur, ut Virgilius in II:

Ei mihi, qualis erat, quantum mutatus ab illo
Hectore.

nihil tamen mirum, i loco consonantis positam transire in vocalem, cum u quoque idem patiatur in quibusdam dictionibus apud poetas, ut Horatius in epodo:

Nivesque deducunt Iovem; nunc mare, nunc siluae.
hic enim divisione facta 'uae' extremae syllabae u a consonante transit in vocalem: est enim dimetrum iambicum coniunctum semiquinariae heroicae. 10 similiter ergo 'ei' et 'eis' et 'eidem' et 'eisdem' per diaeresin proferuntur. Iuvenalis in V:

iuvenes hortantur, ut illam

Ire viam pergant et eidem incumbere sectae.

in eodem:

ceras nunc hac dictante pusillas

Implet, et || ad moechos dat eisdem ferre cinaedis.

in compositione autem nec aliter possunt proferri, cum consequens con- 22 sonans cogit i secum loco vocalis proferri. 'cui' quoque inveniuntur quidam bisyllabe protulisse per diaeresin, ut Albinus rerum Romana- 20 rum I:

Ille, cui ternis Capitolia celsa triumphis

Sponte deum patuere, cui freta nulla repostos

Abscondere sinus, non tutae moenibus urbes.

quod autem 'Pompei' et 'Vultei' et 'Gai' et similia i finalem et ante eam 25

1 et a poetis A 2 ut om. K Verg. Aen. II 274 sq. 3 mutamus K

4 haectore RDH hiectore G 5 uocalem cum siluae extremae syllabae u a

consonante transit in uocalem ut ora siluae trisyllabum protulit in epodo hoc uersu: Nives etc. — siluae. Est enim dimetrum K u quoque — divisione facta om. GL add. l 6 Horat. epod. 13, 2 9 uae] u-ae. B u-ae ni f. H ue h ***uae (sil) L syluae G u a] uau GL uau a l 10 haeroice R haeroicae r eroicae GK

12 Iuv. sat. V 14, 121 sq. 13 ortantur R ortantur GLK hortatur Iuv. Pith. cum ple-
risque codd. dett. 14 peragant Iuv. Pith. saectae A 15 Iuv. sat. V 14, 29 sq.

16 caereus G cereus LK dictantae K pussillas GK 17 moechos] cf.

§ 15 moechas G mechas LK mechos H fere Hh cinedis RBDH cf. § 15

19 secū Hh 20 bisyllabe] a bisillabe l bisyllabae RADGK bisillabae L byssyl-
labe H bisyllabae B protulisse G Albinus] cf. Vossium de hist. Gr. I 20
p. 173 ed. West. de hist. Lat. I 6 p. 24 ed. alt. Eggerum Lat. serm. vet. rell.
p. 313 sq., qui hunc Albinum carminis de bello Actiaco auctorem fuisse censet. econtra
h. l. Rabirius coni. Iac. Beckerus Zeitschr. f. d. Alterthumswissensch. 1843, 75, 597 sq.
aluius GL romanorum LK 22 ternis cui H terrenis Dd capititalia GK

cellsa K 23 spomte B repositos B 24 inus R tute HGLK tutem
R urbis AHLK 'f. urbeis' Fl. 25 et gai Rr

p. 741 P.

p. 306. 306 K.

vocalem pro una syllaba | habent, usus quoque confirmat. Horatius in Epistularum:

Durus ait, 'Vultei, nimis attentusque videris,
'Vultei' disyllabum accepit secundum analogiam.

5 Alia vero omnia in 'us' desinentia masculina seu feminina conversa 'us' in e faciunt vocativum: 'hic Priamus o Priame', 'pius o pie', 'myrtus o myrte', 'Cynthus o Cynthie'. excipitur unum, quod tam in e quam in i facit vocativum; quamvis sit appellativum, 'o filie' et 'o filii'. Livius Andronicus in Odissia:

10 Pater noster, Saturni filie.

Catullus autem:

Tu praeter omnes une de capillatis
Celtiberosae Celtiberiae fili.

Terentianus de syllabis:

15 Haec prius [tu] Bassine fili et tu gener Novate mi.
est tamen quando nominativo quoque in 'us' terminante pro vocativo sive metri sive euphoniae causa utuntur. Virgilius in VIII:

Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum.

Lucanus in II:

20 Degener o populus, vix saecula longa decorum,
Sic meruisse viris.

DE NOMINATIVO ET VOCATIVO PLVRALI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Pluralis nominativus et vocativus secundae declinationis tam masculini VI 23

I quoque *spscr.* K confirmant K oratius K Hor. *ep.* I 7, 91. 2
I sermonum epistolarum A 3 Voltei libri Hor. ut vid. fere omnes 4 accepit

om. K accipit Br 6^{at} hic priamus Hh myrtus] ex martus (!?) corr. B mirtus GL
7 mirte BGL Cynthus o Cynthie] *scripsi*; om. B, 'plurimi' Krehlii, *edd. ante*

α. Krehlius cinthus o cinthe Hh sinthus o sinthe RK sinthus o sinthe ADr syn-
thus o sinthe G synthus o synthe L scyphus o scyphe *edd. ab α ad Putsch.*

tam*(en) B 8 o filii et o filii Rr leuius GLK Liv. Andr. Od. lib. I coll.
Hom. Od. I 45. 81 apud G. Hermannum *elem. doct. metr.* p. 618 9 odyssia RH

odisia GL 10 saturni Kk filie] d filiae RD 11 catulus GLK Catull. 37,

17 sq. 12 p̄r LI unde capillatis Bb decapillatis GK decapillatis R 13

Celtiberosae] cf. lib. V § 77 celtiberose RBAHG celtibrosae D celtibero se L celte-
berose K cuniculosae cum libris Catull. Darmstad.^c celtiberie BH celtiberie K

caeltiberiae D 14 terentianus GL Terent. Maur. de lit. syll. et metr. v. 283
p. 2390 P. 15 haec] in litura L hic RBA prius om. GLK Bassine Teren-

tianus tu bassine r tubassine B tu. bassine D tubas sine RBAH tuba sine GLK
16 tamen *spscr.* L terminante] h terminanti BDHGLK 17 euphoniae G

casa B Verg. Aen. VIII 77 VII. K 18 hisperidum L fluvius etiam Fr. m. coll.
fluvius G Fr. m. pr. 19 Lucan. Phars. II 116 sq. 20 saecula] a saecula RADHL

pecula G deorum cum Luc. Berol. m. pr. DLK 21 sic] sit v. l. ap. Luc.
22 PLVRALI om. R PLVRALIS B SECVNDAE] r SECVNDAE RD 23 saecundae R

quam feminini generis in i finitur et est similis genetivo singulari, ut 'huius docti hi' et 'o docti', 'huius platani hae' et 'o platani'. in neutris vero extremam i genetivi singularis mutantes in a brevem facimus nominativum et accusativum et vocativum pluralem, ut 'huius templi haec' et 'o templa', | 'huius munii haec' et 'o munia'.

Alii vero casus plurales in tribus generibus communem possident regulam. ||

DE GENETIVO PLVRLALI SECVNDAE DECLINATIONIS.

- 24 Et genetivus quidem fit in omni genere ab ablativo singulari assumente 'rum', ut 'ab hoc viro horum virorum', 'ab hac platano harum platanorum',¹⁰ 'ab hoc templo horum templorum'. inveniuntur tamen per concisionem mediae syllabae masculinorum plerumque nominum, quae neutra non habent, hunc casum proferentes maxime poetae. est autem etiam apud prosam scribentes idem invenire, sed raro. Virgilius in I:

It caelo clamorque virum stridorque rudentum,¹⁵
pro 'virorum'. idem in III:

Cura deum, bis Pergameis erepte ruinis,
'deum' pro 'deorum'. idem in V:

genus alto a sanguine divum,
pro 'divorum'. 'nummum' vero pro 'nummorum' et 'liberum' pro 'libero-²⁰
rum' et 'sestertium' pro 'sestertiorum', 'iugerum' pro 'iugerorum', 'modium' pro 'modiorum', 'medimnum', 'sepum', 'septenum', 'denum' per syncopam frequenter etiam oratores solent proferre. Cicero in III Verrinarum: iste unus inventus est, qui ex complexu parentum abreptos filios ad necem duceret et parentes pretium pro²⁵

1 finitur] b fenitur B genitivusⁱ(o) L singularis K 2 +o docti (h) D
hae] r e R 3 singulis^{ar} Dd fecimus^a K 4 huius spscr. L o in lit. b
5 o * munia H 6 Alia D generi^{b;} Bb possident GK 8 SECVNDAE] r
SECVNDE RD 9 ab] a, spscr. L om. ADHGL singularis^{ar} Dd adsumente B asu-
mente G 10 hac] d hoc RD platanarum G 11 inveniuntur] d inuenitur
BD concissionem K 13 maximae RB poete R veteres Rr veteres G
veteres prosa
veteres prosam Dd veteres L veteres K 14 Verg. Aen. I 87 Insequitur clamor-
que etc. cf. Aen. XI 192 It caelo clamorque virum clangorque tubarum 15 It] a
Id RA clamorque virum caelo L rudente Med. 16 Verg. Aen. III 476
(deficit Rom.) II. GKl 17 bis] r uis R his K ereptae L erepta Pal. 18
Verg. Aen. V 45 19 alto spscr. in L ab Pal. 20 nummerum H 21 es-
tertium Rr sestium G 22 modorum K meimnum Rr midimnum K 23 Ci-
cero in III Verrinarum] II i 3, 7 Ul. H 24 unus om. libri Cic., extat ap. Prisc.
etiam lib. XVIII § 121 est om. B ex] et a lib. XVIII l. l. e (ei Lagom. 29
m. pr.) libri Cic. 25 abreptos] r apreptos R arpreptos GLK et partes G
praetium R

p. 742. 43 P.

p. 307. 306 K.

sepultura liberum posceret. in eodem: cum ad sestertium vicies † quingenta milia rem esse constaret. in eodem: quis est enim, qui tueri possit liberum nostrorum pueritiam contra improbitatem | magistratum? idem in IIII Verrinarum: et 5 pueri annorum senum septenumque denum senatorium nomen nundinati sunt. 'denum' pro 'denorum', 'senum' pro 'senorum', 'septenum' pro 'septenorum' dixit. idem in frumentaria: sed tritici septies medimnum ex Nymphonis arationibus tollit, 'medimnum' pro 'medimnorum'. in eadem: minus te iugerum prof- 10 fessum esse dico, pro 'iugerorum'. nam quod singulare huius 'hoc 25 iugerum' est, ipse ostendit in eadem: in iugerum Leontini agri medimnum fere tritici seritur. dicitur tamen et 'hoc iugus iugis', unde Iuvenalis in IIII:

Iugeribus paucis lumbos donare clientis.

15 Cicero in IIII Verrinarum: quid, si doceo, iudices, eos, || qui cccc milia modium lucri faciunt? pro 'modiorum'. idem pro Murena: praefectum fabrum, pro 'fabrorum'. idem pro Vareno: deum fidem, pro 'deorum'. idem pro Cluentio: milibus quadragenis nummum, pro 'nummorum'. idem ad Herennium libro III:

1 liberum] sic etiam lib. XVIII l. l., om. codd. aliquot Cic. meliores Cic. Verr. II 1 36, 92 cum ad HS vicies quingies (HS XX D *Guelf.* 2 num. XX D *Guelf.* 1) redegisse constaret ad] a adserat *RBADH* asserat *GLd* asseret *K* sestertium ex se***** corr. *B* uigies *h* 2 quinquaginta *L* quinquaginta *G* constaret *rasurae subesse videtur in H* in eodem — constaret *bis scripsit, alterum deinde del. K* Cic. Verr. II 1 58, 153 quis] *q̄ K* 3 *quij q̄ GK* 4 improbita-

tem *GLK* magisterium *H* magisteraum *h* Cicero in IIII Verr.: II 11 49, 122
5 anorum *Rr* senuum *K* septenum^{que} *Aa* senatorum *ALK* nom^{en}
mundinati *Gg* 6 mundinati *L* ^{un}ndinati *Aa* denum] denum *R* pro denarum *K*
senonorum *A* denum pro denorum *post septenorum repetit H (?)* 7 Cic.
in frumentaria: or. in Verr. II 111 21, 54 frumentaria *H* 8 tritici medimnum
septies *B* septies] septem milia (VII. M *Vat.*) Cicero *post medimnum: ex —*
medimnum *om. R add. r* nymphonis *RDH* nyphonis *GL* nyphonis *K* orationibus
GK et in arationibus corr. in L arationibus edicti poena, non redemptionis ali-
quo inre tollit Cicero 9 Cicero in Verr. II 111 29, 70 minus te *Hh* profes-
sum] *r* professus *R* professu *K* 10 huius] *infra lin. add. K* eius *G* 11 ipse
— in iugerum in rasura *B* Cic. in Verr. II 111 47, 112 in iugero et in iugere
libri Ciceron. 12 modium Cic. *Lagom.* 42 *m. pr.* hoc iugus *Dd* 13 *Iuv. sat.* III
9, 59 *sq.* Quantum erat exhausti lumbos donare clientis | Iugeribus paucis!

14 lombos *D* lumbes *Hh* clientes *B* 15 Cicero in IIII Verrinarum] immo in V:
act. II 111 46, 111 quod *Hr* 16 cccc milia] *ccc GK cccc Cic. Lagom.* 42 quadra-
ginta milia *B* 16 Cic. pro Murena 35, 73 munera *G* 17 Cic. pro Vareno
fr. 11: t. IWI 2 p. 443 *Or.* uarena *GK* 18 Cic. pro Cluentio 27, 74 ubi qua-
dragenas (quadraginta *al.*) milia nummum libri fere omnes, HS. XXXX. milibus num-
mum *cod. olim Salzburg. nunc Monac. (S)* 19 *rhet. ad Herenn.* III 19, 32, ubi
mians pedum tricenum, tricentum, tricenorum, triginta singuli libri, minus pedum trinum
^{mille}
praebent fere omnes IIII *R VII GLK* II *A* ante pedum *add. Rr in B* *h A*

pedum tricenum, pro 'tricenorum'. frequentius tamen hac utitur et Cicero et ceteri syncopa in eis nominibus, quae numeros vel mensuras significant. recusant autem hoc in masculinis habentibus neutra vel in neutris, ne similis sit nominativo singulari neutrorum, quamvis in iis quoque, quae ex se faciunt neutra, licet non frequens, invenitur tamen usus huiusmodi concisionis. Virgilius in VIII:

altaque certat

Prendere tecta manu sociumque adtingere dextras,
pro 'sociorum', idem in X:

At Rutulum abscessu iuvenis tum iussa superba,
pro 'Rutulorum', quamvis et 'socius socia socium' et 'Rutilus Rutula Rutulum' dicatur. Terentius in *heautontimorumenos*:

quare omnes vos oratos volo,

Ne plus iniquum possit quam aequum oratio,
pro 'iniquorum' et 'aequorum'. Statius in I *Thebaidos*:

illa novos ibat populata Penates

Portarum in bivio; lateri duo corpora parvum
Dependent,

'parvum' pro 'parvorum'. Virgilius in III:

magnanimum quondam generator equorum.

idem in VI:

Magnanimum heroum, pueri innuptaeque puellae.
quod et in pronomibus quoque fecerunt antiqui, 'meum' pro 'meorum',
'tuum' pro 'tuorum', 'nostrum' pro 'nostrorum' dicentes. Plautus in
trinummo:

1 tricenum] *d* trigenum *AD* trigenorum *A* utitur ut cicero *K* 2 mensuram *GK* 4 post similis sit: genitius pluralis *add. m. rec. in H* in iis] *om. B*
in his *sup. lin. add. b* his *ADHGLK^r* 5 frequens] *g* freuens *G* 6 *Verg. Aen. VIII 557 sq.* 7 certant *g* 8 prendere] *r* perendere *R* praendere *D* attingere *BADHGL^r* cum *libris Verg.* attingere *K* dextra *Rom.* 9 sotiorum *Rr*
Verg. Aen. X 445 *XI GK* 10 At] *d* Ad *RD* iuuenes *G* ^csuperba
^{ra}iusa *K* 11 tulorum *K* socius] *a* sotius *AH* ^vsociis *socia Rr* ^{et}socia] *a*
sotia *AH* et *socia BK* ^{et}sotium *A* et *socium BK* ^{et}rutula ^{et}rutulum *K* 12 *df*
(*i. e. dicitur*) *GLK* *Terent. heautontim. prol. v. 26 sq.* *ea*utontimorumenos *AD*
^o*ea*utontimorumenos *AK* *ea*utontimorumenos *Hh* *ey*tantimor^oenos *G* *ey*tantimorumenos *L*
13 *quāob̄rē* oratos uos omnes *Bas.* oratores *H* oratos *ēē h* 15 pro inaequorum et iniquorum *K* *Stat. Theb. I 608 sqq.* 1. *lib̄* thebaidos *G* 16 nouus
ⁱⁿ*GLK* *paenates D* 17 *ibi*uo *Rr* *bivio*] *ex corr. l* *binio GK(L?)* *paruum*
add. r 19 Virgilius in VI. Magnanimum — puellae. idem in III — equorum *GL*
Verg. Aen. III 704 III. (I.) *R* 20 equorum] *a* aequorum *ADHK* 21
^{naa}*Verg. Aen. VI 307* VI.] *h* VII. *H* 22 magnimum *Pal.* magnanimum animum
heroum B *aeroum GL* *eorum K* *inu*ptaeque *B* *innuptaeque puellae] r* *nupte*
puelle R 23 et *om. G* 24 *uostrum pro nostrum B* *Plaut. trin. III 2, 30*
(*v. 657*)

p. 743. 744 P.

p. 39. 310 K.

Vt rem patriam et gloriam maiorum foedarim meum.

idem in Poenulo:

Ecquid meministi tuum parentum nomina?

idem in Menaechmis:

Averti praedam ab hostibus nostrum salute socium.

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRALI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Dativus et ablativus pluralis secundae declinationis fiunt similiter ab 27
 ablativo singulari mutatione o finalis in 'is' longam, ut 'a viro his' et 'ab
 his viris', 'a platano his' et 'ab his platanis', 'a templo his' et 'ab his
 10 templis'. inveniuntur pauca in||aequalem habentia declinationem, ut 'vas'
 in singulari numero tertiae est declinationis: 'hoc vas huius vasis', in plu-
 rali vero secundae: 'haec vasa horum vasorum'. festorum etiam nomina
 dierum in 'ia' desinentia semper pluralia genitivum quidem tam secundum
 formam secundae quam tertiae proferunt, dativum vero et ablativum secun-
 15 dum tertiam, ut 'haec Vulcanalia horum Vulcanaliorum' vel 'Vulcanalium
 his' et 'ab his Vulcanalibus'. similiter 'Saturnalia', 'Floralia', 'Compitalia',
 'Terminalia', 'Quinquatria'. nec non a domo 'harum domorum' et 'do-
 muum his domibus', | non etiam 'domis'. Iuvenalis in I:

Viscera magnarum domuum dominique futuri.

20 Virgilius in II:

turres et tecta domorum

Culmina convellunt.

idem in II georgicon:

domibus cedrumque cupressosque.

1 ut, rem patriam et ^{et} *Hh* rem propriam patriam *G* foedarim] ad phoedarim
 RAD sedarim *B* poetarum *GLK* 2 *Plaut. Poenul. V 2, 102* penulo *BAGK*
 paenulo *H* pennulo *L* 3 ecquid] *G* et sic, ut vid., aut etquid pars *codd. Krehlii* et qui-
 dem *rell. cum Heidelb. teste Lindemanno* memisti *A* 4 *Plaut. Menaechm. I 2, 25*
 (v. 134) menechmis *RADH* mechenis *G* mechinis *L* minechinis *K* mechmis *B*
 5 avertit *BHr* praedam] *p̄cū in p̄dī corr.*; ad *mg.* praedam *L* ^{et} PLVRALIS *B*
 SECVNDAE] *r* SECVNDAE *RD* 7 et ablativus *spscr. K* pluralis *om. G* saecundae
R fiunt *add. r* ab *om. K* 8 longam *ex longum corr. B* a viro *om. G*
 10 ut usin]gulari *R* 12 horum] *r* eorum *R* suasorum *K* 13 "in ia dissinentia"
 dierum *Kk* quidem *infra lin. add. K* 14 saecundae quam *R* uero et
spscr. L secundum tertiae *L* 15 ulcanalia *G* ulcanaliorum *K* vel] et *L*
 16 ulcanibus *K* Compitalia] *sic in litura viginti fere lit. r* competalia *AGLK*
 compitalia *B* 17 terminalia *ex terminalia corr. B* ** non *Rr* horum *Rr*
 18 his domibus *H* *Iuv. sat. I 3, 72* 19 magnarum] *r* magnorum *RK* 20
Verg. Aen. II 445 sq. (desicit Rom.) 1. *GL* 21 turres et] *sic aliquot Pierii codd.*
Vergil. turris ac libri Verg. fere omnes tecta] *sic etiam Med. Fr. et Pal. m. alt.*
 tota *Pal. m. pr.* 22 uellunt *RBDGL* 23 *Verg. georg. II 443* in verbis
 secundo *georg. desinit A* 24 cypressosque *B* cupressosque *K* comparessosque *G* cypa-
 resosque *L* cupressosque *Pal. cyparesosque Rom.*

Sallustius in *Catilinario*: domos suas gloria decorabant.
Terentius in *eunucho*:

domi focique fac vicissim ut memineris.

Virgilius in VI:

Hic labor ille domus et inextricabilis error; 5
per omnes igitur casus tam secundae quam quartae invenitur absque dativo
et ablativo pluralibus, qui semper in 'bus' exeunt.

Sunt tamen quaedam nomina, quorum aliqui casus in usu deficiunt:
quos quamvis secundum analogiam possumus proferre, tamen, quia apud
auctores non invenimus, recusandos puto, ut 'huius tibi huic' et 'ab hoc
tabo'. Lucanus in VI:

Stillantis tibi saniem.

Virgilius in III:

Et terram tabo maculant, mihi frigidus horror.

28 ceteri vero casus in usu non facile inveniuntur. 'maria', 'aera', 'vina', 15
'mella', 'hordea' genitivos et dativos plurales in usu raro habent nisi
apud vetustissimos, apud quos multa praeterea deficientia invenies. oportet
igitur scire quidem analogiae rationem, usum tamen auctorum magis aemu-
lari. 'duo' praeterea et 'ambo' genitivos quidem et accusativos secun-
dum hanc declinationem proferunt, 'duorum, amborum', 'duos, ambos', 20
quamvis in neutro differentiae causa 'duum' soleat dici, nec non accusati-
vus masculinorum est quando similis nomi[nativo] profertur, quomodo in
neutris. Virgilius in XI:

Si duo praeterea tales Idaea tulisset

Terra viros. 25

Lucanus autem in I:

Quae mare, quae terras, quae totum possidet orbem,

• Non cepit fortuna duos. |

1 *Sall. Cat.* 12, 4 catilinario RBD domus GLK suas ex suos corr. B sua
gloria v. l. libro. Sall. 2 *Ter. eunuch.* III 7, 45 eunacho L iunacho G iunuchō K 4
et virgilius L *Verg. Aen.* VI 27 V. RBDH 5 horror Rr 6 igitur om. G casus Dd
inuenitur K 8 usu* (s) H 9 quos] quod GL saecundum R possumus
Rr quia om. G 10 actores Hh 11 *Luc. Phars.* VI 548 12 saniem] sic
Luc. Voss. b in litura 13 *Verg. Aen.* III 29 14 maculat K sanguis Hh
15 "casus" vero K in usu om. G 16 ordea DHGLK habet Hh 17 apud
(apud r) quos RH deficientia G deficientia K 18 auctorum add. h malis B
20 duorum et amborum Hr duos et ambos RE 21 soleant B solebant G
accusativos LK 22 similes GLK proferunt L 23 *Verg. Aen.* XI
285 sq. 24 talis *Med. Pal. Rom.* Idaea] libri *Verg.* idea codd. *Prisc.* tullis-
set G *Pal.* 26 *Luc. Phars.* I 110 sq. 27 possidet G continet libri aliquot *Luc*
et pro v. l. m. ant. spscr. in *Voss. B* orbem] r orber R 28 nunc cepit r nunc
coepit BK coepit GL *Voss. A* cepit *Voss. B* fortuna GLK

p. 746 P.

p. 311 K.

Iuvenalis similiter in II:

Tune duos una, saevissima vipera, cena,
Tune duos?

dativos vero et ablativos in 'bus' terminant in omni genere: 'duobus dua-
bus', 'ambobus ambabus'.

DE ACCVSATIVI PLVRALI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Accusativus pluralis secundae declinationis in masculino et feminino genere fit ablativo singulari addita s: 'a docto: hos doctos', 'a platano: has platanos'. neutra enim semper accusativum similem habent nominativo et vocativo.

DE TERTIAE DECLINATIONIS TERMINATIONIBVS.

Tertia declinatio terminationes habet nominativi septuaginta octo vel VII 29 paulo plus. desinit enim in 'a' correptam et in 'e' correptam, in 'o' correptam, in 'o' productam, in 'al' correptam, in 'el' correptam, in 'el' productam, in 'il' correptam, in 'ol' productam, in 'ul' brevem, in 'an' productam, in 'en' correptam, in 'en' productam, in 'in' productam, in 'on' productam, in 'ar' correptam, in 'ar' productam, in 'er' correptam, in 'er' productam, in 'ir' correptam, in 'or' correptam, in 'ur' correptam, in 'ur' productam, in 'as' correptam, in 'as' productam, in 'es' correptam, in 'es' productam, in 'is' correptam, in 'is' productam, in 'os' correptam, in 'os' productam, in 'us' correptam, in 'us' productam, in 'ys', in 'aes', in 'aus', in 'ans', in 'ens', in 'ons', in 'uns', in 'yns', in 'ars', in 'ers', in 'ors', in 'urs', in 'uds', in 'ems', in 'abs', in 'ebs' correptam, in 'ebs' productam, in 'obs', in 'ybs', in 'urbs', in 'aps', in

ue
1 Iuvenalis *Gg* Iuv. sat. II 6, 641 sq. in II similiter *GLK* 2 saevissima
G caepa *BDGL* 3 post duos: consumpsisti *add. D del. d* 4 dativos *Rr* da-
tium *L* ablativos *Rr* 5 ambobus ambabus ambobus *L* 6 PLVRALI] *r* PLVRA-
118 *R* 7 declinationis *r* in *om. GL* et in feminino *H* 8 genere *om. GLK*
add. l ut a docto *K* 9 enim in *litura B* 10 uocatio *ex* accusatio *corr. in*
L 11 TERTIAE DECLINATIONIS *D* TERMINATIONIBVS TERTIAE DECLINATIONIS *B* 12
Tertia *ex* Tertia *corr. B* declinatione *Dd* habent *DK* et octo *K* 13 paulo
specr. h Desinim enim *R* et in e] in e *L* et e *G* 14 et in o productam *GK*
et in el correptam *GL* 15 et in il *K* ol producta *B* 17 in ar correptam
in ar productam *Rr* 18 in or correptam in or productam *L* in ur cor-
reptam *B* 19 in ur productam *om. L* as correptam *B* as producta *B* es
correpta *B* 20 es producta *B* is correpta *B* is producta *B* in os cor-
repta — in us productam *add. r* 21 os correpta *B* os producta *B* us cor-
repta *B* us producta *B* 22 in ys] in is *R* in ons] in ons *** *H* in ons
utraque *Dk* in ons utraque correpta et producta *B* in uns] in uns utraque *RGLK*
in yns] in ins *R* in uns. In ins *r* 23 em *Hh* In ebs correpta. In ebs pro-
ducta *B* in ebs productam in ebs correptam *LK* ebs corrept *g* ebs *G* 24 ebs
produc *g* ebs *G* ybs] +bs (y) *H*. urs *H*

p. 745. 46 P.

p. 311. 12 K.

'eps', in 'ops', in 'yps', in 'irps', in 'ax' correptam, in 'ax' productam, in 'ex' correptam, in 'ex' productam, in 'ix' correptam, in 'ix' productam, in 'ox' || correptam, in 'ox' productam, in 'ux' correptam, in 'ux' productam, in 'yx', | in 'aex', in 'aux', in 'alx', in 'anx', in 'unx', in 'arx', in 'ac', in 'ec', in 'ut'.

30 In 'a' correptam neutra Graeca, ut 'hoc poemă huius poematis'.

In 'e' correptam neutra Latina, ut 'hoc monilē huius monilis'.

In 'o' correptam, quam frequenter et producunt poetae, masculina desinunt vel feminina vel communia Latina vel notha: 'hic Cicerō huius Ciceronis', 'hic leō huius leonis', 'haec virgō huius virginis', 'hic' et 'haec homō huius hominis'. (antiquissimi tamen et Graeca in o productam desinentia per hanc declinationem proferebant, ut 'Sapphō Sapphonis', 'Didō Didonis'.)

In 'al' correptam masculina vel neutra Latina vel barbara: 'hic sāl huius salis', 'hic Hannibāl huius Hannibalis', 'hoc tribunāl huius tribunalis'.

In 'el' correptam neutra Latina, ut 'hoc mēl huius mellis', 'fēl fellis'.

In 'el' productam barbara, ut 'hic Daniēl huius Danielis', 'Michaēl Michaelis', 'Nechamēl Nechamelis'.

31 In 'il' correptam masculini vel feminini vel communis sunt generis Latina: 'hic pugīl huius pugilis', haec Tanaquīl huius Tanaquilis', 'hic' et 'haec vigīl huius vigilis'.

In 'ol' productam masculinum Latinum: 'hic sōl huius solis'.

1 eps *add. g* yps] ips *GLh* irps] urps *Rr* ax correpta *B* ax producta *B* 2 ex correpta *B* ex producta *B* ix correpta *B* ix producta *B* 3 ox correpta *B* ox producta *B* ux correpta *B* ux producta *B* 4 yx] ix *R x H* aex] ex *R* aux *ex ni f. corr. H* 5 arx *ex ar* corr. B* 6 correpta *B* neutra et graeca (graeca *Brđ*) *BGLKrd* et neutra et graeca *D* huius *om. B* 7 correpta *B* neutra et latina *r* ut *om. BDGLK* ^{vnile} mo.

huius monilis *Rr* monile .lis *et sic per seqq. GL* munile huius .lis *et sic in sqq. K* 8 o correptam neutra *D* correpta *B* correptam ** frequenter (tū) *L* et frequenter *B* 9 cicaero *D* 10 haec virgo] *b* hic uirgo *B* 11 antiquissimi — Didonis] *B et libri quidam recentiores, veluti Colontensis-Wallraffianus saec. XII, Darmst. m. alt., om. vell. mei omnes* 14 correpta *B* et barbara *BDHGLK*

hic sal] *om. B in marg. add. b* ut hic sal *L* 15 hic *om. L* ^h annibal *R* annibal *BD* huius *om. L* Hannibalis] *in mg. L* ^h annibalis *RH* annibalis *BD* hoc animal animalis tribunal .lis *L* hoc tribunal huius tribunalis *om. G add. g* 17 correpta *B* ut *om. BHGLK* hoc fel *BGL* 18 huius fellis *B* 19 producta *B* ut *om. BHLK* danihel *BDH* danihelis *BDH* michael michaelis *BD*

michael .lis *G* michel .lis *K* nechamel .lis michael .lis *L* 20 michaelis *H* Nechamel Nechamelis] *om. HK complures codd. Krehl.* nechamiel nechamielis *D* 'hic Necamel, ab hoc Necamele, horum Necamelum' *inc. de nom. et pron. 12 anal. Vindob. p. 130. idemne nomen Nechamel latet in v. l. lib. V § 11? quo pertineret, frustra quaesivi.* Nectabel Nectabelis *nōstro etiam l. Heidelb. teste Lindemanno* 21 correpta *B* 22 ut hic pugil *G* huius *om. GL* tanacil .lis *G* huius tanaquilis *spscr. in L* 24 producta *B*

p. 746. 47 P.

p. 312. 13 K.

In 'ul' breuem masculini vel communis Latina: 'hic consül huius consulis', 'hic' et 'haec exül huius exulis'.

In 'an' productam masculina Graeca: 'hic Paeän huius Paeanis'.

In 'en' correptam Latina masculina vel neutra: 'hic flamën huius flaminis', 'hoc numën huius numinis'.

In 'en' productam Latina vel Graeca masculini vel feminini generis: 'hic liën huius lienis', 'haec Sirën huius Sirenis'.

In 'in' productam Graeca masculina vel feminina: 'hic delphïn huius delphinis', 'haec Trachïn huius Trachinis'.

In 'on' productam Graeca masculina vel feminina: 'hic Memnôn huius Memnonis', 'haec Sidôn huius Sidonis'.

In 'ar' correptam Latina et Graeca et barbära masculini vel neutri generis: 'hic Caesär huius Caesaris', 'hic Bostär huius Bostaris', 'hoc nectär huius nectaris', 'hoc calcär huius calcaris'.

In 'ar' productam Latina masculini vel comunis vel neutri generis, et sunt vel monosyllaba vel ex monosyllabis composita: 'hic När huius Naris', 'hic' et 'haec' et 'hoc pār huius paris', 'dispär disparis', 'hoc fär huius farris'.

In 'er' correptam masculina, feminina et neutra et communia, ut 'hic patër huius patris', 'haec matër huius matris', 'hoc tubër huius tuberis', 'hic' et 'haec paupër huius pauperis'.

In 'er' productam Graeca masculina et unum Latinum vel magis notum neutri generis: 'hic aër huius aeris', 'hoc vër huius veris'.

In 'ir' unum femininum, 'haec Gaddir huius Gaddiris'. quidam addunt 'hic abaddir', *ὁ βαίτυλος*, 'huius abaddiris', lapis, quem pro love devoravit Saturnus, sed in usu hoc non inveni.

In 'or' correptam masculina et feminina et neutra et communia tam

1 in ul correptam *GL* masculini* (s) *B* masculina uel communia *L* masculinum uel commune *K* 3 producta *B* pean huius peanis *BH* pean .nis *GL*
 4 correpta *B* masculina latina *GL* 6 producta *B* masculina uel feminina (feminini *h*) generis *H* 7 syren *B* syren huius syrenis *H* siraen nis (i) *L* sarenis (i?) *B* syrenis *b* 8 In in] in *littera h*, alterutrum *om. videtur H*
 producta *B* ut hic delphin *G* ut hic delphin .nis *L* hildelphin *D* 9 trachim *B* 10 producta *B* mem non *H* 11 sydon .nis *L* 12 correpta *B* graeca uel correpta uel barbära *K* masculini *sup. lin. add. r* 13 huius Caesaris — calcaris *om. G* huius caesaris hoc nectär huius nectaris hoc calcar huius calcaris hic bostar huius bostaris in *littera g* 15 producta *B* masculina *RH* 16 uel .syllaba uel ex sunt monosyllabis *Rr* nar. ris et sic per *sqg.*
L 17 'par' hoc *H* dispar .ris in *mg. add. K* 19 correpta *B* et feminina *G* et neutra] *r* neutra *R* ut *om. GL* 21 hic et haec et hoc pauper *GK*
 22 grega *D* masculina graeca *HGLK* notum *Dd* 23 hoc uer in *rasura B* 24 ir correptam *D* unum neutrum eiusdem declinationis haec *B* gaddir] *k* gadir *BDH* gradir *GLK* gaddiris] gadiris *BDH* gradiris *GL* .ris *K* 25 hic *om. D* *βαιτύλος*] *μ* *BETVAOC BDH* *BETVAOC G* *BETVAOC R* *BETVAOC K* *BETIAAOC L* ad *uel* abdiris *Hh* 26 husu *D* inveni] *r* inuenitur *RGK* 27 et femiina *Rr* uel et feminina *G* uel feminina *LK* et neutra] uel neutra *GL*

p. 747. 48 P.

p. 313. 14 K.

Graeca quam Latina: 'hic Hectōr huius Hectoris', 'hic oratōr huius oratoris', 'haec uxōr huius uxoris', 'hoc aequōr huius aequoris', 'hic' et 'haec auctōr huius auctoris', 'hic' et 'haec' et 'hoc memōr huius memoris'.

Virgilius in IIII Aeneidos:

tum, si quod non aequo foedere amantes 5

Curae numen habet iustumque mēmorque, precatur.

33 (inveniuntur tamen et haec et omnia paene communia masculini et feminini, quod, etiam si non faciant ex se neutra, saepe tamen neutris adiunguntur figurate - ut Virgilius in X:

Italiam petiit fatis auctoribus; esto, 10
et in bucolico:

Pauperis et tuguri congestum cespite culmen,
et in VI:

Curibus parvis et paupere regno - ,

quamvis pluralis nominativus eorum, hoc est neutrorum ex supra dictis nominibus, in usu frequenti non sit ex eis, quomodo neque ex aliis communibus duum generum. nam si sint communia trium generum, sine dubio masculini quidem et feminini in 'es', neutri vero in a proferunt nominativum pluralem, ut 'hi' et 'hae sapientes' et 'haec sapientia', ergo 'hic' et 'haec' et 'hoc sapiens'; 'hi' et 'hae pares' et 'haec paria', 'hic' et 'haec' et 'hoc par'; 'hi' et 'hae ancipites' et 'haec ancipitia', | 'hic' et 'haec' et 'hoc anceps'; 'hi' et 'hae felices' et 'haec felicia', 'hic' et 'haec' et 'hoc felix'; 'hi' et 'hae veteres' et 'haec vetera', 'hic' et 'haec' et 'hoc vetus'. quae igitur in plurali numero a ter|minationem non accipiunt, quae propria est neutrorum, manifestum est, trium generum non esse communia, sed masculini et feminini, figurate tamen per obliquos plerumque casus, 25

1 haector RDH hector G haectoris RDH ris G horatoris Rr 2 hoc aequor] d
ho aequor R haec aequor D haec et hoc auctor L 4 Verg. Aen. IIII 520sq. (def-
cit Rom.) in IIII eneidis libro Rr in IIII aeneidos libro BH in IIII eneidis Dd aeni-
dos IIII G aeneidis IIII L in IIII aeneidis K 5 quod Med. equo G federe
RL amantis Med. Pal. Fr. 6 praecatur RB 7 inveniuntur in litura g et
om. H. et haec] om. GLK haec l feminini generis GL 8 quod] quod Kk
quae RL etiam si] etiam GLK uel si g faciunt DHGLK Rr adiunguntur G
9 ut om. HGL Verg. Aen. X 67 10 petit Med. petit Pal. Rom. aesto Rr
11 Verg. ecl. 1, 69 cf. § 13 bucolico Kk bucolicis L? bucolicis G? 12 tugu-
ri* (i) L tugorii G tugori K 12 con⁸estum G coniestum B cespite L 13 Verg.
Aen. VI 812 14 Curibus Rr curibusq. Rom. paupere terra Vergilius 15 ho^c
est Rr ex in litura in H 16 ex eis eras. in H 17 generum trium GL
19 ergo et hic et H 22 haec felicia] hae felicia D 24 accipiunt] habent GLK
propriae D 25 nutrorum H 26 casus plerumque K casus plerunque GL

p. 748 P.

p. 314 K.

raro autem per nominativum coniungi etiam neutris, ut Virgilius in VIII:

Nulla dies umquam memori vos eximet aevo,
et Iuvenalis in IV saturarum:

titulique cupido

Haesuri saxis cinerum custodibus,

quamvis 'hoc custos' raro nisi figurate invenias et 'haec custodia' pluraliter nemo dicat. sic ergo neque 'haec memora' vel 'auctora' vel 'paupera' neutraliter puto facile in usu posse inveniri, sed, sicut supra dictum est, figurate sunt prolata et haec et alia plurima huiuscemodi apud auctores. inveniuntur tamen quaedam, quae obliquos casus communes possident, quamvis nominativus non sit communis, ut 'plus' cum sit neutri nominativus dumtaxat, genetivus eius communis est trium generum nec non et dativus et ablativus, unde pluralia quoque tam in 'es' quam in a invenimus: 'hi' et 'hae plures' et 'haec plura' vel 'pluria', unde compositum 'compluria'. Terentius in Phormione:

Multa adveniēti †nova, ut fit, compluria.

ablativus quoque tam in e quam in i terminans invenitur, utpote communis trium generum, et accusativus pluralis tam in 'es' quam in 'is'.

Virgilius in I georgicon:

Seu pluris calor ille vias et caeca relaxat
Spiramenta.

Horatius in I epistularum:

Tractus uter pluris lepores, uter educet apros.)

In 'ur' correptam Latina masculina et communia et neutra: 'hic turtur huius turturis', 'hic' et 'haec augur auguris' - Horatius in III carminum:

1 coniugi RD coniungi G Verg. Aen. VIII 447 3 Nullo GL Nulla dies
Nulla dies K 4 Iuv. sat. III 10, 143 sq. IV Krehtius t. II p. 521 VI libri
satirarum d satyrarum rh satura tum G saturatum K 5 tituli q̄ GL tutulique K
cupido H 6 haesauri GL thessauri K 7 inuenies DL custodia GLKH
8 nequae R 9 neutraliter H inuenire Dd supradictum figurate L
10 et alia Dd huiuscemodi plurima GL huiusmodi DK 11 causus B
possedent G possedent K 12 non fit G cum sit om. GLK nominatius
neutri DGLK 15 plures] d plurales D compositum] h composita H 16 Ter.
Phorm. III 3, 6 formione GL 17 aduenienti*(a) B aduenienti ut fit noua
hic Terentius et ipse Priscianus infra § 74 ut sit L fit nunc cūpluria D 18
ablatius R 20 Verg. georg. I 89 sq. cf. § 86 1] g II G rell. 21 plures GL
Pal. num sic h. etiam l. Priscianus, ut singula utriusque terminationis exempla proponeret? calor] ador H 23 ora K Hor. epp. I 15, 22 II. H aepistolarum K
24 tractus] b tracus GLK tra*** (cus?) B tractatus k uter] at GL
autem K plures] d cum parte codd. Horat. utere ducet GL 25 correpta B
26 huius auguris H huius] ris K oratius K ortius G Hor. carm. III 17, 12 sq. III. B II. K U. L

nisi fallit augur

Annosa cornix —,

'hoc Tibŭr huius Tiburis'.

In 'ur' productam unum invenitur commu|ne duum generum: 'hic' et 'haec fŭr huius furis'.

VIII 35 In 'as' correptam Graeca masculini vel feminini vel neutri vel communis generis: 'hic Arcās' [proprium] 'huius Arcadis', 'haec Pallās huius Palladis', 'hoc Cerās' [proprium loci] 'huius Ceratis'; 'hic' et 'haec Arcās' [gentile] 'huius Arcadis'.

In 'as' productam Graeca et Latina masculini vel feminini vel neutri vel communis generis, ut 'hic Atlās huius Atlantis', 'hic Maecenās huius Maecenatis', 'haec civitās huius civitatis', 'hoc vās huius vasis', 'hic' et 'haec Capenās huius Capenatis'.

In 'es' correptam Latina masculina vel feminina vel communia duum vel trium generum, ut 'hic Coclēs huius Coclitis', 'haec segēs huius segetis', 'hic' et 'haec milēs huius militis' - Ovidius in II metamorphoseon:

Miles erat Phocbes

de Callistone dicit —, 'hic' et 'haec' et 'hoc terēs' - Virgilius in VII:

sed haec tereti mos est aptare flagello —,

'hebēs hebetis', 'sospēs sospitis' - Iuvenalis in V:

nec umquam

Depositum tibi sospes erit —,

'hic' et 'haec' et 'hoc hospēs huins hospitis'. Lucanus in V:

Hospes in externis audivit curia tectis,

1 fallat B ^u agur D 2 annosa] h annos a H 3 hoc] b hic B titur L
tituris L 4 producta B duorum GL uel duum g 6 correpta B 7 ut hic
arcas GLK proprium om. H Arcadis] d archadis RDH 8 caeras GLK
'Plures Codices, nec ū spernendi, omittunt proprium loci' Krehlius Ceratis] scripsi

ceradis RBDH caeradis GLK hi H • 9 'huius arcadis' gentile L archadis
Dd 10 producta B graeca masculina et GLK masculinia K 11 adlas Dd
athlas BHLK athlantis / huius H adlantis Dd athlantis BL 12 hoc uas
— Capenatis add. g uassis K 14 correpta B masculina latina GLK 15
Cocles] r codes R 16 Ovid. metamorph. II 415 18 erant R phebēs K

19 calistone DHGLK teres huius teris ^{et} Dd Verg. Aen. VII 731 VII ex IIII
corr. B VI H 20 tereti] sic etiam lib. V § 25 et infra § 65 teriti LK lento Vergi-
lius, apud quem teretes extat in versu praecedente: teretes sunt aclydes illis | Tela
tereti v. 731 etiam duo ex Burmanni libris Vergilianis, ex Prisciano scilicet interpolati
21 Iuv. sat. V 13, 177 sq. V] H et sic libri plerique lib. V § 25, omnes infra
§ 65; h. l. III. RBD IIII. GLK 22 nec umquam] cf. lib. V § 25 23 tibi] † (i.

e. uel pro t) G 24 et hoc del. dk hospes] b ***pes B ospes ubique h. l. GK
h huius .tis
ospes L huius om. H Luc. Phars. V 11 cf. lib. V § 24

p. 749 P.

p. 315. 16 K.

'haec hospes curia'. (invenitur tamen et 'haec hospita': Virgilius in Aeneidos III:

bellum, o terra hospita, portas.

similiter 'haec sospes' et 'sospita' prolatum est ab auctoribus. Ovidius in II fastorum:

Sospita delubris dicitur aucta novis.

neutra quoque supra dictorum pluralia tradit usus. Statius in IIII 36 Thebaidos:

Accipias, fessisque libens iterum hospita pandas
Flumina.)

In 'es' productam tam Graeca quam Latina masculini generis vel feminini vel communis: 'hic Chremēs huius Chremetis' et 'Chremis', 'hic verrēs huius verris', 'haec caedēs huius caedis', 'hic' et 'haec herēs huius heredis'.

In 'is' correptam tam Graeca quam Latina masculini generis vel feminini vel communis: 'hic Paris huius Paridis' vel 'Paris', 'hic collis huius collis', 'haec Thetis huius Thetidis', 'haec cuspīs huius cuspidis', | 'hic' et 'haec utilis huius utilis'.

In 'is' productam Graeca et Latina masculina vel feminina vel communia: 'hic delphis' vel 'delphin huius delphinis', 'hic Aris' [proprium] huius Arinis' - Cicero pro Scauro: Arinis uxorem -, 'haec Soteris huius Soterinis' - Plautus in vidularia:

Immo id, quod haec nostra est patria et quod hic
meus.

Pater, illic autem Soterinis est pater -,
'hic Dis' [proprium, id est *Ἰλιούτων*] 'huius Ditis' et 'hic' et 'haec dis'

I hospita] sic h. l. etiam K Verg. Aen. III 539 in om. K 2 aenidos G
aeidos K III aeneidos Hd IIII aeneidos B IIII. RDK II. L 4 Ovid. fast. II
56 6 dicitur] ex ducitur corr. H dicitur Ll 7 Stat. Theb. IIII 842 sq. 9
accipiens D fessisque GLK 11 generis quam G feminini nel neutri uel K
12 uel communis — Verris om. D uel communis add. d chremes K creines H
huius om. L cremetis H et Chremis] om. R add. r et chremis K et huius cre-
metis H 13 heris Rr haeres G huius add. b 14 haeredis G 15 his Rr
correpta B masculi R 16 communis ut hic B 17 haec] hae R Thetis] d
tētis DG tētis K thētis L tētidis R thethidis d thetis D tētis G tithis L tētis K
thētis uel theditis B cuspidis] d cuspidis DH 19 productam] r producta
RB et masculina B 20 ut hic L delfis uel delfa huius delfinis GL 21
Cic. pro Scauro cf. lib. VI § 28 cau. ro Dd stauro Kk 22 Plaut. vidul. fr. 10 p.
442 Both. uidullaria Rr 26 hic Dis] d his dis ni f. D *** id est (est) H
ΠΛΑΥΤΩΝ D plouton B pluton RH plauton Lb ΜΙΑΟΤΩΝ Kk ΜΑΙΑΤΩΝ G ditis hic
huius ditis
HG et haec et hoc dis Dd et haec di*(ti)s haec uis L

p. 749. 50 P.

p. 316. 17 K.

[appellativum] 'huius ditis', 'haec vis huius vis', 'hic' et 'haec Samnis huius Samnitis'.

37 In 'os' correptam unum Latinum neutrum 'hoc ōs || huius ossis', quod etiam 'hoc ossum' antiqui protulerunt. Gellius libro XXX: calvariaeque eius ipsum ossum expurgarunt inauraveruntque. 5

In 'os' productam Graeca et Latina masculini vel feminini vel neutri vel communis generis: 'hic herōs huius herois', 'hic nepōs huius nepotis', 'haec dōs huius dotis', 'hoc ōs huius oris', 'hic' et 'haec compōs huius compotis'.

In 'us' correptam Latina masculini vel feminini vel neutri vel communis duum vel trium generum: 'hic lepūs huius leporis', 'haec Venūs huius Veneris', 'hoc tempūs huius temporis', 'hic' et 'haec Ligūs huius Liguris', 'hic' et 'haec' et 'hoc vetūs huius veteris'.

In 'us' productam Graeca vel Latina masculina vel feminina vel communia vel neutra, ut 'hic Melampūs huius Melampodis', 'hic mūs huius muris', 'haec virtūs huius virtutis', 'hic' et 'haec sūs huius suis', 'hoc tūs huius turis'.

38 In 'ys' Graeca masculina vel feminina: 'hic amphibrachys huius amphibrachyis', 'hic Capys huius Capyis', 'haec Erinys huius Erinysis'.

In 'aes' Latinum unum masculinum 'hic praes huius praedis' et unum neutrum 'hoc aes huius aeris', cuius plurales obliqui in raro sunt usu, 'aera aetrum aeribus'. Cato in oratione, qua in senatu suasit, ut

1 appellativum *om.* G appellativum *D* distis *K* haec vis] b h uis *B* samnis samnitis *L* 3 correpta *B* hoc os *d* haec os *D* huius *om.* *K* 4 A Gellius h Gellius lib. XXX] *i. e. Cn. Gellii annalium libro XXX. libro XXXIII haec assignat Charisius p. 40. 112 P. indeque Krausius fr. hist. R. p. 205, Rothius fr. 20 p. 308*

lib r liber *R* libri *Dd* in libro *H* caluariaeque *Dd* 5 ipsum ipsum *K* expurgauerunt *H* inauraueruntque (h) *K* 6 oc *K* graecam *Rr* masculini et feminini *L* 7 haeros *L* aeros (h) *G* aeros *K* herohis *R* haerois *L* aerois (h)

G aerois *K* haerois (d) *D* hic nepos *Rr* 10 correpta *B* communis generis et hoc uetus ueteris

-i duum *K* 11 haec uenus huius ueneris *Rr* 13 ligoris *LK* haec uetus *K* 14 producta *B* uel latina uel masculina *GL* uel latina uel masculina *K*

uel neutra uel communia *L* 15 ut *postea insertum et ad mg. add. in L* 16 *post*

uel opus opantis
muris: haec opuns nomen urbis huius opuntis *add. B* haec orons huius orontis *D del.*
d hic odipus huius odipodis *GL et ex* hic ophus huius ophudis *corr. K* sus suis
G 18 ys] is *D* ut hic *K* amphibrachis *RB* amphibrachis *D* amphibrachys

G amphibrachis *Rr* amphibrachyis *D* amphibracheys *B* amphibrachys *G* amphibracheis *H* amphibrachis *L* .yis *K* 19 haec *Rr* haec *BH* capis *DH* huius

om. D capys *R* capiys *H* capeys *B* capydis *GL* .yis *K* haec *add. d* Erinys] b herinys *D* herynis *RG* herynys *BLK* g herynys *H* erinys *H* eriniys *B* herynus *R* herynis *LK* herynys *G* haerinyis *D* 20 es *B* ut hic praes *DGL*

predis *B* 21 plurales] h pluralium *RBDH* usu] r huius *R* 22 aera] ex *corr. d* Cato in oratione ... ut plura aera equestria fierent: *Meyerus l. 1, p. 85 sq. cf. Brillenburgium de M. Porcio Cat. p. 71* quia *D* quia *h* suasit *K*

p. 760. 51 P.

p. 317 K.

plura aera equestria fierent: nunc ergo arbitror oportere restitui, quin minus duobus milibus ducentis sit aerum equestrium. in eodem: de aeribus equestribus de duobus milibus actum.

5 In 'aus' Latina duo feminina: 'haec laus huius laudis', 'haec fraus huius fraudis'.

In 'ans' Latina masculina vel communia duum vel omnis: 'hic quadrans huius quadrantis', 'dodrans dodrantis', 'hic' et 'haec infans' [τὸ νήπιον] 'huius infantis', 'hic' et 'haec' et 'hoc infans' [ὁ ἄλλος, huius] 10 'infantis' et 'amans', quod nomen est, cum pro amatore accipitur, 'amantis'. invenitur etiam unum femininum, 'haec glans huius glandis'. sic enim Lucretius, ut supra dictum est, profert et Ovidius in XIII metamorphoseon:

ut lata plumbea funda

15 Missa solet medio glans intabescere caelo.

In 'ens' Latina masculina vel feminina vel communia duum vel trium 30 generum: 'hic Vfens huius Vfentis', 'haec mens huius mentis', 'hic' et 'haec parens huius parentis', 'hic' et 'haec' et 'hoc prudens huius prudentis'.

20 In 'ons' Latina masculina vel feminina vel omnis: 'hic mons huius montis', 'haec frons huius frontis', 'hic' et 'haec' et 'hoc insons huius insontis', quod solum teste Probo o ante 'ns' habet correptam, et eius simplex 'sons sontis'.

In 'uns' similiter Latina masculina: 'hic Arruns huius Arruntis'.

25 In 'yns' unum Graecum invenitur femininum: 'haec Tiryns huius Tirynthis'.

1 aequiestria (s?) LK ergo om. GLK oportere] b oportere B 2 institui Lipsius de militia Romana lib. 1 dial. V p. 33 ed. Antwerp. a. 1598, quem tacite sequitur I. F. Gronovius de pecunia vet. III 2 p. 275 ed. Amst. 1656 quin minus] scripsi qui minus H quo minus vell. ne quo minus Lipsius quo ne minus C. T. Zumptius ub. d. rom. Ritter etc. p. 13 milibus actum ducenti⁸ Dd 3 aequiestrium RDHG

Cato in eodem (sc. libro): Meyerus l. l. eadem Krehlius 'pertinet fortasse de aeribus equestribus ad titulum orationis' Krehlius aequiestribus RD equestrioribus R 4 auctum R 5 feminina duo H 7 ans] d as D 8 huius dodrantis GL hic et haec et hoc infans ΟΑΑΤΩΝΗΠΙΟΝΑΛΟΣ huius infantis B τὸ νήπιον] om. H ΟΑΑ ΤΟΝ ΝΗΠΙΟΝ Δ&ΛΟΣ Rr huius infantis ΤΩΝΗΠΙΟΝ GLK 9 hic et haec — infantis in mg. add. K ὁ ἄλλος] hic om. RBH ΟΑΑΑΑΑΟΣ G huius om. DGLK 10 pro add. d 12 Lucretius] v. lib. VI § 96 ut] et r Ovid. metam. XIII 825 sq. cf. lib. VI § 96 14 plumbea K 15 missa K missa solet

missa solet L solent Hh glans ut Rr 17 hic mens Rr 20 omnis K omnis generis D omnis ut H 22 insonthis D Prob. de cath. nom. p. 1473 P. 130 L. cf. p. 1444 P. 104 L. correptum L 23 et huius K 24 masculina uel femi-

nina L aruns GLK aruntis GLK 25 hyc Rr tyryns RGLK tyryns BD tyryns H 26 tyrynthis R tyryntis BGLK tyryntis D tyryntis H

p. 751 P.

p. 317. 18 K.

In 'ars' Latina masculina vel feminina: 'hic Mars huius Martis', 'haec ars huius artis'.

In 'ers' Latina omnis communia generis: 'hic' et 'haec' et 'hoc iners huius inertis'.

In 'ors' Latina masculina vel feminina vel omnis: 'hic Mavors huius Mavortis', 'haec cohors huius cohortis', 'haec sors huius sortis' - cuius nominativum 'haec | sortis' protulit Plautus in 'Casina':

Vide ne qua illic insit alia sortis sub aqua --,
40 'hic' et 'haec' et 'hoc concors huius concordis'.

In 'urs' Latina communia trium generum: 'hic' et 'haec' et 'hoc Tiburs huius Tiburtis' [gentile].

In 'uls' unum femininum: 'haec puls huius pultis'.

In 'ems' unum femininum: 'haec hiems huius hiemis'.

In 'abs' Graeca et Latina masculina et feminina: 'hic Arabs huius Arabis', 'haec trabs huius trabis'. vetustissimi tamen etiam 'trabes' pro 'trabs' proferebant. Ennius in Medea:

Vtinam ne in nemore Pelio securibus

Caesa accedisset abiegna in terram trabes.

In 'ebs' correptam Latina omnis communia: 'hic' et 'haec' et 'hoc caelēbs huius caelibis'.

In 'ebs' productam unum femininum Latinum: 'haec plebs huius plebis'; dicitur tamen et 'haec plebes huius plebei'. Lucanus in III:
nescit plebes ieiuna timere.

In 'obs' feminina Latina: 'haec scobs huius scobis' et 'scrobs hu-

1 martys *D* post Martis: haec mars huius martis *add. R del. r* 3 latina
ex latinum corr. K omnia communis *B* communis *RH* communi *rh* commune
uel generis
G 5 masculina feminina *K* omnis hic mauors *D*. 6 coors *RGLK* coortis
RGK hortis *L* haec sors] exortis *D* haec sortis *d* haec sors huius sortis haec
sors huius sortis *K* 7 *Plaut. Cas. II 6, 28* cassina *K* 8 ne qua] *Kr cum*
Plauto neque *RDH* ne quae *BGL* aliqua sortis *B* sortis etiam *Plaut. Vet. m.*
pr. sors m. alt. 9 concordis] *b* concondis *B* 12 *uls in mg. add. h* puls *ex*
plus *corr. B* 13 *emps Rr* haec in *litura h* chiemps gemis *Rr* 14 *arbs H*
graeca masculina latina (et *L et infra lin. K*) feminina *GLK* et masculina et
BH *araps Dd arbs Hh* 15 etiam *om. HK* pro trabis *B* 16 *Enn. Med.*
fr. 1 v. 1 sq. p. 52 Both. Med. exulis fr. I v. 1 sq. p. 36 Ribb., p. 124 Vahl., apud
quos v. l. rell. h. l. testium conferenda est 17 *memore RB* 18 *cessa GL caesae*

Prisc. de metr. Ter. § 14 cod. regin. 1709 saec. X test. H. Keilio ^c *acedisset K*
accidisset r cecidisset h Coloniensis cecidissent Prisc. l. l. cum aliis testibus

abiegna in terram] in terram abiegna (abiegna *Rr* abiegna *K* abiegna *G*) libri *h. l.*
abiegnae (abiegne *cod. reg.*) ad terram *Prisc. l. l. et alii* abiegna ad terram *alii*
19 *ebs] r eps R* correpta *B* cummunia *K* 20 *celebis K* 21 *ebs] r eps*

R ^c *hae R* 22 *plebi Rr* *Luc. Phars. III 58* III. *L* 23 *plebis ieiuna (i)*
Kk 24 *latina feminina GLK* et haec *scrobs g* *scrobs scrobis L*

p. 751. 52 P.

p. 318. 19 K.

ius scrobis' (sic alii; sed Probus nominativum protulit similem genitivo), quod Plautus masculin^o genere profert in Amphitryone:

Ibi scrobes effodito tu plus sexagenos in dies.

In 'ybs' unum masculinum: 'hic chalybs huius chalybis'.

5 In 'urbs' unum femininum: 'haec urbs huius urbis'.

In 'aps' unum femi[nin]um: 'haec daps huius dapis'. sed nomina- 41
tivus in usu frequenti non est, quem Livius Andronicus in I Odis-
siae ponit:

Quae haec daps est, qui festus dies?

10 Horatius accusativum protulit in | II carminum:

Ergo obligatam redde Iovi dapem.

idem genitivum in IIII:

Nunc in reluctantes dracones

Egit amor dapis atque pugnae.

15 idem in epodo:

mutatae dapis

Inemori spectaculo.

In 'eps' masculina et omnis: 'hic manceps huius mancipis', 'hic' et
'haec' et 'hoc particeps huius participis'. 'adeps' vel 'adipes' in utro-
20 que genere invenitur. Varro in II rerum rusticarum: adipe suilla.

In 'ops' Latinum femininum unum: 'haec Ops huius Opis' [nomen ma-
tris deum et copia] (eius quoque nominativus^o in usu frequenti non est,
sed illius, quod ex eo componitur, commune omnis, 'hic' et 'haec' et
'hoc inops huius inopis'. vetustissimi tamen etiam 'hic' et 'haec' et
25 'hoc ops' et 'cops' pro 'opulentus' et 'copiosus' proferebant. Accius
de Hercule dicens:

1 Probus de cath. nom. p. 1462 P. 120 L. similem protulit BH 2 plauustus
D amphitryone D amphitryone L Plaut. Amphitry. fr. 11 p. 422 Both. cf. lib.
V § 41 3 scrobes] add. r scrobes G scrobis LK effodi Dd tu plus] scripsi
duplus Dd plus RBHGLK 'in aliis duplos' m. rec. in R indiges Rr 4
ybs] r yps R lbs BHGLK chalybs] π calybs rd calyps RD calips G calibs
BHLKg chalybis] π calibis libri 5 ubi H 6 aps] r abs RD 7 Livius] r
libius RDHGLK andranicus K odissia H odisei K odisei G odisei L
Liv. Andr. Od. I v. Hermannum elem. d. m. p. 619 coll. Hom. Od. I 225 10 ora-
tius Gk aratus LK Hor. carm. II 7, 17 in II. carminum accusativum protulit
B in om. H carm. specr. in K 12 genitivum] rd genitio RD Hor.
carm. III 4, 11 sq. III. GL 13 in se luctantes L 15 Hor. epod. 5, 33 sq.
epodo H 16 motate LK motatae l dapes K 17 inemori] α Horatius
in memori B memori vell. 18 ebs BD masculini HGLK ut hic manceps K
20 genere B Varro in II rer. rust. v. lib. V § 41 adipes illa libri
21 ops] d obs BD feminum H unum om. BD add. d 22 copia ** eius L
frequenti in usu G 23 hic haec et hoc inops R hic et haec inops B 24 ta-
men om. H 25 ops] r obs R et cops] et cors G et corps et cops D et corps
Kk opulentur Rr post opulentus: et corpulentus add. RBDGK et copulentus
(in litura n l) L actius H Att. fragm. inc. 31 p. 253 Both. XVI p. 190 Ribb.
26 de bercule L de bertule G

quorum genitor fertur esse ops gentibus,
 42 pro 'opem ferens et auxilium gentibus'. Sic Caper. potest tamen etiam
 feminino genere hic intellegi figurate coniunctum masculino, ut si dixisset
 'quorum genitor auxilium fuit gentibus'. tamen nominativo eius usus est
 Plautus in *cistellaria*:

Itaque me Saturnus eius patruus. - Et Castor pater! -
 Itaque me Ops opulenta illius avia. - Immo mater
 quidem!)

et Graeca: 'hic Pelops huius Pelopis', 'hydrops hydropis', 'merops
 meropis'.

In 'yps' Graeca: 'Cinyps Cinypis'.

In 'irps' Latinum unum: 'hic' et 'haec stirps huius stirpis'.

In 'ax' correptam Latina et Graeca, ut 'haec fāx huius facis', 'hic abāx]
 huius abacis', quod tamen et 'hic abacus huius abaci' frequens invenitur.

In 'ax' productam Graeca et Latina sunt masculina vel feminina vel
 omnis, ut 'hic Phaeāx huius Phaeacis', 'haec pāx huius pacis', 'hic' et
 'haec' et 'hoc audāx huius audacis'.

In 'ex' correptam Graeca et Latina masculina et feminina et commu-
 nia trium generum: 'hic Lēlēx huius Lelegis', 'hic grēx huius gregis',
 'haec ilēx huius ilicis', 'hic' et 'haec' et 'hoc artifēx huius artificis'.

43 In 'ex' productam Latina masculina vel femini]na sunt vel communia
 trium generum: 'hic rēx huius regis', 'haec lēx huius legis', 'hic' et
 'haec' et 'hoc exlēx huius exlegis'.

In 'ix' correptam Latina masculina vel feminina: 'hic calīx huius ca-
 licis', 'haec pīx huius picis', 'haec nīx huius nivis'.

In 'ix' productam Graeca et Latina masculina vel feminina vel com-
 munita trium generum: 'hic Phoenix huius Phoenicis', 'haec cornīx huius
 cornicis', 'hic' et 'haec' et 'hoc felix huius felicitis'. oportet autem scire,
 quod Graeci i et y ante x brevem esse volunt, etiam si in obliquis produ-

1 esse fertur *K* obs *R* 2 auxilium sibi gentibus *H* Caper] *de dub. gen. se-*
cundum Osannum de Capro p. 12 etiam *om. G* 3 hic *Rr* hoc *H* dixisset *R*
 4 inusus *K* 5 plautus *Dd* *Plaut. cistell. II 1, 37 (42) sq.* 6 patruus eius
Plautus et castor libri *Prisc. cum Vet. Plauti; leg. ecastor* pater] *r* patrem *R*
 7 mops *Rr* imo *K* 9 Pelops] *b* peloas *B* 11 ips *H* graeca *spscr.*
K cynips *RH* cynyps *BDGL* cynipis *H* cynipys *B* cynypis *L* cinyphys *R* cy-
 niphys *D* 12 strips *R* stirpis] *r* stripis *R* 13 correpta *B* ut *om. H*
spscr. K 14 tamen hic *D* 15 producta *B* 16 ut *om. BD* hifeax in hic
 pheax *corr. L* Phaeax] *r* pheax *DHGG* faeax *R* feax *B* pheacis *BDHGLK*
 feacis *R* 18 correpta *B* uel femina *L* 19 hic Lelex] *h* haec lelex *RHGLK*
 lelēx lelegis *H* hic grex huius grexis haec lelex huius lelegis *B* 21 post
 In ex pro *unum fol. excidit in B cf. § 46* uel masculina uel *L* sunt et commu-
 nia *GLK* 22 'hic et haec et hoc exlex .gts' haec 'lex .gis *Kk* 23 exlex] lex *R*
 25 hic pix .cis *G* 26 graeca latina *GLK* 27 penix *R* phenix *GL* phoenix
H huius *om. H* hius *R* phenicis *GL* haec cornix *ex* hic cornix *corr. K*
 28 autem] tamen *HK* 29 et *om. K* y] *l*, *add. k e G et in litara ni f. L*

p. 753 P.

p. 320. 21 K.

atur, ut 'Φοῖνιξ Φοίνικος', 'βόμβυξ βόμβυκος', a vero secundum genitivum etiam in nominativo produci vel corripī dicunt, ut 'κόλαξ κόλακος' corripitur in nominativo, quoniam et in genetivo corripitur, 'Φαλαῖξ' vero 'Φαλαῖκος' in utroque producitur. Latini tamen omnes vocales bitempores, id est διχρόνους, habentes, ad genitivum respicientes dicunt produci vel corripī vocales ante x positas in nominativo. inveniuntur igitur in 'ix' productam Latina, ut ostendi, feminina vel omnis: 'haec nutrix huius nutriticis', 'hic' et 'haec' et 'hoc pernīx huius pernīcis'.

In 'ox' correptam femininum: 'nōx noctis', et ex hoc compositum 44 commune: 'hic' et 'haec' et 'hoc pernōx pernoctis'. Iuvenalis:

si luditur alea pernox.

In 'ox' productam femininum vel omnis: 'haec vōx huius vocis', 'hic' et 'haec' et 'hoc velōx huius velocis', 'atrōx atrocis'.

In 'ux' correptam masculina vel feminina: 'hic Volūx huius Volucis', 15 'haec | nūx huius nucis'.

In 'ux' productam masculinum: 'hic Pollūx huius Pollucis', femininum: 'haec lūx huius lucis'.

In 'yx' Graeca tam masculina quam feminina: 'hic sandyx huius sandycis', 'haec Styx huius Stygis'.

20 In 'aex' femininum: 'haec faex huius faecis'.

In 'aux' unum femininum: 'haec faux huius faucis'.

In 'alx' unum femininum: 'haec falx huius falcis'.

In 'anx' unum: 'haec lanx huius lancis'.

1 Φοῖνιξ Φοίνικος] μ phoenix phoenicos RDK phenix phenicos GL phoenix phoenichos H βόμβυξ βόμβυκος] μ bombix bombicos RDGLK BOMBYΞ. BOMBY-

KOC in lacuna h -2 ut ΚΟΛΑΞ. ΚΟΛΑΚΟΣ in lacuna h ΚΩΛΑΞ ΚΩΛΑΚΟΣ Rr ΚΑΛΞ ΚΑΛΚΟΣ K colax colacos L 3 corripī+stūr (un) R corripiunt K corripiunt nomina

at corripitur GL et om. H corripitur om. DH producitur Rr producitur K Φαλαῖξ — producitur om. R add. r Φαλαῖξ] μ phaeax Dr pheax HGLK uero om. μ

4 Φαλαῖκος] μ phaeacis Dr phaeacis HGLK tamen] autem L bitemporis RrD

bitemporis HK 5 idem Rr ΔΙΧΡΩΝΩΥΣ Rr ΔΙΚΡΩΝΟΥΣ G ΔΙΚΡΟ*** H ΔΙΧΡΟΜΟΣ h ΔΙΧΡΩΝΟΥΣ L ad] et GLK getium R 6 in. positas in H ix] x L 7

ostendimus H 9 ex eo compositum GK 10 huius pernoctis L Iuv. sat. III

8, 10 12 productum H uox .cis G 13 uelox huius cis L post uelocis:

atrōx — uolucis om. R add. r 14 post feminina: uel communia add. D uelux

H huius om. GL uelucis H 15 post nucis: hic et haec dux add. D hic et

haec dux huius ducis h 16 masculinum uel femininum GL masculinum et femi-

nam K pullax huius .lucis G pullux huius .cis K pullux .cis L femininum

om. GLK 18 In ix H quam] tam L feminina sandyx GLK feminina haec

sandyx g sandix DH huius om. L sandycis] g sandicis RDG .cis L 19

hic steyx (r) L hic styx G hic styx stycis K styx Dd stix H huius hic et

h. l. fere ubique om. L Stygis] h sti*** R stigis Dr sticis G sticis uel stycis H

gis in litura l cis ni f. L 20 In ex H faex] d fex DH fecis DH 21

faux. faucis H 22 alx unum haec L 23 anx unum femininum GLK lan-

tis Rr

p. 753. 54 P.

p. 321 K.

- In 'unx' unum: 'hic' et 'haec coniunx huius coniugis'.
 In 'arx' unum femininum: 'haec arx huius arcis'.
 In 'ac' unum neutrum: 'hoc lac huius lactis'.
 In 'ec' unum neutrum: 'hoc || allec huius allecis'.
 In 'ut' 'hoc caput huius capitis'.

DE GENETIVO SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

VIII 45 Et haec quidem terminationes nominativi tertiae declinationis. genitivus autem eius in 'is' desinit correptam, excepto uno monosyllabo, 'haec vis huius vis', quamvis omnes aliae declinationes producant terminationem eiusdem casus.

Oportet autem scire, quod in quibusdam pares habeat genitivus tertiae [declinationis] suo nominativo syllabas, in quibusdam una, in aliis duabus syllabis vincat.

Et pares quidem habet in nominibus in e desinentibus correptam, ut 'hoc marē huius maris', 'hoc monilē huius monilis', et in quibusdam in 'er' vel in 'es' productam vel in 'is' tam correptam quam productam exeuntibus, ut 'hic pater huius patris', 'hic verrēs huius verris', 'haec caedēs huius caedis', 'hic collis huius collis', 'haec avīs huius avis', 'haec vīs huius vis'.

In aliis autem omnibus eiusdem declinationis nominibus una syllaba superat nominativum genitivus, ut 'schema schematis', 'Cicero Ciceronis', 'consul consulis', 'pecten pectinis', 'baccar baccaris', 'lis litis', 'apex apicis'. excipitur 'haec caro huius carnis', in quo pares habent syllabas genitivus et nominativus (inveniuntur tamen veteres, qui genetivo similem

1 unum *post unx om. D* unum commune *GL* haec et hoc coniunx *Rr*
 coniunx coniugis *G* coniunx coniugis *K* 3 In hac *Rr* unum nomen neutrum
GK haec lac *H* huius *om. L* 4 In haec *Rr* allec huius .cis *K* 5 ut
 ut hoc caput *H* 6 SINGVLARI] casu singulari *Dr* casu nuō singū *G* tertiae *D* 7 haec
Rr tertiae declinationis nominativi *L* "declinationis" tertiae genitivus *H* (i. e. enim)
 eius dissinit in is *K* 8 autem *om. GL* in his *Rr* 9 producunt (i) *L* 11 scire
 (r) *L* pares quidem *Rr* pares habeat in *litura h* habet * (&) *Dd* habet *L*
 12 declinationis *om. DGLK* 13 vincit *L* 14 nominibus] n^oū *L* nomina-
 tivo *K* 15 munile *GLKr* munilis *Gr* .lis *LK* 16 er et es *G* productam
 et in *L* uel is *K* tam correptam quam productam *om. GLK* tam is correptam
 tam productam in *mg. k* 17 haec caedis *Dd* 20 eius dēclinationis *H* eius decli-
 nationis *h* ,syllaba *spscr. L* 21 ut] hoc *L* scema *GK* scema .tis *L*
 scematis *K* 22 pectinis] r pectenis *RK* bacchar baccharis *H* bacar .ris *L*
 23 apicis *G* excipiuntur *L* excipiuntur *K* caro carnis *H* sy. labas geni-
 tivus nominativum *Rr* 24 nominativus et genitivus *L* et in genitivus et nominati-
 vus *corr. K* • genitivo *K* genitivum similem nominativo *H*

p. 764. 55 P.

p. 321. 22 K.

nominativum | protulerunt), et 'senex senis' et 'supellex supellectilis', in quo duabus syllabis vincit genetivus nominativum. (huius quoque nominativum quidam similem genetivo protulerunt.) et omnia, quae a capite composita in 'ps' desinunt, similiter habent duabus syllabis superantem genetivum, ut 'anceps ancipitis', 'biceps bicipitis', 'centiceps centicipitis', quae veteres in 'es' proferentes secundum regulam declinabant: 'ancipes ancipitis', 'bicipes bicipitis', sicut 'hospes hospitis', 'sospes sospitis'; iuniores vero gaudentes breviloquio per concisionem ea protulerunt, quod et in aliis dictionibus fecisse inveniuntur, ut 'dic', 'duc', 'fac', 'fer' pro 'dice', 'duce', 'face', 'fere', nec non etiam vocativos in 'ius' terminantium propriorum: 'Virgili', 'Terenti' pro 'Virgilie' et 'Terentie' dicentes, de quibus iam docuimus.

Paenultima vero eius declinationis in quibusdam producitur, in quibusdam corripitur. producitur quidem in iis, quorum nominativus in longam desinit seu natura sive positione, ut 'söl sölis', 'Titän Titänis', 'delphän delphänis', 'für füris', 'Maecenäs Maecenätis', 'mercēs mercēdis', 'Sannīs Sannītis', 'Crenīs', nomen proprium nymphae, 'Crenīdis', 'ös öris', 'mūs mūris', 'praēs praēdis', 'vās vāsis', 'laūs laūdis', 'infāns infāntis', 'Arrūns Arrūntis', 'Arīs Arīnis', 'inērs inērtis', 'vecōrs vecōrdis', 'pūls pūltis', 'allēc allēcis'. excipiuntur in 'on' desinentia Graeca et in ^o tam Latina quam notha, quod tam corripere quam producere licet ea in nominativo. haec enim vocalis [id est o] quamvis in nominativo producatur, in genetivo non semper producitur paenultima, sed in quibusdam,

1 protulerunt *G* et senex] *r* ut senex *RD* et senex *K* ^{ut} subpellex *R* suppellex *HGL* supellectilis *HGLr* 2 duobus *H* syllabis duabus *K* 3 quidam] quidem *L* similem quidam *K* genitivos *K* 5 accipitis *D* biceps—centicipitis *om.* *GLK* 6 in aes *K* proferentes *Rr* ut ancipes *GK* huius ancipitis *r* 7 biceps *G* sospes sospitis hospes hospitis *GL* sospes .tis oспes .tis *K* 8 vero] *r* autem *R* quod et in] *d* quod in *DL* 9 a niuntur *iterum* *inc. B cf. § 43 init.* 10 fere] ^{fer pro fere} facere *Dd* in us *Dd* propriorum in ius terminantium *GLK* 11 uirgeli trenti *GL* uirgili pro uirgilie et terenti pro terentie *B* et terenti *D* et terenti *H* Virgilie] *r* uirgiliae *R* et *om.* *L* terentiae *K* terentiae *RD* trentie *HGL* dicentes *ex* producentes *corr.* *L* 13 De temporibus penultimae tertiae (penultime tertie *D*) declinationis *inscr.* *DI* eius] huius *G* eius ^{de} *LI* 14 his libri] 15 desinit sillabam *h* sive] seu *GLK* delphin delphinis *G* delphin .nis *L* 16 fur furis] *hh* furor furoris *B* furor furoris fur furis *RH* lien lienis fur furis *GL* maecenas *R* mecenas *BHDGLK* mecenatis *BDHG* .tis *LK* 17 Crenis] ^h *k* renis *Rr* chrenis *B* chrens *D* crinis *GLK* nimphae *LK* nimphe *G* Crenidis] ⁱ *k* renidis *D* chrenidis *B* erinidis *GLK* 18 uassis *K* 19 aruns *D* aruns *G* Arruntis] *r* aruntis *RDG* Aris Arinis] *om.* *K* arris arrinis (arrinis *ex corr.* *h*) *Hh* arris arrinis *D* arris arrentis *RB* arris arrentis *r* uaecors uaecordis *D* 20 puls *ex plus corr.* *R* hallec hallecis *BG* hallec .cis *K* allectis *Rr* 21 quod in nominatio tam producere quam corripere licet ea *L* producere quam corripere *H* liquet *G* 22 hae ^e nim *Rr* uocalis ^{id} est *Bb* producatur in] *h* producatur sed in *H* *rell.* 23 sed *ante* in quibusdam *in mg.* *K* quibus ^{dam} *Rr*

p. 788. 56 P.

p. 322. 23 K.

in aliis autem corripitur. quando autem producitur vel quando corripitur, cum de nominativo et genetivo exposuimus dictum est. praeterea corripunt praedictam paenultimam in 'ms' vel 'bs' vel 'ps' vel 'x' desinentia, si vocalem brevem ante eas consonantes habuerint, velut | 'hiems huius hiemis', 'caelebs caelbis', 'mancēps mancēpis', 'fāx fācis', 'artifēx artificis'; nec non producentia terminationem nominativi corripunt paenultimam genetivi: 'hic' et 'haec' et 'hoc pār huius pārīs', 'Lār Lāris', 'vās vādis', 'pēs pēdis', 'Ceres Cerēris', 'compōs compōtis', 'bōs bōvis', 'sūs sūis', 'grūs grūis'. corripientia quoque nominativum in quibusdam corripunt paenultimam genetivi, in quibusdam producunt. producunt in 'al' et in 'el' neutra et in 'ar' similiter neutra derivativa, ut 'hoc tribunāl huius tribunālis', 'cervicāl cervicālis', 'mēl mēllis', 'fēl fellis',
 48 'calcār calcāris', 'lacunār lacunāris', 'lucār lucāris'. in 'or' quoque desinentia alia producunt, alia corripunt paenultimam genetivi. producunt, ut 'hic cursor huius cursōris', 'hic' et 'haec auctor huius auctōris'; corripunt: 'hic Hector huius Hectōris', 'haec arbor huius arbōris', 'hic' et 'haec || memor huius memōris'; quando vero producunt et quando corripunt, cum de nominativo tractabatur docuimus. alia vero omnia, quae nominativi terminationem corripunt, similiter paenultimam genetivi corripunt, ut 'toreumā toreumātis', 'Hannibāl Hannibālis', 'vigīl vigīlis',
 20 'cornicēn cornicēnis', 'aggēr aggēris', 'vetūs vetēris', 'capūt capūtis'. excipiuntur 'inquiēs inquiētis', quod simplicis declinationem servavit in composito, quamvis corripiat extremitatem nominativi, similiter 'ōs ōssis' et 'lāc lāctis', quod quibusdam placet in nominativo per apocopam 'te' proferri: 'hoc lacte' enim dicebant antiqui.

25

DE DATIVO CASV SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

- 49 Dativus tertiae declinationis nascitur a genetivo abiecta s producta i:
- 1 sed in aliis *K* corripitur uel quando producitur *Hr* 2 dictum est *add. r*
 3 uel in *bs* uel in *ps* *B* 4 habuerunt *Dd* velut] ueluti *B* ut *L* hiems] *d* et in *lūtura* *g* haec hiems *B* hiemps *RD* huius *om. GLK* 5 caeleps *D*
 caelebis *r* celebis *BG* celbis *Dd* 7 genitiui haec tantum hic *B* ut hic *DGLK*
 huius *paris K* 8 ceres .^oris *K* cōmpos *L* 10 alterum producunt in *mg.*
add. L 11 diriuata *L* ut in *lūtura* *b* ^{hoc} tribunal *K* 13 calcar] *d* calcal *D*
 uel laqar
 lucar .ris *L* 15 cursor .ris et sic in *sqg. LK* corripunt ut hic *GK* 16
 haector *RDH* hiector *G* haectoris *RD* .ris *G* 18 quae ** nominatiui *H* 20
 ut hoc toreuma *K* ^{uel o} taureuma *Gg* coreuma *R* taurematis *G* ^{h n h} anibal annibalis
Rr annibal annibalis *Dd* annibal annibalis *BH* 21 cornicien *Gg* ⁿⁱ cornicis *Dd*
 cornicenis *G* ^g ageris *Rr* ^t capud *Dd* 22 excipitur *LK* ^u inquiētis *b* ser-
 uant *Dd* seruat *GLK* 23 similiter et os *B* os *add. r* 24 no *R* minatiuo in
mg. add. r ^c te] .*B* proferri] *d* perferri *D* 25 hoc late *Hh* "dicebant
 "enim *K* antiqui dicebant *G* 26 CASV *om. H* SINGVLARI *om. G* TERTIS *D*
 II. in III. corr. *H* 27 i *add. r*

p. 756. 57 P.

p. 323. 24 K.

'huius schematis huic schemati', 'huius maris huic mari', 'huius Cicero-
nis huic Ciceroni'. inveniuntur poetae rarissime in Graecis, quae apud
Graecos in i correptam terminant supra dictum casum, ipsi quoque eum
corripientes. Stautus in I Achilleidos:

5 Palladi litoreae celebrabat Scyros honorem. |

DE ACCVSATIVO SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

Accusativus fit supra dictae declinationis 'is' genetivi modo in 'em' X 50
modo in 'im' conversa, ut 'huius solis hunc solem', 'huius flaminis hunc
flaminem', 'huius gregis hunc gregem', 'huius regis hunc regem', 'huius
10 Tiberis hunc Tiberim', 'huius Araris hanc Ararim', 'huius vis hanc vim',
'huius turris hanc turrim'. in una tamen terminatione, id est 'is', desi-
nentium, quae similem habent genitivum nominativo, inveniuntur quaedam
nomina accusativum 'im' finientia. sunt autem haec plerumque Graeca
vel propria, quae accusativi Graeci n in m convertentia faciunt accusati-
15 vum Latinum, ut 'Tiberis Tiberim', 'Fabaris Fabarim', 'Thybris Thy-
brim', 'Araris Ararim' (nam non potest ab alio nominativo, ut diximus,
nisi in 'is' desinente in 'im' accusativus proferri. ergo 'Arar' per || apo-
copam 'is' protulit Lucanus in VI:

Rhodanumque morantem

20 Praecipitavit Arar),

'haec Neapolis Neapolim', 'Charybdis Charybdim'. Virgilius in VI:

Leucaspim et Lyciae ductorem classis Orontem.

idem in VIII:

A quo post Itali fluvium cognomine Thybrim

25 Diximus.

1 scematis BHGLK scemati BHGLK huius ante Ciceronis ex huic corr.

H 2 rarissime B 3 correptum B supradictam Rr cassum G eam r

4 Stat. Achill. I 285 achileidos L achileidos K 5 pallidi K litoreae
celebrabat] rd litore accelebrabat RDG litore accelebrabat L litoreae accelebrabat B
litterea (sic ni f. in litura; littoreae h) cebrabat H litore lebrabat (in mg. acce) K

Scyros] r sciros HGLK cyceros R honorum Forte diem Stautus 6 DE ACCVS-
TIVO SINGL ACCVSATIVO] ACCVSSATI L ACCVSATIVO CASV BG CASV D TER-
TIE D 7 fit spscr. in K supradictae declinationis fit GL his Rr 8 modo

in im post hunc regem collocat K in m Rr conversa(m) B 9 huius regis
hunc regem in mg. add. r 10 tyberis DHG tyberim DHG Araris hunc Ara-
rim] k agaris hunc agarim RBK 11 Accusativus in im in GR. nominibus et simi-
liter per terminationes sqq. in mg. l in is (his in is corr. D) BDGLr termi-
nantium G 13 in im BDHG haec spscr. K 14 quae spscr. K 15 tybe-
ris DGLK tyberim DLK faberis faberim GLK tybris tybrim GK thibris

thibrim BH thibris thibrim L 17 in his R accusativus] r accusativum RBDHG
accusativum L proferre BDGLK et ex corr. h (proferri ni f. H) 18 Luc. Phars.
VI 475 sq. 19 rodanumque LK 21 necapolis necapoli G neopolis neopolim L

Neapolim — Orontem] in mg. add. r *** (sis?) R charibdis charibdim BH
carybdis caribdim D caribdis caribdim r Verg. Aen. VI 334 22 leucaspym D

liciae RBGLK litiae H ductorem R ductoremq. Med. clas GL *oron-
tem(h) D orontem Pal. 23 Verg. Aen. VIII 331 sq. (deficit Pal.) 24 A om. K
possit tali GLK posit itali Rom. fluvium G thibrim r tybrim GLK

idem in VIII:

Principio Falarim et succiso poplite Gygen.

idem in VII:

Qui Tiberim Fabarimque bibunt.

- 51 'Mephitis' quoque, quod proprium est et a Graeco *μῆφτις*, ut quibusdam videtur, mutatione s in f translatum, rationabiliter in 'im' fecit accusativum. Virgilius in VII:

saevamque exhalat opaca | Mephitim.

idem in VIII:

Immanem veluti pecora inter inertia tigrim. 10

idem in XI:

Velocem interea superis in sedibus Opim.

'Alpis' cum semper plurale sit, quomodo 'Syrtis', tamen et singulariter hoc, quomodo illud, invenitur a poetis prolatum et in 'em' accusativum terminans 'Alpem', cum illud 'Syrtim' facit. Lucanus in I: 15

Tunc inter Rhenum populos Alpemque iacentes.

idem in III:

Agmine nubiferam raptō superevolat Alpem.

Iuvenalis in IIII:

Transilit; inposuit natura Alpemque nivemque. 20

Lucanus in VIII:

Trans Pharon in medio tanget ratis aequore Syrtim.

1 idem in VIII — Gygen *post* idem in VII — bibunt *profertur* in G, *post* quibusdam videtur in H, *ord.* restituit h Verg. Aen. VIII 762 2 ^{rin}pcipio D principioque ararim in *litura* h ararim RGLK phalarin Pal. phalerim Med. Rom. pollite R gigen DH gyngen G 3 Verg. Aen. VII 715 VII] α VI libri VIII *edd.* ante α 4 tyberim G Fabarimque] r ararimque RGLK ararim quae D falerim qui in *litura* (qui in que *corr.*) h fabarumque Pal. fabarumque Rom. 5 mēstis(m) G memstis L mēstis K est om. H μῆφτις] sic in *litura* r mesitis D μεφτυς K μεφτις L mephitis B 6 ^{trans}lactum D ^hfacit GK 7 Verg. Aen. VII 84 8 saevumque Med. que om. G exalat G exalat RKdh exalat cum Verg. Mentel. pr. a pr. m. et Goth. alt. DH opacē Pal. mēstīm G memstīm L mēstīm K mepithim Med. mēstīm ex mīstīm ut vid. *corr.* Pal. mēstēm Rom. 9 Verg. Aen. VIII 730 10 Immanem HL peccora H tygrim R tigrim D tigrin Pal. 11 Verg. Aen. XI 532 12 interra Rr inter eas operis ī fidibus GL 13 Alpis] ex *corr.* K Alpi^s D Alpes in *litura* h sirtis L syrtis h 14 accusativum] r accusatiur R terminans accusativum L 15 sirtim L Luc. Phars. I 481 16 Hunc Voss. AB cum al. libris Luc. in terrenum L populopalpemque R Alpesque v. l. libr. Luc. 17 Luc. Phars. III 299 II. R 18 rapta GLK snper euolebat K Alpen v. l. libr. Luc. 19 Iuv. sat. IIII 10, 152 IV L III. GK 20 transilit G posuit L possuit GK opposuit Heidelberg. cum libris Iwen. 21 Luc. Phars. VIII 184 VIII] 1 VIII (IX L nono K) libri 22 faron RLK pharon Luc. Voss. B tanget *add.* r tangit cum parte libr. Luc. GL tanguit K rates G sirtim L syrtis, syrtis v. l. libr. Luc.

p. 757 P.

p. 325. 26 K.

idem in I:

dubiam super aequora Syrtim.

praeterea inveniuntur Latina in 'im' terminantia accusativum: 'hanc turrim', 'burim', 'securim', 'puppim', 'sitim', 'restim', 'vim', 'pelvim', 'tussim', 'magudarim'. Virgilius in II:

52

Turrin in praecipiti stantem summisque sub astra.

idem in I georgicon:

Continuo in silvis magna vi flexa domatur

In burim et curvi formam accipit ulmus aratri.

idem in II Aeneidos:

Taurus et incertam excussit cervice securim.

idem in I:

ingens a vertice pontus

In puppim ferit.

idem in bucolico:

Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

Terentius in eunucho:

Ad restim tibi mihi quidem res redit planissime.

Virgilius in VI:

Nec vim tela ferunt, licet ingens ianitor Orci.

Plautus in rudente:

seu tibi confidis fore multam magudarim,

quod significat frugis genus [id est caulis, qui nascitur ex ea parte

1 *Luc. Phars.* I 686 2 aequore aliquot libri *Luc.* et sic in aequora corr. *Heidelb.* teste *Lindemanno* 3 in im terminantia Latina *K* terminantia] h terminat *H*

haec *R* turrin burim] bh turrin tiburim burim *RBHGLK* 4 burim pupim securim *D* puppim] r pupim *RGK* vim] r ruim *R* peluim ***** tus-

sim (plebim) *B* 5 *Verg. Aen.* II 460 -U. *GK* et ex II. mut. *L* 6 turrem *Dd* turrem *Fr.* ut vid. in om. *L* praecipiti] h praeciati *H* summisque] h sumisque *G* submisque *H* 7 *Verg. georg.* I 196 sq. 9 imburim *Med. Pal.*

formam et accipit *K* aratri *Rr* aratri *K* 10 *Verg. Aen.* II 224 aenidos *G* 11 incertam] *Pal. m. alt.* incerta *m. pr.* exquisit *G* 12 *Verg. Aen.* I 114 sq. 14 im *Med.* puppim] d pupim *DGLK* 15 *Verg. ecl.* 5, 47 (deficit *Med.*) bucolicon *B*

16 aquae ex atque corr. in *Pal.* salientae *D* salientis *GL* restinguere *Rr* restingere *BGL* 17 Terentius in eunucho] inno in *Phorm.* IIII 4, 5 enucho *H* iunucho *K* iunacho *GL* 18 mihi etiam libri *Ter.* mi *Bentleius* res redit]res rediit *cum*

libris *Ter.* *B* resedit *Gr* 19 *Verg. Aen.* VI 400 20 ferunt] r ferant *L* ferum *K* fuerint *R* Orci] antro *Vergilius.* Orci ex *Aen.* VIII 296 Te Stygii tremuere lacus, te ianitor Orci, petium esse adnotavit *Wagnerus* 21 *Plaut. rud.* III 2, 19 (v. 633)

22 magidarim *Plaut. Vet.* maguderim *Decurt.* 23 id est caulis — siliginem] conflata haec esse videntur ex variis gloss., quorum tricas extricare nequeo. siliginem ex silphium corruptum esse, recte opinor censuit *Paul.* *Leopardius* emend. VIII 10, eius emendandi conatus infra ad p. 330, 1 adnotatus est. veterum de magudari locos et alii composuerunt, quos l. *Hens. Barthius* *Wanderungen durch Nord-Afrika* p. 497 not. 170, et *Linkius* in *comm. üb. d. cyrenäische Silphium d. Allen* in *act. acad. Berol. class. phys. a.* 1829 p. 115 sqq. cauli *D*

53 cuius radix sirpis avellitur, vel, ut alii, siligi|nem]. quorundam tamen ex eis etiam in 'em' invenitur accusativus, ut Lucanus in III:

In puppem rediere rates.

Virgilius in XI:

Tullaque et aeratam quatiens Tarpeia securem.

Iuvenalis in IIII:

descendunt statuæ restemque secuntur.

cetera vero omnia supra dictæ declinationis nomina in 'em' solam proferrunt accusativum: 'hunc patrem', 'leporem', 'hanc vallem', 'hunc' et 'hanc utilem'. in Graecis autem frequenter invenimus auctores tam in hac quam in aliis declinationibus Graecos plerumque servantes accusativos, ut 'Titana', 'Sirena', 'thoraca', 'lampada' pro 'Titanem', 'Sirenem' et 'thoracem', 'lampadem', quamvis Plautus 'hanc lampadem' dixit in Casina:

Tene hanc lampadem! - Immo ego hanc †.tenebo.

DE VOCATIVO CASV SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

54 Vocativus in tertia declinatione similis est suo nominativo, ut 'hic Cicero, hic consul', 'o Cicero, o consul', 'hic rhetor o rhetor'. inveniuntur tamen Graeca, quæ vocativum Graecum servant: 'Thybris o Thybri', 'Thebais o Thebai', 'Pallas o Palla'. Virgilius in X:

Da nunc, Thybri pater, ferro, quod missile libro. idem in eodém:

1 cuius radix syrpe uocatur uel, ut alii uocant, silphium *Paul. Leopardius*

emend. l. l. stirpis *L* s^ripis *D* styrpis *K* siligilem(n) *R* Quorundam *B* 2 *Lucan. Pharsal.* III 545 IIII. *BDH VII. GLK* 3 pupem *GK* puppim *Voss. B, plerique libri Luc. et Prisc. ipse lib. XIII § 50* 4 *Verg. Aen. XI 656 (deficit Pal.)* 5 aeratam] *r* aerata *R* aeratum *L* arpeia *B*

† arpeia *Med.* securem cum *Prisc. Verg. Gud. et Mentel. seq.* securim *Med. Rom.* 6 *Iuv. sat.* IIII 10, 58 7 descendunt *om. K* discendunt *GL et in mg. add. k* secuntur etiam pars *codd. Iuv.* sequuntur *GL cum Iuv. Pith. aliis* 8

** declinationis (tm) *L* nomina *om. L* 10 actores *H* 11 hac ex *corr. L*

12 syrena *B* serena *K* thoracha *D* syrenem *BD* serenem *K* 13 thoracem

lampadem] *h* thoracem lampadam *Rr* thoracem lapadam *B* thorachem lampadem *Dd* thoracem lampad** (am?) *H* hanc lampadam *GLh* post lampadem: dixit — lampadem *om. R add. r* *Plaut. Casin.* IIII 4, 16 14 cassina *K* 15 Tene hanc] tenebant *DHGLK* lampadem] sic etiam 'omnes mss.' *Plauti teste Pareo* lampadam *Lh* hanc] iam et *Vet. et plerique dett. Plauti, eam vel hanc al. illam edd. Plaut.* hanc iam *Fleckeisenus* 16 DE VOCATIVO (rell. om.) *H* CASV *om. GL* TERTIE *D* 17 Vocativus tertiae *BH* in tertiae *Rr* decli *DGK* decli *L* declinationis *BH* suo est *BH*

18 o cicero hic consul *BHrk* rhetor] *r* rethor *RG* retor *D* rhethor *L* rethor *K*

rhethor *Rr* rethor *GL* rethor *K* 19 seruant graecum *L* seruant ut *G* tybris o tybri *D* tibris o tibri *GLK* thibris o thibri *H* 20 tebais o tebai *GK* *Verg. Aen. X 421* 21 tibri *GLK* thybre *Rom. idemque ut vid. in thybri corr. Pal.* ferro in *mg. add. b* missile *RG* 22 *Verg. Aen. X 411*

p. 726. 30 P.

p. 326. 27 K.

Teque iuvat, Palla; sed bellis acer Alesus.

idem in XI:

Quin ego non alio digner te funere, Palla.

Ovidius in I fastorum:

Care nepos, Palla, funesta quid induis ar|ma?

in quo Homerum est secutus. ille enim:

Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις.

Statius in XII Thebaidos:

O mihi bis senos longum vigilata per annos,
Thebai.

DE ABLATIVO CASV SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

Ablativus tertiae declinationis in aliis per e correptam, in aliis per i, XI 55
in aliis et per e et per i profertur. per i in neutris, quae in e correp-
tam desinunt per nominativum et sunt appellativa, ut 'hoc ma||rē, hoc
15 monilē', 'ab hoc mari, ab hoc monili'. et est similis huiuscemodi abla-
tivus suo dativo, 'huic mari' et 'ab hoc mari'. vetustissimi tamen sole-
bant huiuscemodi nominum ablativum etiam in e proferre. Varro in an-
tiquitatum humanarum XII: ab erythro mare orti. idem in
Fundanio: in mare aquam frigidam oriri. Atacinus quoque:
20 Cingitur Oceano, Libyco mare, flumine Nilo.

1 Tequae B iubat Hh iuuet K palla-5 Pal. bellis fortis acer BHGL
sed fortis eras. in L bellis fortis acera lassus K bellis fortis acer alaessus k

alalus G al-ssus (e) L halaesus, halesus, alaesus, alesus codd. Verg. cf. Wagneri
ad Aen. VII 724 adn.; h. l. halaesus ex alaesus corr. Pal. halaesus Rom. h alaesus

Med. 2 Verg. Aen. XI 169 3 quiⁿ Rr ergo GL 4 Ovid. fast. I 521

5 cara K nepos] k nepus GLK funerta D arma] b arm+ B 6 omerum

RD Hom. II. XII 231 7 ΠΟΥΛΥΔΑΜΑ R ΠΟΥΛΥΔΑΜΑ L ΠΟΥΛΥΟΑΜΑ K p. ΠΟΙΛΙ-
ΔΑΜΑ B ΠΟΙΛΙΔΑΜΑ G ΠΑΛΛΑΔΑΜΑ H ΣΥΛΛΕΝ G ΟΥΚΕΤΙ ΜΟΙ D ΟΥΚΗΤ ΕΜΟΥ-
ΦΙΜ¹

ΦΙΛΑ ΤΑΥΤΑΥ ΓΩΡΕΥΕΥΣ Rr ΟΥΚ ΕΜΟΥ.ΦΙΑΑΚΤΑΥ.ΤΑΓΟΡΕΥΕΙΟ G ΟΥΚ ΕΜΟΥ ΦΥΑΒΥΤΑΓΟ-

ΡΕΥΕΙΟ H ΟΥΚ ΕΤΙ ΜΟΥ ΟΥΔΕ ΤΑΥΤΑ ΑΓΩΡΕΥ. ΕΙΟ L ΟΥΚ ΕΜΟΥ ΦΙΟΑΤΑΙΤΑΘΡΕΥΕΙΟ K

εμου B opoludama tu quidem nondum mihi neque haec coparas spscr. l 8

Stat. Theb. XII 811 sq. 9 bisenos HK longum] multum Statius uigelata K

10 tebai LK Thebais Stat. Cass. 11 casv om. G tertie D 13 aliis et

per] k aliis per GLK et i L in ae correptam D 14 apellatiua D

ab hoc mari hoc monile BH 15 munile GLKr munili GLKr 16 et om.

DK hoc mare H 17 Varron. antiq. hum. l. XII p. 207 ed. Bip. cf. Charis.

p. 45. 111 P. 18 erythro Rr erithro BK ertythro H orti mare K Varro

in Fundanio] i. e. in logistorico Gallo Fundanio de admirandis cf. Ritschelium de Varr.

logist. p. V sq. VII sq. de discipl. libris p. 45 sqq. O. Iahnium act. cl. hist. phil. soc.

scient. Sax. a. 1850 p. 134 sq.; hoc etiam fragmentum ll. ll. exhibet Charisius, apud

Bipontinos extat p. 254 in fundeo K 19 Atacinus quoque] sic etiam Charisius ll.

ll. ex Iulio Romano; pertinet hic versus ad Varronis Atacini sive chorographiam sive

cosmographiam et ab editoribus lib. III § 25 citatis cum fragmento ibi laudato contun-

giur quoque ait l 20 ociano GK Libyco] g libico RBHK lybico G

Plautus in rudente:

Quippe quom extemplo in macellum piscis prolati †si
essent,

Nemo emat, suam quisque partem piscium poscant sibi,
Dicant in mare communi captos. 5

Lucanus in VII:

gentes Mars iste futuras

Obruet et populos aevi venientis in orbem
Erepto natale feret,

pro 'natali'. Ovidius in V fastorum: 10

'Cur tibi pro Libycis clauduntur rete †leones?
'rete' pro 'reti'. Plautus in rudente:

Mea opera . . et rete et horea.

(quod etiam masculino genere protulit idem in eadem:

Non vides proferre me viduum retem sine | squamoso 15
pecu? .

idem in eadem:

Vbi demisi retem atque hamum, quicquid haesit extraho.
quod etiam feminino genere protulit secundum primam declinationem idem
in rudente: 20

Pol magis sapiuisset, si dormisset domi,
Nam nunc et operam ludos facit et retiam,
Vt tempestas est.)

1 *Plaut. rud.* III 3, 40 sqq. (v. 979 sqq.) 2 quom] *Plautus* quom *K* quod
RBh quam *DHL* quem *G* extemplo *B* pisces *RHGd* et libri *Plautini* 3 si
essent] sient *Plautus* 4 poscat libri *Plaut.* 5 dicat libri *Plaut.* mari nostri

libri *Plautini* communi *G* 6 *Luc. Phars.* VII 389 sqq. 7 re *Rr* 8 ob-
ruet
seruet populos *Hh* et *K* venientis] *h* uenientes *HG* 9 natale ex nā tale
corr. K 10 *Ovid. fast.* V 371 11 cur uel tibi (tibi in *mg. add.*) *K* libicis
RDH lipsis *G* lipsus *LK* clauduntur] *b* cluduntur *GK* clauduntur cum *nonnullis*
libris *Ovid. BH* recte *Rr* leone *Ovidii cod. reg. (Δ Merkelii)* leaenis *Ovidius*
12 recte *Rr* pro reti] pti *D* *Plaut. rud.* III 3, 81 (v. 1020) 13 opera
(et *add. Fleckeisenus*) labore et rete *Plautus* horrea *RHL* horrea *GK* horrea *D*
horia libri *Plautini* 14 *Plaut. rud.* III 3, 5 (v. 942) cf. lib. VI § 86 eodem

RBHLK 15 proerre *L* proferre *Rr* referre cum libr. *Plaut. et lib.* VI l. l. *D*
uidum *Rr* uiduum *GK* uiduum *k* rete cum libris *Plaut. r* cf. v. l. lib. VI l. l.
scamoso *GK* 17 *Plaut. rud.* III 3, 45 (v. 984) eadem] *d* eodem *RBDHLK*

18 dimisi *BLKd* retem] sic *Decurt.* rete *Vet.* adque *Dd* hamum] *rdh*
amum *RDG* ham* *H* quicquid *Dd* quitquit ae sit extrabo *Vet.* hessit *G*

19 et iam *Rr* extulit *RBDGLK* *Plaut. rud.* III 1, 8 (v. 900) sqq. 20
rudente* pol *B* 21 sapiuisset *L* sapuisset *D* sapiuisset *RB* sapisset (sapisset
Vet. Decurt.) si dormiuisset libri *Plaut.* 22 nam om. *BH spscr.* *h* nunc] hunc

B et operam] extuperam *BL* operam] *r* opera* *R* ludos *K* ludo *Hh* et
ludos *d* facit] dat libri *Plautini* cf. *Ritschelium parerg.* I 430 et om. *K*
uel retam
retiam *G* retam *L* retia libri *Plautini* 23 et *K* est tempestas *Bothius*

p. 759. 60 P.

p. 328. 29 K.

Horatius in II sermonum:

His ut sublatis puer alte cinctus acernam

Gausape purpureo mensam pertersit.

(unde Persius, quasi in e tantum desinente supra dicti nominis ablativo,
5 'gausapa' dixit plurale, non 'gausapia':

Iam chlamydes regum, iam lutea gausapa captis.

idem:

balanatum gausape pectes.

antiquissimi tamen et 'hic gausapes' et 'haec gausapa' et 'hoc gausape'
10 et plurale neutri 'haec gausapa' quasi a nominativo 'hoc gausapum' pro-
tulisse inveniuntur, unde Cassius ad Maecenatem: gausapo pur-
pureo salutatus. Varro vero de lingua Latina ait, talia ex Graeco 56
sumpta ex masculino in femininum transire et a litera finiri: 'ὁ κοχλιάς
haec cochlea', 'ὁ χάρτης haec charta', 'ὁ γανσάπης haec gausapa'. Se-
15 neca Ovidium sequens:

Gausapa si sumpsit, gausapa sumpta proba.)

propria eiusdem terminationis similem habent nominativo ablativum: || 'hoc
Praenestę ab hoc Praeneste'. Virgilius in VIII:

Qualis eram, cum primam aciem Praeneste sub ipsa.

20 (figurata enim ad urbem reddidit | 'ipsa', cum proprium oppidi neutrum
est, quomodo 'Reate'. idem poeta in VII:

I oratus K orā L Hor. serm. II 8, 10 sq. 2 ut] sic libri nonnulli Hor.

dett. ubi meliores omnes alter libri aliquot Hor. alt^o cinctus Dd acernam ex
corr. ad mg. et in lit. B 3 Gausape] k causape K porporeo porporeo LK
protersit GL protersit acernam K pertersit acernam D cf. § 74 Pers. sat. 6, 40
6 chlamydes Persius et sic infra § 74 B clamides RBDHK cum Pers. Vat. dio-
mides GL iam om. GLK captis] RD et sic etiam infra libri § 74 cum aliquot
libris Persianis ut Leidenst Montepess. altero m. alt. *ptis idem m. pr. capis GLK
capitis H pictis B uictis Montepess. prior et Vat. cum al. 7 Pers. sat. 4, 37

8 balanatus GLK pectis D cum aliquot libris Persianis dett. pectas Persius 9
antiquissimi G tamen hic GLK tamen hic k gausapes] h causapes H cau-
sapa H gausape] h causape H 10 a add. d causapum H 11 Cassius] r
cassius RHGLK; Cassii Severi haec esse docet Charisius p. 80 P., cuius loci in memor
fuit Bernhardius Grundriss d. röm. Litteratur ann. 187 p. 249 ed. tert. cf. Weicher-

tum de L. Varro et Cassio Parmensi p. 205 sq. mecenatem RDGLK mecehatum H
porporeo RG porporeo Kr 12 salutatur B Varron. de l. Lat. fragm. cf.
Charisium p. 80 P. Varronem de l. Lat. ed. Spengelius p. 597 sq. ed. Muellerus
p. 269 13 sumta L sumpta et masculino R a litera] Charisius aliterea Rr
et ea litera in mg. r aliterea K aliter ea BDHGL finibri K ΚΟΧΛΕΑΣ L ΚΟΧ-

ANAC K ΚΟΚΑΙΑC Rr ΚΟΚΛΙΑC H 14 coclea RBH coclea DGL 0* ΧΑΡΤΕC K
ΧΑΡΤΕC R ΚΑΡΤΕC H cartha R carta DH ΓΑΥCΑΤΕC BHGC Seneca] L, Se-
necae fr. 4 t. III p. 419 Haas.; poematum L. Senecae meminuit Quint. inst. or. X 1, 129,
cf. Tac. ab exc. d. Aug. tib. XIII 52, Plin. epp. V 3 senica G 15 Ovidium] in
arte amandi II 300 16 si om. BHGLK add. h gausapa] si Hh probat
BDHGLK 16 nominatiuum ablatiuo BDHGLK 18 Verg. Aen. VIII 561
di

19 tum GLK primum Rom. acciem Rr 20 ad] b ab B reddit K 21
Verg. Aen. VII 682; arua Celesinae pro arua Gabinae ex eiusdem libri v. 739 huc

Quique altum Praeneste viri quique arva Celemnae.)
 illorum quoque ablativus i terminatur neutrorum, quae in 'al' desinunt:
 'hoc tribunal ab hoc tribunali', 'hoc cervical ab hoc cervicali'. similiter
 faciunt ablativum, quae in 'ar' desinunt neutra et in obliquis casibus pro-
 ducunt a paenultimam, ut 'hoc calcar calcāris a calcāri', 'lacunar lacunā-
 ris a lacunāri', 'lucar lucāris a lucāri'. quando autem producunt eam,
 57 in libro, qui est de nominativo et genetivo, docuimus. masculina quoque
 vel communia in 'er' vel in 'is' desinentia, si faciunt in e neutra, abla-
 tivum in i- efferunt, ut 'hic pedester haec pedestris hoc pedestre ab hoc'
 et 'ab hac pedestri', 'saluber salubris salubre ab hoc' et 'ab hac salubri'
 - Virgilius in I georgicon:

Balantumque gregem fluvio mersare salubri.,
 'hic' et 'haec celer' vel 'celeris' et 'hoc celere ab hoc' et 'ab hac ce-
 leri' - Lucanus in I:

motuque celer Cyllenius haeret.

M. Cato de re militari: satis celeris sis in tempore. Caecilius 15
 in epistathmo:

Si properas, escende huc meam navem, ita celeris est;
 ex quo 'celerissimus' pro 'celerrimus' superlativum protulerunt. Gn.
 Matius in Iliade:

celerissimus advolat Hector.

Ennius in annalibus:

translata sunt, ubi celemnae etiam Fr. celēna^{na} Med. calemnae Pal. Rom. 1 quisque K
 arva] alta G caelemne R caelēnē D caelēnae d celēne H celemne BK 2 i
 add. r 3 hoc cervical ab hoc cervicali om. GLK 5 hoc calcar R huius cal-
 caris GLK a om. GK add. g lacunar bis scripsit R 6 a om. K lucar
 ris a lucari in mg. add. K 7 qui] d quae D 8 in his Rr 9 pedester et
 similiter sqq. G haec] huius K ab hoc] et ab hoc D 10 salubre * ab (&) L
 in. I.
 11 Verg. georg. I 272 in geor. Gg georgicon primo K 12 balantumque
 H gregre D fluio G mersere GLK 13 haec celer Rr hec caeler D
 caeleris D 14 Luc. Phars. I 662 15 celer] Voss. b ceber Voss. B cillenius
 GK cillaenius L chyllenius mercurius a monte Dd haeret] d heret RD *** heret H
 haberet BGLK heet in heret corr. Voss. B 16 M. Cato de re mil.] Catoniana
 ed. Lion p. 44 militai K caeleris D sis in] si sint DH si sint in B si
 sunt GLK Cecilius DHGLK 17 epistathmo] Spengelius Caecil. fr. p. 4 epi-
 sathmo D epistathmo RHD epistathmos B epirathomo GLK; ipsum fragm. exhibet Spen-
 gelius p. 18 Bothius p. 132 'Episatomenos' fabulae titulum procedens, Ribbeckius p. 34
 18 properas] r prosperas R escende Guilelmus verisim. III 16 extende libri
 hē G meam] R, Ribbeckius in meam r vell. nauim GLK caeleris D 19
 celerissimus G protulerunt Dd Gn. Matius] Cn. Mattius Scaliger ad Varr. de
 l. L. VII § 95 cf. Huschkium de Ann. Cimbro p. 14 sq. n. 4 cens. Krehlii Ien. l.
 saepius l. p. 421 Heinrichium in ed. Pers. p. 76 genadius uel gn. gneus Gg gen L
 20 matilius RDHGLK matinius B mallius Lips. 2 Krehlii Matii Iliad. fr. 4
 ap. Wernsdorffum poet. Lat. min. III 571 21 caelerissimus RDH celerimus Kk
 haector RDH 22 Enn. annal. I 126 E. S. inc. sed. fr. V p. 67. XXXVII Vahl

p. 760. 61 P.

p. 329. 30 K.

Exin per terras | postquam celerissimus rumor.

Livius in Odissia:

At celer hasta volans perrumpit pectora ferro;
unde superlativum Virgilius in XII:

et qua fata celerrima crudum.

Terentius in Phormione:

†Nullus es, Geta, nisi iam aliquod consilium celere
reppereris.

Virgilius in III:

celerique fuga sub sidera lapsae.

idem in V:

Agmine remorum celeri ventisque vocatis.

Lucanus in I:

et celeri venas movet inproba pulsu .,

15 'hic' et 'haec utilis' et 'hoc utile ab hoc' et 'ab hac utili'. sciendum 58
tamen, quod, si inveniuntur propria appellativis similia in i finientibus
ablativum, illa || per e proferunt eum: 'Iuvenalis' [proprium] 'a Iuvenale',
similiter 'Martialis a Martiale', 'Annalis ab Annale'. Cicero pro Fun-
danio: non modo hoc a Villio Annale, sed vix mehercule a
20 Quinto Muttone factum probari potest. idem pro Plancio: con-
fiteor, summa in Laterense ornamenta esse. similiter in i ter-
minant ablativum omnia, quae in 'im' habent accusativum: 'Tiberim a Tiberi',
'Parim a Pari', 'Charybdim a Charybdi', 'Tigrim a Tigri', 'vim a
vi' - Virgilius in X:

25 Massicus aerata princeps secat aequora tigris.

1 Exit *Merula* caelerissimus *D* 2 libius *Rr* Iynius *L* *Liv. Od. fr. coll.*
Hom. Od. XXII 82 sq. ad l. XXII rettulit G. Hermannus elem. d. m. p. 626 sq. cf.
Corsanienum origg. poes. Rqm. p. 202 et ann. ad lib. III § 20 odyssia *RH* ody-
ssia *L* odesia *G* odissea *h* 3 *At*] *k* ad *LK* adceler *G* celeris *Hermannus l. l.*
p. 627 ^h asta *R* asta *DH* 4 *Verg. Aen. XII 507* *XII*] *K* *X* libri *rell.* 5

fata] *d* facta *BD* fate *H* ^a cerrima *Ver.* 6 *Ter. Phorm. I 4, 1 cf. lib. V § 16*

formione *HGK* 7 nulus *Rr* aliquod iam *Prisciani 'cod. vetustus' a Bent-*
leio ad h. Ter. l. l. aliquid *GK* caelere *H* 8 repereris *Hd* 9 *Verg. Aen.*
III 243 *VI. K* 10 caelerique *RD* 11 *Verg. Aen. V 211* 12 caeleri *Rr*
13 *Lucan. Phars. I 629* 1] *III. libri* 14 improba *RBHGLK* pulsu]
cursu *v. l. ap. Luc.* 15 post utili: hic et haec regalis et hoc regale ab hoc et ab

hac regali *add. k* 16 si *add. h* 17 illa per e] *d* illae *D* 18 marcialis a

marcialis *Rr* Cicero pro Fundanio] *fr. 1 opp. III 2 p. 445 Or.* 19 hoc a Villio]
Patricius hoc aulio *Dread. Krehtii* hoc ab iulio libri *rell.* me hercule *LK* me her-
cule *G* 20 matone *GL* miatone *K* Mathone *Signonius, at v. Orellium in onomast. Tull.*
part. II s. v. Q. Muto Cic. pro Plancio *or. 26, 63* pro plantio *BDH* pro lantio

LK pro latio *G* proplantio *r* proplantio *R* 22 omniaq; in *D* in ⁱ *m* *Rr* aq

tiberi *Dd* 23 Charybdim a Charybdi] *g* carybdim a carybdi *L* charibdim a cha-

ribdi *RB* carubdim a carubdi *G* 24 *Verg. Aen. X 166* 25 massicus *K* masi-

cos *G* erate *R* aeratae *r* saecat *D* sequat *GLK* tygri *B*

idem in I Aeneidos:

multum ille et terris iactatus et alto .

Vi superum.

Iuvenalis in V:

saeva dignum veraque Charybdi -,

59 quae vero et in 'im' et in 'em', haec tam in i quam in e: 'hanc puppim'
et 'puppem ab hac puppi' et 'puppe' - Virgilius in III:

Stans celsa in puppi.

idem in VIII:

Stans prima in puppi.

idem in X:

dextra puppim tenet.

Lucanus in IIII:

Primum cana salix madefacto robore parvam

Textitur in puppem.

idem in II: |

Rapta puppe minor subducta est montibus Argo -,

'turrim' et 'turrem ab hac turri' et 'turre'. Accius in Medea:

Apud vetustam turrem.

Virgilius in II:

Turrim in praecipiti stantem summisque sub astra

Eductam.

Virgilius in bucolico:

Tale tuum carmen nobis, divine poeta,

Quale sopor fessis in gramine, quale per aestum

Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

idem in III georgicon:

- 1 Verg. Aen. I 3 sq. 2 ille ^{*}eteris (1) K ille terris L ille eteris G altato
K alto Med. 4 Iuv. sat. V 15, 17 5 seu RD ueraque Rr ueraque** (ab)
D charibdi D charubdi G carybdi L caribdi RB 6 uero in r tam et in GL
e L quam et in GLK i L pupim et sic per totum h. l. GL pupim
et pupem ab hac pupi et pupe K puppem et puppim B 7 pupem Dd pupi
R Verg. Aen. III 527 (deficit Rom.) 8 stant Med. scelsa B versus ini-
els celsa
tio evanido ima inc. Pal. i. e. prima, prima pro v. l. etiam Gud. pippi K 9 Verg.
Aen. VIII 680 10 stat Rom. prima] celsa libri Verg. cf. v. l. versus h. l. praec-
cedentis 11 Verg. Aen. X 226 XI. K 13 Luc. Phars. IIII 131 sq. 14
madefacta R robore] sic etiam Luc. Voss. A uimine libri Luc. plerique cum Voss.
B et schol. Voss. A robore G 15 pupem K puppim Voss. uterque et libri Luc.
plerique 16 Luc. Phars. II 717 17 repta GL subducta G 18 turem K
actius H Att. Med. fr. 7 p. 212 Both. V p. 159 Ribb. in add. r me-
daea D media GLK 20 Verg. Aen. II 460 sq. 22 eductam tectis G educta tectis
K 23 Verg. ecl. 5, 45 sqq. (deficit Med.) 24 nobis carmen Probus et cod. Havn.
Verg. . diuinae K poeta spscr. in L 25 fessi* Dd fesis GK lassus Rom.
26 ad v. 47 cf. § 52 saliente] g salientis GL restingere HGK restringere L
27 Verg. georg. III 434

siti atque exterritus aestu.

idem in VI:

saevumque securi

Aspice Torquatum et referentem signa Camillum.

5 Cato in epistula ad filium: ex dolore, ex feбри, ex siti, ex medicamentis bibendis. non tamen convertitur regula: non enim in e et in i desinentia etiam accusativum omni modo in 'em' et in 'im' terminant.

In 'as' quoque terminantia, quando sunt gentilia, ablativum in i pro-XII 60
 10 ferunt: 'Arpinas ab Arpinati', 'Capenas a Capenati'. et rationabiliter; veteres enim huiusmodi nomina in 'is' proferebant, 'hic' et 'haec Arpinatis' dicentes, unde neutrum 'hoc Arpinate'. docuimus autem, quod omnia, ex quibus neutra || transfigurantur in e exeuntia, per i faciunt ablativos, ut 'hic' et 'haec regalis' et 'hoc regale ab hoc' et 'ab hac regali'; sic ergo 'hic' et 'haec Capenatis' et 'hoc Capenate ab hoc' et 'ab hac Capenati'. nec mirum declinationem perfecti servari in his, cum etiam accentum soleamus servare, quamvis a in finali sit syllaba, quae in perfectis erat paenultima: 'Capenas', 'Arpinas', 'Ardeas'. quod autem per syncopam haec profertur, vetustissimorum usus comprobatur. Cato in
 15 I originum: sed lucus Capenatis. idem in eodem: si quis mortuus est Arpinatis, | eius heredem sacra non secuntur. idem in eodem: populus communiter Tusculanus, Aricinus, Lanuvinus, Laurens, Coranus, Tiburtis, Pometinus, Ardeatis. idem in oratione, qua suasit in senatu 'Samnitis' dixit pro 'Samnis':
 20 accessit ager, quem privatim habent Gallicus, Samnitis, Apulus, Bruttius. 'Laurentis' etiam pro 'Laurens' dicebant. Ennius in 61
 annalibus:

1 siti] R asper siti r asperque siti (sinus Med.) cum Verg. rell. exercitus Med. m. alt.
 2 Verg. Aen. VI 825 sq. 3 seuumque H 4 turquatum L refferentem
 K camillam GLK 5 Cato in epistula ad filiam] v. lib. VI § 84 aepfa D
 aepistola K feбри et siti K 6 bibentis Rr 7 desinentia in ablativo etiam DH
 in im et in em omnimodo G in em et in im omnimodo L 12 Arpinate] arpe-
 nate Kk capenate GL 14 regalis ex regularis corr. H ab hac regali (h) R
 15 capenatis hoc GL 16 capinati Rr capinati H apenati K perfecti] d perfecti
 D servare GLK in his cum] r cum his in R 17 finali] r finalis RK
 18 Capenas] ***enas K Arpinas] ardenas GLK 19 Cato in I originum] v.
 lib. III § 21 20 lucius G idem in eodem — secuntur ante alteram idem in
 eodem om. R in mg. add. r in eodem] in II lib. III l. I., qui cf. 21 secun-
 tur (ad mg. . con) r sequuntur g sequuntur DLK idem in eodem] ad lib. II refer-
 tur lib. III l. I. qui cf. 22 tusculanus communiter K lanuimus Rr lauinus GLK
 23 tyhurtis GL pometinus R Cato in or. qua suasit in senatu] ad or. Ca-
 tonis, qua suasit in senatu, ut plura aera equestria ferent, § 38 laudatam, praecunte
 Krehlio, recte, ut mihi quidem videtur, haec rettulit Meyerus or. R. fragm. p. 83 ed.
 pr. fragm. incertis ascribenda existimavit in ed. alt. p. 86. 146 sq. 24 suassit LK
 25 accessit L agger BH galliens GLK apuleus D 26 brutius R
 brutius G bruptius B bratius L laurentius DG Enn. ann. I 38 E. S. I 59 p. 12
 cf. p. 25 Ilberg. I xxxii p. 9. XXVIII Vahl.

Quos homines quondam Laurentis terra recepit.
Naevius neutraliter 'hoc Samnite' protulit in carmine belli Punici
ad cuius similitudinem debet et 'hoc dite' dici, unde pluraliter 'ditia'
Lucanus in VIII:

Non illic Libycae posuerunt ditia gentes
Templa.

Lucilius tamen

' $\Omega\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ oleum Casinas
pro 'Casinate'. Titinius in psalteria:

Ferentinatis populus res Graecas studet.

Plautus in Stich'o 'infimatis':

Ergo oratores populi summates viri
Summi accubent, ego infimatis infimus.

inveniuntur tamen quidam in huiusmodi nominibus etiam in e ablativum
proferentes, quod mox usus approbet. similiter mensium nomina in 'is'
vel in 'er' desinentia ablativum per i finiunt: 'Quintilis a Quintili',
'Aprilis ab Aprili', 'September a Septembri', 'October ab Octobri'.

Iuvenalis in V:

Hesternum solitus medio servare minuta
Septembri.

idem in III:

Pallere et vinum toto nescire Decembri.

62 possunt tamen haec etiam communia esse, unde 'Kalendas Septembres'

I laurentius *Dd* recipit *Dd* 2 Neuius libri *Naev. bell. Pun. v. lib. VI*
§ 64 belli pucini *H* 3 ter ditia Lucanus in *littura et ad mg. l* 4 *Luc. Phars.*
VIII 515 sq. cf. *lib. VI § 64* 5 Libycae] *g* libyce *K* libicae *HGr* lybicae *BL*
libice *RD* 7 licilius *GK* 8 ' $\Omega\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ oleum Casinas] *ensor Krehlii Ien. p.*
420, *cui tamen initium tetrametri trochaici visum est esse initium hexametri. $\omega\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$*
Ἐλαίου Casinas *Krehlius* II 522, *quem secutus est Corpetus Lucil. fr. inc. CLII p. 259;*
oleum Cassinas *Dousa fr. inc. 152;* oleum Casinas, *ne monito quidem lectore, retrac-*
tationes enim Krehlii ipse haud inspexit, Gerlachius fr. inc. 153 $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *B* $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *B*
 $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *r* $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *Heidelb.* $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *R* $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *G* $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *D* $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *H* $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *H*
 $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *K* $\omicron\mu\omicron\tau\omicron\iota\beta\acute{\epsilon}\varsigma$ *in littura, oleum agreste in mg. l* $\omicron\lambda\epsilon\omicron\mu$ *Heidelb.* *cassinias*
RH *cassinatis pro cassinas K* *cassinatis pro cassinas G* 9 *Casinate] d* *cassinatis D*
cassinatis R *tintinnius G* *tetinnius H* *et (tetin in mg. l)* *Ll* *Psaltria Rr* *psalte-*
ria BH *psalteria GLK* *Titin. psaltr. v. lib. VIII § 21* 10 *ferentinatis D*
greca D 11 *Plaut. Stich. III 2, 36 sq. (v. 492 sq.)* *sticho D* *infimates GLK*
Infimates ergo Hb *Infimates ergo B* 12 *cratores L* *creatores G* 13 *accu-*
bent] GLK et lib. XII § 17 G et sic Plauti l. l. con. Rüschehus accubent RBDH et
hic et lib. XII § 17, LK lib. XII § 17 cum codd. Plautinis praeter Ambros., incub-
bunt Plauti Ambros. ego] b *eo GLK* *ergo Bk* *infimates G* *infimatis pro in-*
fimas in littura K 14 *quidam tamen K* 15 *abprobet Rr* *adprobet BDE* *aproat*
K *mensium] h* *mensum RBDH* 17 *aplis ab apli GK* *septimber G* *octo-*
ber ab octobri in mg. add. b 18 *Iuv. sat. V 14, 129 sq.* 19 *aesternum GL*
solitus D *solitas H* *mediū B* *'minuta] 'servare H* *minuta GK* 21 *Iuv.*
sat. III 7, 97 *VI. GL V. K* 22 *et spscr. h* *vinum] hamum GLK* *toto*
tonescire R *decimbri G* 23 *etiam et B* *kallendas GK* *septembris D* *sep-*
timbres G

p. 762. 63 P.

p. 332. 23 K.

dicimus. praeterea simplex eorum similiter invenitur faciens ablativum] 'imber ab imbri'. Statius in VII: ||

Nubibus hibernis et nostro pascitur imbri.

Cicero de signis: cum esset vinctus nudus in aere, in imbri, sin frigore. idem in frumentaria: ferebat hanc quoque iniquitatem Septicius et imbri frumentum in area corrumpi patiebatur. 'bipennis' commune est et habet etiam neutrum, ideo ablativum 'a bipenni' facit. Virgilius in XI:

ferro sonat alta bipenni

10 Fraxinus.

in e autem et i indifferenter desinunt in ablativo omnia, quae sunt communia trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc par ab hoc' et 'ab hac pare' vel 'pari' - Virgilius in bucolico:

numero deus impare gaudet.

15 Lucanus in VIII:

Ergo pari voto gessisti bella, iuventus - ,

'hic' et 'haec' et 'hoc vetus a vetere' vel 'veteri' - Iuvenalis in II saturarum:

Intravit calidum veteri centone lupanar.

20 Cicero pro Murena: cum ex familia veteri et illustri. Statius in I Thebaidos:

Funditus, et veteri spumavit Lerna veneno.

idem in XI:

veteri stat sordida labo

25 Vtraque canities.

idem in XII:

Si quid in hoc veteri bellorum sanguine mecum

1 propterea *LK* ablativum in i *H* 2 imber] *b* imber *B* imber imbri
in *mg.* add. *K* ab *om.* *DHGLK* *Stat. Theb.* VR 9 VI. *RLK* 4 *Cic. or.*

Verr. II III 40, 87 vinctis *G* et nudus *K* 5 *Cic. in Verr.* II III 14, 36

6 septitius *Rr* area] *d* aera *RDGL* aerē *K* corrumpi in area libri *Cic.* 7
bipennis *GK* bibinnis *L* cummune *D* neutrum in e *h* et ideo *K* 8 bi-

pianni *GLK* *Verg. Aen.* XI 135 *sq. cf. lib. V § 28* 9 pipeenni *Rr* bipinni *GLK*

11 et in i *BHLK* indifferenter *om.* *GLK* add. *i* indifferenter add. *k* desinunt (disinunt *L* dissinunt *K*) ablativo *BHLK* omnia nomina *H* 12 ab hac et ab hoc *G* 13 *Verg. ecl.* 8, 75 [5 *Luc. Phars.* VIII 256 16 gessisti *G*

17 *Iuv. sat.* II 6, 121 II] III, libri 18 satyrarum *R* satirarum *dh* 19 calidam veteri] cum libris *Iuv.* *BH* (veteri ex vetere corr. *H*) veteri calidum *RDGLK*
centone] *h* centaeni *ni f.* *H* 20 *Cic. pro Murena* 8, 17 muneraena *R* mu-

nera *D* vetere *codd. Cic.* *Stat. Theb.* I 380 21 prima *r* 22 funditu^r
Rr Funditus corr. ex Funditur *Cass.* et veteri *spscr. K* veneno *G* 23
Stat. Theb. XI 582 *sq.* in *om.* *GL* XI ex XII corr. *B* 24 Veteri ex

veteri corr. *B* stas *Rr* 25 canities] *r* canities *RDH* 26 *Stat. Theb.* XII
374 *sqq.*

Quaesitura venis, si quid non fanda † Carontis

Iussa times - ,

- 63 'hic' et 'haec' et 'hoc audax', 'triplex', 'artifex', 'ab hoc' et 'ab hac audace' vel 'audaci', 'a triplice' vel 'triplici', 'ab artifice' vel 'artifici'.
Virgilius in VIII:

At Caesar triplici iniectus Romana triumpho
Moenia.

Stattus in I Achilleidos:

Qualiter artificii victurae pollice cerae
Accipiunt formas.

similiter 'ab hoc' et 'ab hac duplice' | vel 'duplici', 'supplice' vel 'supplici' dicimus - Horatius sermonum libro II:

tum pensilis uva secundas

Et nux ornabat mensas cum duplice ficu.

Terentius in Phormione:

Commodius esse opinor duplici spe utier.

Lucanus in VI:

Nec superos orat nec cantu supplice numen
Auxiliare vocat.

Sallustius in Catilinario: demisso vultu, voce supplici-, 'me-
mor a memore' vel 'memori' - Iuuenalis in IIII:

Figendum et memori tractandum pectore, sive.

Horatius in II sermonum:

Ad Maecenatem memori si mente recurras.

Ovidius in VI metamorphoseon:

1 uentis si tu quoque dura Creontis *Stattus* (tu *inter lineas ead. m. Cass.*) si quod
non *Rr* 2 iusa *G* iusa *L* iusta *K* 3 haec hoc *Hh* et hoc *add. d* ab
hoc et ab hoc et ab hac *H* ab hoc et ab hac et ab hoc *h* 4 audace triplice arti-
fice uel audaci triplici artifice *G* 5 *Verg. Aen. VIII 714 sq.* 6 *Vt B.* Cae-
sar] *h* cessar *R* triplici *Pal.* inuetus *Rr* inuectis *D* 7 menia *H* 8 *Stat.*
Achill. I 332 sq. achileidos *K* acheleidos *G* 9 artificis *Stattus ut vid. omnes*
uicturae *L* pollice cerae] pollicere *GLK* pollicaere *H* pollice caere *h* caerae
RD 11 et hac *G* duplice uel dupli supplice. supplici *B* post duplici: tri-
plice uel triplici ab hoc et ab hac *add. R* ab hoc et ab hac *add. D* supplice *R*
12 oratius *GK* *Hor. serm. II 2, 121 sq.* U. *GLK* 13 tunc *libri aliquot Hor.*
saecundas *K* 14 nux] mox *GLK* ficu] *h* fico (*B?*) *DHGLK* r cum libris
nonnullis Hor. 15 *Ter. Phorm. IIII 2, 13* formione *DHK* 16 cummodius *G*
cum modius *L* 17 *esset LK* oppinor *B* utier] *h* uti*** *H* 17 *Luc. Phars.*
VI 523 sq. 18 Non superos v. l. *libror. Luc.* erat *K* nequantu *Rr* can-
tus *BG* supplice *Rr* suppice *H* supplici *Voss. B* supplice *Voss. G* 20 *Sall.*
Catil. 31, 7 Catilinario] r catillinario *RDDL* catillinaria *G* dimisso *B* demiso
K supplici *Rr* suplici *K* 21 *Iuw. sat. III 11, 28* .III. *K* 22 figendum
ex figendum corr. in K figendum *libri aliquot dett. Iuw.* pectori *L* 23 *Ora-*
tius GK *Hor. serm. II 6, 31* 24 mecaenam *RD* mecenatem *BHGLK* 25
Ouid. metamorph. VI 508 V. *GLK* methamorphoseon *R*

p. 763. 64 P.

p. 334. 35 K.

Absentes pro se memori rogat ore] salutent.

(et puto ideo magis in i terminatione uti in hoc nomine veteres, quod antiquissimi 'hic' et 'haec memoris' et 'hoc memore' proferebant, ex quibus ablativus in i solam vult terminari, unde Cicero quoque pro Plancio: memori mente persolvunt. ideo autem communio generis est duplicis in ablativo terminationis causa, quod simplicia unius generis inveniuntur, quorum ablativus in e solam exit, et tamen composita ab eo, si communia trium generum sint, tam in e quam in i finiunt eundem casum: 'haec ops ab ope', 'hoc cor a corde', 'hoc caput a capite', 'hic' et 'haec' et 'hoc inops ab inope' vel 'inopi'. Cicero in frumentaria: hanc pecuniam tantam, datam ex aerario inopi atque exhausto) -, 'anceps ab ancipite' vel 'ancipiti'. Virgilius in III:

Tum vero ancipiti mentem formidine pressus.

similiter 'hic' et 'haec' | et 'hoc concors a concorde' vel 'concordi', unde Persius:

Dividit in geminos concordia fata duorum;

in 'ia' autem desinens pluralis sine dubio ab ablativo est in i terminante. sciendum tamen, quod etiam 'hic' et 'haec concordis' et 'hoc concorde' dicebant, 'hic' et 'haec amentis' et 'hoc amente'. nec mirum, cuius simplex quoque 'mentis' Ennius protulit in Epicharmo:

terra corpus est, at mentis ignis est

pro 'mens'. 'lentis' quoque pro 'lens', et 'paris' pro 'par'. Atta in socru:

1 absentes *spscr.* in L absentem H memori pro se unus alterve cod. Ovid. rogat] iubet libri nonnulli Ovid. rogat ore ex rogatore corr. K rogatore L rogat ore salutent] h rogato resalutent H salutem B 2 in .i. magis ideo B magis i L antiquissimie K 3me moris L ex quibus et ablativus GLK 4 vult terminari] b vult terminari B terminari vult K Cic. pro Plancio 33, 80 plantio BDGLK plantatio H lantio R 5 persolvunt (l) L communio] h communi^o Rr communis BDHGL 6 ablativo] b ablativo ni f. in lit. B terminationis ex terminationes corr. H 7 ablativus Dd exit K ab eis h 8 sint generum BH cassum G 9 obs Rr ab ope] ab hac ope G ab hac ope in e desinit solum L ab hac ope ablativus in e dissinit solum K ab ope non in .i. sed in .e. desinit solum H ab ope. subaudimus non in .i. sed in .e. desinit solum. B hoc cor — inope add. d ab hoc corde GLK caput Rr ab hoc capite GLK 10 ab hoc inope B Cic. in Verr. or. II III 70, 164 11 tantum vel tantam G datam tibi ex libri Cic. exhausto] r exausto RDLK inexhausto Cic. Lagom. 29 inhausto Lagom. 42 12 Verg. Aen. III 47 13 anticipi D praessus BD psi G psi LK 15 Pers. sat. 5, 49 16 facta H duorum (i) K deorum L tuorum Pers. Ebnerianus 17 pluralis] nominativus pluralis D pluralis nominativus GLKrh ab om. GLK 19 dicebant ut hic Dd dicebant et hic GLK dicebant antiqui et hic B amante B 20 enius Rr Enn. Epicharmi fr. p. 175 Hessel. fr. V p. 168 Vahl. cf. Petermannum ub. d. Sat. des Ennius part. II p. 11 ephicharmo BH ephicharmo R 21 ad B ignis est. Ignis pro B 22 par. Atta] r parata R Atta] h Ata BH *ta (i) Dd Atta in] spscr. m. rec. in K idem GLK Att. socr. fr. p. 100 Both. 161 Neuk. p. 139 Ribb. 23 socrum R

Ad hanc fortunam accessit \dagger ei fortuna paris.
 65 'vigil', quod quidam duorum, quidam trium generum commune putant
 esse debere, 'a vigile' vel 'vigili' facit ablativum - Iuvenalis in V:

Praeterea lateris vigili cum febre dolorem.

Stattius in II Achilleidos:

Aspicit intentum vigilique haec aure trahentem -,
 'teres a terete' vel 'tereti' - Virgilius in VII:

sed haec tereti mos est aptare flagello.

idem in eodem:

Et tereti pugnant mucrone veruque Sabello.

idem in XI:

Et fundam tereti circum caput egit habena -,
 'hebes ab hebeta' vel 'hebeti' - Iuvenalis in IIII:

hebeti lautissima ferro

Caeditur et tota sonat ulmea caena Suburra -
 (quaeritur, an, || cum 'hic' et 'haec' et 'hoc hospes' et 'sospes' dicatur,
 unde Lucanus in V:

Hospes in externis audivit curia tectis

et Stattius in IIII Thebaidos:

Accipias, fessisque libens iterum hospita pandas

Flumina

et Iuvenalis in V:

numquam

Depositum tibi sospes erit,
 possit 'ab hoc sospite' et 'sospiti' dici, quod adhuc apud nullum legi,
 sed 'ab | hospite' et 'sospite'? Virgilius in VIII:

1 furtunam *GLK* accesit *L* fortuna ei *Bothius* furtuna *LK* 2 duum
GLK "esse" putant *Ll* 3 *Iuv. sat.* V 13, 229 4 vigilis(s) *R* 5 *Stat.*
Achill. II 120 II] *Krehlius* I, libri achilleidos *GK* 6 aspice *B* trahentem]
 sic etiam scholiastes *Stat.* cum *codd.* ut vid. *plerisque*, *Queckii* omnibus bibentem 'mem-
 branae bonae fidei' *Stat.* ab *I. F. Gronovio* l. 7 terite *G* teriti *GL* *Verg.*

Aen. VII 731 cf. § 35 VI. *RBDHKl* 8 hec ni f. *H* he h teriti *GL* mos
 est *add.* h 9 *Verg. Aen.* VII 665 10 teriti *GK* pugnam *B* macrone *GK*
 mucrone *L* uerunque etiam *Ver.* ueru *L Pal.* 11 *Verg. Aen.* XI 579 12
 funda *RGLK* teriti *G* caput *ex* capud *corr.* D capud h tegit *Rr* exegit

Rom. 13 Habes *D* Haebes *d* ad *Dd* hebite *G* hebiti *G* haebaeti *D*

Iuv. sat. IIII 11, 140 sq. 14 hebiti *G* fero *Rr* 15 ceditur *RDHGb* Caedi-

tur (n?) *B* tota *add.* *Pith. m. alt.* cena *H* cena "habena" "suburra" *Dd*
 Suburra] *rk* saburra *RH* soburra *B* subora *GLK* Subura (Sybura *Pith. m. pr.*) *codd.*

Iuv. 16 hospes *R* ospes *HGLK* 17 *Luc. Phars.* V 11 cf. *lib.* V § 24 18
 ospes *GK* hoc pes *R* 19 *Stat. Theb.* IIII 842 sq. tebaidos *K* 20 fessisque *G*

fessisque *quae* *Hh* ospita *GLK* pandes *Rr* panda *B* 22 *Iuv. sat.* V 13, 177 sq.
 23 Numquam] nec unquam *h* cf. § 35 et *lib.* V § 25 Numquid *B* 24 erit ab
 hoc ospite et ospiti et sospete uel sospeti possit dici *K* 25 hoc sospite] hospiti *B*
 post sospiti: et ospite et ospiti *add.* *GL* adhuc *G* 26 sospite (h) *G* ospite
K *Verg. Aen.* VIII 470 sq.

p. 765 P.

p. 336. 37 K.

quo sospite numquam

Res equidem Troiae victas aut regna fatebor.

et fortassis quia haec sola in 'es' terminantium etiam in a faciunt femina, evitaverunt communium aliorum regulam ablativi, vel quod in heroico stare metro non possit nisi in e terminans eorum ablativus. quod 66 autem etiam in a desinunt supra dicta nomina, usus confirmat. Virgilius in III:

Et pater Anchises: bellum, o terra hospita, portas.
idem in IIII compositum ab eo:

10 Et Numidae infreni cingunt et inhospita Syrtis.

Ovidius in II fastorum:

Principio mensis Phrygiae contermina matris

Hospita delubris dicitur aucta novis.

Cicero pro Murena: a sacris patriis Iunonis Sospitae), 'tridens a tridente' vel 'tridenti': potest enim esse trium generum, nam lectum est 'tridenti hasta' et 'telo', quamvis, cum Neptuni fuscina per se positum significat, masculino genere invenitur. Virgilius in II:

Neptunus muros magnoque emota tridenti

Fundamenta quatit.

20 'locuples' quoque, quia trium est generum, 'a locupletē' vel 'locupleti' facit ablativum. Cicero in frumentaria: in provincia locupletis ac referta.

In 'er' communia, quae non exeunt etiam in 'is', per e solam in- XIII 67 venio proferentia ablativum: 'hic' et 'haec' et 'hoc pauper a paupere', 25 'hic' et 'haec' et 'hoc degener a degenerē', 'hic' et 'haec' et 'hoc uber ab ubere', 'ὁ εὐθαλής ἢ εὐθαλής' καὶ 'τὸ εὐθαλής'. similiter in e et in i

1 quos hospite L quos hospite Pal. numquam sese quidem B 2 sequidem
H reg+na (i) B 3 fortassis G terminantia GLK etiam] et G faciunt

etiam in a K 4 knitauerunt Rr communem RBDH regulā ex regulas
corr. H haeroico LK 6 suppradicta K Verg. Aen. III 539 7 VII. K

8 ospita K 9 Verg. Aen. III 41 III¹ L III. vell. +abeo (h) D 10 inferni
cum Verg. Vratial. GKl inospita GK Syrtis] d sirtis G systis D syrti** Pal.

syrtis Med. Fr. 11 Ovid. fast. II 55 sq. 12 pcipio D phrygiae RGLK frigiae D frigie H matris cf. lib. V § 24 13 Hospita] (nisi quod ospita GK) h. l. libri cum Ovid. Vatic. et Petav. a m. pr. corr. Sospita lib. V § 24 VII § 35 cum

Ovidio octa R 14 Cic. pro Murena 41, 90 A spscr. in L sacri GLK patris GLK cum libris nonnullis Cic. Sospitae] k ospitae GK hospitae L 15

tridente uel tridente Rr potest — cum] add. d ** D 16 asta R neptuni Rr 17 significat spscr. in L genere om. K Verg. Aen. II 610 sq. 18 mo-

ros B muros⁹ manu emota Gg aemota D emota tridenti] b emota +denti B tridente H 20 Locupes H locuples K generum est DL loc+uplete (l) R lociplate uel lociplatei K 21 Cic. in Ferr. II III 19, 48 prouintia DH

tam locuplete libri Cic. lociplatei K 22 +ac (h) D hac LK 23 in his Rr inuenio spscr. K 25 hoc degener+(e) H 26 ab ubere post εὐθαλής collocant

HGLK ὁ εὐθαλής — εὐθαλής] om. B ΟΥΘΑΛΗΣ ΕΘΑΛΗΣ ΚΕ***** Rr ΟΥΘΑΛΗΣ.

p. 765. 66 P.

p. 337 K.

faciunt ablativum in 'vis' vel 'guis' vel 'ctis' vel 'mnis' vel 'gnis' terminantia nomina nominativum et alia fere omnia, quorum extrema syllaba in 'is' desinit a duabus incipiens consonantibus, ut 'avis ab ave' vel 'avi' - Horatius in I carminum:

Nereus fata: mala ducis avi domum,

Quam multo repetet Graecia milite --,

'navis a navē' vel 'navi' - Cicero de suppliciis: quo enim tibi navi opus fuit? Terentius in Andria:

navi fracta apud Andrum [insulam].

idem in heautontimorumenō:

advenientem, e navi egredientem ilico

Abduxi ad cenam.

in eadem:

Dies triginta aut plus ego in navi fui.

Virgilius vero per e protulit in V:

At media Mnesteus incedens nave per ipsos

Hortatur socios --,

68 'civis a cive' vel 'civi' - Juvenalis in IIII:

quid illo cive tulisset

Natura in terris.

Cicero in Verrinarum IIII: quod Siculus a civi Romano, civis Romanus datur primum suae legis, quod civis cum civi

H Y
EYΘAAEC.KAY TO EYΘAAEC Dd OYΘAAHC.HYΘAAHC.KAI OYΘAAHC H O EYΘAAEC KAI H EYEA-
AHC KAI TO EYEAHC G O EYEAHC H ****AEC KAI TO EYEAHC L O.YΘAAHCY.ΘAAHC.KAI.

TO EYEAHC. K 1 uel ***guis (lin?) H guis] gnis GLK uel ctis R guis] guis GLK 2 nomina ** nominativum (no) H 3 duabus] dh duobus DH uel ab sui GK 4 orū K Hor. carm. I 15, 5 sq. I lib, carminum G 5 fata] rd fama RBDGLK fata ** mala (ma) H mala add. g ducis (1?) L 7 uel a navi GLK Cic. Verr. II v 18, 45 Cicero ***** de suppliciis (de poena) H supliciis K quid Cicero et sic Prisc. Barberinianus, eadem tamen manu quo emendante 8 navi*(s) B navi etiam Cic. opt. Reg. Guelf. I naue Lagom. 29 cum dett. nauim, narram al. opus] tipus G typus L opus fuit om. libri Cic. meliores omnes Ter. Andr. V 4, 20 9 naue Bemb. Bas. ad Bemb. Andrum eiectus est Terentius insulam GLK 10 Ter. heautontim. I 2, 8 sq. eautontimorumenō BDHK eautontimorummeno R eutontimorummeno .L eutontiforummeno G

11 adueniente me LK adueniente me* navi (e) D 12 Abduxi] d adduxi DGLK aduxi Bas. caenam RD 13 Ter. in eadem] immo in hecyr. III 4, 7 eodem B 14 ego om. D eo Terentius in om. H 15 Verg. Aen. V 188 sq. 16 At media socios incedens. | Hortatur Mnesteus Vergilius At] h ad RH ut K me-

dia.nestheus Rr mediam mnesteus B mediā (media d) nestheus DH incaedens K

istos GLK 17 hortatur Rr ortatur HK sotios D 18 civis] b Ciui* B Iuv. sat. IIII 10, 278 sq. 19 quod h tullisset G 21 Cic. or. Verr. II II 12, 32 et 33 verrenarum G Siculus] l siculus LH siculus H civi] Cic. Lagom. 42 pr. m. ciue libri Cic. plerique ciuis Romanus om. Cic. Lagom. 29 22 suae] sciae Cic. Nannianus leges Cicero ciueis Lagom. 29 m. pr. cum om. GLK ciui sic etiam Cic. Lagom. 42 pr. m., Nannianus testeque Brunnio Vaticanus

p. 786 P.

p. 347. 36 K.

ageret. sic enim veteres codices habent, quos imperitia quorundam corruptit mutantium scripturam. idem pro Plancio: quid dicam de C. Virgilio, tali civi et viro? et mox: in navi tuta. idem pro Sestio: quod esset ausus pro civi, pro bene merito civi. idem in VII Philippicarum: sed in principe civi non est satis -, 'vectis a vecte' vel 'vecti' - Terentius in eunucho:

in medium huc agmen cum vecti, | Donax -,
'ignis ab igne' vel 'igni' - Virgilius in IIII:

Vulnus alit venis et caeço carpitur igni.

10 idem in I georgicon:

Et, quamvis igni exiguo, properata maderent.

Iuvenalis in V:

minor igne rogi.

Lucanus in I:

15 Igne vago lustrare iuvat, tibi numine ab omni -

'amnis' etiam 'ab hoc amne' vel 'amni'. Virgilius in VIII:

murorum in parte sinistra

Opposuerunt aciem, nam dextera cingitur amni.

idem in I georgicon:

20 prono rapit alveus amni.

Lucanus in VI:

1 agere BGLK enim infra lin. add. K * habent cuii quos imperitia B
corruptit] r corrigit R corruptit BGLK 2 Cic. pro Plancio 40, 96 Plancio] h
plancio RBD latino HGLK dicam? C, Vergilio (Virgilio pars codd.) Cicero
g. DHGK gn. R gn. B 3 Cic. pro Plancio 41, 97 naue Cic. cod. Tegerns. Er-
furt. al. Cic. pro Sestio 12, 29 Sestio] ex sertio corr. D, ex festio K festio
GL setio B 4 quod] b qu* B quo L esset ausus R ausus esset Cic. schol.
Vat. in lemmate usus GL ciue schol. laud. pro ber emerito L ciue
schol. laud. Cic. or. Philipp. VII 7, 20 5 philipicarum HG ciue v. l. ap.
Cic. non est satis] sic etiam Cic. Vat. Ferr. non satis est al. 6 Ter. eun.
IIII 7, 4 enucho H enucho L iuncho K iuncho G 7 huc om. GLK hunc B
necte Bas. Donax Terentius doo|nax (dorax m. alt.) Darmst. Dorax Caroliruh. 2
Lips. 2 Krehlii donatae R douate BDHGLK 8 uel ab igni G Verg. Aen. IIII 2

9 uenus Pal. m. alt. corr. ceto H capitur G igne Fr. 10 Verg. georg.

1 196 11 ignis Med. signi Rom. exigo Rr properatā properata Dd prope-
rate G properatam adherent l Rom. properata maderent ni f. L 12 Iuv. sat.
V 15, 140 13 igni GK 14 Lucilius B Luc. Phars. I 50 -] Wallraffa-

nius .U. K II. rell. 15 igne Rr igni nonnulli codd. Luc. uago L^{uel sto} iuuat libri
aliquot Luc. uu+st Voss. B iuuat Voss. b tibi] l (i. e. uel, ex male intellecto i
ortum] G numine] h nomine HGLK 16 Verg. Aen. VIII 488 sq. 17 mu-
rorum in parte sinistra add. d in om. Rom. 18 oposuerunt G opossuerunt K

dextra BDHGLK Rom. dextra Med. amnis B amnis Pal. 19 Verg. georg. I

203 atque illum in (in om. Pal.) praecipit prono rapit alveus amni Med. Pal. atque
illum prono inceptis trahit alveus amni (pre m. rec.) Rom. 20 prono D 21 Luc.
Phars. VI 366 sq.

ferit amne citato

Maliacas Sperchios aquas --,

'anguis ab angue' vel 'angui' - Statius in IIII:

Angue ter excusso.

Horatius in I epistularum:

Alter Miletii textam cane peius et angui

Vitabat chlamydem ..

69 similiter 'ab angue' vel 'angui' - idem in eodem:

ad haec ego naribus uti

Formido et, luctantis acuto ne secer ungui ..

invenitur etiam 'a minore' vel 'minori', 'a leviore' vel 'leviori' et 'a maiore' vel 'maiori'. Iuvenalis in V:

Numinibus miserum turgebat Atlanta minori

Pondere.

Stadius in VI Thebaidos:

numquam hunc animum natura minori

Corpore nec tantas ausa est includere vires.

Iuvenalis in III:

non defuit || illi,

Vnde emeret multa pascendum carne leonem

Iam domitum. constat leviori belua sumptu

Nimirum et capiunt plus intestina poetae.

Lucanus in VII:

Vixque revulsa solo maiori pondere pressum

Signiferi mersere caput.

2 maliacas RBDh cum Voss. utroque: sic igitur f. scr. Priscianus maliaca GL sperchios Voss. A al. sperchios Voss. B spercheos, spercheus vv. ll. ap. Luc.

aqua Rr 3 anguis om. HG ab ange G uel^{ab} angui L uel ab angui K Stat. Theb. IIII 485 4 excusso G 5 oratius K Hor. epp. I 17, 30 sq. aepisto-

larum K 6 Al*ter (i?) H mileti H meleti GLK peius in litura K pius Ll angue libri Horat. plerique 7 vitabat] mei omnes cum perpaucis codd. Hor.

nitabit Heidelb. cum Horatio uitavit libri aliquot Hor. clamydem (h) H clamydem B chlamidem GLK clamidem RD 8 similiter H Hor. epp. I 19, 45 sq.

10 et om. libri nonnulli Hor. secer Gg ungue libri nonnulli Hor. 12 ma- iore] maio R uel a GLK Iuv. sat. V 13, 48 sq. 13 miserumque DG urguebat] r urgebat RGLK urguebant Iuv. Pith. cum codd. fg Iahnii urgebant Iuv.

rell. atlanta Rr athlanta BLK atlante G 15 Stadius — uires infra post mersere caput collocat H Stat. Theb. VI 845 sq. VII. H tebaidos G 16

minore GL 17 nec **** (enim) B tantas ausa est] tantaus. est Rr tantalis est HGLK incidere B 18 Iuv. sat. III 7, 75 sq. IIII. LK 19 non] nec

Iuvenalis 20 pascendum] d pascenda DGLK carne] caue L caue. Gg leo- neñ Hh 21 liniori Rr belua. ua (l ni f.) R sumtu DL 22 Nimirum Dd

capiunt Iuv. cod. Norimb. I 23 Luc. Phars. VII 162 sq. 24 solo ex sola

ni f. corr. L maiore G maiore LK 25 caput ex capud corr. D

p. 767 P.

p. 338. 39 K.

nec mirum, tam in i quam in e comparativorum ablativos terminari, cum vetustissimi etiam neutrum in 'or' finiebant et erat eadem terminatio communis trium | generum, quae capax est, ut docuimus, utriusque ablativi, tam in e quam in i terminantis. Valerius Antias in VI annalium: hoc senatusconsultum prior factum est. Cassius Emina analem suum quartum hoc titulo inscripsit: bellum Punicum posterior. Claudius in VIII annali: qui prior bellum, quod cum his gestum erat, meminissent. in eodem: ubi decreverunt, commemorant, Graccho foedus prior Pompeianum non esse servatum. propria, si sint appellativis similia in i terminantibus XIII 70 ablativum, ipsa per e eundem proferunt casum, sicut supra dictum est, ut 'Iuvenalis, Martialis, Felix' [propria] 'a Iuvenale, Martiale, Felice'. 'rudis', quando commune est significans recentem, et neutrum in e facit, 'hoc rude', et ablativum in i, 'a rudi'; quando vero virgam, qua gladiatores donati cessabant gladiatura, femininum est solum et ablativum in e. finit. Iuvenalis in II:

hic Sergius idem

Accepta rude coepisset † Vegento videri.

'strigilis' vel derivativum est a 'stringo' vel a Graeco *στριγγίλος*. itaque rationabiliter in i terminavit ablativum. Horatius in II sermonum:

an hic † peccavit, sub noctem qui puer uvam

Furtiva mutat strigili?

In 'ix' etiam feminina verbalia, quia possunt esse communia cum

tam
1 mirum a in i *Ll* e quam in i *BG* comparativum *B* ablativum *L*
2 cummuus *G* 4 tam] *d* quam *D* i quam in e *LK* terminantis] *d* terminantes *D* uallerius *Rr* ualearius *G* ualearius *LK* ancias *Rr* *Valerii Ant.*
ann. lib. VI fr. p. 274 Kr. fr. 17 p. 355 Rth. 5 senatusconsultam *Dd* cas-
sius] *r* casius *RGK* acmina *H* hemina *DGLK* et in litura *B* Cassii *Heminae ann.*
lib. IIII p. 162 Kr. fr. 31 p. 293 Rth. 7 *Claudii Quadrigrarii ann. fr. lib. VIII*
(sic enim edd. inde ab α; at v. Krehlium t. II p. 522) p. 258 Kr. lib. VIII fr. 56
p. 348 Rth. annalium r qui in litura *h* 8 meminisset *H* Idem in eodem
L in eodem] *p. 259 Kr. l. l. Rth.* 9 graccho *R* gracco *Lr* gracho *BGK* graco
H fedus *D* pompianum *K* 10 si *spscr. in L* 11 proferunt *Rr* ut *om.*
DGLK 12 marcialis *Rr* a *om. GLK* fecile *Dd* 13 significat *BH* 14
rude ablativum *B* allativum *Rr* ablativus *L* a *om. L* qua *add. b* 15
vel donati
donati *Dd* donati *B* caesabant *LK* solum est *GLK* 16 finit] facit *r*
Iuv. sat. II 6, 112 sq. U. GL 17 serregius *GLK* 18 acceptura *H* cepis-
set *B* uegenio libri *cum parte libror. dett. Iuv. Veiento Iuvenalis et sic libri isti*
plerique uelento Pith. Iuv. 19 derivativum] *r* deriuata *R* as]stringo *B* strin-
guo *K* *στριγγίλος*] α *στραβιαος* *H* *στριβιαος* *βυααβιαος. B* *στραβιαος* *R* *CTRE-*
βιαος *D* *CTPABIAOS* *GL* *βTPABIAOS* *K* *στριγγις* μ 20 terminavit ablativum in i *L*
oratus *K* *Hor. serm. II 7, 109 sq.:* Corpus. an hic peccat, sub *etc.* 21 puer]
h Horatius per H rell. quam furtivam *duo codd. Krehlii et sic et una furtivam*
libri aliquot Hor. 22 mutavit *D* 23 uerbialia *B* quia] quae *GLK* com-
munia in numero plurali cum *RG*

p. 767. 68 P.

p. 339. 40 K.

neutris, ut 'victrix', 'ultrix', unde et 'victricia', 'ultricia', tam in e quam in i finiunt ablativum. Lucanus in I:

In sua victrici conversum viscera dextra.

idem in eodem:

Tollite iam pridem, victricia tollite signa.

Stadius in V: |

ultricia Graiis

Virginibus dare tela pater.

'postis' etiam 'a poste' vel 'posti' invenio, quia, ut supra diximus, a duabus consonantibus incipiens finalis syllaba in 'is' desinit. Lucanus in V:

tum || poste recluso

Dux ait.

Ovidius in V metamorphoseon:

Raptaque de dextro robusta repagula posti

Ossibus inlisit.

In 'as' quoque circumflexa, quae apud veteres etiam in 'tis' proferri docuimus, tam in e quam in i finiunt ablativum. Cicero pro Vareno: G. Ancharius Rufus fuit e municipio Fulginate. idem in eadem: in praefectura Fulginate. idem pro Cluëntio: ex municipio 20
71 Aletrinati. alia vero omnia tertiae declinationis nomina in e desinunt per ablativos correptam, cum omnes aliae terminationes ablativi in omni declinatione producantur. ergo si qua ex his, quae debent in e per ablativum proferri, inveniamus per i prolata, auctoritati adscribimus, quae saepe etiam dativis pro ablativis nec non etiam pro genetivis est usa, ut 25
Virgilius in VIII:

Advectum Aenean classi victosque penates,

1 victricia ^cRr ultritia ^cRr ultritia ^cD et ultricia ^cGK i quam in e L 2
Luc. Phars. I 3 1] cod. *Waltraffanus* II, libri *rell.* 3 ultrici ^cK ultrici ^cGLr
4 Luc. Phars. I 347 5 victricia] r victritia RD 6 Stat. Theb. V 117sq.
7 ultritia D ultricia K graiis 1, Stadius (sic Cass. m. alt.) graius RB graius
DGLK cum Cass. m. pr. grais d gragius H 8 tele Hh "pater" tela K pa-
ter] pater danaus R danaus pater BD danitus pater H 10 consonantibus L
finalis DK Luc. Phars. V 531 sq. 12 tum] h dum H tunc libri aliquot Luc.
cum Voss. B 14 Ovid. metamorph. V 120 sq. 15 repagula] k repacula BDGLK
poste pars libror. Ovid. 16 illaessit GL illaessit (a) K immisit aliquot, infixit, elidit
singuli codd. Ovid. 17 post quoque: desinentia in mg. add. h 18 i quam in e
L Cicero pro Vareno] fr. 3: opp. III 2 p. 443 Orell. uarreno K 19 post mu-
nicipio: Fulginate — municipio om. R add. r fulginateae r Cic. pro Vareno]
fr. 4 ap. Orell. l. l. eodem h 20 Idem in pro K Cic. pro Cluent. 16, 46
ni
municipio L 21 alecrinati GLK aut Larinati aut Aletrinate libri Cic. 22
correpta r aliae om. K 23 producantur L per ablativos proferri GL
24 asscribimus RGLK 25 saepe om. GLK ut om. LK 26 Verg. Aen. VIII
11 VIII. R 27 aeneã D classi* (s) B cassi Hh clasi LK uectosque LK
Verg. Leid. m. alt. uectos^{que} Gg ponates Hh penatis Med. Pal. Rom.

p. 708. 69 P.

p. 340. 41 K.

pro 'advectum classe', nisi si dicamus hellenismo usum esse poetam; dativo enim casui illi hoc adiungunt verbum.

In Graecis est quando invenimus e producta finiri ablativum tam primae quam tertiae declinationis nominum, qui magis dativus est Graecus pro ablativo positus Latino. Virgilius in I:

ipse uno graditur comitatus Achatē.

Lucanus in VIII:

Signaque ab Euphratē cum Crassis capta sequentes.
similiter 'a Demosthenē', 'Aristotelē', 'Hermogenē'. | vetustissimi tamen 72
10 etiam in quibusdam Latinis, quae nominativum in 'es' productam terminantia pares cum genetivo habent syllabas in hac declinatione, solebant producere ablativum more quintae declinationis vel supra dictorum Graecorum: 'a molē', 'tabē', 'famē', quod adhuc sic profertur. Virgilius in VI:

offam

15 Obicit; iNe famē rabida tria guttura pandens.

Lucanus in X:

Non mandante famē; multas volucresque ferasque
Aegypti posuere deos.

Iuvenalis in V:

20 Membra aliena famē lacerabant, esse parati
Et sua.

Lucretius:

Imbribus ut tabē nimborum arbusta vacillent.

DE NOMINATIVO PLVRALI TERTIAE DECLINATIONIS.

25 Nominativus pluralis fit a genetivo || singulari mutata ultima 'is' in XV 73
'es' productam in masculinis et femininis et communibus, ut 'huius cardinis hi cardinēs', 'huius consulis hi consulēs', 'huius matris hae matrēs',

1 classe K classe nisi L si om. HL hellenismo Rr helenismo GK helinismo L 2 casui] h casu DHGL 5 positus latino add. r Verg. Aen. I 312
7 Luc. Phars. VIII 358 VII. L 8 euftrate DGLK euftrathe H crasis G

capte G sequentis D sequentem Lucanus 9 athemostene GK demostene
BH themostene L aristotile GK hermogine GLK 10 etiam om. G 12
more B quinte daeclinationis H supradictorum R 13 ut a L thabe H
Verg. Aen. VI 420 sq. cf. lib. VI § 59 15 obicit L obiecit G rapida B

16 Luc. Phars. X 158 sq. 17 mandante] k mandante GLKd mandante fame] b mandan***** B famen Rr

multa Rr volucresque L volucres quae H fecerasque B 18 egypti G egypti
L possuere K 19 Iuv. sat. V 15, 102 sq. 20 membra H 22 Lucr. I
806 Lucretius in G 23 In imbribus L ut] d rell. prob. Bernaysio praef. ed.
Lucret. p. VIII sq. et D cum libris Lucretianis tabe enim arborum arbusta B

24 PLVRALI CASV B TERTIE D 25 Nominativus pluralis tertiae a L Nominativus pluralis tertiae decli a G fit h. l. om., post communibus add. K is ultima D
26 feminis R 27 hic cardines R hic consules R

p. 760 P.

p. 341. 42 K.

'huius vatis hi' et 'hae vatēs'. neutra vero ex ablativo singulari faciunt nominativum pluralem hoc modo. si in i vel tam in i quam in e exeat ablativus, correpta i et addita a fit nominativus pluralis, ut 'ab hoc mari haec maria', 'ab hoc cervicali cervicalia', 'a lacūnari lacunaria', 'a pari vel 'pare paria', 'a felice' vel 'felici felicia'. excipitur 'veterē' vel 'veteri', quod 'vetera' et non 'veteria' facit, nec non 'ab hoc ludicri', quod 'ludicra' et non 'ludicria' dicimus. Virgilius in XII Aeneidos:

• neque enim levia aut ludicra petuntur

Praemia, sed Turni de vita et sanguine certant.

74 similiter comparativa, quae ablativum tam in e quam in i terminant: 'maiora' enim et 'minora' | et 'plura' dicimus, quamvis antiqui etiam 'pluria' dixerunt, unde compositum 'compluria'. Terentius in Phormione:

Multa adveniēti, ut fit, nova hic compluria.

Cicero de signis: immo vero alia compluria; in quibusdam tamen 15 codicibus invenitur 'complura'. idem in eodem: dies continuos compluris. idem pro Caecina: compluris armatos. 'gausape' quoque, sicut supra diximus, et ablativum in e terminat, 'ab hoc gausape' et nominativum pluralem in a definit: 'gausapa' enim, non 'gausapia' dicimus. Horatius sermonum II:

Gausape purpureo mensam pertersit acernam.

Persius:

Iam ohlamydes regum, iam lutea gausapa captis.

'aplustre' itidem quamvis faciat ablativum 'ab hoc aplustri', nominativum

I haec et hi uates *K* nominativum faciunt *GLK* 2 pluralem *om. GLK*
 3 addita *spscr. L* fit nominativus — cervicalia *om. D add. d* notius *K*
 ab hoc *om. d* 4 haec cervicalia *BCHK* lacūnaria in lacunaria *mut. H* a *om.*
R pare vel pari *B* 5 felice vel felici] felice***R* filici vel a felice *G* 6 et
om. L facit *spscr. in K* ^{nec} n̄ n̄ *Dd* 7 et *om. GLK* lucridia *D* *Verg.*
Aen. XII 764 sq. Aeneidos XII *BH* 8 nec *D cum Pal.* lenia *G* ludicra] ^{uel a}
rd ludicra *BD* 9 proemia *B* premia + turni (s̄ n̄ f.) *H* turni debita (debita
L) sanguine *GL* vita] *d **** D* 10 similiter excipiuntur comparativa *GL*
 i quam in e *GLK* 11 plur**ia (al) *RDH* 12 *Ter. Phorm. III 3, 6* 14
 multa a adveniēti *R* complur**ia (al) *H* post compluria: Cicero — alia com-
 pluria *om. G* 15 *Cic. in Verr. or. II III 46, 102* inmo *D* 16 quoddicibus
Rr complura*** (lia) *H* compluralia *GLK* complura (*Reg.*) vel complura *codd. Cic.*
 in eodem] inmo de suppliciis II v 52, 137 "continuos compluris *R* 17 cou-
 pluris *H* complures *LK cum codd. Cic. plerisque complures Cic. Reg. plures Lagom.*
 29 post compluris: idem — compluris *om. H* *Cic. pro Caecina 9, 24* oecina
RBDG oecina *L* coecina *K* complures *L cum libris Cic.* gausapae *R* 18
 quoque *Dd* sicut] ut *K* dix̄ *G* terminat] facit *B* ^{et} ab hoc *Rr* 19 diſi-
 nit *Rr* diſinit *L* diſſinit *ex* diſſinit *mut. G* diſſi. *K* 20 Horatius] *d* oratus *DGLK*
Hor. serm. II 8, 11 cf. § 55 21 porporeo *G* protersit *GL* praetersit *K*
 acernam *ex v. praecedente huc translatum est* et alter Horatius 22 *Pers. sat. 6,*
 46 *cf. § 55* 23 clamydes *B* chlamydes *GLK* clamides *RDH* regnum *D*
 gausapa *Rr* capis *LK*

p. 789. 70 P.

p. 342 K.

tamen pluralem non solum in a, sed etiam in 'ia' terminat: et 'aplustra' enim et 'aplustria' antiqui protulisse inveniuntur. Cicero in Arato:

Navibus absumptis fluitantia quaerere aplustra.

Caesar in Arato:

Fulgent Argoae stellis aplustria puppis.

alia vero omnia neutra, quae in e-terminant ablativum, mutata e in a faciunt nominativum pluralem: 'ab hoc numine haec numina', 'a tempore tempora', 'a tubere tubera', 'a capite capita'. ||

DE GENETIVO PLVRALI TERTIAE DECLINATIONIS.

Genetivus pluralis tertiae declinationis nascitur ab ablativo singulari XVI hoc modo: cum in i vel et in e et in i desinit, correpta i assumit 'um', ut 'a sedili horum sedilium', 'a cervicali cervicalium', 'ab equestri equestrium', 'ab utili utilium', 'a sapiente' vel 'sapienti sapientium', 'a felice' vel 'felici felicitium'. multa tamen per syncopam solent proferrī: 'sapientum' pro 'sapientium', 'merentum' pro 'merentium' - Statius in II Thebaidos:

dabitur, mihi crede, merentum .

Consiliis tranquilla dies.

idem in IIII:

aeternaque sontum

Supplicia --,

'caelestum' pro 'caelestium'. Virgilius in VII:

Caelestum vis magna iubet.

et sciendum tamen, quod rarissime haec, quae in solam i finiunt ablativum, syncopam patiuntur i per genetivum pluralem. inveni 'marum' pro 'ma-

uel ia uel a
1 in a *Kk* in ia *Kk* terminant *Dd* et ante aplustra *om. GL* et et aplustra *H* et aplustra enim et aplustria] *r* et aplustra enim et aplustra et aplu**** *R*
2 antiqui] antiquissimi *B* cf. *Vahleuti Enn. ann. inc. sed. fr. CXXV p. 85*
protulisse *G* *Ciceron. Arat. fr. XXII p. 522 Or.* in ara^{lo} in litura *d* 3 absumptis] *r* absumtis *L* assumptis *R* aut summis *s.* ab summis *Salmasius in Solin. c. 34 p. 573 ed. 1629* 4 *Caesaris Germanici Arat. v. 345* 5 argoe *DH* argue
GLK argoe stellis *r* argo estellis *R* applust pupis *Gg* pupis *L* 6 uero
om. LK terminent *G* in a *spscr.* in *K* 7 muminie *Rv* numima *D* 8 capita] *ex corr. hb* capite *ni f. B* 9 GENETIVO *BDHGL* TERTIAE DECLINATIONIS
om. DH 10 ab *add. r om. RBDG* 11 cum in e uel in i desinit (*dissinit K*)
in e
GK cum uel in i desinit *Ll* et ante in e *eras.* in *D om. BH* et in i *om. BDH*
et i *add. d* adsumit *B* 12 horum cervicalium *r* aequestri *L* equestri *G*
aequestrum *DL* 13 horum utilium *B* uel *add. b* uel sapienti *om. H*
15 pro ante sapientium *om. H* *Stat. Theb. II 356 sq.* 16 tebaidos *G* 19
Stat. Theb. IIII 475 sq. IIII] *B III. rell.* 20 aeterna **** sonastum (*priore loco quae eras.*) *R* 21 snbplicia *R* suplicia *GK* 22 *Verg. Aen. VII 432*
in septimo π VIII. *R* in VIII. *BDGK* in W. III. *H* in IX. *L* 23 coelestum *L*
uix *Med.* iubet *ex in*et corr. Fr.* 24 haecq. in *D* que in sola *R*
i *eras.* in *R* 25 marum pro marium inueni *GLK*

rium', qui tamen in | rarost usu genetiuis, apud Naevium in carmine belli Punici:

Senex fretus pietatei deum adlocutus summi
Deum regis fratrem Neptunum ~~agnatorem~~
Marum,

pro 'marium'. eius ablativum Caesar in V belli Gallici ponit: paulo latiores quam quibus in reliquis utimur maribus. comparativa quoque, quae inveniuntur tam in e quam in i exeuntia per ablativum, carent i paenultima in genetiivo plurali: 'a maiore' vel 'maiori horum maiorum', 'a minore' vel 'minori horum minorum'.

70 In e vero solam finientia ablativum, si nominativus in duas terminetur consonantes, mutant e in i brevem et assumunt 'um', ut 'hic Mars a Marte horum Martium', 'hic fons a fonte horum fontium', 'haec frons a fronte harum frontium', 'haec urbs ab urbe harum urbium', 'haec arx ab arce harum arcium'. rarissime tamen et haec supra dicta, sicut illa, 15 quae in i solam terminant ablativum, per syncopam i proferunt genetiivum pluralem, exceptis in 'ms' vel 'ps' desinentibus, si non sint a capite composita. haec enim e ablativi in 'um' convertentia faciunt genetiivum pluralem: 'haec hiems ab hieme hiemum', 'princeps a principe princi-
pum', 'municeps a municipe municipum', 'forceps a forcipe forcipum', 20
'manceps a mancipe mancipum'. a capite enim composita et duabus syllabis abundant in genetiivo et trium sunt generum communia. itaque et ablativum tam in e quam in i et genetiivum pluralem rationabiliter in 'ium' terminant: 'hic' et 'haec' et 'hoc triceps a tricipite' vel 'tricipiti tricipi-
tium', nisi syncopa fiat. illa quoque, quae pares habent syllabas tam in 25
genetiivo quam in nominativo, mutant e in i et assumunt 'um', ut 'hic collis huius collis ab hoc colle horum collium', 'haec aedis huius aedis ab

1 tamen * in (~) H raro est BDHGLK ^{neum libri} Naev. bell. Pun. I 9 p. 43 Klussem. I VIII p. 10 Vahl. 3 pietatei] Valenius pietati BHLKr pietate DGH pietate R allocutus DGLKr 6 cesar D Caes. bell. Gall. V I, 2 7 altiores v. l. libror. Caes. dett. reliquis maribus uti adsueverant libri aliquot

Caes. dett. utimar K 8 per ablativum om. GLK 9 caren Dd ut a maiore H uel a maiori BDH 10 a minore — minorum add. b uel a minori HGLb 11 uero spscr. in K solam] r sola R terminet BHGLK 12 et om. G adsumunt B ut haec mors a morte (morte K) harum mortium GLK 13 hic fons a fonte horum fontium om. GLK haec fons a fonte harum fontium add. g haec frons a fronde (fronde g) harum frontium haec frons a fronde harum frondium G haec frons .te harum frontium haec frons .de harum frondium K 14 harum frontium] b horum frontium B ars R arces G 15 harum om. H artium R 16 in i solum Rr solum B 17 in om. GL ms et ps GK 18 ablativi] abtui H 19 ut haec Hh hiems] ex hiem** corr. L hiemps RB h. iem*s (p) Dd ieme D harum hiemum GLK principium (i) K 20 municipium (i) K 21 mancipum H enim om. K 22 abundant RD 23 et om. GL 24 tripitium Rr tricipitium D 25 habet D tam nominatio quam in genetiivo K 26 adsumunt B 27 huius collis om. G haec aedes LK haec edes DH huius haedis Rr

p. 771: 72 P.

p. 343. 44 K.

haec aede aedium', haec caedes [huius caedis] a caede caedium', nisi haec etiam per syncopam proferantur. frequentius tamen in 'es' terminantia absque i invenitur, ut 'vatum' pro 'vatum'. - Virgilius in IIII:

Multaque praeterea vatum praedicta priorum.

5 Cicero pro Sestio: vestrarum sedum templorumque causa -, 'mensum' quoque pro 'mensium'. Ovidius in VIII metamorphoseon:

Et quos sustinui bis mensum quinque labores.

excipiuntur 'iuvenis' a iuvene iuvenum', 'cassis' a cane canum', 'panis a pane panum'; carent enim i paenultima semper.

10 In 'as' quoque Latina mutant e ablativi in i et assumunt 'um': 'a civitate civitatum', 'a probitate probitatum'. in his tamen frequenter solet fieri concisio i in genetivo plurali, 'a civitate civitatum' et 'civitatum', 'a probitate probitatum' et 'probitatum'.

Reperiuntur praeterea absque i facientia genitivum pluralem, quamvis 78

15 ablativum et in e et in i preferant, in 'us' et in 'il' et in 'or' trium generum et in 'ex' desinentia, quando sunt communis generis, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc vetus a vetere' vel 'veteri veterum'. - Virgilius in V:

veterum non inmemor ille parentum -,

'vigil ab hoc' et 'ab hac vigile' vel 'vigili horum' et 'harum vigilum'.

20 Iuvenalis in V:

Praeterea lateris vigili cum febre dolorem.

Virgilius in VIII:

† Praeterea vigilum excubiis obsidere portas.

sunt tamen, qui 'vigilis' nominativum quoque similem genetivo esse putaverunt, usus tamen in 'il' esse ostendit, ut Lucanus in IIII:

1 hac (e) B h aede Rr harum aedium LK huius caedis om. RBDH

ab hac caede G caedae D 2 proferantur K terminata BHK 3 inuenitur^{un}
Bb Verg. Aen. IIII 464 (deficit Rom.) 4 multa quae R que om. G
praedica R priorum] sic Pal. Fr. piorum Med. 'priorum: legitur et piorum' Serv.

ad h. l. 5 Cic. pro Sestio or. 20, 45 Sestio D festia G sezio K sedium Cic. Paris. cum utroque Bern. 6 mensium ex mensuum corr. B Ovid. metamorph. VIII 500 IX. L ** metamorphoseon (in) B 7 Et quos om. GLK substitui GL bis mensum quinque cum Prisciano Heinsii libri Ovid. meliores, mensum bis quinque, menses bis quinque, bis menses quinque vv. ll. codd. Ovid. quinq:] b

qui B 8 a pene H 9 enim om. L penultima (s) B 10 et om. L
adsumunt B 11 post civitate: civitatum et ni f. eras. in H post probitate: probitatum ni f. eras. in H 12 concisio K et] uel B 13 et] uel BLK 14

Reperiuntur (p) D Reperiuntur HL Repereuntur G praetere^a Rr 15 ablativum
ia e GL profer^r D et or D 17 Verg. Aen. V 39 in om. G 18

inmemor HGL 19 uigile K uel uigili om. K orum Rr arum uigilum Bb
26 Iuv. sat. V 13, 229 22 Verg. Aen. VIII 159 VIII. RGLK 23 Praeterea ex praecedente exemplo repetitum libri praeter h Interea corr. h ex Vergilio

uigulum Med. obsidere K 24 tamen quoque qui L genitio similem GLK
25 ostendit (h?) H Luc. Phars. IIII 6 sq.

tutelaque valli

Pervigil alterno paret custodia signo.

similiter 'memor a memore' vel 'memori horum' et 'harum memorum'
- Horatius in II sermonum:

Nam quamvis memori referas mihi pectore cuncta.
raro tamen invenitur in e terminans huius nominis ablativus, nec aliam
esse causam existimo, ut supra dictum est, nisi eam, quod apud antiquos
'hic' et 'haec memoris' et 'hoc memore' proferebatur. in quo testis
est Caper, antiquitatis doctissimus inquisitor: ostendit enim, Caecilium
in epiclero sic protulisse:

Itane Antipho [†]inventus profluvia ~~hic~~?

Itane est inmemoris, itane est madida memoria?
nec mirum, cum et 'hic caeler' et 'hic celeris', et 'hic concors' et 'hic
concordis' protulisse inveniuntur vetustissimi multaue alia in eundem mo-
dum. Virgilius in XII:

nec domini memorum proculcat equorum -,
79 'supplex ab hoc' et 'ab hac supplice' vel 'supplici horum' et 'harum
supplicum', 'artifex ab hoc' et 'ab hac artifice' vel 'artifici horum' et
'harum artificum'. Lucanus in VIII:

Se simul et Romam Pompeio supplice mensus.
Sallustius in Catilinario: demisso vultu, voce supplici. Ci-
cero pro Ligario: et nos iacentes ante pedes supplicum voce
prohibebis. Virgilius in I:

Artificumque manus inter se operumque laborem.
puto tamen, haec etiam ab oratoribus differentiae causa sic proferri per
syncopam, quia 'supplicium' et 'artificium' aetna inveniuntur singularia.
'hic' et 'haec parens', quando nomen est, duum est generum et geneti-

1 tutela quae R ceutelaque GLK 2 pa^{rbt} Rr cessit Luc. Marburg. 3 ha-
rum et horum B 4 oratius K Hor. serm. II 4, 90 5 Nam] rh Num RH
Nam quamvis] Nunquam uis GL referas memori nonnulli codd. Hor. ref-
feras H peccatore D 6 eius BH 7 causam esse L quod] quam r
apud spscr. K 8 proferebantur D 9 Caper] de dub. gen. iudice Osanno de Fl.
Capro p. 12 cecilius RK de Caecil. epicleri fr. v. lib. VI § 47 10 epidero GL
11 anthipho L antibo G inuenitur duo libri Spengelii profluvia] (pirflua) e
pirflua R 12 inmemoris L 13 cum hic B cum hic GLK et in hic caeler
Rr caeler D caeleris D celeris hic GLK 14 protulisse G vetustus-
tissimi H 15 Verg. Aen. XII 534 XII] Krehlius in annot. ad h. l. X. libri
16 proculcat Med. aequorum Pal. 18 supplicium DK supplicium B et
artifici K 19 Luc. Phars. VIII 346. 20 roma II menses RBHGKd 21
Sall. Catil. 31, 7 Catilinario] r catilinario RBDGK prono demisso L prono
demiso K prono dimiso G pronode misso H Cic. pro Lig. or. 5, 13 22 anti] ad
libri Ciceronis pede Dd supplicium (i) K supplicium cum voce L 23 pro-
hibetis H Verg. Aen. I 455 24 artificum quae H se se R se operum-
que] k seorsum K operum quae H 25 tamen et haec etiam D haec] haec
in litura b etiam haec K 27 pares Dd est post duum om. DGLK add. d

p. 772. 73 P.

p. 345. 46 K.

vum pluralem absque i facit plerumque, 'horum parentum'. Virgilius in II:

decora alta parentum.

quod autem etiam 'parentum' non irrationabiliter dicitur, ostendit accusativus pluralis in 'is' etiam terminans, qui proprius est in 'ium' terminantis genitivi. Terentius in heautontimorumenos:

Quod volo aut peto, parentis meos ut commonstres mihi.

Cicero de suppliciis: navium praefectos sine ulla causa de complexu parentum suorum, hospitem tuorum, ad mortem cruciatumque rapuisti. notandum etiam, quod omnia semper pluralia, quae in 'es' || desinunt, genitivum in 'ium' faciunt, ut 'hae vires harum virium', 'hi penates horum penatium' - invenitur tamen apud veteres eius singulare 'hic penatis huius penatis' -, 'hi quinquatres horum quinquatrum', 'hi' et 'hae tres horum' et 'harum trium'. similiter 'hi' et 'hae plures' et 'haec plura' vel 'pluria horum' et 'harum plurium'. Cicero ad Herennium in III: complurium negotiorum.

In 'is' quoque longam desinentia: 'lis a lite litium', 'Samnis a Samnite Samnitium', 'dis a dite ditium'. 'nox' etiam 'a nocte noctium', unde Agellius noctium Atticarum inscripsit.

Cetera vero omnia ablativum in e solam terminantia mutant eam in 'um' et faciunt genitivum pluralem: 'a poemate poematum', 'a Cicerone Ciceronum', 'a consule consulum', 'a Titane Titanum', 'a duce ducum', 'a patre patrum', 'a virtute virtutum', 'a capite capitum', 'ab alite alitum'; nam 'alium' per interpositionem addita u protulit Virgilius in VIII:

1 Verg. Aen. II 448 (deficit Rom.). 3 decora ^{alta} illa Fr. decorallia Pal. 4

autem et (et K) in ium non GLK Irrationabiliter B dicitur om. GK 5

in um D § Ter. heautontim. V 4, 4 eautontimorumenos RD eautontimorumenos K eautontimorumenos GL 7 Quod] B Quid rell. *quod peto aut quod volo Bemb. Quod

peto aut volo Bas. parentes Bemb. ut om. Bemb. ut commonstres D et commonstres GLK 9 Cic. in Verr. II v 52, 138 10 complexu] B cum Cic. Reg. complexu rell.

parentum libri Cic. parentum GL suorum om. Cic. Lagom. 42 hospitem K hospitium Reg. hospitiumque dett. Cic. de tuorum falsus est accusationis ille Halmius noster ad Cic. l. l. 11 etiam] vero B 12 desinit Rr post desinunt: id est quae ex se non habent singularia R, quod pro gloss. spscr. d, quae ex se non habent singularia genitivum In ium faciunt genitivum Dd

13 hii H et hi K poenates RD poenatium RD inveniuntur RDL 14 eius] in B paenatis D paenatis D Hic quinquatres D hii quinquatres H quinquatres L 17 rhet. ad Herenn. III 2, 3 complurium B 18 in 'is (h) D lite Rr 20 Agellius cf. lib. VI § 61 agellius H agellius B agellius GK

agellius L anticarum L anticinarum Gg 21 in e solam ablativum L 22 a poemata Hh a cicerone Dd 23 ductum K 25 Verg. Aen. VIII 27 26 VIII. RBDH IX. L

p. 773. 74 P.

p. 346. 47 K.

Alituum pecudumque genus sapor altus habebat.
81 'a bove' quoque 'bovum' debet fieri; sed hoc nomen notandum, quod u consonantem assumunt obliqui singulares hiatus causa, abiciunt autem est quando plurales. Virgilius in III:

Huc ubi delati portus intravimus, ecce
Laeta boum passim campis armenta videmus.

idem in VIII:

Reddidit una boum vocem vastoque sub antro.

dativus autem et ablativus eius nominis per syncopam semper mediae proferuntur syllabae, 'bobus' pro 'bovibus'. Horatius in epodo:

Beatus ille, qui procul negotiis
Paterna rura bobus exercet suis.

nominativus vero pluralis et accusativus et vocativus, qui similes sunt, raro abiciunt u consonantis loco positam. Virgilius in bucolico:

Ille meas errare boves, ut cernis, et ipsum.

idem in VIII:

Discessu mugire boves.

in eodem:

Abstractaeque boves abiurataeque rapinae. ||

DE DATIVO ET ABLATIVO PLURALI TERTIAE DECLINATIONIS.

XVII 82 Dativus et ablativus pluralis tertiae declinationis nascitur a singulari genetivo interiecta 'bu', ut 'huius hominis his' et 'ab his hominibus', 'huius exulis his' et 'ab his exulibus', 'huius numinis his' et 'ab his numinibus', 'huius disparis his' et 'ab his disparibus', 'huius felicis his' et 'ab his felicibus', 'toreuma toreumatis his' et 'ab his toreumatibus'. in huiusmodi tamen, id est neutris a finitis, quae sunt Graeca, frequenter

1 pecudumque GK 2 notandum est GLK quod] R in quo r rell. in quod
g 3 adsumunt B obliqui casus singulares DG obiciunt K autem add. b
autem eam est quando G autem eam quando LK A Verg. Aen. III 219 sq.

III] K 5 dilati GL intravimus] d intrabimus DG ecce K 6 pa-
campis
sim armenta Kk 7 Verg. Aen. VIII 217 8 reddit D vocem] r voce RB
uasto quae R anthro GLK 9 autem] etiam H huius G mediae semper
LK proferuntur] h profertur RDHK 10 bobus Rr bobus Kk bubus BH
oratus K Horat. epod. 2, 1 et 3 12 bubus BH cum nonnullis codd. Horat.
suis exercet L 13 quis D 14 abiciunt (h) D Verg. ecl. 1, 9 15 Illae B

meas herrarre h mea serrare ni f. H boes K boes GL post ipsum: ludere
que (quae d) uellem, v. sq. initium, add. D ludere que uellem H, integram v. sq.
ludere quae uellem calamo permisit agresati B 16 Verg. Aen. VIII 215 17 dis-
cesu GL boes GLK boes l 18 Idem in eodem R Verg. Aen. VIII 263

eadem Abstractaeque B 19 que om. GL boes K boes GL abiurataeque]
ex abiurataeque corr. L obiurataeque LK 20 DE DATIVO ET ABLATIVO (rell. om.) K
DECLINATIONIS B 21 genitivo singulari GL 22 his uel ab his hominibus B
23 numinibus] nominibus B 24 felicis] felicilis H 25 toreuma D to-
reumatis RrD his et ab his om. L toreumatibus RrD 26 tamen] tantum K

p. 774. 75 P.

p. 347. 48 K.

invenimus antiquos dativum et ablativum plurales in 'is', productam profere-
rentes contra regulam tertiae declinationis, quam servant in ceteris casibus
supra dictorum nominum. ut Cicero frequenter in Verrinis 'toreu-
matis' dicit et 'peripetasmatis' et 'emblematis'. in libro de signis:
nunc de peripetasmatis quemadmodum te expedias non habes. in eodem: scaphia cum emblematis. idem ad Herennium
III: de orationibus aut poematis, quamvis neutro genere hoc ubi-
que profert. si enim, sicut Plautus et alii vetustissimi, femininum hoc
protulisset, pares syllabas omni casti servasset absque genetivo plurali se-
cundum analogiam primae declinationis. est igitur magis, apud Cicero-
nem et eos, qui similiter in huiusmodi proferunt, heterocliton vel, ut
Celso videtur, a nominativo 'hoc peripetasmatum', 'hoc emblematum'.
excipitur etiam 'bobus', ut dixi, euphoniae causa pro 'bovibus'; est enim
genetivus singularis 'bovis'. Horatius in carmine saeculari:

Quaeque vos bobus veneratur albis.

idem in III carminum:

sol ubi montium

Mutaret umbras et iuga demeret

Bobus fatigatis, amicum

Tempus agens abeunte nocte.

DE ACCUSATIVO PLURALI TERTIAE DECLINATIONIS.

Accusativus pluralis tertiae declinationis similis est proprio nominativo, 83
sicut et vocativus. in illis vero, quae || genetivum eiusdem numeri in 'um'
finiunt, plerumque per 'es' longam profertur: 'hi latrones hos latrones o

1 dativos et ablati L in his Rr 3 Cic. in Verrinis cf. lib. VI § 8; em-
blematis praeter l. infra l. invenitur etiam II III 22, 49. at toreumata quidem in Ver-
rinis legitur (II II 52, 128 II III 18, 38). non tamen toreumatis. emblematis, peripe-
tasmatis ex Cic. l. etiam Sergius p. 1846 P., peripetasmatis Cleonius p. 1904 (cf.
etiam Pompeium p. 229 Lind.), toreumatis neuter. toreumatis Rr 4 emblematis G
Cic. in Verr. or. II III 12, 28 5 quemadmodum G expedias in mg. add.
K 6 Cic. in Verr. II III 17, 37 scaphia B scapha RD. emblematis G
rhet. ad Herenn. III 4, 7 7 III. D quatuor G de] ex rhet. ad Her. ant]
et B poematis] sic etiam codd. rhet. Virceb. Paris. 7714 al. poemati B poemati-
bus libri rhet. dett. ubique ille profert D 8 profertur HGLK duentissimi
D 9 casu D et absque Rr 10 analogiam in mg. add. h 11 qui huius-
modi similiter H in om. GLK proferunt huiusmodi K etherocliton

RB heterocliton H eterocliton Kk eterocliton L ΕΤΕΡΟΚΛΙΤΟΝ aliter declinatum in mg. l
eterocliton G eterocliton D velut B 12 caelso L enlematum G 13 etiam]
enim R bobus] r bubus RBH causa add. d 14 oratiis K Horat. Carm.
saec. v. 49 saeculari RD 15 Quique v. l. codd. Hor. bubus RBH cum libris
nonnullis Hor. veniatur GLK 16 Hor. Carm. III 6, 41 sqq. 19 bubus RB
cum aliquot codd. Hor. fatigatis H 20 abeunte GL nocte libri mei omnes,
in libro Wallraffianus curru cum Horatio Zwicc. 2 Lips. 2 Krehlii 21 DE ACCUSA-
TIVO PLURALI ET VOCATIVO TERTIAE DECLINATIONIS. D accusativus L 22 nomi-
nativus ex nominativo corr. H 23 in illis] b illis B quae in geniti K 24
finiunt K per is Dd hi latrones. hi et hos B hos latrones om. R sla-
trones Hh post o latrones: hi et hae sacerdotes hos et has (sacerdotes K) et o (et
o add. g) sacerdotes pomant, infra om. GLK

p. 775 P.

p. 348. 49 K.

latronēs', 'hi consules hos consulēs o consulēs', 'hi tubicines hos tubicines o tubicines', 'hae matres has matrēs o matrēs', 'hi' et 'hae sacerdotes hos' et 'has' et 'o sacerdotes. inveniuntur tamen quaedam in 'is' solam productam terminantia hunc casum Graeca, quae etiam nominativo similiter in 'is' desinunt: 'hae Sardis has Sardīs', item 'Alpis', 'Syrtis', 'Trallis', quae apud Graecos in supra dictis casibus *εἰς* diphthongum habent finalem. Horatius in *epistularum*:

Smyrna quid et Colophon, quid Croesi regia Sardis?
Virgilius in X:

In Syrtis, in saxa, volens vos Turnus adoro.
quorum autem in *ium* terminantium genitivum frequentius in 'is' et quorum rarius exeat accusativus, ut potero, breviter colligam.

84 . Omnium, quae tam nominativum quam genitivum similem habent, eorum accusativus raro in 'es', frequenter in 'is' solet terminari, ut 'hic' et 'haec omnis huius omnis hos' et 'has omnis'. Sallustius in *Catilinario*: omnis homines, qui sese student. Terentius in *Andria*:

omnis nos gaudere.

Virgilius in III georgicon:

et pinguis unguine ceras.

idem in IIII georgicon:

aquas dulcis et frondea semper

Tecta petunt.

idem in I Aeneidos:

hic fessas non viracula navis

Villa tenent.

I hic consules *Rr* hos et o (*o* ex hos *efficit L*) consules *GL* hos consules et o consules *K* hi tubicines hos et o tubicines *K* hos et o tubicines *GL* 2 o tubicines *spscr. r* has et o matres *GL* 3 hos] os *B* et has sacerdotes o sacerdotes. Inveniuntur quaedam ta in *litura b* men in *is* *pergit B* has] has sacerdotes *Dr* ho *Rr* quaedam etiam in *H* . his *Rr* 4 productam solam *GLK* casum Graeca] *b* ca*** graecum *B* 5 in his *Rr* haec sardis *BDHG*

hac has sardis sardis *Kk* has] huius *L* talphis *BH* sirtis *G* 6 eis *RBL* EYC 7 oratius *K* aepistolarum *K* . *Hor. epp.* I 11, 2 *sq.* quid Croesi regia Sardis | Smyrna quid et Colophon? 8 smirna *GK* quid et] *Horatius* quidem et aI croesi cresi

RBDH quidem *GLK* chryssi *Rr* cryssi *B* cryssi *Hh* crisi *K* cryssi *D* trisi *G* tyrsi *L* 9 *Verg. Aen.* X 677 10 sirtis *GK* Syrtis *ex Prisc.* certe *interpolatus Menagianus alter Verg.* rupes *Vergilius.* Syrtis *ex v. eius sequenti Ferte ratem saenisque vadis inmittite Syrtis (syrtes Pal. m. alt.) sumpsit Priscianus* uolens (u) *B* vos Turnus] vulturnus *BGLK* 11 frequentius *K* in *eis (h)* *DK* in his *R* 12 rarius in *es* exeat *GLKd* in *es* in *mg.* post accusatiuus *add. h* 13

tam** (en) *B* similes *GL* 14 terinari *K* 15 et has *om.* *RBDH* *add. rd* *Sall. Cat.* 1, 1 16 *Catilinario*] *r* *catilinario* *RBDL* *cantilinario* *G* *Ter. Andr.* V 4, 43 19 *Verg. georg.* III 450 20 pingues *Rom.* unguine *G* caeras *L* coeras *GK* 21 *Verg. georg.* IIII 61 *sq. (deficit Rom.)* 22 dulces *Med.* 24 *Verg. Aen.* I 168 *sq. (deficit Pal.)* 25 fessas *G*, navis] nou auis *R* nares *Med.*, qui v. 169 collocat post v. 168, addita tamen nota 26 ultra *H*

p. 775. 76 P.

p. 349 K.

idem in V:

Quoque magis fessas optem dimittere navis.

idem in eodem:

Muneraque in navis ternos optare iuencos.

5 similiter faciunt accusativum eiusdem formae semper pluralia, ut 'hi manes horum manium hos manes' vel 'manis' - Virgilius in III Aeneidos:

Id cinerem aut manis credis curare sepultos? ..

'tres trium hos' et 'has tres' vel 'tris'. idem in III Aeneidos:

10 tris adeo incertos caeca caligine soles

Erramus pelago.

In 'er' quoque desinentia, quae i terminant ablativum, similiter faciunt accusativum pluralem plerumque per 'is', raro per 'es': 'acer ab acri hos acris'. Virgilius in XI: ..

15 : metuensque moneret,

Actis esse viros.

similiter 'saluber salubris' a salubri salubres' vel 'salubris', 'imber ab || 85 imbri hos imbres' vel 'imbris' - Virgilius in VIII:

Cum fremit ad caulas, ventos perpressus et imbris.

20 idem in XII:

spargitque salubris

Ambrosiae sucos et odoriferam panaceam ..

'December' (quod proprium est) 'a Decembri hos Decembres' vel 'Decembris'. Horatius in I epistularum:

25 Me quater undenos sciat implevisse Decembris.

similiter 'celer' vel 'celeris a celeri' - Virgilius in III Aeneidos:

1 Verg. Aen. V 29 (deficit Rom.)

2 Quoue Med. Pal. et sic H (?) Wallraf.

et Lips. 2 Dresd. Krehlii fessas om. G fessas Dd dimittere G demittere K

3 Verg. Aen. V 247 4 que om. GLK in navis add. h optare] sic etiam libri opt. Verg. cum Ver. aptare cum libris aliquot Vergilianis GL aptare K 5

acusatum G 6 manium D uel et manis K Verg. Aen. III 34 8 cinerum

reant amnis Fr. manes K manes, sed es ex corr., Med. 9 Verg. Aen. III 203 sq. cf. lib. XVIII § 246 (deficit Rom. et initio versus Pal.) UI. L aneidos

R 10 tris etiam Fr. caliginae H soles ex solis corr. vid. Fr. 11 erramus G pylago L 12 in i BDG 13 ab acri Rr 14 hos et has acris d

Verg. Aen. XI 47 sq. 15 moneret Pal. 17 hos salubres GLK 18 Vergilius H Verg. Aen. VIII 60 19 caulis GLK perpressus r perpressos G

pensus R imbres Med. (deficit Rom.) imbris etiam Fr. 20 Verg. Aen. XII

418 sq. 21 salubres Pal. m. dlt. 22 socos Rr succos L panaceam] k panaceam K panticeam G 23 quod] qui B, a Decembri om. H decembris uel decembres DH decembres et decembris L 24 oratius K Hor. ep. I 20, 27

aeptolarum K 25 undenoscit Hh decembres codd. Hor., ut vid., fere omnes: in ed. Obbarii coll. annot. crit. ad h. l. Decembris operarum errore in ipsa poetae verba irrepsisse videtur 26 caeler Rr Verg. Aen. III 243 sq. (deficit Rom.) in tertio aepeidos add. r in aneidos III. DH

celerique fuga sub sidera lapsae

Semesam praedam et vestigia foeda relinquunt.

idem in V:

Agmine remorum celeri ventisque vocatis

'hos' et 'has celeros' vel 'celeris', quod est frequentius. idem in VIII: 5

et celeris defer mea dicta per auras.

similiter faciunt accusativum in 'hs' vel 'rs' terminantia, ut 'hic fons hos fontes' vel 'fontis', 'hic' et 'haec' et 'hoc iners hos' et 'has inertes' vel 'inertis', 'pars has partes' vel 'partis'. Virgilius in II georgicon: 10

Adgredior sanctos ausus recludere fontes.

Terentius in heautontimorumenon:

Parentis, patriam incolumem, amicos, genus, cognatos, divitias.

Virgilius in VI: 15

Hic locus est, partis ubi se via findit in ambas.

idem in II Aeneidos:

penitusque cavernas

Ingentis utrumque armato milite complent.

idem in IIII: 20

mactant lectas de more bidentis.

86 alia autem, quamvis genitivum pluralem in 'ium' desinentia, raro invenias et in paucis 'is' finientia accusativum, ut in 'as' exeuntia nominativo: 'civitas civitatum', 'has civitates' fere ubique legimus.

In x terminantia trium generum communia, quamvis in paucissimis 25

1 celerique Rr caelerique D. 2 semesam] sic Med. corr. semiésam L ***esam (sem) Pal. semensam Med. m. pr. et Gud. uistigia G feda R^uPHI faeda GL et ex fo-

dera corr. K relinquunt] bd *linquunt B relinquunt D relinquit Med. 3 Verg. Aen. V 211 4 caeleri K 5 Verg. Aen. IIII 226 (deficit Rom.) 6 auras] h aureas D aures H 7 ut om. K post fons: hufus fontis add. K 8

has inertis vel Rr 9 Verg. georg. II 175 (deficit Rom.) 11 Aggredior GLK Ingredivr Vergilius fontes Med. 12 Per. heautontim. I, 2, 20 heautontimorumenon R haeautontimorumenon DH heautontimorumenon G eutontimorumenon L eutoñ K

13 Parentis] r parent** R parentes Gg parentes Terentianus alteruter incolumem] r incolomem R 15 Verg. Aen. VI 540 UII. K 16 est om. GLK

ubi saenia H 17 Verg. Aen. II 19 sq. in II. in eneidos Rr U. L aeneidos D 18 paenitus quae Rr poenitusque D que om. G 19 ingentis ex ingentes corr. G ingenitis H ingentes Rom. utrumque] rd Pal. m. alt. utrumque VI at.

R Pal. utrumque D complet Med. 20 Verg. Aen. IIII 57 IIII Rr (cf. Aen. VI 39 totidem lectas de more bidentis) 21 lectas] rb laetas ni f. cum Menag. pr. Verg. et cod. Guelferb. Arus. Mess. p. 248 Lind. R lactas B lactes GL lacteas K bidentis] d bibendis D uidentis Rom. 22 inuenies DLrh 23 finientia civitatum accusativum Rr ut] aut GL exeuntia] finientia B 24 legimus fere ubique et in x G fere legimus ubique et in x L legimus ubique K

p. 776. 77 P.

p. 350. 51 K.

genetivum pluralem absque i paenultima proferant - difficile enim invenies 'audacum' pro 'audacium' vel 'felicum' pro 'feliciū', 'supplicum' autem magis differentiae causa, ut supra dictum est, profertur, ne, si 'supplicium' dicas, aliud significare videaris, quomodo 'artificum' pro 'artificium' et 'iudicum' pro 'iudiciū'. Cicero de signis: didici etiam dum †ministrum inquirō, artificum nomina. Virgilius in I Aeneidos:

Artificumque manus inter se operumque laborem -,
famen accusativum plerumque per 'es' efferunt - Lucanus in I:

10 Est qui, tauriferis ubi se Mevania campis
Explicat, audaces ruere in certamina turmas -,
raro per 'is'. Virgilius in IIII georgicon: ||

deinde tenacis

Suspendunt ceras.

15 'plurium', quod solum in 'us' terminans talem habuit genetivum pluralem, tam in 'es' quam in 'is' finit accusativum. Virgilius in I georgicon:

Seu plures calor ille vias et caeca relaxat
Spiramenta, novas veniat qua sucus in herbas. |

20 Terentius in Phormione:

Ego te compluris adversum ingenium meum menses
tuli.

Horatius in I epistularum:

Cum tibi sol tepidus pluris admoverit aures.

25 Cicero pro Cornelio I: quae intermissa compluris annos.

abque Rr i in litura r proferebant r difficile] b difficil. B deficiente K
invenimus GLK 2 audacum uel audacium felicum uel feliciū GK audacum pro
audacium felicum pro feliciū k audatium Rr uel om. L 3 differentiae] d
differentia D supra K si supplicum Rr si suplicium H 5 Cic. in Verr.
or. II III 2, 4 .6 cum L ministrum] in istum Cicero artificium Cic. Reg.
Verg. Aen. I 455 8 artificum quae DH 9 eferunt L .Luc. Phars. I 473 sq.
10 quitaum feris G semae uania G saeme uania H femae uania L se+mae+ua-
nia Kk 11 ruere ex corr. r certamine GL 12 Verg. georg. IIII 161 sq.
(deficit Rom.) 13 tenacis] etiam Fr. tenaces R tenaces Med. 14 suspendū] b
suspendunt B. coeras GLK 15 plurium Gg plurimum Dd pluralem om. D
16 Verg. georg. I 89 sq. cf. § 34 1] g II. RBDHGK U. L 18 pluīs
DH relaxas B 19 novas] d nouus DGLK inueat H quas GK suc-
cus Rr 20 Ter. Phorm. III 2, 35 formione G 21 cumpluris BH complures
GLKr 23 oratius K Hor. epp. I 20, 19 aepistularum K 24 trepidus
codd. nonnulli Hor. pluralis D plures libri Hor. fere omnes ampuerit GL cum
Hor. Gothano aures] R cum Horatio, om. GLK auras BDHr annos libri aliquot
Hor. 25 Cic. pro Corn. or. I fr. 33 p. 451 Or. cornilio GK inter-
missa K

'harum litium has lites' et 'litis'. Cicero in frumentaria: sedasti etiam litis illorum.

DE NOMINATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

XVIII 87 Quarta declinatio terminationes habet in nominativo duas, in 'us' correptam et in 'u'. in 'us' masculinorum et femininorum tantummodo Latinorum, ut 'hic senatus huius senatus', 'haec manus huius manus'. in 'u' neutrorum, quae et indeclinabilia sunt in singulari numero, ut 'hoc genu huius genu', 'hoc cornu huius cornu', in quibus quavis quibusdam artium scriptoribus videatur temporum esse differentia - dicunt enim, nominativum quidem et accusativum et vocativum corripere, reliquos vero produci -, ego in usu pariter in omnibus produci invenio casibus haec nomina; nec irrationabiliter: omnis enim in quacumque parte terminatio in u desinens producitur: 'fluctu', 'Panthu', 'tu', 'diu'. Ovidius in VIII metamorphoseon:

dextroque a poplite laevum

15

Pressa genu, digitis inter se pectine iunctis,
ecce enim hic accusativus est sine dubio et producitur. apud Virgilium, quoque in I:

Nuda genu nodoque sinus collecta fluentis,
quomodo enim 'sinus collecta' accusativum iunxit nominativo, sic etiam 'nuda genu'.

DE GENETIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

88 Genetivus igitur in 'us' desinentium fit producta 'us', ut 'huius senatus', 'huius manus'. vetustissimi tamen inveniuntur eorum nominum

1 litium] d latinum D et] uel GLK Cic. in Verr. or. II III 57 132
sedasti] d sasti D 2 litis] sic etiam Cic. Fabricianus lucis libri Cic. rell. in litis
at eorum

K illorum Rr eorum DIK 3 DE NOMINATIVO ET DE OBLIQUIS CASIBUS IIIIIE DECLINATIONIS B NOMINATIVO CASU r QVARTAE] rd QVARTAE RD 4 in nominativo habet GL habet nominativi K 5 correpta B u. iu] u et in K et femininorum et femininorum
tantummodo latinorum Rr feminorum B 7 quae indeclinabilia BGLK hoc

genu Rr 9. 15 porum Rr 10 quidem post uocativum collocant GLK 11 produci id omnibus G 12 irrationabiliter B irrationabiliter K enim] h autem H
13 Ovid. metamorph. VIII: 298 sq. VIII. RBHGLK 14 metamorphoseon R

15 a poplite Rr apo plite K a polite H apolite B appolite G est poplite, & poplite et in poplite vv. ll. codd. Ovid. laevum LI 16 praesa Rr p̄sa L p̄sa K genu LI degetis K digitisque et et digitis vv. ll. librorum Ovid. iunctis] h cum Zwicav. utroque, Dresd., Lips. utroque Krehlii nexis codd. nonnulli Ovid. 17 et add. h Verg. Aen. I 320 18 I. eneidos d 19 nodoque] h nudoque H Med.

sinus Med. collecta ex collecta corr. B post sinus collecta: fluentis — sinus collecta om. om. enim add. g 20 enim om. LKg 22 GENETIVO BGL QVARTAE] r QVARTAE R 23 igitur in us ***** (igitur) K in add. r 24 tamen Rr at etiam

p. 776 P.

p. 348¹ 57 K.

etiam in 'nis' divisas proferentes genitivum. Terentius in *heautontimorumenos*:

Textentem | telam studiose ipsam offendimus,
Mediocriter vestitam veste lugubri,
Eius amnis causa, opinor, quae erat mortua.

DE DATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

Dativus eius declinationis fit a genetivo abiecta s et addita i, sed corrigitur paenultima, ut 'huic senatū', 'manū'. est tamen quando poetarum metri causa pro eo ablativo utuntur. Virgilius in I Aeneidos:

Parce metu, Cytherea, manent inmota tuorum
Fata tibi,

pro 'metui'. idem in IIII georgicon:

Namque aliae victu invigilant,

pro 'victui'. in eodem:

concubitu indulgent,

pro 'concubitu'.

DE ACCVSATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

Accusativus quartae declinationis a nominativo fit mutata s in m: 89 'hunc senatum', 'hanc manum'.

DE VOCATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

Vocativus similis est nominativo: 'hic senatus, haec manus', 'o senatus, o manus'.

DE ABLATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

Ablativus a genetivo fit abiecta s, producit enim u: 'ab hoc senatū', 'ab hac manū'.

DE NOMINATIVO PLVRLI QVARTAE DECLINATIONIS.

Nominativus et accusativus et vocativus pluralis in hac declinatione:

1 in 'is' *Dd.* ditusa^a *Rr* Ter. *heautontim.* II 3, 44 sqq. *cautontimorumenos* *RD* *heautontimorumenos* *B* *cautontimorumenon* *r* *cautontimorumenos* *L* *heautontimorumenos* *G* *entōn.* *K* 3 quod telam *K* studiose *G* ipsam *om.* *HGLK* ostendimus *GLK* 5 Eius] hatus *G* opinor *B* 6 SINGVLARI *D* CASV SINGVLARI *B* 7 Dativus singularis eiusdem declinationis *GL* Dativus sing. quartae declinationis *K* i sed] *r* is et *R* 8 pepulimama *Hh* manui *Rr* est. amen *Rr* 9 utuntur *in mg.* *add.* *K* Verg. *Aen.* I 257 sq. in I *incedos* *D* [] *om.* *R* i. *r* 10 cytherea *Rr* citherea *BGL* cytharea *DK* cytharea *d* immota *BLK* 12 Verg. *georg.* IIII 158 13 namque *Rr* invigilant *G* 14 pro] *p* *L*

Verg. *georg.* IIII 198 15 indulgens *Med.* 19 ut hunc *G* 20 VOCATIVO CASV *R* DATIVO *B* SINGVLARI *om.* *GL* 21 o senatus haec manus *BDD* ho *Rr*

22 ho *Rr* 23 ABLATIVO CASV *B* 24 hos senatu *Rr* 26 NOMINATIVO] NOMINATIVO CASV *B* NOMINATIVO ET VOCATIVO ET ACCVSATIVO *D* QVARTAE *B* 27 plurales *A*

p. 778. 79 P.

p. 352. 53 K.

similis est genetivo singulari, ut 'hi' et 'hos' et 'o senatus', 'hae' et 'has' et 'o manus'. ('hae idus harum iduum' semper plurale est, ut omnium festorum nomina.)

DE GENETIVO PLVRALI QVARTAE DECLINATIONIS.

90 Genetivus pluralis a nominativo fit || singulari abiecta s et assumpta s 'um'. corripitur enim u in utraque syllaba, quomodo et nominativus: 'horum senatūum', 'harum manūum'. et oportet scire, quod in hac declinatione omnes pares habent syllabas nominativo singulari excepto dativo singulari et genetivo et dativo vel ablativo pluralibus; qui una superant syllaba. quod habebat etiam genetivus singularis, cum apud vetustissimos in 'uis' divisas desinebat. invenitur tamen, sed raro, apud poetas genetivus pluralis in hac quoque declinatione per syncopam prolatus. Virgilius in VI:

quae gratia currum

Armorumque fuit vivis,

quamvis etiam geminata u possit metrum per synaloepham stare, cum sequens versus a vocali incipiat; nec non etiam duabus vocalibus iunctis prior potest in metro excludi, ut:

Ferreique Eumenidum thalami.

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRALI QVARTAE DECLINATIONIS.

91 Dativus et ablativus pluralis quartae declinationis fit a nominativo singulari mutata u in i et interposita 'bu', ut 'hic senatus his' et 'ab his senatibus', 'haec manus his' et 'ab his manibus'. est autem quando differentiae causa servat u, ut 'artus artubus', 'partus partubus', 'arcus arcubus'. 'artibus' enim et 'partibus' et 'arcibus' ab arté, parte, arce nascuntur, quae sunt tertiae declinationis, cuius dativus et ablativus pluralis paenultimam aliam nisi i correptam habere non potest (unde ex-

1 similes sunt h 2 haec idus B h acidus harum iduum D harum iduum]
 has idus et o idus GL h iduum Rr idum K pluralia L est om. GLK 3
 festorum nomina dierum B 4 inscr. om. L in marg. add. l GENETIVO DG GENI-
 TIVO CASV B 5 Genetivus casus pluralis H assumpta L adsumpta ex absumpta
 corr. B 6 utraque D et in nominativo d 8 omnes Gg omnes casus R
 9 et ablativo et dativo G et ablativo HGLK 10 genitivus etiam B apud R

11 desinabat Dd 12 Verg. Aen. VI 653 sq. 14 quae gratia] r qua gre-
 cia R gratia* B gracia H curruum Fr. m. alt. et, in currum corr., Pal.

15 armarumque nel fuit H uuis unus Rr uiris L 16 u littera B posset DHGL
 synalipham RBDL sinalifam HG sequen R 17 incipit B uocabilibus
 D 19 Verg. Aen. VI 280 eimenidum Hh 20 PLVRALIB; B 21 plura-
 lis in mg. add. L 22 muta^{ta} Rr hic senatus] h hi* senatus H 24 partus
 om. K arcus arcubus] r artus artubus iterum R 25 artibus enim et partibus et
 arcibus] r partus partibus enim et partibus et artibus R

p. 779. 80 P.

p. 363. 54 K.

capitur 'his' et 'ab his bobus'); in hac vero [id est quarta] in quibusdam
inveniuntur veteres per supra dictos casus plurales, quamvis nulla cogente
causa differentiae, u paenultimam pro i ponentes, ut 'portubus', 'tribubus',
'lacubus'. Ovidius in IIII fastorum:

5 Praemia, de lacubus proxima musta tuis.
neutorum vero singularia, quae indeclinabilia esse supra dictum est, cor-
ripientia u assumentaque a faciunt nominativum et accusativum et vocati-
vum plurales: 'cornu || cornua', 'genu genua'. genitivus vero et dativus
vel ablativus ad similitudinem fit tam masculini quam feminini: 'cornuum'
10 [genitivus] 'his' et 'ab his cornibus' [dativus et ablativus]. |

DE NOMINATIVO CASV SINGVLARI QVINTAE DECLINATIONIS.

Quinta declinatio terminationem habet nominativi unam in 'es' pro- XVIII 92
ductam, et sunt omnia feminini generis et Latina. excipitur unum, 'dies';
quod in singulari numero tam masculini quam feminini generis invenitur,
15 ut Lucanus in II:

pro fatal quis ille,

Quis fuit ille dies?

Virgilius in IIII Aeneidos:

Ille dies primus leti primusque malorum

20 Causa fuit.

idem in II:

Venit summa dies et ineluctabile tempus

Dardaniae.

in plurali vero semper masculini invenitur, 'hi dies', sicut etiam ab eo
z compositum semper masculini generis est, 'hic merities'. Terentius in
adelpis:

†praeterea

Meridie ipso faciam ut stipulam colligat.

1 et a his R bubus RBH quarta] quarte declinatione H in quibusdam
om. GL in quibusdam in mg. add. Kk 2 per om. D portubus] ex partubus
corr. sup. lin. add. K partubus G 4 Ovid. fast. IIII 888 III] Wallraffianus
III. vell. 5 Proemia B praemia K 6 indeclinabilia G corripientia Dd 7
assumentaque A B assumentia a K 8 pluralem L cornu add. r genu spscr.
K uero om. GLK 9 vel] et HGr femini H cornuum genuum genitivus B
10 genitivus — ablativus] genuum cornibus genibus rh genuum cornibus D

in
cornibus genibus dativus B 11 casv om. D 12 Quarta Rr 13 feminini in
lit. B Excipiuntur D Excipitur enim unum Hh unum id dies K 15 Luc.

Phars. II 98 sq. .U. G 16 Proh H cum Voss. A et corr. Voss. B profeta
Gg facta H 17 qui] fuit Dd 18 Verg. Aen. IIII 169 sq. aenaidos D
19 laeti RBHK loeti DG malorum] Pal. m. all. laborum Pal. m. pr. 21

Verg. Aen. II 324 sq. U. G 22 inelutabilia H 24 uero numero masculini
semper G masculini semper LK 25 masculini semper L ut hic H Ter.
adelp. V 3, 61 sq. 27 praeter haec libri Terentiani praeter hac Fleckeisenus 28
Meridie] d meridiaie RD colligat K

DE GENETIVO ET DATIVO CASV SINGVLARI QVINTAE
DECLINATIONIS.

93 Genetivus et dativus eius declinationis sunt similes; sunt enim extrema s nominativi abiecta et assumpta i, ut 'hic dies huius diei huic diei', 'haec facies huius faciei huic faciei'. et servant quidem productionem nominativi, si i habeat paenultimam, ut 'acies aciei', 'rabies rabiei'; sin autem consonantem habeat ante 'es', corripitur e tam in genetivo quam in dativo, ut 'haec fides fidei', 'res rei', 'spes spei', 'plebes plebei'. veteres tamen frequentissime inveniuntur similem ablativo protulisse in hac declinatione tam genetivum quam dativum, ut Sallustius in historiciis libro I: dubitavit acie pars, pro 'aciei', et Virgilius in I georgicon:

Libra die somnique pares ubi fecerit horas,
'die' pro 'diei'. Ovidius quoque in III metamorphoseon 'fide'
pro 'fidei' posuit: 15

Prima || fide vocisque ratae temptamina sumpsit.
idem in VI:

Vtque fide pignus dextras utriusque poposcit.

DE ACCVSATIVO SINGVLARI QVINTAE DECLINATIONIS.

94 Accusativus a nominativo fit mutata s in m et necessario correpta e. nunquam enim ante m terminalem longa invenitur vocalis, ut 'hunc meridiem', 'hanc rem'.

DE VOCATIVO CASV SINGVLARI QVINTAE DECLINATIONIS.

Vocativus similis est nominativo: 'hic merides o merides'.

1 GENETIVO *BDG* 3 eius] quintae *L* similes sunt *B* fit ^{unt} *Hh* fit *BLK*
4 abiecta *Rr* adiecta *B* adsumpta *B* 5 huius facie *Dd* huic] r ubi *R*
et eras. in *R om. HGLK* servant] r serviat *R* 6 si in litura r habeant i penultima
K habeant *BDHGL* habeant *GLK* adde *Dd* es] k s *K* rell. (ex corr. *H*)
8 ut fides *LK* fides huius fidei huic fidei *BDH* 9 tamen in litura r protulisse
GL 10 tam in genitivum *Dd* ut *om. H* Sall. hist. I fr. 107 p. 118 *Kr*.
historiis ex historiis (*o?*), corr. *L* historiis *Gt*. 11 dubitavi *B* dubitavit *H*
acie *Rr* Verg. georg. I 208 12 I] primo. II. libri 13 Libera *Dd* die]
sio etiam § 94 lib. XVII § 162 diei Rom. die Med. somnique] k sompnique *G*
somniae *LK* pars *Rr* 14 Ovid. metamorph. III 341 III] add. b I. *GL*
18 fidei multi, fidei unus alterbe librorum Ovid. uocisque ex uocesque corr.
H uocesque *DGLK* datae multi libri Ovid. temptamina] b temptamini *B* (ta-
mina *D* sumpsit] rd sumpsit *RD* 17 Ovid. metamorph. VI 506 18 Vt qui fide
B Vt fidei et Et fidei *vv. ll. libror. Ovid.* dextra *GLK* 19 ACCVSATIVO CASV *B*
accusatio cas *L* 20 correpta *H* correpta est e *GL* correpta est. Num-
quam *B* 21 longa*(m) *B* longuā *G* 23 CASV *om. DL* 24 Vocativus sing.
similis *K* nominatio ut merides *G* ho *Rr* merides *K*

p. 781. 82 P.

p. 356 K.

DE ABLATIVO SINGVLARI QVINTAE DECLINATIONIS.

Ablativus quoque fit a nominativo abiecta s: 'hic merities ab hoc me^o die', 'haec acies ab hac acie'. inveniuntur tamen huiuscemodi ablativo veteres etiam pro genetivo usi, ut Virgilius:

Libra die somnique pares ubi fecerit horas,
'die' possit pro 'diei'. Sallustius quoque in historiis: dubitavit acie pars, pro 'aciei'. idem in I: at inde nulla munitionis aut requie mora processit ad oppidum, 'requie' pro 'requiei'. quidam tamen antiquissimorum etiam similem nominativo genetivum protulerunt eius declinationis.

DE PLVURALIBVS CASIBVS QVINTAE DECLINATIONIS. ||

Nominativus pluralis et accusativus et vocativus similis est nominativo singulari, ut 'haec res hae' et 'has' et 'o res'.

Genetivus fit addita ablativo singulari 'rum': 'ab hac re harum rerum', 'a die dierum'; qui tamen in aliis fere omnibus usu apud plerosque deficit. itaque Cicero hoc approbat in topicis dicens: in divisione formarum, quas Graeci εἶδη vocant, nostri, si qui haec forte tractant, 'species' appellant, non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo. nolim enim, ne si Latine quidem dici possit, 'specierum' et 'speciebus' dicere, et saepe his casibus utendum est: at 'formis' et 'formarum' velim. inveniuntur tamen vetustissimi secundum analogiam hoc usi casu. Cato Censorius in oratione, quam scripsit, uti praeda

I ABLATIVO CASV B SINGVLAR R 4 etiam om. R 'Verg. Georg. I 208' v. § 93 o somni^{que} H somnusque L fecerit Dd G Sall. hist. Ab. I fr. v. § 93.

hoc Prisciani testimonium omiserunt Sall. fragmentorum editores quoque libro I

in historiis DE historiis GLK historiis libro I § 93 dubitavit H dubit^{****} K

7 pars add. D Sall. hist. I fr. 99 p. 116-Kr. At illa inde D munitionis] d

munitionis DGL ut Rr 8 ora(in?) K procesit G 9 protullerunt G

11 At M de nominatio et accusatio et uocatio plurali quintae declinationis ad

mg. r DE NOMINATIVO ET ACCVSATIVO ET VOCATIVO PLVRALI QVINTAE DECLINATIONIS D

CASIBVS PLVURALIBVS B 12 Pluralia nominativus BH similes sunt GL 13 ut

om. BDHGLK et hae et has et B hae^{es} Rr hae et has et], et hae res has

et GL et hae has res et K 14 DE GENITIVO inscr. D adita R ut ab L, hae

re arum Rr 15 pleros^{que} K pleros G 16 defecit RDH defecit G defecit K

Cic. topic. 7, 30 hoc om. G 17 formarum] vel formae vel formae sunt vel sunt

formae codd. Cic. εἶδη] Ascensius, Schwetzius εἰς hae Cic. Einsidl. ἰδέας libri Cic.

ut mid. plerique εἶον GK εἶον R εἶον D εἶαε (εἶαε add. I) Ll YAHAC in litura h

aeon B nostri si] sic, ni si, K nisi k 18 pessime id H quidem] L ex corr.

quid L m. pr. GK 19 sed] si GK si L ad in litura l dicenda Rr 20 ne

uel nisi si] nisi BH nec si Dd possit quidem dici Cic. Sangall. b 21 is R iis v. l.

codd. Cic. at] ut RBH a GL aut K 22 uellim G uel ***** uetustissimi

Rr 23 uti L cato ****(cato) K Caton. Censor. or., uti praeda in publicum

referatur, ap. Meyerum l. l. p. 78 sq. praedam LK

in publicum referatur: miror audere atque religione non tenerei, statuas deorum, exempla earum facierum, signa domi pro suppellectile statuere. |

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRALIBVS QVINTAE DECLINATIONIS.

Dativus quoque et ablativus plurales ab ablativo fiunt singulari adiecta 'bus', ut 'ab hac re, die', 'his' et 'ab his rebus, diebus'. sicut autem genetivi, sic etiam dativi et ablativi plurales in aliis nominibus eius declinationis deficiunt apud plerosque. | ||

1 in *om. GLK* publicum *GK* referatur in *titura H* adque *Rr* religione] *R* religionem *BDHL* religionem *GK* tenere] *scripsi tenere (ten in titura H) libri* 2 earum] harum *duo codd. Paris. l. a Dübnero in Meyeri orr. R. fragm. ed. Paris. p. 142* deorum *Wallraffianus sacrarum Dübnerus l. l. eorum G. E. Weberus Cato maior p. 32* f. deorum, earum facierum signa 3 suppellectile] (e) *R* suppellectile *HGK* 4 DE DATIVO ET ABLATIVO EIVSDEM DECLINATIONIS *D* PLVRALI *B* 5 ablativus quintae declinationis fiunt a singulari ablativo *GLK* pluralis *B* ab *om. RBD add. rd* adjecta *Rr* abiecta *B* 6 ut *om. BDHGLK* re rebus die his et ab his diebus *GLK* 8 eiusdeclinationis dem in *titura h* eiusdem (sic) declinationis *K* deficiunt *GK*

EXPLICIT LIB VII PRISCIANI GRAMMATICI DE OBLIQUIS CASIBVS NOMINVM FELICITER. | INCIP LIB VIII PRISCIANI GRAMMATICI DE VERBO FELIC. *R* ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTISSIMI GRAMMATICI CESARIENSIS LIBER VII DE OBLIQUIS CASIBVS EXPLICITVS. INCIPIT LIBER VIII. DE VERBO. *B* Expliç. lib. VII. psciã. grammã. de obliquis casibus nominum feliciter. | Incip de verbo psciã lib. VIII. *G* EXPLICIT LIBER VII. PRISCIANI GRAMMATICI DE OBLIQUIS CASIBVS NOMINVM. | FELICITER. AMEN. | INCIPIT LIBER EIVSDEM VIII. DE VERBO. *D* Expliçit lib VIII psciãni grãmatici de obliquis casib. noũm feliciter | incipit de verbo psciãni grãmã lib VIII. *L* expliç liber "psciãni" VIII. grammaticci de obliquis casibus nominum feliciter. Inci VIII. de verbo. *K* INCIPIT LIBER VIII. *H*

LIBER OCTAVVS.

p. 781—83 P.

DE VERBO.

p. 357 K.

Verbum est pars orationis cum temporibus et modis, sine casu, agendi I 1
vel patiendi significativum. || hac enim definitione omnia tam finita quam
infinita verba comprehenduntur. et neutra enim [quae dicuntur absoluta]
5 et deponentia omnimodo naturaliter vel in actu sunt vel in passione. || ver-
bum autem quamvis a verberatu aeris dicatur, quod commune accidens
est omnibus partibus orationis, tamen praecipue in hac dictione quasi pro-
prium eius accipitur, qua frequentius utimur in omni oratione. licet ta-
men pro omnibus dictionibus dicere 'verba' frequentique usu hoc appro-
10 batur, nec non etiam 'nomina', sed raro, ut Virgilius in III:

foliisque notas et nomina mandat.

Terentius in adelphis:

verbum de verbo expressum extulit.

idem in Andria:

15 Bona verba quaeso.

Verbo accidunt octo: significatio sive genus, tempus, modus, species, 2
figura, coniugatio et persona cum numero, quando affectus animi definit.

Sciendum autem, quaedam verba inveniri defectiva quorundam supra
dictorum accidentium et hoc vel naturae necessitate fieri vel fortunae
20 casu.

2 tempore L casu] causa B cas* b 3 quam infinita add. r 4 compre-
henduntur B enim om. GLK et absoluta GLK ** absoluta (et?) H 5 uel in
passione sunt G de diffinitione uerbi ad mg. l Verbū ex Verba corr. H 6
autem] d ante D 7 in ^h ac Bb post dictione: quasi proprium — oratione om.
videtur B quasi proprium — licet tamen in lit. decem fere literarum (licet tamen?)
et ad mg. add. b 8 liquet G 9 ^{uerba} ** Rr adprobatur B 10 sed om. H s&
in marg. h Verg. Aen. III 444 VI. RBDGLK VI ^{eneidos} d 11 fata canit fo-
liisque K ^o natas Med. nomina] d omnia D 12 Terentius — quaeso in mg.
add. d Ter. adelph. prolog. v. 11 in delphis R post in adelphis excidit f.
initium versus: In adelphos 13 expsum G 14 Ter. Andr. I 2, 33 Andria
bona in litura, uer ad mg. r 15 "quaeso" uerba K quesso G q̄sso L 16 De
modis partiū oratiouū. l seu K 17 coniugatio Rr coniunctio B et om. GL
^a effectus Rr 18 diffectiua GL diffectatiua K quorundam B 19 fortunae
GK 20 casu] r causa R

Ergo naturae necessitas bipertita est in significatione et in commoditate, id est in consonantia elementorum. sunt enim quaedam non solum in verbis, sed etiam in aliis partibus orationis, quae significationis causa dici non debent, ut, si velimus masculinum dicere ab eo quod est 'nupta' 'nuptus' vel a 'puerpera' 'puerperus', oppugnat ipsa rerum natura propter significationem, quae solis accidit feminis, nisi figura vel auctoritas intercedat: figura, ut si dicam: 'bonus animus uxoris mihi nuptus est' pro 'bonum animum habens uxor mihi nupta est'; auctoritas, ut Plautus in Casina:

Libet Charinum quid agat scire novum nuptum,
 3 pro 'maritum'. nec non in pronominibus quae sunt tertiae personae primitivis si velimus vocativum proferre casum, qui non potest nisi secundae accidere personae, haec eadem naturalis necessitas vetat. praeterea 'sui sibi se a se'; nominativum hoc pronomen habere non potest ideo, quia, quotiens hoc pronomen ponitur, ostendit tertiam personam vel ipsam et agere simul et pati a se, ut 'paenitet illum sui', 'invidet sibi', 'accusat se', vel et ipsam agere et aliam extrinsecus in eam, ut 'rogat, ut sui causa facias', 'petit, ut sibi concedas', 'precatur, ut se custodias'. quod cum fit, id est quando eadem persona et agit et patitur vel a se vel ab alia, non indiget nominativo casu, sed eo, cui solet adiungi verbum, quod actum significat, id est genetivo vel dativo vel accusativo vel ablativo, quos et habet hoc pronomen; ipsum enim verbum agentis personae nominativum in se habet. si enim dicam 'rogat te, ut ad se venias', sine dubio intellegis in eo, quod dixi, 'rogat' simul et 'ille', qui est nominativus. haec eadem ratio naturalis etiam in interrogativis et in infinitivis nomini-

1 Ego ^r Rr bibertita G et om. G 2 Id ē d Idus D in in consonantia
 K consonantiam L Sun Bb nec solum DHGLK 4 dicere om. G 5
 oppugnat enim ipsa d 6 feminis] r femininis RBK vel] et K 7 nuptus] b
 nuptus (a?) B post nuptus est: pro bonum — nupta est om. G add. g pro bonum — Casina in lit. unius lin. (Auctoritas ut plautus in casina B?) et ad mg. add. b
 8 platus ^u Hh Plaut. Cas. V 1, 5 sq. 10 Charinum quid G et libri tantum
 non omnes § 12 etiam /-nūquid Rr etiam numquid BDH etiam nunquid LK Chalinum
 quid Plautus 11 marito K primitivis quae sunt tertiae personae B
 12 qui] quod L potest nisecondae H 13 necessitas Dd propterea
 GL 15 quoties H ipsam ^{et} uel agere K ipsam agere Br 16 poenitet Hh
 illum sui ^{sibi} Rr 17 extrinsecus secus K ut] ut est rd rogat te Dd 18
 praecatur RBH 19 fit add. r sit G eadem personam R tertia persona r 21
 vel ablativo] et ablativo G quos habet K 22 hic pronomen Hh verbum] b
 berbum B agentis] b agentis(e?) B 25 in interrogativis] r interrogativis R
 in infinitivis] r infinitivis RK in infinitis DHL infinitis BG

p. 784. 65 P.

p. 366. 59 K.

bus, quae tertiae maxime solent iungi personae et absenti vel quasi absenti, ut 'quis', 'qualis', 'quantus' et similibus, vocativum esse prohibet, quia vocativus ad aliquam finitam fit et praesentem personam, ad quam oratio dirigitur, id est ad secundam.

- 5 Incommoditate vero vel inconsonantia, quam Graeci ἀσυμφωνίαν vocant, deficiunt quaedam, ut, si velimus ab eo, quod est 'cursor' et 'risor', feminina facere secundum analogiam mutatione 'or' in 'rix', absolum fit et incongruum naturae literarum. unde Cicero volens ab eo, quod est 'expulsor', proferre femininum mutavit s in t et 'expultrix' dixit
- 10 Tusculanarum V: o vitae philosophia dux, o virtutis indagatrix expultrixque vitiorum. in eodem: regiae virgines ut tonstriculae tondebant barbam et capillum patris. ab eo, quod est 'tonsor', 'tonstrix' fecit femininum addita t et ex eo diminutivum 'tonstricula', quomodo a 'nutrix' 'nutricula'. et ea per naturam.
- 15 Per fortunam quoque duobus modis prohibemur quaedam proferre, vel quod inusitata sunt vel quod inconcinna et turpia vel aspera prolata videntur esse.

Inusitata sunt, quibus non inveniuntur usi auctores, quamvis proportionem potestatem faciente dicendi, ut 'faux', 'prex', 'dicio'. positivum

20 'faris' debet esse 'for', passivum 'do' debet esse 'dor'. ea enim quamvis ratione regulae bene || dicantur, tamen, quia in usu auctorum non inveniuntur, recusamus dicere.

1 quae tertiae sine dubio sunt personae quae maxime solent iungi personae *Rr* quae tertiae sine dubio sunt personae maxime solent iungi personae *B* quae tertiae sine dubio solent iungi personae *D* quae tertiae sine dubio sunt personae et maxime (maximeque *k*) iungi (adiungui *L*) personae (personae *d*) *HGLKd* quae tertiae maxime solent iungi personae *archetypus cum gloss. ni f.* personae et *Hh* et *om.*

DGLK 2 et in similibus *BDH* 3 personam *K* 4 est secundam *H* a secundam *Dd* 5 ἀσυμφωνίαν *G* ἀσυνφωνίαν *H* ἀσσυμφωνίαν *K* ἀσυμφωνίαν *L* 6 deficiunt *GK* deficiunt *L* uelimus habeo *Rr* 7 facere in *mg.* *K* 8 fit] facit *L* sit *K* natura *k* uolens habeo *D* *Cic. Tuscul. V* 2, 5 10 philosophia] *k* philosophia *K* philosophosia *H* indagatrix] *rhk* indicatrix *RBDGL* indicatrix *ni f.* *K* 11 expultrixque *Cic. Reg. Gud. pr.* epultrixque *al. codd. Cic. Cic.*

Tuscul. V 20, 58 uirgines regiae *K* 12 ut] et *L* tonstriculae *Ll* habeo *D* 13 est *add. b* tonstrix *R* eo femininum deminutivum *G* 14 quomodo a nutrix *R* quomodo a nutritor nutrix *r* eam *Rr* 15 furtunam *GK* prohibemur *Rr* 16 uel inconcinna *GLK* et aspera *K* 18 Inusitata quibus *G* in quibus *K* auctores usi *K* auctores *D* 19 faciende *D* faciant *GL* et ea faciunt *corr. K* ut faux — dor *add. in litura minore et ad mg. d* post prex: chaus *al. m. add. in D* dor. caudico for. *add. G* caus dico for *LK* ditio *DH* 20 faris *L* do debet esse dor *om. GLK add. k* post dor: faux dicio for dor *add. R, del. r* Faux Prex ditio. For dor *add. H* Faux. caus. ditio. for. dor. *B*

21 non in *mg.* *K* inueniantur *Dd* 22 recusamus *K* reccusamus *L*

5 Inconcinna vero vel turpia vel aspera prolatu videntur esse 'metuturus' vel 'metuturus', 'nutritrix': quod quamvis secundum analogiam debuisse dici - in 'tor' enim terminantia masculina, quae ex verbis nascuntur, mutant 'or' in 'rix' et faciunt feminina, ut 'doctor doctrix', 'victor victrix'. cum igitur masculinum sit 'nutritor', ex eo | secundum analogiam nascebatur 'nutritrix' -, euphoniae tamen causa concisio facta est mediae syllabae, sicut 'bobus' pro 'bovibus'. nec non etiam in contextu diversarum dictionum hoc solet fieri, ut 'cum nobis' turpe est itaque 'nobiscum' praeposterum profertur.

Vnus ergo ex his plerumque quattuor modis invenitur, qui facit tam verba quam alias partes orationis esse defectivas. differentiae quoque causa multa solent vel taceri vel contra regulam proferri, ut 'fas' genitivum non habet; nam sive 'fatis' seu 'faris' vel 'fassis' dicamus, aliud potest significare. 'coniunx' 'coniungis' secundum analogiam debuit proferri, sed ne verbum putetur, absque n profertur 'coniugis'. similiter accentus 'ponè',¹⁵ 'ergò' differentiae causa in fine ponitur. 'Venus Veneris', cum omnia in 'us' correptam propria secundae sint, solum tertiae invenitur, ne, si 6 'Veni' dicamus, verbum esse putetur. 'far farris' solum in r desinens geminavit r, ne, si 'faris' dicamus, aliud monstret. similiter repugnantibus regulis solent quaedam taceri, ut τὸῦ 'ador' genitivus in usu frequenti non invenitur, quia duae contrariae pugnant in eo regulae. cum enim sit neutrum, debet paenultima o genitivi corripri, ut 'aequor aequòris', 'marmor marnòris', sed cum habeat 'adòro' pae[n]ultimam producens, debet produci. unde et derivativum eius 'adòrea' o producit, cum 'marnòrea', 'aequòrea' o corripiant. ergo repugnantibus regulis mansit 'ador'²⁰ in frequenti usu indeclinabile. in verbis quoque cum || omnia in 'neo' desinentia secundae coniugationis in 'nui' faciant praeteritum perfectum, ut

1 Inconcinna] r Inconcinna RGLK	2 uel metuturus Dd	quamvis in litura k	3 in or RD	terminata BDG	4 femina RH	ut
om. GLK	5 ^{et} ex eo K	et ex eo G	6 nascebatur add. g	nutritrix(x) H		
7 bubus BH	8 dicionum Dd	solet solet H	10 facit** tam H	11 diffectivas G	diffectivas K	12 multa] r mutata R
habent D	seu] uel L	fassis] hg	et in litura ni f. R	fasis GKld	fais H	fastis r
significare potest GLK		14 coniunx H	coniugis RrDH	debet G		
15 coniungis R	ponè ergò] sic Franc. Ritterser elem. gramm. Lat. p. 56, h. l. neglecto. scripsit apud Prisc. de acc. § 8	ponè et ergò B	pone ergo rell.	16 ponitur in fine GLK		
cum K	17 correptam] correptam feminina GLK	propriam Rr				
proprie G	18 Veni] b uen. B	faris Rr	desinens om. GL	disinens add. g		
19 demonstret H	20 ut add. b	τοῦ Rr	το GL	τ*(w?) K	ador cuius genitivus GL	
BDHGLKr	25 corripent Gg	corripiunt L	reppugnantibus ex repugnantibus efficit L	26 cum omnia in mg. K	in neo] rdg om. R	in eo BDGLK
nui] bd ui BDGLK	faciunt L					

p. 796. 87 P.

p. 361. 62 K.

'teneo tenui', 'moneo monui', differentiae causa 'maneo mansi' facit, ne 'manui' dativus 'manus' putetur, et 'neo nevi', ne, si 'nui' diceremus, a 'nuo' esse videatur, 'audeo ausus sum', quia 'hausi' ab 'haurio' fit, quamvis huic aspiraretur. 'fac', 'dic', 'duc', 'fer' magis placuit per apocopam proferri differentiae causa, ne, si 'face', 'dice', 'duce', 'fere' diceremus, aliud significare putaremur, quamvis hoc non in omnibus consimilibus vel univocis soleat fieri. singula igitur verbis accidentia triserentes, quae in quibusque deficient, prout animo occurrant, ostendemus.

DE SIGNIFICATIONE.

10 Significatio vel genus, quod Graeci affectum vocant verbi, in actu est II 7 proprie, ut dictum est, vel in passione, et omnia verba perfectam habentia declinationem et aequalem vel in o desinunt vel in 'or'.

Et in o quidem terminantia duas species habent, activam et neutralem.

15 Et activa quidem semper actum significat et facit ex se passivam absque duobus verbis, 'metuo' | et 'metuor', 'timeo' et 'timeor'; haec enim contrarias vocibus videntur habere significationes, quamvis etiam ad sensus pertinentia verba, si quis alius consideret, in activis vocibus passionem et in passivis actionem fieri inveniat, ut 'audio te', 'video te', 'tango te';
20 ostendo enim, pati me aliquid in ipso actu. cum enim dico 'audio te', ostendo, quod vocis tuae actum patiuntur aures meae; et e contrario 'audior a te' dico, cum vox mea agit aliquid in aures tuas. sed tamen quia nobis agentibus, id est sentientibus et aliquid facientibus, et oculi vident et aures audiunt et tactus corpori evenit, non irrationabiliter activorum et
25 vocem et constructionem habuerunt.

Neutra vero appellaverunt, quae in o desinentia sicut activa non faciunt ex se passiva, quamvis varias habeant significationes, de quibus post doccebimus.

1 differentiae R maneo Rr facit om. GL add. g 2 nevi] d noui D
nevi *** si K ne in litura r 3 h ausi RrD h aurio RrD 4 aspiraretur L
dic del. r om. D 5 si om. R dice om. RBD duce dice H duce
fere dice GL 6 diceremus add. g putaremur] b ****remur B Quā^{uis} Rr
in om. K 7 accidentia verbis DGLK diserentes Rr diferentes l deferentes in deserentes
aut. K 8 quae om. G q; g quibus GL deficient G occurunt DH 9 de signi f
genere. g de diffinitione V. generū uerborum L inscr. om. DG (HK?) 10 affecton
H effectum GL ΔΙΑΘΗΚΗ id est effectum Darmstad. b uerbi (&) K 11 proprie]
rk propriae RBDHK 12 o defūnt Hh 13 actⁿⁱum (iu) H 15 passiva H ab-
que R 16 et timeo et BH Haenim Rr 17 uocibus uocibus K 18 concideret R considerat G
19 et passivis DHGLK et passivis uocibus actionem B
accionem D 20 ostendi Rr audio ex audeo corr. B "te" audio K
22 cum] quod in litura h uox in lit. b 23 sentientibus D 24 irrationabili-
ter B 27 habeant uarias DHGLK postea G 28 decebimus Dd

8 In 'or' vero terminantia tres species habent: passivam, quae ex activis nascitur et semper passionem significat exceptis supra dictis, communem, quae una terminatione tam actionem quam passionem significat, deponentem, quae cum similem habeat communibus positionem in 'or' desinendi, tamen deponens vocatur, quasi simplex et absoluta, quod per se ponitur, vel quae deponit alteram significationem et unam per se tenet, quomodo positivus gradus dicitur, qui absolutus per se ponitur non egens alterius coniunctione. haec quoque tamen species [id est deponens] quomodo neutralis diversas habet significationes, de quibus latius in sequentibus tractabimus.

9 Activa igitur et passiva et communia certam et praefinitam habent significationem, neutra vero et deponentia variam.

Haec autem verba proprie activa vel recta vocantur, quae in o desinentia et assumpta r facientia ex se passiva, confestim cum dicuntur, possunt transire in quem fit actus et coniunguntur vel genetivo vel dativo vel accusativo casui, ut 'abstineo irarum' - Horatius carminum libro. III:

Mox ubi lusit satis, abstineto,

Dixit, irarum -,

'impero tibi', 'maledico tibi', 'invideo tibi', 'oro te', 'amo te', 'accuso te'.

Haec enim faciunt ex se passiva, quae ablativo casui cum praepositione 'ab' vel 'a' solent iungi, ut 'abstineor a te', 'imperor a te', 'maledicor a te', 'invideor a te', 'oror a te', 'accusor a te'. possunt tamen passiva dativo etiam adiungi, ut 'servor tibi'. et est quaerendum, cur activa ablativo per se non adiunguntur, et puto, quod ille casus proprius est passivorum. ideo autem dixi per se, quia cum alio casu sociata

4 positionibus nem K 5 desinendi] r desinenti RB quas simplex Hh
 absoluta Rr quod] quae BDLK et sic ni f. in litura H qui h 6 vel quod deponit BHL 7 quia absolutus h absolutus Rr 8 coniunctione R coniunctione(m) B species R 9 neutralis] num naturalis R? at h. l. silentio meo ipse diffido diversas om. LK deversas in mg. add. k 12 uaria R 13 De actibus et passivis verbis inscr. L proprie] r propriae RBD 14 adsumpta B assumpta L
 15 actus] g ac**** G 16 ut abstineo G ut abstineto RBDi irarum D post irarum: Horatius — irarum om. G oratius K Hor. carm. III 27, 69 sq. 17 III] lib. XVIII § 192 III. h. l. libri nisi quod libro primo carminum Wallraffanus 18 Mox — irarum add. g lussit K abstineto] l abstineo HLLKg
 20 invideo tibi post maledico tibi sup. lin. add. l 22 haenim Rr 23 abstineor G imperor K 24 inuidior Dd amor ate post oror a te add. L acusor H accussor GLK 25 etiam om. G et om. GL est om. K querenda H 26 per se ablativo B per non H abiunguntur Dd 27 dixit Rr casu ex causa corr. H sociata] 1 sociato R sociato BDGLK sociato H

p. 757. 88 P.

p. 363. 64 K.

adiunguntur, ut 'video solem oculis', 'prohibeo filium turpitudine'. accusativo quoque inveniuntur passiva coniungi, sed figurate, ut 'absciditur manum', 'frangitur pedem', || 'sanatur oculus', 'rumpitur aurem'. Virgilius in V:

intentaque brachia remis

Intenti expectant signum.

idem in III georgicon:

Pascuntur vero silvas et summa Lycaei.

Quae vero in o desinentia nihil ex his, quae propria esse activorum 10 docuimus, habent, neutra proprie vocantur vel absoluta, ut est 'vivo', 'ditesco', 'ferveo', 'sedeo'. haec enim non egent supra dictis casibus ad complendam sententiam, unde iuste | passivis quoque carent. inveniuntur tamen etiam quaedam verba, quae quamvis activam habeant significationem, passiva tamen non habent, quia nec in homines eorum actus transit, 15 nec semper supra dictis egent necessario casibus, ut 'prandeo', 'ceno', 'curro', 'ambulo'. eorum enim prolatione transgressionem fieri non est necesse ad aliquod rationabile animal, quae est sola causa, ob quam nascuntur verba passiva in prima et secunda persona; hae enim de se et ad se loquuntur, quod est suum animantium, quibus natura sermonem dedit. 20 in tertia vero persona saepe passivum solet inveniri etiam ex huiusmodi verbis, sed ad muta et carentia anima pertinens. dicimus enim 'conditur holus', 'aratur terra', 'inseritur arbor', 'curritur spatium', unde Terentius in adelphis:

† decurso iam spatio;

‡ 'bibitur vinum' - Iuvenalis in IIII:

I iunguntur *BDGLK* turpedine *GLK* 2 figuratae *R* 3 auris *HhG* aures *BL* auris *K* *Verg. Aen. V 136 sq.* 5 brachia *Med. Rom. Fr.* 6 expectant *G Rom. exspect Fr.* ^{ca} post signum: Idem in -II. Miseros depascitur artus (*Miseros in lit.*) add. B idem in secundo miseros depascitur artus *Waltraffanus, v. Aen. II 215: miseros morsu depascitur artus, qui versus mox (§ 24 p. 391, 23) laudatur 7 Verg. georg. III 314 8 sylvas R silvae Pal. lycei BH liceae D liceae GL liceae K 9 De neutrali significatione *inscr. L* nil *L* 10 proprie] propriae *RBD* ditisco *K* 11 Haenim *Rr* 12 De neutralibus actiuis *inscr. L* 13 tamen *om. DHGLK* habent *DGLK* 14 passivam *HGKd* 15 sem^{per} *Rr* caeno *GL* ambulo caeno curro *K* 16 enim *add. g* transgressionem *GL* est] potest *GL* 17 aliquod] *dh* aliquod *RDHGLK* aliqui^d *B* rationale *R* sola est *B* 18 et in secunda *B* Haec *BDG* Hae*(c) *H* 19 locuntur *RH* loquuntur *BK* 20 tertia *H* saepe*(a) *L* ex] in *L* 21 dms̄ *H* conditor *Rr* 22 holus] *d* olus *RDHG* aratur *Hh* arbor *L* spacium *D* *Terent. adelph. V 4, 6* 24 decurso iam spatio] *sic Prisc. etiam § 13 lib. XI § 21 XVIII § 132 decurso spatio XVIII § 53 Prope iam excursu spatio *Bemb.* Prope iam excursu spatio *Bas.* Prope decurso spatio *Bentleius* spatio dixit bibitur *B* 25 unum *D Iuv. sat. III 10, 25 sq.***

sed nulla aconita bibuntur

Fictilibus --,

'epotatur flumen' - idem in eodem:

epotaque flumina Medo

Prudente --,

'mendicatur panis' - idem in eodem:

Et mendicatus victa Carthagine panis --,

cum eorum primas personas natura prohibeat proprie dicere. quis enim dicit 'aror', 'inseror', 'curror', nisi poetica conformatio, id est *προσωποποιία*, inducatur? ergo proprie illa possunt habere primam et secundam¹⁰ passivorum personam, in quibus et fateri possunt eadem personae quod in se fit, ut est 'amo te', consequitur, ut ille, ad quem dixi, con||fitendo id, quod a me audivit, dicat 'amor a te'.

III 11 Latius igitur tractemus de iis, quae videntur contra vocis formam significare, quod non solum in verbis, sed | in aliis etiam partibus orationis invenitur, ut si dicamus 'Athenae', 'Thebae' voce pluralia sunt, significatione singularia, et contra 'populus', 'plebs' voce singularia sunt, significatione pluralia, vel 'Philotium', 'Sophronium', 'Glycerium', 'Dorcium' voce neutra, significatione feminina. multa quoque alia huiusmodi²⁰veniuntur.

In verbis etiam sunt quaedam voce activa, quae ex se passiva non faciunt, quae generali nomine neutralia vocamus, quamvis diversas habent significationes: ex his enim quaedam vim habent activam, ut est 'facio te', 'calefacio te' (quamvis 'facitur' quoque a 'facio' pro 'fit' protulerunt auctores, ut Varro in cynico:²⁵

1 aconita L 3 potatur DHG Iuv. sat. III 10, 177 sq. 4 epotaque^a
flumina. mendicatur panis. medo prandente H 6 manducatur L Iuv. sat. III
10, 277 7 Et om. GL mendicatur H manducatus L chartagine Rr kartag-
ine DHGLK 8 prohibebat Rr proprie] r propriae RBD 9 dicit spscr. K

nisi si D confirmatio L confirmatio Kk confirmatio B *προσωποποιία* π
προσωπο**** R προσωποπεια Hr προσωποτοπεια D προσωποπεςνα G προσωποπεςνα
L προσωποπεςνια K prosopoeia B *προσωποποιων* 2 10. Inducantur ergo D

proprie] rd propriae RBD secundum Rr 11 personam passivorum L per-
sonam passivorum G pateri Dd possunt] in litura r potest sunt ni f. R
eadem] rg eadem RG eadem D 12 fit] sit G est om. G 13 a me audivit^{amic}

Hh 14 his libri 16 athaene RD thaebae D 17 et e contra GLK popula⁵ Rr
18 et significatione GLK glycerium D et ex corr. K glygerium G gliggerium L

dortium Rr dortium BH 19 neutra ***** feminina (neutra) Rr quoque
alia] in lit. et ad mg. b alia ni f. omiserat B 22 quamvis] d quasuis .D ha-
beant DH habeat B 23 vim habent add. g 24 calefacio te add. r protul-
lerunt G 25 Varro in cynico: sat. XVIII p. 107 Oehl. cynico LK cynico
sime hercule G Cynico sine Hercule purgante: Deorum vel Cynico: Diem hercule
purgant Ausonius Popma coniectancorum in Varr. sat. p. 618 ed. 1601

p. 788. 90 P.

p. 365. 66 K.

Si me hercule pergunt et deorum cura non satisfacitur
Rei publicae . . .

Titinius in Quinto:

† consilium bonum gratia parvi faciatur.

5 'facessitur' quoque Cicero pro Cluentio: sed hoc polliceor omnibus, si cui forte hac lege negotium facessetur. bene igitur in 12 plerisque compositis activum est: 'perficio' et 'perficior', 'conficio' et 'conficior', 'afficio' et 'afficior', 'efficio' et 'efficior'; sic paene omnia, quae cum praepositionibus componuntur; nam 'calesfacio', 'tepefacio' et 10 similia 'calescio' et 'tepeficio' loco passivorum habent. 'fitur' etiam pro 'fit' dicebant. M. Cato censorius in Quintum Thermum: postquam diutius fitur. idem de Lucio Veturio: Graeco ritu fiebantur Saturnalia. Similiter activam significationem habent 'officio tibi', 'noceo tibi'), quaedam vero ex eisdem neutralibus passivam, ut 15 'vapulo a te', 'fio a te', 'exulo a te', 'venero a te', 'nubo tibi' - quamvis antiquissimi etiam activa significatione 'nubo te' dicebant, unde Plautus in Casina:

Libet Charinum quid agat scire novum nuptum -, quaedam neutra, id est quae nec nos in alium extrinsecus nec alium in 20 nos aliquid agere significant, ut est 'spiro', || 'vivo', 'ambulo', 'pergo', quae non egent aliqua coniunctione casus, cum absolutam et plenam per

1 me hercule] *Fleckeisenus*, qui agnovit septenarios iambicos mehercule libri

iuramentum purgant

pergunt] ***** (pessit i. e. pergunt) Rr (iuramentum videtur gloss. ad mehercule pertinentens) Rr purgant BHdk . . . pergunt et] purgant, at coni. Oehlerus 2 r. p. RL reipublicae

in mg. .i. respublica L r̄. p̄ G a. p̄ Dd RP H r̄p. K .a.p. B 3 tintinnius H Titinii Quinti fr. 6 p. 67 Bth. p. 128 Neuk. stultitia cupidinis | Petunt consilium, bona bonorum gratia | Parvi ut faciatur, *Hermanni* (opusc. V 273) *vestigia fere secutus, nisi quod suo iure quanta ante stultitia om.*, *Ribbeckius* fr. I p. 126; cf. § 31 et Non. p. 507, 16 Titinius Quinto: stultitia cupidinis petunt consilium, bona gratia ut parvi faciatur in Quinto] *Putschius* in V libri, om. edd. ante α in qnto (i. e. in quinto) α

uel c

4 parva faciatur B 5 facessitur Gg Facescitur D Cic. pro Cluentio or. 57,

uel c

158 6 hac] ac R negotium om. D facessetur Gg facescetur D facessetur h

facessetur K facessitur R et ante corr. ut videtur H igitur] quoque B in ple-

is rumque Dd implerisque RH 7 perficio K conficio et conficior add. d 9 propositionibus D praepositionibus K 10 et tepeficio in lit. B habentur B

11 marcus GL *M. Catonis in Quintum Thermum post censuram (sic Rufinian. de fig. § 18 cf. Fest. p. 318^a, 17) or. fr.: apud Meyerum l. l. or. 37 p. 73 in Thermum lib. III § 8 X § 56 thermum ex thermium ut videtur corr. K 12 Catonis de Lucio Veturio or. fr.: apud Meyerum l. l. or. 28 p. 65 cf. lib. VI § 16 uieturio K fiebantur] r fiebant RB 13 De neutralibus quae significationem passivam habent inscr. L 14 neutralibus uerbis D 16 etiam om. L 17 Plautus in Casina v. § 2 Casina] bd cassina BD 18 Charinum] r carinum R carinum H*

sunt

19 De neutralibus uerbis iterum inscr. L Quaedam neutra Hh id est om.

LK nec tos Rr aliam ex corr. K aliam ex corr. K 20 aliquid add. r

p. 700 P.

p. 306. 67 K.

se prolata sententiam monstrent, quae et proprie neutra vocantur, sicut
13 supra dictum est. sunt alia in hac forma [id est in verbis], quae in o de-
sinentia non faciunt ex se passiva, quae quamvis activam habeant signifi-
cationem, tamen vel ad muta animalia vel ad carentia anima coniunguntur,
sicut supra dictum est, ut est 'percurro forum', 'prandeo piscem', 'ceno
ovum', quae est quando inveniuntur tertiam passivorum habentia personam,
nec irrationabiliter, ut ante ostendimus. 'curritur' enim 'spatium' bene
dicimus. unde Terentius in adelphis:

† decurso iam spatio

dixit. sunt quaedam ex eadem forma, quae passivam videntur habere sig-
nificationem, sed quae non extrinsecus fit, quam Graeci *ἀυτοπάθειαν* vo-
cant, id est quae ex se in se ipsa fit intrinsecus passio, ut 'rubeo', 'fer-
veo', 'caleo', 'tepeo', 'marceo', 'aegroto', 'ūtubo', 'vacillo'. itaque
huiuscemodi verba non egent casu, quamvis auctores haec quoque inveni-
antur more activo vel passivo diversis casibus adiungentes, sed figurate,
ut Virgilius in bucolico:

ardebat Alexin,

14 pro 'amabat'. sunt alia verba, quae quamvis non ab activis proficiscen-
tia | tamen passivam semper habent formam. et ex his quaedam eadem
voce utrumque significant, id est actionem et passionem, ut est 'osculor
te' et 'osculor a te', 'criminator te' et 'criminator a te'. haec communia
nominamus. alia vero, quae similiter eandem terminationem habentia nec
ab activis nata unam dumtaxat habent significationem, sed non omnia ean-
dem, haec deponentia vocamus, cum quaedam activam vim possident, ut
'conspicor te', 'sequor te', 'praestolor te' et 'tibi' - Terentius in eu-
nucho:

Quem praestolare, Parmeno?

1 prolatam *RGLK* sententiam *Rr* sententiam *K* monstrent *H* proprie] *rdh*
propriae *RBDH* 3 habeant activam *K* habent *DH* 4 tamen et ad *L*
animam *B* 5 ut est *om. H* caeno *RBL* 6 quae est] *om. GLK add. k* est
spscr. l Est *B* 7 irrationabiliter *B* spatium *D* 8 *Ter. adelph. v. § 10*
10 De neutralibus passivis *inscr. L* quaedam *om. K*, 11 *ἀυτοπάθειαν* *x*
propria passionem
·ΑΥΤΟΠΑΘΙΑ· Hh *ΑΥΤΟΠΑΘΙΑ* *G* *αυτοπαθη* *Ll* *αυτοπαθια* *K* *autopathian* *B* *autopathiam*
RD *autopathiam* *r* *ΥΑΙΟΠΑΘΙΑ* *d* *ἀυτοπαθειαν* uel *ιδιοπαθειαν* 2 12 intrinsecus
fit *H* post ut: ardeo *m. rec. add. in K* ferveo] *add. d* ferbeo *K* 13 egrēto *K*
uel *c*
uagillo *Kk* 14 inveniuntur *HK* 16 ut *om. K* *Verg. ecl. 2, 1 (deficit Rom.)*
17 alexim *Pal.* 18 De communibus *inscr. L* 19 et] ut *GLK* his quae
eadem *L* quaedam eadem voce in *litura b* 20 est et actionem et *BH*
ut osculor *H* 21 et *om. GLK* creminor *G* et *om. GLK* creminor *G* De
deponentibus actiuis *inscr. L* cōmnia *B* 22 eadem *Dd* 23 ab in *mq. add.*
L tantaxat *Kk* 24 * *L* cumdam *Rr* possident] *g* possident *GK* 25
secor *B* p̄stolor *DG* et tibi] ut in *litura l* *Ter. eunuch. V 5, 5* iunuchō
K iunochō *G* ennachō *L* 27 p̄*stolare *H* patulare *G* parmieuo *K*

p. 790. 91 P.

p. 367. 68 K.

Cicero in I invectiviarum: qui tibi ad forum Aurelium praestolarentur —, 'insidiar tibi'. ex his multa antiqui tam activa quam IIII 15 passiva significatio|ne protulisse inveniuntur, et maxime ea, quae apud Graecos activa habentur et passiva: 'auxilior te' et 'a te', similiter 'adminiculator', 'auguror', 'adhortor', 'apiscor', 'abominor', 'consequor', 'amplector', 'adorior', 'abutor', 'admiror', 'antestor', 'aggredior', 'aspernor', 'architector', 'assector', 'argumentor', 'reor', 'vereor', 'solor', 'arbitror', 'blandior', 'consolor', 'conspicor', 'comminiscor', 'complector', 'calumnior', 'carnificor', 'despicor', 'demolior', 'dominor', 'depeculor', 'delargior', 'ementior', 'exordior', 'experior', 'frustror', 'hortor', 'for faris fatur', 'meditor', 'obliscor', 'metor', 'adulor'. haec plerique deponentia esse confirmant ideo, quia frequens usus eorum significationis est activae; communia vero esse defendit cum natura ipsius sensus, tum veterum non improbanda auctoritas, a qua quae potuimus a diversis 15 colligere libris exempla proferamus.

Lucilius:

a me auxiliatus siet

1 Cic. in Catil. or. I 9, 24 invectiviarum] b uectiuarum B tibi etiam lib. XVII § 146, Arus. Mess. p. 253 Lind. te pars codd. Cic. forum auleum GL forum

a. lium Kk p̄stularentur G praestolarentur H praestolentur v. l. ap. Cic. 2 insidiar

tibi om. R De dubitativis inter communia et deponentia inscr. L 3 maxime K 4 habentur] rh habent RH rell. adminiculator] r amminiculator RDHGL et adminiculator B adulor amminiculator d 5 auguror adulor adhortor B adortor DHR abominor R apiscor] adipiscor rh et in litura l, αβ Putschius auspicor B edd. ante α (auspicor β) abominor] r abhominor RBHGLKd 6 admiror] § 16 miror h. l. libri miror testor antestor t post antestor (attestor edd. ante α): contestor detestor execror machinor polliceor dignor in mg. add. l exequor machinor consector contestor dignor detestor (dignior detector 3) edd. ante α execror, machinor, polliceor, consector, contestor, dignor, detestor α sqq.; in serie exemplorum infra § 17 inter exempla a litera a incipientia inter antestor, cui praecedit testor, et aggredior interponuntur execror, machinor, polliceor, et reor, vereor (al. queror), solor, quae catalogus hic post argumentor affert, in § 18 consequor, h. l. literae a insertum, in exemplis et in litera a § 16 et in litera c positum. consector, contestor suo loco intercalantur inter comminiscor et complector, dignor et detestor itidem § 19 initio literae d inter carnificor et despicor aggredior BD 7 assector] r adsector RBDHK

8 consolor L consolor K complector] amplector D 9 calumnior K

uel depeculor

depeculor G depeculor K 10 dilargior libri Krehliani v. eius ann. ad § 19: et dilargior Lindemanno quoque teste Heidelb., delargior tamen H expeditor D frus-

tor Rr hostor Rr 11 obliiscor scrutor metor B adulor in exemplorum serie cum adhortor coniunctum et post auxilior in ipso initio positum ante adminiculator collocant edd. ante α cum d Lips. 2 Krehlii (quā cf. II 524 sq.), ante auguror α sqq.; e contra post metor: morigeror adipiscor assequor queror add. edd. priores, morigeror assequor queror α sqq. 12 ideoque frequens L 13 est spscr. r diffendit K

cum] quam GL quam K 14 tum] tam GL tam K improbanda B quae-

quae H 15 colligere Gg 16 De exemplis confirmantibus haec esse communia ad mg. L Lucilius] k Licillius B Lucillius b lucius GLK Lucil. fr. inc. 122 Douc. 121 Gert. 17 siet] L. Quicheratius in Corpeti ed. sat. Lucil. p. 253 si est libri; om. lib. XI § 29

p. 791 P.

p. 368 K.

passive, βοηθηθεῖς. Cassius similiter: adulatique erant ab amicis et adhortati, 'adulati' κολακευθέντες, 'adhortati' προτραπέντες. Varro: tribunicio auxilio adminiculati, βοηθηθέντες. Lucius Caesar: certaeque res augurantur, ολωνοσκοποῦνται, cuius activum Virgilius in VII:

si quid veri mens augurat, opto;

Cicero tamen Verrinarum IIII: ex nomine istius, quid iste in provincia facturus esset, perridicule homines augurabantur. Gaius Fannius: haec apiscuntur, επιτυγχάνονται. Fabius Maximus: amitti quam apisci. passive omnia sunt prolata. Verrius: saevitiaque eorum abominaretur ab omnibus passive

1 passivae K active B ^{ω Η} βοηθηθεῖς Rr βοηθηεῖς G Bo. ^{.ΗΘΙC} Dd casius DGLK Cassius Severus ni f., hunc enim Cassii nomine laudat Prisc. lib. VII § 55 idemque significari videtur lib. VIII § 53 (cf. Lindemannum ad Charisium p. 70 n. 20 ed. suae); inter Severi reliquias haec verba recepit Meyerus l. l. p. 551, cui tamen ipsi vere iudicare videntur Krausius hist. R. fragm. p. 165 et Weichertus de L. Varro et Cassio Parm. p. 206 Cassio Heminæ ea tribuentes, hisque assentitur Rothius l. l. p. 290 sq. fr. Cass. Hem. 20. 'Cassium' vero 'Eminam' pleno nomine et additio annalium libro sexies laudat Prisc. (v. ind.), ut sciens certe hunc cum afferendi morem ne hic quidem deseruerit: neque vero Cassii Severi exemplum ab hoc loco alienum est, nec ipsam dicendi genus a Cassii Severi aetate, quamvis participii 'adhortatus' usus passivo alterum exemplum non reperitur adulati q L adulatique — adhortati ante adulati om. G 2 adortati R adhorati H adulati om. R spscr. r adulati L

A I NΘ ΚΟΛΑΚΕΥΘΕ**ΕC Rr ΚΟΛΑΚΕΥΘΗΝΤΕC L ΚΟΛΑΚΕΙΘΕΝΤΕC K ΚΟΛΑΚΕΥΘΕΝΘΕC et B adhortati προτραπέντες om. DHLK προτραπέντεC. ut prius que passivae. Varro B

3 Varron. fr. inc. p. 339 ed. Bip. ^ctribunitio Rr ^btribunitio DHGL ^btribunitio K adminiculati] r ^aadminiculati RDHGL adminiculanti B adminiculatus lib. XI § 29

TE βοηθηθέντεC-Rr βοηθηθεῖC K βοηθηεῖC GL ^{li}Lucius Rr ^{li}Lucius Caesar] in auguralibus sc. cf. lib. VI § 86 4 certeque, RH certe quae BD certae quae G

A res ex rem corr. B ^{ius}οιωνοκωπι*ωυντ*ι Rr ^{ius}οιωνοκοπι K cum Rr 5 Virgilius protulit in GL Verg. Aen. VII 273 7 Cic. in Verr. or. II 11 6, 18 Verrinarum] r uarrinarium R uarrinarum H ipsius GLK iste om. libri Cic. dett. 8 provincia] r prouintia RDH perridicule] sic etiam Cic. Lagom. 42 m. pr. et alii

nonnulli ex melioribus perridiculae D perridiculi libri Cic. plerique 9 Gannius Fannius Dd pertinet hoc fragm. vel ad C. Fannii C. f. Strabonis cos. a. u. 632 orationem vel ad C. Fannii M. f. annales, quorum lib. I laudatur lib. XIII § 12 cf. Meyerum l. l. p. 201 Krausium p. 174; Fannii hist. fr. (2) p. 312 tacite inseruit Rothius adipiscuntur lh επιτυχανονται R επιτυχανονται G επιτυχανονται L επιτυχανονται K fauius BDHGLK Fabius — apisci om. R add. r 10 amitti L apisci] add. g adipisci hk ad Q. Fabii Maximi Cunctatoris laudationem Iunobrem Q. filii hoc fragm. refert Meyerus l. l. p. 5, possit etiam ad Q. Fabii Maximi Allobrogici laudationem P. Scipionis Africani minoris (v. Meyerum l. l. p. 250) pertinere; inter Q. Fabii Maximi Serviliani annalium rell. exhibuit Krausius l. l. p. 171 et iterum sine ulla dubitationis nota Rothius l. l. fr. Fab. 5 p. 309 passivae H Verrii Flacci fragm. v. ap. Odofr. Muellerrum in Fest. praef. p. XVI n. 1 11 abominaretur] r abominaretur RBGLK ab ^hominibus D ab hominibus BHGLK

1 Irblius Rr pertinere haec videntur ad librum a Suet. de ill. gramm. c. 9 l., 'continentem querellas de iniuriis, quas professores neglegenter ab ambitione parentum acciperent', 'perialogos', ut fertur, inscriptum. qui titulus cum aperte corruptus sit, varie temptatus est a vv. dd. (cf. quos l. Graefenhamius hist. phil. II 234 n. 23 et

p. 791. 92 P.

p. 368. 69 K.

dixit. Orbilius: quae vix ab hominibus consequi possunt, ἀνεσθαι. Petronius:

animam nostro amplexam in pectore,

περιπλεχθεῖσαν. Lucilius:

5 Quin amplexetur qui velit, ego non si[n]nam me amplectier,

'amplexetur' περιπλεκέσθω. Cicero pro Roscio: quo uno maleficio scelera omnia complexa esse videantur. Aurelius: ab his Gallos adortos, ex insidiis plurimos necatos, 'adortos' || ἐφοδεδέντας. Q. Hortensius: abusis iam omnibus locis, 'abusis' καταχρησθέντων. Varro: utile utamur potius, quam ab rege abutamur. Cannutius: turpe est propter venustatem vestimentorum admirari, ut propter turpissime vitam actam contempnere, 'admirari' θαυμάζεσθαι. Cicero pro Murena: publicis lite-

Osannus ed. suae p. 53); *equidem eum crediderim 'Περιαλουγγός' fuisse, subtiliore quadam, non tamen inficeta eruditione ex Arist. Acharn. v. 855 sqq. haustum: ὁ περιαλουγγός τοῖς κακοῖς | θιγῶν τε καὶ πεινῶν ἀεὶ | πλεῖν ἢ τριᾶκονθ' ἡμέρας | τοῦ μῆρος ἑκάστον, ipsi Lysistrato cum professoribus nil praeterea commune esse libenter*

concedens omnibus D 2 ἈΝΑΥΕΥΕΤΑΙ Rr ΑΝΤΘΘΑΙ D ΑΝΥΕΥΘΑΙ B ΑΝΥΕΥΕ. | u. petronius G Petronii fr. t. 1 p. 867 ed. Burm. alt. 3 in om. lib. XI § 29 4 ΠΕΡΙΠΛΕΧΘΕΙΣΑΝ GLK ΠΕΡΙΠΛΕΧΘΕΙΣΑΝ R ΠΕΡΙΠΛΕΧΘΕΙΣΑΝ D lucius K

Lucil. fr. inc. 74 Dous. 73 Gerl. 5 quiⁿ Rr amplectetur GLK post ample-
xetur: qui uelit — amplexetur om. G 7 amplectetur LK ΠΕΡΙΠΛΕΧΘΕΩΝ Rr

ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΤΩ B ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΩ DLK ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΩ H ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΩ G Cic. pro Roscio Am. or. 13, 37 cf. lib. XI § 29 pro Roscio] k pro scio LK proscio G maleficia Cic. Helmstad. 8 complexa REDK amplexa GL Aurelius] num Aurelius Opilius? *historici cuiusdam mentio subesse potius videtur Osanno in ann. antiq. Marb. 1849, 25, 196, at Aurelii 'variae eruditionis voluminum' (Suet. de ill. gr. 6), Musarium prae ceteris, argumentum certe multiplex et ne ab historia quidem alienum*

sui 9 gello k adortos (h) L adhortos RB ΕΦΩΛΕΥΘΗΝΟΑ Rr ΕΦΩΛΕΥΘΗΝΕΤΑC H ΕΦΩΛΕΥΘΗΝΟC D ΕΦΩΛΕΥΘΗΝΟC (E) K 10 Q.] om. DH Quintus B que G quae

dg Q. Hortensis ni f. in litura L Cic i hortensis l hortensis GK Q. Hortensii fr. inc. apud Meyerum l. l. p. 378, dubitantem num ex oratione aliqua an ex libro communi locorum excerptum sit 11 ΚΑΤΑΧΡΗCΤΕΝΤΩΝ B ΚΑΤΑΧΡΗCΘΕΝΤΩΝ D

KΑCΑΚΡΕCΤΕΝΤΩΝ R ΚΑΤΑΧΡΕCΕΝΤΩΝ G ΚΑΤΑΚΡΗCΘΕΝΤΩΝ H ΚΑΤΑΚΡΕCΘΕΝΤΩΝ K Varron. fr. inc. p. 337 ed. Bip., quod vel ad suasiones vel ad orationes Varronis pertinet utile] f. ut illo quam] quae B a*(b) K 12 Cannutius GL, quae forma nominis et ipsa in lapidibus invenitur v. Murat. 355, 2; Cannutius ibid. 1728, 6 Cannutiae Grut. 872, 4 Murat. 535, 5; 1395, 8; 1780, 16 canucius D C. Antonius Barthius advers. IIII 5 ad P. Cannuti Ciceronis aequalis (cf. Cic. Brut. 56, 205 et ll. Cluentianae ab Orellio in onomastico Tull. II 128 ll.) orr. praecunte Falstero mem. obsc. p. 37 hunc l. iure suo retulit Meyerus l. l. p. 397; cur vero orationibus Sulpicianis a Cannutio

confictis (cf. Cic. Brut. l. l.) eum tribuerit haud perspicio praeter Dd 13 ammirari GL ut] ^aut L non K et edd. ante Putschium uictam GLK actam] ** (ac ni f.) L contempnere in loco mutlo mutare non ausus sum condemnare G coudemnari L contempnare K non contempnere Lips. 1. 2 Krehlii, Krehlii contemni a

Putschii non contemni Meyerus, f. non tempnere 14 ammirari G ΘΑΥΜΑΖΕΤΙ Rr ΘΑΥΜΑΖΕΤΙ D ΘΑΥΜΑΖΕΤΕ H ΖΑΙΜΑΖΕΤΙ GL ΤΑΙΜΑΖΕΤΙ K Cic. pro. Mur. or. 9, 20 puplicis G lateris GL

p. 792 P.

p. 369. 70 K.

ris testata sunt omnia, 'testata' passive, *μαρτυρηθέντα*. Aelius: impubes libripens esse non potest neque antestari, *προδιαμαρτυρηθῆναι*. Cato in IIII originum: duo exules lege publica ex-
 17 ecrari, passive, *καταραθῆναι*. Sallustius in III historiarum: at Lucullum regis cura machinata fames brevi fatigabat, 'machinata' passive dixit. Metellus Numidicus in oratione, qua apud populum G. Manlio tribuno plebis respondit: nam ut aliis plerumque obvenienti magistratu ob metum statuæ polliceantur, passive, *ἐπαγγελοῦσιν*. 'reor' quoque et 've|reor' et 'solor'.

ΘΥΡΘΗΝΤΑ

1^{an} testata passivae K passivae B passivae G MAP***** Rr ΜΑΡΤΥΡΗΝΤΑ
 L ΜΑΡΤΥΡΗΝΤΑ G ΜΑΡΤΥΡΗΝΤΑ H ΜΑΡΤΥΡΗΝΤΑ K Aelius] i. e. C. Aelius Gal-
 latus in *libris de verborum, quae ad ius civile pertinent, significatione*. C. Aelius Lach-
 mannus ad *Gaium* I 119 et in *Zeitschrift f. gesch. Rechtswissenschaft* XI p. 116 sqq.
 et Celius certe h, quae manus cum olim mihi visa esset pr. m. vestigia presse sequi (v.
len. A. L. Z. 1844 p. 728), libro iterum inspecto C literae similem quidem ductum in
 H exaratum fuisse etiam tunc agnovi, num ipsa C scripta fuerit, pro certo affirmare
 haud audeam, melius RDGLK Heidelberg., quod pro Aelius posuit cod. *Guelf. Quint. inst.*
 I 6, 36. M. Lilius B Lilius in D ascriptis Bongarsius, manlius Carotruh. 2. Laelius
 Lipsiensis Krehlii M. Aelius π 2 impubes] ex corr. h impubes GLK libri-
 pens(s) H libri penes D libri penes non G non est neque L ΠΡΟΔΙΑΜΑΡ-
 ΤΥΡΗΝΑΙ Rr ΠΡΟΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΘΕΝΑΙ GL ΠΡΟΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΘΗΝΑΙ K ΠΡΟΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΝΝΑΙ
 H προδιαμαρτυρηθῆναι Sabasio praeeunte Lachmannus in *actis* l. p. 117 sq. 3
 Caton. orig. IIII p. 111 Kr. fr. 89 p. 282 Roth. fr. LXXXV p. 54 Wr. legem L
 publicam L publicam GK lege publicati et execrati Wagenerus, tacite respondens

quaestioni Wolfstanae ad or. de domo sua c. 8 propositae execrari] rd exsecrati h
 et execrati R et execrati B et exsecrati HG et execrati DLK execrati 3 4 KA-
 ΘΗC

ΤΑΡΑΘΗΝΑΙ Rr ΚΑΤΑΡΑΘΗΝΤΕC DH ΚΑΤΑΡΑΘΗΝΤΕC GL ΚΑΤΑΡΑΘΗΤΕC K ΚΑΤΑΡΑΘΗΝΤΕC
 B favens aliquatenus con. Wagenerianae Sall. hist. III 38 p. 222 Kr. III] De-
 brossius (fr. III 114), cuius tamen rationes iure suo impugnavit Kritzius de C. Sallustii
 Cr. fragmentis a C. Debossio in ord. digestis p. 42 sq., Gerlachius in ed. Sal. a. 1832
 p. 223, 20 cf. tamen eundem p. 223 ed. a. 1852, v. Kritzius et ad h. l. p. 223 et ad
 fr. lib. II 48 p. 154 sq. II. libri ad RBDH 5 Lucullum] rd luculum RDH GK
 luculi L machinanta H post machinata: fames — machinata om. B 6 de
 Q. Caecilii Metelli Numidici or. qua apud populum G. Manlio trib. plebis respondit
 v. Meyerum l. l. p. 273 sq., qui coll. Sall. Jug. c. 73 docuit or. hanc dictam esse ad-
 versus Mantium Mancinum tr. pl., quem tamen C. non Cn. nominare debebat ex con-
 sistentibus librorum Gell. VII (VI) 11, 2 et Prisciani testimonii, quibus l. Sall. l. accedit
 Paris. z Gerl. metellius L numedici GLK ap ill populum G 7 populos
 B Manlio] cum multis libris Sallustianis et Gellio II. II. cod. Prisc. bibl. Genof. Paris.
 saec. XI a Duebnero in Meyeri orr. R. fr. ed. Paris. p. 205 laudatus, edd. ante Kreh-
 lium omnes manilio libri Prisciani et mei et Krehliani omnes cum nonnullis Sallusti
 codd. (mamili, mallii etc. al.), Krehlius 'non ignorans, Mamilio nomen fuisse isti tri-
 buno plebis' TR.P. B aliis] alius unus Krehlii, ex quo libro alias laudat et probat
 Meyerus l. l. p. 274 8 obvenienti H 'an advenienti?' Meyerus mg tractu L

9 passivae L ΕΠΑΓΓΕΛΘΩCIN B ΠΑΤΤΗΑΗCIN r ΕΠΑΓΓΕΛΩCIN G ΕΠΑΓΓΕΛΘΩCIN L ΕΠΑΓ-
 ΓΕΛΩCIN K vereor] queror RDH queror B. at vereor GLK h. l., libri omnes supra
 § 15 idque loco Afranii allato testatur Gell. XV 13, 1 et 3; exemplum certe eiusdem
 usus ad queror pertinens non novimus. cf. Struvium ub. die lat. Declination und Conju-
 gation p. 116 sq., qui reor quoque et queror et solor pro instictis habet. queror et ue-
 reor h post solor: passivae proferuntur add. r

p. 792 P.

p. 370 K.

Cicero ad Nepotem: hoc restiterat etiam, ut a te fictis adgrederer donis, 'adgrederer' passive dixit, ἐνεδρευθῶ. in eodem: qui habet ultro appetitur, qui est pauper aspernatur, passive, ἐξουθενεῖται. Nepos: aedis Martis est in circo Flaminio architectata ab Hermodoro Salaminio, 'architectata' passive posuit, ἀρχιτεκτονευθείσα. Ennius:

adsectari se omnes cupiunt,

'adsectari' passive, ἀκολουθεῖσθαι. Alpheus philologus: Themistocles cum a formoso adsectaretur, passive, ἠκολουθεῖτο. Aufustius: omnia argumentata nomina, 'argumentata' passive, πιστωθέντα. Caelius: ex scriptis eorum, qui veri arbitrantur, passive, ὑπολαμβάνονται. Verrius:

Blanditusque labor molli curabitur arte,

'blanditus', κολακευθείς, passivam habet hic significationem. Asinius Pollio: sed cum ob ea quae speraveram dolebam, consolabar

1 Cicero om. G Ciceronis ad Cornelium Nepotem epp. ex lib. inc. fr. 1 p. 462 Or. restiterat] l resteterat GL restarat d factis B aggrederer GLr aggredi-

rer K 2 aggrederer GLr aggredirer K ΕΝΕΑΡΕΥΤΩ ΔΗ ΕΝΗΑΡΗΥΤΩ Rr ΕΝΕΟΡΥΤΩ K ΕΝΕΑΡΥΤΩ L ΕΝΕΑΡΥΤΩ G Ciceronis ad Cornelium Nepotem epp. fr. 2 l. l.

3 pauper] asper BDHGLK del. g passivae add. b passivae DH ΕΞΩΥΘΗ-

ΙΤ ΝΗΥΘΑΙ Rr ΕΖΟΥΘΕΝΕΙΤΑΙ K ΕΞΕΙΘΕΝΕΙΤΑΙ G 4 Cornelii Nepotis fr. exemplorum libris inseruit Rothius Aem. Prob. p. 179 fr. 13 aedes D flaminio BDHGK et in

littura L architecta Bb 5 ermodoro L ermodro G hermedoro b solaminio Rr

salaminio B solamino G architectata] rb architecta RB ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΗΥΘΕΙΣΑ Rr ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΕΙΣΑ B ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΕΙΣΑ GL ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΕΙΣΑ K ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΗΥΘΕΙΣΑ l

6 Ennius] inc. libr. vell. IX p. 175 Vahl. 7 adsectari GLr 8 adsectari R adsectari GLr ΑΚΩΛΟΥΘΕΙΣΘΑΙ R ΑΚΩΛΟΥΘΕΙΣΘΑΙΑΙ GL ΑΚΩΛΟΥΘΕΙΣΘΑΙ H ΑΚΑΛΟΥΘΕΙΣΘΑΙ K ΑΚΑΛΟΥΘΕΙΣΘΑΙ B Alpheus philologus] Ateius Philologus recte, ut arbitror, Osannus anal. crit. p. 66, ipse quidem statim in alia omnia abiens Alpheus K

philosogus Rr phisologus B temistocles R temistocles D temestocles GLK 9 adsectaretur RGL post passivae: ἠκολουθεῖτο — passivae om. R add. r ΗΚΟ-

ΛΟΥΘΗΤΟ B ΕΚΩΛΟΥΘΗΤΟ r ΕΚΩΛΟΥΡΕΚΤΟ G ΕΚΩΛΟΥΡΕΚΤΟ L ΕΚΩΛΟΥΡΕΚΤΟ K Aufurtius Dd Aufanstinus L Aufustius] cf. Paulum Festi p. 94, 16 Falsterum mem. obsc. p. 25 10 ΠΙΣΤΩΘΕΝΤΑ GL ΠΙΣΤΩΘΗΝΤΑ R ΠΥΚΤΩΘΕΝΤΑ B ΠΙΣΤΩΘΕΝΤΑ K 11 Coelius BDHGLK Caelii Antipatri hist. fr. lib. inc. reliquis post alios inseruit Krauss l. l. p. 193, libro primo iure suo Rothius l. l. p. 314 fr. 3; inter M. quidem Coelii Rufi fragm. inc. collocavit Meyerus l. l. p. 469, ut tamen ipse alteram sententiam praeferebam esse censeret qui] q̄ GL veri] ueris B 12 ΥΠΟΛΑΜ-

ΒΟΝΩΝΤΑΙ R ΥΠΟΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ D ΥΠΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ G ΑΠΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ L ΟΥΠΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ K de Verrii Flacci versu cf. Od. Muellera ad Fest. praefat. p. XVI n. 1 14 ΚΟΛΑ-

ΚΕΙΘΕΙΣ B ΚΟΛΑΚΕΥΘΕΙΣ D ΚΟΛΑΚΕΥΘΕΙΣ Rr ΚΟΛΑΚΕΥΘΕΙΣ H ΚΟΛΑΚΕΥΘΕΙΣ GK assinnius G Asinnius DR assinnius LK praeunte Thorbeckio in comm. de C. Asinio Pollione

p. 80 Potionis orationum fragm. inc. inseruit Meyerus l. l. p. 495 15 pallio Dd speraveram B consolabar GL post consolabar: ob — consolabar om. G ab ea quae toni (sic) add. g

ob ea quae timui, 'consolabar' passive protulit. Varro: paupertas enim haec tum non ita nutrita, ut nunc conspicatur, *θεωρεῖται*, passive dixit. Appius Caecus:

Amicum cum vides, obliiscere miserias,

Inimicus sies commentus nec libens aequae, 5
'commentus' *σεσοφισμένος*. Varro: Vestales incesti conpertiae ansa petuntur incognita, consecuta negleguntur, 'consecuta' pro 'impe|trata' passive ait. P. Aufidius: si quis alio vocitatur nomine tum cum lis contestatur, atque olim vocitabatur, 'contestatur', *μαρτυρεῖται*, passive posuit. La||berius: 10

Vxorem tuam et meam novercam a populo lapidibus

Consectari video,•

'consectari' passive posuit, *διώκεσθαι*. Curio: eum tam invidiosa

1 ob] *dh* ab *DHKg* ^{im}quetenui *Dd* tonui *LKg* consolabar *om. B* consu-
labar *L* *Varron. fragm. inc. p. 337 ed. Bip.*; *pertinet f. ad libros de vita populi*
Romani pauperis B 2 tam *K* conspicitur *B* *θεωρηται R* *θεωρηται B*
ECTOPITAI GLK 3 apius *GLK* cecus *D* *Appi Caeci Fragmentum ad 'carmen' a*
Cic. Tusc. disp. III 2, 4 laudatum recte rettulerunt Niebuhrus hist. Rom. III 367, Saalius
de Appio Claudio Caeco Colon. 1842. 4. p. 25, ad quod 'sententiarum' titulus a Festo
p. 317, 24 servatus sine dubio pertinet* 4 obliiscere] *Fleckeisenus obliiscere libri*
'fort. miseriar' *Fleckeisenus* miserias ex inimicis; si est commentus, *impera-*
tivum in to latere censens in extremo vocabulo (caeco sc.) Duebnerus in Meyeri orr.
R. fragm. ed. Paris. p. 10 5 Inimicus] *amicus Niebuhrus l. l. obsequente Saulio*
sies] H si es *rell.*, *Niebuhrus* post commentus *vocc. nec libens aequae commentus*
om. libri Krehliani et mei praeter B; *extant in edd. ante Krehlium (aequae β Putschius)*
nec libens aequae comiti? post caeco praebet Wallraffianus 6 *σεσοφισμένος] scripsi.*
caeco. ΦΙΣΜΕΝΟΣ B ceco. *vel caeco. rell. caeco κεπλασμένος 2 graece κεπλασμένος*
Saalius l. l. Varron. fr. inc. p. 339 ed. Bip. incesti] rb incesta B incerti
RL conpertiae *Ausonius Popma Varr. opp. p. 443 ed. 1601 conpertas H* con-

peratas *h* conpertas *libri rell.* 7 consecutari *ecleguntur Rr* 8 pro] *per r*

publius

p Gg P. Aufidius] *est aut Aufidius Tucca aut Aufidius Namusa, qui una laudan-*
tur a Pomponio digest. I II 2, 44; Tuccam significari putat Huschkius Zeitschrift f.
gesch. Rechtswissenschaft X 340. ceterum in transcurso liceat annotare in l. Pompo-
niano, aliis etiam difficultatibus laborante, prava distinctione peccari, si vel Gaius,
Ateius Pacuvius, vel Gaius Ateius, Pacuvius, vel Gaius Ateius Pacuvius, Labeo Anti-
stius, Labeonis Antistii pater scribatur: distinguendum enim est Gaius Ateius, Pacuvius
Labeo Antistius, Labeonis Antistii pater: de Pacuvio prae nomine Mommsenium interital.
Dial. p. 284 sq. coll. inscr. regn. Neap. Lat. 276. 389. 5567 laudasse sufficit; ad
ipsam vero hunc Pacuvium Labeonem sine dubio scripta erat Simi Capitonis epistula
prima, teste Gellio noct. Att. V 21, 10, ubi de nominis corruptela et alii cogitarunt et
equidem olim (Sinius Capito p. 12 n. 14) perperam cogitavi alius L uocatur
G 9 cum *om. G* lis] *(sive stlis) Huschkius l. l., qui de toto h. l. cf. ibidem p.*
339 sqq. hiis in litura r iis DK his BHGL 10 *μαρτυρεῖται] μαρτυρηται B* *om.*
rell. post posuit: συμμαρτυρεῖται 2. in edd. totum hoc exemplum Laberiano post-
ponitur *Laberii fragmentis h. l. inseruerunt Stephani fragm. vet. poet. Lat. p. 144,*
Zieglerus de mimis Rom. p. 53, qui h. l. ad Laberii Alexandream a Gellio noct. Att.
XVI 7, 13 laudatam refert. lauerius libri *Laberii fr. inc. 6 p. 217 Bth. X p. 255*
Ribb. qui: uxorem tuam et meam | Nouercam a populo consecutari lapidibus | Video
11 et om. B 13 *ΔΙΩΚΕΤΑΙ RD ΔΙΟΚΕΤΑΙ GL ΔΙΩΚΕΤΑ H ΔΙΟΚΕΤΑΥ K* Curio]
scripsi. Curio cupio Lips. uterque teste Krehlio, cuius fides tamen eo subleuatur, quod
'Edd. Ven.' (i. e. 1 et Locatell. a. 1496 v. eius praef. 1 p. XV) et ipse Curio praebere
dicit: nam 1 certe Cicero. Cupio et similiter edd. quotquot inspezi omnes et sic (Cicero
in mg. add. h, sup. lin. Caroliruh.) h Caroliruhensis alter. cupio H rell. addendus igit-

p. 791 (93) P.

p. 371 K.

fortuna complecti, passive. Staberius de proportione: non esse positiones regulae, a quibus interdum analogia calumniatur, *συκοφαντεῖται*. Sisenna: vitam cum dolore et insigni cruciatu 19 carnificatus amisit, 'carnificatus' [id est] *βασανισθεῖς* [amisit]. Cicero in oeconomico: homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur, *ἀξιούνται*, passive. Horatius carminum libro I:

bellaque matribus

Detestata.

10 Quintus Pompeius: me miserum, quem illae feminae despiciari ausae sunt. 'despicor' commune accipiebant. Curio pater: nusquam demolitur, nusquam exoneratur pecunia, 'demolitur' passive dixit. Terentius in Phormione:

Meditata mihi sunt omnia mea incommoda,

15 *μεμελητημένα*, 'meditata' passive dixit. Nigidius: omne pecus indomitum habet quiddam in se ferum, sed tamen ea natura est,

tur hic locus videtur C. Scribonii Curionis C. f. C. n. reliquiis a Meyero l. l. p. 481 sqq. collectis, demendus fragmentis Ciceronis (libr. inc. var. fr. 6 p. 581 Or.), astipulante ipso Orellio 1 fortuna GLK complecti RBDLK Staberius est is Staberius Eros laudatus a Plinio n. h. XXXV 58, 199, Suet. de ill. gramm. 13, ubi perperam Staberius Hiera nominatur in plerisque edd., Frontone p. 46 Nieb., qua de re nimis dubitanter loquuntur Lerschius röm. Diorthosen p. 10 sq. (Mus. des rhein.-westph. Schulmänner-Vereins III 1845, p. 236 sq.) et Graefenhanus hist. phil. II 233 Staberius Lerschius l. l. stauerius libri proportione] d cf. G. I. Vossium de analogia III 6 p. 750 Eckst. Lerschium Sprachphilosophie d. Alten I 157 porportione R portione DGLKr portione de portione H 2 positionis GLr calumpniatur R

3 *συκοφαντεῖται Rr* *συκοφαντῖται B* *συκοφανφειται D* *συκοφανφειται H* *σικοφαιριτα K* *σικοφαιριτα GL* L. Cornelii Sisennae historiar. fr. inc. v. Krausium l. l. p. 316 *Robianum l. l. fr. 20 p. 377* 4 *amissit LK* id est] id L Id est carnificatus B *BACANICTEIC R* *BACANICERIC H* *BACANICERIC K* amisit om. HK amissit L Cic. oeconomici fr. 2 p. 472 Or. 5 *oeconomico B* *oiconomico H* *aeconomico GL*

numero] d numerum D 6 dignatur Dd *αζιουνται Rr* *αζιουνται GL* *ατιονται K* Horatius] d Oratius D *Hor. carm. I 1, 24 sq.* 9 detestata sunt d 10 Q. Pompeius aut cos. a. 141 a. C. (v. Meyerum l. l. p. 198 sq.) aut Q. Pompeius Rufus cos. a. 88 (v. Meyerum p. 337 sq.) *pōnpeius H* me miserum] b miserum B miserumq. mille GL misserumq. mille K ille RD femine R 11 Curio pater] C. Scribonius C. f. Curio, cos. a. 76 a. C. v. Meyerum l. l. p. 347 sqq. *ibique inc. or. fragm. p. 353* 12 *demollitur K* numquam r *exhonoratur B*

13 *Terent. Phorm. II 1, 18* *formione D* *formine H* 14 *metata K* sunt

mihi BK incommoda mea H 15 *MEMEAHTEMENA DH* *MEMEAHTEMENA Rr* *MEMEA-*

TEMENA B *MEMEAHTEMENAI G* *MEMEAHTEHNAI (E) L* *MEMEAHTEMENA K* P. Nigidii Figuli fragm. ad eius de animalibus libros probabili coniectura rettulit Rutgersius var. lect. III XVI p. 273, de quibus conferendus est Montigny quaest. in C. Plinii Secundi nat. hist. de animalibus libros Bonn. 1844 p. 37 sq., docens multa Nigidium ex libris Aristotelis de animalibus in usum suum transtulisse, quod me fugit de iisdem libris olim disputantem in libello de P. Nigidii Figuli studiis atque operibus p. 42 sq.

Nigidius] h Ni***ius H 16 *quidam Rr* *quicquam L* *ferrum Rr* est om. L

p. 791 (93) P.

p. 371. 72 K.

ut cicurari et dominari possit, δεσπόζεσθαι, passive 'dominari'. | Lucius Caelius: ubi senatus intellexit populum depeculari, ἀποσολοῦσθαι. Gaius Gracchus: aerarium delargitur Romano populo, 'delargitur' passive protulit. Gaius Memmius: quam stulte conficta, quam aperte sunt ementita, ἐψευσμένα. Cicero in M. Antonium libro II: quem ipse ementitis auspiciis vitiosum fecerat, 'ementitis' ψευσθεῖσιν. Visellius: bonae res per illos a raro initio exorsae ad summum pervenerunt, 'exorsae' id est 'imitae'. Nigidius: experienda ratio. Asinius: cuius experta virtus bello Germaniae traducta ad custodiam Illyrici est, 20 'experta' passive. Accius:

multa inventa expertaque ex hoc sunt bona.

Fenestella: frustratus igitur a spe, devictus in castra se recipit, 'frustratus' μεταιωθείς. Laberius:

1 cicurari] *Rutgersius l. i. p. 295 et curari G curari vell.* ΔΕCΠOZECTAI BD ΔEC++ETAI R ΔECTIZETAI r ΔECTIΞECTAI G ΔCCTIΞECTAI H ΔECTIZECTAI L ΔECTIΞECTAI K dominari posuit BHGLrd dominari possuit K L. *Coelii Antipatri ann. fragm. lib. inc. p. 194 Kr. fr. 61 p. 321 Roth.* Lucius 1 Lucilius libri celius B coelius RHL caecilius L cocelius G Cecilius 1 2 depeculari GL ΑΠOCTAOCYCTAI r ΑΠOCTAOCYCTAI D ΑΠOCTOYAOYCTAI H ἠΠOCTIAOYCTAI G ΑΠOCTIAOCTAI L ΑΠOCTAI R ΑΠOCTAI K 3 C. Gracchi or. inc. fr. p. 246 sq. Meyer. Gaius] om. GLK ḡ. D ḡ. H G. B graccus DGLK graccus H dilargitur Lips. 2 Krehlii, Krehlius, Ecksteinus ad Vossium de analogia III 6 p. 752 4 dilargitur H Lips. 2 et vo. dd. cum maxime laudati C. Memmi fragmentum aut ad tr. pl. anni u. 643 (v. Meyerum l. i. p. 277 sqq.) pertinet aut ad C. Memmium Gemellum (v. Meyerum p. 423 sqq.): utriusque fragmentis inseruit Meyerus p. 280 et 426, illius orationis pro se repetundarum vel potius huius pro se de ambitu tribuens G. B ḡ. H ḡ DGK g L stultae. K 5 aperta RH sunt] quam K aementita D ΕΨEICTHENA H Ε+Ε++MENA R ΕΨEICTHENA r EIEYCMENA D EIEYEMENA GLK Cicero add. h Cic. Philipp. in M. Antonium or. II 33, 84 quam diu tu voles vitiosus consul Dolabella, rursus cum voles salvis auspiciis creatus. II 35, 88 quod me de ementitis auspiciis... putares esse dicturum. ex utroque loco Priscianus exemplum allatum ex memoria procudisae videtur

marō L 6 antonipum H antonio B qu* Rr auspitiis Rr vitiosum] d uicium DH 7 ΨEIC.ΘEYCIN H IEYCΘEICIN D TEYCΘEICIN GL TEYAEICIN K Viselli locus cum C. Gracchi, C. Memmi, M. Ciceronis fragmentis coniunctus ad perditam quandam orationem C. Viselli Varronis, cuius oratorias laudes seruoavit Cicero, eius consobrinus, in Bruto 76, 284, quam ad rhetoricum Viselli cuiusdam opus a Quintiliano inst. or. VIII 2, 101. 107; 3, 89 commemoratum mihi videtur pertinere. rhetori tribuit Falsterus mem. obsc. p. 123 8 exorse inite Hh exorse inite B exorsae ini-

id est

id est
tiae Rr peruenerint Dd exorse inite Hh 9 P. Nigidii Figuli fragm. incertis inseruit Rutgersius var. lect. III xvi p. 288 experta GLK C. Asinii Polionis orationum fragmentis hoc tribuere videtur Thorbeckius de C. As. Poll. p. 80, historiis praecunte Falstero mem. obsc. p. 23 recte assignat et ad Tiberium refert Meyerus l. i. p. 501 Asinius] r asinius RBDH assinius GLK 10 yllirici R illirici DHL illirici GK 11 Accii fr. trag. inc. 30 p. 253 Bth. XXIII p. 191 Ribb. 12 Inuenta multa Bothius inuentaque expertaque K 13 L. Fenestellae epitomes fragmentis 'libero quodam arbitrio', iusto scilicet argumento destitutus (cf. sobriam de hac epitome Mercklinii de Fenestella hist. et poeta Dorpati 1844 p. 5 sq. disputationem), haec verba inseruit Poethius in diss. de Fenestella hist. scriptore et carminum Bonnae 1849 fr. 32 p. 55 sq.; ad ipsos annales quominus pertinuerint certe nil obstat finistella GLK

TEIC

a spe devictus in mg. K recipit GLK 14 ΜΑΤΑΙOΘEIC GLK ΜΑΘΑΤΩΘEATC Rr Laberius] Stephani fragm. vet. poet. Lat. p. 145 lauerius BDHGLK r leuerius R Laberii Alexandreae hoc quoque fr. tribuerat Zieglerus l. i. p. 54 Laber. fr. inc. 7

p. 791. 92 (793. 94) P.

p. 372. 73 K.

frustramur, inridemur.

Varro: ab amicis hortaretur. Suetonius in VIII praetorum: fasti dies sunt, quibus ius fatur, id est dicitur, ut nefasti, quibus non dicitur. Virgilius in bucolico: ||

6 Nunc oblita mihi tot carmina, vox quoque Moerim

Ipsa fugit,

'oblita' passive dixit. Horatius in II | carminum:

nulla decempedis

Metata privatis opacam

10 Porticus excipiebat arcton.

similiter protulerunt tam in activa quam in passiva significatione: 'tutor', 'vador', 'venor', 'velificor' - unde Iuvenalis in IIII:

Velificatus Athos -,

'vociferor', 'veneror' - Virgilius in III Aeneidos:

15 cursusque dabit venerata secundos -,

'confiteor', 'tueor', 'aggredior', 'stipulor'. in quo illud quoque est ob- 21 servandum, quod activa significatione quomodo passiva ablativo coniungitur, 'stipulor a te' pro 'interrogo te' et 'interrogor a te', quomodo dicimus 'quaero a te' pro 'interrogo te', quamvis sit activum. Iuvenalis in IIII:

Quantum vis stipulare et protinus accipe, quid do,

Vt totiens illum pater audiat,

subauditur 'a me stipulare'. ecce hic active, Suetonius autem passive protulit in IIII praetorum: Laetoria, quae vetat minorem annis

p. 217 Both. XI p. 255 Ribb. . 1 irridemur RBHGLKd 2 Varron. fr. inc. p. 339 ed. Bip. in ab amicis LK in ab amicis G Suetonius in VIII praetorum: Suet. fr. III 67 ed. Wolf., ubi hoc fragmentum ad lib. XVIII § 149, fragmentum libri quarti praetorum Suetonii ibi l. ad nostrum locum refertur Suetonius H praetorum] hk praetorum H praetorum K praetorum Baehrius Gesch. d. röm. Lit. II 160 ed. tert. at v. § 21 et lib. XVIII § 149: nam tribus his locis et libri in praetorum titulo conspirant ipsaque locorum argumenta huic titulo respondent 3 fasti — bucolico in tit. b (ut — dicitur post dicitur om. videtur B), 4 Verg. ecl. 9, 53 sq.

5 oblita Pal. m. alt. oblita m. pr. mi^{hi} Rr uox quod moerim Med. Moerim] d moeria DLK moerum B 6 Ipsa fugit] iam fugit ipsa Vergilius fuit B fugit (git) H 7 Hor. carm. II 15, 14 sqq. oratius K U. GL sermonum B

8 decempedes GLK 9 metatam B priuatas H 12 'venor' 'vador' Hk velificor] rl felificor R uocificor L Iuv. sat. IIII 10, 174 III. RBHGLK

14 uociferor r et ex uociferor corr. BK uociferor R Verg. Aen. III 460 IIII. k

in Aeneidos Hk 15 cursusque Rr dicit B 16 confiteor L tueor add. b aggredior ante tueor in mg. add. K aggredior BDHG seruandum G 17 ablativae R coniungitur ex coniunguntur corr. H coniunguntur RB coniunguntur K 19 Iuv. sat. III 7, 165 sq. 20 IIII RD 21 quantum D nis spscr. in L quid do etiam Iuv. Pith. m. pr. quod do rh cum Iuv. Pith. m. alt. et dett. plerisque quid do vel quiddam al. 22 audiat subaudiatur B 23 a me stipulari D suetonius K Suet. praetorum IIII: Suet. fragm. III 66 ed. Wolf. autem om. K 24 IIII] d III. D

p. 792 (94) P.

p. 373. 74 K.

viginti quinque stipulari, ἐπερωτᾶσθαι. Livius in XXIX ab urbe condita: nec alieni momentis animi circumagi stipularique irato consuli tribunum plebei. Plautus in *cistellaria*:

Me respondere | postulas: iniurium est,
Stipulari semper me ultro oportet a viris,
Eum quaestum facio, nil viris promittere,

active dixit. idem in *Pseudulo*:

Minae viginti salvae et sanae sunt tibi,
Hodie quas abs te est instipulatus *Pseudulus*.

idem in *rudente* passive dicit:

Ni dolo malo instipulatus sis sive etiam dum siem
Quinque et viginti annos natus.

22 sunt vero alia ex supra dicta forma (id est deponentium), quae passivam solam habent significationem: 'nascor a te', 'orior a te', 'patior a te', 'miseror a te', idque ostendit coniunctio casuum. nam quae vim activam habent, genetivum vel dativum, pleraque autem accusativum casum assumunt, ut 'miseror tui', 'medeor' et 'medicor tibi' - dicitur tamen et 'medico' et 'medicor' et 'medeor te'. Virgilius in *I georgicon*:

Semina vidi equidem multos medicare serentes.

idem in *II georgicon*:

1 uigenti *G* ἐπερωτᾶσθαι] *B* Putschius, om. vell. lac. in 1 ζητεῖσθαι 2 ἐπερωτᾶσθαι: 3 idemque voc. variis modis corruptum praebent edd. sqq. Liv. a. u. c. lib. XXXVIII 5, 3 XXXIX *Krehtius* cf. I. F. Gronovii et *Drakenborchii* ad Liv. l. l.

annott. XXXVIII *Carolinus*. alt. XXXIII libri vell. alienis codd. Liv. 2 mementis *K* circumagi *GLK* adstipularique *Livius* indeque *Ecksteinus* in ed. *Voss. de anal.* III 6 p. 759 3 consul *GLK* tribunum] cum *Livio* I. F. Gronovius ad Liv. l. l.

tribuno. m̄. *RDG* tribuno. m. *L* tribuno mañ *H* tribunum nomen (sc. tribunum) *B* tribuno m̄. plebei *plautus K*, unde homo quispiam doctus coniciat *Marco suo Plauto* 'agnomen' plebei fuisse plebis v. l. libror. Liv. *Plaut. cistell. fr. v. lib. III § 29 astrabae s. cistell. fr. 24 p. 435 Both. cf. Ladewigianus mus. phil. III 529 sq.*

Plautus B 4 mores pondere *Rr* 6 questum *RDHL* nihil libri viris] *r* iuris ni f. (nam huc pertinere videtur haec v. l. in schedis meis, non ad viris v. praeced.) *R* iures *HGLK* iures *D* 7 *Plaut. Pseud.* III 6, 6 sq. (v. 1068 sq.) in ipse dolamine. *XX GL* *Pseudulo*] *h* pseudolo *DH* pseudolo minae] *k* pseudolumine *K* 8 saluae et sane *H* sanae et saluae *Plautus* tibi sunt *H* a te *L* aps te (vel abs te) inde est instipulatus libri *Plautini* aps ted est stipulatus *Ritschellius* instipulatur *GL* pseudolus *RBDH* pseudolus *GL* 10 *Plaut. rud.* V 3, 25 sq. (v. 1381 sq.) dixit *DHG* 11 sive] sū *G* niue *Plautus* etiam dum siem

etiam *Vet. Dec.* etiam dum hau siem duce *Acidalius Fleckeisenus* si** *Rr* si** (e) *L* pro siem
siriem *Kk* 12 quaque *K* 13 De deponentibus passivis et de deponentibus activis
L deponentia *D* 14 significatione *B* 15 idq. h id* *H* nam quae] *r* Nam-

que *RB* activam vim *L* 16 adsumunt *B* 17 miseror *H* miserior *GK* et medicor] *h* cf. § 25 et medicor *RHGLK* et medicor *r* 17 sq. et medicor et medeor et medico *D* "te" et medico et medeor *K* 18 et medeor om. *GL* medeor

adras. in *B* Verg. georg. I 193 in I. in georgicon *K* 19 et quidem *D* multos] sic etiam *Pal. m. alt. mulos m. pr.* 20 *Verg. georg.* II 135. sic etiam *Fr. (defec. Pal. Rom.)*

p. 792 (24). 95 P.

p. 374. 75 K.

et senibus medicantur anhelis,

dativo casui coniunxit. idem in VII:

Sed non || Dardaniae medicari cuspidis ictum
Evaluit.

† Terentius in Phormione:

Quas, cum res adversae sient, minus mederi possis —, 'loquor verbum', 'precor deum'; quae vero passivam, ablativum cum 'a' vel 'ab' praepositionibus vel dativum, ut 'nascor a te' et 'tibi'. sunt etiam ex his quaedam, quae absolute dicta non egent supra dictis casibus, ut est 'labor', 'miorior', 'laetor', 'glorior'; 'tumultuor', 'vagor', 'vaticinor'; alia vero, quae, cum videantur activam habere constructionem [id est *σύνταξιν*] — nam genetivo vel dativo vel accusativo casui iunguntur —, tamen passivam vim intrinsecus, id est non alio agente, videntur habere, ut 'obliscor tui' et 'te', 'miseror tui' et 'miseror te'. sunt alia, quae, 23 si ablativo iungantur, passiva sunt vel communia, sin per se proferantur, absoluta, ut si dicam 'videor a te', passivum est, sin 'videor esse bonus', ut significet τὸ 'δοκῶ', est absolutum. similiter 'moror' commune est et absolutum; modo enim activam, modo passivam habet significationem, modo absolutam: activam, quando accusativo iungitur, ut 'moror te' — Iuvenalis in IIII:

morantur

Pauci ridiculum et fugientem ex urbe pudorem,

Terentius in Andria:

ne quod vestrum remorer commodum —,

passivam vero, quando ablativo, 'moror a te', absolutam, quando per se profertur. Virgilius in IIII Aeneidos: —

Quid moror? an mea Pygmalion dum moenia frater
Destruat?

2 casu* iunxit *Dd* coniunxit *B* *Verg. Aen. VII 756 sq.* VII] r VIII
R 3 dardanidae *GLK* cuspidis] *h* cupidis *H* ictum *Rr* 5 *Terent. Phorm.*
 V 4, 3 formione *DH* 6 adversae *h. l. libri cum Bemb. Bas. adversae lib. XVIII*
 § 143 sient *lib. XVIII l. l. cum Terentio sint RDGLK* sunt *BH* minus] paulo *l. l.*
 cum *Ter.* mediri *Rr* 7 precor *B* passiva *B* passivam *RrG* 8 De deponentibus
 absolute *L* 9 ex his *om. GLK* 10 ut est *om. GL* est *om. K* De deponentibus
 passiv non ab alio *L* 11 quae cum] *h* quaecumq. *H* per ante actiuam *del. K*
 per actiuam *G* 12 *CINTAZIN RG CINTAZIN L* De deponentibus communiter *L* iun-
 guntur *Rr* iunguntur *L* 14 te *om. B* misereor *ex* miserior *corr. K* et mise-
 reor te] et miseror te *Rg* ^{et} miseror te *Dd* misereor te *H* et te *BGLK* 16 ut ^{si}
 dicam *Rr* 17 τὸ δοκῶ] ^T *ΛΑΟΚΩ Rr* commune et *GLK* 19 *Iuv. sat. IIII 11,*
 54 sq. 20 III *DH* 22 ridiculum *HK* et fugientem] *Prisc. hic et lib. XVIII*
 § 288 cum libris aliquot *det. Iuv. rectam lect. servans* effugientem (*sic Pith.*) vel fugien-
 tem *rell. codd. Iuv.* 23 *Ter. Andr. IIII 3, 24* 24 quod *om. Bas.* remorem
Rr remoror *B* 25 quando iungitur ablativo *h* moror ad te *Dd* 26 *Verg.*
Aen. IIII 325 sq. 27 mor *K* pigmalion *RBHGK* pigmalion *L* menia *D*
 28 destruat *GK*

p. 795. 96 P.

p. 376. 76 K.

et sciendum, quod in activis etiam et passivis verbis multa absolute sine coniunctione casus alicuius solent proferri, ut si dicam 'deo volente sanus sum et animo et corpore, nam et sapio bene et video et audio acute'; quamvis enim nullum casum his adiunxi, plenam tamen sententiam demonstravi. hoc etiam in passivis, si dicam 'perturbor' et 'angor' et 'findor' et 'rumpor', et non addam a quo.

Sunt quaedam in o terminantia, quae, cum sint activa, pro passivis quoque solent poni, ut 'lavo', 'tondeo', 'duro', 'calceo' pro 'lavor' et 'tondeor' et 'duror' et 'calceor'. sed haec magis per ellipsin consuetudo proferre || tradidit. quod poetae quoque solent facere, ut Virgilius in III georgicon:

incanaque menta

Cinyphii tondent hirci

pro 'tondentur'. idem in II Aeneidos:

Accingunt omnes operi pedibusque rotarum

Subiciunt lapsus,

pro 'accinguntur' vel 'accingunt se'. idem in II:

et a nox humida caelo

Praecipitat,

pro 'praecipitatur' vel 'praecipitat se'.

24 Sunt quaedam, quae, cum sint passiva, sine dubio | tamen inveniuntur ab auctoribus pro activis prolata, ut Virgilius:

bellantur Amazones armis,

pro 'bellant'. idem in II georgicon:

Hoc pinguem et placitam Paci nutritor olivam,

pro 'nutrito'. vetustissimi autem multa sic protulerunt confusa termina-

1 absolutae H 2 coniunctione ***** (coniunctione) B proferri solent
 K 3 nam sapio B audeo H 4^h is Rr 7 De actiuis pro pass. uel de acti-
 uis quibus pro passivis frequenter utuntur auctores L 8 poni *spscr.* in K lauo]
 rā labo RBDH uel lauo d^o tondeo Rr calcio GL lavor] rā labor RDH labor
 K laur tondeor duror L 9 calcior GL ellipsin] r ellypsin B eclipsin RHG elip-
 uel perapagopam
 sin D eclipsin L eclipsin Kk 10 proferri BH poaete H quoque om. LK
 Verg. georg. III 311 sq. 11 III^ē K 13 Cinyphii] Vergilius (cynphi¹ Med.) cyn-
 phii L cynphii H cynphei R et in *littera* d cynphi B cyphini G cynthi K hyrei RD
 hircis Rom. hirci Pal. 14 tondentur] rd tudentur R tendentur D Verg. Aen.
 II 235 sq. 15 acciaunt Med. 16 Subiciunt lapsus] d om. H s. f. D sed uel
 B rī GK rī L 17 Verg. Aen. II 8 sq. ,II] eodem r 18 a] iam Vergilius
 umida Pal. Rom. Med. 20 pro pecipitatur R 21 De passivis e contrario pro acti-
 uis L inveniuntur † ab H 22 auctoribus] d autoribus D post Virgilius: in
 XI pictis *add. d v.* § 26 Verg. Aen. XI 660 24 Verg. georg. II 425 cf. § 26.
 77 et *lib.* XVIII § 29 25 pynguem K placitam] rk placidam RBDHK cum ali-
 quot *libris* Verg. nutritor] k Med. e corr. nutritur cum Med. pr. m. Pal. GLK
 26 nutrito] k nutrit GLK autem] tamen B

p. 796 P.

p. 376. 77 K.

tione teste Capro: 'adiutor' pro 'adiuto', 'ancior' pro 'anclo' [pro 'perficio'], 'despoliantur' pro 'despoliant', 'deproperantur' pro 'deproperant', 'dispensor' pro 'dispenso', 'delapidor' pro 'delapido'. sunt etiam quaedam activa voce passivam significationem habentia et ex contrario passiva voce activam, sicut supra diximus: 'timeo te, timeor a te', 'metuo te, metuor a te'. Lucanus in V:

Dum metuar semper terraque expecter ab omni.

idem in IIII:

sed regna timentur

10 Ob ferrum.

Cicero in IIII Tusculanarum: venientia metuuntur. nec mirum hoc inveniri apud nos in his verbis, cum apud Graecos quoque tam activum quam passivum eius significationis verbum accusativo casui coniungitur contra consuetudinem aliorum: dicunt enim 'φοβῶ σέ' καὶ 'φοβοῦμαι σέ'. sunt tamen haec eadem verba absoluta, cum non iunguntur casui accusativo, sed dativo, ut Terentius in Andria:

eius vitae timeo.

idem in eadem:

ei metui a Chryside.

20 Inveniuntur etiam quaedam passiva, ut supra dictum est, quae figurate accusativo coniunguntur, cum videantur agere ipsi, ad quos passivum refertur verbum - ut Virgilius in II Aeneidos:

Implicat et miseros morsu depascitur artus,

hic enim dracones agunt in filios Laocoontis, et 'doceor rhetoricam', 25 'instituor grammaticam', 'moneor iustitiam'. idem in VIII:

Consurgit senior tunicaque inducitur artus ,

1 Capro] *ap. Osannum de Capro p. 15 sq.* ancior pro anclo] K^a pro anclo

et ancior (a et b *ap. m. profecta esse videntur*) H anclo pro ancior d anclo et ancior

BDGL et in litura r f. recte pro perficio] om. L pro perficio Dd pro perficio Hh perficior

perficior pro perficio k 2 despoleant K deproperantur(s) pro*(p) deproperant H 3 dispensor pro dispenso ex dispenso pro dispensor corr. L De pass. et activo in contraria litteratura. L 4 etiam om. H habentia significationem L et

ex contrario L 5 te et timeor GK 6 metuo te metuor a te om. R te et metuor GLK Lucan. Phars. V 671 7 Dumetuar H expecter] b excepter ni

f. B exspecter G omni*(b.) H 8 Lucan. Phars. IIII 577 sq. 11 Cic. Tusc. IIII 6, 11 III. L 13 coniungitur ex coniunguntur corr. H 14 contra] add. k in B aliorum om. GK φοβῶ σέ καὶ] φοβοερισ B φοβωμαι GL φοβωμαι R

15 non coniunguntur G 16 Ter. Andr. I 3, 5 18 Ter. Andr. I 1, 79 19 ei om. Bas., praebent libri aliquot Terentiani ex reliquis cf. Bent-

leim ad h. l. me* tui B a] in GLK chryside H chryside RB chryside D chrysidæ GLd chrysidæ K 20 De pass. pro activo iterum. L figurate R figurate K 21 quos] quod B 22 Verg. Aen. II 215 23 implicat RBDHGL

morsu* H mursu G 24 hic] hoc B Laocoontis] rk laocoantis R laocoontis(l) B laocontis DELK laocontis h rethoricam RDHGL rethoricam K retoricam r

25 intituor Rr instruor B Verg. Aen. VIII 457 26 tunicaque D tonicaque GK induitur cum nonnullis Verg. dett. LK

p. 796. 97 P.

p. 377 K.

vel cum totum pro parte pati significatur, ut 'absceditur caput', 'truncatur nares', 'caecatur oculos', 'intenditur brachia'. Virgilius:
indutus terga leonis,

item in XII:

formam adsimulata Camertae.

V 25 Praeterea plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae contra consuetudinem vel activam pro passiva vel passivam pro activa habent terminationem, ut 'testo' pro 'testor' et 'opino' pro 'opinor' et 'cuncto' pro 'cunctor' et 'convivo' pro 'convivor' et 'contemplo' pro 'contemplor' et 'consolo' pro 'consolor' et 'commoro' pro 'commoror' et 'auxilio' pro 'auxilior' et 'auguro' pro 'auguror' et 'auspico' pro 'auspicor' et 'commento' pro 'commentor' et 'crimino' pro 'criminator' et 'molio' pro 'molior' et 'digno' pro 'dignor' et 'execro' pro 'execror' et 'epulo' pro 'epulor' et 'heiulo' pro 'heiulor' et 'lucto' pro 'luctor' et 'luctito' pro 'luctitor' et 'luxurio' pro 'luxurior' et 'laeto' pro 'laetor' et 'ludifico' pro 'ludificor' et 'miserere' pro 'miserereor', unde 'miseret' et 'miseretur' impersonalia. Cicero pro Ligario: cave te fratrum pro fratris salute precantium miseretur, unde Terentius in Phormione:

Miseritum est.

'horto' quoque pro 'hortor' et 'largio' pro 'largior' dicebant, quae sunt communia. unde Sallustius in I historiatarum: igitur venditis proscriptorum bonis aut dilargitis. similiter proferebant 'aucupo' pro 'aucupor', 'alterco' etiam pro 'altercor' - unde Terentius in Andria:

I parte pasti(r) R capud D truncatur R 2 oculos ex corr. d intenditur K Virgilius] om. L in XI. add. Waltraf. Darmst.^b. verba laudata indutus terga leonis recte retulit Krehlius ad verus Aen. VII 666 sqq. lib. XVIII § 222 l., quem l. cf.: Ipse pedes, tegumen torquens inmane leonis | Terribili in-
pexum saeta cum dentibus albis | Indutus capiti 4 item] R idem r. rell. Verg. Aen. XII 224 cf. § 28 XI. BDHGLK 5 adsimulata] k assimulata GLr adsimulata BK Camertae] rd Macrob. Sat. V 15, 11 Camerta. R camerte D cum nonnullis
libris Verg. dell. et Macrob. Salisburg. camef. te H camerti Heidelb. cum Med. Pal. Rom. 6 De his quae apud veteres in o terminabantur similes per sqq. titulos ad-
dens l 7 vel activam] r uel actiua R passiva] r passivam R vel passivam] r uel passiva R activa] r activam R 8 oppinor B et ante singula verba.
servato solum et luctito, inde a cuncto om. G inde a conuiuio L 10 consulo pro
uel o
li
consulor GKK consulo pro consolor L auxior auguro K 11 et auspicio pro aus-
picor et auguro pro auguror B auspicio cum typhotheta Krehliano H (?) 12 cri-
mino pro criminator] k cremino pro creminor GLK 13 exsecro pro exsecror G
14 heiulo pro heiulor del. Stravius ub. d. lat. Declination und Conjug. p. 98 pro
heiulor K et luctito pro luctitor om. D et luctio pro luctor d 15 luxurio pro
luxurior GK 17 impersonalia B Cic. pro Ligario or. 5, 14 Ligario] d licario
DHGLK diario k caute H caute pro fratrum salute (salutae K) GLK caute
fratrum pro fratres salute k pro fratri Dd 18 precantium] obsecrantium Cicero
ut miseretur H miseratur L miserat b cum parte codd. Cic. Terent. Phorm.
III 2, 16 in Heautontimorumenos l. heautont. III 1, 54 tacite Krehlius! 20 mi-
seritum] B cum Terentio miserum rell. 21 largio(r) pro H 22 Sall. hist.
I 36 p. 32 Kr. 23 delargitis GLK aucupo pro aucupor k 24 Ter. Andr. III 1, 29

p. 797. 96 P.

p. 377. 78 K.

Scio, cum patre altercasti dudum —,
'medico' quoque, ut supra dictum est, pro 'medicor' - Virgilius in I
georgicon:

Semina vidi equidem multos medicare serentes —,
5 'amplexo' pro 'amplexor' - Quintus Claudius in II annalium: 26
comprehensare suos quisque, saviare, amplexare. Cicero
pro Cluentio: auctoritatem censorum amplexato —, 'amplecto'
quoque pro 'amplector' et 'complecto' pro 'complector'. sed et eorum
et superiorum omnium usus tam apud Caprum quam Plinium et Pro-
10 bum invenies. passivas quoque pro activis vel neutralibus vocibus ex con-
trario idem antiquissimi proferebant, 'careor' pro 'careo' dicentes et 'ob-
sonor' pro 'obsono' et 'copulor' pro 'copulo' et 'caleor' pro 'caleo',
quorum auctores apud Caprum legant, qui eos scire desiderant. simili-
ter 'comperior' pro 'comperio' - Sal||lustius in Iugurthino: sed
15 ego conperior Bocchum magis Punica fide —, 'nutrior' quoque pro
'nutrio' et 'bellor' pro 'bello', ut dictum est, proferebant, unde Vir-
gilius in II georgicon:

Hoc pinguem et placitam Paci nutritor olivam
'nutritor' dixit pro 'nutrito'. idem in XI:

20 pictis bellantur Amazones armis,
'bellantur' pro 'bellant'.

Sunt alia, quae, cum sint activa, in passiva quoque et absoluta signifi-
catione inveniuntur, ut 'ruo'. Virgilius in I Aeneidos:

totumque a sedibus imis

25 Vna eurusque notusque ruunt.
idem eius [compositum] passivum in XI dixit:

2 supra om. L Verg. georg. I 193 4 seminaui equidem G 5 amplexo
pro om. R add. r Q. Claudii anal. lib. II fr. p. 254 Kr. fr. 20 p. 343 Rth.
I. L analium R 6 comprahensare R comphensare G comprehensare h saviare]
Krehlius, qui non debebat II 527 secure, ex Dresd. suo altero petatum, emendationi a
se recte inventae praeferre seuire RDHLK Krehlii rell. omnes 'ob impatientiam nimii
amoris' gloss. Heidelb. saeuire BG Cicero pro Cluentio or. 44, 124 7 censoriam
v. l. librorum Cic. amplexator v. l. librorum Cic. 8 amplexor **** K
plecto pro complector B Sed eorum D 9 superior Rr Caprum] v. Osa-
num de Capro p. 16 quam] quam apud HGLr Plinium] v. Lerschium Sprach-
philosophie d. Alten I 197 Probum] Berytium ni f. cf. ann. ad lib. V § 45 probū.
luenes γ (γ add. r) passivus Rr 10 Passiva B 11 idem in litura h careo
pro careo B dicentes] d dicentibus D obsonor] l obsonor Rr opsonor GLK
12 obsono] l opono GK opono*(r) L caleo^r pro Bb 14 comperior B
Sall. Iug. 108, 3 in III. iugurthino GL in III. iugurthino BH in III. iugurthino K
iugurthino R 15 comperior RBHGL bochum GLK 16 Verg. georg.
II 425 cf. § 24 18 placidam R nutritor] k nutritur GLK 19 nutritor] k nu-
tritrit GLK nutritor] k nutrit GLK Verg. Aen. XI 660 20 bellantur infra
lin. add. K post bellantur: Amazones armis, bellantur om. R add. r ^{im}is K
22 alia quoque quae K inveniuntur significatione G 23 inveniuntur] b in-
veniuntur (a?) B Verg. Aen. I 84 sq. (defuit Pal.) 25 eurusque Dd eurus quae
R notusque Rr notusque HGLK notus queruunt pro eruunt B 26 composi-
tum] rkk om. RHGLK Verg. Aen. XI 279 sq.

Nec mihi cum Teucris ullum post eruta bellum
Pergama.

Terentius in eunucho:

proruunt se.

tamen absolute quoque prolata reciprocam passionem (id est ἰδιοπάθειαν) 5
significānt, cum ipsam personam non extrinsecus, sed per se pati demon-
strat, ut 'ruo' pro 'cado'. Virgilius in II Aeneidos:

Vrbs antiqua ruit multos dominata per annos
'ruit' posuit pro 'cadit'. similiter 'inundo' modo absolutam, modo acti-
vam habere significationem invenitur, ut Virgilius in XI: 10

dum distinet hostes

Agger murorum nec inundant sanguine fossas.
invenitur tamen in quibusdam codicibus:

dum distinet hostes

Agger murorum nec inundant sanguine fossae. 15
27 similiter 'vergo' absolutum et activum: absolutum, ut Virgilius in XII:

Quem damnet labor aut | quo vergat pondere letum,
activum in VI:

frontique invergit vina sacerdos,

passivum Lucanus in I: 20

Et polus aversi calidus qua vergitur Austri.

'assuesco' absolutum est, invenitur tamen pro 'assuefacio'. Lucanus
in V:

Adde quod adsuescis fatis,

pro 'assuefacis'. 'coeo' quamvis magis neutrum esse videatur quam ac-
tivum - pro 'convenio' enim accipitur, ut Virgilius in XI:

1 cūtheuchris Rr ollum Dd diruta Rom. bellum est Rom. 3 Ter.
cum. III 5, 51 eunacho L iunucho K 4 proruunt se] k ruunt pro ruunt se
GLK 5 absolutae H reciprocam ex reciprocari corr. K reciprocam H 1A10-
ΠΑΘΙΑΝ L ΙΔΙΟΠΑΘΙΑΜ G idiopathiam BDr ideopathiam RHK 6 demonstrant HGL

7 Verg. Aen. II 363 (deficit Rom.) 8 urb*** Med. multos agitata L 9 m**
absolutam Kk 10 Verg. Aen. XI 381 sq. 11 dum add. h detinet BDHL

cum Verg. Med. detinet GK destinat Rom. hostem Vergilius 12 ager K agere
D aggere d cum Med. Pal. Rom. moerorum Med. et in murorum corr. Pal.

nee] et Pal. ⁱⁿ undant Rr fossas] k fossae LK. libri Vergiliani portae G 13
inuenitur — fossae om. GLK add. k quodicibus Dd 14 detinet BDHGLrk

^h ostis D 15 ager Dd aggere k sanguine k ^g sagni fossae Hh fossas R
16. et absolutum et B ut om. G Verg. Aen. XII 727 in add. r 17
dampnet R dampnat K aut] et Med. loetum BGL laetum DH et in lit. b do-

lum ni f. B 18 et actium GL Verg. Aen. VI 244 19 fontique Rr
inergit add. d 20 eius passium B Luc. Phars. I 54 21 Et] r Qua RB Nec
Lucanus aduersi D cum aliquot libris Luc. qua] r que R 22 assuesco] d
acuesco D Luc. Phars. V 776 24 assuescis DHGLr fatis om. GLK (B?)

satis D fatis pro assuefacit (sic) in lit. angustiore b 25 Coeo] r Ceo R co eo
H 26 ut om. GLK Verg. Aen. XI 292 sq. XII D

p. 798. 99 P.

p. 379 K.

coeant in foedera dextrae,

Qua datur - ,

Cicero tamen activo est eo usus in II Philippicarum: utinam, Gn. Pompei, cum Gaio Caesare societatem aut numquam coisses aut numquam diremisses. passivo eius usus est Lucanus in II:

multumque coitur

Humani generis maiore in proelia damno.

sed sciendum, quod et 'coitur' pro 'colligitur' et 'convenitur' pro 'ex-igitur' passivam vocem assumentia || accipiuntur. 'propinquo' praeterea tam pro activo quam pro absoluto invenitur. Virgilius in X:

Tu mihi nunc pugnae princeps, tu rite propinques
Augurium

active posuit. idem in II Aeneidos absolute:

fuge, nate, propinquant.

idem in V:

Iamque propinquabant scopulo metamque tenebant.
similiter 'simulo' absolutum et activum et ab eo composita: absolutum
Virgilius in IIII:

Nam quid dissimulo aut quae me ad maiora reservo?

idem in X active:

iubasque

Divini adsimulat capitis.

idem in XII:

formam adsimulata Camertae.

Sunt, quae tam activa quam passiva voce unum atque idem significant, ut 'mereo' et 'mereor'. Lucanus in VI:

- 1 coeant] r coedant R ^o federa Rr federa BK 3 Cic. or. Philipp. II 10, 24
tamen] enim *D* eo est GL philipicarum GLK gū. d et vel sie vel gū.
RHGLK gen. D gnei B om. Cic. Val. 4 pompegi D pompeii d c. H om. Cic. Val.
societatem] rd sociaetatem R societate D solietatem H coisses L coisses GK
5 diremisses] d dirimisses BDLK diemis ses R dirimises G Luc. Phars. II
225 sq. 6 coitur Rr 7 maiori H prelia R plia G 8 Sed et B quod
coitur L collegitur K 9 adsummentia B 10 ^{pro} actiuo Rr quam. absoluto G
quam ^{pro} absoluto H Verg. Aen. X 254 sq. XI. H 11 princeps pugnae RBG
cum cod. coll. Ies. Verg. pugnae princeps H propinques ex propinquas ni f. corr.
L 13 actinae G Verg. Aen. II 733 15 Verg. Aen. V 159 16 propin-
quabat Med. * scopulo BH 17 et ab eo composita absolutum ut (sic) in marg.
add. K composita] d compositum D 18 ut uirg^o B Verg. Aen. IIII 368
IIII. eneidos d 19 quid dido dī dissimulo L ^{di} simulo G quae dis me D
^o
reserua Dd 20 Verg. Aen. X 638 sq. actine B 22 adsimiliat R assi-
mulat Gr assimulant L capitis in litura H 23 Verg. Aen. XII 224 cf. § 24
XII] R § 24 XI h. l. omnes 24 adsimulatam R assimulata GLr Camertae] d
camerte BD camerti Heidelberg. 25 adque Rr 26 ut mereo et mereor] r ut me-
reo(r) et mereor H ut mereor R Luc. Phars. VI 144 VI] r VII R

Scaeva viro nomen, castrorum in plebe merebat.

Virgilius in V:

merui quoque, saepe furores

Compressi.

idem in IIII:

Si bene quid de te merui, fuit aut tibi quicquam
Dulce meum.

Lucanus in VIII:

saevas meritum Phycunta rapinas.

VI²⁹ multa similiter ancipiti terminatione in una eademque significatione protu-
lerunt antiqui, ut 'partio' et 'partior', 'munero' et 'muneror', 'mino'
et 'minor', 'minito' et 'mini|tor', 'meridio' et 'meridior', 'modulo' et
'modulor', 'meto' et 'metor', 'modero' et 'moderor', 'mutuo' et 'mu-
tuor', 'mentio' et 'mentior', 'obverso' et 'obversor', 'praeverto' et 'prae-
vertor', 'pignero' et 'pigneror', 'pacifico' et 'pacifcor', 'scruto' et 'scru-
tor', 'progredio' et 'progredior', 'perconto' et 'percontor', 'proelio' et
'proelior', 'iurgo' et 'iurgor', 'potio' et 'potior', 'praedo' et 'praedor',
'praevarico' et 'praevaricor', 'preco' et 'precor', 'quirito' et 'quiritor',
'quadruplo' et 'quadruplor', 'quieto' et 'quietor', 'nequit' et 'nequitur',
'rimo' et 'rimor', 'recordo' et 'recorder', 'reminisco' et 'reminiscor',
'revereo' et 'revereor', 'stabulo' et 'stabulor', 'secto' et 'sector', 'se-
quo' et 'sequor', 'sortio' et 'sortior', 'scisco' et 'sciscor', 'tuto' et
'tutor', 'tumultuo' et 'tumultuor', 'vilico' et 'vilicor', 'velito' et 'veli-
tor', 'vago' et 'vagor', 'vocifero' et 'vociferor', 'ulcisco' et 'ulciscor',
'uto' et 'utor', 'murmuro' et 'murmuror', 'manduco' et 'manducor',²⁵

1 Scaeva] r Scaeva *BD* Seua *R* nomen] nro *G* "castrorum" nomen in *mg*.
add. K implebe *BH* 2 *Verg. Aen.* V 801 *sq.* 3 furore *Bb* 4 compressi
RB et ex compressi *corr. in Med.* compsi *GL* 5 *Verg. Aen.* IIII 317 *sq.* 6

Sed Rr ad tibi *Dd* 8 *Luc. Phars.* VIII 40 VIII. *DL* 9 meum meritum
Hh phycunta *R* phycunta *BHGLKr* phicuncta *D*; similia libri *Luc.* rapinas
spscr. Voss. a 10 ancipiti] h ancipite *H* terminatione *D* significatione] *l*,
in *mg.* *add. K* significatione *D* terminatione *repetit L* 11 mino et minor *om. D.*
omittere debebat ipse Priscianus v. Lachmanni ad Lucret. VI 563 *annot.*; *add. d*

12 minito et minitor] b munito et munitor *B* mitor *H* miridio *G* 13 mudu-
lor *K* mutuo et mutuor] metuo et metuor *GL* 14 obseruo et obseruor, *sed* ob-
verso et obversor in *mg. add., K* peruerto et peruertor *L* praeverto] d prae-
vertor *D* 15 scruto* et (r) *B* 16 prograedio *K* percuncto et percunctor d per-
cuncto et perconctor *k* praelio *RL* 17 proelior] d praelior *RL* praelior *D* plior

K 18 praeco et praecor *R* 19 Quãduplo *D* quadroplo *H* quieto et quietor
interpolatum videtur Struvio ðb. d. lat. Declination und Conjug. p. 117 nequito et
nequitur *Rd* 20 rimo] oprimo *k* 21 reuereor et reuereor *K* secto] r sedctor *R*

21 *sq.* seco et secor *B* 22 sortior] b sertior *B* sciso et scisor *Gg f.* sciscito et

sciscitor *Struvius l. l. p. 119* 23 tumultuo *Dd* post uelitor: proelio et proelior
repet. D plio et plior *H* prelio et proelior *B* 24 vago et vagor] unguo et unguor
L uargor *K* 25 mormuro et mormuror *GLK*

p. 790. 890 (800) P.

p. 380. 81 K.

'mando' et 'mandor', 'oscito' et 'oscitor', 'palpo' et 'palpor', 'protesto' et 'pro|testor', 'rumino' et 'ruminor', 'tolero' et 'tolerer', 'soleo' et 'soleor', 'praesagio' et 'praesagior', 'opino' et 'opinor'.

Sunt alia, quae, cum sint activa primae coniugationis, transeunt in 30
s neutra absoluta sive reciproca (id est *διονπαθη*) secundae coniugationis, ut
'sordido sordidas' activum - facit enim 'sordidor' ex quo 'sordidatus' -:
hinc nascitur 'sordeo'; similiter 'albo' et 'albor' et 'albeo' - Virgi-
lius in XII:

campique ingentes ossibus albeo ;

10 dicitur tamen etiam 'albeo' pro 'albesco'. Horatius in I carminum:

Nec prata canis albicant pruinis.

'duro' quoque et 'duror', 'dureo' et eius inchoativum 'duresco'. unde
Lucanus in IIII:

totosque induruit artus. |

15 is idem in V:

nam cetera damna

Durata iam mente malis firmaque tulerunt.

Virgilius in III georgicon:

Atque hinc atque illinc humeros ad vulnera durat.

20 idem in I Aeneidos:

Durate et vosmet rebus servate secundis.

'lento', 'lentor' et 'lenteo'. Virgilius in II georgicon:

ad digitos lentescit habendo.

nam a 'lenteo lentescio' derivatur, quomodo a 'duro duresco' et a 'vireo
25 viresco'. Lucilius tamen in VIII:

lentet opus

protulit. 'umecto' quoque et 'umector' et 'umeo', unde 'umesco'; 'noto'
quoque et 'notor' et 'noteo', unde 'notesco'. Lucanus in V:

1 mando et mandor *om. D* potesto et potestor *B* potest et potestur *DHLK*
potest et potestetur *G* uel protesto et protestor *add. d: f.* protesto et protestor, potest et
potestur 2 rumi^{no} *Rr* soleo soleor *G. I. Vossius de anal.* III 7 p. 772 *Eckst.*
solo et solor *Heidelb. Krehlius* II 527 solero ***** et soleror *K, om. ms. Vossii et Lips.* 2

Krehlii solero et soleror *rell., del. Struvius l. l. p. 120 sq.* 5 uel absoluta *H* reciproca
Dd idiopathe *RHGL* idiopathae *r* idiopate *Db* ideopathe *K* diopate *B* 6 sordi-

1
daris post sordidor *add. d* 7 abeo *K* *Verg. Aen.* XII 36 8 XI *RBDHK*
10 oratius *K* *Hor. carm.* I 4, 4 12 et huius *GLK* 13 *Luc. Phars.* IIII 631
14 totusque *GLK cum uno cod. Luc. ex dett.* indurat *L* 15 *Luc. Phars.*
V 797 *sq.* 16 dampna *Rd* 17 lamiam *B* 18 *Verg. georg.* III 257 IIII. *L*
19 illic *L* humerosque *d* umeros *Med.* umerosq. *Pal. Rom.* uulnera *G*
20 *Verg. Aen.* I 207 21 uos me *K* saecundis *K* 22 et lentor et *BDK* *Verg.*
georg. II 250 24 et uireo *D* 25 Lucius *GK* Lucā (i. e. Lucanus) *L* tamen
om. GLK VIII] *r* VII. *R* *Lucil. sat. fr.* VIII 17 *Dous.* 13 *Gerl.* 27 humecto

RBDHK ^humector *Rr* humector *BHK* humeo *RBK* humesco *RBDK* 28

^{quo}que *R* *Luc. Phars.* V 784 *sq.*

notescent litora clari

Nominis exilio.

'liquo liquas', unde 'eliquo eliquas' - Persius:

Phyllidas, Hypsipylas, vatium et plorabile si quid,
Eliquat ac tenero supplantat verba palato.

Lucanus in VII:

ereptaue tela liquavit -;

ex eo 'liqueo' et 'liquesco' - Virgilius in bucolico:

Limus ut hic durescit et hæc ut cera liquescit -;
dicitur tamen et 'liquor liqueris' prima syllaba producta, quae in superioribus corripitur. idem in I georgicon:Vere novo gelidus canis cum montibus umor
Liquitur,

31 pro 'pedetemptim dissolvitur'. a 'nigro' quoque et 'nigror nigreo' et 'nigresco', a 'lacto' et 'lactor lacteo' et 'lactesco'. inveniuntur tamen ex aliarum quoque coniugationum verbis quaedam similes derivationes, sed in paucis, ut 'pendo pendis pendor' et 'pendeo pendes', 'iacio [iacis] iacior' et 'iaceo [iaces]', 'acuor acuis || acuor' et 'aceo', ex quo 'acesco'. sunt alia, quae in compositione mutant significationem, ut 'eo' neutrum, similiter 'facio', quamvis vetustissimi etiam passive hoc protulisse inveniuntur - Titinius in Quinto:

† bonum gratia parvi ut | faciatur -;

item 'venio', 'sedeo' faciunt activa: 'adeo' et 'adeor', 'subeo' et 'subeor', 'ineo' et 'ineor'. Ovidius in IIII fastorum:

Sol aditus, quam quaeris, ait, ne vana labores,
Nupta Iovis fratri tertia regna tenet.

1 notescent v. l. ap. Luc. litora H 3 Pers. sat. 1, 34 sq. 4 Phyllidas]
d phyllidas RBDHK phyllidas G pyllidas L hypsipylas Rr hypsipilas B hypsipylas
L hypsipylas K uatum explorabile LK si quit Rr 5 aeliquat Rr tenere
H tenero h supplantat K palato] k palat* K palatho GL 6 Luc. Phars.
VII 159 7 erectaque v. l. libror. Luc. tela] pila* Lucanus liquabit RD liquant
H 8 Verg. ecl. 8, 80 9 ut] et B hic] hic Kk caera HL coera GK
10 liquaris Rr producta; in B superioribus H 11 Verg. georg. I 43 sq.
12 humor RB 14 pedetemptim LK dissolvitur L desolvitur GK 15 et a lactor
B latesco B Inuenitur Dd 16 aliorum B coniugationem Rr coniugatio-
num G similis G derivationis GK terminationes Ll 17 pendeo K iacis
om. GLK iacior et iaceo] b iacior et iacio R et ut vid. B et in loco raris fere
del. H 18 iaces om. BDGLK acuor] r et acuor RGLK 21 Titinii in Quinto
fr. v. § 11 Quinto] Putschius V libri 1 quinto 2 22 parui faciatur Dg fa-
ciatur] rh faciatur RBHGK 23 activa in compositione (compositione DH composi-
sitione K) adeo BDHGLK 24 Ovid. fast. IIII 583 sq. IIII] BDr lib. X § 54
II. libri h. l. 25 aditus Rr quem K queris RDHG ua^{na} Rr 26 iobis
B regua fastorum tenet Dd

p. 391. 392 P.

p. 382. 83 K.

Iuvenalis in V:

quod si subeuntur prospera castra.

Virgilius in X:

Morte obita qualis fama est volitare figuras.

5 'facio' vero, quando cum praepositionibus componitur, activum fit plerumque, ut 'efficio' et 'efficior', 'afficio' et 'afficior', 'reficio' et 'reficior'. 'deficio', quando pro 'relinquo' accipitur, habet passivum, quando vero pro 'defetiscor', neutrum est. Iuvenalis in III:

Matho deficit.

10 a 'venio' vero 'convenio' et 'convenior', 'invenio' et 'invenior' in passivam transeunt significationem, a 'sedeo' quoque 'obsideo' et 'obsideo'. 'sentio' neutrum: ex eo 'assentio' et 'assentior', 'dissentio' et 'dissentior' in una eademque inveniuntur significatione. Cicero de republica: in quibus assentior sollicitam et periculosam iustitiam non esse sapientis. Lucilius in XII:

Assensus sum homini.

Caelius in I: qui intellegunt quae fiant, dissentiuntur.

Ex aliis quoque significationibus plurima simplicia in alias, cum componantur, transire inveniunt, ut 'plecto' activum, unde Terentius:

Ego plectar pendens;

sed ab eo composita tam deponentia quam communia inveniuntur. 'orior' deponens, similiter 'partior', sed ex eis composita tam deponentia quam

1 Iuv. sat. V 16, 2 2 quod si] sic etiam § 82 nam si Iuvenalis subeantur Iuv. libri

dett. pterique 3 Verg. Aen. X 641 XI. GLK 4 obita^a K qualis etiam lib. X § 40 54 et cod. Voss. 33. Q de XII vss. Aen. § 18 p. 1221 P. 16 L. cum Verg. Med. Rom. quales Pal. 5 praepositionibus K 6 effitio H efficio et efficior] b efficio efficior BGL afficio et afficior om. H afficior] rk affactor RK afficior deficio et deficior reficio B 7 deficio] difficio GLK quando relinquo L 8 defetiscor r defetiscor R defiscor BDHK diffiscor G diffiscor L Iuv. sat. III 7, 129 Sic Pedo conturbat, Matho deficit in III] b in III. RB in III: Matho] in sic matho K in scinatho G in sinatho L 9 Matho] r sic matho DH in sic matho Rd In sic matho B deficit] r deficit RBDH difficit GLK 10 vero] verbo GLK

in passivum Rr 11 et obsideo et Dd 12 sentio ex corr. b neutrale et ex eo D

et ex eo L ex quo G assentio Rr dissentio] om. B disentio LK et dissentio DHb disentior LK 13 Ciceronis de rep. fr. ad lib. III rettulit Maius p. 278 ed. a. 1828; in edd. signatur III 27, 39 (26) re publica G 14 periculoram L 15 sapientis om. GLK Lucil. sat. XII fr. 6 Dous. Gerl. 17 Caelius] Putschius Caelius Erl. 2 Krehlii caecilius RDHGLK caecilius Bh L. Coelii Antip. ann. lib. I fr. p. 191 Kr. fr. 8 p. 315 Roth. qui intellegunt qui intellegunt Hh

intelligunt L quae fiant] B qui fiant HGLK qui faciunt Dd quid faciunt in littera et ad marg. r, nonnulli codd. Krehliant quid faciunt Heidelb. Erl. 2 Krehlii dis-

sentiuntur] r dissentiuntur RGLK 18 simplicia] d supplicia D aliis Rr 19 Ter. Phorm. I 4, 42 20 plector GLK 21 habeo RrD 22 ex eis] r ex his

deponentia H

neutra reperiuntur, 'adorior' et 'adorio', 'impertior' et 'impertio' - Nae-
vius in Hectore proficiscente:

Tunc ipsos adoriant, ne qui hinc Spartam referat
nuntium.

Virgilius in I Aeneidos:

Hinc portum petit et socios partitur in omnis.

Terentius in eunucho:

plurima salute Parmenonem

Summum suum impertit Gnatho ..

33 'spicio', ex quo 'aspicio' activum et ex eo || 'conspicor conspicaris' [depo-
nens in quo etiam coniugatio mutata est 'conspicor conspicaris']. Teren-
tius in heautontimorumenos:

Numquam tam mane egredior, neque tam vesperi,

† Quin conspicer fodere arare.

ab 'aperio' quoque activo videtur quibusdam esse 'experior' commune et
'opperior' deponens. Virgilius in XI:

experto credite, quantus

In clipeum assurgat,

quamquam simplex eius 'peritus' esse videtur, cuius verbum in usu non
est, quod debuit secundum analogiam 'perior' esse. Terentius in supra
dicta fabula:

Hic ego † interea virum opperibor.

neutra
1 communia L neutra^{lia} K reperiuntur BH inveniuntur DGL impertior]
dh impetior D impertio H impertior et impertio] b impe****pertio B Neuius
libri 2 haectore RBH iniectore G hiectore LK II. haectore D III. hectore (haec-
tore Darmst. b) Darmst. ab Caroliruh. alt. Naeuii Hect. prof. fr. 3 p. 92 sq. Klussm.
fr. I p. 7 Ribb. (Ennii Hect. lytr. fr. 19 p. 45 Bth.) 3 adorant Dd qui God.
Hermannus elem. doct. metr. p. 633 quis codd. refferat G referant Darmst. b et
Dorvillianus, prob. Bondano var. lect. p. 313 5 Verg. Aen. I 194 (deficit Pal.)
II. B 6 sotios DH omnis] B cum Med. Rom. Fr. omnes vell. 7 Ter. eun.
II 2, 39 sq. eunacho H inuacho K 8 salutae H Parmenonem] bh parminio-
nem G parmenonem B parme nom H parminonaen et corr. L 9 summum] lacuna
haustum in Bemb.; summa vel summū Bas. impertit RBGLK gnato BDHK
Bas. 10 spetio K et in rasura H^specio neutrum B quod in usu non est in mg. k
a quo HK aspicio ex aspecio corr. K aspicio H et om. BDGK inter
conspicor et deponens tm. vac. inscr. aris K deponens — conspicaris del. r
in quo etiam in quo etiam H conspicer conspicaris om. DLK Ter. heautontim.
I 1, 15—17 post Terentius lac. novem fere lit. spatium complectens in K 12 eauton-
timorumenos R autontimorumenos B haeutontimorumenos D heatontimorumenos G he
autonti — morūmeuo H eutontimorumenos L eatontimorumenos K 13 tam mane]
mane Bemb. m. alt. corr. uesperus L Domum revertor, quin te in fundo con-
spicer] Fodere aut arare Terentius l. l. v. 16 sq. 14 quiⁿ conspicor^r Rr con-
spicor DG conspicor(i) L conspicer te K fodere] r foedere RL 15 ab] ** B
ab aperio] a perio in litura h 16 opperior] r operior RHGLK Verg. Aen.
XI 283 sq. 18 clipeum] r clypeum R clepeum GK 19 esse videtur] sit BDHGLK
20 Terent. heautont. III 1, 6 22 ergo RrH virum interea Terentius
opperibor D operibor HL

p. 802 P.

p. 384. 85 K.

nam 'reperio', 'comperio', 'cooperio', sicut 'aperio', activa sunt; faciunt enim ex se passiva. et possunt magis a 'pario' esse videri composita, quod apud vetustissimos quartae coniugationis declinationem habebat. Ennius:

5 Ova parere solet genus pinnis condecoratum.

'facio' cum sit neutrum, ut supra diximus, si cum praepositione composita natur, plerumque transit in activum, ut 'conficio' et 'conficior', 'perficio' et 'perficior', 'afficio' et 'afficior', 'reficio' et 'reficior', 'officio' et 'officior'. Iuvenalis in I:

quotiens te

Roma tuo refici properantem reddet Aquino.

Lucretius in II:

Quapropter simul inter se retrahuntur et extra
Officiuntur, uti cogantur tardius ire.

15 a 'proficio' Statius impersonale protulit in III:

Proficitur bello.

'deficio' autem loco passivi 'defio' facit. [Terentius in eunucho:

† nihil inest, nihil deficit,

cum passivam vim habeat, 'defio' facit.] sunt tamen alia ex eo ipso et ex aliis composita, quae non solum significationem, sed etiam coniugationem, ut dictum est, permulant, ut 'facio facis', 'gratificor gratificaris'. Terentius in heautontimorumenō:

Cur ego gratificor? - Ipsa re experibere.

similiter 'Iudificor'. idem in eunucho:

1 reperio] d repperio BDGL aperio] h aperio H operio K 2 possunt

H pario] h perio H esse om. H 3 habeat Rr Ennius] locum saepius citatum, olim Ennii Epicharmo tributum, ad annales recte rettulerunt et Krahnnerus Grundlinien zur Gesch. des Verfalls der röm. Staatsreligion p. 42 sq. et Ibergius Enn. ann. lib. I fr. 8 p. 3. 15 sqq., quibus iam nunc accedit rectum Vahlenii iudicium: Enn. ann. fr. I XII p. 5 coll. p. XXI sqq. 5 pennis DGLKr Varro de l. L. V 50

Diom. p. 378 P. cf. lib. X § 8. 50 7 transit K actiuam K conficio conficior L 9 Iuv. sat. I 3, 318 sq. in III. R 11 tuo add. r properantem] r proferantem R proferantem. K 12 Lucret. II 155 sq. 13 retrahuntur] r trahuntur R trahuntur libri Lucretiani et extra] r extra R 15 Stat. Theb. III 720 impersonale B III. D 16 proficitur (s) H proficiscitur K proficiuntur Dd 17 deficio GK defio] rbd deficio BDGLK deficio ni f. R deficio H post facit: Terentius — facit om. R add. r Ter. eun. II 2, 12: nihil cum est nihil deficit tamen Bemb. Bas.; leg. nil cum est, nil deficit tamen eunucho L iunucho K 18 nihil inest] rd nihil K om. DGL nihil inest cum passivā defit H. 'latere

videtur nihil inest, ut Terentio reddendum sit nil mihi est, nil deficit tamen' Fleckeisemus defit] rbdh deficio (ec) B deficio H deficit GLK deficit D 19 cum passivam vim habeat defio (om. facit) censor Krehlii l. l. p. 431 defio] bdh et Krehliani omnes cum Heidelberg. praeter Zwicc. 1 (et H m. pr.) deficio BDGLKr Zwicc. 1 et ni f. H 22 Ter. heautont. III 8, 20: Ludis fortasse me. - Ipsa re experibere. - unde Cur ego gratificor? Priscianus hauserit, dicere nequeo; verbum gratificor apud Terentium usquam

invenitur he autontimorumenō Rr heatontimorumenō DG hea utonti morumenō H heatontimorumenō K heatontimorumenō L 23 ergo DGLK experibere] in littera d exhibere K exhibere GL 24 Ter. eun. III 3, 3 cf. lib. XVIII § 171 eunucho L iunucho K

Quin . . insuper scelus, postquam †ludificatus
est virginem.

‘excarnifico’ vero activum est et ‘amplifico’ et ‘velifico’. Terentius in
heautontimorumenō:

Vbi me excarnifices.

5

Iuvenalis in IIII:

Velificatus Athos et quidquid Græcia mendax
Audet in historia,

passive protulit. sciendum tamen, quod et ‘facio’ et ‘facior’, ut ostendi-
35 mus, vetu||stissimi proferebant. si vero ‘facio’ verbo vel ‘fio’ integris ma-
nentibus aliud verbum infinitum ante ea componatur, non solum signifi-
cationes et coniugationes integras eis servamus, sed etiam accentus, ut
‘calefácio calefácis calefácit’, ‘tepefácio tepefácis tepefácit’. in secunda
enim et tertia persona paenultimas acuimus, quamvis sunt breves. simili-
ter ‘calefio calefís calefít’, ‘tepefio tepefís tepefít’ finales servant accentus 15
in secunda et tertia persona, quos habent in simplicibus. a ‘verto’ quo-
que activo ‘revertor’ et ‘revertor’, ‘praevertor’ et ‘praevertor’ in una eadem-
que ponuntur significatione. Virgilius in I Aeneidos:

Harpalyce volucremque fuga praevertitur Hebrum.
idem in VII:

20

praevertere ventos.

‘verso’ similiter activum, ex quo ‘contro|versor’ deponens. Cicero in
Protagora: nunc a vobis, o Protagora et Socrates, postulo,
ut de isto concedatis alter alteri et inter vos de huiusce-
modi rebus controversemini, non concertetis.

25

36 Sunt alia, quae et coniugationem mutant cum genere in eadem ma-
nentia significatione, ut ‘labo labas’ neutrum, ὀλισθαίνω, et ‘labor laberis’
deponens. Virgilius in II:

labat ariete crebro

Ianua.

30

I qui ⁿ Rr qui . super ^{iā} Hh quin etiam insuper Terentius ludificatus est
Priscianus cum Bas. ludificatus† Bemb. 3 Ter. heautontim. IIII 6, 9 4 cau-
tontimorumenō R heatontimorumenō G eatontimorumenō K hentontimō L eadem fa-
bula B 6 Iuv. sat. IIII 10, 174 sq. 7 quicquid BHGLKr gratia H
mentax GLK 9 facio facior H 10 integris BK 11 ea] bh eas BHGLr
eas personas k 12 intigras G eis om. GLK 13 calefacit om. G

14 sint DH 15 calefio Rr 18 Verg. Aen. I 317 I om. G 19 Ar-
palyce Bb harpalice DHGLK harpalice R harpalice r arpalyce Rom. (lac. hoc voc.
exhausit in Pal.) 20 Verg. Aen. VII 807 (= XII 345) in VII] in eodem
RBDhk in H in VII in K 22 quo] r eo R contraversor GL depones B

Cic. Protag. fr. 3 p. 477 Or. 23 nunc — o Protagora] nunc a vobis in op prota-
gora in ^{ap} mg. Kk vobis in opprotagora G vobis in opprotogoro L o pytagora r

socrate DHGLKrb s+crate(a?) B 24 huiusmodi K huiusmodi HGL 25 cou-
trauseremini LK non certetis G 26 Sunt et alia quae coniugationem L 27
οαΙσθαίνω D οαΙσθαίνω G οαοθαίνω K cΙσθωμαι in rasura I 28 Verg. Aen. II
492 sq. III. B 29 ariete R

p. 803. 804 P.

p. 386 K.

idem in IIII:

Labitur infelix Dido.

similiter 'lavo lavas' et 'lavo lavis', sed 'lavis' magis pro 'umectas' dicitur. Virgilius in X:

Visceribus super incumbens lavit improba taeter
Ora cruor.

sunt tamen alia, quae cum coniugatione mutant significationem, ut 'mando', ἐντέλλομαι, 'mandas, mando', μασῶμαι, 'mandis'; 'fundo', θεμελιῶ, 'fundas, fundo', ἐκτέω, 'fundis'; 'obsero', περιβάλλω τὸν μοχλόν, 'obseras, obsero', περισπεύω, 'obseris'; 'appello', προσαγορεύω, 'appellas, appello', προσθῶ, 'appellis'; 'volo', πέτομαι, 'volas, volo', βούλομαι, 'vis'; 'consternor', πύρομαι, 'consternaris, consternor', καταστρώννυμαι, 'consterneris'. nam 'lego legas' et 'lego legis' et 'dico dicas' et 'dico dicis' etiam in prima persona habent differentias temporum: nam 'lēgo lēgas' et 'dico dīcis' producunt paenultimas, 'lēgo lēgis' et 'dico dīcas' corripiunt. ||

Sunt alia, quae una voce et una coniugatione diversas tamen habent 37 significationes, ut 'torreo' tam 'uro' quam 'verto' vel 'volvo' significat. Virgilius in IIII georgicon:

Iam rapidus torrens sitientis Sirius Indos.

Lucanus in VII:

ingentes fato torrente ruinas.

1 Verg. Aen. IIII 68 Vritur infelix Dido 3 lavo lavas] bh labo labas B et ni
f. H. lavo lavis] b labo labis B sed lais Hh humectas RBK 4 Verg.
Aen. X 727 sq. 5 accumbens Pal. Rom. lauat Rom. improba RHGLK

improbate ter B improbat^{us} aether Med. teter RDHGK tener L 7 cum om. HG
add. h 8 ΕΝΤΕΛΛΟΜΑΙ Ḡ ΕΝΤΕΛΛΩΜΑΙ H ΕΝΘΕΛΟΜΑΙ L ΕΝΘΕΠΟΡΗΙΑΙ K et
mando d ΜΑΣΩΛΑΙΑΙ H ΜΑΣΩΜΑΙ D ΜΑΣΟΜΑΙ RBL ΜΑΣΟΛΑΙΑΙ GL ΜΑΣΩΠΗΙΑΙ K
ΘΕΜΕΛΙΟ B ΘΕΜΕΛΙΩ D ΘΕΜΕΛΙΩ RH ΘΕΜΕΝΩ GK ΘΕΜΕ*** L ΘΕΜΕΧΙΩ l 9 ΕΓΧΕΩ l

ΕΧΩ K obse*ro(c) H opsero ΠΗΡΙΒΑΛΛΩΤΩΝ ΜΩΧΛΟΝ opseras Rr ΠΕΡΙΒΑΛΛ*
Ll ΠΕΡΙΒΑΠΠΩ K ΜΩΧΛΟΝ D ΜΩΧΛΟΝ H ΜΟΧΛΟΝ K obseras ex obseros ni f.
corr. h opsero ΠΗΡΙΠΤΩ opseris Rr 10 ΠΕΡΙΠΤΩ BDHGLK προσαγο-

ρεύω] in litura l ΠΡΟΣΑΓΩΡΕΙΩ R ΠΡΟΣΑΓ.ΡΕΙΩ Dd ΠΡΟΣΤΟΡΕΥΩ GK ut ΠΡΟΣΑΓΟΡΕΙΩ B
ωωω oclwto 1

11 ΠΡΟΣ***(ΥΤΑ) Ll ΠΡΟΣΩΤΩ HGK ΠΡΩΩΤΩ D ΠΡΑΩΤΩ Rr appellis Hh
ΠΕΤΟΜΑΙ R ΠΕΤΩΜΑΙ D ΠΕΤΟΛΑΙΑΙ H ΒΟΥΛΟΜΑΙ r ΒΟΥΠΟΜΑΙ K 12 πύρομαι]

ΠΥΡΟΜΑΙ R ΠΥΡΟΜΑΙ(Ι) Ll ΠΥΑΡΟΜΑΙ K consternaris add. h consternaris con-
sternor καταστρώννυμαι ante consterneris om. R add. r ΚΑΤΑΤΡΩΗΝΙΜΑΙ r ΚΑΤΑ-
ΤΡΩΗΝΥΜΑΙ b ΚΑΑΤΡΩΗΝΥΜΑΙ B ΚΑΤΑΤΡΩΗΝΙΜΑΙ D ΚΑΤΑΤΡΩΗΝΕΜΑΙ GL ΚΑΤΑΤΡΩ-

ΗΝΕΜΑΙ H ΚΑΤΑΤΡΩΗΝΕΜΑΙ l consterneris ex consternaris corr. B 13 legis] legas Hh
et om. H dico dicis et dico di*** K 15 legis add. d 16 aliqua quae
H quae ** una B 17 torreo] Kd taureo D uel correo in mg. add. K ** uro
B volvo] h uolo BDHGLK uel uoluo d 18 Verg. georg. IIII 425' III. GL

georgicon add. b 19 torpens Pal. sitientes h sirus Rr syrius B siriuus Pal.
serius Rom. 20 Luc. Phars. VII 505 21 fato add. r

p. 804 P.

p. 396. 87 K.

'colo' quoque pro 'diligō' et 'habito' et 'aro' accipitur, 'committo' etiam pro 'credo' et 'pecco', nec non 'admitto' pro 'assumo' et 'pecco'. Iuvenalis in II:

Iam fas est, admitte viros. dormitat adulter,
Illa iubet sumpto iuvenem properare cucullo.

idem in eodem:

Quid Psecas admisit? quaeenam est hic culpa puellae?
'sapio' prudentia et sapore. idem in IIII:

Qui meminit, calidae sapiat quid vulva popinae.
'deficio', 'desisto' et 'vincor'. Sallustius in Iugurthino: ab rege defecerat, id est 'destiterat'. Iuvenalis in IIII:

et fragor aurem

Percutit, eventum viridis qua colligo panni.

Nam si deficeret,

id est 'vinceretur'. 'condo', 'aedifico' et 'celo'; 'gratulor', 'gaudeo pariter cum alio' et 'gratias ago'. Afranius in cinerario:

Sexte o frater mi, salve cum salvus venis

Meliusque est, gratulor dis,

id est 'gratias ago'. multa praeterea similiter tam in verbis quam in aliis partibus orationis duplices habentia significationes invenies.

DE TEMPORIBVS VERBORVM.

VIII 38 Quoniam quae occurrerunt memoriae de varia verborum significatione tractata sunt, nunc de tempore dicamus.

Tempus accidit verbo ad diversi actus significationem accommodatum,

1 deligo *K* commito *Gg* 2 pecco *Gg* ammitto *Gg* amitto *L* assumo] *d*
assummo *RD* adsumo *BK* *Iuv. sat.* II 6, 329 sq. 3 *U. H* 4 admitte] *d* ad-
mittere *BD* amitte *R* amitte *L* uires *R* dormitat etiam libri *Iuv. dett.* si***
dormit *Pith. cod.* si iam dormit *vetus scholiasta Iuv.* iam dormis *Pithocus* 5 cu-
culo (1) *GL* 6 *Iuv. sat.* II 6, 494 7 *Psecas*] *sic etiam Iuv. Pith. m. alt. et*

qu
pars codd. dett. Iuv. specas R secas BLK secus H secar Gg pecas Iuv. Pith. m. pr.,
vell. varie corruptis admisit] *g* admisit *K* ammissit *GL* puellae *K* 8 pro
prudentia *Ld* *Iuv. sat.* IIII 11, 81 9 calide *HLK* quid] *r* qui *R cum Iuv.*

Pith. popinae *L* 10 pro desisto *GLKdh* *Sall. Iugurth.* 56, 3 gurgurthino
D iugurthino *RHK* 11 defecerant *RBHGKd* defecerunt *L* destiterant *RBHKd*
*de**sterant* (te) *G* desteterant *L* *Iuv. sat.* IIII 11, 197 sqq. 13 percute uentum

GLK qua] *q* *GL* quia *K* quo libri *Iuv.* qui *vetus Iuv. schol.* colligo *G* 14
deficere] *G* deficeret *K* defecerit *Iuv. cod. Pith. et schol.* 15 est si uinceretur *II*

pro
uinceretur *K* pro edificio *L* aedifico *K* celo] *r* caelo *RDHG* 16 affra-
nius *RK* *Afrani cinerar. fr.* 2 p. 162 *Both. p.* 183 *Nk. fr.* 1 p. 143 *Ribb.*
17 quod saluus uenis melius est gratulor diis libri *Non.* 116, 32 Sexte frater salue:
quom saluus uenis | Meliusque est tibi . . . gratulor deis *Ribbeckius* o frater *I. V.*
Franckius apud Neukirchium frater libri salue *B* 18 Melius quae *D* est
eras. in H *dis *H* diis *BDGLK* 19 aliis uerbis partibus *G* 21 GENERA
VERBORVM FINIUNT: DE TEMPORIBVS VERBORVM INCIPIT. *D* incipit de temporibus uerborum
rum. *G* fluit de uerbo incipit de temporibus uerborum *L* gūa uerborum finiunt *K*
23 tracta *B* 24 accomodatum *RB*

p. 304. 875 (806) P.

p. 387—89 K.

quod plerumque ostenditur vel in principalibus vel in paenultimis declinationis literis, ex qua etiam personae et numeri dinoscuntur; sed personae quidem et numeri in finalibus literis, tempora vero, ut dictum est, in principalibus vel in paenultimis. itaque, cum nominis declinatio in fine solo
5 moveatur, verbi et in fine et in medio et in principio | plerumque invenitur moveri. in nomine enim casuum differentia et numeri, hic vero et temporis et personarum ex declinatione ostenditur differentia et numeri.

Sunt igitur tempora tria, praesens, praeteritum et futu||rum. sed praeteritum rursus dividitur in tria, in praeteritum imperfectum, praeteritum perfectum, praeteritum plusquamperfectum. nec mirum tam late patere praeteritum tempus, cum in notitiam nostram nihil sic naturaliter a longo saeculorum spatio potest venire, quomodo actus praeteriti temporis. in praesenti enim et futuro pleraque incerta nobis sunt angustissimaque
15 est eorum cognitio nobis et dubia plerumque; itaque singulis vocibus per haec duo tempora iure sumus contenti; quamvis Graeci futurum quoque dividerunt in quibusdam verbis in futurum infinitum, ut *τύφουμαι*, et paulo post futurum, quod et Atticum dicunt, ut *τετύφουμαι*. melius tamen Romani considerata futuri natura, quae omnino incerta est, simplici in eo voce utuntur nec finiunt spatium futuri.

20 Est autem supra dictorum temporum quaedam cognatio inter se: sed antequam de ea dicamus latius, supra dicta repetamus. tempus accidit 30 verbo praesens, praeteritum et futurum. quamvis enim naturaliter instabili volvitur motu et pars eius iam praeteriit, pars sequitur, tamen ad ordinationem nostrorum diversa gestorum tempora quoque dividimus. unde
25 iure praeteritum in tres differentias partimur. nihil enim certius, ut dictum est, ad notitiam nostram potest venire, quam gesta per diversum temporis spatium praeteriti. facile enim dinoscitur, utrum multo ante an nuper

1 declinationis] *b* declinationibus *ni f. B* 2 numeri(e) *L* 5 post moveatur: coniugatio autem et in principio *add. B* et in principio *HGLK*, post verbi: uero et in principio *add. r* et in principio *h. l. om. K del. r* 6 differentiae *Rr*
8 praeteritum futurum *GL* 9 diuitur. *H* 10 *trea G* imperfectum *B* 11 notitiam *H* 12 actus (iu) *R* 13 et in futuro *GL* pleraque *H* sunt nobis
GL angustissimaque (a) *RH* 14 agnitio *Rr* uobus *Hh* 15 iurae *Dd*
16 *τύφουμαι*] *τιφουμαι K* *τιφουμαι G* *τυφουμαι in litura l* *τιφουμαι et τιφουμαι* *Rr*
τιφουμαιτιφουμαι B *παν K* 17 atticum *ex actiuum corr. H* *τετύφουμαι*
ετετύφουμα Rr *ετυφουμαι G* *τυφουμαι H* *υφουμαι K* *τυφουμαι in litura l* 18 natura]
ratione *D* 19 finient *K* spacium *H* 20 temporum *in mg. add. b* cognitio
K inter se *add. k* 21 de ea] dea *B* dicamus. latius supradicta *R* dicamus.
latius supradicta supradicta *H* reppetamus *L* accedit *K* 22 praesens praesens *H* et futurum] *d* futurum *DHGLK* instabili *Rr* 23 motu uoluitur *GLK*
iam eius *K* praeterit *GK* 24 "diuersa" nostrorum *L* diuimus *Hh*
25 patimur *Dd* dictum ad *Bb* 26 diuersi *L* 27 enim tria tempora dinoscuntur *r*

sint facta an coeperint quidem, necdum tamen sint perfecta. itaque quod accidit ipsis rebus, quas agimus, nomen temporis ipsi imponimus, 'praeteritum imperfectum' tempus nominantes, in quo res aliqua coepit geri necdum tamen est perfecta, 'praeteritum' vero 'perfectum', in quo res perfecta monstratur, 'praeteritum plusquamperfectum', in quo iam pridem res perfecta ostenditur. instans autem individuum est, quod vix stare potest. unde merito a quibusdam 'instans' imperfectum nominatur. nisi enim sit
40 imperfectum, in eo adhuc esse actus intellegi non || potest. futurum quoque cum incertum sit, ut ostendimus, et infinitum, utrum paulo post an multo erit, non potuit discretis quibusdam finibus declinationis uti. itaque una voce contentum fuit.

Et indicativus quidem modus omnia habet tempora, quippe eo modo omnia, quae egimus vel agimus vel acturi sumus, absque ullo impedimento indicamus.

Imperativus vero praesens et futurum naturali quadam necessitate videtur posse accipere; ea etenim imperamus, quae statim in praesenti volumus fieri sine aliqua dilatione. nec solum enim illi, qui nondum coepit, imperantes utimur praesenti tempore, sed etiam illi, qui coepit et in ipso actu est, ut permaneat in eodem, ut, si quis ei, qui coepit versum legere, dicat | 'lege usque ad finem'. apud Graecos etiam praeteriti temporis sunt
41 imperativa, quamvis ipsa quoque ad futuri temporis sensum pertineant, ut *ἡνεώχθω ἢ πύλη*, 'aperta sit porta'; videmur enim imperare, ut in futuro tempore sit praeteritum, ut si dicam 'aperi nunc portam, ut crastino sit aperta'. ergo nos quoque possumus in passivis vel in aliis passivam declinationem habentibus uti praeterito tempore imperativi, coniungentes participium praeteriti cum verbo imperativo praesentis vel futuri temporis, ut 'amatus sit' vel 'esto' *πεφιλήσθω*, 'doctus sit' vel 'esto' *δεδιδάχθω*, 'clau-

1 ceperint r coeperunt *BDGLK* ceperunt *H* sunt *RDHGLK* quod] quo
^a*GL* 2 occidit *Dd* accedit *k* ipsi *B* temtempori *B* inponimus *B* 3 in-
perfectum *B* 4 perfecta monstratur *L* uero in rasura *L* 7 imperfectum *B*
8 imperfectum *B* adhuc esse in litura *H* 9 cum] d quod *D* incertum *Rr*
^{post} paulo an multo erit *Hh* 12 tempora habet *H* tempore *Rr* 13 ullo] r
illo *R* 15 quadam] d quidam *RD* uidetur esse posse *Rr* 16 quae vel sta-
tim *DHGLKr* 17 fieri *add. d* dilacione] r dilectione *R* delacione *G* ^{post}
dilacione: uel in futuro *add. GLKd* uel quae quandoque in futuro *add. h*. Non so-
lum *BDHGK* cepit *RDH* imperante *Rr* 18 present *Rr* cepit *Rr* acto
Rr 19 uti permaneat *D* cepit *H* 21 futuri] d futurum *D* ut *R* .vτ. *H*
ut est *K* 22 *ἡνεώχω B* ^E*ἡνεώχω* ^{NIT}*ἔπιταν Rr* *ἡνεώχω. ἔπιταν G* *ἡνεώχων.*
ἔπιταν. H *ἡνεώχων τιταν K* *ἡνεοχ_ἔπιταν* in rasura l ut aperta *B* videmur]
r uidetur *R* *rell.* 23 si *add. r* aperii *K* ut in crastino *K* 25 praeterito]
b praeteriti *RB* imperativi] *Rh* uel imperatiue r imperatiuo *HGL* 26 post impe-
ratiui *sqq. usque ad* imperatiuo in *mg. add. K* 27 *πεφιλῆσθω in litura l* *πεφιλῆ-*
στω B *πρῆφιλῆστω R* *πρῆφιλῆστω DH* *πρῆφιλῆστω G* *πρῆφιλῆστω (sic)* — *ἄραι in mg.*
ἄραι
add. K *ἄραιλαχῶ-Rr* *ἄραιλαχῶ GK* *ἄραιλαχῶ Gg* *ἄραιλαχῶ H* *δεδιδάχθω,*
clausus sit uel esto *om. B* clausus sit] claussit *R*

p. 806. 807 P.

p. 390. 91 K.

sus sit' vel 'esto' κεκλιόθω. quod autem vim praeteriti habet huiusmodi constructio, ostendunt subiunctiva praeteriti perfecti, quae similiter proferuntur in passiva declinatione, ut 'amatus sim sis sit'. ergo si 'amatus sit' in subiunctivo praeteriti est temporis, bene etiam in imperativo praeteriti temporis potest accipi, quippe cum etiam in praesenti tempore imperativi tertia persona similis est in omni coniugatione tertiae personae subiunctivi, ut 'amet, doceat, legat', 'ametur, doceatur, legatur'; et in passivis quidem vel similibus hoc possumus dicere, in activis vero vel neutris nullo modo, nisi participia praeteriti habeant. ||

10 Optativus autem, quamvis ipse quoque videatur ad futurum pertinere - 42 ea enim optamus, quae volumus nobis vel in praesens vel in futurum dari, tamen habet etiam praeteritum tempus, quia evenit saepe de absentibus et ignotis rebus precari, ut facta esse ante nobis poterint in notitiam venire, ut si, filio meo | Romae in praesenti degente, optans dicam 'utinam Romae filius meus legisset auctores, propter quos nunc ibi moratur; utinam profectus esset Romam ante triginta dies'. possumus tamen hoc uti modo etiam ostendentes, quae optamus non evenisse, ut Virgilius in I Aeneidos:

Atque utinam rex ipse noto compulsus eodem

Adforet Aeneas,

20 et: utinam, Gn. Pompei, cum Gaio Caesare societatem aut numquam coisses aut numquam diremisses. in hoc autem modo dumtaxat et infinito tempora coniuncta habent Latini praesens cum praeterito imperfecto et praeteritum perfectum cum plusquamperfecto ad imita-

A T

1 KEKΛIΘΩ *ex corr.* 1 KEKΛICTW *DH* KEKΛICEW *Rr* KEKΛICTW *GK* KEKΛICEW *B*
uel iua idem amatus et

uim praeteriti uim *Rr* habeat *K* 2 subiunctiva *G* subiuncta

similia *H m. rec. corr.* 3 passiva *Rr* ^a passiva significatione uel declinatione *K*
coniunctio

sis] *r* sin *R* 4 subiunctio *G* snbiun*** *H* subiuncto ^v *h m. rec. corr.* 5 potest *R*

quipe ^p *Gg* "etiam" cum *Kk* 9 praeterita *R* 10 futurum peruenire uel
ptamus

pertinere *K* 11 ea enim *εαο* quae *Rr* *post nobis sqq. usque ad nobis om. R*
habet habet habet

add. r 12 tamen *K* *habet h. l. om. GLK* *etiam Gg* tempus *L* sep
Bb 13 poterint] *cf. lib. XVII § 1 et Lachmanni ad Gai. I 146 et ad Lucr. IV*

486 *annott.* potuerint *GL* potuerunt *K* 15 auctores *Dd* propter ea praeter *corr.*
D 16 profectus] *d* perfectus *D* triginta *Hh* triginta *G* 17 euinisse *L*
Verg. Aen. I 575 sq. in *spscr. K* 19 notho *RHGLK* compulsus *LK* 20
adforet *DG* 21 *Cic. or. Phil. II 10, 24* *gn. B gn. RH gn. DGK gn*** L*

ponpeius *B* 22 *Gai H ga. i. cesare D* societatem *R* 22 coisses] *sic § 27*
nel coniunxisses

^s
cum *Cicerone* coisses *Gg* coisses amicitiam *L* coniunxisses *RD* coniunxisses amicitiam *K* coniunxisses ***** (amicitiā?) *H* coniunxisses amicitiam *B* diremisses
cum *Cicerone ipse Priscianus supra § 27 et sic ni f. in litura H* disciuisisses *h* *rell.*
23 et infinito — praesens in *mg.* *add. K* Latini] *b* latin* *B* 24 rito imperfecto — imitationem in *lit. et ad mg. b* imitationem] *rg* emitationem *GK* mutationem *R*

tionem Graecorum, quamvis haec quoque conati sunt quidam disiungere. sed melius est esse coniuncta. nam praeteritum imperfectum rationabiliter idem est etiam praesens; dico enim 'utinam legerem nunc' et 'utinam legerem heri': nimia est enim cognatio eorum temporum, et maxime in hoc modo, quippe cum utrumque imperfectum intellegitur. potest autem iste optativus et inceptus et non inceptus ante intellegi. nam si dicam 'utinam legerem heri quoque, quomodo nudius tertius', ostendo coepisse quidem, non finisse tamen; sin autem dicam 'utinam legerem heri saltem', ostendo nec coepisse. similiter si dicam 'utinam adhuc legerem', ostendo coepisse quidem in praeterito, in praesenti autem cessare; sin autem dicam 'utinam legerem vel nunc', ostendo nec coepisse adhuc. sic et per cetera tempora
43 eiusdem modi. praeteritum quoque perfectum et plusquamperfectum optativi coniuncta sunt; licet enim vel multo ante vel paulo esse perfecta haec eadem intellegere nos optare, ut si || dicam 'utinam legissem ante quinquaginta annos' et 'utinam legissem ante horam': nec mirum sic infinite in hoc modo intellegi praeteritum, quod quantum ad veram intellectionem nullum certum nec inceptum nec finem habuit.

Subiunctivus, cum apud Graecos coniuncta habeat tempora, apud nos divisa habet omnia, quomodo indicativus. de cuius contextu, cum de constructione orationis tractaverimus, latius disseremus. 20

Infinitus modus quoque coniuncta habet tempora, quomodo optativus, praesens et praeteritum imperfectum, praeteritum perfectum et plusquamperfectum, quomodo apud Graecos. cum dicimus enim 'legere', significamus rem imperfectam, quae vel ad praesens vel ad praeteritum imperfectum attinet, cum vero 'legisse', perfectam, quae sua est tam praeteriti perfecti quam plusquamperfecti. nota autem, quod vim nominis rei ipsius habet verbum infinitum. unde quidam nomen verbi hoc esse dicebant; dico

1 quidam *R* disiungere *ex corr.* *L* dissiungere *K* 2 melius esse *D* melius esse est *d* imperfectum *B* 3 idem est] *d* idem esse *D* est et praesens *GLK* dico] *b* *D* *co* *B* nunc] *b* *om.* *L* nun*** *B* legerem heri] *sic ni f.* *H* legerim heri *h* 4 nima est *B* enim est *G* hoc modo] *dh* hoc mundo *DH* 5 imperfectum *B* 6 utinam ***** (utinam) *B* 7 legerim *h* lege*** *H* quoquo quomodo nudius tertius
que modo *Rr* ***** *Gg* nudus tertius *L* quidem et non *L*
8 uenisse *Rr* saltem] *h* saltim *BGr* salim *H* 9 * (??) *L* Similiter dicam
Rr utinam si dicam *L* cepisse *RH* 10 in praeterito quidem *K* praesentia *Rr* caessare *G* caesare *K* cessasse *r* 11 caepisse *Rr* cepisse *H* 13 liquet *G* ante *om.* *GLK* ante uel paulo ante esse *B* 14 quinquaginta *G* quinquaginta *K* 15 oram *Rr* 16 adue***ram (ne) *B* intellectionem] *r* intellectionem
RD 17 inceptum *RD* inceptum ^{nec} finem *K* inceptum finem *G* inceptum finem *L* ** finem (in) *B* 18 Subiunctivus *DGK* apud ^d graecos *D* 19 constructione orationis *Dd* 20 rationis *B* lacius *Dd* disseremus *ex* disserimus *corr.* *L* 21 Infinitus] *b* Infinitus *B* Infinitivus *GLK* 22 imperfectum et sic constanter *B* imperfectum et praeteritum *K* praeteritum perfectum *om.* *G* 23 enim dicimus *K* 25 legisse dicimus Perfectam *B* 26 Notandum *K*

p. 309. 309 P.

p. 392. 93 K.

enim 'bonum est legere', ut si dicam 'bona est lectio'. itaque omnis modus finitus potest per hunc interpretari, ut si dicam 'lego', quid indicavi? 'legere me'; 'lege', quid imperavi? 'legere te'; 'utinam legerem', quid optavi? 'legere'; 'cum legam, venio', quid iunxi? prius 'legere' post 'venire'.

5 Gerundia quoque vel participialia, cum participiorum vel nominum vi-VIII 44 deantur habere casus obliquos nec tempora significant, quod alienum est a verbo: 'legendi, legendo, legendum', 'lectum, lectu', infiniti vice tamen funguntur, quod solet apud Graecos articulis coniungi. itaque pro infinito, qui coniungitur genetivo casui articuli apud Graecos, nos utimur 10 in 'di' terminatione, quae similis est genetivo nominis, 'legendi', 'τοῦ ἀναγνώστου' καὶ 'τοῦ ἀναγινώσκειν' καὶ 'τοῦ ἀναγινώσκεισθαι'. pro eo autem, qui dativo articuli adiungitur, infinito apud Graecos antecedente ἐν praepositione, nos in 'do' utimur terminatione, quae similis est dativo vel ablativo nominis - nisi quod verbum hoc || existimantes quidam etiam corripiunt o finalem eius. Iuvenalis in I:

Plurimus hic aeger moritur vigilandō, sed illum
Languorem peperit cibus imperfectus.

Alphius Avitus in II excellentium:

Spatiandō paulatim trahit;

20 est enim dimetrum iambicum -, ut 'legendo' 'ἀναγνώστῳ' καὶ 'ἐν τῷ ἀναγινώσκειν' καὶ 'ἐν τῷ ἀναγινώσκεισθαι'. pro eo quoque, qui accusa- 45

1 ut dicam *Rr* 2 hunc] hunc modum *GL* et hunc in *mg.* add. *K* ^{nter} inprac-
tari *R* interpretari *B* indica*^{si}(ti) *K* 3 optau *B* optau* legere me. (i) *K*

5 DE GERVNDIS in *mg.* r. GERVNDIA Gerundia *H* participialia *Gg* participialia
uel cum
Lk uidentur *L* 6 nec tempora *Rr* significant *K* alienum est a uerbo ⁱⁿ
ras. et ad mg. b 7 infiniti] r infinite *R* infiniti *GLk* 8 coniugi *H* pro in-
finito *R* 9 articuli ex articulo corr. *D* 10 .Indi. *H* terminacione *D* τοῦ
ΚΕΙΘΕ

ANAG*ΝΩCΤΕΟΥ *B* ΤΩΥ ANAG*ΝΩCΤΕΟΥ *R* ΤΟΥ ANAG*ΝΩCΤΕΟΥ *Dd* ΤΟΥ ANAG*ΝΩCΚΕΟΝ *H* ***
ANAG*ΝΑΤΕΟΥ (ΤΟΥ) *L* ΤΟΥ ANAG*ΝΩCΤΕΥ *K* 11 τοι *B* τοῦ ἀναγινώσκειν] om. *G*
add. *g* ΤΩΥ ANAG*ΝΩCΚΕΙΝ *R* ΤΟΥ ANAG*ΝΩC*ΚΕΙΝ *H* ΤΟΥ ANAG*ΝΑCΚΕΙΝ (i) *L* ΚΑΥ
RH ΤΟΥ ANAG*ΝΩC.ΚΕCΤΑΙ. *B* ΤΩΥ ANAT*ΝΩC.ΚΕCΤΑΥ *R* ΤΥ ANAG*ΝΩC.ΚΕCΤΑΙ. *H*

12 articulari *H* - coniungitur *GL*
iungitur *B* infinito] *dk* infinitus *RG* infinitos *ni f.* *D* infinit* *K* en *BD* en *Kk*
ⁱⁿ

13 praepositione] *d* propositione *D* 14 existimantes *Hh* 15 finale] *rh*
finale *RH* eius om. *G* Iuuenalis *H* *Iuw. sat.* I 3, 232 sq.] r II. *R*

16 haec *Rr* illum] sic etiam § 71 et lib. XVIII § 62 cum nonnullis *Iuw. libris*
dell. ipsum *Iuuenalis* 17 languorem *BDGLK* lango ^{rō} *Rr* cybus *DH* imper-
fectus *L* imperfectus inhedens *Rr.* num imperfectus et haerens (herens *Iuw. Pith.*)?
cf. § 71 18 *Alphius Avitus* in II excellentium cf. § 71 19 *spatiando(s) *K* spa-
ciando *Dd* 20 demetrum *R* ANAT*ΝΩC.ΤΩΕ *R* ANAG*ΝΩCΤΕΥ *HG* ΚΑΙ ΕΝ ΤΩ *in*
mg. *K* καὶ ἐν τῷ ἀναγινώσκειν om. *B* ἐν] *EH* *H* τῷ *L* τῷ *GL* 21 AN*ATI-
ΝΩCΚΕΙΝ *R* ANAT*ΝΩCΚΕΙΝ *DH* ANAG*ΝΩCΚΕΙΝ *G* et i eraso *L* καὶ ἐν] *KEN* *B* *HN*
R ΤΑ *G* ANAT*ΝΩCΚΑΙCΤΑΙ *R* ANAG*ΝΩCΚΕCΘΑΙ *B* ANAT*ΝΩCΚΑΙCΘΑΙ *G* ANAG*ΝΩCΚΑΙ.
CΘΑΙ *H* ANAG*ΝΩCΚΑΙCΘΩ *K* ANAG*ΝΩCΚΕCΤΑΙ (i) in *litura* l

p. 809. 10 P.

p. 303. 94 K.

tivo adiungitur, in 'dum' terminatione utimur, quae similis est accusativo nominis, ut 'legendum' ἀναγνωστέον. huic tamen frequentius solet etiam praepositio 'ad' praeponi, ut 'ad legendum', ex quo ostenditur, magis nomen esse quam verbum: verbo enim separata praepositio per appositionem praeponi non potest. in 'do' quoque terminantia inveniuntur ante se habentia separatam praepositionem. Cicero pro Milone: huius ergo interfector si esset, in confitendo. quomodo ergo frequentissime in 'dus' desinentia nomina verbalia et eorum obliquos casus proferre solent Romani pro infinitis in Graeca elocutione prolatis - ut 'legendi Virgilio causa vigilo', ἀναγνωστέου Βεργιλίου χάριν ἀγρυπνῶ ἀντὶ τοῦ ἀναγνώναι Βεργίλιον χάριν ἀγρυπνῶ. Cicero in I invectivarum: nihil hic munitissimus habendi senatus locus, τῆς σχετίας συγκλήτου ἀντὶ τοῦ ἔχειν τὴν σύγκλητον -, sic etiam gerundia vel supina proferuntur. hoc tamen videtur inter gerundia supra dicta et nomina, quorum etiam nominativus in 'dus' profertur, interesse, quod, quando sunt absque dubitatione nomina, simili casui adiunguntur et discernunt genera, ut 'intellegendi Homeri gratia' et 'amandae virtutis causa' et 'emendi mancipii studio veni'; quando vero gerundia sunt, id est loco infiniti cum articulo iuncti apud Graecos accipiuntur, nec genera discernunt nec numeros, quod suum est infinitorum verborum, et illum sequuntur casum, quem et verba, ex quibus nascuntur, ut si dicam 'intellegendi Homerum causa venio' et 'amandi virtutem causa laboro' et 'emendi mancipium causa venio', quamvis rarus sit huiusmodi constructionis usus. similiter dici[mus 'intellegendo Homerum profeci', 'amando virtutem legi' et 'invidendum

- 1 adiungitur] *d* adiunguntur *D* iungitur *L* utimur *Rr* quae ex qui corr. *K*
 H HO
 2 ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΩΝ *Rr* ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΩΝ *BL* ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΩΝ *K* ΑΝΑΓΗΩΣΤΕΩΝ *H* 4 separata] *b* separato *B* praepositio per appositionem] praepositionem *B* praepositio *b* appositionem] *r* appositionem *RH* 5 in do] *r* Ideo *R* 6 separatim *K*
Cic. pro Mil. or. 29, 79 Milone] *r* milione *RL* 7 si] qui v. l. *codd. Cic.* esset in litura *h* confetendo *L* 8 uerbialia *B* et eorum et obliquos *K*
 9 Romani] *h* romari *H* elocutione *BDK* eluquutione *H* 10 ΑΝΑΓΝΑΚΤΕΟΥ *GL* ΑΝΑΓΝΑΚΤΕΩΥ *H* ΑΝΑΓΝΑΚΤΕΩΝ *K* ΑΝΑΓΝΑΚΤΕ ΟΥ ΒΕΡΓΙΑΤΩΥ *R* ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙΟΥ. uirgilio. *B* Βεργιλίου *om. DHGLK* ΒΕΡΓΙΑΩΝ *in mg. l* ΧΑΡΥΝ *H* ἀγρυπνῶ] *l* ΑΓΡΥΠΝΩ *RHGLK* Α. ΓΡΥΠΝΩ *D* ΑΓΡΥΠΝΩ *B* ΑΝΤΥ *R* ΤΩΥ *RH* ΤΟΥ ΤΟΥ *B* 11 ΑΝΑΓΝΩΝΑΙ *D* ΑΝΑΓΝΩΝΑΙ *R* ΑΝΑΓΩΝΑΙ *HG* ΑΝΑΓΩ *K* Βεργιλίου *om. K* ΒΕΡΓΙΑΩΝ *GD* ΒΕΡΓΙΑΩΝ *L* ΒΕΡΓΙΑΩΝ *D* ΒΕΡΓΑΥΩΝ *R* ΧΑΡΝ *R* ΚΑΡΙΝ *B* ἀγρυπνῶ] *l* ΑΓΡΥΠΝΩ *RDHGLK* *Cic. in Catil. or. 1 1, 1* 12 munitissimus] *d* munitissimis *R* munitissimus *D* ΤΗΣ ΣΚΕΤΑΙΑΣ ΣΥΚΚΑΝΤΟΥ *B* ΤΕΣ ΧΕΡ ΑΣ ΣΥΚΚΑΝΤΟΥ *R* ΤΗΣ ΕΧΕΤΕΑΣ ΣΥΚΚΑ
 AH
 ΗΤΟΥ *G* ΤΗΣ ΕΧΕΤΕΑΣ ΣΥΚΚΟΥ *Dd* ΤΗΣ ΕΧΕΤΕΑΣ. ΣΥΓ. ΚΑΝΤΟΥ *H* ΤΗΣ *ΧΕΤΕΥ ΣΥΚΚΑΝΤΟΥ *in litura l* ΤΗΣ ΕΧΕΤΕΑΣ ΣΥΚΚΑΝΤΟΥ *K* σχετίας *scripti* 13 ΑΝΤΥ *R* ΤΟΥΤΟΥ *B*
 H
 ΤΕΝ *GL* ΤΩΝ *D* ΣΥΚΚΑΝΤΟΝ *K* ΣΥΚΚΑΝΤΟΝ *in litura l* ΣΥΚΚΑΝΤΟΝ *DHG* ΣΥΚΚΑΝΤΩΝ *R* supina *D* 14 post nomina *sqq: usque ad nomina om. D add. d* 15
 quod] quia *d* 17 humeri *Kk* gratia et amandae] *r* gratiae tam de *R* 18
 sunt gerundia *B* infinitiui *D* 20 est *om. L* infinitiuorum *GLr* secuntur
 RBK 21 nascuntur *Rr* 22 mancium *Ll* 23 huiusce*modi *H*

p. 810 P.

p. 394. 96 K.

nobis non est' et 'minime nocendum virtuti', quia superiorum accusativo, inferiorum vero verba dativo adiunguntur. praeterea gerundia tam ab activis quam a communibus nascentia tam activam quam passivam habent significationem, nomina vero mobilia supra dictae formae, id est in 'dus' et 'da' et 'dum' desinentia, unam et magis passivam; solemus enim per verbum passivum ea interpretari. quid est enim 'amanda est virtus?' 'digna, quae ametur', et: munitissimus habendi senatus locus? id est 'in quo habeatur senatus'. unde raro inveniuntur a neutris absolutam significationem habentibus, ut 'sto, sedeo, surgo' (nemo dicit 'standus, sedendus, surgendus'), quorum supina significationem sui servant verbi simplicem. a ceteris vero neutris et a deponentibus gerundia quidem eandem significationem habent, quam et verba, ut 'faciendi', τοῦ ποιεῖν, 'sequendi', τοῦ ἀκολουθεῖν, 'loquendi', τοῦ λαλεῖν. nomina vero supra dictae formae similiter, quomodo supra diximus, magis passivam: 'faciendus', ποιητέος, id est 'qui debet fieri', 'sequendus', ἀκολουθητέος, id est 'quem debent sequi', 'loquendus', λαλητέος, id est 'quem debemus loqui'.

Praeterea ex forma participiorum praeteriti temporis duae terminationes inveniuntur, quarum prior in 'um', altera in 'u' finitur. et in 'um' quidem eandem significationem fere habet, quam in 'dum' desinens cum praepositione 'ad'. quid enim est 'venatum' aliud nisi 'ad venandum', 'quaesitum' nisi 'ad quaerendum'? Virgilius in IIII Aeneidos:

Venatum Aeneas unaque miserima Dido

In nemus ire parant,

id est 'ad venandum'. idem in VIII:

si fortuna permittitis uti,

1 nobis est B quia] quae r superiorum] r superiorem R 2 Praeterea R
3 quam a] tam a L passivam et magis passivam habent B 5 et in da et in
dum GL et indadum D in da dum K 6 ea] b eam BK interpretari RB 7

munitissimus etc.] Cic. or. Cat. I 1, 1 v. § 45 senatu L senatus locus. in
nus

quo Kk 8 habetur H 9 post significationem sqq. usque ad significationem om.
D add. d esto Rr nemo enim dicit Bd 10 sui servant verbi] B suis ser-

uant uerbis rell. 11 et ad deponentibus R et deponentibus L gerunda Dd

12 habent significationem G τῶν ποιεῖν Rr τῶν ποιεῖν GL 13 τοῦ] τοῖ K τοῖα. κολυθεῖν H ἀκολουθεῖν D τοῦ] ποῦ r λαλεῖν] ΔΑΕΙΝ
GL ΔΑΕΙΝ K 15 ποιητέος B ποιντέος HL ποιητέος (sic) — loquendus post
faciendus om. ab R add. r id est — ἀκολουθεντέος (sic) add. g qui] quod
D debent K ἀκολουθετέος RB ἀκολουθεντέος H ἀκολουθεντέος LK 16 de-

bent K sequi*** ex corr. h ἀλαθετέος Rr ἀλαθετέος DH ἀλαθετέος GLK ἀλα-

θετέος B 17 praeterea Rr ad formam d 18 um spscr. r post finitur: ut

uenatum uenatu add. d 20 enim est] g est enim GK enim Dd 'aliud' nisi
Dd nisi om. BDH add. d 21 Verg. Aen. III 117 sq. 22 miserima K mi-
serima Med. miseri madido H 24 ad venandum] h uenatum H Verg. Aen.

VIII 240 sq. III. D 25 fortuna GLK permittis R permittit D

Quaesitum Aenean et moenia Pallantea, id est 'ad quaerendum'. videtur tamen hoc quoque quasi ipsius rei esse accusativus et sine praepositione proferri, quod quasi 'ad locum' habet significationem, quemadmodum propria nomina civitatum, quae cum 'ad locum' 48 significant, carent praepositione. sequens quoque forma, quae in u terminat, ablativus mihi videtur ipsius nominis, quo ipsa res significatur, carens similiter praepositione. quid est enim 'mirabile visu' nisi 'visione'? visio enim tam ex actione quam ex passione potest fieri. diximus autem et superius, quod infinitorum vis in nomen rei resolvitur. quomodo autem participia praeteriti temporis et nomina rerum in 'us' correptam desinentia 10 solent ante u vel s vel t vel x habere, sic habent et ista, ut 'laesum laesu', 'morsum morsu', 'amatum amatu', 'doctum doctu', 'captum captu', 'fluxum fluxu', 'flexum flexu'. sicut autem supra docuimus, communem habent significationem ab activis vel communibus nata, ut 'oratum', 'πρὸς τὸ παρακαλεῖν' καὶ 'πρὸς τὸ παρακαλεῖσθαι', 'oratu', 'τῷ παρακαλεῖν' καὶ 'τῷ 15 παρακαλεῖσθαι' ἢ τὸ 'τῇ παρακλήσει', idem enim significamus. supina vero nominantur, quia a passivis participiis, quae quidam supina nominaverunt, nascuntur.

Pro omni autem tempore infiniti verbi solent accipi; dicimus enim 'legendi causa in honore fui' et 'sum' et 'ero' ἀντὶ τοῦ 'τοῦ ἀνεγνωκεῖν' 20 χάριν' καὶ 'τοῦ ἀναγινώσκειν' καὶ 'τοῦ ἀναγνώσεσθαι', ὁμοίως δὲ καὶ 'τοῦ ἀνεγνωσθαι' καὶ 'τοῦ ἀναγινώσκεσθαι' καὶ 'τοῦ ἀναγνωσθήσεσθαι'. quod

1 aeneam *D* menia *D* moenea *L* pallentea *K* pallatea *Rom.* 2 id est *om. DHGLK*
 Vide ^{ur} *Rr* ipsius *om. D* 4 quemadmodum *R* quemadmodum *GL* civi-
 tatum *BDHGLK* quae] quem *H* 5 praepositione *ex* praepositionem *corr. D*
 terminant *Rr* terminatur *Bh* terminantur *D* 7 est *om. H* mirabile] *r* misc-
 rabile *RBDGLK* 8 visio enim] uisionem *G* uisio***(ne vel nē)* *L* atione *L*

9 in nomine rei *r* 11 u^{uel} s *K* et] etiam *B* et ista ^{supina} *Hh* u] uelut
K 13 post flexu: fixum fixu *add. D* 14 horatum *R* *Gracca in litura exhibet l*

τῷ ΠΑΚΑΛΕΙΝ *Rr* τὸ ΠΑΚΜΕΙΝ *HG* τῷ ΠΑΚΑΛΕΙΝ *D* τὸ ΠΑΡΜΕΙΝ *K* 15 καὶ
Rr καὶ *l* καὶ πρὸς τὸ] κρῶρο *B* τΙΑΡΑΚΑΛΕΙΘΕΙ *D* ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΘΕΙ *H* ΠΑΡΑΚΑ-
 ΛΕΙΘΕΙ *ΘΑΙ* οράτῳ *Rr* ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΘΕΑΙ ορῶ *G* ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΘΕΑΙ ορῶ *K* τὸ *DHK* τὸ *l*

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΝ *R* ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΝ *G* τοῦ *l* 16 ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΘΕΑΙ *Rr* ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΘΕΑΙ *G* ΠΑΡΑΚΑ-
 ΛΕΙΘΕΑΙ *D* ΠΑΡΑΛΕΙΘΕΑΙ *H* ΠΑΡΑΛΕΙΘΕΑΙ *K* ἦτο *B* ἦτωιτῆΠΑΡΑΚΑΛΕΙ *Rr* ετοῖ τῆΠΑΡΑ-
 ΚΑΛΕΙ *G* ντοῖτῆΠΑΡΑΚΑΛΕΙ *D* ἦτοῦ τῆΠΑΡΑΚΑΛΕΙ *H* ἀντῆτῆΠΑΡΑΚΑΛΕΙ *L* ντοῦτῆΠΑΡΑ-
 ΚΑΛΕΙ *K* vero] enim *B* 19 autem *add. g* atem *B* 20 hero *Rr* ατι *R*

ΑΝΕΓΝΩΚΕΝΑΙ *G* ΑΝΕΓΝΩΚΑΝΑΙ *R* ΑΝΕΓΝΩΘΕΝΑΙ *D* 21 ΤΑΡΙΝ *R* ΓΑΙ *R* ΚΑΥ *H*
 ΑΝΑΓΙΝΟΚΕΙΝ *BL* ΑΝΓΙΝΩΚΕΙΝ *H* ΑΝΙΓΙΝΟΚΕΙΝ *G* ΑΝΑΙΝΩΚΕΙΝ *K* ΑΝΤΥΝΩΚΕΙΝ
R ΚΑΥ *R* ΑΝΑΓΝΩΣΕΤΑΙ *K* ΑΝΑΓΝΟΣΕΘΑΙ *l* ΑΝΑΓΝΟΣΕΤΑΙ *GL* ΑΝΑΓΝΟ.ΣΕΘΕ.ΑΙ *H*
 ΑΝΑΤΝΩΣΕΤΕΤ *R* ὁμοίως δὲ] *ex corr. l* ομῶλωσ *K* ο.ωῶλωσ.αε *H* ομῶιθ *αε G*
 οωωωσ *de R* post ὁμοίως δὲ: καὶ τοῦ (cat τοῦ *R* καὶ τοῦ *H*) ἀνεγνωσθαι (*D*

ΑΝΕΓΝΟΤΑΙ *GK* ΑΝΑΓΙΝΟΤΑΙ *Ll* ΑΝΕΓΝΟΤΑΥ *R* ΑΝΕΓΝΩΣΕΝ *H*) praeteritum bis repe-
 tentes *add. libri praeter B* καὶ *R* τοῖ *H* 22 ΑΝΕΓΝΩΤΑΙ *R* ΑΝΕΓΝΩΡΑΙ *H*
 ΑΝΑΓΙΝΩΚΑΙΕΘΑΙ *DL* ΑΝΑΓΙΝΩ.ΚΑΙΘΕΑΙ *H* ΑΝΑΓΙΝΩΚΑΙΘΕΘΑΙ *K* ΑΝΑΤΙΝΟΚΑΙΕΘΑΙ *R*
 ΑΝΑΓΙΝΟΘΑΙ *B* ΑΝΑΓΙΝΩΚΑΙΘΕΘΑΙ τοῦ *G* καὶ *add. l* τῷ *R* ΑΝΑΓΝΩΘΕΘΕΑΙ

ΑΝΕΓΝΩΚΕΝΑΙ *G* ΑΝΕΓΝΩΚΑΝΑΙ *R* ΑΝΕΓΝΩΘΕΝΑΙ *D* 21 ΤΑΡΙΝ *R* ΓΑΙ *R* ΚΑΥ *H*
 ΑΝΑΓΙΝΟΚΕΙΝ *BL* ΑΝΓΙΝΩΚΕΙΝ *H* ΑΝΙΓΙΝΟΚΕΙΝ *G* ΑΝΑΙΝΩΚΕΙΝ *K* ΑΝΤΥΝΩΚΕΙΝ
R ΚΑΥ *R* ΑΝΑΓΝΩΣΕΤΑΙ *K* ΑΝΑΓΝΟΣΕΘΑΙ *l* ΑΝΑΓΝΟΣΕΤΑΙ *GL* ΑΝΑΓΝΟ.ΣΕΘΕ.ΑΙ *H*
 ΑΝΑΤΝΩΣΕΤΕΤ *R* ὁμοίως δὲ] *ex corr. l* ομῶλωσ *K* ο.ωῶλωσ.αε *H* ομῶιθ *αε G*
 οωωωσ *de R* post ὁμοίως δὲ: καὶ τοῦ (cat τοῦ *R* καὶ τοῦ *H*) ἀνεγνωσθαι (*D*

ΑΝΕΓΝΟΤΑΙ *GK* ΑΝΑΓΙΝΟΤΑΙ *Ll* ΑΝΕΓΝΟΤΑΥ *R* ΑΝΕΓΝΩΣΕΝ *H*) praeteritum bis repe-
 tentes *add. libri praeter B* καὶ *R* τοῖ *H* 22 ΑΝΕΓΝΩΤΑΙ *R* ΑΝΕΓΝΩΡΑΙ *H*
 ΑΝΑΓΙΝΩΚΑΙΕΘΑΙ *DL* ΑΝΑΓΙΝΩ.ΚΑΙΘΕΑΙ *H* ΑΝΑΓΙΝΩΚΑΙΘΕΘΑΙ *K* ΑΝΑΤΙΝΟΚΑΙΕΘΑΙ *R*
 ΑΝΑΓΙΝΟΘΑΙ *B* ΑΝΑΓΙΝΩΚΑΙΘΕΘΑΙ τοῦ *G* καὶ *add. l* τῷ *R* ΑΝΑΓΝΩΘΕΘΕΑΙ

p. 811. 12 P.

p. 396. 97 K.

autem ab activis et communibus venientia communem habent significatio-
nem, usus quoque probat. Virgilius in bucolico:

Cantando tu illum? aut umquam tibi fistula cera
Iuncta fuit?

5 active protulit. idem in eodem:

Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis,
passive posuit. idem in II Aeneidos:

quis talia fando

Myrmidonum,

10 active dixit. idem in eodem passive:

Fando aliquod si forte tuas pervenit ad aures.
solebant enim antiqui 'fatus' communiter proferre. idem in III geor-
gicon:

urique videndo

15 Femina nec nemorum patitur meminisse nec herbae,
passive protulit. et 'videndo perit' active, id est 'dum videt'. quod au-
tem haec quoque nomina sunt, ostendit praepositio, quae frequenter inve-
nitur, ut supra diximus, tam ante accusativum quam ablativum eorum cas-
sum: 'ad venandum' et 'in venando'. in neutris vero et in deponentibus, 50
20 quomodo supra dictum est, simplices habent significationes.

Impersonale autem hanc habet differentiam ad infinitum, quod infinitus
altero verbo finito omnimodo eget, impersonale vero actum quidem
perfectum significat per omnes modos, persona vero sola deficit; quae si
addatur, perfecti vice fungitur verbi per omnes, quomodo diximus, modos:
25 per indicativum, ut 'curritur a me' pro 'curro'; imperativum, 'curratur a
te' pro 'curre'; optativum, 'utinam curreretur a te' pro 'utinam curreres';
subiunctivum, 'cum curratur a te' pro 'cum curras'; infinitum, 'curri a te
oportet' pro 'currere te oportet'. hoc autem interest inter infinitum pas-
sivum et infinitum, qui fit ab impersonalibus, quae nascuntur a verbis ac-
30 tivis, quod infinitus passivus verbo eget solo ad perfectam significationem,

θ

Κ ΑΝΑΓΝΩΣΕ.ΘΕΣΕΑΙ Η ΑΝΑΓΝΩΣΕΝΘΕΣΕΑΙ Γ ΑΝΑΓΝΩΣΕΘΕΣΕΑΙ ΛΙ ΑΝ.ΙΝΩΟΘΕΣ.ΗΣΤΑΙ R
2 comprobatur B Verg. ecl. 3, 25 sq. (deficit Med.) 3 aut] haut L haud Hrg
coera GL caera K 4 iuncta] k iuncta cum Rom. BDLK uncta G 5 Verg.
ecl. 8, 71 7 Verg. Aen. II 6 sq. 9 myrmidonum K 10 Verg. Aen. II 81
(deficit Rom.) 11 aliquid Kk aliquot Ver. 12 fatus in fatur mut. H Verg.
georg. III 215 sq. 14 Vtrique B 15 meminisse G neque herbae Pal. 18
quam ante ablativum L 19^{et} in deponentibus K et deponentibus G 21 IN-
PERSONALIS·Impersonale H Impersonale B 'habet hanc H in finitū Bb 22 in-
personale B actiūm Kk 23 deficit] r defecit RL 25 Per imperativum in
ras. B ut curratur B curatur Rr 26 Per optativum B 27 Per subiuncti-
vum B subiunctiūm Kk pro curras R Per infinitum B curri *** a te
H 28 oportet curre^{re} te oportet Rr infinitiūm G passivum (sic more suo)
specr. g 29 infinitum G^{iu} qui qui Kk impersonalibus B

p. 812. 13 P.

p. 387. 98 K.

ut, 'amari volo', φιλεισθαί βούλομαι, infinitus vero impersonalis non solum verbo, sed etiam ablativo casu per se indiget absque accusativo, ut 'amari volo a me' pro 'amare volo'. ideo autem addidimus 'absque accusativo', quod, si ad eum reddatur, infinitum necesse est eum passivum intellegi, ut 'amari a me volo filium'. saepe vero etiam non positus subauditur accusativus, ut si dicam 'doceri a te volo' et subaudiam 'me'.

X 51 Quoniam igitur de singulorum tempore modorum, quae memoriae occurrerunt, disseruimus, de cognatione temporum deinde tractemus.

Est quaedam cognatio praesentis quidem temporis cum praeterito imperfecto et futuro, praeteriti vero perfecti cum plusquamperfecto. praesens tempus proprie dicitur, cuius pars praeterit, pars futura est. cum enim tempus fluvii more instabilivolvatur cursu, vix punctum habere potest in praesenti, hoc est instanti. maxima igitur pars eius, sicut dictum est, vel praeterit vel futura est, excepto 'sum' verbo, quod ὑπαρκτικόν Graeci vocant, quod nos possumus 'substantivum' nominare; id enim omnium semper est perfectissimum, cui nihil deest. itaque praeteriti quoque perfecti vim habet, quod ostenditur, quando participiis praeteriti iunctum officio fungitur praeteriti perfecti per passivorum declinationem vel similium passivis. similem huic vim habent etiam vocativa, ut 'Priscianus vocor, nominor, nuncupor, ap|pellor'.

52 Alia autem verba praesentis, sicut diximus, inter praeteritum et futurum sunt; exempli causa, si incipiam versum aliquem scribere et dicam 'scribo versum', dum adhuc ad finem eius non pervenerim et cum pars eius iam sit scripta, pars autem scribenda. ergo praesens tempus hoc solemus dicere, quod contineat et coniungat quasi puncto aliquo iuncturam praeteriti temporis et futuri nulla intercisione interveniente, unde stoici

1 ΦΙΛΕΙΣΘΑΙ ⁰G ΦΑΕΙΣΤΑΙ ΒΟΥΛΟΜΑΙ ^ΛB ΦΙΛΕΙΣΘΑΥ ΚΟΥ.ΜΑΙ ^ΛKk ΒΟΥΛΟΜΑΙ ^ΛD
 ΒΥΨΑΩΩΑΥ ⁰Rr infinitivus ^ΛDG impersonalis ^ΛB personalis ^ΛRr 2 set ^ΛH
 absce ⁰G *** cusatiuo (bs) ^ΛR post accusatiuo ^Λsqg. usque ad accusatiuo ^Λadd. r
 3 addimus ^{di}Kk 4 reddatur (gloss. sc. accusatiuus ^{accs}spscr.) ^ΛR est ^Λom. G
 uel id ^Λeum ^ΛKk 5 uolo a me ^ΛD 7 siggulorum ⁿD 8 diseruimus ^ΛGLK disserui-
 mus: DE COGNATIONE TEMPORVM. | DE COGNATIONE TEMPORVM. DEINDE ^ΛH 10 futuro ^vH
 11 proprie] ^Λg propriae ^ΛRHG enim ^Λom. L 12 fluii ^ΛK 13 ^Λinstanti ^ΛRr
 pars ^Λex pras ^Λcorr. D eius ^Λin litura ^ΛH 14 um praeterit ^Λum ^ΛDd praeterit ^ΛLK futuro ^ΛK ΥΠΑΡΚΤΙΚΩΝ ^ΛR 15 non ^ΛHh substantiam ^ΛHh enim
 add. ^ΛR 16 deest] ^Λdest ^ΛR 17 quod] ^Λquae ^ΛB ostendit ^ΛH quondo ^ΛR
 particiis ^ΛLl officio ^ΛD 18 declinacionem ^ΛD 19 habent ^Λex hab*** ^Λcorr. B
 pscianus ^ΛGLK 20 nuncupor] ^Λk noncupor ^ΛG nuncipor ^ΛK dicor ^Λnuncupor ^ΛRB di-
 cor ^ΛH 21 sicuti ^ΛBDHK ut ^ΛG 22 et dico ^ΛR 23 adue ^ΛD 24 solemus] ^Λk
 solemus ^ΛK 25 alico ^ΛDd 26 interci.sione(s) ^ΛD intercesione ^ΛGL intercesione ^ΛHK
 stoici] ^Λcf. R. *Schmittii stoicorum gramm. p. 65 sqq. p. 70 sq. n. 97*

p. 813. 14 P.

p. 398. 99 K.

iure hoc tempus 'praesens imperfectum' vocabant, ut dictum est, ideo quod prior eius pars, quae praeteriit, iam transacta est, deest autem sequens, id est futura, ut, si in medio versu dicam 'scribo versum' priore eius parte scripta, cui adhuc deest extrema pars, praesenti utor verbo dicendo 'scribo versum', sed imperfectum est, quod deest adhuc versui, quod scribatur. ex hoc igitur (id est praesenti) nascitur praeteritum imperfectum, cum non ad finem perferimus in praesenti id quod coepimus. et, ut in eodem exemplo maneamus, si incipiam in praeterito versum scribere et imperfectum eum relinquam, tunc utor praeterito imperfecto dicens 'scribebam versum'.

Ex eodem (id est praesenti) nascitur etiam perfectum. si enim ad finem perveniat praesens inceptum, statim utimur praeterito perfecto; continuo enim scripto ad finem versu dico 'scripsi versum'. et sciendum, quod plerumque vel literas quasdam vel syllabarum tempora praesentis mutat praeteritum perfectum et vel pares habet cum eo vel minores vel ampliores syllabas, ut 'lego legi', 'doceo docui', 'facio feci', 'sedeo sedi', 'do dedi', 'domo domui'.

Ex eo iterum (id est praeterito perfecto) nascitur plusquamperfectum, si inveteraverit res a nobis perfecta. mox enim scripto versu, recenti || adhuc perfectione, dico 'scripsi' propria significatione; sin dudum sit perfectum, incipit transire in plusquamperfectum. itaque 'scripseram' proprie de hoc | dicimus.

Sciendum, quod Romani praeterito perfecto non solum in re modo completa utuntur, in quo vim habet eius, qui apud Graecos παρακείμενος vocatur, quem stoici τέλειον ἐνεστῶτα nominaverunt, sed etiam pro ἀορίστον accipitur, quod tempus tam modo perfectam rem quam multo ante significare potest. sed sicut apud illos infinitum tempus adiectione τοῦ ἄρτι adverbii τὸν παρακείμενον, id est adiacens tempus, τοῦ δὲ πάλαι

est
 "iure" stoici ("iure ad mg. add.) K 1 dictum ideo Rr 2 eius in litura
 K iam om. BDHGLK transacta est deest] k transacta deest K 4 cui] cum
 D pars^{ae} pras corr. D 6 post nascitur sqq. usque ad nascitur add. r 7 id
 add. k cepimus H 8 et ut] in litura b Vt K (B?) et ut in eodem exem-
 plo maneamus] d Si enim ad finem perveniat praesens inceptum D in eodem in
 eodem K incipiam ***** in praesenti, uersum H in om. RL 0 tum R
 10 scribebam] h scribam^{uel} H 11 praesente H ad finem enim GLK 12 in-
 ceoptum HL 14 ū literas ū sillabarum Dd 15 et infra lin. add. k cum eo-
 rum Dd 18 Ex] h *x H est ex praeterito H 19 sequenti L 20 perfec-
 tione R sin* dudum (e?) H sin dudum K 21 proprie] *dg proprie RBDHGK
 23 Sciendum tamen quod BDHGLK ro^{mani} Rr 24 ΠΑΡΑΚΕΙΜΗΝΟΣ R ΠΑ-
 ΡΑΚΕΙΜΗΝΟΣ G ΠΑΡΑΚΕΥΜΕΝΟΣ H 25 ελειον B τέλειον ἐνεστῶτα] in litura l ΤΕ-
 ΛΕΙΟΝ ΕΝΕΣΤΩΤΑ Rr ΤΕΛΕΙΟΝ *ΝΕΣΤΩΤΑ H ΠΕΛΙΟΝ ΕΣΤΩΤΑ D ΤΕΡΕΙ ΟΥΝΕΣΤΑΤΑ K
 26 ΑΟΡΙΣΤΟΝ Rr ΑΟΡΙΣΤΟΝ D ΑΟΡΥΣΤΟΥ H tempus apud gr(a)ecos tam BDHGLK tam
 modo] tan^{tummodo} L 27 adiectione D 28 ΑΡΤΥ L ΠΑΡΑΚΕΙΜΗΝΟΝ Kk ΠΑΡΑ-
 ΚΕΜΕΝΟΝ H ΠΑΡΗΚΙΜΗΝΟΝ R adiacens] k adiecims K ΤΟΥ ΔΕ ΠΑΛΑΙ Γ *****ΑΙ
 R TO ΔΕ ΠΑΛΑΙ G TOI ΔΕ ΠΑΛΑΙ Γ (sic) H TOI ΔΕ ΠΑΛΑΙ K ΠΑΛΑΙ in litura l

p. 814. 15 P.

p. 399. 400 K.

τὸν ὑπερσυντελικόν, id est plusquamperfectum, significat, sic apud nos hoc (id est praeteritum perfectum) potest et modo et multo ante intellegi perfectum, et apud auctores hoc exemplis comprobatur. Evander enim apud Virgilium in VIII de matre sua dicit:

cecinit quae prima futuros

Aeneadas magnos et nobile Pallanteum;

'cecinit' dixit pro 'cecinerat', multo enim ante illam cecinisse intellegit. et ipse poeta ex sua persona:

Troiae qui primus ab oris

Italiam fato profugus Lavinaque venit

Litora,

'venit' posuit pro 'venerat'; hic enim quoque multo ante intellegit venisse Aenean ad Italiam. ergo proprie si quis contempletur vim praeteriti perfecti, non aliam iudicet hoc habere quam apud Graecos illud, quod ἀόριστον vocant. hoc autem differt a plusquamperfecto, quod illud per se prolatum non eget adverbio 'pridem', quod habet in se naturaliter, nisi si velimus explanandae quantitatis causa temporis addere, ante quot dies vel annos, nec licet illi 'modo' vel 'nuper' adverbia adiungere, praeteritum vero perfectum ad manifestandam significationem eget vel 'modo' vel 'pridem' adverbiiis.

Futurum ex praesenti nascitur, quippe cum praesens medium sit praeteriti imperfecti et futuri. itaque consonantes praesentis servat tam praeteritum imperfectum quam futurum, ut 'dico dicebam dicam'; praeteriti vero perfecti consonantes servat plusquamperfectum, ut 'dixi dixeram'. sed tamen in subiunctivo modo futurum quoque praeteriti perfecti servat consonantes, ut 'dixi dixero', quod non sine ratione evenire videtur; nam futuro quoque tempori cognatio est cum praeterito perfecto quantum ad

1 TON ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΝ B TON ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΝ H TON ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΝ G ΤΩΝ ΥΠΕΡ-
T ΕΑΙ
CΥΝ.ΤΑΙΚΩΝ Rr ΤΩΝ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΝ L ΤΩΝ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΝ I ΤΟΝ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΝ in
ΤΟΝ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΝ ^cmut. K si Rr 2 hoc est Gg id est] idem H 3 au-
tores D ^{com}approbatur Ll Euader Dd 4 Verg. Aen. VIII 340 sq. 5 cecinit
quae] Cecinitq. H Cecinitque B Caecinitq; D 6 nobile] r nomine cum Rom. R no-
biline Pal. palanteum Dd 7 caecinit K ^{ce}acinisse Rr intellegitur D 8
Verg. Aen. I 1 sqq. (deficit Pal.) 9 primus arboris D horis K 10 Lavin-
que] g lauiniaque G Ver. lauinia*(q.?) Med. 12 ueniss^o K 14 abere H
quam] k quod ni f. K 15 aoriston B ΛΟΡΙΣΤΟΝ D "per se "quod illud Kk
illud] d del. r illud D 16 egit H habet hoc in BDHGLK nisi si velimus] h
nisi uelimus RDH 17 qu^{ot} dies Rr. 18 illi] hk illa HGLK uero modo Kk
modo nec nuper B 19 ū Dd ū Dd 21 quippe K praeteriti] prete-
ri** R 23 dicam ex dico corr. B 24 "seruat consonantes ut dixi dixero p̄teri-
tum plusquamperfectum ut R 25 subiunctatio K praeteri ferfecti B 26
consones Ll 27 tempori] d tempore D

p. 815. 16 P.

p. 400. 401 K.

infinitatem temporis, hoc est ad ἀόριστον. sicut enim praeteritum perfectum vel modo vel multo ante possum intellegere, sic etiam futurum vel mox vel multo post intellegere possumus futurum, ut si dicam 'scribam' vel 'scripsero', incertum temporis futuri spatium monstro; nec mirum, cum 56 in nominibus quoque comparativis, si dicam 'fortior', incertum est, utrum multo an parvo superet illum, ad quem comparatur. habet igitur affinitatem, sicut ostendimus, cum praesenti futurum, quod praesens medium est inter praeteritum imperfectum et futurum, cum praeterito vero perfecto plusquamperfectum, quia incertum significat temporis spatium. cum igitur 10 in aliis modis praesentis, sicut dictum est, consonantes servat futurum, in subiunctivo praeteriti perfecti regulam sequitur, ostendens cum eo quoque habere iura affinitatis. idque ex participiis maxime est conicere, quae cum in praeterito tempore non finiunt spatium temporis praeteriti, breve sit an longum - si enim dicam 'amatus' vel 'locutus', incertum est, utrum 15 modo an multo ante -, similiter in futuro: 'amaturus', 'locuturus' mox an multo post incertum est. ideoque in plerisque verbis ex praeterito fit futurum: 'amatus amaturus', 'habitus habiturus', 'locutus locuturus', 'auditus 57 auditurus'. diximus autem 'in plerisque', quia neutra praeteriti temporis pleraque carent participio. sed quia ad praesens quoque ei est cognatio, 20 fit etiam a praesenti futurum, ut 'amans amandus', 'docens docendus', 'loquens loquendus', 'audiens audiendus'. sed tamen sciendum, quod omnia huiusmodi formae participia (id est in 'dus' terminantia) etiam nomina esse possunt.

Confirmat autem supra dictam rationem cognationis temporum etiam 25 inaequalium, id est a|nomalorum, declinatio, in qua ex praesenti fit praeteritum imperfectum et futurum in omni modo absque subiunctivo, ut 'fero ferebam feram ferrem', ex praeterito vero perfecto plusquamperfectum: 'tuli tuleram tulerim tulissem' et futurum subiunctivi 'tulero'. in participiis quoque ex praeterito passivi nascitur futurum activi, ut 'latus latu- 30 rus', ex praesenti activo futurum passivi, ut 'ferens ferendus'. sed tamen

in
 1 finitatem *Kk* ΛΟΡΙΣΤΟΝ *H* ΛΟΡΙΣΤΟΝ *Li* ΛΟΡΙΣΤΟΝ pertinet *D* sicut —
 possum intellegere *al. m. add. in R* 2 possum] possumus *L* possumus *K*
 etiam futuram *R* 5 nominibus] omnibus *GLK* ut si dicam *L* 6 illum] eum
GL at *R* 7 medium inter *H* 9 plusquamperfectum] *k, eras. in B* et plus-
 quamperfect* (0?) *K* 11 subiunctatiuo *K* quoque se habere *BDHGLK* 12
 affinitatis *B* 13 cum *om. HL* 14 longum] *d* longam *D* loquutus *D* loquutus
K 15 futuro amatus locutus mox *K* 16 multo^{post} *Kk* implerisque *H*
 post futurum: Quando dicis amatus praeteriti temporis tolle nouissimam litteram adde
 .rus. facis futurum tempus amaturus *gloss. inter ipsa auctoris verba inseruit B* 19
 pleraque pleraque *Hh* participio *L* cognitio *B* 21 loquens loquendus loquens
 loquendus *Hh* audiens audiendus *add. d* 22 huiusmodi *Rr* "participia" for-
 mae *L* esse nomina *K* 25 anomalorum id est inaequalium *d* 26 absce *G*
 ferro *Rr* 27 ferrem *eras. in B* plusquamperfecto^v *Dd* 28 subiunctatiui
K participis *Dd* 30 futuriⁱ impassiui *Rr* tamen *om. GLK*

p. 816. 17 P.

p. 401. 402 K.

quamvis penitus mutant in quibusdam anomalis verbis supra dicta tempora omnes syllabas, significatio tamen integra manet eorum et cognatio temporum, ut 'sum eram ero'; nec mirum, cum in aliis quoque partibus orationis hoc inveniatur, ut cognata significatio in diversis inveniatur vocibus, ut puta in nominibus 'pater' masculinum est, eius femininum 'mater'; similiter 'frater soror', 'patruus amita', 'avunculus matertera'; 'bonus', eius comparativum 'melior', superlativum 'optimus'; 'Iuppiter', eius genitivus 'Iovis' quantum ad usum iuniorum; 'ego', eius genitivus 'mei'. et ex contrario saepe diversa significatio in similibus invenitur vocibus: 'liber libra', 'fiber fibra', 'Helenus Helena', 'Tullius Tullia'. propria enim nomina non sunt naturaliter mobilia, sed ex sese nascuntur, sicut etiam supra dicta appellativorum feminina non sunt a masculinis nata, sed a se orta, quamvis similem mobilibus habeant formam. illud quoque comprobatur cognitionem temporum, quod infinita verba a praeterito tempore habent etiam futuri rationem: 'dixisse, dictum ire', 'laesisse, laesum ire', 'mersisse, mersum ire', 'fluxisse, fluxum ire'. sicut enim participia praeteriti temporis rationem regulae sumunt a verbo praeteriti perfecti, sic eorum formam sequitur infinitum futuri. infinita autem nominata sunt, ut dictum est, ab eo, quod carent significatione definita tam personarum quam numerorum, sicut neutra quoque nomina appellamus ab eo, quod carent utroque genere.

XI 59 Defectiva temporis praeteriti perfecti || et plusquamperfecti nec non etiam futuri subiunctivi, quia ex supra dictis nascitur temporibus, sunt in 'sco' desinentia inchoativa. nec meditativorum tamen supra dicta tempora meminisse me invenisse, ut 'fer|vesco', 'calesco', 'horresco', 'torpesco', 'tepesco', 'esurio', 'lecturio', 'micturio', 'parturio'.

Sunt alia verba, quibus desunt diversa tempora, usu deficiente, non ratione significationis. et quibusdam deest praeteritum perfectum et omnia, quae ex eo nascuntur, ut 'ferio', 'sisto', 'tollo', 'fero', 'aio', 'furo',

2 eorum ^{et} <i>ut</i> <i>Kk</i>	temporum <i>om. GLK add. k</i>	3 alii ⁱⁿ <i>Hh</i>	partibus] <i>r</i>
partem <i>R</i>	4 hoc inveniatur <i>in litura H</i>	vocibus <i>add. r</i>	5 ut puta ^{vel ut} <i>Dd ut</i>
pote <i>L</i>	6 amita <i>Lg</i>	auunculus <i>Rr</i>	7 comparativum] <i>h</i> comparativus <i>DG(H?)r</i>
	superlativus <i>DGr</i>	optimus <i>LK</i>	Iuppiter] <i>g</i> Iupiter <i>G</i>
9 Et e contrario <i>K</i>	inveniatur (a) <i>R</i>	vocibus <i>ΘΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΟΔΙΟΝΤΟΣ ΦΑΥΟΣ Η ΒΙΒΛΙΟΣ. liber. Η ΔΙΓΡΑΦΟΥΤΟΣ libra fiber, ΟΚΥΝΟΠΟΤΑΜΟΣ. fibra ΟΛΘΒΟΣ. helenus B</i>	8 Iovis <i>add. r</i>
10 haelenus haelena <i>H</i>	11 ^{per se} mobilia <i>Hh</i>	sese] <i>rg se RG</i>	12 femina ⁱⁿ <i>Rr</i>
14 p̄t&erito <i>H</i>	15 habent] <i>b</i> habeant <i>ni f. in lit. B</i>	dixisse <i>G</i>	laesisse <i>G</i>
laesum ire <i>K</i>	17 a verbi ^a <i>Rr</i>	18 formam <i>**sequitur K</i>	19 <i>*ab eo (h) D</i>
significatione <i>H</i>	tem <i>Rr</i>	22 Defectiva <i>G</i> Defectiva <i>K</i>	23 quia ex supra-
dictis — supradicta tempora] <i>d</i> predicta tempora <i>D</i>	24 meditativorum <i>Rr</i>	25 calesco <i>R</i>	torpesco <i>om. BDHGLK</i>
26 tepesco <i>** K</i>	27 esurio <i>GL</i>	29 ferio] <i>h</i> ferio <i>H</i>	fero] <i>d</i> ferro <i>D</i>
furo quod furio Varro <i>D</i>			

p. 817 P.

p. 402. 403 K.

quod Varro ponit. ergo aliorum verborum perfectis, quae videntur eandem significationem habere, pro his utimur: in quibus invenimus 'percutio percussi', 'ferio percussi'; 'statuo statui', 'sisto statui', vel, ut quidam, 'steti', quod est a 'sto' - sed Iuvenalis in III:

5 Gaudentis foedo peregrina ad pulpita cantu

Prostitui,

pro 'prostiti' -; 'sustulo' antiqui 'sustuli', 'tollo sustuli', 'suffero sustuli'; 'tulo' antiqui 'tuli, fero tuli'; 'insanio insanivi, furo insanivi'. 'meto' etiam quidam 'messui', quidam 'messem feci', sed usus vetustissimorum 'messui' comprobatur, quod, cum de praeterito tractabimus, ostenditur; 'cerno crevi' apud vetustissimos invenitur. a 'maereo' [unde 60 'maeror'] 'maerui' debet facere, sed in usu non est 'maerui'; 'mando mandis': eius praeteritum perfectum quidem alii 'mandui', alii 'mandidi' esse voluerunt, Livius tamen in *Odiſſia*:

15 Cum socios nostros mandisset impius Ciclops;

a 'strido' quoque alii 'stridui', alii 'stridi' protulerunt. Ennius in *annalium XI*:

Missaque per pectus, dum transit, striderat hasta.

In passivis et communibus et deponentibus, id est in omnibus verbis in 'or' terminantibus, desunt tempora praeteriti perfecti et omnia, quae ex his nascuntur. participia tamen coniuncta verbo substantivo (id est 'sum') et omni eius tempore eorum | vice funguntur. quod Graeci quoque solent facere in multis verbis temporis perfecti et plusquamperfecti et maxime in

1 Varron. fr. p. 340 ed. Bip. cf. § 104 et Struvium über die lat. Declination und Conjugation p. 244 sq. posuit H praeteritis perfectis K 2 quibus invenimus] quibus invenimus. Vt B quibus invenimus ut DGL quibusdam ut r quibusdam invenimus. Vt Hh quibus n invenimus K percutio] d percussio D 3 ferio percussi add. g quibusdam G 4 a sto] r esto R Iuv. sat. III 8, 225 sq. 5 gaudentes. RH gaudientes K foedo] d foeda BDGLK foedos h perigrina GLK ad] a B cantu Prisc. cum Iuv. Pith. saltu dett. Iuv. libri fere omnes 7 pro] dk om. BDGK del. r prostiti] Struvius l. l. p. 304 prosisti (sisti L) libri ea prava emendatione, quod re vera apud Iuvenalem prostitui h. l. est infinitivus praes. pass. sustulo] r sustuli R suffero sustuli K suffero tuli RGL 8 antiqui] d'antique D

insanio. Insanii. Insaniui B furo Rr 10 de praeterito Hh 11 post cerno creui: cresco creui add. Bdk et cresco creui rh apud B 12 memor Rr fa-

cere Rr 13 quidem] scripsi quidam R quidam mandi rell. 14 Livius] r Lius R Liber B Livius in *Odiſſia* v. Hom. *Od.* XX 19 sq. G. Hermannum elem. doctr. metr. p. 626 cf. *Corssenium orig. poes. Rom.* p. 202 et *ann. ad lib.* III § 20 ta-

men om. DH *Odysſia* HG *odisla* L 15 sociis Rr impiis] cymbius r cyclops RBDHK *ceclops* L 16 stridui D protulerunt Rr Ennius (i ni f.) Rr *Ann. ann.* XI 2 E. S. XI VII p. 54. LXXI Vahl. 18 Misaque] r messaque R

misaque G misaque K perfectus K pectus] aectus (ff) H 19 communibus et passivis H passivis communibus B *om*anibus (n-i) R 20 praeteriti perfecti] B praeterita perfecta rell. ex eis G 21 coniuncta] ex coniunctiva corr. K con-

iunctiva GL verbo] r uerba R *uerbo(a) D 22 eius omni K ei. D quod] r quod R 23 temporis (bu) R praeteriti perfecti RDG

p. 817. 18 P.

p. 403 K.

modo optativo et subiunctivo, ut 'τέτυμμαί, τέτυπται, τετύμμεθα, τέτυφθε, τετυμμένοι είσίν', 'τετυμμένος είην, είης, είη, τετυμμένοι είημεν, είητε, είησαν', 'έν τετυμμένος ώ, ής, ή, έν τετυμμένοι ώμεν, ήτε, ώσιν'. sed cum apud Graecos paene innumerabilia sint verba, quae vel literarum inconsonantia vel regularum quibusdam rationibus impediuntur vel usu, ut habeant declinationem plenam per omnia tempora, apud nos pauca hoc patiuntur. inveniuntur tamen etiam in o desinentia, sed non multa, in quibus praeteritum perfectum per participium solet demonstrari, quae 'neutropassiva' artium scriptores nominant. sunt autem haec sola: 'gaudeo gavisus sum', 'audeo ausus sum', 'soleo solitus sum', 'fido fisus sum', 'fio factus sum', quorum tamen antiquissimi solebant etiam praeteritum perfectum proferre hoc modo: 'gaudeo gavisī', 'audeo ausī', 'soleo solui', 'fido fīsi', 'fio fīi', sed nunc his non utimur.

Sunt verba, quibus desunt et tempora et personae, ut 'fores foret forent fore', 'cedo', 'infit', cuius Varro in mensuris et primam ponit personam: infio. 'aio' quoque praeterito perfecto deficit. 'inquo' etiam verbum in multis deficit. item impersonalia verba, quae ex se nascuntur, deficiunt per tempus futurum in modo infinito, ut 'paenitere paenituisse',

1 ut om. B τέτυμμαί] l TETIMMAI L TETIMAI K TETIMMAY H TETIΦAI R TETYΦAI G TETYΦAI H TETIYΩI K TETYΦAITE. TYΠTAI B τέτυπται] l TETIHTAI DL TETIHTAI H τετύμμεθα — ώσιν om. H τετύμμεθα] TETYMAIEΘA LK TETIMAIΘA G TETYM.MAIATEA R TETYMMAIΘA. TETIMMENOI. D 2 τέτυφθε] om. RGK TETYΦAI **** L TETIΦECTE D TETYMMENOI ECIN L ΘTYMMENOI EICEN R TETYMMENOI ICTAI B TETIMMENOI EICIN TETIMMENOY ECIN G TETYMMENOI EICIN TETYMMENOI ECIN K ante τετυμμένος είην: ETEYMHN ETEYΦO ETEYHTO ETEYMEΘA ETEYΦAI TETYMMENOI HCAN add. l τετυμμένος είην, είης, είη] om. D TETYMMINOC EINH EINC EIN G ΘTYMMENOC EINN EINC EIN R TETYMMENOC EIN. INEIN. CEIN. K τετυμμένος είην — ώσιν om. L add. l είης] EINC B είη] EIN Bl TETYMMENOI

NOI EIMEN EITE EIHCAN Dd TETYMMENOI ENEIEN EHTAI EINCAN R TETIMMENOI EINAIEN EINTAI EINCAN G TETYMMENOI EINAI ENEINTAI EINCAN K 3 EINMEN EINCAN l είητε] EIHTAI B έν τετυμμένος ώ, ής, ή] om. D EAN TETYMMENOC W EC E R EAN TETIMMENOC W HC H G W HIC HI B W NC N K EAN TETIMMENOI W MEN HTE OCIN G EAN TETYMMENOC OMEN HTE WCIN R TETYMMENOI. WCCIN. EAN. TETIMMENOI D TETYMMENOY B TETYMMENO l 4 ώσιν] OIEIN K secum Rr sint] r sunt RBGLK

5 uel add. r in consonantia Kk uel om. GLK add. k 6 ut habeant K plenam declinationem BD plenam declinationem plenam L 7 etiam pauca in o RD

8 solent BGL de monstrari L 9 neutropasivia g neutropasivia G neutropasivia H arcium Dd autem] tamen B 10 post gaudeo sqq. — gaudeo om. G add. g gavis. Dd 11 quorum tamen — fīi add. d 12 preterita perfecta B

13 aussi Rr solueo R fio fido fīi fīsi GLK nun^c Dd 14 et tempora Gg 15 Varro in mensuris] Varron. fr. p. 253 ed. Bip. (cf. § 104) v. Ritschelium mus. phil. VI 535 sq. 554 et ll. quaestiomum Varron. ibi ll. mensuris] rh Heidelb. Zwicaviensis Dresd. 1 cum l. Ps. Boethii a Ritschelio l. mensuris] RH mensorialibus BGL de mensoralibus K mensuralibus Lips. 2 Krehlii et del. r 16 perfectio Hh deficit Hh deficit K diffeicit G deflīcit g 17 impersonalia B exe Dd 18 penitūtere penitisse Kk

p. 818. 19 P.

p. 403. 404 K.

'pudere puduisse', quamvis antiqui 'puditum ire' dicebant et 'puditus' participium, ut Plautus in Bacchidibus:

Neque mei neque te tui intus puditum est factis, quae
facis. |

5 nec non 'metuere metuisse' deficit futuro et 'timere timuisse', 'latere latuisse', 'apparere apparuisse', 'oboedire oboedisse' et pleraque neutra secundae coniugationis: 'horrere horruisse', 'tepere tepuisse', 'rubere rubuisse', 'pavere pavisse'. inchoativorum quoque et mediativorum in infinitis non solum praeteritum, sed etiam futurum deficit tempus, ut 'horrescere', 'telescere', 'fervescere', 'parturire', 'esurire', 'lecturire'. nec non perfecta, si sint eiusdem formae inchoativorum, plerumque deficient futuro, ut 'discere didicisse', 'poscere poposcisse', 'compscere compscuisse'. ||

Quoniam de deficientibus per tempora sufficienter dictum est, nunc de
15 modis tractemus.

DE MODIS.

Modi sunt diversae inclinationes animi, varios eius affectus demon- XII 63
strantes. sunt autem quinque: indicativus sive definitivus, imperativus, optativus, subiunctivus, infinitus.

20 Indicativus, quo indicamus vel definimus, quid agitur a nobis vel ab aliis, qui ideo primus ponitur, quia perfectus est in omnibus tam personis quam temporibus et quia ex ipso omnes modi accipiunt regulam et derivativa nomina sive verba vel participia ex hoc nascuntur, ut 'duco ducens duxi ductus dux', 'rego regens rexi rectus rex', 'ferveo fervens fervesco fervor', 'horreo horrens horresco horror', 'intellego intellegens intellexi intellectus', 'laedo laedens laesi laesus laesio', et quia prima positio verbi, quae videtur ab ipsa natura esse prolata, in hoc est modo, quem-

1 pudisse Dd puduisse pigere piguisse quāuis B pudicum Dd 2 Plaut. Bacchid. III 1, 12 (v. 379) cf. lib. XI § 20 bachidibus BDHGLK 3 mei] d lib. XI l. l. cum libris Plautinis fere omnibus me libri h. l. omnes cum Plaut. Vat. 3870 m. pr. te tui] RDH cum libris Plautinis te tu, G te tu LK te tuis r, quod ad factis accommodatum vix pro vestigio formae tis licet habere tui te codd. lib. XI l. l. tui ted Bergkii act. antiq. Marburg. 1850 p. 332 te tuintus B quae facis (t)

D que fatis Rr 5 et timere et timuisse GL latere latuisse K 6 apparuisse L oboedire] obaudire LK uel obaudire g oboedisse] obaudisse LK uel obau-

disse g 7 coniugationis G rubisse Rr 8 mediativorum H? in om. K 9

10. Rr deficit] r defecit R 10 fervere tepescere G 14 terpora Rr tempora deficientia G

12 discere K compiscere compiscuisse GK 16 DE MODIS] om. L De modis incipit K DE MODIS ITERVM. D 17 diuersae sunt K inclinationes] r inclinationis R uarios K effectus L 18 definitiuis GL 19 subiunctiuis (ta) G subiunctatiuis K infinitiuis DKr

20 indicamus cum Dd definimus L 22 et quia] r et que R derivatiua] d derivatiua g derivata D derivata G 24 rectus] r rextus R 27 "prolata" esse L quemadmodum] r quemammodum RGL

p. 819. 20 P.

p. 404 — 406 K.

admodum in nominibus est casus nominativus, et quia substantiam sive
 essentiam rei significat, quod in aliis modis non est. neque enim qui im-
 perat neque qui optat neque qui dubitat in subiunctivo substantiam actus
 vel passionis significat, sed tantummodo varias animi voluntates de re ca-
 rente substantia. deinde hunc primum auctoritas doctissimorum tradidit
 64 modum in declinatione verborum. sciendum tamen, quod quidam ausi sunt
 infinita ponere prima, sed male; non enim oportet statim a re imperfecta
 aut dubia incipere. quidam enim dubitaverunt, an verba sint haec, et
 inter adverbia magis ponenda censuerunt, quod nec numeros nec personas
 nec affectus animi certos habent et egent semper aliis verbis, sicut adver- 10
 bia. dicimus enim 'legere studeo, studes, studet', sicut dicimus 'bene
 studeo, studes, studet'. sed haec postea refutentur, nunc hoc sufficiat
 ostendere, non bene ab infinitis quosdam coepisse. sed neque ab impera-
 tivis neque ab optativis erat incipiendum, cum hoc || imperamus, illo opta- 15
 mus, ut sit indicativus, qui nisi prius sit notus, non possumus scire, quid
 imperemus vel optemus. subiunctivus vero, quem quidam dubitativum ap-
 pellaverunt, manifestam habet indicativi cognitionem. ipsa enim dubitatio
 ante se esse indicativum confitetur; nam si tollas dubitationem, non opus
 est subiunctivo in re certa, sed indicativo. ergo non alius iure praepone- 20
 65 retur omnibus quam indicativus. sicut enim in nomine, si quis proferat
 genitivum vel alium post hunc casum, multo ante nominativum cognovit,
 ex quo nascuntur obliqui, sic qui aliquem modum proferat scit primum
 indicativum, qui est paene verbi rectus, sicut et praesens tempus ideo
 aliis praepositur temporibus et primum obtinet locum, quod in ipso sumus,
 dum loquimur de praeterito et futuro —, et quia ad praesens praeterita et fu- 25
 tura intelleguntur, quod si non sit, alia intellegi minime possunt; et quia
 positio indicativi verbi ab ipso incipit; | et quod ex ipso cetera tempora
 trahunt regulas; et quod praeteritum non potest esse, nisi quod prius fue-

1 post substantiam sqq. — substantiam, ab R om., add. r substantiam siue sen-
 tentiam (subsistentiam l) siue essentiam GL 2 rei] d regi D 3 post substan-
 tiam: actus — substantia om. D add. d 4 passionem B 5 auctoritas Rr doc-
 tissimorum ex doctissimum corr. H 6 auxili Dd 7 imperfecta vel dubia B 8
 verba si haec GL 10 certos animi K sicut et adverbia B 11 studet] stu-
 des H post studet verba sqq. usque ad studet om. G add. g diximus Rr
 bene sedeo (studeo k) .es. et. K 12 refutentur] d refetentur D reputentur GLK
 reppetentur l hoc] autem K 13 ab infinitis] d ad infinitis D 14 obtatius
 Dd hoc in littera k 16 subiunctivus ex subiunctivus corr. G subiunctivus K
 hanc voc. subiunctivus in GK imprimis mutationem in sqq. haud amplius enotavi 17
 cognitionem GL 18 esse add. r confitetur add. r 19 praeponeatur H 21
 cognovit nominativum B 22 ex quo] r ex qua R profert r sit H 23 sicut
 et Hh 24 obtinet] l optinet RBHGLK 25 praeterita H 26 quod] d qui
 RBD non si non Rr 27 indicati^{ui} Hh ab add. r quod ex Rr 28 tra-
 hunt ex trahunt corr. B praeteritum H fuerit prius G

p. 820. 21 P.

p. 406. 407 K.

rit praesens. futuri autem vox sine significatione esset, nisi cogitantibus [nobis] et notionem sumentibus ex praesenti vel ex praeterito. de futuro quoque sumimus notionem vel ex his, quae nobis in ore veniunt, vel ex ipsa natura rerum vel ex cogitatione: in ore quidem, ut, si videam scribentem in praesenti, ex hoc concipio et futuri temporis scripturam; natura, ut, cum videam solem occidentem in praesenti, possum scire naturali motu reversurum, quod est futuri; cogitatione vero, ut, si cogitem diluvium quale sit in praesenti, ex hoc notionem concipio futuri. similiter prima persona praeponitur aliis, quia ipsa loquitur et per eam ostenditur et secunda, ad quam loquitur, et tertia, de qua loquitur: nisi enim sit prima, quae proferat sermonem, aliae esse non possunt; et quod ista sine illis potest inveniri, cum secum aliquis loquitur, illae autem sine ista non inveniuntur; et quod causa naturaliter ante causativa [quam *αἰτία* || Graeci vocant] esse solet. causa autem fit secundae et tertiae personae prima persona; iure igitur illis praeponitur, quae sunt causativae.: a singulari quoque incipimus, quod hic naturaliter primus est numerorum, qui duplicatus vel multiplicatus facit numerum pluralem. et activa ideo prima proferuntur, quod naturaliter praecedit actus ante passionem, quae esse non potest, nisi sit actus; et quod qui agit incipit, sequitur autem qui patitur; et quod verbum activum additione eget literae vel literarum, ut faciat passivum ex se.

Breviter igitur de omnibus modis repetamus. modi sunt, ut praedictum est, diversae inclinationes animi, quas varia consequitur declinatio verbi. indicativus primus ponitur | propter quas enumeravimus causas. indicativus autem dicitur, quod per eum indicamus, quid agitur.

Imperativus est, quo imperamus aliis, ut faciant aliquid vel patiantur,

.i. nobis
 1 cogitantibus et *Gg* 2 nobis *om. L* notionem *L* vel praeterito *H* 3
 sumimus *R* sumimus enim *BGLK* 4 in ore (h) *D* ut videam *Rr* 5 in
in lit. b post in praesenti *sq. usque ad* in praesenti *om. D add. d* futuri(s) *B*
 6 occidentem in praesenti] r occidentem in praesentem *R* 7 deluvium *K* 8
 quale sit *Ar* notionem] *d* notionem *DG* 9 ostenditur secunda *Gr* secunda
 (m) *B* 10 ad quem *Rr* 13 causativam *D* post causativa: quam graeci *ΑΙ-*
ΓΙΑΤΑ vocant *add. B* quam *ΑΙΤΙΑΝ* (quoniam *ΑΙΤΙΑΝ* r quae *ΜΑΡΙΑΝ* *R* q̄ *ΑΙΤΙΑΝ* *L* q̄ *ΑΙΤΙΑΝ*
G) graeci vocant *rell.*, quod videtur interpretamentum ad causa pertinens, ni potius vel,
 quo *B ducit*, ex quae *αἰτία* Graeci vocant corruptum vel utrumque ex duobus *gloss.* quam
αἰτία Graeci vocant et quae *αἰτία* Graeci vocant conflatum esse censeas 14 so-
 let] in littera h solent ni f. *H* 16 quoque numero incipimus *D* numerum *D*
 17 vel multiplicatus *om. RD add. d* activa prima *D* primae b praeferuntur
Hb 18 quae esse] *d* ** (eē ni f.) *D* 19 sit *om. LK* post actus *add. k* prae-
 cedat post actus *add. l* quod agit *Rr* ait *Dd* patitur vel quod *K* 20
 eget *G* 21 ex se] a se *K* 23 quas] r quod *R* quos *d* uara consequitur *Dd*
 consequi sequitur *Rr* 24 causas, quare indicativus dicitur. indicativus *GLK*
 25 agitur, quare imperativus. imperativus *GLK* 26 quo] *rb* quod *RB* faciant
 b aliquid *GK*

- qui ideo secundum tenuit locum, quod per se absolutus, quemadmodum indicativus, non indiget auxilio alterius partis ad plenam significationem, licet per tempora et personas deficiat naturaliter. solemus tamen non solum imperantes, sed etiam orantes saepissime eo uti, ut:

Musa, mihi causas memora, quo numine laeso
Virgilius in I. idem in VIII:

Vos, o Calliope, precor, adspirate canenti.

- XIII 68 Tertius est optativus, qui quamvis et temporibus et personis perfectior videatur esse imperativo, tamen eget adverbio optandi, ut plenum significet sensum, et quod, qui optat, inferior videtur esse imperante: itaque iure post imperativum ponitur.

Quartus est subiunctivus [quippe iure], qui eget non modo adverbio vel coniunctione, verum etiam altero verbo, ut perfectum significet sensum, ut Virgilius in bucolico:

Cum faciam vitulam pro frugibus, ipse venito.
et sciendum, quod omnibus modis aliis sociari potest subiunctivus, qui cum diversas habeat significationes, || non ab una earum, sed a constructione nomen accepit, veluti denominativa, quae diversas habentia significationes generale tamen nomen multarum specierum sibi defendunt. est enim quando dubitationem significat, ut 'si videam, intellego'; est quando confirmationem, ut Virgilius in I Aeneidos:

Certe hinc Romanos olim volventibus annis

Hinc fore ductores revocato a sanguine Teucris,

1 ide^o Dd quaeammodum Rr quemammodum HGL 2 partis] par R 3 personas] g persona GL 4 saepisse R 5 Verg. Aen. I 8 6 uerq̄ in I. (sic) ante Musa exhibet H in I aeneidos (eneidos d) Gd Verg. Aen. VIII 525 VIII] VIII. K VII. HG II. B II. georgicorum R, quod videatur spectare ad Verg. georg. II 7 Huc pater, o Lenaeae, ueni, ut locus sic scribendus sit: idem in II georgicorum: Huc pater, o Lenaeae, ueni. idem in VIII: Vos etc.; mihi tamen potius doctum aliquod gloss. veram lectionem in R videtur expulsisse 7 Calliope] r caliope RG caliopeae LK praecor R aspirate RGL canenti. quare optativus tertius est. Optativus GK canenti. quare optativus. Optativus (tertius est om.) L 8 et personis

et temporibus B perfectior R videatur esse] r uidear esse R esse uideatur G

9 post adverbio erasum uel coniunctione in D 10 imperanti BDHGLK 11 ponitur. quare subiunctivus quartus. subiunctivus GL ponitur. quare subiuncti

subiunctivus K 12 est om. H quippe G eget ex corr. d non modo] non solum modo Rr non solum B 13 coniunctione D 14 Verg. ecl. 3, 77 15 vitulam libri et hic et lib. XVI § 4 XVII § 204 XVIII § 79 tantum non omnes cum Rom. (deficiunt Med. Pal.) vitula D lib. XVI § 4 cum aliquot libris Verg. 16 quod om. R ** omnibus (in) G aliis modis GLK potest sociari G 17 earum] d eorum

rum D sed astructione K 18 denominatio R^{de} nominatiua L diuersa^s Rr 21 Verg. Aen. I 234 sqq. aeneidis D 22 certe liturae spscr. in Med. 23 forae (t) R reuocato sanguine cum Fr. m. pr. et Gud. R et hic et lib. XVII § 80, at reuocato a sanguine rell. utroque loco et omnes cum R lib. XVIII § 108. 201. 253

et sic Med. Rom. Ver. (deficit Pal.) sanguine^t ucri Rr

p. 822. 23 P.

p. 407—409 K.

Qui mare, qui terras omni ditione tenerent,
Pollicitus:

'tenerent' enim confirmative dixit; est quando suadentes hoc utimur, ut si dicam 'prodest ut legas'; est quando imperantes, ut 'ne dicas', 'ne facias', in quo nec eget alio verbo; est | quando ostendentes potuisse fieri, nisi quid impedimento fuisset, ut 'facerem, si placuisset', 'dicerem, si licuisset'. possunt fortassis praeterea perspicaciter inquirentibus et aliae praedicti modi significationes inveniri.

Infinitus est, qui et personis et numeris deficit, unde et nomen accepit infiniti, quod nec personas nec numeros definit et eget uno ex quatuor supra dictis modis, ut significet aliquid perfectum, ut 'legere propero, legere propera, utinam legere properarem, cum legere properem'.

Impersonale autem verbum suae cuiusdam est significationis et etole vel a neutris activam vel absolutam vim habentibus, non tamen passivam, plerumque nasci, ut 'statur', 'curritur', 'vivitur', 'ambulatur', vel ab activis, ut 'amatur', 'legitur', a passivis vero vel communibus vel deponentibus numquam, nisi ab uno 'miseror miseret', sed magis id quoque a 'misereo' est. vetustissimi enim pro 'miseror' 'misereo' dicebant, sicut diversis supra ostendimus usibus.

Supina vel participialia cum nec personas discernant et temporibus careant, quibus sine verbum esse non potest, et casus assumant et praepositionibus separatis adiungantur, sine dubio mihi nomina videntur esse, quae tamen loco infinitorum ponuntur tam activorum quam passivorum. nec per se ea solum || posita pro infinitis accipiuntur, sed etiam eiusdem formae indubitabilia nomina aliis adiuncta nominibus secundum eundem casum, ut Cicero in I invectivarum: nihil hic munitissimum habendi senatus locus, id est 'tutus habere senatum', ἀσφαλῆς ἔχειν τὴν σύγκλητον. inter mobilia tamen nomina eiusdem formae et haec (id

1 omnis Fr. m. pr. omnes Ver. Fr. m. alt. ditione Rr decione GL ditione DH Rom.

(Ver.?) 5 facies R in qua K quo nec add. r verbo alio G 6 placuisse GL dicerem om. L 7 licuisset G fortassis GL alia G 8 inveniri. Quare infinitus. Infinitus GL inveniri. quare infinitivus. Infinitivus K 9 Infinitivus

DHr 12 properarem] properare H 13 Impersonale K Impersonale B autem om. BDHGLK est om. G 15 ut statur add. d 17 ab uno(h) D ut miseror B miseret] miseretur GLK vel miseret al. m. in mg. K 20 Sopina quae

nos gerundia dicimus vel (vel om. G) participialia (participialia K) GLK participialia r 21 a quibus Rr non potest — adiungantur in litura d adsumat B

22 adiungantur ex adiunguntur corr. B esse nomina videntur DHGL nomina esse videntur BK 23 tamen] tantum B infinitivorum G 25 indubitabilia G 26 Cic. in Catil. or. I 1, 1 invectivarum] r inuectivarum K inuerrinarum R nihil K hic] enim DHGLK enim hic B 27 totus Rr haber* L haberi l ἀσφαλῆς — amandi om. D add. d ἀσφαλεος RDHGLK εχειν ni f. L ερεχοαι

l 28 TEN R TIN D THN K THN ΣΥΓΚΛΗΤΟΝ in litura l ΣΥΓΚΛΗΤΟΝ H ΟΥΓΚΛΗΤΟΝ Rr ΣΥΚΛΗΤΟΝ GK CICKANTON D tamen supradicta nomina Dd haec est id est H

p. 823 P.

p. 409. 10 K.

est supina) hoc interest, quod haec, sive ab activis sive a communibus nascantur, communem habent significationem, ut 'amandi', τοῦ φιλητέου, id est 'τοῦ φιλεῖν' καὶ 'τοῦ φιλεῖσθαι', illa vero passivam solam, ut 'amandus', ὁ φιλητέος, id est 'qui debet amari', 'amanda', φιλητέα, 'amandum', φιλητέον; et quod supina, cum sint generis neutri et semper singularia, coniunguntur diversis generibus et numeris, ut 'amando virum' et 'amando mulierem' et 'amando pueros'; et illis casibus adiunguntur, quibus et verbum, sicut supra quoque docuimus, ut 'noceo tibi, nocendi causa tibi, nocendo tibi, nocendum tibi'. quod autem praepositionibus separatis coniunguntur, quod verbi non est, ostendit usus. Cicero pro Milone: huius ergo interfector si esset, in confitendo. idem in IIII Verrinarum: a quo pecuniam ob absolvendum acceperas. Virgilius in bucolico:

Et potum pastas age, Tityre, et inter agendum

Occursare capro, cornu ferit ille, caveto.

idem in III georgicon:

namque ante domandum

Ingentes tollent animos.

et ostendunt ipsae praepositiones sive adverbia praepositiva, in o quidem terminationem ablativi esse, in 'um' vero accusativi, quibus et adiunguntur, in i vero genitivi, cui numquam praeponuntur separatae. illud tamen sciendum, quod in o supina tam corripunt quam producant auctores more verborum sive adverbiorum in o terminantium. Alphius Avitus in II excellentium:

2 nascantur] l nascuntur L TOY ΦΙΑΝΤΕΟΥ G TOI ΦΙΑΝΤΕΟΥ H ΤΟΤ ΦΙΑΛΑΝΘΕΟΥ L ΦΙΑΛΑΝΘΕΟΥ l, quae et hoc add. et sqq. usque ad φιλεῖσθαι 3 ΤΩΥ R ΦΙΑΗΝ B ΦΙΑΕΙΝ G ΦΙΑΕΕΙΝ H ΦΙΑ+++ΕΙΝ (AN?) l ΦΙΑCΙΝ K καὶ om. K καὶ τοῦ] ΕΛΥ Β
 I
 ΦΙΑΗCΘΑΙ B ΦΙΑΕΤCΕΑΙ Rr ΦΙΑΕΙCΕΑΙ HGK ΦΙΑΑΕΙCΦΑΙ D 4 ΟΦΙΑΕΘΕΟC Rr ΟΦΙΑΝΘΕΟC HGK ΟΦΙΑΛΑΝΘΕΟC D ΟΦΙΑΛΑΝΘΕΟC in lit. l amanda] amando GLK ΦΙΑΗ
 ΛΕΘΕΑ Rr ΦΙΑΝΘΕΑ H ΦΙΑΛΑΝΘΕΩ L ΟΦΙΑΝΘΕΑ G ΟΦΙΑΝΤΕΑ K 5 ΦΙΑΗΘΕΟΝ R ΦΙΑΝΤΕΟΝ HK ΦΙΑΛΑΝΘΕΟΝ L ΦΙΑΝΘΕΟΝ G 7 et illis] R et quod illis rell. adiungitur RBGL 8 et om. GLK add. k supra quoque in lit. et ad mg. b 9 causa uel nocendo K nocendum tibi om. R 10 coniunguntur] r h coniungitur RBDGLK
 est
 uerbiq Rr non ostendit H Cic. pro Mil. or. 29, 79 11 Cic. in Verr. or. II II 32, 78 12 uerinarum G acceperis Cicero 13 Verg. ecl. 9, 24 sq.

14 *pastas(e) Med. tityre R tytyre GK tetyre L 15 capre Med. ferit] d et sic quoque Med. e corr. feret D Med. m. pr. 16 Verg. georg. III 206 sq. 17

domantū Med. 18 ingentis Med. Pal. Rom. Fr. tollent] h tellent ni f. H tollunt Heidelb. cum aliquot codd. Verg. 20 et om. GLK 21 cui add. d separatae] r separate RH 22 in sopino .o. GL 23 Alphius] r aluius R halphius G

Alphius Avitus in II excellentium] v. anth. Lat. Burmanni II 267 et H. Meyeri n. 125 t. I p. 45 sq., Wernsdorffum poet. Lat. min. III p. xxxi sqq. Lachmanni in Ter. Maur. praef. p. XII haitus D haitus L habitus GLK

p. 823. 24 P.

p. 410. 11 K.

Tum literator creditos
 Ludo Faliscum liberos
 Causatus in campi patens
 Extraque muri ducere,
 Spatiandō paulatim trahit
 Hostilis ad valli latus.

sunt enim dimetri iambici. Iuvenalis || in I:

Plurimus hic aeger moritur vigilandō, sed illum
 Languorem peperit cibus imperfectus et haerens.

DE SPECIE VERBORVM.

Species sunt verborum duae, primitiva et derivativa, quae inveniuntur XIII 72 fere in omnibus partibus orationis. est igitur primitiva, quae primam positionem ab ipsa natura accepit, ut 'lego', 'ferveo', 'domo', 'facio', 'garrō', 'albo'; derivativa, quae a positivis derivantur, ut 'lecturio', 'fervesco', 'domito', 'facesso', 'garrulo', 'albico'.

Sunt igitur derivativorum diversae species, ut inchoativa, quae initium actus vel passionis significat, ut 'caleo calesco', 'horreo horresco', 'tabeo tabesco', quae plerumque a neutris absolutam vel intrinsecus natam | significantibus passionem, quam Graeci *ἀντομάθειαν* dicunt, derivatur, ut 'rubeo rubesco', 'paleo pallesco', 'marceo marcesco', 'areo aresco', 'luceo lucescō', 'pateo patesco'. ideo autem diximus 'plerumque', quia inveniuntur etiam ex aliis verbis, sed raro, ut 'cupio cupisco' - Cicero in oratore: divino aliquo animi motu maiora concupiscat. Virgilius in IIII georgicon:

1 litteratus LK literatus G literator in rasura H creditos] Andr. Schottus ad Arel. Vict., qui dicitur, de vir. ill. c. 23, Salmasius ad Florum I 12, 5 creditus RBHGLK creditur D 2 facilis cum Rr falis (fallis k) cum liberis LK 4 extraque] ex utraque GL extraque Lachmannus praecunte quodammodo Meyero l. l. ann. I 64 extrā muriq. H 5 patiendo G patiendo L palatum R 6 hostilis] om.

K^h ostilis R uali G ualli+(s) B 7 Iuv. sat. I 3, 232 sq. 8 Plurimus] r Plurimum R uigelando K^l illum v. § 44 9 languorem GL et ex languam

corr. B imperfectus RGLK et haerens om. DHGLK 10 DE SPECIE^B VERBORVM. Rr CXPEI- INCF DE SPECIE VERBORVM B incipit de speciebus uerborum sed primum de inchoatiuis D inscr. om. L 11 derivatiua D fere in omnibus inveniuntur

(in in mg. add. b) Bb 12 primatiua Dd 13 accipit L 14 derivatur BL

15 facesco B 16 igitur] ergo DK 17 calesco Hh 18 plurūque B 19 ad voc. passionem in mg. Ag in li de ci di pathos graece passio di. K v. Augustin.

de cis. dei VIII 16 ΑΥΤΩΤΑΘΕΙΑΝ Rr ΑΙΤΩΤΑΘΕΙΑΝ B diriuantur GLd deriuantur H dirinatur Quorum pleraque secundae sunt coniugationis ut rubeo B 20 post rubesco: ardeo ardesco add. K macesco R 21 plerumque] rd pleraque RBD 22 uerbis om. HGLK post cupisco excidit f. scio scisco Cic. orat. 13, 41 23 diuino ex deuino corr. B animi] d animo BDHGK concupiscam Heideib. et al. codd. Krehlit v. § 81 24 Verg. georg. IIII 69 sq. Continuoque animos uolgi et trepidantia bello | Corda licet longe praesciscere; regum petitum est ex regibus v. 68

animosaque regum

Corda licet longe praesciscere -,
 'dormio dormisco', 'sentio sentisco' - Terentius in adelphis:
 Hoc villi edormiscam.

idem in heautontimorumenos:

ne tu id persentisceres -,

'labo labasco' - idem in eunucho:

Labascit victus uno verbo -,

'integro integrasco' - idem in Andria:

vah perii, hoc malum integrascit -.

et notandum, quod in passiva significatione positum est inchoativum, cum
 73 primitivum eius activum sit. similiter 'hio hisco', 'amo amasco', 'miser-
 reor miseresco' (sed magis a 'misereor' est, quo vetustissimi sunt usi, ut
 supra dictum est. Ennius in V annalium:

Cogebant hosteis lacrimantes, ut misererent.

ex quo impersonale est 'miseret' et 'miseretur'. Lucius Crassus in
 legis Serviliae suasionem: neque me minus vestri quam mei
 miserebitur. nam a 'misereor', quod est deponens, nec inchoativum in
 o desinens nec impersonale posset nasci), 'vivo vivisco', unde 'revi-
 visco'. Terentius in hecyras:

Ille reviviscet †. numquam.

'vesperasco' quoque videtur quasi a 'vespero vespertas' verbo derivari.

1 animo aque rugam R 3 Ter. adelph. V 2, 11 edormiscam hoc uilli
 (uillis, illi forte, ut vid., eraso, Bem. uini Bas.) et sic lib. XVIII § 128 uille
 GLK uill* H *dormiscam(e) H dormiscam LK 5 Idem R Ter. heauton-
 tim. III 5, 21 heautontimorumenos RB heautontimorumenos GL heautontimorumenos K
 6 Nec tu DHGK id om. K praesentisceres LK persentis persentisceres H
 persentis persentisceres B 7 Ter. eunuch. I 2, 98 eunacho L iunacho K 8 lauascit
 K victus uno verbo r uictus uno verbo uictus (uinctus R) RBDHGL victus (victus,
 Bentleius) uno verbo quam cito Terentius 9 Integro integrasco G Ter. Andr. III
 2, 5 10 uach L malum integrascit quam cito LK et in mg. d cf. l. Ter. praee-
 dentem malum ut integrascit quam cito G 11 in om. GLK 12 Similitē R
 ad hio hisco in mg. probus. est uerbum praeterea hio hias ex quo frequentativum hio.
 as inchoativum uero hisco .is. sed quanquam ita esse (l. sese) habet tamen plus in-
 esse in eo uidetur quod est hiescere quam hiatare r k. 'hio' quidem 'inhio hioi in-
 hioi' Probus ponit inst. gramm. II 3, 6 p. 1482 Putsch., sed rell. apud eum nullum
 apparet vestigium, ut haec ad posteriorem aliquem huius nominis grammaticum videantur
 pertinere, f. ad presbyterum illum s. VIII Moguntinum († a. 859) a Lupo Ferrariensi
 ep. 20 et 34 l., de quo cf. Baluzium in opp. Lupi ed. alt. Antwerp. 1710 p. 354 14
 Enn. ann. V 15 E. S. fr. v p. 28. XLYII Vahl. 15 hostes BGLK h ostes Rr hostis
 re
 DH miserent Dd misererent(s) H 16 impersonale B, misseret G Lucilius R
 L. Licini Crassi in legis Serviliae suasionem or.: v. Meyerum l. l. p. 299 sqq., ubi hic l.
 re
 invenitur p. 301 crasus RG crasus intellegis seruiliae(s) K 18 misereor B
 i
 19 impersonale B posset H posset nasci uiuo in lit. B uiuesco B uiuesco
 Hh reuiuesco B reuisco G 20 Terent. hec. III 5, 15 Ille reuiscet (reuiuescet
 Bem.) iam nunquam haecyra R haecyra D ehyra BH echira LK echra G 21 re-
 uiescet B cum Bem.: at Priscianum certe ita scribere non potuisse docent sqq. 22
 deriuari. inchoatiua. omnia H

p. 825, P.

p. 412. 13 K.

omnia tamen ea (id est inchoativa) secundae personae primitivi addita 'co' fiunt: 'labas labasco', 'ferves fervesco', 'cupis cupisco', 'scis scisco'. excipitur 'hio hias', quod 'hisco', non 'hiasco' facit, ex quo Virgilius compositum protulit in I Aeneidos:

5 Accipiunt inimicum imbrem rimisque fatiscunt.
idem in eodem:

Hi summo in fluctu pendent, his unda dehiscens.
vetustissimi tamen 'fatiscor' et 'fessus' dicebant, ex quo 'defetiscor defessus', quod quidam a 'fateor' esse derivatum volunt.

10 Est altera species derivativorum in 'urio' desinens, quae a participio 74 praeteriti temporis solet fieri sive a supino in u terminante assumptione 'rio', ut 'lectus' participium, 'lectu' supinum, ex his 'lecturio', 'esus esu esurio', 'mictu micturio', 'partu parturio', 'amatu amaturio', 'nuptu nupturio', 'dictatu dictaturio'. meditationem tamen significat haec forma, 15 unde et 'meditativa' nominatur, et est quartae coniugationis, quomodo et inchoativa tertiae. sciendum tamen, quod inveniuntur quaedam positiva inchoativorum formam habentia, non tamen etiam meditativorum, ut 'quiesco', 'pasco', 'compesco', 'disco', 'posco'.

Est alia species derivativorum in 'to' vel 'so' vel 'xo' desinens, quae 20 frequentiam actus significant faciuntque plerumque ex se | passiva: nam inchoativa et meditativa magis neutra sunt. ea quoque (id est frequentativa) plerumque a supinis derivantur mutatione extremae u in o, ut 'scriptu scripto', 'dictu dicto', 'cursu curso', 'domitu domito', 'nexu nexo', 'flexu flexo'. sin autem sint primae coniugationis et habeant paenultimam 25 a, mutant eam quoque in i correptam, ut 'imperatu imperito', 'rogatu

1 ea Id est inchoativa B sed ex corr. in ras. ea inch. scripserat pr. m. saecundae R 2 ut labas DHGLK et, labas ex labos corr., B labasco Rr scis** B 3 hio om. HGLK Verg. Aen. I 123 (deficit Pal.) 4 aeneidos Rr aeneidas (i) D 5 remisque RLK et sic m. pr. Med. remisisque G fatiscunt] h fatescunt .i. satis hiescunt H fat]hiescunt Kk 6 Verg. Aen. I 106 (deficit Pal.) 7 una Dd 8 fesus GLK fesus** K defetiscor] rd fetiscor R defitiscor DL deficiscor G difetiscor K defesus G defesus LK 9 quidam] r quidem R deriuatium H deriuatium L 11 solet fieri] om. GL fit K in supino Rr terminante uenit l adsumptione B assumptione D assumptione. L 12 ex his R ex his lecturio] unde uenit lecturio a participio praeteriti temporis uel (uel spscr. in K) supino addita rio ex his lecturio GLK esus om. K essus essu essurio (esurio l) GL 13 essu essurio K 14 tamen] tantum in mg. k 15 nominatur] r nominantur R 17 inchoatiuorum ex inchoatiuarum corr. L quiesco K 18 compesco GL compisco K posco] ex corr. h uesuco GL ueseco Kk 19 alia] altera. L uel in so uel in xo GL 20 significant actus K significat facitque D 21 et neutra sunt magis K frequentiativa D 24 flexu flexo om. R flexio H sin] r Sint R sint] om. G add. g sunt Kd et] ut D habent H 25 a mutantem quoque L imperat^u imperato Rr

p. 825. 26 P.

p. 412. 14 K.

rogito', 'volatu volito'. ideo autem diximus, 'plerumque' a supinis ea derivari, quia in 'gi' terminantia praeteritum a praesentis secunda persona abiecta s et addita 'to' faciunt frequentativum, ut 'lego legi, legis legito', 'fugio fugi, fugis fugito', 'ago egi, agis agito', 'cogo coegi, colligis cogito'. unde 'mergo', quia 'mersi' facit, superiorum servat regulam, id est a supino facit frequentativum: 'mersu, merso mersas'. 'quaero' 'quaerito' differentiae causa facit, quia a 'quaeso quaesito' fit. 'scitor scitaris' notandum, quomodo et 'sciscitor sciscitaris', quod a primitivo activo deponentia sunt nata. Virgilius in II Aeneidos:

Tum vero ardemus scitari et quaerere causas.

Terentius in eunucho:

Nisi quicquid est, procul hinc libet . . . sciscitari. 'nosco' quoque 'noscito' facit. Livius in III ab urbe condita: circumspectare omnibus fori partibus senatorem raroque usquam noscitare. dicitur tamen etiam 'noto notas', in quo similiter est notandum, quod, cum a nōto sit derivatum, corripuit tamen paenultimam; nec mirum, cum composita a 'nōtus' est quando mutant o in i correptam, ut 'agnītus', 'cognītus', cum 'ignōtus' servavit | o. Iuvenalis in V:

Nōta mathematicis genesis tua.

Virgilius in bucolico:

namque nōtavi

Ipsae locum, aerae quo congressere palumbes. sunt tamen quaedam deficientia in supinis, quae raro faciunt frequentativa, ut 'aegreo aegresco' et 'aegroto'. Virgilius in XII:

1 dicimus L 2 qua Dd secunda r persona add. k 3 adiecta s & dicta to Rr legi om. K 5 facit superiorum] b facti+superiorum B post facit sqq. — supino facit om. D add. d 6 frequentivum K 7 quaeso] k quaesso L

queso G querito K quaesito]. rk quaesitū R quesito G quaesito L qrito K 8 notandum (n) L et add. r scitor scitaris Dd actino] r activa R post activo deficit H usque ad vocc. in adverbio possunt et § 100, quae omnia sex foliis a saec. XIII m. addita sunt, cuius lectiones describere operae pretium non est

9 Verg. Aen. II 105 aeneidis D 10 Tum] r Tunc R scitari Rr sciscitari B scithari Med. et quaerere] exquerere R causas] Pal. m. alt. casus m. pr.

11 Ter. eunuch. III 4, 10 eunicho D eunacho L iunuchō K 12 quicquid] d quidquid D cum Bemb. et ipso Terentio lubet prius quid sit sciscitari Terentius sciscitaris B 13 Liv. ab u. c. lib. III 38, 9 circumspectare L circumspectaret omnibus patribus (om. fori; fori partibus m. alt.) Liv. Paris. 14 senatorem] r senatorum Rb senato+ B 15 &iā ex &+ corr. B nōtas(a) D 16 est om. L

nōto(a) Dd notu l noto notas B sit] fit G dirivativum GL 17 composita B 18 ignotus] in notus B Iuv. sat. V 14, 248 19 V] Krehlus II 529

II libri 20 mathematicis Dd genesis (in mg. genesis) L 21 Verg. ecl. 3, 69 23 aerae L aerae G quo congressere ex quocū gessere corr. B congerere L 24 frequentiva K 25 et egresso et Rr ut uirgilius D Verg. Aen. XII 46

p. 826. 27 P.

p. 414. 15 K.

aegrescitque medendo.

et sunt omnia frequentativa primae coniugationis et servant significationem primitivorum, quamvis videantur quaedam ex his in alium sensum transire, ut 'traho tracto', 'cogo cogito', 'dico dicto'; sed si quis attentius inspicat, non penitus absistunt neque haec a primitivorum significatione. notandum tamen etiam 'sector sectaris', quod differentiae causa puto per syncopam u paenultima prolatum, ne nomen putetur, si 'secutor' diceremus, cum supinum primitivi eius 'secutum' est. rare tamen derivationes huiusmodi specierum fiunt a verbis in 'or' desinentibus.

Sunt praeterea aliae species derivativorum variae tam terminationis quam significationis, ut a 'video' 'viso visis', id est 'cupio videre'. Virgilius in VIII:

Nam memini Hesioneae visentem regna sororis

Laomedontiaden Priamum,

'visentem' dixit pro 'cupientem videre', quod Graeci dicunt ὀψιοῶντα. simi||le est 'facio facesso', 'capiro capesso', 'lacro lacesso', 'arceo arcesso', 'accio accerso', quae non esse frequentativa coniugatio ostendit. possumus tamen ea non incongrue desiderativa nominare.

Sunt alia in 'lo' desinentia, quae diminutiva ipse sensus ostendit, quod apud Graecos in verbis inveniri non potest, ut a 'sorbeo sorbillo', 'garrilo garrulo', 'calvo cavillo' pro 'calvillo', cuius primitivum Sallustius in III historiarum ponit: calvi ratus.

Sunt et aliae derivationes diversas terminationes habentes tam a nominibus quam a verbis nascentium verborum, ut a patre 'patrisso', a Graeco 'graecisso' et 'graecor', a grege 'grego', a philosopho 'philosophor philosopharis', a poeta 'poetor poetaris'.

1 aegrescitque medendo] ardescitque tuendo *Med.* 2 primitivorum significationem *K* 3 quam^{uis} *Kk* transire utraho *R* 4 trao *Dd* tracho tracto *L* adtentius *D* 5 neque *eras.* in *L om. K* 7 putaretur *r* si secutor *ex corr. in ras. B* 8 eius primitivi *l* secutum] secutu *BGLd* secuti *D* Rarae *LK* Raro *Drb*
10 DE DESIDERATIVIS VERBIS in *mg. D* 11 *Verg. Aen. VIII 157 sq.* 12 haesonjae *Rr* haesione *DG* hesione *B* haesionae *LK cum Pal.* hesioneⁿ *Med.* hisionae *Rom.* 14 laomedontiaden] *d* laomedontiadem *B* laomedontiaden *D* laomedantiadem *K* lamidontiaden *GL* 15 ὀψιοῶντα] *B* οψιωντα *R* οψιοοντα *G* οψιοκοντα *L* αψιοκοντα uel οψιοντα
K οψωνται *Dd* ὀψιοντα *α*, *Struvius lat. Decl. und Conj. p. 316 sq.* (ὀψέει οντα ea 2 οψει ὀψῆ 3 etc.) 16 Simile est *ex corr. d* lacesco *Rr* arcesco *Rr* 17 accio *add. r* accesso *Rr* acerso *K* coiugatio *G* 18 incongrue *B* 19 diminutivae ipse *Rr* post diminutiva: planae significationis *add. D* esse plenae significationis *OK* esse planae significationis *L* esse plane significationis *B* 20 sorbillo(1) *L* 21 garrulo. *ΑΠΑΤΩ.* Calvo *B* ca+uillo(1) pro *K* num cauillor pro cauillor? *Sall. hist. III 96 p. 299 Kr.;* contra ille calvi ratus quaerit exis, num somnio portenderetur thesaurus *Eutyck. p. 2182 (86) P. 195 L. cf. lib. X § 13 Non. 7, 8*
22 *U. I. GL* 23 Sunt aliae *G* 24 aē gēcisso *K* 25 a grege grego *om. LK*
26 petor *Rr*

p. 827. 28 P.

p. 415. 16 K.

In 'co', ut 'albo albas albico'. Horatius in primo carminum:

Nec prata canis albicant pruinis.

similiter 'vello vellico', 'fodio fodico', itidem 'nutrio nutrico' et 'nutricor'. Cicero in II de natura deorum: omniaque sicut membra et partes suas nutricatur et continet. nec mirum, Cicero-5 nem 'nutricatur' pro 'nutricat' dixisse, cum Virgilius quoque georgicon II:

Hoc pinguem et placitam paci nutritor olivam.

Impersonalia quoque omnia vel ab activis vel a neutris derivantur, ut supra diximus, ut 'amo amatur', 'lego legitur', 'sto statur', 'miserere' antiquae 'miseret', similiter 'placeo placet'. sic antiquissimorum consuetudine a 'paeniteo paenitet', a 'taedeo taedet', 'pigeo piget', 'pudeo pudet', 'liceo licet', 'oporteo oportet'. Caelius in V: morbosum factum, ut ea | quae oportuerint facta non sint. et sciendum, quod omnia impersonalia tertiae passivorum personae voces habent exceptis supra dictis et aliis paucis, ut 'evenit', 'vacat', 'contingit', 'accidit', 'liquet'.

Sunt alia verba, quae ex verbalibus nascuntur nominibus vel ex participiis, ut a 'rego rex', a rege 'regno'; a 'ducor ductus', a quo 'ducto'; a 'legor lectus', a quo 'lector' et 'lectio', de quibus supra docuimus. et sciendum, quod frequenter apud Graecos ex nominibus dignitatum solent derivari verba, quae actum vel administrationem ipsius dignitatis significant, ut 'οἰκονόμος οἰκονομῶ', 'πρύτανις πρυτανεύω'. apud Latinos autem dignitatum nomina pleraque ex verbis vel nominibus nascuntur, quae faciunt verba, ut 'consul' a consulendo, 'dictator' autem a dictando, 'quaestor' a quaestu et 'aedilis' ab aedibus, 'praetor' a praecedendo, 'ductor' a ducendo, 'imperator' ab imperando. ergo 'rex' solum, quod

- 1 *Hor. carm.* I 4, 4 primo] r prima R 2 *Nec prata canis*] Alti montes B 3 *nello ex corr.* r itidem] r om. GLK idem R 4 *Cic. de nat. deor.* II 34, 86 Cicero de natura in .II. deorum K omniaque] r omnia quae RBDGL mbra D 5 *nutricat libri nonnulli Cic. dett.* 6 *Verg. georg.* II 425 cf. § 24^{gi}
- georcon Rr georgicorum GLK 8 pingem K placitam] r placidam R nutritor] k nutritur GLK 9 DE INPERS in mg. r Impersonalia et sic semper B diriuantur (sic) add. g 10 amator Rr legitor Rr stato Dd antiqui BK 11 misseret G antiquissimorum Rr 12 paeniteo Rr 13 liceo Dd liqueo licet GL coelius Rr Caelius D coelius K *Coelii Antip. hist. lib. V fr. p. 192 Kr. fr. 45 p. 319 Roth. cf. B. A. Nautae de L. Coelio Antipatro disput. fr. 22 p. 37 sq.* 14 oportuerant L 16 vacat] rb uocat RB continguit GL 17 licet L licet K 18 et alia Dr uerbialibus B nascuntur] r noscuntur R 19 ut rego Rr a rege] a rego r 22 uerba diriuari G administrationem] d aminationem D amminationem GL 23 οἰκονομῶ Rr οἰκονομος K οἰκονομο G οἰκονομο BL πρύτανις] om. GLK πριτανις b πρυτανειῶ D πριτανεῶ BA
- 24 autem om. DGLK 26 et om. DG praeundo Rr 27 doctor R

p. 323 P.

p. 416. 17 K.

a regendo nascitur, peperit ex sese aliud verbum 'regno'. a vilico etiam 'vilico' vel 'vilicor' dicebant antiqui. Cato in oratione, quae inscribitur uti basilica aedificetur: antequam is vilicare coepit. Atta in tirone proficiscente:

5 pater vilicatur tuus, iam mater vilica est.
a metallorum quoque nominibus solent nasci verba, ut ab auro 'auro aur-
ras', ab aere 'aero aeras', unde 'auratus' et 'aeratus'. Persius:

et veri speciem dinoscere calles,

Ne qua subaerato mendosum tinniat auro?

10 et a multis aliis nominibus invenimus verba derivari, ut a cornice 'corni-
cor' et a frutice 'fruticor'. Persius:

Nescio quid tecum grave cornicaris | inepte.

Iuvenalis in IIII:

Sed fruticantē pilo neglecta et squalida crura.

15 a philosopho quoque 'philosophor philosopharis' et ab architecto 'architec-
tor architectaris', a patre 'patro patras' et 'patrisso', a Graeco 'graecisso',
a spuma 'spumo', ab unda 'undo, abundo, inundo', ab aqua 'aquor aqua-
ris' - Virgilius in IIII georgicon:

Sed circum tutae sub moenibus urbis aquantur - ,

20 a frumento 'frumentor frumentaris', a pabulo 'pabulor pabularis', ab anti-
quo 'antiquo antiquas' [id est 'infirmo'], 'heres exheredo', 'Graecus grae-
cor graecaris', a vespera 'vesperasco', a luce 'luceo', a nocte 'pernocto',
a mare vel marito 'marito maritas', ab hieme 'hiemo hiemas', a fortuna
'fortuno fortunas' - Persius:

Mercuriumque

Accersis fibra. da fortunare penates - ,

1 perpeperit *K* ex se *DGLK* post regno in ras. vilicis auctor uille uel
b m. rec. 1 1 1

propriae uille guernator. A vilico *B*, vilico etiam vilico uel vilicor *Kk* 2 *Caton.*
or. uti basilica aedificetur: or. 44 ap. *Meyerum orr. R. fr. p. 81 sq.* 3 ut *GK*
basilica *K* aedificatur *GLK* ante quamuis vilicare *G* is] his *Rr* autem *L*
vilificare *K* caepit *D* 4 *Attae tiron. proficisc. fr. p. 101 Both. p. 162 Neuk.*
p. 139 *Rubb.* tyrone *r* 5 vilicatur] *rd* vilicator *RD* vilificatur *K* vilicata est *Dd*
6 alterum auro add. *r* 7 *ere D* aeras ex aeras corr. *B* eratus *D*
Pers. sat. 5, 105 sq. 8 uerri *Rr* uiri *K* ueris *Pers. Montepess. alter speciem]*
Montepess. alter specimen rell. libri Pers. opt. calles] *r* callo *R*, quod in *f. v.*
praecedentis pro talo praebet Montep. pr. callis B. 9 tinniat] sic cum *Persio etiam*
§ 103 et de XII *oss. Aen. § 15 p. 1220 P. 13 L.*; ex tinniat corr. b tinniet *R*

10 inuenimus om. *B* 11 frutice *K* *Pers. sat. 5, 12* 13 *Iuv. sat. IIII 9, 15*
III] ** III. *R III. BGL* 14 fruticante *Rr* frutificante *Pith. cum parte al.*
codd. Iuv. neglecta] *r* neglecta *RGLK* squalida *K* 15 philosopho] philoso *D*
philopharis *R* 17 a spuma aspumo *G* ab unda] ex abundo corr. *B*
abundo om. *L* aquaris unde uer *G* 18 *Verg. georg. IIII 193 III. B*
19 totae *Pal.* sub] pro *RBL* aequantur *Med.* 20 pabulo] *r* pabula *R*
alterum antiquo add. r 21 heres] *B* haeres *rell.* exhaereto *RGL* 22 luce]
ex luce (o?) corr. *B* pernocto] per]nocte *B* 23 vel marito] *r* uel a marito *R*
furtuna furtuno .as *K* 24 *Pers. sat. 2, 44 sq.* 26 accersis] sic etiam *Mon-*

tep. alter et al. codd. Persii accersis *K* accersis *RrD* accessis *Pers. Montep. pr. Vat.*
fibram *Montep. alter* de *Vat.* fortunare *K* penatis *Montep. alter*

80 a Baccho 'bacchor baccharis', a lympha 'lymphor lympharis'. artium vero nomina tam apud Graecos pleraque quam apud nos omnia post verba naturaliter sunt accipienda. 'doceo' post 'doctor', 'profiteor' post 'professor', 'suo' post 'sutor', 'scribo' post 'scriptor', 'oro' post 'orator'. et sunt fere omnia professionum nomina apud Latinos verbalia et in 'or' desinunt;⁵ nam 'grammaticus' et 'philosophus' et 'architectus' et 'sophista' et 'poeta' Graeca sunt; itaque ex nominibus ipsis habent verba apud Graecos, unde nos quoque 'philosophor', 'architector', 'poetor' in usu habuimus. Ennius:

Numquam poetor nisi si podager.

omnia quoque, quae ex ipso actu agentibus imponuntur, ex verbis nomina, non ex nominibus verba perficiunt, ut 'amo amator', 'moneo monitor', 'curro cursor', 'lego lector'; 'impero' similiter 'imperator', 'consulo consulator', 'duco ductor'; ex his quaedam dignitatum quoque inveniuntur, ut 'imperator', 'ductor'.¹⁰

Ab adverbis etiam et praepositionibus inveniuntur derivativa verba, ut 'perendie perendino', 'cras', ex quo 'crastinus' et 'procrastino procrastinas', 'intra' vel 'intro', hinc 'intro intras', 'supra' vel 'super supero superas'.¹⁵

DE FIGVRA.

XV 81 Figura quoque accidit verbo, quomodo nomini. alia enim verborum sunt simplicia, ut 'cupio', 'taceo', alia composita, ut 'concupio', 'conticeo', alia decomposita, id est a compositis derivata, ut 'concupisco', 'conticesco'. Cicero in oratore: divino aliquo animi motu maiora concupiscam. inveniuntur tamen quaedam verba etiam ex tribus partibus composita, ut 'perterrefacio'. sunt alia, quae in compositione mutant coniugationes, ut 'do das', 'reddo reddis', 'prodo prodis'; 'facio facis', 'amplifico amplificas'; 'pello pellis', 'compello compellis' et 'compellas'.²⁰

1 bacho GK bachor GK bacharis RG. ris K limpha lymphor lympharis libri 2 pleraque R omnia om. B 3 profiteor L professor G 4 scripo K 5 professionum G uerbalia et sic semper B 7 ex] et K ipsi

Dd habent] in] (i. e. inter, pro hñt) D 8 poetar hic, non in ipso versu, K Ennius] inter sat. lib. III (Scipionis) reliquias Th. Hugio auctore posuit Vahlenius

fr. II p. 155 10 si add. Vahlenius, om. libri 11 omnia] Nomina GL Nomina Kk imponuntur B nomina h. l. om. GLK in mg. al. m. add. in K 12 perficiunt] ex proficiuntur corr. B proficiuntur d 13 curro] curror B cursu D curro — consulator om. R consulator G 14 dignitatum DGrb post inueniuntur sqq. usque ad inueniuntur om. R add. r ut add. b ut imperator ductor add. k 17 perendiae D 20 DE FIGVRIS B Incipit de figura. D de figura quoque

uerborum. GL 21 itaque K alia* enim (e) R 22 post composita: ut — decomposita om. G add. g contigeo g 24 Cic. orat. 13, 41 animi ex animo corr. LK 25 concupiscam] h. l. libri mei omnes praeter novicium cod. H scriptorem et Heidelbergensis teste Lind. concupiscat Lips. 2 Krehlii et H, qui hoc etiam loco ei est 'veterrimus cod. Luth.' et sic § 72 omnes cum ipso Cicerone 26 compositionem R 27 coniugationes G prodo prodia] r pro reddo pro reddis R

p. 829. 30 P.

p. 418. 19 K.

'appello appellis' et 'appellas'. sed in his (id est a 'pello' compositis) significatio cum coniugatione variatur, et fortassis, quomodo 'mando mandis' et 'mandas', 'dico dicis' et 'dicas', sic etiam 'pello pellis' et 'pellas' dictum est, sed nunc in usu simplex non est, quomodo nec 'fendo' nec 'spicio' nec 'perio' nec 'fragor', ex quibus composita sunt multa, ut 'offendo', 'defendo', 'aspicio', 'respicio', 'suspicio', 'di|spicio', 'aperio', 'reperio', 'comperio', 'cooperio', 'suffragor', 'refragor'.

Inveniuntur quaedam, quae saepe non solum coniugationem, sed etiam 82 genus vel | significationem verbi permutant in compositione, ut 'sperno 10 spernis' activum, 'aspernor aspernaris' deponens; 'sentio' neutrum, 'assentior' deponens, in quo coniugatio mansit - dicitur tamen et 'assentio' -; 'sedeo sedes' neutrum, 'insidiar insidiaris' deponens - 'obsideo' vero et 'assideo' activa sunt, faciunt enim 'obsideo' et 'assideo', unde Sallustius in IIII historiarum: Amisumque adsideri sine proeliis 15 audiebat -; 'eo' et 'facio' neutrum, 'adeo', 'transeo', 'ineo', 'praetereo', 'subeo', 'circumeo', 'perficio', 'reficio', 'afficio', 'conficio' activa, faciunt enim 'adeo', 'transeo', 'praetereo', 'ineo', 'subeo' - Iuvenalis in V:

quod si subeuntur prospera castra - ,

20 'circumeo' - Cicero pro Cornelio: circumitis rostris eicerentur lapidibus homines - , 'conficio', 'perficio', 'afficio'. nec non ex neutris quaedam in compositione fiunt deponentia: 'facio' neutrum, 'versificor versificaris', 'gratificor gratificaris' deponentia - Cicero pro Cornelio in I: num alicui gratificabatur aut homini aut ordi- 25 dini? - , in quibus etiam coniugatio est mutata, sicut in 'amplifico amplificas', 'aedifico aedificas', 'laetifico laetificas' - Lucanus in III:

1 ^P appello ^P appellis et ^P appellas *D* et *om. B* id est a pello] *r* idē appello *R* id est appello *B* a pello *ex pello corr. K, ex appello L* 2 significatio *D* mando mandis et mando mandas *B* 4 nunc *om. GLK* non est simplex *B* fendo] *r*

fundo *R* 6 defendo *G* suspici] *L* suspicio *r* despicio *B* 7 repperio *BLK* cooperio] *om. RD add. r* et cooperio *Bd* sufragor *D* 8 saepe quae *L* sepe non *G* saepe *R* saepae *r* 9 significationem *D* sperno spernis *Dd*

10 sententio *Dd* assentio] *B* 11 assentio *B* 12 neutrum sedes *DGLK*

13 assideo] *k* adsideo *B* absideo *GLK* activa sunt *om. L* obsideo et assideo] *absideo* et *obsideo K* assideo] *adsideo B* unde *om. B* unde et *GLK* *Sall. hist. IIII 1 p. 302 Kr.* 14 Amisumque] *K, Dousa Amisumque libri rell.* assideri *RL* absideri *GK* proelis *K* praeliis *GL* proelis *D*

15 praetereo in eo *B* 16 circueo *GLK* reficio afficio] *efficio afficio. et in mg. add. reficio B* conficio *ex conspicio corr. K* activa sunt. faciunt *G* 17

ineo praetereo *GLK* Iuvenalis *D* *Iuv. sat. V 16, 2 cf. § 31* 19 propria *Rr* 20 circueo *GLK* *Cic. pro Corn. or. I fr. 36 p. 451 Or.* cornilio *GK*

circuitis *GLK* eicerent *r* 21 homines *D* 22 fatio *D* neutrum *K*

23 *Cic. pro Corn. or. I fr. 34 p. 451 Or.* 24 cornilio *G* cornilio *K* num *ex num (s?) corr. B* gratificabatur *Rr* homini *D* ordini (h) *D* 26 edifico edificas *D* letifico *D* letificas *RD* *Luc. Phars. III 48 sq.*

non illum gloria pulsi

Laetificat Magni -;

83 'sentio assentio' et 'assentior', 'assentor assentaris'; 'aspicio aspicias', 'conspicor conspicaris' - Sallustius in Iugurthino -, 'suspisor suspicaris'; 'sterno sternis' activum, 'consternor consternaris' deponens - Sallustius in I historiaram: equi sine rectoribus exterriti aut saucii consternantur -; 'medeor mederis', 'remedior remediariis' teste Capro. a 'fero' quoque activo et anomalo 'vociferor vociferaris', quod est primae coniugationis | deponens. 'plecto' activum, 'amplector' deponens. 'fio' passivam significationem habet, quamvis sit neutrum, 'suffio' ex eo compositum activam. unde Virgilius:

At suffire thymo cerasque recidere inanes

Quis dubitet?

In verbis compositis est quando Graeci extrinsecus faciunt declinationem ad similitudinem simplicium, ut est 'ἐπέτω ἤνεπον', 'καμμύω ἐκάμμυον', 'κάθηνμαι || ἐκαθήμην', 'ἐνοχλῶ ἠνώχλοον'; est tamen quando et intrinsecus declinant, ut 'καταγράφω κατέγραφον', 'περιγράφω περιέγραφον', 'ἀναγινώσκω ἀνεγίνωσκον'; apud Romanos vero semper intrinsecus fit declinatio, id est in ipsa iunctura sequentis verbi vel post eam: 'conficio confeci', 'abigo abegi', 'incipio incepi', 'subeo subii', 'confringo con-

2 laetificat D 3 Sententio et adsententio et adsentior adsentor adsentaris D

adsentio et adsentior, adsentor, adsentaris. B assentio et assentior, iris et assentior assentor. aris. K apicio Rr 4 salus in iugurthino K del. k Sallust. Iug. 49, 4 cum interim Metellus, ignarus hostium, monte degrediens cum exercitu conspicator (conspicatur etiam Donat. ad Ter. eun. II 3, 92 conspicitur libri Sall.) cf. Bondanus var. lect.

p. 315 iugurthino R eugurthino G et suspisor K supicaris R 5 costernaris Rr Sal. hist. I 98 p. 116 Kr. 6 istoriarum D 7 remedio remedior Dd

testo D Capro] affert h. l. Osannus de Capro p. 16 9 amplector] amplecto R complector G 10 significationem D sit om. K sufficio Rr 11 actium B Verg. georg. III 241 sq. cf. lib. III § 17 12 sufficere Rr sufficere

B thimum Rr thimo GLK thymmo D ceransque D coerasque GLK recedere k 13 dubitat RB 14 In verbis in mg. r ***** R declinationem fa-

ciunt G 15 est om. G *NETO (e) B ENETO D ENHTO G et e eraso L ENTO K ENETON B ENHTON RK ENETON D ENHTON GL καμμύω ἐκάμμυον] scripsi cf. Phrynichi ecl. p. 339 cum ann. Lobeckii KAMMIWE. KAMMYON B KAMMIW EKAMMIWON R EKAMMYW. EKAKAMMYWON D KANMYW EKAMMY GK KANMYW EKAMMY L κάμνω ἐκάμνω 2

16 ΚΑΘΗΜΑΙ. ΕΚΑΘΗΜΕΝ. R ΚΑΘΗΜΑΙ ΕΚΑΘΗΜΗΝ G ΚΑΘΗΜΑ ΕΚΑΘΗΜΗΝ L ΚΑΘΗΜΑΙΕ ΚΑΘΗΜΕΝ K ΤΗΜΑΙ. ΕΚΑΘΗΜΗΝ. D ΕΝΟΧΛΟ ΕΝΟΧΛΩΥΝ B ΕΝΟΧΛΩ. ΕΝΟΧΛΩΙΝ D ΕΝΟΧΛΩ ΕΝΟΧΛΩΥΝ GK ΗΝΟΧΛΩ ΕΝΟΧΛΩΥΝ L ΕΝΩΧΛΩ ΕΝΚΑΛΩΥΝ R 17 ΚΑΤΕΓΡΑΦΩ

Ε Ν Ι ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΠΕΡΙΕΓΡΑΦΟ ΠΕΡΙΑΓΡΑΦΩ ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩ. ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩΝ. Rr ΚΑΤΕΤΡΑΦΩ. ΚΑΤΕΤΡΑΦΟΝ. ΠΕΡΙΕΤΡΑΦΟΝ. ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΩ. ΑΝΕΤΙΝΩΣΚΑΟΝ. D ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΤΗΓΡΑΦΩΝ (ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ L) ΕΠΙΓΡΑΦΩ ΕΠΙΕΓΡΑΦΩΝ. ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩ ΑΝΗΓΙΝΟΣΚΩΝ. (ΑΝΕΓΙΝΟΣΚΩΝ L) GL ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΤΗΓΡΑΦΟΝ ΕΠΙΕΓΡΑΦΩ ΕΠΙΕΓΡΑΦΟΝ ΑΝΑΓΙΝΟCΟ ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΟΝ. K ΚΑΤΕΓΡΑ-

ΦΩΝ B ΠΕΡΙΕΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩ B 18 uero in ras. B i. e. sepe semper K 19 declinatio D 20 inaepei L

p. 831. 32 P.

p. 420. 21 K.

fregi', 'maledico maledixi', 'exigo exegi'. et illud quoque sciendum, quod 84
 principalem litteram, quamcumque habuerit positio verbi, in suo loco ser-
 uamus per omnem declinationem, ut 'amo amavi', 'erro erravi', 'ineo iniui',
 'oro oravi', 'uro usi', 'haereo haesi', 'haurio hausi', 'bibio bibi', 'cedo
 5 cessi', 'domo domui', 'flo flavi', 'gigno genui', 'laedo laesi', 'mico micui',
 'narro narravi', 'paro paravi', 'rapio rapui', 'seco secui', 'terreo terrui',
 'veto vetui'. excipiuntur 'ago egi' et 'eo ii' vel 'ivi', quae principalem
 litteram positionis suae mutaverunt.

Quaeritur in compositis verbis, cur, cum saepe in praesenti corrupta
 10 sit aliqua pars compositionis, in praeterito integra invenitur, ut 'perficio
 perfeci', 'efficio effeci', 'iniicio inieci', 'pergo perrexi', 'exigo exegi', 'con-
 fringo confregi', cum in nominibus tota declinatio per omnes casus no-
 minativi figuras solet apud nos servare, ex quibuscumque modis sunt com-
 positae, ut 'indoctus' per omnes casus ex duobus integris est, 'efficax'
 15 per omnes casus ex duobus corruptis. similiter in omnibus compositis 85
 nominibus hoc invenitur. excipitur 'alteruter alterutris', quod cum in
 nominativo ex duobus sit integris, in genetivo non est, nam 'alteriusutris'
 esset, qui tamen genetivus vetustissimis fuit in usu, sicut de nominativo
 tractantes ostendimus; 'tantundem tantidem' praeterea, quod cum in no-
 20 minativo sit ex duobus corruptis, in genetivo ex integro est et corrupto,
 sicut et 'quicum cuiusquam' et 'idem eiusdem'. euphoniae tamen causa
 haec fieri manifestum est, quomodo et 'quendam' et 'quandam', in quibus
 m, quae terminalis est accusativi casus utriusque generis, in n est con-
 versa.

Apparet ergo ex hoc, quod compositio huiusmodi verborum, quae
 25 non eosdem modos compositionum per omnia servant tempora, per singula
 separatim fit. nam cum soleat plerumque compositio a correptam vel in
 e correptam vel in i convertere per quaecumque tempora, ut 'habeo
 inibeo, habebam inibebam; habui inhibui, habueram inhibueram, hä-
 30 bebo inibebo'; 'ägo exigo, ägebam exigebam, ägam exigam'; 'fäcio
 inficio, fäciebam inficiebam, fäciam inficiam'; 'iäcio iniicio, iäciebam

2 lyteram G posicio D seruaimus Rr 3 declinationem D iniui
 BD 4 usi LK hereo heresi D haurio] aurio B hario G ausi B
 cedo cessi] i caedo caesi G caedo c**** (ecidi?) L 5 cesi K 6 rapo Rr 7
 principalem litteralem positionis D 8 positionis suae litteram L lyteram G
 10 compositiois D 11 iniicio] r initio R iniicio iniicio K 12 nominibus

ex omnibus corr. D toto Rr declinatio D 13 sint BDGLKr 15 corrupt-
 tis est. K 17 integris sit G 18 esset] d esse D uetustissimi^o Rr 21 cu-
 iusquam. Ab eo quod est isdem et est ab is et demum. et idem B causa tamen
 GLK 22 hoc DL 23 conuersa est B 25 compositio] r cum positio R
 26 eo idem ex corr. r eo idem ni f. R compositionum] r compositionem R
 28 conuertete .è. per K post tempora: eam id est a breuem in uerbis uertit in i
 uel in e BDr eam id est a breuem inuenitur in uerbis uertit in i uel in e GK
 post inibeo: prohibeo add. R, quod unc. incl. et glosa spscr. not. r 29 inibebam

D inhibui add. r 31 iaceo D iacebam G

p. 832. 33 P.

p. 421. 23 K.

iniiciebam, iāciam iniiciam'; 'frāngo infringo, frāngebam infringebam, frāngam infringam'; 'tāngo contingo, tāngebam contingebam, tāngam contingam'; 'ārceo coērceo'; 'spārgo respērgo'; 'pārco depērco' - ideo enim dixi 'plerumque', quia est ubi servatur a integra, ut 'paro reparo comparo', 'maneo remaneo', 'caneo incaneo incanui', unde Virgilius in II georgicon:

malos gessere valentes;

Castaneae fagus, | ornusque incanuit albo

Flore piri,

'mano permano', 'marro enarro', 'aro exaro' -: frequentius tamen ea servant a, quae primae vel secundae coniugationis sunt, ut 'cano recino', eius frequentativum cum sit primae, servat a, 'canto decanto' - Lucanus in V:

Decantatque tribus et vana versat in urna - ,

[labor perlabor] 'vado invado', 'candeo excandeo', 'palleo expalleo', 'ar- 15 deo exardeo', 'areo exareo'. inveniuntur pauca in supra dictis coniugationibus mutantia a: 'damno damnas, condemno [condemnas]'; 'arceo arces, coerceo [coerces]'; 'amico amicas, inimico [inimicas]'; 'habeo inhibeo', 'sacro consecro'. in tertiae vero et quartae coniugationis verbis multa invenis mutantia a: 'tango contingo', 'frango perfringo', 'ago exigo', 'iacio iniicio', 'facio inficio', 'gradior ingredior', 'scando conscendo', 'fateor confiteor', 'paciscor depeciscor', 'faticor defetiscor', 'salio insilio', 'patior perpetior', 'pario reperio' - veteres enim et 'pario' quarta coniugatione declinabant -, 'partior impertio' et 'impertior', 'cado incido', 'fallo refello'. inveniuntur tamen in his quoque coniugationibus quaedam, quae servant a 20 in compositione, ut 'nascor renascor', || 'pasco depasco', 'labor elabor', 'arguo coarguo' ['lacero dilacero'], 'largior dilargior'. in praeterito vero

1 iniiciebam l iniciebam L 2 infringam ex infrangam corr. K 3 coherceo B deperco] r ex deperio ni f. corr. K, ex iterato respergo B deparco R 4 enim] autem B servatur aut integra L comparo reparo K 5 caneo om. RL incanui om. D Verg. georg. II 70 sqq. (sic etiam Fr.; deficit Pal. Rom.)

8 Castaneae] r et ex corr. k castanaeae R fagos Med. et Serv. ad h. l. ulmusque RB ulmusque D 9 pyri K 10 aro] r et aro RB DK 11 recino

B 12 Luc. Phars. V 394 15 labor perlabor] del. r labor perlabor Gg labo uel r uel r uel v uel v perlabo L f. lauo perlauo uado inuado GgL uado inuado K. de uadare et inuadare cf. Forcellinii lex. s. vv. 17 a ut damno B damno damnas Rr

dampno. as condempno K condempno, p m. pr. spscr., R condempno condempnas D condemnas] sic R om. GLK 18 coercionis G coercionis] d om. DGLK

19 et in quartae GLLK 20 tango intingo K iaceo D 21 iniicio] d iniceo D confeteor L 22 depaciscor D depiciscor BGLk dipiciscor K defetiscor BGk deficiscor L distiscor K 23 repperio D repperio BLK 24 partio Kk

fallo* refello* (r-r) L 25 is R quaedam] r quae dant R 26 depascor GK 27 lacero dilacero erasum in R lacero delacero Dd lacesso delacesso GLK delargior DK pteriti Dd vero] quoque G

p. 833. 34 P.

p. 422. 23 K.

perfecto et plusquamperfecto cum simplex verbum e longam habeat, non potest compositio eam commutare, ut 'ēgi exēgi, ēgeram exōgeram'; 'fēci infēci, fēceram infēceram'; 'iēcī iniēcī, iēceram iniēceram', quae sine dubio a simplicibus suis componuntur; nam non possumus dicere, quod i brevis, 5 quae est in praesenti tempore, convertitur in e longam in praeterito: hoc enim in nullo invenimus fieri verbo.

Id autem, id est quod per singula tempora fit compositio, participio- 87 rum quoque diversae figurationes saepe tam praesentis quam praeteriti temporis ostendunt, ut 'effringens effractus', 'cogens coactus', 'subigens 10 subactus', 'exigens exactus'. haec enim omnia cum in praesenti extremam partem [id est dictionem] corruptam habeant, | in praeterito integram habent. cur, nisi quod separatas habeant compositiones per singula tempora? non est enim dubium, quod interrogati, unde componitur 'effractus', ab 'ex' praepositione et 'fractus' participio respondebimus, et 'sub- 15 actus' a 'sub' et 'actus', et 'exactus' ab 'ex' et 'actus', et de omnibus similibus.

Anomala quoque verborum id possunt ostendere, quae sine dubio per singula tempora sive etiam personas componuntur, ut 'prosum prodes prodest, prosumus prodestis prosunt, proderam, profui'. per totam enim 20 declinationem ubicumque a vocali incipit hoc verbum, interponitur iuncturae compositionis d; similiter 'aufero abstuli' in praesenti pro 'ab' 'au', in praeterito 'abs' habuit. idque ita esse confirmat Apollonius, summus artis auctor grammaticae, docens in I de verbo, immobilem figurationis iuncturam manere, et separatim confirmans, componi τὸ 'καταγράφω' καὶ 25 'κατέγραψον', 'ἐπιγράφω' καὶ 'ἐπέγραψον' et his similia, quaecumque intus habent declinationem, hoc est post praepositionem, quod apud nos semper fit in omnibus compositis verbis.

Sciendum tamen, quod in nominibus quoque apud nos iunctura com- XVI 88 positionis solet mo||veri tunc, quando ex duobus nominativis componuntur 30 vel ex nominativo et obliquo vel indeclinabili aliqua dictione. possumus

1 habeat] r habebat R habet D habent G 2 compositio ^{eam} cōpōtare K 3 in-
 geceram Rr quae] r quam R dubi Dd 4 a om. GLK 5 praeterito per-
 fecto L 7 'compositio' fit G 9 subigo G 11 id est dictionem G id est dic-
 tionem & D habeat. Rr 15 de omnibus ex de nominibus corr. K 18 siue
 etiam in *littera* k proest Dd 20 incipiunt Dd uerbum *** (sed) B iuncturae
 compositionis iuncture d R d iuncturae compositionis GL 22 praeterio R
 appollonius RGLK Apollon. de verbo: cf. Graefenhanium *Gesch. d. Philol.* III 113.
 131 summis Dd 23 auctor BD grammaticae auctor GLK in primo libro
 de B immobilem B 24 iuncturam R componi τὸ] componit, o G compo-
 nit OKATAΓΡΑΦΑ L τὸ] o Rr eo D o K 25 ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ Kk ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ B ΚΑΤΕΥ-
 ΓΡΑΦΩΝ L ΚΑΤΕΥΓΡΑΦΩΝ Rr ΕΠΙΓΡΑΦΑ L ΕΠΕΓΡΑΦΩΝ R ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ B ΕΠΙΕ-
 ΓΡΑΦΩΝ K ΕΠΕΙΓΡΑΦΩΝ G ΕΠΕΙΓΡΑΦΩΝ L 28 in omnibus quoque RG 30 uel et
 indeclinabili Lg indeclinabili aliquid adiectione B

p. 324. 35 P.

p. 423. 24 K.

tamen, quod illi de verbis intrinsecus habentibus declinationem dicunt, nos quoque etiam de nominibus huiusmodi dicere, quod per singulos casus sit compositio eorum, ut 'respublica reipublicae', 'respublica' quidem ex duobus nominativis, 'reipublicae' vero ex duobus genetivis vel dativis; similiter 'iusiurandum iurisiurandi', 'virillustris virillustris', 'magistreequitum magistreequitum', 'tribunusplebis tribunusplebis', 'quisque cuiusque', quae composita esse ostendit accentus. quod autem non est nominativorum proprium, sed etiam obliquorum casuum, per se componi, ostendunt nomina vel pronomina, quae per obliquos componi inveniuntur solos, ut 'istiusmodi', 'huiusmodi', 'cuiusmodi'.

Illud autem sciendum, quod etiam in nominibus et in pronomibus compositis apud Latinos extrema pars potest immobilis manere, quod apud Graecos non reperitur, ut 'tribunusplebis', 'praefectusurbis', 'cuiusmodi', 'idem', verbum autem vel participium nec apud Graecos ullum compositum nec apud nos extremam partem servat immobilem, ideoque semper in compositione extremam partem sibi defendit ipsum verbum et participium, quippe quod ex eo nascitur.

89 Componuntur autem verba vel cum nominibus, ut 'amplum amplifico', ex quo participium 'amplificans', 'signum significo significans'; vel cum altero verbo: 'calefacio calefaciens'; vel cum adverbio: 'maledico maledicens', 'satisfacio satisfaciens'; vel cum praepositione: 'indico indicens', 'perduco perducens', 'abstraho abstrahens', 'subrideo subridens'. ideo autem praepositiones compositae quidem cum verbo inveniuntur, numquam autem separatae per appositionem, quia verba per omnes personas in omni tempore nominativi casus vim habent, cui soli possunt coniungi: 'facio ego', 'facis tu', 'facit ille', similiter per omnia tempora. ergo cum casus nominativus numquam || per appositionem assumit praepositiones, sed in sola compositione, ut 'impius', 'perfidus', verba quoque in compositione duntaxat has possunt asciscere; nec imperativa tamen verba secundae per-

2 quod^{per} singulos *K* 3 res publica rei publicae *K* respública quidem ex duobus nominativis in *mg.* add. *K* quidem] *r* quibus *R* 4 reipublicae *K*
 uel illuster
 5 uir illustris *Dd* uirillustris uiri illustris *B* 6 magistreequitum] magist^{ri} equitum *Rr* magistri aequitum *B* 7 Quo^d *Rr* est solum nominatiuorum *K* 10 cuiusmodi uel cuiusmodi *B* 11 quod et in *BDLK* 12 compositis] *r* compositis...
R immobilis *B* 13 reperitur] *d* repperitur *BDLK* ut] et *G* tribunusplebis *Rr* 14 iidem *R* idem uerbum *L* nec apud Graecos ullum compositum] *Lips.* 1 *Krehlii* nec apud grecos ullum (*n*) compositum *m. rec. in H* nec apud grecos (*grecos D*) ullos compositum *BDGLK* et in *litura R* nec apud illos compositum
Erl. 2 *Krehlii*, *Krehlius* 18 amplico^h *K* 20 "uero 'altero *G* ut calefacio *r* post calefacio: calere facio add. *BD*, calefacere add. *GLK* calefacens *G*
 22 surrideo surridens *G* 25 habet *Rr* coniugaiⁿ *Kk* 26 similiter] *r* similia *R*
 cum *om. D* 27 appositionem *D* adsumit *B* assumit *D* 29^h as *D* adasciscere *BLd* adscire *D*

p. 825. 36 P.

p. 424. 25 K.

sonae, quae vocativum asciscunt, ut 'scribe Virgili', 'lege Terenti', possunt
 in appositione habere praepositionem, quia nec vocativus hoc habet. par- 90
 ticipia vero quas quidem praepositiones habent per nominativum, vel a
 verbis habent, ex quibus derivantur per compositionem, ut 'exigo exigens',
 5 vel ad | imitationem verbi per se compositas, ut 'exegi exactus'. possunt
 tamen per appositionem assumere praepositiones ad imitationem nominum,
 quia casus quoque obliquos habent, sicut nomina, sed non possunt parti-
 cipia componi, nisi per nominativum casum, quippe cum sint cognata
 verbis, quae vim nominativi possident, ut supra dictum est. ergo 'docti-
 10 ficus', id est 'doctum faciens', in vim nominum transtulit participia, sicut
 'iusiurandum iurisiurandi', 'iuriconsultus', 'iurisperitus', 'senatusdecretum',
 'senatusconsultum', 'plebiscitum', 'praefectusurbis', 'praefectusfabrum'.

Et sciendum, quod participia sine verbis esse non possunt. si qua
 igitur videantur sine verbis formam habere participiorum, nomina sunt
 15 dicenda et carent temporali significatione: 'paenulatus', 'togatus', 'scutatus',
 'galeatus', 'hastatus', 'palliatum', 'caligatus' et his similia.

Sunt tamen quaedam huiusmodi, quae et nomina et participia esse 91
 possunt: nomina quidem cum ipsum habitum significant, non passionem
 nec tempus, ut 'armatus' ab armis habendis, ὁ ὄπλαρης, nomen est; cum
 20 vero a verbo 'armor' passivo nascitur et praeteritum tempus significat 'ar-
 matus', ὄπλασθεῖς, sine dubio participium est. ex omni autem fere habitu
 huiusmodi nomina inveniuntur apud Latinos, ut a capillo intonso 'capil-
 latus', a coma 'comatus', a cirro 'cirratus', ab auribus 'auritus', a naso
 'nasutus', a tunica 'tunicatus', a lacerna 'lacernatus', a purpura 'purpura-
 25 tus', a brachiis 'brachiatum', a || pallio 'palliatum', a praetexta 'praetextatus',
 a trabea 'trabeatus', a manicis 'manicatus', a paludamento 'paludatus', a

1 asciscunt *BD* 2 appositionem *Rr* uocativus casus hoc *RBDGK* 3
 per] *r* pro *R* 4 compositionem exigo *K* 5 imitationem *K* composita sunt
 ut *rec. m. in H, edd.* Possumus *BD* 6 tamen] *r* tamen etiam *RDGk* adsu-

mere *B* assumere *D* imitationem *G* emitationem *K* 7 quoque per obliquos *r*
 8 casus *B* 10 doctū *ex doctus corr. B* nominis *r* 11 iuriconsultus] *r* consulti
 R senatusdecretum senatusconsultum] *r* senatus*****tum (deore *ni f.*) *R*
 12 plebiscitum *GL* pfectus urbis *B* pfectus urbis *b* pfectus fabrum *B* pfectus
 tus fabrum *b* 14 formam] formam formam *L* formam rei puplicae *K* 15 ut
 paenulatus *d* ut penulatus *l* 17 esse non possunt *Rr* 18 quidem] *r* quadam *R*

19 οοναιθησ *GK* οοναιτεσ *L* οναιθησ *D* οναιθησ *Rr* 20 passium *r* 21

οναιθησ *GLK* οναιθησ *D* οναιθησ *B* οναιθησ *Rr* 22 nomina post inveniuntur
 in *mg. add. k* 23 *κατα κατα* nasso *nassutus K* 24 tonica toni-
 catus *DGK* ^{pur}puratus *Rr* 25 brachiis brachiatum *R* cf. *Wagneri orthogr.*

Vergil. p. 419 Lachmanni in Lucret. comm. p. 371 brachiis brachiatum G brachis
 brachiatum *K* braccis braccatus *Zwicc. 2 Krehlii, Krehlius, Lindemannus con. ms. f. recte*
 cf. *lib. XI § 22* ^apellio *pelliatum Rr* ^apalleo *palleatus B* 26 a trabea *trabeatus]*
rd a taberna *tabernatus RBGLK* et *ni f. in litura D* ^amanichis *Rr* ^apaludatus *Rr*.

p. 536. 37 P.

p. 425—27 K.

stola 'stolatus', a lorica 'loricatus', a pictura 'picturatus', a scuto 'scutatus', a tabula 'tabulatus', a pilo 'pilatus', a gladio 'gladius' - ex quo 'gladiator' -, a stella 'stellatus', a pelle 'pellitus', a dentibus 'den[tatus]', a barba 'barbatus', a pluma 'plumatus', a balano 'balanatus', a gemma 92 'gemmaus', a rostro 'rostratus', a ferro 'ferratus'. ex aliis quoque nominibus inveniuntur, sed non adeo multa, ut a Cerere 'cerritus', a lymphâ 'lymphatus' et 'lymphaticus'. nec incongruum vel absonum mihi videtur, posse verba quoque ex his ipsis ad similitudinem eorum, quibus usa est auctoritas, proferre. quid enim impedit, nos quoque aliquid copiae ad opulentiam Latinae conferre eloquentiae et ad imitationem 'armo' et 'armor armatus' dicere 'tunico' et 'tunicor tunicatus', ut 'roboro' et 'roboror roboratus' et ut 'aero' et 'aeror aeratus', 'ferro feror ferratus', 'plumbo plumbor plumbatus' et ut 'vestio' et 'vestior vestitus', 'togo' et 'togor togatus'? si enim auctoribus timiditas obstitisset, ut nullis novis uterentur dictionibus ipsa natura et significatione rerum exigente, perpetuis 15 Latinitas angustius damnata mansisset.

DE CONIUGATIONIBVS.

XVII 93 Coniugatio est consequens verborum declinatio, cuius regula apud Graecos quidem tam consonantibus quam vocalibus comprehenditur. consonantibus quidem in his verbis, quae βαρύτονα appellant, hoc est ante 20 finem habentia accentum, vocalibus vero in circumflexis, apud nos vero in solis vocalibus secundae personae ad imitationem circumflexorum. sunt igitur coniugationes quattuor apud Latinos, cum apud Graecos decem sint. 'coniugatio' autem nominatur vel propter coniugatas consonantes, hoc est cognatas, ex quibus pleraeque apud Graecos coniugationes regulam sumunt, | vel quod una eademque ratione declinationis plurima coniungantur 25 verba, quod magis ad Latinorum nominationem aptius est.

Per ordinem igitur vocalium locum singulae obtinent apud || nos. cum enim omnia verba, quae aequali regula declinantur, in o vel in 'or' desi-

1 pictoratus B	2 pilatus ex pilotus corr. B	4 a balanano G	5 rostris
GLK 6 ut om. GI.	cerrere K	ceritus Rr	limpha BDGLK 7 limpha-
RBDLK limphaticus BDL	9 f. proferri	10 conferre Latinae L	
aeloquentiae D	imitationem] g	emitationem GK	armo] r arma R armo et] b
armo. B	11 armatus om. K	tonico et tunicor	tonicatus GLK et tunicor et
tunicatus D	et ut BDGLKr	roburo et roboror	roboratus GL 12 ferro et
ferror B	13 blumbo blumbor blumbatus K	et ut vestio] r	et uestio RD
togo togor L	togo et togor togatus add. d	14 autoribus D	obstitisset] r
opstitisset R	obstetisset GL	16 angustis K	dampnata rd 17 incipit de con-
iugatione D	18 apu Rr	19 quidem om. G	20 BAPITONA R BAPITONA GL BAPITONA K
appellant] om. D	uocant d	hoc est] r	id est R 21 accentum. Et
uocalibus in L	accentum et uocalibus in GK	circum flexis K	circumflexis GL
22 imitationem ex	emitationem corr. K	emitationem G	circumflexorum GL 23
decem] d	decim DG	24 nominatur add. g	25 pleraque RrD
eademque Rr	coniugantur D	28 Per ordinem —	apud nos om. R, add. ni f., non enim satis distincte enotavi, r
		optinent BDGK	

p. 837 P.

p. 427. 28 K.

nant, in o quidem terminantia, si primae sint coniugationis, in 'as' effe-
runt secundam personam, ut 'oro oras', 'sto stas'; sin secundae, in 'es',
ut 'moneo mones', 'haereo .haeres'; sin tertiae, in 'is' correptam, ut 'cu-
pio cupis', 'curro curris'; sin quartae, in 'is' productam, ut 'munio mu-
nis', 'esurio esuris'. in 'or' vero verba primae coniugationis in 'aris' fa- 04
ciunt secundam personam, ut 'amor amaris', 'crimino criminaris', 'luctor
luctaris'; secundae in 'eris' producta paenultima, ut 'doceor doceris', 'reor
reris'; tertiae in 'eris' paenultima correpta, ut 'legor legeris', 'sequor se-
queris'; quartae in 'iris', ut 'munior muniris', 'moliior moliris', 'audior
10 audiris'.

Inveniuntur tamen quaedam verba, quae ex eadem positione primae
personae ad diversas proficiscuntur coniugationes vel variae causa signifi-
cationis, ut 'fundo', quod ad fusionem attinet, 'fundis', quod ad funda-
mentum, 'fundas'; 'mando' ad mandatum 'mandas', ad dentes 'mandis';
15 'dico' ad dicationem 'dicas', paenultima tamen correpta, 'dico' vero ad
dictionem paenultima producta 'dicens'; 'volo' ad volatum 'volas', ad vo-
luntatem 'vis'; 'lego' quoque paenultima producta 'legas', correpta 'legis';
'compello' et 'appello' ad pulsionem 'compellis' et 'appellis', ad com-
pellationem vero et appellationem 'compellas' et 'appellas'; 'sero seras | se-
20 ravi', 'sero seris sevi' et 'serui'. sunt alia, quae, quamvis eandem signi- 95
ficationem servant, diversae tamen sunt coniugationis in usu, ut 'denso
densas' et 'denseo denses'; 'strideo strides' et 'strido stridis'; 'ferveo fer-
ves' et 'fervo fervis'; 'cieo cies, cio cis'; 'dureo dures', unde 'duresco',
'duro duras' - Lucanus in VI:

25 Auribus incertum feralis strideat umbra.

Virgilius in VIII:

striduntque cavernis

Stricturae chalybum et fornacibus ignis anhelat.

idem in eodem:

30 Fervere Leucaten auroque effulgere fluctus.

1 sunt D efferunt *add. d* 2 es] aes D es ut ut K 3 haeresea Rr
4 munio] munui B 5 essurio essuris LK 6 creminoor creminaris LK 7 eris]
aeris Dr 9 iris penultima producta ut B munior *ex* munio *corr.* K 10 au-
dieris (e *adraso*) B 11 positione uerbi primae GL positione ***** prime (uerba)
B positione uerbi prima ad (e) L 12 ad diversas] r aduersas R proficis-
cuntur] l proficiscitur L nel *om. D* nel uiriae Rr 13 ad confusionem G
fundis et fundo quod R 14 mand+atum L 15 uero] r enim R uero adic-
tionem L 18 apello Dd appello adpulsionem L apellis Dd appellis com-
pellationem GLK 22 denseo denses] r dense odenses R strido] *ex corr. b*
strid+ B 23 cies et cio BG duresco et duro GLK 24 Luc. Phars. VI 623
III. GL IIII K VIII D 25 ferali K 26 Verg. Aen. VIII 420 sq. 27
tridentque Med. triduntque (*praeced. gemitus*) Pal. 28 chalibum RB calibum D
calibum GLK anelat D hanelat r hahelant R 29 Verg. Aen. VIII 677 30
leuaten Rr leocaten GLK efulgere G

p. 837. 36 P.

p. 428 K.

idem in I Aeneidos:

Fervet opus redolentque thymo fragrantia mella.

idem in X:

Postremi addensent acies. ||

idem in I georgicon:

et Iuppiter umidus Austris

Denset, erant quae rara modo, et quae densa relaxat.

Lucanus in IIII:

Densaturque globus, quantum pede prima relato

Adstringit gyros acies -,

'tueor tueris' et 'tuor tueris' - Statius in I Achilleidos:

Namque modo infensos utero mihi contuor enses.

Lucretius in VI:

dilutaque contra

Cum tuimur misceri absinthia, tangit amaror -,

'oleo oles' et 'olo olis' - Afranius in fratriis:

Non potest, quin illa stacta longueque et cunctis olat.

Plautus in mustellaria:

Non omnes possunt olère unguenta exotica,

nam nisi corripias paenultimam, iambus stare non potest. Terentius in adelphis:

olet unguenta de meo -,

96 'excello excellis' et 'excelleo excelles' - Lucretius in I:

- 1 Verg. Aen. I, 436 2 timo G thimo BLK flagrantia GLK Rom. Fr. (r in litura Rom.) flagrantia Med. fragl**** Pal. 3 Verg. Aen. X 432 4 Idem postremo addensent acies, idem in primo geor, in X geor & iuppiter Gg Postremo K Extremi lib. VIII § 43 cum Verg. addensent] etiam lib. VIII l. i. cum Pal. pr. m. addensent Rr addensant Verg. Med. Rom. et Pal. ex corr. 5 Verg. georg. I 418 sq. (deficit Pal.) 6 iuppiter L eupiter K umidus] D cum Rom. humidus RBGL uuidus Med. 7 denset etiam Med. m. pr. Rom. densest (n) L densat Med. m. alt. rara] rasa G et om. L 9 Lucan. Phars. IIII 780 sq. IIII] B(?) Krehlius II 530. 573 cf. Cortium ad Luc. l. I. VIII RDGK nono L 10 Denseturque v. l. ap. Luc. pede om. G primo K 11 asstringit R asstringit Darmst.^b adstrinxit B adstrinxit D astrinxit GLK constrinxit Voss. A, al. constrixit Voss. B constringit al. codd. Luc. gyros LK 12 tueoris D et tueor R Stat. Achill. I 131 in -I- in Rr achilleidos K 13 infensos ex infensus ni f. corr. L mihi infestus utero modo edd. Statii ensis K 14 Lucret. VI 929 sq. (920. 934) 16 cum tuimur G contuimur BDKr tuimur (ē?) L tangit K amaror] Lucretius amaro B amara rell. 17 olio R affranus GLK Afran. fratrar. fr. 6 p. 174 Both. 215 Neuk. XII p. 159 Ribb. in] a D fratris libri Noniani 147, 1 fratribus libri Prisc. cf. Bothium l. l. p. 173 Neukirchium p. 213 18 quin] qui in B illa stacta] Nonius illa est acta RBDG illa acta LK longueque L et multis Nonius olii GLK 19 Plaut. mostell. I 1, 41 (v. 42) 20 omnes om. L unguenta GLK exotica B 21 Ter. adelph. I 2, 37 22 andria B 23 olet] r Terentius cf. lib. VIII § 43 XVIII § 243 olent RB rell. unguenta GK demeo in litura R 24 excelleo] r excello R Lucret. I 27

p. 838 P.

p. 428. 29 K.

Omnibus ornatum voluisti excellere rebus.

Cicero in I epistularum ad filium: quare effice et elabora, ut excelleas -, 'fulgeo fulges' et 'fulgo fulgis'. Lucanus in X:

Fulget gemma toris et iaspide fulva supellex.

Virgilius in VIII: |

auroque effulgere fluctus -,

'sono sonas' et 'sonis' - Ennius in XI annalium:

Tum clipei resonant et ferri stridit acumen.

Lucretius:

Caligare oculos, sonere auris -,

'uno unas', 'unio unis'.

De singularum igitur coniugationum regulis latius mox tractabimus. sciendum tamen, quod videmur in praeterito perfecto plerumque barytona quoque Graecorum imitari in commutatione consonantium teste Didymo, qui ostendens omnia, quae habent in arte Graeci, habere etiam Latinos, exemplis hoc approbat.

Nam cum primam coniugationem dicunt βαρντόνων, quae tres cognatas habet consonantes, id est β π φ, pro qua nos ph scribimus in plerisque, et in omnibus huius coniugationis verbis per ψ declinant ἀόριστον, hoc est praeteritum infinitum spatii temporis, utrum paulo ante an multo sit perfectum, ut κρίβω κερυσα, λείπω ἔλειψα, ἀλείφω ἤλειψα, nos quoque in praeterito perfecto, quod pro παρακειμένον, id est paulo ante perfecto, et pro ἀόριστον teste Probo habemus - nam 'amavi' 'πεφίληκα' καί

1 ornatum *Prisc. hic et lib. X § 36 cum correctore oblongi oratum Lucr. oblong. pr. m. et quadratus* 2 *Cic. in I epp. ad filium: fr. 1 p. 467 Or. aepistolaram K* 3 *Luc., Phars. X 122* 4 *fulcit Voss. A et al. codd. Luc. gemmatoris K* thoros *Voss. A* toros *al. codd. Luc. supellex D* supellex *BGLK* suppelles *corr. in supellex, spscr. i. e. thoros fulcit Voss. B* 5 *Verg. Aen. VIII 677* 7 et sono sonis *L* *Enn. ann. XI 1 E. S. fr. vi p. 54. LXXI Vahl.* 8 *Tunc lib. VIII § 38 libri* clipei *LK* resonant et] *codd. libri VIII l. l. resonant aes K* resonant aes. *Rr* resonant aes *BGL* resonant. *ae*. (ae ex ac ni f. corr.)

D stridit in stridit *corr. D* 9 *Lucr. III 156* 11^{et} unio *Kk* 12 latius *om. L* tractabimus mox *G* tractabimus ex tractauimus *corr. B* 13 uide-
tur *D* plerumque *add. d* βαριτωνα *B* baritona *G* baritona *L* barithona *K*

14 emitari *G* imitari *K* dydimo *RG* didimo *K* *Didymi de Latinitate (cf. lib. I § 20) fr. 3 p. 347 Schmidt.* 16 hoc eras. in *L* adprobat *B* 17 βαρντό-

ων] r βαρντόνων *L* βαριτωνων *BDK* βαρυτωνων *R* βαριτωνων *G* 18 ph *add. d*

19 et cum in *d* eius *G* ^{bis} *Rr* declinabant *G* ἀοριστων *KK* ἀο-

ριστων *D* 21 κρυβο *BG* κρυω εικρυφα λιβω εαλιφαντωε αλιβω ενψα *Rr* κριβω

εκιψα λιπτο ελιψα* ελιφο ελαιψα *L* κρεβω εκριψα λιπτω ελυψα ελαψω ελαψω *K* λείπω ἔλειψα ἀλείφω ἤλειψα] sic, nisi quod λείπω et ἔλειψα scripsit, 2 λιπτο ελυψα. ελαψω ελαψω *G* λιβω ελιψα λιπτω ελιψα *D* λιβο ελιψα λιρω ελιψα γραφο εγραφα *B* 22 quod] quem *RBD* pro *om. D* παρακειμενων *R* παρακειμενου *DL* κατα και μενου *GK* παρακειμενου *l* 23 ἀοριστων *D* Probo] *Berytio? cf. ann. ad lib. V § 45* εφιαεκα & *D* πεφίληκα & ἐφίλησα 2 πεφιαεκαϊταφιαεκα *R* πεφιαεκα et εφιαεκα vel εφιαεκα (φιαη ex corr. in lit.) *B* πεφιαε και τεφιαεκα *G*

p. 838. 39 P.

p. 429. 30 K.

‘ἐφίλησα’ significat, similiter ‘feci *πεποίηκα*’ και ‘ἐποίη||σα’, ‘vidi *ἑώρακα*’ και ‘εἶδον’, et sic omnia cetera –, cum in praesenti in ‘bo’ vel in ‘po’ desinat verbum, plerumque in ‘psi’ facimus praeteritum perfectum in tertia coniugatione, ut ‘scribo scripsi’, ‘nubo nupsi’, ‘scalpo scalpsi’, ‘repo repsi’; nam pro ψ Graeca duplici in principio syllabarum posita Romani ‘ps’ so-
lent scribere.

In secunda autem coniugatione βαρντόνων Graeci, quae γ vel κ vel χ habet, per ξ efferunt praeteritum infinitum, ut λέγω *ἔλεξα*, λήγω *ἔληξα*. εἶκω *εἶξα*, ἄγγω *ἤγγα*. nos quoque in ‘go’ vel in ‘co’ desinentibus idem frequenter facimus in praeteritis perfectis, id est per x declinamus hoc 98 tempus, ut ‘rego rexi’, ‘pingo pinxi’, ‘duco duxi’, ‘dico dixi’. nam in ‘pho’, ‘cho’, ‘tho’ nullum terminat Latinum verbum. itaque ‘triumpho’ Graecum est ἀπὸ τοῦ ‘θριαμβεύω’; sed translatio fuit aspirationis a prima ad postremam syllabam, quomodo ‘κύθρα χύτρα’, quod est Ionicum, ‘ἐνθαῦτα’ pro ‘ἐνταῦθα’, ad cuius imitationem Latini pro ‘θρίαμβος’ ‘triumphus’ per transmutationem aspirationis protulerunt; ideo tamen b in p conversa est, quia b aspirari non potest.

Tertiam quoque illorum imitamur coniugationem, quam per δ τ θ efferunt, ut ἄδω ἤσα, ἀνύτω ἤνυσα, πλῆθω ἔπλησα; nos ‘ardeo arsi’, ‘laedo laesi’, ‘ludo lusi’, ‘concutio concussi’.

ΠΕΦΙΚΑΙ ΠΕΦΙΑΝΥΣΑ *K* ΠΕΦΙΑΞΑ et *ΕΦΙΞΑ *in litura l* 1 feci+ (t) *L* fecit. ΠΙ-
ΠΟΙΝ. ΚΑΙ ΕΠΟΝ ΠΟΝΣΑ. *G* fecit. ΠΙΠΟΙΗΚΑΙΕΠΟΗΠΟΝΣΑ *K* *πεποίηκα*] ΕΠΟΙΗΣΑ *D*
πεποίηκα και ἐποίησα] *in litura l* ΠΕΠΟΥΞΑ ·ΚΕΠΟΙΗΣΑ *B* ΠΕΠΩΙΝΚΑ ΤΕ ΠΩΝΣΑ *Rr*
ΕΩΡΑΚΑ ΚΕΙΔΟΝ *B* ΕΩΡΑΚΑΞΑ ΚΙΕΙΔΟΝ *Rr* ΕΩΡΑ ΚΑΙ ΚΕΙΔΟΝ *G* ΕΩΡΑΚΑΚΕΙΔΟΝ *K*
ΕΩΡΑΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΟΝ *in litura l* 2 ΕΙΔΟΝ *D* et om. *K* cetera. Nos quoq; cum *B*
uel po *L* et in po *K* 4 reppo repsi *L* 7 ΒΑΡΠΥΝΩΝ *R* ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ *B* ΒΑΡΥ-
ΤΟΝΩΝ *K* ΒΑΡΓΙΤΟΝΩΝ *G* βαγ+τόνων *L* quae *spacr.* *K* γ. κ. χ. *GLK* g uel c
uel h *RB* g uel c uel ch *D* 8 ξ] x *RBD* ΛΕΓΩ ΕΛΕΞΑ ΛΙΓΩ (ΛΙΓΩ τ) ΕΛΙΞΑ
RBD ΛΕΓΩ ΕΛΕΞΑ *K* ΛΕΓΩ ΕΛΕΞΑ *L* ΛΗΓΩ ΕΛΕΞΑ *G* 9 ΕΙΚΟ *GL* ΔΙΧΩ τ *εἶκω*
εἶξα] om. *D* εἶκω — ἤγγα] ΛΙΓΩ ΕΞΑ ΔΙΞΩ ΕΙΞΙΞΑΔΙΧΩ (*in mg. add.* ΕΙΞΩ) *in li-*
tura k ΛΓΧΟ ΛΓΞΑ *GL* ΛΓΧΩ. ΕΞΑ *D* ΕΞΑ *RB* vel in co] b uel co *BGK*
10 in praeteritis] b i praeteritis (m?) ·*B* 11 pinguo *L* dico dixi om. *R* in
add. r 12 terminatur *G* 13 ΑΠΩ ΤΩΥ ΤΡΙΑΜΒΕΥΩ *Rr* ΤΩΥ *B* ΘΡΙΑΜΒΕΥΩ *D*
ΘΡΙΑΜΒΕΥΩ *G* ΘΡΙΑΜΒΕΥΩ *L* 14 quomodo ΚΥΘΑΜΒΕΥΩ. quod est Ionicum. ΕΤ ΕΝ-
ΘΑΥΤΑ ΠΡΟ ΕΝΤΑΥΣΑ. Ad *B* ΚΥΘΑ *K* ΚΙΤΡΑ *L* ΚΑΤΡΑ *Rr* ΧΙΤΡΑ *G* Χ+ΡΑ *L*
XPA *K* iolicum *K* ἐνθαῦτα] k εν+αυτα *K* ενθαιτα *GL* ενταιτα *Rr* 15 pro
D ενθαιτα *R* ενθαιτα *G* ενταιτα *L* ενταθα *K* pro *add. k* οριαμβω *RB*
16 tamen] autem *B* 18 quoque eorum *GL* imitatur] g emitatur *G*
quam] que *B* per Δ. Θ. +. *K* per d. t. th *RBD* per d. t. uel th *r* 19 ἄδω
ἤσα] uel ορο *IAW* k nca *Rr* eca *L* ανυτο *BDG* ανιτω *HNCA* *L* ενυτα *BK* ενια
D ενυτα *ΠΑΕΤΩ* *ΠΑΛΝΣΑ* *Rr* *ΠΑΘΩ* *ΕΠΑΘΑ* *D* *ΠΑΘΩ* *ΕΠΑΘΑ* *GLK* 20 concussi *L*

p. 339. 46 P.

p. 439. 31 K.

Ad quartae quoque imitationem, quae per ζ vel duplicatam σ profer-
tur et praeteritum per σ facit, ut φράζω φράσα, πλάσσω πλασα, nos
quoque 'pitisso pitissavi', 'patrisso patrissavi', 'musso mussavi'.

Quinta per liquidas apud illos profertur easque servat in omni prae-
terito, ut τίλλω έτιλα, νέμω ένέμια, τέλω έτεινα, σπειρω έσπειρα. nos 99
quoque in plerisque seryamus liquidas, non tamen in omnibus, ut 'caelo
caelavi', 'doleo dolui', 'volo volui', 'domo domui', 'timeo timui', 'emo emi',
'tono tonui', 'teneo tenui', 'cano cecini', 'aro aravi', 'terreo terrui'. ideo
autem diximus 'in plerisque', quia inveniuntur et m et n et r in praesenti,
10 quae in praeterito perfecto vel abiciuntur vel mutantur, ut 'rumpo rupi',
'premo pressi', 'sterno stravi', 'temno tempsi', 'tero trivi', 'uro ussi'.

Sextam coniugationem dicunt, quae per ω puram || effertur, ut ίππεύω,
πλέω, βασιλεύω, qualia sunt apud nos omnia secundae et quartae coniu-
gationis verba, quippe in 'eo' vel in 'io' desinentia. inveniuntur tamen
15 etiam primae et tertiae coniugationis, non solum e vel i antecedentibus,
sed et aliis vocalibus, ut 'inchoo inchoas', 'mutuo mutuas', 'meo meas',
'hio hias'. tertia tamen a vel e ante aspirationem invenitur habere | pae-
nultimas, ut 'traho traxi', 'veho vexi', i vero vel u puras sine aspiratione,
ut 'facio facis', 'ruo ruis'.

20 Sed de omnibus formis praeteriti perfecti quatuor coniugationum et
generalibus regulis ad omnem verbi declinationem pertinentibus latius in
sequenti libro disseremus. nunc de personis tractemus, quas ideo cum XVIII 100
numero in extrema parte accidentium posuimus, quod non omni verbo,
quomodo supra dicta accidentia, adhaerent, sibi autem semper sociantur
25 in verbo et in omnibus quae declinari possunt partibus; nam in adverbio

1 ζ] ε G σ] s RBDK 2 praeteritum K σ] s RBD φραζω BL

^c
ΕΦΡΑ+CA Rr ΠΑΑCCTV K ΠΑΑCCTO RGL ΕΠΑΑCCTA R ΕΠΑΑCCTA G ΕΠΑΑCCTA LK nos
— pitissavi in litura k 3 pitisso] r petisso RGL pytisso B petissavi GL py-
tissavi B patrissavi ρΟΥ. ρΥZΩ. musso B muso musavi L masso massavi g
5 ut—. nos om. D in mg. add. d τίλλω] α τΙΑΛΩ GL *+ΑΛΩ (IT?) R ΠΑΛΩ BKr
ΠΑΛΩ uel TINΩ d ΕΠΙΛΑ B ΕΠΑΛΑ Kd ΕΠΑΛΑ ΝΕΜΩ R ΕΠΑ, ΑΝΕΑΛΩ r

^w
ΕΝΕΙΑ,ΑΑΝ ΕΝΕΜΙΑ K τέλω έτεινα] α τΙΝΩ CTINA B τΙΝΩ ΕΤΙΝΑ G ΓΙΝΩ ΕΓΙΝΑ Rd
TINΩ ΕΤΙΝΑ r τΙΝΩ ΕΤΙΝΑ (TINO ex TINΩ factum) K τΙΝΩ ΕΠΙΝΑ L CTΕΠΙΡΟ ex CTΕΠΙΡΩ factum
K CTΕΠΙ,ΡΩ r ΠΤΕΠΩ d ΕCTΕΠΑ R CTΕΠΕΑ B ΕΥΤΕΠΕΑ L 6 celo B 7 celavi BD

8 caneo Rr cecini] d cenici D aro arui L tero D terui RrD
9 inveniuntur in m B 10 uel in litura B abicitur BD abicitur GLK mu-
tatur BDL motatur GK 11 praemo RB pressi suo siui sterno B tempno
RBK temsi D uro ussi tero trivi B treui D usi (s) L usi RK 12

ⁱ
ω] ρ o RGL ut om. GL ΠΤΕΥΩ Rr ΠΤΕΥΩ GL ΕΠΤΕΥΩ K 13 πλέω] add. d
ΠΑΕΥΩ G ΒΑCΙΑΕΥΩ D ΒΑCΙΛΙΑΕΥΩ G ΒΑCΙΩ ΕΙΩ L ΒΑCΙΟ ΕΙΩ (o ex ω mut.) K
apud nos om. L 14 quippe uel in G in io uel in eo L eo] o D 16 mo-
tuo motuas G 17 inveniuntur Rr 18 puras in mg. add. K 19 ruo ruis facio
facis. L 22 diseremus K 23 in add. r 24 accidentia K 25 et in omni-

et in omnibus

bus] quomodo supradicta Rr

p. 840. 41 P.

p. 431. 32 K.

possunt et numeri sine personis et personae sine numeris inveniri: numeri, ut 'quinq̄ues', 'decies', personae, ut 'meatim', 'tuatim'; quamvis enim a singulari pronomine derivantur, indifferenter tamen tam singulari quam plurali numero verborum coniunguntur, ut 'meatim dicis' et 'meatim dicitis'. sed in adverbio species quaedam invenitur haec habens di-³visa, in verbo vero et nomine et pronomine et participio omnes voces vel singulares habent numeros vel plurales et personas simul cum numero vel finitas vel infinitas. nomen tamen et participium in omni casu tertiae sunt personae absque vocativo, qui solus ad secundam profertur personam.

DE PERSONIS.

10

101 Sunt igitur personae verborum tres. prima est, quae de se loquitur vel sola vel cum aliis, ut 'dico dicimus', secunda, ad quam loquitur, de ipsa vel sola vel cum aliis, ut 'dicis dicitis', tertia, de qua extra se et illam, ad quam dirigit sermo|nem, posita loquitur prima, ut 'dicit dicunt'. et prima quidem et secunda verborum personae finitae sunt, praesentes¹⁵ enim demonstrantur, tertia vero infinita est itaque eget plerumque pronomine, ut definiatur. et prima quidem et secunda persona verborum pronomibus iungi possunt solis, tertia vero etiam nominibus, quae per se tertiae sunt personae, absque vocativo casu, quod ante diximus, ut 'lego ego', 'legis tu', 'legit ille' vel 'legit Cicero'. nam si dicam 'lego Cicero',²⁰ soloecismus est, nisi addidero pronomen, dicens 'lego ego Cicero' vel 'legis tu Cicero', exceptis illis verbis, quae sunt substantiae vel vocandi, ut 'Priscianus sum, Priscianus vocor, Priscianus nominor, Priscianus nuncupor'. et prima quidem potest sibi et secundam et tertiam coniungere, ut 'ego et tu facimus, ego et ille facimus', secunda vero non potest con-²⁵iungere sibi nisi tertiam, ut 'tu et ille facitis', tertia vero nec primam nec secundam, sed alteram tertiam, ut 'iste et ille faciunt'. et prima quidem potest etiam secunda et tertia absentibus per se loqui, ut saepissime apud comicos videmus induci personas, quae ipsae ad se loquantur, ut Simo in Andria:

30

Non dubium est, quin uxorem nolit filius.
secunda vero vel tertia sine prima non potest esse; potest tamen prima et

1 in vocc. numeri sine desinit lacuna cod. H personae sine H 3 diriuentur Br deriuentur b indifferenter G indifferenter K tamen om. BDGLK spcr. H tam] tum G 4 et om. H 5 quaedam species B deuisa L 6 voces tam singulares ht L 7 personasimul B 9 saecundam D 10 INCIPIT DE PERSONIS. D una linea vacua in H 11 quae de ipsa loquitur D 13 extra] r intra R 14 derigit G ut dici dicunt B 15 quidem om. L persona D 16 post tertia uero sqq. — tertia uero om. R add. r 18 etiã b et*** B per se r 19 personae sunt GL abque Rr 20 dicam] d dico D 21 soloecismus L uel add. r 23 p̄scianus h. l. quater GLK 25 uero add. r adiungere L 26 ne^c primam Rr 27 primam quidem Rr 30 Ter. Andr. I 2, 1 31 dubiumst Bas. 32 saecunda K esse non potest GL

p. 841. 42 P.

p. 432. 33 K.

secunda sine tertia, et prima et tertia sine secunda inveniri. est enim ubi ipsa prima persona ad se quasi ad secundam loquitur personam, sed figurate, ut Dido in IIII Virgilio:

Infelix Dido! nunc te facta impia tangunt?

5 Tunc decuit, cum sceptrā dabas.

Et quoniam sunt quaedam verba, in quibus naturaliter vel omnes vel 102 quaedam deficiunt personae, de his breviter dicamus. in imperativis prima persona singularis non potest esse, quod naturaliter imperans ab eo, cui imperat, dividitur; cum ergo prima persona est, quae loquitur, ipsa sibi 10 imperare non potest. unde hic modus et vocativum casum asciscit, qui in secunda tantum persona invenitur, ut 'doce grammaticae'; nam tertiae quoque personae imperantes internuntia utimur || secunda persona, ut 'grammaticae legat discipulus tuus'. ergo si absit secunda persona, non possumus imperare tertiae, nisi figurate ad nosmet ipsos loquentes quasi ad 15 secundam personam. itaque quae Latini in plurali numero imperativa primae personae accipiunt, haec Graeci ὑποθετικά vocant, id est suppositiva sive hortativa. dicunt enim, quod superior debet | ostendi qui imperat eo cui imperat, hic autem suam quoque coniungens personam, similem se sociumque in hac ipsa re, de qua imperat, ostendit futurum illis, 20 quibus imperat, ut 'pugnemus', 'legamus', quasi ad socios videtur hoc modo uti; itaque melius illis visum est hanc personam numeri pluralis separare ab imperativis. sciendum tamen, quod frequentissime iste modus 103 pro optativo ponitur vel deprecativo, ut:

Musa, mihi causas memora, quo numine laeso,

25 et apud Terentium:

Fac amabo.

ergo si ad deos, qui omnibus superiores sunt, imperativo utimur modo, cur non etiam ad socios vel ad eiusdem naturae quoscumque homines, quamvis maiores nobis vel similes, per connumerationem nostri quoque, 30 quae fit in prima persona plurali, hoc modo [id est imperativo] utamur?

1 secunda persona sine K 2 quasi] r que R 3 Verg. Aen. IIII 596 sq.

III. virgilio libro GL .IIII. Virgilio Kk IIII aeneidos virgilio B 4 facta H fata R

5 Tum Verg. Med. 7 dicamus] disseremus GL diseremus K 8 cui imperat Hh 9 dividitur] h diuidatur H quae loquitur add. r 10 unde et hic H modus in mg. add. K modus uocativum G modus de uocativum H adsciscit B qui ** in H 11 grammaticae B grammaticae K 12 imperantes personae B internuntia] r internuntia R grammaticae (a) K 14 imperare H figuratae G figuratae H 15 plurali ex plurale ni f. corr. H 16 ὑποθετικά] r

ΥΠΟΘΕΤΙΚΑ R id est] id L 17 hortativa H 18 coniungens RD post personam in mg. per omnia add. b psimilem D 19 illis quis impera Rr 21 uisum hanc Rr numeris B 22 frequentissime B 23 optativo Rr deprecativo RBH Verg. Aen. I 8 24 musa G causa (sic) mihi B causas om.

G laedo L 25 apud H Ter. eun. III 3, 28 post Terentium: in add. RBHGL in eunucho r in andria h in II. K 27 ad eos L modo utimur B

Infinita quoque et impersonalia et gerundia vel supina carent personis naturalitèr. praeterea in nominationibus, id est *ὀνοματοποιίαις*, sive nominum seu verborum novis conformationibus, non omnes declinationis motus sunt quaerendi, ut 'tinniat' - Persius:

Ne qua subaerato mendosum tinniat auro --, 'taratantara' - Ennius:

At tuba terribili sonitu taratantara dixit --, 104 ut etiam apud Graecos *σίζε ὀφθαλμός, ἔκλογξαν δ' ἄρ' οἰστοί, φλοῖσβος*. 'Pluit' et 'tonat' et 'fulminat' et multa similia, quae ad homines non pertinent, proprie quidem ad tertiam dicuntur personam, possunt tamen etiam in prima inveniri persona et secunda per poetarum *προσωποποιίας*, id est conformationes, vel per responsa dei et per apostrophas, quasi ad ipsum Iovem praesentem, et sunt quasi propria || verborum, quae ad solum Iovem pertinent.

Reperiuntur tamen et alia verba, quae in usu deficiunt personis, ut 'cedo', 'sodes', 'salve', 'furus', 'ave', 'infit', 'foret'. quamvis et infio et furo apud Varronem inveniuntur et 'forem' apud Terentium in hecyræ:

Nam si utrumvis horum, mulier, umquam | tibi visus forem.

'fore' quoque dicitur, ex quo 'confore' Terentius in Andria compositum protulit:

et id spero confore.

1 quoque impersonalia *G* impersonalia *B* 2 *ΟΝΟΜΑΤΟΠΟΙΗΤΑΙΣ BHG et*
*extremo i eraso L ΟΝΟΜΑΩΠΟΙΗΙC Rr *ΟΝΟΜΑΤΟΠ+ΕΙ+ΙC D ΑΝΟΜΑΤΟΠΟΙΗΤΑΙC K 3 seu]*
sive K 4 Pers. sat. 5, 106 5 neq; Pers. Val. 6 Montepess. pr. Val.

6 *Enn. ann. II 35 E. S. ann. fr. inc. VIII p. 67. XL Vahl. 7 ait at L Ad*
tuba tribili(s) D .Taratantara H 8 σίζε — φλοῖσβος in mg. add. d Hom.*
Od. VIII 394 σίζε] οἰσε d CΙΣΕΟΦΕΛΛΜΟC B CΙΣΕΟ.ΦΕΛΛΑΜΟC H ωφθαλμοC R
οφθαλαμοC G οφθελαμοC L οφθαλαμοC K Hom. II. 1 46 ΕΚΑΛΓΞΑΝ HGLK

9 *ΕΚΑΛΓΧΑΝΔΑΡΑ, ΟΙCΤΟΥ Rr ΕΚΑΛΓ.ΞΑΝΔΑΙΛΑΡΑΝΟΙΤΟΙ d ΔΑΡΑ BGLK ΟΙC.ΤΟΙ G ΟΙCΤΟΥ*
B ΟΙCΓΟΙ K φλοῖσβος] v. Hom. II. V 322. 469 X 416 XX 377 φλωῖσβωC R
φλοῖσβωC H 9 fulminat in fluminat corr. D 10 non eras. in K propriae K

11 *προσωποποιητας Rr προσωποποιητας Rr προσωποποιητας B προσ-*
ωποποιητας GK προσωποποιητας D προσωποποιητας H IAC in lituram inseruit h προσ-
ωποποιητας L 12 id est] . Item B conformationes] h confrmationes(i?) H
per om. B diei K apostrophos R 13 post Iovem: praesentem — Iovem om.

14 *pertinent Rr 15 repperiuntur L 17 et ** furo (in) R furo*
(e?) D furo inter Varronis fragm. inc. posuerunt edd. v. § 59, de infio v. § 61
Terent. hec. III 1, 10 18 haecyra RDH hecira K echyra GL echyra B
19 utrum ues K harum mulierum quam LK mulier umquam] rd mulierum
quam RBD usus D 21 Ter. Andr. I 1, 140 post Terentius: compositum add.
*D LK compositum] h. etiam t. extat in RLK ***** (positiū?) D 22 protulit]*
posuit L 23 et spero Terentiani libri confore spacr. r confore. eleua
litteras LK confore ellua litas G

DE NVMERO.

Numerus accidit verbis uterque, quomodo et omnibus casualibus, singularis, ut 'lego', pluralis, ut 'legimus'. necesse est autem in omnibus declinabilibus utrumque simul inveniri, sicut supra dictum est, numerum et personam. sciendum tamen, quod, quamvis et in nominibus et pronomibus et in participiis inveniantur voces communes singularis et pluralis numeri - ut 'poetae', 'viri', 'fluctus' genitivi singulares et nominativi plurales sunt, similiter 'caedes', 'verres', 'dies', 'res' nominativi tam singulares sunt quam plurales, 'ipsi' vero et 'isti' et 'illi' dativi singulares et nominativi plurales -, in verbo numquam hoc invenitur apud Latinos, quamvis apud Graecos in multis, ut *ἔτυπτον* tam singulare est primae personae quam plurale tertiae praeteriti imperfecti, similiter *ἔχαιρον*, *ἔφερον*, *ἔπραττον*, *ἐλάλουν*, *ἐποίησαν*. | ||

1 INCIPIT DE NVMERIS. D 2 accedit K omnibus] r in omnibus RG 3 ne
 se est bilibus
 ces autem Rr 4 declinationibus Rr declinationibus H 5 tamen om. L
 quamvis in B nominibus] r omnibus R et in pronomibus] r et pro omnibus R
 6 et in participiis Dd et participiis L et pluralis] r ut pluralis R 8 post sunt:
 similiter — sunt om. R add. r nominati^{ui} tam Ll 10 et in nominatiui Rr
 ll et τυπτον K χαιπον D επιπτον B et τυπτον G επιπτον R επιπτον L 12 plu-
 ραλε B Tertia R εκαιρων επιγατων εαλαων επιπτοιη Rr εκυπον ευετον επι-
 αττον εαλαων επιοιων. D εκαιπον ευετον επιπαττον εαλαουνηεπιοιων H εκαιπον
 ευερον επιατον εαλων επιωιν L εκαιπον ευετον επιαττον (sic g επιαττον G) εα-
 λων (εαλαοιν G) επιοιων GK

Artis Prisciani viri disertissimi gramatici caesaris doctoris urbis rome consti-
 politinae praeceptoris mei liber viii de uerbo explicitus.

Incipit eiusdem liber viii (viii r) de generali uerborum declinatione Rr

ARTIS PRISCIANI (PRISCIANI GL) VIRI DISERTISSIMI GRAMATICI CAESARIENSIS (CAESAREN-
 SIS B? L) DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLITANAE (CONSTANTINOPOLITANAE H) PRÆ-
 TORIS MEI LIBER VIII DE VERBO EXPLICITVS FELICITER.

INCIPIT EIVSDEM LIBER VIII (IX L) DE GENERALI VERBI (VERBI B) DECLINATIONE BGL
 RI

ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTISSIMI GRAMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE CON-
 STANTINOPOLITANAE PRÆCEPTORIS MEI LIBER VIII. DE VERBO EXPLICITVS.

INCIPIT EIVSDEM LIBER VIII, DE GENERALI VERBI DECLINATIONE H

explicit liber viii de uerbo

incipit eiusdem liber viii de regulis generalibus praeteriti perfecti omnium con-
 iugationum et postea de praeterito perfecto primae et secundae coniugationis D

INCIPIT EIVSDEM LIBER VIII. DE GENERALI VERBI DITIONE K

ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTISSIMI GRAMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE
 CONSTANTINOPOLITANAE PRÆCEPTORIS MEI LIBER VIII. DE VERBO EXPLICITVS EST FELICITER.

INCIPIT EIVSDEM LIBER NONVS DE REGULIS GENERALIBVS PRAETERITI PERFECTI OMNIVM
 CONIUGATIONVM ET POSTEA DE PRAETERITO PERFECTO PRIMAE ET SECVNDAE CONIUGATIONIS.

FLAVIANVS THEODORVS DIONISII V. D. MEMORIALIS SACRI SCRINII EPISTOLARVM ET AD-
 IVTOR V. M. QVAESTORIS SACRI PALATII SCRIPSI ARTEM PRISCIANI ELOQVENTISSIMI GRAMMA-
 TICI DOCTORIS MEI MANV MEA IN VRBE ROMA CONSTANTINOPOLI. DIE TERCIO IDVVM IANVAR
 MAVORTIO. V. C. | consule indictione. v. Darmstad.^b

LIBER NONVS.

p. 843—45 P.

p. 435. 36 K.

DE GENERALI VERBI DECLINATIONE.

I 1 Dictionum aliae sunt uniformes, id est indeclinabiles, ut adverbia, coniunctiones, praepositiones, interiectiones, aliae declinabiles, ut nomina, verba, participia, pronomina. earum ergo aliae in principio moventur, ut pronomina transeundo in personas, 'mei tui sui', 'mihi tibi sibi', 'me te se'; 'meus tuus suus', 'mei tui sui', 'meo tuo suo'; in genera vero et numeros et in casus transeuntia finem movent, sicut nomina, pronomina quoque, quae discernunt genera, ut 'ille illa illud', 'ipse ipsa ipsum', nec non etiam participia, quibus omnia fere accidunt tam nominibus quam verbis accidentia, || unde non solum in fine per genera et casus et numeros, sed etiam in principio est quando moventur per tempora, ut 'lavans lauturus', 'fövens föturus', 'mövens möturus'. verba autem et in principio et in fine et in medio moventur, non tamen per singula tempora 2 omnes motus necesse est pati, sicut ostendetur. oportet igitur de his ratione congrua exponere. cur tamen a praesenti, sicut a nominativo, declinationis exordium sumimus, superius tractatum est, quod scientes de ceteris dice|mus.

Praeteritum imperfectum apud Latinos principium numquam movet, sed finem, ut 'amo amas amabam', 'doceo doces docebam', 'lego legebam', 'facio faciebam', 'munio muniebam'. et in prima quidem coniugatione a habet ante 'bam' - secunda enim persona in 'as' desinens abiecta s || assumit 'bam': 'amo amas amabam', 'meo meas meabam' -, in aliis vero omnibus e productam: 'docebam', 'legebam', 'audiebam'. in quarta enim coniugatione est quando antiqui transmutantes locum voca-

2 uniformis Rr	^d auerbia D	3 coniunctiones] rk coniuntiones RK	4 es- in
rum] d eorum BHLKr et ni f. D	alia H	6 et in numeros BDHG	et
numeros et casus L	8 quae om. D	genera in ras. B	9 nec non] k nec
nec K omnia] omnia R	11 in principio H	12 föturus H	möturus H
13 "et in medio "et in fine K	15 sicut nominatio Kk	16 Superius H	
tractum R	17 dicamus H dñs K	19 sed] r de R	amo D lego] r lego
legis Rh lego legi* H	legebam Rr	21 secunda] rb secunda R	secunda B
22 adsumit B	bam ut amo Bd	23 e add. d	audiebam, quarta enim con-
igã est K audiebam. Quarta autem coniugatio est GL	24 enim] tamen in litura h		

p. 845. 46 P.

p. 436. 37 K.

lium pro i et e 'ei' diphthongum proferre solebant, quam postea in i longam verterunt, ut 'polibam' pro 'poliebam', 'munibam' pro 'muniebam'. in 'eo' vero desinentibus verbis eiusdem quartae coniugationis nec possumus aliter proferre praeteritum imperfectum nisi i ante 'bam' servantes, ut 'eo ibam', 'adeo adibam', 'veneo venibam', 'queo quibam'; nec mirum, cum haec verba ex secunda persona faciunt tam praeteritum imperfectum quam futurum ad similitudinem primae et secundae coniugationis; nam tertia et quarta coniugatio solet ex prima persona gignere tam praeteritum imperfectum quam futurum: praeteritum imperfectum mutatione 3
10 o in e productam et additione 'bam', ut 'lego legēbam', 'facio faciēbam', 'audio audiēbam', futurum mutatione o in 'am': 'lego legam', 'facio faciam', 'audio audiam', exceptis in 'eo' desinentibus, quae, sicut supra diximus, a secunda persona faciunt supra dicta tempora.

Praeteritum perfectum tres habet motus, in principio et in medio ple-
15 rumque, non tamen semper, in fine vero semper; in principio et in medio et in fine: 'caedo cecīdi', 'cado cecīdi'; in medio et in fine: 'decerno decrevi', 'porrigo porrexi'; in fine tantum: 'pando pandi', 'defendo defendi'. est etiam invenire quaedam verba, in quibus principium movetur et finis medio integro manente: 'mordeo momordi', 'tondeo totondi'.

20 Plusquamperfectum eosdem motus habet, quos et praeteritum perfectum, a quo et nascitur.

Futurum principium quidem servat in omnibus verbis, finem autem movet, ut 'amo amas amabo', 'doceo doces docebo', 'eo is ibo', 'lego legam', 'audio audiam'.

25 Positio activorum vel neutrorum verborum in o desinit. et in prima 4 quidem coniugatione pares habet syllabas pri||ma et secunda persona: prima enim mutat o in 'as' et facit secundam, ut 'amo amas', 'meo meas', 'hio hias'. in secunda vero coniugatione prima persona in 'eo' desinit, quas in 'es' productam mutans facit secundam, itaque necessario una syllaba
30 minor est secunda: 'doceo docēs', 'moneo monēs'. in tertia vero, si i ante o habuerit prima persona; abiecta o assumit s et facit secundam, itaque minuitur una syllaba, ut 'cupio cupis', 'facio facis', 'sapio sapis'. alia vero quaecumque litera ante o posita o in 'is' convertens facit secundam, ut 'veho vehis', 'ruo ruis', 'lego legis', 'gero geris'.

1 ei] r & R proferrae H solebant] r solebam R 5 ueneo ex uenio
corr. H uenio uenibam (sic) sup. lin. G ueniebam RDH queo D quie-
bam Rr 8 tertia et quarta] r tertiae et quarte R tamen Rr 10 additione
Rr facio spscr. L 11 futurum — audiam add. r ut lego GL 12 excep-
tis] r excentis R f. exentis 14 in mediū Rr 16 caedo] d cedo RD ut caedo
K cecidi] cecidi DGLKr cedi R 19 integra K 23 doceo add. h 24 au-
diebam Rr 26 habent r "persona" prima et secunda K 28 in.e Dd
quas] r quos R quam h 29 secundam] r secundum R 31 adsumit B faciet Rr
32 syllaba ex corr. h 33 quaecumque] r quaecumque R lytera G faciet D

p. 846. 47 P.

p. 437. 38 K.

Exciipiuntur 'fero', 'volo', 'edo', quae inaequalem habent declinationem, ut 'Iuppiter Iovis', 'iter itineris', 'femur feminis'; sic etiam in verbis, ut 'fero tuli', 'volo vis vult', 'edo es est', de quibus non incongruum esse videtur in praesenti quae possumus rationabiliter tractare.

5 'Fero' per concisionem, id est syncopen, i literae secundam et tertiam facit personam: 'fero fers fert' pro 'feris ferit', quod puto differentiae causa fieri, ne, si 'feris ferit' diceremus, putaretur ab eo esse, quod est 'ferio feris', cum nulla scripturae esset differentia, quamvis temporum syllabatorum esset. hoc autem in multis solet fieri dictionibus, ut 'praeter regulam habeant declinationes vel accentus differentiae causa, ut 'coniunx' 10 coniugis' pro 'coniungis', ne verbum putetur esse, et 'nostrās' ultima circumflexa quando est nominativus singularis ad differentiam pluralis accusativi. pluralia supra dicti verbi in prima et tertia persona secundum rationem tertiae coniugationis proferuntur: 'ferimus ferunt', in secunda vero per concisionem: 'fertis' pro 'feritis'. in praeterito quoque imperfecto 15 et in futuro regulam servat tertiae coniugationis: 'ferebam feram feres feret'. in omnibus quoque aliis modis servat rationem eiusdem coniugationis, exceptis illis, quae solent a secunda persona nasci. in his enim servat eiusdem personae concisionem, ut || 'fers fer ferte fertote ferrem ferre'. nam quae a prima persona accipiunt regulam, rectam declinationem sequuntur: 'fero ferebam feram'.

6 A 'volo' quoque secundam personam per concisionem l consonantis et mutationem o in e et adiectionem 'is' per diphthongum proferebant antiquissimi: 'volo veis' pro 'volis', sed 'ei' diphthongum in i longam postea converterunt more Boeotio. et possumus in hoc quoque dicere, quod 25 in 'fero fers' verbo diximus, differentiae causa hoc esse factum, ne, si 'volis' diceretur, dativus et ablativus pluralis existimari posset nominis, quod est 'vola', vel quod in Graecis dictionibus plerumque Latini gaudentes brevitate faciunt concisiones, ut in vocativis in 'ie' desinentibus tam

1 edo nolo B	2 iupiter D	iteneris GLK	iteris B	foemur fe-
minis H	3 ingruum K	4 uidetur esse L	possumus] d	possimus D
5 consionem Rr	est per syncopen B	6 feri] l fer* L	7 casa Bb	8
ferio feris ferit cum BGLK	nulla* scriptura* K	esse BD	9 syllabatorum] r	
syllabaram R	solet in multis fieri B	10 nel accentus uel d	11 pro coniugis	
Rr putaretur G	12 nominativis Dd	post accusativi in mg. a nra nominatio		
singulari add. r	13 et in tertia G	15 uero persona per B	per concisionem	
per concisionem L	pro feritis om. R add. r	quoque perfecto R	16 futuro] r	
futura R	17 serua Rr	18 illis ***** (illis) L	persona spscr. d	personasci
Rr	19 ut om. D	fertote om. RB add. r	20 rectam] r	recta R
quuntur] r	secuntur RBH	sequuntur K	feram add. r	22 secundam] r
secundum R	23 mutatione B	electionem D	is] his R	proferebat B
nolo uolis L	volis] r	ualis R	diphthongon B	25 more boetio B
more poetico GL et in litura k	dicero Rr	26 uerbo om. L	27 et ablativus] uel ablativus BDH	29 breuitati RBGKI

p. 847. 48 P.

p. 438. 39 K.

Græcorum quam Latinorum nominum: 'Palladi' pro 'Palladie' et 'Terenti' pro 'Terentie', similiter 'Πολυδεύκης Pollux', 'διδῶ do', 'ἐμέ me', et in nominibus literarum pro 'alpha', 'beta' 'a', 'b' dicentes, et in his anomalis verbis, quae sine dubio a Graecis sumpsimus: 'fero', 'volo', 'edo', 'sum' quoque per abscisionem i finalis et additionem s in principio loco aspirationis, sicut 'ἕξ sex', 'ἑπτὰ septem', 'ἥμισυ semis', et mutatione ε in u: 'εἰμι sum', ut 'διδῶ do'; βούλομαι quoque forte brevitatis causa 'volo' fecerunt diphthongo mutata, ut 'βοῦς bos', ut 'πούς pes'. tertia quoque persona per concisionem i profertur: 'volt' pro 'volit'. in hac quoque o in u convertentes 'vult' dicimus, quamvis rationabilius sit 'volt' dicere, quo magis vetustissimi utuntur. in pluralibus prima quidem persona pro i u | habet paenultimam: 'volumus' pro 'volimus'. secunda vero per concisionem i profertur tertiae personae singulari addita 'is', sicut in aliis quoque solet verbis: 'amat amatis', 'docet docetis', 'legit legitis', 'fert fertis', 'est estis', 'volt' vel 'vult' 'voltis' vel 'vultis'. tertia secundum formam supra dictae tertiae coniugationis a prima persona o in 'unt' conversa profertur: 'volo volunt'. per cetera quoque tempora indicativi hoc verbum servat regulam tertiae coniugationis: 'volebam volui volueram volam voles volet'. in imperativo deficit; nec mirum, quippe corrupta secunda persona indicativi, ex qua solet imperativi secunda nasci, tertia quoque, quamvis in hac coniugatione ex prima persona indicativi fieri solet mutata o in 'at': 'lego legat', 'dico dicat', 'fero ferat'. et poteramus ab eo, quod est 'volo', dicere 'volat', tamen, ne dubitatio fieret significationis, non est ab auctoribus usitatum; utimur ergo subiunctivo pro hoc: 'velis velit'. aliam quoque quidam rationem de hoc conati sunt reddere, 8

1 pro palladiae R et om. GLK 2 terentiae D terentiae RB terentiae H terentiae L ΠΩΥΛΔΕΥΚΗΣ R ΠΟΛΥΔΕΙΚΕΣ G ΠΟΛΟΔΕΙΚΕΣ L ΠΟΛΥΔΥΚΕΣ K polludences B polydeuces ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ Dd polydeuces ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ Hh διδῶ]

r ΔΙΔΩ K ΔΙΔΟ R ΔΥΔΩ G διδῶ do] ΔΙΔΟΔΩ B ΕΜΗ G ἐμέ me] ΕΝΕ ΜΕ H in omnibus K 3 lyterarum G et beta a. b. e. B

in his RD 4 sumpsimus] r b sumpsimus RBL 5 i finalis — mutatione in mg. add. d 6 sicut est D ἕΞΑ DGLKr ΕΞΑ B ΕΠΤΑ B ἑμισυ R ἑμισυ B ἑμισυ D ἑμισυ GK ἑμισυ L ἑμισυ H ἑμισυ h semi H et] sed B

mutationē BD ε] ei BD e G Ε LK 7 ei. mi. R ἑμί D ἑμί Rr ἑμί GLK ut ἑμί H ut] et r ΔΥΔΩ GK διδῶ do] r ΔΙΔΟΔ R ΔΙΔΑΔΟ eras. in B ΒΟΥΛΑΜΑΙ G ΒΟΥΛΟΑΙ H ΒΟΥΛΑΙ R ΒΟΥΛΩ K βοῦμαι L causa add. r 8 ut

ante πούς om. DHGLK ποῦς pos pes in litura K πῶς Rr ποῖς G post πούς: ποσ add. Hr pos BDGL cf. lib. I § 34 pes] h pe H 9 volt] h uolt BHGL pro uolet B 10 volt] uolt ex corr. h uolt ut f. H 12 vero] autem HG 13 consiquem R unliertiae R 14 fer fertis R 15 voltis] h uolt H

uel uoltis K Tertiae Rr Tertia (m) B 16 formulam BH persona indicativi fieri solet o B 19 uolet. Imperatiuo GLK deficit G de] deficit H correpta

in litura b 20 ex quo RrD secunda persona nasci RDK secunda perso nasci

Hh 22 et K at ut lego GL 25 quidam] r quidem R de hoc rationem L reddere dicentes quod BDHGLKr

p. 848. 49 P.

p. 439. 46 K.

quod imperativus modus necessitatem significat, voluntas autem libera debet esse: itaque hoc verbum, quod carere debet necessitate, caret imperativo. ex hoc tamen compositum habet imperativum in secunda persona in i desinente: 'noli'. licet tamen et subiunctivo, ut supra diximus, uti pro imperativo, id est 'velis', 'fac velis'. in prima enim et tertia persona omnium verborum imperativus praesens similis est subiunctivo. optativus quoque eius verbi tam in praesenti sive in praeterito imperfecto quam in futuro similiter corrumpit regulam, ut 'vellem' et 'velim'. et praesentis quidem, quod et praeteritum est imperfectum, causa est corruptionis corruptio secundae personae indicativi, ex qua oritur, futuri vero synonymia, id est anceps significatio, quae fieret, si 'volam volas volat volamus volatis volant' diceremus. itaque pro 'volam' 'velim' auctoritas non irrationabiliter tradidit | dicere. et 'volim' tamen pro 'velim' proferebant. Cicero in II de natura deorum: quo facilius id, quod docere volumus, intellegi possit. alia vero omnia, quae a prima persona supra dictae coniugationis solent nasci, integram servant declinationem exceptis supra dictis synonymiae causa.

9 'Edo' quoque per syncopam [id est per concisionem] d litterae facit secundam personam et per synaeresim e et i in 'ei' diphthongum coacta et 'ei' diphthongo in e productam conversa differentiae causa, ne, si 'eis' diceretur, aliud significare putaretur: 'edo c̄s'. quod non dubito differentiae causa esse factum, ne, si 'edis' diceretur, dubitationem faceret scriptura, quomodo deberemus pronuntiare e, productam an correptam. huic opponitur: 'cur ergo in prima persona, cum similis esset dubitatio, hoc non est factum?' ad quod dicendum, quod, etsi concisio d litterae facta esset, multo maior fieret erratio. si enim 'eo' diceretur pro 'edo', nulla esset,

1 necessitatem L 3 tamen om. GLK 4 liquet L 5 persona plurali omnium K 7 huius L eiusdem HK tam om. BDH add. bh tam in praesenti sive] in praesenti tam GL sive] ** K sū k quam futuro K 8 corrumpit G et uellim Rr 9 corruptionis corruptio secundae personae] scripsi corruptio secundae (saecundae Rr) personae RB

corruptionis secunda persona DGLK corruptio secunda persona Hh 10 quo Dd synonymia BHGLK sinonima D sinonimia d 12 pro in mg. K inrationabiliter B 13 tamen om. H inter uelim et proferebant ad mg. anti- qui proferebant add. d Cicero] d Caro D Cicero de nat. deor. II 32, 81

14 deorum ex rerum corr. H docere Rr volumus] sic libri quidam Cic. Lambiniani, ex Prisciano f. interpolati uolumus libri Cic. tantum non omnes uolumus (quod ex ditto-graphia uolumus et uolumus ortum videtur Struvio lat. Decl. u. Conj. p. 321) Creuzeri Paris. alter. 'sic saepe veteres Grammatici, quas in vitatis exemplaribus suis sordes reperissent, pro archaismis venditant' Heindorfus ad Cic. l. l., quod non tantum ad veteres grammaticos pertinere docet censor Krehli Ienensis l. l. p. 422, cui uolumus indicatiui forma videtur esse 15 omnia] d nomina D 16 solent — supradictis add. r 17 synonymiae] d synonymiae B sinonimiae G synonymia D 18 facit om. L, post secundam personam sup. lin. add. G 20 diphthongo] dyptongū D dyptongon B diceretur om. G 22 factum quomodo declinare debeas ne LK eidis D 23 opponitur] k apponitur GK 24 ergo] igitur DHLK 25 facta esset d litterae GL 26 multo] d multū D pro edo] praedo H proedo h post pro edo sqq. usque ad pro edo om. R add. r

p. 349. 50 P.

p. 440. 41 K.

non dico scripturae, sed nec temporis differentia inter 'eo is', et 'eo' quod pro 'edo' poneretur. itaque iure mansit integra prima persona. II 10
 tertia vero nascitur a secunda addita t, quod in hoc solo et alio uno invenitur: 'sum es est'. et certum est, id quoque fieri differentiae causa, ne, si secundum proportionem aliorum verborum secunda persona s in t convertente tertia proferretur 'es et', ut 'doces docet', coniunctio, non verbum esse putaretur. non solum autem in omnibus aequalibus verbis secunda persona s in t vertit et facit tertiam, sed etiam 'fero' 'fers fert' facit, quod est inaequale. 'edo' tamen in plurali numero servat regulam
 10 tertiae coniugationis: 'edimus editis edunt'. similiter in praeterito imperfecto et futuro: 'edebam edam', et in omnibus, quae solent in hac coniugatione a prima nasci persona, hoc est in tertia persona imperativi: 'edat', et in futuro optativi, qui est etiam | subiunctivi praesens: 'edam edas edat'. in omnibus vero, quae solent a secunda nasci persona, corruptam
 15 invenies regulam coniugationis, 'es' tamen productam, quam a secunda acceperunt persona, servatam ubique: 'ēs, ēst ēste ēsto ēstote ēssent ēsse'.

Nec mireris, si non ubique differentiam faciat vel defectionem anceps significatio; non solum enim in verbis, sed etiam in nominibus et aliis
 20 partibus orationis est quando faciunt differentiam vel accentuum vel litterarum mutatione auctores, est quando non faciunt. ergo, quia de praeterito imperfecto loquentes anomalorum ratio coegit pluribus uti per medium verbis, breviter de illlo repetamus, ut ad cetera facili via pervenire possimus.

25 Praeteritum imperfectum diximus a praesenti fieri sic: in prima quidem et in secunda coniugatione et quarta in 'eo' desinente a secunda persona ablata s finali et addita 'bam': 'amas amabam', 'doces docebam', 'is ibam'; in tertiae vero omnibus verbis et quartae in 'io' desinentibus

1 ° is *Dd* 2 proedo *h* praedo *H* ponetur *GL* iuræ *Rr* 3 t] *r* est *R* -es-t.
BH sola *Rr* et in alio *D* 4 ut sum *GL* certum *D* est *om. D*
 differentia *G* 5 proporcionem *D* post s in t *sqq. usque ad s* in t *om. R add. r*
 6 tertia] tertia persona *d* proferretur] *d* proferetur *DGL* proferretur es et
 in littera *K* coniunctio *H* verbum (or) *B* 7 esse *om. R* in omnibus
om. GL 8 sed etiam fero *K* 9 inaequale est *K* servat regulam
 turo] *d* futurum *D* coniugatio *H* coniugationē *h* 12 "nasci" a prima *L* post
 persona: hoc est in tertia persona *om. R add. r* 13 aptatui *Rr* qui] *rd* quae
R quid *D* est] *r* ēc *R* subiunctatui *K* aedam *H* edas *om. D* 14
 corrupta *B* 15 es in littera *K* producta *H* 16 servata *H* ubique servatam *GL*
 es. es. este *B* este] **** *H* estote esteto *Rr* essent esse] essent uel essem esse
H essem osset *D* 18 faciat differentiam *L* **** *D* facit *H* defectionem *Rr*
 19 in nominibus et in aliis *k* in omnibus aliis *K* . et in aliis *L* 20 defere-
 rentiam faciunt *K* uel litterarum uel accentuum *B* 21 mutationē *BDH*
 et
 est *K* et est *L* 23 reppetamus *L* 25 ut diximus *b* fieri. Sic in *G* . sic
 ex sit *corr. K* 26 et secunda *K* 27 finalis *B* . ut amas *h*

p. 880. 51 P.

p. 441. 42 K.

prima persona mutat o in e productam et assumit 'bam': 'lego legē-
12 bam', 'facio faciēbam', 'venio veniēbam'. et in prima quidem coniuga-
tione et tertia et quarta 'io' desinente una syllaba vincitur prima prae-
sentis persona a praeterito imperfecto: 'meo meabam', 'dico dicebam',
'munio muniebam'; in secunda vero et quarta in 'eo' desinente pares ha-
bet syllabas: 'doceo docebam', 'eo ibam'. nec mirum, cum haec mi-
nuunt secundam personam una syllaba, sicut supra dictum est: 'doceo do-
ces', 'eo is', prima autem pares habet in utraque persona syllabas: 'curo
curas', tertia vero in omnibus aliis absque in 'io' desinentibus, ut 'lego
legis', 'ruo ruis', 'traho trahis'. sed quamvis in 'io' desinentia solent
minui in secunda persona tam tertiae quam quartae coniugationis: 'facio
facis', 'aperio aperis', tamen non a secunda, sed a prima faciunt praete-
ritum imperfectum, sicut docuimus. |

DE PRAETERITO PERFECTO.

III 13 Praeteriti perfecti multiplices et variae sunt regulae. itaque commo-
15 dum putavimus primo quae in eo generalia esse contemplati sumus disse-
rere, postea vero per singulas syllabas tractare de eo.

Omne igitur praeteritum perfectum primam personam in i terminat:
'amavi', 'docui', 'dixi', 'comperi', et assumpta 'sti' facit secundam:
'amavisti', 'docuisti', 'dixisti', 'comperisti', t vero ascita et correpta i 20
tertiam: 'amavit', 'docuit', 'dixit', 'comperit', 'mus' primam pluralem:
'amavimus', 'docuimus', 'diximus', 'comperimus', i tamen paenultima
correpta. secunda pluralis a sua singulari || fit addita s: 'amavistis', 'do-
cuestis', 'dixistis', 'comperistis', tertia autem ex prima singulari nascitur,
i finali conversa in e productam et addita 'runt' vel 're': 'amaverunt' 25
vel 'amavere', 'docuerunt' vel 'docuere', 'dixerunt' vel 'dixere', 'com-
pererunt' vel 'comperere'.

Et nascitur hoc quoque tempus a praesenti, sicut mox docebimus, et

1 mutat o] b mutato B mutata o RL motata o K et om. G assummit R assumpta
GLK adsumpta BDH 2 venebam Hh quidem om. L 3 quarte Rr in io LK
5 munio munio muniebam R muebam Hh uero coniugatione et H et
in quarta in BDGLKr 6 syllabas doceo docebam eo is R post syllabas: doceo
docebam — dictum est add., docebam in doces mut. r docebam munio muniebam
eo K 7 unam syllabam r 8 "syllabas in utraque persona G 9 aliis
del. r 10 soleant BK 11 tam om. D 12 non a secunda in litura K pre-
teritum in litura K 14 de pterito perfecto omnium generaliter coniugationum D
inscr. unius lin. spatio rubricatori vel. om. H 16 in o D disserere] rh disere
RH 17 deo RrD 18 terminant D 19 compleri Rr adsumpta B 20
dixi compleristi Rr ascita B 21 tertiam K complerit Rr pluralem ad-
dita amavimus (fuit addita sc. gloss. ad mus) RB 22 complerimus Rr 23 sin-
gulari sua GL amavistis H 24 compleristis Rr 25 productam] r producta
R ut amauerunt GLK ut amauerunt H 26 amauero Rr

p. 351. 52 P.

p. 442. 43 K.

vel pares habet cum eo syllabas, ut 'iuvo iuvi', 'moneo monui', 'lego legi', 'munio munivi', vel minuitur una syllaba, ut 'facio feci', 'fugio fugi', 'venio veni', vel vincit una syllaba, ut 'oro -oravi', 'curro cucurri'.

Si sint primae coniugationis, abundat praeteritum una syllaba: 'accuso accusavi', 'domo domui', 'sto steti', exceptis duobus: 'iuvo iuvi', 'lavo lavi'. antiqui tamen haec quoque secundum analogiam saepe proferebant, unde Terentius in eunucho:

Dum haec mecum †.puto, accersitur lavatum interea virgo

10 'lavatum' dixit, quod est a 'lavavi', pro 'lautum' vel 'lotum'. in secun- 14
dae vero coniugationis et tertiae verbis in 'io' desinentibus et in omnibus
quartae numquam crescit praeteritum perfectum, sed vel pares habet praesenti
syllabas vel minuitur: pares, ut 'pareo parui', 'habeo habui', 'cupio cupivi',
15 'munio munivi', 'aperio aperui'; minuitur una syllaba, ut
'augeo auxi', 'ardeo arsi', 'video vidi', 'facio feci', 'comperio comperi';
in aliis vero omnibus verbis | tertiae coniugationis modo pares habet, modo
una syllaba vincit, numquam autem minuitur: pares, ut 'ago egi', 'frango
fregi', 'vinco vici'; vincit: 'credo credidi', 'accerso accersivi', 'occulo
occului', 'curro cucurri'. et notandum est in omnibus verbis disyllabis,
20 quibus interposita est consonans, quod, si pares sint in praeterito et in
praesenti syllabae, paenultima vel natura vel positione producitur, sive sit
in praesenti longa sive non, ut 'iūvo iūvi', 'rēgo rēxi', 'lēgo lēgi', 'frāngo
frēgi', 'scāndo scāndi', 'lūdo lūsi', exceptis 'scindo scīdi', 'findo fīdi',
'bibo bībi'. si enim pura sit paenultima, in plerisque corripitur etiam 15
25 in praeterito, ut 'luo lūi', 'nuo nūi', 'spuo spūi', 'suo sūi', 'ruo rūi',
'eo īi' (invenitur et 'īvi'); in paucis producitur, ut 'struo strūxi', 'fluo
flūxi', 'neo nēvi'. idem fit etiam, cum a trisyllabis prae|sentibus disyllaba
fiunt praeterita, ut 'sedeo sēdi', 'video vīdi', 'facio fēci', 'capio cēpi',
'iacio iēcī', 'augeo aūxi', 'ardeo ārsi', 'foveo fōvi', 'faveo fāvī'. in cres-
30 centibus vero, in quibus repetitio fit principii per praeteritum, paenultima

3 ueni moneo monui uel *Dd* 4 abundat *Dd* habundat *R* 5 domo *del. r* 6 hoc *D*
uel proferebant
protulerant *G* 7 *Terent. eun.* III 5, 44 8 reputo *Terentius* accersitur] *rd*
accessitur *R* acersitur *DK* accessitur *G* arcesitur *LI* 11 coniugationis tertiae *Rr*
12 habet pares *LK* praesentis *GLK* 13 par+ui (a) *R* habe^o *Rr* 14 ap-
aperui
perio minuitur una (uitur una in *litura r*) *Rr* 15 auge. *Rr* 17 minuitur in *li-*
tura k ut *om. G* 18 uinci *RrH* vincit] *om. DGL* uincit una syllaba *RK* cres-
cit. Vt *d* ut credo *Hr* arcesso *B* acerso acersiu *Hh* arcesso arcessiu *LK*
occulō *H* 19 notandum in *K* 20 in quibus *K* 23 fregi *add. r* scandali
et findo *Hdi*
Dd scindi scīndi. Si *Rr* scindi *K* scīdi(n?) *H* et findo *BD* fīdi(n?) *H*
24 bibo bibi *om. BDGLK* et bibo bibi *d* penultima in plerisque pura sit *K*
corripitur *R* 25 suo sui *om. G* 26 ut est struo *GLK* 28 caepi *H* coepi *B*
30 reppetitio *L* repititio *K* fit repetitio *G* et per *Rr* per *add. d*

vel antepaenultimae principalis syllabae praesentis tempora servantur in praeteriti paenultima, ut 'caēdo cecidi', 'cūro cucūri', 'mōrdeo mōmōrdi', 'tōndeo totōndi', 'spōndeo spopōndi', 'fallo fefelli', 'pēdo pepēdi', 'cādo cecidi', 'pārio pepēri', 'cāno cecini', 'tēndo tetēndi', 'pōsco pōpōsci'. excipiuntur 'pēllo pepēli', 'tāngo tētgi', 'pāngo pepgi', 'pūngo pupgi', 'disco didici', 'percēllo percūli' et 'tūndo tutūdi', unde Horatius in epistularum libro II:

Speratum meritis. diram qui contūdit hydram.

Et in prima quidem coniugatione principium immobile manet in supra dicto tempore exceptis quattuor verbis: 'sto steti', 'do dedi', 'lāvo lāvi', 'iūvo iūvi'. illa enim duplicant consonantem, haec vocalem in praesenti correptam paenultimam in praeterito perfecto producunt, quod in nullo alio supra dictae coniugationis accidit verbo. in secunda vero et tertia in omni loco est, ubi invenimus moveri literas vel syllabas praesentis. per singulas igitur tam vocales quam consonantes per ordinem ostendemus solitas fieri mutationes.

A brevis modo manet eadem, ut 'cāreo cārui', 'rāpio rāpui', 'vāleo vālui', modo producitur: 'fāveo fāvi', modo mutatur in e correptam, ut 'cādo cēcidi', 'tāngo tētgi', modo in e productam, ut 'āgo ēgi', 'fācio fēci', 'iācio iēci', 'frāngo frēgi'. producta vero non mutabitur: 'rādo rāsi', 'pāreo pāruī'. et sciendum, quod, cum a brevis in e productam convertitur, vel disyllabum est tam praesens quam praeteritum, ut 'āgo ēgi', 'frāngo frēgi', vel a praesenti trisyllabo praeteritum disyllabum fit, ut 'fācio fēci', 'iācio iēci'; in e vero correptam ex contrario, quando a praesenti disyllabo praeteritum fit trisyllabum: 'cādo cēcidi', 'tāngo tētgi'.

E correpta modo eadem manet, ut 'ēgeo ēgui'; modo producitur, ut

1 principalis syllabae] sic etiam h. l. DH principalisyllabae B praesentis tempora] om. R praesentis tempora principalis syllabae BDHr 2 praeteriti] d praeterito BD caēdo Gg cecidi Rr cecidi Gg caecidi(a) H cecidi DLK post cucurri: parco peperci pendeo pependi ***** Dd parco peperci in mg. H 3 tondo Hh spospoudi K 4 cano cecini pario peperci (pepirci L) DHGLK pōperi Rr tedendi G 5 pepēgi B pepegī Gg 6 percello perculi om. L et K tutūndi (sic) Dd orā K Hor. epp. II 1, 10 7 in del. r om. DHGLK aepistolarum K 8 contudii] k contulit K 9 immobile principium G 11 iouo iuo H dīclicant Rr 12 in ante praeterito add. h praeteritum perfectum Rr 13 accidit ex accedit, ni f., corr. H et in tertia in omni est ubi invenimus loco G 14 in om. B 17 manet ut B eadem careo K 18 ualui eadem modo B favi] h faue H 20 non mutatur H 21 sciendum est quod H quod add. b 22 conuertitū Rr tam praesentis Rr 23 trisyllabo D trisyllaba L praeterito Rr 24 correptam uero Hh 25 trisyllabum D ut cado G 27 correptam Rr modo eadem modo H eadem modo K egeo Rr ego Dd modo producitur in mg. add. K

p. 352. 53 P.

p. 444. 45 K.

'lĕgo lĕgi', || 'sĕro sĕvi', 'cĕrno crĕvi', 'sĕdeo sĕdi', 'vĕnio vĕni'; modo mutatur in a productam, ut 'stĕrno strĕvi'; modo in i correptam, ut 'ĕo ĭi'; productam, ut 'tĕro trĭvi'; modo in u correptam, ut 'docĕo docĕi', 'monĕo monĭi'. producta si fuerit, in praeterito quoque producitur vel natura vel positione, ut 'cĕdo cĕssi', 'crĕdo crĕdidi'.

I correpta modo manet eadem, ut 'nĭteo nĭtui'; modo producitur, ut 18 'vĭdeo vĭdi', 'cupĭo cupĭvi'; modo in e convertitur vel natura vel positione longam: 'incĭpio incĕpi', 'aspĭcio aspĕxi'; modo in u, ut 'rapĭo rapui'. producta manet eadem, ut 'figo fixi', 'rĭdeo rĭsi', 'nĭtor nĭsus', 'fĭdo 10 fĭsus'.

O correpta modo manet eadem, ut 'dĕceo dĕcui', 'cĕndo cĕndidi'; modo producitur, ut 'mĕveo mĕvi', 'fĕveo fĕvi', 'fĕdio fĕdi'. o producta in quibusdam manet, ut 'ĕro ĕravi', 'dĕno dĕnavt', in aliis corripitur, ut 'pĕno pĕsui', 'cĕgo cĕgi'.

15. V correpta modo manet eadem, ut 'rĕo rĕi'; modo producitur natura vel positione, ut 'fĕgio fĕgi', 'strĕo strĕxi', 'flĕo flĕxi'. producta quoque modo manet modo mutatur, ut 'excĕdo excĕdi', 'lĕdo lĕsi', | 'tĕndo tĕtudi'.

'Ae' diphthongus in quibusdam manet: 'quaero quaesivi', 'laedo 20 laesi'; in aliis mutatur in i productam: 'caedo cecidi'.

'Au' manet eadem, ut 'augeo auxi', 'haurio hausi'; mutatur in uno 19 anomalo in 'abs': 'aufero abstuli'.

B manet: 'bibo bibi', 'habeo habui'; mutatur in 'ps' vel duas s: 'scribo scripsi', 'nubo nupsi', 'iubeo iussi'. (quaeritur tamen de 'scripsi' 25 et 'nupsi', cur non per b, sed per p scribantur; et est causa euphoniae, quod in principio syllabae b ante s vel ante t inveniri non potest, ut 'ipse', 'aptus'. nam 'absonus', 'abstinens' et similia non in principio syllabae habent coniunctas b et s, cum praepositio separatim est syllaba

I sedeo sedi cerno creui H 2 productam sterno L correptam eo G 3

ii. Modo productam B in u add. d deceo Dd 5 caedo H cesi Kk 6

I in littera h modo manet R eadem niteo L 8 longam^{ut} incipio Rr ut incipio BDHGLK u] r ii ni f. R u correptam Gh 9 flego flexi G 10

fidus H 11 mo^{do} Hh condo cōndidi eras. in H 12 foudi H o productam

Rr 15 eadem add. bd 16 stro^u Hh 17 mutatur. manet ut Kdh excludo

uel s excludi G excludo excludi L excludo exclusi (si in littera k) Kk excludi ludo lusi

mutatur in u correptam ut pungo pupugi tundo Dd mutatur in u correptam eodem loco spscr. h

lasi(d) L 18 tutuñdi Rr 19 Ae dyptongus d Aegyptongus D ut quaero

GLKd 20 lexi D ut caedo GLK cecidi B cici di GLK et ex cecidi mut. D

21 hario H haurio hauri D 23 in ps Bb duas ss r ss BDHGLK 24

ut scribo H 25 et nupsi et nupsi H euphoniae] d euphonia DHr 26 b om.

L uel t G 27 aptus] d abtus D abstinens et Hh post principio: eadem

add. r eadem BGLK et tlem DH eiusdem dh 28 syllaba GLK b et s Hh

p. 883. 54 P.

p. 445. 46 K.

accipienda. igitur participia quoque supra dictorum verborum rationabiliter per p et t scribuntur: 'scriptus', 'nuptus', et nomina ex his derivata: 'scriptor', 'nuptiae'.)

C modo manet, ut a 'doceo docui', 'facio fel|ci'; modo duplicatur, ut 'cano cecini', 'cado cecidi', 'caedo cecidi'; modo transit in s, ut 'mulceo mulsi', 'farcio farsi'; modo in x, ut 'duco duxi', 'sancio sanxi'.

D manet eadem: 'candeo candui', 'defendo defendi'; duplicatur: 'perdo perdididi', 'credo credidi'; transit in s: 'laedo laesi'; vel in duas s: 'cedo cessi'.

F manet: 'ferveo fervi', 'frango fregi'; duplicatur: 'fallo fefelli'.

20 G servatur eadem: 'egeo egui', 'lego legi'; vel mutatur in s, ut 'algeo alsii', 'turgeo tursi', 'mergo mersi'; vel in x: 'frigeo frixi', 'augeo auxi', 'tingo tinxi', 'pingo pinxi'; subtrahitur: 'gigno genui'.

H est ubi manet integra: 'habeo habui'; est ubi mutatur in x: 'traho traxi', 'veho vexi'.

L manet per se, ut 'oleo olui', 'alo alui', 'occulo occului'; vel mutatur in s, ut 'vello vulsi'; vel subtrahitur, ut 'percello perculi', 'pello pepuli'.

M manet: 'timeo timui', 'emo emi'; assumit 'ps': 'demo dempsi', 'como compsi', 'promo prompsi'; geminatur, ut 'mordeo momordi'; subtrahitur: 'rumpo rupi'.

N servatur eadem, ut 'moneo monui'; assumit s, 'moneo mansi'; mutatur in s: 'pono posui'; vel in 'ps': 'temno tempsti'; vel in u loco consonantis: 'sterno stravi', 'decerno decrevi'; subtrahitur: 'linquo liqui', 'vinco vici'.

P manet: | 'sapio sapiui', 'rapio rapui', 'pareo parui', 'peto petivi'; repetitur: 'pello pepuli', 'parco peperci', 'pendeo pependi'; assumit s: 'repo repsi', 'scalpo scafpsi'; conduplicatur: 'reperio repperi'.

Q manet eadem: 'quaero quaesivi', 'queo quivi'; transit in s: 'torqueo torsi'.

1 rationabiliter G 2 et nuptus et GLK ex his om. GLK derivativa D derivativa G 3 et nuptiae GLK 4 a eras. in H duplicantur H 5 caedo cecidi DGLK caedo caecidi H 8 ut perdo GLK credidi] credi B duas .ss. BDH 9 ut cedo GK ut caedo (a) L caessi L 10 ferveo DHGLK fervi] r ferui RB ferui DHGLK ut ante fallo in mg. add. K 12 turge^o Dd vel om. GL 13 subtrahitur RD 14 *** L habeo Rd ut traho B 16 L littera B alo alui post ocului add. r oculo — vulsi] oculo occusi G 17 subtrahitur D 19 ut timeo GLd emni D adsumit B 20 cōsi^p D promsi DL 21 subtrahitur D ut rumpo K 22 adsumit s ut B 23 temno(p) K tempno B 24 consonantis L consonantis^{posita} H consonantis posita G li+qui(n) H 25 uinci D uinci(n) H 26 sapiui GL 27 repperitur L pendeo pependiⁱ Dd pependi H adsumit B 28 duplicatur D 29 queo D post transit in s sqq. — transit in is om. R add. r ut torqueo K

p. 854. 55 P.

p. 446 K.

R manet: 'curro cucurri', 'terreo terrui'; transit in s: 'quaero quae-sivi', 'uro ussi', 'haurio hausi'; vel in u loco consonantis: 'tero trivi'.

S manet: 'censeo censui', 'arcesso arcessivi'.

T manet: 'verto verti'; transit in s: 'mitto misi', 'concutio concussi'.

5 X manet: 'texo texui', 'nexo nexui'.

Sunt igitur formae generales praeteriti perfecti octo: in 'vi' syllabam, IIII²¹ 'ii', 'ui' divisas, 'si', 'xi' et i antecedente consonante, quae in praesenti tempore ante o vel 'eo' vel 'io' invenitur, et quae in principio geminat consonantem et quae in fine.

10 Et in 'vi' quiddem quattuor coniugationum sunt verba, quae terminant praeteritum, ut 'amo amas amavi', 'fleo fles flevi', 'cupio cupis cupivi', 'munio munis munivi'.

In 'ii' vero tertiae et quartae, quae in 'ivi' desinentia intercepta u consonante corripiunt i paenultimam, ut 'cupivi cupiī', 'arcessivi arcessiī',
15 'sivi siī', 'munivi muniī', 'audivi audiī'.

In 'ui' divisas omnium coniugationum verba inveniuntur terminantia: primae, ut 'tono tonas tonui', 'seco secas secui'; secundae: 'teneo tenes tenui', 'habeo habes habui'; tertiae: 'annuo annuis annui', 'pono ponis posui', 'alo alis alui'; quartae: 'aperio aperis aperui', 'prosilio prosili-
20 lis prosilui'.

In 'si' secundae et tertiae et quartae; secundae: 'ardeo arsi', 'rideo risi', 'suadeo suasi'; tertiae: 'ludo lusi', 'cedo cessi', 'uro ussi', 'scalpo scalpsi'; quartae: 'raucio rausi', 'haurio hausi', 'farcio farsi'.

In 'xi' similiter secundae et tertiae et quartae; secundae: 'augeo auxi',
25 'frigeo frixi', 'mulgeo mulxi'; tertiae: 'duco duxi', 'pingo pinxi', 'coquo coxi', 'vivo vixi'; quartae: 'sancio sanxi'.

I habent post consonantem ante o vel 'eo' vel 'io' praesentis tem-
poris et in prima, ut 'iuvo iuvi', 'lavo lavi'; et in secunda, ut 'pran-
deo prandi', 'sedeo sedi', 'video vidi', 'foveo fovi'; et in tertia: 'bib-
30 bibi', 'lego legi', 'defendo defendi', 'fugio fugi', 'fodio fodi'; et in

1 ut curro *d* 2 usi *LK* consonantis *add. r* ut tero *G* 3 ut censeo
Gd anseo *D* arcessivi] *h* arcersui *H* 4 ut uerto *r* uerti^(t) *B* mi+to
misi^(t-s) *L* concusi *K* 5 ut texo *d* texeo *B* 6 DE FORMIS PRÆTERITI PER-
FECTI. *inscr. B* 7 in ii in ui *Krd* si et xi *B* in si in xi et in i *d* con-
sonante qui in *H* consonante que in *h* 10 sunt coniugationum *B* 12 munivi. In
secunda uero et tertiae *B* 13 in ivi] in ui *DK* u *om. G* 14 penultimam *D*
ut *om. GLK* 15 siui sii *om. BD* 16 inveniuntur uerba *K* tamen termi-
nantia *Rr* 17 ton+o ton+as *L* ut teneo *LK* 19 posuit *K* aperio aperis
aperui prosilio prosillis prosilui *H* 21 secundae^{et} tertiae *Rr* 22 suadeo sasi *G*
tetae *R* caedo *R* cesi *K* ussi] *r* usi *RLK* 23 raucio] *r* rausio
RDH hausi] ausi *B* fartio *Rr* 24 aus^{xi} *Rr* 25 mulceo *Kk* mulgeo mulxi *om.*
L mulsi *Dd* mulxi(i) *H* coquo *ex quoquo corr. R* coco *GLK* 26 sancio
Rr uincio uinxi post sanxi *add. Hd* 27 consonantem positam ante *h* uel eo
nel eo uel io *Rr* 28 et *add. R* lauo laut prandeo, in *mg.* ui et in secunda
add. K 29 fovi] fodi *R* 30 bi^{bi} *Rr* defendo *G* defendi *apscr. r*

p. 855. 66 P.

p. 446. 47 K.

quarta: 'reperio repperi', 'comperio comperi'. geminant consonantem in | prima quidem coniugatione duo monosyllaba: 'do dedi', 'sto steti'; in secunda principales modo syllabas: 'mordeo momordi', 'tondeo totondi'; in tertia alia principales, alia finales: principales quidem, ut 'disco didici', 'cano cecini', 'pello pepuli'; finales vero, ut 'credo credidi', 'vendo vendidi'.

Formis igitur generalibus praeteriti cognitis nunc necessarium esse existimo de paenultimis quoque uniuscuiusque formulae syllabis generaliter tractare. non minus enim hae quoque ad omnem rationem declinationis tam praeteriti perfecti quam plusquamperfecti nec non etiam participiorum eiusdem temporis necessariae sunt.

23 In 'ui' terminantium omnis paenultima || longa est vel natura vel positione, et vel in praesenti quoque habent u loco consonantis, ut 'iuvo iüvi', 'lavo lävi', 'moveo mövi', 'caveo cävi', 'paveo pävi', 'faveo fävi', 'foveo fövi', 'voveo vövi', 'volvo vövi', 'solvo sövi'; vel a secunda persona praesentis nascuntur abiecta s et assumpta 'vi': 'amas amävi', 'oras orävi', 'fles flävi', 'complex complävi', 'cupis cupivi', 'audis audivi'; vel pro n vel r vel 'sc', quae in praesenti tempore inveniuntur ante o, u habent loco consonantis principalem extremae syllabae in praeterito perfecto, ut 'sino sivi', 'decerno decrivi', 'tero trivi', 'quiesco quievi', 'pasco pävi'.

24 Et primae quidem coniugationis et tertiae verba in 'vi' syllabam facientia praeteritum perfectum, quae a prima persona nascuntur, pares habent tam in praesenti quam in praeterito perfecto syllabas, ut 'iuvo iuvi', 'lavo lavi', 'sterno stravi', 'sino sivi', 'tero trivi', 'ascisco ascivi', excepto 'quaero quaesivi', 'pono posivi' antiquae, quod nunc dicimus 'posui'. quae vero a secunda persona nascuntur, superant in praeterito eandem secundam personam una syllaba, ut 'accusas accusavi', 'deles delevi', 'cupis cupivi', 'munis munivi'.

	1 repperio <i>D</i> repperio <i>K</i>	reperi <i>G</i>	2 coniugatione <i>om.</i> <i>K</i> coniugatione <i>D</i>
	3 principales monosyllabas <i>B</i>	modo <i>om.</i> <i>GLK</i>	modo <i>Rr</i> tantum <i>in mg. h</i> tantum
tondi <i>G</i>	4 tertiae <i>Rr</i>	aliae <i>K</i> aliae <i>RBDH</i>	aliae <i>K</i> aliae <i>RBDH</i> ut
disco ut didici <i>R</i>	7 praeteriti] <i>r</i> preteritis <i>R</i>	* esse (↔) <i>H</i>	8 exestimo <i>G</i>
9 minus <i>Hh</i> hae] <i>om.</i> <i>LK</i> hec <i>B</i> hex(c) <i>D</i>	10 paenultima post quoque <i>add.</i>	11 rationem declinationis <i>D</i>	11 eiusdem temporis
13 iugo <i>Rr</i>	14 lauo laui <i>om.</i> <i>GLK</i>	moveo movi] moneo moui <i>G</i>	
paueo paui <i>om.</i> <i>D</i>	paueo — uoui <i>om.</i> <i>BHGLK</i>	fauco — uoui <i>sup. lin.</i>	
16 et abiecta <i>K</i>	et adsuta <i>b</i> et absumpta <i>D</i> et addita <i>B</i>	amo amas	
17 et tertiae <i>D</i> syllabam] <i>r</i> syllaba <i>R</i>	facientia <i>D</i>	24 praesentis] <i>r</i> praesentis <i>R</i>	
quam et in <i>R</i>	25 lauo lauo laui <i>K</i>	sino <i>D</i> sino <i>L</i>	tro <i>L</i> adascisco
adsciui <i>B</i>	adsciui <i>D</i>	26 pono .s. posui <i>D</i>	posivi] <i>r</i> posui <i>RH</i> posui
dicimus <i>B</i>	27 nascuntur <i>D</i>	28 deler <i>Rr</i>	

p. 856. 57 P.

p. 447. 48 K.

Secundae vero, quae u loco consonantis ante 'eo' habent, producant paenultimam, quae in praesenti corripitur, et 'eo' in i convertentia una syllaba minuuntur in praeterito perfecto, ut 'cāveo cāvi', 'mōveo mōvi', 'pāveo pāvi', 'vōveo vōvi', 'fāveo fāvi', 'fōveo fōvi'.

5 In 'ui' divisas praeteritum perfectum exire in omni coniugatione invenitur, et si vocalis sit paenultima ante | o in praesenti, pares habet syllabas eius praeteritum. inveniuntur autem eiusdemmodi verba in secunda vel 25 tertia vel quarta coniugatione, ut 'doceo docui', 'moneo monui', 'rapio rapui', 'annuo annui', 'aperio aperui', 'cooperio cooperui'; sin vero consonans sit ante o in praesenti, praeteritum una syllaba abundat, quod in 10 prima quidem coniugatione in omnibus in 'ui' divisas terminantibus praeteritum invenies, ut 'domo domui', 'veto vetui', 'sono sonui', 'seco secui'; in tertia vero hoc idem observatur || in iis omnibus, quae non habent vocalem ante o, ut 'occulo ocului', 'tremo tremui', 'pono posui', 15 'succino succinui', quod in secunda vel quarta coniugatione non potest inveniri, cum haec i, illa e semper habent ante o finalem. et attendendum, quod paenultima vel antepaenultima praesentis tempora servant in huiusmodi praeterito, sive pares habeant syllabas sive abundant, ut 'dōmo dōmui', 'vēto vētui'; 'trēmo trēmui', 'nōlo nōlui', 'pāreo pāruī', 'cādeo cāndui', 'hābeo hābui', 'apērio apēruī', excepto uno: 'pōno pōsui', quod 20 cum in praesenti producit paenultimam 'po', in praeterito eandem antepaenultimam factam corripit; nec mirum, cum solum hoc in 'no' desinens et n in s mutavit in praeterito et in 'ui' divisas terminavit et, sicut supra diximus, veteres in 'vi' quoque syllabam hoc protulerunt. omnis autem 26 paenultima supra dictae formae (hoc est in 'ui' divisas desinentium) corripitur; raro enim in Latinis dictionibus vocalem paenultimam ante alteram vocalem productam invenies. ideo autem diximus 'raro', quia in 'fio' verbo auctores producant paenultimam, ut Virgilius in bucolico:

Omnia vel medium fiant mare; vivite silvae,

1 ante. o Rr 2 paenultimam] om. R penultimam sup. lin. add. r antepenultimam

BD antepeneultimam G corripitur Dd conuertencia D 3 minuuntur. Inueni H praeterito] r preteriti R 4 paueo pauu uoueo uoui om. BHGLK
5 exire om. D 7 eius] ei HK autem] tamen B eiusmodi BDHGLK vel] et GLK 8 tertia D vel] et K coniugatione D 9 aduuo aduui B 10

babha
syllabundat R partim a pr. m., partim ab r corr., a qua m. ha profectum est, quod tamen et ipsam iam a pr. m. add. videtur fuisse 11 coniugatione D in ui add. r 13 his libri

15 succino succinui K succinui om. L succinui D 16 illa e] ille B habent den

Dd attendum Kk attendendum B 17 quod in penultima vel antepenultima praesenti R vel] et K 18 habent GLK abundent(h) H habundent RD
19 molo molui K 20 uno om. GLK 21 in om. R penultimam (sic) add. q om. DHGLK 22 corripit] r corripuit R rel. in o K desinens n H 24 autem]

enim G 25 est ui L divisas] disas G 28 verbo] u (i. e. uero) L autores D ut om. G Verg. ecl. 8, 58 (deficit Rom.) 29 Omnia aut uel Hh

fiat Med. Pal. Gud. nuntiae D Med. diuite B syluae K syluae H

p. 857. 68 P.

p. 448. 49 K.

in 'ius' enim terminantis genetivi paenultima anceps est. in Graecis autem dictionibus saepe hoc invenitur, ut 'Menelāus', 'spondēus', dia Camilla.

V 27 In 'si' terminantium perfectum paenultima vel natura vel positione producuntur. natura, ut 'rideo rīsi', 'ludo lūsi', 'raucio rausi', 'haurio hausi'; positione vel geminata s, ut 'gero gēssi', 'cedo cēssi', 'premo prēssi', 'uro ūssi', 'percutio percūssi'; vel l n r p ante 'si' positus, ut 'algeo ālsi', 'maneo mānsi', 'ardeo ārsi', 'tergeo tērsi', 'repo rēpsi', 'scalpo scālpsi'. et secundae quidem vel quartae minuunt unam syllabam in praeterito, ut 'rideo risi', 'suadeo suasi', 'urgeo ursi', 'ardeo arsi', 'farcio farsī', 'raucio rausi', 'sarcio sarsi'; tertiae vero pares habent tam in praesenti quam in praeterito, nisi si vocalem habeat ante o, ut 'ludo lusi', 'mitto misi', 'rado rasi', 'rodo rosi'. si enim vocalem habeat, minuit ea || quoque unam syllabam, ut 'concutio concussi', 'excutio excussi'; secunda enim quoque et quarta ideo minuunt, quia vocales habent ante o.

28 In 'xi' terminantia praeteritum perfectum secundae et tertiae et quartae coniugationis inveniuntur. et tunc tantum natura quoque producunt paenultimam, quando sit e, ut 'rego rēxi', 'tego tēxi', 'illicio illēxi'. in aliis enim positione sunt longae tantum, ut 'traho trāxi', 'vincio vīxi', 'duco dūxi', quod ostenditur esse correptum ex nomine, quod ab eo derivatur et corripitur, 'dux dūcis', sicut 'rēxi' produci approbatur ex nomine, quod ab eo nascitur, 'rex rēgis'. (quaeritur igitur, an 'luceo lūxi' debeat natura producta accipi, cum 'lūx' producatur. in quo etiam illud quaeritur, nomen a verbo an magis ex nomine verbum natum sit, quod esse mihi verius videtur, quomodo ab igne 'igneo' et 'ignesco' et a flamma 'flammo'.)

29 Quae praesentis temporis consonantes servantia ante o vel 'eo' vel 'io' positas easdem ante i habent finalem in praeterito, paenultimas vel natura vel positione habent productas, sive sint in praesenti correptae sive productae, ut 'iūvo iūvi', 'lāvo lāvi', 'vīdeo vīdi', 'sēdeo sēdi', 'fāveo fāvi',

1 anceps est ut unius. R 2 ut om. GLK menilaus L dia Camilla] Verg. Aen. XI 657 cf. lib. II § 46; sic d dica illa D 4 perfectum] praeteritum K uel naturae Rr 5 . Natura in mg. add. K . Natura est ut B rauci^o Rr 6 hausi Rr praemo H praemo praessi Rr premo prēssi B 7 ussu Rr percussio D uel l uel n uel r uel p Lk uel n uel l uel r uel p GK l add. r 8 tergeo ter.geo.si H 10 urgeo H ursi Rr fartio Rr 11 rautio Rr sartio Rr habent sillabas h 12 si] r om. RDH del. l habeant HGLK ante o in ras. B 13 missi D missi(s) L enim i uocalem B habeant HL minuunt^{unt} H (h?) ♦14 una syllaba H concutio concusi. K 15 quarte D qui^a Dd 19 positiones B sunt longe positione K longuae sunt G 20 ab eo] abeo r habeo RD 21 ex quo nomine quod B 22 quod habeo RrD dirinatur uel nascitur K 23 +debeat (de) L 24 a] ex GLK 25 uerius om. GK 28 positas easdem posita Rr habeant K et uel natura B 29 positionem Rr productas habent K

p. 288. 59 P.

p. 449. 50 K.

'lēgo lēgi', 'defendo defēndi', 'fōdio fōdi', 'fūgio fūgi', 'vēnio vēni'. excipiuntur | quae in praesenti paenultimam i habent correptam eamque servant in praeterito quoque paenultimam. ea enim non producit in praeterito per hanc formam, etiamsi in praesenti positione fit longa, ut 'bībo bībi', 'fīndo fīdi', 'scīndo scīdi'. et sciendum, quod in his quoque in 'eo' vel in 'io' desinentia verba una syllaba minuuntur in praeterito, ut 'sedeo sēdi', 'foveo fōvi', 'moveo mōvi', 'paveo pāvi', 'prandeo prāndi', 'venio vēni', 'reperio rēppēri', quod notandum est, quod antepaenultimam, non paenultimam produxit positione; alia vero pares habent syllabas cum praesenti, ut 'iuvo iūvi', 'lego lēgi', 'frango frēgi', 'defendo defēndi', 'ago ēgi'.

Repetunt consonantes primae quidem coniugationis duo monosyllaba: 'do dēdi', 'sto stēti', et ex his composita: 'reddo || reddīdi', 'resto restīti'; habent autem paenultimas breves. secundae vero in principio repetunt quaedam et habent paenultimas positione longas, sicut in praesenti antepaenultimas, ut 'tōndeo totōndi', 'mōrdeo momōrdi', 'spōndeo spopōndi', 'pēndeo pepēndi'. tertiae autem quaedam in principio repetunt, quaedam in fine: in principio repetentia, si in praesenti paenultimam brevem habuerint, in praeterito quoque corripunt eam: 'cādo cecīdi', 'cāno cecīni', 'pārō pepēri'. sin longa sit in praesenti, paenultima naturaliter in praeterito quoque producit, ut 'caēdo cecīdi', 'pēdo pepēdi'. sin positione sit in praesenti paenultima longa, est quando servatur in praeterito, est quando abiecta consonante corripitur; servatur in his: 'pōsco popōsci', 'pārco pepērci', 'fālo fefēlli', 'tēdo tetēndi', 'pēndo pepēndi', 'cūrro cucūrri'; abiecta consonante corripitur in his: 'disco didīci', 'pēllo pepūli', 'tāngo telīgi', 'pāngo pepīgi', 'pūngo pupūgi', 'tūndo tutūdi'. et attendendum, quod omnia ea, quae geminant principalem, servant non solum consonantem, verum etiam vocalem primae syllabae praesentis temporis tam in prima quam in secunda syllaba, nisi si a sit; ea enim in e con-

1 fodeo K fodio fodi] foueo foui D fodio fodi foueo foui H foueo foui
fodio fodi B 2 quae] d quoque. D eamque] r eamque R 4 etsi R?

praesenti sit positione longa G sit BDHLK 7 mou] add. r 8 reperi K
non penultimam (sic) add. d 9 post positione in H interposita sunt duo
folia, quae continent verba ab a ferueo § 42 usque ad validior usus § 50 10 diffendo
diffendi K 11 Reperunt L 12 do add. r et add. rd redo redidi R

restī^{ti} Dd resteti k 13 repetunt in principio G reperunt L 15 totondi] b
totond* B 16 pendo R reperunt L 17 in fine: in principio repetentia] d
et habent penultimas positione ad praecedens quaedam in principio repetunt revertens

D del. d reperentia L 18 caneo Rr 19 peperi K pepiri G siⁿ Rr Si
D 20 cedo RD cecidi DG cedi Rr cecidi LK pepidi B 21 est qñ* ser-
uatur K 22 servatur] d servate D 23 tendeo RrD tetendi ex tetendo corr.

H pendeo Rr pendo pepēdi Hh 24 didi*ci (d) L 25 panguo K

pepigi ex pepegi ni f. corr: K attendendum B attendum Rr adtentem Dd 26
principalem syllabam L 28 si om. DGLK si*(t) H sit .a. GL conuertitur
— disco add. r

vertitur, ut 'posco poposci', 'tendo tetendi', 'pendo pependi', 'curro cucurri', 'disco didici', 'pungo pupugi'; excipitur 'pello pepuli'. a vero in e mutatur, ut 'fallo fefelli', 'parco pe|perci', 'tango tetigi', 'pango pepigi', 'cano cecini', 'cado cecidi'. et vide, quod, si paenultima longa sit, ea quoque servat e, ut 'parco peperci', 'fallo fefelli', sin brevis, in i conuertitur: 'tetigi, pepigi, cecidi, cecini'.

- 31 In hac enim coniugatione (id est tertia) etiam in fine fit repetitio eiusdem syllabae ubique paenultima correpta: 'vendo vendidi', 'credo credidi', 'reddo reddidi'. et sciendum, quod una syllaba abundat praeteritum, in quo fit repetitio principalis vel finalis, tam in prima quam in tertia coniugatione, nisi si i sit ante o, ut 'do dedi', 'sto steti', 'resto restiti', 'curro cucurri', 'parco peperci', 'cano cecini', 'caedo ce|cidi'; 'pario' vero, quia i habuit ante o, pares habuit syllabas tam in praesenti quam in praeterito perfecto: 'pario peperi'.

DE PRAETERITO PERFECTO PRIMAE CONIUGATIONIS.

- VI 32 Quoniam igitur de generalibus praeteriti perfecti temporis verborum formis collectim docuimus, nunc separatim per singulas coniugationes de variis eiusdem temporis speciebus, cuius difficillima est tractatio omnium verbi quaestionum, disserere conemur.

Primae coniugationis verba a secunda persona indicativi modi, quae in 'as' desinit, tam in activa quam in neutrali significatione abiecta s et addita 'vi' faciunt praeteritum perfectum, ut 'amo amas amavi', 'oro oras oravi', 'accuso accusas accusavi', 'meo meas meavi', 'hio hias hiavi', 'flo flas flavi', 'no nas navi'. excipiuntur haec, quae in 'ui' divisas faciunt praeteritum subtracta a: 'domo domas domui', 'crepo crepas crepui', 'frico fricas fricui', 'mico micas micui', 'seco secas secui', 'sono sonas sonui', 'tono tonas tonui', 'veto vetas vetui'. 'plico plicas plicui' vel 'pli-

1 pendo pependi *Hh* 2 pu+pugi *K* pupugi. tundo. tutudi. Excipitur *B*
 3 mutantur *D* ut *om.* *K* post peperi: uel in *i* *add. h* pepigi *ex*
 peperi *corr. H* 4 pario peperi post cecidi *add. d* quod *add. b* penul-
 tima praeteriti *Hd* 6 ut tango. tetigi. pango. pepigi. cado. cecidi. cano. ce-
 cini. *B* cecini cecidi *K* 7 hac eadem *Rr* enim *eras. in B* reppetitio

G reppetitio *L* 9 reddodi *K* scyllaba *H* habundat *RBD* 10 reppetitio *L* 11 si
om. G resteti *K* 12 cedo *RB* cado *D* cecidi *GLK* 14 peri *R* pepiri *H* 15 DE
 BRAETERITO PRIMAE CONIUGATIONIS *r et post* conemur *lin. 19 D* huc usque de praeterito per-
 fecto tractauimus. Incipit tractare (tracta^{re} *L*) de coniugationibus. *GL* Huc usque de
 praeterito perfecto tractauimus. incipit de coniugatione *K* vsqve hvc DE PRAETERITO PER-
 FECTO *sq. totius lin. litura H inscr. om. R* 16 temporibus *Rr* 17 singulas *ex* sin-
 gulos *corr. H* 18 difficillima *G* tractatio *R* 20 uerba secunda *GK* 21 hac-
 tina *Rr* 22 *ui(a?) *H* ama^s *Rr* oro — meavi] *om. R add. r, post* meavi:
 propino proinas (*sic*) propiuau. luenaſ. I. hiscere tamquam habeas tria nomina quando
 propinat (*Iuv. sat. 1 5, 127*) *al. m. add. in R* 23 flo flas flauui hio hias hiaui *B*

24 haec qua. *Rr*

p. 860. 61 P.

p. 461. 52 K.

cavi', quod maxime ex compositis dinoscitur. nam cum praepositione magis per 'ui' divisas, cum nomine vero compositum per 'avi' terminat perfectum, ut 'implico implicui', 'applico applicui', 'explico explicui', 'replico replicui', 'complico complicui'; 'duplico' vero 'duplicavi', 'triplico triplicavi', 'multiplico multiplicavi'. invenitur tamen etiam cum praepositione in 'avi' faciens praeteritum, sed in raro usu. Pacuvius:

Qua te adpli|cavisti tam aerumnis obruta.

Cicero rhetoricon II: quod in itinere tam familiariter se applicaverit. Varro de poetis libro I: deinde ad Siculos se applicavit. 'cubo' quoque 'cubui' facit, a quo composita tam primae 33 quam tertiae coniugationis inveniuntur, eundem tamen habent perfectum: 'incubo incubas incubui' et 'incumbo' adiecta m 'incumbis incubui'. 'nexo' quoque 'nexas' vel 'nexas', ut Probo placet, 'nexui'. Virgilius tamen in V:

15 Nexantem nodis seque in sua membra plicantem,
secun|dum primam protulit coniugationem. Livius vero in Odissia:

Nexebant multa inter se flexu nodorum

Dubio.

Accius in Deiphobo:

20 Nos continuo ferrum eripimus, omnibus manicas neximus.

1 maxime in compositis *BD* 2 compositium *R* 3 applicui (a) *H*

replico replicui explico explicui *GK* replico replicui explico explicui *L* 5
multiplicui *H* Inveniuntur *H* 6 raro in *G* Pacubius *GLK* Pacuv. fr.
fab. inc. 28 p. 152 *Both.* VII p. 103 *Ribb.* 7 Qua] *B* et sic ex uno
Krehlii codice *Ribbeckius* l. l. quae *B* ex corr. cum reliquis omnibus adpli-

cui *Hh* applicauisti *RBDGLK* tam] *ms. G. I. Vossii*, *edd. ante π*, *Vossius*
castig. et not. p. 118 tamen mei omnes obruta ex obrutis corr. *B* obruta *GL*
abruta *K* 8 *Cic. de inv.* II 13, 43 rethoricon *DGL* in *Cicero*, *om. libri*
Prisc. itenere *GLK* se tamen familiariter *Cicero* applicauerit *RBHGK* ap-
plicaueris *L* applicarit *Victorinus* p. 131 *Or.* 9 Varro de poetis libro I] p. 260
ed. Bip.; *Plautum significari*, qui 'dicitur' 'ad exemplar Siculi proferare Epicharmi'
(*Hor. epp.* II 1, 57 sq.) perspexit *Bergkii* de *rell. com. Att. ant.* p. 148. *Varro-*
nem in primo hoc libro de Plauto egisse docet Gellius I 24, 3 cf. *Ritschelium* *mus.*

phil. VI 515 se ***** applicauit *H* applicauit *RBGLK* 10 prima *Rr*
11 quam tertiae ex corr. *h.* 12 adiecta] *b* abiecta *B* 13 nexas ex corr. *r*
Prob. de cathol. verb. p. 1487 *P.* 142 *L.* *Verg. Aen.* V 279 15 Nexantem]

sic. etiam Rom. Nixantem *Pal. Ver. Gud.* Nixantem *Med.* Nexantem nodos *Verg.*

codd. dett. no^dis *Ll* m^bra *D* 16 Livius] *b* lauius *B* Livius in Odissia]
Hermannus elem. doct. metr. p. 622 haec refert ad *Hom. Od.* III 678, ad *Od.* VIII
264 sq. *Duentzerus de versu Sat.* p. 45 *odysia GLK* *odysia D* 17 Nexe-

bant] *d* nexabant *DLr* cum *codd. lib.* X § 48 et *Diomede lib.* I p. 366 *P.*, ubi necta-
bant *Monac.* nexabant *Paris. B* se] *sic et Prisc. infra l. l. et Diomedes se*** (se
ni f.) *B* sese *G* nodorum eripimus dubio *K* 19 *Att. Deiphobi fr.* I p. 196
Both. Deiphobi (i. e. *Antenoridarum*, v. p. 247. 319 sq.) *fr.* III p. 128 *Ribb.* dei-

phoebus] *G* deipoebo *L* deipho *K* 20 ferrum] *l* ferrum *L* eripimus *Rr* omni-
bus] *sic codd. etiam lib.* X § 48, ubi omnes solus *Erl.* I *Krehlii* manibus *Ribbeckius*
manicis *Erl.* I *lib.* X l. l.

p. 861 P.

p. 432. 53 K.

'necto' tamen eius est primitivum; nam quomodo a participio 'amplexus', quod ex verbo nascitur 'amplector', fit verbum frequentativum 'amplexor amplexaris', sic a participio 'nexus', quod nascitur a verbo 'necto', fit frequentativum 'nexo nexas'. unde manifestum, quod rationabilius hoc secundum primam coniugationem protulit Virgilius. a 'necto' tamen si-
5
militer 'nexui' protulerunt plerique, quidam tamen etiam 'nexi', 'necto nexi' dicentes et 'nexus', ut 'flecto flexi' et 'flexus'. Virgilius in V:

Et paribus palmas amborum innexuit armis.

Lucilius in V:

hic solus vigilavit, opinor,

Et cum id mi visus facere est, tum retia nexit.

34 supra dictis addunt quidam 'neco necavi' vel 'necui', sicut et Probus et Charisius et Diomedes, ideo quod participium praeteriti passivum et 'necatus' a 'necavi' et 'nectus' a 'necui' facit. Horatius in I epistula-
15
rum:

Spem mentita seges, bos est enectus arando.

Livius ab urbe condita XXI: fame, frigore, illuvie, squalore enecti. Cicero Tusculanarum I:

enectus siti

Tantalus.

sed proprie 'necatus' ferro, 'nectus' vero alia vi peremptus dicitur.

Ennius:

Hos pestis necuit, pars occidit illa duellis.

I est om. K amplexus quod nascitur a uerbo necto D ex uerbo et uoc. post nascitur: amplexor — nexus, quod nascitur in mg. add. d 2 ex] a K amplexor] amplexor
H 3 necto] neco in neto corr. R 4 manifestum * quod (—?) G manifestum
est quod H 5 secundam H primam] .i. sup. lin. K coniugationem Rr
necto q̄q Gg tamen nexui similiter B 6 quidam om. GL necto nexi om. R

7 ut flexo GL fluxus Rr Verg. Aen. V 425 V aeneidos R 8 in-
exuit B intexuit Med. 9 Lucil. sat. V 7 Dous. 8 Gerl. lucilius satirarum (sa-
tyrarum Paris. AB) curarum retia (retia Paris. B) nectit codd. Diomedes p. 366 P.
10 uigelaui K 11 mi] Dousa mihi libri etiam lib. X § 48 nexit] & exuit
K 12 Probus] necui hodie certe nec in arte II 3 (de cath. verb.), 9 p. 1485 P. nec
in arte min. § 772 p. 395 anal. Vind. reperitur cf. ann. ad lib. V § 45 13 cari-
sius R Charisius p. 215 P. 145 L. diomedes LK Diomedes I p. 362 P.

Ideoque participium K praeteritum Rr 14 necatus] r' necas R nectus] ne-
catus K ora K Hor. epp. I 7 87 in ** primo L in. epistolarum H
aepistolarum K 16 spem merita L arando in litura d 17 Lilius — Tanta-
lus in mg. add. d Liv. ab u. c. lib. XXI 40, 9 condita lib. XXI. B illuviae
L 18 enecti Rr tragoediae inc. fragm. ap. Cic. Tuscul. I 5, 10 (trag. fr. inc.
LIX p. 214 Ribb. cf. Fleckeisenum in Iahnii ann. LXVI 207) Tusculanarum I.
om. G 1] Krehlius II. B V RHLK V d 19 enectus siti] sic Ciceronis cod.
Reg. siti enectus libri Cic. rell. 20 tantulus BH Tantalus Fleckeisenum l. l.
post Tantalus: quare necatus et quare nectus (nectus sit B) add. BDHGLK 21
propriae Rr fero R peremptus D 22 Enn. ann. XVI 19 E. S. ann. inc. sed.

p. 961. 62 P.

p. 453 K.

Excipiuntur praeterea haec quattuor: 'sto steti', 'do dedi', 'iuvo iuivi', 'lavo lavi', quod antiqui tertiae quoque coniugationis declinatione proferunt, 'lavo lavis lavit'. Plautus in Pseudulo:

Gestas tabellas † . eas lacrimis lavis.

Virgilius in X:

lavit improba taeter

Ora cruor.

idem in III:

fluidum lavit inde cruorem.

10 a 'do' quoque composita et a monosyllabis praepositionibus tertiae sunt 35
coniugationis, ut 'addo addis', 'reddo reddis', 'trado tradis', 'prodo prodis'.
nam 'circumdo' 'circumdans' facit, quia 'circum' et disyllabum est et magis
adverbium. et hoc solum verbum primae coniugationis a paenultima in
praesenti et in praeterito imperfecto et futuro et infinito et participio prae-
teriti || corripit: 'dāmus dātis dāris dātur dābam dābo dāre dātus dāturus'
15 et quae ex hoc solent fieri, ut 'dābamini'. 'da' enim ubique ante finem
corripitur in hoc verbo simplici, ut 'dāturus dātum dātu dātor'. Virgi-
lius in I Aeneidos:

Vix e conspectu Siculae telluris in altum

20 Vela dābant laeti.

in eodem:

Adsit laetitiae Bacchus dātor et bona Iuno.

in eodem:

O passi graviora, dābit deus his quoque finem.

25 idem in eodem:

Si dātur Italiam sociis et rege recepto.

idem in VI:

Cui dātus haerebam custos cursusque regebam.

idem in III:

30 Et pater Anchises dāre fatis vela iubebat.

fr. LXXXV p. 80 Vahl. 2 quoque tertiae H declinatione] h declinationis H
3 ut lauo GL Plaut. Pseud. I 1, 8 (v. 10) pseudulo L pseudolo G se-
dulo H pseudolo h 4 tabellas tecum eas Plautus lauis in lauit mut. D lauit Br
et in iutura h 5 Verg. Aen. X 727 sq. cf. lib. VIII § 36 6 improba* D im-
proba RBGL teter RBDGLK 8 Verg. Aen. III 663 9 fluidum BDHGL
cum Med. Pal. Fr. m. alt. 11 coniugationis] b coniugationis B ut om. G

12 Nam a circumdo circumdas facis G cirdo as K 14 praesenti et in om. GLK
et in futuro LK et infinito add. r praeteriti temporis BD praeteriti et futuri
H 15 datis dāris dāris Ll 16 hoc ex his corr. K ut om. GLK dabi-

mini D ubi^q ante Rr 17 daturus om. D datu datum D dator] r dator
ut R rell. Verg. Aen. I 34 sq. 20 vela ex uila corr. H laeti ex corr. H

21 in eodem — Iuno om. H In eodem. si datur italiam adsit Dd Verg. •
Aen. I 734 22 Adsit] assit RGLK adsit Med. • bachus GLK baccus D 23
Verg. Aen. I 190 24 pasi GLK dabit ex dāuit corr. B 25 Idem ex corr. K
Verg. Aen. I 553 26 datur] k datur (ic) D dator LK Italiam in lū. B
27 Verg. Aen. VI 350 28 haerebam Rr regebam] gerebam Pal. 29 Verg.
Aen. III 9 30 vela] h uale H iubebat ex iueuat corr. B iuebat K Med.

Persius:

Quin | dāmus id superis, de magna quod dare lance
Non possit magni Messalae lippa propago?

VII 36 a 'sto' quoque composita servant duplicationem praeteriti, ut 'resto restiti', 'consto constiti', 'prosto prostiti'. Ovidius tamen 'abstii' pro 'abstitii' protulit in XI metamorphoseon:

Alcyonae lacrimas et quae pars admonet abstii.
et 'absisto' enim et 'absto' 'abstiti' facit.

Supinum vel participiale in 'um' desinens omnia primae coniugationis verba, quae in 'avi' praeteritum terminant, 'vi' in 'tum' convertentia faciunt, ut 'amavi amatum', 'oravi oratum', 'flavi flatum': quae vero in 'ui' divisas desinunt, si c ante o habuerint, mutant 'ui' in 'tum', ut 'frico frictum', unde Iuvenalis in II:

si prurit frictus ocelli

Angulus.

similiter 'seco secui sectum'. sic ergo 'necui nectum' fecit. Ovidius in IIII metamorphoseon:

Nec tu iam poteras enectum pondere terrae
Tollere, Nympha, caput.

'mico' quoque 'micui mictum' debet facere. sed dubitationis causa, quia 20 'mingo' quoque 'mictum' facit, in usu non invenitur, quamvis ab eo verbo compositum 'dimico' 'dimicavi' facit et 'dimicatus' - Livius in †XXXIII: iusta quoque acie et collatis signis dimicatum, quidam auctores sunt, quamquam 'emico' 'emicui' faciat. Lucanus libro I:

Qualiter expressum ventis per nubila fulmen
Emicuit.

1 Pers. sat. 2, 71 sq. 2 id] hic B superius H de] k d* K 3 possint D magni om. Pers. Montep. pr. magna Pers. Vat. Messalae] codd. Persiani plerique messale libri Messala Pers. Vat. Messalae libri aliquot Pers. dett. lyppa D 4 quoque** (qq) L restiti K 5 prosto prostiti consto constiti B consteti K prosteti K 6 Ovid. metam. XI 473 7 Alcyonae] sic Ovidii 'S. Marci veterrimus et unus Mediceus cum uno Vossiano' alcyone RGLK alcione DH alcione B Halcyones (Alcyones, Alciones) pars libr. Ovid. ammonet L abstii] sic etiam pars libror. Ovid. abstii, abstat, astii, astat, abstet, obstat, obstet, obsit alii

8 abstiti] abstiit RBD 9 "Supinum — desinens. "Omnia — convertentia faciunt. Vt Hh Sopinum quoque uel K participiale Lr parciipiale G 12 frigi frigi D 13 Iuvenal** (is) B Iuv. sat. II 6, 578 sq. U. K 14 purit Iuv. Pith. m. pr. ocelli* B ocelli GL 16 ergo necui GLK Ovid. metam. IIII 243 sq. 18 enectum D; in multiplices corruptiones abii pars libr. Ovid.

pondera K 19 Nympha] Ovidius nimpha libri capud RrD 20 quia] k quod K 21 mingo Dd habeo RrD 22 demico demicavi GL dimicavi] b dimicui B demicatus GL Liv. ab u. c. lib. . . . XXXIII] numerus corruptus; locum indagare non potui. XX corr. Heidel. in marg. teste Lindemannno 23 iuxta B acie] k a**ae K demicatum G quidam auctores sunt] om. K eras. in H del. d quidam auctores sunt uti B quidam auctores sunt uti in compositione rationaliter dimicavi R 24 facit r Luc. Phars. I 151. 153 in lib I B 25-epsium G fulmen | Aetheris impulsi sonitu mundique fragore | Emicuit. Lucanus

p. 362. 63 P.

p. 454. 55 K.

'plico' etiam et 'plicitum' et 'plicitum' facit, quia et 'plicavi' et 'plicui'. 37
ex eo igitur composita paenultima a vel i habent in supino: || 'duplicavi
duplicatum', 'explicui explicitum', | 'implicui' vel 'implicavi', quod in raro
usu est, 'implicitum' et 'implicatum'. unde Lucanus in III:

5 Implicitas magno Caesar torpore cohortes,
Cicero vero in Pisonem: quid avaritiae, quae criminibus infi-
nitis implicata est, summam nunc explicem? in eodem: fami-
liaritate implicatus. Sallustius in IIII historiarum: implica-
tae rates ministeria prohibebant.

10 Alia vero in 'ui' divisas praeteritum desinentia 'ui' in 'itum' conver-
tunt in supino paenultima correpta: 'domui domitum', 'cubui cubitum', 'so-
nui sonitum', 'tonui tonitum' (Horatius tamen in epodo 'intonata' pro-
tulit secundum analogiam pro 'intonita':

Non me Lucrina iuverint conchylia

15 Magisve rhombus aut scari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hiemps ad hoc vertat mare),

'vetui vetitum', 'crepui crepitum' ['accubui accubitum']. Statius in I
Achilleidos:

20 quem quisque sacrasset

Accubitu genioque locum.

haec tamen ipsa et secundum tertiam vetustissimi protulisse inveniuntur 38
coniugationem, ut Ennius in XI annali:

.2 penultimam *b* penultima *B* 3 explicui explicitum] *r* explicavi explicatum *R*
implacavi uel *a*

implicavi quod in raro usu est *Hh* 4 *Luc. Phars.* III 432 5 implicitas
Kk magnos *K* terrore aliquot libri *Luc.* cohortes *GLK* 6 *Cic. in Pis. or.*
35, 86 uero *om. K* Pisonem] π in -II- pisonem *B* pisonem (*pissone G* pissone *L*)
rell. in criminibus *H* in creminibus *GLK* 7 implicata] *DKr* et *codd. Bar-*
beriniani n. 1066 *sup. lin. pr. m.* et 1667 teste *Garatonio ad Cic. l. l. cum libris*
Cic. implicita *RBHGL* et *Barberin. n.* 1666 *in lin.* *Cic. in Pis. or.* 29, 70
8 *Sall. hist.* IIII 30 p. 333 *Kr.* IIII] *r* III, *R* implicatae *RHL* in-
plicitae *D* implicitae *GK* Implicite *B* 12 ad sonitum *in mg.*: Horatius tamen in
libro -I- sermonum ponit sonaturum. Ingenium cui sit. cui meus diuiniior. atque os
Magna sonaturum des nominis huius honorem (*Hor. serm.* 1 4, 43 *sq. cf. lib. XI*
§ 34) *add. b* oratius *K* *Horat. epod.* 2, 49 *sqq.* in *add. r* aepodo *D*
intonata] *b* intona *B* a tonau *sup. lin. add. h* 14 Non] *r* nam *R* Non me] no-

mine *GL* concilia *R* conchilia *BGL* concilia *K* 15 magisve ronibus *L* magis
uer omnibus *K* ue rombus *b* uero. $\sigma\upsilon\alpha\kappa\iota\omicron$ umbus *B* rombus *HGr* rembis *R*

scaris *R* scarissi quos *K* 16 eo^his *Rr* eo^his *D* 17 hiemps *Rr* hiemps *HGLK*
ueritat *Ll* mare ueritat *K* mare *G* 18 accubui accubitum *om. RBDH*

add. h *Stat. Achill.* I 109 *sq.* 19 achilleidos *B* achilleidos *K* 20 quemuis

que sacras sed *R* quem qui se sacrasse et *r* quisque] *h* quisque *D* quique *H* quisque
K quis se *L* quise *B* quis *G* sacrarat *Lips.* 1 *Krehliti cum edd. Statii* sacrauit
cum gloss. elegit *Heidelberg.*, sacrasse *Dresd.* 2 *Krehliti* 21 genioque] *r* genio quo-

que *R* genioque *Kk*, locus *v. l. ap. Statium* 22 protulisse uetustissimi *G*
23 Ennius in XI annali] *v. l. E. S fr. VI Vahl. cf. lib. VIII* § 96

Tunc clipei resonant et ferri stridit acumen.

idem in XIII:

Litora lata sonunt.

Accius in Clytaemnestra:

sed valvae resonant regiae.

Lucretius:

Caligare oculos, sonere aures.

'steti' vero 'statum' supinum paenultima producta debet facere, unde Lucanus in II:

Constatura fides superum,

cum 'dätum' et 'dätus', sicut superius ostendimus, corripiant a paenultima. est tamen in hoc quoque notandum, quod nomina ab eo derivata a paenultimam corripunt vel antepaenultimam, ut 'stätus stäta stätum stäbilis'. Lucanus in X:

quorum stäta tempora flatus.

idem in V:

Quam non e stäbili, tremulo sed culmine cuncta

Despiceret.

composita ab eo varie vetustissimi protulerunt, 'asto astitum' et 'astatum', 'praesto praestitum' et 'praestatum'. Aemilius Porcina orator in oratione, uti lex Aemilia abrogetur: tempore adstiturum atque petiturum me esse. Brutus in epistulis: occiso Gaio Caesare, postquam mare transierat, praestatum est.

V vero longam ante 'tum' unum habet: || 'iütum' et ab eo composi-

1 Tum lib. VIII l. l. clepei GLK strident D 2 Enn. annal. XIII 8 E. S. XIV rv p. 57. LXXIII Vahl. XIII] libri mei praeter L, π VIII. L XIII libri Krehliani ut vid. plerique cum edd. rell. 4 attius K Att. Clytaem. fr. 1 p. 194 Both. Clytaem. (s. Aegisthi, v. p. 298 coll. Düntzero ad Liv. Andr. fr. 1 p. 25) fr. 1 p. 117 Ribb. clytemnestra R et ni f. H clytemnestra BD dytemnestra GLK clytēnestra h 5 sed valvae] sualde K ualde RBDG ualde L resonant rigiae K 6 Lucr. III 156 7 calicare GK sonere] d sonare RDL sonare K aures] aurea regiae libri regiae e versu Attii irrepsisse vidit Lachmannus

ad Lucr. l. l. auris codd. Lucr. 8 seti Hh statum Rr Lucan. Phars. II 17 11 corripit RDH corripit r corripunt K 12 nomina ex omnia corr. K ab eo] in mg. add. K habeo RrD dirinatina G 14 Luc. Phars. X 240 cf. lib. III § 13 15 tempora Rr 16 Luc. Phars. V 250 sq. cf. lib. III § 26 17 e inseruit h om. H rell. sed culmine sed culmine cuncta K culmina G

cuncta. Rr 18 despiceret DGK 19 uariae Rr uariae K assto asstitum et astatum Rr adsto adstitum et statum Bb 20 Aemilium] ex corr. h Emilius GK M. Aemilii Lepidi Porcinae or., uti lex Aemilia abrogetur: v. Meyerum orr. R. fr. p. 195 orator] orat' (i. e. oratur) GLK 21 aemilia] lex H emilia DK emileia G arrogetur G adstiturum B astiturnm RHGK adque D 22 me esse] 'forte ne abessem' Falsterus memor. obsc. p. 11 M. Iunius Brutus in epp.: v. Meyeri ann. ad inscr. Bruti Cic. p. 11 ed. suae, Drumannum hist. R. III p. 40

aepistolis K Gaio] om. GLK g. DH 23 post quem D trasierat B 24 longam], d longum D et habeo D

p. 864 P.

p. 456. 57 K.

tum 'adiūtum'. 'au' quoque unum: 'lautum', quamvis vetustissimi etiam 'lavatum' solebant dicere. unde Terentius in eunucho:

Abeunt lavatum, perstrepunt,

pro 'lautum', et Ovidius in III fastorum:

5 Silvia Vestalis - quid enim vetat inde moveri? -

Sacra lavaturas mane petebat aquas.

'potum' quoque pro 'potatum'. Virgilius in bucolico:

39

Et potum pastas age, Tityre, et inter agendum.

Terentius autem in Phormione perfecte protulit:

10 Nam potaturus †apud me est.

Virgilius in bucolico:

Huc ipsi potum venient per prata iuveni.

idem in georgicon IIII:

Quoque modo potis gauderent intiba †fibris.

13 Lucanus in V:

Strymona sic gelidum bruma pellente relinquunt

Poturae te, Nile, grues.

Sciendum autem, quod in 'um' desinens supinum accepto verbo infinito, | quod est 'ire', facit infinitum futuri, ut 'oratum ire', 'domitum ire', 'lautum ire' vel 'lavatum ire', 'statum ire'. frequenter tamen antiquissimi neutro participio futuri addebant 'esse' et infinitum futuri significabant, 'oraturum esse' pro 'oratum ire' dicentes et 'facturum esse' pro 'factum ire'. Cato in V originum: illi polliciti sese facturum omnia, per ellipsin 'esse' pro 'factum ire', quod Graeci dicunt ποιήσθαι, 25 quod est infinitum futuri. Lucilius in XVII ad Penelopam conversus:

2 Ter. eunuch. III 5, 52 iuncho K 3 habeant RD labatum B 4
pro lautum K et om. G Ovid. fast. III 11 sq. IIII. Kr 5 Siluia] sic
etiam Ovid. fere omnes cum Petav. et Vrsiniano IIIA Arundelianus et gloss. Gotting.

u
moeri G 6 petebant K petabat D 7 Verg. ecl. 9, 24 8 ^{age}egyptiye D

tytere RGK 9 Ter. Phorm. V 5, 9 autem om. G protulat Rr 10 est
apud (apud Bemb.) me Terentius 11 Verg. ecl. 7, 11 12 venient] d ueniunt
D cum Verg. Leid. 13 Verg. georg. IIII 120 cf. lib. XI § 17 in l. georgicon
B III* (I) R I DGLK 14 potis] positus Verg. Longob. intiba] etiam Med.
Pal. Fr. (deficit Rom.) intuba L fibris] libri hic et lib. XI l. l. et Longob. Verg.,
quod ortum est ex georg. lib. I versu 120, cuius Strymoniae grues versu Luciano
inciderint in scholastici memoriam. riuus ex Vergilio corr. h 15 Luc. Phars. V
711 sq. 16 strimona HGLKr cum Voss. utroque: sic igitur f. Prisciani archety-
pus strimonia R relictum L relinquunt Voss. B 17 nilae grues K 19 infi-
niti futurum B post futuri: u^o oratum — futuri om. D add. d domitum K

20 lautum uel K uel om. L statum ire om. L 21 esse om. G infiniti
futurum B 23 factum] bh facturum B factu* H Caton. origg. lib. V fr. p. 116
Kr. fr. 104 p. 286 Rth. fr. LXXXVII p. 55 Wr. V. de originum GLK 24

ellipsin] g ellipsim R ellimsin G elypsin D eclipsin H esse facturum pro B
noinsin RHGK 25 lucillius GL Lucil. sat. XVII 4 Dous. Gerl. XVII ex
XIII corr. L paenelopam R penelopam D conuersus ait DG

Nupturum te nupta negas, quod vivere Vlixen
Speras.

in hoc quoque subaudiendum est 'esse', id est 'nupturum esse' pro 'nuptum ire', γαμηθήσεσθαι. Sulla in vicesimo primo rerum suarum: ad summam perniciem rempublicam perventurum esse, pro 'perventum ire', ἐλεύσεσθαι.

DE PRAETERITO PERFECTO SECUNDAE CONIUGATIONIS.

VIII 40 Secunda coniugatio in 'eo' desinit. et ea terminatio propria est secundae coniugationis, exceptis paucis primae coniugationis: 'meo meas', 'beo beas', 'laqueo laqueas', 'nauseo nauseas', 'enucleo enucleas', 'creo creas', 'screo screas', 'calceo calceas', quod alii 'calcio calcias', et quartae duobus: 'eo is', 'queo quis' et quae ex eis componuntur, ut 'adeo, redeo, pereo, veneo, nequeo'. in 'eo' i antecedente unum invenitur, 'cieo'. unde Virgilius in I:

Bella cient primaque vetant consistere terra. 15
idem in VI:

Aere ciere viros Martemque accendere cantu.
invenitur tamen hoc idem etiam in 'io' | desinens quartae coniugationis.
unde Statius in IIII Thebaidos:

suus exciit in arma 20

Antiquam Tirynta deus.

Lucanus in II:

Nunc urbes excite feras, date gentibus arma.

Lucretius:

1 nupturam *Gerlachius!* te nuptam *RBGK* ulixen* *H* 4 ΓΑΜΗΘΕΣΤΑΙ
RD ΓΑΜΗΘΕΣΤΑΙ τ ΓΑΜΝΕΣΤΑΙ *GL* ΓΑΜΗΘΕΣΤΑΙ *H* ΓΑΜΝΕΣΤΑΙ | ylla Sylla *K*
sylla *DHLrb* silla *G* syllaba *RB* *L. Cornelii Sullae rerum suarum lib. XXI fr.*
p. 291 Kr. fr. 18 p. 338 Rh. uigesimo primo *D* uicensimo primo *L* 5 rēppu-
blica *Rr* rempublicam *GK* 6 perventum] *ex* perventurum *corr. ni f. H* perneu-
turum *K* peruenturum *B* ire' ut *BYCECEAI* in *litura H* ἐλεύσεσθαι] τ *om. K*
EAHYCECTAI R EAHYCECEAI D 7 De praeterito perfecto secundae coniugationis 1 de
praeterito secundae coniugationis. *D* et in lacuna ab *L* relicta 1 DE SECUNDA CONIUGATIONE.
RK SPECIES PRAETERITI PERFECTI SECUNDAE CONIUGATIONIS. *B* Incipit de secunda coniu-
gati *G* *inscr. om. H* 8 proprie *D* 9 pacis *B* 10 enucleo *ex* enucleas *corr. H*
***** enucleo enucleas (enucleo) *L* creoo creas *om. DHG* *add. d, in mg. post*
hoc est uenun eo
screas add. K 12 duabus *Rr* ex his *BDHGLK* 13 ueneo *Rr* ueneo ue-
num eo *BHGLK* cieo id est uoco *HGLKb* cieo *** uoco *B* 14 *Verg. Aen.*
I 541 16 *Verg. Aen. VI* 165 17 uiros in *mg. K* accedere *Rr* accidere *K*
cantum *K* 18 in *io(h) D* 19 Statius] *dh* et in *litura d* terentius *RBE* terren-
tius *GLK* *Stat. Theb. IIII* 146 in IIII Thebaidos *om. G* IIII] 1 III. *RBDHL*
.U. K tebaidos *LK* 21 tyrrinta *Rr* tyrinta *DHGLK* tyrinta *B* 22 *Luc.*
Phars. II 47 *sq.* date gentibus iras | Nunc urbes excite feras, coniuuret in arma (armis
pars codd.) | (Mundus etc.) II. li5. *K* 23 dat *GL* et in *litura K* gentilibus *B*
24 *Lucr. V* 211 Terraique solum subigentes cimus ad ortus. *idem versus extat ibi-*
dem I 212, *sed Priscianum ad lib. V spectasse docet aurarum; ita enim ibi pergit Lu-*
cretius: Sponte sua nequeant liquidas existere in auras. *aliter Lachmannus ad Lucr.*

aurarum cimus ad ortus.

Livius in CXVIII: adversus interfectores Gai Caesaris ultoribus manum comparans concibat. praeteritum eius tam in 'vi' quam in 'ii' desinit, 'civi' vel 'cii'. Lucanus in VII:

5 quantas in proelia numquam

Concivere manus.

Virgilius in V:

Famaque finitimos et clari nomen Aestae

Excierat.

10 Observandum autem in omnibus est verbis, quod, si minuat praesentis syllabas praeteritum, necessario paenultimam producit, sive producta sive correpta sit in praesenti, nisi syncopam patiatur, ut 'cieo cīvi' et per syncopam 'cīi', 'rideo rīsi', 'faveo fāvī', 'augeo auxili', 'moveo mōvi', 'sedeo sēdi', 'facio fēcī', 'fugio fūgi', 'fodio fodī', 'venio vēni'. ergo 'liqueo

15 licūi' et 'languo langūi' pares habent in praeterito et in praesenti syllabas, corripiunt enim paenultimas praeteriti, idque usus comprobat. Ovidius in VI metamorphoseon:

Inposito fratri moribunda relangūit ore.

idem in IIII:

20 nectare corpus

Delicūit.

idem in VII:

Delicūit stagnumque suo de nomine fecit.

V loco consonantis ante 'eo' habentia 'eo' in i conversa faciunt praeteritum et producant paenultimam necessario secundum praemonstratam

V 211: 'Priscianus p. 865 Lucretius aurarum cimus ad ortus. sic ille librarii errore deceptus, aurarum, cum is grammaticus quem exscribit dedisset Lucretius de natura rerum'. terrai pro aurarum scribi iusserat G. I. Vossius de arte gramm. V 35 p. 870 bis ed. Eckstein. 1 ad ortus] r adhortus RB 2 Libius K Lucanus in VXVII Lips. 1 Krehlii Liv. ab u. c. lib. CXVIII fr. t. XIII p. 795 sq. Drkb. ed. Stuttg. p. XIII fr. 49 Wssb. CXIIX Vossius de arte gramm. l. l. et in ed. a. 1635 tom. III p. 124 et in opp. t. II (Amstelod. 1695 fol.) p. 318. XCVIII cod. Prisc. (?) a C. Barthio ad Stat. Theb. IIII 146 l. XVIII rell. codd. omnes cum 'vetustissimo' Barthii et ms. Vossii. CXVII Barthius et sic Vossii ed. Ecksteiniana ḡ. DHGL .g. K ultores manuum operans scibat alter cod. Barthianus (?) 3 comparans RDGLK 4 civi] uel ciui BDH ut cini GLKrb Lucan. Phars. VII 361 sq. VI. RH VIII. r 5 praelia G 6 exciuiere codd. Lucani et sic duo 'eximia' mss. Prisciani a Cortio inspecta 7 Verg. Aen. V 106 sq. 8 aceste R aaceste (c) G aceste D acestae L achestae K acaestae Med. 9 excierat] sic etiam Pal. ex corr. exierat Pal. m. pr. Rom. 11 producit peneultimam G 12 sit] fit K praesenti nisi] b praesenti nisi B post syncopam: patiatur — syncopam om. R add. r pacia-

fodi. foueo

14 fodio foui Bb fodi spscr. r 15 licui B lango GLK 16 Coriupit R Ovid. metam. VI 291 18 Inposito ex Inposita corr. B Imposito RHGL moribundo GLK relangit L 19 idem om. GL Ovid. metam. IIII 252 sq. cf. § 55 .UIII. K 20 nectare om. H add. h 21 Delicuit] h Lips. 1 Erl. 2 Krehlii et sic R § 55; deliguit H dilicuit cett. 22 Ovid. metam. VII 381 23 Delicuit] H dilicuit cett. delituit v. l. ap. Ovidium 24 ante e habentia GLK conuertentia EGLK

p. 865. 66 P.

p. 450. 66 K.

regulam, ut 'moveo mōvi', 'foveo fōvi', 'faveo fāvi'. inveniuntur autem auctores, qui, quomodo in praeterito primae coniugationis in 'vi' syllabam terminante faciunt in secunda tam singulari quam plurali et in tertia plurali in 'unt' desinente persona paenultima syncopam syllabae, sic etiam in secunda coniugatione, quando praeteritum in 'vi' desinit, ut Virgilius in IIII:

Hyrcaenaeque admorunt ubera tigres,
pro 'admoverunt'. Horatius in sermonum I:

Hunc hominem velles si tradere, dispeream, ni

Summosses omnes. ||

42 'coniveo', quod etiam 'conivo' secundum tertiam protulerunt veteres, praeteritum tam in 'vi' quam 'xi' habuit. Ninnius Crassus in XXIII Iliados:

nam non conivi oculos ego deinde sopore.

Turpilius vero in paraterusa:

Dum ego conixi somno, hic sibi prospexit vigilans
virginem.

'ferveo' quoque etiam 'fervo' invenitur, ab utroque tamen praeteritum 'fervi' dicitur. Terentius in adelphis:

1 foueo foui om. L faueo faui add. r 2 "coniugationis" primae K 4 in
runt b penultima r penultimam R 5 praeteritum] r praeteritum R Verg.
Aen. III 367 7 hyrcanaeque B hyrcanaeq. GL hircanaeqe K ammorumt GL
ad+morumt K ubera ex corr. (ex libera?) B tygres R tigris BDHGLK 8
ammouerunt GLK oratius GLK Hor. serm. I 9, 47 sq. in sermonum I

om. G 9 hominum Rr si velles v. l. ap. Hor. 10 summosses Lt sum-
moses summos omnes K submosses omnis libri Horat. 11 Coniueo Rr co-
nivo ** (.F. ?) B conibo K 12 quam in xi BDGrh ninius H nimius K Ninnius
Crassus in XXIII Iliados] v. Non. p. 475, 14 coll. Scioppio suspect. lect. V 1, Vossio
de arte gramm. V 24 p. 830 Eckst., Huschkio de C. Annio Cimbri p. 9 sq., Bernhar-
dio in hist. lit. Rom. p. 406 ed. alt. Cuius Mattius Ios. Scaliger coniect. ad. Varr.
de l. L. VII § 95 t. II p. 236 ed. Bipont., Gisb. Cuperus observ. III 6 cf. etiam lib.
X § 10 crasus GLK XXIII] Scaliger l. l. coll. Hom. II. XXIII 637 οὐ γὰρ
πῶ μύσαν ὄσσε ὑπὸ βλεφάρουσιν ἐμοῖσιν. XXIII libri 13 Iliados] r aliados R
yliados GLK Matii Iliadis fragmentis, quamvis dubitans (v. p. 569) h. l. inseruit
Wernsdorffus poet. Lat. min. III 572 fr. 10 14 ego Rr 15 Turpilius (l) B
Turpullius GLK Turpili paraterusae fr. 6 p. 89 Boith. VI p. 36 Grautoff. V p. 91
Ribb. paraterusa] r paraturusa R paterusa G 16 sompno K somno hic sibi
somo hic sibi Rr sibi om. G 18 ferueo — ferbesco p. 479, 22] eo ordine, quem

secutus sum quia a Prisciani more haud abhorret, totum hunc locum exhibent libri,
nisi quod post verbum Calvianum in HGK, post Terentianum in D, post Persianum in L
inseritur sententia: quaeritur — dominatio (v. ann. ad p. 480, 17), nota scil. margi-
nalis, quae ubique nexum sententiarum intercidit. uncis, in mq, addens: aspice librum
istum quando de figuris partem narrat, haec inclusit g, nota XP ad initium et ad finem
appicta d, quae praeter ea, sicuti bhk aliis signis appictis ordinem quandam sententia-
rum constituere conata est, quo exempla ad vocc. coniveo et ferueo pertinentia inter se
coniungerentur, sequentibus add. inde ab α: ita scilicet, ut post verbum Turpilianum sin-
gulae sententiae sese exciperent hoc modo: Calvus — largior, ferueo — adulescentiam,
a ferueo — ferbesco, nec solum — olis, a strideo etc. (nec solum — fulgis, a strideo
— fluctus, denseo — olis, a denso etc. b) etiam] et b feruo] d ferueo D

utro.⁹ Hh tamen] b tam B 19 Ter. adelph. I 2, 72 in adelphis om. G

p. 666 P.

p. 460 K.

Sperabam iam defervisse adulescentiam.

nec solum ea diversarum coniugationum inveniuntur verba, sed multa praeterea, ut 'strideo strides' et 'strido stridis', 'fulgeo fulges' et 'fulgo fulgis', 'denseo denses' et 'denso densas', 'oleo oles' et 'olo olis'. Calvus 'convivere' infinitum secundum tertiam coniugationem correpta paenultima protulit:

Cum gravis ingenti convivere pupula somno.

Persius vero secundae protulit:

Vae, nisi convives! oleum artocreasque popello

10 Largior.

a 'ferveo' Virgilius in I:

Fervet opus redolentque thymo fragrantia mella.

idem in VIII a 'fervo':

Fervere Leucaten auroque effulgere fluctus.

15 Lucilius:

fervit nunc, fervet ad annum.

Terentius in adelphis:

†Cum maxime fervit, tam placidum quasi ovem reddo.

unde 'fervesco'. dicitur tamen etiam per b 'ferbeo', ex quo 'ferbui'. Ho-

20 ratius in I sermonum:

Velatumque stola, mea cum conferbuit ira.

unde et 'ferbesco'. a 'strideo' Lucanus in VI:

Auribus incertum feralis strideat umbra,

a 'strido' Virgilius in VIII:

25 striduntque cavernis

Stricturae chalybum et fornacibus ignis anhelat.

1 iam *del. RK* adulescentiam *R* aduliscentiam *DHGL* adoliscientiam *K* 2

coniugatione *D* 3 fugo *Hh* 4 *C. Licinii Calvi fr. 11 ap. Lachmannum Catull. p. 82, fr. XIII ap. Weichertum poet. Lat. rell. p. 144* 5 penultima *B* 7 ingenti] *om. L* urgenti *Nic. Heinsius* popula *GLK* sompno *K* 8 *Pers. sat. 6, 50 sq. vero] om. L* uero et *G* 9 *Ve D* uenisi *R* uenisi uenisse *GLK* conlues *Montepess. pr. Vat. Pers.* oleum] oleuo *GLK* artocreas quae *H* arto creasque *L* orto creasque *K* 10 largiar *Montepess. pr. Vat.* 11 *Verg. Aen. I 436 cf. lib. VIII § 95* 12 thymmo *D* thimo *BLK* tymo *r* fragrantia *R* fragrantia *DHGLK* 13 *Verg. Aen. VIII 677* a ferveo] *om. K* a feruo feruere. feruere *b* 14 leocaten *GLK* efulgere *K* fluctis *R* 15 *Lucil. sat. lib. VIII fr. 14 Douz. 10 Gerl., libro nono assignatum a Nonio p. 502 extr., plenius: Fervit aqua et feruet: feruit nunc, feruet ad annum laudatum a Quantil. inst. or. I 6, 8 cf. Struvium lat. Decl. u. Conj. p. 189 sq. Lachmannum ad Lucr. II 44* 16 fervit] *r* fer-

uet *RHGLK* feruet *G* feruit *r* ad *add. r* 17 *Ter. adelph. III 1, 18* Cum feruit maxime (*Bemb. feruet maxime Bas.*) tam placidum quam ovem reddo *libri Terent., unde vel c. f. m., tam placidum, quam ovis est, reddo vel quasi ex Prisciano accepto c. f. m., tum placidum quasi ovem reddo scribendum visum est Bentleio feruit] r cum Ter. Bemb. et Donato feruet R rell. iouem G 19 oratius K Hor. serm. I 2, 71* 20 in I sermonum *om. G* 21 mea ē ferbuit *G* cum libris nonnullis *Hor.* ira *add. r* 22 et ferbesco] *d* exferbesco *RDGL* A+strideo *B* *Lucan. Phars. VI 623* III. *H* 23 ferali *K* 24 *Verg. Aen. VIII 420 sq.* 25 striduntque] *d* stridentque *D* 26 structurae *h* uel structurae *b* chalybum *BDHL* calibum *RG* calybum *K*

p. 866. 67 P.

p. 460. 61 K.

a 'fulgeo' Virgilius in V:

Ductores auro effulgent,

a 'fulgo' idem in VIII:

auroque effulgere fluctus.

a 'denso' Ennius in VIII annalium:

Densantur campis horrentia tela virorum,

a 'denseo' Virgilius in X:

Extremi addensent acies.

ab 'oleo' Terentius in adelphis:

olet unguenta de meo,

ab 'olo' Plautus infiniti verbi secundam syllabam corripuit in mustellaria:

Non omnes possunt olere unguenta exotica.

- 44 Supinum a praeterito fit mutata 'vi' in 'tum', ut 'civi citum', 'movi motum', 'fovi fotum'. nec solum in secundae coniugationis verbis in 'vi' praeteritum facientibus, sed etiam in aliis est || observandum, ut 'amavi amatum', 'accusavi accusatum', 'adiuvi adiutum', 'cupivi cupitum', 'accessivi accersitum', 'arcessivi arcessitum'. excipiuntur 'lavi lautum', 'cavi cautum', 'favi fautum', quae differentiae causa pro a longa 'au' diphthongum habuerunt, propter 'latum, catum, fatum', quae alias habent significationes. et sciendum, quod in omnibus huiusmodi supinis paenultima producitur, exceptis 'satum' a 'sero sevi' - quod etiam 'serui' habuit in usu antiquitas, unde

1 Verg. Aen. V 132 sq. auro | Ductores longe effulgent 2 Ductores] r doctores RK efulgent L^{ef} fulgent K 3 Verg. Aen. VIII 677 5 Enn. ann. VIII 47 E. S. fr. inc. 5 Hug. fr. XIII p. 43. LXIII Vahl. VII. G 6 densantur Rr horrentia] r horrentia RL 7 denseo ex denso corr. H Verg. Aen. X 432 cf. lib. VIII § 95 8 Ter. adelph. I 2, 37 cf. lib. VIII § 95 in adelphis om. G 10 olet H olent BDL unguenta G meo] b me* B 11 Plaut. mostell. I 1, 41 (v. 42) 13 omnis D unguenta Bb unguenta GLK exotica B exotica D

14 De supinis secundae coniugationis. inscr. l Supino Rr 16 amavi* K 17 post adiutum in B, paulo post post accessitum in R interposita, a k ad mg. iterum adiecta sunt ea verba, quae variis § 42 locis, ut ad p. 478, 18 dictum est, inseruerunt DHGLK: quaeritur, cur cum 'spiro spiras' et 'halo halas' 'spiravi' et 'halavi' faciant, rerum vocabula i habeant, 'spiritus' et 'halitus'? quae puto esse anteriora verbis ideoque non sequi derivativorum regulam. quomodo 'iudicatus', id est 'indicatio', et 'dominatus', id est 'dominatio'. (cur cum] d circum D cum R cur G et om. G halo] r abalo R faciunt K et k habent DGK et k spiratus K alitus R anteriora esse HLK et k uerbi B regulam derivativorum K et k id est utri-

bique add. r iudicatio (a) L). totam hanc sententiam una cum vocc. sqq. cupiui cupitum accessiui accessitum delendam indicavit b accessivi accersitum] r om. GLK arcessiui arcersitum R 18 arcessivi arcessitum] d arcersiui arcersitum D arcessitum.

Quaeritur etc. R v. ann. ad lin. 17 19 differuntur D 20 lautum RrH catum lautum K casum D cautum H "fatum 'catum G fatum om. D 21 produciuntur penultima* (m) B 22 satum a* sero (s) K antiquitas Struvius lat. Decl. u. Conj. p. 299

p. 387. 68 P.

p. 461. 62 K.

'sertum' - et a 'sino sivi' 'sītum', et a 'pono posui', vel 'posivi' secundum antiquos, 'positum'. 'lītum' quoque et 'ītum' notanda sunt. Virgilius georgicon IIII:

et paribus lita corpora guttis.

In 'deo' exeuntia, longa vocali naturaliter antecedente vel 'ar' syllaba, 'deo' in 'si' conversa faciunt praeteritum perfectum, ut 'suādeo suasi', 'rīdeo risi', 'ardeo arsi', e vero vel i brevibus ante d positis, producunt easdem vocales et 'eo' in i mutata faciunt praeteritum: 'sēdeo sēdi' et ex eo composita, 'insīdeo insēdi', 'subsīdeo subsēdi', 'resīdeo resēdi'; 'vīdeo vīdi', 'invīdeo invīdi', 'provīdeo provīdi'. et notandum, quod a 'sedeo' composita, quamvis in praesenti e in i convertant, in praeterito tamen eandem e productam servant, ut 'possideo possēdi'. 'strideo' quoque 'stridi' | facit, quod etiam 'strido stridis' tertiae coniugationis invenitur, i autem tam in praesenti quam in praeterito productam habet. Virgilius in VIII:

striduntque cavernis

Stricturae chalybum et fornacibus ignis anhelat.

Lucanus in VI:

Auribus incertum feralis strīdeat umbra.

Statius in IIII:

Huius inaspectae luco strīdere sagittae.

Accius in Alcestide:

Cum strīderat retracta rursus inferis.

sin autem prima syllaba in 'deo' terminatorum post mutam aliquam vel in VIII⁴⁶ semivocalem e vel o correptas habuerit in aliquam liquidam de||sinentes, duplicatur, sic tamen, ut priori geminatarum extrema consonans subtrahatur, et sic 'eo' in i conversis fit praeteritum perfectum, ut 'pēdeo pēpendi', 'tōndeo totondi', 'mōrdeo momordi', 'spōndeo sponondi', a quo etiam s in secunda demitur syllaba euphoniae causa. in compositione

1 sertus RBDHK ⁱposui uel posui Rr 2 et quitum *post* itum *add. d*
Verg. georg. IIII 99 3 in georgicon IIII. B 4 paribus (t) D lita] illa Fr.
 illa Fr. m. alt. gutis D 5 In deo *in litura* K In eo Rr Inde .o. H In deo quo-
 que G antecede | uel G 6 de_o K sussi] sasi G 8 ^{nt}sedeo D 9 *post*
 composita: insideo — composita om. D *add. d* subsedeo B 10 praeuideo prae-
 uidi DK 11 conuertunt K 13 strido stridis om. K 14 quam in praeterito
 om. L *Verg. Aen.* VIII 420 sq. 16 que om. L cauernistricturae D cauer-
 nistricturae Hh 17 chalybum BD calybum RK calibum G chaliphum L ignis
 ex ignibus corr. K 18 *Luc. Phars.* VI 623 in VI om. G 19 ferali K
 20 *Stat. Theb.* IIII 428 in IIII. om. G 21 Cuius *Stat. Cass.* loco RrK
 sagittae K 22 *Alt. Alcest.* p. 164 *Both.* p. 120 *Ribb.* in Alcestide om. G
 23 striderat] *lib. X § 29* strideret h. l. *libri* ^rtracta D rursus G 24 Sin]g
 Rr 26 *extraera* H 28 totuadi Dd "mordeo momordi" tondeo totondi Gg
 spondeo sponondi . etiam (s) K 29 *saecunda* D euphoniae D euphoniae G
 GRAMMATICI LATINI II. 31

p. 888 P.

p. 462. 63 K.

tamen haec eadem non geminant supra dictam syllabam, ut 'respondeo respondi', 'dependeo dependi', 'demordeo demordi', 'praemordeo praemordi', 'detondeo detondi'. vetustissimi tamen etiam 'detotondi' protulerunt. Ennius in annalibus:

Et detondit agros laetos atque oppida cepit.

at Varro in magno talento:

Detotonderat forcibus vitiarium feris.

'au' ante 'deo' habentia per participium in praeterito declinantur nunc: 47 'audeo ausus sum', 'gaudeo gavisus sum'; vetustissimi tamen et 'ausi' pro 'ausus sum' et 'gavis' pro 'gavisus sum' protulerunt. Cato Censorius in oratione pro Lucio Autronio: beneficii postridie iussisti adesse. in diem ex die non ausi recusare. Livius in Odissia:

Quoniam audiui, paucis gavis.

L. Cassius Emina in II annalium: idque admiratum esse gavisum. in hoc verbo etiam illud animadvertendum, quod 'ausim ausis ausit' pro subiunctivo 'audeam | audeas audeat' invenimus. Virgilius in II georgicon:

Ausim vel tenui vitem committere sulco.

Ovidius in VI metamorphoseon:

Et nihil est, quod non inopino captus amore

Ausit, nec capiunt inclusas pectora flammās.

1 tamen add. g 3 detondeo detondi] d detondeo detundi D detotundi Dd
4 Enn. ann. III 13 E. S. fr. inc. XXXVII p. 72 cf. p. L sq. LXV Vahl. 5
detondit] b Struuius lat. Decl. u. Conj. p. 309 sq., olim propositum sed alteri con. de
que totondit agros, a Merula quoque prolatae, posthabitu a G. I. Vossio de anal. III
19 p. 810 Eckst.; sed huic adversatur particula adversativa at, qua Varronianum exem-
plum Enniano opponitur. detotondit RBGLKd et ex detotondii n. f. mul. h detotondit
D coepit BDr 6 Varron. magn. talent.: sat. Menipp. LI 1 p. 149 Oehl.

talento K 7 detotonderat Dd forcibus B vitiarium feris] M. Hauptius uitari-
feris RDb uitarifer** B uita****eris H uitam feris h ui tarpitris L ui tarpistris K ui
tarpiferis G uiticarpiferis * uiticapiferis Ausonius Popma 8 de_o Kk

per add. b declinatur Gg 9 ut audeo BDGr tamen om. L auxi Dd

10 gauissi D gauissus D gaus G Caton. or. pro L. Autronio: v. Meyerus
orr. R. fragm. p. 139 sq., qui distinguendi notam post in diem posuit cum Nic. Hein-
sio ad Tac. ann. VI 20; libri h. l. omnino non distinguunt 11 in oratione om.
G Lucio] r lutio R post tridie HG *ost tridie (p) D 12 ausi] r casi R

ausi sunt B recurrare Rr Iyuius G libius L Liv. Odiss. lib. XVI cf. Hom.
Od. XVI 92, Hermannus elem. doctr. metr. p. 626 13 odysia GL odysia RDH
14 audiuit B 15 lucius B casius G et ex casius corr. H hemina GL he-
mina D L. Cassii Heminae ann. lib. II p. 160 Kr. fr. 19 p. 291 Rth. ammi-
ratum HL 16 illud] r aliud R ainmaduertendum K animaduertendum est G
17 audeas] h audeas* H Verg. georg. II 289 18 secundo I III. RBDHGL

III. K 19 comittere D solco Rr 20 Ovid. metamorph. VI 465 sq. 21
non om. K inopino] inophino L in ophino K hiophino G effreno libri Ovidiani.
nisi quod inopino pro v. l. cod. Vrb., addita scilicet ex Prisciano. indeque certe ha-
serunt Pers. et Iuv. schol. Oxon. ab Heinsio ad h. Ovid. l. l. 22 nec] uel G
includas BGLKr

p. 303. 309 P.

p. 463. 64 K.

Omnia autem supra dicta verba 'deo' in 'sum' convertentia faciunt supina: 'rideo risum', 'ardeo arsum', 'video visum', 'mordeo morsum', 'pendeo pensum', 'tondeo tonsum', 'respondeo responsum', 'audeo ausum': 'gaudeo' vero etiam i post u assumpsit euphoniae causa 'gavisum'. a 'se-
 5 deo' praeterea geminat s 'sessum', et fortasse differentiae causa, ne, si 'sesum' diceretur, duae partes esse putarentur. alia vero omnia in 'deo' 48
 desinentia per 'ui' divisas proferunt praeteritum, ut 'candeo candui', 'studeo studui', 'frondeo frondui', 'splendeo splendui', quorum supina mutatione 'eo' in i et assumptione 'tum' debent fieri, ut 'canditum, studitum,
 10 fron||ditum, splenditum'. rarissime tamen ab omnibus neutris secundae coniugationis, quae in 'ui' divisas faciunt praeteritum, invenio vel huiusce-
 modi supinum vel participium futuri, ut 'caleo calui', 'tepeo tepui', 'horreo horrui', 'langoeo languui', 'flacceo flaccui', 'rubeo rubui', 'palleo pallui';
 si qua tamen inveniantur, i brevem ante 'tum' habent. unde Iuvenalis
 15 a 'careo carui' in II:

tollere dulcem

Cogitat heredem cariturus turture magno,
 et Cicero 'valliturus' a 'valeo'. excipitur 'prandeo prandi'. Plautus
 in Menaechmis:

Prandi et potavi, scortum accubui.

id tamen quoque in 'sum' facit supinum, quomodo superiora, ut 'pran-
 sum', quod tamen, quamvis neutrum sit, habet participium praeteriti
 'pransus', ut 'caeno caenatus', 'iuro iuratus', 'careo cassus', 'pateo passus',
 'titubo titubatus'. et multa praeterea a vetustissimis similiter sunt | pro- 49
 25 lata participia praeteriti a neutralibus verbis, ut a 'seneo senectus', ὁ γη-
 ράσας; 'discedo discessus', ὁ ἀναχωρήσας; 'intereo interitus', ὁ ἀναιρεθείς;

1 de_o Kk 2 redeo Rr mordesum H 3 tandeo tansum D tandeo ten-
 sum R 4 etiam om. L adumpsit B 5 geminavit BDH geminant GLK
 sessum] bh sensum B (H?) differentiae G si sup. lin. add. G 6 se-ssum(n)

H se sum L in.^{de}o Rr 7 deuisas L studeo] b studeo B 8 splendeo splen-
 deo Dd "eo in i" motatione K 9 adsumptione B 10 spenditum K 11 de-

uisas L 12 calui. terreo. terrui. tepeo B horeo horui Hh 13 langoeo K lan-
 go G rubeo flaccui K 14 inueniatur B inueniuntur D Iuv. sat. II 6, 38 sq.

15 a cęruī carui H caleo Rr 16 dulce B 17 turturę RrH 18 Ci-
 cero] veluti in or. de imp. Cn. Pompei 16, 46 in epp. ad fam. XIII 16, 3 Exci-
 piuntur D Plaut. Menaechm. III 2, 11 (v. 476) 19 in Menaechmis om. G
 menaechmis RBDEK mechenis L 20 et om. libri Plautini pataui K 22
 quamvis ex quoduis corr. D 23 post pransus: ut — passus om. D add. d ceno

cenatus DGLK cenatus B casus Rr passus GLK 24 a om. G uetus-
 tissimis tamen Rr similiter h. l. add., infra non del. g prolata similiter parti-

cipia G 25 senectus add. r ΟΥΡΑΚΑΚ G ΟΥΡΑΚΑΚ Rr ΟΥΡΑΚΑΚ H 26 dis-

cesus L ὁ] ω Rr ΟΑΧΩΡΗΑΚ K intereo — ἀναιρεθείς post ποθείς collocat
 K ΟΝΑΙΡΗΘΕΙC G ΟΑΝΑΡΗΘΕΙC D

p. 809 P.

p. 464 K.

'obeo obitus', ὁ τεθνεάς; 'occido occasus', ὁ δύνας; 'potus, ὁ πεπωκώς' και 'ὁ ποθείς', ut 'iuratus ὁ ὀμόσας' και 'ὁ ὀμοθείς'. Catullus:

Sed haec . . fuere; nunc recondita

Senet quiete;

'senesco' enim inchoativum est. Sallustius in IIII historiarum: omnes quibus senecto corpore animus militaris erat. Caecilius in IIII: custodibus discessis multi interficiuntur. Claudius: pugna acriter commissa multis utrimque interitis. Laevius in Protesilao:

Cupidus miserulo obito.

Lucilius in II:

quae horis sublata duabus

Omnia sunt sole occaso ductoque.

a 'decreso' quoque 'decretum' Laevius protulit in III erotopaeg-nion:

nocte dieque

Decretum et auctum.

Terentius in hecyrā:

Quid ais? cum virgine una adulescens cubuerit

Plus potus.

hoc tamen idem Iuvenalis passive protulit in IIII:

epotaque flumina Medo

Prandente,

ΤΕΘ

1 ὠΠΘΕΝΕΩC Rr ὠΠΘΕΝΕΙΩC B ὠΠΘΕΝΗC G ὠΠΘΗΩC D ΔΙΝΑC L potus]

ὠΠΘΩΕΙC

POTOC B ὠΠΘΕΠΩΚΩC ΚΑΙΠΘΕΙC Rr πεπωκώς] ἰ ΠΕΠΩΕΩC L 2 και ὁ ποθείς] ΚΥΠΩΕΙC B ΠΟΠΕΙC D ὠΠΘΩC R ὠΠΘΑC H ὠΠΘΑC L ὠΠΘΑC G ὠΠΘΑC K ὠΠΘΩC ΚΟΟΠΩΕΙC B ὁ] om. G ὠ R ὠΠΘΕΙC D ὠΠΘΕΙC H ὠΠΘΕΙC K Catullus] r catulus R rell. Catull. carm. 4, 25 sq. 3 haec feruere GL haec prius fuere Catullus 4 quiete] h quite RH qui te LK 5 se-

nescio] d Senesquo D inchoativum Dd Sall. hist. IIII 64 p. 354 Kr. in IIII. historiarum om. G 6 Coelius B L. Caecili Antipatri ann. l. IIII fr. p. 192 Kr. fr. 39 p. 318 Rth. cf. Nautam de L. Coelio Antip. disp. fr. 21 p. 36 sq. 7 in IIII. om. G Q. Claudii Quadrigarii ann. lib. inc. fr. p. 263 Kr. fr. 80 p. 351 Rth. 8 ja-

critter commisa K utrique ex utrique corr. D utrumque Bb utrumque G 9 leuius BGLK Iulius Rd Laevius in Protesilao] Laevii fr. XI ap. Weichertum poet. Lat. rell. p. 78, qui de inscr. carm. cf. p. 81 in pro in protesilao Rr prothesilao G processilao K 10 cupidus L misserulo G 11 Lucilius] r Lucius GLK et, ni f., R Lucil. sat. II 3 Dous. Gerl. in II om. G 12 q ab horis G oris

R 13 sunt om. L occasum Rr occusso K occaso obductoque tenebris Fr.

Dousa 14 Leuius GLK Leuius H Iulius RBD Laevii erotopaegn. lib. III v. Weichertum l. l. p. 44 fr. II in III erotopaegnion] n̄ G eroto p̄gnion H heroto-

paegnion R Erotepegnion D erotopregnion L eroto pregni n̄ K 18 Ter. hecyr.

l 2, 63 sq. in hecyrā om. G haecyra RH haecira D ehirā LK hechira B

19 agis RBD adulescens] d adulescens RH aduliscens DGLK cubuerit om. R

20 potus sese etc. Terentius potissae etc. Bas. 21 Iuv. sat. IIII 10, 177 sq.

VII. GL 22 Epotataque k

p. 309. 70 P.

p. 464. 65 K.

sicut et 'iuratus' tam active quam passive profertur. Cicero in II Verrinarum: malo ei iurato suam quam iniurato aliorum tabellas committere. Lucanus in VIII:

mihī per Latium iurata tonantem.

sa 'titubo' quoque 'titubatus'. Virgilius in V:

vestigia presso

Haud tenuit titubata solo.

idem in II:

nunc cassum || lumine lugent,

10 quamvis a 'careo' futuri participium non 'cassurus', sed 'cariturus' faciat, ut supra ostendimus Iuvenalem in II protulisse. a 'pateo' quoque 'passus' nascitur teste Virgilio, qui ponit in III Aeneidos:

Et pater Anchises passis de litore palmis.

idem in II:

15 passis Priameia virgo

Crinibus. |

In 'geo' desinentia, l vel r antecedentibus; 'geo' in 'si' conversa 50 facium praeteritum perfectum, ut 'indulgeo indulsi', 'fulgeo fulsi', 'algeo alsi', 'urgeo ursi', 'turgeo tursi', 'tergeo tersi', quod Probus et Charisius et Celsus et Diomedes comprobant et ipse omnibus validior usus. Iuvenalis in I:

sed mox et pœcula torques

Saucius et rubra deterges vulnera mappa.

idem in V:

25 vasa aspera tergeat alter.

Horatius in II sermonum:

1 actiuae H passivae H Cic. in Verr. act. I 10, 32 in II Verrinarum
om. G 2 malim et iurato libri Ciceron. malo enim iurato schol. Cic. in lemmate
3 Luc. Phars. VIII 219 in VIII: mihī om. G 4 Prisca manent mihī rd per
— tonantem al. m. in ras. in Voss. B lacium D tonentē R 5 Verg. Aen.
V 331 sq. in V. add. r 6 praesso H praesto Pal. 7 haut LK 8 Verg.
Aen. II 85 9 casum K legent H 10 participium] r participiunt R 11
em
* Iuvenalis(.) Rr Iuv. sat. II 6, 38 sq. v. § 48 12 pasus GLK post in III:
Aeneidos — Idem in III. (sic pro II) in mg. add. r, primis vocc. usque ad Anchises nunc
in fol. extr. abscissis Verg. Aen. III 263 cf. lib. X § 27 qui hoc ponit B 13
E] om. G at g ut K pasis GLK littore D palmas H 14 Verg. Aen.
II 403 sq. III. GLKr 15 pasis GLK Priameia] r priameta R priamea G
17 l] n L 19 tergeo] tergeo uel tergo Bk et tergeo uel tergo RDHGL
quod et probus BDHGLK v. Probum iuntorem p. 1480 sq. P. 136 L. chari-
sius ex cariseus corr. G carissius Rr Charis. p. 217 P. 145 L. 20 cellus K
diomides G Diom. p. 363 P. 21 Iuv. sat. I 5, 26 sq. in I om. D
prima Rr 22 et] ut H procula Rr 23 sacius L deterges] r detergas R
detergis Iuv. schol. et cod. Norimb. 3 24 Iuv. sat. V 14, 62 25 uassa Rr
uassa K uasta G tergat Rr 26 oratius L Horat. serm. II 2, 23 sq. in
II sermonum om. G

posito pavone velis quin

Hoc potius quam gallina tērgere palatum.

Terentius in eunucho:

Egone? imperatoris virtutem noveram et vim militum,
Sine sanguine hoc non posse fieri: qui abstergērem:
vulnera?

est enim quaternarius iambus, qui stare non potest, nisi paenultima 'abstergērem' producat. 'mulgeo' quoque 'mulsi' facit, quamvis differentiae causa quidam 'mulxi' protulerunt, quia 'mulceo' quoque 'mulsi' facit. sed Virgilius in III georgicon: 19

Quod, surgente die mulserē horisque diurnis,
Nocte premunt.

Ennius in VII annalium:

Mulserat huc navem compulsam fluctibus pontus.

idem in VIII:

Ciclopis venter velut olim turserat alte
Carnibus humanis distentus.

Lucilius in XX:

Purpureo tersit tunc latas gausape mensas.

idem in IIII:

Obtursi ebrius.

syllaba vero naturaliter longa ante 'geo' posita, mutant 'geo' in 'xi' et faciunt praeteritum perfectum, ut 'lūgeo luxi', 'augeo auxi', 'frīgeo frīxi'.

51 Alia vero omnia in 'geo' desinentia 'eo' in 'ui' divisas mutant in praeterito, ut 'egeo egui', 'indigeo indigui', 'rigeo rigui', | 'vigeo vigui'. 25
quaedam supina in 'si' praeteritum terminantia i in 'um' convertentia faciunt, sive secundae seu tertiae sint coniugationis - nam quartae in 'tum'

1 panore K uellis GL 2 potius hoc H putius G turgere *codd. non-*
nulli Hor. dett. 3 Ter. eunuch. IIII 7, 8 sq. in eunucho om. G 5 posse
feri nona Bemb. qui H quin Bemb. 7 penultima b penultimā B penultimam G
penultimam L 8 mulgeo] r mulceo R Mulceo G mulgeo quoque mulsi in *littera* K
9 mulxi quidam G produxerunt L mulgeo G mulceo quoque mulsi in *littera*
K 10 Verg. georg. III 400 sq. IIII. LK 11 orisq. R horisquae D 12
primunt Dd 13 Ennius in VII annalium] v. 54 E. S. fr. inc. 5 Hug. xi p. 39. LIX
Vahl. in VII annalium om. G annali H 14 nauim GLK compulsam DG
compulsa H 15 Enn. ann. VII 75 sq. E. S. VIII 4 Hug. xvi p. 49. XLVII
sq. Vahl. 16 cyclopis RBHGLK uenter ex uento corr. K uel^{ut}im Rr turserat] d
terserat D turserat G alte I. Dousa apud Merulam Enn. p. 10 alti libri 17
humanis ex humanibus ut vid. corr. K 18 Lucil. sat. XX 9 Dous. Gerl. in XX
om. G 19 Porpureo LK et, in mg. add., G trāsit K tuncclatas B tuncatas L
mesas K 20 Lucil. sat. IIII 26 Dous. 21 Gerl. in IIII om. G VIII.
LK 21 ebreus GLK 22 " ante geo' longa G post in xi: et faciunt — frīxi
om. R add. r 23 ut om. G 24 ui diui | mutant R 25 uigui *** supina D
quaedam in quidem corr. supscr. d 26 quaedam] Quidem GL Sopina quae-
dam K 27 seu] siue D sint] r om. H sunt RD

p. 870. 71 P.

p. 466 K.

faciunt supinum -, ut 'indulsi indulsum' vel 'indultum', unde Marcellinus rerum gestarum XIII: tamquam licentia crudelitati indulta, 'fulsi fulsum', 'alsi alsum', 'tersi tersum', 'arsi arsum', 'laesi laesum', 'lusi lusum', 'mulsi || mulsum' et 'mulctum'. Sallustius in IIII historiarum: dein lenita iam ira postero die liberalibus verbis permulcti sunt. (unde Cicero in contionem Metelli: permulsa atque recreata est. Varro in satura: capite permulso.) 'torsi' quoque et 'tortum' et 'torsum' facit, itaque 'tortores' et 'torsores' dicuntur. Cato in IIII originum: Marsus hostem occidit prius quam Paelignus, propterea Marrucini vocantur, de Marso detorsum nomen. Terentius in Phormione:

† Bonorum contortor, legum distortor.

Cicero in IIII Verrinarum: quod sanum denique, quod non aversum atque extersum reliqueris? a 'tergeo tersi' 'tersum' dixit secundum supra dictam proportionem. excipitur 'ussi' 'ustum' faciens supinum.

In 'xi' vero proferentia praeteritum, cuiuscumque sint coniugationis, X 52 'xi' in 'ctum' vertentia faciunt supinum, ut 'luxi luctum', 'auxi auctum', 'frixi frictum', 'aspexi aspectum', 'illexi illectum', 'duxi ductum', 'dixi dictum', 'neglexi neglectum', 'traxi tractum', 'struxi structum'. 'finxi fic-

1 post indultum: mulsum et multum torsum et tor et tortum *add. Rr* mulsum et (l mulsum* L) mulctum torsum et tortum (tortum H) BHGLK mulsi mulsum et

multum torsi torsum et tortum D *om. edd. Ammianus Marcellinus rer. gest. XIII*
1, 4 2 re* gestarūs (x) D in XIII. Rr ligentia D liquentia LK liqūtia G
diligentia RB crudelitate RLK cridelitate G credulitate DH crudulitate d iulua

Rr 3 falsi falsum K fulsi — lusum ante Marcellinus — indulta collocat D
fultum G 4 mulsi mulsum et mulctum *om. D Sall. hist. III 95 p. 299 Kritz.*

IIII libri et sic post alios Curtius in ed. Sall. p. 980 Debrossius Sall. fr. III 20; III (vel tertio vel 3) *edd. in — ira om. G 5 postera LK 6 unde — permulso post torsi — facit collocant BDHL et ordine dein notis appictis instaurato G Cicero in contionem Metelli] fr. 2 p. 450 Or. contra contionem Metelli lib. XIII § 5 Quint. VIII 3, 50 Augustin. rhet. p. 327 Capp. contra Metellum lib. X § 18 contra contionem Q. Metelli Gell. XVIII 7, 7 Iul. Victor VI 3 p. 220 Or. concionem GL contione RB concione D 7 Varron. sat. Menipp. fr. inc. 1 p. 238 Oehl. in satura om. G satyra r satira b 8 et torsum et tortum DHGK et torsum om. L itaque — dicuntur post locum Catonianum exhibet D 9 Caton. origg. lib. II fr. p. 106 Kr. fr. 66 p. 278 Roth. et, optimorum librorum testimonis spreis, fr. LVI p. 42 Wr. in IIII originum om. G IIII] secundo* D 10 pelignus RBDGLK propterea Marrucini uocantur om. G marucini R masucini L marsucini K 11 De R Ter. Phorm. II 3, 27 Bonorum extortor, legum contortor. - Geta. in Phormione om. G formione DHK 12 et legum r 13 Cic. in Verr. or. II II 21, 52 in — auersum om. G non extet euersum reliqueris Cic. Lag. 42 m. pr. euersum libri*

Ciceron. 14 extorsum B tergo D 15 Excipi*^{gossigestum} tur ussi ustum Dd Excip-
pinnur ussi ustum gessi gestum facientia h ursi urtum GLK facit L 18
in uctum K conuertentia GLK sopinum B 19 minxi mictum (minctum G) post
frictum *add. RBDGL* ninxi ninctum *add. K* 20 stuxi stuctum L fctum] in
ras. b (fnetum B?) fnetum RD-

p. 871. 72 P.

p. 466. 67 K.

tum' et 'pinxi pictum' et 'strinxi strictum' et 'minxi mictum' euphoniae causa n in supino abiciunt, quamvis 'iunxi iunctum' et 'tinxi iunctum' et 'vinxi vinctum' et 'cinxi cinctum' | et 'punxi punctum' et 'sanxi sanctum' servant in supino quoque n. excipiuntur 'flexi, fluxi', quae in supinis quoque servaverunt x: 'flexum, fluxum', quamvis vetustissimi et 'fluctus' pro 'fluxus' et 'flucturus' pro 'fluxurus' soliti sunt dicere, unde et 'fluctus' ipse motus aquarum. in 'gui' vero facientia praeteritum, quia neutralia sunt, non habent in usu supina, debent autem secundum analogiam in 'itum' ea facere, sicut supra dictum est.

In 'queo' desinens unum invenitur secundae coniugationis in 'si' terminans praeteritum, 'torqueo torsi', et ex eo composita 'distorqueo distorsi', 'contorqueo contorsi', 'extorqueo extorsi'. supina secundum paulo ante expositam regulam in 'sum' proferunt: 'torsum, distorsum, contorsum, extorsum'; inveniuntur tamen etiam in 'tum', et frequentius.

53 In 'leo' desinentia, si ante l aliam consonantem habuerint coniunctam ei in ea||dem syllaba, et ab 'oleo' vel 'leo' composita per 'ui' syllabam faciunt praeteritum perfectum, ut 'impleo implevi?', 'compleo complevi', 'suppleo supplevi', cuius simplex verbum non legi, 'fleo flevi', 'defleo deflevi', 'cleo clevi', 'oleo olevi', 'aboleo abolevi', 'adoleo adolevi', 'exoleo exolevi', 'deleo delevi', 'releo relevi', quamvis 'oleo' et 'olui' 20 et 'olevi' faciat, et similiter 'redoleo' et 'redolui' et 'redolevi', quia non mutavit significationem. Horatius in I epistularum:

Vina fere dulces oluerunt mane Camenae.

Lucilius vero in XXX:

Quis totum scis corpus iam perolesse bisulcis, 25
pro 'perolevisse'. Virgilius in XII:

1 strixi ⁿ Dd strictum fluxi fletum K minxi D euphoniae] d .Euphoniae
DHG 2 uinxi uinctum GLK inunxi ⁿ iunctum Dd tinxi H tinxi ^c tintum Dd
3 et uinxi uinctum h. l. om. GLK uinctum H uinxum Rr et punxi] L et pupugi et punxi DGK et pupugi et pupunxi et punxi RB et pupugi ***** et punxi (et pupunxi?) H et punctum B 4 scanctū R seruet K et fluxi BDGr 5 quoque add. d seruarunt D x] r ex ni f. in litura R fluxum
flexum R 6 floctus Rr flexurus K sint B 7 vero] quoque G 9 in i. tum RBH dictum est] diximus B 11 distoqueo R 12 et extorqueo GL
extorqueo extosi Rr Sopina (sic) spscr. in K 13 profere Rr 15 In leo Hh
16 ei] om. R et GLK per add. r . 17 praeteritum om. L perfectum om. G ut om. H 19 cleo cleui *verbum ceterum ignotum dittographia ex oleo oleui ortum videtur Struvio lat. Decl. u. Conj. p. 222* aboleo ^{ab} oleui Rr adoleui obsoleo obsoleui exoleo B 20 exoleo exoleui deleo deleui om. D peroleo peroleui exoleo exoleui deleo deleui in mg. add. d oleui et olui BDGK oleui et olui(e) H oleui faciat et olui. L 21 Et similiter Rr redoleo redoleui quia B et] d om. DHGL et del. d 22 mutavit] motavit K mutant DGL, unde mutat coniecerat Struvius l. l. p. 269 (Oratius GLK Hor. epp. I 19, 5 in I epistularum om. G aepistolarum K 23 ferae b fera B ferre GL 24 Lucilius] d Lucius D licilius B Lucil. sat. XXX 87 Dous. 85 Gerl. in om. H 25 bisulcis K 26 pro perolevisse] h propero levisse H Verg. Aen. XII 438

p. 372 P.

p. 467. 68 K.

mox cum matura adoleverit aetas.

Varro tamen etiam 'adolui' protulit in | libro III rhetoricorum: postquam adoluerunt haec iuventus. Cassius ad Tiberium II: at contra Aegyptiis sacrificium, ubi integrum anserem adoleverunt. passivi quoque participium 'adultus' pro 'adolutus' prolatum est. Antias in LXXIII: eo omnes hostiae, vituli viginti et septem coniecti, et ita omnia adulta sunt. 'obsoleo' quoque 54 'obsolevi' facit. non est enim a 'soleo', quod 'solitus sum' vel 'solui' secundum Sallustium facit perfectum, qui in II historiarum ponit: neque subsidiis, uti soluerat, compositis, sed ab 'obs' et 'oleo', sicut 'obsceus' ab 'obs' et 'canendo' vel 'caeno' vel ἀπό τῷ κοινῷ, unde et 'inquino'. Cicero de imperio Gn. Pompei: obsolevit iam ista oratio, re multo magis quam verbis refutata. idem in I rhetoricon: hoc vero a plerisque eorum desertum obsolevisse. idem pro Caelio: chartae quoque, quae illam pristinam severitatem obtinebant, obsoleverunt. 'exoleo' quoque 'exolevi', unde 'exoletus exoleta exoletum'. Plautus in medico:

I tum Verg. Med. adoleuerat Med. adoleuerit Pal. aetas Rom.
 2 Varro in III rhetoricorum] sic etiam recte hoc fr. inscripsit Riccobonus de historia p. 277 ed. 1579 v. Ritschelium mus. phil. VI 534 sq.; antiquitatum rer. hum. libro III perperam inseruerunt Aus. Popma Varr. opp. p. 174 ed. 1601 et Bipontini p. 205 rhetoricorum] r rethoricorum DHGK rephoricorum R retoricorum BH 3 adoluerunt] r adoluerint R adoluerit h Cassius] r Casius RGLK Cassius ad Tiberium II] sed et in sacrificio actius (accius Par. AB) cassius ad Tiberium secundo adoleuit (adolebit Par. A) dicit. sic est contra aegyptiis (aegyptus Mon. aegyptius corr. in aegyptios Par. B) maximum sacrificium uiui (uuu. Mon. l. ubi) integrum anserem adoleuerunt (adoluerunt Mon.) codd. Diom. p. 370 P., ubi Titus Cassius com. Kordesius in ann. et ad Eberhardii libellum über den Zustand der schönen Wissenschaften bei den Römern § 34 p. 214, Seuerus Cassius Weichertus de Varro et Cassio Parm. p. 205. at is certe intellegendus, quem Cassii nomine laudatum vidimus lib. VII § 55 et quem pleno nomine Cassius (causius Mon.) Seuerus brevi ante (p. 368 P.) appellauerat Diomedes, apud quem h. l. pro actius (accius) l. actiue ad Tiberium II om. G tyberium
 R 4 ad Rr Aegyptiis] Weichertus l. l. ex Diomede aegyptios BDK egyptios RGL aegyptos H sacrificium ubi integrum om. G adoleuerunt ex Diomede Struvius lat. cōmbustus
 Decl. und Conj. p. 270 et Weichertus l. l. adoluerunt codd. Prisc. 5 adultus
 Hh adholitus Rr 6 Valerius Antias ann. lib. LXXIII fr. p. 274 Kr. fr. 60 p. 362 Rth. in — coniecti et om. G LXX^{III} Rr LXX^{III} III D LXXVIII. LK
 viginti et septem] R uiginti septem Br XXVII rell. 7 adulta Hh obseleo R
 8 solitus ex solutus corr. K 9 Sall. hist. II 64 p. 180 Kr. fecit B 10
 opbs Rr 11 vel] nult R ceno DHGLK ἀπο τοῦ in litura r - τοι Gg
 I uel c
 κοινῷ B κοινῷ DHGK κοινῷ L 12 inquino G Cic. de imp. Gn. Pompei or. 17, 52 de imperio Gn. Pompei om. G .g.n. R gnei B pompe_ii Hh pōpeii D obsolevit] r **soluit R 13 oratio, re] Cicero ora*** (tio?) B oratione b rell.
 ratio re Cic. cod. Fuld. Cic. de invent. I 3, 4 14 rhetoricon] om. G rethoricam R rethoricon DL rethoricon H rethoricorum K(?) disertum GL 15 Cic. pro M. Caelio or. 17, 40 coelio B celio GLK 16 seueritatem obtinebant om. G
 obtinebant in optinebant corr. B obtinebat Dd continebant Cicero obsoleverunt] d
 obsoluerunt RBDH absoluerunt Cic. Erf. m. rec. corr. 17 Plautus in medico] i. e.

Domi reliqui †. exoletam virginem,
id est grandem, quae exoleverat. 'aboleo' vero, velut 'redoleo', et 'ab-
olui' et 'abolevi' facit praeteritum, unde et 'aboletum' et 'abolitum' et
'abolitio' dicitur. Livius in VIII: etsi omnis divini humanique
moris memoria aboleverit. Persius:

Hoc iuvat? hic, inquis, veto quisquam faxit oletum.
Cicero in Verrem de praetura urbana: vereor, ne haec cuipiam
nimis antiqua et iam obsoleta videantur. a 'deleo', cuius sim-
plex [id est 'leo'] in usu non est, 'deletum', a 'delino delijtum' nas-
citur, || quod Probus et Caper comprobant, usu quoque adiuvante.
Virgilius in IIII georgicon:

et paribus lita corpora guttis.

Cicero epistularum ad Calvum primo: tuli moleste, quod li-
terae delitae mihi a te redditae sunt. idem in IIII Verrina-
rum: tabulae sunt in medio, quae se corruptas atque interli-
tas esse clamant. Accius in Atreo:

Epularum fictor, scelerum fratris delitor.

55 supina secundum iam praedictam regulam in 'vi' syllabam praeteritum ter-
minantium faciunt, ut 'completum', 'defletum', 'obsoletum', 'abolevi ab-
oletum', 'abolui abolitum', 'deletum' a 'deleo'. unde et 'letum' ipsa
res, quae delet, quasi a 'leo' simplici, quod in usu non est, profertur. 20

Alia vero omnia verba in 'leo' desinentia 'eo' in 'ui' divisas trans-

in parasito medico v. *Ritschelium parerg.* I 132; *medici fr.* 3 p. 439 *Both.* in me-
dico: Domi *om. G* 1 f. ego exoletam 2 grandem] *dh* grad. ē *D* gradem *H*

velut] *r* uelud *RBD* 3 et unde et *K* 4 abolicio *D* abolito *GK* *Liv. ab u.*

c. lib. VIII 11, 1 in VIII *om. G* IIIII. *D* omnia] *d* om̄s *RDG* omnes *BHK*
5 moris *addidi ex Livio* absoluit *Liv. Medic.* aboleuit *Paris. rell.* *Pers.*
sat. 1, 112 *psius ni f. in litura R* Ipsius *r* 6 hic] hoc *B* faxit *H*

7 *Cic. in Verr.* II 1 21, 56 in — antiqua *om. G* uersor *Rr* ne* (c) *B*
haec] *sic etiam Cic. Guelf.* 1 haec forte *rell. Cic.* cuipiam haec *H* 8 antiquā
B et iam] *om. L* etiam *RDHGK* obsoleta] *d* absoleta *DLKr* absoluta *R* 9
quod et probus et *B* Probus] *Berytius ni f. cf. ann. ad lib.* V § 45 Caper] v.
Osannum de Capro p. 16 comprobant] *r* comprobant *R* comprobant *BG* comprobant *H*

10 *Verg. georg.* IIII 99 12 *Cicero epp. ad C. Licinium Calvum I fr.* 1 p. 467
Or. aepistolarum *K* in epistolarum *D* epistularum — tuli *om. G* primo tuli *om.*

LK quod uim lyterae *G* 13 redite *Rr* *Cic. in Verr. or.* II 11 42, 104 in
III Verrinarum *om. G* III. *L* 14 corruptas *B* corruptasque atque *D* 15
Attius G accitius H *Att. Atrei fr.* 1 p. 184 *Both.* XI p. 138 *Ribb.* fictor scelerum
fratris deditor delitor *thes. Lat. ap. Matum auct. class.* VIII 178 fictor scelerum, fra-
tris perlit *ibid.* 301 in Atreo: Epularum *om. G* (non *R*) atreo epistolarum.

Fictor *B* 16 epillarum *Rr* Fictor *H* 17 Sopina et sic saepius *B* iam
om. G 18 absoletum *R* absoletum *Dd* absoletum absoletum *BH* aboletum abo-

leui *L* aboletum aboleui *GgD* aboletum ab aboleui *K* 19 abolui] *r om. G* aboleui

R abolitum abolui *L* abolitum ab abolui *DK* loetum *RDH* 20 resque debet

RrKk delet uitam quasi *GL* quasi oleo *Rr* a leor *BDHGLK* 21 deni-
sas *L*

p. 873. 74 P.

p. 469. 70 K.

ferentia faciunt praeteritum, ut 'doleo dolui', 'calleo callui', 'palleo pallui', 'excelleo excellui', quod et 'excello' invenitur.

Alia quoque omnia secundae coniugationis verba, quacumque consonante ante 'eo' posita, 'eo' in 'ui' divisas convertentia faciunt praeteritum perfectum, ut 'habeo habui', 'rubeo rubui', 'doceo docui', 'arceo arcui', 'timeo timui', 'iaceo iacui', 'teneo tenui', 'caneo canui', 'candeo candui', 'stupteo stupui', 'tepeo tepui', 'pareo parui', 'careo carui', 'horreo horruui', 'floreo florui', 'censeo censui', 'pateo patui', 'liqueo liqui', ex quo 'liquesco' inchoativum. Ovidius in IIII metamorphoseon:

Protinus inbutum caelesti nectare corpus

Delicuit terramque suo madefecit odore.

a 'liceo' quoque 'licui' facit. excipiuntur haec: 'iubeo | iussi', 'sorbeo' 56 vel etiam 'sorbo', ut Probo placet, 'sorpsi' vel 'sorbui' - Lucanus 15 in IIII:

Absorpsit penitus rupes et tecta ferarum.

Cicero in II Philippicarum: sanguinem civilem exhaustit vel potius exsorbuit. idem pro Murena: difficultatem exsorbuit., 'mulceo mulsi', 'maneo mansi', 'neoneo nevi', 'haereo haesi', 'luceo || luxi', 20 'polluceo polluxi'. Plautus in Sticho:

Vt decimam partem †. Herculi polluceam.

Naevius in Colace:

1 caleo calui *GLK* calui *Rr* 2 quod et excello] *r om. GLK* quod et collo *R* 3 quoque] uero *G* 4 ante *om. R* 5 ^habeo *Rr* 7 stipui *D* tepee] *b* *epeo *B* 8 orreo orruui *B* 9 inchoativum *G* *Ovid. metamorph. IIII 252 sq.* in IIII metamorphoseon *om. G* 11 Protinus] protulit *G* imbutum *LK* imbustum *G* 12 dilicuit *BDHGLK* terram | quae *B* made fac *Rr* quod non est in usu malefecit *GLK* 13 A liceo quoque licui *Hh* liaceo *Rr* iusi *K* 14 sorbo ex sorbeo *corr. K* *Probos inst. gramm. II 3, 8 p. 1485 P. 140 Lind.:* bo terminata, primae si sint, bavi faciunt specie perfecta.. tertiae uero correptae, psi, ut nubo ... aut bui, ut sorbo sorbis sorbui - sic enim legendum pro sorbeo sorbes sorbui sorbsi *D* sobui *Rr* *Lucan. Phars. IIII 100* 15 in IIII *om. G* III* (*I*) *Rr* 16 obsorbsit *K* rupes ac tecta pars libr. *Luc. cum Voss. B* 17 *Cic. or. Philipp. II 29, 71* gustaras civilem sanguinem uel potius exsorbueras in II — uel *om. G* philippicarum *K* phylippicarum *D* philippicarum *B* ** sanguinem *H* In sanguinem *rell. f.* Is sanguinem exausit *H* exausit *DLK* ue *Rr* 18 exsorbuit *G* exorbuit *B* post exsorbuit: idem — exsorbuit *om. R;* videtur addidisse *r in mg. inf., quo abscisso in mg. sup. add. al. m. Cic. p. Mur. or. 9, 10* ex-
excipitur
sorbuit] *r* exorbuit *RB* exsorbuit *G* 19 mulceo mulsi *Hh* luxi. *ΔΡΟΜΟΙΣΥΩ. pol-*
luceo *B* 20 *Plaut. Stich. I 3, 80 (v. 233); sic etiam libri Plautini, nisi quod decumam in Sticho: Vt om. G* 21 *Vii Camerarius* decumam α partem si Herculi *Ritscheltius* partem hinc Herculi *v. d. in Gersdorff Repert. 1851 IV 187* herchuli *D* 22 *Neuius libri Novianis fragmentis Colacem praecunte Bentleio ad Ter. eun. prol. v. 25 peperam addiderunt Bothius l. l. fr. 4 p. 43 et Munkius l. l. p. 167 cf. God. Hermannum opusc. II 277 sqq. Ritscheltium parerg. I 99. Naev. Colac. fr. 1 p. 141 Klusm. p. 9 Ribb.* in — partes *om. G* collate *K*

p. 874 P.

p. 470. 71 K.

Quid decimas partes? quantum mi alieni fuit,
Polluxi tibi iam publicando epulo Herculis
Decimas.

Supino in 'ui' quidem divisas facientia praeteritum neutra deficiunt, sicut supra diximus, ut 'canui', 'stupui', 'tepui', 'horruui', 'parui', 'egui'; deficit etiam 'metui', 'timui'; nam a 'carui' vel 'caritum' vel 'cassum' videtur posse dici, quia futuri participium 'cariturus', praeteriti 'cassus' invenitur. Iuvenalis in II, quomodo ante relatum est:

tollere dulcem

Cogitat heredem cariturus turture magno.

Virgilius in II Aeneidos:

Demisere neci, nunc cassum lumine lugent.

57 activa vero plerumque 'ui' vocales in i correptam convertentia assumunt 'tum', ut 'habeo habui habitum', 'inhibeo inhibui inhibitum', 'praebeo praebui praebitum', 'moneo monui monitum'. pauca autem 'ui' in 'tum' 15 vertunt, nisi consonantium natura prohibeat, ut 'tenuo tenui tentum', 'doceo docui doctum', 'censui' vero 'censum', quia in simplici dictione n antecedente s et t sine r sequi non possunt. 'iussi' vero et 'mulsi' et 'mansi' et 'haesi' secundum praenuntiatam regulam in 'si' proferentium praeteritum i in 'um' convertentia faciunt supinum: 'iussi iussum', 'mulsi 20 mulsum', 'mansi mansum', 'haesi haesum'. a 'sorbui sorbitum', a 'sorpsi' vero 'sorptum' debet fieri supinum, ut ab 'habeo habitum' et 'praebeo praebitum' et a 'scripsi scriptum' et 'nupsi nuptum', quorum neutrum adhuc in usu inveni (id est nec 'sorbitum' nec 'sorptum'). a 'luxi' quoque 'luctum' et a 'polluxi' 'polluctum' exigit ratio in 'xi' terminantis praeteriti, sed auctoritas deficit. 'nevi' vero in 'vi' terminantium servat regulam, in supino convertens 'vi' in 'tum', ut 'nevi netum'. ||

1 Quid Barberin. teste Ribbeckio Lips. 2 Krehlii G. Hermannus l. i. p. 280
Qui rell. decumas α decumas partis Hermannus partes add. r mi
add. Hermannus alienum D 2 Polluxi] Hermannus polluxit RBDHLK poluxit
G iam Hermannus a libri epulo Herculis decimas om. G herchulis Dd
herculi B 3 decumas α 4 Supina D Sopina GLK praeteritum om. G
5 stipui Rr orruui B 6 vel a caritum D casum D 7 carituris Rr
praeteri Bb casus Rr 8 Iuv. sat. II 6, 38 sq. v. § 48 quomodo in h-
tura r ante relatum scripsi ante latum libri 11 Verg. Aen. II 85 12 Dimi-
sere K Demissere L- neci ex nec corr. K nec L casum D 13 ui] R ui r,
sed in postea eraso adsumunt B 14 habeo om. G inhibeo om. G. 16 con-
uertunt B doceo K 17 censui uero censui censum G n antecedente etc.]
ut est monstrum ad mg. K 19 praenuntiatam R praetiatam Kk profereutiam Rr
22 sorbsi H sorpsi L sorbtum H ut habeo habitum praebeo K 23 et
a scripsi] in lit. B et scripsi H 24 in usu om. L non inveni BDHGLK et m.
quaedam al. in R sopitum Rr sorbtum H 25 et appolluxi appolluctum K 26
auctoritas D 27 regulam servat K supino] r supin* R actū b ne** B
netum facit sopinum. GLK

ARTIS PRISANI VIRI ELOQVENTISSIMI GRAMATICI CAESAR DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLITANAE LIBER. VIII. EXPLICITVS. | INCIP LIBER X. DE P̄T PERFECTO TERTIAE CONIUGATIONIS *R* EXPLICIT (EXPEI *B*) ARTIS PRISCIANI VIRI ELOQVENTISSIMI. GRAMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLITANAE. LIBER. (LIBRI *B*) VIII. INCIPIT LIB. X. DE PRAETERITO (PRAETERI *H*) PERFECTO TERTIAE CONIUGAT; *BH* Artis prisciani viri eloquentissimi gramatici caesariensis doctoris urbis romae constantinopolitanae lib.

VIII. explic. *GL*. incip. lib. X. mus. de p̄terito perfecto. *add. G* Incip VIII de verbo III et IIII coniugationis. *L* liber. VIII. expli. incipit liber. X. mus de p̄tito perfecto *K* .I. .III. coniugationis *add. k* EXPLICIT LIBER NONVS PRISCIANI DE PRAETERITO PERFECTO TERTIAE CONIUGATIONIS ET QVARTAE. INCIPIT IDEM SECVNDVS. DE VERBO DECIMVS. SED PRIMVM DE AIO. *D*

LIBER DECIMVS.

p. 875 P.

p. 472. 73 K.

DE PRAETERITO PERFECTO TERTIAE CONIUGATIONIS.

11 In 'io' a antecedente unum invenitur 'aio', quod in prima quidem persona i loco consonantis habet duplicis, quae et geminabatur a vetustissimis 'aio', in secunda vero et tertia transit in vocalem necessario, quia consonans sequitur, 'ais ait'. itaque pares habet in tribus personis syllabas, cum omnia in 'io' desinentia tertiae vel quartae coniugationis una syllaba minores habent prima persona secundam et tertiam, ut 'facio facis facit', 'audio audis audit'. sed in hoc primae personae paenultima positione producitur, secundae vero et tertiae corripitur [sicut quibusdam videtur, tertiae est coniugationis] nec per totam in usu invenitur declinationem. cuius praeteritum, cum 'ait' in tertia inveniatur persona, debuit 'ai' primam facere, quae in usu non est; potest tamen 'ait' quoque praesens intellegi pro praeterito. sed cum imperativus in i terminans reperitur, quartae magis ostenditur esse coniugationis. Naevius:

An nata est sponsa praegnas? vel ai vel nega. 15

E quoque antecedente in 'io' unum invenio 'meio' tertiae, in quo similiter i loco consonantis est. Iuvenalis eius infinitum profert in I:

1 a post io sup. lin. add. H 2 ^a vetustissimi^a Rr vetustissimis H 6 desinentia in io H quartae] quate r quate R 9 secundae vero sicut quibusdam videtur tertiae est coniugationis] et tertiae corripitur. Rr Secundae vero sicut quibusdam videtur tertiae coniugationis et tertiae corripitur. B secundae vero sicut quibusdam videtur tertiae est coniugationis. et tertiae corripitur Dd secundae vero et tertiae corripitur. sicut in quibusdam videtur tertiae est coniugationis G secundae vero ***** busdam videtur tertiae esse coniugationis ***** et tertiae corripitur (sicut quibusdam videtur) Hh secundae vero et tertiae corripitur et sicut quibusdam videtur tertiae est coniugationis. LK 10 totam

ex totum corr. B inuenitur B 11 inter]ta inueniatur Rr persona inueniatur LK persona om. G 12 quoque om. L quoque etiam intellegi praesens K praesens] r prae R 13 reperitur Dd reperitur BHL 14 Naevius] sic etiam bis § 52, ubi altero loco codd. plerique Ennius; Naevius (neuius Mon. Paris. B neuius Paris. A) 'alicubi' Diomedes p. 370 sq. P. Naev. fr. com. inc. 25 p. 198 Klusm. XIX p. 125 Ribb. Novii virgini praegnantis ascribunt Bothius (fr. 3 p. 55) et Munkius l. l. p. 181, quos refutat Klusmannus l. l. p. 180 sq. Neuius DGLK 15 ann amata DdKk an est nata Diomedes, unde est delendum videtur Osanno ad Cic. de rep. p. 450 est sponsa est K praegnas] BH § 52 l. priore praegnas RDH pregnans B prignans GLK 16 tertio L 17 Iuv. sat. I 1, 131 I. libro h

p. 875. 76 P.

p. 473 K.

Cuius ad effigiem non tantum meiere fas est.

Persius:

Pinge duos angues: pueri, sacer est locus, extra
Meite.

5 quidam tamen etiam 'meio meias' dici putaverunt. sed 'mingo' quoque
dicitur, ex quo praeteritum in usu est 'minxi', unde Horatius:

Hunc perminxerunt calones,

ex quo secundum regulam in 'ctum' nascitur supinum 'mictum'. Hora-
tius in I || sermonum:

10 Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis

Corvorum, atque in me veniant mictum atque cacatum.
unde etiam meditativum 'micturio', ut 'lectum lecturio', 'partum partu-
rio', 'esum esurio'; a supinis enim meditativa solent fieri.

In 'io' quoque u antecedente unum invenio 'inquo', quod plerique 2
15 artium scriptores putant in usu non esse. Sed Cicero ponit hoc in se-
cundo de oratore: adtendere et aucupari verba oportebit,
inquo, ut ea quae sunt frigidiora vitemus. in eodem: tu vero,
inquisti, molestus non eris. idem in Verrem de signis: qui
me ubi viderunt, ubi sunt, Pamphile, inquiunt, scyphi? idem
20 in IIII ad Herennium: quid enim tibi vis? aliquis inquit. ex
quo apparet, secundum analogiam 'inquiam' quoque debere dici. idem ad
eundem in V: at non Africani nepotes, inquit, istiusmodi fue-

• 1 tñm Li meire K meire RG 2 Pers. sat. 1, 113 sq. 3 pingue RLK
pueri] r pueris RGLK 4 meite] h melite GL et ex meiete corr. K meiere H cf.
ib. XIII § 35 5 di: putauerunt: ei H 6 oratus* H horatius in R horatius.
in B oratus in DGLK Horatius in I. sermonum Heidelb. Horat. serm. I 2, 44

7 hinc Rr permiserunt Dd perminxerunt semierasum in perminxeri mut. in B
8 Oratius GLK Horat. serm. I 8, 37 sq. 9 in — coruorum om. G 10

at] et B capud Rr inquirer K aluis D aluis BLK 11 atque] h et
BDHGLK veniant] sic etiam aliquot codd. Hor. ueniat cum optimis libris Hor. duo
Prisc. ms. a Bentleio ad h. Hor. l. I., Heidelb. Darmstad. ueniet liber quidam

Prisc. ms. apud Bentleium adque D cacatum οΥΡΩΝ. ΚΟΡΡΩΝ. Vnde B 12
micturio] d iniecturio D ut add. b 13 esum essurio GLK esum esurio D
enim in litura h meditatio inchoatiua (ex inchoatio corr.) solent B 14

de
antecente Rr inquo add. r 15 Cic. de or. II 63, 256 16 oratione BHGLK
attendere GLK acupari B occupari G 17 inquo] in quo aut. in quibus

libri Cic. inquo Kk sunt] r cum Cic. Lagom. 2. 36 aliis sint RDHGLK Cic. de
or. II 64, 259 18 Cic. in Verr. act. II IIII 14, 32 in — signis om. G 19
me ubi] simul ut me Cic. dett. palphile H scyphi BDHGLK sophi K rhet.
ad Herennium IIII 3, 5 20 Ull. G inquit] sic aliquot libri rhet. opt. inquit
Virceb. inquit vel inquit rell. 21 inquam] inquam r rhet. ad Herenn. V: IIII
31, 42 cf. ib. III § 19. V h. l. scribendum esse docet Kayserus l. I. eumque numerum
praedent libri mei omnes 22 at] in litura r aut B (R?) affricani HK apricam
L nepoti BLK inquit] rD ex corr. inquit RBD pr. inquieti codd. rhet. opt.
inquit vel inquiet rell. istiusmodi R et istiusmodi r

runt. in eodem: videte nunc, inquis, iudices, quemadmodum me Plagioxippus iste tractarit. Persius:

Hoc | iuvat? hic, inquis, veto quisquam faxit oletum.

Terentius quoque imperativum eius 'inque' in Phormione posuit:

Tum autem Antiphonem video ab sese amittere

Invitum eam, inque.

ergo secundum analogiam tertiae coniugationis invenitur eius tota fere declinatio verbi; supinum vero ab eo non inveni nec quae solent ab eo nasci.

3 In 'cio' a antecedente mutant eam in e productam et abiecta o productaque i faciunt praeteritum perfectum, ut 'facio fēcī', 'iacio iēcī'. ex his composita cum praepositione quamvis in praesenti mutant a in i, tamen praeteriti regulam servant, quae est in simplicibus, ut 'efficio effeci', 'proficio profeci'. ideo autem dixi, 'cum praepositione || composita' mutare a in i, quia, si cum alia parte componantur, servant a, ut 'calefacio 15 calefeci', 'tepefacio tepefeci', 'tremefacio tremefeci', 'stupefacio stupefeci'. 'abicio' quoque 'abieci' facit, 'conicio conieci', 'inicio inieci', 'proicio proieci'; invenitur tamen etiam simplex, 'icio icis'. unde Virgilius in XII:

ictum iam foedus et omnes

Compositae leges.

Alia vero i ante 'cio' habentia eandem i in e convertunt et 'cio' in 'xi', ut 'aspicio aspexi', 'conspicio conspexi', 'illicio illexi', 'pellicio pellexi'; excipitur 'elicio elicui' - Livius ab urbe condita libro V: ad colloquium vatem elicuit -, et puto ideo; nè, si 'elexi' diceremus, 25 necessario participium 'electus' fieret et esset dubitatio significationis. 'pellicui' quoque pro 'pellexi' veteres protulerunt. Laevius in Laudamia:

1 rhet. ad Herenn. V: IIII 31, 42 eadem L inquiet vel inquit tibi rhet. inquit Orellius quemadmodum] r quemammodum RBL 2 me add. d me Plagioxippus om. G Plagioxippus vel Plagioxypus codd. rhet. fere omnes plagioxippus. r plagiuxiphus R plagiosipphus B plagixiphus DLK plagi. xiphus Hk Plagioxypus Klotzius tractari BLK retractari G tractant v. l. codd. rhet. Pers. sat. 1, 112 4 Ter. Phorm. V 8, 25 sq. formione RG 6 eum GLK 7 eius om. D 8 nec quae] nec quoq. G neq. D neq; B 10 a add. r antecedente G e] eō Dd producta i GL produc i K 11 "perfectum" praeteritum K 12 mutant] r mutant R post a in i sqq. usque ad alterum a in i om. D add. d 14 perficio profeci HG 15 quia si] quasi H si om. G 16 tepefacio tepefeci add. r tremefacio — stupefeci om. G 17 ab abicio et sqq. secundum supradictam regulam sup. lin. adnotat K 18 Verg. Aen. XII 314 sq. 20 ictu B sictum Rom. fedus K 21 cōpositae D compositae RGLK composite B 22 eundem L 23 ut om. GL 24 Excipiuntur Rr eliceo B. Liv. ab u. c. lib. V 15, 6

ab — V om. G condata H II r 25 ne si] d nexi D 26 necessariū B

electus] r elatus R 27 pro] om. GL .i. pro g Leuius D leuius GLK et ni f. H Liuius RB et in litura h Laevius in Laudamia] fr. Laev. X ap. Weichertum poet. Lat. rell. p. 76 sqq. Livii Andron. Laodamiae fr. 1 p. 12 Both. at cf. Klusmannum Liv. Andron. dram. rell. p. 23 in — affluens om. G

p. 877. 78 P.

p. 474. 76 K.

† Aut nunc quaequam alia te illo
Asiatico ornatu affluens,
Aut Sardiniano ac Lydio
Fulgens decore et gratia
Pellicuit.

sed Terentius in Phormione:

is senem per epistolas

Pellexit, modo non montes auri pollicens.

invenitur etiam 'allicuit' et 'pellicuit'. Piso historiarum I: cuius
unius praemio multorum allicuit animos. P. | Varro belli Se-
quanici libro II:

Deinde ubi pellicuit dulcis levis unda saporis.

Supina ex illis quidem, quae a habent ante 'cio', fiunt a praesenti 4
'io' conversa in 'tum', ut 'facio factum', 'iacio iactum'. in omni enim
15 verbo, sive paenultima sive antepaenultima sit, a servatur etiam in supino,
quamvis mutetur in praeterito perfecto, ut 'facio feci factum', 'iacio ieci
iactum', 'capiō cepi captum', 'ago egi actum', 'frango fregi fractum',
'cado cecidi casum'. ex his composita, quae in praesenti mutant a in i,
ut 'facio inficio', 'capiō incipio', et in supino a in e convertunt, ut 'fac-
20 tum infectum', 'captum inceptum'; illa vero, quae componuntur a verbis
in 'go' desinentibus, quamvis mutant a in i, tamen in supino immutabi-
lem servant eam, ut 'ago exigo exactum', 'frango infringo infractum',
'tango contingo contactum', 'pango impingo impactum'; quae vero in 'xi'
terminant praeteritum secundum praemonstratam regulam, 'xi' in 'ctum'
25 convertentia faciunt supinum, 'aspexi || aspectum', 'illexi illectum'; 'eli-
cui' vero 'elicitum' facit, unde Lucanus in VIII:

1 aliā B illa D Aut nunc alia te quaequam | Asiatico Ios. Scaliger coniect.
ad Varr. de l. L. VI § 94 t. II p. 157 ed. Bipont. aut | Nunc quaequam alia te
llo, | Asiatico G. I. Vossius castig. p. 9 2 ornata Dd i affluens] r affluens RK

3 sardinio G aclydio H acldio DG acldia L lydeo Rr 4 fugens Hh

decoro Dd gratia Hauptius ex lex. Vat. ap. Maïum auct. class. VIII 417 gloria
libri 6 Ter. Phorm. I 2, 17 sq. 7 epistolas] b cum Bem. epistulas Bas.
ae pistolas K epistolam B et libri lib. XVIII § 242 cum aliquot codd. Ter. 9 alli-

cui B et plicuit D et prolicuit BGLK et pollicuit k L. Calpurnii Pisonis his-
tor. lib. I fr. p. 147 Kr. fr. 23 p. 299 Roth. piro GLK 10 proemio B
animus B P. om. DGLK Publius d P. Varronis belli Sequan. lib. II fr. v.
ap. Wüllnerum de P. Terentii Varronis Atacini vita et scriptis p. 11 sq. bellis
equani L 12 ubi] libi GLK pellicuit] d pollicuit BDHk prolicuit GLK so-

poris D 15 uerbo add. r siue D sive] h. l. etiam D sine antepenultima
in mg. add. h etiam om. G 17 coepi B 18 casum Rr 19 et] om. GL
etiam

et Hh conueriunt L uertunt BDHGK factum] feci Rr 21 mutant] r mo-
uel seruant

tent K mutant D mutant RGL tamen supino inmutabilem B. 22 habent G
23 impingo B 26 elicitum ex elicitum corr. K facit] fecit DHGLKrb Luc.
Phars. VIII 932 in VIII om. G

Virus et elicatum iussumque exire repugnat,
et Statius in IIII Thebaidos:

Tam penitus durae quam mortis limite Manes
Elicitos.

- 5 In 'dio' desinens unum invenio, 'fodio fōdi' et ex eo composita, 'per-
fodio perfōdi', 'effodio effōdi', quod paenultimam praeteriti produxit neces-
sario secundum praedictam regulam, qua ostendimus, quod, si minuantur
praesentis syllabae, in praeterito producitur paenultima, nisi per synco-
pam vel apocopam proferatur. supinum in 'sum' facit geminata s, ut
'fodi fossum'. omnia enim verba, quae in 'di' finiunt praeteritum perfec-
tum, in 'sum' faciunt supina, ut 'prandi pransum', 'momordi morsum',
'tetendi tensum', 'pandi pansum', 'defendi defensum', 'ascendi ascensum',
'sedi sessum', excepto 'dedi', quia prima est coniugationis, quae num-
quam in 'sum' facit supinum, et ex eo compositis, quae in tertiam trans-
eunt coniugationem et a paenultimam simplicis supini in i convertunt, ut 15
'do dedi datum', 'reddo reddidi redditum', 'perdo perdididi perditum', 'vendo
vendidi venditum', 'credo credidi creditum', 'condo condidi conditum'. in
'dior' quoque deponentia in 'sum' faciunt supinum: 'ordior orsum', 'ingre-
dior ingressum'.

In 'gio' similiter producta antepaenultima et ablata o extrema faciunt 20
praeteritum perfectum, ut 'fugio fūgi', 'confugio confūgi', 'perfugio per-
fūgi', 'refugio refūgi'. supinum o in 'tum' convertit: 'fugio fugitum', 'con-
fugio confugitum', 'perfugio perfugitum', 'refugio refugitum'.

- II 6 In 'pio' 'ca' antecedente mutant a in e productam et abiecta o pro-
ductaque i faciunt praeteritum perfectum, ut 'capio cēpi'. ab eo compo- 25
sita in praesenti quidem mutant a correptam simplicis in i brevem, praeter-
itum vero integrum manet, ut 'incipio incēpi', 'recipio recēpi', 'suscipio
suscēpi'. supinum tam eius quam omnium in 'pi' vel 'psi' vel 'mi' ter-
minantium praeteritum per 'ptum' profertur, ut 'cepi || captum', 'incepi in-

1 elicet dum G elicita K illicitum nonnulli codd. Luc. iussum q̄ GL iusum q̄
K repugnant Dd 2 Stat. Theb. IIII 413 sq. in — penitus om. G 3 Tam
penitus om. BDHLK add. d penitus Rr dure LK manens R 4 elicatos
K 5 et om. K 6 effodi] effodo B quod] q̄ K 7 praedictam] b praedec-
tam B quam ostendimus RBD 9 proferetur H geminata s facit K ut
fodio Rr 11 faciunt supinum D prandi] r prando R momorsum Hh 13
sesum L nū^{quam} Rr 14 conpotis Hh 15 coniugationem ex coniugationes
corr. B conuertitur G 18 quoque om. G ut ordior B 19 ingressum L
20 producta H 22 ut fugio D 23 perfugio perfugitum om. H 24 a] a cor-
reptam ex libris nonnullis Krehlius, quibus tamen nec H adnumerare debebat nec, si
Lindemann silentio fides, Heid. b. 25 coepi B saeo(h) D 27 incepi B

recipio recepi*(o) B suspicio Rr suspicio D 28 uel in psi uel in mi G
psi] spi L si* D 29 praeteritum perfectum per B praeteritum perfectum profer-
tur in ptum (ptum K) ut GLK ptum] r ptum R profertur add. r cepi]
coepi D

p. 879 P.

p. 476. 77 K.

ceptum', 'coepi coeptum', 'rupi ruptum', 'scalpsi scalptum', 'compsi comp-
tum', 'prompsi promptum', 'dempsi demptum', 'scripsi scriptum', 'nupsi
nuptum', 'emi emptum', 'ademi ademptum'. 'rapui' quoque 'raptum' fa-
cit; similiter ex eo composita, 'corripui correptum', 'arripui arreptum'.

5 'Cu' vero ante 'pio' habentia o in 'vi' convertunt et producunt paenul-
timam in praeterito, ut 'cupio cupivi' vel 'cupii' et ex eo composita, 'con-
cupio concupivi' vel 'concupii'. vetustissimi | autem etiam secundum quar-
tam coniugationem solent proferre hoc verbum. Lucretius:

effringere ut arta

10 Naturae primus terrarum claustra cupiret.
in 'ui' divisas faciens praeteritum unum invenio supra dictae terminationis, 7
'rapio rapui' et ex hoc composita, 'eripio eripui', 'surripio surripui'; nam
'surpui' per syncopam protulerunt quidam poetarum, ut Horatius in IIII
carminum:

15 Quae me surpuerat mihi,
Felix post Cinaram.

'sapio' tam 'sapui' vel 'sapii' quam 'sapivi' protulisse auctores inveniuntur;
Probo tamen 'sapui' placet dici, Charisio 'sapui' vel 'sapivi', Aspro
'sapivi' et 'sapii' secundum Varronem, quod Diomedes etiam approbat.

20 Nonius tamen Marcellus de mutatis coniugationibus sic ponit: 'sapivi'
pro 'sapui'. Novius virgine praegnante:

1 coepi coeptum] coepi ceptum BH concepi coceptum h scalsi L
comsi K 2 prompsi promptum] d prumpsii prumptum D 4 ex] et ex
BDHr 5 vi] i G 6 praeteritum B ut concupio G 7 concepi^{ui} uel concu-
cupii (i ni f.) Hh autem] tamen B etiam sup. lin. add. h 8 solent] R so-
lebant rell. Lucretius D Lucret. I 70 sq. 9 effringere D confringere libri
Lucr. frangere corr. oblongi perfringere (perfringe) Non. 506, 33 10 portarum Lucretius
cupiret] sicetium Nonius et add. at. uideret (h. e. ualeret, v. Maehly *annal. philol.* LXXI
204) corr. oblongi Lucr. cuperet quadr. et obl. pr. m. 11 supradictae d supradicta D
12 hoc] eo Gr eripio] eripuo B surripio surripui add. r 13 per sinagopam surpui K
quidam protulerunt G Horatius] ab oratius BDGLK Hor. *carm.* IIII 13, 20 sq.
in IIII carminum] om. G in IIII in carminum Rr 16 post Cinaram] uel post
amaram h cynaram R 17 sapui quam sapii quam sapivi Kk sapini uel sapii

quam sapui B sapui uel sapii quam sapui H quam sapivi om. R . inveniuntur]
r inueniantur R 18 apud Probum p. 1483 P. rapio rapui uel ii, quod ex sapio
sapui uel sapii ortum esse conicit Struvius *ib. d. lat. Decl. u. Confug. p.* 295. ipse
dubitans, quod Prisc. sapui tantum apud Probum legerit: at illud uel ii ad sequens
exemplum cupio pertinere, docuit Lindemannus p. 138 ed. suae. equidem h. etiam l. intel-
legendum arbitror Probum Berytium, cuius notitiam Priscianus Capro debuerit, cf. O.
Iahnium ad Pers. *prol. p.* cxxxix et *ann. ad lib. V § 45* Charisio] r carisio LK
cariseo G Charisius R Charis. p. 218 P. 147 L. vel sapivi] r uel sapii R
Aspero k 19 et sapii] uel sapii r uel sapui d assapui D Varr. *fragm. p.* 340
ed. Bip. diomedes GLK apud Diomedem p. 366 P. extr. sapio sapui libri,
sapio sapui et sapui add. sapio sapui et sapii ex hoc Prisciani l. Struvius l. l.; cor-
ruptis contra Diomedis exemplaribus, cui quidem sapini et ipse restituit, Priscianum
usum esse censet H. Keilitz adprobat B 20 Nouius G Non. Marcell. *cap. X*

p. 508, 20 . mutis Rr 21 pro sapui add. r Nouius Dr Noeuus B Nov.
virg. *praegn. fr.* 1 p. 54 Both. p. 181 Munk. p. 227 Ribb. pignante GLK

quando ego

Plus sapiui, qui fullonem compressi quinquatribus.
Terentius similiter:

cum intellego

Resipisse,
pro 'resipivisse'. Caper utrumque in usu esse contendit. Afranius in
Brundisinis:

Equidem nunc resipivi, postquam pectus est laeti-
tia onustum.

Plautus in rudente:

Pol magis sapisset, si dormivisset domi.
'coepio', quod in usu non est, 'coepi' facit praeteritum. Terentius
tamen in adelphis praeteritum imperfectum subiunctivi eius verbi, quod
nascitur ex praesente, profert:

sinerem [ego] illum? ac non sex totis mensibus¹⁵

Prius olfecissem, quam ille quicquam coeperet?
supinum a 'cupivi' et 'sapiui' secundum supra dictam analogiam mutata
'vi' in 'tum' profertur, 'cupitum' et 'sapitum'.

8 In 'rio' unum inveni, 'pario peperit'. ve||tustissimi tamen et secu-
dum quartam coniugationem hoc protulisse inveniuntur. Ennius:

Ova parere solet genus pinnis con|decoratum.
sed Terentius in Phormione:

Neque parere iam diu haec per aetatem potest.

1 quanto *Mercerus* ego] ergo *D* uero *G* 2 quin libri *Non.* fullonem *R* fulonem *L*
compressi *RLK* cōpressi *G* quinquatribus libri *Non.* quinquatribus *R* 3
Ter. heautontim. III 8, 2 sq. 4 te gnate cum intellego *Bemb.* gnate cum te in-
telligo *Bas.* intellege *LK* intellige *G* 6 pro resipivisse] r pro resipivisse *R*
Caper] v. *Osannum de Capro* p. 16 contendit] ostendit *BDHKr* affranus *K*
Afran. Brund. fr. 3 p. 162 *Bth.* IV p. 182 *Nk.* II p. 143 *Ribb.* in Brundisinis
om. G 7 Brundisinis] *bd* brundesinis *D* brundissimis *K* brundiinis *B* brundi-
^{s n}
nisis *Rr* Brundusinae vel Brundisii nomen fabulae apud alios tribuitur v. *fragm. edd.*

8 resip+ui (i) *R* resipui *BDHGK* laetitiae honustum *Rr* leticia honustum *D*
9 honustum *B* 10 *Plaut. rud.* III 1, 8 (v. 899) in rudente *om. G* 11
sapiuisset *L* sapiuisset *BG* sapiuisset *K* sapiuisset *Palat. uterque* dormisset *B*
domina *GL* 12 usu est *K* *Ter. adelph.* III 3, 42 sq. 13 adelphis *G*

praeteritum pteritum *Rr* subiunctiui (ta) *D* 14 praesenti *BL* presenti r p̄sente *D*

15 sinerem illum *lib.* XVIII § 252 cum Terentio sinere illum *Bemb.* ergo *G*
ac] at *GLK* aut libri *Ter. cf. lib.* XVIII § 1. 16 olfecissem *L* et in olfecis-
sem *corr. K* coeperit *lib.* XVIII l. 1. cum *Bemb. Bas.* 17 secundum] b secun-
dum (a) *B* p̄dictam regulam (in *mg.* uel analō) *G* 18 ut cupitum *B* 20

Enn. ann. fr. v. lib. VIII § 33 21 pennis *HGLKr* pinnis *D* 22 Terentius in
Phormione] immo in *adelph.* V 8, 8: Scio. - Parere iam diu haec per annos non
potest. formione *G* 23 pare *Rr* pareret *G* iādiu & iandiu *GK*

p. 890 P.

p. 478 K.

idem in Andria:

Hanc simulant parere, quo Chremetem absterreant.
supinum 'partum' debet esse, unde et 'partus' et 'parturio' meditativum.
plerumque enim regulam supini sequuntur tam meditativa quam frequenta-
5 tiva, exceptis quibusdam, de quibus in significatione verbi diximus, ut
'lectum lecturio' et 'lectito', 'mictum micturio' et 'mictito', 'dictum dictu-
rio' et 'dictito'. sic ergo 'partum parturio' et 'partito'. Stautus tamen
in XII Thebaidos participio futuri addidit i:

Misceat atque hosti veniat paritura marito.

10 Deponentia in 'rior' desinentia, 'orior' et 'morio', tam secundum
tertiam quam secundum quartam coniugationem declinaverunt auctores,
'orior oreris' et 'oriris', 'morio moreris' et 'moriris'. Lucanus in IIII:

Non gratis moritur, iugulo qui provocat hostem.

Ennius in XIII annalium:

15 Nunc est ille dies, cum gloria maxima sese
Nobis ostendat, si vivimus sive morimur.

Terentius in eunucho:

Risu temeriri omnes denique.

Virgilius in II Aeneidos:

20 telis

Nostrorum obruimur, oriturque miserrima caedes.

Lucilius in III:

Conturbare animam potis est, quicumque adoritur.
eorum supina 'ortum' et 'moritum', quamvis 'oriturus', non 'orturus' in-
25 veniatur participium futuri, sed praeteriti 'ortus', non 'oritus' dicitur.

Horatius epistularum libro II:

1 Ter. Andr. III 1, 14 andrea K 2 simul^{ant} Hh pare^{re} Rr 4 regulam
add. h secuntur RB sequuntur GK 5 in sup. lin. add. G 7 sic] Si R
ergo est k parturio GL Stat. Theb. XII 539 8 tebaidos K participio] r

participium R i om. R 9 Misceat] R om. rell. Adque D 10 orior et
morio tam add. d 12 oreris et oriris (i) H Lucan. Phars. IIII 275 in IIII
om. G 13 Non gratis moritur] Vincitur haut (sic Voss. uterque) gratis Lucanus;

Moritur haud gratis, ex Prisc., ut videtur, interpolatus Luc. Cassell. m. alt. iulo
Rr 14 Ennius anal. XI 18 sq. E. S. XIV vi p. 58. LXXIII Vahl. in — sese
om. G XI Merula referens haec ad verba ex or. Catonis apud Livium XXXIII 13,
5 servata, at v. Vahlenium p. LXXIII 15 maxima gloria Heidelb. 16 ostendit

eu
Lr ostentat Zwicc. 2 Krehlii si] si Hh siue B 17 Terent. eunuch. III 1, 42
Risu omnes, qui aderant, emoriri; denique et sic add. initio v. sq. metuebant Heidelb.
in eunucho om. G iunucho K 18 Bisu] iusu K 19 Verg. Aen. II

410 sq. in om. G 20 Talis D 21 Nostrorum om. L oriturque B 22
Lucil. sat. III 27 Dous. Gerl. 20 ap. Vargesium Luc. sat. ex lib. III q. s. p. 7
in III om. G III, ex IIII. corr. H tertio L VII, r 23 animam] animum con.

Vargesius l. i. p. 19 adoratur Rr 24 ortum ex oritum corr. B et mortum
H 25 non oritus add. r 26 oratius GLK Hor. epp. II 1, 17 cf. lib. XI
§ 18 aepistularum K epistularum libro II om. G

Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.

a 'moriō' quoque notandum, quod, cum 'moriō' secundum analogiam faciat participium futuri, 'mortuus' fecit praeteritum geminata u, quod in nullo alio participio inuenies, pro 'mortus' vel 'moriō', quod proportio magis exigebat.

In 'tio' desinens per 'si' facit praeteritum geminata s: 'quatio quassi', quod teste Charisio in usu non est, 'percutio | percussi', 'incutio incussi'. supinum secundum regulam in 'si' terminantium perfectum in 'sum' exit, 'quassum', unde frequentativum 'quasso quassas'; similiter 'percussum', 'incussum'. nam 'ussi || ustum' et 'torsi tortum' vel 'torsum' excipiuntur et quae quartae coniugationis in 'si' terminant praeteritum perfectum: 'farcio farsi fartum', 'sarcio sarsi sartum', 'fulcio fulsi fultum', 'haurio hausi haustum'. p vero ante 'si' posita, sicut supra dictum est, per 'ptum' faciunt supinum: 'demo dempsi demptum', 'promo prompsi promptum', 'nubo nupsi nuptum', 'scribo scripsi scriptum'.

In 'tior' deponens tam tertiae quam quartae coniugationis unum inuenitur, 'potior'. Virgilius in III Aeneidos:

Fas omne abrumpit, Polydorum obruncat et auro
Vi potitur.

i secundum tertiam coniugationem corripuit paenultimam. Lucilius vero in V:

Deficit alma Ceres nec plebes pane potitur
secundum quartam coniugationem producta paenultima protulit. similiter Ninnius in Iliadis secundo:

1 Nil] h Nihil Hr nihil RDLK tale] r telo R 2 moritus Hh 3 fecit] facit Dr 4 nulo Rr mortus in litura h 5 exigebant Dd 6 per si Kk quatio B 7 carisio R cf. Charis. p. 218 P. 146 L., cuius quidem et Fabriciana et Putschiana h. l. inter exempla formae tertii ordinis quintae, qua perfectum in si literas cadit, ponunt: quatio tis si, in usu non est, sed concutio et percutio tis si: at cod. teste Keilio co***** (necutio tis recte restituit ed. pr.) concussi, ut illae ed. ex Prisciano suppletac sint est, sed percutio coni. Osannus Beitrage etc. II 338

10 ussu Rr ussi K usi G et gessi gestum post ustum add. d torsum uel tortum R. num tortum [uel torsum], ut locus ex lib. VIII § 51: interpolatus sit? 12 sartio Rr fulcio Rr 14 ptum] praeteritum GL supino Rr promsi RDH promptum om. G promtum L 15 nubsi K scripsi] scribi R 16 quam add. rd inuenitur unum G 17 Verg. Aen. III 55 sq. 18 abrumpit] rd om. D abrumpit cum nonnullis libris Verg. R polidorum RDL obruncat Rr 20 post coniugationem sqq. usque ad coniugationem om. D add. d Lucius K Lucil. sat.

V 17 Dous. 18 Gerl. uero in V om. G 21 .II. H .I. LK 22 defecit K plebis RLK pane] om. G panis LK 23 . Similiter D similiter (. om.) rell. 24 Ninnius, ut perhibetur, Scriuerius ad Baudii amores p. 416, Bernhardius Grundriss d. röm. Lit. ann. 360 p. 406 ed. alt. cf. lib. VIII § 42 neuus RBDHLK neupus G Neuius π Laevius G. I. Vossius de art. gramm. V 35 p. 872 Eckst. G. Hermannus elem. doctr. metr. p. 333; refertur scilicet hic versus ad Laevii, quae perhibetur, Cypriam Iliadem, in Charisii (p. 118 P. p. 84 L.) codice sub Naevii nomine et ipsam laudatam et ad Naevium relatum a Wernsdorffo poet. Lat. min. III 573 cf. Weichertum poet. Lat. rell. p. 86 sq. iliados L secundo] sic π cum RBDH

p. 281 P.

p. 479. 80 K.

penetrat penitus thalamoque potitur.

infinitum tamen secundum quartam semper invenitur. Cicero in II in-
vectivarum: rerum potiri volunt. supinum in 'itum' desinit paenul-
tima producta, 'positum'.

5 In 'uo' divisas quacumque antecedente consonante desinentia mutant
o in i, ut 'acuo acui', 'imbuo imbui', 'induo indui', 'diluo dilui', 'annuo
annui', 'spuo spui', 'suo sui', 'metuo metui', 'arguo argui'. Virgilius
in VIII:

Nisus ad haec: me nulla dies [umquam] tam fortibus
ausis

10

Dissimilem arguerit; tantum fortuna secunda.

idem in XI:

Verba redarguerit.

excipiuntur 'struo struxi', 'fluo fluxi', 'pluo pluvi'. Livi^{us} in I ab urbe 11
15 condita et in XXI et in XXII: lapidibus pluvisse et in XXIII:
sanguine pluivit. nam 'unguo' Nisus quidem et Papirianus et
Probus tam | 'ungui' quam 'unxi' dicunt facere praeteritum, Charisius

om. GLK Faecundo Darmst.^b II. Foecundo Darmst.^a et sic secundo (vel II vel 2; fecundo μ).
Foecundo ead. tantum non omnes. an III? cf. Hom. II. III 447 1 penetrat GL
2 Cic. in Catil. or. II 9, 19 in II. inuectuarum om. G II inuectivarum] lib.

XVIII § 163. 189. 251 terti^a uectuarum II tertio inuectuarum h III inuectuarum Rr

III inuectuarum r^{ell.} 6 imbuo imbui B 7 suo me^o Rr me^tuo Dd Verg.
Aen. VIII 281 sq. Euryalus: me nulla etc.; versus initium Nisus ad haec ex v. 207

sumptum est 9 Nisus Rr umquam] om. DH unquam GLK hoc voc. ex eiusdem

Aen. libri VIII v. 447 hic intrusum est: nulla dies umquam memori uos eximat
aeuo 10 ausis add. r 11 dissimile] r dissimile R disimilem GL auguerit

Rom. fortuna secunda] fortunas BD fortunas GLK fortuna se^{quatur} Hh fortuna sequa-
tur d 12 Verg. Aen. XI 688 13 ueba R redarguerit] BDEGLK cum Pal.

redargueret R Darmst.^a cum Med. Rom. 14 strui^x H plu^vi Rr Liv. ab u.
c. I 31, 1 in I ab urbe condita om. G 1 Drakenborchius ad Liv. l. I. II libri

15 condita et in XXI et in XXII. Lapidibus Hh Liv. ab u. c. lib. XXI 62, 5;

XXII 36, 7 et in XXI et in XXII] et in XXI Rr et in XXI D plu^{isse}
libri Liv. I 31, 1 et aliquot ex dett. libris II. lib. XXI et XXII II. Liv. ab u. c.
XXIII 10, 7 sanguine pluvisse XXIII Drakenborchius ad Liv. l. I. XXIII libri

16 sanguinē cum aliquot Liv. codd. dett. D plu^vit] rh plu^vit RHGL

ungo D ungo BL Nisus] cf. L. Carrionem antiq. lect. II 11 Graefenhanium hist.

philol. III p. 83 sq. paririanus G at Papirianus de orthographia secundum epitom.
Cassiod. p. 2295 P. 'ungo uero non ungui, sed unxi facit'. apud Probum iun. p. 1484 P.
139 L. 'G. huius literae ante uo positae verbum primae coniugationis non inveni. sed
tertiaē correptae, qui faciens specie perfecta, ut arguo, arguis, argui et unguo, unguis,
unxi' pro 'unguis' 'ungui et', etiamsi ipse dubitans, Priscianum legisse censet Struvius
lat. Decl. u. Conj. p. 313 (cf. Osannum Beitr. II 210 sq.). at mihi haec quoque ad

Berytium videntur esse referenda, cf. not. lib. V § 45 17 un^{gui} Rr ungi H dicitⁿ
Dd Carisius RDHGK Charisius p. 218 P. 146 L.

p. 881. 82 P.

p. 480 K.

vero 'unxi' tantum. 'coquo' vel, ut alii, 'coco coxi', 'linquo liqui', 'tinguo' vel 'tingo tinxi'. haec tamen non videntur in 'uo' divisas terminare, in quibus u vim literae amittit, unde in 'guo' quidem syllabam terminantia huiusmodi servant regulam in 'go' terminatorum, sicut et quae in 'quo' finiuntur, rationem sequuntur in 'co' desinentium: dicimus igitur 'unguo unxi' et 'linguo linxi', ut 'pingo pinxi', et || 'linquo liqui', ut 'vinco vici', 'ninguo' quoque 'ninxi', unde et 'nix', sicut a 'duxi' 'dux', a 'rexi' 'rex'. Virgilius in III georgicon:

Interea toto non setius aequore ninguit.

Accius in Andromeda:

Cum ninxerint caelestium molem mihi.

'extinguo' etiam 'extinxi', cuius simplex 'stinguo' in raro est usu. Virgilius in III:

Cum genere extinxem, memet super ipsa dedissem pro 'extinxissem' protulit. Cicero tamen in Arato 'stinguens' participio 15 usus est, quod a verbo 'stinguo' nascitur:

Quem neque tempestas perimet neque longa vetustas

Interimet stinguens praeclara insignia caeli.

idem passivum eius verbi in prognosticis protulit:

Vt cum luna means Hyperionis officit orbi,

Stinguuntur radii caeca caligine tecti.

12 illud quoque sciendum, quod in 'ui' divisas terminantia praeteritum perfectum cum soleant corripere paenultimam, tamen vetustissimi inveniuntur etiam produxisse eandem paenultimam, in his maxime, quae a praesenti in 'uo' desinente divisas proficiscuntur, ut 'eruo erui', 'arguo argui', 'annuo annui'. Ennius in II:

Adnuit sese mecum deernere ferro.

Supina eorum i praeteriti in 'tum' convertunt et produciunt u paenultimam: 'acui acutum', 'imbui imbutum', 'indui indutum', 'annui annutum',

1 quoque D quoco uelut alii quoco quoxi B lyqui R post liqui: uinco
uici add. G tingo uel tinguo r 2 terminari d 3 amittat BGL amittat D
Vnde ex corr. r in guo ex unguo corr. B 4 go] b guo B 5 secuntur
RBH sequuntur GK inguo Dd ungo L 6 unxi in mg. add. L pinguo (u) L
ut
pinguo K ** L liqui] lici G ut
Verg. georg. III 367 III. K 9 setius B aequore cum Prisciano Verg. cod.
Arundel. aere Vergilius 10 actius R Att. Andromed. fr. 5 p. 171 Both. fr. II
p. 125 Ribb. in Andromeda om. G 11 ninxerit D 12 Extingo G stingo
BG Verg. Aen. IIII 606 14 generem B ipsa B 15 Cicer. Arat. fr. II
opp. IIII 2, 519 Or. stingens GLK 16 stingo B 17 Quem] sic in mg. etiam
K Quod K Quae r tempestas] uetustas G 18 stingens L 19 Cic. prognostic.
fr. I l. I. p. 555 Or. prognosticis] d pronosticis DHLK pronosticis R pognosticis r

20 lana H hiperionis GLK orbis GLK 21 stinguuntur RBDGLK 22
quoque sciendum] etiam notandum, in mg. uel quoque G 23 "etiam produxisse" in-
ueniuntur L 25 adnuo adnuui B 26 Enn. ann. II 18 E. S. II XI p. 22.
XXXIX sq. LXXVIII Vahl. 27 annuit RGLK sese om. GLK, m. rec. add. in G
29 ut acui G imbui inbutum B adnuui adnutum hinnui hinnutum B

p. 882. 83 P.

p. 480. 81 K.

'innui innütum', 'argui argütum', unde et participium 'argutus' | - id est 'convictus'. Plautus in Pseudulo:

argutus malorum facinorum -

et futurum 'arguturus' et derivativum ex hoc verbum 'argutor argutaris'. invenitur tamen in usu etiam 'arguturus' pro 'arguturus'. Sallustius in II historiarum: quod adversum multi ex Bithynia volentes adcurrere, falsum filium arguituri. [Plautus iterum in Pseudulo de sycophanta:

Ecquid argutus \dagger es?

pro 'convictus'.] excipitur 'rütum' vel 'ruitum', quod u corripuit vel quod i servavit; nam secundum futuri participium, id est 'rüturus', debet 'ruitum' esse - Lucanus in IIII:

ruituraque semper

Stat mirum moles -,

secundum praeteritum vero debet 'rütum' dici paenultima correpta. Virgilius in XI:

Nec mihi cum Teucris ullum post erüta bellum
Pergama.

et videtur hoc per syncopam i vocalis in prae|terito prolatum, 'erutus' pro 'eruitus', ideoque tempus perfecti simplex, quod habuit u ante i, servasse. a 'spuo' et 'metuo' et 'pluo' secundum analogiam 'sputum' et 'metutum' vel 'metuitum' et 'plutum' a 'pluvi', velut 'adiutum' ab 'adiuvi', debent facere, sed in usu ea non inveni. alia vero supra dictae terminationis verba 13 extremam syllabam praeteriti in 'ctum' convertunt, ut 'struxi structum', 25 'unxi unctum', 'liqui lictum'; excipitur 'fluxum', ut iam supra dictum est.

Deponentia in 'quor' mutant eam in 'cu' et assumptia 'tum' faciunt

2 *Plaut. Pseud.* II 4, 56 (v. 745) Ecquid argutust (argutus est libri)? - Malorum facinorum saepissime in Pseudulo *om. G* pseudulo *H* psedulo *L* 4 diriuatium *k* diriuatum *LK* 5 pro arguturus *add. d* argaturus *Rr* *Sall. hist.* II 57 p. 175 *Kr.* 6 in II historiarum *om. G* quos *BDHGLK* ^{ex} *Hh*

bithinia *BDL* bethinia *K* bethania *G* 7 adcurrere *Rr* accurrere *HLK* accnrre *G* occurrere *BD* arguturi *K* *Plaut. Pseud.* II 4, 56 (v. 745) i. e. loco cum maxime citato. vel aliunde igitur vel ex Plauto negligenter inspecto hoc scilicet alterum participii argutus exemplum ad marg. additum et postea hic non suo loco adglutinatum est. a Prisciano ipso non esse profectum satis indicat iteratum illud 'pro convictus'. haec non posse non turbata esse pronuntiavit Ritschelius ad Plauti l. l. in Pseudulo

de sycophanta *om. G* - 8 ^p pseudulo *RrD* psedolo *L* pseudolo *K* sicophanta *RH* syncopantha *LK* syncophanta *B* 9 ^{ec} quid *Rr* et quid *BDHGLK* arguturus *L* argutus *es*] v. supra 10 convictus *ex* coniunctus *corr. K* 12 *Lucan. Phars.* IIII 455 sq. 15 uero *om. G* correpta penultima *K* correpta penultima *G* correpta penultima *L* *Verg. Aen.* XI 279 sq. 17 cum *add. h* teocris *L* 20 tem-
uel *cis* 21 metutum] *r* et ex metutum *corr. B* mututum *R* 22 plautum *Rr* pluitum *Dd* uelud *B* 23 non inueni post adiutum posuit *R*, del. et post usu ea *add. r*

24 praeteriti *om. G* struxi *Dd* stuxi *H* 25 unxi *R* unctum *ex* unxtum *corr. L* iam] etiam *GL* 26 quor] *d* cor *D* cu* (m) *B* adsumptia *B*

p. 883. 84 P.

p. 481. 82 K.

supinum: 'loquor locutum', 'sequor secutum'; 'fruor' vero 'fructum' facit, sicut 'struo structum'. Cicero in Hortensio: et amoenitate summa perfructus est. Vlpianus tamen ad Sabinum futurum fruiturum dixit, non 'fructurum', quomodo 'ortum oriturum', 'erutum eruiturum', 'mortuum moriturum', quae cum in praeterito non habeant i, in futuro s habent.

In 'vo', u loco consonantis posita, in l | quidem desinente paenultima, o extremam in i convertunt et faciunt praeteritum, ut 'solvo solvi', 'volvo volvi', 'calvo calvi', unde Sallustius in III historiis infinitum passivi protulit: contra ille calvi ratus, 'calvi' pro 'decipi'. vocali vero natura longa antecedente 'vo' in 'xi' convertitur in praeterito, 'vivo vixi'. supinum i in 'tum' convertentia faciunt, v necessario in vocalem redeunte, 'solvi solutum', 'volvi volutum'. sic debet etiam 'calvi calutum' facere, quod tamen in usu non inveni, et puto calumnias ex hoc esse derivatum. 'vixi' autem in 'xi' terminantium regulam in supino servat 'victum'. 15

III 14 In 'bo' desinentia verba vocali longa antecedente 'b' in 'ps' convertentia faciunt praeteritum perfectum, ut 'scribo scripsi', 'nubo nupsi': numquam enim b ante s in principio syllabae potest inveniri, ut 'Pseudulus', 'ipse'. alia vero o in i mutant in praeterito, ut 'bibō bibi'. Cicero in Verrinarum II: an iste umquam de se bonam spem habuisset, nisi de vobis malam opinionem animo inbibisset? Ovidius in VI metamorphoseon: ||

Vberaque ebiberant avidi lactantia nati.

'lambo' quoque 'lambi'. Lucilius in XXIII:

Iucundasque puer qui lamberat ore placentas. 25

1 sequor] d sequor D facit om. H 2 Cic. Hortens. fr. 67 opp. III 2. 484 Orell. in Hortensio om. G hortentio LK 3 perstructus GL persuctus K

ulpianus in ulpianus mut. R ulpianus L Vlpianus ad Sabinum: Vlp. fr. 2 ap. Dirksenium fragmenta ICtor. Rom. p. 103. fructuros idem Vlpianus dixit ad edictum:

v. Dig. X III 7, 10 ad Sabinum om. G sabinum K sauinum RBDHL futurum fruiturum K fruiturus D 4 fructurus D 5 mori+storum (tum ni f.)

B habeant] h habent DHL 7 peneulma G 8 extremam o GK nolo Dd

9 Sall. hist. III cf. lib. VIII § 76 10 illae LK decepi Rr 11 xi* (i) H

13 etiam debet GLK 14 non sup. lin. add. H et] ut B pato K

calūni^{as} B calumniam GLK (R?) 15 Vixia autem R 16 In bo autem K bo in psi BDHGLK 17 scribo ex corr. B 18 enim add. g potest est H

Pseudulus] d pseudulus Br psedulus G seudulus D psedulus K 19 Cic. in Verr. act. I 14, 42 20 in — habuisset om. G in uerrem .II. BDH in uerrem in .II. LK unquam iste G de se umquam Cic. Guelferb. I habuisset om. L 21 opinionem G imbibisset RGLh imbnisset ni f. II Ovid. metamorph. VI 342 22 in VI. metamorphoseon om. G VI ex V corr. B V. D 23 Vbera quae B

audiui GK aui. dilactantia B lactantia G 21 Lucilius] b Lucius K Lucius BL Lucil. sat. XXIII 2 Dous. 1 Gerl. in XXIII. om. G 25 Iucundasque Bh

p. 884 P.

p. 482. 83 K.

similiter 'scabo scabi'. idem Lucilius in VIII:

Scaberat ut porcus contritis arbore costis.

unum excipitur 'incumbo incumbis', quod etiam 'incubo incubas' secundum primam coniugationem profertur, quod 'incubui' facit praeteritum, et omnia a 'cubo' composita, siue primae siue tertiae sint coniugationis, ut 'accumbo' vel 'accubo accubui', 'incumbo' vel 'incubo incubui'. et nunc quidem simplex eorum, id est 'cubo cubas', primae est coniugationis, vetustissimi tamen et hoc et omnia, quae in 'ui' faciunt divisas praeteritum perfectum in prima coniugatione, etiam secundum tertiam solebant declinare. supina vero in 'psi' quidem terminantium praeteritum 'si' in 'tum' convertunt, ut 'scripsi scriptum', 'nupsi nuptum', in 'bi' vero assumunt 'tum', 'hibitum, lambitum, accubitum', unde et 'cubitus' dicitur. et notandum, quod, cum omnia in 'si' terminantia praeteritum, sicut supra docuimus, in 'sum' terminant | supinum, exceptis quartae coniugationis verbis, haec quoque, quae p vel m ante 'si' habuerint, 'si' in 'tum' convertunt, ut 'nupsi nuptum', 'scalpsi scalptum', 'scripsi scriptum', 'demi demptum', 'sumsi sumptum', in quibus etiam p euphoniae causa interponitur, quod etiam in praeterito quibusdam placuit ascribere.

In 'bor' deponentia mutant 'bor' in 'psum' et faciunt supinum, ut 'labor lapsum'. nulla autem alia causa est mutandae b in p ante s vel t in principio syllabae positae, nisi euphonia, cuius ratio apud Graecos quoque observantissimos eius servata est in supra dictarum consonantium scriptura, ut κρύβω κρυψα κρυπται, λείβω λειψα λειπται. pro ψ enim Graeca nos in principio syllabae 'ps' scribimus, ut 'nubo nupsi nuptum', 'scribo scripsi scriptum', 'scalpo scalpsi scalptum'.

In 'co', n antecedente, abiecta n et o in i conversa faciunt praeteritum, paenultima quoque producta, ut 'vinco vici', 'convinco convici' -

1 *Lucil. sat. VIII 26 Dous. 21 Gerl.* 2 scaberat *Rr* ^r arbore *Hh* ^r costis

K 3 unum *om. DK* 4 incubui] ^{cu} *r* inbui *K* imbui *RB* inbui *L* 5 siue primae *om. B* coniugationis sint *K* 6 nunc] num *B* 7 prima *B* 8 et hoc] *r* hoc *R* et haec *GLK* 9 prima] *d* primae *D* tertiam *om. L* 10 terminantium 'qui-

dem *H* psi in tum *DHKr* psi in ^p tum *K* psi in ptum *BGLh* 11 adsumunt *B*

12 ambitum accubui accubitum *K* 13 omnia] ^{terminant} *ou* *K* 14 supinant supinum *Rr*

15 habuerint *L* habuerunt *GK* ptum *B* conuerterunt *G* 16 salptum *Hh* demsi] *g* dempsi *K* dempsi *RBDHG* 17 sumpsi *BDH* 18 quod] quam *HLr* adscribere *B* 19 in psum] *d* ipsum *D* sopioa *GK* 20 alia *add. in mg. H* 21 positae] *om. GK* (i. e. est) *L*

^u ephoniaa *Hh* euphoniae *RD* euphonia* (e? euphonia *b*)

quare mutatur b in p ut scribo scripsi. cuius ratio *B* 22 eius *add. r* eius *Kk* 23

κρίβω εκριψακεριπται] *B* κερυπται] *R* εκρυπται] *dh* λειβω] *R* λειψω] *BDH* αιβω] *GLK*

βαυφα] *R* βαιφα] *BDG* βαιφα] *HLK* αειπται] *R* εαιπται] *DH* αειμται] *BL*

^π αειμται] *G* αειμται] *K* PRO *D* 24 syllabae positae ps *Rr* 26 antecedente *H*

p. 884. 85 P.

p. 483. 84 K.

'linquo' quoque, quod consimilem videtur habere terminationem, 'liqui' ||
 facit praeteritum abiecta n, sicut supra quoque docuimus -; s vero praecedente mutant 'sco' in 'vi', nisi sint inchoativa - illa enim carent praeterito perfecto -: 'quiesco quievi', 'pasco pavi', 'cresco crevi', 'ascisco ascivi', 'consuesco consuevi' vel 'consuetus sum' - Charisius tamen
 16 etiam 'consueo' ponit -. omnia tamen, quae praeteritum perfectum in 'vi' terminant adiectam, frequenter invenimus per secundas et tertias personas syncopam paenultima^{penultima} pati syllabae, cum ab u loco consonantis incipit, ut 'amavi amavisti' vel 'amasti amavit amavimus amavistis' vel 'amastis amaverunt' vel 'amarunt'; 'neo nevi nevisti' vel 'nesti nevit nevimus nevistis' vel 'nestis neverunt' vel 'nerunt'. ideo autem addidimus 'adiectam', quoniam, si in positione sit u consonans, syncopam pati non potest, ut 'lavo lavi lavisti', non possumus dicere 'lasti' nec pro 'lavistis' 'lastis' nec pro 'laverunt' 'larunt'. similiter 'faveo favi favisti', nemo dicit 'fasti', nec pro 'fovisti' 'fosti', nec pro 'solvisti' 'solsti'. sed invenio, Horatium 15 auctoritate fecisse in quibusdam concisionem, quamvis positio verbi | habeat u consonantem: 'moveo movi movisti', ex quo 'summoses' posuit Horatius pro 'summovisses' in I sermonum:

Hunc hominem velles si tradere, dispeream, ni
 Summoses omnes. - non isto vivimus illic, 20
 Quo tu rere modo.

item 'commorit' pro 'commoverit' idem Horatius ponit in II sermonum:

at ille,

Qui me commorit - melius non tangere, clamo -, 25
 Flebit.

17 unum invenitur in 'sco' desinens verbum apud vetustissimos, cuius praeteritum perfectum in 'xi' protulerunt teste Capro: 'conquinisco conquexi'.

1 linc^{qu} DG quod om. G similem Dhr 3 inchoativa ex inchoativa
 corr. B 4 creini K adscisco adsciu B 5 carisius DHGLr carissius K
 Charisius p. 224 P. 149 Lind., ubi consueo consuesco pro consuevi consuesco, quod
 in cod. reperitur, restituit G. Fabricius 6 etiam in mg. K tamen] enim G

7 abiectam B adiectam tñ L 8 syllabae pati GK incipit ut Hh 9 uel
 amasti om. R 10 uel amaverunt D neo - nerunt in mg. K 11 uel nerunt

add. r addidimus H addidimus G addimus K abiectam B 12 quoniam] r
 quam R 13 lauasti K possimus K lasti pro lauisti nec D lavistis] k la-
 uisti K 15 fosti D h oratium D oratium K 16 positione Rr uerba D

17 summoses K oratius D oratius K Hor. serm. I 9, 47 sqq. cf. lib. VIII § 41
 dispeream

19 tradere ** ni(am) Rr 20 summoses K niuitur libri aliquot Hora-
 tiani 21 quot urere GLK 22 pro commemorit G oratius DK Hor. serm.

II 1, 44 sqq. 28 fleuit L fleuit B 27 invenitur in sco] r invenitur ** co R

28 Capro] v. Osannum de Capro p. 16 conuexi G conquexi B

p. 885. 86 P.

p. 484. 83 K.

est autem 'conquinsisco' caput inclino. Pomponius in vacca vel marsupio ait:

simul intro veni, accessi ad patrem, prendi
manum;

5 In terram ut cubabat nudam ad eum ut conquexi,
interim

Mulieres conspiciunt.

excipiuntur praeterea eiusdem terminationis 'compesco compescui', 'dispesco dispesceui', quod ponit Apuleius in dialogo, qui est de deo Socratis: cum et habitacula summa ab infimis tanta intercapedine fastigii dispescant, pro 'distent'. excipitur praeterea 'disco didici', 'posco || poposci' et ex eis composita, quae similiter faciunt praeteritum, 'dedisco dedidici', 'deposco depoposci'. vocali vero natura longa antecedente in 'co' desinentia 'xi' syllaba finiunt praeteritum, ut 'dūco duxi',
15 'dico dixi'. r antecedente unum inveni, 'parco', quod et 'peperci' et 'parsi' facit praeteritum. Lucanus in II:

parvum sed fessa senectus

Sanguinis effudit iugulo flammisque pepercit.

Terentius in hecyrā:

20 heu me infelicem, hancine ego vitam parsi
perdere?

'ico' praeterea paenultima brevi profertur in praesenti teste Capro, sed producit eam in praeterito perfecto et mutat o finalem in i: 'ico ici', unde 'ictus'. Cato Censorius de Veturio: hostem | num icit?

1 conquisco B capud Dd Pomponii vaccae vel marsupii (marsuppii Ribb.) fr. p. 122 Both. 159 Mk. 212 Ribb. Baccha B f. recte, qui titulus fabulae et togatae (v. Ritschium parerg. I 156) et, quod quidem secus se habere videtur Ritscheho, palliata esse potuit: nam Bacchas scripserunt Antiphanes, Diocles, Lysippus et Novii certe Aelianis hetaeram et Phoenissas immixtas invenimus. bacha tres codd. Krehl. Bacca Lips. 1 eiusdem marsupio L 3 intro veni] in utroquo ueni G 5 terra K nuda BHGLK conquexi*(?) H 7 conspiciunt ex conspiciunt corr. D 8 Excipitur GK praeterea del. h compesco compescui] k compisco compiscui GLK dispisco dispiscui GL dispesco dispesco dispescui H 9 apuleus G Apul. de deo Socr. cap. lIII p. 44 Elmenh. quid Rr 10 et] sic etiam Augustinus de civ. dei VIII 12 ea libri Apul. plerique, om. duo codd. Lindenbrogii ab] sic etiam Aug. l. l. om. K et libri Apul. plerique infimis] r infimis RB interea pedine G interea pedi ne LK intercapedine fastigii dispescant] intercapedo fastigii dispescat libri Apul. et Augustinus l. l. 11 festigii K uestigii GL dispescant] k

dispescant GLK 12 ex his G 13 dedidi^{ci} K antecedente K 14 xi] x R in xi D 15 peperci parsi B 16 Luc. Phars. II 128 sq. in II om. G 17 parum pars librorum Luc. 18 effundit Voss. A cum al. codd. Luc. iugulis B ungulo GLK flammis quae B 19 Ter. hecyr. III 1, 2 in hecyrā om. G haecyra RH hēcira D echyra B echira LK 20 hancine] h Bemb. Bas. hancio*** H hancine RD hanc me LK 22 Capro] effugit h. l. Osannum 24 Caton. Cens. de

Veturio (cf. lib. VI § 16) or. fr. ap. Meyerum l. l. p. 64de ** (in) L debeturio K Veturio] d beturio DLr buturio R betuturio G num] BDrh Darmst.^a numum

R Heidelberg. numim GL nummi K **]num H numun Darmst.^b nummi Monac. 280 A numium Lips. 1 (non B) nimium Zwicc. 2 Dresd. non Lips. 2 Krehlit numiicit^{uel numium}

Caelius in I: qui cum is ita foedus icistis. Lucretius tamen etiam in praesenti producit paenultimam:

exim corpus propellit et icit.

Supina in 'ci' quidem terminantium praeteritum i in 'tum' convertunt: 18 'vici victum', 'convici convictum'. eandem servat regulam etiam 'liqui lictum' et ex eo composita, 'reliqui relictum', 'deliqui delictum'. nec mirum, cum post q u posita vim literae amittat, in 'ci' desinentium regulam sequi. quae vero in 'vi' syllabam proferunt praeteritum perfectum, mutant eam in 'tum' et faciunt supinum, 'requievi requietum' - unde participium futuri fit 'requieturus'. Cicero contra Metellum: nisi eorum exitio non requieturam -, 'cresco crevi cretum', 'ascisco ascivi ascitum', 'descisco descivi descitum' - Livius in XXVI ab urbe condita: descitum ab Romanis. (et notandum, quod ab inchoativo 'scisco' composita primitivi, id est 'scio', habuerunt praeteritum, secundum rectam vero proportionem debent eorum quoque perfecta ab 'ascio' et 'descio' esse) -, 'nosco novi notum' - similiter ex eo composita: 'ignosco ignovi ignotum'. Terentius in adelphis:

Ignotum est, tacitum est, creditum est, unde et participium futuri 'ignoturus'. Cicero in Catone [maiore]: ignotum alteri, quod patrem, alteri, quod tutorem secutus esset. Cato in V originum: quod eorum nemo quisquam quicquam mihi ignoturus est; quidam tamen contra regulam a praesenti tempore hoc || derivatum protulerunt, 'ignosco ignosciturum'. Piso

reg. IX saec. [7497], sed inter lin. ead. m. ini teste Dübner in Meyeri orr. R. fr. ed. Paris. p. 134 icit(u) L 1 Coelius B L. Caellii Antipatri hist. lib. 1 fr. p. 100 Kr. fr. 9 p. 315 Roth. is] sic ex corr., ut videtur, R his BGLKd is ita] ista Heidelb. icitis HGLK Lucr. III 161 3 exim B, ut appareat, iure suo suspicatum esse Ritschelium in mus. phil. VII p. 475 sic in H scriptum fuisse. eximi Monac. exico in litura h exin RDGLK 4 Supino B praeterito tir

5 Eadem Dd seruant BK 10 futuri om. G requieturus] d quieturus DGLKr Ciceronis contra Metellum (cf. lib. VIII § 51) or. fr. 3 p. 455 Or.

metallum Rr 11 requieturum r 12 desciaso R Libius Rr Liv. ab u. c. lib. XXVI 14, 9 in — condita om. G XXV libri 13 discitur Rr 14 pri-

mitiuo Rr scio] r cini R 15 perfecta om. R add. r ab ascio] scripsi ascio Rr adscio BDH a scio GLK; an legendum: debent eorum quoque supina a scio esse?

desci^o Rr 17 Ter. adelph. III 4, 28 in adelphis om. G 18 ignotumst tacitumst creditumst Bemb. 19 participium II Cic. Caton. fr. 3 opp. III 2, 487 Or. in Catone maiore om. G Catone maiore libri maiore induzi coll. Macr. sat. VI 2, 33; possis etiam Catone minore conicere. laudem Catonis istum librum dicit Gellius noct. Att. XIII 20 (19), 3, qui locus docere poterat Krehlium, eum non 'in laudem Catonis maioris conscriptum' fuisse; cf. Fr. Schneiderum in comm. de Ciceronis Catone minore act. ant. Darmstad. 1837 n. 140 sq. p. 1141 sqq., qui ipsum Priscianum

aeque lapsum esse censet p. 1147 catione K cantione L 20 ignoturum L patrem alteri quod Hh 21 Caton. origg. lib. V fr. p. 116 Kr. fr. 100 p. 283 Rth. fr. LXXXIX p. 56 Wr. in V originum om. G quisquam] b quis B

22 mihi in mg. add. H autem Rr 23 deriuatium D Piro K L. Calpurnii

p. 887 P.

p. 486. 86 K.

Frugi in II annalium: quodcumque deliquisset, ignosciturum adfirmabat. notandum tamen, quod 'cognosco cognovi cognitum' et 'agnosco agnovi agnītum' in frequentiore usu faciunt, pro paenultima producta, quam vetustissimi servabant analogiam sequentes, i correptam adhibentia. unde Iuvenalis in I:

Agnītus accipies, iubet a praecone vocari
Ipsos Troiugas,

Lucanus in II:

calida mihi cognitū axis

10 Aegypto atque umbras numquam flectente Syene.

Sallustius tamen secundum analogiam in II historiarum: neque inermos ex proelio viros quemquam agnōturum. Pacuvius secundum utrumque protulit:

In turba Orestis cognitā agnōta est soror ..

13 'pasco pavi' servavit in supino s solum: 'pastum'. • 'compesco compescui' et 'dispesco dispescui' et 'posco poposci' et 'disco didici' a praesenti tempore faciunt supinum mutatione o in i correptam et additione 'tum': 'posco poscītum', 'compesco compescītum', 'disco discītum'. undē Apuleius participium futuri protulit in Phaedone de anima: sic auditorum, sic disciturum, qui melius sit, haec omnia et singula sic agere aut pati, ut patiuntur atque agunt.

In 'xi' finientia praeteritum perfectum faciunt supinum secundum praedictam regulam: 'dixi dictum', 'duxi ductum'; 'peperci' vero vel 'parsiparsum' facit supinum secundum in 'si' terminantium regulam, unde 'parsurus' participium futuri. Varro in Laterensi:

Pisonis Frugi ann. lib. II fr. p. 150 Kr. fr. 24 p. 300 Roth. 1 quocunque *L*
quocunque *G* diliquisset *GL* 2 affirmabat *RHGLK* 3 agnoco *Rr* et
agnitum *D* frequentiori *BHK* 5 *Iuv. sat. I 1, 90 sq.* in I *om. G* I. *ex*
II. *corr. R* 7 ^{ro} iugas *Rr* 8 *Lucan. Phars. II 586 sq.* in II *om. G*
II α III. *libri* 9 callida *G* calida medius mihi *libri Luc.*, α medius calida
mihi, *Prisciano non laudato, Cortius* 10 aegipto *G* nusquam *Voss. A cum*
plerisque codd. Luc. flectente Syene] *ex corr. h* flectentes *hyene Rr* flectentes (*in*
flectentes corr.) yeng *B* flectentes hiene *G* flectentes hieme *L* flectentes inene *K*
11 *Sall. hist. II 73 p. 183 Kr.* in II historiarum *om. G* 12 ex praelio inermes *G*
inermos] in inermis (*ab r?*) *corr. R*, in inermes *H* inermos *B* inermes
L inermis (*sic*) in *mg. add. K* pelio *D* viros] *r* vires *R* pacubius *LK* pacubius *LK* pau-
cobius *G* *Pacuv. fr. inc. XXII p. 107 Ribb.; Dulorest. fr. 35 p. 122 Hermion. 3*
p. 124 Both.; ad Dulorestem retulit Ribbeckius p. 284 14 soror *add. d* 15
serua ^{nit} *Dd* compisco compiscui *GLK* 16 dispesco dispescui] *r cf. Struvium*
lat. Decl. u. Conj. p. 223 depesco depescui *RBDH* depisco depiscui *GLK* et eras.
in *H* pasco *Rr* 17 tempore] *h* tempori *H* correptum *B* correpta *D* addi-
cione *D* dicione *Rr* 18 popositum *Rr* compisco compiscitum *GLK* disco
om. G appuleus *G* *Apuleius in Phaedone: Apul. fr. 10 t. II p. 638 Hild.*
19 phedrone *r* phedonae *K* phenode *G* 20 quid *G* 22 finientia] disinentia *GLK*
supradictam *GLK* 24 parsum *Hh* 25 *Varro in Laterensi logistorico: v. Varr.*

Parsurus pecuniis bene partis.

Livius in XXVI ab urbe condita: nedum eos Capuae parsuros
20 credam. 'senesco' inchoativum | est: nam positivum eius 'seneo' invenitur
in usu. Accius in Telepho:

Iamiam stupido Thessala somno

Pectora languentque senentque.

Pacuvius in Periboea:

Quamquam aetas senet, satis habeam virium, ut te
ara arceam.

a 'seneo' igitur, non a 'senesco' fit praeteritum 'senui'. Sallustius 10
in I historiarum: nisi cum ira belli desenuisset. idem etiam
participium praeteriti temporis ex eo protulit, quamvis sit neutrale, in
III: omnis, quibus senecto corpore animus militaris erat;
nec || mirum, cum in aliis quoque plurimis eiusdem significationis verbis
inveniantur veteres praeteriti temporis participia proferentes, ut 'prandeo 15
pransus', 'caeno caenatus', 'placeo placitus', 'mereo meritus', 'pateo pas-
sus', 'careo cassus', 'poto potus' pro 'potatus', 'titubo titubatus'. 'iuro'
quoque 'iuratus' tam in activa quam in passiva invenitur significatione. et
haec quidem etiam iunioribus in usu manserunt, illa vero obsoluerunt:
'discedo discessus', hoc est 'qui discessit'; similiter 'intereo interitus', 20
'occido occasus'. sed eorum usus in libro, qui inscriptus est de participio,
III 21 invenies. deponentia vero in 'scor' desinentia, in antepaenultima quidem
syllaba a vel i correptas habentia, in 'ctum' faciunt supinum, ut 'paciscor
pactum', 'proficiscor profectum', 'expergiscor experrectum' facit, quamvis
vetustissimi | etiam 'expergitus' dicebant. Lucilius in III: 25

t. II p. 323 ed. Bip. Ritschelium de Varr. logistor. p. VI. XII; versus f. sic ordinan-
dus cum Fleckeiseno: !...!... parsurus pecuniis [Bene partis 1 pecuniis] pe-
cursus L 2 Liv. ab u. c. lib. XXVI 13, 16 in — condita om. G XXVI
Ecksteinus ad Vossium de arte gramm. V 25 p. 832 XXV. ex XXXV. corr. R XXV
rell. nedum GK parsurus D 3 credamus r 4 Au. Telephi fr. 1
p. 241 Both. II p. 184 Ribb. in Telepho om. G thelepho d 5 thesala DHK
sompno K 6 languentque] bh languentque HG plangentque K langent B
in senentque literae duae extremae adrasae in B 7 Pacuvius D Pacubius LK Pau-
cubius G Pacuv. Periboeae fr. 28 p. 142 Both. fr. XXIII p. 96 Ribb. in
Periboea om. G pheriboea K 8 habeam] Bothius habeam rem RBDHGLK,
quod 'nihil aliud significat, quam librarium legi voluisse habere pro habeam'. ha-
beam tamen Heidelberg. r (non R) tamen habeam Ribbeckius, qui numeros sic ordinavit:
quamquam aetas senet, | Satis tamen habeam virium ut te ara arceam virium tute
r utrumque R 10 Sall. hist. I 95 p. 115 Kr. 11 in I historiarum om. G
Sall. hist. III 64 p. 354 Kr., ubi hic Prisciani locus addendus est 12 in III om.
G 13 VI in litura h Omnes BDGL quibus senecto] Heidelberg. r et codd. lib.

VIII § 49 quibus aetas (etas D) senecto R rell. 14 in aliis K 15 veteris B
prandeo Rr. 16 ceno HGLK cenatus DHGLK placeo Rr. pasus L
17 casus L patus Rr 19 obsoluerunt GLK 20 disco Rr hac Rr 21 oc-
cassus G occassus K qui scriptus B est] R Heidelberg. est nobis BDHLK est a
nobis Gh 22 DEPONENTIA. | Deponentia H 23 uel e post uel i add. dh 24
profectum. similiter expergiscor. B quia a rego est post expergiscor add. Rbd
quia a pergo est codd. aliquot Krehlii, inter quos Heidelberg. facit om. GLK 25
Lucil. sat. III 19 Dous. Gerl. 7 Varges. ego e somno puero (puteros Paris. A

p. 688 P.

p. 488 K.

E somno pueros cum mane expergitus clamas.

Caecilius vero secundum analogiam, protulit in Imbriis:

surdo mihi

Dormitum suadet ut eam quisquam? et si ego obdormivero,

Tute idem ubi eris experrectus?

'nanciscor' etiam 'nactum' facit absque n, ut Probo et Capro et Pollioni et Plinio placet. sicut et 'pangor pactum' et 'fingor fictum' et 'tangor tactum'. sciendum tamen, quod sunt verba, quae servant n in participiis praeteriti sive in supinis, ut 'iungor iunctus', 'pungor punctus', 'fungor functus', 'emungor emunctus', 'extinguor extinctus', 'tingor tinctus', 'plangor planctus', 'angor anctus'; quae autem servant vel quae non, de participio tractatum reperies; quod autem corripitur antepaenultima 'pāciscor' et 'nāciscor' et 'proficiscor' et 'expērgiscor', ex compositis sive primitivis eorum potest dinosci: 'pāciscor depēciscor', 'proficiscor' a 'fācio', 'expērgiscor' a 'pērgo pergis', 'nāciscor' vero a 'nāncio' est, quod in usu fuit vetustissimis. Gracchus pro se: si nanciam populi desiderium, conprobabo reipublicae commoda. alia vero absque c in 'tum' fiunt supina, ut 'irascor iratum', 'ulciscor ultum', 'nascor

pueros B) cum (cui Mon.) mane expergitus clamor *codd. Diomedis p. 372 P.* in III om. G 1 e somno) esono H sompuo L expergitos ex expergitus, ut vid., fecit K 2 Caelius DHLKr Coelius B celius G Caecilii Imbrior. fr. 7 p. 31 Sp. III p. 43 Ribb., qui sic l. constituit: Mihi surdo dormitum suadet ut eam. — At si obdormivero | Tute idem ubi eris experrectus? quisquam ex nequiquam *interpretamento vocis surdo ortum esse censens; Vmbrorum vel umbrarum fr. 2 p. 149 Both.* experrectus post protulit add. h Imbriis *conjectura assecutus est Meinekius Men. et Phil. rell. p. 89 umbris rh imbris eett.* 3 surdo] Ribbeckius sordo H pars *codd. Krehlii sordi RBDGKh sordida Lips. 1 Krehlii sordido 1 surdo mihi Fleckeisensus; mihi praepositum in codd.* sordi, dormitum (i) L 4 domitum G suadet H quisquam] om. G quisque K quisque moechetur Lips. 1 obdormiero B 6 idem

add. d ubi eris] r uberius R 7 nactum Dd nactusū K ut et BDHL Probo] cf. *Osannum Beiträge etc. II p. 211, cui ad M. Valerium Probum Berytium haec spectare videntur haud improbane O. Iahnio prolegg. ad Pers. p. CXXXIX. atque id recte me quidem iudice cf. ann. ad lib. V § 45 Probo om. G Capro] cf. Osannum de Capro p. 18 Pollioni] ad Asinium Polionem confidentius quam a Thorbeckio Asin. Poll. p. 80. 123 factum est, fūnc l. referre licet post Mauricii Hauptii in ind. l. Berol. aest. 1855 p. 3 sqq. disputationem, ubi is ipse tangitur p. 5. M. Antonini philosophi praeceptorem v. vit. M. Antonini in hist. Aug. c. 2 coll. Graefenhanio hist. philol. III 259 intellexerat Meyerus fragm. orr. R. p. 501 8 plenio K plioii B Plinii libror. dub. serm. fr. LXXXVII ap. Lerschium Sprachphilosophie d. Allen I 197 pangor K fingor] d frigor D 10 iungor K pungor — tinctus add. r 11 fun+gor (c?) B fungor K emungor K extingor] d extingor BGL*

tingor H tingor RK 12 plangor H plangor K serviant n uel RDG non

H 13 de participium Rr tractum G re+peries (p) D repperies BLK quod] r Quo R antepenultima G 15 depiciscor GLK 16 est om. G 17 Grachus BGK Graccus DHL C. Gracchi pro se (adversus L. Opimum? de legitus a se promulgatis?) or. fr.: v. Meyerum l. l. p. 233 Ellendianam brev. eloq. R. hist. p. 43 ed. alt. nanciam] r nantiam RBDH. 18 desiderium G conprobabo D comprobabo RBGLK reipublicae K post alia vero: quae non habent a uel e corf in antepenult add. h 19 tum finiunt BGKd tum faciunt H tum faciunt in tum

finiunt mut. L irasco Rr ulcor Rr

p. 688. 89 P.

p. 488. 80 K.

natum', 'obliviscor oblitum'. excipitur 'defetiscor' 'defessum' faciens || supinum et participium praeteriti 'defessus', ut Terentius in adelphis:

Defessus sum ambulando.

idem in Phormione:

Neque defetiscar usque adeo experirier;

nam ab eo quod est 'deficio' 'defectus' fit participium praeteriti. excipiuntur etiam duo composita, quae quamvis antepaenultimam i habeant correptam, in 'tum' tamen, non in 'ctum' faciunt supinum: 'commiscor commentum', 'adipiscor adeptum'. nam a 'reminiscor' supinum vel participium praeteriti vel futuri in usu non inveni, quamvis ratio hoc quoque 'rementum', quomodo 'commentum', exigat dici.

In 'do' desinentia, si paenultimam naturaliter longam habuerint, 'do' in 'si' convertentia faciunt praeteritum perfectum, ut 'lūdo lusi', 'rādo rasi', 'laedo laesi', 'rōdo rosi', 'vādo vasi', 'evādo evasi', 'illido illisi', 'claudio' vel 'clūdo clausi' vel 'clusi'. invenitur tamen etiam 'claudio', sed et 'claudio' pro 'claudico'. Sallustius in III historiarum: coniuratione claudit. Caecilius in epiclero:

An, ubi vos sitis, ibi consilium claudat?

'cedo cessi' geminavit s in praeterito, ex quo Virgilius 'accestis' pro 'accessistis' posuit in I Aeneidos:

penitusque sonantes

Accestis scopulos.

23 excipitur 'caedo cecidi' - Lucanus in IIII:

1 defetiscor] r defeciscor *RHbd* defeciscor *BDGL* diffeciscor *K* 2 praeteri *D*
praeteritum *B* 3 defesus *H* 4 defessus sum] defessum *GLK* 5 defeciscar *BDHr* defeciscor *RGLK* defetiscar usque adeo] sic etiam *ib.* XVIII § 96 defetiscar usquam adeo *Heidelb.* adeo defetiscar umquam *Bemb.*

defetiscar (t ex c *vid. corr.*) umquam ego *Bas.* experirier] r experier *D* experier *RGLK* *Heidelb.* 6 defio *r* *Heidelb. cens. Krehtii Ienens. p. 431* defecior *DLK*

7 posita *D* 8 communiscor *B* 9 adeptum *ex* 10 rementum] k rementum *K* 11 rementum] r habuerunt *R*

12 habuerint] r habuerunt *R* 13 illisi] *ex* illusi *corr. K* illesi *L* illēsi *G* 14 illisi] *ex* illusi *corr. K* illesi *L* illēsi *G* 15 clusi uel clausi *K* claudio

16 claudico *H* 17 nec ignorantia rem claudit, ea scilicet verba iam a Lipsio var. lect. II 6 cum hoc l. comparata laudari putans, quae in oratione Macri (hist. III 82 § 25 p. 191 *Kr.*) sic leguntur: neque enim ignorantia res claudit, Klotzius *Archiv für Phil. und Paedag. XV 368 sq.* Caecilius] r celius *R*

18 caedo *om. G* 19 Caedo *RBD* 20 Caedo *RBD* 21 Caedo *RBD* 22 Caedo *RBD* 23 Caedo *RBD* 24 Caedo *RBD* 25 Caedo *RBD* 26 Caedo *RBD* 27 Caedo *RBD* 28 Caedo *RBD* 29 Caedo *RBD* 30 Caedo *RBD* 31 Caedo *RBD* 32 Caedo *RBD* 33 Caedo *RBD* 34 Caedo *RBD* 35 Caedo *RBD* 36 Caedo *RBD* 37 Caedo *RBD* 38 Caedo *RBD* 39 Caedo *RBD* 40 Caedo *RBD* 41 Caedo *RBD* 42 Caedo *RBD* 43 Caedo *RBD* 44 Caedo *RBD* 45 Caedo *RBD* 46 Caedo *RBD* 47 Caedo *RBD* 48 Caedo *RBD* 49 Caedo *RBD* 50 Caedo *RBD* 51 Caedo *RBD* 52 Caedo *RBD* 53 Caedo *RBD* 54 Caedo *RBD* 55 Caedo *RBD* 56 Caedo *RBD* 57 Caedo *RBD* 58 Caedo *RBD* 59 Caedo *RBD* 60 Caedo *RBD* 61 Caedo *RBD* 62 Caedo *RBD* 63 Caedo *RBD* 64 Caedo *RBD* 65 Caedo *RBD* 66 Caedo *RBD* 67 Caedo *RBD* 68 Caedo *RBD* 69 Caedo *RBD* 70 Caedo *RBD* 71 Caedo *RBD* 72 Caedo *RBD* 73 Caedo *RBD* 74 Caedo *RBD* 75 Caedo *RBD* 76 Caedo *RBD* 77 Caedo *RBD* 78 Caedo *RBD* 79 Caedo *RBD* 80 Caedo *RBD* 81 Caedo *RBD* 82 Caedo *RBD* 83 Caedo *RBD* 84 Caedo *RBD* 85 Caedo *RBD* 86 Caedo *RBD* 87 Caedo *RBD* 88 Caedo *RBD* 89 Caedo *RBD* 90 Caedo *RBD* 91 Caedo *RBD* 92 Caedo *RBD* 93 Caedo *RBD* 94 Caedo *RBD* 95 Caedo *RBD* 96 Caedo *RBD* 97 Caedo *RBD* 98 Caedo *RBD* 99 Caedo *RBD* 100 Caedo *RBD*

18 caedo *om. G* 19 Caedo *RBD* 20 Caedo *RBD* 21 Caedo *RBD* 22 Caedo *RBD* 23 Caedo *RBD* 24 Caedo *RBD* 25 Caedo *RBD* 26 Caedo *RBD* 27 Caedo *RBD* 28 Caedo *RBD* 29 Caedo *RBD* 30 Caedo *RBD* 31 Caedo *RBD* 32 Caedo *RBD* 33 Caedo *RBD* 34 Caedo *RBD* 35 Caedo *RBD* 36 Caedo *RBD* 37 Caedo *RBD* 38 Caedo *RBD* 39 Caedo *RBD* 40 Caedo *RBD* 41 Caedo *RBD* 42 Caedo *RBD* 43 Caedo *RBD* 44 Caedo *RBD* 45 Caedo *RBD* 46 Caedo *RBD* 47 Caedo *RBD* 48 Caedo *RBD* 49 Caedo *RBD* 50 Caedo *RBD* 51 Caedo *RBD* 52 Caedo *RBD* 53 Caedo *RBD* 54 Caedo *RBD* 55 Caedo *RBD* 56 Caedo *RBD* 57 Caedo *RBD* 58 Caedo *RBD* 59 Caedo *RBD* 60 Caedo *RBD* 61 Caedo *RBD* 62 Caedo *RBD* 63 Caedo *RBD* 64 Caedo *RBD* 65 Caedo *RBD* 66 Caedo *RBD* 67 Caedo *RBD* 68 Caedo *RBD* 69 Caedo *RBD* 70 Caedo *RBD* 71 Caedo *RBD* 72 Caedo *RBD* 73 Caedo *RBD* 74 Caedo *RBD* 75 Caedo *RBD* 76 Caedo *RBD* 77 Caedo *RBD* 78 Caedo *RBD* 79 Caedo *RBD* 80 Caedo *RBD* 81 Caedo *RBD* 82 Caedo *RBD* 83 Caedo *RBD* 84 Caedo *RBD* 85 Caedo *RBD* 86 Caedo *RBD* 87 Caedo *RBD* 88 Caedo *RBD* 89 Caedo *RBD* 90 Caedo *RBD* 91 Caedo *RBD* 92 Caedo *RBD* 93 Caedo *RBD* 94 Caedo *RBD* 95 Caedo *RBD* 96 Caedo *RBD* 97 Caedo *RBD* 98 Caedo *RBD* 99 Caedo *RBD* 100 Caedo *RBD*

18 caedo *om. G* 19 Caedo *RBD* 20 Caedo *RBD* 21 Caedo *RBD* 22 Caedo *RBD* 23 Caedo *RBD* 24 Caedo *RBD* 25 Caedo *RBD* 26 Caedo *RBD* 27 Caedo *RBD* 28 Caedo *RBD* 29 Caedo *RBD* 30 Caedo *RBD* 31 Caedo *RBD* 32 Caedo *RBD* 33 Caedo *RBD* 34 Caedo *RBD* 35 Caedo *RBD* 36 Caedo *RBD* 37 Caedo *RBD* 38 Caedo *RBD* 39 Caedo *RBD* 40 Caedo *RBD* 41 Caedo *RBD* 42 Caedo *RBD* 43 Caedo *RBD* 44 Caedo *RBD* 45 Caedo *RBD* 46 Caedo *RBD* 47 Caedo *RBD* 48 Caedo *RBD* 49 Caedo *RBD* 50 Caedo *RBD* 51 Caedo *RBD* 52 Caedo *RBD* 53 Caedo *RBD* 54 Caedo *RBD* 55 Caedo *RBD* 56 Caedo *RBD* 57 Caedo *RBD* 58 Caedo *RBD* 59 Caedo *RBD* 60 Caedo *RBD* 61 Caedo *RBD* 62 Caedo *RBD* 63 Caedo *RBD* 64 Caedo *RBD* 65 Caedo *RBD* 66 Caedo *RBD* 67 Caedo *RBD* 68 Caedo *RBD* 69 Caedo *RBD* 70 Caedo *RBD* 71 Caedo *RBD* 72 Caedo *RBD* 73 Caedo *RBD* 74 Caedo *RBD* 75 Caedo *RBD* 76 Caedo *RBD* 77 Caedo *RBD* 78 Caedo *RBD* 79 Caedo *RBD* 80 Caedo *RBD* 81 Caedo *RBD* 82 Caedo *RBD* 83 Caedo *RBD* 84 Caedo *RBD* 85 Caedo *RBD* 86 Caedo *RBD* 87 Caedo *RBD* 88 Caedo *RBD* 89 Caedo *RBD* 90 Caedo *RBD* 91 Caedo *RBD* 92 Caedo *RBD* 93 Caedo *RBD* 94 Caedo *RBD* 95 Caedo *RBD* 96 Caedo *RBD* 97 Caedo *RBD* 98 Caedo *RBD* 99 Caedo *RBD* 100 Caedo *RBD*

(deficit *Pal.*) accessistis *G* pro accessistis *D* pro accessistis *R* pro accessistis *Kk*

21 sonentes *Rr* sonantis *Med. Rom. Fr.* 22 accessistis *Rr* copulos *Dd*

23 caedo *om. G* cecidi *DG* cecidi *LK* Lucan. *Phars.* IIII 714 in IIII *om. G*

p. 889 P.

p. 489. 90 K.

donec vetuerunt castra, cecidit —,

'pedo pepedi'. Horatius in I sermonum:

vin tu

Curtis Iudaeis obpedere? - Nulla mihi, inquam,

5 Religio est.

idem in eodem:

Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi.

ab eo quod est 'sido' praeteritum non inveni. Lucanus in III:

sidentia pessum:

10 Corpora caesa tenent.

Virgilius ex eo compositum in V:

Subsidunt undae tumidumque sub axe tonanti

Sternitur aequor aquis.

eius passivum Statius protulit in | II Thebaidos:

15 summisque insiditur astris.

'cūdo' secundum Diomedem et Charisium et Phocam 'cusi', secundum alios 'cudi'. et videtur etiam Virgilius sic protulisse in I Aeneidos:

Ac primum silicis scintillam excudit Achates

20 Suscepitque ignem foliis.

'excudit' enim tam praesens quam praeteritum potest intellegi, sed quia 'suscepit' subiunxit, melius praeteritum intellegitur. idque etiam Servius in commentario Aeneidos comprobat his verbis: excudit autem

1 nentuerunt Rr ^{nel cecidit} cecidit Rr cecidit Dd cecidit GLK. cum Voss. b et al. libr. Luc. recidit nonnulli codd. Luc. 2 pepidi B oratius GK Hor. serm. I 9, 69 sqq. in I sermonum om. G sermonem Rr 3 Vin' H uis pauci quidam codd. Hor., Bentleius vin tu] unctū G uinctū K 4 cursis K obpedere] r obponere R oppedere BDHGLK nullam GLK mihi om. K. 5 regio Bb religio GK religio pars codd. Hor. 6 Hor. serm. I 8, 46 idem in eodem om. H in eodem om. G 7 uesica (s) B uesica G uesica Kk pepedi* (t) D pepedit 'e Codd.' Krehlius 8 ** est quod est sudo (ab) R Ab eo quod sido praeteritum non inueni in marg. adscr. r Luc. Phars. III 674 sq. 9 pessum GL 10 cessa G 11 Verg. Aen. V 820 sq. 12 subsiduunt K 13 aequor] h aquor H^a equis Med. 14 Stat. Theb. II 36 et tantum fessis insiditur astris V GL .U. H tebaidos GK 16 diomedē B diomedem GL diomidem K Diom. p. 306 P. cudo cusi (sic Par. b cudo cussi Par. AB om. Monac.). quibus quae addita sunt in ed. Coloniensi a. 1533 'sed potius cudi, ut eius compositum: Tum primum silicis scintillam excudit Achates' a libris abesse testatur Herr. Keilius Charis. p. 218 P. 146 L. focam R phocan B phoccam G at Phocas p. 1715 P. 347 L. 'cudo cudi' cf. Vossium de arte gramm. V 28 p. 839 Eckst. cusi (s) B 17 uirgilius* (m) B Verg. Aen. I 174 sq. (deficit Pal.) 19 a Dd silici Med. Rom. excudit add. r excutit Rom. acates D 20 suscepitque r cum Med. Rom. Servio ad h. l. et ad eiusdem libri v. 144 ignem foliis add. r 22 Idque Dd 23 commentaria Rr aeneidis RD aenedios H^h is R excludit D autem] om. Serv. Danielis autem id est LK autem est Servius vulgo

feriendo eiecit, quia cudere est ferire. unde et || incus dicitur, quod illic aliquid cudamus, id est feriamus. sciendum autem, quod eius frequentativum 'cuso cusas' est, ex quo composita 'incuso incusas' et 'recuso recusas' et 'accuso accusas' et 'excuso excusas'.

A 'do' verbo, quod simplex primae est coniugationis, composita cum praepositione tertiae sunt et primitivi servant perfectum duplicantia 'di', quamvis in illo paenultimam e habeat, ut 'do dedi', 'reddo reddidi', 'prodo prodidi', 'perdo perdidit'. 'credo' quoque ab eo componitur, quasi 'cretum do', et 'vendo' 'venum do', et 'condo' compositum a 'do' et ex eo 'abscondo'. itaque omnia idem praeteritum perfectum servant: 'credidi', 'vendidi', 'condidi', 'abscondidi'. Plautus in carbonaria:

secundum † ipsam aram aurum abscondidi.

N. vero ante 'do' habentia o in i mutant in praeterito perfecto et, si ante n u vel i habuerint, amittunt n, ut 'fundo fudi', 'scindo scidi'. vetustissimi tamen etiam 'scicidi' praeferebant, quod solum quoque in usu esse putat Asmonius in arte, quam ad Constantium imperatorem scribit, sed errat. nam Lucanus in III 'scidit' ponit:

Qua mare tellurem subitis aut obruit undis

Aut scidit et medias fecit sibi litora terras.

Statius in VIII Thebaidos:

Oraque pectoraque et viridem scidit horrida vestem.
idem in XI:

Alloquio; scidit ipsa novo terrore cruenta
Eumenis.

Martialis in III epigrammaton:

1 eiecit] *d et sic et eiecit codd. Serviani eiecit D iecit RGLK elicit Serv. Danielis efficit Durmannus et om. G* 2 aliqui *Rr* autem] tamen *BD* 3 cosa *D*
est *om. GLK* 4 incusa *D* et accuso et accusas *r* et excuso excusas *add. r*
5 / composita quod simplex primae est coniugationis // *G* composita in *mg.*
K 6 servant praeteritum perfectum *B* 7 quamvis inultimā e *D* penultima *B*
redidi *G* 8 habeo *D* ab eo *Hh* 9 venum do] *r* uenundo *R* a *om. BDH*
et ex] .ex *G* abscondo *Rr* 10 idem] *bd* eundem *GL* eundem *RBDHK*
credi *R* 11 *Plaut. carbonar. fr. 1 p. 435 Both.* 12 secundum eampse *con.*
Fleckeisenus 13 et si ante n in *mg. K* 14 et scindo *GK* scidit ex *ite-*
rato scindo corr. H 15 tamen *om. GLK* sciscidi *R* 16 asinonius *L*

Asmonius] *cf. de metris Terentii § 6 Falsterum mem. obsc. p. 23 sq.* constantium
H * imperatorem (a) *L* 17 *Luc. Phars. III 60 sq.* 18 *Qua ex Quā corr. H*

mare] *maare (t) H* metere *G* subitis] *r* subitis *D* subbitus *R* 19 scidit (n)
Voss. B medicas *R* littora *H* littoras *D* litore *B* 20 *Stat. Thebaid. VIII*
354 in VIII Thebaidos *om. G* VIII, *RDLK VII. B* tebaidos *K* 21 ora-
que] *h cum Statio ora H rell.* uidem *Hh* horrida *D* 22 *Stat. Thebaid. XI*
197 sq. in XI *om. G* 23 ipsa] orsa *Status* noua *D* 25 *Martialis] r Mar-*
cialis RH marcialialis *D* *Martial. epigr. III 12, 1 sq.* epigrammaton] *om. G*

Epigramaton *D* epigrommaton *H*

p. 390. 94 P.

p. 491 K.

Vnguentum, fateor, bonum dedisti

Convivis here, sed nihil scidisti.

sed Afranius more antiquo dixit in homine:

Satis fortiter † paulo vestras scididistis colus.

5 Accius Sotadicorum I:

Num ergo aquila ita, ut hi praedicant, sciciderat
‡.pectus?

Naevius in testicularia:

Immo quos scidimus, conscindam atque abiciam.

10 Ennius in Melanippa:

cum saxum scididerit

et videntur hi rationabilius protulisse, ne minorum sit temporum praeteritum quam praesens, quod rarissime invenitur. 'fundo' quoque 'fidi' facit, 25 licet quidam 'fissi' putaverunt. sed Virgilius in VIII:

15 Et media adversi liquefacto tempora plumbo

Diffidit ac multa porrectum extendit arena.

Horatius in III carminum:

Demersa exitio, diffidit urbium

Portas vir Macedo et subruit aemulos.

20 cetera vero servant n, ut 'pando || pañdi', 'defendo defendi', 'scando scandi', 'accendo accendi'. excipiuntur duplicantia principalem syllabam: 'pendo pependi', 'tendo tetendi', 'tundo tutudi', paenultima a plerisque

1 unguentum GLK 2 haere GLK 3 afranius LK Afranius in homine] cf. lib. VI § 36 omnis fr. 10 p. 180 Both. XI p. 232 Nk. VI p. 164 Ribb. in

homine satis G 4 paulo] palo Bothius Paulla baccheos cum creticis coniunctos procedens Neukirchius puellae Ribbeckius, unde efficitur tetram. troch. catal. ab initio una syllaba carens; equidem anapaestos effecti hos: Satis fortiter exemplo vestras scididistis colus uerras K + + + ras (uer?) L úras l post uestras eccidisse aliquid, cuius modi

est manu, ratus creticos esse statuit G. Hermannus opusc. V 283 sq. scidistis

Hh scididistis R colus TAC AAAKATAC (l. τὰς ἡλακίτας) B 5 Att. Sotadicorum

i. e. didascalicon I; v. Lachmannum in ind. lect. acad. Berol. hib. 1849 p. 5. eun-

dem versus ex Sotadicorum libro I l, Gellius noct. Att. VI (VII) 9, 16, quem eodem

atque Priscianus auctore usum esse suo iure censet Lachmannus; ipsam Gellium Prisc-

iani auctorem fuisse putarat Iac. Gronovius in ann. ad Gell. l. l. 6 Num] Gellii

cod. regius, Lachmannus Non libri Prisciani omnes et Gelliani reliqui ego H

hi Gellius, om. libri Prisc. praedicam K sciciderat R sciciderat ea pectus

Lachmannus 8 Neuius libri Naevii testicul. fr. p. 20 Both. 176 Klusm. 19 Ribb.

in testicularia om. G 9 scididimus] d scididimus R scididi mius DGL eos

ante conscindam tetram. troch. ab initio, ut ipsi videtur, mutilum instauraturus add. Rib-

beckius 10 Enn. Melanipp. fr. 4 p. 57 Both. V p. 42 Ribb. VI p. 133 Vahl.

in e in Melanippa om. G imlanippa Rr menalippa BD menelāpa K melāpa L 11

sciciderit R 12 videntur inrationabilius B 13 rarissime in litura H facit

om. K 14 putaverunt] om. GL protulerunt B Verg. Aen. VIII 588 sq. VIII.

GLK 15 plumo G 16 diffidit R harena BHGLK cum Pal. Rom. 17

oratius K Hor. carm. III 16, 13 sq. III] h III. RH 18 demersas RBHd

dimersas GLK dimersa unus alterae Hor. cod. excidio Regniensis Benleü et libri

aliquot al. Hor. 21 duplicantia] r duplicia R 22 tudo Rr tutundi DH

a add. r

p. 891 P.

p. 491. 92 K.

correpta, a quibusdam autem etiam producta propter supra dictam rationem (id est ne vincatur in compositis ab eo temporibus syllabarum a praesenti praeteritum). Horatius in IIII carminum correpte protulit:

Quod regum tumidas contuderit minas;

est enim 'contuderit' choriambus. idem in III:

Non auspicatos contudit impetus

Nostris;

est enim dactylus 'contudit'. Virgilius in VIII: |

et lapsa ancilia caelo

Extuderat.

V 26 solent autem composita servare simplicium tempora: 'cādo cecīdi', 'con-
cīdo concīdi', paenultima correpta; 'caedo cecidi', 'concido concidi', paen-
ultima producta. vetustissimi tamen tam producebant quam corripiebant
supra dicti verbi [id est 'tutudi'] paenultimam. Ennius in XIII:

Infit: o cives, quae me fortuna ferox sic

Contudit, indigno bello confecit acerbo.

ecce hic corripuit. idem in XVI:

Ingenio forti dextra latus pertudit hasta.

idem in annalibus:

viresque valentes

Contudit crudelis hiems.

hic produxit paenultimam. 'cado' quoque 'cecidi' facit, ne, si 'cadi'
dicamus, nomen esse putetur. composita tamen non duplicant paenultimam
syllabam, ut 'perpendo perpendi', 'extendo extendi', 'pertundo pertudi',
'incido incidi', 'concido concidi', exceptis a 'do' et a 'sto' compositis et
a 'disco', 'posco', ut 'prodo prodidi', 'resto restiti', 'dedisco dedidici',

2 vincantur D 3 oratius K Hor. carm. IIII 3, 8 quarta ex quarta effe-
cit K 5 Es R coriambus BGLK Hor. carm. III 6, 10 sq. 6 Non auspi-

catos] inauspicatos *codd. nonnulli Hor.* ^{au} ^u ospicatos Rr 7 Nostris] sic etiam a m.
pr. cod. 'vetustissimus et optimus' Prisc., quem l. Bentleyus ad hunc Hor. l., cum libris meis
omnibus, Heidelberg. aliisque Krehlianis nostros cum libris Horatianis Zwicc. 2 Erl. 2
Krehlii, si ei fides est habenda, eiusdem lectionis testem H excitanti 8 dactylus libri

contulit Rr Verg. Aen. VIII 664 sq. VIII. HK 9 ancilia G achilla
L 10 extuderant Rom. 11 concido concidi] d occido occidi GLK con+do con-
+adi D 12 caedo — producta om. GK cecidi in cecidi mut. D 13 pro[ducta]
prod̄ d prodis D corripiebant L 14 Enn. ann. XIII 15 sq. E. S. VIII p. 58.
LXXIII sq. Vahl. in XIII om. G 15 in+sto (ui) D fortuna GK ferox
Columna fero RBDEGL ferro K ferox sic] ferociae vetus codex Merulae, qui cum
Dousa suspicatur ferocem Enn. fr. p. 192LVI sic ex sit corr. B 16 acerbo] L
aceruo rell. 17 Enn. ann. XVI 7 E. S. III p. 60. LXXVI Vahl. 18 dextrum Me-
rula pertudit] r pertulit R asta D 19 Enn. ann. XVI 35 sq. E. S. inc.
xxxii p. 71 Vahl. in annalibus om. G 20 Virentesque G Virosque I 21 cre-

dulus H hiemps BD 22 Cado ex Codo corr. B cecici di H ^{mensura} cadi HK

23 dicanus D 25 et a sto B et sto H ^{di} 26 et posco HK et a posco D re-

steti K dedidici ex dededici corr. K dedici Rr didici G

p. 881. 92 P.

p. 492. 93 K.

'deposco depoposci'. a 'curro' composita utroque modo prolata inveniuntur ab auctoribus, ut 'decurro decurri' et 'decucurri'. excipitur etiam 'divido', quod praeteritum 'divisi' facit. supina illa quidem, quae a 'do' componuntur, mutant o in i correptam et assumunt 'tum', ut 'reddo redditum', 'credo creditum', 'perdo perditum'. alia vero omnia 'do' in 27 'sum' convertunt, ut 'ludo lusum', 'rado rasum', 'caedo caesum', 'defendo defensum', 'tundo tunsum'. Virgilius in IIII georgicon:

Profuit et tunsum gallae admiscere saporem.

idem in I eorundem:

durum procutit arator

Vomeris obtunsi dentem, cavat arbore lintres.

'cudo' simili|ter 'cusum'. idem in eodem:

lapidemque revertens

Incusum aut atrae massam picis urbe reportat.

15 'cado' quoque 'cāsum' facit, 'ca' tamen paenultima producta. in omni enim | supino sive participio praeteriti producitur a paenultima, exceptis 'dātum' et 'stātum' et 'sātum' et 'rātum'. illud etiam sciendum, quod n ante 'do' habentia, quae amittunt n in praeterito, amittunt eandem in supino et geminant s, si sit paenultima brevis in praeterito, ut 'findo fidi 20 fissum', 'scindo scīdi scissum'. sin producat, unam s habet, 'fundo fūdi fusum'; composita simplicium terminationes sequuntur. 'cedo' etiam 'cessum' et 'pando' 'passum' faciunt, quamvis etiam a 'patior' et a 'pateo' 'passum' dicimus, unde Virgilius in III:

At pater Anchises passis de litore palmis.

25 idem in I:

Crinibus Iliades passis peplumque ferebant.

1 deposco depoposci dedisco dedidici B ^{po} deposci Rr a curro] Accuro Rr 2
^{ca} et decurri Rr 3 diuido ex diuiso corr. B praeteritum H 4 adsumunt B
 asumunt H assumunt G rerdo R reddiūtum K 5 do] r to R 7 tus-
 sum L tussum G tusum K Verg. georg. IIII 267 8 Proderit K cum Vergilio
 tonsum D tussum L tusum GK tusum Med. ammiscere H amiscere GL 9
 Verg. georg. I 261 sq. 10 procutit ex producit corr. B, 11 obtunsi GL obtusi
 K. uacat cauat H cauat * arbore B abore H lintres BH Med. Pal. Rom.,
 ut ex codice suo Vergiliano sic etiam Priscianus scripserit 14 Incusum Med. Pal.
 Rom. picis Rr ube Med. 16 a add. r 17 et statum et satum et ratum]
 r et statum et ratum et satum DH et statum et ratum R et statum et satum LB et
 ratum sup. lin. add. b et ratum et statum K 19 ut om. K fidi in litura r
 20 producitur RK 21 fūdi fusum Rr terminationes] r terminationem GL ter-
 minationis RB secuntur RB sequuntur K Caedo BHGLKd Cado D 22 cae-
 sum GLK pasum Lb et in litura k pansum B pasum(n) G 23 pasum GLK
 Verg. Aen. III 263 III. GLK 24 At] sic Med. m. alt. Et K et sic codd.
 fere omnes lib. VIII § 49 et S de XII vs. Aen. § 188 p. 128 Lind., ubi om. rel., Med.
 m. pr. Pal. (deficit Rom.) pasis GLK de] *(a), in mg. de R littore D lio-
 tore H 25 Verg. Aen. I 480 26 ilides K pasis GK sparsis aliquot libri
 Verg. dett. pepulumque Rr

28 ab eo quod est 'pedo' supinum in usu non inveni. a 'comedo', quod est anomalum, 'comesum' et 'comestum' invenitur. Cicero pro Cluentio: abditum aliqua in parte panis, quam si totum colliquefactum in potione esset, celerius potius comestum quam epotum in venas atque in omnes partes corporis permaneret? Virgilius autem ab eo, quod est 'adedor', 'adesus' protulit in VIII: et postibus haesit adesis.

'tendo' praeterea et 'tentum' et 'tensum' facit. Virgilius in VII:

Audiit, et si quem tellus extrema refuso

Submovet oceano, et si quem extenta plagarum 10

Quattuor in medio dirimit plaga solis iniqui.

Lucanus in I:

Et varias ignis tenso dedit aere formas.

idem in II:

tensisque rudentibus actae. 15

'ostendo' quoque ab eo compositum similiter facit 'ostentum' et 'ostensum'. Lucanus in II:

Vt scelus hoc Sullae caedesque ostensa placeret,

Agnoscendus erat.

Apuleius in Phaedone: et causam gignendi ostensurum et immortalitatem animae reperturum. Varro rerum rusticarum I: ostentus soli. idem divinarum III: salute ostenta. Cato pro Lucio Caesare ad populum: quod | ego me spero

1 in usu *sup. lin. add. G* 2 comessum et *K* Cic. pro Cluentio. or. 62, 173
cf. *infra* § 30 Cluentio *add. r* 3 aditum *v. l. codd. Cic.* collinquefactum *B*
colligequefactum *K* colliquefactum *cell.* 4 positione (r) *B* celerius *D* caelerius *H*

celeritas *G* potuit Cicero comesum *v. l. ap. Cic.* quem potum *Rr* 5 potum
v. l. ap. Cic. 2. potum inuenias *D* epotum inuenias *K* uenias *G* partis
omnis *Cic. Laurent.* XLVIII 12 permaneret *BGLK* permanere *H* Cicero perma-
nere *Cic. Salisburg.* 6 *Verg. Aen.* VIII 537 ab eo (h) *D* adessum *GLK*
7 hostibus *R?* adesis (h) *D* adhesion *R* adessis *GLK* cf. *v. l.* § 30 adhesionis
ha

Rom. adesis *Med.* 8 praeterea tentum *GK* *Verg. Aen.* VII 225 sqq. 9 audit
Rom. extrema — si quem *om. BDHGLK* *add. d* 10 summouet *R* *Pal. Rom.*

Fr. submouet *Med.* hoc oceano *Rr* si quem (id) *H* si quidem *Rr* si quem *Rom.*
11 iniqui] h ini *H* 12 *Luc. Phars.* I 531 1. in litura *r* 13 uaria signis
LK uario signis *G* tenso etiam de XII *vers. Aen.* § 64 et sic *Luc. Voss. B* al.
denso alii *codd. Luc. cum Voss. A*, cui uel tenso *ipsocr. m. ant.* 14 *Luc. Phars.*
II 683 15 densisque et extensisque *vv. ll. libr. Luc.* 16 quoque et ab *B* 17

Luc. Phars. II 192 sq. 18 scelus *K* h *Voss. B* h *Voss. b* sillae *GLr*
sillae *R* syllae *BDHK* 20 apoleius *GLK* Apuleius in Phaedone] *Apul. fr.* 11
t. II p. 638 *Hid.* ** in *B* in Phaedone *om. G* phaedone *B* phodone *K*
gignendi *R* ostensurus *GLK* 21 immortalitatem *HGLKr* animae *om. G*
repperiturum *GL* Varo *R* *Varr. r. r.* I 25 rerum rusticarum I *om. G*
22 in I. *LK* ostensus *DHGLKr* soli Varro (cf. etiam *ibid.* I 24, 1 soli ostentus)
idem] Id est *B* *Varr. rer. diu.* III *fr. p.* 215 *Bip.*; *om. Merkelius* III]
. In *RBD* in *LK* salute nostra ostenta *G* 23 Catonis pro L. Caesare ad pop.
or. fr. v. apud Meyerum l. l. p. 137 (cf. p. 286). eadem uerba a Diomede p. 372 *P.*
P. Rutilio Rufo tribuuntur, qui eius de uita sua librorum fragmento laudato: idem

p. 892. 83 P.

p. 494 K.

ostenturum. 'ostentum' quoque, quando monstrum significat, nomen est participiale, quomodo 'factum' et 'dictum' et 'visum', ab ostendendo futura dictum. 'strido' et 'strideo' tam tertiae quam secundae coniugationis invenitur. Virgilius in VIII:

5 stri||duntque cavernis

Stricturae chalybum et fornacibus ignis anhelat.

Lucanus in VI:

Auribus incertum feralis strideat umbra.

Iuvenalis in IIII:

10 Iam strident ignes, iam follibus atque caminis.

Horatius sermonum libro II:

Stridēre secreta divisos aure susurros,

correpta paenultima. Statius vero eandem productam protulit in VIII:

Nil stridēre domi.

15 idem in VIII:

Stridebit vestros Tydeus inhumatus ad ignes.

praeteritum perfectum eius debet secundum analogiam in 'do' vel in 'deo' desinentium et paenultimam vel antepaenultimam naturaliter longam habentium in 'si' terminari, ut 'rādo rasi', 'trūdo trusi', 'lūdo lusi', 'rīdeo risi', sed puto euphoniae causa non esse in usu 'strisi', sed 'stridi', quod, ut superius diximus, usus quoque comprobatur. Statius in IIII:

Huius inaspectae luco stridere sagittae.

Accius in Alcestide:

Cum striderat retracta rursus inferis.

25 'sido' praeterea 'sidis' facit, cuius etiam passivum 'sidor sideris' invenitur. Lucanus in III:

(item *Par. A*) ait pro L. Caesutio (pro l. cesutio *Par. uterque* pro l. ce trium quatuorve literarum lac. rel. vell. om. *Mon.* pro Lucio Caerucio *Putschius*) ex hoc derivavit participium: quod ego me spero ostenturum (ostenta *Par. B m. rec. spscr.*), non ostensurum.

populom *Hh* me add. *k* 1 Ostenturum *L* significat nomen] *d* significationem *D* . Nomen *H* 2 participiale *ex corr. d* participiale *R* vis. *Rr*
3 strido *Rr* 4 *Verg. Aen.* VIII 420 sq. 6 calybbum *Rr* calibum *DGL* chalybum *H* anhelat *Rr* anelat *D* anellat *H* anhellat *L* 7 *Lucan. Phars.* VI 623

in VI *om. G* 9 *Iuv. sat.* IIII 10, 61 in IIII *om. G* 10 stridet *H* strident *Iuv. codd. dett. plerique* 11 oratius *GL* *Hor. serm.* II 8, 78 in sermonum *D* sermonum libro II *om. G* 12 diuissos *L* susuros *HL* 13 Statius (i. e. Statius in Statius vero *corr.*) *Hh* *Stat. Theb.* VIII 256 eadem producta *BDGL* 14 Nihil *GL* 15 *Stat. Theb.* VIII 299 16 tudeus *L* tudeos *G* tideus *D* 17 do et in *G* 20 post risi: strido strisi add. *L?* puteo *Dd* 21 *Stat. Theb.* IIII 428 in IIII *om. G* 22 Cuius *Stat. Cass.* in aspectu *G* loco *Dd* sagittae] *r* sagite *R*

23 *Accius in Alcest. cf. lib.* VIII § 45 alcestide *ex corr. r* aldestide *D* 24 Cum] tum *L* 25 sidis] *ex corr. d* sidi *Gb* sidit *ni f. D* sedi *Wagnerus ad Verg. ecl.* 7, 1 passivum] *b* passivo *B* 26 *Luc. Phars.* III 674 sq. in III *om. G*

sidentia pessum

Corpora caesa tenent.

Staius in II:

summisque insiditur astris.

cuius praeteritum in usu non est dubitationis vel alternitatis causa; debuit 'sisi' esse. sed utimur praeterito 'sedeo' verbi, id est 'sedi', pro supra dicti quoque verbi praeterito.

30 In 'do' unum anomalum invenitur, 'edo es est'. vetustissimi tamen etiam 'ĕdo ĕdis ĕdit' dicebant correpta prima syllaba. Naevius in carbonaria:

Tibi servi multi apud mensam adstant, ille ipse adstat, quando ĕdit.

non potest enim in hoc iambo paenultima syllaba longa esse, ut intellegatur praeteritum, ne sit scazon. Plautus in lipargo:

Nil moror mihi fucum in alveo, apibus qui perēditus cibum,

corripitur enim paenultima. Lucilius in IIII:

† qui ĕdit se, hic comēdit me.

supinum eius tam 'esum', ut supra dictum est, quam 'estum' usus exigit ut possit dici. Virgilius in VIII:

et postibus haesit adesis.

idem in II:

Ambesas subigat malis consumere mensas.

Cicero pro Cluentio: abditum aliqua in parte panis, quam si totum conliquefactum in potione esset, celerius potius co-

2 cessa G 3 Stat. Theb. II 36 cf. § 23 in II Thebaidos om. G 5 debuit enim *BDHGLK* 6 utimur in praeterito B 8 anomalum invenitur in lit. b 9 etiam om. K Neuius libri Naevii carbonariae fr. p. 12 Both. 140 *Klussm.* 8 Ribb.; trochaicum esse versum Tibi servi multi apud mensam astant, ille ipse astat quando edit vidit *Ritschelii parerg.* I 98, de ipsa carbonaria Naeviana

dubitationem movens, cf. tamen ibid. p. 106 in carbonaria om. G 11 astant G

asstant *RLK* asstat r astat G astat *LK* 13 hoc penult iambo syllaba K 14 scazon *GLK* Plautus in lipargo] lipargum alterum nomen parasiti pigri esse censuit *Scaliger ad Varr. de l. L. VII 62 t. II p. 213 ed. Bip., quem secuti sunt fragmentorum Plautinorum editores (parasiti pigri s. lipargi fr. 4 p. 440 Both.), at v. Ritschelium parerg.* I 156 sq. lipargo B; 'codd. Erl. 1 Lips. 1 Ligurgo, vel Lycurgo' *Krehlius* sitellitergo W. *Freundius v. Ritschelium mus. phil.* X 445 sqq. 15 Nil

Scaliger Nihil libri facum Rr fructum in fatum mut. K alveo] *Ritschelius l. l.*

p. 446 albo G albo B aluo vell. apibus K peredit] dk perdit D peredit K

17 lucius D Lucius H Luc. sat. III 25 Dous. 20 Gerl. VII. BD 18 edit sese coni. *Fleckeisenus* se edit *Gerlachius* hic spscr. b 19 esum] k esum K esus *RBDH* essus *GL* ut praedictum D estum] K esitus B estus (ex esitus corr. in H) ceteri 20 *Verg. Aen.* VIII 537 cf. § 23 VIII. *GLK* 21 adesis *GK* adhesis D adessit L 22 *Verg. Aen.* III 257 23 ambesas *GL* consumere *Verg. Hamburg. alter m. alt., ex Prisciano scil. interpolatus* absumere *Vergilius* 24 *Cic. pro Cluent. or.* 62, 173 cf. § 28 25 colliquefactum *RH* potione D celerius D clerius K

p. 593. 94 P.

p. 493 K.

mestum quam epotum in venas atque in omnes partes corporis permaneret?

In 'go' r antecedente, si non sint a 'regen||do' composita, 'go' in 31 'si' convertentia faciunt praeteritum perfectum, ut 'mergo mersi', 'spargo sparsi', 'tergo tersi'. dicitur tamen et 'tergeo'. alia vero in 'xi' convertunt 'go' praesentis et faciunt supra dictum tempus, ut 'rego rexi', 'cingo cinxi', 'ango anxi', 'tingo tinxi', 'pingo pinxi'. a 'regendo' composita, quamvis in praesenti syncopam e paenultima patiantur, tamen in praeterito perfecto eam euphoniae causa servant, ut 'porgo porrexi', 10 'pergo perrexi', 'surgo surrexi'. nam 'porrigo' et 'corrigo' et 'arrigo' e in i convertentia aptissime servant secundum proportionem simplicis declinationem. excipiuntur 'frango fregi', 'ago egi', 'lego legi', quorum composita sequuntur simplicium declinationem: 'confringo confregi', 'perfringo perfregi', 'exigo exegi', 'subigo subegi', 'cogo coegi', 'perlego 15 perlegi', 'relego relegi'. excipiuntur ex hoc composita: 'neglego neglexi' et 'intellego', quod antiqui 'interlego' proferebant, 'intellexi' et 'diligio dilexi'. 'pango' quoque 'pegi' et ex eo 'impingo' 'impegi' facit. Pacu- 32 vius in Medo:

tonsillam pegi laevo in litore.

20 Lucanus in V:

Sufficit ad fatum belli favor iste laborque

Fortunae, quod te nostris inepgit arenis.

simplex tamen 'pango' etiam 'pepigi' facit secundum Charisium et 'panxi'. sed antiqui 'pago' quoque dicebant pro 'paciscor'. Cicero in

25 II ad Herennium: pacta sunt, quae legibus observanda sunt,

1 in venas] euenias *GL* inuenas *h* iuuenas *H* inuenas (i) *K* partes *add. h*
 2 permaneret *GLK* permanat *B* permanare *H* permanere *Rr* 4 faciunt *Rr*
 6 praesentis *om. K* 7 ago *Dd* 8 penultima e *G* patiantur *RH* ta *H*
 9 porgo] libri π *Struvius* *tat. Decl. u. Conj. p. 291* porrigo *edd. meae praeter* π
omnes 10 Nam et porrigo et *r* 11 aptissimae *H* proportionem *H* 12
 non fregi
 fregi *Hh* 13 secuntur *RB* sequuntur *K* sequunt *L* 14 perligo *Gg* perligo *K*
 15 perlegi *L* religo *L* negligo *GLd* neglo *B* 16 intellego *DGL* in-
 tellego intellexi quod *B* intellego intellexi quod *K* "interlego 'antiqui *G* inter-
 lego *Dd* diligo] *g* deligo *GK* 17 delexi *K* impinguo *K* inpingo inpegi
B Pacubius *LK* *Pacuv. Medi fr. 17 p. 132 Both. 1 p. 86 Ribb. cf. Fest.*
p. 356, 31: Pacuvius in Medio: Acces | ... eam (Accessi ad eam Vrsinus Accessi*
ad terram Bothius Accessi Aeam Bergkiius mus. Rhen. III 1835 p. 78 Accessi Aean
Müllerus ad Fest. p. 413) et tonsillam pegi laevo in litore 18 in medio G in me-
dio L in medio K medoton sylla B 19 tonsilla DHGLK paegi K leuo
RBDHGK lecto Bergkiius l. l. littore RDHG 20 Lucan. Phars. V 696 sq.
in V om. G 21 fatum] factum BDHGLr summam Voss. uterque cum aliis codd.
Luc. et sic cod. quidam Prisc. a Cortio ad Luc. l. favor] dh labor BDGL fa+++
H labor K labor iste fauorque Voss. A cum parte codd. Luc. 22 fortunae G
quod] quae Voss. A et schol. Voss. B al. quo et qui vv. ll. aliorum librorum Luc.
impegit RGLK harenis BDHLK cum Voss. B habere G 23 pepegi G
carisium DK Charis. p. 220 P. 147 Lind. 'pango pangis pepigi et pansai et panxi'
cf. Lind. p. 146 ann. 20 24 sed — in II in mg. add. K rhet. ad Herenn. II
 13, 20 in II ad Herennium *om. G* 25 legalibus *Rr* sunt *om. L*

p. 804. 95 P.

p. 486. 96 K.

hoc mo|do: rem ubi pagunt orato, ni pagunt. 'tango' praeterea 'tetigi' facit et 'pungo' 'pupugi' vel 'punxi'. Varro in I humanarum: ut habent Parii, qui vocantur ὀφιογενεῖς, et in Africa Psylli quorum ophiogenis cum arbitrantur subpositum esse in stirpe aliquem, ei admovent, ut pungat, colubram: cum pupugerit, si de genere sit, vivere, si non sit, mori. in eodem: admota aspis cum pupugerit, si non occidat, sciat, ex Psyllorum esse stirpe. Naevius in glaucoma:

quod de opsonio

Stilo mihi in manum pupugit.

'expungo' vero 'expunxi' dicimus, at 'repungo repupugi' et 'repunxi', ut Capro videtur. cum ei, qui nos pupugit, talionem, id est vicem a nobis redditam ostendimus, 'repupugi' dicimus, quan||do vero de ratione VI 33 vel calendario loquimur, 'repunxi' dicimus. a 'tango' composita non duplicant primam syllabam: 'contingo contigi', 'attingo attingi', in quibus notandum, quod paenultima praeteriti corripitur, praesentis vero producitur. ab 'ago' et 'frango' et 'lego' composita servant simplicium praeteritum, ut 'exigo exegi', 'prodigo prodegi', 'dego degi', 'abigo abegi', 'infringo infregi', 'perfringo perfregi', 'colligo collegi', 'relego relegi', quod differentiae causa non mutavit 'le' in 'li', quamvis etiam 'perago' 20

1 pagunt orato, ni pagunt] *Bosius, Krehtius* pagunt orationi (r orationi R horationi B) pagunt *codd. Prisciani indeque, ut videtur, libri aliquot rhet. ad Herennium, cum vo. II. orationi vel oratione vel orationem pangunt etc. paciscuntur libri utriusque familiae praestantioris omnes; cf. Dirksenium Uebersicht d. bish. Versuche zur Krit. u. Herstel-*

lung des Textes der Zwölf-Tafel-Fragmente p. 168 sqq. 2 Varrā D Varron.

antiq. hum. lib. I fr. p. 204 Varr. ed. Bip. humanarum^{rerum} Hh 3 Parii] μ cf. *Strab. XIII 1, 14 p. 588 Cas. Plin. nat. hist. VII 2, 13 Muretum var. lect. II 2 Turnebum adversar. XVI 6 pharii RB farii DHGLK ὀφιογενεῖς] om. DK add. d*

οφιγενεῖς r οφιγενεῖς G affrica K psylli BGLK Psyllus Muretus 4 quoru

L ophiogenis cum] 3 ('Oφιογενεῖς cum Muretus ophiogenes cum Turnebus) ophiogenistum^{uel origenistum} D ophyogenistum R ophioginistum G ophiogenistum BH ophioginistum L aphagiinistum K suppositum BDGLK esse om. K 5 stirpem B ei ad-

movent, ut pungat, colubram] Muretus si admoueant (amoueat Rr ammoueat DHGL

an moueant K) ut pungat (pungat^N Rr) colubra libri 6 degenera^d Dd uiuimus G Varron. *antiq. hum. lib. I fr. p. 204 Varr. ed. Bip.* 7 ammota BDEGLK

aspicū Hh psillorum BLK 8 styrpe RD Neuius libri Naev. glaucom. fr.

p. 15 Both. 152 Kl. 12 Ribb., qui creticos cum baccheis compositos effecit: quod de eo opsōnio | Stilō mi in manū pupugit. . . . ; Quod de opsoniō mibi stilo in manū pupugit. . . . conī. *Fleckeisenus* glauconia GLK 9 quod de eo α opsonio Ribbeckius obsonio RBDH opsiniō GLK 10 in marū K 11 expunguo K et expunxi B repungo] h repugno HG repunguo K repugi GLK 12 Capro] ap. *Osannum de Capro p. 16* 13 ostendimus] g ostendemus G repugi GLK 14 kalendario GL kallendario K tanguo K 15 continguo K conti*gi (n) L atti*gi (n) K 18 exigo exigo exegi K

p. 385. 96 P.

p. 496. 97 K.

a immutabilem servavit et 'dego' syncopam euphoniae causa protulit. excipiuntur mutantia simplicis significationem, quae superius posuimus: 'neglego neglexi', 'diligio dilexi', 'intellego intellexi', quamvis Aemilius Macer in XVI annalium: omnium nostrum neglexerit auctoritatem, pro 'neglexerit' ait. supina in 'si' quidem facientia praeteritum per 'sum' proferunt secundum supra dictam regulam, ut 'mergo mersi mersum', 'spargo sparsi sparsum', 'tergo' vel 'tergeo tersi tersum'. alia vero omnia 'go' in 'ctum' convertunt, ut 'rego rectum', 'iungo | iunctum', 'tingo tinctum', 'lego lectum', 'pungo punctum', 'ago actum'. abiciunt tamen n euphoniae causa haec, quae paenultimam a habent vel i, ut 'frango fractum', 'pango pactum', 'tango tactum', 'fingo fictum', 'pingo pictum', 'stringo strictum', 'ringo rictum'. excipitur 'cingo cinctum', 'tingo tinctum' et 'stingo stinctum' et ex eis composita: 'succingo succinctum', 'extingo extinctum'. 'ango' quoque differentiae causa servavit n in supino 'anctum', nam ab 'ago' 'actum' fit. quidam tamen etiam 'anxus' eius participium protulerunt. et omnia in com-
 34 positione integras servant simplicis literas, quamvis in aliis modis mutantur, ut 'rego rectum', 'pergo' et 'porgo perrectum' et 'porrectum', 'ago actum', 'cogo coactum', 'abigo abactum', 'tango tactum', 'contingo contactum', 'frango fractum', 'defringo defractum'; 'pango pactum', 'impingo impactum'. et possumus hoc existimare differentiae causa in plerisque fieri, ne, si 'perrictum' et 'abictum' et 'defrictum' et 'impi|ctum' diceremus, alias significationes monstrare putarentur. Lucanus in V:

Inpactae cessere fores.

1 inmutabilem B seruant K dego per Hd post syncopam: a add. BDHLK pertulit K 2 posuimus] docuimus G negligo DGL 3 deligo delexi L intelligo intellexi deligo delexi K intelligo DGL emilius DGL emelius K Aemilius Macer in XVI ann.] ad Aemilium Macrum omissio libri titulo eadem refert Diomedes p. 366 P.; at C. Licinium Macrum laudandum fuisse intellexerunt et Weichertus poet. Lat. rell. p. 92 et Krausius fragm. hist. R. p. 239, qui Licinii nomen ipsis grammaticorum verbis illaturi sunt, cf. Lachmanni ad Lucr. VI 17 annot., Rothium l. t. fr. 23 p. 367 4 nostrorum B

auctoritatem Hh autoritatem D 5 si] xi D fatientia H 7 tergo .si .sum
 uel tergeo .si .sum G 8 go] **go (in) L 9 tingo om. G tingo — rictum

om. D in mg. add. d 10 euphoniae Gg caussa Rr 11 tango tactum pango
 pactum G tactum fri-go (n) frictum fingo fictum B "pingo pictum fingo fictum

G 12 Excipiuntur BDK 13 cingo cingo cinctum K cinctum D post cinctum
 sqq. — succinctum add. r tinguo r. et stingo stinctum om. GLK copo-

sita H 14 succingo succintum D sucingo succinctum GL Ago D 15 seruasit k
 seruant ni f. K 16 omnia Hh 17 alii modis DH alii K 18 "porgo

'pergo G 'pergo et porgo" in litura D et pargo K parrectum (o) L et per-
 rectum Hh 19 cogo om. G abictum Dd 20 inpingo inpactum B 21 pos-

simus Dd existimare B implerisque K 22 perictum H inpictum B

23 diceremus] h d+eremus H di+eremus L putentur K putentur GL Luc.
 Phars. V 209 24 Inpactae] sic etiam Luc. palimps. Vindob. (v. ann. lit. Vind.

p. 293 P.

p. 497. 98 K.

in 'gor' deponentia mutant eam in 'ctum' et faciunt supinum, ut 'fungor functum'.

In 'ho' desinentia mutant 'ho' in 'xi' et faciunt praeteritum, ut 'veho vexi', 'traho traxi', et secundum supra dictam regulam in 'xi' terminantiam praeteritum perfectum [per 'ctum'] proferunt supinum, ut 'vectum', 'tractum'.

In 'lo' finientia praesens per 'lui' exeunt in praeterito, ut 'alo alui', 'colo colui', 'molo molui', 'consulo consului', 'occulo ocului'. Statius in V Thebaidos:

raptum quae sola parentem

Ocului.

excipiuntur duplicantia l, quae si a muta incipiant, geminant principalem syllabam, etsi non servent ubique eandem vocalem, ut 'pello pepuli', 'fallo fefelli', 'tollo tetuli', pro quo nunc in usu frequenti est | 'sugtuli'.
35 a 'tulo' quoque, quod veteribus in usu fuit, 'tetuli' dicebatur. in com-
positione tamen non geminant principalem syllabam, ut 'refello refelli',
'compello compuli'. alia quoque eiusdem terminationis o in i convertunt,
ut 'vello velli', sed et 'vulsi' dicitur, 'percello' quoque 'perculi' et 'ex-
cello' vel 'excelleo exculi' vel, ut alii, 'excellui', quorum simplex in
usu non est. 'psallo' etiam 'psalli' facit praeteritum. Cicero de
suppliciis: revellistis atque in profundum abiecistis. Vir-
gilius in bucolico:

Cum canerem reges et proelia, Cynthus aurem
Vellit et admonuit.

Lucanus in IIII:

Castrorum siccas de cespite vulserat herbas.
idem in VI:

percussa quae viscera nimbis

Vulsit.

Anz. Bl. XXVI 24) impactae RL cum Voss. A impulsae spscr. schol. in Voss. B et
sic vel impulsae al. codd. Luc. impertae G cessere D 1 mutant eam^{gor} Hh
funegor B 3 "motant" disinentia K 4 traxi. secundum GLK praedictam
G 5 per etum] rd per inctum R om. DGL in mg. add. K ut om. D 7 lo
dissentia K praesens tempus per B 8 colui] cului B ocului Hh Stat.
Theb. V 35 sq. 9 thebaidos D tebaidos GLK 10 rapsam G raptum quae] r
raptumque RBDH parente D parentum LK 11 ocului D 12 quae Hh
si om. G geminant Rr pricipalem H 13 servent] r seruant RG 14 quo
add. rb usi R 15 quoque] uero G uerbib. ueteribus H 16 ut om. LK
18 sed conuulsi B percelo Rr 20 Cicero de suppliciis] immo de signis: in
Verr. act. II IIII 11, 26 21 suppliciis] h simplicis H atque] neque Cicero
Verg. ecl. 6, 3 sq. (deficit Med.) 23 reges] siluas BDHGK siluas (!) L
praelia G Cynthus] k cinthus RBGL qui inthius K 24 et m. att. add. Pal.
amonuit D ammonuit HGL ammouit K monuit Rom. 25 Luc. Phars. IIII 414
in IIII om. G 26 cepite H 27 Luc. Phars. VI 545 sq. 28 percussa quae G
nimbis] membris G cum nonnullis Luc. codd.

p. 986. 97 P.

p. 498. 99 K.

idem in eodem:

Illa genae florem primaevae corpore vulsit.

idem in VIII:

Avulsitque manu telumque affixit arenae.

Lucretius ab 'excello excellis' infinitum protulit 'excellere' paenultima 36 correpta:

Omnibus ornatum voluisti excellere rebus;

Cicero vero in I epistularum ad filium: quare effice et elabora, ut excelleas, quod est ab 'excelleo excelles', cuius praeteritum debet 'excellui' esse, ut 'calleo callui', secundum proportionem secundae coniugationis. idem tamen Cicero in Verrinis praecellunt protulit secundum tertiam coniugationem et in I pro || Cornelio: qui eloquentia ceteris antecellit. ex quo debet 'exculi' quoque esse praeteritum perfectum, sicuti 'percello perculi'. Virgilius in V:

Perculit et fulva moribundum extendit harena.

Bassus in II lyricorum:

Calliope princeps sapienti psallerat ore.

Supina in 'tum' quidem exeunt, quae nascuntur ab unam I habentibus, ut 'occulo occultum', 'colo cultum', 'consulo consultum'; quae vero duplicant, per 'sum', ut 'fallo falsum', 'pello pulsum', 'vello vulsum', 'excello excelsum', 'percello percussum'. a 'psallo' supinum non legi, ab 'alo' vero tam 'altus' quam 'alitus' dicitur. Cicero pro Plancio: ubi altus est. similiter Sallustius in Iugurthino: et | omnem aetatem Arpini altus; in quibusdam autem codicibus etiam 'alitus'

1 idem om. B Luc. Phars. VI 562 2 e (ex, a) corpore aliquot codd. Luc. cum Voss. b 3 Luc. Phars. VIII 765 4 manum R telumque] telum quae B piloque Lucanus teloque Luc. Zmicc. affixi R affixit K arenae] sic etiam Luc. Voss. A al. harenae Bd haraenae G haraene K harenis (Voss. B) vel arenis libri Luc. plerique 5 Lucr. I 27 cf. lib. VIII § 96 excellere in mg. K 7 noluisse Rr 8 Cic. epp. ad Altium lib. I fr. v. lib. VIII § 96 I om. R aepistolarum K effice** (re) D 9

praeteritum tempus debet B 10 esse ΠΑΝΟΥΡΟ ut calleo B calui G 11 praecellunt in Ciceronis Verrinis non inveni ac quantum equidem scio huius verbi sola forma praecellens utitur Cicero uerrenis G procellunt. K percellunt ut f. H percellit h 12 Cic. pro Cornelio or. I fr. 38 p. 451 Or. cornilio K eloquentia H 13 antecellit] in litura k antec***** K 14 Verg. Aen. V 374 II. r 15 pertulit Med. perentit Rom. moribunda Rr moribundū L moribundus K arena D 16 Caesius Bassus lyricorum II cf. Weichertum de L. Varro etc. p. 145 Lerschium philolog. I 622 coll. O. Iahnio ad Pers. sat. 6, 1 p. 211 sqq. prolegg. p. XXVIII sq. Bernhardio in hist. lit. Rom. p. 465 ed. alt. U. G lyricorum D 17 caliope GK sapienti princeps GLK psalleret G 18 exeunt quidem H

una B 19 oculuo (t) K 20 duplicant l B duplicant HhK palsum (e) in uel excusum
palsum corr. B uolo Rr 21 excelo R excelsum Dd excellsum RK
uel non inueni
non legi Rr 22 ab alto Rr Cic. pro Planc. or. 33, 81 ubi altus aut doctus est cf. ibi ann. Garatonii plantio RHGLK plangio B 23 Sall. Iug. 63, 3 iugurtino H et per omnem aliquot libri Sall. 24 aetatem] pueritiam libri Sall.

alitus etiam nonnulli nostrorum codd. Sall.

quodicebus D

p. 997. 98 P.

p. 499 K.

invenitur. a 'tollo' quoque deficit supinum, sed pro eo utimur 'sublatum'. 'volo' quoque anomalum 'volui' facit praeteritum, ex quo nomen participiale nascitur 'vultus', quomodo ex 'colo cultus' et ex 'occulo occultus'.

VII 37. In 'mo' desinentia, si vocalis longa antecedit, o in 'psi' conversa proferunt praeteritum, ut 'promo prompsi', 'demo dempsi', 'como compsi'. haec autem 'si' in 'tum' convertentia faciunt supina, ut 'sumo sumpsisumptum', 'promo prompsi promptum', 'demo dempsi demptum', 'como compsi comptum'; alia vero in 'mo' desinentia per 'ui' divisas exeunt in praeterito, ut 'vomo vomui', 'gemo gemui', 'fremo fremui', 'tremo tremui'. excipiuntur 'emo emi' et 'premo pressi'. et in 'ui' quidem terminantium supina fiunt 'ui' in 'itum' conversis correpta paenultima, quomodo in omnibus, quae ex huiusmodi praeteritis nascentia i habent ante 'tum', ut 'vomui vomitum', 'gemui gemitum', 'fremui fremitum', 'tremui tremitum'. 'emi' vero 'emptum' facit, quod ideo assumpsit p, 15 quia non potest m ante 'tum' sine p inveniri euphoniae causa, ut 'sumptus', 'promptus', 'comptus'. 'pressi' vero secundum in 'si' terminantium regulam i in 'um' convertens facit supinum, ut 'pressi pressum'.

In 'no' o vel g antecedentibus per 'ui' || divisas faciunt praeteritum, ut 'pono posui' et ab eo composita, 'suppono supposui', 'compono composui'. antiqui tamen et 'posivi' protulisse inveniuntur. Plautus in vidularia:

Nunc apud sequestrum vidulum posivimus.

Apuleius in I Hermagorae: et cibatum, quem iucundum esse
38 nobis animadverterant, eum adposiverunt. 'gigno genui', pro 25
quo 'geno' vetustissimi protulisse inveniuntur - Varro in andabata:
sed quod haec loca aliquid genunt -, cuius infinitum passivum
Lucretius in III protulit, 'geni':

1 in*****uenitur H defecit GLK 2 uoloque anomalum R uoluit D
3 participiale Dd 6 ut sumo sumpsis promo DH promsi RD promsi H 7
in ptum B 8 promsi D prosi G proptum R promptum D 11 praemo R ui
diuisas quidem D 12 supine faciunt Rr in tum DH 13 praeteritas Hr
14 tum] tu LK ut uomo uomui B genui G 15 adsumpsit B 17 promp-
tus] rd promptus R prumptus D presi Rr Pressi B 18 pressi pressum B 20
et habeo Rr conpono coposui H 21 posivi] r potui R Plaut. vidul. fr. 8
p. 442 Both. 23 apud R uidulum D uitulum h posuimus RrH 24 Apu-
leius in I Hermag.: Apul. fr. 7 t. II p. 637 Hild. iucundum] k iocundum BGLK
25 animaduertent G animaduerturant Dd adposiuere B apposiuerunt rell.
26 quo add. r uetustissime Rr Varro in andabata] cf. lib. VI § 17. Varr.
sat. VII fr. 6 p. 95 Oehl. cf. Kraemerum de Varr. ex Marciiani satira supplendo
retius
p. 20 28 Lucanus Rr Lucret. III 796 sq. III Krehtius III. libri

p. 898 P.

p. 499. 500 K.

tanto magis infitiandum est,

Totum | posse extra corpus durare genique.

a canendo 'quoque composita similiter praeteritum in 'ui' divisas finiunt: 'succino succinui', 'occino occinui'. quidam autem et 'occano occanui' protulerunt, ut Sallustius in I historiarum: iussu Metelli cornicines occanuere. sed Probus 'occini' quoque existimat posse dici, cum simplex 'cano cecini' faciat, quomodo a 'cado cecidi: incido incidi' et a 'tango tetigi: contingo contigi'. m antecedente 'no' in 'psi' conversa facit praeteritum perfectum, ut 'temno tempni'. alia 10 omnia per 'vi' coniunctas proferunt praeteritum: 'sino sivi', 'sterno stravi', 'cerno crevi'. non solum enim τὸ 'κοσκινίζων κρένω' sic facit praeteritum, sed etiam cum pro 'video' accipitur. Titinius in gemina:

simul ut pueras

Has nocte suspirare crevi,

15 pro 'vidi'. Plautus in cistellaria:

† Cum ego te amavi, mea Antiphila, et mihi amicam esse crevi,

similiter pro 'vidi'. 'sperno' quoque 'sprevi' facit et 'lino livi' vel magis differentiae causa ad nomen Livi 'levi', quod a 'leo' quoque simplici nascitur, quod in usu non est, ex quo 'deleo delevi'. unde et 'letum' dicitur, quod delet vitam. Iuvenalis in III:

Nam quis plura linit victuro dolia musto?

Terentius in heautontimorumenon:

Relevi dolia omnia, omnes serias.

25 vetustissimi tamen etiam 'lini' in praeterito protulisse inveniuntur, ut 30

A infitiandum

1 inficiendum R inficiandum B Lucr. quadratus V 140 inficiendum GL et ex infitiendum corr. K .i. corrupendum add. k est om. libri Lucretiani et h. l. et simili V 140 3 deuisas L 4 finiunt] faciunt GL hoccano hoccanui R 5 Sall. hist. I 69 p. 99 Kr. iusu LK iussum B 6 Probus ni f. Berytius. iuniorum intellegit Osannus Beiträge II p. 211 cf. ann. ad lib. V § 45 posse existimat D 7 facit H 8 et attango K 9 in si D temno (p) R tempno BD

Alia uero omnia H 10 sino sini L 11 cereui K TOKOCKINEIZON EKPINW Rr TOKOCKINEI.ZEN EKPINW (sic) add. d KOCKINEIZON BEHL KOCKINEITON K EPIKO B

12 tinnius G Titinii geminae fr. 16 p. 64 Both. p. 116 Neuk. fr. X p. 121 Ribb. 13 simul ut pueras has ego | Nocte suspirare crevi G. Hermannus opusc. V p. 271 Simul ut pueras hasce nocte suspirare crevi. 'possis etiam simul ut pueras Hac nocte s. c.' Ribbeckius 14 Has] sic etiam Barb. m. alt. hac Barb. m. pr. et nonnulli codd. Krehliani nocte has ad baccheos efficiendos Neukirchius noctes B 15 Plaut. cistell. I 1, 1 sq. cistellaria (a) L 16 Cum ego antehac (ex antihac corr. Vet.) te amavi et mi (mihi Vet.) amicam esse crevi, | Mea Gymnasium Plautus amau, K antiphila (h-p) R 20 letum] letum D loetum H deletur in deletu corr. B 21 Iuv. sat. III 9, 58 22 uictoro H delia Rr 23 Ter. heautontim. III 1, 51 heatontimorumenon G heautentimorumenon D heautontimorumenon H heatuntimorumenon L eatontimor K 24 releui G omnia dolia B omnia om. H series DdH seras h 25 protulise K

Varro rerum rusticarum: cum oblinerunt vasa. supina in 'ui' quidem divisas terminantium praeteritum subtracta u et addita 'tum' proferuntur, correpta tamen paenultima, ut 'posui positum', 'genui genitum'. a 'cano' tamen composita primitivi || servant in supino terminationem; 'cantum' enim et 'succentum' dicimus, quamvis in ipso verbo a in i convertuntur ex eo composita, sed in supino iterum i in e transferunt: 'succino succentum', 'occino occentum'; 'tempti' vero 'temptum' facit, sicut omnia in 'psi' per praeteritum exeuntia. in 'vi' vero syllabam desinentia mutant eam in 'tum' secundum praedictam regulam, ut 'sivi siltum', 'stravi stratum', 'crevi cretum', 'sprevi spretum'. ergo 'livi' quoque vel 'lini litum', unde Virgilius in IIII georgicorum:

et paribus lita corpora guttis.

Sallustius in Iugurthino: simul gladium sanguine oblitum ostentans. et sciendum, quod tam 'litum' quam 'siltum' et 'iltum, quitum, citum, satum' corripunt paenultimas, quod in aliis supinis, quae a praeteritis in 'vi' terminantibus nascuntur, non invenitur, ut 'amavi amatum', 'movi motum', 'nevi netum', 'favi fautum', 'cupivi cupitum', 'munivi munitum'. (Caper: ut 'sino situs', sic 'nequeo nequitus' corripit paenultimam, quod usus ubique approbat. Cicero pro Cornelio: coeptum igitur per eos, qui agi volebant, desitum est per hunc, qui decessit. ecce hic manifestissime ostendit orator, a 'desinor' esse 'desitum'; sic ergo et a 'sinor' 'situs'.) quod autem paenultima supra dictorum supinorum corripuntur, poetarum exempla docebunt. Virgilius a 'praetereor' in VIII:

O mihi praeteritos referat si Iuppiter annos.
idem in X ab 'obeor':

Morte obita qualis fama est volitare figuras.

Ovidius in fastis:

1 in Varr. rer. rust. libris hodie haec non reperiuntur, immo se obleverunt uisco legitur III 7, 7. verba hic l. f. ad ephemeridem rusticam s. agrestem pertinent oblinerint LK nassa K 3 tamen correpta R tamen add. d gemui genitum G 4 in supino

scrvant G terminationem] l termin***** L 5 succentum Rr succentum ex succintum corr. K conuertant DH 6 sed] r sic R 7. occino K teptum D 8 per om. BK add. b uero om. K 9 regulam om. G 10 spraeui spractum BH 11 Verg. georg. IIII 99 georgiō DH geōf G 12 guttis] d guttis D 13 Sall. Iug. 101, 6 in Iugurthino] om. G iugurtino Rr gladium] r gaudium R sanguine om. G 14 ostentans add. r ostentas Dd ostendere Sallustius et sciendum om., Et sciendum tamen in mg. add. K 15 satum

citum D corripunt Rr 16 terminantibus] desinentibus L disinentibus GK 18 Caper] ap. Osannum l. l. p. 16 corripuit R 19 quod] r quem ni f. R adprobat B Cic. pro Corn. or. I fr. 35 p. 451 Or. cf. § 55 cornilio GK 20 agi ex § 55 addidi. om. h. l. libri uolebat D 21 manifestissimo LK manifestimo G orator] h arator H adhesinor Rr 22 penultima (sic) add. d 23 supinorum spscr. l Verg. Aen. VIII 560 24 VIII. H 25 refert Pal. iupiter L 26 Verg. Aen. X 641 cf. lib. VIII § 31 27 quales HLK uolita^{re} Hh 28. Ovid. fast. IIII 583 sq.

p. 890. 900 P.

p. 501. 502 K.

Sol aditus, quam quaeris, ait, ne vana labores,

Nupta Iovis fratri tertia regna tenet.

Terentius in hecyrā:

Nam cum compressa est nata, forma in tenebris nos-
ci non quita est;

est enim quaternarius iambicus. Lucanus in VIII:

Hic situs est Magnus. placet hoc, fortuna, sepul-
chrum.

idem in eodem:

Illita tela dolis nec Martem cominus usquam.

Virgilius in IIII georgicon, ut praedictum est:

et paribus lita corpora guttis.

a 'cio' composita tam corripientia quam producentia paenultimam inve-
niuntur.

In 'pō' desinens m antecedente unum invenio 'rumpo', quod sub-
tracta m et o in i conversa facit praeteritum paenultima || producta tam
in simplici quam in compositis ab eo: 'rumpo rūpi', 'abrumpo abrūpi',
'corrumpo corrūpi'. e vero brevem paenultimam habentia mutant o in 'ui'
divisas in praeterito, ut 'strēpo strepui', 'obstrēpo obstrepui'; r vero vel
l vel e productam ante 'po' habentia o in 'si' convertentia faciunt prae-
teritum, ut 'scalpo scalpsi', 'sculpo sculpsi', 'carpo carpsi', 'rēpo repsi',
'serpo serpsi', 'sarpo sarpsi'. Lucanus in III:

Sed per iter longum causa repserē latenti.

supina in 'pi' quidem terminatorum fiunt mutata i in 'tum', ut 'rupi rup-

1 aditum *GLK* quā ^ē *Rr* queris *R* 3 *Ter. hecyr.* IIII 1, 57 in hecyrā
om. G haecira *R* haecyra *Dr* echyra *B* °chyra *H* echira *LK* 4 cum compressa]
c̄ compsa *G* cu, p̄ssa *Dd* cumpressa *Rr* cum compressa *ex* cum compre+sa (n?) *corr.*
Bas. nata *K* 6 iambus *Rr* *Lucan. Phars.* VIII 793 7 sepulchrum]
r et sic Luc. Voss. A sepulerum *RGLK cum Voss. B* 9 *Lucan. Phars.* VIII 382
10 Illita *ex* Illata *corr. B* cominus usquam] *sic libri fere omnes § 56 et*
h. l. GLK cum Voss. B et al. codd. Luc. cominus unī *BDH* cominus]sum *R* com-
minus unum *r Heidelb.* cominus umquam *d Darmstad.* et § 56 *Heidelb.* (cominus
unquam *ut vid. alii codd. Krehliani*) cum parte librorum *Luc.* (unquam *Voss. A*): et sic *f.*
h. l. cod. Theodori 11 *Verg. georg.* IIII 99 georgicorum (*an gōōr vel geōg?*)
RK praeditum *Rr* 12 corpor^a *Kk* guttus *H* 13 ci=ō *H* cieo *Kr* uel a
cito in *mg. k* cito *B* tam corripientia in *mg. add. L* 15 unum inuenio m ante-
cedente *K* subtratā *R* 16 penultima *Rr* ** producta *L* 17 rumpi *G*
abrūpi *ex* abrumpi *corr. K* aprūpi *Dd* 19 l uero uel r *GLK* 20 +si (p) *D* 21
sulpsi *H* carpo carpsi *h. l. om. K* scarpsi *D* sarpo sarpsi serpo serpsi
repo repsi *GL* repo repsi serpo serpsi carpo carpsi sarpsi *K* 22 sarpo sarpsi]
scarpo *scarpsi Rr* *scarpo* *scarpsi Dd* *scarpo* *scarpsi H* *ΑΠΤΕΛΟΥΤΚΑΑΔΕΥΤΩ* *scarpo* *scarpsi*
B *Lucan. Phars.* III 458 III, *ex* IIII, *corr. H* IIII. *B* 23 Sed (Et) pariter
v. l. aliquot libr. Luc. seper *Rr* longo *Dd* longum causam in *lit. B* causam
RDGL 24 in ptum *B* ut rupti *D*

p. 900 P.

p. 602 K.

tum'; in 'ui' vero separatas subtracta u et addita 'tum': 'strepui strepitum'; in 'psi' autem exeuntia secundum supra dictam regulam mutata 'si' in 'tum', ut 'scalpsi scalptum', 'sculpsi sculptum', 'repsi reptum', 'carpsi carptum'.

In 'ro' finita per 'vi' syllabam terminant praeteritum, ut 'tero trivi', 'quaero quaesivi', 'sero seris sevi', nam 'sero seras', a sera obdita natum, 42 'seravi' facit. a 'sero seris' tamen composita, quando mutant simplicis significationem, per 'ui' separatas proferunt praeteritum o in 'ui' conversa. 'desero' pro 'relinquo' 'deserui', 'insero' pro 'immitto' 'inserui'. si enim de arbore dicam, 'insero insevi' facit et participium 'insitus', non 'insertus'. Virgilius in bucolico:

Inserere nunc, Meliboeae, puros, pone ordine vites.
idem in II georgicon:

mutatamque insita mala

Ferre pirum. 15

vetustissimi tamen etiam in simplici 'serui' protulisse inveniuntur, pro 'ordinavi' et pro 'sevi'. Ennius in praeceptis:

Vbi videt avenam lolium crescere inter triticum,

Selegit, secernit, aufert; sedulo ubi operam addidit,

† Quam tanto studio seruit. 20

duo inveniuntur supra dictae terminationis verba, quae duplicant s ante i in praeterito: 'gero gessi' et 'uro ussi'; 'verro' enim secundum Servium 'versi' facit, secundum Charisium autem 'verri', quod et usus comprobat. Licinius Macer pro Tuscis: quis oportuit amissa restituere, hisce etiam reliquias averrerunt. Publius in Murmidone:

1 uero om. G separatas ex seperatas corr. B seperatas G 3 psi in ptum

B sculpsi sculptum add. r 4 carpsi add. r 5 praeteritum add. k. i trui

Dd 6 quaessini G sequi B a sera — sero. is (sic) in mg. add. K 0 abdita

Rr 7 sero seris seui BH simplices Dd 9 "deserui 'pro relinquo G in-

mitto B 10 non] uñ (i. e. unde) G 11 Verg. ecl. 1, 74 12 moeliboeae H

melyboeae G et, ex melyboeae mut., K pyros G 13 Verg. georg. II 33 sq.

georgicorum L? 15 fere B 17 et seui K sequi B Ennius in praeceptis]

Em. fragm. p. 191 sq. Hessel. προτρεπτικῶν sive praeceptorum fr. II p. 165 (cf.

p. XCI) Vahl.; alter enim eiusdem libri titulus viris doctis merito videtur protrepticus

a Charisio p. 40 P. 29 L. laudatus cf. Lindemannum inedū. Lat. part. I p. 4 Vahlenium

l. I. p. XCI 18 Is ubi Th. Hugius ap. Vahlenium videt] uidelicet H 19

Selegit] D seligit D ex corr. rell. aut fert R is operam addit sedulo | Quae

tanto cum studio seruit Hugius et Vahlenius Vbi — seruit] Vel bis operam addi uelit,

quom tanto studio seruerit Lindemannus l. I. 20 seruit H 21 uerba supradictae

terminationis K ss L i] e RB 22 ussi CAPW B verro] r Varro R (B?) Serv.

ad Verg. Aen. I 59 23 versi] uer R charissimum RLLK carisium DH Charis.

p. 218 P. 147 Lind. 24 Licinnius RBHGLK Lucinius D C. Licinii Macri pro Tuscis

or. fr. v. Meyerum l. I. p. 387 quis scripsi quos libri quibus Meyerus restituero Rr

25 hisque DL reliquias G puplius GK Publius in Murmidone] P. Publii

Lochi Syri Marmarconis fr. p. 258 Ribb. in Murmidone om. G Murmidone]

scripsi, ut aliquid saltem proferrem, coll. Strattidis (et Philemonis) Myrmidonibus, quos

p. 900. 901 P.

p. 502. 503 K.

Cellas servorum converri.

'curro etiam repetita | priori syllaba 'cucurri' facit praeteritum, quod in VIII 43 compositione invenitur apud quosdam auctorum geminationem primae syllabae servans, apud alios autem minime, ut Virgilius in IIII Aeneidos:

Decurrere iugis, alia de parte patentes

Transmittunt cursu campos.

Livius in XXII ab urbe condita: qua cuique proximum fuit, decucurrerunt. idem in XXV: et si ferocius procucurrissent.
10 Cato contra G. Pisonem: video hac tempestate concucurrisse omnes adversarios. Terentius in hecyrā:

Vna illarum interea propere praecucurrit.

Caesar ad Virgilium: excucurristi a Neapoli. Plautus in Stichō:

15 Praecucurri, ut nuntiarem nuntium exoptabilem.

Supina eorum, quae in 'vi' syllabam terminant praeteritum, mutatione 'vi' in 'tum' proferuntur secundum supra dictam regulam: 'trivi tritum', 'quaesivi quaesitum'. 'sevi' vero secundum analogiam 'setum' de-

huc referri posse docent *Laberū cacomnemon, colax, ephelus, hetaera, necymantia, scylax* cf. etiam gloss. *Vat.* VI 534 class. auct. ed. *Mai:* myrmidones dolosi, quam *Ribbeckius* in ann. ad h. l. attulit. *murmurithone R* *muromouthones B* *mauromouthones b* *muro. muinthone D* *Muromunthonē H* *moro munthone L Darmst.*^b *muromuntone K* *murmuntone Zwicc.* 1 *Krehlii Darmst.*^a *Mimo Mutone teste Fleckeiseno suo exemplo Putschiano ascriptis Niebuhrius.* *Moro mentone, Murrhinone, Μορμυροθωνι temptavit Ritschelius parerg.* 1 p. 197 cf. *Bothium l. l.* p. 222 sq. 275. *Murmurcone coll. thes. nov. Lat. ap. Maium l. l.* VIII 362 (ubi *Mumurocones edidit Maius, murmurones con. Hildebrandus gloss. Lat. bibl. Paris.* p. 214) *Ribbeckius, qui olim cogitaverat de Muto Mutuno vel Muro Mutuni vel Murco mutone muro: Mutone cellas a*

2 reppetita GL priore BDHGL cucurrit H 4 servans] b servant B

Verg. Aen. IIII 153 sq. 6 Decucurrere Rr Decurre K Ver. patentes Dd patientis Rom. (Ver.?) 8 lenius G Liv. ab u. c. lib. XXII 4, 6 in om. H in — condita om. G ab urbe condita add. d qua cuique] quacunq̄ue K quaque

Put. et Colb. Liv. 9 decucurrunt Rr decucurrerunt K decurrerunt B Liv. ab u. c. lib. XXV 11, 3, ad quem locum haec recte rettulit *Signonius* in annot. ad Liv.

l. l. XX. libri 'ferocius L ferotius D procurrissent Rr decucurrisent L 10 *Catonis contra C. Pisonem or. fr.: v. Meyerum l. l.* p. 143 *gaium B, pissonem LK* "video" hac Li hoc Dd concurrisse] d concucurrisse DH 11

Ter. hecyr. III 3, 11 in hecyrā om. G ehyra B ehyra LK 12 Vna eorum 'codex vetus' *Prisciani teste Bentleyo ad Ter. l. l.* illarum forte interea Bas.

procucurrit HK praecurrit L cucurrit B praecurrit Bemb. 13 *Caesaris Aug. ad Vergilian ep. fr.: v. Fabricium Imp. Caes. Aug. p.* 158 sq. *Weichertum Imp. Caes. Aug. scriptor. reū. l. epp. fr.* 27 p. 159 excucurristi H aenea_poli K ad neapolim B neapuli Rr nepoli G *Plaut. Stich.* II 2, 67 (v. 395) in Stichō om. G 14 sthico R stico D 15 procucurri K nunciarem Dd exoptabilem

etiam *Plauti Ambrosianus* exoptabilem D exoptabile* (m) H obtabilem vel optabilem libri *Plautini ceteri* 16 syllaba R 18 q̄ssini q̄ssitum G Saevi BH

p. 901. 902 P.

p. 903. 904 K.

buit facere, sed differentiae causa veteres 'Setum' pro 'Zethum' dicentes hoc 'satum' proferre tradiderunt. et sciendum, quod in nullo alio supino sive participio seu nomine participiali a paenultima corripitur, nisi in supra 44 dicto et aliis tribus, id est 'sätus, rätus, dätus, stätus'. 'reor' quoque 'ratus' facit participium, ut puto differentiae causa, quia 'ritus' aliud significat et 'retus' pro 'retitus' dicebant, quomodo 'saucius' pro 'sauciat' et 'lassus' pro 'lassatus' et 'lacerus' pro 'laceratus' et 'potus' pro 'potatus'; difficile enim invenis e verbi in a converti per participium sive supinum nisi in supra dictis. in compositione vero a supra dictorum supinorum sive participiorum in i convertitur correptam: 'satus, insitus, ob-situs'. Virgilius in II georgicon:

mutatamque insita mala

Ferre pirum.

Cicero in frumentaria: ut cum obsitum Leontinum agrum vidis|ses. 'deserui' vero 'desertum' et 'inserui insertum' et 'exerui exer-
tum' faciunt supina; quae vero duplicant s ante i, mutant 'si' in 'tum' in supino: 'gessi gestum', 'ussi ustum'. duplicantia vero r ante o in praesenti 'ro' in 'sum' convertentia faciunt supinum, ut 'curro cursum', 'verro versum'.

45 In 'so' desinentia o in i convertentia assumunt 'vi' et faciunt praeteritum perfectum: 'laccio laccessivi', 'arcesso arcessivi' - Sallustius in I I historiarum: Domitium proconsulem ex citeriore Hispania cum omnibus copiis, quas paraverat, arcessivit. idem in II I historiarum: argentum mutuam arcessivit. Cicero pro Roscio: arcessivit aliquem. quem aut quando? ('laccio laccessivi': 25 sic Probus, et videtur mihi melius dicere, participium enim passivum

I differentiae ^{en} L1 - veteres om. K Setum pro Zethum] DHGL et, setum pro in mg. add., K setum pro zethum RB 2 alio infra lin. add. K 3 sive] r se R aut K 4 status datus D status add. k quoque add. k 5 et puto k 6 rec-

tus pro restitus (c) H retitis Rr saucius L 7 lasus pro lasatus GK lasatus L 8 inuenies K per add. d 9 a add. r 11 Verg. georg. II 33 sq. 14 Cic. in Verr. act. II III 18, 47: campus Leontinus, cuius antea species haec erat, ut, cum obsitum vidisses, etc. frumentaria ut Cum L leontinum K 15 uero om. G exerui] r exerui D exerui R 17 duplicantia] .Duplicia R 19 uero Rr 20 adsumunt B 21 arcesso arcessivi G arcesso arcessivi accerso accersini B . Sall. hist. I 71 p. 99 Kr. 22 historiarum] r istor** R

domidum Rr domutium H domicium GL domicilium, in mg. uel domitium K 23

quos K arcessiuit G post arcessiuit: idem — arcessiuit om. RG add. r Sall. hist. II 94 p. 100 Kr. 24 mutum LK . Cic. pro Rosc. Amer. or. 28, 76 25 aliquem aut quando L Darmst.^b cum Cic. Par. 1 aliquem at quando vel aliquem aliquando (sic Guelferb.) codd. Cic. ut vid. rell. omnes 26 Probus] Berytius scil. v. O. Iahnum ad Pers. prolegg. p. CXXXIX coll. ann. ad lib. V § 45. ad iuniorum Probum h. l. refert Osannus Beitr. II 211 mihi om. K

p. 302 P.

p. 504. 506 K.

'laccessitus'; Caper tamen 'laccessi' dicit esse, ut 'faccessi', et profert exemplum Lucilii, quo usus est in XIII:

Num vetus ille Cato †laccessisse appellari quod
Consciis non erat ipse sibi?

sed potest 'laccessisse' per syncopam esse prolatum 'vi' syllabae, ut 'cupisse', 'petisse' dicimus pro 'cupivisse' et 'petivisse'.) Sallustius in III historiarum: diversa, uti solet rebus perditis, capessivit. idem in IIII: igitur legiones pridie in monte positas arcessivit. 'faccesso' vero et 'capesso' et 'viso', quae possumus desiderativa dicere - significat enim 'faccesso' 'desidero facere' et 'capesso' 'desidero capere' et 'viso' 'desidero videre'; frequentativa enim esse non possunt, cum primae coniugationis non sunt, haec eadem secundum Diomedem et Charisium o in i converten[tia] faciunt praeteritum perfectum: 'faccesso facessi', 'capesso capessi', 'viso visi'; similiter 'quaeso quaesi'; Probus tamen 'quaesivi' dicit, et melius, quamvis primitivum quoque eius, id est 'quaero', 'quaesivi' facit praeteritum. sed Sallustius in I historiarum: Curionem quaesit, uti adulescentior et a populi suffragiis integer aetati concederet Mamerci. Cicero in divinatione: ipse profecto metuere incipies, ne innocenti periculum faccesseris; invenitur tamen in quibusdam codicibus 'faccessieris'. 'pinsu pinsui' facit praeteritum, quod Probus usu Pomponii comprobatur: neque malis molui neque palatis pinsui.

1 Caper] v. *Osannum de Capro* p. 16 lacesi Rr 2 Luc. sat. XIII 7 Dous. Gerl. 3 Nam G Num vetus ille Cato? laccessisse Apulus iram | Consciis non erat ipse sibi? Lachmannus ad Lucret. III 1034; rell. coniecturas a vv. dd. hunc ad l. temptatas, Sardos venales, enumerat H. A. Kochius exercit. crit. in priscos poetas Rom. p. 16 sq., quem ipsum olim a se excogitata prae Lachmannianis spernere compertum habeo. ego, de certa emendatione desperans, id tantum addo, eam, ut mihi quidem videtur, proficisci debere a Catonis oratione, si se Caetius tribunus plebis appellasset, ut fere miretur Lucilius, Caetium eam ob rem a Catone accusatum fuisse, quod is ipse se accusari ab illo ignoraret Cato om. K laccessisse] b lacississe B 6 et om. BG Sall. hist. III 78 p. 270 Kr. cf. Non. p. 116, 20a in III. historiarum om. G 7 ut b capessivit] sic etiam Nonius laccessiuit GLK 8 Sall. hist. IIII 43 p. 341 Kr. accersiuit B 9 uero spscr. K uisso G uis*o (s) D 10 facesso desiderio G capesso ex laccesso ni f. corr. L desiderio capere et uiso add. d 12 diomidem GL diomedem BDH diomidem K Diomedes p. 367 P., ubi tantum capesso et uiso laudantur, non facesso 13 charissium L chasium K Charisius. p. 218 P. 146 L. conuertenti Bb 14 Prob. inst. gramm. p. 1487 P. 142 L.; ni hic quoque Berytius intellegendus est 15 melius sunt quamuis r 16 sed om. D eras. in K Sall. hist. I fr. 55 p. 86 Kr. II. L 17 quaesit] G quaesuit RBHLK quesuit D adulescentior DHGL adoliscientior K 18 integer (r) H integer aetati] integritati GL intelligati K conideret B Cic. in Q. Caecilium divin. 14, 45 19 ipso RGLK post faccesseris: inuenitur — faccessieris in mg. add. K 20 Inueniatur (un) L faccessieris] sic ex nostris codd. Cic. Lag. 29 faccesseris. H fa- uol s cesseris. *ΚΡΩΟΥΠΑΝΙΚΟΣ. Pinso B pinso GL 21 Probus: cf. p. 534, 26 pompeii K Pomponii atell. inc. (pistoris? Munkius l. l.) fr. 5 p. 123 Both. p. 161 Munk. inc. VI p. 214. XIII Ribb. cf. Diom. p. 370 P. thes. nov. Lat. in Maii auct. class. VIII 416 22 malis] Ribbeckius molis RBDH et ex moles corr. K moles GL molui K palatis] palatis ex pal** **** effecit R vel r pallathis K pilis μ pilatium

p. 902. 903 P.

p. 506. 506 K.

Supina eorum in 'situm' exeunt: 'arcessitum', 'laccessitum', 'capessitum', secundum in 'vi' desinentium regulam, de qua saepe in superioribus diximus. a 'pinso' autem 'pistum' debet esse, unde 'pistor' nomen verbale, ut 'pastum pastor', 'ustum ustor', 'gestum gestor'.

47 In 'to' c antecedente invenio 'pecto', cuius praeteritum plerique 'pexui', Asper tamen 'pectui', Charisius 'pexi' protulerunt. Maecenas in Octaviam: pexisti capillum naturae muneribus gratum. similiter 'necto nexui' et 'nexi'. Virgilius in V:

Et paribus palmas amborum innexuit armis.

Sallustius in historiis I: nexuit catenae modo. Lucilius in V:

hic solus vigilavit, opinor,

Et cum id mi visus facere est, tum retia nexit.

Propertius:

At tibi, qui nostro nexisti retia lecto.

'necto' vero 'nexi' facit et 'plecto plexi' antiquae. Laevius in V erotopaegnon:

Te, Andromacha, per ludum manu

Lascivola ac tenellula,

Bothius pistillis *Munkius* 1 accersitum *B* 2 in iui *LK* in iui terminatum *G* diximus in superioribus *K* 3 diximus *om. L* autem *om. K* 6 pectui] pectii *R* pecui *H* pectui *h* pexui *Asper teste Prisciano de XII vers. Aen. § 131*
p. 1254 P. 88 L. cf. Struvium l. l. p. 275 sqq. charius *Hh* carisius *R* Charis. *p. 218 P. 146^b L.* pecto pectis pexi et sic etiam apud *Prisc. de XII vers. Aen. l. l.*; at *p. 217 P. 146^a L.* pecto tis pexui, quod institium videtur *Struvio l. l. p. 276.* ninxi pec.....cedo *cod. Char. p. 233 P. 155^a L.* Maecenas] d Mecenas *RBHGL*

macenas *D* macenas *K* 7 in *supscr. K* octaviae lineola *sup. a fere evanida B* octavia *1* Octavia *π, Meibomius Maecenas p. 148, Bothius fr. tr. p. 260, Neukirchius l. l. p. 90, Lion Maecenatiana p. 46 ed. alt.; praetexta scil. fabula vv. dd. visa est Octavia. at praeter Scriverium et Delrium v. Langium vind. trag. Rom. p. 11, cui hoc fragmentum magis gallianbos quam tragoediam spirare videtur. et gallianbis quidem Maecenatem usum esse testatur Aül. Fortun. p. 2677 P. 319 sq. Gaisf., ex his vero verbis gallianbos efficere equidem nequeo, possis Bacchos cum Neukirchio; at mihi cum God. Hermanno opusc. V 265 orationis pedestris esse videntur; inter varias opiniones fluctuat *Frandsenius Maecenas p. 124 sq. 162.* Octavio *Falsterus mem. obsc. p. 84**

octavo *Krehlius II 574* 8 *Verg. Aen. V 425* 9 pasmas *D* 10 *Sall. hist. l fr. 23 p. 23 Kr.* in historiis I *om. G* historiis *R* I. r *om. R* *rell. cataene R cataenę r* nodo *B* *Lucil. sat. V v. lib. VIII § 33* 13 *post*

Et in *mg.* quid *add. K* it *Rr* mi *Dousa mihi libri* tunc *G* 14 *propertius GL* *Propert. el. IIII (III) 8, 37. Maecenati hunc versum tribuit Diomedes I p. 366*
P. cf. Hertzbergium in ed. Propertii III 290 coll. I 229 15 ad *D* existi *Rr*

16 et iam plecto *K* Leuius *BDGLK* Leuius *Hh* Liuius *R* *Laevii erotopaegnon. lib. V fr. v. Weichertum poet. Lat. rell. Laev. fr. IV p. 44 sqq.* VI. *K* *edd. Weichertus* erotopaegnon *K* erota paegnon *L* eruta paegnon *G* erectopaegnon *B* erotopaegnonde andromacha *RH* erotopaegnon. de andromacha *D* 18 *per ludum] RB et sic Scaliger lecti. Auson. II 27 et v. d. vel Puteanus vel Fruterius a Spengelio Caecil. Stat. p. 49 l. ad marg. ed. Stephan. perdudum DHGLK* 19 *lascivola] h* lascivola *K*

Capiti meo trepidans, libens

Insolito plexi munere.

nunc enim 'plector' et 'amplector' dicimus. sed 'plector' passivum esse Terentius ostendit in Phormione:

5 Ego plectar pendens.

e brevi antecedente in 'to' desinentia duo inveni: 'pëto petivi' et 'mëto messui'. Catō in II originum: in campo Tiburti ubi hordeum demessuit, idem in montibus serit, ubi hordeum idem iterum metit. Cassius Emina in III annalium: in campo Tiburte
10 ubi hordeum demessuerunt. r antecedente similiter duo inveni, 48
'verto verti', 'sterto stertui' - Persius:

Cor iubet hoc Enni, postquam destertuit esse

Maeonides, Quintus pavone ex Pythagoreo.,

geminata vero t ante o unum, 'mitto misi', et in 'sto' unum, 'sisto', cuius praeteritum quando activam habet significationem, tam in simplici quam in composito deficit; quando vero absolutam et similem 'sto' verbo, commune cum eo habet praeteritum, ut 'resisto' vel 'resto restiti', 'consisto' et 'consto constiti', 'persisto' et 'persto perstiti'.

Supina eorum, quae in 'xui' vel 'xi' praeteritum terminant, per 'xum' 20 exeunt, ut 'nexui nexum', 'pexui' vel 'pexi pexum', 'flexi flexum'. similiter faciunt supinum, quae in 'ctor' desinunt deponentia: 'amplector amplexum'; 'petivi' vero secundum analogiam in 'vi' terminantium praeteritum 'petitum' facit paenultima producta; similiter 'messui messum', sicut 'censui censum'. 'misi' duplicavit | s in supino: 'missum'. a 'stertui' 25 enim supinum non inveni nec a 'sisto'.

Deponentia in 'tor' desinentia nulla antecedente consonante 'tor' in 'sum' convertunt: 'utor usum', 'nitor nisum'; || invenitur tamen etiam 'nixum'.

1 capi timeo tripidans *K* libens *G* 2 insolita plexit munera *Grotius v. Vossium de arte gramm. V 31 p. 857 Eckst.* 3 dms i. e. dicimus *k dms K esse] r est R* 4 *Ter. Phorm. I 4, 42* in Phormione ostendit *K* formione *G* 5 plector *K* 7 mesui *L* *Caton. origg. lib. II fr. p. 107 Kr. fr. 61 p. 277 Roth. fr. XLI p. 38 Wr. cf. de XII vss. Aen. § 132 secun̄ in lit. b tyburti D Tiburte Krehlii censor Ienensis p. 422 tiburtino cod. Lind. S de XII vss.*

Aen. l. l. ordeum *BGLK* 8 demessuit *L* ; Idem *RDGLK* erit *D* serit ibi *BHGLK* ordeum *HGLK* . idem *BDG* 9 casius *G* *Cassii Eminae ann. lib. III fr. p. 161 Kr. fr. 26 p. 293 Roth. cf. de XII vss.*

Aen. l. l. tyburte *Dd* tiburtae *H* tiburti *r* 10 ordeum *GLK* demessuerunt *LK* 11 *Pers. sat. 6, 10 sq.* 12 Enni] enim *RDGK* 13 meonides *RBDHGLK* menides *r* . Quintus *D* quintus *RBHGLK* pavone] *k* pavone *K* pavonem *Pers. Vat. et Montepess. alter* pithagoreo *GL* pythagoreo *B* pithagoraeo *K* 14 't' uero *Hh* missi *DL* 16 deficit *L* absolutam] *r* absolutum *R* 17 communem *B* consisto in *mg. add. K* 18 uel consto *L* et persisto *K* uel persto *L* 19 uel in *xi DG* termina *K* 22 petivero *Dd* 23 petitum]

perfectum *H* petitum in *mg. add. h* facit *add. k* mesui *Dd* mesui *L* mesum *L* 24 Missi *L* s] *add. r ss HK* 26 desinentia] exeuntia *B* 27 tamen *om. G*

p. 904 P.

p. 507. 508 K.

In 'xo' duo inveniuntur o in 'ui' convertentia in praeterito: 'texo texui' et 'nexo nexis' vel 'nexas nexui'. Ovidius in VII metamorphoseon:

Luna quater plenum tenuata retexuit orbem.

Cicero in II de oratore: sic omnia, quae fiunt quaeque aguntur, lenioribus principiis natura ipsa retexuit. Virgilius in V:

Nexantem nodis seque in sua membra plicantem.

idem in eodem:

Et paribus palmas amborum innexuit armis.

Livius:

Nexabant multa inter se flexu nodorum

Dubio.

Accius in Deiphobo:

Nos continuo ferrum eripimus, omnibus manicas neximus.

supina alterum per 'tum', alterum per 'xum' finiunt: 'textum', 'nexum'. unde Virgilius in VIII:

et clipei non enarrabile textum.

idem in V:

Qui primus nodos et vincula linea rupit,

Quis innexa pedem malo pendebat ab alto.

DE PRAETERITO PERFECTO QVARTAE CONIUGATIONIS.

VIII 49 Quartae coniugationis verba omnia activa vel neutralia in 'io' desinunt, exceptis 'eo' et 'queo' et 'vencio' et ex eis compositis.

In 'cio' igitur desinentia duarum excedentia numerum syllabarum simplicia n antecedente 'cio' in 'xi' conversa faciunt praeteritum perfectum, ut 'vincio vixi', 'sancio sanxi' - vetustissimi tamen etiam 'sancivi' vel 'sancii' proferebant. Pomponius Secundus ad Thra^seam: sancierat ius utile civitati -; sin autem n non habuerint, 'cio' in 'si' mu-

1 inveniuntur verba o G 2 nexas K Ovid. metamorph. VII 531
 III. K 4 quater L 5 Cic. de or. II 78, 317 omnium v. l. codd. Cic.
 sequunt H fiant GL 6 lenioribus v. l. codd. Cic. rexit Rr praetexit
 Cicero Verg. Aen. V 279 cf. lib. VIII § 33 8 membra D plicantem] r
 placentem R 9 Verg. Aen. V 425 cf. § 47 10 palmis G innexit Hh
 11 Liv. Andr. Odiss. fr. v. lib. VIII § 33 12 Nexabat G Nexebant lib. VIII l. l.
 nudorum D 14 actius Rr Achius DK Au. Deiphob. fr. cf. lib. VIII § 33
 in Deiphobo om. G deiphobo k 17 textum] texum G 18 Verg. Aen.
 VIII 625 19 clipei K enarra_bile K inenarrabile L 20 Verg. Aen. V 510 sq.
 Non valuit; nodos etc. 21 primos D 22 inexa B 24 Quartae coniugationis
 om. GL post neutralia collocat K 25 uencio ex eis D 26 syllauarum B 28 sanc-
 cio (c) H *sancivi uel sancii *etiam H 29 Pomnius Rr thra^seaē (u) B tra-
 seam D sancierat K 30 utile] utile* H uti legi RBGLK habuerunt D

p. 284. 285 P.

p. 508. 509 K.

tata faciunt praeteritum, ut 'sarcio sarsi', 'farcio farsi', 'raucio rausi', 'fulcio fulsi', quod et Probo placet, quamvis alii differentiae causa 'fulxi' posuerunt. Cicero in I de oratore: at Aesopum, si paulum inrauserit, explodi. in eodem: peranguste refersit in oratione sua. idem pro Cornelio libro II: qui eis rebus urbem Italiamque refererunt. idem in II Tusculanarum: ex quibus verbis etiam omnia refererunt.

Alia vero omnia supra dictae coniugationis verba secundae personae praesentis abiecta finali s et addita 'vi' faciunt praeteritum perfectum, quod tamen etiam subtracta u consonante et corre|pta paenultima i licet proferre, ut 'scio scis scivi' vel 'scii' et ab eo composita: 'ascio ascivi' vel 'ascii'. similiter 'cio cis', quod et 'cieo cies' dicitur, 'civi' vel 'cii'. et ab eo composita, 'concio concis concivi' vel 'conci', 'audio audivi' vel 'audii', 'mollio mollivi' vel 'mollii', 'munio munivi' vel 'munii', 'saevio saevivi' vel 'saevii', 'eo ivi' vel 'ii', 'queo quivi' vel 'quii', 'veneo venivi' vel 'venii' - Solinus in collectaneis: Tatius in arce, ubi nunc aedis est Iunonis Monetae, qui anno quinto quam ingressus urbem fuerat a Laurentibus interemptus est, septima et vicesima Olympiade hominem exivit. Sallustius in Catilinario: sed neque pretio neque gratia inpelli quivit. idem in I historiarum: neque se recipere aut instruere proelio quivere, 'sufflio sufflivi' vel 'suffii', quod quamvis a neutropassivo componatur, tamen, quia significationem mutavit, mutavit etiam declinationem. unde Virgilius in IIII georgicon:

1 ut om. L ^c sarcio Rr ^c rautio Rr 2 Probo] Berytio haec tribuenda videntur. cf. ann. ad lib. V § 45. aliter Osannus Beitr. II 211 sq. fulxi] h fluxi RDH

5 fuerunt D 3 Cic. de or. I 61, 250 II. k ad GLK palum irrauserit G

irraserit H irrauserit Cic. Pal. 8 irrauxerit cod. Victorii irraucuerit, irraucuerit, iraucerit etc. libri Cic. rell. irauserit est in oratione sua. Idem pro cornilio lib. II. explodi in eodem peranguste refersit in oratione sua. idem pro cornilio lib. II. qui cis K 4 in eodem — refererunt add. r Cic. de or. I 35, 163 referasit H 5 Cic. pro Corn. or. lib. II fr. 8 p. 453 Or. cf. Cic. or. 70, 232 qui rebus his urbem Italiamque omnem refererunt Cic. l. l. 6 Cic. Tuscul. disput. II 2, 6: ex quo libris omnia refererunt 9 s add. r quod] quem G. Quae BDH q̄ LK 10 liquet GK et in licet corr. L 11 post et ab eo composita sqq. usque ad eadem verba om. R add. r adsicio adsicui vel adsicii B 13 concio concis om. H 14 molio R saevio — venii] add. r saeui R 16 Solinus in collectaneis: v. lib. I § 28 in collectaneis vel polyhistore lib. I l. l. stadius BDHGLK caedis B

aedes d cum libris lib. I l. l. 17 quam spscr. K ingrus K 18 interentus Rr uicesima RBDHLK 19 olimpiade BDGL holimpiade L Sall. Catil. 49, 1: neque precibus neque gratia neque pretio Ciceronem impellere potuerunt (aliquot Sall. libri om. verba neque precibus, alii neque gratia, alii denique neque pretio, in aliis horum verborum ordo varie est permutatus) catilenario GK catilinario BH 20 pretio B

10 p̄cio D impelli RGLK Sall. hist. I 97 p. 116 Kr. hidem R 21 proelia Rr praelio GL 22 sufficio D sufficio R suffi G 23 unde] r Vt R Verg. georg. IIII 241 cf. lib. IIII § 17

At suffire thymo cerasque recidere inanes

'suffire' dixit secundum rectam rationis declinationem, cum simplex eius 'fieri' est. excipiuntur 'haurio hausi' - invenitur tamen etiam 'haurivi' vel 'haurii'. Varro in XXIII ad Ciceronem: cum indidem haurierint -, 'saepio saepsi', 'sentio sensi', 'venio veni', 'aperio aperui' - quod videtur a 'pario' compositum, quod vetustissimi non solum secundum tertiam, sed etiam secundum quartam coniugationem declinabant, unde Ennius:

Ova parere solet genus pinnis condecoratum.

51 igitur ex eo composita, si principalem syllabam puram nec ex integra praepositione habuerint, 'io' in 'ui' convertunt in praeteritō, ut 'aperio aperui', 'cooperio cooperui'; 'reperio' vero duplicavit p in praeterito, quippe deminuto una syllaba, 'reperio repperi'. simile est praeteritum a 'comperio' 'comperi'. sunt alia ex hoc ipso composita deponentia: 'experior', 'opperior', quorum participia 'expertus' et 'oppertus' ostendunt a 'pario' esse composita, cuius participium 'partus' est -, 'salio salivi' vel 'salii' et 'salui'. Virgilius in bucolico:

Dulcis aquae saliente sitim restingere rivo;

idem praeteritum in II georgicon:

Mollibus in || pratis unctos saliere per utres.

in quibusdam tamen invenitur codicibus etiam 'saluere' scriptum. idem in XI:

portisque ab equo regina sub ipsis

Desiluit.

idem in V:

Haud mora, prosiluere omnes, ferit aurea clamor

Sidera.

1 At] ã (i. e. aut) G sufficere K thimo RBDHGLK timo r coe-
rasque GK caerasque L recedere K inanes H 3 uel haurii spscr. K
haurii R aurii D 4 Varron. de ling. Lat. ad Ciceronem lib. XXIII fr.: Varr.
opp. I 188 ed. Bip. de ling. Lat. p. 596 Spgl. 267 Muell. XXIII. GL

haurierunt Rr haurierunt (sic) L 5 sepio RBDGLK saepi H sepsi BDGLK
apperio Rr 7 coniugationem H declinabant R Enni ann. fr. v. lib.
VIII § 33 8 pennis GLK 9 nec habuerint ex integra praepositione G
ex integra praepositione, in mg. sine oppsione consonantium K 10 habuerint
ex habuerunt corr. D convertunt] b conuertant B 11 duplicavit uero H 12
deminuta BLH deminuta G diminuta R dempta K repperio L simile] r simi-
liter R 13 compiri L 14 opperior] d operior DGLK expertu R optus
BGLK 15 pario] k pario K 16 et] uel K Verg. ecl. 5, 47 cf. lib. VII § 52
17 aquae] r seque R restinguere G restringere HL cum nonnullis codd. Verg.
det. 18 Idē r ldest R Verg. georg. II 384 19 unctos ex unctor corr. H
unctos Rr saliere] sic etiam Verg. Med. e corr. saluere Med. m. pr. Rom. 20
etiam] r autem R saluere H Verg. Aen. XI 499 sq. 22 partisque K

ab hequo K habetrio G 23 desiluit L desiluit D disiluit G 24 Verg. Aen. V
versus 140 sq. Haud mora, prosiluere suis, ferit aethera clamor | Nauticus contaminati
cum Aen. XI 832 sq. ferit aurea clamor | Sidera 25 haud BHGLrd

p. 906 P.

p. 510 K.

Lucanus in III:

Insiluit solo nociturus pondere puppim.

Stattus tamen in VIII Thebaidos:

excussi salierunt cuspidē dentes.

in eodem:

Insiliere vadis magnoque fragore solutus

Agger.

Ovidius in XI metamorphoseon:

Cum saepe adsiluit defensae moenibus urbis.

idem in IIII fastorum:

Per flammam saluisse pecus, saluisse colonos.

Quadrigarius in VI annali: Artorius Taureae dextrum ume-
rum sauciat atque ita resiliuit. 'cambio', ἀμείβω, ponit Chari- 52
sius et eius praeteritum 'campsi', quod ἀπὸ τοῦ 'κάμπτω ἔκαμψα' Graeco
esse videtur, unde et 'campso campsas' solebant vetustissimi dicere. En-
nius in X:

Leucatam campsant.

'aio', cuius declinatio in usu frequenti non est, quartae coniugationis esse
ostenditur ab imperativo in i terminante. sic enim Probus de dubio
perfecto tractans ostendit Naevium protulisse:

An nata est sponsa praegnas? vel ai vel nega.

Accius in Ione:

1 *Luc. Phars.* III 626 *Ul. K* 2 puppim (pupim *DK*) etiam lib. XVIII § 236 puppi
Luc. Remens. puppem atū 3 *Stat. Theb.* VIII 132 in VIII *B* in VIII *The-*

baidos *om. G* thebeidos *H* tebaidos *K* 4 Excusi *Rr* expulsi *Statius* 5
Stat. Theb. VIII 230 sq. 6 insilnere *edd. Statii et sic certe Cass.* magnoque
fragore etiam 'antiquissimi optimaque libri' *Stat. teste Barthio* magno stridore *al.*

7 *ager G* *ager K* 8 *Ovid. metamorph.* XI 526 in XI metamorphoseon *om. G*

9 assiluit *GLr* adsiliit *h* insiluit *K* assiliit, adsaluit *vv. ll. ap. Ovidium* 10
Ovid. fast. IIII 805 fastorum *om. G* 11 flammam *cod. Ovid. Guelferb.* flammam
libri *Ovidiani fere omnes* saluisse] sic etiam utrobique 'meliores' *Ovidii codd. cum*
Petaviano 1, siluisque *Ifeld.* saluisse libri *Ovidiani plerique* colonos *B* *Ovidius*
colones *DHL* calones *RGKd* 12 *Q. Claudii Quadrigarii ann. lib. VI fr. p. 257 Kr.*
fr. 30 p. 345 Roth. taurea *R* taurae *D* taurae *GLK* hamerum *BDHL* 13
sancia *GK* sacucia *L* resiliuit *ex corr. h* ἀμείβω] *add. d* ἀμείβω *R* ἀμείβω *G*
carisius *RGK* carissius *L* *Charisius p. 219 P. 147 L.* cambio, cambis,
campsi (*sic cod. Neap.*), h. e. muto, p. 233 *P. 155 L.* cambio campsi 14 ἀπὸ —

ἐκαμψα] *om. D* *add. d* ἀπω *R* τῶν *R* τοῖ *G* κάμπτω (π *ex i ut vid. corr.*)
Rr κάμπτω *D* κάμπτω (*sic*) *H* κάμπτω *GL* κάμπτω *K* ἐκάμψω *agregco B* a *graeco*
HGL 15 camso *RH* campsas *H* *Enn. ann. X 36 E. S. II p. 50. LXVIII Vahl.*

17 Leucatam *Vahlenius* Leucatan *RrHhD* leocaten *GLK* leucatem *B* campsant
DH 18 'non est' frequenti *G* 19 Probus] *Berytius ut videtur cf. ann. ad lib.*
V § 45. ad iuniorum coll. inst. gramm. p. 1482 P. 138 L. referre studet Osannus
Beitr. II 212 sq. 20 Naevium] v. § 1 neuium RBDGL 21 an *corr. ex ai ni f.*

K praegnas *D* pragnans *Rr* prignans *GLK* nega] *d* gena *D* 22 *Attii*
Ion. fr. 1 p. 211 Both. III p. 158 Ribb. lone] *R (H?) ioc BDLr et ex corr. h*
loc K *oe G*

quibusnam

Te aibant ortum locis,
pro 'aiebant', quod in hac coniugatione fieri solet. et est notandum in hoc verbo, quod pares habent syllabas tres personae, 'āio äis äit', quod in alio huius coniugationis verbo non invenis, et quod paenultima primae; solius personae producit, quae sola i habet loco consonantis; unde tertia quoque pluralis, quae solet a prima fieri, similiter i consonantem habens producit paenultimam; quod autem in aliis corripitur, ostendit usus. Virgilius in I Aeneidos:

Sic äit et dicto citius tumida aequora placat.

[et Naevius:

An nata est sponsa praegnans? vel äi vel nega;
nam nisi corripiatur a, iambus stare non potest.] invenimus tamen tertiam personam praeteriti 'ait', quasi a prima 'ai-aisti ait', quae in usu non sunt, unde neque perfecti neque plusquamperfecti nec futuri subiunctivi in hoc verbo declinatio invenitur. potest igitur etiam 'ait' praesens pro praeterito accipi.

53 Supina in 'xi' quidem terminantium secundum supra dictam regulam in || 'ctum' exeunt: 'vinxi vinctum' et 'sanxi sanctum', 'sancivi' vero 'sancitum', unde Lucretius:

Quod porro nequeas, sancitum quandoquidem extat.

In 'si' vero praeteritum finientia l vel r antecedentibus mutant eam in 'tum' in hac coniugatione et faciunt supinum, ut 'farsi fartum', 'fulsi fultum', 'sarsi sartum', unde et 'sartores' et 'fartores', et ex his composita 'confercio confertum', 'refercio refertum' - Cicero in II Tusculanarum:

Tum iecore opimo farta et satiata -;

54 alia vero in 'si' desinentia supra dictam regulam servant, id est generalem in 'si' desinentium: 'sensi sensum', 'rausi rausum', unde Lucilius in XVIII:

Rausuro tragicus qui carmina perdit Oreste.

2 aibatⁿ K ortum aibant *Bothius* ortam *Ribbeckius* 3 pro age-
bant *D* pro aiebatⁿ K notandum est K 4 haben^t *Rr* habet *B* 5 innenes
GLK 7 pluralis aiunt quae *D* i ex u ni f. corr. K "habens 'consonan-
tem *G* 8 *Verg. Aen.* I 142 10 dicta *R* 11 *Naevius]* v. supra p. 541, 20 neuius
Rd ennius *BHGLK* 12 praegnans *RB* priguans *GLK* 13 a, iambus] ai. ambus
Dd tamen etiam tertiam *K* 14 sunt] est *GLK* 15 neque praeteriti perfecti *G*
plusquamperfecti nec om. *G* 16 praesens in *mg.* add. *K* pro add. *bd* 18
unxi unctum *H* et om. *GLK* del. r sanxi *K* sancitum *D* post sanc-
citum: unde — sancitum add. r 19 *Lucretius H* *Lucret.* I 588 20 Quid *Lu-*
cretius nequas *B* nequeant *Lucretius* sanctum *L* extat] ex corr. extat *B*
exstat *H* 21 eam] ea* *H* 22 supinum in *mg.* add. *K* 23 unde sartores *GLK*
h
is *R* eis *D* 24 confertio *Rr* confertio *D* confertum refercio add. r refer-
tio *DH* *Cic. Tusc.* II 10, 24 in conversione *Promethi soluti Aeschylti* secunda
Rr 25 Tunc *GLK* optimo *BHGLK* satiata] r satiata *R* satiata *D* sati-
tiata *G* satia^o *L* 26 servant regulam *GLK* 27 *Lucil. sat.* XVIII 8 *Dous.*
9 *Gerl.* in XVIII om. *G* 28 rauscro *K* rausero *B* traicns *H* perditio
resto *B* oreste] r orestae *RHGL*

p. 907. 908 P.

p. 511. 12 K.

'haurio hausi haustum' differentiae causa assumpsit t, quamvis et aspiratione differat; 'saepsi' vero 'saeptum' secundum proportionem in supra dictis expositam facit. 'veni ventum' et 'aperui apertum' faciunt, sicut 'pario partum' et omnia ex *ois* composita: 'advenio adventum', 'convenio conventum', 'comperio compertum', 'experior expertum'. alia vero omnia, 54 quae tam in 'vi' quam in 'ii' terminant | praeteritum perfectum, in 'itum' faciunt supinum paenultima producta tam in hac quam in aliis coniugationibus, ut 'audivi' vel 'audii auditum', 'munivi' vel 'munii munitum', 'scivi' vel 'scii scitum', 'arcessivi' vel 'arcessii arcessitum', 'cupivi' vel 10 'cupii cupitum'. 'excipiuntur in 'eo' desinentia et disyllaba aliarum coniugationum, quae paenultimam supini corripunt, ut 'eo ivi' vel 'ii itum', 'adeo adivi' vel 'adii aditum', 'praetereo praeterivi' vel 'praeterii praeteritum', 'queo quivi' vel 'quii quitum', 'sino sivi' vel 'sii situm', 'lino livi' vel 'lii', quod in rarissimo usu est, 'litum'. 'cicio' quoque 'civi' vel 'cii 15 citum' corripit paenultimam, quando vero a 'cio cis' quartae coniugationis est, producit eam. 'pono' quoque, quod antique 'posivi', in frequenti autem usu 'posui' facit praeteritum, corripit paenultimam in supino 'positum'. 'veneo' quoque secundum analogiam 'venitum' debet facere supinum, pro quo magis 'venum' in usu est.

20 Et supra dicta omnia auctoritate veterum comprobantur, sicut iam superius ostendimus, rursusque referamus || in memoriam. Virgilius in VIII:

O mihi praeteritos referat si Iuppiter annos.

idem in VIII:

25 Amphitryoniades armenta abitumque pararet.

idem in V:

Hos aditus iamque hos aditus omnemque pererrat.

idem in X:

Morte obita qualis fama est volitare figuras.

1 adsumpsit B 2 sepsi BDGLK septum RBDGLK 3 aperui] r aperio R 4 ex his K .5 comperio comperio K et experior D 6 quam] tam, in mg. uel quam G

8 munui uel muni* (ex munitum *ni f. corr.*) munitum Rr 9 siui H uel arcessii om. D arcessitum arcessiui uel arcessii arcessitum cupiui B 11 iui vel ii] r ii uel i R 12 adii uel adiu r additum Rr 13 quaeo H queo D siui (u) L 14 lii litum quod BGLK

15 cis** H 16 antiqui B posivi] bh possiui BH 18 Venco secundum Rr

19 usu* H 20 ueterum auctoritate B uerum^{lo} Rr 21 Rursusque referamus B Verg. Aen. VIII 560 22 VII. K 23 Iuppiter] r Iupiter RDL 24 Verg. Aen. VIII 214 VIII] eodem B VII. G 25 amphitryoniades B amphitryonides G

amphitryoniades K amphitryoniades H amphitryona desarmenta (i) L habitumque RrD habitumque B cum Rom. bitumque Pal. parare B parabat Med. pararent Rom. 26 idem om. D Verg. Aen. V 441 Nunc hos nunc illos (nunc illos nunc hos Rom.) aditus omnemque pererrat (pererrat Rom.) et sic h. versus h. l. laudatus totidem verbis legitur Aen. XI 766 27 aditus] rd additus R auditus D iam que R' ianque G iamque hos aditus in mg. add. K aaditus (u) D 28 Verg. Aen. X 641 cf. lib. VIII § 31

Ovidius in IIII fastorum:

Sol aditus, quam quaeris, ait, ne vana labores,
Nupta Iovis fratri tertia regna tenet.

idem in heroidibus:

Tempore quo nobis inita est Cerealis Eleusin.

Terentius in hecyrā:

Nam cum compressa est gnata, forma in tenebris nosci
non quita est.

Iuvenalis in IIII:

nam coitus iam longa oblivio vel, si
Coneris, iacet exiguus cum ramice nervus.

55 antepaenultima quoque in futuri temporis participio idem comprobatur. Virgilius in II:

Si periturus abis, et nos rape in omnia tecum.

Lucanus in V:

tum lurida pallens

Ora tulit vultu sub nubem tristis ituro.

'cio cītus' correpta paenultima, ut diximus, facit. Statius in III Thebaidos:

Atque hinc ingenti Capaneus Mavortis amore
Excitus et longam pridem indignantia pacem
Corda tumens;

a 'cio' vero 'cītus' paenultima producta, ut Virgilius in III Aeneidos:

At genus e silvis Cycloperum et montibus altis
Excitum ruit ad portus et litora complet.

'sinor sītus' et 'desinor desītus' paenultima correpta Cicero pro Cor-

- 1 Ovid. fast. IIII 583 sq. II III. Rr XVII. G VII. HLK 2 ^o aditum GLK
quem K ne in litura h 4 Ovid. heroid. 4, 67 eroidibus GL erōidibus K 5 uobis v.
l. codd. Ovid. inita] uisa vel noti codd. nonnulli Ovid. coerealis leusin Kk caerealis leu-
sid GL Eleusis libri Ovidiani tantum non omnes 6 Ter. hecyr. IIII 1, 57 in hecyrā
om. G haecyra R haecira D echira LK echyra B 7 cū ^o p̄ssa Rr compressa
DHGLK nata § 40 cum Bemb. Bas. a forma K 8 quita. Iuvenalis GL 9
Iuv. sat. IIII 10, 204 sq. 10 coituitus K sic honeris Rr sic oneris B 11
coneris] conuersi Pith. conetur codd. aliquot dett. Iuv. 12 participio corripitur.
Idem h idem] r Idem B id est R Verg. Aen. II 675 13 in II. in mg. add.
K 14 ab his D no* H 15 Luc. Phars. V 549 sq. 16 tum om. GLK
17 nubes libri nonnulli Luc. itero Rr itura cod. Luc. Tigur. 18 Stat. Theb.
III 598 sqq. in III Thebaidos om. G IIII. LK tebaidos K 20 hic spscr.
K 21 p^odem K 23 ut om. D Verg. Aen. III 675 sq. UI. K IIII. B
24 e] in G syluis Rr cycloperum GK et] e Med., ubi hic versus in marg.
add. est et Pal. 25 at Med. littora D littora H eplet D complet RGLK
complet B Med. 26 correpta spscr. K Cic. pro Cornelio or. I fr. v. § 40
cornilip K

p. 908. 909 P.

p. 513 K.

nelio in I: coeptum igitur per eos qui agi volebant, desitum est per hunc qui decessit. idem in I rhetoricon: et si non ab eo, quod in proximo desitum erit, deinceps incipietur. inde etiam 'situs' dicitur pro 'neglegentia'. Virgilius in VII:

5 Sed te victa situ verique effeta senectus.
idem in II georgicon:

mutatamque insita mala

Ferre pirum,
et in III eorundem:

et paribus lita corpora guttis.

10 ideo autem diximus disyllaba in 'vi' desinentia secundae vel tertiae coniugationis in supinis vel participiis praeteriti corripere paenultimam, quia, sive disyllaba sint quartae, producant, ut 'scio scitus', sive ultra duas syllabas alterius quoque coniugationis [producantur]: 'arcessivi arcessitus', 'cupivi cupitus', nisi sint a disyllabis composita, ut 'insitus', 'incitus', 'illitus'.
Lucanus in VIII:

Illita tela dolis nec Martem comminus usquam
Ausa pati virtus.

Virgilius in XII:

quatit ungu||la cursu

15 Incita nec domini memorum proculcat equorum.
similiter 'impositus, propositus'. Iuvenalis in I:

Si te propositi nondum pudet atque eadem est mens.

Virgilius in III:

25 Inpositis auro dapibus.

praeterea notandum, quod 'sepelio sepelivi' vel 'sepelii' 'sepultum' in fre-

1 ceptum *HG* 2 *Cic. de invent.* I 20, 28 rethoricon *HGLK* non habeo *B*
3 eo quod in proxime *Cic. Virceburg.* eo quo in proximo *in ras. et ex corr. Paris.*
eo in quo proxime *Ciceronis codd. plerique (deficit Leid.)* 4 *Verg. Aen.* VII 440

5 effeta] *k* effeta *G* effecta *BL* affecta *K* effata (*prius a eras. vel in ras.*) *Rom.*

6 *Verg. georg.* II 33 *sq.* 7 mutatamque *Dd* ^{ta} mala *D* 8 fere *Kk* pirum.
Idem georgicon .III. eorundem. et *B* 9 et *add. r* *Verg. georg.* III 99 10
lita* *K* 13 sint disyllaba *K* 14 arcessitus accersivi accersitus cupivi *B*

cupi ^{ui} *Rr* 15 cūposita *D* incitus] *d om. RDH* incitus, *in mg.* illicitus ⁱ *γ, G*
uel incitus

illicitus *L* inquitus *K* illitus incitus *B* 16 *Luc. Phars.* VIII 382 *cf. § 40* in
VIII *om. G* VIII. *B* 18 ausapienti ^{ati} *Rr* 19 *Verg. Aen.* XII 533 *sq.* crebro

super (*sic Med. m. alt.*, crebros notant *m. pr.*) ungula pulsu (cursu *Verg. Goth.* 2)
Incita *etc.*, qui *l. hic contaminatus est cum parte altera v. Aen.* XI 875 cursu quatit
ungula campum XII] *om. BHG* VIII. *hg* (*cf. Verg. Aen.* VIII 596 Quadrupedante
putrem sonitu quatit ungula campum) VII. *K* 21 *ad v. 534 cf. lib. VII § 78*

memorum *add. r* proculat *Rr* proculquat *K* equorum *D* 22 propositus *add. b*

Iuw. sat. I 5, 1 in I *om. G* 23 proposita ⁱ *H* prositi ^{po} *K* adque eandem
schol. Iuw. 24 *Verg. Aen.* III 355 tertio I III. libri 25 Impositis *RBHGLK*

p. 009. 10 P.

p. 513. 14 K.

quentiore usu est supinum, antiquissimi etiam 'sepelitur' dicebant; unde Cato in *Thermum*: mortuus est, sepelitus est. 'salio' quoque 'salivi' vel 'salii saltum' facit, unde Virgilius in VI:

Cum fatalis equus saltu super ardua venit
Pergama.

idem in XI:

At medias inter caedes exultat Amazon;
solent enim frequentativa plerumque a supinis vel participiis praeteritis nasci.
57 'salio sallitur' facit, 'sallo salsum', quomodo 'vello vulsum'. Sisenna: sic in eam paludem multi piscium sallientorum causa a navibus semionustis commeant, a 'salio' 'sallientorum' dixit, non 'sallentorum'. Sallustius vero in III historiarum: parte consumpta reliqua cadaverum ad diurnitatem usus sallerent, 'sallerent' dixit a 'sallo', non a 'salio'. similiter Lucilius in VIII:

Sallere muraenas, mercem in || frigidaria ferre.
inde etiam participia futuri 'salliturus' et 'salsurus'. Novius:
salliturus istaec est, mittam salem.

Mummius:

istaec sum multo sale

Salsurus.

sed et praeteriti participium 'sallitus' et 'salsus'. Cornelius Severus

1 usu est *add. d*. Supinum antiquissimi *B* 2 *Caton. in Thermum or. fr.: cf. lib. VIII § 12 Meyerum l. l. p. 73* termum *D* thermo *B* est *om. B*
sepelitus *L* quoque *om. G* 3 *Verg. Aen. VI 515 sq.* VI] sic ni *f. R ante corr. et H, ubi tamen numerus non satis dilucide apparet, ut etiam III legi possit III. Br VII. G VIII. D* 4 equus *D* ecus *Med.* equus *Kom.* saltus *Pal.* 6 *Verg.*

Aen. XI 648 7 ad *D* intercedes *K* caedæ *H* exulter *Dd* exul-
tata mazon *B* 8 frequentiva *K* 9 salitum *Rr* sallum *D* faci *B*
salsum] b salsum (?) *B* salsum (l) *K* . . . *L. Cornelii Sisennae hist. lib. inc. fr. p. 316 Kr. fr. 12 p. 376 Roth.* sisenna * sic in (.) *R* sisenna sic; in *r* 10 eam]

eadem *G* eadem *H* puludem *K* sallientorum *Rr* sallentorum *G* sallentorum *H*
sallentorum *l* 11 semionusti *coni. Rothius* comeant *K* salio *L* salliendo-
rum *Rr* sallentorum *L* 12 sallentorum *L* *Sall. hist. III 7 p. 206 Kr. cf. Diom. p. 372 P.:* Sallustius historiarum quarto ait; reliqua cadavera ad diurnitatem usus sallerent (sic ex *codd. legendum est secundum H. Keitium*) uero *om. GK* in tres

III. *D* in *I. G* in *II. K* 13 *sallerent (p) *B* salerent *H* sallerent] *h om. RBDHGLK*
psallerent *al. m. in R* 14 salio *Rr* *Lucil. sat. VIII 8 Douc. 7 Gerl.* 15 *sal-
lere (p) *B* muraenas *libri* mercedem in frigidaria frigidaria *G* frigidaria *RBDK*

16 unde *r* salsurus *K* Novius] *B Krehtius* nonimus *Dresd. 2 Krehtii*
neuius *Hr Beideld.* lucius *R* lucius *L Darmst. b* incui *D Darmst. a* liuius *K Lips. 1*
Krehtii Sallustius Lips. 2 eiusdem. Naevii inc. fab. fragm. 19 Both. l. l. p. 24, Novii
inc. fab. fr. p. 183 Munk., assentiente Klussmanno Naev. vit. et vell. p. 189, XIII p.
230 Ribb. 17 istec e salliturus *Barb.* Istic est salliturus si mittam salem vel
istic est salliturus: Mittam salem? *Ribbeckius* ista haec *DH* isthec *K* ista hac, ut
vid., voluit h 18 *Mummi atell. inc. fr. p. 185 Munk., fr. II p. 231 Ribb.* 19
ista et sum *D* 21 et] etiam *HK* participium *G* cornilius *K* Cornelius *Severus*
in VIII de statu suo] *cf. I. Beckerum in act. antiq. Marburg. a. 1848 n. 74 sq.*

p. 910 P.

p. 514 K.

in. VIII de statu suo: ad quem salliti pumiliones afferebantur. 'ambio' ab 'eo' compositum solum mutavit paenultimam e in i; itaque in 'io' quidem desinentium regulam servavit in participio et in supino, quippe producta paenultima: 'ambitus ambita ambitum', in nomine autem sive vocabulo rei, differentiae causa in 'eo' terminantium regulam servans, corripuit paenultimam 'ambitus' - ut Ovidius in I metamorphoseon:

Iussit et ambitae circumdare litora terrae.

Lucanus in I:

laetalisque ambitus urbi

10 Annua venali referens certamina campo -,
quamvis Scaurus in utroque similem esse tenorem putavit. sed Velius Celer respondens Hadriano imperatori per epistolam de hoc interroganti, declinatione et tenore 'ambitus' nomen a participio ostendit discerni, quod usu quoque, ut ostendimus, confirmatur. | ||

Bernhardium hist. lit. Lat. p. 408 sq. ed. ult. VIII (rerum Romanarum sc.): distractos adque salitos pumiliones | Aspernabantur vel VIII: distractos adque salitos | Pumiliones aspernabantur coll. Diomedē p. 372 P. Beckerus l. i. n. 75 p. 504 sq.

1 salliti om. G pomiliones H pomiliones afferebantur Rr 2 penultima
L 3 quidem om. G 5 terminantium in eo K 6 penultimam i RB ambitus om. G Ovid. metamorph. I 37 metaphōr' L 7 circumdare GLK

littora Rr litore Dd 8 Luc. Phars. I 179 sq. 9 laetalisque RBGLK
laetalisque Voss. AB urbi BH cum Lucano urbis RDGLK Luc. cod. Hulstian. et Remens. pro v. l. 10 certamina] ex corr. H certamine GLK 11 Scaurus] est Terentius Scaurus, qui hanc quaestionem tractasse videtur in arte sua grammatica, cf. Graefenhanium hist. phil. IIII 88 sq. 99 sq. uellius D Velleian Celerem hunc grammaticum vocant vv. dd. secundum edd. inde ab α, veluti Falsterus mem. obsc. p. 168 Graefenhanius l. i. p. 99 12 adriano BDGLK aepistolam K 14 quod] r quo R

Artis prisciani viri eloquentissimi grammatici caesariensis doctoris urbis romae constantinopolitanae lib. X. expl. | Exp. lib. X de uerbo. incip. lib. XI. de participio R ARTIS PRISCIANI VIRI ELOQUENTISSIMI GRAMMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLITANAE LIBER .X. EXPLICIT DE VERBO | INCIPIT LIBER VNDECIMVS DE PARTICIPIO. B explicit lib. decimus de uerbo. Incip. lib. (lib. om. K) undecimus de participio HGK explicit liber X de uerbo. (L) incip. lib. XI (incip. X I) de participio. sed primum de eo quod participium tertio (tercio I) loco debet esse et quod alii nomen esse alii uerbum putauerunt. (add. I) DLI

LIBER VNDECIMVS.

p. 909—11 P.

p. 515 K.

DE PARTICIPIO.

I 1 Qui tertio loco participium posuerunt, rectius fecisse videntur. cum enim nomen et verbum primum et secundum tenuerunt locum, participium, quod ex utroque nascitur, sequentem iure exigit. quaesitum est tamen, an bene separaverint id ab aliis partibus grammatici et primus Trypho, quem Apollonius quoque sequitur, maximus auctor artis grammaticae. stoici enim quomodo articulum et pronomen unam partem orationis accipiebant, infinitum articulum vocantes, quem grammatici articulum, eique adiungentes etiam infinita nomina vel relativa, quod etiam Didymus facit tractans de Latinitate (finitum autem articulum dicebant idem stoici, quod nunc pronomen vocamus finitum, quod et vera ratione solum pronomen est dicendum. ergo Romani || quoque artium scriptores stoicorum secuti magis traditionem pronomina finita dixerunt et infinita; nam articulos non habent) -, sic igitur supra dicti philosophi etiam participium aiebant appellationem esse reciprocam, id est ἀντανάλαστον προσηγορίαν, hoc modo: 'legens est lector' et 'lector legens', 'cursor est currens' et 'currens cursor', 'amator est amans' et 'amans amator',

3 locū ex loquē corr. B 4 ex utro R 5 separauerunt BDHGK grammatici et BH, idque assecutus est ten Brinkius in *Mnemosynes* t. II 1853 p. 54 sq. grammatici. et RDGKhl grammatic*. et L 6 tripho RBGLK cf. de *Velsenium Tryphonis gramm.* Alex. fr. p. 33 appollonius RHGLK Apollonius praesertim in libris IIII περὶ μερισμοῦ τῶν τοῦ λόγου μερῶν et περὶ μετοχῆς seu περὶ μετοχῶν hac de re disputasse censendus est; nunc cf. de *syni.* I 3 p. 15, 20 sqq. Bk.; eius de participio doctrinam attigerunt *Lerschius Sprachphil.* II p. 130 sqq. *Graefenhanus hist. phil.* III 113 sq. *Skrzeczka die Lehre des Apollonius von den Redetheilen Regiom.* 1853, 4. p. 7 sq. artis om. B 7 grammaticae] l grammatic* L stoici] cf. *Apollon. de pron.* p. 4 B sqq. coll. *Prisc. lib. XVII § 52 Classenio primord. gramm. Gr.*

p. 75 sq. R. *Schmidtio stoicorum gramm.* p. 39 sqq. 45 sq. 8 accipiebant H quem ex quam corr. D articulum] in mg. add. K articum B 9 adiungentes H infinita nomina ex corr. k 10 dydimus RH „dy„dimus G didimus DLK

Didymi de Latinitate fr. 2 p. 347 fragm. ed. M. *Schmidtus* cf. *lib. I § 20* lani-
tate Rr 11 uocamus **finitum (in) B quod ue**ra (te) Dd 12 ergo add. k

13 secuti **** magis(quoq;) B tradiciōnem Rr 14 nam] b non B 15 ANANA-
KΛΑCΤON HGL ἀντανάλαστον προσηγορίαν] om. D ANANAΓΚΛΑCΤON ΠΡOC ICΤO-
PIAN D ANANAΚΑΑCΤON ΠΡOOCΗCOPIAN K 16 ΠΡOCΕΓOPIAN r ΠΡOCΕΓΩΠIAN R ΠΡOCICO-
PIAN B legens id est K

p. 911. 12 P.

p. 516—17 K.

vel nomen verbale vel modum verbi casualem. unde videntur nostri acci-
visse inter verba | gerundia vel participialia, cum videantur ea diversos
assumere casus. ideo autem participium separatim non tradebant partem 2
orationis, quod nulla alia pars orationis semper in derivatione est nullam
5 propriam positionem habens, nisi participium; ceterae enim partes primo
in positione inventae sunt, ad quam etiam derivativa aptantur.

Omnis enim pars orationis quocumque modo derivativa vel in eadem
notione sive definitione primitivi sui accipitur et eandem habet ei divisio-
nem et eadem accidentia, vel in aliud, quod iam ante erat suppositum in
10 propria naturali positione, unde etiam derivativum propter similitudinem
eius, quod iam erat ante ex se ortum, ei addebatur, ut 'pater' nomen et
'paternus' nomen, similiter 'rex' et 'regalis', 'taurus' et 'taurinus' no-
mina: quidquid enim accidit primitivo, accidit etiam derivativo. 'ferveo'
verbum et 'fervesco' verbum, similiter 'facio' et 'facesso', 'video' et 'viso'
15 verba sunt ab eodem in idem. sed etiam 'bene', 'male' derivata adver-
bia a nominibus ab alio ad aliud ad similitudinem nata sunt ante in pro-
pria positione inventorum, ut 'paene', 'nempe', 'fere'; haec enim a se
orta sunt: quidquid enim accidit his, accidit etiam illis et, quod suum est
adverbiorum, per omnia verba percurrunt. quantum ergo ad hoc, id est 3
20 quod in primitivis et in sua positione non inveniuntur participia, videntur
stoici bene fecisse. sed rursus prohibet ea esse nomina temporum diver-
sorum assumptio, quae fit in propriis transfigurationibus ad similitudinem
verborum. sed si quis dicat, quod nomina quoque multa inveniuntur
tempus significantia, respondebimus, quod hoc interest inter participia et
25 nomina temporalia, quod nomina illa nihil aliud significant nisi ipsum tem-
pus per se, ut 'annus', 'mensis', 'dies', 'meridies', 'hodiernus', 'hester-
nus', 'crastinus', nec in propriis sunt transfigurationibus; participia vero
actionem vel passionem aliquam in diverso fieri tempore demonstrant, non

3 adsumere B partem ex partes corr. D 4 nula Rr 5 ceterae r

caetere H prima L prima G primo in positione] *Heidelb. teste Krehlio*
primo inpositione libri mei prima in positione Lips. uterque et Dresd. 2 Krehlii,
Krehlius II 537 6 derivativa vel in ea aptantur R 7 modo derivata L modo
derivata GK eadem notatione (ti?) R eadem notatione K eandem notationem BGL
8 definitionem BL definitionem G sui add. r habet ei** (us) R
"divisionem" ei K 9 erat ei suppositum R 11 ante ** se (ex) L 12

paternus. Similiter G regalis K 13 Quicquid RBDGLKh accedit K acce-
dit L accedit LK 14 verbum et et K 15 sed] Sic B et male GLK

malae R derivativa r derivativa BDH 16 aliud H nate B in ^{propria} prima Rr

17 pene (sic) add. r nempe L nimpe K nempe k ferme K 18 hortae D
Quicquid RBDGLK quod] r quo R 20 et add. r 21 esse B 22 as-
sumptio L adsumptio B fit om. G transfigurationis Hh 23 quoque in mg.
add. K 26 per quem se Rr menses K haesternus Rr haesternus H

27 vero] vero K vero vel L vel G 28 tempore fieri B

p. 912. 13 P.

p. 517. 18 K.

tempus ipsum per se, et quod eos sequuntur casus, quos et verba, ex quibus nascuntur, et quod verborum significationes habent et quod pro verbo ponuntur, quorum nihil est suum nominis.

Omne enim nomen a quocumque verbo natum vel genitivum sequitur casum vel dativum figurate per compassionem, quam Graeci *συμπάθειαν* 5 vocant, ut 'amicus illius', 'speculator illius', 'auditor illius', 'victor illius', et dativum, ut 'amicus illi est', 'lector illi est', 'speculator illi est', 'victor illi est'. et nota, quod plerumque substantivum verbum, quod Graeci 4 *ὕπαρκτηκόν* vocant, solet adiungi huiuscemodi figurae. inveniuntur tamen pauca etiam ablativum sequentia, ut 'dignus illa re', 'mactus virtute', accusativum vero figurate: 'exosus bella', 'praescius futura'; participiorum enim loco videntur posita illorum constructionem servasse. verba autem et participia genitivo vel dativo vel accusativo vel ablativo solent associari: 'miseror illius, miserens illius'; 'parco illi, parcens illi'; 'oro illum, orans illum'; 'careo illo, carens illo'. et activa quidem plerumque accusativum 15 sequuntur, passiva vero ablativum vel dativum figurate, genitivum vero admodum pauca. sed de his, si deus annuerit, cum de dispositione vel constructione partium orationis scripserimus, id est *περὶ συντάξεως*, exponere latius conabimur.

5 Ergo si verborum servaverint consequentiam, participia sunt, sin amissis temporibus casus quoque, quos nomina solent verbalia sequi, attrahant, transeunt in ea, ut 'amans illum' participium est, 'amo' enim 'illum' dicimus, 'amans' autem 'illius' nomen, ut 'amator illius'; itaque et tempus amittit et comparisonem assumit, ut 'amantior amantissimus'; 'acceptus ab illo' participium, quia et 'accipior ab illo', 'acceptus illi' nomen, ut 'amicus illi', ideoque tempore quidem caret, comparisonem vero asciscit, ut 'acceptior acceptissimus'. et ea quidem sunt, quibus osten-

1 et * quod eos *** (eos) L secuntur RB sequuntur K 4 nomen *add. r* 5 *ΚΥΝΤΑΘΙΑΝ RDHLk CINTIATHIAN G CYNTHIAAN K CINTIATHAN B* 6 uocant ***** ut L 8 nota plerumque B 9 *ὕπαρκτηκόν* om. D *ΥΠΑΡΚΤΙΚΟΝ d ΥΠΑΡΚΤΗΘΟΝ B* huiusmodi Rr figurae (1)

L 10 mactus] h aactus H Accusatiuo D accusatiuo BH accusatiuo accusatiuo uero Rr 11 figurate H pcius Dd 13 datiuo ***** uel (figurate?) K

associari] adsociari B adiungi GLK ut miseror G 14 miserans Dd miserans H miserens illius] om. R miserans illius Br parceps Rr 16 secuntur R

secuntur casum, Passiva B figuratae H genitum B 17 admodum H admodum BL de dis positione Rr 18 *περὶ συντάξεως* om. D *ΠΕΡΙ ΚΥΝΤΑΘΕΟΣ add. d ΠΕΡΥ. CY*

ΝΤΑΘΕΩC G ΠΕΡΥ ΚΥΝΤΑΘΕΟΣ L ΚΥΝΤΑΘΕΟΣ BH ΚΥΤΑΘΕΟΣ Rr ΚΥΝΤΑΘΕΩC K 21 amissis Gg solent ex ***ent mut. B uerbalia om. B 22 attrahant B

at K attrahant R 23 nomen est ut H 24 adsumit B 25 participium quia s. dicimus Dd illo acceptus Rr 26 et comparisonem GLK comparisonem B uero om. HGLK 27 associuit G adsciuit B ut om. GLK

p. 913. 14 P.

p. 518. 19 K.

ditur participium aliud esse quam nomen. verbum autem id esse non potest, cum casus habeat et declinationes et genera ad nominum formam; nullum enim verbum haec habere potest.

Itaque cum et verbi quaedam sua prohibent hoc esse nomen, id est
 5 tempora et significationes, et nominis propria prohibent esse verbum, id est genera et casus - quaecumque enim pars orationis habet genera apud Graecos vel Latinos, habet et casus, et quaecumque habet casus, habet et genera, exceptis paucis indeclinabilibus -, mansit participium medium inter nomen et verbum. unde rationabiliter hoc nomen est ei a grammaticis
 10 inditum per confirmationem duarum partium orationis principalium. nec solum participium non ab aliqua propria vi, sed ab affinitate nominis et verbi nominatum est, sed aliae quoque quinque partes orationis non a sua vi, sed ab adiunctione, quam habent ad nomen vel verbum, vocabulum acceperunt: 'pronomen' enim dicitur, quod pro nomine ponitur, et 'adver- II 6
 15 bium', quod verbo adiungitur, et 'praepositio', quae tam nomini quam verbo praepositur, et 'coniunctio', quae coniungit ea, et 'interiectio', quae his interiacet. unde est dicendum, quod, si non sit nomen et verbum, nec alia pars orationis constare poterit. itaque quibusdam philosophis placuit nomen | et verbum solas esse partes orationis, cetera vero admini-
 20 cula vel iuncturas earum, quomodo navium partes sunt tabulae et trabes, cetera autem, id est stuppa et clavi et similia vincula et conglutinationes partium navis [hoc est tabularum et trabium], non partes navis dicuntur. sed est obiciendum ad hoc, quod cera et stuppa non ex eadem constat materia, ex qua tabulae et trabes, coniunctiones autem et praepositiones
 25 et similia ex eadem sunt materia, ex qua || et nomen et verbum constat, hoc est literis et syllabis et accentibus et intellectu. itaque etiam per se 7

1 participium *G* autem *om. L* 2 potest] *h* potens *H* cum et casus *B*
 supradicta
 3 verbum haec *K* 4 sui *GL* 5 et nomina *Rr* prohibent *Dd* prohibent hoc
 esse *B* 6 post genera: apud — genera *om. R add. r* 7 vel] et *Br* casus
 quaecumque *G* casus (u) *B* habet genera *Dr* 9 est et a *Rr* 10 nec] *n*
K 11 ab alia *Rr* post *ui* sed ab *sqg. usque ad* *ui* sed ab a *D* omisa in
mg. add. d sed affinitate *GL* 12 sed et aliae *Bd*. 13 abiunctione *Hh*
 a
 quem *Rr* vel] *add. r* et *L* 14 acciperunt *K* ponitur] dicitur *D* post po-
 nitur *sqg. usque ad* praepositur in *mg. add. K* 15 verbo] *d* nero *D* quae]
 quod *GL* 16 quae] quod *GL* coniungit *R* interiectio] *l* interiectio *L* 17
 si
 quod non *Rr* 18 ne alia *Rr* potuerit *Rr* quibusdam philosophis] quos *l*.
Lerschius Sprachphilosophie d. Alten II 51, *cai hoc loco dialectici* (v. lib. II § 15) *in-*
telligendi esse videntur; aristoteles spscr. k *ex Ammonio ad Aristot. de interpret. p. 99*
ed. Brandis comm. h. l. petitum esse indicavit idem Lerschius l. l. p. 51 sq. 19 ad-
 minucula *R* amminucula *DHGLb* 20 iuncturas] *r* coniunturas *R* inbes *Rr*
 21 id est cera stuppa *B* stupa *G* conglutinationes *B* 22 partium] partici-
 pium *Rr* trabium et tabularum *H* trauium *B* 23 caera *HGL* coera *K*
 stupa *RG* ex *om. H* constant *D* 24 thrabes *Rr* 25 materia *G* qua
 nomen *G* 26 et litteris et *B* etiam *spscr. K* per in *litura B*

prolatae, quod partes sunt orationis, ostendunt. quid enim est aliud pars orationis nisi vox indicans mentis conceptum, id est cogitationem? quaecumque igitur vox literata profertur significans aliquid, iure pars orationis est dicenda. quod si non essent partes, numquam loco earum nomina ponerentur, cum loco cerae vel stuppae in navi tabula fungi non potest; invenimus enim loco adverbii nomen, ut 'una, multum, falso, qua', et pronomen similiter: 'eo, illo', et loco coniunctionis tam nomen quam pronomen: 'quare, ideo', et adverbium loco nominis, ut 'mane novum' et 'sponte sua' et 'euge tuum' et 'belle' et 'cras alterum'. sed si, quia compaginem videntur praestare nomini et verbo, non sunt partes orationis dicendae, ergo nec partes corporis debemus accipere nervos, quia ligant membra et articulos, quod penitus videtur absurdum. multo melius igitur, qui principales et egregias partes nomen dicunt et verbum, alias autem his appendices. quod autem participium nomen accepit a confirmatione nominis et verbi, nihil mirum, cum inveniuntur quaedam nominationes etiam ex abnegatione nascentes, ut 'neutrum' genus, quod nec masculinum est nec femininum, et 'infinitum verbum', quod personam non habet.

8 Participium est igitur pars orationis, quae pro verbo accipitur, ex quo et derivatur naturaliter, genus et casum habens ad similitudinem nominis et accidentia verbo absque discretionem personarum et modorum. ideo autem repertum est participium, quod nomini verbum adiungitur, sed non aliter, nisi sit nominativus casus ei personae adiunctus, secundum quam profertur verbum, ut 'facio ego bonus, facis tu bonus, facit ille bonus'. cum igitur flectas nomen in obliquos casus, verbum adiungi ei non potest intransitivum, id est ἀμετάβατον, hoc est in sua manens persona. nam μεταβατικά dicuntur, id est transitiva, quae ab alia ad aliam transeunt personam, in quibus solent obliqui casus adiungi verbis, ut 'misereor tui', 'moderatur imperator militibus': hic enim, quia ab alia persona ad aliam transit verbi significatio, utimur obliquis.

1 est enim *BDH* enim aliud *GL* 2 id] hoc *H* est *eras. in L* cogitationem] *r* cogitationes *R* 3 uox literalis *G* proferatur *BDEGLK* 4 est uerborum
add. d eorum *RBHLK* earum (earum *ex corr. d*) *Dd* 5 caerae *HGL* coere *K* vel] et *L* stuppae] *r* stupae *RGL* in navi in litura *h* naue *B* 6 una] *d* unum
D 7 illo]**** *G* 8 auerbiu[m] *D cf. lib. XIII § 17 XVIII § 298* 9 euge *ex euge corr. s. tuum*
B belle *Rr* belle tuum *dk* 12 quod] *r* quo *R* penitur *R* penitus *D* absurdum *LK* igitur faciunt qui *K* 13 qui] quam *R?* principales *et* egregias *Rr* dicunt nomen *B* autem in *lib. B* 14 Quo *r* accipit *B* ad confirmationem *Rr* confirmationis *D* confirmatione *d* nominationes] terminationes *G* 16 ex abnegatione *rdh* ex obnegatione *R* ab exnegatione *DHGLK* est *om. LK*
17 feminini *Rr* non *add. r* 20 discretionem *L* 21 reppertum *GLK* 22 secundum *Rr* 24 adiungi] *h* adiun *H* 25 id] hoc *R* ἀμετάβατον] *r* AMETABON
B ametabaion *R* 26 μεταβατικά] *h* ΜΕΓΑΒΑΤΙΚΑ *Rr* ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ *H* ΜΕΖΑΒΑΤΙΚΑ *G* uel ad
ad] in *G* 28 mesereor *G* misereor *H* moderator *B* hic] *r* Hoc *R*

p. 915. 16 P.

p. 520. 21 K.

Cum igitur sunt intransitiva, quia non possunt obliqui casus his adiungi, loco verbi subit participium, ut 'bonus homo loquebatur', 'boni hominis loquentis orationem audiui', 'bono homini loquenti dedi', 'bonum hominem loquentem audiui', 'bono homine loquente delectatus sum'; ubi 9
5 que enim participium loco verbi intransitivi accipitur. vocatiuus quoque, quomodo nominativus, intransitivis adiungitur, ut 'doctus loquens proficis' et 'docte loquens proficis' vel 'profice'. sicut igitur pronomen ideo est inventum, ut adiungi primae et secundae verbi personae possit - nomina enim tertiae personae coniungi volunt, absque vocativo casu, qui semper
10 secundae adiungitur personae -, sic participia inventa sunt, ut quod deest verbis, id est casus, compleant coniuncta nominibus.

Nec solum per obliquos casus est utile participium, sed etiam per nominativum. diversa enim verba absque coniunctione adiungere non potes, ut 'lego disco' vel 'doceo discis' non est dicendum, sed 'lego et
15 disco' vel 'doceo et discis': nam hoc proprium est tam transitivorum quam intransitivorum; participium autem si proferas pro aliquo verbo et adiungas ei verbum, bene sine coniunctione proferas, ut | 'legens disco' pro 'lego et disco' et 'docente me discis' pro 'doceo et discis'. contra autem 10
nomina diversa, si ad unum referantur, sine coniunctione oportet ea proferre, nisi si adiectiva geminantur, ut 'pius Aeneas', 'Marcus Tullius Cicero'; si enim dicas 'pius et Aeneas' vel 'Marcus et Tullius et Cicero', quasi de alio et alio dicis. accidentia vero sive adiectiva si geminabuntur, necesse est interponi coniunctionem, ut 'bonus et pius et iustus et fortis Aeneas'. verba quoque et participia si sequantur sese, egent coniunctione,
20 ut 'legit et scribit doctor', 'loquens et currens fecit'. nec mirum, propria, quae inseabilem substantiam demonstrant, ut 'Socrates', 'Scipio', nec non appellativa, quae secabilem [id est] generalem || vel specialem [quae dividi potest] substantiam indicant, ut 'animal', 'corpus', 'homo', 'taurus', 'equus', 'aurum', 'lapis', non egere coniunctione: diversae enim

1 non sunt ^{pos} Hh b 2 uerbo ⁱ Dd subit] r subit R loquebatur
D hominis] r homines R homini B 3 loquentis] h **quentes H bono] rd
boni RD bonoq̄ K 4 hominem in litura h audiui add. r homini R de-
lectatus] k dilectatus GLK 5 e+im (n) H in loco K Vocatiuis ^v Dd 6 doc-
tus ^{et} loquens H 7 igitur] enim G ideo om. GLK 9 coningi ⁿ Dd abque
Rr casu add. g 12 utile est B etiam per ex etiam pro corr. D 13 con-
iugatione ^{nc} Dd potes] h et in litura l potest RBHGK 14 post discis sqq. usque ad
discis add. rd 15 vel] et r Nam proprium hoc est K 16 pro aliquo uerbo
del. h 19 referantur L 20 nisi si] d nisi DH adiectiua G verba post
Cicero sqq. — Cicero add. g 22 geminabuntur] k geminabantur K 24 egunt H
25 curens ^r Dd 26 verba post inseabilem sqq. — secabilem add. r socratis
GK 27 nec non] r nec rell. appellatiua D inseabilem G **secabilem (in) HLLK
29 equus D equus K aurum ex iterato taurus corr. K

p. 916. 17 P.

p. 521. 22 K.

substantiae in uno coniungi non possunt. itaque cum dicam 'Publius Cornelius Scipio Africanus', non ego coniunctionibus: unam enim his indico esse omnibus substantiam. similiter 'homo est animal rationale, mortale, disciplinae capax', cum unam substantiam significo quamvis multorum communem, non ego coniunctionibus, quae diversas solent res coniungere; diversae enim substantiae in eodem esse non possunt. accidentia autem, quae substantiae iam ante suppositae accidunt, possunt esse diversa in eadem substantia, ut si dicam 'Marcus Tullius Cicero', quia una est substantia, non eget coniunctionibus, sin autem dicam 'sapiens et eloquens et felix Cicero', diversa ostendo accidentia in una substantia, itaque egent coniunctione. illud quoque admonendum, quod, quemadmodum coniungitur adverbium verbo, sic etiam participio. nec mirum, cum pro verbo ponitur, ut 'bene legens delectat' pro 'bene legit et delectat'.

Et quamvis ab indicativis derivantur verbis participia, potestate tamen et vi significationis omnes continent modos hoc pacto: 'exponens doce' pro 'expone et doce', 'utinam exponens docerem' pro 'utinam exponerem et docerem', 'cum exponens doceam' pro 'cum exponam et doceam', 'exponens docere volo' pro 'exponere et docere volo'. ergo eius obtinet vim modi, cuius verbo coniungitur; et in hoc quoque quantam habeat cum infinito coniunctionem ostenditur. infinita enim similiter cum ab indicativo nascuntur, pro omni accipiuntur modo: dico enim 'scribere me indico' pro 'scribo', 'scribere te impero' pro 'scribe', 'scribere me opto' pro 'utinam scribam', 'scribere volo, tum legere' pro 'cum scribam legere'. nec mirum in his una voce tam diversas inveniri significationes, cum in multis aliis quoque dictionibus hoc invenitur, ut 'circum' nomen et adverbium, 'eo' pro nomen et verbum et adverbium et coniunctio. similiter in aliis plurimis hoc invenis, sicut supra dictum est.

12 Igitur participium inventum est, ut nominativus quidem sine con-

1 substantiae *Rr* coniugi *D* dicom ^a *Rr* puplius cornilius *GLK* 2
africanus *K* his enim *D* 3 rationale] *r* rationabile *RBDHK* 5 res solent
G coniungere] *dh* coniugere *D* contigere *H* 6 diuersa ^o *Rr* enim] autem
BDHLK in eodem — substantiae *post* substantiae *om.* *G* 7 ^{sup}positae *Kk*
8 ut] *at* *GL* 9 egent *L* sin] si *L* ^d eloquens] *d* loquens *DGLK* 11. amo-
nendum *Kk* ammonendum *BDL* quemadmodum *Kk* quemadmodum *BL* coniun-
gitur] adiungimur *G* 12 verbo. sic *ex* uerbu sic *corr.* *B* participia *R* pro
add. *r* 13 bene] *d* dilectat *GLK* dilectat *GLK* 14 uerbis deriuantur *B*
potestate* (s?) *B* 15 ui] *B* doceo] *B* 16 doceo] *B* docerem, utinam
G 17 doceam, exponens] doceam. cum exponens *G* 18 Eius ergo *DH* obtinet]
rk optinet *RBHGLK* 19 coniunctionem cum infinito *GLK* 20 ostenditur *post*
infinita enim *repetit* *D del. d* 21 omnia] *B* 22 scribe] scribe** *K* utinam
scriberem *GLK* 23 scribere uolo] *r* scribere me uolo *R rell.* legere uolo. Nec

^{uoce}
K 24 unam tam *Rr* inuenire *GLK* aliis *om.* *K* 24 et nomen et *K* pro-
nomen] pronom *R* 27 inuenies] *B* 28 nominativus] *scripsi* cum (quam *K*) nomi-
natiuo] *RBDHGLK* ut cum nominatiuus sit *k* ut in nominatiuo *edd.*

p. 917. 18 P.

p. 522. 23 K.

iunctione proferatur cum alio verbo, ut 'legens doceo' pro 'lego et doceo', quae compositio intransitiva est, hoc est ipsam in se manere ostendit personam; obliqui vero casus participiorum ad hoc sunt utiles, quod non solum sine coniunctione proferuntur cum obliquis casibus nominum, sed etiam ad alias transeunt personas, ut 'docentis potior' et 'docenti respondeo' et 'docentem audio' et 'illo docente didici'. ergo nominativus et vocativus intransitivus solet esse, ut 'legens ego homo facio' pro 'lego ego homo et facio', et similiter vocativus: 'o homo bene legens fac', id est 'o homo bene lege et fac'; ceteri vero magis transitivi sunt, ut praedictum est, ut 'bellantis hominis misereor' pro 'bellat homo et eius misereor', 'imperanti homini oboedio' pro 'imperat homo et ei oboedio', 'docentem hominem audio' pro 'docet homo et eum audio', 'lucente sole video' pro 'lucet sol et video'. nisi si ipsa in sese faciat, id est *κατὰ ἰδιοπάθειαν* proferatur: tunc enim utimur consuetudine transitivorum, | quae *ἀλλοπάθειαν* significant, ut 'misereor mei legentis', 'praebeo mihi legenti', 'accuso me legentem', 'fruo me legente', et ad eum casum maxime coniunguntur, quem verba desiderant, ut supra dictum est: 'misereor tui', 'miserens tui'; ut 'invideo tibi', 'invidens tibi'; 'accuso te', 'accusans te'; 'dignor te illa re', 'dignans te illa re'.

20 DE ACCIDENTIBVS PARTICIPIIS SED PRIMVM DE GENERIBVS.

Accidunt autem participio sex: genus, casus, significatio, tempus, III 13 numerus, figura.

Genus masculinum, ut 'amatus', femininum, ut 'amata', neutrum, ut 'amatum', commune trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc amans'; nam commune duum generum et epicoenum in participio inveniri natura ipsa prohibet. cum enim verba, ex quibus nascuntur participia, pariter omnibus adiunguntur generibus: 'legit vir', 'legit mulier', 'legit mancipium', necessario participium, quod ex eo proficiscitur, eisdem generibus associa-

1 proferatur] r proferuntur *Rb* profe+ntur *B* 3 sunt *add. d* 4 oblicis *G*
 5 patior *Rr* 6 docente] loquente *G* didici] k dedici *K* 7 esse] ^{esse} *etiam Dd*
 8 est homo *Rr* 9 fac et lege *Dd* 11 imperanti] r imperatiui *R* oboe-
 dio] ^{uel au} oboedio *Gg* oboaudio *LK* *post.* oboedio: pro — oboedio *add. r* oboedio]
 uel au oboedio *Gg* oboaudio *LK* docentem — eum audio *om. DLK add. d* 12 homi-
 nem et audio *Rr* 13 si *om. HGK* ^{KATA ΙΔΙΟΠΑΘΙ} est. *AN.* proferatur *Dd* ΙΔΙΟΠΑΘΙΑΝ *RBH*
 TI
 ΙΔΙΟΠΑΘΙΑΝ *GL* 14 ΑΛΛΟΠΑΘΙΑΝ *Rr* ΑΛΛΟΠΑΘΙΑΜ *B* allopathiā *DGL* allo pathiā *H*
 allopadiam *K* 15 significat *B* ut *om. G* mei] r me *R* ^g lentis *Hh* 16 causum *Rr*
 - 18 tui et invideo *H* tui. Et invideo h ^{ig} acuso *G* donor *Rr* 19 et dig-
 nans *D* 20 DE ACCIDENTIBVS *inscr. BHGK* 23 femininum amata, neutrum amatum *G*
 25 epicoenum *GL* epicoe *K* epykoenū *B* inuenire *H* 26 proibet *D* 27 ^{ad}
 iunguntur *K* ut legit uir. *BGd* 28 proficiscitur *ex* proficiscatur *corr. H* ad-
 sociatur *B*

p. 918 P.

p. 823. 24 K.

tur. et siquidem in 'ns' desinat, quod fit in praesenti tempore, quod est etiam praeteritum imperfectum, sine dubio trium est generum commune ad formam nominum adiectivorum, quae cum in duas desinunt consonantes, trium sunt generum communia. sin vero in 'us' finiuntur masculina, pariter ad similitudinem adiectivorum in a finiuntur feminina et in 'um' neutra, quod fit in omni praeterito tempore et futuro. nec mirum ad formam adiectivorum haec dirigi, cum paene vim habeant participia quoque nominum adiectivorum; accidentia enim propriis vel appellativis nominibus significant, velut illa, ut 'bonus homo', 'scribens homo', et illud accidit et hoc 14 accidit: 'fortis Scipio', 'legens Scipio'. nec nos moveat, quod sunt quaedam verba, quae naturaliter ad mares pertinent vel ad feminas, quae videntur exigere, ut participia vel masculina sint solum vel feminina, ut 'futuo, nubo', 'futuens, nubens' - nam illud ad mares, hoc ad feminas pertinet solum -, sed illud attendamus, quod adeo | natura ipsius verbi et participii communis est trium generum, quod sive vituperationis causa sive 15 figurate licet maribus aptum verbum vel participium feminis quoque adiungere et contra facere, utputa 'bona anima futuit illam feminam' pro 'bonae animae vir'. ergo et 'bona anima futuens feminam gignit bonam animam' et 'bonum corpus futuens gignit bonum corpus'. nec vitiosam facio orationem, adiungens et feminino et neutro generi hoc verbum et participium, quod ad mares solos videtur attingere. et contra vituperationis causa possum dicere, ut Iuvenalis in I:

nubit amicus,

et 'nuptus vir', et figurate 'bonus mulieris animus nubit mihi' et 'nuptus est mihi'. ergo sine dubio omne participium vel in duas desinens consonantes trium est generum vel mobile, id est in 'us' masculinum, in 'a' femininum, in 'um' neutrum terminat. ||

1 quod^fdit Dd quod^{est} etiam Rr 2 imperfectum B dubio trium in *lit.* B
 4 communia Dd Si*(n) H finiatur H 5 in] ⁿ in, in *mg.* ^a ad, G 6 ad-
 iectivorum ad formam Gg 7 dirigi declinari Dd nominum quoque G 8 acci-
 dentia — homo ^d add. d enim propriis Rr appellativis D 9 illud Dd ^a occi-
 dit Dd 10 ^a occidit Dd 11 natu^raliter L 12 ut ⁱ add. k sunt Rr fe-
 mina RG 13 futuo R futuo GLK futuo B futuens GLK futuens B 14
 attendamus B adeo in *litura* k 15 participiis Rr vituperationis H 16
 figuratae] d figurae DGL liquet L femininis Brgl adiungere K 17 ut pote
 L futu^{it} Rr futuit GLK feminam] mulierem GL bonae animae] d bono
 animo D 18 animae. Vir ergo H Ego Dd futuens GLK 19 futuens ex
 futuens *corr. mg. rec. in B* futuens GLK 20 femino G genere RrD 21 solos
 mares G videtur solos B 22 *Iuv. sat.* I 2, 134 24 figuratae H 25 in
 duardinens consonantes Rr 26 est ^r add. d mobile G in a femininum ⁱ add. r
 27 neutrum terminat] d terminū ***** D

DE TEMPORIBVS.

Tempora coniuncta habent praesentis et praeteriti imperfecti, praeteriti IIII 15
perfecti et plusquamperfecti tam participia quam infinita verba ad similitu-
dinem optativorum. nascitur autem participium praesentis et praeteriti
5 imperfecti a prima persona praeteriti imperfecti in omni coniugatione. nec
mirum, cum prima persona honestior est ceteris. ipsa enim sine illis esse
potest, illae autem sine hac esse non possunt, et ea illas sibi coniungere
potest, illae autem minime. 'ego' enim 'et tu et ille facimus' licet dicere,
'tu' autem 'et ego facitis' vel 'ego et ille faciunt' nemo dicit. Virgilius
10 in II Aeneidos:

divellimur inde

Iphitus et Pelias mecum.

Fit autem participium mutatione extremae syllabae supra dicti tempori-
ris et personae, id est 'bam' in 'ns', ut 'amabam amans', 'docebam do-
cens', 'legebam legens', 'faciebam faciens', 'muniebam muniens', exceptis
in 'eo' desinentibus quartae coniugationis verbis, quae contra aliorum regu-
lam i habent ante 'bam' productam - quam tamen antiqui diphthongum
scribentes transmutationem vocalium factam ostendebant: 'adeibam, quei-
bam' pro 'adiebam, quiebam' -, quod etiam in aliis verbis saepe solet
20 fieri, ut 'polibam' pro 'poliebam', 'insignibam' pro 'insigneibam'. nec
tamen id prohibuit participia ad perfectorum regulam nasci; dicimus enim
'iens, adiens, quiens, poliens, insigniens'. haec tamen eadem parti- 16
cipia, quae a verbis in 'eo' desinentibus quartae coniugationis nascuntur,
anomale per obliquos casus pro 'ie' 'eu' habuerunt: 'iens euntis', 'quiens
25 queuntis'. futuri vero temporis participia, si sint a verbis activis vel neu-
tris vel deponentibus, fiunt ab extremo supinorum addita 'rus': 'amatu
amaturus', 'doctu docturus', 'lectu lecturus', 'auditu auditurus', 'statu sta-
turus', 'locutu locuturus'. a communi quoque verbo, quod in futuro tem-
pore duo habet participia, unum quidem activum in 'rus', alterum vero

1 De natiuitate hoc est de formatione participiorum. *L inscr. om. DHG* 2 in-
perfecti *B* et praeteriti *D* praeteriti perfecti *add. r* 3 participia] *r* partici-
pio *R* particia *H* 5 imperfecti *B* a prima persona praeteriti perfecti *bis scripsit*
R alterum del. r imperfecti *B* 7 illas] *l* illa** *L* 8 autem eam minime *D*
minime *B* enim in *titura H* tu ille *G* illae(a) *K* liquet *K* 9 ille et
ego *H* *Virg. Aen. II 434 sq.* 10 III. *GK* tertio *L* 11 Deuellimur *GLK*
inde in *titura K* 12 pelleias *Rr* 13 mutationem *R* 17 antiqui^{or} diptongum
H 18 trans *R* transmutatione *LK* transmutatione *G* facta *GLK* ad-
ibam quibam *GLK* quaeibam *H*, 19 pro adiebam pro quiebam *D* adiebam]
ex corr. h adiebam *ni f. H* quiebam *G* saepe uerbis *G* 20 polibam] polibam
(e) *H* poleibam α insignibam] insigneibam(e) *H* insigneibam α 21 it *Rr* 22
pro adiens *K* adiciens *Rr* particia *H* participia *K* 24 anomala *Rr* anomalae *K*
25 queuntis *H* queuntis *G* a *add. b* 26 ab *om. GLK* additurus *Rr*
28 loquutu *B* locutu locuturus *om. HGLK* *add. h* commonio *R* cummonio *r*
29 iu rus actiuum *B*

p. 919. 20 P.

p. 525. 26 K.

passivum in 'dus', illud, quod in 'rus' desinit, secundum praedictam fit regulam: 'criminatu criminaturus', 'osculatu osculaturus'. passiva vero eius|dem temporis participia fiunt a genetivo participii praesentis temporis 'tis' finali in 'dus' conversa: 'amans amantis amandus', 'docens docentis docendus', 'legens legentis legendus', 'audiens audientis audiendus', 'prae-
 17 teriens praetereuntis praetereundus', 'transiens transeuntis transeundus'. praeteriti vero temporis participia, quae in 'tus' vel 'sus' vel 'xus' desi-
 nunt, similiter a supino extremo fiunt, addita s et correpta u. nascuntur autem a verbis passivis et communibus et deponentibus et neutropassivis et quibusdam neutris: a passivis, ut 'amatu amatus', 'domitu domitus',
 'doctu doctus', 'deletu deletus', 'mersu mersus', 'pexu pexus', 'auditu au-
 ditus'; a communibus: 'criminatu criminatus', 'osculatu osculatus'; a de-
 ponentibus: 'for fatu fatus', 'reor ratu ratus', 'vereor veritu veritus', 'lo-
 quor locutu locutus', 'molior molitu molitus'; a neutropassivis: 'gavisu ga-
 visus', 'factu factus'; a neutris vero paucis praeteritum nascitur: 'caenatu
 caenatus', 'pransu pransus', 'placitu placitus', 'nuptu nuptus'. excipitur
 'mortuus' a 'moriur', cuius supinum cum secundum analogiam 'moritu' et
 hinc 'moriturus' facere futurum debeat et praeteritum 'moritus', 'mortuus',
 non 'moritus' facit. praeterea dubitatur, utrum 'potatu potaturus' et | 'po-
 tatus' secundum analogiam, an 'potu potus poturus' per syncopam melius
 dicatur, quae in usu non sunt. Virgilius in bucolico:

Huc ipsi potum venient per prata iuveni.

idem in IIII georgicon:

Quoque modo potis gauderent intiba † fibris.

Lucanus in V:

Strymona sic gelidum bruma pellente relinquunt

Poturae te, Nile, grues,

18 ex quo ostenditur 'potus' quoque participium esse; nec mirum, cum 'lau-
 tus' et 'laturus' pro 'lavatus' et 'lavaturus' in usu est. nam secundum

1 dus] D ndus d supradictam K 2 creminatu creminaturus GLK 3
 faciunt Rr temporis praesentis HL 4 finali] D ut amans d 6 praetere-
 untis] h praetereuntis ni f. H 7 "temporis" uero K uel in sus B D Gr nel
 in xus B Gr 9 a uerbis add. h commonibus D d 10 quidam H h 11
 ductu ductus GLK 12 commonibus D d ut creminatu creminatus GLK oscu-
 latu] d osculo D 14 loquutu G loquutu loquutus D loquutu loquutus H gra-
 uis grauisus G 15 caenatu caenatus D d cenatu cenatus H K 17 morior K
 18 hinc] d hic D 19 non moritu+s (ru) H dubitatur] bk dubitur K dubit+s
 B 21 in usu] r lausu R non] om. GL auctorum h Verg. ecl. 7, 11 22
 ipsi ad potum D GL per] prae D per] prae H h 23 Verg. georg. IIII 120
 cf. lib. VIII § 38 24 quomodo Rr intiba] r intima R B 25 Luc. Phars. V
 711 sq. 26 strimona H strimo+a (i) R strimonia K strymonia B bruma] b bruma
 B 27 potura+(e) K 28 latus Rr H 29 laturus H

p. 920. 21 P.

p. 526. 27 K.

Terentium 'lavatus' et 'lavaturus' debet proferri, qui supinum protulit 'lavatum' in eunucho:

Vix elocuta est hoc, foras simul omnes prouunt se,
Abeunt lavatum, perstrepunt.

5 unde Ovidius in III fastorum:

Silvia Vestalis - quid enim vetat inde moveri? -

Sacra lavaturas mane petebat aquas.

(quaeritur 'ortum ortu', unde 'ortus', an 'oriturum oritu', unde 'oriturus' -
Horatius in II epistularum:

10 Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes - ,

'partum partu', unde || 'partus', an 'paritum paritu', unde 'pariturus',
'erutum erutu', unde 'erutus', an 'eruitum eruitu', unde 'eruiturus' -

Lucanus in IIII:

ruituraque semper

15 Stat, mirum, moles - ,

'cassum cassu', unde 'cassus', an 'caritum caritu', unde 'cariturus' - lu-
venalis in II:

tollere dulcem

Cogitat heredem, cariturus turture magno.

20 Virgilius in II Aeneidos:

Demisere neci, nunc cassum lumine lugent - ?

• quibusdam tamen hoc, id est 'cassus', magis nomen esse videtur, ut 'lassus'.
(in anomalis quoque supra dictae regulae servantur: 'latu laturus
latus', 'ferens ferentis ferendus', 'esu esurus esus', 'edens edendus').

25 Et sciendum, quod, si deficient supina, deficient | etiam participia tam 10
futuri temporis in 'rus' desinentia quam praeteriti, quae ex ipsis nascun-
tur, quod invenis in omnibus meditativis et inchoativis, in quibus deficient
supina duo extrema, quibus deficientibus supra dictorum quoque temporum
deficiunt participia. rarissime inveniuntur supra dicta supina in usu a

1 *Ter. eun.* III 5, 51 sq. proferi R 2 eunucho G 3 eloquuta D elo-
cutast *Bemb.* 4 habeunt D habeunt RK perstrepunt G perstreper Dd 5
Ovid. fast. III 11 sq. v. lib. VIII § 38 Ul. K III. D 6 Silvia] d silua DGL
ueta Rr 7 lauaturus H lauaturus K 8 unde ortus om. G unde ortus an
oriturum oritu in mg. add. K 9 *Hor. epp.* II 1, 17 cf. lib. X § 9 10 Ni Rr
nihil B nihil RBHK 11 partus] parturus L 12 rutum G an om. H
eruitu om. GLK ^{ur}ernitus Hh 13 *Luc. Phars.* IIII 455 sq. lacanus. Inruitu-
raq; B lucanus irruitaque GL lucanus erruitaque K in IIII om. H IIII] om. D
III. r 16 casum casu L casu RrH unde om. G casus L *Iuv. sat.* II
6, 38 sq. 17 U. K 20 *Verg. Aen.* II 85 U. K 21 Demissere K nunc]
d ñ D casum Rr casum LK lugent* H 22 casus RLK lassus] r lasus
R 23 lautu lauturus Rr 24 essu essurus essus G essu essurus essurus essus K
edens edentis edendus d edendus in litura H 26 desinentia add. r prae-
teriti] b praeterit* (o?) B 27 inchoatiuitis H 29 rarissime] d rarissime Rr raris-
simo BDGLK

p. 921. 22 P.

p. 527. 28 K.

neutris secundae coniugationis vel tertiae in 'uo' desinentibus, quae in 'ui' divisas faciunt praeteritum perfectum, ut 'lectorio', 'parturio', 'esurio', 'horresco', 'calesco', 'fervesco', 'amasco', 'miseresco', 'labasco', 'hisco', 'horreo', 'tepeo', 'egeo', 'caleo', 'ferveo', 'stupeo', 'lateo', 'candeo', 'niteo', 'albeo', 'luo'. rarissime tamen, ut diximus, inveniuntur ex quibusdam huiusmodi verbis supina vel futuri temporis participia, ut 'doleo doliturus', 'careo cariturus'. et alia tamen multa inveniuntur deficientia in aliis quoque significationibus vel generibus verborum tam supina quam ex eis nascentia, ut 'urgeo', 'spuo', 'metuo', 'timeo', 'medeor', 'disco', 'posco', 'compesco', 'cresco', et quocumque tempore defectiva sint verba, 10 deficient etiam participia, ut 'ambigo', 'scando', 'niteo', 'vergo', 'arceo', 'mando mandis', 'strideo', quamvis apud vetustissimos eorum quoque praeterita inveniuntur. 'ferio' quoque et 'vescor' quia praeteritum tempus non habent, deficient etiam participiis eiusdem temporis. 'coepi' non habet praesens et futurum nec participium, sed tantummodo 'coeptus'. similiter 15 'odi', 'novi', 'osus', ex quo 'perosus' et 'exosus', 'notus' - Plautus in Amphitryone: ||

Inimicos semper osa sum optuerier.

et verbale | tamen nomen ex eo protulit idem Plautus in asinaria:

Madidum, nihili, incontinentem atque osorem uxoris
suae - ,

et 'memini meminens'. Laevius erotopaegnon in IIII:

meminens Varro corde volutat,

quia 'memini' tam praesentis quam praeteriti vim habet, quomodo 'odi'.

unde et 'osus' pro praesenti, et 'meminens' pro praeterito licet accipere, 25

V 20 nam 'novi' praesens 'nosco noscens' facit. similiter impersonalia deficient in supinis et participiis, quae ex supinis nascuntur, ut 'piget', 'pudet', quamvis quidam 'puditum' posuerunt, ut Plautus in Bacchidibus:

2 diuisas om. GLK "parturio lectorio G essurio GL 3 horresco] r
horeresco RG labasco] h lausasco H rell. 5 albico r ante luo: stuo add. B es-
tuo DGL aestuo R exuo Hd (idem post luo add. m. rec. in R) spuo r renuo h
6 doleo om. L 9 ut urgeo L spuō H 10 cresco. Ex quocumque G di-
fectatiua K 11 nideo RDH 13 ferio] H Ferior rell. fescor K non ha-
bent tempus GLK 14 quoque L 15 sed tantum. sed tantummodo Rr praeteriti

ante coeptus add. BDHGLr et sup. lin. K ceptus H 16 exosus et noui notus
B Plaut. Amphitr. III 2, 19 (v. 900) 18 inimico D optuerier] B cum Vct.
Plaut. obtuerier rell. 19 nomen spscr. K .Idem B Plaut. asin. V 2, 9

(v. 859) assinaria K 20 nihili Plautus nihil libri Prisc. continentem Rr
22 et memini] r Enemini R Leuius BDHGK Linius Rh Laevii erotopaegn.
lib. IIII fr. Laevii IV ap. Weichertum poet. Lat. rell. p. 44 in IIII] r in iui R
III, DH VII. GLK 24 quam p praesentis tam K liquet L liquet K 25
et memiminens pro R liquet G 26 noscens] noscis h impersonalia B 27
Plaut. Bacchid. III 1, 12 (v. 379) cf. lib. VIII § 62. in Bacchidibus om. G ba-
chidibus BDHLK

p. 922 P.

p. 828. 29 K.

Neque mei neque tui te intus puditum est factis,
 quae facis —,

'taedet', 'paenitet', 'liquet', 'licet', 'libet', 'oportet'; sed compositum 'pertaesum' invenitur et 'paenitens', unde 'paenitentia', et 'libens' et 'licens', unde 'licentia', et 'licitus'. Virgilius in VIII:

et licito tandem sermone fruuntur.

Horatius:

licentum satyrorum greges.

sciendum tamen, quod haec omnia inveniuntur perfectorum declinationem habentia in usu veterum teste Capro: 'pigeo', 'taedeo', 'pudeo', 'paeniteo', 'liqueo', 'liceo', 'libeo', 'oporteo', quomodo 'placeo', 'contingo', 'evenio', 'vaco', 'attineo', 'accido', 'iuvo', 'delecto', quorum tertiae personae impersonalium vice funguntur: 'placet', 'contingit', 'evenit', 'vacat', 'accidit', 'attinet'. non tamen etiam si participia deficiant, deficiunt et verba; illa enim ex eis, non ista ex illis nascuntur. sunt tamen quaedam participia, quorum quamvis deficiant verba in usu, ratio tamen analogiae quod dici possunt ostendit, ut 'triumphatus', 'erratus', 'regnatus', 'laboratus', 'decursus'. Virgilius in VI:

Ille triumphata capitolia ad alta Corinθο.

idem in VI:

regnata per arva

Saturno quondam,

et in I:

Arte laboratae vestes.

idem in III:

errata retrorsus

• Litora Achaemenides, comes infelicis Vlxi.

Terentius in adelphis:

1 mei] ^{mei} d me Hh me RBDGLK est om. K 3 licet liquet G libet —
 libens om. L pertessum K 4 invenitur et] inuenitur ut GK licens et libens
 D liquens K 5 Verg. Aen. VIII 468 6 sermoni Rom. 7 apud Horatium
 haec non leguntur: num memoriae Prisciani obversabantur nympharum leues cum satyris chori (carm. I 1, 31)? at potius cum Fleckeiseno post Horatii nomen lacuna statuenda videtur, ut exciderit unus ex iis locis Horatianis, ubi voc. licentia invenitur (v. indicem vocc. Hor.), et eius poetae nomen, a quo haec sive senarii iambici sive septenarii trochaici clausula licentum satyrorum greges profecta sit 8 satyrorum K 9 omnia spacr. K asectorum K profectorum k 10 Capro] ap. Osannum de Capro p. 16 11 liceo liqueo H continguo GLK 12 dilecto GLK 13 impersonalium B continguit K 14 post attinet: iuuat delectat add. h deficiunt add. r

17 utriumphatus Dd 18 Verg. Aen. VI 836 19 Ille] r, m. alt. add. Rom. Illa

R capitolia] ex capitolia corr. B ex capotolia H capitalia K chorinto D
 20 Verg. Aen. VI 794 sq. VI Krehlius VII. libri 21 per annos Rom. 23

Verg. Aen. I 639 24 ueate Dd 25 Verg. Aen. III 690 sq. 26 errata et retrorsus B 27 littora H Achaemenides] d cum Rom. Ver. achemenides RH

(B?) cum Med. achamenides D achimenides GLK infelices Rr ulixis RBD

ulixi Pal. 28 Terent. adelph. V 4, 6 cf. lib. VIII § 10- adelphis G

decurso iam spatio.

quid enim prohibet verbis quoque eorum uti, nisi auctoritas deficeret? nec mirum hoc fieri in participiis: in nominibus quoque inveniuntur et in verbis quaedam derivativa [vel composita], quorum primitiva [vel simplicia] in usu non sunt, ut dicimus 'puella' diminuti||vum, quod videtur a puera nasci - ut enim 'tener tenera tenella', sic 'puer puera puella' debuit dici, quo tamen, quia auctores, quorum maxime usus regnavit, non sunt usi, nec nos utimur, licet inveniatur vetustissimi protulisse et 'haec puera' et 'hic' et 'haec puer'; 'ocior' quasi ab oco, quod in usu non est, licet a Graeco est *ὠκέως*; 'offendo' quasi a verbo 'fendo' componitur, quod non est lectum, sicut 'aspicio', 'inspicio', 'despicio', 'suspicio', 'conspicio' a 'specio' [non est in usu], similiter hoc idem in plurimis aliis invenies.

22 Sunt quaedam, quae cum formam habeant participiorum, tamen carentia tempore nomina esse ostenduntur, ut 'galeatus', 'scutatus', 'pilatus', 'tunicatus', 'manuleatus', 'caligatus', 'baccatus', 'paludatus', 'togatus', 'praetextatus', 'trabeatus', 'comatus', 'braccatus', 'paenulatus', 'soleatus', 'cristatus', 'hastatus', 'lunatus', 'stellatus', 'litteratus', 'cerritus', 'turritus', 'pellitus', 'cornutus', 'astutus', 'hirsutus'. quaedam enim primae coniugationis participiorum formam obtinent, id est in 'atus' desinentia, quaedam vero tertiae, id est in 'itus' vel 'utus' terminantia. sunt alia eadem et nomina et participia: 'armatus' *ὁ ὀπλισθεὶς* καὶ *ὁ ὀπλίτης*, 'doctus' *ὁ παιδευθεὶς* καὶ *ὁ ἐνπαιδευτος*, 'sanctus' *ὁ θεσπισθεὶς* καὶ *ὁ θεσπίσιος ἦτοι ἅγιος*, 'acutus' *ὁ ὀξυνθεὶς* καὶ *ὁ ὀξύς*, 'sapiens' *ὁ φρονῶν*

2 uti nisi in ras. b 3 in nominibus] r in omnibus R cum in nominibus LKh
in] add. r om. R 4 derivativa (dirivativa r) uel simplicia quorum primitiva
in usu Br derivativa uel ^{composita} simplicia quorum (. Quorum H) primitiva in usu DdHh dirivativa uel simplicia in usu R 6 tenella add. K 8 vetustissime Rr puera et hic] d puera hic DK 9 puer ο τακύτερος τουτα Ocior B ocoo D 10 *ὠκέως*] ^{isp} om. D οκεως DGr οκωος R οκεος K οκεοκωως ελληηηκοϋ οσοεος B 11 deficio Rr conspicio despicio suspicio K 12 a specio] K om. RBDHG respicio a verbo spicio add. d a verbo spicio Lh in usu non est BDHLK n̄ usu n̄ est G quod in usu non est dh cf. lib. III § 14 plurimis in mg. add. K 14 tempora B uel pilatus pilleatus Dd 15 tonicatus K manuliatu G bacchatus Rr paludatus] rd parudatus R plaudatus D 16 braccatus RH braccatus(h) D penulatus RBDGLK "cristatus" soleatus L 17 cristatus ocreatus hastatus B lassatus H turritus cerritus BDHGLK 18 hastatus Dr hastatus R 19 optinent BBHLK 20 uel in utus K disinentia, in mg. uel terminantia, G 21 Graeca per totum h. l. om. D ὁ om. B ὀπλισθεὶς] l οπαιθεὶς R οπαιθεὶς L οπαιθεὶς K ὁ om. B 2 ὀπλίτης] de XII vss. Aen. § 20 p. 1222 P. 18 L. (ὀπλίτης 2) οπαιθ ^{π ΔΕΘ} B οπαιθες HGLK οπαιθες R ὀπλιστής α 22 παιαεθεις R παιαεθεις H παιαεθεις K καλ] κ B ἐνπαιδευτος] γ παυαηευωσ R επιαι. Δευτωσ G ευπαδευτωσ B θεσπισθεὶς R θεσπισειοσ] γ θεσπισειοσ R θεσπιιοσ HGLK 23 ητοι R ητωσ B ητοι GK ὁ add. 2 (ὁ), om. libri οσινεὶς R οσυνεὶς GLK καὶ ὁ ὀξύς] μ (καὶ ο ξύς), om. R καὶ οσικ Kγ καὶ οσικ BHGL φρωνον R φρωνον B φρωνων H φρωνω K

p. 923. 24 P.

p. 530 K.

καὶ ὁ φρόνιμος ἦτοι ὁ σοφός, 'monitus' ὁ ὑπομνησθεὶς καὶ ἡ ὑπόμνησις, 'iudicatus' ὁ κριθεὶς καὶ ἡ κρίσις, 'armatura' ἡ ὀπλίσις, 'scriptura' ἡ γραφίσις καὶ ἡ γραφή, 'usura' ἡ χρησομένη καὶ ὁ τόκος, 'litura' ἡ ἀπαλείψουσα καὶ ἡ ἀπαλοιφή, 'factum' τὸ γενόμενον καὶ τὸ ἔργον, 'dictum' τὸ λεχθέν καὶ ὁ λόγος, 'visum' τὸ ὄραθέν καὶ τὸ ὄραμα, 'legendus' ὁ ἀναγνωσθῆσόμενος καὶ ὁ ἀναγνωστέος, 'amandus' ὁ φιληθῆσόμενος καὶ ὁ φιλητέος; sic et alia plura, quae cum temporibus participia sunt, absque his nomina.

Illud quoque attende, quod, cum a nominibus nomina et verba et adverbium et coniunctiones soleant per derivationes vel compositiones proficisci, ut ab Aenea 'Aeneius', a patre 'patrisso', a claro 'clare', a 'qua' et 're' 'quare', et a verbis similiter nomina et verba et participia et adverbium, || ut a 'lego, lector, lecturio' et 'legens', a 'curro, cursim', ab adverbis nomina et adverbium: 'ultra, ulterior ulterius', a participiis participia non possunt nasci nec verba, sed vel nomina, ut 'indulgens, indulgentia', vel adverbium, 'indulgenter'.

DE CASIBVS PARTICIPIORVM.

Casus quoque participia sex habent, quomodo nomina, nec sunt in VI 24 ipsis deficientia aliquo casu. nec mirum, nam in eo quoque imitantur adiectiva, quae nullo deficiunt casu, sive sint mobilia sive in duas conso-

1 φρονιμῶς R φρονιῶς H ἠτωι R σοφρός G σοφῶς R munitus B
 N E
 ὑπομνησθεὶς Rr ὑπομνησθεὶς καθυποννησεὺς B ἦ] N RHG ὑπόμνησις] I ἰπο-
 μνησις Lr ὑπομνησις K ἰπομνησις G 2 iudicatus — κρίσις om. G κριθῆς Rr
 κριθεὶς K ἦ] N H ἀρμάτις R ὀπλίσις H ὀπλίσις K ὀπλίσις R
 κα B καὶ — γραφίσις] in mg. add. K 3 ἦ] N H ὀπλίσις B παισέος G
 παισίς H παυσίς K παισίς Rr γραφίσις] in litura rl γραφῆς GK τραφῆς
 H πρῶτος καθγραφῆς B ἡ γραφή] ἠγραφῆς K ἠγραφῆς in litura r κρησο-
 μένης B κρησομένης H κρησομένης GL κρησομένης K 4 καὶ τόκος G ὁ om. B
 τῶκος R ἴτορα Rr ἦ] N RB ἀπαλείψουσα B ἀπαλείψουσα H ἀπαλείψουσα
 Rr ἀπαλείψουσα G ἀπαλείψουσα K ἀπαλείψουσα in litura l καθἀπαλείψουσα B ἦ] N
 RH ἀπαλοιφή] de XII vss. Aen. § 20 l. 1., π ἀπαλοιφή RDG ἀπαλοιφή H ἀπαλοιφή
 K ἀπαλοιφή in litura γερόμενον R τενομένων G οὐνομένων K 5 τῶ R ο G
 ἐρπός G λέκτερος R λέκτερος H λέκτερος GLK κατολόγος B τὸ R λόγος
 Rr ὀραθῆς RGLK ὁ ὄραμα R ὀραμα R ὀραμα in litura l ἀναγνωσθῆσόμε-
 νός B ἀναγνωσθῆσόμενος RK ἀναγνωσθῆσόμενος GL ἀναγνωσθῆσόμενος H καὶ]
 κ RBH ἀναγνωστέος GL ἀναγνωστέος Rr ἀναγνωστέος B 7 φιληθῆσόμενος G
 φιληθῆσόμενος H φιληθῆσόμενος L φιληθῆσόμενος K φιληθῆσόμενος B φιληθῆσόμενος
 G φιληθῆσόμενος H φιληθῆσόμενος LK in φιληθῆσόμενος mut. L alia R 8 post nomina:
 Illud — nomina add. r 9 et adverbium add. r 10 coniunctiones] h coniunctiones
 ni f. H 11 aena Dd 12 re et quare Rr 13 lecturio r et lecturio RDHGLK
 14 ulterius participiis G participia om. G 17 DE CASIBVS PARTICIPIORVM] om.
 G participium L 18 quoque om. G 19 emittantur K omittantur G 20 * casu H

nantes desinentia. quae enim deficiunt, fixa sunt, ut 'fas', 'dicione', 'Iuppiter', 'Iovis', 'iter', 'preci' et 'prece', 'vicem' et 'vice', 'tabi' et 'tabo', 'maria', 'aera'. nam 'frugi' et 'nihili' et 'mancipi' et 'huiusce-
modi' et similia non deficiunt aliquo casu certo, sed pro omni casu eadem terminatione funguntur, quamvis possunt haec eadem figurate magis pro-
lata, ut dictum est, per genetivum vel dativum quam indeclinabilia esse videri, ut si dicam 'cordi homo | est mihi', 'cordi hominis', hoc est 'hominis qui mihi est cordi', 'cordi homini', 'cordi hominem', et possum cum omnibus casibus figurate iungere dativum. sic 'frugi homo', id est 'qui frugi est', hoc est 'utilitati', similiter omnibus casibus adiungitur figurate et est magis dativus. sed haec etiam de nomine latius tractavimus.

Declinantur autem participia ad similitudinem et regulam nominum in 'ns' desinentium vel in 'us' mobilium, exceptis, ut supra dictum est, illis, quae nascuntur a verbis quartae coniugationis in 'eo' desinentibus, quorum genetivus vocales nominativi 'ie' mutat in 'eu': 'iens euntis', '15
'quiens queuntis', quamvis Plautus 'abiendi' dixit pro 'abeundi' in Amphitryone:

abiendi nunc tibi etiam occasio est.

DE TEMPORIBVS.

VII 25 Tempora participiis accidunt eadem, quae et verbis infinitis, id est 20
praesens, quod est etiam praeteritum imperfectum, ut 'osculari' et 'osculans', praeteritum perfectum, quod est etiam praeteritum plusquamperfectum, ut 'osculatum esse' vel 'fuisse' et 'osculatus', futurum, ut 'osculatum iri' et 'osculaturus'.

Et sciendum, quod non ex omni significatione omnia tempora inveniuntur. nam cum quinque sint significationes, id est activa, neutra, passiva, communis, deponens: ab activa quidem et neutra praesentis et futuri veniunt participia, ut 'amans', 'amaturus'. in quibus quia praeteritum deficit, loco participii verbo utimur et nomine infinito, ut 'qui amavit', ὃς ἐφίλησεν, id est ὁ φιλῆσας. quomodo enim loco verbi participium ac- 30

1 dicione] r ditione RDH decione G decione K 2 iupiter L præci et in li-
tura h 3 * aera (&) R et huiuscemodi Rr 4 et his similia R 8 quid
mihi D possum] b possunt B 9 figuratae H dativum sic; frugi RB 10
figuratae H 11 de add. h latius de nomine GLK 12 similitudinem B in
ns] in s R 15 genitib; L uocalis B ie] .i.in.e. G mutant D ut iens
G 16 quieuntis G Plautus] d platus G plautum D Plaut. Amph. fr. 11
p. 422 Both. ante abiendi: supinum (sopinum GLK) eius add. RBHGLK gerun-
dium eius D habeundi D habeundi R 17 amphitryone R amphitryone G am-
phitryone BDK 18 tibi etiam occasio est add. r 19 DE TEMPORIBVS om. G
20 accidunt om. G 21 quod etiam G 23 ut ante osculatum iri add. r om. RDHGLK

24 osculaturis Rr 25 omnia] r omni R inveniuntur — deponens add. d

26 quique K sint] r sunt R id est] om. D id LK passiva neutra B
/. passiva communis deponens /. neutra G 27 deponens L quidem] r quid est R
29 deficit r 30 ὃς ἐφίλησεν R ὃς — φιλῆσας] om. D ὃς ἐφίλησεν id est

capitur necessitatis causa cum verbo substantivo, sic etiam, ubi participium deficit, necessario verbum infinito nomini substantivo iunctum participii officio fungitur.

Passivum quoque praeteritum et futurum habet, 'amatus', 'amandus'; in praesenti autem deficit, pro quo similiter verbum cum praedicto nomine proferimus dicentes 'qui amatur', ὃς φιλεῖται, pro ὃ φιλούμενος. ex quo quoque ostenditur significatio participii, quod tam nominis quam verbi vim obtinet. hoc pro illis et illa pro hoc ponuntur. dicimus enim 'legens est, qui legit' et 'qui legit, est legens', 'caenatus est, qui caenavit' et 'qui caenavit, caenatus est'.

Ibidem quoque sciendum, quod saepe et praesenti pro praeterito et praeterito pro praesenti utuntur auctores necessitatis causa, cum deficient et in 'or' desinentia praesenti et in o terminantia praeterito. praesentis tamen participium, quod etiam praeteritum imperfectum significat, solet coniungi verbis praeteriti perfecti et plusquamperfecti et significationem eorundem temporum complere, quomodo verba praesentis temporis, si adiungantur participiis praeteriti, praeteritum significant, ut 'caenatus sum, caenatus es, caenatus est' pro 'caenavi, caenavisti, caenavit'. sic ergo, si dicam 'caenans fui, fuisti, fuit' pro 'caenavi, caenavisti, caenavit', 'caenans fueram, fueras, fuerat' pro 'caenaveram, caenaveras, caenaverat' potest accipi. itaque quod deest Latinitatis linguae naturaliter, completur iuncturae ratione. multa tamen in his quoque, quae regula exigit dici, sive euphoniae causa deficient sive quod in usu non sunt, sicut et in alijs partibus orationis.

A neutris, ut diximus, sicut ab activis, duum temporum participia veniunt, praesentis, 'stans', futuri, 'staturus'. inveniuntur tamen quaedam et eis etiam praeteriti temporis, ut 'caeno caenatus', 'prandeo pransus', 'placeo placitus', 'nubo nupta', 'pateo passus' - et a 'patior' tamen 'passus'

οφλαεαα d of εφλαεαα GLK oc φλιαεαα H oc εφλιαεαα h εφλιαεαα B φλιαεαα B participium K 1 post substantivo sqq. — substantivo add. g 2 nominis R 3 officio] d officio D 4 quoque] spscr. K uero D 5 deficit add. r

6 proferimus B 7 δς — φιλούμενος] om. D oc φλιαεαα pro οφλιαεαα add. d

οφλιαεαα φλιαεαα αφενος G φλιαεαα H pro ὃ om. K φλιαεαα L 7 quoque] nunc ὃ. ostenditur quoque H 8 optinet BDHL illa] d ille D 9 legens est D legens

est. Rr codd. per totum h. l. inter caenandi et cenandi formas fluctuantur 10 et qui cenavit add. r 11 et pro praesenti Dd 12 pro add. r deficient] r deficient R

15 perfectis Rr et significationem om. G 16 adiunguntur Rr 17 cenatus sum add. r 18 caenasti G cenasti K sic] r si R sic ergo si] h si ergo H 19

pro om. G caenasti G cenasti K 20 Caenan fuerā B cenaveras cenaveras K

21 potest H Latini Hh 22 tamen] r tamen R quae add. r 23

euphoniae D euphoniae D ephoniae H sicut in R 26 ut stans RB 28 & ex

D preri Rr pradeo B 29 pasus LK a om. D pasus LK

p. 926 P.

p. 532. 33 K.

facit -, 'assuesco assuetus', quod quibusdam nomen esse magis videtur. sicut 'quiesco quietus'. 'iuro' etiam 'iuratus', quod etiam in passiva significatione invenitur, quippe etiam verbum ipsum Lucanus in V protulit:

Et laetae iurantur aves bubone sinistro:

Status etiam in VII:

captivis etiam iurabere Thebis.

'coniurato' Virgilius in II georgicon:

Aut coniurato descendens Dacus ab Histro.

addunt quidam etiam a 'careo' 'cassus', quod si esset, deberet 'cassurus' facere futurum, non 'cariturus', quod Iuvenalis in II protulit:

tollere dulcem

Cogitat heredem cariturus turture magno, ut supra memoravimus. ergo 'cassus' magis nomen est, sicut 'lassus', et maxime cum vanum significat, ut:

Cassa fraude parat.

'titubo' quoque 'titubatus' facit. Virgilius in V:

vestigia presso

Haud tenuit titubata solo.

et in aliis multis neutrorum praeteriti participia vetustissimè protulisse inveniuntur, ut 'discessus', 'interitus', 'obitus', 'occasus', 'potus', 'senectus'.

28 Neutropassiva quoque, quae sunt quinque, trium temporum habent participia, ut 'gaudeo gaudens gavisus gavisurus', 'audeo audens ausus ausurus', 'soleo solens solitus soliturus', 'fio fiens factus futurus' differentiae causa, ne, si 'facturus' dicamus, simile sit participio, quod venit a 'facio' verbo, quod vim activam possidet 'fio' verbi, unde a supino eius nascitur passivum praeteriti participium et futuri activum: 'factum factu, factus facturus'; 'fido' quoque 'fidens sisus fisurus'.

A communi verbo quattuor nascuntur participia, praesentis sive prae-

facit pasus *G* 1 asueto asuetus *Rr* adsuesco adsuetus *B* esse videtur magis *LK* " videtur magis esse *Gg* 2 quietur *Rr* quod] *r* quo *R* in passiva etiam *B* 3 *Luc. Phars.* V 396 4 iurantur] *h* iurant** *H.* auferes *K* sinistro *K* 5 *Stat. Theb.* VII 103 VII. thebaidos *dh* 6 iurauerat thebis *d* iurauerat aeuis *GLK* iurauerat huius *BDH* 7 coniurato] coniurato. *GLKd* coniuratio *D* *Verg. georg.* II 497 8 Aut] *A* *K* coiurato *K* descendens] *h* descendens *GLK* 9 etiam *om.* *G* casus *Rr* casus *LK* esse deberet cassurus faceret *B* casurus *Rr* casurus *L* 10 *Iuv. sat.* II 6, 38 sq. in II protulit] profert in II. *B* 12 haeredem *GLK* turturae *H* 13 casus *Rr* casus *LK* est *om.* *R* sicut] ut *L* lasus *LK* 14 *Luc. Phars.* V 130 15 casa *L* 16 Titubo ex Tituuo corr. *B* *Verg. Aen.* V 331 sq. V. Aeneidos *H* H. aeneidos *B* 17 praesso *Rr* pssa *G* 18 haud] aut *GLK* 20 intuseritus *K* 21 Neutropassiva ex Neutropassiva corr. *H* Neutropassiva *B* participia gaudeo *DGLK* audiens *K* asus *Hh* 23 futurus] *d* facturus *D* 25 possedet *K* 26 factus et facturus *G* 27 fixus fixurus *Rr* 28 communi *Rr*

p. 926. 27 P.

p. 533 K.

teriti imperfecti, quod activam solum habet significationem, ut 'criminator criminans', 'ὁ διαβάλλον οὐκέτι' καὶ 'ὁ διαβαλλόμενος', praeteriti perfecti et plusquamperfecti, quod communem habet significationem tam passivi quam || activi, ut 'criminatus' 'ὁ διαβαλὼν' καὶ 'ὁ διαβληθεὶς', futuri unum 5 activum in 'rus' desinens, ut 'criminaturus', et unum passivum in 'dus', ut 'criminandus'. omnia tamen in 'dus' desinentia participia eadem etiam 29 nomina esse possunt, cum amittunt tempus, ut 'amandus' 'ὁ φιληθῆσόμενος' καὶ 'ὁ φιλητός', 'docendus' 'ὁ διδασθῆσόμενος' καὶ 'ὁ διδασκτός', 'legendus' 'ὁ ἀναγνωσθῆσόμενος' καὶ 'ὁ ἀναγνωστός'.

10 A deponenti trium temporum veniunt participia, praesentis vel praeteriti imperfecti, 'sequens', praeteriti perfecti vel plusquamperfecti, 'secutus', futuri, 'secuturus'. multa tamen ex huiusmodi verbis inveniuntur apud antiquissimos participia praeteriti temporis tam activam quam passivam significationem habentia, ut 'meditor' μελετῶ, 'meditatus' μελετήσας' 15 καὶ 'μελετηθεὶς' - Terentius in Phormione:

Meditata mihi sunt omnia mea incommoda - ,

'auxilior auxiliatus' βοηθήσας καὶ βοηθηθεὶς. Lucilius:

a me auxiliatus.

sic et 'amplector amplexus' καὶ περιπλακείς καὶ περιπλακθεὶς - Petronius:

1 solam GLK * criminator criminans GLK 2 criminans εαίβαλλων. Non

etiam οαίβαλλόμενος B ΔΙΑΒΑΛΩΝ RK ΔΙΑΒΑΛΑΝ G ΔΙΑΒ+ΛΩΝ Ll Graeca h. l. et in proxime sqq. usque ad ἀναγνωστός om. D add. d ΔΙΑΒΑΛΩΝ.ΟΥ.ΚΕΤΙ Η ΟΥΚΕΤΙ Gr *ΟΥΚΕΤΙ L ΟΙΚΕΤΙ K ΔΙΑΒΑ+ΛΟΜΕΝΟΣ (Λ) R ΔΙΑΒΑΛΟΜΕΝΟΣ HL ΔΙΑΒΑΛΟΝΕΝΟΣ K ΔΙΑΒΑΛΕΝΟΝΟΣ G 3 tam actiui quam passivi B 4 quam et actiui

DGK ut om. D criminator GLK οαίβαλλωνκοαίβαληθεις B οαίβαλλον

καὶ ο ΔΙΑΒΑΛΘΕΙΣ Rr οαίβαλλον καὶ ο ΔΙΑΒΑΛΘΕΙΣ H οαίβαλαερεσιν καὶ ο ΔΙΑΒΑΛΘΕΙΣ G οαίβαλλω* καὶ ο ΔΙΑΒΑ**ΘΕΙΣ Ll ΔΙΑΒΑΛΘΕΙΣ K 5 ut criminaturus om. H add. h creminaturus GLK 6 creminandus GLK 7 esse non possunt G amittant Hr φιαθόμενος R φιαθόμενος G post φιληθῆσόμενος: καὶ — διδασθῆσόμενος om. B 8 φιαθός R φιαθός G φιαθός L διδασθῆσόμενος] I ΔΙΔΑΣΘΕΟ H ΔΙΔΑΣΤΕΟ G ΔΙΔΑΣ+ΘΕΟ L ΠΙΔΑΣΘΕΟ K ΚΟΔΙΔΑΣΘΕΟ B

ΔΙΑΚΘΕΟΣ R ΔΙΑΚ+ΘΕΟ Ll ΔΙΑΚΤΕΙΣ K 9 αναγνωσόμενος G αναγνωσόμε-

νος K *αναγνωσόμενος Rr ναγνωσόμενος B ὁ om. GK αναγνωστέος BHLK αναγνωστέος G αναγνωστέος R 10 A add. r participia veniunt G 11 imperfecti — plusquamperfecti] r perfecti uel plusquamperfecti R ut sequens h vel] et K sequutus B 12 sequuturus D huiusmodi Rr huiusmodi H

14 meditor Rr mediator D μελετω r μελετω K μελετω B meditatus Kk μελεθσας R μελεθσας r μελετεσας G μελετες K μεληθσας B 15 μελετηθεὶς] ὁμελετηθεὶς 2 με+μεληθεις L μεμεληθεις RD μεμεληθεις G με+μεληθεις H μεμεληθεις K μεμεληθεις B Ter. Phorm. II 1, 18 16 sunt mihi BDG 17 auxiliior] d Auxilior D βοηθήσας] r βοηθσας B βοηθσας R

βοηθεις K βοηθαεις G βοηθεις R βοεις D Lucilius: v. lib. VIII § 15 19

Et sic et GLK sic etiam B plector Rr amplexor Dd Graeca add. d περιπλακείς] om. B περιπλακεις D περιπλακεις HLK περιπλακεις G καὶ] κιςι L

animam nostro amplexam pectore.

Cicero pro Roscio: quo uno maleficio scelera omnia videantur complexa esse -, 'adminiculus adminiculatus' 'βοηθήσας' καὶ 'βοηθηθεύς'. Varro: tribunicio auxilio adminiculatus. sed sciendum, quod verbis quoque plurimis, quae nunc in usu deponentia sunt, veteres sicut communibus usi sunt, de quibus, cum de verbo tractabamus, docuimus.

A verbo 'sum', quod est anomalum, veteres praesentis temporis proferbant participium 'ens', unde componitur 'potens'; nam 'futurus' magis a 'fio' verbo videtur nasci, potest tamen etiam a 'fui' esse existimari.

DE NVMERO.

Numerus participiis accidit uterque, singularis, ut 'currens', pluralis, ut 'currentes'. et sicut non deficiunt casibus, sic nec numeris defectiva inuenies participia.

DE FIGVRIS.

VIII 31 Figuras habent, quas a verbis accipiunt. nam per se numquam componitur participium, nisi prius verbum eius componatur. ergo vel simplicia sunt vel decomposita plerumque, quae Graeci παρασύνθετα vocant, id est a compositis verbis derivata, ut 'efficio efficiens', 'intellego intellegens'; si enim ipsa per se componantur non prius verbis compositis, trans-eunt in nominum vim, sicut etiam, si comparentur: 'nocens innocens', 'sapiens insapiens'. simplicia enim eorum possunt et participia esse et nomina, composita vero sine dubio nomina sunt. ideo autem addidimus 'plerumque', quod sunt quaedam, quae non servant compositionis verborum compagine, unde apparet, ea ex se composita, ut 'effringor effractus', 'contingor contactus' et similia. ('indulgens', 'amans', 'acceptus', si

FIGI G NAI K ΠΕΡΙΠΑΗΧΘΕΙC R ΠΕΡΗΤΑΕΧΘΕΙC B ΠΕΡΙΠΑΕΧΘΕΙC LG ΠΕΡΗΤΑΕΧΘΕΙC H ΠΑ-
ΡΙΠΑΕΧΘΕΙC K Petronius] cf. lib. VIII § 16 1 nostram BGL in pectore libri lib. VIII
l. l. 2 Cic. pro Roscio Am. or. 13, 37 roscio ex ruscio corr. B uno in litura
H complexa esse uideantur lib. VIII § 16 cum libris Cic. 3 complexa RBDHLK

adminiculatus Dd amminiculatus GLK adminiculatus — auxilio adminiculatus] r
adminiculatus R βοηθήσας καὶ βοηθηθεύς] post auxilio adminiculatus sup. lin.
add. D ΒΟΤΕΓΑC ΚΙ ΒΟΘΘΕΘΕC B 4 de Varronis fr. v. lib. VIII § 15 tribu-

nitio H amminiculatus DHGLK 6 ueteres G communibus G 7 documus
Rr 8 veteres] r ueteres G ueteris R 10 uerbo fio K 11 DE NVMERO] om. G
DE NVMERIS DL de numeris incipit K 12 pluralis ut add. r 13 sic] sic H si R
numeris ex numerus corr. H defectatiua G 14 inuenientes G 15 DE FI-
GVRIS. om. G 17 /eius /uerbum H eius om. K 18 ΠΑΡΑCΙΝΘΕΤΑ RB ΠΑ-

ΠΑΡΑCΙΝΘΕΤΑ L ΠΑΡΙΘΗΤΑ GK uocant Dd 19 ut ab efficio d 20 prius
a uerbis H 23 post nomina sunt: indulgens — acceptior (lin. 26), om. sunt, col-
locant GLK addidimus] r addimus RL 24 compositiones B opositionis G

25 compagine om. B ex se ea K ea oposita esse ex se G ut infingor
in
effractus Dd 26 et contingor B acceptus add. d

p. 928. 29 P.

p. 534. 35 K.

comparentur, nomina sunt: 'indulgentior', 'amantior', 'acceptior'; sic et similia.)

De diversis quoque consonantibus, quae ante 'us' in praeteriti temporis participiis inveniuntur, quamvis per singulas verbi terminationes, cum de supinis tractabamus, docuimus, tamen hic etiam generaliter comprehendere non incongruum videtur esse. omnia igitur participia praeteriti temporis vel in 'tus' desinunt, ut | 'amatus', 'adiutus', 'datus', 'domitus', 'solitus', 'cultus', 'munitus', 'conventus'; vel in 'ctus', ut 'sectus', 'doctus', 'lectus', 'sanctus'; vel in 'ptus', ut 'raptus', 'captus', 'sumptus'; vel in 'stus', ut 'quaestus'; vel in 'sus', ut 'risus', 'morsus', 'lusus', 'iussus'; vel in 'psus', ut 'lapsus'; vel in 'xus', ut 'fluxus', 'flexus', 'pexus'.

In 'tus' desinunt omnia, quae praeteritum in 'vi' syllabam terminant, mutatione 'vi' in 'tus', ut 'amavi amatus', 'oravi oratus', 'adiuvi adiutus', 'delevi deletus', 'cupivi cupitus', 'laccessivi laccessitus', 'decrevi decretus', 'stravi stratus', 'munivi munitus', 'audivi auditus'. excipiuntur differentiae causa tria a longam in 'au' convertentia: 'lāvi lautus', 'fāvi fautus', 'cāvi cautus', ne, si 'latus', 'fatus', 'catus' diceremus, alias significationes habere putarentur.

Et sciendum, quod haec omnia paenultimas productas habent tam in verbis praeteriti quam in participiis, exceptis 'sevi sātus' et 'sivi sītus', quae in participiis paenultimas corripiunt, et 'lini' vel 'livi lītus'. a 'civi' quoque 'citus' licet et corripere et producere paenultimam; ab 'ivi' quoque vel 'ii' composita et 'quivi' vel 'quii' corripiunt in participiis i ante 'tus', ut 'adītus', 'obītus', 'praeterītus', 'nēquītus'. 'solvi' enim 'solūtus' et 'volvi volūtus' abiecta i produxerunt tamen u. a vero correptam ante 'tus' in quattuor solis participiis inveni, duobus primae coniugationis, quae duplicant in praeterito priorem syllabam, 'dedi dātus' et 'steti stātus', quod participio simile nomen est, unde futurum 'staturus'; secundae quoque unum inveni a deponenti 'reor', 'rātus', et tertiae unum, de quo supra diximus, 'sevi sātus'. unde Virgilius in II georgicon:

indulgens — acceptior *h. l. om. GLK v. lin. 23* 1 comparentur] *b* comparantur (a?) *B* sic et similia *om. GLK* 3 De *om. H add. h* 5 de supinis cum
G tractabamus *Hh* 6 esse videtur *G* 8 cultus] occultus *GL* oculatus *K*
 10 stus] *d* tus *D* questus *DGL* lusus iussus] lussus lassus *K* 11 xus] pexus
D pexus] plexus *r* 12 syllabam] *h* syllaba *H* 13 audiui auditus ante adiuvi adiutus *add. B* 14 cupitis laccessivi laccessivi laccessitus *Rr* tria differentiae causa *B* 16 trea *G* a longa *R* 18 putarentur *Rr* 19 habent productas *D* tam verbis *Rr* 20 saeni *HL* 21 lini vel lini *BDHGLK* 22 acitus *R* 23 vel ab ii *B* composita vel quivi *G* quii] *d* qui *D* i in participiis ante (n) *K* 24 additus *D* abitus *Rr* enim] quoque *G* solitus *K* 25 correpta *R* ante tus] antus *K* 26 inveni participiis *BDHGLK* inueni] *Rr* 27 et ante steti *om. BDH del. r* & status *Rr* quod in participio *G* 28 participio] *d* participium *D* nomen est participio simile *K* est *add. r* 30 sequi *B* *Verg. georg. II 33 sq.*

mutatamque insita mala

Ferre pirum.

'sepelivi' etiam notandum, quod 'sepultus' facit - antiqui tamen et 'sepelitus' dicebant -, et 'sallivi sallitus' et 'salsus'.

Praeterea notanda sunt a 'salivi' vel 'salii' 'saltus' et 'salturus'. ab 'halo halas halavi' 'halitus' nomen participiale, non 'halatus', et a 'spiro spiras spiravi' 'spiritus' similiter nomen participiale factum [non 'spiratus' facit]; a 'pavi pastus', non 'patus', ab 'ambio ambitus' correpta paenultima, quando nomen est; nam in participio producitur. Ovidius in I metamorphoseon:

Iussit et ambītae circumdare litora terrae.
quod autem 'halavi' est ab 'halo', ostendit usus. Iuvenalis in IIII:

et omni

Bellorum pompa animam exhalasset opimam,
pro 'exhalavisset'.

34 I vero correptam habent ante 'tus' omnia, quae praeteritum in 'ui' divisas terminant, nisi sint ex praesentibus in 'lo' vel 'uo' divisas desinentibus, ut 'domui domitus', 'vetui vetitus', 'attonui attonitus', 'habui habitus', 'elicui elicitus', 'genui genitus', 'strepui strepitus'.

Excipiuntur primae quidem coniugationis duo, quae per synaeresin in 20 proferuntur, 'secui sectus' et 'fricui frictus'. a 'neco' quoque verbo 'necatus' et 'nectus' invenitur participium. sed 'necatus' proprie dicitur ferro, 'nectus' alia vi. illud quoque est notandum, quod Horatius ponit in epodo:

Non me Lucrina iuverint conchylia

Magisve rhombus aut scari,

Si quos Eois intonata fluctibus

Hiemps ad hoc vertat mare,

1 insiti B 3 sepiliui G et sepilitus L 4 " salsus et sallitus G
5 salii] B et ex corr. r salu R? salui vell. cf. lib. X § 51 6 halo D halatus
D alatus R 7 spiritus] r spiratus R 8 facit om. HGLK 9 Ovid. metamorph.
1 37 in I metamorphoseon om. G 10 metaphorphoseon L 11 iussit L
circumdare GLK 12 halavi D aliaui R halo D ostendit] hoc ostendit L hic
ostendit K hic ostendit G Iuv. sat. IIII 10, 280 sq. 14 bellunum R
h uel haec m h
exalasset RD opina D 15 exalavisset D exalavisset H 16 in ui divisas
praeteritum GLK 17 lo] io BH(K?) uel in uo BHGr deuisas L 18
uetiui D uentus Rr 19 gen** L 20 synheresin B sinheresin RDH syncrisin
G sincrysin L sincrisin K i] * (1?) Hh 21 secatus (u) D nequo Rr 22
propriae RrD 23 nectus] r natus R nectus uero alia GLK est om. K
notandum est BG oratius Dd oratius HL Hor. epod. 2, 49 sqq. 25 iue-
rint in lii. b conchilia BDHr conchylia LK tolchilia G concii R 26 magis uero. in.
b; LK magis ueronibus aut sacris quos B magis ueronibus aut carisi quos G rom-
bus H rombus aut scarsii Dd scarsii quos LK 27 coeis (h) R 28 hiems HGLK

p. 930 P.

p. 536. 37 K.

'intonata' dixit, non 'intonita', cum Virgilius:

Attonitus magno imperio monituque deorum.

'sonaturus' quoque pro 'soniturus' Horatius in I sermonum protulit:

Ingenium cui sit, cui mens divinior atque os

Magna sonaturum, des nominis huius honorem.

Virgilius in VI:

Dum flammās Iovis et sonitus imitatur Olympi.

In secunda quoque coniugatione excipiuntur in 'ui' divisas praeteritum desinentia, quae paenultimam i in participiis non habent, haec: 'docui doctus', 'tenui tentus', 'censui census'; tertiae quoque 'rapui raptus' et ex eo composita, 'corripui correptus', 'praeripui praereptus'. similiter a VIII 35 canendo composita absque i faciunt participia secundum primitivi formam: 'canor cantus', 'occinor occentus', 'accinor accentus', quamvis 'occinui', 'accinui' faciunt praeteritum. in 'rui' etiam et in 'xui' per idem tempus 15 exeuntia non habent i in participiis: 'desero deserui desertus', 'dissero disserui disertus', 'insero inserui insertus', 'aperio aperui apertus', 'nexui nexus', 'pexui pexus'. 'messui' quoque 'messus' facit, ut 'censui census'.

In 'lui' vero desinentia 'ui' in 'tus' convertunt in participio, ut 'colo colui cultus', 'occulo occulsi occultus', 'consulo consului consultus', 'alo 20 alui altus' et 'alitus'. unde etiam 'volo volui' 'vultus' facit, quod nomen est participiale, quomodo 'colui' 'cultus', quando quartae est declinationis, quae etiam o verbi in u convertunt. quae vero in praesenti in 'uo' desinunt, i extrema praeteriti in 'tus' conversa faciunt participia: 'polluo pollui pollutus', 'acuo acui acutus', 'suo sui sutus', 'tribuo tribui tributus', 25 'eruo erui erutus', quod solum paenultimam corripit. apud antiquiores tamen etiam ab hoc compositum producit paenultimam, 'diruo dirui dirutus'. a 'do' quoque composita i brevem habent ante 'tus' in participio 36

1 *Verg. Aen.* III 282 Attonitus tanto monitu (munitu *Med. m. pr.*) imperioque deorum 2 attonitus *BDHGr* imperio nominatuque *B* 3 sonaturus] *bk* soniturus *K* sonaturus (i?) *B* soniturus] *r* saniturus *R* *Hor. serm.* I 4, 43 *sq.*

4 diuinor *Dd* *os (h) *B* hos *DG* 5 sonaturum des in *lit.* *B* des] de *GLK*

denominis *H* honorem] *h* honore *DHGLK* 6 *Verg. Aen.* VI 586 7

flammis *Rr* flammam *Pal.* iouis ex ioua *corr.* *B* sonus *Med.* imitantur *D*

omitatur *G* emitatur *K* olimpi *RGLK* 8 praeteri *D* in praeterito *d* 9 terminantia *G* docui in *litura* *H* 10 doctus ex ductus *corr.* *B* et *add.* *r*

11 praeripui *B* a canendo *Rr* 12 apsq[ue] *Rr* 13 accinor accentus *add.* *r*

occini occinui facia *Dd* 14 et accinui *GLKh* faciat *RH* facit *B* et xui *BDH* 15 ut desero *BHGLK* desero *add.* *r* dissero disserui disertus *om.* *GLK* 16 insertus *add.* *d* 19 cului *B* occultus *G* post occultus: consulo — cultus *om.* *D* *add.* *d* alo *om.* *K* 20 fecit *GLK* 22 in u] *om.* *G* in um *B* coquertunt in u *K* in uo in praesenti *GK* 23 pulluo pullui pullutus *GLK* pullui *D* 25 apud *sup. lin.* *add.* *K* 26 ab] *r* ad *R* 27 habent] *om.*

G habet *D*

praeteriti, ut 'reddo redditus', 'credo cre||ditus', 'prodo proditus', 'perdo perditus', 'vendo venditus'.

In 'ctus' faciunt participia praeteriti passiva, quae verba per idem tempus activorum in 'xi' faciunt, ut 'intellexi intellectus', 'duxi ductus', 'vexi vectus', 'auxi auctus', 'traxi tractus', 'pexi pectus', 'iunxi iunctus'; excipitur 'flexi', quod 'flexus' facit participium. similiter in 'ci' vel 'qui' vocali longa antecedente desinentia in praeterito: 'fēci factus', 'iēcī iactus', 'vīci victus', 'reliqui relictus'; similiter in 'gi', ut 'legi lectus', 'tetigi tactus', 'fregi fractus'.

In 'ptus' exeunt participia praeteriti passiva, cum activa eiusdem temporis in 'pi' vel in 'psi' vel 'mi' terminantur, ut 'cepi captus', 'coepi coeptus', 'rupi ruptus', 'scalpsi scalptus', 'compsi comptus', 'sumpsi sumptus', 'prompsi promptus', 'dempsi demptus', 'scripsi scriptus', 'nupsi nupta' - 'nuptus' enim naturaliter siletur nisi per irrisionem vel figuram dicatur, quamvis vetustissimi 'novus nuptus' protulisse inveniantur, quod nunc in usu non est -, 'emi emptus', 'ademi ademptus', 'redemi redemptus'. 'rapui' quoque 'raptus' et ex eo composita, ut 'corripui correptus', 'praeripui praereptus'.

37 In 'stus' unum inveni deponens, 'queror questus', et passivum, 'pascor pastus', cum alia eiusdem formae soleant abicere s: 'nascor natus', 'irascor iratus', 'obliviscor oblitus', 'paciscor pactus', 'nanciscor nactus', 'profiscor profectus', 'ulciscor ultus', 'expergiscor experrectus'; 'defetiscor' solum duplicavit s in participio, 'defessus'. x | quoque antecedente unum invenio in 'tus', a 'texui' 'textus'.

In 'sus' desinunt participia, quae ex verbis veniunt in 'si' vel in 'di' praeteritum activi terminantibus, nisi sint a 'do' composita, de quibus superius diximus, vel quartae coniugationis, quae nullum participium in 'sus' terminant, ut 'laesi laesus', 'mersi mersus', 'iussi iussus', 'mordeo momordi morsus', 'prandeo prandi pransus', 'tondeo totondi tonsus', 'obsideo obsedi obsessus', 'video vidi visus', 'fodio fodi fossus', 'tendo te-

1 perdo perditus prodo proditus GLK	3 idem] d diem D	4 in xi finiunt r
in xi fiunt H	intellectos Rr	ductus rexi rectus uexi K
5 auxi G	auxi	
— iunctus del. r	uixi uinctus BGLK	unxi unctus H
6 Excipiatur (un) D		
flexus H	ci et qui Kk	11 vel in psi] r uel psi RDHGLK
cepi] coepi H	coepi] ceptus H	13 proptus R
14 irrisionem B	15 quamvis] quam R	inveniuntur K
17 et om. BDLK add.		
d ut om. HGLK	praeripui] om. H praerepui D	19 tus Hh
queror B		
questus D	questus (i?) H	20 aliae G
21 pascor	s habicere B	abdicere D
Rr	22 defetiscor] rd defeciscor Hb	deficiscor RBGLK et vel sic vel deficiscor in ras. D
23 s] rd om. RD	24 texui] textui K	25 uel. di. GLK
27 participium] r participiunt R	terminant in sus G	30 obsesus L
uidi uidi		
uisus L	uissi uissus K	fusus RL
tendo] r tendeo RB	tendi Bb	

p. 331. 32 P.

p. 538. 39 K.

tendi || *tensus*, '*tundo tutudi tunsus*', '*prehendo prehendi prehensus*', '*scindo scidi scissus*', '*findo fidi fissus*'; excipiuntur '*ussi ustus*', '*gessi gestus*', '*torsi torsus*' et '*tortus*' antique; a '*torreo*' quoque '*toustus*' fit. similiter faciunt participia, quae in '*li*' vel '*ri*' vel '*ti*' terminant praeteritum activorum, ut '*velli*' vel '*vulsi vulsus*', '*fefelli falsus*', '*pepuli pulsus*', '*perculi perculsus*'. '*sustuli*' anomalum est et '*sublatus*' facit. '*decucurri* 38 '*decursus*', '*verri versus*', '*verti versus*'. excipitur '*peperi partus*' differentiae causa; '*peperci*' enim '*parsus*' facit.

. Quartae coniugationis in '*si*' vel '*ri*' praeteritum terminantia in '*tus*' non autecedente *i* faciunt participia: '*farcio farsi fartus*', '*sarcio sarsi sartus*', '*fulcio fulsi fultus*', '*haurio hausi haustus*', '*reperio repperi repertus*', '*comperio comperi compertus*'.

In '*psus*' unum invenio a deponenti '*labor*': '*lapsus*'.

In '*xus*' tria invenio passiva: '*nexus*' a '*nexui*', '*pexus*' a '*pexui*', 15 '*flexus*' a '*flexi*'. similiter faciunt participia '*amplector amplexus*', '*complector complexus*'.

Supra dictas formas servant in participio praeteriti communia et deponentia, quae facile ex simili terminatione passivorum dinosci possunt, quomodo faciant per singulas coniugationes participia praeteriti temporis. 20 neutra pauca habent praeteritum, ut supra dictum est: '*caeno caenatus*', '*prandeo pransus*', '*iuro iuratus*', '*careo cassus*', quod et nomen est, '*passus*' a '*pateo*', '*titubo titubatus*', '*placeo placitus*', '*quiesco quietus*'. a 39 neutropassivis quinque sunt: '*gaudeo gavisus*', '*audeo ausus*', '*soleo solitus*', '*fio factus*', '*fido fisus*'. vetustissimi tamen et ex aliis plurimis neutris 25 inveniuntur protulisse participia praeteriti, quomodo | superius ostendimus, quae nunc in usu non sunt.

Participium quoque futuri activum vel neutrale a supino fit: '*amatu amaturus*', '*domitu domiturus*', '*doctu docturus*', '*flexu flexurus*', '*fultu*

1 tutundi Rr ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ
tusus Dd tussus GL prendo prendi prensus B 2 scidi
scissus] d scissi scisus D scisus L fissus] d fixus D fisus L ussi] al. m.
in R corr. usi R gessi gestus] add. edd. praeter π, om. libri mei omnes 3 tor-

us et tortus (s) R a pr. m. ni f. mut. tortus et torsus DHLK tortus G antique Rr
antiqui H Antique torreo d Antiqui a torreo ni f. D 4 sic similiter BLKr
*** similiter (sic?) D participia] d praeterita D uel in ri DDr uel in ti D
5 ut] k om. K ut nello uelli uulsus fallo fefelli B pulsus om. R 6 A
suffero sustuli B sultuli R 7 verri versus verti versus] uer** (ri? in uerti corr.
g) uersus ***** G tuerti K Excipit*atur (un) D peperi G 9 uel in

ri D 10 non add. r 11 fulco D ausi D repperio BLK reppertus
BLK 12 comperi om. RK add. r 14 trea G pexus — flexi add. d 17

formas L participia B et om. G : 18 facili G passivorum om. GLK
19 faciunt RDGLK coniugationes] r coniunctiones R participia] r participii R
20 est om. B ceno cenatus HK. cenatus B 21 cassus] r casus RL

pasus GLK 23 neutropassivis H 24 fixus Dd tamen ex G 25 protulisse
inveniuntur G 27 uel a neutrale Rr ut amatu b 28 domitu domiturus om. K
fultu fulturus] r fluctu flucturus R

p. 932 — 34 P.

p. 539 K.

fulturus', 'factu facturus', 'sanctu sancturus'. pleraque tamen neutrorum secundae coniugationis in 'ui' divisas desinentia praeterito deficiunt in supinis, || ut 'horruui', 'rubui', 'tepui', 'ferbui', 'senui', 'egui', 'frigui', 'rigui', 'durui', 'stupui' et similia. et quia superius diximus, quod verba activa vel neutra carent praeteriti temporis participio, sicut et passiva et communia et deponentia deficiunt in participiis instantis temporis, sed pro his substantivo nomine et verbo utimur, ut ὁ φιλήσας 'qui amavit', ὁ φιλούμενος 'qui amatur', sciendum, quod antiqui in activis et neutris verbis pro praeteriti temporis || participiis etiam instanti tempore utebantur: ὁ ἐρχόμενος 'καὶ ὁ ἐλθών' 'veniens' dicentes, similiter ὁ παραγενόμενος¹⁵ καὶ παραγινόμενος¹⁵ 'adveniens'. Virgilius in X:

Caeculus, et veniens Marsorum montibus Vmbro,
hic enim 'veniens' ὁ ἐλθών significat. Terentius in Phormione:

offendi adveniens,

Quicum volebam et ut volebam † collocatam filiam, ¹⁵
hic enim quoque 'adveniens' παραγενόμενος significat. Statius in I Thebaidos:

Et caligantes abrupto sole Mycenae,
'caligantes' pro 'caligatas' dixit. || |

1 factu facturus *om. BDHGLK* sanctus *B* sanctu sancturus] scantu .rus
G Pleraque *R* 2 deuisas *L* 3 tepui rubui *G* feruui² *B* 5 praeteri *G*
et communia et deponentia] *litura viginti fere litterarum in D, om. K* communi³
Rr 7 *Graeca h. l. add. d* φιλιασ *B* φιλιασ *d* φιλαισ *R* φιλαισ *d*
φιλαισ *H* φιλαισ *G* 8 quod "in actiuis et neutris uerbis actiui pro *G*
uerbi⁴ *Dd* 9 pro *om. G* temporis pro participiis *K* 10 ἐρχόμενος *G* ἐρχο-
BG ἐρχο *D* ἐρχο *H* ἐρχο *R* ἐρχο *K* παραγενόμενος *B* παραθνησ *G* 11
ΠΑΡΑΓΙΝΩΜΕΝΩΣ *R* ΠΑΡΑΓΙΝΩΜΕΝΟΣ *H* ΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΟΣ *k* ΠΑΡΑΓΙΝΩΜΕΝΟ *K* ΠΑΡΑΓΙΝΩΜΕΝΟ
(OMENO?) *L* ΠΑΡΑΓΙΝΩΜΕΝΟ *I* ΠΑΡΑΤΙΝΩΜΕΝΟ *G* *Verg. Aen. X* 544 12 μορσοῦ *L*
Vmbro, id est qui uenit. *Mic R* 13 ὁ ἐλθών] ΔΕΛΘΩΝ *K* 0 ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ

significat in *lit. l* /⁵ ΕΛΘΩΝ *Rr* ΕΛΘΩΝ *B* ΕΛΘΩΝ *D* ut terentius *K* *Ter. Phorm.*
V 1, 31 *sq.* 15 quocum *H* *Bemb.* et] *sic etiam Bemb.* atque *Bas.* et collo-
catam *Dr* collocatam filiam] *sic etiam Bas.* conlocatam amari *Bemb.* conlocatum eam
iri *Ios. Krauss mus. phil.* VIII 542 filiam locatam *Bentleius* 16 ΠΑΡΑΤΕΝΟΜΕΝΟΣ *G*
ΠΑΡΑΓΕΝΩΜΕΝΩΣ *R* *Stat. Theb. I* 325 17 tebai *G* tebaidos *L* 18 abrupto *B*
^m
mycoenas *B* micenas *K* et sic *Stat. Cass.* nīcenas *D* myenas *G* 19 dixit pro caligatas *G*

Explicit lib. XI de participiis. | Primitiua — erat gloriosus (*v. p. sq.*). | Incipit lib XII de pronomine *R* artis prisciani uiri disertissimi grammatici caesariensis doctoris urbis romae constantinopoli lib XI. explicitus in *mg. r* ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTISSIMI GRAMMATICI CAESARIENSIS DOCTOR VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOE LIBER XI. EXPLICIT. INCIP LIB XII DE PRONOMINE. *B* FINIT DE P̄AR | Primitiua — ego non addebat (*v. p. sq.*) finit artis prisciani uiri disertissimi grammati caesariensis doctor urbis rome constantinopoli. liber .XI. explicitus. incipit. liber. XII. de pronomine. *H* EXPLICIT LIBER .XI. DE PARTICPIO. INCIPIT LIBER XII. DE PRONOMINE. *D* ARTIS P̄SCIANI VIRI DISERTISSIMI GRAMMATICI LIB. XI. EXPE. | INCIPIT XII DE PRONOMINE. *L* ARTIS P̄SCIANI VIRI DISERTISSIMI GRAMMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLI LIB. XI EXPLICITVS. AMEN... | INCIPIT LIBER XII. DE PRONOMINE... *K* *inscr. om. G*

In R et plenius in H Darmst.^a (Δ) locis supra indicatis extat additamentum a Krehlio ex H in add. vol. I p. XXI sq. prolatum, a Friderico Ritschelto ex cod. Vind. n. 349 (Φ) in mus. phil. I 315 sqq., ex B, ubi ad calcem lib. XVI reperitur, ibidem III 579 sq. editum, restitutum, illustratum:

[Primitiva sunt pronomina octo, derivativa septem: 'ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is'; 'meus, tuus, suus, noster, vester'; 'nostras, vestras', ὁ ἡμεδαπός, ὁ ὑμεδαπός. 'quis' οὐσίας καὶ ἐρωτηματικόν, 'qui' ἀόριστον; 'qualis' ποιότητος, 'talis' ἀνταποδοτικόν; 'quantus' ποσότητος, 'tantus'; 'quot' ἀριθμοῦ, 'tot'; 'quotus' ὁσάτιος, 'quotus venit?' ἀλλὰ πόστος; 'totus'. ταῦτά τινες ἀνωνωμιᾶς ἐνόμισαν εἶναι, εἶσιν δὲ ὀνόματα.

'Cuius cuia cuium' ποιότητος καὶ ποιότητον. Virgilius:
cuium pecus?

Terentius in eunucho:

Quid virgo, cuia est?

Plautus 'hic cuias, huius cuiatis' declinavit in Bacchidibus:

Scio spiritum eius maiorem esse multo

Quam folles taurini †habeant.....

Praenestinum opino esse, ita erat gloriosus.

'Equidem' coniunctio est et non compositum ab eo, quod est 'ego quidem'; quamvis ita esse quidam putaverunt, sed male: nam 'equidem facio, equidem facis, equidem facit' dicimus, 'ego' autem 'facis' et 'ego facit' nemo dicit, sed ad primam personam tantum refertur 'ego facio'. et 'equidem' simplex esse etiam Sallustius ostendit in Catilinario: equidem ego sic existimo, patres conscripti. quod si esset compositum 'equidem' ab eo, quod est 'ego quidem', postquam 'equidem' dixisset, 'ego' non addebat.]

Pronomina primitiva sunt B diriuativa RΦΔ septem R sui sibi se a se ille RBHΔ iste om. Δ nostras nostratis uestras uestratis RH nostras uestras nostratis uestratis BΔ ὁ] om. R ΟΝΜΕΛΑ ΠΟΣ Η . ΟΝΜΕΛΑΙΤΟΣ ΣΥΜΕΛΑΙΤΟΣ B

ON ΜΕΛΑΙΤΟΣΟΥ ΜΕ ΛΑΙΤΟΣ Φ ὁ] c Δ ὁ ὑμεδαπός] ΣΥΜΕΛΑΙΤΟΣ Rr ΟΥ.ΜΕΛΑΙΤΟΣ Η ΟΙΣΙΑΣ Φ καὶ ἐρωτηματικόν] ΚΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟΝ BΔ ΚΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟ. R κ7 ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟΝ Η ΚΓερω φΗΜΑΤΙΚΟΝ Φ καὶ ἐστὶν ἐρωτηματικόν Ritschelius ΔΟΡΙΣΘΟΝ

R ΔΟΡΙΣΤΟΝ B ΠΟΙΟΤΤΟΣ Rr ΠΟΙΟΠΗΤΟΣ Δ ΙΤΟΙΟΥΤΟΣ B ΠΟΤΟΥΤΟΣ Η ΠΟΤΟ ΠΗ ΤΟΣ Φ ΤΑΛΙΣ Φ ΑΝΤΑΙΔΟΤΙΚΟΝ B ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΟΚΟΝ Η ΑΝΤΑΠΩ.ΛΟΤΟΝΟΝ. Φ

ΠΟΣΟΥΤΟΣ B ΠΕΣΟΥΤΟΣ Rr ΠΟΣΟΥΤΟΣ Η ΠΙΟΟ Τη ΤΟΟ Φ ΠΟΣΟΥΤΟΣ Δ ΤΑΝΤΥΣ

H ΑΡΙΕΜΟΙ Rr ΑΡΙΕΜΟΥ Η ΑΡΙΕΜΟΙ. B ΑΡΙΕΜΟΙΤΟΤ Δ ΑΡΙΕΜΟΥΤΟΤ. Φ

ΟΣΑΟΣ Rr ΟΣΑΠΟΣ ΗΔ ΟΣΑΠΟΣ Φ τάξεως Ritschelius ἀλλὰ πόστος; scripsi ΑΠΑΠΟΤΟΣ R ΑΝΑΠΟΣΤΟΣ BH ΑΝΑΠΟΣ ΤΟΣ. Φ ΑΝΑΤΙΟΣ.ΤΟΣ Δ ἀνα[νταπόδοτον τό] πόστος

Ritschelius ΤΑΙΤΑ R ΤΑΙΤΑ Φ ΠΑΙΤΑ Δ ΤΑΙΤΑΠ·ΝΕC B **NEC Rr ΤΙΝΕCΑΝ ΤΩ ΝΥΜΙΑ CΕΝΟΜΙCΑΝ Φ ΑΝΤΩΝΥ·ΜΑC Η ΑΝΤΩΝΙΜΙΑC Δ ΑΝΤΟΜΙΝΙΑC B εἰ.ΝΑΙ. Φ ΒΙCΙΝΑ.ΕΟΝΟΜΑΤΑ Η ΒΙ.CΙΝΕ ΟΝΟΜΑΤΑ. Φ δὲ] ΛΕ Δ cuia] cui Δ ΠΟΙΟΚΤΗΤΟΣ R ΤΟΠΟΚΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΚΤΗΤΟΝ Δ ΠΟΙΟΚΤΗΤΟΣ ΚΑΠΠΟΚΙΝΤΟΝ Η ΠΟΙΟΚΤΗΤΟΣ ΚΑ ΠΑΟΚΙΝΤΟΝ. Φ ΠΟΙΟΚΤΗΤΟΝ B ΠΟΙΚΤΗΤΩ^N. Rr Verg. ecl. 3, 1; 5, 87

Ter. eun. II 3, 29 eunucho H Plaut. Bacchid. fr. cf. Philarg. et Servii additam. Burmann. ad Verg. georg. III 171 Plautus: quam folles taurini habent, cum liquescent petrae ferrum ubi (ibi Serv.) fit. Non. p. 474, 32 Plautus Bacchidi-

bus: Praenestinum opino esse ita erat gloriosus (*Bacchid. fr. 11 p. 429 Both.*). *te-*
trametros bacchiacos restituit Ritschelius l. l. IIII 579 sq. coll. p. 148 sq. et I 318 sqq.

uias *Rr* declinabit Δ bachidibus *RBH\Phi\Delta* ei Δ multa Φ Quam]
 que *B* quod Δ habeant] habant *Hh* halitant *God. Hermannus probante Ritschelio*
l. l. IIII 579 halitant, quom liquescunt | Petrae, ferrum ubi sit. *B.* cuiatis [tibi
 uisus?] | *A.* Praenestinum opino *Ritschelius ibidem p. 580* opino] *Nomius* opinor
RBH\Phi\Delta erit *B\Phi* in gloriosus *desinit R* composita Φ quod ego Δ
 quid amputauerunt Δ facia] facit Φ et quidem simplex est etiam. Δ salus-
 tius *B\Delta\Phi* *Sall. Cat.* 51, 15 catillinario *BH\Delta* quid si erunt Φ conpo-
 situm *H* si] sic *B* adderet Φ finit *add. \Delta*

LIBER DVODECIMVS.

p. 933. 34 P.

p. 540. 41 K.

DE PRONOMINE.

Pronomen est pars orationis, quae pro nomine proprio uniuscuiusque I 1 accipitur personasque finitas recipit.

Pronomini accidunt sex: species, persona, genus, numerus, figura, 5 casus.

Species pronominum bipertita est; alia enim sunt primitiva, alia derivativa. primitiva: 'ego', 'mei', 'tu', 'tui', 'sui'; derivativa: 'meus', 'tuus', 'suus'. et primae quidem personae primitivum est 'ego' et reliqui casus sequentes; secundae 'tu' et eius obliqui; tertiae vero 'ille', 'ipse', 'iste', 10 'hic', 'is', 'sui', quod nominativo caret, quomodo 'ἐαυτοῦ' apud Graecos. et ea quidem octo pronomina sunt primitiva vel simplicia. derivativa sunt septem: 'meus', 'tuus', 'suus', 'noster', 'vester', 'nostras', 'vestras'.

In his igitur quindecim pronominibus nulla fit controversia, quin omnes fateantur, ea esse pronomina. quaeritur tamen, cur prima quidem || 15 persona et secunda singula habeant pronomina, tertiam vero sex diversae indicent voces? ad quod respondendum, quod prima quidem et secunda persona ideo non egent diversis vocibus, quia semper praesentes inter se sunt et demonstrativae, tertia vero persona modo demonstrativa est, ut 'hic', 'iste', modo relativa, ut 'is', 'ipse', modo praesens iuxta, ut 'iste', 20 modo absens vel longe posita, ut 'ille'. si enim super omnes alias partes 2 orationis finit personas pronomen, rectissime tertiarum quoque personarum differentia distincte profertur, quae plurimas habet diversitates. unde non

3 personas quoque L	4 Pronomina B	nel i accedunt G	6 bipertita GLK
sunt add. r	9 eius in litura h	Tertia Rr	10 ἐαυτοῦ] ex corr. l ea. Dd
ΕΑΥΤΩΥ Κ ΑΙΤΩΥ G	ΕΑΥΤΟΥ apud grecos in lit. b	11 octo] VII. D	vero post deri-
qui D	14 post pronomina: quaeritur — pronomina om. R add. r	13 fit] d sit D	contrauersia K quin] d
dem persona G	15 habent H habent B	16 indicent α indicant libri	uoces. ex
uocem, ni f., corr. B	respondendum quod B	17 ideo om. L sup. lin. add. K	
18 . Terti. Rr	demonstratiua G	19 is in litura b	20 supra B
orationes Rr	personarum differentia] in lit. et ad mg. b	personarum B	22 dif-
ferentię Dd	distintae H	quae] r qui R	

irrationabiliter tertias verborum personas infinitas Apollonius dicit, cum nulla in eis certa finiatur persona et profundae multitudinis sint capaces, quomodo et pluralis numerus nominum, nisi adiungas eis vel nomen vel pronomen, cum prima et secunda persona eis non egeat. si enim dicam 'scribo' vel 'scribis', in ipsa voce defuivi etiam personam scribentis et ostendi; sin || dicam 'scribit', incertum quis, donec addam vel nomen vel pronomen. et primae quidem personae pronomen et secundae et tertiae cum non discernunt genera, inaequalem habent etiam casuum declinationem tam in singulari quam in plurali numero, ut 'ego' 'mei' vel 'mihi' 'mihi' 'me' 'a me', 'nos' 'nostrum' vel 'nostri' 'nobis' 'nos' 'a nobis'; 10 similiter secunda; nam tertia, quae est 'sui' 'sibi' 'se' 'a se' non solum genera, sed etiam numeros confundit; nec mirum: nam cum relativa sit, ex antecedente cognitione possumus ad quod genus vel numerum refertur scire, quod facit in genere primae et secundae personae ipsa demonstratio 3 et praesentia utriusque. illa vero, quae distinguunt genera, certam habent 13 et aequalem per utrumque numerum declinationis et casuum regulam, ut 'ille', 'iste', 'ipse' et reliqua novem.

Sunt autem eorum alia demonstrativa, alia relativa, alia et demonstrativa et relativa, unde notabiles et certae fiunt personae. et primae quidem et secundae personae pronomina sunt semper demonstrativa - utraque 20 enim, ut dictum est, praesens ostenditur persona, et eius, qui loquitur, et illius, ad quem loquitur -, tertiae vero alia sunt demonstrativa, ut 'hic', 'iste', alia relativa, ut 'is', 'sui', alia modo demonstrativa modo relativa, ut 'ille', 'ipse'. 'ille' demonstrativum Terentius in eunucho:

Viden tu illum, Thais?

relativum Virgilius in VII:

sic Iuppiter ille monebat.

1 irrationabiliter *B* personas verborum *K* infinitas esse *D*. Apollonius] *de synt.* I 3 p. 12, 20 *Bk.* de pron. p. 10 *C* 3 *Bk.*; quem librum in sqq. ibi tantum commemoravi, ubi vel Priscianus eum affert vel ubi ad ipsa eius verba constituenda criticae quid opis videtur praestare. ad rem cf. etiam lib. VIII § 101. apollonius *GLK* 2 sint] sunt *GLK* 3 eis nomen *D* 4 dicam] r dicat *R* 5 scribo scribis r 6 incertum est quis *B* addam nomen r 7 personae pronominum *HK?* pronō

secundae *G* 11 similiter et secunda *H* sibi ex sui corr. *B* 12 confudit *Dd* reuelativa *G* sit] sit *L* 13 ad] *d* at *D* uel ad quem numerum *K* 14 scire quod] r scire quo *R* 15 distinguunt *BDEGLK* 16 ^{et} casuum *Dd* 17

iste ipse] *Bdh* ipse iste *GK* ^{ipse} iste *L* iste *RDH* 18 alia relativa alia demonstrativa (*sic*, *om.* et) in marg. add. *K* re+lativa (ue) *L* alia demonstrativa *HG* 19 reuelativa *GK* re+lativa (ue) *L* 21 enim add. r praesens (presens *B*) esse ostenditur *Br* loquitur et] *d* loquitur ut *D* 22 alia sunt — modo relativa] *rk* aliae sunt demonstrativae, ut hic, iste, aliae (*d* alia *D*) relativae, ut is, sui, aliae (alia *K*) modo (aliae vero modo *B*) demonstrativae, modo relativae (relativae *B*) *RBHGLKdd* 24 *Ter. eun.* IIII 6, 16 iuncho *K* 25 uides tu *GLK* illum m. rec. ex

illam corr. in *Bemb.* tais *R* 26 Relativum est uirgī *Bb* Verg. *Aen.* VII 110 VIII. *LK* 27 iupiter *L* ille] *Prisc. sic etiam lib. XVII § 59. de XII oss. Aen. § 172 cum Med. m. alt. ipse Med. m. pr. Pal. Rom.*

p. 835. 36 P.

p. 541. 42 K.

'ipse' vero, si per se | proferatur in tertia persona, relativum est - Virgilius in III:

ipse arduus altaque pulsat.

Sidera ..

si vero cum aliis pronomibus iungatur, eorum accipit significationem, ut idem poeta in V:

Ipsē ego paulisper pro te tua munera inibo;
est enim hic demonstrativum, quoniam et 'ego', cui adiungitur, est demonstrativum. invenitur tamen saepissime absque aliis per ellipsin prolatum et tamen eorum habet significationem, quae cum eo subaudiuntur, ut Virgilius in II Aeneidos:

quaeque ipse miserrima vidi;

subauditur enim 'ego', quamvis verbum ipsum primae personae, || [id est vidi] habet in se intellectum pronominis eiusdem personae.

Interest autem inter demonstrationem et relationem hoc, quod demonstratio interrogationi reddita primam cognitionem ostendit - 'quis fecit?' 'ego' -, relatio vero secundam cognitionem significat: 'is', 'de quo iam dixi'. iure igitur 'hic', quod primam cognitionem indicat, praeponitur, unde et 'praepositivum' nominatur, 'is' autem, quod secundam cognitionem significat, subiungitur, unde et 'subiunctivum' pro merito nuncupatur, quod redigat in memoriam primae cognitionis, ut si dicam: 'Aeneas filius fuit Veneris; is est qui vicit Turnum.' 'ipse' quoque in tertia persona, ut dictum est, 5 per se positum ad recordationem personae refertur iam cognitae; recte igitur demonstrationem, quae significatur per 'ille' et 'iste' pronomina, reparat memoriae pronomem, quod est 'ipse'; non tamen etiam 'ille' et 'iste' referri ad pronomem 'ipse' possunt: prima enim cognitio est per demonstrativa pronomina, secunda vero per relativa. hoc idem pronomem, hoc est 'ipse', quidam commune existimaverunt, quia tribus adiungitur personis: 'ego ipse', 'tu ipse', 'ille ipse'; non est tamen verum; figurate enim vel discretionis vel significantiae causa primae et secundae adiungitur. quod autem tertiae est, ostenditur ex eo quod dicimus 'ego feci', 'tu fe-

1 uero om. G Verg. Aen. III 619 sq. 2 VI. L 5 iungantur
DHG 6 Verg. Aen. V 846 : 7 munera] r numera R 8 hic add.
r et] * R & r 9 ellypsin B elipsin D eclipsin RHd illipsin L illim-
sin G 11 Verg. Aen. II 5 12 ut queq; B ipse] b ipsa RB misserrima K
vidij] r dido R 14 habet inter se G intellectum tam R pronominis
quamque RBH pronominis quoque Dh 15 demonstrationem L 16 reddita] K

ut quis d 17 Relativum Rr "cognitionem" secundam G ut is GLK
18 quod] d quia D indicat cognitionem B 19 quod om. D add. d 20 Unde
et et G subiunctivum. K nunc cupatur D redigatur d 21 memoriam] d
memoriae D cognitionis primae GLK dicat L fuit sup. lin. add. K 22

per se ut dictum est G 23 recordationem tertiae personae K 24 demonstrationem K

25 reparat L ille **** iste G 26 referri L possunt (i) K 29
taji K ipse; Non est r ipse; Nomen est R Figurae L 30 discretionis L

cisti', 'ipse fecit', et quod tertiae personae in id transferri possunt, quod maxime in interrogationibus animadverteri potest. numquam enim interrogante aliquo 'quis dixit?', 'quis fecit?', 'quis audivit?' respondemus 'ipse' 6 pro 'ego' vel pro 'tu', sed pro aliqua tertia persona. quidam etiam nomen hoc putaverunt, quia est quando pro 'solus' accipitur, ut Virgilius in VI: 5

Ipse ratem conto subigit velisque ministrat.

sed hic quoque per significantiam vel discretionem profertur. nam cum pro nomine accipitur, quod suum est pronominis implet.

Verba primae et secundae personae adiuncta pronominiibus perfectionem faciunt: || 'ego scripsi', 'tu docuisti', nominibus autem non, nisi sint 10 verba substantiva vel vocativa, ut 'Trypho dicor', 'Cicero sum'; 'ipse' vero omnibus verbis adiunctum perfectionem habet: 'ipse dedi', 'ipse dedisti'. ergo hoc pronomem [id est 'ipse'] ἐπιταγματικόν, hoc est impositivum vel subiunctivum, vocant Graeci, quod vel subiungit vel subiungitur alteri pronomini. 15

II 7 Derivativa septem diximus. a prima persona derivantur tria; a singulari genetivo unum, 'mei meus', a plurali duo, 'nostrum' vel 'nostri', 'noster' et 'nostras'; a secunda quoque tria, a singulari unum, 'tūi tūsus', unde et corripitur paenultima, quomodo in primitivo, a plurali pariter duo, 'vestrum' vel 'vestri', 'vester' et 'vestras'; a tertia vero persona unum, 20 'sui suus'. et quia primitivum tam singularis quam pluralis est numeri commune, derivativum quoque intrinsecus, ex qua parte possessoris persona significatur per genetivum primitivi, ex quo nascitur, utriusque est numeri commune, ut 'suus' illius et 'suus' illorum; in omnibus enim derivativis pronominiibus duae intelleguntur personae, intrinsecus possessoris, 25 extrinsecus possessionis. unde intrinsecus personae, in quibus genetivi primitivorum, sicut dictum est, intelleguntur, ex quibus et derivantur,

1 transferri H transferri D 5 quando ^{pro} solus K quando solus GL Verg. Aen. VI 302 V. RH II. B Lr III. K 6 ratem D 7 discretionem L 8 suum est nominis DGLKrb suum nominis ni f. B 9 Verba quoque primae B

perfectionem Rr 11 verba substantiva] r perfectionem (in perfectionem hoc quoque l. mut. r) faciunt repetierat R uel subuocatiua K uel subuocatiua RL tripho

BDLK tripo G 12 uerbis omnibus G 13 ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ G ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ H

ΕΠΙ+ΤΑΓΜΑΤΙ+ΟΝ LI ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ K ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ uocant Dd etiam post ἐπι-
ium

ταγματικόν add. libri, unciis incl. r impositum Rr inpositivum B 14 pronomini alteri B 16 septem] pronomina septem esse BDGr dicimus G trea G

17 mei] r met R plurali K 18 trea G tu Rr 19 plurali pluraliter D plurali riter d 21 sui suus et quia primitivum om. GL . est om. G 22 intrinsecus] al. m. in R extrinsecus R parte **** (parte) H personā significat B

23 primitivum GK qua Rr numeri est K numeri commune est G 24 suus hoc est illius et suus hoc est illorum. r 26 et extrinsecus GLK possessionis] h possessoris H //primitiuorum /genitiui GL 27 sicut] ut L quibus et deriuantur Hh

p. 337. 34 P.

p. 543. 44 K.

confundunt genera, quomodo et primitiva eorum, extrinsecus vero distinguunt ea pro generibus nominum, quibus adiunguntur: 'meus servus', 'mea ancilla', 'meum mancipium'. numerus vero intrinsecus hic intelligitur, quem habent genitivi primitivorum, ex quibus derivantur. genera etiam possessorum demonstratio ostendit, quemadmodum in primitivis. extrinsecus vero terminatio distinguit numerum, quomodo et genera et casus possessionum; in quibus regula eorum consequentiam servat mobilium nominum. (quaeritur cur 'nostras' et 'vestras' a plurali tantummodo nume[r]o derivantur? ad quod respondendum, quod patriam seu gentem significant, patria autem vel gens unius esse non potest, sed semper multorum possessio. itaque 'nostras' dicimus, qui est a nostra patria vel gente, quam multi possidemus, hoc est tam mea quam meorum civium.) et possessiva quidem egent adiectione nominum ad plenam significationem, primitiva vero non semper. itaque perfectum ad discretionem est 'ego quidem affui, tu autem non aderas', deficiens vero quantum ad discretionem 'affui quidem, non aderas autem'. iure igitur apud Graecos prima et secunda persona pronominum, quae sine dubio demonstrativae sunt, articulis adiungi non possunt nec tertia, quando demonstrativa est: nam ὁ αὐτός quando dicunt, relativo utuntur, non demonstrativo. cum igitur et articulus relationem et pronomem relationem habet, his eundem ad cognitionem referri ostendunt. ergo illos secuti nos quoque declinando pronomina non addimus his articularia. quid enim absurdius quam, cum Graeci articulos pronominibus non praepo[n]ant, nos pronomina pronominibus praepo[n]ere in declinatione, ad quam dumtaxat 'hic haec hoc' locorum accipiuntur: nam in omni oratione pronomina sunt; nihil enim aliud nisi οὗτος αὐτῆ τοῦτο significant. nec mirum, loco articularum ea nos accepisse in declinatione, cum apud Graecos quoque isdem vocibus et in

1 distinguunt libri, quod probari possit coll. lib. X § 33. at v. lib. VIII § 11

2 ut meus B 3 ancilla GLK 4 genitivi habent LK genitivi h̄ G ex quibus
Hh 5 possessorum] in lit. b possessorum LK possessiuorum RG quemadmodum BL 6

distinguit BL 7 possionum Rr 8 quor R plurali in litura h numero om. D 9 seu
add. r 10 multorum semper G 12 posedemus K quam multorum civium B

13 possiua Rr adiunctione BDHGK 14 discretionem L ego quidem

afui D 15 autem aderas H 16 Iure autem igitur Rr 17 demonstrativae] 1

demonstrativa RBDHL demonstrativa GK sunt spscr. K 18 οὐτως Rr ο. τὰς-
τοῦ

τοῦ G ὁ αὐτός L ο τὰς τοῦ K 20 articuli RGb articulis B pronomem] pronomina d habent BDHGLK eundem vel eandem in litura D idem d 21 referri L sequuti B

22 addimus in litura K articularia Dd absurdus GK cum add. rdh 24 ad quam] d atque D hic et haec et hoc D 25 accipiuntur] h accipitur BDHGLK

26 οὗτος αὐτῆ τοῦτο] om. D αὐτός αὐτῆ αὐτο (ο-α) H ο αὐτός αὐτῆ τοῦτο (α) B αὐτός αὐτῆ αὐτο r γέος αὐτῆ τοῦτο d τοῦτος. τὰς τῆ. τοῦτο. G τοῦτο LK loco add. r 27 apud *** graecos (nos) R hisdem BGLK

p. 938. 39 P.

p. 544. 43 K.

articulis et in pronomibus solent uti, ὅς ἦ ὄ, ex quibus apud nos 'hic haec hoc' nascuntur pronomina articularia. itaque quia illa apud Graecos aspirantur, quae a vocali incipiunt, ea | quoque apud Latinos et a vocali incipiunt et aspirationem habent. possessivis solent praeponi articuli, sed ad sequentia nomina necessario intelleguntur. ὁ ἐμὸς δοῦλος, id est ὁ δοῦ-
 10 λός μου; sic 'hic meus servus', hoc est 'hic servus meus'. et primitivorum quidem nominativi, si cum verbis iunguntur, perfecti sunt: 'ego scribo', 'tu vides', 'ille facit'; possessiva vero transitiva sunt semper: 'meus scribit', 'tuus dicit'. || quemadmodum autem nomina tertiae sunt personae absque vocativo, tunc vero etiam primae et secundae, quando
 10 verbis substantivis vel vocativis iunguntur, sic etiam ea, ut 'meus es amicus', 'meus diceris cognatus', 'tuus sum filius', 'tuus nominor pater', 'tuus vocor socius', 'tuus nuncupor patronus'. et sciendum, quod vocativum non habet aliud pronomen nisi secundae personae primitivum: 'o tu', 'o vos', et primae possessivum, quando ad secundam transit per-
 15 sonam; nam possessio est, quae vocatur ab ipso possessore, ad quam loquitur prima persona, ut Terentius in eunucho:

o mea tu,

idem in Andria:

o noster Chremes,

uno enim eodemque pronomine tam prima quam secunda in hoc significatur persona.

Et primae quidem personae possessivum tam ad secundam quam ad tertiam transit personam, secundae vero ad primam vel ad tertiam, ut 'tuus sum', 'tuus est'; ipsa enim sese possidere non potest, quomodo
 25 nec prima; nam possessiva necessario in duabus diversis intelleguntur personis et sunt transitiva. si igitur transit a secunda persona possessivum, necesse est, cum separatur ab ea, vel primae adiungi vel tertiae, quae ca-

1 ὅς ἦ ὄ] rd et in ipso contextu (ἠὸς ἦ ἠὸ) h om. D oc n o* R + ὄς + ἦ + ὄ H
 Hoc He Ho ad marg. h nos om. B 2 Ita G 3 accipiunt Rr incipiunt L
 ea quoque apud Latinos et a vocali incipiunt ea quoque apud Latinos et a vocali
 incipiunt K 4 *aspirationem (h) D articuli praeponi GLK 5 ὄ] ὄς K

ὁ ἐμὸς — μου add. d ΕΑΜΑΟΣ GK ΕΜΑΟΣ L ΑΜΟΣ I ὄς K 6 ΜΟΥ Rr
 ΕΜΑΟΣ GLK ΕΜΟΣ hl, at v. Bekkerum ad Apollon. de pron. p. 18 A 2 cf. Krehliam in
 add. t. I p. XXII hoc] r hic R id L 7 iunguntur B 8 scribo R 9
 Quemadmodum BL nomina **** L 10 tunc etiam * (u) L uerq. etiam G
 etiam uero K 12 filius sum G 13 nuncupor DGK 14 aliud add. b 17
 persona om. G Terent. eunuch. III 3, 22 mea tu; o mea tu laudatur etiam lib.
 XIII § 2 et lib. XVII § 109. 129. 206 eunucho G iunucho K 19 Ter. Andr.
 V 2, 5 20 Chremes] al. Chreme ap. Ter.; Bemb. et Bas. lectiones ad h. l. eno-
 tatas non habeo, quod locum perperam a me olim quaesitum tum demum inveni, cum
 haud amplius apud me esset librorum illorum collatio 21 enim om. B prono-
 mina Dd 24 uero om. G 25 se Rr possedere K 27 transit ad secun-
 dam personam GL a secunda persona a secunda K 28 ea Hh caret B

p. 939. 49 P.

p. 545. 46 K.

rent vocativo, qui semper inter primam et secundam invenitur personam: prima enim vocat; secunda vocatur. et quaeritur, cur, si prima non potest possidere primam nec secunda secundam, tertia possidet tertiam? in quo pariter ostenditur multitudo diversa, quae significatur per tertiam personam, unde et varias habuit voces et loca, sicut docuimus. quamvis ergo alia sit possidens et alia, quae possidetur, et in diversis personis et transitivis intellegatur, tamen potest in tertia simul utraque inveniri in diversis, quod in prima et secunda non potest, ut ipsa habeat et possessionem una et possessionem, nisi figurate dicamus 'meus sum' et 'tuus es', hoc est 'meae potestatis' et 'tuae', vel pro reciprocis, quae apud Graecos compositae sunt: *ἐμᾶντοῦ φίλος εἶμι*, 'meus amicus sum', ut Persius:

Vindicta postquam meus a praetore recessi,
et Terentius in Phormione:

ego meorum solus sum meus.

nec mirum, cum etiam tertia persona solet figurate primae adiungi, ut Virgilius:

Ille ego, qui quondam gracili modulatus avena,
et Cicero in IIII invectivarum: ego sum ille, patres conscripti, cui non forum, in quo omnis aequitas continetur. et primae quidem possessivum personae transit tam ad secundam quam ad tertiam, sicut supra dictum est, ut 'tu meus es' et 'ille meus est'; secundae quoque possessivum tam ad primam dicitur quam ad tertiam, ut 'ego tuus sum' et 'ille tuus est'; tertiae vero ad primam vel secundam transire non potest nisi figurate, ut 'suus illius sum' vel 'suus illius es filius', sed ad aliam tertiam, 'suus illius iste' vel 'suus istius ille'. et attendendum, quod, quomodo 'sui, sibi, se, a se', quod est primitivum, ad omnes voces tertiae personae potest esse relativum, ut 'sui causa facit iste' et 'ille' et 'ipse' et 'hic' et 'is', sic 'suus', quod ab

2 secunda uocatur — nec secunda in *mg.* add. *G* potes *Rr* 3 possedere
K secundam add. *d* secundā Cur tertiā possidet tertiā *B* possedet *K* 5
docuimus] diximus *GLK* 6 possedens *K* 7 transiuis *R* intellegantur *BH*

potest] possunt *GK* 8 et in secunda *BHGLKr* 10 me *Dd* meae potestatis
et tuae potestatis *GLK* 11 *ἐμᾶντοῦ φίλος εἶμι*] add. *d* *ΕΜΑΥ ΦΙΛΟΣ ΕΙΜΑΙ G*
ΕΜΟΣ ΦΙΛΟΣ, ΕΙ, ΣΜΙ in litura I ΕΜΑΥ ΦΙΛΟΣ ΕΙΑ ΜΙ K *ΕΙΜΥ R* *ΗΜΙ Η Pers.*
sat. 5, 88 13 *Ter. Phorm.* IIII 1, 21 in Phormione *om. G* 15 soleat *K*

16 *Verg. Aen.* I *init. in libris dett., om. Med. Rom. Ver. deficit Pal.* 17 Ego
Rr *graci R* modulatus *K* 18 *Cic. in Catil. or.* IIII 1, 2 in IIII inuecti-

uarum *om. G* uectinarum *Dd* uectinarum *LK* ille] ille consul libri Ciceroniani
patres] *h* patris *HGLK* conscripti *R* 19 cuius *B* omnis] *rdh* omnes
RDHG aequitas omnis *Cic. Lagom.* 10 continetur] uariatur *Cic. Bonnensis*

20 possessivum *Rr* 21 supra *om. G* meus. Secundae *GL* 23 sum *om.*
DHGLK tuus. Tertiae *DGLK* tuus. Tertia *H* uel ad secundam *BDL* 24
figurate *D* figurate dicitur *r* 26 attendendum *B* adiendum *D* sibi *ex* siui
corr. B est *Rr* primitivum est *G* 28 hic is suus *G* quod ab eo (h) *D*

p. 340. 41 P.

p. 546. 47 K.

eo derivatur, possessivum est omnis tertiae personae, ut 'suus illius, istius, ipsius, huius, eius'. illud quoque sciendum, quod 'sui' non solum *ἑαυτοῦ* vel *ἑοῦ*, sed etiam *αὐτοῦ* vel *οὗ* significat, id est non solum tunc refertur ad tertiam personam, quando ipsa in se agit per reciprocaem, id est *κατ' ἀντανάκλασμόν* vel *αὐτοπάθειαν*, ut 'ille sui miseretur' vel 'sibi prodest' vel 'se custodit', sed etiam cum ipsa agit et sic alia in ipsam, id est cum retransitive dicitur, ut Terentius in Andria:

Orare iussit *ἧ*era, si se ames, ut ad se venias.

DE PERSONIS.

10

III 13 Personae pronominum sunt tres, prima, secunda, tertia. prima est, cum ipsa, quae loquitur, de se pronun[tiat]; secunda, cum de ea, ad quam directo sermone loquitur; tertia, cum de ea, quae nec loquitur nec ad se directum accipit sermonem. nam si dicamus, prima est, quae loquitur, potest nihil de se loqui, sed de secunda vel ter[ti]a, et fit dubitatio; si- 15 militer de secunda si dicamus, ad quam loquitur, potest intellegi et ad primam et ad tertiam: nam locutio ipsa pertinet non solum ad secundam, sed etiam ad primam et ad tertiam; de tertia quoque si dicamus, de qua loquitur, commune invenitur trium personarum: nam et de prima et de secunda et de tertia loquitur. melius igitur Apollonius, quem nos, 20 quantum potuimus, sequi destinavimus, praepositis personarum definitionibus est usus.

Enucleatim tamen in singulari numero prima dicitur persona: nam in plurali conceptionem facit aliarum personarum, hoc est secundarum vel tertiarum; secundarum quidem, quando ad ipsas praesentes loquitur, ut 25

1 ut illius *R* suus illius suus istius *L* 3 post *ἑαυτοῦ* uel: *ἑοῦ* sed etiam *αὐτοῦ* uel *om.* *R*, post id est: sed etiam *ΑΥΤΟΥ* uel *ΟΥ* significat id est *add. r* *ΕΟΥ* **** *H* *ΟΥ (Ε) *L* Ε-ΟΥ *K* *αὐτοῦ* v. *Bekkerum ad Apollon. de pron. p. 100 B 2* 4 tunc] *d* *l'* *D* 5 κατ'] *KATA* libri *κατὰ ἀντανάκλασμόν* *add. d* *ἀντανάκλασμόν*] *l* *ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΜΟΝ* *R* *ΑΝΤΑΝ.ΚΑΛΑΣΜΟ.* *G* *ΑΝΤΑΝΑΚΑΛΑΣΜΟΝ* *H* *ΑΝΤΑΝΑ-*

ΚΑΛΑΣΜΟ *K* *****ΑΝΑΚΑΛΑΣΜΟΝ* *L* vel *αὐτοπάθειαν*] *add. d* *ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΑΝ* *Rr* *ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΑΝ* *G* *ΑΥΤΟΠΑΘΙΑΝ* in *litura* *h* 7 cum retransitive] *rd* et in *litura* *h* cum se transitivo *R* cum retransit quae *BDGK* cum retransi** (*ū*) *L* cum retransitiva *l* *Ter. Andr. III 2, 4* orare iussit, si se ames, era (hera *Bas.*), iam ut ad sese venias 9 orare] *b* orate *h* era *Rr* aera *HL* era* *B* venias ex venies *corr. H* 10 De personis] *om. DG* De personis pronoum *K* 12 *verba post* loquitur *sqg. usque ad* loquitur *add. r* de ea pronun[tiat] ad *r* (?) de persona ea ad

Dd adquam in *mg.* *L* 14 sermonem] *d* **** *D* 15 de se nihil *B* sed ^{de} secunda *Dd* 16 ^{si} dicamus *Rr* 17 locutio *D* 18 tertiam ut dido locuta est. De *B* 19 commune *L* nam et de prima et de secunda nam et de prima et de secunda *K* et ^{de} secunda *H* 20 appollonius *RHGLK* v. *Apollon. de pron. p. 22 A 9 sqq. Bk. coll. eiusdem ann. ad lin. B 3* v. etiam de *synt. I 3 p. 13, 19 sqq. II 10 p. 113, 15 sqq. III 25 p. 254, 4 sqq. et 27 p. 259, 14 sqq. Bk.* 21 se+qui (*d*) *H* distinauimus *K* definitionibus *Rr* 22 usus enucleatim. Tamen *H* usus. enucleatim Tamen *h* 23 Enucleatim *G* dicitur] *k*, ex dicatur *corr. H* dicatur *Kb*

p. 341. 42 P.

p. 347. 48 K.

'ego et vos facimus', tertiarum vero, quando ad alios loquens, id est ad secundam personam, alios sibi vel praesentes adiungit vel absentes, ut 'ego et isti facimus' vel 'ego et illi fecimus'; potest tamen et utrasque simul sibi adiungere, ut 'ego et vos et illi fecimus'. secunda vero tertiam concipit solam, 'tu et ille' vel 'vos et illi fecistis'; tertia autem tertiam solam 'isti et illi fecerunt'. itaque etiam in hoc ostenditur late patens tertiae personae copia, quae omnibus adiungi potest. quid igitur 'quod multi simul loquentes dicunt, nos fecimus'? non est supra dicto contrarium: unusquisque enim loquentium conceptionem facit eorum, qui una secum loquuntur, quippe cum unusquisque pars est totius, qui si velit ceteros indicare secum loquentes, necessario secundae vel tertiae eos attribuit personae. idque tam in pronomibus quam in verbis contingit, in quibus et finiuntur personae.

Et sciendum, quod in prima quidem et secunda persona pronomen ponitur, in tertia vero non, nisi demonstratione egeat vel relatione. nam plerumque nomen in eius locum ponimus, ut si Pompeius dicat ad Caesarem 'ego et tu et Crassus | teneamus rempublicam'; sin autem egeat demonstratione vel relatione, tunc ponimus pro||nomen, ut 'ego' et 'tu' et 'ille, quem vides' vel 'ego' et 'tu' et 'is, de quo dixi'; nam omne nomen tertiae est personae absque vocativo, sicut supra dictum est, nisi substantivo vel vocativo verbo coniungatur, et iure, quia ipsa positio prima nominum non ad aliquem, sed de aliquo habet locutionem; dicimus enim 'nominetur hic, qui natus est, Virgilius', nominativum proferentes; prima enim et secunda, nisi figurate, adiunctione nominis non egent, cum et substantiam et qualitatem tam suam ipse qui loquitur, quam eius, ad quem praesens praesentem loquitur, videtur scire vel aspicere. tertiae vero personae ideo congrue adiunguntur nomina, quia potest vel abesse persona vel spatio eius qualitas obscurari. itaque pronomine quidem substantia perse, nomine vero etiam qualitas manifestatur, de qua saepe fit dubium in ea persona, ut Virgilius in VI:

Quis, pater, ille, virum qui sic comitatur euntem?
cum ignoratur propria eius qualitas, quaeritur nomen. solam enim sub-

1 et nos faciamus *RL* ad ali** *H* ad aliā *h* 2 sibi praesentes *GHLK*
3 fecimus *BDHLK* vel] et *GLK* 4 adiungere *K* 5 ille fecisti nel *G* 9
enim *add. r* faciunt *L* 10 locuntur *RDH* Quippe *L* cum *add. b* 11
cetero *R* ceteros *r* necessario vel secundae (secundq̄ *D*) vel *BDEGLK* 12 ad-

tribuit *B* Id³ tam *Rr* 14 prima] *r* primo *R* 15 preponitur *Rr* proponitur
et
B ratione *Hh* 16 nomen] noi *G* 17 tu crassus *Rr* rempublicam *G* 20
tertiae est] *ex corr.* *r* tertia *ēē ni f.* *R* est *om. G* uocatio casu *B* 21 sub-

stantiuo *H* uerbo *om. B*, in *mg.* post substantiuo *add. b* coniungantur *Rr* 23
qui] quia *R* 24 enim *om. K* figuratae *H* cum enim et *K* 25 qui *om. G*
quam
tam eius *Kk* 27 congrue] *r* congruae *RH* adiunguntur congrue *B* 28

spacio *Dd* qualitat *Dd* 29 manifestetur *D* demonstratur *BGLK* 30 *Verg. Aen.*
VI 864

stantiam, non etiam qualitatem significant pronomina, quantum est in ipsius prolatione vocis.

DE GENERIBVS PRONOMINVM.

VI 16 Genera pronominum sunt quinque: masculinum, 'hic', femininum, 'haec', neutrum, 'hoc', commune, 'nostras', 'vestras', trium generum, 5 ut 'ego', 'tu'. cum igitur omnia pronomina, ut supra docuimus, sint quindecim, alia omnia mobilia sunt, id est ex masculinis feminina et neutra faciunt, absque tribus primitivis primae et secundae personae, 'ego' et 'tu', in quibus demonstratio ipsa secum genus ostendit, et 'sui', quod cum sit relativum, ut docuimus, tam genus quam numerum non vocis 10 discretionem, sed priore cognitione subicit. relatio enim est cognitionis ante latae repraesentatio, ut 'scribit Virgilius ad laudem sui', 'rogat te ille, ut sui causa facias'. quodsi quis dicat 'cur ergo etiam 'is', cum sit semper relativum, non est commune trium generum?', respondemus, quod || 'sui, sibi, se a se', non solum relationis causa, quod supra 15 diximus, sed etiam ipsius terminationis singulorum casuum, qui consimiles sunt primae et secundae, hoc habuit, ut confundat genera. quomodo enim Graeci per tres personas primitivorum obliquos casus similiter habent terminantes, qui et communes sunt omnium generum: ἐμοῦ σοῦ οὐ, ἐμοί σοί οἱ, ἐμέ σε εἶ, sic nos quoque illorum auctoritatem in 20 plerisque secuti per tres personas habemus pronomina similiter terminantia per obliquos casus et omnia communia generis: 'mei tui sui, mihi tibi sibi, me te se, a me a te a se'; alia vero omnia, sicut apud Graecos, mobilia sunt, ut 'ille illa illud, iste ista istud, hic haec hoc, is ea 17 id, ipse ipsa ipsum'; derivativa quoque: 'meus mea meum, tuus tua tuum, 25 suus sua suum, noster nostra nostrum, vester vestra vestrum'. duo tantum inveniuntur communia 'nostrás' et 'vestrás', quorum perfecta 'nostrátis' erant et 'vestrátis'. unde quia 'ti' syllabae syncopa facta est,

1 est] r esse R 3 DE GENERE VOVIS PRONOMINŪ B DE GENERE ***** PRONOMIN.
 (1 ex E corr.) H De generibus LK inscr. om. DG 4 ut hic D femigum H
 5 ut haec D commune — pronomina add. r Commune hic et haec nostras B
 6 docuimus] diximus G sint] add. r sunt L 7 alia] r h alia autem RDH
 masculinis] b masculis B 9 ipsa add. G 10 ut om. B 11 subiicit Rr
 relatio] r Ratio R est om. G 12 rogat H rogate ille R 13 ut] d et D
 causa sui DHL facias spscr. K ego Dd 16 qui] d que R que BDHr
 cum similes B 18 casus (u) B 19 terminantes] r terminationes RK
 qui] quae RDLK commune B EMAY LK ἐμοῦ — εἶ] om. D ᾧ. d, quae ipsa
 vocc. in mg. add. EMAL. COY. ΤΟΥ. ΕΛΛΟΥ. COY. ΤΟΥ. ΕΜΗΕ. Τ.Ε. G οἱ] add. r
 20 ἐμοί] h EMO* H EMOY COY OY B EMO* CO* T-O*(Y-Y-Y?) Ll EMOY COY ΤΟΥ
 K οἱ] r OY R ἐμέ] t EM*(H?) L EMH K illorum] illorum auctorum Rr eo-
 rum D auctoritatem illorum G 21 implerisque B 22 obliquo Rr commo-
 nia D mei] r me R 23 a me add. d 24 iste] istae B 25 ipsa e K
 26 tantum] tamen K 27 et om. GK 28 et om. G tis b

p. 943. 44 P.

p. 519. 50 K.

mansit in a accentus perfecti, quomodo et in aliis multis, ut 'Arpinās' pro 'Arpinātis', 'fumāt' pro 'fumāvit', 'cupit' pro 'cupivit', 'illc' pro 'illce'; itaque neutrum quoque eorum in e finitur: 'nostrate', 'vestrate', ex quo ostenditur illorum quoque nominativus in 'tis' secundum analogiam a vetustissimis prolatus esse. Cassius Emina in III annalium: hos libros si quis nostratis sapiens. M. Cato in legis Meviae suasionem: rex Seleucus arma nostratija facit. Plautus in Stichis:

Ergo oratores populi summates viri

10 Summi accubent, ego infimatis infimus,
pro 'infimas'.

Necesse est autem omnia pronomina tria habere genera vel in una eademque voce confusa vel in diversis distincta terminationibus ideo, quia pro uniuscuiusque rei propriis accipiuntur nominibus, quae tam in masculinis et femininis quam in neutris inveniuntur generibus, quae in pronomibus quoque necesse est ostendi, seu demonstratione sive relatione.

Quaeritur tamen, cur habeat genus neutrum prima et secunda persona, cum naturaliter sermo non nisi inter || mares aut feminas exercetur, quorum sunt primae et secundae personae, id est a quibus profertur et ad 20 quos dirigitur loquella? ad quod dicemus, quod possunt equidem etiam hominum inveniri nomina neutri generis, ut in maribus 'hoc Basion, Heliconion', quomodo etiam in feminis 'Glycerium, Dorcium'. possumus tamen etiam ad res, quae non habent naturam loquendi vel audiendi, per conformationem, id est *προσωποποιῶν*, primas et secundas ad 25 iungere personas, etiamsi sint generis neutri, ut foro, mari, caelo. illud 19

1 quomodo et] r quomodet R 2 pro om. K arpinat^s Hh fumāt] fumant Rr illi-B 3 illicce RBDHL 5 Cass. Hem. ann. lib. III fr. p. 161 Kr.; lib. III *Krethium secutus assignavit Roblius l. l. Cass. fr. 38 p. 294* IU inter III et IIII *fluctuans H Emina] D v. lib. VII § 11 Hemina RBHLK Emina in III annalium om. G annalium] r analium RD 6 M. Catonis suasio legis Meviae: Cat. or. 88 p. 124 sq. ap. Meyerum l. l. Meviae] d maeviae BD meae viae GLK Maeniae Popma 7 Plaut. Stich. III 2, 36 sq. (v. 492 sq.) cf. lib. VII § 61 in Stichis] om. G in isticho R v. Osannum de tab. patronatus Lat. p. 17 Lachmannum ad Gai. I 100 et ad Lucret. IIII 283 coll. eiusdem cod. v. l. ad lib. II § 17 VI 81: istrimoniae, istoici*

9 oratores ex hortores corr. D 10 accubent RBDHLK infimis RrD infimis BK 12 habere tria K habere trea G 13 terminationibus ex terminationibus corr. K quia] r om. K que R 14 post nominibus: quae tam — pronomibus in mg. add. d masculinis et] masculinis quam in G 15 quam in neutris B quae add. g 16 quoque add. g sive] sū K seu G re. relatione (ue) R raelatione B 18 sermo] se literis extr. abscissis B non nisi om. GLK aut] r et R 19 secundae D 20 loquella] BDH v. Lachmanni ad Lucr. III 1014 ann. loquella RGLKdh et ad K quod possuit K quod posunt r quo posunt R aequidem DG 21 hominum add. d bassion BDHGL 22 hoc ante Heliconion repet.

DHGLKr eliconion BHG eliconion D elicomon K femininis BH glycerium GK gliggerium L 23 habeant BGLr 24 *προσωποποιῶν] om. D gr. et in mg.*

gr. *ΠΡΟΣΩΠΟΠΟΙΕΩΝ d ΠΡΟΣΩΠΟΙΕΩΝ H ΠΡΩΣΩΠΩΠΟΙΕΩΝ Rr ΠΡΩΣΩΠΟΙΕΩΝ L ΠΡΟΣΩΠΟΙΕΩΝ G ΠΡΟΣΩΠΟΙΕΩΝ K προσοπειῶ B*

p. 944. 46 P.

p. 530. 51 K.

quoque notandum, quod derivativa pronomina, quae sunt septem, ut supra ostendimus: 'meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras', alterius sunt intrinsecus generis, hoc est communis trium generum, in quo possessor ostenditur, et alterius extrinsecus, hoc est mobilis, in quo possessio denuntiatur, quod terminatione consequenti discernitur, quomodo et numerus, sicut supra docuimus, quamvis qualitatem ipsius possessionis non declarant, nisi adiungas nomen. et sciendum, quod intrinsecus proprii loco funguntur, extrinsecus vero magis appellativi.

Nec solum in pronomibus derivativis, sed etiam in nominibus possessivis et quae a propriis derivantur, infinitae possunt intellegi possessiones, nisi adiectione nominis alicuius discernantur, ut 'meus filius', 'Telamoni¹⁰us natus', 'Euandrius ensis', et vide, quod appellativa magis asciscunt, quae communis sunt qualitatis. tam autem possessiva pronomina quam nomina in genitivum primitivorum resolvuntur. quid est enim 'meus filius'? 'mei filius'; 'Euandrius ensis'? 'Euandri ensis'.¹⁵

Commune habent possessiva pronomina cum possessivis nominibus, quod in utrisque | possessio subauditur, quod binae intelleguntur personae, quod in genitivos primitivorum similiter resolvuntur cum possessione; non commune, quod pronomina possessiva || omnis sunt communia possessoris, nomina vero possessiva non omnis - 'Hectoreus' enim 'clipeus'²⁰ unius est proprium possessoris; nec non ab appellativis quoque derivata, quamvis sint multorum communia possessorum, non tamen sic possunt esse communia, quomodo pronomina, ut 'humanus', 'marinus' -, et quod nomina tertiae intelleguntur personae, nisi adiungantur verbis substantivis vel vocativis, pronomina vero et primae et secundae inveniuntur personae.²⁵

3 generis intrinsecus G 5 denunciantur Rr denuntietur K 6 sicut add. r
 noⁿ Rr 7 declinant K 8 extrinsecus] *****nsecus literis primoribus abscissis B
 appellativi D 9 nominibus] b omnibus B 10 possessionis Rr 11 adiectione] k adiectione K adiectione alicuius nominis H filius meus GLK thelamoni¹⁰us G 12 Euandrius D Verg. Aen. X 394 Euandrius abstulit ensis apel-
 lativa D adisciscunt BDHr 13 communis D communes G 14 quam] tam LK
 quam nomina add. r 15 mei Rr nisi mei DGLh ensi Ll ensis nisi eu-
 andri GL Euandri ensis add. d 16 possivis Bb 17 utrisque] k utrisque H
 subaudiatur Rr quod] . Quod D et R et quod r; copulam omisi coll. Apollonio
 de pron. p. 133 A 10 Bk. uin^q B intelgantur Rr 18 quod cf. Apoll. l. l.
 p. 134 B 1 et quod R ; Cum possessione non R possessione non commune.
 Quod BD possessione. non commune quod d non commune] v. Apoll. l. l. B 2
 non commune habent R 19 omnis] rd omis D omni R communia Dd 20
 uero om. G Hectoreus] r hectorius RGK haectoreus BDH enim] autem D
 clypeus B clepeus K 21 est om. G possessores H ab om. G derivativa
 Dd derivati Hh 22 communia Dd non] nec L 23 communia Dd quod
 add. g 24 adiunguntur D substantivis R 25 Promina H

p. 245. 46 P.

p. 551. 52 K.

dubitatur numerus possessoris in nominibus possessivis, quae ab appellativis derivantur, ut, si dicam 'taurina vestigia', possunt et unius et multorum intellegi taurorum, in pronomnibus vero non, quia tam per singularem quam per pluralem numerum positiones sunt, excepto 'suus', cuius primitivum, id est 'sui', commune est utriusque numeri. possessiva nomina ascendentibus non solent adiungi, ut 'Hectoreus pater' non dicimus, 'frater' vero vel 'servus' dicimus; pronomina vero adiunguntur, ut 'meus pater'.

DE FIGVRIS.

10 Figura pronominum duplex est; aut enim simplicia sunt pronomina V21 aut composita. simplicia sunt omnia alia per nominativos, tria tantum componuntur unam interpretationem apud Graecos habentia οὗτος: 'iste', 'hic', 'is'. componuntur igitur 'iste' et 'hic' secum, ut 'istic istaec istoc'; 'is' vero cum adverbio 'idem', quod significat 'is demum', ex 15 quibus et componitur [hoc est 'iterum is']. eius femininum 'eadem', neutrum 'idem' i correpta, quae in masculino producitur. Virgilius in IIII Aeneidos:

Idem ambas ferro dolor atque eadem hora tulisset.
Iuvenalis in I:

et tamen alter

Si fecisset idem, caderet sub iudice morum.

in neutro tamen praeterea geminatur compositio: dicimus enim 'identidem', id est 'idem | et idem', cuius obliqui deficiunt casus. et nomi||nativus quidem tam masculini quam neutri ex duobus est corruptis nec non accu- 25 sativus tam masculini quam feminini: mutatur enim m in n ante d euphoniae causa, ut 'eundem, eandem', quod in aliis quoque compositis fieri solet propter eandem consonantem, ut 'quendam, quandam; quorundam, quarundam', quae tamen possunt et per adiectionem habere extremam syllabam. ceteri vero casus supra dictorum pronominum, hoc est 'eadem, 22 30 eiusdem, eidem, eodem, eadem, eisdem, easdem, eosdem', ex integro et

1 numerus] om. R vero numerus r, at cf. Apoll. l. l. C 1 numerus "in omnibus" possessoris possessivis K in nominibus] b in omnibus BHGL appellativis D. appellativis G 3 vero add. d 4 quam pluralem DK positiones G possessiones D 6 haectoreus Brh hectorius GLK haectorius RDH 7 vero adiunguntur om. GLK add. k 9 DE FIGVRA BHL inscriptionem om. DG 10 Figura quoque pronominum K sunt omnia pronomina GLK 11 nominativos H Trea G

12 interpretationem B οὗτος] α (οὗτος) 3) ΔΥΤΟC d ΔΥΤΟC D rell. 13 is hic GLK istic isthaec K istic D 14 istuc Rr isthoc K 15 et om. GLK 16 correpta] r correptam RB Verg. Aen. IIII 679 (deficit Rom.) 17 IIII] d VII. D 18 ferre R hora] sic etiam Verg. Fr. ora LK Pal. 19 Iuv. sat. I 4, 11 sq. in I om. G 21 caderet] rh cadere RBHGLKd cadarei D 23 et D ca+sus(u) B 24 duobus] d duabus DDr et ex duabus effectum H correptis Rr accusatus L 28 quarundam] h quarandam H 30 eadem] eadem D eosdem easdem G

p. 946 P.

p. 582 K.

corrupto inveniantur. itaque regula exigit per duas i vel per e et i tam nominativum pluralem masculini quam dativos et ablativos omnium plurales scribi, id est 'iudem' vel 'eidem' et 'iisdem' vel 'eisdem'. Iuvenalis in V saturarum:

dat eisdem ferre cinaedis.

solent autem auctores etiam per synaeresin unam i ponere pro duabus, ut Virgilius in I:

et crudelia secum

Fata Lyci,

pro 'Lycii', et

ille urbem Patavi,

pro 'Patavii', Iuvenalis in IIII:

Antoni gladios potuit contemnere, si sic,

pro 'Antonii'. 'iste' vero et 'hic' non componitur nisi per eos casus, qui in c desinunt, absque dativo, id est per nominativum, accusativum, 15 ablativum singularem, per pluralem vero nullum nisi nominativum neutri, qui est et accusativus. nam hic solus in plurali numero c habet finalem - ut 'hic istic, haec istaec, hoc istoc, hunc istunc, hanc istanc' (Terentius in heautontimorumeno:

Suspicionem istanc ex illis quaere),

'hoc istoc, hac istac, haec istaec' ., qui semper singularem sequitur feminini. quidam tamen haec quoque per metaplasnum finis quam compositionem proferri confirmant, unde nec aspirationem servant, quomodo nec 23 'illic illaec'; quod autem composita servant, ostendunt adverbia 'adhuc', 'abhinc'.

Nam 'egomet' et cetera, quibus adiungitur 'met', magis per porrectionem vel assumptionem, quam Graeci vocant ἐπέκτασιν vel παραγωγῆν,

1 duas ii RBH ^{duas} ii Dd 2 pluralium scribi GLK 3 iidem et eidem D iisdem] ex eisdem corr. B Iuv. sat. V 14, 30 4 in V saturarum om. G V

Krehlius II 538; II. libri saturarum Rr saturarum D satirarum G saturarum Implet et ad moechos dat B; versus integer offertur lib. VII § 15 XIII 15 XVIII 288.

5 cinedis H cinaedis G ^caeneidis Kk 6 pone^{ro} Rr 7 Verg. Aen. I 221 sq. in I om. D 8 crudilia K crudeli G 9 fatalici H lici BD 10 pro Lycii om. D licii R Verg. Aen. I 247 11 ile R ille urbem om. B petani G 12 pro patavi R pro petavii G Iuv. sat. IIII 10, 123 III. RBDHK tertio L 13 gladios] r gladius RDH potuit contemnere posset si B contempnere RKd continere D possit post contemnere add. DHGLK del. dh 15

et accusativum K 16 nominativum] b nomina B 17 est accusativus Rr 18 isthic K istaec] stec R isthaec K isthoc K isthunc K isthanc K Terent. heautontim. V 2, 41 19 heautontimorumeno RD eautontimorumeno B eautontimorumeno (h) L eaautontimoro meno K phormione G 20 Suspicionem] sic Bemb. Bas. suspicionem DH ista Bas. q̄reḡe G 21 isthoc K isthac K isthaec K semper per singularem B feminini sequitur K femini D 24 illaec] illuc in titula h illac K autem] b atem B adhuc Rr 25 et abhinc GLK 26 adiungitur] h adiunguntur H 27 adumptionem B vocant add. h ἐπέκτασιν vel

παραγωγῆν] om. D GR et in mg. ΕΠΕΚΤΑΣΙΝ uel ΠΑΡΑΓΩΓΙΝ d paragogen R ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ BK ΠΑΡΑΓΟΓΗΝ G

p. 246. 47 P.

p. 552. 53 K.

solent proferri. et primae quidem personae omnibus | adiungitur || casibus:
 'egomet, meimet, mihimet, memet', secundae vero personae obliquis solis:
 'tuimet, tibimet' - Statius in VIII Thebaidos:

Ceu tibimet sceptrā et proprios laturus honores -,
 5 'temet'; nominativo autem ideo non additur, ne dubitationem faciat, cum
 etiam verbum intellegi possit, si dicamus 'tūmet'. itaque brevem 'te'
 syllabam pro 'met' ei addere solent auctores vel 'temet'. Lucretius in
 primo:

Accipe praeterea, quae corpora tutē necesse est.

10 idem in eodem:

Tutēmet a nobis iam quovis tempore vatum.

Ennius:

O Tite tutē Tati tibi tanta tiranne tulisti.

Alphius Avitus in II excellentium:

15 Seu tutē malis hospites,
 Seu tutē captivos habes;

sunt enim dimetri iambici. unde neque in alio casu eandem 'te' syllabae
 adiectionem invenies. nec non pluralis numeri casibus additur 'met' aliis
 absque genetivo: 'nosmet, nobismet' et 'vosmet, vobismet' - Cicero
 20 de domo sua: vobismet ipsis pontifices -, tertiae quoque personae 24
 triptoto, id est 'suimet, sibimet, semet'.

'Pte' quoque ablativum [trium] pronominum possessivorum invenio as-
 ciscere: 'meapte, tuapte, suapte, nostrapte, vestrapte'.

Sciendum tamen, quod 'met' et 'te' adduntur supra dictis pronomi-
 25 nibus vel discretionis causa plerumque vel significantiae, ut Terentius
 in adelphis:

3 ut tuimet GLK Stat. Theb. VIII 67 in VIII Thebaidos om. G VIII.

RR tebaidos L 4 sceptra B laturus G honores tenet. Nominatio B
 5 ideo Dd 6 verbum in mg. post intellegi add. k 7 solent addere GLK
 Lucret. I 269 8 prima DHL 9 Accipere B quae] sic etiam Lucr. oblongus,

'corrector oblongi quod, quadratus et schedae omittunt' lute Rr est om. G

10 Lucret. I 102 11 Tutemet] r tu autem et R quovis etiam corr. cod. Lucr.
 oblongi quoduis libri Lucr. opt. rell. 12 Enn. ann. I 151 E. S. 49 Ibg. LXXI
 p. 18. XXXVIII Vahl. 13 tiranne] R tyranne rell. 14 suittus K Alphii Aviti

excellentium lib. II fr. v. II. lib. VIII § 44 II. 15 tote Rr maus Valesius in
 adnot. ad excerpt. Petresc. p. 82 hospites Rr ospites GL obsides Valesius l. I.

16 captivos, habes Andr. Schottus in (Aur. Vict.) de vir. ill. c. 23 habe Vale-

sus l. I. aues Stemechius ad Apuleium p. 150 17 demetri Hh iambi D 18
 numeri*(s) H additur met casibus G 19 nobismet uosmet et B Cic. de domo
 sua or. 17, 45 20 domu GK uosmet G 22 trium] in mg. add. K quinque edd.
 et sic scripsisset Priscianus cf. § 1. 29 posesiuorum pronominum G possesiuorum

pronominum K asciscere Rr adsciscere BDH 23 tuapte om. D 24 quod et
 met et LK et met et te et pte B et met et te^{et pte} Dd pronominiibus supradictis

D^{pro} nominiibus Rr 25 vel pro discretionis B Ter. adelph. IIII 4, 20 26
 in adelphis om. G

Egomet rapui,
 intellegimus enim 'ego et non alius'. Cicero pro Murena: quid?
 quod, cum admoneris, tamen quasi tute noris, ita salutas?
 'tute' dixit pro 'tu ipse per te et non per alium'. nam 'tētē' utraque
 producta accusativus esse geminatus ostenditur vel ablativus, quod et in
 prima et in tertia solet fieri persona, ut 'méme', 'sése'; composita ta-
 men ostenduntur accentu paenultimo acuto. nec mirum, eam compositio-
 nem in his solis casibus inveniri, qui soli inter obliquos supra dictorum
 pronominum singulares sint monosyllabi: supra dicta enim geminatio in
 25 aliis casibus fieri non solet. et sciendum, quod hoc quoque ad Graeco-
 rum imitationem facimus, ut inveniatur quidam casus adhibentes com-
 positionem vel adiectionem, alii vero abnegent. solent enim apud illos
 Attici *ἔγωγε*, *ἔμοιγε* per duos casus, id est nominativum et dativum,
 addere, quae *παράγωγῆ* per alios casus non invenitur; *ἔμavτοῦ*, *σav-*
τοῦ deficiunt nominativo. 15

'Ce' quoque solebant per omnes casus vetustissimi addere articula-
 ribus vel demonstrativis pronomibus, hoc est ab aspiratione incipientibus,
 ut 'hicce, huiusce, haecce, hocce', unde 'hoc' quasi duabus consonan-
 tibus sequentibus solent poetae producere, ut:

Hōc erat, alma parens, quod me per tela, per hostes
 Eripis?

et sic in antiquissimis codicibus invenitur bis c scriptum, quomodo est
 apud Terentium in Andria:

Hocceine est credibile aut memorabile?

2 et ego et DG Cic. pro Murena or. 36, 77 3 quod cum] cum Cic. pleri-
 que quod Helmsl. quaeso Oxon. T ammoneris DHGLK admoneres B tamen]
 etiam Cic. Oxon. T tamen quasi tute Rr ita et-GLK salutes Cic. Monac. 68

5 quod in prima G 6 compositamen Rr tamen haec ostenduntur G 7
 compositionem K 9 sunt d 10 et sciendum, quod hoc quoque ad om. GLK
 sciendum hoc quoque ad add. l 11 emitationem K 12 negant K illos] gr̄c

cos B 13 Graeca per totum h. l. om. D ΓΩΓΕ H ΕΓΟΓΕ B ΕΓΩΓΕ ΕΜΩΓΕ
 add. d. et. ΕΤΩΓΕ ΕΜΟΥΓΕ G et ΕΓΩΓΕ *ΜΟΥΓΕ Ll et TE ΕΓΟΓΕ ΕΛΥΜΟΥΓΕ K ΕΜΟΙ
 TE Rr casus add. d 14 adere Rr παραγωγῆ] om. D ΠΑΡΑΓΩΓΕ Rd ΠΑΡΑ-
 ΓΟΓΕ B ΠΑΡΑΤΩΓΗ. G inueniatur(un) L ἔμavτοῦ, σavτοῦ] add. d ΕΜΑΥΤΩ

CAΥΤΩ R ΕΜΑΥΤΩ CAΤΟΥ G ΕΜΑΥΤΟΥ CAΤΟΥ(A) L ΕΜΑΥΟΥ CAΥΟΥ B CAΙΤΟΥ H
 ΕΑΥΤΟΥ K 16 reddere K 18 hocce hrecce K 19 Consequentibus R cc se-
 quentibus Bd c sequentibus DHGLK Verg. Aen. II 664 sq. 20 Hoc] sic etiam

Med. Pal. Ver. (deficit Rom.) hocce dh cf. sqq. et lib. XIII § 9 hoc L hoc Kk hocce
 R tela hostis Hh tela hostes Bb hostes] ignes Priscianus lib. XIII § 9 et
 sic vel ignis (Med.) codd. Verg. (in Pal. h. l. lacuna, de Rom. v. supra); hostes vi-
 detur gloss. ad tela pertinens, cui genuina lectio ignes cessit 23 Ter. Andr. IIII
 1, 1 24 est sup. ltn. add. Prisc. vet. cod. Cantabrig. a Bentley ad hunc Ter. l. l.
 est. credibile * aut (ē) L

p. 948. 48 P.

p. 554. 55 K.

nunc vero eorundem pronominum his casibus frequenter additur 'ce', qui in s desinunt, euphoniae causa: 'huiusce, hisce, hosce, hasce'. nec solum poetae, sed etiam oratores his utuntur supra dictis adiectionibus. Cicero in II invectivarum: hosce ego non tam milites acris quam infitiatorens lentos esse arbitror. inveniuntur tamen etiam nominativum pluralem 'hisce' proferentes antiqui, ut Terentius in eunucho:

hisce hoc munere arbitrantur

Suam Thaidem esse,

in quo videntur euphoniae causa s interposuisse. nec non similiter 'illicce', unde 'illc' quasi apocopa facta in fine servat accentum. Terentius in Andria:

illc est huic rei caput.

'illiusce', 'istiusce', 'illucce', 'istucce' veteres dicebant teste Papi- riano, qui de orthographia hoc ostendit. Terentius in heautontimorumenno:

Illancine mulierem alere cum illa familia.

Haec igitur, hoc est 'met te pte ce' adiectiones esse ipse sensus arguit, qui nullus in his separatis potest inveniri: nihil enim compositum dividitur, quod cum separetur, quamvis sit ex corruptis, non tamen haec eadem corrupta ab integris esse ostendat, ut 'expers' ab 'ex' praepositione et 'pars', 'conficio' a 'con' et 'facio', 'idem' 'is demum'. ergo 'egomet, tute, suapte, huiusce' minime dicenda sunt composita, quia additio, si separetur, nihil significare possit per se. ||

Quaeritur, 'eccum, eccam, ellum, ellam, eccos, eccas, mecum, tecum, secum, nobiscum, vobiscum' pronomina sint composita an adverbia? ad quod dicendum, quod adverbia personas simul et numeros et ca-

1 erundem *Rr* qui] quae *B* 3 utuntur his adiectionibus supradictis. *G* subradictis *H* *Cic. in Catil. or. II 10, 21* 4 milite sacris *B* aceris *GLK*
 acres libri *Cic.* 5 inficiores *Rr* inficiatores *GLK* lentos *om. Cic. Rhenaug.*
 6 hisce] v. *Ritschelum monum. epigraph. tria p. 20* Ter. eunuch. II 2, 38 sq.
 in eunucho *om. G* iunucho *K* 8 hisce etiam *Bemb. hijce Bas.* arbitrent**
Bemb. 10 interposuisse] d interpotuisse *D* illice *GL* 11 accen *Rr* Ter.
Andr. II 6, 27 .!... illic est huic (hui^c *Bas.*) rei caput 13 illicce huius *H* huic]
B huius *rell. 'et sic certe Donatus' Fl.* caput] r capud *RD* 14 illuce *LK* istuce *LK*
 paperiano *GK* 15 hortographia *R* ortographia *BK* ortographia *GL* ortografa *H* in
frustulis Papiant a Cassiodoro excerptis haec non servata sunt hoc dicit r Ter. heautontim. III 5, 3 in heautontimorumenno *om. G* eayntimorumenno *B* heautantimorumenno *L* eaauton *K* 17 illancine *REH* muliere malere *GL* mulierem malere *K*
 alere *ex corr. h* 18 i]q *L* pte ce te *K* 19 nullis *H* his] d he *D* 20
 quod] r quo *R* quod *** cum *B* quod non cum *LK* .Quod non cum *H* quod „cum
 , non *G* quam uix *Dd* non *om. DGLK del. h* 21 ostendit *GL* expers] r
 expres *R* ppositione *Hh* 22 conficio *ex conficia corr. L* is et demum *BGd*
 23 quia] quae *B* 24 posset *B* 25 ellam] *add. r om. R rell.* 26 sint] r
 sunt *H* sunt *RBDK* an] r in *R*

sus in eodem habere non possunt. sunt enim quaedam personas tantum significantia, ut 'meatim facis' et 'facitis', quaedam casus videntur certos nominum habere, carent autem personis, ut 'domi, domo, domum', quaedam numeros, ut 'semel, bis'; omnia autem simul supra dicta nisi in pronominiibus, inveniri non possunt. sunt igitur sine dubio pronomina. 5 adeo autem non est idem dicere 'ecce' et 'eccum', quod 'ecce' adverbium licet tam mares quam feminas et unum et plures demonstrantibus dicere, 'eccum' autem non nisi marem et unum et 'eccam' non nisi feminam et unam, 'eccos' et 'eccas' non nisi plures. quid est enim aliud 'eccum' nisi 'ecce eum'? 'eccam' nisi 'ecce eam'? 'eccos' nisi 'ecce 10 eos'? 'eccas' nisi 'ecce eas'? 'illum' nisi 'ecce illum'? quae omnia tam genera diversa quam casus habent accusativos utriusque numeri, quos exigit verbum 'vide' vel 'aspice' vel 'cerne', quod saepe per ellipsin sollet intellegi.

'Mecum' autem et 'tecum, secum, nobiscum, vobiscum' per anastrophen cum pronomine praepositio est, unde et casus, qui servant praepositioni 'cum', id est ablativi, in utroque numero trium personarum com- 28 ponuntur; quomodo igitur, si dicam 'propter te' et 'te propter', idem significo et 'cum quibus' et 'quibuscum', sic 'cum me' et 'mecum'. nam antiquissimi utrumque dicebant, sed in plurali primae personae ca- 20 cemphati causa solebant per anastrophen dicere 'nobiscum' pro 'cum nobis'. itaque propter hoc reliquarum quoque personarum ablativos similiter praepostere proferre coeperunt teste Plinio, qui hoc in II sermone dubii ostendit, et Cicerone, qui de oratore his utitur verbis: nolimus 'cum me' et 'cum te' dicere, ne eadem computa- 25 tione adiungendum esset 'cum nobis', sed potius 'mecum' et 'te||cum' et 'nobiscum' diximus, 'cum' praepositione,

- 1 eadem *K* significantia tantum *G* 6 et eccum] et haecum *R* ut eccum
 r 7 mores *Rr* unum plures *G* demonstrantibus *L* 8 Eccū *ex* Eccā *corr.*
B mar+em *H* et non nisi unum *G* 9 plurales *G* quidem *Rr* 10 nisi
 ecce eum *add. d* et eccam *G* ecos *G* 11 omnia] *r* communia *R* 12 accu-
 sativos *ex* accusatiuis *corr. D* numeris *B* quos] *r*. Quo^o *Hh* quem *RDG* q̄ *LK*
 13 uerbo *D* ^{um} ellipsin *B* elipsin *D* eclipsin *H* eclipsim *R* 15 et tecum et se-
 cum *D* nobis *Li* uobiscum cum per *K* 16 cum pronomem *Hh* qui *add.*
 r 18 propter te et propter *B* 19 significatio *D* 20 Nam et antiquissimi *R*
 cacemphati *RBHGLK* cacemphati] *D* 23 plenio *K* *Plinii dub. serm. lib. II fr. CI*
ap. Lerschium Sprachphilosophie d. Allen I 200 24 in *Ciceronis de or. libris haec*
hodie non leguntur: idem argumentum tractatur in or. 45, 154 cf. epp. ad M. Teren-
tium Varronem (vg. epp. ad fam. lib. VIII) ep. 22, 2. haec Pliniana esse loco mota, ipsa
Ciceroniana perisse arbitratur Krehlii censor Ienensis l. l. p. 423 de oratione *L*
 25 nolimus *K* eadem computatione *GLK* eidem computationi *DH* ne eadem com-
 positioni *Rr* ne eadem computatione *B* 26 adiungendum *D* 27 diximus cum
 cum *B*

p. 980 P.

p. 555. 54 K.

quae facit obscenum, assidue postposita. antiqui tamen absque 29
observatione naturali ordine haec protulisse inveniuntur. nulla tamen mo-
nosyllaba praepositio anastrophe patitur nisi | ea, et fortassis ideo encli-
tici vice fungitur, quia enclitica monosyllaba sunt: 'que, ve, ne'.

5 Nec mirum, supra dicta pronomina unius causa idem pati, cum in
aliis quoque quibusdam structuris haec eadem sola communes habent quas-
dam proprietates. 'interest' et 'refert' genetivo solent adungi omnium
casualium absque supra dictis quinque pronominibus, pro quorum geneti-
vis ablativos ponimus possessivorum, ut 'interest' et 'refert mea, tua,
10 sua, nostra, vestra'. 'cuius' quoque infiniti possessivum cum supra dic-
tis verbis pro genetivo primitivi ponitur - Cicero pro Vareno: ea cae-
des si potissimum crimini datur, detur ei, cuius interfuit,
non ei, cuius nihil interfuit -, cuius gentile non solum 'cuius', sed
etiam 'cuiatis' proferebant communi genere. Plautus in Poenulo:

15 Quid sit, cuiatis, unde sit, ne parseris. -

Quid est? cuiates estis? aut quo ex oppido?

'pte' quoque ea sola in eodem ablativo assumere solent: 'meapte, tuapte, 30
suapte, nostrapte, vestrapte'.

Sed si quem forte tangit, quod in fine sit 'cum' praepositio, in com-
20 positione autem plus dicatur valere ea pars, quae in fine sit, sciat, quod
coniunctiones et praepositiones et adverbium vim nominum vel pronominum
ante se positorum in compositione non mutant, ut 'uterque, quisque,
quicumque, qualiscumque, totidem, idem, tantundem', cuius genetivus
solus ex obliquis in usu invenitur, 'tantidem' - Terentius in adelphis:

25 tantidem emptam -,

quod quamvis videatur pro 'eiusdem' poni, tamen significat quantitatem,
quae in pronomine esse minime potest, quod substantiam solum, ut saepe
diximus, significat. est igitur nomen, quomodo et simplex eius, 'tantus
tanta tantum'. usus quoque hoc confirmat. 'tantidem' dixit 'emptam',

1 obscenum G assidue Rr adsiduæ H 2 observatione R 3 nisi ea
fortassis G enclitici] r encliaci R enclitici D enclitici K 4 enclitica DK
que ue Ll "ne 'ue G 6 quoque] d eoque D cūmunes D communas H
habeant L quadāsproprietates Dd "proprietates 'quasdam G 7 proprietates R
11 primitivi add. d Cic. pro Vareno or. fr. 9 p. 443 Or. mureno K
caedes Rr 12 si crimini datur, detur ei potissimum Patricius cremini LK cre-
mina G datur datur detur r ei] r et R aei H post interfuit: non — inter-
fuit add. r 13 nihil spscr. in L 14 commune B Plaut. Poen. V 2, 33 sq.
cf. lib. XVII § 23 in Poenulo om. G penulo DH penulo RBLK 15 Quid]
sic libri etiam lib. XVII l. l. qui Plautus quopatis Plaut. Pall. cuiatis ut desit
B parseris] d passeris RBDHGLK parleris Pall. 16 Quid est] r quidem RB
Ano Pall. quolates Pall. estis D estis unde aut quo*(d) R ex quo
B 19. si quem] rh si quidem RH post fine sit sqq. — fine sit add. r 20
ea pars valere G sit] fit GK 22 ante positorum Rr compositione mutant Rr
24 in usu om. G Ter. adelph. II 1, 46 in adelphis om. G adelphis R
25 emptam H 26 poni] r prono R 27 substantiam ut saepe diximus signifi-
cat solam K solam GL 29 emptam G

p. 960 — 52 P.

p. 556. 57 K.

quantitatem similem pretii ostendens. 'tan||tundem' ergo nihil aliud significat nisi relationem et similitudinem quantitatis, quod etiam si posset pro 'idem' accipi, non tamen iam et pronomen esset. non enim id, quod pro aliquo accipitur, omnimodo etiam ex eadem specie accipiendum est.

- 31 Componuntur nomina cum pronomibus, ut 'huiusmodi, istiusmodi, huiuscemodi', sicut et apud Graecos *ἀντοκασιγνητος, ἀποδοίδακτος, φιλαντος*, et sunt omnia nomina, etiam quae in fine pronomen habuerint: cum enim qualitatem significant, pronomina esse non possunt. componuntur etiam cum adverbis pronomina: 'eccum, eccam, eccos, eccas, ellum'; cum praepositione etiam secundum Donatum: 'mecum, tecum'. nec mirum, per singulos quosdam casus ea componi, quomodo et 'meme, tete, sese', cum nomina quoque supra dicta per genitivos composita sint solos; quos enim casus separata per appositionem habere exigebat structura, eos in compositione servavere. quid est enim 'eiusmodi' nisi 'modi eius'? 'eccum' nisi 'ecce eum'? 'mecum' nisi 'cum me'? quod vestustissimis erat in usu, sicut supra dictum est.

DE NVMERO.

- 32 Numerus pronomibus accidit, qui et nominibus et verbis et participiis, id est singularis et pluralis. sola enim declinabilia possunt habere ex eisdem vocibus tam singularem quam pluralem numerum, id est quae sub personas finitas cadere solent, sine quibus numeri declinabiles, id est singulares et plurales, inveniri non possunt. itaque si careat verbum persona, quod dictum est iam, caret necessario etiam numero, ut infinita et impersonalia et gerundia. || principales igitur duae partes, nomen et verbum, et quae loco eorum funguntur, hoc est participium et pronomen, supra dictos numeros habent in declinatione. aliae autem quattuor partes, hoc est praepositio, coniunctio, adverbium, interiectio, declinatione carentes numeros supra dictos habere non possunt. quamvis igitur adverbia sunt

1 pretii *B* praecii *Rr* *ῥῆτι* ex *ῥῆτα* corr. *G* 2 possit *D* 3 quod aliquo *G*
 5 huiusmodi] eiusmodi *L* huiuscemodi huiusmodi istius modi (huiusmodi in *mg.*)
K istiusmodi *add. r* 6 *ΑΥΤΟΚΑΤΣΙΓΝΗΤΟΣ B ΑΥΤΟΚΑΣΙΓΝΗΤΟΣ H ΑΥΤΚΑΚΙΣΙΓΝΗΤΟΣ GLK*
 TAKH a se diiudicatus *H*
*ΑΥΤΩΚΑ****ΤΟΣ* (a se diiudicatus *spscr. r*) *Rr om. D GR. et in mg. ΑΥΤΟΚΑΤΑΚΡΙΤΟΣ*
d ΑΥΤΟΚΑΤΑΚΗΤΟΣ l ἀντάρετος Apoll. de pron. p. 79 C 2 Bk. ἀποδοίδακτος] add.
d φιλαντος] add. d φιλαντος HGLK φιλαντος R ΑΥΤΟΦΙΛΑΥΤΟΣ r at v. Apollon.
 nomina
 l. l. C 3 7 omnia cum pronomibus quae *Gg* finem *D* nomen *Hh* nomen
 b 9' ellam et cum *B* praepositione *Rr* Donatus II 13, 2 p. 1759 P. 21 *Lind.*:
 (adverbia) personalia, ut mecum, tecum, secum, nobiscum, uobiscum 11 et] *r*
om. R 13 sint] sunt *B* enim *om. GLK* 14 servavere] *h* servare *RDHGLK*
 huiusmodi *K* 17 De numeris *GK* finit de figura. InciPit de numero *L* 18
 pronomibus *H* 19 declinabilia *K* 20 ^hisdem *Rr* hisdem *GLK* isdem *H* sin-
 gulare numerum quam pluralem *GL* numerum singularem quam pluralem *K* 21
 finitas] finitas siue infinitas *BHGLrd* finitas *K* declinabiles *K* 22 non
 possunt inveniri *G* si *add. r* careant *D* 23 uti *B* 24 impersonalia *B*
 25 earum *GLKd* hoc] id *L* 26 autem *om. L* partes orationis hoc *G* 28 sint *K*

p. 952 P.

p. 557. 56 K.

quaedam numerorum, tamen non ex eadem voce singularem et pluralem significant nec ad personas vel singulas singularem vel plures pluralem, quomodo supra dictae partes, reddunt numeros, sed similiter vel uni vel pluribus eadem adiunguntur, sive singularis sint numeri sive pluralis, ut 5 'semel facio, facis, facit, facimus, facitis, faciunt', similiter 'his, quater, saepe', cum declinabiles partes necessario sibi adiunctae eosdem numeros servant, ut 'facimus nos, faciunt homines, faciunt scribentes': ecce omnes plurales. et iterum 'facio ego, facit homo, facit scribens': en ubique singularibus utimur. cum igitur duo in pronomine quoque, quomodo in no- 33
10 mine, sint numeri, singularis et pluralis, sunt quaedam numero communia, ut 'idem', dicimus enim 'idem vir' et 'idem viri'; sunt alia non solum numero, sed etiam diverso genere communia, ut 'haec mulier' et 'haec mancipia'. possessiva autem, quemadmodum iam diximus, duplicem significant numerum. et intrinsecus quidem eundem habent, quem primitiva 15 eorum, extrinsecus autem pro terminationis forma singularem et pluralem: 'meus mei, noster nostri'. unde 'suus', quia et primitivum eius utriusque est numeri commune, id quoque intrinsecus utriusque est numeri commune tam per singularem quam pluralem declinationem: dicimus enim 'suus illius' et 'suus illorum'. | ||

1 singularem uel et R 2 significat H ne ad Rr singulas ex singulares
corr. D plurales K 4 sine singulares D sunt G 7 facimus homines K facimus homines GL post scribentes: ecce—scribens add. d 9 quomodo om. L 10 numero quaedam G communia D 12 communia D ut haec haec mulier BH haec
ut haec mulier K 13 quemadmodum BL significant L 15 pro * terminationis (p) R formā (i?) B formā b singularem G pluralem numerum K 16
quia et Rr 17 sq. numeri commune est K 18 commune tam D quam per pluralem BHGLKr declinationem K 19 et suus illorum] illorum G suus illorum g

Explicit liber XII. | Incipit lib. XIII de pronomine (de casibus in mg. add. r)
Theodorus u d memorialis ss epistolarum et adiutor u m questoris spi scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonas febroarias mauortio u d consule. DE CASIB; Rr EXPLICIT LIB XII. DE PRONOMINE INCIPIT LIB. XIII. DE CASIBVS. Theodorus memorialis .ss. sacri scrinii epistolarum et adiutor questoris spi scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonis febroariis mauortio consule. B Explicit lib. XII de pronōe. | Theodorus memorialis .ss. epistolar et adutor (sic) quaestoris spiriti scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonis februaryis martio consule. | incipit .XIII. lib de casibus G expli liber XII | Theodorus sr epistolarum et adiutor qstoris spiriti scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonis februaryis martio consule. | incipit lib. XIII de pronomine K EXPLICIT LIB .XII. INCIP XIII. | Theodorus memorialis ss epfarum et adiutor questoris spi scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonis feb mauortio consule. D EXPLICIT LIB. XII DE PRONOMIN. INCIPIT LIBER. XIII. | THEODORVS. MEMORIALIS. SS. EPISTOLARVM ET ADIVTOR questoris spi. scripsi. manumea. iurberoma. constantinopoli. nonis. februaryis. martio consule. | DE CASIBVS H Explicit XII lib | Incipit XIII de pronomin eiusde casibus. Sed primum de uocatio L

In B. G. Teubner's Verlag in Leipzig sind ferner erschienen:

Addimenta ad civitatis Platonicae libros X, Lipsiae A. MDCCCXXX. XXXI, XXXIII, editos a C. E. Chr. SCHNEIDERO. gr. 8. 1854. geh. 15 Ngr.

Die Ausgabe des Platonischen Staats von Schneider, zu welcher diese Addimenta gehören, habe ich im Preise von 6 $\frac{1}{2}$ Thlr. auf 2 Thlr. herabgesetzt.

Alciphronis rhetoris epistolae cum annotatione critica editae ab Augusto MEINEKIO. gr. 8. 1853. geh. 1 $\frac{1}{2}$ Thlr.

Apollonii Argonautica. Emendavit, apparatus criticum et prolegomena adjecit R. MERKEL. Scholia vetera e codice Laurentiano edidit HENRICUS KEIL. gr. 8. 1854. geh. 5 Thlr.

Bernstein, G. H., das heilige Evangelium des Johannes. Syrisch in Harklensischer Uebersetzung mit Vokalen und den Punkten Kuschoi und Rucoch nach einer Vaticanischen Handschrift nebst kritischen Anmerkungen. Gedruckt mit neuen syrischen Typen. gr. 8. 1853. geh. 2 $\frac{3}{8}$ Thlr.

Bionis Smyrnaei Epitaphius Adonidis. Edidit Henricus Ludolfus Ahrens. 8. 1854. geh. 15 Ngr.

Boeckh, A., zur Geschichte der Mondcyclen der Hellenen. gr. 8. 1853. geh. 22 $\frac{1}{2}$ Ngr. (Siehe auch Jahrbücher f. Phil.)

Bredovius, F. I. C., quaestionum criticarum de dialecto Herodotea libri quattuor. gr. 8. 1846. geh. 2 Thlr.

Bucolicorum Graecorum Theocriti Bionis et Moschi reliquiae accedentibus incertorum idylliis edidit HENRICUS LUDOLFUS AHRENS. Tomus primus textum cum apparatu critico continens. gr. 8. 1855. geh. 2 Thlr. 12 Ngr.

Catonianae poesis reliquiae. Ex recensione Alfredi Fleckelseni. gr. 8. 1854. geh. 6 Ngr.

Comicorum Latinorum praeter Plantum et Terentium reliquiae. Recensuit OTTO RIBBECK. gr. 8. 1855. geh. 3 Thlr.

Cornifici Rhetoricorum ad C. Herennium libri IIII. Recensuit et interpretatus est C. L. KAYSER. gr. 8. 1854. geh. 2 Thlr. 20 Ngr.

Didascalia apostolorum Syriace. gr. 8. 1855. 4 Thlr.

Didymi Chalcenteri grammatici Alexandrini fragmenta quae supersunt. Collegit et disposuit MAURICIUS SCHMIDT. gr. 8. 1854. geh. 3 Thlr.

Ennianae poesis reliquiae. Recensuit Ioannes Vahlen. gr. 8. 1854. geh. 2 Thlr.

Fleckelsen, Alfred, zur Kritik der attilatinischen Dichterfragmente bei Gellius. Sendschreiben an Dr. MARTIN HERTZ in Berlin. gr. 8. 1854. geh. 9 Ngr.

Friederichs, Dr. K., Praxiteles und die Niobegruppe nebst Erklärung ciniger Vasenbilder. Mit einer Kupfertafel. gr. 8. 1855. geh. 1 Thlr.

Q. Horatii Flacci sermonum libri duo. Germanice reddidit et triginta codicum recens collatorum grammaticorum veterum omniumque Mssorum adhuc a variis adhibitorum ope librorumque potiorum a primordiis artis typographicae usque ad hunc diem editorum lectionibus excussis recensuit apparatus criticum instruxit et commentario illustravit C. KIRCHNER. Pars I. Satiras cum apparatu critico continens. gr. 8. geh. 1854. 2 Thlr.

— — —, **Volaminis II pars I commentarium in satiras libri primi continens.** gr. 8. 1855. geh. 2 Thlr.

(Vol. II pars II, den Commentar zum II. Buch der Satiren enthaltend, wird von Herrn Professor Teuffel in Tübingen mit Benutzung der vom Herrn Rector Kirchner hinterlassenen Vorarbeiten bearbeitet.)

Grammatici Latini ex recensione Henrici Keilii. Vol. II. fasc. I. & II., Prisciani institutionum ex recensione MARTINI HERTZII. Vol. I. continens.

E. s. t.

Prisciani Grammatici Caesariensis institutionum Grammaticarum libri XVIII. ex recensione MARTINI HERTZII. Vol. I, libros I—XII continens. gr. Lex. 8. 1855. geh. 6 Thlr. 10 Ngr.

Jahrbücher, neue, für Philologie und Pädagogik. Begründet von M. Johann Christian Jahn. Gegenwärtig herausgegeben von R. Klotz, R. Dietsch und Alfred Fleckeisen. Erscheint seit 1826. Jährlich in 12 Heften. Preis 9 Thlr.

Dazu als Supplement:

Archiv für Philologie und Pädagogik. Herausgegeben von R. Klotz und R. Dietsch. In Bänden von 4 zwanglos erscheinenden Heften. Im Ganzen 19 Bände. Preis eines Bandes 2 Thlr. 20 Ngr.

Ferner:

Jahrbücher für Philologie und Pädagogik. Erste Abtheilung: für classische Philologie, herausgeg. von A. Fleckeisen. Supplemente. Neue Folge. Erster Band. 1. u. 2. Heft. gr. 8. 1855. geh. à 16 Ngr.

✂ Einige noch vorhandene vollständige Exemplare der Jahrbücher f. Philologie mit den Supplementbänden (von 1826 bis December 1852) im Ladenpreise von circa 300 Thlr. liefere ich für 60 Thlr. baar pr. Exempl.

Naevi, Cn., de bello Punico reliquiae. Ex recensione Ioannis Vahleni. gr. 4. 1854. geh. 12 Ngr.

Prisciani inst. gramm. libri ed. Hertz, s. unter Grammatici Latini.

Ross, Ludwig, archäologische Aufsätze. Erste Sammlung: Griechische Gräber — Ausgrabungsberichte aus Athen — zur Kunstgeschichte und Topographie von Athen und Attika. Mit 8 farbigen und sechs schwarzen Tafeln und einigen Holzschnitten. gr. 8. 1855. geh. 4 Thlr.

— **eine alte lokrische Inschrift von Chaleion oder Oeantheis, mit den Bemerkungen von J. N. Oekonomides.** Mit 1 lithogr. Tafel, gr. 8. 1854. geh. 15 Ngr.

Roszbach, Aug., und R. Westphal, Metrik der griechischen Dramatiker und Lyriker nebst den begleitenden musischen Künsten. Erster Theil: Griechische Rhythmik.

Auch unter dem Titel:

Roszbach, Aug., Griechische Rhythmik. gr. 8. 1854. geh. 1¼ Thlr.

Salustii, C., Crispi Catilinae et Iugurtha. Altorum suisque notis illustravit Rudolphus Dietsch. Vol. I. CATILINA. 1 Thlr. Vol. II. IUGURTHA. 1 Thlr. 15 Ngr.

Sallustii, C., Crispi opera quae supersunt. Ad fidem codicum manu scriptorum recensuit, cum selectis Cortii notis suisque commentariis edidit, indicem accuratum adiecit Fredericus Kritzius, professor Erfurtensis. Vol. III. Historiarum fragmenta continens. Auch unter dem Titel:

— **Historiarum fragmenta. Pleniora, emendatiora et novo ordine disposita suisque commentariis illustrata edidit et indices accuratos adiecit** Fredericus Kritzius. Accedit codicis Vaticani et Palimpsesti Toletani exemplum lapidi inscriptum. 1853. gr. 8. geh. 3 Thlr.

Scenicae Romanorum poesis fragmenta recensuit Otto Ribbeck. 2 voll. gr. 8. geh. 6 Thlr.

Vol. I. Tragicorum reliquiae 3 Thlr. Vol. II. Comicozum reliquiae 3 Thlr.

Sophoclis tragoediae. Graece et Latine. Ex recensione Guili. Dindorfi. 2 voll. 8. 1850. 2 Thlr. 9 Ngr. Auch jedes Stück einzeln à 7½ Ngr.

Struve, Caroli Ludovici, directoris quondam Gymnasii Urbici Regimontani, opuscula selecta edidit Iacobus Theodoros Struve. 2 voll. gr. 8. 1854. geh. 5 Thlr.

Susemihl, Dr. Franz, die genetische Entwicklung der platonischen Philosophie einleitend dargestellt. Erster Theil. gr. 8. 1855. geh. 3 Thlr.

Tragicorum Latinorum reliquiae. Recensuit Otto Ribbeck. 1852. gr. 8. geh. 3 Thlr.

Das classische Alterthum in der Gegenwart. Eine geschichtliche Betrachtung von Dr. Wilh. Herbst. 8. 1852. geh. Preis 1 Thlr.

Zur Geschichte der auswärtigen Politik Sparta's im Zeitalter des peloponnesischen Kriegs. Von Dr. Wilh. Herbst. I. 8. 1853. geh. 12 Ngr.

R. H.
10

